

DERSİM DAĞLARINDA

Hail GÜNDOĞAN

Anılar - Görüşler

Anılar - Görüşler

Dersim Dağlarında

Halil Gündoğan

İstanbul 2015

Yayına Hazırlık

Kapak

Baskı

Yayınevi Adresi

ISBN

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar	4
Sunu	5
Önsöz	9
BÖLÜM 1	
Dağların çağrısı	13
BÖLÜM 2	
1989 Sonbaharı	24
BÖLÜM 3	
1990 Yılı	121
BÖLÜM 4	
1991 Yılı	195
BÖLÜM 5	
1992 Yılı	311
BÖLÜM 6	
1993 Yılı	413
BÖLÜM 7	
1994 Yılı	597
BÖLÜM 8	
1995 Yılı	689

KISALTMALAR

TKP/ML	: Türkiye Komünist Partisi Marksist Leninist
TİKKO	: Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
TMLGB	: Türkiye Marksist Leninist Gençlik Birliği
TMLKB	: Türkiye Marksist Leninist Kadın Birliği
MKP	: Maoist Komünist Partisi
TDKP	: Türkiye Devrimci Komünist Partisi
PKK	: Kürdistan İşçi Partisi
TİİKP	: Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi
GKK	: Geçici Koordinasyon Komitesi
KOK	: Konferans Örgütlenme Komitesi
MK	: Merkez Komitesi
SB	: Siyasi Büro
YD	: Yurtdışı
YDB	: Yurtdışı Büro
BYO	: Bölge Yönetim Organı
HBC	: Halkın Birleşik Cephesi
DABK	: Doğu Anadolu Bölge Komitesi
BPKD	: Büyük Proleter Kültür Devrimi
MZD	: Mao Zedung Düşüncesi
AK	: Askeri Komisyon
OPK	: Olağanüstü Parti Konferansı
KBK	: Karadeniz Bölge Komitesi
MBK	: Marmara Bölge Komitesi
DBK	: Dersim Bölge Komitesi
KP	: Komünist Partisi
GÖK	: Geçici Örgütlenme Komitesi
GK	: Genel Komutanlık
GBMK	: Geçici Birleşik Merkez Komitesi
GBGK	: Geçici Birleşik Genel Komutanlık
GBSB	: Geçici Birleşik Siyasi Büro
GBAK	: Geçici Birleşik Askeri Komisyon
MLKP	: Marksist Leninist Komünist Partisi
OPO	

SUNU

Dağlar, Dağlar...

El yazması dosya elime geçtiğinde; “*Halil ne çok şey yazmış yine*” diye düşündüm. Sonra “*eee yaz, yaz diyen sendin, şimdide okuyacak-sın mecburen*” dedim kendi kendime. Yazdıklarını okuduktan sonra da; “*Halil ne çok şey yaşamış, o yazmayacakta kim yazacak*” demekten de alamadım kendimi.

Evet, Halil’i yazması için teşvik ederdim. Sadece Halil’i teşvik etmedim elbet; pek çok yoldaşı, arkadaşı yazmaları konusunda zorladığımı da oldu. Çünkü “*yazı*” hem düşünsel üretim hem de belge idi. Belge ise hafıza... En önemli belgenin insanın kendisi olduğunu düşünürüm. Bu nedenle yaşayanlar; yaşadıklarını mutlaka yazmalı ve kayıt altına almalıdırlar. Bunu çok kıymetli bulurum. Zira yaşayanlar yaşadıklarını yazarsa hem gerçekler bilinir, hem de egemen ideolojinin kalemşörlarına gerçekleri çarpıtma ve yalan tarih yazma olanağı verilmemiş olur.

Bu anlamda tarihsel ve toplumsal gerçeklerin yazımı, bir başka deyişle tarih yazımının egemenlere bırakılmayacak kadar yaşamsal öneme sahip olduğuna inanırım.

Bir dönemin öznesi olarak Halil siyasal mücadelenin bir kesitinde yaşadıklarını, gördüklerini ve duyduklarını anlatıyor. İyi de anlatıyor. Ancak bir kusuru var Halil’in; kısa yazamıyor...

Bu kalın kitapların her biri bir dönemin kişisel hafızasıdır desek yanlış olmaz. Tarih, bellek ve düşünce üretimi ilişkisi içinde ele alındığında bunun ne kadar önemli olduğu görebilir.

Bu kitap, “*Metris’ten Munzur’a Bir Firarın Öyküsü*” kitabının devamı olarak okunabilir. Zira Halil Munzur’a gerilla faaliyetine başladığı yerde bırakmıştı anlatımını. Şimdi bıraktığı yerden başlayarak yaklaşık 6 yıllık “*gerilla yaşamını*” anlatıyor. Bu kadar detay ve uzun anlatımlar gereklimi bilemiyorum. Ama bildiğim bir şey var ki yaşayanlar son derece ağır, ödenen bedeller ise çok büyük...

Anlatılanları okurken; dağlara dair bildiğim ne kadar türkü, yitirilmiş yoldaşlara dair ne kadar ağıt varsa mırıldanıp durdum. Duygu dünyam bir kez daha alt üst oldu; sarsıldım...

Dersim ve dağlarında hem tarihsel hem de güncel ne çok acı var diye düşündüm. Bunu sadece “*toplumsal tarihimiz*” açısından değil,

aynı zamanda “*kişisel tarih*” olarak da ele aldım. Zira hem Dersimliyim, hem de anlatılan siyasi süreçlerin öznelerinden biriyim...

Dersim de İbrahim Kaypakkaya ile başlayan devrimci mücadelenin çok önemli bir aşamasını anlatıyor Halil. Devrime, sosyalizme inancın ve tutkunun bayraklaştığı bu dağlarda ihaneti de yaşamak ve görmek hiç birimiz açısından kolay atlatılacak bir durum değildir elbet.

Ne varki hakikatlerle yüzleşmek görev ve ahlaki bir sorumluluktur.

Evet; bir yerde zirveler ne kadar keskin ve yüce ise çukurlarda o kadar derin ve köhnedir...

Kaypakkayadan bu yana Dersim dağlarında büyük direnişler ve kahramanlıklar yaşandı. Halil bir yanılla bu kahramanlıkları anlatırken, öte yandan ihaneti de anlatıyor.

“*Metris’ten Munzur’a Bir Firarin Öyküsü*” kitabında okuyucu özgürlük tutkusunun nasıl gerçeğe dönüştüğünün ve dönüşebileceğinin türküsünü, marşlarını dinledi.

Üzülerek ve kahrederek söylemeliyim ki bu kitapta yenilgiye ağıt dinleyecek okuyucu...

Neden “*yenilgiye ağıt*” diyorum? Bunu okuyunca anlayacaksınız.

Halil Munzur’a gittiğinde yaşanan ayrılık ve yenilgiler nedeniyle 4-5 kişilik bir bileşenden bahseder; Yıl 1989.

Mücadele kararlılığı yüzlerce kişiden oluşan bir gerilla hareketine dönüştürür...

Ancak Halil Munzur’dan ayrılmak zorunda kaldığında “*kaderin cilvesi*” mi denir bilemiyorum geride 4-5 kişi kalmıştır; Yıl 1995.

Halil bu ağır tablonun nedenleri üzerine değerlendirmeler yapıyor. Bu değerlendirmelere katılır ya da katılmayız. Fakat yaşananların birer hakikat ve olgu olarak ele alınması sağlayan bu çalışmanın kendisi son derece kıymetlidir.

Halil’in anlattığı sürecin öznelerinden biri olarak okudum. Elbette yaşanan olumlu ve olumsuz süreçlerden sorumluluklarım oranında payımda vardır. Dolayısıyla sürecin hem tanığı, hem sanığı hem de mağduru hissediyorum kendimi.

Halil’in “*birlik*”, “*I.OPK*”, “*darbe*” dediği pek çok “*süreçleri biz-zat yaşadım. Bazen dışarıda, bazen hapiste... I. OPK’da karşılaştığım ve incelediğim “Parti gerçekliği” karşısında hayal kırıklığı yaşamış ve “Bu parti sosyal yaşamda devrimci değil. Demiştin. Bu değerlendirmeye “Laz Nihat” ve ekibi sert tepki göstermişti. “Devrimci değil” dediğim çizgi ne yazık ki düşmanında yönlendirmesiyle egemen oldu.*

Biz tutsak edildik. Parti parçalandı. İlkeler, değerler tedavisi olmayan hastalıklardan kurtarılamadı...

Bu anlamda Halil sadece parçalanmayı anlatmıyor. Düşmanın doğrudan ve dolaylı olarak bir hareketi nasıl çürütüp yok ettiğini ve Komünistlerin buna karşı nasıl çaresiz, başarısız kaldıklarını, yani yenilgilerini anlatıyor.

Süreçleri kişilerle açıklama yanlısı değilim. Elbette bazı kişilerin *“tarihsel rolü “nü yadsıyacak da değilim. Bilimsel olmayan düşünüş tarzının nasıl büyük yanlışlara, yanlışların nasıl büyük suçlara ve yenilgilere dönüştüğünün kronolojik anlatımı olarak okunabilir bu kitap.*

Anlatılanlar, hakikatin bütünü değil. Büyük tablonun parçalarından biridir sadece. Doğası gereği Halil kendi düşün ve duygu dünyasında biriktirdiklerini yazmış. Umarım Halil'in bu çalışması tablonun bütününe ortaya çıkaracak çalışmalara vesile olur. Teşekkürler Halil.

Kazım Gündoğan
Eylül 2015-İstanbul

Önsöz

25.01.1981 tarihinde başlayan ve sırasıyla 89 günü bir fiil İstanbul Gayrettepe işkencehanesinde geçen, ardından 12 Eylül Askeri Faşist Diktatörlüğünün meşhur zulüm evlerinden Selimiye Kışlası, Sultanahmet zindanı, Sağmalcılar Özel Tıp ve Metris hapishanelerinde devam eden yedi yıllık esaretin ardından, zulmün simge kalelerinden Metris zindanının dibine vurduğumuz tünelle, 25 Mart 1988 tarihinde, 28 devrimci arkadaşıyla birlikte, tekrar özgürlüğümüze kavuştuk.

“*Metris’ten Munzur’a Bir Firarın Öyküsü*” isimli kitapta, bu muazzam firarın öyküsünü sizlerle paylaşmıştım. O kitapta ayrıca bir yıllık yurt içi ve yurtdışı maceramı da özetlemiştim. Kaçak yollardan önce Yunanistan’a, oradan Almanya, Fransa ve Hollanda’ya yaptığım yolculuğu keza Fransa’ya iltica edişimi ve bir pasaport dahi aldığımı ve sonra da ‘ille de dağlarımız’ deyip yine kaçak yollarla ülkeye nasıl geldiğimizi ve Munzur Dağına nasıl sızdığımızı anlatmıştım.

O kitapta ayrıca, gerilla yaşamımın ilk iki aylık kesitini de sizinle paylaşmıştım. Ve ‘Öykümüz, 13 yıllık aradan sonra döndüğüm köyümüzdeki eş-dost, ana-baba-kardeş buluşmalarıyla noktalanmıştı.

Aradan yıllar geçti ve ancak ‘öykünün dağ sürecini yazmam yönündeki istem ve telkinler hiç eksilmedi. Bilakis artarak devam etti. Ben de “*İyi o halde, günah benden gitti. Siz istediniz size zulmetmemi*” diyerek, yazmaya karar verdim.

İsteğinize uyarak, ‘öykü’müzün 1989 sonbaharı ile 1995 sonbaharı arasında süren, altı yıllık ‘dağ süreci’ni anlatacağım. Doğrudan tanıklığını yaptığım bu 6 yıllık Partizan yaşantısının önemli tarihi kesitlerini sunacağım. Umarım yüzüme gözüme bulaştırmadan altından kalkabilirim.

Fakat ilginçtir, yazmak üzere hafızamı yokladığımda, ayırdına vardım ki birçok teferruatı, özellikle de tarih, yer ve kişi isimlerini anımsamakta zorlanıyorum. Mümkün olduğunca doğru bilgiler verebilmek adına, aynı sürece tanıklık yapmış dostlara, arkadaşlara ulaşmaya çalıştım. Ancak ne yazık ki kimileri kayıtsız kaldı, kimi yardım

edemeyeceğini söyledi... Ama elbet desteğini esirgemeyen dostlar da oldu. Bunlardan Hüseyin Çevik, Cevdet Gündemir, Halil Şahin ve Ulaş'a, anlatımlarıyla destek olduklarından ötürü teşekkür ediyorum. Keza aynı süreci anlatan 'Gaban' isimli kitabıyla dolaylı destek olan Resul Sarıgül'e, bu kitabı temin edip bana ulaştıran Nazimiyeli Düzgün dostuma, keza "*Zemheride Yürekler Geçti*" kitabını ta Fransa'dan temin edip bana ulaşmasını sağlayan Simel Taşkın ablacığıma, bu kitabın sahibi Ceren ve Bayram kirvelerime yürekten, kocaman teşekkürler.

Yazma hazırlıklarına 2009 yılı sonbaharında, Bolu F Tipi hapis-hanesinde başladım. Notlar tuttum. Yazışmalar yapıp, bilgiler topladım. Ancak yazmaya başlayamadan, 2010 yılı martında, sürgün sevkle Ankara Sincan F Tipi Hapishanesi'ne götürüldüm. İncelemek üzere girişte alıkonan söz konusu notlarımı maalesef ki alamadım. "*İnceleyip vereceğiz*" diyen hapishane idaresi, daha sonraki ısrarlı istemele-rim üzerine "*Bizde bu tür dokümanlar yok*" diyerek, göz göre göre ve açıktan, alıkoydu. Keza Bolu'da kantinden satın aldığım plastik masama da el koydular vs. vs. Ve haliyle kitabı yazmaya başlamam ta 2010 yılının ağustosuna kadar sarktı... Küçük bir plastik sehpayı yazı masasına çevirerek, onun üzerinde yazmaya başladım. İlk yazı taslaklarımı 2011 yılı martında tamamladım. Nisan ayında da temize çekmeye başladım. Tamamladığım 200 sayfalık bölümünü, fotokopi çektirmek için hapishane idaresine teslim ettim. Ancak hapishane idaresi bu 200 sayfalık yazıyı "*inceleyeceğiz*" diyerek ziyaretçime vermeyip "*Mektup Okuma Komisyonu*" denen komisyona gönderdiler. Komisyon da yazıyı 'sakıncalı' bulduğundan, "*Disiplin Kurulu*"na havale ediyor... Ve neticede hapishane müdürü başkanlığında toplanan 'Disiplin Kurulu' da, söz konusu yazı hakkında... Tamamında terör örgütünün ve üyelerinin yasadışı faaliyetlerini övücü nitelikte sakıncalı ifadeler bulunması sebebiyle" gerekçesiyle alıkonmasına ve İMHA edilmesine hükmetti... İdarenin aldığı bu haksız hukuksuz imha kararı, maalesef ki İnfaz Hâkimliği ve Ağır ceza mahkemesince de onaylanarak kesinleşmiş oldu... Dosyamız şimdi AİHM yolunda. Orası ne zaman ele alır ve nasıl bir karar verir bilemeyiz; bekleyip göreceğiz.

Bir taraftan bunlar yaşanırken ve bir taraftan kitabı idamdan kurtarmaya çabalarırken, bir taraftan da temize çekme işine devam ettim. Ve nihayet 2012 yılının şubat sonlarında falan bitirdim. Yani temize çekmesi, ilk yazımından daha da uzun sürdü. Malum, daktilo yok, bilgisayar yok, karbon kâğıdı ve dakstil yok... O uyduruk sehpa/masama da aldılar üstelik... İşte bu koşullarda da ancak ki bu kadarlık bir performans gösterebildim.

Şimdi temize çektiğim el yazması bu 843 sayfalık yazıyı elden geçirmem ve son halini vermem gerekiyor. Ama galiba bunu yapamayacağım. Bir fırsat yakaladım ve bunu değerlendirmem, galiba daha akıllıca olacak gibi... Kitabımın özgürlüğüne kavuşması için 2018 yılını veya AİHM sonucunu bekleyemem... Kitabımın “*fırar*” koşullarını oluşturup, onu tez elden özgürlüğüne kavuşturacağım. Yazım hatalarımı mazur görün ve lütfen beni anlayışla karşılayın. Teşekkürler.

Mart 2012

Halil

BÖLÜM: 1

DAĞLARIN ÇAĞRISI

Dersim-Ovacıklıyım. Ancak ‘memleket’imi tanıdığım’ söylene-
mez. Çocukluğumun ilk beş yıllık dönemi dışındaki yaşantım Dersim
dışında geçti. Hal böyle olunca da gerilla olarak döndüğüm bu coğraf-
ya, bu dağlar, ovalar, vadi ve köyler bana tamamen yabancı insanlarını
bile doğru dürüst tanımam, bilmem. Yani aslında bir ‘yabancı’dan pek
bir farkım yok... Bildiğim yerler sadece doğduğum Şahverdi köyü,
Mercan Vadisi, Göldere bölgesi, Mercan Dağları’nın Ovacık ve Erzincan
yüzündeki bazı kısımları.

Huyunu-suyunu bilmediğimiz bu dağlara işte böylesine de bir
‘sevda’ ile tutkundum/tutkunduk.

Bilmiyor olmak bizim için bir engel olamazdı elbet. Gelecek, gö-
recek ve yaşayarak tanıyıp bilecektik. Öğrenmenin ‘pratik yolu’ bura-
dan geçiyordu. Yani en azından bizim için böyleydi.

Dağlara olan bu ateşli tutkumuzun ardındaki ‘sihirli’ belirleyici
etmen, elbette ki bize rota veren siyasal düşüncelerimizdir.

Dağlar, bizim algımızda, devrim stratejimizin öngördüğü pers-
pektifin temel unsurları arasındaydı.

Kır gerilla savaşının ve kurtarılmış alanların, kızıl siyasi bölgele-
rin üs alanlarıydı dağlar.

‘Padişah Fermanı’na başkaldıran ‘asi’lerin sığınakları ve isyan
ateşinin yandığı mekânlardı dağlar.

Bizim algımızda dağlar, her şeyden önce devrim siyasetimizin bir
imgesiydi. Kaypakkaya yoldaşımızın 1972 yılında Dersim coğrafya-
sında, Sinan Cemgil ve yoldaşlarının Nurhaklar’da yeşertmeye çalıştı-
ğı, sonraki yıllarda Kürt ulusal özgürlük hareketinin Botan boyların-
dan tutuşup yaydığı gerilla savaşını, biz de kendi cephemizden daha

bir üst seviyeye taşıyarak sürdürmek istiyorduk. Bizim asli görevlerimizden biriydi bu... Dağları mesken tutma istem ve kararlılığımız işte bundandı.

Bilinir elbet, bizim dağ serüvenimiz ta Kaypakkaya'yla başlar... Yani yıllarla ifade edilen koca bir süreç... İsyân ateşimiz bu süreç boyunca hiç sönmeden geldiyse de; ama istenen biçim ve boyuta kavuşturulamadığı da yadsınamaz bir gerçekliğimizdir...

Elbette küçük ara başlıkları da olan bir süreç bu. Fakat denebilir ki 1980'li yılların başından itibaren hep daha sistemli ve daha kararlı bir yönelimle habire dağlara akıp durduk.

Temel uğraşımız, 'gerilla ordusu' oluşturmak ve gerilla savaşını daha da büyüterek, giderek düzenli bir halk ordusuna dönüştürmek ve "kızıl siyasi iktidarlar" yoluyla devlet iktidarını parça parça halkın eline geçirmektir.

İşte Partimizin önüne koyduğu bu temel görev doğrultusunda mücadeleye daha doğrudan ve daha aktif katkı sunmak adına, kişi olarak ben de, 'şehir gerillası' olarak başladığım mücadeleyi dağlarda 'kır gerillası' olarak sürdürme arzusundaydım. Ancak ne var ki 1981 yılında tutsak düştüm ve maalesef o süreçte bu istemimi gerçekleştirme şansımı yitirdim.

Araya yıllar girdi. İşkenceyle katledilen 2. Parti Genel Sekreterimiz Süleyman Cihan yoldaşımızın ayarlayacağına söz verdiği 1981 yazındaki randevuya, ben tekrar gelme şansını ancak ki 8 yıl sonra yakalayabildim. Ancak bu kez tren kaçmayacak ve ben o randevuya gidecektim. Bu, benim yoldaşıma verilmiş 'gizli' sözümdür de.

Dağlar üzerinden kurguladığımız bu stratejik hedef uğruna canla başla mücadele yürütmüş onlarca değerli kadromuzu ve yüzlerce yiğit gerillamızı/savaşçımızı yitirdik. Ve bu uğurda diğer devrimci örgütlerin ve Kürt ulusal özgürlük hareketinin toplamda on binlerle ifade edilen kadro ve savaşçı canını verdi, kanını döktü.

Bu dağlar ve bu topraklar binlerce yıldan beridir, binlerce mazlun kanıyla sulanmaktadır. Milyonlarcasının ahı var bu toprakların bağrında. Bu hesap görülmeden ve bu zulümlerin hesabı bu sömürücü zorbalardan sorulmadan ve saltanatları başlarına yıkılmadan da bu defter asla kapanmaz. Bu kavga son bulmaz. İlla ki bir şekilde sürecek ve amaca ulaşılacaktır.

Şair "Ölülerimizin başlarına basarak yükseliyoruz güneşe" diyerek özetlemiş bu kavganın töresini. Evet, ölümü kutsuyor değiliz el-

bet, ama mazlumların sömürücü zalimlerle kavgasının töresi maalesef böylesine ağır bedeller gerektiriyor. Güneşe, ölülerimizin omuzlarında yükselmek zorundayız. Vuruşarak düşen her bir yiğidimizin elinden bayrağımızı ve silahımızı alarak yürüyecek ve böyle böyle büyüterek zafere ulaştıracağız bu kavgayı...

İdeallerimiz uğruna bu kavgada vuruşarak düşenlerimizden birilerinin tuttuğu bayrağı ve silahı kapıp yürüyüşü dağlardan sürdürme sıram gelmişti; ben de tereddütsüz çıkıp geldim işte.

Ve tabii ki benim bu gelişim tamamen 'bireysel bir tercih' sonucu olamazdı. Örgütsel bir görevlendirmeydi de aynı zamanda... Asli görevi siyasal öngörülerimiz doğrultusunda bu kavgayı örgütleyip yürütmek ve büyütüp ilerletmek olan kadrolardan biri olarak atanmıştım... Bu bir Parti göreviydi yani.

Bilineceği üzere bu kavgada başarılı olabilmek için her şeyden önce somut koşulların tahlili üzerinden şekillenen, doğru bir siyasal çizgiye sahip olmak gerekiyor. Ancak ne var ki bu temel ilk koşul, asla tek başına başarıyı sağlamaya yeterli gelmez! Sürecin ve günün somut koşullarına uyarlı, doğru ve isabetli mücadele taktiklerinizin ve örgütsel araçlarınızın da olması gerekir. Bunlar da yetmez aslında! Bu politikayı sabır ve büyük bir kararlılıkla, ilmek ilmek örecesine azimle hayata geçirebilecek uygun kadrosal görevlendirmelerin de olması gerekir. Ve elbette bu kadrolara asgari bir hareket olanağı sağlayacak insan ve teknik araç gerecin de sunulması gerekir. Bunlar olmadan, iyi niyetlerle, büyük bir tutkuyla çıkılan o yürüyüşten başarılı bir sonuca ulaşmak, herhalde pek mümkün olamayacaktır. Bunların her birinin gerçekliği, sizin o alandaki mücadelenizin seyrini, başarısını, kapsam ve geleceğini doğrudan etkiler ve de koşullar.

Partimizin, özellikle Dersim yöresinde, 1979-1980 yılları itibariyle silahlı gerilla güçleri oluşmaya başlamıştı. Bu elbette bizler için çok önemli bir kazanım, önemli bir zemin ve tecrübe birikimiydi.

Ancak ne var ki onca keskin 'halk savaşı', 'köylü gerilla savaşı' ve 'şehirlerin kırlardan kuşatılması, iktidarın parça parça ele geçirileceği' şiar ve söylemlerine karşın; 1973'de alınan yenilgiden, 1981 yılında gerçekleştirilen II. Konferansa kadar geçen sürece bakıldığında görülecektir ki, bu Partinin, gerilla savaşının başlatılmasını öngören resmi herhangi bir kararı ve somut bir planlaması bulunmamaktadır. Bu yıllar esasen, 'gerilla savaşına hemen mi başlayalım, yoksa bir hazırlık süresi mi gerekiyor' tartışmalarıyla geçmiştir.

Gerilla savaşının başlatılması kararı ancak 1981 Şubatında gerçekleştirilen ve 'Bolşevik Partizan' grubunun kopuştuğu II. Konferansta alınabilmiştir.

II. Konferans'tan bu kararın çıkmasını sağlayan kadrosal gücümüzün, Parti genel sekreteri Süleyman Cihan başta olmak üzere, önemli bir çoğunluğu, maalesef çok kısa denilebilecek bir süre içinde ya katledildi ya da tutsak edilerek saf dışı bırakıldı. Dolayısıyla da Parti, alınan bu kararın hayata uygulanmasında önderlik düzeyinde, kadrosal kabiliyetini esasen yitirmiş oldu. Öneminden ötürü 'tarih' yazıcılarının bunu kayda geçmesi gerekiyor.

Elbette Parti, yedek üyeler ve Parti iradesine danışarak yaptığı atamalarla 'MK' organının varlığını sürdürmesini sağlayabildi. Ancak bu 'MK', artık farklı bileşimli bir MK idi! Parti literatürümüze "2. MK" olarak geçen bu önderlik, önce '3 fahri üyemizden Aslan Kılıç'ın revizyonuyla pusula yitimine uğratıldı (O Aslan Kılıç ki kısa bir süre sonra da dümeni tam kırıp, Doğu Perinçek abisinin kollarında yoluna devam edecekti). Ardından Süleyman Yeşil ve Muzaffer Oruçoğlu'nun malum ve tipik sağ oportünist güzergâhıyla yeşillendirildi...

Bu andığım süreç, aslında Partinin gerçek anlamda kaosa sürüklendiği ve ciddi bir tasfiyeyle karşı karşıya kaldığı süreçtir de.

Dağlarda silahlı güçlerimiz ve elimizde faşizme karşı direnişin çok çok önemli bir mevzisi bulunuyordu. Ve aslında o süreçte bunu başarmış olan başka da kimse yoktu. (PKK ancak ki daha sonraları varlık gösterebildi. Dev-Yol gerillaları ise sahihsizlikten dağılmak zorunda kaldı.) Fakat ilginçtir ki Parti önderliğimiz bu gerilla gücünün önüne, gerilla savaşını geliştirme asli görevini koymadı. Esasen, 'koruma' amaçlı bir üslenim öngörülüyordu... Karşı-devrim güçlerinin fiili bir yönelimi olmadıkça ve zorunlu kalınmadıkça çatışmalara girilmiyordu. Yani askeri literatürdeki anlamıyla 'Aktif savunma' pozisyonunda dahi değillerdi. Öngörülen, tipik olarak pasif savunmaydı.

O süreçte örgüt, yılları bulan 'iç tartışma' ortamında, resmen çürümeye terk edildi. Onlarca değerli kadro bu politikanın kurbanı oldu. Birçok kırsal alan kadrosu, 'Parti faaliyeti' adına Avrupa'ya ve şehirlere çekilerek, kırsal kesim kadrosal olarak adeta boşaltıldı.

Sonraki süreçte partiden koparak kendince yeni bir oluşumun başını çekecek olan Süleyman Yeşil'in 'bize katıl' önerisine yanıt verirken, "*Ben size güvenmiyorum. Sizin elinizde onlarca değerli kadro ve Parti militanının kanı var. Siz önce dürüstçe bunun hesabını verin, ondan sonra yeni bir oluşumun önderliğine soyunun!*" diyecekti, II. Konferans'ın seçtiği MK ve SB üyelerinden Erhan Gencer.

Erhan Gencer'in hapisshanededen çıktıktan sonra Süleyman Yeşil'in kendisine yaptığı öneriye verdiği bu yanıtta dile gelenler, aslında o sürecin nasıl zor bir süreç olduğunun da bir ifadesi gibidir.

Süreci karakterize eden temel unsur, aslında önderlik basiretsizliğidir! Erhan Gencer'in altını çizdiği acı gerçeği ortaya çıkaran temel unsur, denilebilir ki kesinlikle önderlik basiretsizliğidir! Siyasal görüşleri itibariyle Erhan Gencer'in o özgülde Süleyman Yeşil ile ters düştüğü pek bir şey yoktu dersem, aslında ne demek istediğim daha iyi anlaşılabilir.

O süreçte, aynı zamanda kırsal alanın en tecrübeli kadrolarından da olan A. Haydar Akgün, Hasan Aksu, Ali Uçar, Murat Sever, Erdoğan Şenci gibi birçok önder kadro şehirlere ve Avrupa'ya kaydırılır. Ardından MK üyesi ve Askeri Komisyon'un sekreteri Hayrettin Bakış ve keza değerli kadrolarımızdan biri olan Ali Mete (Hese Geme) gibi yoldaşlar yitirilir.

Ardından Bölge Komutanı Hasan Tosun ve ikinci komutan Rıza Sökmen'in de aralarında bulunduğu konferans delegesi yedi kadromuz yitirilir... Hemen kısa bir süre sonrasında ise Parti genel sekreterimiz KâzımÇelik yoldaş yitirilir vs. vs.

Bütün bunlar, tabiatıyla tahammül sınırlarını da son kertesine getirdi ve 1987 yazında, kırsal alandaki gerilla güçlerinin, Parti önderliğine başkaldırması sonucunu doğurdu... Gerilla güçlerinin tamamı Partiden koptu. Bölge delegelerinden Sarı Silo ve Şerif dışında Parti iradesinden yana tavır koyan başka hiçbir kadro kalmadı.

Kısaca, o süreçte 'taşımaya', 'korumama' ve 'kopuşturma' üçlemi üzerinden bir tasfiyeydi Partiye yaşatılan...

Hâlbuki dıştan bakıldığında sanılır ki bu Parti, Kaypakkaya ile başlattığı gerilla savaşını, kesintisizce ve büyük bir kararlılıkla sürdürüyor. Ancak olgular bunun hiç de böyle olmadığına işaret ediyor değil mi? Yani burada gerçekliğimizi yansıtmayan, yanılgılı bir dış algı durumu söz konusudur.

Tarihe not düşmek adına kısaca özetlemek gerekirse, tablo şudur aslında: 1981 yazı itibariyle, başta Dersim olmak üzere, Diyarbakır, Bingöl ve Elazığ kırsalında gerilla birlikleri konumlandırılmaya başlanır. Ve bu süreçte, yaygın olmamakla birlikte, silahlanmaya yönelik karakol baskınları ve ihbarcılarının cezalandırılması tarzında, gerilla faaliyetleri de gerçekleştirilir. Ancak buna rağmen, burada ayırt edici nokta şudur: Bu gerilla gücü, bu gerilla alanları ve bu gerilla eylemleri, Parti önderliğince öngörülmüş esaslı bir gerilla savaşı programının, yakın, orta ve uzun vadeli planlamasının öngörülen farklı evrelerinin bir ifadesi değildir. Esasen, plansız-programsız, tamamen günübirlik

zaruriyetlerin belirlediği hareket tarzının, kendiliğindenci ‘saldım çayıra Mevla kayıra’ tevekkülünün belirlediği bir tavidir.

Malum ‘2. MK’, II. Konferansın gerilla savaşının başlatılmasına ilişkin kararını sol-sübjektif bir karar olarak değerlendiriyor ve doğru taktiğin geri çekilmek olduğunu öngörüyordu. Ama bu geri çekilmenin nasıl yapılacağına da somut herhangi bir planı-programı yok. Erdoğan Şenci’nin yazdığı kitapta aktardıklarından da anlaşıldığı gibi ‘geri çekilme’ taktiğinin hâkim algılanışı; yaşanılabilecek yakın bir sınır-ötesi imkânı yoksa yapılacak tek şey, gerillayı dağıtıp güçleri şehirlere kaydırmaktır... Bu anlayış sahipleri acaba ‘geri çekilme taktiği’ni şehirlerde nasıl uygulayacaksınız? Bunun yanıtının olmadığı açık! Oysa geri çekilme taktiğinin özü, esasen, savunmaya çekilmektir. Yeraltına çekilmek ve güçleri korumaya almaktır. Kırsal alanda, nispeten daha sağlam üslere çekilmek ve güçleri korumaya almaktır. Saldırı taktiğinden, savunma taktiğine geçmektir. Alan değiştirmek, operasyonlar dışına çıkmaktır vs. vs. “Önderliğin ‘savaş teorisi’ işte bu basit açılmadan dahi yoksun olacak kadar kör ve geriymiş!” demek hiç de yanlış olmayacaktır.

İşte ‘2. MK’ bunları yapıyorken; yani gerilla savaşının başlatılması kararını, sürecin gerçekleriyle örtüşmeyen sol-sübjektif bir karar olarak mahkûm edip, silahlı güçleri korumanın değil, tasfiye etmenin derdindeyken; ilginçtir aynı coğrafyada gerilla savaşını başlatanlar vardı. Çatır çatır da savaşıyorlardı... Ve nitekim bir süre sonra, bu ‘gözü kara çıkış’, her kesimden de övgüler almaya başladı. Peki, ‘sol-sübjektif’ tespitleri ne oldu?

Şöyle diyebiliriz herhalde: ‘87’de Parti önderliğine yapılan isyanın en önemli iç belirleyeni işte bu sağcı, çürütücü-tasfiyeci tutumlardı. Kürt ulusal hareketinin geliştirdiği gerilla savaşı ve savaş düzeyi, şunu dedirtiyordu: Demek ki isteyince oluyormuş! Evet, isyan edip bağımsızlığını ilan eden silahlı güçlerimizin tutumunda, işte bu gerçeklik önemli bir rol oynuyordu. Bunu böylece dosdoğru teslim etmek ve belirlemek gerekiyor.

Hazırlığı yıllara yayılan 3. Konferans, nihayet bu ayrılığın ardından 1987 sonbaharında, yurtdışında toplanabildi. “2. MK”nın sağ oportünist-tasfiyeci çizgisi mahkûm edilerek gerilla savaşının ‘merkezi görev’ olarak başlatılması kararı alındı.

Evet, Partimiz tarihinde gerilla savaşı işte ilk kez bu konferans kararıyla ‘merkezi görev’ olarak gündemimize alınmış oldu¹.

1 Aynı şekilde, ‘DABK’ olarak ayrışan kesim de, 1988 yılında gerçekleştiği konferansıyla, benzeri bir yönelim içine girecekti

3. Konferansta keza, ‘DABK’ olarak ayrılan kesimi Parti gücü olarak değerlendirilip, bunlarla birleşme kararı alındı.

Ve keza bu kararla bağlantılı olarak, ayrı bir gerilla gücü oluşturmayıp DABK güçlerine gerilla ve silah aktarımının yapılması uygun görüldü.

Bu anlayışla Parti, Konferansın ardından kırsala ilk etapta Şerif ile birlikte birkaç da savaşçı gönderir. Ancak ilk başlarda bu yaklaşım olumlu tepki veren DABK’çılar, 1988 baharında başta komutan Şerif olmak üzere, gerillalarımızın silahlarına elkoyar ve yoldaşlarımızı cıscııldak bir şekilde ortalık yerde öylece, adeta kaderleriyle başbaşa bırakırlar.

Hani denir ya “*her şerde bir de hayır vardır*” diye! DABK’çı arkadaşlarımızın bu hoyrat, sol-sekter ve dostane olmayan tutumları, Partinin de aklını başına devşirmesine vesile olur.

Kendi bağımsız silahlı güçlerini sıfırdan başlarcasına yeni baştan oluşturmaya koyulur. 1988 yaz ve sonbaharında, Sarı Silo ve Hacı Demirkaya’nın da katılımlarıyla, bir kısmı yerel ilişkilerden olmak üzere, 15 kişilik bir gerilla gücü oluşturulur.

Kuşkusuz, bu küçümsememesi gereken bir başarıdır da. Çünkü bu her şeyden önce işler durumda bir mekanizma ve üzerinde yükselbileceğimiz bir güç demektir. Kırılmalar, dökülmeler ve sendelemeler olsa da bunlar tolere edilebilir sınırlarda kaldıkça, kervan yol almaya devam edebileceği gibi gelişip büyüebilirdi de. İşte bu bakımdan atılan bu adım ve sağlanan bu başarı önemlidir.

Nitekim esas bileşeni itibariyle ideolojik-siyasi bilinç düzeyi bakımından hem zorlu yaşam koşulları ve hem de savaş ortamının koşulları karşısında, esasen tecrübesiz ve az olan bu gücümüz; önderlik kusurlarıyla birleşen yetersiz eğitim ve dönüştürememe sonucu, 1989 baharında bir kısım üyelerini yitirir. İyi niyetlerle ve coşkuyla gelen bu insanlar pişman olmuş halde geri döner. Keza buna ilaveten iki-üç üyesi de gittikleri özel bir görev esnasında tutsak düşer.

Niteliksel olarak zaten önemli oranda zayıf olan bu güç, niceliksel olarak da zayıflayınca, 1989 baharına sancılı bir bünyeye girmiş olur. Ancak yine de bahar canlılığıyla silkinip kalkabilecek bir diriliktedir.

Nitekim öyle de olur. Batıdan ve yurt dışından gelen ve nispeten daha ileri bilinç düzeyine ve Partili mücadele tecrübesine sahip yoldaşlarının katılımıyla, gerilla gücümüz kısa zamanda kendisini toparlar.

O yıl için önlerine iki ‘esas görev’ koyar ve bunun gereği olarak da gerilla gücünü iki birlik şeklinde düzenlerler.

Aralarında, DABK'çılarla görüşmelerde bulunacak Hacı Demirkaya'nın olduğu Enver komutasındaki birlik, Hozat tarafında kalıp hem kitle faaliyeti yürütecek ve kışlık erzak stoku yapacak ve hem de barınak hazırlayacaktır.

Sarı Silo'nun siyasi komiser olduğu, Şerif ve yardımcısı 'Kara bela Cihan' komutasındaki ikinci birlik ise Ovacık-Pülümür taraflarına geçerek hem bir taraftan kitle faaliyeti yürütecek, hem fırsat çıkarırsa askeri eylem yapacak ve hem de batıdan aktarılacak olan insan ve malzemelerin alımını örgütleyecektir.

(1988 yılı yazında konferanslarını gerçekleştiren DABK'çıların güçleri ise bizimkilerle kıyaslanmayacak düzeydedir. Hem nicelik ve hem de nitelik olarak böyledir. Bu yadsınamaz olgusal bir gerçektir. Gerillaların birçoğu, yılların deneyimine sahip olanlardır. Askeri kadrolarının tamamı, savaş ortamında yetişmiş deneyimli ve değerli komutan ve siyasi komiserlerdir. 40-45 kişilik bir gerilla gücüne sahiptirler. Dersim'i birkaç alt bölge ve mıntıkaya ayırarak faaliyetlerini bu esas üzerinden yürütebilecek durumdadırlar. Keza mevsimlik ve geçici de olsa, Diyarbakır ve Karadeniz'e de birlikler gönderilme olanaqları vardı.

Bu kıyaslamayla şuraya gelmek istiyorum: Partimiz tarihinde gerçek anlamda 'gerilla savaşı başlatıyoruz' karar ve pratik yönelimi, işte bu andığım süreçte olgusal bir gerçeklik olarak karşımıza çıkar.

Evet, DABK kesimi, Partinin gerilla gücünün kadrosal ve savaşı yapılarının, denebilir ki tamamına yakını koparıp götürmüştü. Parti saflarında alana gelen iki kadro her ne kadar da askeri pratik olarak belli bir tecrübeye ve yetkinliğe sahiptiyse de, ancak teorik olarak sorunlara hâkim olma, stratejik önderlik ve siyasi mücadele yürütme hususlarında maalesef bir hayli geriydiler. Yani denebilir ki o sürecin standartları içinde bu yoldaşlar aslında ancak ki 'orta düzey kadro' vasfına sahiptiler.

Parti MK'sında da yer alan bu iki kadromuzdan Sarı Silo 1989 sonbaharında gideceği MK toplantısından sonra bölgeye dönmeyecek ve mücadeleyi bırakıp yurt dışına çıkacaktır.

Ve yine 1989 sonbaharında, zaten bölgeye geçici olarak gelmiş olan Hacı da batıya geçecektir... Böylece eski kadrolardan bir tek Şerif kalıyor olacaktı. Komutan yardımcıları olarak görevlendirilen Cihan ve Enver'in ise hepi topu bir-bir buçuk yıllık bir kırsal alan ve gerilla faaliyeti tecrübesi söz konusudur.

III. Konferansımızın oluşturduğu Parti önderliği, elbette konferansın belirlediği, ‘merkezi görev gerilla savaşı’ şiarına yürekten inanmış, iyi niyetinden asla kuşku duyulmayacak ve ellerinden gelen her şeyleriyle bu karar doğrultusunda uygulayacak olan kadrolardı.

Nitekim kısa sürede, bölgeye kadro, savaştı ve silah aktarımının sağlanması hususunda, gerçekten de ciddi uğraşlar içine girdiler. Bu haklarını kesinlikle teslim etmek gerekiyor.

Ancak sadece bu kadarı, bir gerilla savaşını doğru rotada başarıyla geliştirip büyütme, bir üst aşamaya vardırma yeterli gelmez! Bunun için öncelikle ülke gerçekleri üzerine oturan, toplumun keskinleşen güncel çelişme ve sorunlarının çözümü üzerinden açılımını bulan bir savaş stratejisinin olması gerekir. Kır ve şehirde çelişkilerin keskinlik dereceleri üzerinden bürüneceği farklı biçim ve boyutlarla bütünlük oluşturan, cephe ve cephe gerisi faaliyetlerini de belirleyip planlayan farklı taktiklerle bugünü yarına taşıyabilecek savaşın adım adım nasıl geliştirilebileceğini içeren bir savaş politikanızın olması gerekir. Bu savaş stratejinize göre şekillenen bir Parti ve ordu örgütünüzün ve de ittifaklar politikanızın ve bunların aracı örgütsel oluşumlarınızın da olması gerekir. Normalde bir Parti önderliğinin asli görevi, işte bütün bu vb. sorunlara çözümler geliştirmektir, değil mi?

Fakat ne yazık ki bizim Parti ve Parti önderliği gerçekliğimiz bunun çok çok uzağında idi. Her şeyin ama abartısız her şeyin tabii kılındığı şu “merkezi görev, kızıl siyasi iktidarlar için gerilla savaşı” belirlemesi hususunda maalesef Parti önderliğimizin, andığımız manada herhangi bir somut açılımı, program ve planlaması yoktu. Örgütün savaşa göre şekillendirilmesi perspektifinden esasen yoksundu ve daha çok günöbirlik koşuşturmalar ve sorunlarla didinip duruyordu.

(Aynı gerçeklik, salt askeri bakış açısıyla karakterize olmuş biçimiyle, çok daha fazlasıyla DABK kesimi için de geçerliydi.)

Bu genel, özetin özeti ön bilgilendirme resmini, kendi gerçekliğimden çarpıcı bir iki anekdot ile tamamlamam sanırım isabetli olacaktır.

Partimiz saflarında örgütlü mücadele yaşantım 1976 sonbaharında, İstanbul’da başladı. Evet, devrimciydim ve TKP/ML’liydim, ama aslında tüm yalın gerçekliğim de sadece bundan ibaretti... Teorik eğitimim yok denecek kadar azdı. Örgütlü mücadeleye atıldığımda, bir fabrika işçisiydim. İşçilik zamanı dışında kalan vaktimin çoğu duvar yazılmaları, bildiri dağıtımı, gazete satışı, afişleme, korsan gösteriler, mahalle savunmaları, gecekondu yapımı faaliyetleri, grev çadırları

ziyaretleri, fabrika önlerinde ve kahvehanelerde yapılan sözlü propaganda faaliyetleri, derneklerdeki seminerler ve haftada/on günde bir yaptığımız komite toplantıları ve burada gördüğümüz bir-iki saatlik teorik-siyasi eğitim ile geçirdi. Ve tabii daha sonraları ise, çeşitli düzeylerde askeri örgütlülük içinde konumlandırılmış olmamın getirdiği ek faaliyetler ve sorumluluklar!

Özcesi, tüm bu süre boyunca asla doğru dürüst bir teorik eğitim göremedik. Ardından, 1981 başında tutsak düştüm. 12 Eylül koşullarının hapishaneler gerçekliği malum! Kitap ve yazılı materyaller çoğu zaman olmadı. Olduğu dönemlerde de, oldukça sınırlı sayıdaydı İşte bu koşullarda teorik eğitim almak ne kadar mümkün olabilirdiyse, ancak o kadarını alabildik... Parti içi ideolojik-siyasi mücadele konularında da, koşullardan ötürü, esasen yalıtık durumdaydık Parti içi yazıları ve diğer bir kısım teorik kitapları, esasen 1988'deki firarımızın ardından, Avrupa'da kaldığım o bir yıllık süre içinde okuma şansı bulabildim. Fakat yine de temel teorik birikim yönüyle eksikliğim, varlığını koruyordu.

Parti üyesiydim, fakat Parti içi yaşantım, hapishane süreciyle de bağlantılı olarak, sınırlıydı. Tutsak düşmeden önce Marmara Bölge Komitesi'nin bir alt bölge komitesinde askeri faaliyetler sorumlusuydum. Son organ toplantımızı, Süleyman Cihan denetiminde 12 Eylül darbesinden bir-iki gün sonra gerçekleştirmiştik. O dönemin ileri kadrolarından olan Hasan Hayrı Aslan, Hıdır Ayata, Süleyman Önder ve Muzaffer gibi yoldaşlar arasında bulunma şansım olmuştu. Ama maalesef politik-örgütsel sorunlar dışında, pek farklı bir gündemimiz olmuyordu...

Kırsal alana sıradan, yalın, yani herhangi bir komite veya yönetici organ üyesi sıfatı taşımadan ayak basmışım. Elbette bu, o özgülден ötürü böyleydi, normalde ise potansiyel bir kadro konumundaydım.

Şehir askeri örgütlülüğü ve pratiği içinde, yönetici kadro olarak da yer almıştım. Ancak kırsal alan ve kır gerilla faaliyeti tamamen apayrı bir sahaydı ve ben bu sahanın tamamen acemisiydim. Teorik donanım bakımından da, pratik deneyim yönüyle de bu sahanın yetişmiş bir kadrosu değildim. Kırsal alana 'kadro' olarak gönderildiğimdeki gerçekliğim işte esasen böylesi bir şeydi.

Yapı olarak bu, aslında bizim önemli bir sorunumuzdu da. Çünkü kırsal alan kadrosu olarak bir tek komutan Şerif vardı. Diğer tümümüz alanın yenisi ve acemisiydik.

(DABK'çuların kırsal alan kadrolarının ezici çoğunluğuysa denebilir ki çekirdekten, pratik içinde pişe pişe yetişmiş, beş-on yıllık deneyimli kadrolardı. Deniz (Hasan Durna), Cebo (Hüseyin Ekinci),

Rıza (Hasan Ben), Topçu (Doğan Karadağ), Hasan Demir, Mazlum (Hakkı Alpan), Hasan Toy, Baba Erdoğan vb. gibi on-onbeş kadar önemli kadroya sahiptiler ki, bu çok çok önemli bir avantajdı.)

Sürecin anlatımlarını yerli yerine oturtmanızda yardımcı olması bakımından böylesi genel bir ön bilgiyi verdikten sonra, şimdi artık ilk kitapta kaldığımız yere, Şahverdi Köyü'ne dönüp öykümüzün anlatımına, kaldığı yerden devam edebiliriz.

BÖLÜM: 2

1989 SONBAHARI

Anacığımın küçük nazlımız Pınar ve evde bulunan diğer kardeşlerim Cihan, Kemâl ve Kıymet'le, babam Cemal Ağa'yla, amcam Murtaza, yengem Pakize, kuzenlerim Pervin, Nurhayat, İlhan, İskender, Yüksel, İlker ve Seyfi ile o gece bir-iki saat kadar birlikte zaman geçirip hasret giderdikten sonra sabahın ilk cılız ışıklarıyla birlikte evlerimizin karşı yamacındaki dağın eteğinde bulunan Kara Çeşme kayalığına çekildik. Konaklama yerimiz evlere oldukça yakındı. Öyle ki bağırtılı konuşmalar dahi rahatlıkla ulaşabiliyordu. Göz erimindeydik de.

Gün ışmasıyla birlikte, buz gibi soğuk suyuyla ünlü Kara Çeşme'nin etrafında toplanıp, gece yolculuğumuzun, evimizdeki karşılaşımımızın, Cemal Ağa'nın ve geçmiş dönemde yoldaşlarımızın Şahverdi köyündeki faaliyetleri ve anılarının sohbetine koyulduk. Tabii haliyle, bir-iki yoldaş da kahvaltı hazırlamakla meşgul oldu.

Bu türden sohbetlerin sonu gelmezdi, mecburen bir yerde nokta koymak gerekiyordu. Komutanın direktifiyle, uyumak üzere kayalıkların oyuklarına çekildik.

Öğle yemeği için toplandıığımızda, kardeşim Kıymet ile matematik öğretmeni de olan amcaoğlum İskender yanımıza geldiler. Öğretmen İskender ile iki yetişkin insan olarak ilk kez o gün sohbet etme şansı bulmuştuk. Daha çok, birbirimizi anlamaya, tanımaya dönük bir sohbetti.

Kardeşim Kıymet çok narin bir genç kız olmuştu. Sevdiklerini yumuşak ve sıcacık bir iç gülüşüyle sarmalıyordu. Kıymetim'le en son 1976 yazında birlikte olabilmiştik. O zaman daha 3-4 yaşlarında bir şeydi. Kendisine o süreçte aramızda yaşananları hatırlayıp hatırlamadığını sordum. En çok da bana seslenirken söylemiş olduğu o 'Bırata-

li'nin ne anlama geldiğini bilip bilmediğini merak ediyordum. Değil bilmeyi, hatırlamıyordu bile.

Ben anlattım, o sevecenlikle, büyük bir ilgiyle dinledi. Böylece, abisiyle ortak bir geçmiş ediniyordu... Geçmişe dair ortak bir öykümüzün olması onu sevindirip mutlu kılmıştı. Sonradan aileye katılan Kemâl, Cihan ve Pınar'a göre kendisini ayrıcalıklı ve şanslı buluyor olmalıydı... Davranışlarına ve yüzüne yansıyor bu.

Şahverdi'ye gittiğimiz o günün sabahı, meğerse Kızılbaş Alevilerinin Muharrem ayı orucunun başladığı günmüş! 12 günlük bir matemdir bu oruç süreci... Mümkün olabildiğince 'dünya nimet ve zevkleri'nden mahrum ederler kendilerini. Sıvı ve kan salan, bitki ve hayvan türünden hiçbir canlının canına kıyılmaz, başı kesilmez vs vs.

Cemal Ağa örf ve adetlerine, dini inançlarına son derece bağlı bir insandır. Böyleyken, o akşam bize et yedirdi. "12 İmam orucu başlamış; günahdır, keşke kesmeseydin hayvancağızı" diyecek oldum, "Biz yemeyiz. Sizin için kestim. Siz seferisiniz, günah olmaz!" dedi büyük bir gönül rahatlığıyla! O böyle ikna etmişse kendisini bize pek de söyleyecek başka bir laf düşmezdi. Teşekkür ettik verdiği değerden ötürü ve afiyetle yedik yemeğimizi.

Anlamış olduğunuz üzere o akşam da ana-baba ve kardeşlerimin konuğuyduk.

Kapı komşularımız Murtaza amcamlar dı. Zaten başka da kimse yoktu mezrada... Adettendir evlerini ziyaret etmem, hallerini hatırlarını sorup bir lokma ekmeklerini yemem veya bir bardak çaylarını içmem gerekiyordu. Bu, en azından nezaketen de olsa yapılması gereken 'kültürel' bir gereklilikti. Yöre insanının kendine özgü değer yargıları vardı, bu da onlardan biriydi işte. Ama ben sırf nezaketen değil, gerçekten arzu duyarak amcamı ve kuzenlerimi ziyaret etmek istiyordum. Sürekli 'kanlı-bıçaklı' ve küs olan bu kardeşler gerçekliği de beni bu ziyarette bulunmaya teşvik eden önemli bir ayrıntıydı. Gitmezsem, bu beni onların gözünde "Cemal'in oğlu" yapardı. Oysa ben bir devrimciydim ve 'aile meseleleri' karşısında eşit mesafede olduğumu pratikte onlara göstermeli ve bize güvenlerini yitirmemelerini sağlamalıydım. Bu benim görev ve sorumluluğum gereği idi de...

Ziyaretim onları çok sevindirmiş ve gereksiz kaygılara kapılıp sıkıntılar yaşamalarının önüne geçmişti. Ve sonraki süreçte de bana asla 'Cemal Ağa'nın oğlu' gözüyle bakmadılar. Onların gözü ve gönlünde ben, öncelikle bir devrimciydim. Seviyor, sayıyor ve güven duyuyorlardı. Bu ayrıca tüm Şahverdiler için ortak bir duyuydu.

Ertesi gün sabaha karşı başka bir konaklama alanına gittik. Akşamıysa diğer akrabalarımın olduğu üst mezraya uğradık. Buradaki akrabalarımızdan bazıları da Cemal Ağa ile 'kanlı-bıçaklı' vaziyet-teydiler. Onlar da aynı şekilde ziyaretime sevinip memnun oldular. Ancak bu insanların Partizancılara ayrıca da ciddi kırgınlıkları olmuş. Fakat buna rağmen yine de güven duygularını yitirmemişlerdi. Partizancıların adaletlerine ve dürüstlüklerine hep itibar etmiş.

Bir sonraki akşam ise babamın amcaoğullarından bir diğeri olan Nuri amcamın evine gittik. Polat ve Seydemet kardeşlerin çocukları ile yengemin oturduğu bu evi ziyaretimizin, ayrıca da özel bir önem ve anlamı vardı.

Polat ve Seydemet kardeşler, Nuri amcamın çocuklarıydı. Nuri amcam ise birkaç yıl önce bizim bir gerilla birliğimizce öldürülmüş-tü... Aileyi, bir Partizanlı olarak da benim ziyaretim, bu bakımdan anlamlı ve önemliydi.

'Talihsiz' diyebileceğimiz bu olay, hem Gündoğan ve Gündoğdu ailelerinde ve hem de yörede büyük bir tepki oluşturmuş. Partinin gecikmeden yaptığı özeleştirisi, olası bir kopuşu engellemişse de kırgınlığı gidermeye, doğal olarak yetmemiş. Evlerinin kapıları gerillaya hep açık kalmış, ekmeğini ve erzağını esirgememişler ama yine de uzunca bir süre soğuk davranmışlar.

(Şimdilerde mahpus Halil amcasına mektup arkadaşlığı yapan Polat-Zöhre çiftinin kızı, sevgili yeğenim Rojda'nın dedesi) Nuri amcamız, aslında gerçek anlamda bir devrim dostuydu... Diğer akrabalarının birçoğunun aksine 12 Eylül öncesi süreçte mitinglerden, kitlesel etkinliklerden geri durmazdı Kapısı gerillaya ve diğer devrimcilere ardına kadar açıktı. 'Kardeş payı' yapardı bir lokma ekmeğini. Kısacası o, cömert ve fedakâr bir dosttu. Ama ne var ki bu güzel insanımızın da tıpkı Cemal Ağa gibi, ciddi bir kusuru vardı: Aile içinde son derece hırçın ve agresifti. Tabiri caizse, resmen terör estirirdi. O da aile içi 'feodal despot'lardandı.

Gerillanın sıklıkla gelip gitmesi, insanlarla sıcak, yakın ilişkiler geliştirmesi, 'aile içi sorunlar' dâhil bir yığın sorunlarına el atıp çözümler sunması vb. gibi daha bir yığın nedenle, Nuri amca'yı yaptığı kötülükten ötürü çocukları ve eşi gerillaya şikâyet etmişler. Şikâyeti alan gerilla birliği Doğan Memecil (Enver) komutasındaki grupmuş. Anlattığına göre Doğan katı, sert ve yer yer sekterlikleri de olan biriymiş. Nuri amca'yı uyarılmış ve bir daha asla şiddet uygulamamasını istemiş. "Aksi takdirde seni cezalandırırız" demiş.

Ancak ne var ki gerilla alandan çekildikten bir süre sonra Nuri amca 'aile içi şiddet'ine tekrardan geri dönmüş. Mevsim kış olduğun-

dan, gerillanın kolay kolay gelmeyeceğini düşünmüş olmalı... Yine eşini çok feci bir şekilde dövdüğü günlerde, duymuş ki Enver'in grubu Şahverdi'diye gelmiş. Korku ve paniğe kapılmış. Çareyi dağları aşıp, Erzincan'a kaçmakta bulmuş.

O karda kıyamette o dağları aşmak, elbette hiç de kolay olmaz. Ciddi şekilde donma tehlikesi geçirmiş. Zar zor ulaştığı akrabaları tarafından hastaneye kaldırılmış. Tabii olay polise de intikal etmiş. Nuri amca da neden o karda kışta yollara düştüğünün hikâyesini olduğu gibi anlatmış: *"Kirveler 'bir daha yaparsan seni cezalandırırız' dediler. Ben de çareyi kaçmakta buldum"* demiş özetle.

Tedavi olmuş ve baharda da evine dönmüş. Başından geçenleri ve polise verdiği ifadeyi eşine-dostuna anlatmış. Tabii bu bilgi gerillaya da ulaşmış. Enver komutasındaki birlik komutanlığı, Nuri amcanın hem kaçmış olmasını suç saymış ve hem de polise vermiş olduğu ifadeyi 'ihbarcılık yapmak' olarak değerlendirmiş ve ölümle cezalandırılmasına hükmetmiş.

O süreçteki uygulamaya göre kararın kesinleşmesi için Bölge Komutanlığı'nın (veya Parti Bölge Komitesi'nin) onayından geçme zorunluluğu varmış. Gerilla birliği komutanlığı aldıkları bu kararı üst organa iletmış. Ancak üst organın yanıtı vermesinde gecikmeler olmuş. Aslında öyle herhangi bir aciliyeti de yoktur. Fakat buna rağmen, Enver'in tahammülü tükenmiş olmalı ki, üst organ kararını beklemeden gidip cezalandırma filini gerçekleştirmiş.

Üst organ kararı ise Nuri amcanın öldürülmesinden kısa bir süre sonra gelmiş. Ölümle cezalandırma kararı, onaylanmamıştır. Ama ne çare ki geç kalınmıştır. Geri döndürülemez bir süreç yaşanmış ve Nuri amca ölüp gitmiştir.

Parti bu cezalandırma konusunda derhal yazılı ve sözlü özelleştire vermiş. Kitlenin güvenini tekrar kazanmaya çalışmış. Samimiyet ve dürüstlük, kitleyle ilişkilerinin kopuşmasını engellemişse de, ancak dediğim gibi araya kaçınılmaz olarak bir kırgınlık ve soğukluk da giriyormuş. Bu tür şeylerin telafisi doğallığıyla, zaman ister. Doğru yaklaşımlarla, pratikte güvenin yeniden kazanılması gerekiyor.

Benim geldiğim dönem, güvenin yeniden kazanılmaya, tepkinin nispeten kırılmaya yüz tuttuğu dönemdi. Yaraların sağaltımında, acının hafifletilmesinde özellikle Hasan Tosun (Yılmaz), Ali Mete ve Kâzım Çelik gibi yoldaşların büyük emeği geçmiş. Görüp tanıdığı oldum ki Yılmaz çok seviliyordu. Büyük bir saygınlığı vardı. Kadını-erkeği, yaşlısı-genci, *"Yılmaz başkaydı. O tam bir halk adamıydı. Halka saygılıydı. Hotzotçuluğu yoktu. Hiçbir şeyi zorla yaptırmazdı"* diyordu.

Halk tarafından böylesine benimsenen yoldaşlara sahip olmak gerçekten de gurur vericiydi. Bunları duydukça gerilla sevince keser, özgüveni artar, minnet duygusu zirve yapardı. Onlara ilişkin onlarca, yüzlerce anlatı can kulağıyla dinlenir, dün bugüne kavuşturularak yere sağlam basılırdı.

Tabii ki halkımız olumsuz örnekleri de, yanlışlarımızı da anlatıyordu. Ama bariz olarak görülüyordu ki olumsuz örneklerin anlatıcıları pek de fazla değildi. Çekinip susanlar yarım ağız dile getirenler ve de imayla ifade edenler çoğunluktaydı... Bu kötüydü! Korkuyu doğrudan biz vermemiş olsak da ama açıktı ki insanlarımız elinde silah tutandan ardında büyük güç olandan korkuyor, çekiniyordu. Her ne kadar da kıyaslama yapıp “*Siz başkasınız, insanlar size derdini anlatabiliyor. Yerine göre sizi eleştirebiliyor*” diyebiliyor, meselenin özünü farklılaştırıyordu.

Çok fazla olmasa da, ancak korku çemberini aşmış dobracılar da vardı. Onları bulup konuşurmak, insanları özgürce konuşmaya teşvik etmek önemliydi. Söyleyecekleri hoşunuza gitmese de onları dinlemek gerekirdi. Çünkü bu, yüzümüze tutulan bir aynadır aslında. Dününü-zü, gününüzü ve yarınınızı görmemize yardımcı olabilecek bir ayna!

Şunu o sıradan insanlar somutunda çok çarpıcı bir şekilde görebiliyorsunuz: Bu insanlar gördükleri ve bir şekilde tanıdığı oldukları şeyler, davranış ve yaklaşımlar üzerinden yargıda bulunuyorlardı. Dolayısıyla da onların ‘kötü’ dediğine sizin ‘iyi’ demen ya da onların ‘iyi’ dediğine sizin ‘kötü’ demen ilk etapta çok da fazla bir anlam ifade etmeyebilir. “*Ben gözlerime, kulaklarıma mı inanayım, yoksa sizin kuru sözlerine mi? En iyisini sizin doğruyunun, benim doğruym benim olsun*” dercesine yüzünüze bakmalarından bunu anlayabilirsiniz...

Yoldaşlarımız tarafından öldürülen Nuri amcamızın çocukları, torunları ve eşi tarafından büyük bir sevgiyle karşılandık. Ne yapacaklarını, bizi nasıl ağırlayacaklarını bilmez gibiydiler. Tabii normalin üstüne çıkan bu sevinç ve coşkuda, yadsınamaz ki kişi olarak benim varlığım belirleyici etmedi. Çünkü yıllardır görmedikleri, tutsak olmuş, idamla yargılanmış ve sonra da firar etmiş çocuklarıydım ben onların... Böyle olunca da tepkileri gayette normal ve de anlaşılırdı.

Nuri amcam ile oğullarının ahdı varmış: “*Eğer Xeyil birgün oralardan kurtulur sağ salım buralara gelirse, ahdolsun, şart olsun ki koç kurban edeceğiz.*” demişlermiş.

Hal-hatır faslından sonraki, hareketlenmelerinden kesim yapacakları belli oldu. “*Yapmayın, etmeyin. Muharrem ayıdır, kendinizi sıkıntıya sokmayın. Hem Cemal Ağagilde et yedik*” dedikse de, ahdları olduğunu, yerine getirmezlerse daha büyük günaha gireceklerini söy-

leyerek son noktayı koydular. Yapılacak bir şey yoktu. El mecbur, “*iyi, madem öyle, buyurun bildiğiniz gibi yapın*” dedik.

Bu güzel buluşma sevincini bozmamak için miydi, neydi ne ben ne de onlar Nuri amcamızın olayını açmadık. Daha sonraları öğrendim ki, bu akıbetten aile biraz da kendisini sorumlu tutuyormuş.

O gecenin gündüzünü bu mezarın Işıkvuran köyüyle aralarındaki sırtın yamacında bulunan beyaz kavaklıkta geçirdik. Akşama bizimkilere uğrayıp vedalaştık. Artık yavaş yavaş yol alma zamanıydı. Güzergâhımız üzerindeki evlerin hemen hemen tümüne uğrayıp merhabalaştık. Ayaküstü kısa hoşbeşler şeklinde bir tanışma, kaynaşma seansları gibi oluyordu ama yine de iyiydi. İnsanlarımız bunu bir değer verme olarak algılıyor ve mutlu oluyorlardı. Onlardaki yakın ilgi ve sıcaklık da haliyle bizi mutlu ediyordu.

Şahverdi köyünün ortasındaki tepede köyün okulu, bakkalı ve kahvehanesi vardı. Okulun hemen az ilerisinde ise TİKKO gerillalarının şaheseri gibi gururla duran bir bina yıkıntısı vardı. Bu yıkıntı, Şahverdiye kurulması öngörülen karakol binasının yıkıntısıydı. Henüz inşaat halindeyken gerillaların gazabına uğramış. Topçu'nun (Doğan Karadağ) kullandığı dozerle binanın iskeletini tek tarafı üzerine çöktürmüşler. Eylem, bir ilkmış ve müthiş etki yaratmış. Öyle ki yankısı hapisane duvarlarını aşmış ve bize kadar ulaşmıştı. Sevinç ve coşkuyla karşılaşmıştık bu güzel eylemi. Bu yıkımdan ötürü devlet o inşaatı öylece bırakıp karakolu Mercan Vadisi'nin Ovacık tarafından girişindeki sırta kurduğunu.

Yolumuz düşmüşken yoldaşlarımızın bu muazzam eserini yakından görmemek olmazdı. Şerif ve Sarı Silo'nun rehberliğinde gidip yakından görüldük ve hikâyesini adeta tatbikatlı bir şekilde tekrardan dinledik.

Tabii bir kısım yoldaş bu öyküyü ilk kez duyuyordu. “*Vay be, helal olsun yoldaşlara!*” diyorlardı, hayranlık ve gururla. Sarı Silo da “*Ya ne sandın aslanım*” diyerek, genç savaşçılara gerillanın gücünü kendi meşrebince anlatmaya çalışıyordu.

Bu güzel ziyaretin ardından alt mahalledeki evlere geçtik. Sonra da yola koyulup sabaha karşı komşu Hasanlar Köyü sınırındaki meşeliğe gittik. Ama ne yolculuktu! Gece karanlığının ürkütücülüğüyle birleşen Mercan suyunun o baş döndüren hızı ve kulakları sağır eden çağılması adeta birçoğumuzun kâbusu oldu. Mercan suyunun bu kadar delidolu, bu kadar hırçın ve korkutucu olduğunu ilk kez o gece görmüş oldum. Yolumuzun uzunca bir bölümü, suyun hemen bitimindeki yamaçtan geçen keçi yoluyla. Öylesine dar ve yakındı ki suya, çoğu yerde o serin serpintileri yüzümüze gözümüze geliyordu. Kazara aya-

ğınız kaysa hiç şakası yok doğrudan sizi kapmak üzere olan canavarın ağzındasınız. Ne yalan söyleyeyim, diğer birçok yeni yoldaş gibi ben de bir hayli tırstım. Neyse ki kazasız belasız atlatıp, normal patikaya ulaşabildik.

Konakladığımız meşeliğin içinde, kız kardeşim Kumru'nun gelin gittiği Kanar ailesinin ikinci evleri vardı. Daha ziyade yazın kalıyorlardı. Şerif henüz taşınmamış olduklarını söyleyip, öğleden sonra bizi alıp o eve götürdü.

Kumru ve eşi Muzaffer de oradaydılar. Bu güzel tesadüfe en çok ben sevindim. Kardeşimle kucaklaşıp özlem giderdik. Evliliğini, mutlu olup olmadığını sordum, “İyiyiz” dedi... Başka da diyecek bir şey var mıydı emin olamadım. Severek mi evlenmişti, bilmiyorum. İstemeye gelmişler “İstiyor musun?” demiş Cemal Ağa, gözlerini yere dikmiş, “He” demiş... Annem ve diğer kardeşlerime göre, aslında o “he” yanıtının gerçek karşılığı Cemal Ağa'nın zulmünden kurtulma umuduymuş... Bunu bildiğim için fazlaca da sıkıştırmadım. Direngen olmasını, kendisini ezdirmemesi gerektiğini, her daim yanında olacağımı, kendisini asla çaresiz hissetmemesini salık vermek dışında yapabileceğim pek bir şeyim de yoktu açıkçası... Biliyor musunuz, Kumru ile kardeş kardeşe ilk uzun konuşmamızdı da bu sohbetimiz.

Akşam karanlığı çökmek üzereyken Kanar ailesiyle vedalaşıp, bir-iki sırt ötedeki bir başka mezraya doğru yola koyulduk.

Meşelik içinde, iki haneden oluşan güzel bir mezraydı. Biz yenileri şaşkına çeviren bir ilgi ve sıcaklıkla karşılandık. Yaşlısı genci iki hane halkı etrafımızda neşe saçarak fır dönüyordu. ‘Aile reisi’ olduğu anlaşılan yaşlı amca bize ‘yoldaşlar’ diye hitap ediyordu. Kırk yıllık ahbablarıymış gibi karşıladılar Sarı Silo ile Şerif'i. Yeni gördükleri bize karşı da son derece sevecendiler. Fark yoktu onların nazarında ‘Yoldaş’ ve ‘kirve’ idi isimlerimiz.

Şerif ile Sarı Silo şaşkınlığımızın keyfini çıkarıyorlardı, birbirlerine manalı manalı bakıp bıyık altından gülüyorlardı. Sonra Şerif yanıma gelip aile hakkında kısa bir bilgilendirmede bulundu. Meğerse ta ‘70’li yıllardan beri ilişkide olduğumuz, evlerini ‘Parti evi’ gibi kullana geldiğimiz, ‘ileri taraftar’ bir ailemiş. Mezranın yerinin iyi olması, birçok toplantının burada yapılması kolaylığı sağlıyormuş. Öyle ki bölge yönetici kadrolarının günlerce, bazı kışları ise haftalarca kaldıkları oluyormuş. İşte bundan ötürü de bu aile biraz daha ‘Partili aile’ konumuna yakın şekillenmiş.

Yoldaş amca ve genç kızlarla Parti ve devrim sorunları üzerine birbirine eklenen uzun sohbetler yaptık. Eleştirileri v ardı. Yanlışlarımızı, yetersizlik ve beceriksizliklerimizi çekincesizce dile getiriyor,

önerilerde bulunuyorlardı. İnanır mısınız, adeta Partililer toplantısındaymışız gibiydik. En çok üzerinde durdukları konu ise '87 ayrılığıydı. Ayrılmış olmamızı, birleşmeyi sağlayamıyor oluşumuzu kabul etmiyorlardı. Özetle, “*ne yapın edin birleşin*” diyorlardı.

Bir ara amca hüznülenerek; “*Yılmazgil sağ olaydı, bu Parti asla bölünmezdi. Onlar gidince siz geride kalanlar birbirinize düştünüz. İncir çekirdeğini doldurmayan meseleler yüzünden Partiyi böldünüz. Düşman karşısında güçsüz bıraktınız. Vallaha içimiz kan ağlıyor. Tekrar bir araya gelmezseniz, hiçbirinize de hakkımı helal etmem bilesiniz, Şerif!*” dedi ve Şerif ile Sarı Silo yoldaş amcayı rahatlatıcı, umut verici konuşmalar yapma mecburiyeti hissettiler. İyi de konuştular. Biz de aile fertleri de iyimserliklere bürünüp umut tazeledik.

Bir ara Şerif kulağıma eğilerek, “*Amca seni tanımış. İlegalitesi güçlüdür. Ortalık yerde belli etmiyor ama gelip kulağıma senin Cemal Ağa'nın hapisten firar eden büyük oğlu olduğunu söyledi. Haberin olsun*” dedi. İlk kez karşılaşsak da, ama yine de benzerlikler ve duyumlarla böylesi bir bağ kuranlar çıkıyordu. Amca da onlardan biriydi.

Hoş ve güzel duygularla ayrıldık bu güzel insanlardan... İki saatlik bir yürüyüşle gündüzü geçireceğimiz Galo Şiş kayalığına ulaştık. Zarik köyü tarafından Mercan Vadisi sırtlarında bulunan Galo Şiş yöre insanınca kutsal addedilen bir kayalıktı... Yanyana duran, kule gibi iki yüksek kaya vardı. Sanırım bu iki kayanın kutsallığı ermiş kabul edilen Galo Şiş'ten geliyormuş. Hikâyesini doğrusu pek bilmiyorum. Sorup öğrenme ihtiyacı da duymadım. Ön kısmında yayla yerleri vardı. Arka yüzü Zarik, Işıkvuran ve daha ötelere doğru Çambulak'a bakıyordu. Diğer yüzü ise Şahverdi, Molaliler ve daha ötelere Mercan dağına dönüktü. Kayalığın üzerinde bulunduğu sırtın bir uzantısı da bir ucuyla Hürmek mezarasının da bulunduğu alana uzanıyordu.

Konakladığımız kayalığın beş yüz metre kadar arka yüzünde, Mansuran mezarısında bulunan Zarik karakolu vardı. Görüntüye girmiyor olsak da, ön cephesinde ve Mercan karakolu vardı. Ama biraz daha uzaktaydı.

Gündüzümüzü işte böylesi ilginç bir 'güvenli' noktada ve mümkün olabildiğince hareketsiz bir şekilde geçirdik. Gün akşama devrildiğinde, 'toparlanın gidiyoruz' komutu verildi. Biz yenileri bilgilendirmek amacıyla, Şerif komutan gideceğimiz yerin Hürmek mezarısı olduğunu söyledi.

Daha öncesinde gitmediğimiz bir yer olsa da ama elbette tüm Partizanlar Hürmek mezarısını bilirlerdi. Orada yedisi konferans delegemiz olmak üzere ki bunlardan ikisi de bölge komutanı ve yardımcısıydı, toplam dokuz canımızı yitirmiştik. Ruhunu satmış bir alçağın

ihanetiyle yoldaşlarımız kuşatılmış ve saatlerce süren zorlu bir çatışmanın ardında hepsi hunharca katledilmişti.

Hürmek bizim için, tıpkı Vartinik gibi, bir yürek yangınıydı... Hürmek vurgunu da umudumuzun, yarına yürüyen devrim kervanımızın belkemiğine inen yürüyüşümüzde bizi tökezleten büyükçe darbelerden biriydi... Acı haber kimilerimize tutsaklık koşullarında ulaşmıştı, hiç unutmam bir şeyler yapamamanın çaresizliği içinde hırısından ağlayanlarımız olmuştu.

Benim için Hürmek daha da çok şey ifade ediyordu. Kişisel-özel olan yanları vardı. Haliyle de daha ağır, daha duygu yoğunluklu bir atmosfer oluşturuyordu.

Yıllarca omuz omuza verdiğim, aynı organ ve komitelerde görev ve sorumluluklar paylaştığım, çeşitli eylemlere birlikte katıldığım, tutsaklık koşullarında da günün 24 saatini paylaştığım, sevip saydığım güven duyduğum yoldaşlarımın da aralarında bulunması, haliyle Hürmek acısını daha bir katmerleştiriyordu. Bu acının insanı sarsması daha bir derin oluyordu.

Hangi birinden bahsedeyim? Ünal Küçükbayrak'tan mı, M. Kemâl Yılmaz'dan mı yoksa A.Rıza Boyoğlu'ndan mı?

Ünal ile ta 1977 yılında tanışmıştık. Uzun yılları bulan bir dostluk ve yoldaşlık ilişkimiz olmuştu. Birçok eyleme birlikte katılmıştık. Çokça komitede birlikte bulunmuştuk. Genelde ben askeri, o ise örgütlenme alan sorumlusu olarak sorumluluklar üstlenmiştik. Kafa kafa verip kendi başımıza kotardığımız bir yığın da icraatımız vardı. Mesela, birlikte Tarabya'da bulunduğumuz bir esnada taraftarımızdan Cihan Çelebi yoldaşımızı katledenin MHP İstinye sorumlusu Salih Akyıldız olduğunu öğrendik. Hemen orada yoldaşımızın intikamını alma kararı aldık.

Tarabya Polis Karakolu'nun iki sokak üstündeymiş evi. Ünal oraları biliyormuş. Tarif üzerine evin yerini netleştirdikten sonra tabancalarımızı taktık belimize, keşif yapmaya çıktık. Hedefimizdeki faşisti Ünal birkaç kez görmüş; "*Ben tanıyorum*" diyordu. Evinin sokağına girdiğimizde o da tesadüf eseri yan yoldan yürüyerek bize doğru geliyordu. Beklenmeyen bir karşılaşmaydı. "*Bu gelen*" dedi Ünal. Geri dönme, yol değiştirme durumu yoktu, çok yakındık, mecburen istifimizi bozmadan yürüyüşümüze devam ettik. Yaklaştığımızda "*Siz de kimsiniz, ne geziyorsunuz buralarda?*" dercesine tedirgin haller taşıyordu. Silahlı da olabilirdi. 'O davranmadan biz davranalım' dedim ve anında da çekip silahlarımızı kurşun yağmuruna tuttuk eli kanlı faşisti...

Oyalanmaya gelmezdi. Hem mahallesiydi, hem de iki sokak ötede polis karakolu vardır. Nitekim sokağın başına vardığımızda polisin oraya varmasına ramak kalmıştı. Nerdeyse toslaşacaktık yani. “*Dur! Teslim ol!*” bağırtıları ve kurşun vazıtlıları altında kendimizi yolun az ilerisindeki ağaçlıklı alana zar zor atabildik. Peşimizdeydiler tabii, ama umursadığımız yoktu. Sevinç ve coşku sarmalındaydık. Vurup çıktık kıskaçtan.

1980 yazında tutsak düştü. Davutpaşa kışlasında estirilen faşist kara teröre karşı direnişin baş neferlerindendi. 1981 yazında Sultanahmet Hapishanesi’nde buluştuk. Ondan Bayrampaşa Özel Tip’e, oradan Metis’e... Altı yıllık tutsaklığın ardından serbest kaldı.

Hapishanedeki Parti üyelerinin temsilci delegesi olarak III. Konferansa katılmak üzere Dersim’e gelmişti... Çok zeki, muhakeme gücü gelişkin, akıllı bir kadroydu. Çok üstün hizmetlerde bulunabilecek yoldaşlarımızdan biriydi. Onu, özellikle de o süreçte yitirmiş olmak, kendisini yakından tanıyan bize çok ağır gelmişti.

Mehmet Kemâl Yılmaz genç bir komünistti TDKP saflarından Partiyeye kazanılmıştı. Şehir askeri alan faaliyetçisiydi. Yakayı kaptırmadan önce birlikte faaliyettedik. Yiğit, insan güzeli, iriyarı bir delikanlıydı. Politik mücadelede henüz ‘toy’ sayılsada, ancak iş kotarma potansiyeline sahip bir yoldaşı.

1981 yılında, benden kısa bir süre sonra tutsak düştü. Hücreler bölümünde, tuvalete götürülme esnasında tesadüfen karşılaştık. İlgali teye uyup göz temasıyla, çaktırmadan merhabalaştık. İlişkimiz deşifre olmamıştı çünkü. Buna uygun davranmamız gerekiyordu. Güçlü-moralli görünüyordu. Sonraki günlerde bir şekilde gerçek kimliğini ve sorgudaki duruşunu öğrenme şansım oldu. Yiğitçe direniyordu. Sevinmiş ve yoldaşımın gurur duymuştum. Ama bakın bu direniş sahibi yoldaş, hücrelere indirildiğinde kendisini nasıl sıradanlaştırıp, utanılacak bir duruma sokuyordu. Evet, bunu anlatmalıyım ki ‘insan’ unsuru söz konusu olduğunda tek yönlü, basit, keskin-dar kalıpsal kriterlerle onu bir yerlere oturtup, bunlarla nitelemenin ne kadar sakat ve problemlili bir yöntem ve yaklaşım olduğu, bir kez de bu örneği özgülünde görülebilsin istiyorum.

Çok ağır fiziki işkence türlerinin aylar boyunca uygulandığı Gayrettepe’de, işkenceli sorguların her bir seansını başı dik olarak atlatan bu yoldaş, hücreler bölümüne indirildiği her seferinde, kendisini getirip götürülen ekip elemanlarına yalvar yakar olup, bir dal sigara vermelerini istiyordu. Bazen öylesine, şuursuzca bir tavır sergiliyordu ki duyup, görenler onu şu tipik sokak serseriliğinden getirilen adli tu-

tuklulardan biri sanırdı: “*Elime on cop vur, bir dal sigara ver.*”? diye yalvar yakar oluyordu çünkü.

Evet, bu yiğit insan maalesef ki işte böylesine de pespaye bir duruma düşürüyordu kendisini. Ama kesinlikle ayırında olduğu bir durum da değildi. O bu davranışında anormal bir yön görmüyordu.

Ama birileri (ki, böylesi sanılandan da çoktur) rahatlıkla kalıp bu ciddi zafiyet durumunu ve olumsuz davranışını ‘işkenceciler karşısında Partimizin ilkelerine uygun davranış sergileyememiş olma’ kriterine vurup, bu delikanlıyı aforoz etmeye, çarmıha germeye yeltenebilirdi de!

Oysa şu bir gerçek ki bu yoldaş sorgu aşamasında ilkelere uygun davranıyor ve işkencelerden başı dik olarak çıkıyordu. Örgütsel deşifreye yol açıcı bilgiler vermiyordu düşmana. O özgül sınavda temel alınması gereken esas kriter budur. Sergilemiş olduğu diğer tutum da kendi başına çok ciddi bir olumsuzluk olarak addedilip mahkûm edilmelidir elbet. Ama bununla o insanın işkencedeki bütünlüklü tutumu mahkûm edilmeye çalışılırsa işte orda sapla saman birbirine karıştırılmış ve ciddi bir hataya düşülmüş olur. Çünkü gösterilen söz konusu olumsuzluk, bütünlüklü tutumu içinde küçük bir kusur olarak kalır. Ve rahatlıkla da telafi edilebilir bir kusurdur.

Nitekim yine bir tuvalete götürülüş anında denk geldik. Bir-iki kısa cümleyle kendisine meseleyi izah etme fırsatı buldum. İşte ancak o an anlayabildi davranışının vahametini. Şaşırdı, mahcup oldu. Kafasına vurdu ve gözlerimin içine bakarak “*Özür dilerim, bu yönüyle hiç düşünmemiştim. Bir daha asla olmayacak yoldaş*” dedi ve sıkıca el sıkışarak ayrıldık.

M. Kemâl Yılmaz yoldaşın 5-6 yılı Metris zindanında geçti. Tahliye olduktan sonra mücadeleye dört elle sarılan sayılı sayıdaki yoldaşlarımızdan biri oldu. 3. Konferansa, Marmara Bölgesi delegelerinden biri olarak katılmak üzere Dersim’deydi.

A. Rıza Boyoğlu ile tanışmışlığım daha farklı. Onu daha çok hapishane sürecinden tanıyorum. Bayrampaşa Özel Tıp Hapishanesi’nde karşılıklı koşullarda kalmıştık. Demir parmaklıklar ardından da olsa birbirimizi görüp sohbet edebiliyorduk. Suratından gülüşü eksik olmayanlardandı. Fabrika işçisi ve doğal bir kitle adamı, işçi önderi bir yoldaştı. Daha 16-17 yaşlarındayken, İstanbul Tuzla’da faşistlerce kurşunlanarak katledilen genç yoldaşımız Sırma Boyoğlu’nun sevgili komünist amcasıydı.

Altı-yedi yıllık tutsaklığın ardından tahliye olunca, yine tereddütsüzce mücadeleye atıldı. Yığınca insanın, keskin lafazanların patır patır döküldüğü, makas değiştirip ‘başka bir hayat’a yelken açanların

gırla olduğu o koşullardaysa söz konusu bu adanmışlıklar elbette her türlü övgüyü hak ederler. Onlar gerçekten de zor koşulların koca yürekli büyük insanlarıydılar.

Yılmaz (Hüseyin Tosun) Bölge Komutanı, Rüstem (Rıza Sökmen) ise Bölge Komutan yardımcısıydı. Her ikisi de askeri alan faaliyetimizin belkemiği niteliğindeki kadrolarından. Zorlu sınavlardan geçmiş, dosta da düşmana da rüştünü ispatlamış kadrolardı bunlar. Her ikisi de 3. Konferansa Dersim Bölge delegesi olarak katılacaklardı.

O bir öğretmen ve Parti örgütleyicisiydi. Tutsak düşmüş hapis yatmıştı. Çıkmış, tereddütsüzce mücadeleye atılmış. Partinin kalemi güçlü, teorik çalışmalar yapan, Parti içi ideolojik-siyasi mücadelede yazılı ürünler sunabilen ender kadrolarındandı. Parti içi yazıları bir tuğla kalınlığında kitap olarak basılan bir teorisyendi... 3. Konferansa yurtdışı delegesi olarak katılmak üzere Dersim'deydi.

İşte yitirdiklerimizden biri de, bu sayılan vasıfların sahibi Zeki Uygun yoldaştı. Zeki Uygun gibi bir kadronun kaybını siz bir de Partinin o süreçteki gerçekliği içinde bir düşünün! Denir ya 'taş düştüğü yerde ağırdır'. Evet, aynen de böyledir. Her şeyin önem ve değeri, verili sürecin gerçekliğine göredir.

Bunca değerli kadronun bir anda yitirilişinin yarattığı boşluğun, keza Parti militanları ve kitle ilişkilerimiz üzerinde yarattığı moral bozukluğunu hesaba kattığımızda, yitirdiklerimizin tam olarak ne ifade ettiğini daha kolay görmek mümkün olacaktır... Birinci kitapta demiştim ya işte ilk kez o zaman mahpusta olmak bize o kadar ağır gelmişti. İlk kez o zaman kendimizi eli kolu bağlı bir çaresizlik içinde hissetmiştik. Ve belki de ilk kez o an, çok daha güçlü bir şekilde, bir yolunu bulup dışarı çıkmalıyız demişizdir.

Şerif'in "*Hürmek'e gidiyoruz*" söylemi, benim için işte böylesi özel çağrışımları olan bir şeydi... Onların hayattan koparıldıkları yere gitmek, devredecekleri kutsal bir emaneti alıp ulaştırılması gereken yere ulaştırma görev ve sorumluluğunu bir kez de onların huzurunda üstlenmek gibi bir şeydi benim için...

"Haydin yoldaşlar, herkes yerini alsın yola çıkıyoruz!" komutuyla, yürüyüş kolundaki yerimizi alıp yola çıktık. Yarım saat kadar sonra grup öncüleri orman kaplı kırmızı bir sırtta durdular. Grubun tamamı oraya varınca, Şerif yoldaş 500-600 metre kadar alt kısmımızda görülen iki haneli yeri işaretle ederek; "*İşte Hürmek mezarası burası*" dedi. "*Bu mezrada Xıroğlularından Yusuf ve Paşa isimli iki kardeş oturuyor. Güzel bir yer. Arazisi çok hoş. Her tarağı orman, dere ve tepelerle çevrili. Tek kusuru, güçlü bir kuşatma halinde kötü bir kapana dönüşüvermesidir. Yılmazgil batıdan gelen delegeleri Pülümür hattın-*

dan almışlar. Nuregilin köyünde, Birman'da konaklamışlar. Oradan Kızılçayır, Işıkvuran üzeri konaklaya konaklaya gelmişler. Batıdan gelenler hem ham ve hem de silahsız olduklarından, grup temkinli hareket ediyormuş. Mansuran mezrasına ve ardından da Zarik köyüne uğrayıp, sabaha karşı da Hürmek'e gelmişler. Niyetleri bir-iki saat zaman kazanmış. Malum kasım ayı. Dersim'de kışın başlangıcı. Gece ateş yakıp ısınamayacaklarından, yoldaşları soğuktan korumak için bu evde bir-iki saat kalıp sabahın ilk ışıklarıyla da yan taraftaki ormana geçmekmiş niyetleri. Ancak evin genç gelini itirazda bulunmuş. Yeterince tedbirlili bulmadığı bu davranışlarından ötürü yoldaşları eleştirip serzenişte bulunmuş Yılmaz. "Bir şey olmaz, rahat ol. Merak etme" türü sözlerle genç gelini teskin etmeye çalışmış Yılmaz yoldaş...

Eve varışlarının üzerinden henüz çok fazla bir zaman geçmeden nöbetçi alarm vermiş. Hemen toparlanıp çıkmışlar. Ancak dört bir yandan gelen düşman kurşunları yoldaşları kapı önünde yakalamış. Bir-ikisi hemen o ilk anda vurulup düşmüş. Bir kısmı ise şu bize doğru uzanan kayalıklara ulaşmış, orda mevzilenme fırsatı bulabilmiş. Baskın çok ani ve yoğun olduğundan ve yoldaşlar daha neyle karşı karşıya olduklarını çözememiş olduklarından, o ilk anda haliyle bir kopma durumu yaşanmış. Anlatıldığına göre bir-iki yoldaş ateş yoğunluğunun daha az olduğu şu aşağıdaki dereye doğru hamle yapmış. Ancak ne var ki alan çıplak alan, hemen hedef olup vurulmuşlar... Uzunca bir süre kendilerini koruyarak çatışmaya girebilenler, bahsini ettiğim şu kayalığa mevzilenen yoldaşlar olmuş. Yeri en korunaklı olanıysa Rüstem yoldaşmış. Onun silahını saatlerce susturamamış düşman. Sonra bir rivayete göre yoldaşların akıbetini öğrenmek için mevziden çıkarırken vurulmuş. Bir diğer söylentiye göreyse, belli aralıklarla uzunca bir süre isimlerini anarak yoldaşlara seslenmiş. Yanıt alamayınca tek kaldığını anlamış ve o mevziden çatışmayı sürdürmüş. Düşman helikopteri roketle yoldaşı susturabilmiş... Yaralı olarak orman içlerine ulaşabilen tek yoldaş ise M. Kemâl Yılmaz yoldaşmış... Biliyorsunuz, ölü ya da diri, uzun süre izine rastlanılamadı. Çok çeşitli söylenceler çıktı. Her gün birileri bir yerlerde M. Kemâl'i gördüğünü iddia ediyordu. Kâh İzmit'teydi, kâh İstanbul'da, kâh Dersim'in bilmem neresinde görülüyordu... Tabii bu söylentiler en çok da ailesini perişan etti... Aslında yoldaş çatışmadan yaralı çıkmış ama ormanın içlerinde sığındığı çalılıklar arasında kan kaybından ölmüş... Ölüsü ancak ki baharın, karlar eriyince bulunabilmiş. Elinde 14'lü tabancasıyla, öylece kapaklanıp kalıvermiş... Keçiler peşine ormana giden ev sahibi kirve bulmuş. Bedenini özenle sarıp sarmalayıp toprağa vermişler... Paslanmış, kullanılmaz duruma gelmiş tabancayı da Partiye teslim

etmek üzere saklamışlar. Nitekim daha sonra gelen yoldaşlara teslim etmişler... Yani anlayacağınız M. Kemâl yoldaşın akıbeti uzun süre bir muamma olarak kalmış, ancak baharın açıklığı kavuşabilmişti.

Çatışmada, konferans delegesi de olan bölge komutanımız Dersimli Yılmaz, yardımcısı, Elazığlı Rüstem, Urfalı Ünal Küçükbaşak, Sivasslı Zeki Uygun, Erzincanlı A. Rıza Boyoğlu, Malatyalı İbrahim Polat ve Adapazarlı Mehmet Kemâl Yılmaz ile gerillalarımızdan Çorumlu Kamile Öztürk ile Dersim-Pülümürlü İsmail Doğan yoldaş yıldızlaşıp ölümsüzler kervanına katılmış oldu.

Toplam on kişi olan bu gruptan sadece bir kişi kurtulmuştu. O da şu an DABK'çılar safında olan ve 'Laz Nihat' olarak bilinen kişidir. Kendi anlatımlarına göre, evden çıkar çıkmaz hemen evin köşesinden, dere aşağı koşmaya başlamışmış. Güya derenin alt çıkışı tutulmamışmış... Partinin yaptığı sorguda böyle demiş. *"Silahımı kullandım, düşmana ateş ettim. Ama yoldaşları beklemeden, yardım için tekrar geri dönmeyerek, çekip gitmekle zaafı davrandım"* demiş. Silahını kontrol etmişler. 5-6 merminin harcanmış olduğunu tespit etmişler soruşturmayı yönetenler. Nihat'ın söylediklerinin doğru olduğunu varsayıp, başka da herhangi bir araştırma inceleme ve sorgulama yapmamışlar. Ancak şu var ki bu olaydan sonra yöre halkı ve hevaler Laz Nihat hakkında *"Bu adam kesinlikle ajandır. O bir kontradır"* demeye başladılar ve halen de diyorlar. Muhtemelen siz kendiniz de bu tür söylemlere tanık olacaksınız. Halkın ve hevalerin bu yönlü söylemleri herhangi bir somut kanıtı dayanmıyor. Yani tamamen sezgisel bir kanaat olarak dile getiriliyor. Böyle olunca da yapılabilecek pek fazla bir şey olamıyor. Aksini ortaya koyacak bulgu, belge veya pratik olgular ortaya konmadıkça Partinin süregelen tutumunu temel almak zorundayız. Parti, kitleden insanların ve hevalerin iddiasını, dayanaktan yoksun bir kaygı olarak tanımlamıştı... Birey olarak çoğumuzun kafasında, vermiş olduğu o ifadenin samimiyetine dair kuşku var. Açıklanmayan soru işareti olarak kalan yerler var. Bariz çelişkiler var. Mesela onun *"dere ağzı tutulmamıştı"* şeklindeki iddiası halktan görgü tanıklarınca doğrulanmıyor. Dere ağzının komple tutulduğunu ve de sırtlara ağır makineli silahların kurulmuş olduğunu söylüyorlar. Sırf bu durum bile onun yeniden ve daha ciddi bir şekilde sorgulanmasını gerektirirken, nedense o süreçte bu yapılmadı. Sonrası süreçte de yeni kayıplar ve bölünme yaşanınca, öylece kaldı. Halkın ve hevalerin söylemlerine DABK'çılar sert tepkiler veriyor ve Nihat'a güvenlerinin tam olduğunu söylüyorlar. Bu durumda bizim onu alıp sorgulama durumumuz da zaten pek mümkün olmaz... Velhasıl durum özetle böyle yoldaşlar.

O baskında düşman ev halkına da yapmadığını bırakmamış. Evlerini, malını-davarını kurşun yağmuruna tutmuş. Birçok hayvanı katledilmiş. Bir rütbeli tabancayla büyük kardeşin ayağına kurşun sıkılmış. Yani bile bile ve doğrudan... İki kardeşi günlerce süren ağır işkencelerden geçirmişler. Keza bütün bunlar yetmezmiş gibi, kısa bir süreliğine hepse de atmışlar. Anlayacağınız düşman onlara da ağır bedeller ödetti. Ama çok yiğit insanlar. Onca baskıya rağmen buraları terk etmedikleri gibi bir gün olsun en ufak bir serzenişte dahi bulunmadılar. Evlerinin kapıları ve sofraları Partimize ve diğer devrimcilere hep açık durmaya devam ediyor. Az sonra gidince kendi gözlerinizle göreceksiniz onların yüreklerindeki sevgi ve bağlılığı... Vallaha hakkı ödenmez bu güzel insanların. Sakın ama sakın en ufak bir zararınız dahi dokunmasın bu insanlara. Büyüğünden küçüğüne, tüm aile fertleri saygı değerdir. Sakın onları incitici şeyler yapmayın yoldaşlar... O kadınlar hâlâ yoldaşlarımızın yasını tutuyorlar. Hâlâ onları andıkça için için gözyaşı döküyorlar. Bu yüzden bu Parti dostu insanlarımıza saygıda kusur etmeyin. Onların kadrini kıymetini bilin.

Şunu da anlatayım; sonra yola koyulup gidelim. Aslında ihbar doğrudan Yılmazgile yapılmış değil. Zaten bu teknik olarak da mümkün değil. Düşmanın çok önceden gelip kuşatmış olması gerekir ki o baskını yapabilsindi. Oysa Yılmazların geldiği süre göz önüne alınınca, bunun teknik olarak mümkün olamayacağı rahatlıkla anlaşılır. Aslında ihbar Ali Metegile yapılmış! Bu yoldaşlar akşam Zarık'ten çıkıp Hürmek'e gelmiş. Ali Metegil gece yarısına doğru kalkıp Mercan hattına geçiyorlar. Haliyle de sipariş edilmiş ihbara Yılmazgil düşmüş.

Takibi Hıdır Güven isimli Zirikli bir alçak yaptırmış. Evet, yoldaşların takibini ve konakladığı evin tespitini, vaatlerle kafasını çeldiği yeğenine yaptırmış. Piyon olarak kullanılan vatandaş aslında Parti taraftarı biri... Ama bir şekilde alet oluyor işte.

Yoldaşların ihbarını bizzat yapan ise düşman işbirlikçisi olduğu anlaşılan Hıdır Güven'in doğrudan kendisiymiş. İhbar olayının peşine düşüldüğünü anlayan baş alçak Bursa'ya kaçmış. Piyonu ise Parti tarafından alınıp sorgulanmış, suçunu itiraf etmiş ve cezasına razı olduğunu söylemiş. Suç ağır, bedel ağır! Ölümle cezalandırıldı. Baş ihbarcı ise şimdilik hâlâ hayatta. (Tabii Şerif bu konuşmayı 1989 sabahında yapmıştı. Evet, o alçak o tarihte hâlâ hayattaydı. Ama daha sonraki yıllarda MKP militanları tarafından saklandığı inden çıkarılıp, hak ettiği biçimde cezalandırıldı.)” dedi ve kalkıp yola devam işareti verdi.

Anlatılan hikâyenin yarattığı karmaşık duygular sarmalında, kalkıp yürüyüş kolundaki sırama geçtim... Arazi uygundu, fazla düşüp kalkmadan, hızla aşağı düzlüğe ulaşıverdik. Vardığımız yer yoldaşla-

rın vuruştukları, kanlarının aktığı ve her birinin bir yerinde toprağa düştüğü alandı. Bunun ayırında olarak toprağa ayak basmak, insanı çok farklı etkiliyor. Evden çıkışları, araziye dağılmaları, mevzilenip karşılık verişleri adeta bir film şeridi gibi zihninde canlanıveriyor. “Çok fena kuşatılmışlar” diyorum içimden. “Baksana araziye, etrafını çepeçevre saran şu sırtlar, sanki de arenaya hâkim seyirci tribünü gibi... Kuşatmaya son derece müsait bir nokta. Karşı Merxol sırtlarını ve vadinin her iki çıkışını tutmaları halinde buradan çıkış öyle çok da kolay olmaz.”

“Laz Nihat’ın yalan söylediği son derce açık. Vadinin her iki ucunu çok güçlü bir şekilde tutmadan, özellikle alt çıkışa kumpas kurmadan böyle bir arazide kuşatma yapılamaz! İhbar üzerine, imha etmek amacıyla gelen onca gücün bunu hesaplamaması söz konusu dahi olamaz! Kaldı ki ikindiye kadar sürdüğü söylenen çatışmanın halktan görgü tanıkları var. Alt boğazın ağır makineli silahlarla tutulduğu, buraya özel eğitilmiş komando gücünün konuşlandırıldığı söylenmektedir ki, normalde olması gereken de budur zaten... Parti adına sorgulamayı yapanların bu hususları titizlikle araştırıp açıklığa kavuşturmadan soruşturmayı tamamlamaları, açıktır ki ciddi bir kusur ve eksikliktir” diyerek kendi kendime muhakemedeyken öncülerin ‘gelin’ işaretiyle mevzilendiğimiz yerlerden çıkarak eve yöneldik.

Girdiğimiz bomboş koca odada, büyüğü on-on bir yaşlarında olan, ‘Dalton kardaşler’ misali merdivenimsi kademeler oluşturan, 7-8 çocuk dışında başka kimseler yoktu. Normaldi de. Akşam sağımı ve hayvanların ağıllara kapatılması gerekiyordu. Köylülerin her günkü olağan sıradan ve ertelenemez işleriydi bunlar.

Kapıdan giren her gerilla, biraz da Şerif’in yaptığı uyarının etkisiyle olsa gerek ki, çocuklarla teker teker merhabalaşıp kafasını, yanağını okşayarak bazıları ise çocukların yanağına küçük narin öpücükler kondurarak geçip ilerideki kanepeler ve oturaklara oturuyordu.

Gelecekte de sevimli ve güzel çocuklardı. Cin gibiydiler de. Çoğu Kürtçe konuşuyordu. Okul çağı dışındaki küçüklerin Türkçe konuşmaları anlamadıkları hemen belli oluyordu.

Çocuklar, özellikle de küçük olanları, yeni gördükleri bize karşı bayağı bir ihtiyatlı ve mesafeliydiler. Ama Şerif, Sarı Silo, Nure ve Muharrem gibi yoldaşlarla oldukça senli-benli bir yakınlık içindeydiler... Büyük çocuklar biz yenileri çaktırmadan göz hapsine almış süzüyor ve inceden inceye tartıyorlardı. Muhtemelen her birimizi daha önceden görüp tanıdıkları gerillalarla kıyaslayıp, kendilerince bir değer biçiyorlardı. Böylece her birimiz onların dünyalarında ayrı ayrı bir değer ve yer sahibi oluyorduk.

Biz, ikişerli üçerli öbekleşmelerle koyu bir sohbete tutulmuşken, kapıdan içeri elinde dolu süt siliyle boylu poslu genç bir kadın girdi. Gülen yüzü, sıcacık sevecen sesiyle ellerinin temiz olmadığını, tokalaşamayacağını, kusuruna bakmamamızı dile getirip hepimize topluca “*Hoş gelmişsiniz*” dedi. Biz de topluca “*Hoş bulduk. Ne kusuru, sen işine bak*” dedik. Komik olmuştu, ama hoştu da.

Genç kadın grubun içinde Nure’yi görünce yüzünde gülücükler uçuştı. Kürtçe “*Nere Derge tuk itadera?*” (Kız Uzun, sen de mi buradasın?) diyerek kucaklaşıp öpüştüler. Gruptaki hemcinslerinden Rojda ve Leyla yoldaşı ilk kez görüyordu, ama ne de olsa tokalaşmadan kucaklaşabileceği hemcinsleri olduğundan hemen gidip onlarla da kucaklaşıp öpüştü.

Uzun boyundan ötürü Nuray’a ‘Derge’ diye hitap ediyordu. Kırk yıllık ahbablarmış gibi sıcak ve yakındılar birbirlerine. Bir misafirmiş gibi hiç bir işe el atmamış olmasına kızmışmış gibi yaparak “*Derge niye oturuyorsun bacım. Şimdi siz açsınızdır, kalk ocağı yak çay kaynat! Benim işim daha uzun sürer*” diyerek Nure’yi işe koşup boşalttığı siliyle çıkıp gitti. Gerillayı ailesinin bir ferdiymiş gibi bir sahipleniş vardı bu yalın tutumda. Doğrusu güzel, hoş bir kaynaşma örneği idi.

Ev sahibesinin teşvikiyle harekete geçen Nure ile Rojda elbirliğiyle ocağı yakıp, koca bir çaydanlıkla çay suyu koydular. ‘Ocak’ dediğim şey, şöminevari, odun yakılan bir yer. Üçayaklı ‘sacayağı’ denilen bir çeşit demirli ızgaranın üzerine çaydanlık veya tencereler yerleştirilerek, çay yemek ve benzeri şeyler burada pişirilir.

Ocağın bir gözünde neredeyse orta boy bir kazan büyüklüğünde, kara bir tencere vardı. Muhtemelen ailenin akşam yemeği idi. Rojda ne pişirildiği merakıyla tencerenin kapağını açınca, içerisi mis gibi yağda kavrulmuş sarımsaklı salçalı yumurtalı yeşil fasulye kokusuyla doldu. Son derece provakatif bir etki yaratmış, açlığımızı şaha kaldırmıştı. Tabii yutkunarak beklemek durumundaydık. Çoluk çocuğun akşam yemeğini yalayıp yutacak halimiz yoktu ?

Bu arada Şerif grubun bir bölümünü Sarı Silo ile birlikte bitişik eve yönlendirdi. Bu esnada ev sahipleri yetişkinlerde işlerini bitirmiş, ellerini yıkamış olarak çıkıp geldiler. Sırayla her birimizle tokalaşıp kucaklaştılar. Her birimizin halını hatırını sordular. Şerif biz yenileri tanıştırdı. Yeni katılımlarla çoğalıyor olmamıza içten, coşkulu bir sevinçle karşılık verdiler.

Karı-koca, her ikisi de otuzunda ya vardı ya yoktu. Yani daha çok genç sayılırlardı. İkiz de olmayan bunca çocuğu yapabildiklerine göre, demek ki çok erken yaşlarda evlenmiş olmalıydılar.

Nure'nin yakın ilgisinin de etkisiyle yanıma oturan ev sahibimize nereli ve kimlerden olduğunu sordum. İmalı imalı “*Sen buraları bilir misin ki, nereli ve kimlerden olduğumu soruyorsun?*” dercesine baktıktan sonra Haxaçur köylerinden olduğunu söyledi. Hürmek'in verevine çaprazında, Ovacık'ın ta öbür ucuydu Haxaçur vadisi... Yılan Dağı'na ve Erzincan Kemâliye hattına varan güzel bir vadi. (Tabii birfiil gidip görmüşlüğüm yoktu; daha çok uzak gözlem ve dolaylı bilgilerden ibaretti benim bildiklerim.)

“*Ben de Mercanlıyım, çok da uzak değiliz birbirimize*” demem üzerine pürdikkat kesildi karı-koca. Erkek tahmin etmiş olmalı ki söylediklerime inandığını belli etti. Kadın ise “*beni kandırmıyorsun dimi?*” hallerindeydi. Hemen Nure'ye yöneldi, onun “*Doğru söylüyor, Şahverdi köyünden*” demesiyle “*Peki sen kimin oğlusun ki ben seni tanıyamadım?*” dedi. Daha fazla merakta bırakmayıp, hangi aile mensubu olduğumu söyledim. Erkek arkadaş “*Duymuştum kırsala geldiğini. Geçen gün Ovacık'ta kardeşin Ali'yi gördüm. O da buralara geldiğini söyleyince bildim ki sensin. Geçmiş olsun. Hoş gelmişsin. Sevindik valla. Ayrım yapmıyoruz elbet, ama yine de aynı toprağın insanı ve tanış olunca insan daha bir başka duygular ediniyor*” deyip, elimi sıkı sıkı tutarak bir süre öylece kaldı. Kadın da kardeşimi tanıyormuş. Bazı bazı evlerine uğradığı oluyormuş. O da artık daha bir başka sevgiyle bakıyordu... Böyledir işte insan dünyası; gönül rahatlığıyla güven duyabilme! ‘Meselenin arka planında bu olgu var’ demek, herhalde isabetli olur.

Muhakkak ki her yeni gelenlere aynı şeyleri döne döne anlatmak ve her seferinde aynı yürek yangınına yaşamak zor bir durum olsa gerek. Bu yüzden biz önceden aramızda anlamış, çatışma mevzusunu açmamaya kararı vermiştik. Açmadık da.

Geceyi Hürmek'te geçirme niyetinde değildik. Tanışma, yemek ve çay faslının ardından, erkenden vedalaşıp ayrıldık. Vadinin üst çıkışından, Işıkvuran hattına giden araba yoluna girip, birkaç yıl önce Mercan vadisinde çıkan bir çatışmada ölümsüzleşen Pir Ahmet Kulaç yoldaşımızın abisi Ali Kulaç'ın oturduğu Merxo mezarına gittik.

Üç-dört haneli bir mezraydı. Biri kız, iki yetişkin çocuğuyla Kulaç çifti ve büyük anneleri bizi sevgi ve özlemle kucakladılar. “*Siz nerelerdesiniz, siz nerelerdesiniz hayırsızlar*” serzenişleriyle adeta hesap soruyorlardı. Ailecek zaten Partimiz taraftarı olan bu insanlar, Pir Ahmet'in yoldaşları olmamız sebebiyle de Partizanları sahiplenişleri her türlü yapaylıktan uzak bir sahiplenişti... Doğrusu uğraya geldiğimiz birçok aile bizi habire şaşkına çevirip duruyordu.

Şerif ve Sarı Silo siyasi gündem üzerine uzun uzadıya sohbet ettiler. Sonra diğer evlere gidip onların sorunlarını dinlediler. Komşular arası anlaşmazlık vesilesi olan bir arazi sorunu varmış, tarafları bir araya getirerek halletmeye çalıştılar...

Gecenin ikinci yarısını da yarılacağı bir vakitte, vedalaşp bir alt mezraya geçtik. Zaman artık bir haylice ilerlemiş olduğundan burada fazla oyalanamazdık. Bir-iki eve öyle ayaküstü bir uğrayıp eksik olan erzağımızı tamamlayıp ayrıldık.

Hürmek vadisinin alt çıkışını çemberleyen ve de Dewa Derviş köyünün arka sırtlarına düştüğü söylenen ormanlık alana gittik. Güzel bir konaklama yeri idi. Suyu vardı ve ortam da müsaitti. Gündüzü temizlik yaparak ve dinlenerek geçirdik. Akşama, Dervişin köyü anlamına gelen yörede TİKKO'cuların kalesi olarak da ünlenmiş olan Dewa Derviş'e gittik.

Sağlı sollu üst kısımları ve yan çeperleri ormanlarla kaplı sırtlar tarafından çevrili, beş-altı haneli bu küçük köyün ortasında da koca bir dere yatağı vardı ve köyü iki mahalleye bölmüştü. Musa ve Kamer Susal kardeşlerin evleri derenin bir yakasında, M. Ali ve Hacı kardeşler ile Küçük Ali ve ismini anımsayamadığım diğer ailenin evleri ise diğer yakasındaydı. İsmi anımsayamadığım aile dışındakiler, büyüğüyle, küçüğüyle, kadınıyla-erkeğiyle hemen hemen tamamına yakını Parti taraftarımızdı.

Şerif ve Sarı Silo'nun anlattığına göre (ki Sarı Silo ta '78-79 yıllarından beridir faaliyet içinde olan biri), Dersim'de faaliyet yürütüp de bu köye uğramamış bu ailelere günlerce misafir olmamış kadro hemen hemen yok gibiymiş. Bu ailelerin tanımadığı gerillamız da yokmuş. DABK'çuları da bizi de aynı sıcaklıkla karşılarlar. Gençlerin bir kısmı DABK, bir kısmı da Parti taraftarıymış. Yaşlı kesim taraf tutmayıp, Parti güçlerinin ısrarla birleşmesini istiyormuş.

Ovacık merkez ile köy arasındaki araba yolundan, köye girişte yer alan iki eve gidecekmışiz. Kamer ve Musa kardeşlerin evleri bunlar. Yamaç yarılarak yapılmış, birbirine bitişik, tek katlı iki ev. Bu iki evin hemen önünde de damı normal evlerin zemin hizasında olan ve ön duvarına bitişik, ahır ve samanlık yapılmış. Evlere alt ön cephesinden bakıldığında iki katlı binaymış gibi bir görünüm veriyordu.

Kapısı alt ön cepheye bakan ve bu yönden ilk başta yer alan eve girdik. Kamer-Günay çiftinin eviymiş. Yine biz yenileri 'şaşırtan' büyük bir sevinç ve coşkuyla karşılanıyoruz. Fakat bunların bu sevinç ve coşkuları diğerlerinden daha farklı bir renk taşıyor. Anlamış oluyoruz ki blunların sevinç ve coşkusu, hem sayımızın son gördüklerindeki

iki katına çıkmış olmasından ve hem de bir ay kadar önce gerçekleştirmiş olduğumuz Gümüşhane-Şiran karakolu baskınından ötürüymüş.

Eylemimiz, uğradığımız hemen hemen her yerde sohbet konusu oldu. Ta Gümüşhane-Şiran'a gidip orada karakol basıp silah almak ve tekrar Dersim'e dönmüş olmak bu yönüyle ilgi çekiyor, takdir alıyordu. Dönüş yolunda yaşanan trafik kazası sonucu bir MP5 otomatik silah ve bir telsiz dışında diğer tüm silahların ve keza Adil Şahin yoldaşın ele geçmiş olması kitleler tarafından asla eylemin başarısızlığına yorumlanmadı. Aksine eylem başarılı ve güzel bir eylem olarak sahipleniliyordu. Sarı Silo'nun da gayretiyle, elkonulan telsiz ve silah ilgiyle inceleniyor ve ayrı bir değer buluyordu.

Bu ailede Muharrem, Şerif, Nuray, Sarı Silo ve Cihan gibi eski gerillalar adeta ailenin normal fertlerinden herhangi biriymiş gibi muamele görüyordu. Birbirlerine sarılmalar, kucaklaşıp şakalaşmalar gırlaydı... Özenli ve dikkatliyidiler de biz yenilerin kendimizi öksüz hissetmemiz için hemen bize de yönelip ilgileniyor, hal hatır soruyor ve tanışma faslına geçiyorlardı.

Mevcutta bulunanlarla tanışma faslı daha bitmemişken, ikinci bir sevinç-coşku dalgasıyla kuşatıldık. Gelenler Musa amcanın eşi ve kızlarıymış... Muharreme 'Dersim'in Kızıl Gülü' diyenin Pakize yoldaş olduğunu hemen anladık. Çünkü öncesinde çokça anlatılmıştı Pakize yoldaş. Sırtında az biraz kambur kusuru bulunan ve ama dünyalar güzeli bir coşkulu yürekti Pakize yoldaşımız... Gümüşhane-Şiranlı olan Muharrem yoldaşımız kendisini artık nasıl sevdirmiş ise, Pakize'nin gözü ve gönlünde "*Dersim'in Kızıl Gülü*" oluvermişti.

Musa amcanın eşi ve kızları grupla tanışma faslını tamamladıktan sonra grubun bir kısmını alıp kendi evlerine götürdüler. Tabii ki Dersim'in Kızıl Gülü'nü de götürdüler.

Bu arada Nuray da habire Şerif'i sıkıştırıp duruyordu: "*Şerif, yanına iki yoldaş ver amcamgile gideyim*" diyordu. "*Amcam*" dediği de, evleri karşı tarafta olan M. Ali kirveymiş. Nure tam bir elma düşkünü. Köyün en çok ve en güzel elmaları da M. Ali kirvenin bahçesindeymiş. İşte "*amca*"lık davası, öyküsünün temelinde, Nure'nin elma tutkusu yatıyor. Elma aşkına Nure M. Ali kirveyi amcası olarak ilan etmiş. M. Ali kirve de bahçenin yarısını Nure'ye toplayacağına söz vermiş. İşte Nure şimdi bahçesine gidip elma toplamak istiyor, acelesi bundan.

Evin küçük erkekleri dışındakiler henüz eve gelmiş değillerdi. Musa amcanın çokça bahsi edildiğinden, onunla bir an önce tanışmak isteği duyuyorum. Ancak gelmeyebilirmiş de. Çünkü çoğu kereler

Ovacık'tan gelmediği, orada gecelediği de oluyormuş. Şerif bu uyarıyı yineleyerek beklentiye girmememi söylüyor.

Kamer'in eşinin adı Günay'dı. İlk kez bu isimli bir Dersimli kadına denk geldiğimden ismini ilginç bulmuştum. Ovacık merkez köylerinden Solesenli bir ailedenmiş. Yaşlısı genci tüm gerillalar, kendileriyle olan yaş farkına bakmadan orta yaşlarda gösteren tüm kadınlara (nedense ve ilginçtir) 'ana' diye hitap ediyorlar. Haliyle ev sahibemize de herkes 'ana' diyordu. Ama o gerçekten de gerillanın anası olmuş. Tüm gerillalar onun öz çocukları gibiydi. Kesinlikle asla bir ayırım göremediniz. Müthiş bir adanış ve özdeşleşme örneği idi. Günay anamızın bu özelliği çok belirgin olarak öne çıkıyor. Ben, öncesinde de sonrasında da bir başka benzerine daha denk gelmedim... Köy işleri ve çok çocuk doğurması, bedenini kesinlikle zamanından önce yorgun düşürmüştü. Ama buna rağmen çok güzel ve zarif bir kadındı. Yüzünün güzelliği adeta sunmuş olduğu iç güzelliğini yansıtıyordu.

Günay anamızın büyük kızına herkes 'Gule' diye hitap ediyordu. Gerçek adı Gülcan'mış; ama kısaltarak 'Gule' demeyi tercih etmişler. Haliyle biz de Gule diye kabullendik.

Tanıışmışlığımızın üzerinden çok fazla bir zaman geçmeden Gule yoldaş ile ben birbirimize manevi kardeş olduk. Hani bazı yerlerde vardır ya 'kan kardeşi' olunur, bizimki de buna benzer bir manevi kardeşlik haliydi.

Gule'yle birbirimizi kardeş ilan edecek kadar seveceğimizden, köyde bir baskın esnasında, elimdeki silaha yapışarak "*Zeynel sen grubu al uzaklaş, ben onları oylarım korkma!*" diyebilecek kadar bizi canından öte tutan bir Günay ana sahibi olduğumuzdan habersiz olarak, ilk tanışma halinin getirdiği o 'yabancılık çekme' vaziyetlerinde, karşılıklı olarak birbirimizi tartıp durduk.

Yemek faslı bittikten bir süre sonra Kamer ve Musa kardeşler de nihayet gelebildiler. Şerif'in referansı ile yeni gelenler tanıştırıldı. Her birimizi, deyim uygun düşerse, adeta alıcı gözüyle süzüp, tokalaşıp hal hatır sordular. Her şeyle o kadar yakından ilgiliydi ki Musa amca, gerillanın tercih ettiği kod isimler bile onun yargı süzgecinden geçiyordu. Bunu, benim kendime 'Zeynel' ismini tercih ettiğimi öğrendiği anda vermiş olduğu şu tepkiden anlamıştım: "*İsmin güzel. Yöre insanıyla ilişki kurmada, onlara, onlardan biri olduğu duygusunu yaşatmada seçeceğiniz isimlerin bile önemi var. Çoğunluk kendisine yok 'Tufan', yok 'Tayfun', yok 'Volkan', yok 'Tanya' gibi yöre insanının telaffuzda bile zorlanacağı garip-hoyrat isimler takıyorlar. Bence pek de akıllıca değil. Sen ismini isabetli seçmişsin.*" demişti.

Gecenin ilerleyen saatlerinde Musa amca Şerif ve Sarı Silo'yu birlik çalışmalarını hakkında neler yaptığımız, ne tür gelişmeler sağladığımız hususunda, bir inceden sorguya aldı. Onlar da 'rapor'larını sunar gibi, gelişmeleri özetlediler. DABK'çı yoldaşların, "Bizim birlik diye bir sorunumuz yok. Biz 2. MK'cularla masaya oturan oportünistlerle birlik istemiyoruz" gibi tutumlarını dile getirip, eleştirel bir yaklaşım gösterdiler. "Halk olarak, taraftar kitlemiz olarak sizlerin DABK'çıları bu tutumlarından ötürü eleştirmeniz gerekir ki, belli bir kitle baskısı olsun. Bunun önemini en iyi sen bilirsin Musa amca" dediler.

Bunun üzerine Musa amca, öncelikle yoldaşlara hak verdiğini dile getirdi. Kendisinin şahsen bunu her fırsatta yaptığını ifade etti. "Ne yapıp edin Parti güçlerinin birliğini sağlayın. Biz de elimizden geldiğince tarafları buna zorlayacağız." Dedikten sonra, hevallere halka karşı dayatmacı hotzotçu tutumlarını ve DABK'çıların bazı komutanlarının bunlara öykünmeciliklerini yeren konuşmalar yaptılar. Örnekler sayıp döktüler. DABK'çıları uyarmamız gerektiğinin altını çizdiler. Halk ile ilişkilerimizin zayıf olduğuna, daha güçlü ilişkiler geliştirmemiz gerektiğine vurgular yaptılar. Kardeşi Kamer ve Günay anamızdan lafı alan Musa amca;

"Kim halkı yanına çekmeyi başarır, devrimi de ancak onlar yapar. Siz bunu bilmez değilsiniz gençler! Önem ve gerekliliğini benden de iyi bilirsiniz. Ama gördüğüm kadarıyla bu yönlü çabalarınız çok yetersiz. Çoğunuzun kafasındaki esas mesele bu değil. Beyniniz adeta üç-beş silahlı eylem yapmaya kilitlenmiş. Tamam, elbette eylem de yapın, bunun için de yoğunlaşın ama esas olanı unutmadan, bunu önemsizleştirmeden, kaldırıp bir kenara atmadan yapmalısınız! 'Gücümüz az, her işe yetişemiyoruz Musa amca' diyebilirsiniz, haksız da değilsiniz, ama bence yine de sorun biraz da 'öncelikler' tercihinde düğümleniyor. Ve tabii bu işin içinde bir de yöntem sorunu var. İşleri doğru yöntemlerle yapabilmeyi de becermek lazım. Mesela yıllardır izliyorum sizi. Siz her şeye gerilla olarak kendiniz koşturuyorsunuz. Arkanızda bıraktığınız bir taban örgütlenmeniz ve bunu sevk ve idare edecek herhangi bir örgütsel mekanizmanız yok! Üç-beş gerilla bütün bu işlerin altından kalkabilir mi, bu mümkün mü? Mümkün olmadığını hevallere gördü ve bakın bir süredir bütün bu faaliyetleri, adına 'cephe faaliyetleri' dedikleri üç-beş profesyonel koordinatörlüğünde, yerleşik adamlarından oluşturdukları bir örgüt ağıyla yapıyorlar. Ama sizin, yılları bulan faaliyetlerinize rağmen, en güçlü olduğunuz yerlerde bile herhangi bir yerel örgütlülükleriniz yok. Ne köylerde, ne kasabalarda, ne işçiler, memurlar, köylüler ve ne de esnaf arasında herhangi bir komiteniz yok! Bana açıklayın, mesela niye bütün bunları oluşturup yönetecek yerel Parti örgütlülüğünüz yok? Niye hepiniz gerilla birlik-

leri içinde oradan oraya koşturup duruyorsunuz? 3-4 ay gibi bir süre de barınaklarda olduğunuzdan, her şey öylece yüzüstü kalıyor. Tabii aslında kalmıyor, devletin mahir elemanları boşluğu doldurmak üzere hazırda bekliyorlar... Size açıkça söylüyorum, kırılmaca-darılmaca yok. Bu döngüyü kırmazsanız kitle tabanınızı hevallere örgütleyecek. Birçok Parti sempatzanı insan hevallere disiplini altına girecek. Biliyorsunuz çok insanımız katıldı hevallere. Her gün de yeni duyumlar alıyorum. Falancalar da PKK'li olmuş diye. Gidişat hiç iyi değil Silo kirve. Kitleyi bilmez değilsiniz. İnsanlar gününbirlik icraatlara bakar. Onlar için yarından çok, yaşadıkları gün önemlidir. Yanlarında, önlerinde, artlarında kim duruyorsa, kimler önlerine düşüp “haydi yürüyün” diyorsa, emin olun ki çoğu onların ardına takılıyor. İnanın ki boş bıraktığınız her alan gelip doldurursunuz diye beklemiyor. Ya devlet ya da diğer dost güçler tarafından bir şekilde dolduruluyor” deyip bizleri şöyle bir süzdükten sonra Şerif’e dönerek; “Bunları yıllardır her vesileyle, her kademedem yoldaşlara söylüyorum, değil mi Şerif? Seninle, Silo kirveyle, kim bilir bu kaçınıcı konuşmamızdır. ‘Haklısın Musa amca’ deyip duruyorsunuz ama aynı tas aynı hamam, değişen bir şey yok. Aha yüz yüzeyiz, yalanım varsa söyleyin” deyince, Şerif “Haşa Musa amca yalanın yok. Doğru söylüyorsun. Sen merak etme, hele kendimizi biraz toparlayalım bu sefer her şey çok farklı olacak. Partimiz yaşananlardan ciddi dersler çıkarıyor. Bu alandaki yetersizliklerimizi de aşacağız. Siz Partiye güveninizi yitirmeyin. Bunların üstesinden gelmeye kararlıyız” diyerek, Musa amcanın güven ve umudunu canlandırmaya çalıştı. Ama mahcubiyeti, zorlanışı her halinden belli oluyordu. Kim bilir kaçınıcı tekrarlayışydı.

Musa amcanın gerek sorunlara yaklaşımı ve gerekse kendisini ifade edişteki hoşluğu, biz yenileri kendisine hayran bıraktırmıştı. Yöre insanını ve yılların mücadelesinin birikim ve kendiliğinden etkilerinin boyutlarını yeterince bilemiyor oluşumuzun ve o esnada bu faktörü göz önüne almıyor oluşumuzun da, kuşkusuz ki bizde oluşan bu etkide ciddi bir payı vardı.

Oysa geçen zaman hiç de azımsanacak gibi değildi. Bu insanlara verilenler, aslında hiç de öyle az buz şeyler değildi. Bir şekilde emek verelmışiz, bunun sonuçlar doğurmaması olası mı? Mücadele, elbette insanlarımızı bir şekilde etkiliyor, eğitiyordu. Kendiliğinden sonuçlar olarak da bunlar, pekâlâ olası şeylerdir. Bunun yanında ayrıca, sorunlara duyarlı-İlgili insanların okuyarak, dinleyerek ve düşünerek kendilerini eğitmeleri de mümkündür. Kafası çalışan insanları pekâlâ böylesi eleştirel ve sorgulayıcı yönlerle sorunları ele alıp sonuçlar çıkarabilir. Dolayısıyla, biraz düşününce, aslında ortada öyle çok da olağanüstü bir durumun olmadığı görülebilir. Bu türden insanlarımız

örgütlü güç haline getirilmeleri durumunda, birçoğu Parti üyesi ve kadrosal gücü olabilecek potansiyele sahip insanlardır da. Evet, bütün bunlar aslında pekâlâ da mümkün olabilecek şeylerdir... Ama işte sorunlara henüz bu yönleri üzerinden de vakıf olamadığımızdan olsa gerek ki, yaşlı başlı köy insanların gösterdikleri bu türden performanslar karşısında şaşkınlıklar yaşıyoruz. Düşünsel değilse de, ama algısal olarak, devrimciliği ve aktif taraftarlığı daha çok genç nüfus ile bağdaştırma durumu var... Hâlbuki basbayağısından yanılıgılı bir durum! Bu topraklarda sol düşünce, devrimci faaliyet ve Partimizin faaliyeti varlık göstereli on yıllar olmuş! Bugünün yaşlıları o günlerin gençleriydi... Bunu bir an unutuveriyorsun işte. Sanki o insanlar hep böyle 'yaşlı' imiş gibi geliyor insana... Yanılıgıyı atıp gerçekte bulunca, aslında bu yaşlı insanların birer tecrübe birikiminin ifadesi olduğunun idrakine de rahatlıkla varabiliyorsun.

Evet, daha sonraları başkaları somutunda sıklıkla tanık olduğum gibi, 'yaşlı-başlı insanlar'ın teorik-entelektüel birikimleri, Partimiz politikası hakkındaki derinlikleri vs. söz konusu olduğunda birçok 'yeni' yoldaşın ağızı açıkta kalıyor. Bunun çarpıcı örneklerinin başında da, 1994 yazında Parti üyesi yaptığımız (Dersim'in merkez köylerinden olan) Birmani'daki Yusuf amcamız geliyordu. Partinin teorik görüşleri üzerine gerillayla yaptığı sohbetler şaşkınlık yaratmıştı.

Musa amcamızın gerek çalışma tarzımıza, gerek örgütlenme politikamıza ve gerekse siyaset yapma tarzımıza ilişkin getirdiği bu sıkı eleştiri karşısında ancak ki şapka çıkarılabilirdi. Şahsen ben böyle yaptım. Gıyabında anlatılanların hiç de abartılmadığını, tanığı olduklarımla anlamış oldum.

Zaman hızla ilerlemiş, saatler çoktan gece yarısını geçmişti. Günün yorgunluğu ve bastıran uyku ev halkının büyük çoğunluğunu ve birkaç gerillayı sohbetin dışında bırakmıştı. Bizim de sohbe bir nokta koymamız gerekiyordu. Musa amca vedalaşıp kendi evine geçti. Kamer amca bizim de biraz uyumamızı salık verdi. Gözler komutana dönünce, Şerif yoldaş saatine bakıp "*Olur, bir buçuk saat kadar kestirebilirsiniz*" dedi. Kalk saatini belirleyip; "*herkesin çantası ve silahı yanında bulunsun. Teçhizatlar çıkarılmasın*" talimatını da verdikten sonra herbirimiz bir yerlere kıvrılıp uyuduk.

Nöbetçinin uyandırmasıyla toparlanıp kalktık. Çıkmak üzereydik ki Gule ve Günay ana kapıda beliriverdiler. Uyandırmayalım diye de o kadar dikkat etmiştik hâlbuki. Muhtemelen onlar her halükarda bizi uğurlamak üzere programlamışlardı kendilerini. Her birimizle tek tek tokalaşıp, "*Şerif dikkatli olun bira!*" uyarısını da yaptıktan sonra "*Haydi Xızır sizinle olsun*" deyip kapıyı ardımızdan yavaşça kapadılar.

Üst kısımlarından köyü çevreleyen ormanlık sırtın Ovacık merkeze bakan yüzüne gelmiştik. Güzel bir meşelikti. Genişçe bir alanı kaplıyordu. Kaldığımız kısımda üç-dört yerde su vardı. Ormanlık alan, ardarda dizilen, birbirine yanlardan omuz veren, kimi yerlerde sırt sırta duran tepe ve sırtlardan oluşuyordu. Bir ucu yer yer seyrekleşen kısımları olsa da, ta Hürmek'e varıyorken, diğer bir ucu da hemen 400-500 metre kadar ötemizde bulunan Mercan suyunun önemlice bir kıyı şeridini oluşturarak Mercan suyunun Munzur ile kesiştiği noktaya kadar uzanıyordu. Ve keza Dewa Derviş'in alt kısımlarındaki fundalıklı alan aracılığıyla Merxo'nun alt yamaçlarındaki büyük ormanlık sahayla buluşuyordu.

Alanımızdaki yüksek sırtlara çıkıldığında Ovacık ovasının adeta tamamına yakını göz eriminize giriyordu. Sağ üst yamacımızdaki çıplak yüksek tepeler Mercan sırtlarıydı. Hemen öte yüzünde köyler, mezralar ve ormanlık bir alan vardı. Bu sırta çıktığımızda Mercan karakolu da görüş alanınıza girer.

Ovacık merkezi geçip daha ilerilere baktığımızda, hemen ovanın bitiminde, sağ cenahtan, dağa paralel olarak uzanan vadi, şu meşhur Haxaçur vadisidir. Vadinin bitiminde, sol arka tarafta yükselen dağ ise meşhur Yılan Dağı'dır. O hat boyunca Erzincan Kemâliye'ye, Dersim Çemişgezek'e ve şu meşhur Aliboğaz'a yol bulmak olasıdır.

Haxaçur Vadisi'nden ta öbür ucundan alarak Mercan'a doğru devam edip gelen şu dağ dizimi ise kendi içinde çokça lokal-alt isimleri olan ve toplamda Munzur dağı olarak anılan dağın, önemlice bir bölümüdür. Munzur suyunun kaynağı da, Munzur Dağı'nın en yüksek zirvelerinden biri olarak da anılan Ziyaret Tepesi'nin eteklerindedir. Munzur gözelerinden alıp da Mercan'a doğru geldiğinizde Kırkmerdiven, Koyun Gülü, İt Yokuşu, Harami Deresi ve Koç Gülü sırtları gibi, belirgin dağ ve vadiler vardır. Koç Gülü sırtı Mercan karakolunun arkasında yükselen dağdır. Oradan diğer ucuyla Erzincan'a kadar uzanan dağın toplamdaki adı ise Mercan dağlarıdır.

Mercan Dağı'nın 2500-3000 metrelik yükseltileri boydan boya yayla alanlarıdır. Koç Gülü ile Zine gediği sırtındaki Ağbaba Dağı arası platoda Molali köyünün adı da olan Molali yaylaları yer alır. Plato oldukça geniş bir alanı kaplamaktadır. Öbür yakası Erzincan merkez ve Kemah köylülerine aittir. Plato uzunlamasına adeta ikiye bölünmüştür. Ağbaba önlerindeki düzlüklerden başlayıp, Koç Gülü karşısında bulunan Dere Şoran Vadisi'ne varan Gersuyu deresi, Erzincan ve Dersim yaylaları arasındaki sınır çizgisi olarak kabul edilir. Bu yaylalar yazın adeta bir panayır yerini andırır. Ovacık, Çemişgezek, Hozat ve Pertek'ten yaylacılar ile Kemah'ın Şoran, Birastik, Mertekli,

Gamarik, Tımığı, Meyvanlı, Eros ve Caferli, keza Erzincan merkezin Ergan ve Sürbahan yaylacıları Molla Dağı yaylalarında bir araya gelirler. Dağ-taş koyun sürülerinin istilasına uğramış gibi olur. Her oba ayrı bir renktir, yayla boydan boya rengârenktir.

Bu dağların kimi yükseltelerinde ve derin dehlizlerinde yılın 12 ayı kar vardır. Öyle ki kar üstüne kar yağar buralarda.

Ve bu dağların asıl sakinleri arasında boz ve siyah ayı, kurt, tilki, Meyvanlı ve Dere Şoran vadilerinde vaşak, dağın genelinde yaygın olarak dağ keçileri ve karacalar, yaban domuzu, horoz büyüklüğünde ki ur keklığı, kınalı keklik, yaban kazı ve birçok alıcı (avcı) kuş türü vardır.

Keza bu coğrafyada envai çeşit çiçek ve çok zengin bir bitki örtüsü vardır. Mesela yaban armudu (ahlat), yaban elması, ceviz, kızılıcık benzeri bir yemiş Dersim Kürtçesindeki adı Mamux), kuşburnu, böğürtlen, yaban inciri, yabani fındık, çiriş otu, ışkın, kenger ve kocaman kocaman olan çarşur mantarı gibi daha birçok çeşit meyve ve pancar türü bitki yetişir.

Ovacık ovasının nispeten kıraç olan büyükçe düzlüğü ise resmen kenger tarlası gibidir. Köylüler burayı kendi aralarında gayriresmi bir şekilde parsellemişlerdir. Her köylü ailesi kendi parselindeki kengenden kenger sakızı edinir ve onu pazarlayarak üç-beş kuruş kazanmaya çalışır.

Atların çok sevdiği, Kürtçe adıyla albent dediğimiz bir bitkiden de sakız çıkarılır. Kahverengi hoş aromalı bir sakızdır. Ancak çabuk çürüdüğü için fazla rağbet görmez.

Yörede bolca da yaban haşhaşı bulunur. Olgunlaştığında baruta benzer tohumunu süte karıştırıp veya öyle sade yiyenler olursa da, bunun dışında herhangi bir şekilde değerlendirilmez.

Mercan ve Munzur suyunda bulunan alabalıkları da mutlaka ki anmak gerekiyor, değil mi?

Mercan suyu çok delicesine bir hızla akar. Bahar aylarında asla geçit vermez. Kesiştiği noktada Munzur suyunun bağrına bir hançer gibi sokulup, ta ortalarına kadar gider; böylesine şiddetlidir işte.

Munzur Dağı'na paralel duran şu karşıdaki orman kaplı sırtlar ise Ovacık'ın 'karşı yaka köyleri' ve ormanlarıdır. Bu ormanlar arka kısımlarda Hozat-Deşt ormanlarına elverirken, Munzur suyunu takiben de ta Keban yakınlarına kadar uzanırlar. Tabii aralarda 'kel bölge'leri mutlaka ki vardır.

Ovacık'ın Dersim merkez yönündeki çıkışına denk gelen karşı sırtlar ise Pozvenk ve Nemikan tarafları oluyor. Nemikan karakolu da

(kaldığımız noktadan görünmüyorsa da) bu alandaki hâkim tepelerden olan şu orta tepeye kurulmuş.

Haxaçor Vadisi'ne doğru ilerlediğimizde, şu en yüksek sırt, Bilgeç karakolunun da bulunduğu Bilgeç sırtıdır. Arkası, uzunca bir mesafeyle Hozat arazisiyle buluşur. Bilgeç sırtları devamla Kuşluca ve Kuşluca karakoluna, ordan da Cevzlidere-Topuzlu-Burnak ve Haxacur'a varır.

Ovacık'ın en büyük orman köyü Kozluca'dır. Hemen Ovacık merkezin karşısına düşer.

Kozluca'da meşhur TIKKO gerillası Cemil Oka yoldaş ile şehir gerillalığı yapmış, işkenceci faşist polis şeflerinden Uğur Gür'e suikast düzenleyenlerden biri olan Arif Aluç ile birlikte, çöp arabasının içine gizlenerek Sağmalcılar Hapishanesi'nden firar edip kır gerillasına transfer olan, uzun yıllar bu dağlarda gerillalık yapan, 1987'de, Palu'da KâzımÇelik yoldaş ile birlikte yiğitçe vuruşarak ölümsüzler kervanına katılanlardan biri olan Hıdır Aykır yoldaşımızın köyüdür.²

Kozluca köyü, 1978 ya da 1979 yılında Elazığ'da işkenceyle katledilen Devrimci Halkın Birliği militanı Pir Ahmet Solmaz'ın da köyüdür...

Bu köyün daha alt taraflarında yer alan köylerden biri de, 1981 yılında İstanbul'da işkenceyle katledilen Parti sekreterimiz Süleyman Cihan yoldaşımızın köyü olan Hülükuşağı köyüdür. Bu köy aynı zamanda, 1980 yazında, İstanbul-Sefaköy taraflarında sivil faşistlerce kurşunlanarak katledilen İstanbul İl Komitesi üyesi Efendi Diril yoldaşımızın da köyüdür.

Haxaçur boğazına yakın, Hozat yönüne doğru uzanan vadide yer alan köylerden biri de Doğan Memicil (Enver) komutasında, çoğu daha yeni gelmiş ve silahsız olan 9 yoldaşımızın katledildiği Topuzlar köyüdür.³

Şerif'in akşama gideceğimizi söylediği Dewa Derviş'e komşu Bırıklar mezrası ise Hülükuşağı'nda baskına uğrayıp katledilen Veysel Uyar (Kokum) yoldaşımızın köyüdür.

Bırıklar'ın hizasında, Mercan Suyu'nun karşı yakasında, Ovacık-Dersim merkez karayolu kenarındaki köylerden biri olan Çakperi köyü ise İstanbul-Güngören taraflarında, Süleyman Cihan'dan sonra Parti sekreteri seçilen Ali Haydar Akgün'ün evinde kurulan polis karakolunda tutsak düşen ve orda yapılan sorguda kurşunlanarak katle-

2 Diğer yoldaşlar Müslüm Emre ile Cihan Taş'dır

3 Topuzlar'da katledilen diğer yoldaşlarımız ise şunlardı: Dersim Pülümürü Ali Demir, Sivas-Şarkışlahı Cumhur İçöz, Dersim-Ovacıklı İmam Utan, Dersim merkezli Yusuf Yıldırım ve Yusuf Tosun, Hozatlı Süleyman Kaya, Sivas-Divriğli İsmail Kaya ve Hozatlı Cahit Oğuz.

dilen Ali Uçar (Asker) yoldaşımızın köyüdür. (Ali Uçar yoldaşla 1980 yazında Süleyman Cihan aracılığıyla Ankara’da tanışmıştık. Niğde Hapishanesi’nden gerçekleştirilmesi tasarlanan büyük firar eyleminde birlikte yer almıştık. Son anda tünel açığa çıkmış, biz dışarıdakiler ise polis ve jandarmayla kovalamacalı bir çatışma yaşamıştık.)

Gündüzü bu güzel ormanda dinlenerek ve bolca Nure’nin getirdiği elmaları yiyerek geçirdikten sonra, akşama, Şerif’in bahsini ettiği Birikler köyüne gittik. ‘Köy’ dediğime bakmayın, hepi topu 4 haneden oluşan küçük bir mezraydı... Orman içinde, güzel bir yerd ama.

Grup ikiye ayrıldı, karşılıklı iki eve yerleştik. Benim de içinde bulunduğum Şerif komutasındaki birlik, alt kısımdaki tek katlı eve gittik. Sarı Silo ve Cihan komutasındaki birlik ise iki katlı olan üst taraftaki eve gitti. Kardeş evleriymiş.

Bizim gittiğimiz evde aslında iki aile kalıyordu. Ailenin oğlu, eşi ve üç çocuğuyla birlikte, yaşlı anne-babasıyla birlikteydi. Yani özetle o evde yaşlı ve genç iki karı-koca ve ikisi kız, üç küçük çocuk birlikte kalıyorlardı.

Çocukların büyük olanı erkek. Cin gibi bir şey, birinci kitaptan hatırlayanlar çıkacaktır bu ateş parçasını. Hani “*Nasıl olsa gerillaya katılacam, boşuna niye okula gideyim ki!*” diyerek habire okuldan firar eden ve sesini bir türlü duyuramadığı için sinirlenip “*Ula Silooo, ibna Silooo, size demiyor muyum dumanınız görünüyor!*” diye bağırıp fırça atan afacan vardı ya, işte onun ta kendisi.

Aile içten, dingin sakin bir sıcaklık sunuyordu gerillaya. Partizancılarla çokça haşır neşir oldukları her hallerinden belliydi. Şerif’in verdiği bilgi, genç adamın aktif taraftarlarımızdan biri olduğu yönünde.

Yaşlı çiftin ilişkisi ise görülmeye değer nitelikte, çok ilginçti. Dikkatlerden kaçır gibi değildi. Her şeyden önce o alışıldık yöre karı-koca ilişkisinden çok farklıydı. İki samimi dost-arkadaş ilişkisi gibiydi. Kadın kesinlikle kendisini ‘ikinci sınıf insan’, ‘erkeğe göre alt kategoriden biri’ olarak görmüyordu. Eşit haklara sahip iki insandan biri olmanın özgüveni içindeydi. Kocasıyla ilişkisinde bir ast-üst hiyerarşisi yoktu. Adamda kendini böylesi bir hiyerarşik ilişki içinde tanımlayıp, konumlandırılmıyordu. Bir üst olma sevdası ve iddiası yoktu kesinlikle. Eşit haklara sahip iki iyi arkadaş, iki can dost ilişkisi yaşıyordu karısıyla.

Ender örneklerden olunca haliyle insanın ilgisini çekiyor. Ve bu ailede alışıldık gelin-kaynana ve gelin-kayınbaba ilişkisi de yoktu. Öz evlatlarıymış gibi bir muamele görüyordu gelin... Son derece güzel, sevindirici bir ilişki tarzı hâkimdi bu aileye.

Yaşlı amcamızın, özellikle kadın gerillalarımızın kızarıp bozarmalarına neden olan ilginç bir özelliği vardı ki, evlere şenlikti. Farklı farklı ve garip garip takıntıları olur insanların. Bu amcamızın takıntısı da küfürsüz ve ama sohbe konu olan özne her ne ise onun, “a... koyduğum” şeklinde telaffuz ettiği küfrünün geçmediği sohbeti, konuşması yoktu. Orda kimler varmış, çocuklar varmış, kızlar, kadınlar varmış, yabancılar, ‘ağır misafirler’ varmış, umurunda olmazdı. Konuşmanın konusu her ne idiyse amcamız mutlaka o şeyin “a...na koyar”ak konuşmasına başlar veya sürdürürdü. Buna ilişkin masumane güzelliği olan iki örneği sizlerle paylaşmak istiyorum.

Güz mevsimiydi. Kadın-erkekli kalabalık bir grup olarak, orman içi bir araba yolunda, tek sıra yürüyoruz. Grubun öncüleri Muharrem ve Volkandı. Yani adeta günün her saatinde, hiç olmadık anlarda, kendileri dâhil herkese sataşan, ağzı dakka kapanmayan, habire gülen, bela paratoneri misali, belaya gel gel diyen iki kafadar... O gün de, hiç olmadık yere gidip kara belanın kucağına atlayıverdiler. Yılın o kesiti ayıların kızıştığı dönemdir. Erkek ayılar bu evrede son derece agresif olurlar. Semtlerine uğramaya, bulaşmaya gelmez. Uzak durmak, tesadüfen rastlaşılırsa, sessizce sıvışmak en doğrusudur. Çok da besili oldukları bu dönemde öyle kolay kolay kurşun da işlemez. Başına veya koltuk altı hizasından ciğerlerine isabet almadıkça, kolay kolay düşmezler. Şiddet görmesi ve yaralı olması halinde çok tehlikeli olurlar. Ölümüne saldırganlaşır ki, bu durumda onu zapt etmek hiç de kolay olmaz.

İşte o gün biz böyle orman içlerinde ilerlerken, yolun alt tarafındaki açıklık alanda, takriben 50-60 metre kadar uzağımızda, dişili-erkekli üç-dört tane ayıya denk geldik. İlişmeden onları rahatsız etmeden geçip gitmemiz halinde, umurlarında olmadık. Ama dedim ya bizim iki tane bela çekenimiz vardı ve de grubun öncüleriydiler. Uyarılara rağmen ayılara sataşmaya başladılar. “Heso zırt, Heso zırt” diyerek laf atmaya, hareketlerle ayıları taciz etmeye giriştiler. Rivayet odur ki osuruklu ayı anlamına gelen bu Zazaca sözün sıklıkla tekrarlanması, ayıların saldırganlaşmasına yol açıyormuş. Gerek bu sözlü sataşma ve gerekse atılan taşlar ve yapılan el kol hareketleri, kendi hallerinde olan o hayvancağızları provoke edip, üzerimize gelmelerine neden oldu. Diğerleri yarı yoldan döndülerse de, erkeklerin en cüsseli olanı homurdana homurdana hışımla saldırıya geçti. Öncüleri kaptı kapacak gibi. Bela arayıcıların her biri, panik içinde can havliyle silah-

larını ateşlediler. Bir G-3, bir kleş ateş kusuyor ama ayının bunu taktığı yok. Yakın mesafeden yapılan bu atış, kesinlikle etkisizdi. Mermiler yağlı kalın deride işe yaramıyordu. Öncüleri çil yavrusu misali dağıtıp attı. Onlar sıvışınca ayının hedefine Şerif ve Enver girdi. Enver'in atik davranıp mevzi alması ve ayıya kurşun yağdırması, tökezleyip kış üstü düşen Şerif'i mutlak ölümcül akıbetten son anda kurtardı. Şerif'i geçen ayı, yolu ortalayarak önüne geleni sağa sola kaçıtırarak grubun ardına doğru ilerliyordu. Ortalık cehenneme dönmüştü. Sırası gelen can havliyle tetiğe çöküyordu. Ayı kime yöneliyorduydu ondan rahat bir-iki kurşun darbesi alıyordu. Sarı Silo habire bağırıyordu: *"Ula ibneler, durun sıkmayın. Ortalığı savaş alanına çevirdiniz. Birbirinizi vuracaksınız!"* diyorduysa da o can pazarında Sarı Silo'yu kaç kişi duyabilirdi Allah bilir, ama o yine de (sorumluluğu gereği olarak da) bağırıyordu işte... Arkadaki grup içindeydim. Dolayısıyla da ayının yolundan çekilip, kenarda durma fırsatımız olmuştu. Leyla da bizim gruptaydı, ama galiba o bizim davranışımızı korkaklık olarak algılamış olmalı ki, ayının yolundan çekilmeyi tercih etmedi. Seslenip uyarmamıza rağmen o 14'lü tabancasını çekmiş, yolun ortasında, adeta o meşhur kovboylar misali, ayıya karşı koymaya hazırlanıyordu. Ayı yetiştirecek! Kleşin, G3'ün kar etmediği ayıyı tabancayla durdurmaya çalışmak akıl kârı bir şey değildiyse de, Leyla buna cüret etmişti işte... Neyse ki son anda Cihan fırlayıp kolundan tutarak kenara çekmeyi başardı... Şehir çocuğu. Ayıyı belki de sadece hayvanat bahçesinde ya da filmlerde görmüştür. Gördüğü gerçeğin idrakine de varamamış olmalı ki, ayıyı küçümseyen o davranışı gösterebilmişti... *"Ula yeter, yeter sıkmayın. Bırakın gitsin"* diyen Silo, ayı nihayet grubu geçip dere aşağı yöneldiğinde, peşine iki-üç elde kendisi ateş etti. Güldük tabii. *"Ula aslanım, geri dönmesin diye sıktım"* diyerek manalı gülüşümüze tepki gösterdi.

Neyse, ayı kimseyi parçalamadan ucuz atlatılmış bu vartayı geride bırakıp yola devam ederek Bırıklar'ı geldik. Hikâyeyi amcaya anlattık, maksadımız ertesi sabah gidip aramasını sağlamaktı. Hani olur da kan kaybından falan ölmüşse, derisini yüzüp alsın bari... Biz 'çatışma'nın şiddetini ve 20-25 kurşun almasına rağmen ayıyı durdurmanın mümkün olmadığını anlatınca, kadınlı-erkekli onca insan içinde amca ne dese beğenirsiniz? *"Tabii yahu, kurşun mu kâr eder, en besili ve kızgın olduğu dönem. Ucuz atlatmışsınız. Vallaha adamın a...na koyar ayı"* dedi ve kalabalığın ortasına da kahkaha bombasını bırakıverdi.

Vereceğim diğer örnekse, Tuncay Çarıkçıoğlu (Çetin) ile yaşanıyordu. Amcayla Çetin yoldaş, laf nereden açıldıysa, ziyaret-türbe vb. kutsal addedilen yerlerin kerameti üzerine ateşli bir tartışmaya tutuştular. Amca, onlarca örnek sayıp dökerek, kendince bunlar üzerinden

ziyaretlerin hastalıkların iyileştirilmesinde, dileklerin kabul edilmesinde kesinlikle kerametli olduğuna, Çetin'i inandırmak istiyordu. Çetin ise bu tür yerlerin bu türden doğaüstü bir güçlerinin olamayacağını, dileklerin bunlar tarafından kabul edilip yerine getirilmesinin sözkonusu olamayacağını, ancak fizyolojik olmayan, psikolojik nedenli bir takım rahatsızlıkların iyileşmesinde tıpkı bir ruh sağlığı uzmanı gibi, iyi bir telkin işlevi olabileceğine amcaya ikna etmeye çalışıyordu. Tartışma uzadı da uzadı. Her iki taraf da kendi doğrularından gıdım geri adım atmıyordu. Aynı şeylerin tekrarı dolayısıyla dinleyicileri de sıkımsamaya başlamıştı artık. İşte böylesi bir aşamada Çetin çok uç bir örnekle: "Amca" dedi, sen mutlaka kan kanseri hastalığını duymuşsundur. Ölümcül, lanet bir hastalık. Madem senin bu ziyaretlerin her hastalığı iyileştirebiliyor ve madem kerametleri bu kadar güçlü, o halde kan kanseri olmuş bir hastayı da iyileştirsin de görelim!" deyince, tüm dikkatler amcaya yöneldi. Bu ters köşeye yatıran hamle karşısında ne diyecekti acaba? Ne dese beğenirsiniz: "O hangi a...na koyduğumun ziyaretiymiş ki kan kanserini iyileştiriyormuş' demesin mi? Evet, kutsal ziyaretlerin tüm kerameti bir anda tuzla buz oluvermişti. Dinleyenler yerlere yıkılmış vaziyetlerde gülmekten ağrıyan kasıklarını tutarken, Çetin tavına getirdiği çetin ceviz rakibi karşısında zaferini perçinlemenin peşindeydi: "Hah işte, ben de bunu anlatmaya çalışıyorum amca. Ziyaretlere, türbelere, hocalara, mollalara doğaüstü meziyetler yüklenmesin ki insanlar olmayacak duaya âmin demesin. Boş umutlara kapılıp, gerçek çareyi aramaktan alıkonmasınlar. Doktora giderek hastalıklarına çare bulma bilinci edinsinler. Ben bunu anlatmaya çalışıyorum. İkna oldun değil mi?" diyerek son noktayı koyuverdi. Bu soruya amca hiç kaytarmadan yanıt verdi "Oldum, oldum. Doğrusu senin söylediklerindir Çetin kirve. Sağolasın" diyerek sözünü tamamlayınca, arkadaşlardan birisi "Amca, vallaha çarpılmazsan iyi. Ziyaretleri de bir güzel belledin. Haydi, hayırlısı" diyerek amcaya sataşınca, amca mahcup bir gülümseyişle "bir şey olmaz, boş ver" diyerek savuşturmayı tercih etti.

İşte böyle ömürlük bir amcamızdı. Gözünü budaktan esirgemez, elinden gelen her türlü yardımı sunmakta tereddüt göstermezdi. Yüreği büyük, sohbeti hoş bir insandı. Küfürlü konuşması, onu tanıyan hiç kimsenin umurunda olmazdı. Bilirlerdi ki onun küfürleri sadece bir ağız alışkanlığıydı.

Birikler'deki bu ilk gecemizde Veysel Uyar yoldaşın ailesini de ziyaret ettik. Eşi ve çocuğu başka yerdeymiş. Onları görme şansımız yoktu. Niyeyse o esnada kardeşlerinden de kimse yoktu. Yaşlı anne-babası evde tek başlarındaydılar. Şerif'i tanıyor olduklarından, ziyaretçilerinin Veysel'in yoldaşları olduğunu anlayıp, mutlu oldular.

Hürmetlerimizi sunup, ellerini öptük. Hallerini hatırlarını, bir ihtiyaçlarının olup olmadığını sorduk. Ziyaretimizin kendilerini sevindirdiğini söylediler. Yemek hazırlamaya kalkıştılar. Tok olduğumuzu ve başka bir zamana yemeklerini yemeğe geleceğimize söz vererek ikna ettik. “*Bari birer bardak çay için*” isteğiniyse elbette ki geri çevirmek olmazdı. El birliğiyle çay hazırlayıp içtikten sonra müsaade isteyip kalktık.

Diğer evde konaklayan grubumuzu da alıp sabaha karşı köyden ayrıldık. Yarım saat kadar yürüdüktan sonra, yol boyu bize eşlik eden ormanın içlerine sapan bir patikaya girdik. Yolumuz üzerindeki çeşmeden bidon ve demliklerimizi doldurup, bir on dakika daha yürüdüktan sonra, büyükçe ağaçların çevrelediği bir kuru dere yatağında mola verdik.

“*Burada konaklayacağınız yoldaşlar. Çantalarınızı indirin, ancak teçhizatlarınız üzerinizde kalsın. Gün ağarınca kadar tedbiri elden bırakmayalım*” dedi komutanımız. Dediği gibi yapıp günün ağarmasını beklemek üzere ikişerli üçerli gruplar halinde olduğumuz yere oturup sohbetle koyulduk. Tabii söylemeye gerek yok ki küçük harfli, alt perdeden sohbetler...

Gün ağarıp da ortam net olarak görüntüye girince, ayırtına vardım ki burası laletayn herhangi bir konaklama yeri değildi. ‘Özel bir görev’ için bir süre önce bizden ayrılan arkadaşların hazırlamış oldukları barınak alanıydı. Dere yatağının hemen üst yamacına yığılmış ham toprak kamufle edilmeye çalışılmıştıysa da orda kazı yapıldığı her halükarda belli oluyordu.

Biz yeniler için ‘barınak’ tamamen yeni ve biraz da gizemli bir şey gibiydi. “*Yoldaş gidip bakabilir miyiz?*” diyerek komutandan giriş izni koparan Rojda’ya ben de eşlik ettim. İki metrelik bir koridorla girilen, tek gözlü bir yer altı mahzeninden farkı yoktu. Basık, karanlık, kutu gibi bir yerdi. Sıkışık yatak nizamı, 8-10 yataklık bir alandı. Böylesi bir yerde, bir kış boyu, 8-10 insanın nasıl bir yaşamı olabileceğini gözümde canlandırmaya çalıştıysam da, doğrusu pek başarılı olmayıp vazgeçtim. “*Demek ki*” dedim, “*gerilla yaşamının böylesine zorlu yanları var. Demek ki insanlar bütün bu zorlukların üstesinden gelerek gerillayı var ediyorlar*”. Rojda benden de çok şaşırmişti. “*Yoldaş burası erzak deposundur herhalde değil mi?*” diyerek zihninde bir yerlere oturtmaya ve kabul edilebilir kılmaya çabalıyordu.

Şerif, uğradığımız hayalkırıklığını görmüş olmalı ki, “*Burası asıl barınağımız değil, olası tersliklere karşı yedek barınak olarak yapıldı. Bir de yoldaşlar biraz üstünkörü çalışmışlar. Korkmayın sizi buraya*

vermeyiz. Yapanları buraya kapatacağız ki, seneye daha iyisini yapmaya yemin etsinler” deyip içimizi rahatlattı.

Nitekim bir süre önce asıl barınağın yapımı için yeni görevlendirmeler de yapılmıştı. Ayrıca gerilla gücümüzün bir kolu da, daha önce de bahsettiğim gibi, Hozat tarafındaydı. Komutanın verdiği bilgiye göre bu grubumuz kışlık barınaklarını hazırlamışmış. Erzağın çoğunu da temin etmişlermiş. Eksiklerini tamamlamakla meşgullermiş.

Ovacık-Pülümür grubu ise asıl barınağını henüz hazırlamamıştı. Keza erzak sorunu da öylece duruyordu. Yani önlerinde dur durak bilmecekleri hızlı bir koşuşturma süreci onları bekliyordu.

İşte mevcut güç bir taraftan bu esaslı işe koşturulurken, bir taraftan da hem batıdan ve hem de yerel ilişkilerden gerillaya katılacak olan yoldaşların alınması işi organize edilmeye çalışılıyordu.

Yerel ilişkilerden gerillaya katılacaklardan biri, Erzincan-Çağlayan'da bizi karşılayıp gerilla birliğiyle buluşturan arkadaş. Diğeri de Ovacık Yeşilyazı köyündeki milislerimizden Yusuf Ayata'ydı.

Yusuf gerillada Yılmaz ismini aldı. Diğer yoldaşa birinci kitapta Kâzım ismini takmıştım. Gerillaya katılınca, kendi tercihiyle adını Rayber olarak belirledi. Böylece Pülümürlü yerleşik faaliyetçimiz Resul Sarıgül gerillanın Rayber'i oldu. Ha, ben de Mehmet Koç ismini Hürmek'de bırakıp, Zeynel adını aldım. 1989-1990 kışında Hozat'ta 2-3 aylığına Musa olduysam da, Ovacığa dönmemle tekrar Zeynel oldum.

Yapılan geçici yeni düzenlemeyle yoldaşların büyük bir bölümü kışlık üslenim işleriyle görevlendirilmişti. Pülümür'de halledilmesi gereken bazı yerel sorunlar vardı, bu arada küçük bir grubun da tekrardan Pülümür'e gitmesi gerekiyordu.

Keza yine bu arada bölge yönetici organın 5. Toplantısını gerçekleştirmesi gerekiyordu. İsmi ta Doğu Perinçek'in TİİKP'inden alan ve Kaypakkaya ile TKP'ML'ye taşınan Doğu Anadolu Bölge Komitesi (DABK), isimlendirmesi Partinin 1987 yılında yapılan 3. Konferansında Kürdistan Bölge Komitesi olarak değiştirildi. Diğer dört toplantısını hangi tarihlerde yaptıkları ve ne tür kararlar aldıkları ve keza bileşiminde daha önce kimler varmış bilmiyorum. 3. MK 4. toplantısından önce 5. toplantısını yapmayı düşünen bölge yönetici organında ise üçü de MK üyesi olan Şerif, Sarı Silo ve İzzet-Engin (Hacı Demirkaya) yoldaşlar yer alıyordu.

MK toplantısını batıda yapacaktı. Kış koşullarından ötürü gideceklerin dönüşü bahara sarkmak durumundaydı. Bu yüzden MK toplantısına Şerif gitmeyecek sadece Sarı Silo ile İzzet gidecekti.

Bu arada Hüseyin Karakuş (Tufan) sürpriz bir ziyaretle tekrar kırsala geldi. Yanında da Tuncay Çarıkçıoğlu (Çetin, yaşlı bir anamızın 'süslü' oğlu) vardı.

Her iki yoldaşı tekrar görmek güzeldi. Tuncay'ı en son 1988 Nisan sonlarında, İstanbul'da görmüştüm. Kırsala, bizi ziyarete gelmemiştii, kalıcı olarak gelmişmiş. Kendini davaya adanmış bu militan ruhlu yoldaşla birlikte bir şeyler yapıyor olabilmek, elbette sevindiriciydi. Fakat bunma resmen ben pek de sevinemiyordum. Çünkü bu yoldaşın gözleri ileri derecede miyoptu. Gerilla yaşamında ciddi bir dezavantajdı bu. Bir hayli zorlanacağı kesindi. İşte hiç de öyle özel bir gerekliliği ve zorunluluğu yokken (zorunluluğu anlar ve idare edebilirsin de) bu ve benzeri durumları olan yoldaşların kırsala yollanmaları asla isabetli bir tutum değildi.

Tuncay, mevcut kadrosal realitemiz içinde denebilir ki orta derecede gelişkin bir kadroydu. Öğrenci kökenli olması, TMLGB'nin kurumsallaşması sürecinde aktif roller üstlenmesi, 12 Eylül sürecinde illegal Parti faaliyetlerinde tecrübe edinmesi, diplomalı mimar olması vb. vb. daha bir yığın özelliğiyle, Partini şehir faaliyetlerinde ihtiyaç duyduğu kadrosal bir güç idi. "İstanbul'da deşifre olmuş" ve "kendisi istiyor" diye aleni dezavantajlarını da hiçe sayarak, gerilla faaliyetine mi göndermen gerekiyor? Hiç de gerekmiyor. Pekâlâ, İstanbul'da da, başka şehirlerde ve başka alanlarda da konumlandırılabilirdi. (Nitekim 1991 yılında gerçekleşen 4. Konferans sonrası bir süre şehir faaliyetine alındı da).

Legal alan faaliyetlerini, kitle faaliyetlerini, sendikal faaliyetleri, gençlik ve kadın faaliyetlerini, özel birim hücre faaliyetlerini, yok denecek derecede darlaştıran bir yaklaşım, aslında kaçınılmaz olarak Partiyi de, gerillayı da otomatik olarak darlaştırırdı. Onları dar bir alana hapsederdi. Besleyecek ana damarlarından, soluk borularından ve koruyucu şemsiyesinden önemli oranda mahrum bırakırdı onları.

"Merkezi görev gerilla savaşıdır. Her şey tüm faaliyetler buna tabidir. Ve buna hizmet eder" anlayışı maalesef ki ciddi şekilde basit-mekanik bir yaklaşımla ele alınıyordu. Legal alan faaliyetçileri, gençlik örgütü, Parti örgütü ve özel olarak da gerilla alanındaki yerleşik Parti örgütü işte bu 'merkezi görev' anlayışındaki mekanik algılayış ve keza Mao Zedung'un savaş içinde doğmuş, kendilerinin iradeleri dışında başlamış ve sürmekte olan bir köylü gerilla savaşının varlığı koşullarında, devrim ile karşı-devrimin bundan ötürü, ta en

başından, silahlı savaşın şeklinde karşı karşıya geldiği Çin'in bu özgün (ve özel) koşullarından hareketle ileri sürdüğü; Kaypakkaya'nın da bunu adeta birebir, olduğu gibi alıp, 'on bir ilke' şeklinde formüle ederek ileri sürdüğü "*Ülkemizde Parti inşası ancak ki silahlı mücadele içinde mümkün olabilir*" şiarı gereğince davranma adına sürekli bir şekilde maruz kaldığı nitelikli kadro ve eleman transferiyle güçsüz ve önemli oranda işlevsiz bir duruma sokuluyordu. En değerli kadrolarının ve aktif elemanlarının habire gerilla alanına transferi sonucu Parti ve gençlik örgütleri kendi alanlarında adeta varlık-yokluk sorunu yaşar hale sokuluyordu.

Kürdistan Bölge Komitesi (veya önceki haliyle DABK) önderliğinde yürütülmesi gereken yerel-yerleşik Parti faaliyetleri (yani kitleler içine kök salmış Parti komite ve hücrelerinin oluşturulması, kitle örgütlerinin oluşturulması, var olanlar içinde örgütlenme ve faaliyet yürütülmesi, çeşitli legal, yarı-legal ve illegal komiteler, komünler, milisler, kooperatif, dernek ve sendikal oluşumlar, ajitasyon-propaganda faaliyetleri, kültür-sanat faaliyetleri vs. vs. gibi esaslı çalışma ve örgütsel mekanizmalar, Mao Zedung "*Parti ordu içinde örgütlenir*" demiş diye, esasen es geçilmekte, tabiri caizse tatil edilmekteydi. Bu yüzden de 30 küsur yıllık Partinin bu bölgede istikrar kazanmış, yerleşip kök salmış, güçlü faaliyetleri olan Parti komitelerinin esemesi dahi söz konusu olamıyordu. Gerilla birlikleri üzerinden nerelerde, neler ne kadar yapılabilir ise, 'Parti faaliyeti' adına yapılanın hemen hemen tümü bundan ibaretti.

Ve tabii bu yanlış, kusurlu yaklaşım ve anlayışlarımızın pek ayırdında olmadığımız da yadsınamaz bir gerçektir. Bu yönlü görüş ve eleştirileri getiriliş ve ele alış mantıklarına bakılmaksızın, toptancı kaba bir karşılayışla popülaritesi hayli yüksek olan şu meşhur 'sağ oportünist' klişesiyle çok kolay bir şekilde damgalayıp dışa itmek de revaçtaydı üstelik.

'Merkezi görev' olgusu kapsamında 3. Konferans bu sorunu ne oranda ve hangi boyutlarıyla tartışıp açıklamıştı ve keza bu tarz bir 'merkezi görev' tanım ve belirleniminin pratik karşılığının ne olabileceğini, önderliklerinin bunu hangi politikalarla hayata nasıl uyarlayacaklarını ve bunların ne tür sonuçlar doğuracağını, bunların ne anlama geleceğini, olumsuz sonuçların nelerle, nasıl giderilmesi gerektiğini vs. vs. gibi yönleri üzerinden ele alıp enine boyuna sorgulamış mıydı bilmiyorum. Ama muhtemelen sorgulamamıştı ki ortaya bu yönlü herhangi bir bilinç çıkmamıştı.

Öteden beri süregelen ve esaslı da kır gerilla savaşına indirgenmiş bir 'halk savaşı' anlayışımız var. Öngördüğümüz devrim stratejisi

ise ülke koşullarının somut tahlili üzerinden şekillenmiş bir strateji olmaktan çok, Çin devrim stratejisinin aynıysa tekrarlanması şeklindeydi.

Kaypakmaya'nın 'on bir ilke'sinin 'Parti ordu içinde örgütlenir: Parti en değerli kadrolarını bu alanda konumlandırır' mealindeki bu yurusunun Parti saflarımızdaki algılanışı, yapılabirliğini ve güvenliğini dikkate almaksızın, Parti konferanslarının bile kırsalda yapıp yapılmamasını, Parti çizgisine bağlı olup olmamanın kriteri haline getirmişiz. Nitekim 3. Konferansın nerede yapılacağı sorunu adeta başlı başına bir 'ilke' sorunu algılaması içinde ele alındığı, kırsal alan kadrolarının adeta bir dayatmayla Parti konferansını (hem de onca deşifreyona ve yoğun operasyonlara rağmen) Dersim'de yapmaya zorladıkları hatırlanacak olursa, sorunun gerçekliği daha rahat görülüp anlaşılabilir.

Hal böyle olunca da böylesi bir realite içinde sorunumuz asla sadece 3. Konferans'ın belirlemiş olduğu 'merkezi görev' tanımlamasının, mekanik, yanlış ve sakat algılanışı boyutuyla izah edilemezdi.

Dedik ya, biz 1978'de yeniden kavuştuğumuz merkezi yapı ve 1. MK döneminde esas olarak sorunu 'gerilla savaşına hazırlık dönemi' olur mu olmaz mı tartışmalarıyla ele aldık. Sonra, 1981'de yapılan 2. Konferans'ta, nihayet bu tartışmaya bir nokta koyup, 'gerilla savaşını başlatıyoruz' diyebildik. Sonra, 3. Konferansla, gerilla savaşını başlatıp, kızıl siyasi iktidarlar hedefiyle ilerletmeyi, her şeyi tabi tuttuğumuz 'merkezi görev' boyutuyla ele aldık. Görünüşte, kendi düzleminde sağlanan bir ilerleme vardır. Ancak ne var ki bu savaşı, bu savaşın örgütünü, bu savaşa kumanda edecek Partinin konumlanışını, kır-şehir faaliyetlerinin nasıl ve ne şekilde ele alınıp koordine edileceğini, savaşın hangi plan-program ve taktiklerle hangi alt ve yan evrelerden evrelerden geçirilerek kızıl siyasi iktidarlar oluşturma kudretinde ilerletilebileceğini, Parti-ordu (veya siyaset-silah), gerilla faaliyeti-kitle faaliyeti, güçlü Parti örgütlenmesi ile gerilla savaşı diyalektiğinin çözümlenmesi üzerinden oluşturulmuş somut herhangi bir savaş stratejimiz-politikamız yoktu. Yani deyim yerindeyse, bizim durumumuz bir nevi, alaca karanlıkta adeta el yordamıyla yürüme azim ve kararlılığı gibi bir şeydi.

Yani bir bakıma bir şeye, bir yere önem verme adına, birçok şeyi ve birçok yeri göçertip kısırlaştıracak şeyler yapılmış oluyordu. Yapılanın, yapılmakta olanın özeti, böylesi bir sonuçtu işte.

3. konferansın seçtiği MK'da önceleri Yusuf Köse (Hasan Hüseyin), sonraki dönemlerde ise Hüseyin Karakuş Parti genel sekreterimiz oldu. Bu her iki değerli önder kadro da, "gözünü budaktan

esirgememezcesine” bir gözükaralıklı oradan oraya koşuşturup duruyorlardı. Gerillaya silah ve insan aktarımı için büyük bir gayretle çaba sarfediyorlardı. Karakuş üç ay içinde ikinci kez gerillayı ziyarete geliyordu. Üç MK üyesi aynı zamanda bölge yönetici organı üyesiydiler ve gerilla alanındaydılar vs. vs.

Bununla şunu demeye çalışıyorum: Bu insanların, yani daha doğrusu mevcut Parti önderliğinin savaşı geliştirme niyet ve istemlerinden kuşku duyulabilir mi? Asla, elbette duyulamaz!.. Ancak ne var ki tek başına istek ve iyi niyetlerle bazı şeyleri omuzlamak mümkün, buna rağmen süreci başarıyla ilerletip hedeflenene ulaştırmak pek mümkün olmaz. İstek ve niyetle alınabilecek yol ancak bir yere kadardır, oradan sonrası için derde deva olamaz! Karanlıkta el yordamıyla normal yürüyüş ne kadar mümkün olabilirse, yukarıda dile getirdiğim hususlar üzerinden açılımını bulan somut bir savaşın nasıl yürütüleceği hususuna dair bir stratejiniz yok ise, savaşın hangi aşamalarını nasıl ve hangi araç ve taktiklerle aşıp bir sonraki evreye taşıyacağınızın bir sonraki evreyi planlamadan ve her evrede oturup durum değerlendirmesi yapacak, eksikimizi-gediğimizi kapatarak yol almanızda fiili önderlik yapacak nitelik ve kapasitede bir önderlik mekanizmanız yok ise, işte bu gerçekle yol almanız da ancak o kadar mümkün olabilecektir.

“El insaf! Tuncay’ın kırsala getirilmiş olmasından hareketle bütün bunlar söylenebilir mi?” diyenleriniz olabilir. Elbette sadece bu tekil örnekten hareketle bütün bunlar böylesi boyutlu bir şekilde sayılıp dökülemez. Tekil örneklerden hareketle genelleme sonuçlar çıkarmanın son derece yanlış ve sakat bir tutum olacağını biliyorum elbet. Ama ben zaten böyle yapmış değilim. Tuncay vesile oldu sadece. Anlatımındaki genelleme, Tuncay örneğinin de eklemlendiği koca bir sürecin bir yığın olgusu üzerinden şekilleniyor deyip, kaldığımız yerden hikâyemizin anlatımına devam edelim.

Karakuş bir-iki gün bizimle kaldıktan sonra, tekrardan batıya döndü. Tuncay ise artık Çetin’di. Sevinçli, heyecanlı ve belli ki mutlu idi.

Pülümür’ü bilmez elbet, ama Pülümür’e gideceğim netleşince yol tecrübesi ve idman olacağı düşüncesiyle, bizimle gelmek istedi. Durumu komutanlığa iletip oluru alınca Cihan komutasındaki özel görevli küçük gerilla birliğimizin dördüncü üyesi de Çetin oldu. Diğer üyesi ise Leyla idi.

Yaz faaliyetimiz esnasında, Pülümür’de köylülerin çözüm talep ettikleri bir sorun vardı. Koşullar uygun düşmediğinden, ilgileneme-

miştik. Ama ilgileneceğimize dair söz vermiştik. İşte hem bu sözümüzün gereğini yerine getirmek, hem tarafları pek de memnun etmeyen, yani bir nevi yarım kalmış bir arazi sorununu halletmek ve hem de bir-iki köydeki yerleşik sempatizan ilişkilerimize kış faaliyetleri ekse-
ninde belli bir perspektif verip, faal kılmak için Pülümür'e gitmemiz gerekiyordu.

Yolumuz Nuray'ın köyü Birman (Eskigedik)dan geçiyordu. Gi-
dişte de dönüştü de uğrayacağımız bir 'konaklama yeri'ydi. Bu yüzden
Nuray da dâhil olmak istediye de "*Burada dünya kadar iş seni bekli-
yor Nuray yoldaş*" denildiğinden bu isteğine kavuşamadı. Biraz üzül-
düye de, kendisini kapıp koyuvermedi. Ancak vedalaşırken omuzla-
rımıza bir yığın 'kutsal görev' yükledi. Ona da, buna da, şuna da diye-
rek birçok insana selamlarını iletmemizi tembihledi. Babasını mutlaka
görmemizi, durumunu öğrenmemizi, yeğenlerini kendilerinden taraf
sıkıca kucaklayıp öpmemizi (artık bu nasıl mümkün olabileceksel!) is-
tedi. Falanca köyde falanca falanca kişilerden kendimizi sakınmamızı,
falanca köyün girişindeki evdeki köpeğin saldırısına karşı dikkatli ol-
mamızı, falanca köye o yoldan değil de diğer yoldan girmemizi dönüş-
te kendi köyünün meşhur narin kabuklu cevizlerinden getirmemizi vb.
vb. daha bir yığın şey... Keşke kendisi gelseydi; hiç kuşkusuz böylesi
bizim için daha kolay olurdu.

Kararlaştırıldığı üzere, gidip belirlenen görevleri halledip döndük.
Araziyi, gidilecek köy ve yolları tek bilenimiz Cihan'dı. Bu yüzden de
grubumuzun sadece komutanı değil, aynı zamanda rehberi-öncüsüydü
de. Kötü arazide ve koyu karanlık gecelerde patikayı bulup izleme
hüneri çok gelişkin değilse de, alternatifimiz de yoktu. Cihan'ın
rehberliğine mecburduk... Dönüşümüz kolay oldu. Ancak ne yazık ki
aynı şeyi gidişimiz için söyleyemeyeceğim. Birman'ın çıkışında res-
men cehennem azabına benzer zorluklar yaşadık.

Yağmurlu zifiri karanlık bir geceydi. Birman'ın çıkışındaki yola
girdik, Pülümür sırtlarına doğru yürüyoruz. Ama nasıl bir karanlık,
hani denir ya 'göz gözü görmüyor' diye, abartısız söylüyorum işte res-
men öylesi kör bir karanlık çökmüştü geceye. Birbirimizi yitirmemek
için adeta yapışıkımız gibi yürüyoruz. Cihan önde, biz üç acemi çay-
lak da birbirine sokulmuş vaziyette, ardı sıra dizilmiş, iyi kötü yürü-
meye çalışıyorduk işte. İçimizde durumu en vahim olanı ise Çetin'di.
Ayaklar araziye seçmede ve yere basmada zaten alışık değil, buna bir
de yağmur buharından puslanan o kalın mercecek gözlük engeli eklenin-
ce Çetin hiçbir şeyi seçemez ve doğru dürüst bir adım atamaz olmuştu.

Ne kadar yol almıştık, nasıl olmuştu da işlek, belirgin yayla yo-
lundan çıkıp, bizi aşağıımızda bangır bangır bağırarak akan azgın

derenin ayak tutmaz yamaçlarına götüren ‘kötü yol’a girmiştik, bilemedik. Derenin o deli hali aklımızın başımızdan çıkıp gitmesine yetiyordu. Öyle lanet bir yamaçtaydık ki, kazara ayağımız kayıp düşsek, tutunacak bir şeye rastlamadan doğrudan o azgın suların kollarında bulurduk kendimizi. Kurtulmak da herhalde bir mucize olurdu.

Cihan nasıl beceriyorduysa, yine de iyi kötü bir şekilde ilerliyordu. Bize de habire; “*Korkmayın gelin. Merak etmeyin şimdi patikayı bulurum*” diyerek çağrıda bulunuyor ve kendince bizi motive etmeye çalışıyordu. Biz ise yerimize çakılmışçasına ileri geri titreyip durmak dışında kayda değer bir harekette bulunamıyorduk. Çetin’in elini ben, benim elimi Leyla kavramış, öylece güya Cihan’ın çağrısına uyup yürümeye çalışıyorduk. Aslında ona yürüme denmezdi; sadece küçük küçük hareketlerle kımıldıyorduk. Dedim ya dere aklımızı başımızdan alıyordu. Birimizin kayıp düşmesi mutlak bir kayıptı. İşte bu olasılık bizi yürümekten alıkoyuyordu. Ama illaki gitmemiz de gerekiyordu. İşte bu iki duygu arasındayken ancak kımıldayabiliyorduk.

Velhasıl böyle böyle, Leyla beni, ben Çetin’i çekiştire çekiştire, küçük küçük ayak sürmeleriyle Cihan’ın sesinin geldiği yöne doğru ilerlemeye çalışıyorduk.

Sabahı burada karşılayamazdık. Bu yüzden de bir an önce bu cehennemden çıkıp yol almak, yarım saat kadar ilerimizde bulunan dağ korunağına ulaşmak zorundaydık.

Leyla ikimize göre bayağı bir cesur davrandı. Dirayeti hiç elden bırakmadı. Hem Cihan’ın izlerini yitirmemeye odaklanıyor ve hem de habire homurdanıp duran beni yatıştırarak yürüme motivasyonumu arttırmaya gayret ediyordu... O çok belirgin yayla yolundan çıkmış olabilmemizi ve çok gereksiz yere böyle kötü bir yere gelmiş olmamızı sindiremediğimden, asabım fena halde bozulmuştu. Homurdanmam bu kızgınlığın ifadesiydi aslında. O deli dere ise kâbusum gibiydi. Atlamış olduğum o boğulma tehlikesinden sonra içimde bu yönlü bir korkuyu hep taşıyageldim. İşte bir de bu eklenince, haliyle benim durumum pek iç açıcı olmuyordu... Garibim Çetin’in gıkı dahi çıkmıyordu. Elimi sıkı sıkı kavramış, ben ilerledikçe o da benimle birlikte hareket ediyordu. Demek ki o da buna konsantre olmuştu.

Cihan habire “*Şimdi patikayı bulurum merak etmeyin*” deyip duruyorduysa da aslında hiç de patikayı falan bulacağımız yoktu. Nitekim bulamadık da. Ancak sonuçta o lanet olası canavar ağzı yamacı düşe-kalka geçip, düzlük bir alana çıkmayı başardık... Nasıl rahatladık, nasıl rahatladık anlatamam. Derin derin ohlar çektik. Sökün ederek gelen gün sanki de içimize doğmuş gibi oldu.

Abartısız söylüyorum tamı tamına 2,5-3 saat kadar bir süre o lanet olası iki adımlık yamaçta debelenip durmuşuz...

Zaman böyle geçip gidince, haliyle de Birman Gediği'ni aşma hedefimize ulaşamadık. Gündüzü mecburen alt kayalık önündeki yayla yerlerinde geçirecektik.

Dönüşte yaşadıklarımızı Nuray'a anlattığımızda, durumu abartmadığımızı inandığını söyledi. Şanslıymışız ki yağmur o zemini yumuşatmışmış. Zemin kuru olsaymış işimiz çok çok daha zor olurmuş. "Pis bir yamaç. Ayak tutmaz" dedi. Sonra da Cihan'ın o koca yayla yolunu nasıl kaybedebildiğine hayret etti... Nuray'a yakayı kaptırmanın vay haline. Cihan'ı doladı diline, günlerce Ne Kara Bela ne oldu, âşık mıydın sen, tavukkarası mı olmuştun yoldaş? O asfalt gibi yolu nasıl kaybettin de kötü yollara düştün?

Gidişte değil ama dönüşte Nuray'ın evine uğradık. Babası Hüseyin amcanın elini öpüp halini hatırını sorduk. Yeğenlerini kucaklayıp öptük. Özellikle o, "Sen kendin bizi bırakıp gidip cenderme olmuşsun" diyerek protesto edip Nure'nin kucığına gelmeyi reddeden afacan kızı, nispet yaparcasına kucaklayıp öptük. Hâlâsının arkadaşları olduğumuzun idrakindeydi. Söze döküp de sormadı, ama "hâlâm nerede, o niye gelmedi?" diyen bir hali vardı. Leyla'ya sokulup durması da muhtemelen hâlâsına duyduğu gizli özleminin bir ifadesiydi.

Hüseyin Soylu amcamız, iki metrelik o dev cüssenin içinde yumuşacık, sevecen ve merhamet dolu, altın gibi bir yürek taşıyordu. Kızını geri döndürmenin en son umut kırıntısını da bir ay önceki o yüz yüze görüşmelerinde yitirince, asiliğinden-dışlayıcılığında o, "Senin gibi bir kızım yok" restinden zerre eser kalmamıştı. Büyük bir sevgi ve özlem içinde kızının sağlığını ve moralini sordu. Selamlarını iletmemizi istedi... Ana-babanın evlatlarına ilişkin kaygılarının sonu var mıdır ki acaba? Kendimizi korumamızı, dikkatli ve disiplinli davranmamızı salık verip durdu. Vedalaşıp ayrılırken de her birimizi gözlerimizden öperek uğurladı.

Nuray bütün bunları büyük bir ilgiyle ve katlanarak artan sevinçle dinledi. Rahatladığı ve içinin biraz daha huzura erdiği, davranışlarına yansiyordu. Bu tepkilerinden anlıyordum ki Nure artık geri dönüş faslını kapatıyordu. Köprüler atılmış, gemiler yakılmıştı artık...

İnsanların bitimsiz mücadelesi elbetteki sadece dış maddi dünyayla sınırlı değildir; kendi iç dünyalarında da bitimsiz bir mücadele içindedirler. Sürekli bir devinimle bir şeyleri habire geride bırakıp, yeni şeylere ulaşmanın, yeni ufuklara yelken açmanın, eskiyeni atıp yeniyi kurmanın uğraşı içindedirler... Yeni umutlar ve yeni başlangıçlar insanın yaşam enerjisini harekete geçiren önemli unsurlardır! Bir

şekilde motivasyonlarını oluşturduklarında, işte o anda bendine sığmaz taşkın su misali oluverirler. . . Son dönemlerde belirgin bir şekilde Nuray yoldaşa da benzeri haller göze ilişıyordu.

Kimsenin dikkatinden de kaçır gibi değildi hani! Yüreği kıpır kıpırdı bizim kızın. Gözlerindeki ışıltılar, çevresine saçtığı neşe ve suratından eksik olmayan gülüşü Nure'nin iç dünyasında yaşadıklarının bize yansıyanlarıydı.

Kimi karakterler vardır; bunlar hem çevrelerinin neşe kaynağı ve hem de adeta insanların içlerini okuyup ilan etmek üzere özel olarak atanmış görevlileri gibidirler. Muharrem yoldaş da işte aynen böylesi bir karaktere sahipti. İnsanların küçük 'sır'larını deşifre etmenin, onları itirafa zorlamanın ve diline dolayarak sorunu bir 'eğlence' malzemesi haline çevirmenin erbabıydı. Nuray'da gözlemlediğimiz değişikliklerin ilk okuyucusu elbette ki Muharrem'di.

"Hayrola Derge, bu aralar sana bir haller olmuş gibi. Pek bir güzelleşmişsin. Pek bir süslenip püsleniyorsun. Gözümünden kaçıyor sanma. Galiba senin başında kavak yelleri esiyor. Hiç inkâra kalkışma, benden kaçmaz. Kendini de, beni de yorma. Söyle bakalım o koca yüreğini kaptırdığın şanslı kimdir?" deyip güleç ifadelerle ve işaret parmağını Nure'nin yüzüne doğru sallayarak *"Seni gidi seni"* diyerek taarruzunu sonlandırır ve ağına düşürdüğü tepki vermesini bekler. Ve tabii oluşan duruma göre oyunu farklı farklı boyutlara taşımaya hazırlanırdı.

Nure suratına hücum etmiş allı morlu çiçeklere aldırmaaksızın; *"Sen yine durup durup bir şeyler uyduruyorsun yoldaş. Yok, öyle bir şey!"* dediyse de Muharrem eğlencenin fitilini ateşleyip çevresine topladığı kalabalıkla *"Var ya! Hadi nazlanma söyle kim?"* diye tempo tutunca, Nure'ye klasik saldırı ortamı sundular. Nure'nin hamle yapmasıyla her biri bir yöne kaçışmaya başladı. Kimse onun o meşhur tekmelerinin hedefi olmak istemezdi. O 1.85'lik boyunun vermiş olduğu avantajla, tıpkı zürafaların yaptığı gibi tekmelerini saldırı ve savunma silahı olarak kullanıyordu. Hemcinslerine dokunmazdı, ama erkeklerin gözünün yaşına bakmaz, tekmelerdi. Tek çare, o yaklaşımdan arayı açıp kaçmaktı.

Nure'nin hamlesini boşa çıkaran Muharrem, menzil dışına çıkmış olmanın rahatlığıyla kıkır kıkır gülüp kaş göz işaretleriyle, Nure'ye takılmaya devam ediyordu. *"Ben biliyorum Derge Derge!"* diyordu. Nure'de geri adım atmayarak; *"Uydurma, yok öyle bir şey"* diyerek, oyunu böylece bıkcıncaya kadar sürdürdüler.

Nuray'daki değişim ve canlılık benim de dikkatimden kaçmamıştı. Ama sevdadan mıydı yoksa kendi içinde netleşmiş olmanın vermiş

olduğu huzur ve özgüven hallerinin bir ifadesi miydi, doğrusu bunu ayırt edecek kadar işin uzmanı değildim. Ama bir taraftan da; “*Muharrem teşhisini aşktan yana koymuşsa, muhtemelen öyledir*” diyordum içimden. Muharrem “*Ben biliyorum Derge!*” diyordu, ama ben o kadar emin değildim.

Nure günlük yaşam içinde daha çok benimleydi. Her fırsatta yanımda biter ve zamanının çoğunu benimle geçirirdi. Belirgin bir şekilde beni gözetir ve koruyup kollardı. Paylaşımaları daha çok benimleydi. Aramızda güçlü bir sevgi ve dostluk bağı oluşmuştu. Bu son derece normaldi de. Karşılaştığımız o ilk günlerde gösterdiğim yakın ilgi ve ‘kişisel sorun’larına gösterdiğim duyarlılık özellikle de babasıyla olan sorunu çözebilmesinde sergilediğim yaklaşım ve tutumlar aramızda güçlü bir dostluk bağı oluşturmuştu ve doğallığıyla da, sevip saydığı yoldaşlarından biriydim. (El bebek gül bebek büyütülen Nure geldiği gerilla ortamında umduğu ilgi ve sıcaklığı bulamayarak büyük bir hayalkırıklığı yaşamış ve bir nevi boşluğa düşmüştü. Bu sürecini 1. Kitaptan anımsıyorsunuzdur.) Önemli bir boşluğu benimle doldurmuş gibiydi. Yakın ilgisi ve bağlılığının temelinde bu vardı. Ve ben ilişkimizi bu çerçevede ve bu karakterli olarak yaşıyordum. Kendi gözlemlerimden de biliyordum ki kadınların güven temelli sevgi ve dostluk duyguları güçlü olurdu. Nuray’ın ilgisini bu karakterli bir ilgi olarak algılıyordum. Dolayısıyla da Muharrem’in imalarında kendi üzerime alındığım bir yön yoktu.

Ancak ne var ki, yeterince gözlemleyememiş olmalıyım ki, Nure’nin bu güçlü sevgi ve dostluk duygusunun bir süre sonra farklı bir boyuta evrildiği gerçeğini görememişim. Muharrem yanılmadığını bir kez daha göstermişti. Nure’nin o büyük yüreğine konuk ettiği ‘şanslı kişi’ meğerse benmişim. Bunu ancak ki kış düzenlemesi yapılıp da Nure’yle farklı gruplarda olduğumuz açıklanınca anlayabildim.

Komutanlık toplanıp grup iç düzenlemesi yapmıştı. Alınan karara göre, Hozat birliğine siyasi komiser olarak gönderiliyordum. Nure ise Ovacık birliğinde kalıyordu. Karar açıklandıktan hemen sonra, Nure gidip Şerif’e, kendisinin de Hozat’a gönderilmesini istemişti. Ancak ikna edici herhangi bir gerekçe ileri sürmediğinden, yani sadece “*oraya gitmek istiyorum işte*” demekle yetindiğinden, istemi kabul edilmemiş.

Tabii benim bu görüşmeden haberim yoktu. Bir ara ayırdına vardım ki Nure kenarda, bir ağacın altında tek başına öylece asık suratla oturuyor. Yanına gidip ne olduğunu sorduğum “*Bir şey yok*” diyerek geçiştirmeyi tercih etti. Üstelemedim. Ama canının fena halde sıkkın olduğu belliydi. Gidip Şerif’e sordum. “*Beni de Hozat birliğine verin*”

dedi. İkna edici bir gerekçe de ileri sürmedi. Kabul etmediğimiz için canı sıkılmış olmalı. Onun inadını bilirim. Seni dinler, sen bir yolunu bulup ikna etsen iyi olur” dedi. Bunun üzerine su alma bahanesiyle bidonları alıp Nuray’ın yanına döndüm. “Çay için su lazımmuş, haydi birlikte gidip su getirelim” dedim. Nazlanmadı, kalktı birlikte çeşmeye gittik.

Yol boyu öylesine dereden tepeden lafladık. Çeşme başında, canını sıkın şeyin ne olduğunu paylaşmasını istedim. Önce “*Yok bir şey*” dediyse de, “*Var, var!*” şeklindeki üstelemem üzerine konuşmaya ikna oldu: “*Ben de Hozat’a gelmek istiyorum. Şerif’e söyledim, ‘olmaz’ dedi. Ne olur, yani niye ‘olmaz’ diyor ki? Ha burası, ha orası, onlar açısından ne fark eder ki? İşte buna canım sıkıldı*” dedi.

“*Hozat’a gitme isteğinin özel bir nedeni olmalı değil mi? Yoksa senin için de ha burası, ha orası fark etmemesi gerekir. Var mı özel bir nedenin? Varsa bunu söyleyelim yoldaşlara, değerlendirmelerini buna göre yapsınlar*” demem üzerine, gözlerini yüzümden kaçırıp yana bakarak, özel bir nedeninin olmadığını söyledi.

“*Peki, o halde niye ısrar ediyorsun? Niye isteğin kabul edilmedi diye küsüyorsun?*” diye ısrar edince de başını önüne eğdi, yutkundu ve ama bir şey demedi.

Suyumuzu alıp yola koyulduk ve yol boyunca pek konuşmadık. Konaklama yerine yaklaştığımız esnada, belli belirsiz bir ses tonuyla:

“*Zeynel yoldaş ben de seninle gelmek istiyorum. Ben senin yanında kendimi daha iyi hissediyorum. Lütfen Şerif’e söyle benim de Hozat’a gelmeme izin versinler*” dedi.

Sesindeki duygu yükü farklıydı. Durup yüzünü, gözlerindeki bakışı görmek istedim. Suratı al aldı. Bakışlarını kaçırdı. Utanmıştı, göz-göze gelmek istemiyordu.

İşte o an anladım ki bizim Derge’nin derdi başkaydı. Yüreğindeki kıpırtıların, gözlerindeki pırıltıların sebebi bana duyduğu sevdaiydi.

Ne yalan söyleyeyim, beklediğim bir şey değildi, ama yine de şaşırmadım. Yüreğim hoş duygularla, şefkatle doldu. Yaşanan güçlü bir sevgi ve dostluk ilişkimiz vardı. Bu zeminde sevginin ‘aşk sevgisi’ne evrilmesinde öyle olağanüstü bir yan yoktu. Soruna böyle baktığım için, şaşırmam için herhangi bir neden de yoktu.

“*Tamam*” dedim, “*Şerif’e söylemesine söylerim de ama ne diyeyim? Makul, kabul edilebilir bir gerekçe gerekiyor, değil mi? Varsa böyle bir gerekçen, söyle ki ikna kabiliyetimiz olsun*” dedim. Yanıt vermedi, omuz silkmekle yetindi. Adeta, “*Sen bir yolunu bul işte*” dercesine.

Şerif'e bir şey deme gereği duymadım. Nure kendisi bir şeyleri doğrudan ifade etmemişken, ben onun adına ne tür bir 'makul gerekçe' ileri sürebilirdim ki?

Vedalaşma anı geldiğinde Nuray yine kenarda bir ağacın dibindeydi. Muharrem başta olmak üzere birçok yoldaş için mesele açıktı: Nure Zeynel'e sevdalıydı... 'Ayrılık' nedir bildiklerinden, Nure'nin durumu karşısında durgunlaşmışlardı...

Muharrem, 'Nure hadi gel, yoldaşlar gidiyor!' diye seslendiyse de Nure oralı olmadı. Vedalaşmadan gitmek olmazdı. Çaresi yok, ben gidecektim yanına.

"*Yoldaş biz gidiyoruz*" deyip yanına vardığımda, gördümki ağlıyordu. Ne yapılılabirdi bu tür narin hallerde? Şakaya vurup durumu kurtarmak en doğrusu olacaktı: "*Ohoo, buna da bak hele! Gelip yoldaşlarını uğurlayacağına, küçük bir çocuk gibi kenara çekilmiş mız-mızlanıyor. Kalk hele kalk. Yoldaşlarla vedalaşmadan gönderirsen, yarın öbür gün bir şey olduğunda yüreğin acır, ah vah edersin ama iş isten geçmiş olur*" demem üzerine gözyaşlarını silip kalktı.

Kendisiyle orada vedalaşmayı daha uygun buldum. Kucaklaştık. Ayrılmak istemezcesine sıkıca sarmaladı o upuzun kollarıyla. Bir süre öyle sıkıca tuttu. "*Dur hele, suyum mu çıkaracaksın?*" demek üzereydim ki, onun şu sözleri kulağımdan içime akıverdi: "*Zeynel yoldaş, sizinle Hozat'a gelmek istememin asıl nedeni sensin. Ben seni seviyorum.*"

Yüreğinin sesini dile getirmiş olması bir nebze olsa rahatlatmıştı. Kolları gevşeyip usulcacık yanlarına düştü. Gözleri gözlerimde ta en derin yerlerinde sörf yapıyor ve merakla, sabırsızlıkla yanıtlımın ne olacağını arıyordu. Ben söze dökmeden o kendi gözleriyle görmek istiyordu.

Bu sözler söylenmemişçesine onu öylece bırakıp gidemezdim. "*Burada bekle, geleceğim*" deyip yoldaşlardan on, on beş dakikalık bir zaman isteyip tekrar döndüm. Oturup anlatmalı, kırıp dökmeden ikna etmeliydim.

Sorunu kişiselleştirmeden ona savaş alanında ve Parti faaliyetlerinde herkesin her istediğiyle ve istediği yerde olamayacağını, talepte bulunabileceğini, ama dayatmada bulunmanın doğru olmayacağını, istemler kabul edilmedi diye küsüp darılmaca olamayacağını, çünkü nihayetinde düzenlemeleri yapanların da, genel durumu gözettiğinden, kendince haklı gerekçelerinin olabileceğini farklı farklı ihtiyaç ve öncelikleri hesaba katarak düzenlemeler yapacaklarını, bizlerin bütün bunları da düşünmemiz gerektiğini anlatmaya çalıştım.

Bu sözlerim onu bir nebze de olsa yatıştırıp rahatlatmıştı. Fakat asıl duymak istediği şeyler hakkında bir şeyler söylememiş olduğumdan, merak ve sabırsızlığı öylece duruyordu.

“Dünyanın öbür ucuna ve de dönülmez yola gitmiyorum ya, nihayetinde iki adım mesafedeki Hozat'a gidiyorum. Baharın tekrardan bir araya geleceğimiz nasılsa, o zaman oturup konuşuruz. Sevdalık halleri sabır ister, güçlü olmayı ister, sabırlı ve güçlü olmasını bilmelisin Nuray yoldaş!” şeklindeki sözlerim etkili olmuş, Nuray rahatlamıştı.

Net bir yanıt vermeme beklemiyor olmalı ki, *“Baharın buluşur konuşuruz”* şeklindeki sözlerim onu rahatlatmaya yeterli gelmişti. Kara bulutları dağıtmış, tekrardan güneş açmıştı suratında...

Buna sevinmiştim, artık gönül rahatlığıyla onu ardımda bırakıp gidebilirdim. Diğer türlü hiç kuşkusuz ki benim de kâbusum olurdu, aklım onda kalırdı.

‘Ayrı dünyalar’ gerçekliğinden ötürü Dilan yoldaş ile bir birlikteliğimizin olamayacağını idrakindeysemde, ama yine de Dilan’ın anısı henüz çok taze olduğundan, yeni bir ilişki arama gerçekliğim yoktu. Ancak Nuray’ın damdan düşercesine duygularını dile getirmiş olmasıyla, sorun kaçınılmaz bir şekilde benim de gündemime girmiş oldu.

Hozat yolculuğu boyunca ve sonrası birkaç gün yoğun olarak kafamı meşgul edip durdu: Parisli Dilan dağlara gelemezdi, Zeynel de Paris’te olamayacağına göre; geriye her ikimize de kendi yolumuza gitme seçeneği kalıyordu. El mecbur böyle yapacak, sürüp giden yaşamın doğal devinimine uyum sağlayacaktık.

Nuray aşkını ilan etmişti etmesine de ancak benim için her şey daha çok erkendi. Verili anda ona karşı ‘duygusal bir ilişki’ şekillenmesi içinde değildim açıkçası. Ama aramızda zaten güçlü bir sevgi ve dostluk olduğundan, buna evrilmesi benim açımdan da mümkün olabilirdi. Bu biraz da sorunlara nasıl ve hangi pencereden baktığımızla alakalı bir boyut arz ediyordu.

Sorun nihayetinde karşılıklı sevgi temeli üzerinde, karşı cinsten iki insanın cinselliklerini de paylaşmak üzere, yaşam birlikteliği kurma iradesiydi. Dolayısıyla da benim açımdan öyle idealize edilmiş zorlu kriterleri bulunan bir durum değildi. Pekâlâ, Nuray ile de yaşam birlikteliği kurabilirdim. O an bir yanıt veremeyişim, tamamen bir zamanlama sorunuydu. Oluşmuş bir duygum yoktu o esnada; ama pekâlâ da olabilir. Çünkü Nuray hoş ve güzel bir kadındı. Ne var ki henüz birbirimizi yeterince tanıma fırsat olmamıştı. Ne kadar kafa dengiyiz, doğrusu benim için yanıtının oluşması gereken önemli bir yöndü. İşte bunun için bize biraz zaman gerekiyordu, hepsi bu. Bahar-

da bir araya gelme ve aynı grupta birlikte bulunma imkânımız olunca, nasılsa bunun açıklığı kavuşma şansı da olacaktı.

Ben, bu düşüncelerle sorunu doğal seyrine bırakıp bahara havale etmişken, Nuray, çıkan bir fırsatı değerlendirerek, bana KBK 5. Toplantı ve 3. MK 4. Toplantı raporlarını ulaştırmakla görevli kurye birliğiyle bir çift yün çorap, bir mendil, bir paket filtreli (‘filtreli’ diyerek özel vurgu yapıyorum, çünkü gerillanın normal sigarası filtresiz Bitlis veya Birinci’ydi. Haliyle de kaliteli ve ‘lüks’ bir hediye oluyordu) ve bir de kısa bir not göndermişti. Mealen şöyle bir şeydi: “*Yoldaş bana bir yanıt vermeden çekip gittin. Kısaca da olsa bana bir yanıt vermeni istiyorum. Umulanayım mı? Senin de bana karşı ilgin var mı?*”

Yanıt vermemek olmazdı elbet. Kısa bir not yazıp, aynı kurye birliğiyle gönderdim kendisine. Tam olarak neler yazdığımı sözcüğü sözcüğüne aktarmam mümkün değil elbet; haliyle kendi notumun içeriğini de yine mealen aktarmak durumundayım:

“Sevgili yoldaş, o güzel duyarlılığın ve hediyelerin için teşekkürler. Pusulanı da aldım. Haklısın, sana doğru dürüst bir yanıt vermeden, öylece bırakıp geldim. Sana karşı ne türden duygular içinde olduğumu bilmen elbette senin en doğal hakkın. Yoldaş inan ki sen söyleyene kadar benim sana karşı herhangi bir özel duygum yoktu. Sen benim için sevip değer verdiğim yoldaşlarımdan biri gibiydin. Seni bir ‘sevgili’ olarak düşünmek ancak ki sen söyledikten sonra gündemime girdi. Yolda ve burada epeyce düşündüm. Benim için her şey çok hızlı gelişti. Bu sevginin karşılıklı olabilmesine şans tanıyabiliriz. Tanışalı henüz çok kısa bir süre oldu. Benim kafam farklı sorunlarımla meşguldü. Belki de bu yüzden senden yansıyan sinyalleri fark edememişimdir. Hoş, güzel bir kadınsın. Seninle birlikteliğimiz pekâlâ olabilir. Ama lütfen acele etme. Birbirimizi daha yakından anlamaya-tanımaya ihtiyacımız var. Kendimize bu şans tanımalıyız. Baharda nasılsa buluşur konuşuruz. Sana şimdilik söyleyebileceklerim bunlar. Umarım söylediklerimi yanlış anlamazsın. Selamlar, sevgiler.”

Ancak ne var ki, daha sonra öğrenecektim ki bu notum Nuray’a ulaşmamış. Ulaşmadığı gibi de, kendisine, güya ben söylemişim gibi, “*Benim onunla işim olmaz. Boşuna heveslenmesin*” türünden, şifahen, abuk sabuk ve de seviyesizce bir bilgi aktarılmış. Aktaran arkadaş “*Zeynel pusulanı almış. Sözlü olarak da bunları iletmiş. Ben de sana aktarıyorum. Haberin olsun*” dahi diyebilmiş. Pes doğrusu, bunu yapabilmeyi insanlığıyla bağdaştırabilmiş ya!

Niye böyle bir şey yapma gereği duymuş, niye yazılı pusulamı gizleme gereği duymuş, hangi hak ve yetkiyle kişiye özel olduğunu bildiği bir pusulayı açıp okumuş, doğrusu bunu bugün de hâlâ öğrene-

bilmiş değilim. Çünkü bu pek saygı değer arkadaşıyla karşılaşma imkânı olmadı. O güz batıya, oradan da Avrupa'ya çıkmıştı.

Tabii doğallığıyla bu son derece çirkin, aşağılayıcı ve onur kırıcı pespaye sözler Nuray'ı şoka sokmuş. Doğrudan kendisine de değil de, sözlü olarak üçüncü şahıslar üzerinden sözlü olarak aktarılmış olması da Nuray açısından meseleyi çok çok daha ağırlaştırıran bir başka faktör olmuş.

Aktarmanın resmi sıfatının ciddiyeti karşısında benim bu türden hoyrat, acımasız, insan gurur ve haysiyetini rencide edici lafları kendisine karşı kullanıp kullanamayacağımı dahi sorgulamadan, çaresizce doğru varsaymış ve yıkılmış. Küsüp, kendi iç kabuğuna çekilmiş. “*Kı-saca ‘hayır’ deyip reddedebilirdi. Niye böyle aşağılıyor, buna ne hakkı var?*” diyerek bir kış boyu kendisini yiyip bitirmiş. Günler, geceler boyu gizli gizli ağlamış.

Örgütsel bir görev icabı, şubat ayı ortalarında Ovacık'a ana birlik kampına geldim. Hiçbir şeyden haberim yok. Nuray yüzüme dahi bakmıyor, köşe bucak kaçıyor. Fena halde kızıp darıldığı belli, ama niye? Ağlayarak uğurlayanın, gülererek karşılaması gerekirken Nuray adeta benden saklanıyordu.

“*Hayrola, ne oldu yoldaş? Nedir bu tavrın?*” diyerek konuşup derdini anlamaya çalıştıysam da; konuşmak istemediğini söyleyerek, uzak durmayı tercih etti.

Nuray'ın bu tavrı benim açımdan kabul edilebilir bir tutum değil-di elbet. Ama daha da önemlisi bilmediğim bir nedenden ötürü Nuray bana kızgın ve fena halde de kırgındı. Bunu anlamak ve varsa benden kaynaklı bir durum, bunu telafi etmenin bir yolunu bulmalıydım.

Gidişimin ikinci günü, bir öğle yemeği sonrası kolundan tutup; “*Sende bir haller var ve bilmediğim bir nedenden ötürü de bana tavır almışsın. Böyle olmaz! Sorun her neyse bunu bilmeye hakkım var. İki medeni insanız; sorunlarımızı konuşarak, birbirimizi anlayıp dinleyerek halledebiliriz. Bu yüzden beyazlığını giyin, dışarı çıkıp konuşalım*” dedim. Gözlerime baktı, ısrar ve kararlılığını görünce “*Tamam, sen git, beyazlığını alıp geliyorum*” dedi.

Lapa lapa yağan kar altında, ağaçlar arasında volta atarak uzunca bir süre konuştuk... Anlattıkları karşısında şoke olmuşum. İnanılır ve kabul edilebilir türden şeyler değil-di yapılanlar!.. Pusulasını aldığımı, kendisine yazılı yanıt verdiğimi, içeriğinin de şöyle şöyle olduğunu anlattığımda da, bu kez de o şoke olma sırası ondaydı, donup kalmıştı.

İnanmak istemedi. Haksız da sayılmazdı. Nasıl inansın. Kişisel herhangi bir alıp veremediğinin de olmadığı sorumlu bir yoldaş ne diye kendisine bunları yapsındı ki? Ama öte tarafta da sevip saydığı,

güven beslediği bir yoldaşı, gözlerinin içine baka baka aksini söylüyordu...

Onu bu ikircikli halden kurtarmak için *“Bekle, hemen dönerim”* deyip, onu orda öylece bırakıp barınağa gittim. Notu teslim ettiğim kurye yoldaşı alıp, geri döndüm.

“Söyle yoldaş, Nuray’a vermem için sana verdiğim notu ne yaptın? Niye Nuray’a vermedin?” diye sorunca yoldaşa, o da: *“Ben, Nuray yoldaşa gönderdiğin notu, onun vermesi daha uygun olur diye düşünerek siyasi komiser yoldaşa verdim. Niye, Nure’ye vermemiş mi?”* deyince, yoldaşa teşekkür edip geri gönderdim.

Nuray şaşkıncı, ne diyeceğini bilemez haldeydi. Sonra sonra *“Ne yani, şimdi ben bunca acıyı ve sıkıntıyı bir yalanın kurbanı olarak mı yaşadım? Senin günahını mı aldım? İnanılır gibi değil... Özür dileirim yoldaş, haksız yere senin günahını aldım”* deyip boynuma sarıldı. Kendi kendine kızılıyordu: *“Ben ne kadar aptalmışım ki hiç soğrulmadan etmeden, sevdiğim güvendiğim yoldaşımın o sözleri söylemiş olabileceği yalanına kanıvermişim... Sakın elime düşme... Benden çekeceğin var, haberin olsun”* diye de, bu yaşananlara sebep olana göndermelerde bulundu.

Nuray’ın, kendisine aktarılan o sözlere kolayca kanıp benim o sözleri söyleyebileceğime inanmış olması, tabii ki beni bir hayli üzdü. Ama yine de ona hak verip, tepkimi dile getirme gereği duymadım. Küçük bir serzenişle yetindim.

Hak etmediği şekilde, son derece ağır ve haksız çirkinliklere maruz kalmış ve çok yıpranmıştı. Bir nebze de olsa ona bu yaşadıklarını bir an önce unutturma adına, hemen orda ve hemen o an iç sesime kulak verip, *“Sana evlenme teklif ediyorum. Benimle evlenir misin Nure?”* dedim.

Böyle ‘çılğın âşık’lar vari bir çıkış beklemediğinden doğallığıyla şaşırdı, heyecanlanıp panikledi, *“Hemen mi, şimdi mi? Hani ‘daha erken diyordun, birbirimizi tanımamız için zaman gerekiyor’ diyordun? Şimdi bundan vazmı geçiyorsun? Hemen mi evlenelim?”* türü, yarım yamalak bir şeyler dökülüyordu dudaklarından.

“Evet, ama o sözleri ta üç ay önce söylemiştim. Şimdi onlara takılıp kalma. 3-4 ay kadar nişanlı kalırız. Böylece birbirimizi daha iyi tanıma fırsatımız da olur. Şimdi sen söyle bakalım, benimle evleniyor musun, evlenmiyor musun?” dedim. Yanıtı *“Tereddütsüzce evet”*di.

Gidip durumu komutanımız Şerif yoldaşa açıkladık. O da gerilla birliğine duyurdu. Yoldaşlar gayrete gelip elbirliğiyle o akşam mütevazı bir kutlama töreni düzenlediler. Sevinçli ve mutluyduk. Nure bu

sevinç ve mutluluğu fazlasıyla hak ediyordu. Onu böyle görmekten de ayrıca sevinç duydum.

24-25 Ocak 1995 tarihinde, İstanbul şehrinde, saflarımıza katılmasından tarifsiz sevinç ve mutluluk duyduğumuz, güzeller güzeli kızımız biricik Özlem İsyân'ımızın annesi Aysun Soylu ile evlenme hikâyemiz işte özetle böyleydi.

Özel görevle gittiğimiz Pülümür'den dönüşümüzde, Hozat tarafında bulunan gerilla birliğimizin de, keza gerillaya alınacağı konuşulan iki yerleşik yoldaşımızın da gelmiş olduklarını gördük.

Hozat birliğinde hem gıyaben ve hem de bilfiil tanışıklığımızın olduğu yoldaşlar vardı. Bu yoldaşlarla gerilla ortamında karşılaşmak da ayrıca heyecan vericiydi.

Hacı Demirkaya ile gıyaben tanışıyoruz. Perihan Çolak ile firar sonrası İstanbul'dan tanışıyoruz. Hikâyesini birinci kitapta anlatmıştım. Tuncay Çarıkçoğlu ile Perihan yoldaş biz firarilerin bir kısmına ev sahipliği yapmışlardı.

Hozat birliğinde iki tanışım daha vardı: Ali Akkaya ile Can Güler. Can Trakyalı üç-beş'lerden. Sultanahmet Hapishanesi'nden tanışıyoruz. Firar sonrası geçtiğimiz Yunanistan'da Selanik polis nezarethanesinde bizi ziyarete gelen delikanlı... Gerillaya katılma kararı alınca YKP'ML'li dış hekimi yoldaştan özel eğitim gördü. Öğrendikleri gerillada son derece önemliydi. Bu yüzden de Can, öğrendiklerini 4-5 gerillaya daha aktararak, 'gerilla dışçileri' kadrosunu büyüterek önemli bir hizmet sundu. Kendisi gerillada çok uzun kalamadıysa da ve ayrılırken hiç de hoş olmayan bazı küçük sürtüşmeler yaşadıysa da, ama bütün bunlar yine de Can'ın hizmet ve katkılarını asla önemsizleştirmez.

Ali Akkaya ile İstanbul'dan tanışıyoruz. Bir dönem komutam altında faaliyet yürüten şehir gerillalarımızdan biriydi. 12 Eylül gazabına uğrayıp tutuklandı. İdamla yargılandı. Tahliye edildi. Gıyabında idam cezasına hükmedildi. Yunanistan'a sığındı... Firardan sonra orada Lavrion Mülteci Kampı'nda yollarımız tekrar keşişiverdi... Benden önce gerillaya katıldı. Ve işte yine buluşmuştuk. Sivas'ın Kangal'ındandı. Gerillada Ali Mete'nin kodunu almıştı: Kokum! Ali gerillada sanırım iki yıl kaldı. Sonra yaşam koşullarının ağırlığından olsa gerek ki, 'emekli' olmaya karar verdi... Ve şimdi sanırım İsviçre'de. Tutsak düştüğüm ilk yıllar mektuplar yazdı. Maddi-manevi desteğini esirgemedi. Sanırım kişisel dostluğumuzdu bunları yaptıran... Sonuçta bu insanlar Partimizin emektarları. Kendisinin sevgili eşi ve çocuklarının çok emeği ve hizmetleri vardır.

Yorulup kenara çekilmiş olmaları onların bu hizmet ve emeklerini önemsizleştirmez. Tamamen kopup gitmedikleri sürece onlarla bir şekilde ilişkide bulunmak, bunu sürdürmek, onlarla dayanışmayı koparmamak önem arzeden bir durumdur. Düz ve kolaycı (ve aynı zamanda da sol sekte) bir mantıkla aktif mücadelenin dışına çıkmış bu insanların üzerine 'bitmiş', 'işe yaramaz', 'hain' türünden dışlayıcı ve kötuleyici çizgiler çekmemek lazım. Gerillada ya da illegal mücadelede yürüme mecali kalmamış olan bu insanlarımız 'işe yaramaz' olarak damgalanıp bir kenara atılmamalı. Bilinmelidir ki 'bitip tükenmek' olarak nitelenen durum göreceli bir durumdur ve esasında tek tarafın marifeti değildir. Değiştirip dönüştürmesini de bilip becermek gerekiyor. Birer taraftar (veya kitle ilişkisi çerçevesinde) olarak onları Parti çevresinde tutabilmek, tümünden yitip gitmelerini, sistemin dışlıları arasında öğütölmelerini engelleyebilmek bile aslında devrimin ve Partinin yararına bir durum olsa gerek, değil mi? Yılların birikim ve deneyimlerine sahip bu türden insanlarımızı, mevcut gerçekliklerine uygun düşecek şekilde yeni görev ve sorumluluklar yüklenmesini becermek gerekiyor. Bu hem psikolojik olarak kendilerini toparlamalarının ortamının sunulması anlamında bir el vermektir ve hem de onların birikim ve deneyimlerinin heder olup gitmesinin önüne geçmek demektir. Unutmamak gerekir ki o birikim ve tecrübe aslında halkın ve Partinin bir değeridir. Yani özcesi, Parti ve halkın kan, can pahasına bedeller ödenerek yaratılan değerlerini öyle kolayca, hovardaca gözden çıkarmaya, kaldırıp bir kenara atmaya hak ve yetkimizin olmayacağı bilinci ve sorumluluğuyla hareket etmek gerekiyor derim. Elbette 'umutsuz vaka' durumunda olanlar da olabilir. Böyleleriyle artık yapılabilecek bir şeyler kalmamış olabilir. Bunlara verilecek her yeni ve artı şey, ayrıca bir israf ve boşa çaba olur. Ama öncelikle bu ayırımın titizlikle yapılması gerekir. İnsan unsurunu kullanılacak ve miadı dolduğunda da kaldırılıp atılabilecek bir araç, bir safra olarak görmemeyi becerdiğimiz oranda insan merkezli toplumsal sistem kurma idealimizle de eş oranda barışık olabileceğiz. İşte sorun aslında böylesine ilkesel önemde bir sorundur da...

Hozat gerilla birliğinin komutanı Enver dışındaki diğer iki üyesi ise Yaşar (Ali Ayata) ile Ali Kemâl (Hüseyin Şimşek) idi.

Yaşar, Ovacık-Yeşilyazı'lıydı. Yılmaz (Yusuf Ayata) ile akrabaydılar. Çocukluğu Çukurova'da geçmiş, kara kuru, soğuk havayla arası pekiyi olmayan, temizliği pek sevmeyen, miskin denilebilecek bir yoldaştı. Albenisi olan, cicili bicili, süslü püslü parıltılı şeylere de pek bir düşkündü.

Küçük cüsseli olması, sessiz ve hızlı yürümesi, yön bulma kabiliyeti, güçlü sezgileri ve serinkanlılığı onu öncü birliğin daimi eleman-

larından biri yapmaya yetiyordu. Yaşar genelde öncü olarak görevlendirilirdi.

Kısa bir süreliğine kullandığım ‘Mehmet Koç’ takma adımdan ötürü Yaşar beni hep ‘Koço dayı’ olarak çağırırdı... Zeynel kodunu aldığım dönemde de bu değişmedi. Sanırım 1991 yılı yazıydı. Yanıma gelip ‘Koço dayı seninle özel bir mesele konuşmak istiyorum’ dedi. ‘İyi, buyur konuş’ dedim ve geçip uygun bir yere oturduk: ‘*Koço dayı beni şehirlere gönder. Gerilediğimi hissediyorum. Buranın koşulları artık bana zor geliyor. Zorlanıyorum. Bir süreliğine şehirlerde kalırsam bunları aşarım. Sonra tekrar geri dönerim*’ dedi.

Uzun uzadıya konuştuk. İkna edici, tatminkâr bir şekilde sorunun tam olarak ne olduğunu ortaya koymadı. Bundan kaçındı. Üstüne vardıkça, yuvarlayıp durdu. ‘Ölüm korkusu mu geliştirdi?’ şeklindeki kasti kışkırtıcı soruma net yanıt verdi: ‘*Kesinlikle ölüm korkusu değil. Hem mücadele içinde olduktan sonra şehirlerde de ölüm riski var*’ dedi.

‘İyi güzel de Yaşar peki sorunların her neyse, onları niye burada aşmaya çalışmıyorsun? Bunun önündeki engel nedir? Bura koşullarının var ettiği sorunları şehirlerde aşma fikri bana pek isabetli gelmiyor’ dedimse de o yine de ‘*Burada olmuyor, aşamıyorum*’ ısrarından vazgeçmedi.

‘*Gereğelerin beni ikna etmiyor yoldaş. Bu yüzden de seni bu halinle şehir faaliyetine gönderme sorumluluğu altına giremem. Buna rağmen ‘ben gitmek istiyorum’ deyip gideceksen, bu da senin bileceğin bir şey olur. Zorla tutacak halimiz yok*’ dedim ve sohbetimiz böylece son buldu.

Durumu diğer yönetici yoldaşlara aktardım. Kısa bir durum değerlendirmesi yapıldı ve aynı sonuç çıktı. Sonucu Yaşar’a bildirdim. Bir şey demedi, ancak üzüldüğü her halinden belliydi.

Aradan kısa bir süre geçmişti ki Yaşar’ın ayrılıp DABK’çılara geçtiği haberi geldi. 1992 birleşmesinin ardından Karadeniz birliği içinde Tokat’a gönderildi. Oradan şehir faaliyetine geçmiş. Daha sonra da, ‘Kurye olarak görev yaparken tutsak düşmüş’ bilgisi gelmişti bize. 1994 darbesi sürecinde darbeciler safında yer aldı. 1996 ölüm orucuna katılıp ölümsüzleşen 12 devrimciden biri de Yaşar idi.

İlginç istemleri vardı. Hep şöyle derdi: ‘*Koço dayı, ben vurulup öldüğümde, dergi ya da gazetelerin arka kapağına büyük boy fotoğrafımı basın, olur mu?*’

Biz, de hemen hemen her seferinde: ‘*Tamam Yaşar, tamam Yaşar, sen hele hayırlısıyla bir vurul öl, söz, büyük boy renkli fotoğrafını dergilerin arka kapağına basarız*’ dedik. Bir garip sevinç dalgasına tutulur, bir hoş olurdu.

Gerillaya katılan her yeni kadın yoldaş, şayet evli, nişanlı, sözlü falan değilse mutlaka ama mutlaka Yaşar'ın platonik aşkı oluverirdi. Nazı geçenlerden biri de ben olduğumdan, bana da gelir: “*Koço dayı sen bilirsin, bu sahipli değil dimi?*” “*Yok, değil. Yaşar sahipsiz*” yanıtını alınca “*Ne dersin, şansım var mıdır?*” derdi.

Âşık olduğu kadın gerillalar bir süre sonra kanatlanıp giderdi. Yaşar'a da yakınıp kahretmek kalırdı: “*Kardeşim bu kadınların gözü hep yukarılarda. Allah rızası için biriniz de sıradan, gariban savaşçılara varın be!*” der, yeni bir aday çıkana kadar kendi kabuğuna çekilirdi.

Kendisinin anlattığına göre babasıyla araları pek hoş değilmiş. Çekişir dururlarmış. Yaşar'ı işe yaramaz haytanın teki olarak görürmüş. Tabii Yaşar'ın zoruna gidermiş. Gerilla olduktan epey bir süre sonra, Yaşar'ın da içinde bulunduğu gerilla birliği Yeşilyazı'ya gider. Yaşar'ın köye geldiğini duyan babası, “*Gelsin bir göreyim*” diye haberiletmiş. Yaşar ne yapsa beğenirsiniz? Pek inanılır gibi değil, ama aynen şöyle demiş: “*İşim var. Sonra bir ara ben onu çağırırım*”.

Bu sözler babayı zıvanadan çıkarmaya yetmiş tabii: “*Pezevenk... Yüzbaşı olmuş, işi varmış. Şimdi gelemezmiş de daha sonra lütfedip beni ayağına çağıracaktı... Kıçımın yüzbaşı*” deyip bir güzel sıvazlamış Yaşar'ı.

Yaşar babasından hıncını almıştı belki, ama gerillanın ve köylülerinin diline düşmüştü ki, durumu aslında hiç de iyi sayılmazdı... İşte böylesine ilginç ve renkli yönleri olan biriydi Yaşar yoldaş.

Ali Kemâl (Hüseyin Şimşek) ben yaşlarda, (mülayim mi bilemem, ama) mülayim bakışlı, kibar ve özenli biri olduğu izlenimi veren, narin bir yoldaştı. '80 öncesi süreçte mücadele içinde yer almış, tutsak düşmüş, hapis yatmış, çıktıktan sonra da gerillaya katılmış... Tanıştığımızda Hozat birliğinin siyasi komiseriydi. Yeni düzenlemeyle de Hozat birliğine beni verip, onu ana birliğe aldılar.

Sonraki yıllarda Kürdistan Bölge Komitesi üyeliğine getirilecek ve Dersim sorumlusu olarak yerel Parti faaliyeti içinde yer alacaktı. Ancak bu faaliyeti, gerilla birlikleri içinde kalarak sürdürme şeklinde bir tarz yerleşmiş olduğundan; bölge Parti faaliyetleri adına yapılabilen kayda değer hiçbir şey yoktu. Aranır durumda olan biri de değildi. Pekâlâ, gidip ilişkileri örgütlü bir güç haline getirebilir, faaliyete yönlendirebilir, sevk ve idare edebilirdi. Ama yapmıyordu. Bir-iki kez bu yönlü uyarılarda bulunduysam da, Ali Kemâl alışla gelmiş tarzı terk etmeye hazır değildi.

Sanırım '91 yazıydı. Ne sebeple gelmiştiyse, H. Hüseyin (Yusuf Köse) de yanımızdaydı. Bir toplantı yapmış gerilla gücünü yeni görevlere göre yeniden düzenlemiştik. İsteyerek ve bilerek Ali Kemâl'i yeni

düzenlemede devre dışı tuttum. “*Senin asli görevin gerillada dolaşmak değil yoldaş. Bölgede yerel, yerleşik Parti faaliyetleri sürdürmekle görevlendirilmişsin. Gerillada bulunmanın herhangi bir zorunluluğu da yok legalsin, rahatlıkla gidip işlerini görebilirsin. Uyardım, ama dikkate almadın. Bu yüzden seni gerillada dolaştırmayacağız. Lütfen başının çaresine bak*” diyerek durumu kendisine izah ettim.

Diyecek ve yapacak bir şeyi yoktu. Doğrusunun ve gerekenin bu olduğunun idrakindeydi de. “*Tamam, yoldaş, yarın giderim*” dedi.

Ertesi gün adresler, isimler vs. ile bir miktar da para verip yolculadık. Olup biteni müdahale etmeden sükûnetle takip eden MK üyesi H. Hüseyin çok sonraları bu duruma ilişkin şöyle diyecekti: “*Bugün iyi kötü bir KBK faaliyetimizden bahsedebiliyorsak, açık ki bunu Zeynel yoldaşın pratik çıkışına borçluyuz. Ali Kemâl yoldaşı gerilladan kovmamış olsaydı, kimsenin gidip de KBK faaliyeti yürüteceği yoktu*”.

Ali Kemâl ile daha sonra, 1993 Haziranı’nda yapılacak olan 1. OPK’da karşılaşacaktık... Delege olarak gelmişti. Konferansta da MK üyeliğine seçildi.

Hayırhah ve daha çok da ‘dengeci’ bir tutum içindeydi. İdeolojik-siyasi mücadelede çokça zararını gördüğümüz, oportünist bir tutum takınmıştı. Yani gayet tabii ki bunları kendimce doğru bulduğum anlayış ve değer yargılarının kantarında tartarak söylüyorum. O veya bir başkası da, “*tarafklar üstü*” bu “*olgun*” tutumu, alasından “*ML tavır*” olarak görüp sunabilir de. Nitekim böyle oluyor zaten.

1. OPK’daki rolünü, Bolşevikler ile Menşevikler kapışmasında “*ortacı*” rolü oynayarak Menşeviklere hizmet sunan Troçki’nin tavrına benzetmiştim. Bu lanet tavrın bir benzerini, 1994 darbesi sonrası süreçte Marmara Bölgesi delegelerinin 3. bir yol olarak, sağdan tasfiye girişimlerine karşı tavrı almayışları ve Parti üyeliği açıktan ve otomatikman düşmüş olan Urfani Yıldız’ın üyeliğini “*nazik durum*” adı altında kabul etmeyi sağlayan ve çokça birlikçi geçinen Murat Şaşkal (Orhan) ile Halil Çakıroğlu (Ahmet) yoldaşlar da gösterecekti. Ve Orhan aynı tutumunu 1995’de 2. OPK’da tavrı koyup Partiyi yeni bir ayrılıkla yüz yüze bırakanlar karşısında da sergileyecek ve “*birlikçilik*” adına üçüncü bir taraf olarak Partiyi bir de kendi tutumuyla bölüp parçalayacaktı.

Bu üç sima, o ‘tarihi’ diyebileceğimiz kritik evrelerde takındıkları ortacı-oportünist tutumlarıyla hafızama kazınıp kaldılar. Aklıma geldikçe hâlâ kızgınlıkla anarım kendilerini. Özellikle darbe sonrası süreçte o tavrı takınan Ahmet ve Orhan’ı ! Çünkü o gün Marmara Bölgesi delegelerine ve Urfani’ye gereken tavrı alınmış olsaydı, kuşku yok ki her şey çok daha farklı gelişebilirdi. Örneğin süreç o kadar

uzayıp da güçlerimizin demoralize olup dağılmasına yol açmazdı. Ben bir nevi lanet okuyup, geri çekilme tavrı içine girmez, sorunlara daha farklı ve daha aktif müdahale edebilirdim. Çok çok daha önemlisi Kamil-Ülkü ve Urfani şebekesinin oyunu daha en baştan bozum olacağından, 2. OPK'daki o bozguncu oyunu tezgâhlama şansları olmayacaktı vs. vs. Ali Kemâl'e tekrar dönecek olursak:

Ali Kemâl 1993 sonbaharında kontra Nihat'ın marifetiyle tutsak edilecek 5 MK üyesinden biri olacaktı. 8-9 aylık tutsaklığın ardından çıkacak ve '94 Temmuzunda Urfani'nin hamisi olarak gerilla kampımıza gelecekti.

A. Kemâl, 2. OPK'da ortaya çıkacak olan ayrılığın perde arkasındaki baş aktörlerden biri olarak hafızalarımızda yer edinecekti. Ayrılıktan sonra bir kez daha uğrayacaktı gerillaya. Eserinin Dersim ayağını görmeye mi gelmişti bilemem, ama kendisiyle en son görüşmemiz bu görüşmeydi. İşte A.Kemâl'in bende oluşan hikâyesinin özeti böylesi bir şey... Bazı bazı aklıma geliyor, 'acaba' diyorum kendi kendime, en azından A. Kemâl olsun, verdikleri ve sebep oldukları bunca yıkım ve zarar karşısında bu halka ve partiye bir özür borçları olduğunu içlerinden geçirdikleri oluyor mudur?

Gerillaya, Metris firarilerinden İbrahim Kaygulu da dâhil olmuştu. Yurtdışından kız arkadaşını da koluna takıp ikisi birlikte çıkıp gelmişlerdi. O kış Ovacık'taki barınakta geçirmişlerdi.

Baharın yeni düzenlemeler gündeme geldiğinde, yanıma gelip konuşmak istediğini söyledi: Son derece dürüst davrandı. Yapamayacağına, içine ölüm korkusu girdiğini, dolayısıyla da gerillaya zarar vermeden, daha fazla yük olmadan geri gönderilmelerini talep etti. "*Göndermezseniz disiplin gereği kalırız*" dedi. Konuşmaya tek gelmişti, ama arkadaşı adına da konuşuyordu. Kararlarını ortaklaştırmışlardı.

Dürüstlükleri ve açık sözlülükleri gerçekten güzel ve takdire şayandı. Sorunu komuta biriminde ele aldık. Eski tanıyanı olarak yoldaşlar benim fikrimi sordular. İki letmeden, eğip bükmeden dosdoğru ifade ettim: "*Bu psikolojiyle o kendisine de bize de yar olmaz. En iyisi mi tekrardan yurtdışına gönderelim. Hiç olmazsa tamamen kopmamış olur. Orda gücünce koşuşturup, omuz verir*" dedim. Yoldaşlar sözlerini ikna edici bulmuş olmalı ki düşüncemi benimsediler.

Ve böylece firari arkadaşım İbrahim'i ve (özür dileyerek ifade ediyorum, kodunu anımsayamadım) kız arkadaşını uğurladık gittiler.

(Hozat birliğinde olan arkadaşları anlatırken filmi biraz ileri sar-
dık ve konu biraz dağıldı gibi olduysa da, ama biz halen 1989 güzün-
deyiz ve Ovacık'tayız.) Fırsatını bulmuşken Hacı Demirkaya yoldaş
ile sohbet etmemek olmazdı elbet. MK adına DABK'çı yoldaşlarımız-
la yaptığı sonuçsuz görüşmeleri aktardı. “II. MK revizyonistleriyle
konferans masasına oturan oportünistlerle birlik diye bir sorunumuz
yok!” tutumuna kilitlenip kaldıklarını dile getirdi. Anlaşıyordu ki
Hacı yoldaş geçmiş dönem paylaşmışlıklarına ve prestijine pek fazla
değer biçmişti. Evet, ‘Bizek’i kişi olarak sever sayarlardı belki, ama o
onların karşısına, ‘oportünistler’ dedikleri kesimin bir temsilcisi ola-
rak çıkıyordu... Sonuçsuz görüşmeler Hacı yoldaşta umut yitimine yol
açmıştı. O bildik beylik sözcüğüyle: “*Bu davşanlar Nuh diyor, pey-
gamber demiyor. Birlik mirlük olmaz*” demişti.

Nitekim Hacı yoldaşın bu görüş ve kanaati MK 4. Toplantısında
MK'nın resmi görüşü olarak benimsenecekti. Birlik kararı konferans
kararı olduğundan, MK'nın Parti iradesine gitmeden bunu değiştirme
yetkisi yoktu. Bu yüzden de “*askıya aldık*” formülüyle çözüm bulmayı
tercih etmişlerdi.

Bizek yoldaş bölgenin eski ve de itibarlı faaliyetçilerindendi. Ta-
nınan ve kitleler tarafından haylice de sevilen bir Partizancıydı. “*Git-
mesen olmaz mı İzzet yoldaş; burada sana ihtiyaç var*” dedimse de
faydası olmadı. Nedeni her neydiyse bilmiyorum ama anlaşılın oydu
ki şehir faaliyetçisi olmayı kafaya fena halde takmıştı. Kim bilir, belki
de gönülünü kaptırdığı ve “*şehirlere gel şehirlere*” diye gel gel eden bir
gönülçelene yakayı kaptırmıştı. Var mıydı böyle bir şey bilmiyorum,
ama şu bir gerçektir ki yoldaş kırılda zorlayacak ciddi sağlık sorun-
ları vardı. Siyatiği bunların başında geliyordu. Dolayısıyla da kalması
yönünde ısrarcı olmayı pek gerekli görmedim. Hem pek bir faydası da
olmazdı.

Hacı yoldaşla daha sonra '92 Birliği sonrası oluşan Geçici Birleşik
MK (GBMK) toplantısında ve '93 Haziranında toplanan 1. Olağanüstü
Parti Konferans'ında (1. OPK) bir araya geldik. 1993 yılı sonlarında,
5 MK üyesinin tutsak düşmesinden kısa bir süre sonra tutsak düşecek
ve iki kez firar ettiği hapishaneye geri dönecekti...

İkinci firarı 1988 yılında Kırşehir Hapishanesi'nden olmuştu.
İlkiyse, 1978 yılında, Sağmalcılar Hapishanesi'ndendi. Hacı'nın ha-
pishaneye gidişinin birkaç gün sonrasında Dev-Sol davasından Bedri
Yağan tahliye gelmiş. Örgüt yetkileri konuşup anlaşmışlar ve böylece
Bedri yerine Hacı çıkmış. Yani “*sahte tahliye*” ile tekrardan özgürlü-
ğüne kavuşmuş.

Aralarında Hacı Demirkaya, Arif Nuç ve Kenan Çeçi'nin de bulunduğu Ali Yılmaz komutasındaki TIKKO şehir gerilla timi, 16 Mart 1978'de, İstanbul-Şehremini'de pusudadır. Hedefte, Cemil Oka ve Selahattin Doğan yoldaşların katillerinden olan işkenceci polis müdürü, Antepli Uğur Gür vardır. Pusu, sabahın erken saatlerinde evinin önünde atılmıştır. Arabasına el bombası fırlatılacak ve çapraz ateşle imha edilecektir. Plan böyle yapılmıştır... Ancak ne var ki el yapımı bomba patlamaz ve karşı tarafa müdahale fırsatı doğar. Korumalarla çatışmaya girerler. Uğur Gür katili kurşunların hedefi olmuşsa da ölmemiştir, ağır yaralıdır... Yoldaşlar çatışarak Çapa'ya (veya Cerrahpaşa) doğru çekilirler. Ancak kısa sürede kuşatılırlar. Ali Yılmaz dışındakiler çemberi aşamaz... İlginç bir rastlantıyla yoldaşlarımızın bu eylemi İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde kontranın tertiplediği katliam ile aynı saatlere denk geldiğinden, kuşatılmaları kolay olmuştur... Kurşunları bitene kadar çatışır. Kenan bacağınan, Arif kolundan yara alır. Hacı'nın şansı yaver gitmişti; yara almadığı gibi birkaç gün sonra da özgürlüğüne kavuşur.

Fırarın ardından Hacı Parti tarafından Dersim'e gönderilir. 12 Eylül sonrası bir tarihte, Çukurova'ya gönderilene kadar Dersim faaliyetçisi olur. Dağ-bayır demeden çok hızlı tırmandığından, adı keçi yavrusu anlamına gelen Bizek'e çıkmış. Bu yakıştırmayı yöre insanı mı yoksa gerilla yoldaşları mı yapmış bilmiyorum. Ama bu lakap üzerine yapışıp kalmış, büyük küçük herkes bu isimle çağırır olmuş.

Evren komutasındaki yeni birliğimde siyasi komiser olarak görev üstlenmiştim. Perihan Çolak (Berivan) yoldaş komutan yardımcımızdı. Tam olarak kaç kişiydik anımsamıyorum. Kâh beş diye anımsıyorum, kâh altı... Dördüncü üyemiz Can Güler'di (Ünal). Beşinci üyemiz grup öncüsü de olan Yaşar mıydı? Peki, altıncı kimdi? Ya da var mıydı altıncı üyemiz?

Ovacık'taki birlikteyse sanırım 15-16 kişi kalmıştı, Şerif (Alaattin Ataş), Ali Kemâl (Hüseyin Şimşek), Cihan, Rayber (Resul Sarıgül), Çetin (Tuncay Çarıkçıoğlu), Leyla, (benim Gule dediğim) Rojda (Gülizar Özkan), Kokum (Ali Akkaya), Nuray (Aysun Soylu), Metin (Metin Eken yoldaşın kardeşi), Devrim, Baran, Muharrem (Fazlı Kaya), Volkan, Yılmaz (Yusuf Ayata) İbrahim Kaygulu, vd. (İbrahim'in kız arkadaşının kodunu anımsayamadım, "Xezal" diyelim), Xezal...

Bu birliğin komutanı Şerif, komutan yardımcısı Cihan, siyasi komiseri ise Ali Kemâl idi. Hacı ve Sarı Silo batıya gideceklerinden, onları bu sayıya dâhil etmiyorum. Gerçi Silo'nun dönmesi gerekiyor-

du. Ancak daha sonra öğrenecektik ki, dönmeyecekti. Gerilediğini ve mücadeleyi bırakacağını söyleyerek yurtdışına çıkmış...

Ovacık grubuyla vedalaşıp, Hozat yollarına düşmenin vakti geldiğinde, Şerif ve Sarı silo'ya bir kez daha hatırlatıyorum; *“Sakin ihmal etmeyin! KBK'nın 5. MK'nın 4. Toplantı raporunu kar yolları kapamadan ulaştırın, tamam mı?”*

Şerif'e gına gelmiş olmalı ki, *“Tamam Zeynel yoldaş, tamam. Sen sakın merak etme. Ben kendim göndereceğim. Enver'den köyün adını da aldım. Olmazsa oraya kurye gönderirim. Haydi, uğurlar ola. Güle güle gidin”* deyip beni bir kez daha yolculuyordu.

Yoldaşlardan Birikler ormanındaki konaklama yerlerinden birinden ayrıldık. Mercan suyunu asma ahşap köprüden geçerek, karşıdaki *“tek ev”*e konuk olduk. Akşam yemeğimizi bu evde, ev halkıyla birlikte yedik. Kısa bir hoşbeşten sonra, fazla da oyalanmadan tekrar yola koyulduk o gece. Munzur suyunu geçip, karşı yakaya ulaşmamız gerekiyordu.

Enver, Ovacıklı olduğum bilgisinden hareketle, yöreyi de genel hatlarıyla bilebileceğimi sanıyor olmalı ki, *“Munzur suyunu Yaylagünü köprüsünü kullanarak geçeceğiz”* diyor. Tabii bunun benim için somut bir anlamı ve karşılığı yok. *“Yaylagünü”* diye bir köyün varlığını dahi ilk kez duyuyordum. Ve meğerse Munzur suyu üzerinde, bu köyün ismiyle anılan bir de köprü varmış...

“Benim buralar hakkında hiçbir fikrim yok yoldaş” deme gereği duydum. Tabii Enver de buna şaşırды. *“Şaşırma Ovacıklıyım, ama bizim köy dışında hiçbir yeri bilmem. Çocukken çıkıp gitmişim burarlardan... Uzun hikâye, sonra uygun bir zamanda anlatırım”* diyerek durumu kısaca özetleyerek anlaşılır kılmaya çalıştım. Bu iyi de oldu. Enver artık her gittiğimiz yeri ve çevresini bir güzel anlatarak beni bilgilendiriyordu.

Munzur suyuna vardığımızda, Enver bizi köprüye bakan bir sırtta mevzilendirdi *“Özel tim buralara sıklıkla pusu atar. Bu yüzden iyice denetlememiz gerekiyor. Temiz olduğuna kanaat getirmeden köprüyü kullanmamız doğru olmaz”* deyip, dürbünüyle köprünün yakın çevresini ve muhtemel pusu yerlerini gözden geçirmeye başladı.

Kontrol epeyce uzun sürdü. Yorgun ve uykusuz olsaydık, kesinlikle birkaçımız çoktan uyuyakalmıştı. Neyse ki dinçtik. Kulaklarımın algıladığı tek ses suyun çağlıtıydı. Evet, bunun dışında çevreye ilişkin algılayabildiğim işe yarar hiçbir şey yoktu.

Enver nihayet bir kanaate varabilmişti ki, *“Temiz görünüyor, geçebiliriz”* dedi. Ardında öncüye; *“Dikkatli ol Yaşar! Karşıda mevzilen, grubun tamamının geçmesini bekle!”* şeklindeki talimatını verdi.

Sonra bize dönerek, “*Ara mesafeyi biraz daha açarak aşağı ineceğiz. Köprüyü teker teker geçeceğiz. Karşıya geçen her yoldaş, hemen uygun bir yerde mevzi alsın*” dedi.

Verilen talimata uygun hareket ederek köprüyü geçip, yolumuza devam ettik. Geçiş öncesi sokulmuş olduğumuz hava, sanki de ‘sırat köprüsü’nden geçecekmişiz gibi olduğundan, gerilimli ve adrenali yüksek anlar yaşamamıza vesile oldu. Anın bendeki tam karşılığı ise, ‘gizem’di diyebilirim.

Köprüyü takiben devam eden toprak araba yolu üzerindeki iki-üç haneden oluşan mezraya vardığımızda, komutan tekrardan grubu mevzilendirdi. Kısa bir gözetlemenin ardından da “*Yaşo, ilk eve gideceğiz yoldaş!*” diyerek öncüyü yönlendirdi.

Yaşar ve Berivan eve yönelirken, biz de mevzilerimizde onların güvenliğini almaya odaklandık. Yanaşıp kapıyı çaldılar. Ardından da bizi çağırdılar.

Sıcak-sevecen, dost canlısı bir ilgiyle içeri buyur edildik. Aile bireylerinin Berivan ve Enver’e gösterdikleri ilgiden anlaşılıyordu ki tanışıyorlardı ve sıkı ilişkileri vardı.

Burada kaldığımız bir buçuk, iki saatlik zaman zarfında Enver, aile ile sohbetlerini arasında, köy hakkında beni bilgilendirmeyi de ihmal etmedi.

Üç-dört mezradan oluşan büyükçe bir köymüş Yaylagünü. Devrimcilerin uğrağıymış. Dersim’de faaliyet yürütmüş olan hemen tüm devrimci grupların taraftarlarına rastlamak mümkünmüş. Haliyle düşman güçlerinin de pek boş bırakmadığı bir alanmış. Sıklıkla köprünün her iki yakasına, mezzalar arası yollara ve üst sırtlara pusular atarmış. Yaylagünü halkı ayrımsız olarak tüm devrimci yapılara kucağını açar, desteğini esirgemezmiş. Dev-Solcu Eliuygunlar ve Devrimci Halkın Birliği’nden Mehmet Örnek gibi devrimciler bu köydenmişler.

Mehmet Örnek ismini duyunca gayri ihtiyari bir şekilde sordum: “*Yok ya, Mehmet Örnek de mi bu köyden?*”

“*Tanışıyorsunuz galiba. Evet, bu köyden. Ailesinin bir kısım fertleri yolumuz üzerindeki bir mezrada oturuyor. Uğrayacağız*” dedi.

“*Evet, Mehmet Örnek ile tanışıyoruz. İlk tanışmamız Niğde Hapishanesi önünde olmuştu. 1980 yazıydı. 4-5 devrimci örgüt eylem birliği yapmış, Niğde Hapishanesi’nden gerçekleştirilecek firarı örgütlemeye çalışıyorduk. Sonra yollarımız Sultanahmet Hapishanesi’nde keşişti. Gülmüştük halimize. Daha bir yıl kadar önce hapishanedekileri kurtarmaya çalışan biz, şimdi kendimiz hapisteydik. Aklımızda bu kez de kendi firmamızın planlarını kuruyorduk... Demek Mehmet bu köylü.*”

Ovacıklı olduğunu biliyordum da, köyünü bilmiyordum” dedim. Enver kulaklarını dört açmış ilgiyle dinliyor.

O gece yolumuz üzerindeki iki mezraya daha uğradıktan sonra gecenin geç saatlerinde Mehmetlerin olduğunu söyledikleri mezrasına geçtik.

Uğradığımız ev, galiba abisinin eviymiş. Genç kızların da olduğu bir aileydi. Hayli sıcak davrandılar. Abisi olarak aklımda kalan arkadaşına Mehmet’i sorunca meraklandılar. *“İstanbul’dan tanışıyoruz”* deyince yatıştılar. İyi olduğunu, yine öyle koşuşturup durduğunu söylediler. Sevindim. İdeallerine, kan-can pahasına yaratılan değerlere ve emeğine sırt dönen o kadar çok örnek vardı ki, haliyle böylesi olumlu örnekler sevinç vesilesi oluyordu.

Tan ağırtısıyla evden ayrılıp, gündüzü geçireceğimiz konaklama yerine doğru yola koyulduk. Yarım saat gibi kısa bir yolculuğun ardından, mezra ile Kozluca köyü arasında olduğu söylenen meşeliğe girdik. İçlere doğru, uygun, korunaklı bir yer keşfedip orda mola verdik.

Gün ağıarıp uzak menziller de görünür olunca ayırdına vardım ki, dün karşıdan seyrettiğimiz yerlerdeydik. Günün ilerleyen dilimlerinde dürbünü gözümünden düşürmedim. Dün yaşadığımız yerlere bugün dürbünle bakmak, doğrusu ilginç gelmişti bana.

Konakladığımız yerleri boşuna tarayıp durdum, bizimkilere dair hiçbir görüntü yakalayamadım. Oysa o ormanların biryerlerindeydiler işte... Kim bilir belki Nure de Zeynel’ini görebilme umuduyla, fazladan dürbün mesaisindedir. Güzergâhımızı ve muhtemel konaklama yerlerini tarayıp duruyordur.

Akşama Ovacık’ın en büyük orman köyü olduğu söylenen Kozluca’ya gitmek üzere toparlanıp yola koyulduk. Önümüze çıkan ilk ev kümesini transit geçip, daha içlere doğru ilerleyerek, derince bir dere yatağının yamacına kurulmuş olan ev kümesine konuk olduk. İkişerli-üçerli evlerden oluşan bu kümelerin her biri bir tepede, yamaçta ve düzlükteydi. Kozluca, koca bir araziye serpiştirilmiş böylesi kümelerin toplamıydı galiba.

Sanırım rastgele bir tercihle, bitişik evlerden birine giriverdik. Yoksul aileler oldukları her hallerinden belliydi.

Hane halkı Enver ve Berivan’a güleryüz gösteriyorduysa da ama nedense diğerlerimize biraz mesafeliydiler. İster istemez karşı yaka köylülerinin gösterdiği ilgiyle kıyaslama yaptım. Arada kıyas kabul etmez bir fark vardı.

Fazla kalmadık bu evlerde. Çevre hakkında biraz bilgi aldıktan sonra yola çıktık. Enver derenin karşı sırtlarındaki ev kümesini işaret ediyor. Dereye inmeden, üst kısmından dolanarak gidecekmışiz.

Geceyi geçireceğimizi söyledikleri bir eve yöneldik. Bu tercihi, “*tanıdık ve taraftar aileler*” olmalarına yorumladım. Gördüm ki gerçekten de öyleydi.

Yoksulluk Kozluca’nın her bir evinin mi demirbaşıydı, yoksa bizim uğradıklarımız mı böyleydi? Fakat ilginçtir, bu ürkütücü yoksulluğun ortasında adeta inadına gülyüzlü insanlar bolluğu vardı. Evet, ilginçti doğrusu!

Haylice kalabalık bir aileye konuk olduk. Yaşlısı-genci sanki de az önce yaptığım kıyaslamaya nispet yaparcasına, duru-sıcak ve dostane bir ilgiyle karşıladılar bizi. Berivan’a gösterilen ilgi gözden kaçır gibi değildi. Sanki de ailelerinin “*gözbebeği*” kıymetindeki ferdiydi.

Hal-hatır, hoş-beş ve yenilerle tanışma faslından sonra, önceki gün evlerine gelen DABK’çılardan “*Deniz’in (Hasan Durna’nın) grubuyla yaptıkları tartışmaya geçtiler. ‘Çok sıkıştırdık’larını söylediler. ‘Niye birleşmiyorsunuz? Partiyi niye böldünüz? Bu yaptıklarınıza düşman el ovuşturuyor’ diye çok dil döktüysek de aynı şeyleri tekrarlayıp durdular; ‘Parti biziz’ diyorlar. Onlara göre birliğin yolu buymuş. ‘Bizi sıkıştıracğınıza onları sıkıştırın’ dediler. Nutkumuz tutuldu, söyleyecek söz bırakmadılar vallahi*”.

Onların bu aktarım ve yoğun ilgileri üzerine Enver de bizim yaklaşımlarımızı ve uğraşlarımızı özetledi. Anlaşılıyordu ki duydukları şeyleri ilk kez duymuyorlardı. Ama yine de ilgiyle ve hak verircesine bir sahiplenişle dinlediler.

Bu mevzu böylece doyunluğuna varmış olmalıydı ki bir başka mevzuya geçtiler: Bir hafta-on gün kadar önceymiş. PKK’li bir grup uğramışmış. Densiz densiz konuşmuşlarmış. Çok kızmışlarmış, ama onlarla konuşmak bizimle olduğu gibi kolay olmadığından çok fazla bir şey diyememişlermiş. “*Diyorlar ki, ‘Partizancıları bu topraklardan kovacağız. Siz çok yüzveriyorsunuz onlara. Bundan böyle yüzvermeyeceksiniz!’ dediler. Biz de dedik ki ‘Siz daha buraların yolunu yolağını bilmezken o insanlar buralarda mücadele veriyorlardı. Kadın-erkek nice Koçyığıtlerini yitirdiler. Hepsi de bu halkın evladı. Kimi kimin yurdundan kovuyorsunuz? Ayıptır bu söyledikleriniz. Sizin ilk gruplar geldiğinde yol yolak nedir bilmiyorlardı. Partizancılar sayesinde öğrenip yerleştiler... Şimdi de kalkmış onları kovmaktan bahsediyorsunuz. Siz düşmanı mı sevindirmek istiyorsunuz?’ deyince, içlerinden karakaş biri silahının dipçiğini sertçe yere vurarak, ‘Heval, heval, sınırını bil! Sen ne biçim konuşuyorsun öyle?’ deyince ortalık birden gerildi. Çoluk çocuğumuz var. Korktuk valla. Neyse ki başlarındaki olgun davranıp arkadaşını sakinleştirdi. Ya, işte böyle oldu*

kirve! Sonra da çekip gittiler. Vallaha bunların sağı solu belli olmaz. Siz en iyisi mi tedbirli olun!” dediler.

Evet, ne yazık ki ve ne acıdır ki sıklıkla duyar olmuştuk hevalle-
rin bu tarz geri, milliyetçi kara propaganda ve yaklaşımlarını. Tabii
biz de her vesileyle bu tür yaklaşımların yanlışlığını anlatıyor, pirim
verilmemesi, karşı durulması gerektiğini dile getiriyorduk. Bu türden
istenmeyen durumların önünü almada halkın göstereceği tepki ve
oluşturacağı direnç önemli bir barikat görevi görecektir. Bunun bi-
linciyle insanlarımızı bilinçlendirmeye ve örgütlemeye çalışıyorduk.

Açıktı ki PKK ilişkileri gererek bundan menfaat elde etmeyi umu-
yordu. Basit ve ilkel milliyetçi yönler üzerinden kitlelerin aklını çel-
meye ve bir karşı cephe oluşturmaya çalışıyordu. Kitlelere karşı (ki, bu
kitlenin ezici çoğunluğu Partizan, Halkın Birliği, Halkın Kurtuluşu,
Dev-Sol ve Dev-Yol gibi sol-sosyalist kesimlerin taraftarı-sempatizanı
olan kesimdir) yer yer fiziki şiddete uzanan, baskıcı-sindirici zorbaca
yaklaşımlar içindeydi. Mantık basit ve açıktı: *“Burası bizim çöplüğü-
müz. Buranın tek hâkimi biz olmalıyız. Bundan böyle buralarda bizim
borumuz öter. Ya bizdensiniz ya da size rahat yüzü göstermeyiz!”*

Maalesef ki biraz güçlendikleri her yer ve ortamda bu tutumu ser-
gileyegeldiler. Farklı ve muhalif ses ve güçlere tahammülleri tamamen
çıkarlarına endekslidir. PKK'nin çıkarlarına hizmet etmeyen, karşısı-
na alternatif bir güç olarak çıkan her kesim, mutlaka ki tasfiye edilme-
si gereken bir kesim olarak karşılanmıştır. Bu, burjuva-küçük burjuva
milliyetçi hâkimiyet duygu ve olgusunun kaçınılmaz sonuçlarından
olduğundan, PKK benzeri yaklaşımlar sergilemeye devam edecektir.
Bizler bunun bilinciyle hareket etmek zorundaydık.

Bu canlı ve sıcak sohbet ortamında zaman hızla akıp gitmişti.
Saat gece yarısını çoktan geçmişti. Durumun ayırdına varan Enver;
“Bir an önce toparlanıp yola çıkmamız gerekiyor” dedi. Anlıyorum
ki burada biraz fazla zaman geçirmişiz ve gidilmesi gereken bir hayli
yolumuz vardı.

Toparlanırken Berivan Enver'e kısık bir ses tonuyla, erzağımızın
eksik olduğu bilgisini verdi. Enver de *“Yolumuz üzerindeki köyden
hallederiz”* dedi kısaca ve böylece meseleyi halletmiş oldular.

Ev halkının uykudan feragat etmiş olanlarıyla vedalaşıp ayrıldık.
Uğrayıp da erzak temin edeceğimizi düşündükleri köyün adı Kuşlu-
ca'ymış. Öngörüldüğü üzere uğrayıp iki evden erzağımızı temin edip
yola devam ettik.

Gündüzü Bilges ormanlarında geçirecekmışız... Orası her neresiyse ve ne kadar mesafedeyse, ama belliydi ki yetişebilmek için hızlı olmamız gerekiyordu. İşte oraya zamanında varabilmek için bir gayretle önümüzdeki bayırı tırmanmaya koyulduk. Tırmandığımız bayır Bilges sırtlarıymış.

Bu sırtın hâkim orta tepelerinden birinin üzerine karakol kurulmuş. Gececeğimiz hattan görülmüyormuş; ancak genişçe sayılabilecek bir alanı rahatlıkla kontrol edebilecek bir noktadaymış.

Gerilla savaşının yükselişe geçtiği o yıllarda devlet, karşı hamle olarak, 'alan tutma' tarzı gereğince davranmaya çalışıyordu. Araziyi parsellere ayırıp, birbirlerine çok da uzak olmayan hâkim noktalarına büyük çaplı karakollar kuruyor ve böylece buraları ve kontrolü altına girecek çevresini kontrolü altına almış oluyor ve gerillanın hareket alanını kısıtlamış oluyordu.

Tabii ki bu karakollar gerillanın hareketini engelleyemiyordu; ancak ne var ki araziye serbestçe kullanmasını hatırı sayılır oranda kısıtlayabiliyordu. Bu ise elbette ki, hiç de küçümsenebilecek bir engel değildi.

Keza karakollar birbirlerine çok da uzak olmadığından, arada kalan alan hem uzun menzilli silahların vuruş menzilinde kalıyordu ve hem de çembere alıp kuşatmak nispeten daha olanaklı hale geliyordu. İşte böylesi avantajlar sağlıyordu düşmana.

Tabii bu, günün karşılıklı realitesi içinde böyleyken, savaşın daha ileri evrelerinde ise bu karakollar kaçınılmaz olarak düşman güçlerinin 'zayıf halkaları' olacak ve halk ordusunun kolay avları haline dönüşecektir. Düşman bu aşama itibarıyla, bu kez de serpiştirdiği ve artık küçük ve güçsüz kalacak olan bu karakollarının çoğunu geri çekmek ve daha büyük birlikler şeklinde merkezileştirmek zorunda kalacaktır. Ancak, arazinin hâkim noktalarına konuşlandırılmış bu karakolları o aşamaya gelene kadar gerillanın hareket serbestisini önemli oranda sınırlayan unsurlar olarak işlev görmeye devam edecektir... Malum her şey bir ihtiyacın, bir gerekliliğin ürünü olarak, verili sürecin koşulları tarafından karakterize edilir. Tarafların savaş tarzı ve düzeyi, kullanılan araç ve yöntemleri, başvuru taktikler vs... hiç kuşku yok ki karşılıklı olarak birbirlerini koşullar. Savaş önemli oranda bu diyalektiksel dinamikler üzerinden gelişerek yükselir. Başvuru her yeni önlem, devreye sokulan her yeni araç ve izlenen her yeni taktik, kuşku yok ki tarafları karşılıklı olarak bunlara karşı koyabilecek yeni arayışlara iter. Ve böylece taraflar adeta birbirlerinden öğrenerek savaş daha bir büyütüp üst evrelere tırmandırırılar. Bugün işe yarar olan çok önemli bir savaş enstrümanı, işte bu gelişim diyalektiği sayesinde

de, yarın pekâlâ karşı taraf açısından ‘düşmanın zayıf halkası’, ‘zayıf gücü’ haline dönüşebilir...

Karakola uzakça bir yerden sırtı aşırp öteki yüze devrildiğimizde, gecenin hükmü de son demlerindeydi. Yarım saatlik bir yolculuğun ardından konaklama yerine ulaştığımızda ise gün artık ağarmaya yüz tutmuş sayılırdı...

Evet, artık o bahsi edilen Bilges ormanlarındaydık. Bu orman sırtın Hozat’a bakan yüzü boyunca uzayıp giden bir sahaymış. Orman ve sırt, ismini Bilges köyünden alıyormuş.

Akşama, namına çokça duyduğumuz, devrimcilerin has dostu Bilgesli Halit amcanın evine uğradık.

Yakın görünürde başka kimsecikler yoktu. Koca yamaçta tek başına bir ev!.. Önemli bir geçiş ve uğrak noktası olması sebebiyle gerillanın sıklıkla ziyaret ettiği, konakladığı, dar anlarda ‘el aman’ dilediği bir ‘üs’ gibiymiş.

Halit amcaı büyük ve değerli kılan şey sadece yardımlarını esirgememesi değilmiş, bundan daha çok, ta 12 Eylül’den beri karşı-devrimci güçlerin süregelen onca gazabına, işkence ve hakaretlerine, tehditlerine rağmen evini-yurdunu terk etmeyişindeki ısrarımış.

Evine varıp bir fil tanıştığımızda gördüm ki bu yaşlı bilge dostumuz yaşadıkları onca sıkıntı ve eziyetlerden, yıldırma operasyonlarından hiç de yakınır bir durumda değildi. O bildik, aşınası olduğumuz “Sizin yüzünüzden çekmediğim zulüm kalmadı. Allah billah aşkıma evime gelmeyin” türünden yakınma ve naza çekmeler, soğuk davranmalar vs. bu amcamızda, eşi ve çocuklarında yok. Bu ailenin kitabında büyük harflerle “**DÜŞMAN DÜŞMANILĞINI YAPIYOR. O BUNU YAPACAK TABİİ. BİZ NİYE ONUN YAPTIKLARI YÜZÜNDEN KENDİ DAVAMIZA VE ÇOCUKLARIMIZA SIRT DÖNELİM Kİ? BİZ DE KENDİ ÜZERİMİZE DÜŞENİ YAPMAKTA ISRAR EDECEĞİZ. NİYE PES EDELİM Kİ?** Türü şeyler yazıyor olmalıydı. Onca saygı duyulmasının, ayrı bir yerlere konulmasının nedeni de herhaldeki bu tutumlarıydı.

Koca bir tarihe tanıklık yapmış, görmüş geçirmiş bir ulu çınar idi Bilgesli Halit amcamız. Dünün ve günün tanığı bu bilge saygın insanla elbette konuşulması gereken, ondan öğrenilmesi gereken çokça şeyler verdi. Özellikle yakın dönem tarihimiz önem arz ediyordu. 12 Eylül zulmünü, devrimcilerin dağları mesken tutuşunu, yığıtlıkları, yılgınlık ve korkaklıkları, hile-hurdaya başvuran düşmanın kirli oyunlarını,

halkın güçlü ve zayıf yanlarını, devrimcilerin yetersiz kalan yönlerini vs. vs. gibi düne ve bugüne dair yığınla sorunu konuşup öğrenmek önem arz ediyordu. Keza dağları mesken tutan Partizanların hemen hemen tamamına yakını tanıyorlardı. Bugün aramızda olmayan onlarca değerli kadro ve militanımız hakkında çokça şeyler sorup öğrenebilirdik. Sırf bu mevzu bile saatlerce sürebilirdi.

Konudan konuya, daldan dala hızlı geçişlerle gece geç saatlere kadar sohbet ettik. Tüm aile bireyleri sohbetin içindeydiler, kimse uymaya çekilmemişti. Bunu gözetmemiz gerekiyordu. Biz nasılsa gündüz bir şekilde birkaç saat uyuyabilirdik, ama bu insanların buna pek fırsatı bulunmazdı. Komutanımız uygun bir manevrayla bu ortamı hazırladı, “*Biz biraz dinlenir, sabaha doğru çıkar gideriz Halit amca. Siz de uykusuz kalmayın. Onca işi gücü biz değil, siz yapacaksınız*” dedi.

İtiraz etmediler. Vedalaşıp odalarına çekildiler. Biz de teçhizatımızı kuşanıp, öylece biraz dinlenmek üzere bir yerlere kıvrılıp uymaya çalıştık.

Alan riskli olduğundan, sabah baskınına uğramadan evden ayrılp orman örtüsü altında kamufle olmak gerekiyordu. Kalk saatimiz buna göre belirlenmişti. Nöbetçinin seslenmesiyle toparlanıp yola koyulduk.

Yükselteleri sık ağaçlarla kaplı, dere yatağı gibi bir yere gelmiştik. Gündüzü burada geçirdik. Akşam karanlığına kalmadan, orman içi bu dere yatağıvari yerden yürüyerek, bir araba yoluna çıktık.

Köyleri birbirine bağlayarak gelen bu toprak yolun son bulduğu mezraya gitmek üzere, sola dönüp yol boyu yürümeye devam ettik.

Kısa bir yolculuğun ardından, etrafı ormanlık tepeler ve yüksekçe bir dağ ile çevrili, hepi-topu iki haneden oluşan bir mezraya vardık. “*İşte burası son durak Musa yoldaş*” dedi Berivan. “*Son durak*” vurgusundan anlamam gereken, bu alanın aynı zamanda kışlık üslenim alanımız olduğuydu. Çevreyi şöyle bir gözden geçirerek, barınağı nerede yapmış olabileceklerini kestirmeye çalıştım. “*Sen olsaydın bu arazinin neresine yapardın barınağını?*” diye soruyorum kendime ve böylece barınağın yerini keşfetmeye çalıştım. “*Olsa olsa şu dağı sırtlamış gibi duran karşı ormanlık arazidedir*” sonucuna vardım. Acaba isabet ettirebilmiş miydim, doğru muydu tahminim? Merak ettiysem de bunu, ama yine de kendimi tutarak sormamayı yeğledim.

Berivan bana “*Musa*” dedi, değil mi? “*Zeynel*” diyecekken, yanlışlıkla Musa demedi. Bilges sırtını aşp da Hozat tarafına devrildiğimiz o gün, nerden ve niye icap ettiyse, öyle bir anda “*Hozat’taki adım Musa olsun*” dedim ve öylece ismim oldu Musa. Bu ismi Hozat’ta kaldığım o iki-üç aylık zaman diliminde kullandım. Ardından tekrar

Ovacık'a dönmem gerekince, Zeynel ismime geri döndüm. “Musa” ismini son bir kez bir de 1993 yazında kullanacaktım. Legal yayına yazdığım bir yazıda “Gerilla komutanlarından Musa” rumuzu kullanmıştım. Bunun öyküsünü daha sonra anlatacağımdan, şimdilik bu “ön bilgi”yle yetinelim.

Bu mezrada iki kardeş aile oturuyormuş. İlk evi geçip, daha ilerki düzlükte bulunan ikinci eve yöneldik. Üç kısımdan oluşan bir yer evi. Bir tarafında samanlık ve ahır, bir tarafındaysa çitlerle çevrili büyükçe bir ağıl. Evin önündeki hol de çitlerle örülüp toprakla sıvanmış. Holün yine çitlerden örülmüş, oldukça eğreti duran bir kapısı var.

Eve varışımızda seslenmemize gerek kalmadan ev halkı tarafından kapıda karşılandık. Buyur edilip içeri alındık. İki gözden oluşan bir fakirhaneye gelmiştik. “İki gözden oluşan” dediysem de aslında büyükçe bir odaydı sadece. Odayı ortasından ikiye bölen bir perdeyle, “iki gözden oluşan bir ev” haline getirmişler.

En büyükleri 14-15 yaşlarında gösteren dünyalar güzeli bir kız olan, beş çocuklu genç bir çiftin yuvası oluyordu bu fakirhane.

Berivan ve Enver’i “Nerede kaldınız allah aşkına? serzenişiyle karşılayan genç kızımız, her birimizin elini sıkıca sıkarak, “Hoş geldin yoldaş” dedi. Ablalarının ardında sıraya girmiş küçük kardeşler ve onların ardında anne ve baba bizimle tokalaşıp kucaklaştılar.

Berivan habire “Çeto nerede?” deyip durmasa ve kalkıp perdenin arkasına geçip, uyuyan bebeği uyandırmasa, ailenin bir ferdi daha olduğunu bilemeyecektik. Meğerse henüz “kirve” veya “yoldaş” diyemeyecek kadar küçük bir dostumuz daha varmış. Gösterdiği ilgiden belli ki, Berivan’ın gözdesi bu sevimli bebekmiş.

Şapur şupur öperek, mıncıklayarak çocuğu uyandırıp kucağına alıp geldi. O durumda çocuklar herhalde mızızlanıp huysuzlaşır. Hatta çoğu kere ağlar da. Ama bizim bebiş tam aksine durumdan son derece hoşnut görünüyordu. Berivan’a gülücükler saçıp duruyordu. “Tanıdın mı beni Çeto? Sakın ‘hatırlayamadım’ deme, o boncuk gözlerini yerim” diyerek kendince Çeto ile sohbet ediyordu. Unutmadığı, hemen kaynaşmış olmasından belliydi.

Hoş-beş faslı daha yeni bitmişti ki, karşı komşu aile de bizi ziyarete geldi. Yine bir karı-koca çift ve hemen hemen birbirlerine akran yaşlarda, kuzen çocuklar... Gelenler içinde bir de yirmili yaşlarında genç bir kadın vardı. Çocukların hâlâsı ve birbirine elti olan ev sahibi kadınların da görümcesiymiş.

Yoksul insanlar oldukları her hallerinden belliydi. Ve belliydi ki yoksulluk bu yöre orman köylülerinin ‘demirbaşı’ ortak paydasıydı.

Tarım arazileri adeta yok denecek kadar azdı. Birkaç dönümlük tarlası olan, o arazisine buğday ekerek, yıllık un ihtiyacının bir kısmını bununla karşılamaya çalışır... Hayvancılık desen aslında bunun da lafını etmeye değmezdi. 40-50 keçiyle nasıl bir yaşam olanağı bulunabilirdi ki?

Orman köylülerinin çoğunun hayvancılığı işte bu 40-50, bir kısmının ise 80-100 keçisiyle sınırlıydı. Bir kısmının ekstradan birkaç ineği ve on-on beş adet koyunu da olurdu ki, bunlar durumları nispeten daha iyi olanlar kategorisine girenlerdir.

Geniş meraları ve biçimlik otlakları da olmadığından, orman köylüleri kar-kış demeden o keçilerini ormana götürüp taze filiz yaprak vb. şeyler yedirerek doyurmak zorundaydılar.

Binbir eziyet ve zorlukla baş ederek bakıp besledikleri bu hayvanlardan elde ettikleri yağı, çökeleği, kılı ve fazla erkek keçileri satarak diğer zaruri ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırlar. Artık ne kadarını karşılayabilirlerse!

Öyle karakteristik bir yoksulluk göstergesidir ki, bu ailelerin yaz-kış en çok tükettikleri temel gıda maddesi nedir bilir misiniz? Özel hazırlanmış keçi derilerinde topladıkları, ayran ve yoğurt ile sulandırarak koyu ve ekşi yoğurt süzmesi kıvamına getirdikleri pajdo'dur. Yani bir nevi çökelek turşusu gibi bir şey. Ki zaten hali vakti nispeten daha iyi olan aileler, gerillanın "*asfalt eriten*" dedikleri bu pajdoyu yemeklerinin yanında turşu niyetine tüketirler. Ama gel gör ki bu gıda maddesi yoksul orman köylüsünün sofrasının demirbaşı ve dolayısıyla yaşam standardının da simgesi gibidir.

Fakat tam da bu noktada şunu da belirtmek gerekir ki burada biraz da edinilen yaşam kültürünün yarattığı bir sonuç söz konusudur. Koşulları ve var olan olanakları daha iyi ve daha rasyonel değerlendirerek yaşam standardını biraz daha ehveni-şer kılmak pekâlâ mümkündür. Kendi ailemden bilirim, son dönemlere kadar bostan olarak yetiştirdikleri sadece hıyar, soğan ve bal kabağıydı. Meyve olarak bildiklerimiz ise sadece çevremizde doğal olarak var olanlar idi. Oysa daha sonraları pekâlâ yerli yabani ağaçlar, aşı meyve ağaçları üretilirdi. Birkaç evleklik bostan yerlerinde domatesinden biberine, patlıcanından taze fasulyesine kadar bir yığın sebze yetiştirilmeye başlandı. Demek ki bunlar pekâlâ yapılabilir şeylermiş. Yapılmayışı tamamen alışıla geldik o basit, ilkel ve 'kolaycı' yaşam kültürünün bir marifetiydi. Ve sonuçta çoluk çocuk hep birlikte pajdoya, çökelek ve ayrına talim ediliyordu.

Konuğu olduğumuz, kış üslenimi için bize imkân ve yardımlarını sonuna kadar sunan; yakın ilgi ve sıcak dostane sevgilerini esirgeme-

yen bu güzelim insanlarımızın işte böylesine de kıt-kanaat bir yaşamları vardı.

Bu insanları hayati derecede çok çok ciddi riskler pahasına devrimcilere bağlayan çok güçlü etmenlerin olması gerekiyor değil mi? Peki neydi bu insanları böylesine ölümüne devrimcileri sahiplenmeye iten o çok güçlü etmen?

Kuşkusuz farklı argümanlar üzerinden birçok farklı etmen ve etmenler bileşkesi ileri sürülebilir. Ama galiba şu iki etmen en başat elemanlar olarak genel kabul gören etmenlerdir: Öncelikli ve bence en belirleyici etmen, bu insanların hem Kürt-Alevi olmalarından ötürü uğraya geldikleri kıyımlardan ve hem de reva görüldükleri bu sefil yaşamdan sorumlu tuttukları devlete (evet, doğrudan devlete) duydukları kin, nefret ve öfkedir! Devrimciler bu insanların gözünde ve yüreğinde bu kin ve öfkenin dile gelmiş isyanıdır. İşte devrimcileri böylesine ölümüne sahiplenişlerinin nedeni, herhaldeki bu olgusal gerçekliktir.

İster ulusal kurtuluş kimliği önceliği altında, isterse sosyal kurtuluş şiarı altında gelsinler, bu insanların algısında devrimciler her halükarda onların kin ve öfkelerini kuşanmış, mazlumun ahını soran, hakkını arayan/kollayan, bu uğurda ölümü göze almış kurtarıcı-mübarek kahramanlardır.

Tabii öte yandan şu da yadsınamaz bir gerçek ki, Partizancılarla uzun yıllar içinde aralarında oluşmuş güçlü bir gönül bağı var. Yaşlısı genci onları büyük bir sahiplenişle “*bizim çocuklar*” olarak kabul eder olmuş. Onlara sonsuz derecede güven duyuyor ve başlarına bir kötülük gelmesinden ölümüne korku duyuyorlar. İşte bu yüzden ciddi riskler pahasına da olsa onlara yardımcı olmaya gayret ediyorlar. Kendi zor yaşamlarına aldırmaksızın onlara yaşamı kolaylaştırmaya çalışıyorlar. Abartısız ifade ediyorumki, bir gerilla vurulduğunda bu insanlarımız kendi canlarından bir parçayı yitirmişçesine acı çekerler.

Yoldaşlarımızın yılların emeğiyle, kanı-canı pahasına yarattığı-yaratabildiği bir değerdi bu. Bu kitleyle gönül bağı kurmayı başardığınızda görür ve hissedersinizki onlarca-yüzlerce önder kadro ve isimsiz kahramanlarımız, yarattıkları bu eşsiz değerlerde soluk alıp veriyor. Onların varlığını ve sıcaklığını bu tür ortamlarda rahatlıkla hissedebilirsiniz. Belki vurulup ölmüşlerdir, keza başka alanlara gitmişlerdir ama onlar geride bıraktıkları bu değerlerle size güç ve cesaret aşılama devam ederler. Bayrağı daha ileri mevzilere taşıma azminizi bilirler.

Evet, belki gerilla savaşında ve kitlelerin örgütlü bir güç haline getirilmesinde kayda değer mesafeler kat edilememiştir, ama şu yadsınamaz bir gerçek ki, Partizanlar faaliyet yürüttükleri alanlardaki

insanların yüreklerinde kurtarılmış kızıl siyasi üsler kurmayı önemli oranda başarmışlardır. Burada eksik kalan yan, fethedilen bu yüreklerin örgütlü bir güce dönüştürülmemiş olmasıdır.

Evet, kuşkusuz ki eksikliklerimiz, hatalarımız, yetersizliklerimiz saymakla bitmeyecek kadar çok. Ama bu böyle diye, yukarıdaki gibi son derece önemli ve değerli büyük kazanımlarımızı yok saymamız mı gerekiyor, onlara “önemsiz, küçük değerler” muamelesi mi yapmamız gerekiyor? ASLA!

Etrafımızda pervane olan o şen şakrak çocuklar, zaman ilerledikçe, sohbet büyükler arası sohbeta evrildikçe birer birer sessizleşip uykuya yenik düştüler. Kendinden geçip boynu yana bükülen her çiçek, büyükleri tarafından özenle kucaklanıp perdenin ardında serilmiş yataklara taşındı.

İki kardeş ailenin büyükleriyle sohbetimiz daldan dala atlayarak gece yarısına kadar sürdü. Daha çok da onlar soru soranlar, bizler ise yanıtlayanlar durumundaydık. Ne de çok şey merak ederlermiş böyle!.. Tabii üzerinde en çok durdukları ‘milli mesele’yse, DABK’çılarla birlik olabilir miydi? Ayrılığı kabul etmiyor, ne yapıp edip birliği sağlamamızı istiyorlardı. “Onlar kestirip atıyorlar” diye yakınıyorlardı. Umutlarını bizim gayretlerimize bağladıklarını söylüyorlardı.

Sohbetin sonu yoktu, kalkmamız gerekiyordu. Müsaadelerini isteyip toparlandık. Kapı önünde birikme olmasın diye içeride vedalaşıp çıktık. Enver ve Berivan erkeklerden biriyle duvar sotasına çekilip bir şeyler konuşurken; biz de diğer duvar sotasında onların işlerini halletmesini bekledik.

Bu ayaküstü kısa sohbetin ardından, istikametimizi tahmin ettiğim dağa çevirip, yola koyulduk. Hep tırmanışla geçen yolculuğumuz, sanırım bir saat falan sürmüştü.

Barınağımızı, ormanın nispeten daha gür bir alanında, bir dere yatağının yamaçlarına yapmışlardı. Uzaktan bakıldığında sırtımızı zirveleri kar bürümüş o koca dağa vermişiz gibi bir görüntü oluşturuyorsa da, aslında aramızda epeyce engebeli bir arazi uzanıyordu.

Komutanımız barınağın ön kısmındaki düzlükte oturup dinlenmemizi istedi. Kendisi de silah ve çantasını indirip, kapatılıp kamufle edilen barınak girişini açmaya gitti.

Kendi aramızda sohbeta koyulan biz, Enver’in “Hadi gelin” çağrısıyla toparlanıp onun silah ve çantasını da alarak, barınağa gittik.

Gaz lambasının loş bir ışık yayarak aydınlattığı dar ve kısa koridoru geçerek içeri girdik. Biri biraz büyükçe, diğeri ise buna nispeten biraz daha küçük, iki bölümden oluşan, küçük bir sığınaktı. Ranzası, kanepesi olmayan, eğri-büğü, çala çukur zeminli bomboş, cıscıbdak bir yerdi. Bir köşesinde sarıp sarmalanmış erzak yığını, bidonlar ve kasalar falan vardı. Anlıyorum ki kışlık erzağımızın en azından, önemlice bir bölümü işte orda sarılı olan o yığındı.

Yorgun ve uykusuzduk. Hepimiz de bir an önce bir yerlere kıvrılıp uyuma derdindeydik. Komutan Berivan nöbet sıralamasını ve nöbet yerini bildirdikten sonra “*Uyuyabilirsiniz*” dedi. Sabırsızlıkla beklenen izin nihayet çıkmıştı; uyku tulumu ve şallarımıza sarınıp öylece toprak zemine kıvrılıp yattık. Aşırı uykusuzluk ve yorgunluk böyle bir şey işte, insanın asla umurunda olmuyor o eğri-büğü soğuk toprak zemin.

“*Yoldaş! Musa yoldaş!*” diye çağıran yoldaş sesine uyandım. Çağıran yoldaş uyandığımdan emin olunca “*Nöbet sırası sende yoldaş*” dedi. “*Tamam*” deyip kalktığımda uyardı ılık, sevecen bir ses tonuyla: “*Dışarıda hava serin, şalını üzerine al*” dedi ve çıkıp o nöbet yerine gitti. Ben de oyalanmadan kuşanıp ardından gittim. Nöbeti devralıp yoldaşı içeri gönderdim.

Saat dört-beş nöbetçisiydim. Her yönüyle sabahın en sert zaman dilimiydi... “*Hava gerçekten de serinmiş*” diyorum kendi kendime. Ürperen vücudumu şalımla sıkıca örtüp, dikkatimi dışımdaki seslere yönelttim.

O saatler aynı zamanda ormanın güne uyanma saatleriydi. Yaşam alanlarını paylaştığımız asıl ev sahiplerimiz güne merhaba demekteydiler. Farklı farklı türden seslerin katılımıyla kuşlar korosu giderek büyüyordu. Her yönden farklı güzellikte sesler, cıvıltılar ve melodiler geliyordu. Kuş cıvıltı ve şakımaları adeta dinlendirip huzur verici bir müzik dinletisi gibiydi benim için. Oldum olası sevmişimdir bu sesleri.

Gerilla yaşamında nöbet, hayati önemde ciddi bir görev ve sorumluluktu. Çünkü her şeyden önce yoldaşlarının canı sana emanetti! Kavgamızın önemli bir ‘motor gücü’nün güvenliğini üstlenmiş oluyorsun!.. İşte böylesi büyük sorumluluğu olan, son derece kritik-hayati bir görev! İhmale-savsaklamaya ve hele de basite almaya asla gelmez bir sorumluluktu! Bu bilinci ve sorumlulukla nöbetimi tutuyordum.

Nöbetim güzel ve sorunsuz geçti. Görevi benden Berivan devralacaktı. Berivan’ı uyandırıp nöbeti devrettikten sonra, biraz daha kestirmek üzere uyku tulumuma geri döndüm. Uykum vardı aslında, ama

nedense bir türlü tutmadı. Kalk saatine kadar dünyanın dört bir yanını turalayıp durdum.

“*Günaydın yoldaşlar! Kalk saati*” diyen Berivan’ın komutuyla toparlanıp kalktık. Nöbet görevini bir sonraki yoldaşa devreden Berivan, yanıma gelerek; “*Hadi gel seninle kuru odun toplamaya gidelim*” dedi. “*Olur*” deyip kalkıp ardına takıldım.

“*Enver yoldaş gündüz nöbeti için yer belirlemeye gitti. Nöbeti oraya aldıktan ve çevre güvenliği sağlandıktan sonra ateşimizi yakar, çay yaparız*” dedi ve bu arada da barınağın çevresinden fazla ayrılmadan, o dar alandan bir miktar kabuksuz kuru odun toplayıp, ateş yakılacak yere geri döndük. Ateşi, Enver dönünce yakmamız gerekiyordu.

Berivan kıpır kıpırdı. Kalk saati komutu verdiği o andan beri Musa yoldaşına habire bir şeyler anlatıp duruyordu. Kuşkusuz bu durum tamamen benden ötürüydü. Sevecen bir küçük kardeş edasıyla: “*Bak proleter, inanmazdın dimi Perihan yoldaşının (burada beni batıdaki kod isimle, kendisini de gerçek ismiyle ifade ediyor) çaki gibi bir gerilla olacağına? Aslında ilk başlarda ben de pek umutlu değildim. Hatta umudumu tamamen yitirmek üzere olduğum anlar bile oldu. Geceler kâbusum olmuştu Musa yoldaş. Gece yolculuğu başladığında benim tüm şalterler bir anda “pat” diye iniveriyordu. Kanım çekiliyor, elim ayağım birbirine dolanıyordu. Resmen zulümdü o gece yolculukları. İki adımda bir paaat yere kapaklanıyordum. Ya yüzükoyun ya sırt üstü. Kıç üstü düştüğümde kendimi şanslı sayıyordum. Her yanıma yara bere içindeydi. Biri kapanmadan birkaçı oluşuyordu. Yara üstüne yara açılıyordu. Düzeleceğime, adeta habire geri gidiyordum. Moral namına bir şey kalmamıştı. O kendine güvenen güçlü kuvvetli Peruşka gitmiş, yerine pısırık, himbil biri gelmişti. Yoldaşların sabırlı, ısrarlı motivasyonları olmasaydı, “*Birçoğumuz aynı evrelerden geçtik, sen istisna değilsin. Korkma, atlatacaksın bu evreyi*” türünden cesaret verici telkinleri olmasaydı herhalde ki ben çoktan teslim bayrağını çekmiştim. Onların ısrarıyla ben de yavaş yavaş kendimi toparlamaya başladım. ‘Madem ben tek istisna değilmişim, madem başka yoldaşlar da başarmış, o halde ben de başarabilirim. Başarmalıyım’ deme safhasına geçtim. İşte böyle böyle, düşe-kalka geceye yenilmemeyi öğrendim. Ona hükmetmeyi başardım. Şimdi görüyorsun yoldaşını işte. Sen bile ardımdan yetişemiyorsun. Öncü birimde komutanlık yapıyorum ne haber” diyerek gelip beni kucakladı. Neşeli ve coşkuluydu, “*Senin kırsala geldiğini duyduğumda çok sevindim yoldaş. Ne bileyim, insanın sevip saydığı, gönül rahatlığıyla güven duyduğu tanışlarıyla bu zorla ortamda bulunması sanki de ayrı bir güç aşıyor insana. Sana da böyle olmaz mı yoldaş?*” dedi.*

Haklı olduğunu ve onunla aynı ortamı paylaşıyor olmanın beni de sevindirdiğini söyleyip gösterdiği azim ve kararlılıktan ötürü de kendisini kutladığımı dile getirdiğimde adeta kanatlanmış uçuyor gibiydi.

Biz iki eski dost senli-benliliğiyle sohbetin koyuluğundayken Enver'in "Ateşi yakabilirsiniz yoldaşlar" şeklindeki sözleri devreye girdi.

Tipik reaksiyoner hazır cevapçılığım var ya. Enver'in sözleri hemen tetikleyiverdi; "Ateş, başkomutanımız tarafından Vartinik'te çakılan kıvılcımla ta 1972 yılından beridir yanıyor zaten Enver yoldaş. Sen getir çaydanlığını koy üstüne kaynasın" diyerek takıldım kendisine.

"Haklısın" dedi, "Ama ben o ateşi değil, odun ateşini kastediyorum Musa yoldaş. Bunu bile bile sözcüklerle oynamak hoşuna gidiyor değil mi?" dedi cevaben. Ortam şenlenip ısınveriyor bu tarz küçük sataşma ve atışmalarla.

Kahvaltıdan sonra toplanıp yapılacak işleri konuştuk. Barınakta yapılması gereken öyle pek fazla bir işimiz yoktu. Zeminini biraz düzeltip, yatak altları için de birkaç tahta ayarladık mıydı, tamam sayılırdı. Bir miktar erzak eksikliğimiz olduğu söylendi. Siparişlerini vermişlermiş. Hallolduğunda, bunları barınağa taşıma işimiz olacaktı. Hâlihazırda en önemli eksikliğimiz ise kışlık kamufraj ve kar ayakkabısıymış. Her gerillanın mutlaka kışlık kamufraj elbisesi ve lekan veya hedik türünden kar paletinin olması gerekiyormuş.

"Beyazlık"larımız için Berivan her birimizin ölçüsünü aldı. Çanta kılıflarını da hesaba katarak ne kadar kumaşa ihtiyacımız olacağını tespit etti. Kumaş geldikten sonra köyden kadınlara biçtirilecek dikimini ise kendimiz yapacaktık.

Bu nispeten kolaydı. Sorun lekan teminindeydi. Az sayıda ustası varmış bu işin. Ve öyle ha deyince, çabucak yetiştirilebilecek bir şey de değilmiş. Uzun uğraşlar gerektiriyormuş lekan ağaçlarının hazırlanması.

Enver, bir ustaya yazdan birkaç çift sipariş vermişmiş, ama adam kesin söz vermemiş "Yetiştirebilirsem yaparım" demişmiş.

Yapıp yapmadığını bilmiyoruz. Öğrenmemiz gerekiyordu. Yapmamışsa mecburen daha basit olanından kendimiz yapacaktık. Bu basit türüne "hedik" deniyormuş. Ben ilk kez duyuyorum, görmüşlüğüm de yok. Bizim taraflarda lekan kullanılır. Her evde mutlaka 2-3 çift bulunur...

Berivan, hem barınağı ısıtmada ve hem de yemek ve ekmek pişirmekte kullanmak üzere kuzine türü bir sobaya ihtiyacımız olduğunu, bunun da mutlaka alınması gerektiğini söyledi.

Hepi-topu bütün ‘acil işlerimiz’ bunlardan ibaretti. Ancak bunlar dışında çok daha esaslı bir sorunumuz vardı. Yedek barınağımız ya da hiç olmazsa bir miktar yedek erzağımız olmalıydı... Barınak yapımı için artık çok geçti. Belki uygun bir arazide, elverişli bir mağara veya kaya oyuklarının bulunduğu yerlerde, bir miktar ‘olağanüstü haller erzağı’ stoklayabilirdik. Bunu yapmayı önümüze ‘ikinci esaslı görevimiz’ olarak koyduk.

Berivan ve Enver dışında kalanlarımız, alanın da, arazinin de ve kitlelerin de yabancıydık. Dolayısıyla da böyle bir olanağımızın nerede ve nasıl olabileceği konusunda somut herhangi bir fikrimiz yoktu. Haliyle de esas rol bu iki yoldaşa düşüyordu. Olasılık ve soyut fikir yürütmelerle yoldaşların somut fikirler oluşturmalarına yardımcı olmak dışında, ‘biz çaylaklar’ın yapabileceğimiz bir şey maalesef ki yoktu.

Eksi ve artılarıyla farklı farklı birkaç nokta üzerinde yürütülen görüşmeler neticesinde, Aliboğazı taraflarında olduğu ifade edilen (tabii Aliboğazı’nın adını duymuştuk, ama hangi tarafta ve nasıl bir yer olduğu konusunda da bir fikrimiz yoktu). Tağar Mezrası’ndaki ilişkiler üzerinden şansımızı denemeye karar verdik.

“Muhtemelen” dedi Enver, “DABK’çı arkadaşların ana birliği veya büyükçe bir birliği de bu kış o taraflarda üstlenecektir. Tabii bu bize engel değil. Aliboğazı kocaman bir alan. Kimse kimseye bulaşmadan, engel oluşturmadan kalabilir. Ama ilişkiler sorunu farklı. Biz Tağar’dan öteye geçmiş değiliz. Bu yüzden de ancak ki bahsini ettiğim ilişkiler üzerinden hesaplarımızı yapabiliriz. Doğru olanı budur. Bu durumda da mutlaka DABK’çı arkadaşlarla karşılaşırız. Yardım alabileceğimiz ilişkilerin çoğunluğu onlar daha yakın duruyorlar. O yöre insanlarıyla yıllara varan ilişkileri sürdürenlerin tamamına yakını DABK saflarında kaldı Cebo’su, Topçu’su, Qero’su, Zilan’i hep o yöre insanı. Eş, dost, akraba olurlar birbirleriyle. Keza Deniz’i, Rıza’sı, Mazlum’u, Aydın’ı ve daha birçoğu yıllardır oralarda faaliyet yürütüyorlar. Bizde tanıdıkları ise bir tek Şerif, Bizek ve Sarı Silo... Haliyle de kitleler bunları gözetiyor. Elbette bize de destek veriyorlar, ama çoğunun DABK’çılara daha yakın durduğu da bir gerçek. Bunu bilmenizde fayda var” diyerek bizi bilgilendirdi.

“Bize de yardım ederlerse, bundan emirsek, DABK’çı arkadaşlara daha yakın olmalarının konumuz açısından pek bir önemi yok. ‘DABK’çılarla karşılaşmamız işimizi riske atmaz’ diyebiliyorsan, bence ortada pek bir sorun yok. Gidip şansımızı deneyebiliriz” diyerek görüşlerimi dile getirdim.

Enver sorunu bu yönleriyle de sorgulayıp, “*Bence olumsuz bir durum olmaz*” dedi. Ardından da Berivan’a dönerek, onun da bu konuda bir şeyler söylemesini istedi.

Berivan gayet rahat ve emindi; “*Yok yok, her iki hususta da içiniz rahat olabilir. Bence orada şansımızı deneyebiliriz*” dedi.

Böylece sorunu bu şekilde sonuca bağlayıp, toplantımızı noktadık.

Sonraki günlerde ‘acil’ addettiğimiz işlerimiz peşinde koşuşturduk. Lekan işimiz hallolmamıştı. Başka köylerden zar zor iki lekan ancak toplayabildik. O da baharda kendilerine geri verme koşuluyla. . .

El mecbur “*hedik*” denilen türünden yapacaktık. Neyse ki Enver nasıl yapılacağını biliyormuş. Gerekli malzeme ve aletleri “*ev sahibimiz*” mezradan temin ederek işe koyulduk. Enver’in verdiği ölçüler ve yapım bilgileri eşliğinde barınağı küçük bir marangoz atölyesine çeviriverdik. Zevkli bir işti. Bir yandan eller çalışırken, bir yandan da sohbet koyulaştırılıyordu.

“*Geçen kış*” diyor Berivan, “*kaldığımız barınak da şimdiki gibi köye yakındı. Kar yolları kapatıp da geçit vermez olunca, uygun havalarda köye inerdik.*

Basılıp da donmamış yumuşak karda lekansız yürünemez ya, şehirli yeni yoldaşlardan bir bu sonuçtan hareketle keçileri ormana götürüp getirdiğini anlatan ev sahibimize; “*Amca kaç keçiniz var? Amcanın, ‘50-60 tane kadar var kirve’ demesi üzerine de (kafasında her keçiye 4 lekan gerekir hesabıyla toplam lekan ihtiyacını belirlemiş olmalı ki) peki o kadar çok lekani nereden buluyorsunuz?*” dedi. . .

Tabii ev halkının, özellikle de ‘yeni yetme’ gençlerin şaşkın hallerini görmemiz gerekirdi, anlatılır türden değil valla. Biz ise gülmekten alıkoyamadık kendimizi. Eee, gülünmeyecek gibi de değil hani.

Şaşkınlığını atlatan ev halkı da gülme korosuna katılınca ortalık curcunaya kesti. Yoldaş ise afallamış vaziyetlerde durumu anlatmaya çalışıyordu. Ne olmuştu da bunca insan gülüyordu? “*Ne, ne var? Ne dedim ki böyle gülüyorsunuz?*” diyerek tepki veriyordu.

Sonra, galiba Şerif yoldaş kendisini toparlayıp, yoldaşa gülme nedenini açıklamıştı. Söylediklerinin komik olduğuna ikna olmuştu. . . Ne bilsin garibim. ‘Biz lekansız yürüyemiyorsak, keçilerin de aynı sorunu olmalıydı, demek ki onlara da lekan giydirerek ormana götürüp getiriyorlar’, diye düşünmüş. Çok gülmüştük değil mi Enver?” dedi.

Enver de; “*Evet ya, çok komikti. Köylüler her seferinde yoldaşa takılırlardı, ‘Kirve bizim falanca keçinin bir çift lekani eksik, acaba seninkileri ödünç verebilir misin?’ derlerdi. Yoldaş da her seferinde,*

“*tabii tabii, neden olmasının kirve, buyurun alın’ diye yanıtlardı*” diyerek Berivan’ı doğruladı.

“*Komikmiş gerçekten de*” dedik dinleyiciler olarak.

İlerleyen günlerde eksik erzağımızı tamamladık. Kamufajlarımızı dikip bitirdik. Yakın sayılabilecek mesafelerdeki çevre köy ve mezralara gidip hem ilişkilerimizi tazeledik, hem ajitasyon-propaganda faaliyeti yürüttük ve hem de halktan insanlar arasındaki bazı sorunlara el atıp çözümler bulmaya çalıştık.

Kısa ve ama verimli sayılabilecek bir kitle çalışması olmuştu. Fakat kesinlikle önemli bir şeyleri eksikti bu tür çalışmalarımızın. Gözlemlerim artık yavaş yavaş yargısal düşünceler oluşumuna evriliyordu: Pülümür’den Ovacık’a ve Hozat’a varan bu hat üzerinde onlarca köye gitmiş ve yüzlerce insanla ilişkileniştik. Kitlelerin önemlice bir çoğunluğu Partiye gönül vermiş taraftar ve sempatanlarımız idi. Azımsanmayacak bir kesimi de aktif destek verenlerdi. Hatırı sayılır bir kesim ise verilen görevleri ikiletmeden yerine getirenlerden oluşuyordu. Ve ama gelin görün ki bu muazzam ve nitelikli kitlemizle ilişkilerimiz tamamen gerilla birliklerindeki komutan ve siyasi komiserler üzerinden sürmekteydi. Ve bu da tek tek bireylerle kurulan ve esası kuryelik ve lojistik ihtiyaçların karşılanmasında görevlendirmelerden ibaret olan bir ilişkileneydi. Yani asla düzenli, koordineli, komiteleşmeye dayalı bir örgütlülük, kendi içinde işleyen ve Parti örgütüyle organik bağı bulunan örgütsel bir mekanizma ve bir “*örgütlü kitlese güç*”, kitlese (örgütsel aygıtlar, komiteler, meclisler ve milis örgütlülüğü şeklinde) bir çalışma ve yapılanmamız yoktu... Daha önceki yerlerde olduğu gibi şu son gezdiğimiz yerlerdeki insanları da böylece bırakıp gideceğiz. Ve kim bilir yolumuz bir daha ne zaman düşer buralara. Bahara kadar uğrayamayacağımız ise kesin gibi...

Peki, böyle mi olmak zorunda? Yani bu yapılagelen tarzın dışında başka bir yolu-yordamı yok muydu bu işlerin? Mantığım buna itiraz ediyor. “*Mutlaka farklı olması gerekiyor. Böyle olmaz! Böyle kitle faaliyeti, böyle kitle örgütlenmesi olmaz! Böyle Parti çalışması ve milis gücü olmaz! Ve haliyle gerilla faaliyeti de doğru dürüst olamaz!*” diyor. Ancak kafamda oluşmuş net-somut bir çözüm projem de henüz bulunmuyordu. Gerilla dışında yerleşik illegal Parti faaliyet ve faaliyetçilerinin olmamasını mantığım pek kabul etmiyordu, netleşen esas şey buydu.

Kafamdaki bu düşüncelerle Aliboğazı’na gitmek üzere yolculuk hazırlıkları gördüğümüz o günlerde, Şerif’in gönderdiği kurye birliğimiz de çıkıp geldi. Beklediğim raporları getirmişlerdi. Bu iyi olmuştu, sevindim.

Gitmemiz gerekiyordu, raporlar üzerine çalışmayı ancak dönüŖte yapabiliirdim. Kısaca bir göz atıp, uygun bir yere gizledim. Bu arada yoldaŖlarda barınağın kapısını kapatmaya ve kamuflajıyla uğraŖıyorlardı.

“*Ev sahiplerimize*” uğrayıp vedalaŖtık. Ne de olsa epeyce uzağa gidiyorduk. Hemen öyle çarçabuk da dönemeyecektik. Bilgilendirmek gerekiyordu.

Çocuklar temelli gideceğimizi sanmıŖ olmalılar ki, “*Gitmeyin, bizde kalın. Niye gidiyorsunuz ki?*” türünden Ŗeyler söylüyor, ellerimizi, bacaklarımıza sarılıp duruyorlardı. Benim dünyalar güzelim genç kızım da bir kenara çekilmiş, sessizce gözyaŖı döküyordu... O kısacık sürede birbirimize müthiŖ bağlanmıştık. Aramızda özel bir sevgi ve dostluk bağı olmuştu. Tüm yoldaŖlara sevgi dolu ve bağlıydı elbet, ama galiba bana biraz daha düşkündü. Biraz daha ayrıcalıklı gibiydim.

Onu asla öyle bırakıp gidemezdim. Mutlaka gönlünü rahatlatmalı, öyle ayrılmalıydım. Yanına varıp, “*Hayrola ablacık, neden böyle sulu sepken yađıŖlısın? Bilmeyen de sanır ki dönölmez yola gidiyoruz*” deyince, derin bir uykudan uyanır gibi, sözlerimi kuyruk ucundan yakalayıarak, sevinçle, “*Ben sanmıştım ki temelli gidiyorsunuz. Geri geleceğinizi bilmiyordum*” diyerek gözyaŖlarını silip kalkıp boynuma sarıldı.

“*Elbette geri geleceğiz deli kız. ‘Bu kış senin misafiriniz’ dedik ya, kovsan da gitmeyiz. Ŗimdi bir iŖ için geçici olarak ayrılacağız. Bir aya kalmaz geri döneriz. Hem, unuttun mu biz gerillayız, hiçbir yerde kalıcı olamayız. Elbet buradan da gitmemiz gerekecek değil mi? Sen kendini bu fikre hazırlasan iyi edersin*” dedim.

Bu sözlerim ablacığı da diğer afacanları da rahatlatmıştı. Artık hava açmış, güneŖ doğmuştu. Gökyüzü pırıl pırıl parlıyordu... Ve artık gönül rahatlığı içinde vedalaŖıp yolumuza gidebilirdik. Ardımda ağlayan çocuklar bırakarak çekip gitmek benim kâbusumdu. Onların o halleri kolay kolay aklımdan çıkmaz.

Güzergâhımız üzerindeki birçok köy ve mezraya uğradık. Ŗimdi çoğunun ismi aklımda kalmamış, maalesef ki unutmuşum. Galiba artık yaŖlanıyorum. Anımsayabildiklerim ise sadece Ŗunlar: Kakberi, Çirik, Zimek, Dereköy, Kozluca’nın bir-iki mezrası, Amutka karakolunun karşı yakasına ve alt kısımlarına düşen kimi köy ve mezralar...

Geçtiğimiz her köy-mezra, orman ve yol-yolak yoldaŖlarımızın Partizanların izlerini hatıralarını taşıyor... Enver ile Berivan kendilerine aktarılan bu Partizan öykülerini bize aktarıyorlar. Dünü bugüne,

bugünü yarına bağlamanın, kök ve dal bütünlüğünü oluşturabilmenin özgün yollarından biri oluyor bu tür aktarımlar... Her birimiz bir güzel kavramalıydık ki bu günümüz dünsüz, yarınımız bugünsüz olmasın! Her birimiz bugünümüzü dünü unutmadan, yarını bugünden düşünerek yaşamalıydık. Aksi takdirde rüzgârın oradan oraya savurup attığı köksüz, meyvesiz saplardan bir farkımız olmazdı.

12 Eylül karanlığının o en koyu dönemlerinde bu dağlarda umudun, başkaldırı ve direncin ve de geleceğin sembolü meşaleyi söndürmeyen ve de hep yanar vaziyette tutan Partizanların birçok önemli kadro ve militanına üs ve eylem sahası olmuş bir arazideydik.

1981 yılı başlarında Parti 2. Konferansımız bu alanda gerçekleştirilmişti. Bu arazi Süleyman Cihan, Süleyman Önder, Hasan Hayri Aslan, Hıdır Ayata, Erhan Gencer, Erdoğan Şenci, Hasan Aksu, Hayrettin Bakış, İbrahim Ünal, İsa Güzel, Orhan Bakır, Sefa Kaçmaz, Ali Mete, Ali Haydar Akgün, Hüseyin Balkır, Kâzım Çelik, Hıdır Aykır, Ali Karadağ, Ağa Şimşek, Aziz Süren, Murat Diri, Müslüm Emre, Cihan Taş, Ali Kayadoğan, Fecire Yıldırım, Kenan Bozkurt, Hüseyin Tosun, Rıza Sökmen, Zeki Uygun, Nuri Coşkun, Ali Uçar, Hıdır Yeter, Şefik Karaağaç, Güler Yapışkan, Veysel Uyar, Murat Sever, Ali Demir, Gülfidan Demir, Kibar Kaygısız, Müslüm Elma, Cafer Canggöz, Hacı Demirkaya, Hüseyin Gözlu, Zeynel Demirçivi, Metin Eker, Süleyman Yeşil, Manuel Demir ve daha pek çok kadro ve militanımızın ayak izlerini taşımaktadır.

Bu anı ve anlatılar eşliğinde süren yolculuğumuzun kaçınıcı gününde Tağar'a varmıştık, doğrusu bunu net olarak anımsamıyorum. Neticede hoş, güzel bir yolculuk olmuştu. Tağar'a girmeden Amutka karakolu tarafında kalan bir mezraya uğradık. Temin etmeleri için iki taraftarımıza bir miktar erzak siparişi verdik.

Tağar'a varan ara yollar pek tekin değilmiş. Düşman pususuna düşme olasılığı kuvvetliymiş... Bu yüzden komutanımız bizi varacağımız evleri üst sırtlardan denetleyebileceğimiz ham bir araziden götürmeyi tercih etti.

Gözetleme yapacağımız yere varıp mevzilendik. Kuş bakışıyla gözetlemeye aldığımız yer. İki evden oluşan bir mezraydı. İyi bir noktadaydık, adeta tepelerine dikilivermiştik. Evler, yarın hemen dibindeydi.

Kısa bir süre sonra evden genç bir kadın çıktı. Bulduğumuz yükseltinin önüne geldi. Konuşma sesi bize kadar geliyordu. Kendi kendine söyleniyor olamazdı, birileriyle konuşuyordu. Enver bu tabloyu şöyle yorumladı. *"Bu, DABK'çılara katılacağını söyleyen Zeyno. Evin genç kızlarından biri. Muhtemelen DABK'çılar buradalar. Nöbe-*

ti genellikle bu yarın önündeki kayalıklarda tutuyorlar. Zeyno nöbetçiyle konuşuyor olmalı”.

Ve haliyle bu durum, ortamın “temiz” olduğu anlamına geliyordu. Enver yardan aşağı küçük bir taş atıp Zeyno’nun bizi görmesini sağladı.

“Gelin gelin” manasında el-kol hareketleri yaptı. Kalkıp yan yamacı dolanarak aşağı indik.

Doğru tahmindir; DABK’çılardı... Nöbetteki arkadaş şu meşhur Cebo imiş...

Nöbet yerine gitmek olmazdı; uzaktan selamlaşmakla yetindik... Zeyno ile tokalaştık her birimiz. Berivan ile Zeyno sıkıca kucaklaştılar.

Önümüze düşüp “buyurun içeri geçelim” dedi. Sevecen, sıcak bir ses tonuyla yapmıştı bu daveti. Enver içeride kimlerin olduğunu sordu, “Valla Enver kirve bizimkilerin hepsi burada. Kimi arıyorsan, kolayca bulursun” dedi.

İlginç ve de tipikti! Buradaki iki hane de yine iki kardeşindi. Biri Zeynoların diğeriyse amcasıgilinmiş. Bizim öncelik tercihimiz yoktu. Zeyno buyur ettiği için haliyle onlara gittik. Diğer evde de gerillalar varmış. “Kalabalık olmalılar ki iki eve dağılmayı uygun bulmuşlar” diyorum içimden.

Bu arada Enver eğilip kulağıma “Anlaşıldığı kadarıyla tahminimiz doğru yoldaş. Demek ki bunlar tüm güçleriyle bu kışı Aliboğazı’nda geçirecekler” dedi. “Galiba öyle” dedim kısaca. Aklımdan ise “Belki de son anda gerekli olan bir toplantıları falan vardır. Bu yüzden de bir araya gelmiş olabilirler” şeklinde bir olasılık geçti. Dillendirme gereği duymadım. Zaten isteseydim de buna fırsat kalmamıştı. Zeyno kapıyı açıp içeri aldı bizi.

İçeri ilk giren de kendisi olduğundan konuklarına seslenerek, “Bakın size kirve Enver’in grubunu getirdim” dedi.

Tek göz mekân adeta hıncanın doluydu... Ev halkından olanlar bizi kapı girişinde karşılayıp tokalaştılar. “Buyurun kirveler, buyurun. Hoş geldiniz” diyerek de samimi sıcak ilgilerini sundular... Tanıdıklarını sadece Enver ile Berivan olduğundan onlarla daha senli-benli bir hal hatır sorma faslına koyuldular.

Halkımızın bu yakın sıcak karşılaşmasına karşın DABK’çı arkadaşların içlerinden sadece birkaç kişisi ayağa kalkıp bizimle tokalaşma nezaketi gösterdi. Diğerleri oturdukları yerden “Hoş geldiniz” demekle yetinmeyi tercih ettiler.

Kim kimdir bilmiyorum... Gözlerim aralarında tanıdık simalar var mı diye gezinirken, dipte, kuytu bir yerde oturan bir simaya takıldı. Evet, bu bir tanıştı. Ta 1977 yılından, İstanbul Alibeyköy-Güzeltepe mahallesinden tanıştığımız, Mazgirtli Hakkı'nın ta kendisiydi. Belli, o da beni tanımış olmalı ki gülümsüyordu. Ardından da yerinden kalkıp yanıma geldi. Tokalaşıp sıkıca kucaklaştık. "*Hoş geldin proleter yoldaş. Benim adım Mazlum*" dedi, kısık bir ses tonuyla. "*Memnun oldum. Hoş bulduk. Bana da şimdilik Musa diyorlar*" dedim. Geçip bir kenara oturduk.

Mazlum'un yakın ve sıcak alakası diğer arkadaşların merakını uyandırmış olmalıydı ki, bir anda birçoğunun bakışları bize yöneldi. Ve tabii bu dikkat yoğunlaşması, içlerinden birkaç arkadaşın daha beni bilmelerine yol açtı. Hem fotoğraflardan ve hem de kırsalda olduğum bilgisi buna yeterliydi; kim olduğumu rahatlıkla anlayabilirlerdi. Nitekim birkaç kişi daha kalkıp yanımıza geldi. Tokalaşanlar gerilla isimleriyle kendilerini tanıtmayı da ihmal etmedi, "*Ben Deniz*", "*Ben Zilan*", "*Ben Topçu*", "*Merhaba Proleter, ben Cem! Tanıdın mı?*" dedi bir diğeri. Çıkaramadığımı anlayınca da işi kolay yoldan, kestirmeden halletmeye karar verdi. Kulağıma eğilip, "*İstanbul Sütlice'den Ali Rıza Sabur. Beko Mehmet'in amcaoğlu. Şimdi hatırladın mı?*" dedi.

Komikti, bunca bilgiden sonra sorulacak soru muydu: elbette tanımıştım. Kalkıp tekrardan sıkıca kucaklaştık. Cem ve diğer yoldaşlarımızla uzun uzun hal hatır eyledik. Beko Mehmet'in nerelerde olduğunu, neler yaptığını sordum. İstanbul'daymış, iyiymiş. Diğer Sütlice tayfasından aklıma gelenlerden Mehmet Soylu'yu, kardeşi Mixo'yu, Bayer'i, Zeynel ve İsmail Şahin kardeşleri, Hıdır'ı, Mustafa'yı, Yıldırım hocayı ve Sevim'i, Motor'un çocuklarını, lokantacı üç kardeşi Kemâl ve Belgüzar çiftini, dönerci Zeynel Tunç'u eşi ve kızı Meral'i sordum. Herkesin iyi olduğunu söyledi. Eski dost ve tanışlara olan ilgim hoşuna gitmiş görünüyordu. Niye unutamam değil mi? İyi günde, kötü günde bir yığın güzel ve değerli paylaşımlıklarımız olan bu güzel ve değerli dost yürekli insanlarımızı unutmak olur muydu? Başkasını bilmem, ama benim kitabımda olmazdı. İnsanlar kullanım süreleri olan, dolunca da kaldırılıp bir kenara atılan "şey"ler değildi ki!

Bir süre sonra diğerleri yerlerine döndü ve Mazlum ile sohbetimize devam ettik. "*Hıdır ağa nerede?*" dedim. Anladı firarilerden Hıdır Uludağ'ı sorduğumu. "*Diğer evde*" dedi kısaca.

"*İhtiyarlamışsın mısayip*" diyerek takıldım kendisine. Gülerek "*Dağların sıcağı-ayazı, suyu-havasını insanı çabuk kartlaştırıyor mısayip*" dedi (Sahiden öyle mi acaba?). Muhtemelen vardır bir etkisi, değil mi?

[‘Mısayip’, kökenini tam bilmiyorum ama galiba Zazaca bir kelime. Türkçedeki karşılığı “sağdıç” demek. Ama içeriği çok çok farklı. Gerçekte birbirlerinin mısayibi olmayanlar da, bazı bazı bir sevgi ifadesi olarak birbirlerine mısayip diyebilirler. Bizim buradaki kullanışımız ise aslında daha çok ima ve gönderme tarzındaydı. BenMazlum’un köylüsü Haydar Bayar’dan ötürü bu ifadeyi kullandım. Mazlum da kibarca karşılık vermiş oldu. Vakti zamanında Haydar ile mısayip olmuştuk, Mazlum da bunu biliyordu. Aslında mısayipliğimizin hikâyesi de bir o kadar ilginçtir. 1976-1977 yıllarında, İstanbul’un birçok kırsal devrimciler tarafından işgal edilip parselleniyordu ve köylerinden göçüp gelmiş yoksul insanlarımıza briketten, tek katlı birkaç gözden oluşan konutlar yapılıyordu. Bunlardan devrimciler inisiyatifinde yapılanların en meşhurları 1 Mayıs Mahallesi, Gazi Mahallesi, Derbent, Küçük Armutlu, Güzeltepe ve Örnektepe’deki bir mahalleydi. Haydar ve Mazlum ile Güzeltepe mahallesindeki faaliyet sürecinde tanışmıştık. Yağmurlu bir gecede Haydar ile güvenlik nöbetçisi olmuştuk. Abisi Cafer’e de ev yapmıştık. Ustaları da bendim. Haydar askerden yeni gelmişti. ’78 yazında düğünü olacakmış. Ancak ana-babası “*Oğlum mısayipsız düğün olmaz*” diyerek, kendisine birini bulmasını istemişler. Yani şart koşmuşlar. Haydar ile de ilk sohbetimiz. Birbirimizi doğru dürüst tanımıyoruz... Sohbetin sıcak bir deminde, damdan düşercesine “*Yoldaş gel sen benim mısayibim ol da beni büyük bir deritten kurtar*” dedi. Ben de hiç ikiletmeden “*tamam, senin canın sağolsun kirvemim isteğini geri çevirecek değilim ya*” dedim. Ve işte böylece olduk mısayip. Tabii haliyle abisi, yengesi ve diğer yakın akrabaları nezdinde ben artık ailelerinin kıymetli-saygın bir ferdi olmuş oluyordum. Alevi-Kızılbaşlarda bu “*müessese*” işte böylesine de kutsal ve değerliydi. Kan bağından da öte bir kutsallığı vardır. Öyle ki, mesela yedi göbek kız alınıp verilmez mısayiplik bağı olan aileler arasında.

Mısayiptim. Düğünde bulunmam ve ata bindirilir damın önüne getirilecek gelinin başına damat ile birlikte elma atmam gerekiyordu. Ancak aksilik oldu, düğüne gidemedim. 1978 yazında Gültepe-YahyaKemâl semtinde (ki bu semtte aynı yılın nisan ayında da İsmail Hanoğlu yoldaşımız faşist elebaşlarından Şerif bilmem ne itinin cezalandırılması esnasında, korumalarıyla yaşanan çatışmada vurularak ölümsüzleşmişti. O çatışmada Hanoğlu’na gözcülük yapan Hüseyin Karakuş ise yara almadan sıyrılmayı başarmıştı) Dersim-Pülümürlü Hüseyin Ceylan yoldaşımız MHP’li faşistler tarafından katledilmişti. Bu yoldaşımızın YahyaKemâl’den Beşiktaş-Kabataş’a götürülecek cenaze kortejinde “*güvenlikçi*” olarak yer almış ve Gültepe-Levent kavşağında yapılan çevirmede silahımla birlikte düşman güçlerinin eline düştüm. Ve dolayısıyla da düğüne gitme şansımı yitirmiş oldum. Tabii

bu tür mazeret bildirimli durumlarda da “Allah vekil” adı altında bir hal çaresi devreye sokuluyor... Öyle de yapmışlar. Benim mazeretimi bildirmiş ve köyden birini benim adıma vekil tayin etmişler, elmayı o atmış. Ve böylece adet de yerini bulmuş. Gelenek-göreneklerine bağlı insanlarımızın gönülleri hoş tutulmuş oluyordu işte.

Haydar o yıl veya bir sonraki yıl Dersim’de Partimiz önderliğinde örgütlenen şu meşhur “*Deşt toprak işgali*” sırasında, birçok kişiyle birlikte tutuklanıp hapsedildi. İçeride ne kadar kaldılar bilmiyorum. Ama çok uzun kalmadılar. Sonraki yıllarda bir kez de 9 Metris firarisine şoförlük yaparken, Edirne’de firarilerle birlikte tutuklandı. Bir sürede o dönem hapiste kaldı mısayıbim.

Mazlum’u bulmuşken mısayıbim ve ailesi hakkında “*taze*” hava-disler almam iyi olacaktı. Hapisten çıkmışmış. İyilemiş. Bir oğulları varmış. Boşanmışlarmış. Annesi-babası ve kız kardeşi Yadiğâr dışındada herkes gurbetteymiş vs. vs.]

Mısayıp mevzusu böylece kapanınca, Mazlum’a, “*Demek o bahsini çokça duyduğumuz meşhur Topçu-Diyarbakır’ın Alişer’i- budur öyle mi?*” diye sordum.

“He, meşhur Topçumuz bu gördüğün erkek güzeli babayığidin ta kendisidir. Koçuşağı aşiretinin has evlatlarından biri olan Ali Karadağ yoldaşla da amca çocukları olurlar... Şu hamur yoğuran da bizim Eyle. Sizin oralı Dılağa’nın torunu. Kılıçayırlı köyünden. Eyle yaman kadındır. Çok cesur, çok güçlü kuvvetli. Topo’yu kendine eş seçti, tabii bize de onları evlendirmek düştü.”

Kapıdan içeri girdiğimde gözüme ilk ilişenlerden biriydi hamur yoğuran o kadın gerilla. Teçhizatı öylece üzerinde, silahı ise hemen yanı başındaydı. Hamuru müthiş bir çalımla yoğuruyordu. Ve sanırım Galiba, ‘hamurla güreşiyor’ demek daha isabetli olacak... “*Öncesinde de sonrasında da o tarz yoğuran bir başkasına denk gelmedim*” dersem abartmış olmam. (Bu cesur, çalışkan, güçlü-kuvvetli kadın gerilla sakınmasız her zorlu işe her zorlu koşula sürülmenin de etkisiyle, bir süre sonra hastalanacak ve tedavi için batıya gönderilecekti. Topçu’nun Artvin’de ölümsüzleşmesinin haberini de bu koşullarda alacaktı. Sağlığı elvermediğinden olsa gerek ki dağlara bir daha dönemeyecekti.)

Dılağa’yı sadece ismen tanıdığımı duyan Mazlum, Deniz’i (Işık-vuranlı Hasan Durna’yı) de tanıyamamış olduğuma hükmetmiş olmalı ki, “*Deniz’i komşu köylünü de mi tanıyamadın?*” diye sordu hayretle.

“Tanıyamadım. Daha önce karşılaştığımızı sanmıyorum. Kimseye de benzetemedim” dedim gayet rahat bir şekilde. Yanıtıma gerçekten de şaşırdı. Tabii ne bilsin benim 5-6 yaşlarındayken “*gurbetçi*” olduğumu, Dersim’de yaşamadığımı...

Meğerse Deniz dedikleri Hasan Durna'ymış. Gerçi Hasan ile doğrudan bir tanışıklığımız yok, ama yine de gıyaben tanıdım. O da cezaevi firarilerimizden 1978 yılında, Bayrampaşa Hapishanesi'nden Sultanahmet'teki İstanbul Adliyesi'ne götürüldüklerinde, sanırım Çemberlitaş'ın oralarda bir yerde sıkışan trafikte duran ring aracının güvenlik görevlisi jandarmaları etkisiz hale getirerek kaçan on küsur kişiden biriydi. Basında epeyce yer almıştı. İsmine işte o tarihlerden itibaren aşınayım.

Tanışma ve sohbet faslı böyle sürüp gidiyorken, ev sahiplerimiz tarafından yemeğe davet edildik. Diğer arkadaşlar yemişlermiş, haliyle de sofraya sadece bizim grup oturdu.

Kahvaltı türü bir şeyler hazırlamışlardı. Başka bir şey de beklene mezdi zaten. Onca insana yavan ekmek yetiştirmek bile başlı başına bir sorun ve ev sahipleri için ciddi bir külfet sayılırdı. Dolayısıyla da hiçbir ekstra beklenti içinde değildik, olamazdık da. Onlar bizlere gönül güzellikleriyle 'Halil İbrahim sofrasını' kurmuşlardı, hiçbir şey bundan daha değerli olamazdı.

Biz yemekten DABK'çı arkadaşlar da yola çıkmanın hazırlıklarına başladılar. Sofra kalktıktan sonra vedalaşıp ayrıldılar. Bilgileri olması bakımından, komutanları Deniz'e, bir süre buralara takılacağımızı söyledi Enver. O da "*Biz Aliboğazı'nda, Zeynel'in Mağarası civarında olacağız. Gündüz konuklamasına o tarafa gelecek olursanız bilginiz olsun*" diye karşılık verdi.

Arkadaşların ayrılmasıyla ev adeta boşalmış gibi oldu. Sanki içerde hiç kimse kalmamıştı. Oysa 5-6 kişi biz ve bir o kadar da ev ahali vardı. Biz bize kalmıştık. Enver Zeyno'nun babası kirveyi alıp dışarı çıktı. Ne amaçla geldiğimizi anlatacak, yer ve erzak konusunda yardımcı olmasını isteyecekti.

Öyle fazla bir erzak talebimiz olmadığı için kirve bunun sorun olmayacağını ve rahatlıkla temin edilebileceğini söylemiş. Ancak yer konusunda net bir şeyler söylemekten imtina ediyor: "*Mağaraların çoğu zaten düşman tarafından biliniyor. Bir kısmı da kışın kalmaya elverişli değil*" demiş. Ancak yine de "*çok sıkışık ve dar anlarda, kısa bir süreliğine sığınlabilecek*" bazı yerleri tarif ediyor. "*Bakın karar verin. Kafanıza yatarsa oraya yakın bir yere de erzagınızı depolarsınız*" diye de yol göstermiş.

Böylece biz de o geceki işimizi halletmiş olduk. Artık fazlaca da oyalanmaya gerek yoktu; kalkıp yola koyulduk.

İstikamet Aliboğazı. Enver bizi Aliboğazı'nın en meşhur yerine, merkezine götüreceğini söylüyor. Deniz'in bahsini ettiği Zeynel'in Mağarası da oradaymış.

Aliboğazı, Hozat ile Çemişgezek arasında yer alan, çetin ve ama ‘muhteşem güzellikte’ denilebilecek bir bölge. Koçuşağı aşireti mensuplarının önemlice bir bölümünün yurdu... Dersim isyanında aşiret isyancılarının ve ailelerinin güçlü sığınma ve savunma üslerinden biri olarak da ünlenmiş. Koçgiri isyanının elebaşlarından Aşer-Zarife çifti ve diğer bir kısım isyancının da sığındıkları dost-kardeş yurdu bir alandır.

Ortasından Tağar suyunun aktığı, derin vadi ve uçurumlarla, yüksek ve sarp kayalıklarla, keza dik yamaçlar, derin dehlizler ve büyük yer ve kaya mağaralarıyla kendine has ayrıcalıklı bir özelliğe sahip.

Keza zengin bitki örtüsüyle, dağ keçisi, karaca, kurt, ayı, tilki, domuz gibi yaban hayvanlarıyla, badem, ceviz, ahlat, kuşburnu, elma, mamux gibi yaban meyveleriyle de ünlü bir bölge.

Boğazın ‘Merkezi’ olarak anılan bölümü adeta üçlü bir çataktan oluşan kocaman bir meydandı da. Hozat, Çemişgezek ve Ovacık’a açılan iç boğazlardan oluşuyordu... Alanın meşhur mitolojik dağlarından olan Yılan Dağı eteklerini takiben, bir kapı da Erzincan-Kemâliye hatına açılmaktaydı... Velhasıl güzel, görkemli ve güçlü bir alan.

Boğazın Hozat tarafından girişinde, Tağar suyunun her iki tarafına adeta serpiştirilmiş küçük küçük mezralarıyla, Tağar köyü bulunmaktaydı. Bu mezralardan biri de Zeynolarındı. Bu mezra sanırım boğaza en yakın olanıydı da. Tağar suyunu takiben girdiğimiz boğaz, az biraz bizim Mercan Vadisi’nin Göldere bölgesini anımsatıyordu (ya da bana yaptığı çağrışımdı).

Boğazın bu girişiyle ‘Merkezi’ arasındaki bir bölgede, yolumuzun hemen üzerinde, Ali ve Doğan Karadağ yoldaşların ailelerine ait, terk edilmiş virane olmuş evleri vardı... Hüzünlü, son derece ağır bir ağıt gibi öylece insanın üzerine çöken ve ta içinde bir yerlere dokunan bir manzara... İnsan ne diyeceğini bilemez oluyor... Burası da yine iki kardeşe ait bir mezra.

Sabah aydınlığında varıyoruz ‘Aliboğazı’nın ‘merkezi’ne ilk kez gelenler olarak büyülenmişçesine bakıyoruz etrafımıza. Benim acımdan bu, daha ziyade de buraya ilişkin anlatılanların, gerçek mekânına gelmiş olmamın ve anlatılan öykülerin adeta zihnimde canlanıyor oluşunun bir ifadesiydi. Ancak kabul etmek gerekir ki doğası da büyüleyiciydi.

Dört-beş haneye ait olduğunu tahmin ettiğim ev harabeleri ve tarla, bağ-bostan yerleri hâlâ belirgindi. Demek oluyordu ki bir vakitler burası da basbayağısından bir yerleşim yeriymiş.

‘Zeynel’in Mağarası’ denilen mağara da işte bu yerleşim alanında. Evlerin Tağar Çayı’na doğru hemen az berisinde ve de aşağıya

doğru dikleşen yamacın hemen başlangıcında yer alıyor. Evlerin oradan dümdüz yürüyüp geldiğinizde, belli bir mesafeden itibaren artık mağaranın da damında yürümüş oluyorsunuz. Yani anlayacağınız bu mağara bir yer mağarası... Önündeki dik yamaçtan, içlere doğru oyulmuş (ya da kendiliğinden bir şekilde oluşmuş) bir büyük oda misali... ‘Büyük oda’ dediğime bakmayın, aslında ‘haylice büyük bir salon’ demek daha isabetli olur.

Mağaraya ismi verilen Zeynel’in hangi Zeynel olduğu konusunda tatminkâr bir yanıt alamadım. Aslını bilenlere de sormadım. Dolayısıyla “*Şu Zeynel’in mağarasıymış*” demekten imtina etmem, doğru olacaktır... Qopo Zeynel’den bahsedenler var, Lillo dedemse göğsünde çapraz fişekliği ve mavzeriyle fotoğrafı olan Zeynele Top’dan bahsedenler var. Bunlar aynı kişi mi yoksa ayrı ayrı kişiler mi? Mağara ismini bunlardan mı yoksa daha önceki kuşak Zeynel’lerden mi almış bilemedim.

O gündüzü oralarda gezip sohbet ederek, silahlarımızın bakımını yaparak geçirdik. ‘Oralarda olacağız’ demişlerdi DABK’cı arkadaşlar ancak karşılaşamadık. İşleri olmalıydı ki ortalıklarda gözüküyorlardı... Barınakları vardıysa, mutlaka çataklardan birinde ve çok daha içerlerde biryerlerde olmalıydı.

Arazinin uygun olmasını fırsat bilip akşamı beklemeden, erkenden yola koyulduk. Tağar köyüne ve diğer bir-iki mezraya uğrama niyetindeydik. Hem biraz propaganda yapacak ve hem de, Zeynogile yük olmadan, ertesi günün erzağını temin edecektik...

Ertesi günümüzü arazi keçiyle ve yer tespitiyle geçirmeyi planladığımızdan, köydeki işlerimizi biraz sınırlı tutarak gece yarısına doğru köyden ayrıldık. Böyle yapmamız gerekiyordu, çünkü hem epeyce bir yol gitmemiz gerekiyordu ve hem de sabah olmadan biraz uyuyup dinlenmeye ayırabileceğimiz küçük bir zaman dilimimiz olsun istiyorduk.

Zeynogilin evlerinin arkasından yukarılara doğru, dereyi ve dağı takiben epeyce bir yol aldıktan sonra, “*burası uygundur*” dediğimiz bir kayalıkta mola verdik. Tulum ve şallarımıza sarınıp öylece kıvrılı-verdik toprağın üzerine...

Güneşli güzel bir sabahla güne merhaba demek, güzeldi... Nöbetçi yoldaş kahvaltıyı hazırlamış bile. Karnımızı doyurup, derin vadi boyunca yukarılara doğru tırmanışımıza devam ettik.

Epeyce bir mesafe katetmiş ve dağın büküm aldığı bir alanı yarmıştık. Daha ilerisi Yılan Dağı hattıydı. En azından o gün için daha ileriye gitme düşüncesinde değildik. Vardığımız arazide uygun yerler

olabilirdi. Bunu anlamak için mola vermeye ve keşif yapmaya karar verdik.

Vadinin daralan bir alanında, dikçe bir yamacın kenarında, yine yer mağarası gibi, iki-üç küçük göz den oluşan bir mağaraya rastladık.

Olabilir miydi? Hiç yoktan iyiydi... Özel bir ihbar veya hemen yakınlarda bir olay falan olmadıkça, kış-kıyamet günü düşman oralara ne diye çıksındı ki? Çıkmazdı, ayakaltı, uğrak bir yer değildi çünkü.

Gözden ırak, sota bir yerd. Ta tepesine gelmedikçe, mağarayı uzaktan fark etmek pek olası değildi... Ancak ne var ki çok uzaklarda olmasa da, çok da yakınlarda olmadığı anlaşılan bir yerleşim yeri olmalıydı. Enver genel bilgisini yoklayarak bu sonuca varıyordu. Kozluca veya ondan sonraki bir köyün bir mezrası!..

Biraz gezindikten sonra mağaraya yakın bir kayalıkta da depo olarak kullanabileceğimiz bir oyuk bulduk. Kamuflijının iyi yapılması halinde, pekâlâ kullanılabilecek türden bir şeydi.

Kısa çevre keşfinden sonra mağaraya geri döndük... Fırsat olursa biraz dinlenmek niyetindeydik. Vadinin derinliklerinden geçen derenin sesi müthiş... Su çok süratli akıyor olmalı ki bunca yükseklikte olmamıza rağmen sesiyle ortama hükmedebiliyordu... Dinlenelim dediysek de buna pek fırsat balamadık. Yaptığımız değerlendirmeler sonucu burayı kullanabileceğimize karar verdik ve akşama doğru da neşe içinde Zeynoların evinin yolunu tuttuk.

Ekmek pişirmek için sac, yemek pişirmek için kap kakac, su bidonu, kazma-kürek, nacak-balta ve her ihtimale karşı 10-15 metre kadar branda bezi temin etmemiz gerekiyordu. Her gün bu iki eve gelip gitmek ve yok olmak doğru olmayacaktı. Ayrıca zaten bu erzak ve malzemeleri temin edip depolamamız da gerekiyordu...

Kirvemiz elini çabuk tutmuş, ertesi gün siparişlerimizi alıp getirmişti. Bir kısmını o gece taşıdık. Gündüz ise depoyu hazırlamaya koyulduk. İçini oyup biraz büyütmemiz iyi olacaktı... Kullanacağımız günlük erzağımız vardı, bir-iki gün köye inmeden bu işlerimizi halledebilirdik.

Zeyno'nun babasından bir uyarı almıştık. Çok sık olmasa da ama yine de arada sırada bilmem hangi ailenin davarı o bulunduğumuz araziye gelebilirmiş. Çobanları da genelde çocuklarmış... Dikkatli olmamızı ve çocuklara görünmemeye çalışmamızı salık vermişti.

Bu uyarıyı da dikkate alarak gündüz tedbiri elden bırakmıyor, arazi gözetleyicisi bırakıyor ve fazla da gürültü çıkarmamaya özen gösteriyorduk.

İkinci gün kahvaltıdan hemen sonra depo işine giriştik... Zaman bir hayli geçmiş, artık öğlene yaklaşmıştık ki, gözcü alarm verdi. Bahsi edilen iki çocuk çoban ve davarı bize doğru geliyormuş.

Aslında zorunlu bir gereklilik olmadıkça çocukların bu kuytu uçurum kenarlarına kadar gelmesi pek olası değildi. Ayı olasılığı onları vazgeçiren en önemli etkidir... Davar inmezse yanımıza, tehlike yok demektir. Üst kısımlarda bir süre oyalanır, sonra da çekilip giderlerdi. Ama davarın ne yapacağı belli mi olurdu. Onu yönlendirecek şey ottu. Otlaya otlaya pekâlâ yanımıza gelebilirler.

Toparlanıp kamufle olmak pek mümkün gözüküyordu, buna geç kalmıştı, çünkü görüntüye girerdik. İş tamamen kendiliğine bırakmak da doğru olmayacaktı. Davarı ürkütüp yönünü değiştirmesini sağlamak veya çocukları korkutup davarı toplayıp götürmelerini sağlamak mümkün olabilirdi.

Düşünüp taşındık ve ayı taklidi yaparak davarı da çocukları da ürkütmeye karar verdik. Ayı rolünü de bu türden afacanlıklara pek hevesli ve de yetenekli olan Can'a verdik. Trakya ayılarını değil de Dersim'in dağ ayılarını taklit etmesi için de biz Dersimliler kendisine rol-model emsaller sunduk. *"Tamam, siz hiç merak etmeyin. Ben şimdi onların ödlerini boklarına karıştırırım"* dedi. Sonra da gülererek *"Abe akiki ayı bile bu numarayı yutacak, emin olabilirsiniz"* dedi.

Ardından da süzülerek davara yakın olan ileriki kayalığa geçti. Dere yatağına benzeyen bir kuytuluktaydı. Çocuklar onu göremez ama sesini-gürültüsünü rahatlıkla alabilirlerdi. Davara yakın olduğundan, onları da kolaylıkla ürkütüp kaçırabilirdi.

Can bir homurdanıyor, ama nasıl, gerçek bir ayı gibi. Çok kızgın ve öfkeliymiş gibi. Kocaman kocaman taşları da sağa sola fırlatıyor. Evet, gerçekten de tam bir kızgınlık alameti. Ayının en tehlikeli hali işte böylesi asabi halleridir. Bunu bilmeyen biri bile o esnada hissedebilir.

Oyun tutmuştu... Can fazla zorlanmadan davarı ve çocukları ürkütmeyi başarmıştı. Çocuklara kesinlikle orada, o kayaların önündeki derede çok kızgın bir ayı olduğunu kabullendirmişti. Panik ve korku içinde çarçabuk davarını toparlayıp çekip gittiler.

Can görevini başarıyla yerine getirmiş olmanın haklı gururu içindeydi. Her birimiz tek tek kutladık kendisini.

Tabii bu türden iyi şeylerin çoğu kere *"yan etki"* şeklinde bir takım *"getiri"*leri, can sıkın yönleri de olmuyor değildi. Bu becerisi uzunca bir süre Can'a *"ayı kardeş"* ve *"ayıcık"* şeklindeki takılmalarımıza mal oldu. Neyse ki kızılmıyor, o da kendince eğlence vesilesi yapıyordu.

Köydeki çocuklara da ayı taklitleri yapıyor, ayılı hikâyeler anlatıyor, onların ilgi ve neşe odağı oluyordu. En rağbet gören hikâyesi, ayıyla karşılaşma halinde ne yapılması gerektiğine ilişkin olanıydı. Çocuklar bıkip usanmadan “*hadi bi daha*” diyerek tekrar tekrar aynı şeyleri yapmasını isterlerdi.

“Ayıyla karşılaştığınızda” diyordu, “*ilk yapmanız gereken şey hemen sırt üstü dümdüz bir şekilde yere uzanmak olmalı. Ölü taklidi yapacaksınız. Ayı sizi korkudan öldünüz sanmalı. Ayı gelip sizin ölü olup olmadığınızı kontrol edecek. Sizi dürtükleyecek, sağınızı solunuzu çekiştirip tartaklayacak. Korkudan ölmüş olduğunuz için de sizinle dalgasını geçecek. Suratınıza dahi tükürecek. Ama o ne yaparsa yapsın siz bütün bunlara asla tepki vermeyeceksiniz. Nefes dahi alıp vermeyeceksiniz. Sizi gerçekten ölü sanmalı. Canınızı kurtarmanız buna bağlı. Çünkü ayı korkudan ölmüş insana hiçbir şey yapmaz. Biraz homurdanır, sonra da çekip gider. (Çocuklar pürdikkat kesilmiş Can’ı dinlemektedirler. Tam burada hikâyeye boyut katar.) ama biliyor musunuz ben bir seferinde ne yaptım? Ayıyı görünce hemen sırt üstü yatıp ölü taklidi yapmaya başladım. Ayı gelip baktı. Soluk almadan öylece yattığımı görünce ölü bir insan olduğuma inandı. Kızıp homurdandıysa da ben hiç ses çıkarmadım. Tam kalkıp gitmek üzereydi ki bir gözümü hafiften aralayarak ayının gözlerinin içine baktım. Göz göze gelmiştik. Bir an öylece şaşakalmıştı. İşte tam o esnada ona işte şöyle diyerek (dilini kocaman çıkararak) dil çıkardım. Ayı ne yaptı biliyor musunuz? Gülmekten yerlere yıkıldı. Ayak atarak yerlerde debelenmeye başladı. Öylesine komiğine gitmiş yani. Onun o hali de benim komiğime gitmişti. Ben de onun gibi gülerək yerlerde yuvarlanmaya başladım. Çok hoştu, görmeliydiniz. İkimiz de gülüyor ve yerlerde yuvarlanıyorduk. Gören olsa sanırdı ki ayı ile ben çocukluk arkadaşı iki eski dost idik”* der ve çocuklara tatbikatlı olarak aynı şeyleri yaptırır ve dakikalarca yerlerde gülerək yuvarlanır, ortalığı şenlendirirlerdi.

Kısacası, ayı taklidiyle tehlikeyi savmayı başarıp kaldığımız yerden işimize devam ettik ve o günün akşamı köye inip karşı mezradaki erzağımızı bir katıra yükleyip depoya taşıdık ve söz verdiğimiz üzere köylünün katırını aynı gece geri götürüp kendisine teslim ettik.

Aralık ayı başlarıydı. Geç bile kalmış olan kar, nihayet yükseklerle yağmaya başlamıştı. Şanslıydıkı bulunduğumuz alanda henüz başlamamıştı. Ama eli kulağındaydı, yağdı yağacak gibiydi. Yani her an beyaz örtüye bürünebilirdik...

Bir sonraki günün akşamı topluca Zeynoğile indik. DABK'çı arkadaşlarımızın da bir grubu ordaydı. Grup kimin komutasındaydı, bilmiyorum. Ancak sorumlularından Deniz ile Zelal (Yeter Koç) de aralarındaydı.

Zelal ile Deniz yer minderinde yan yana oturmuşlardı. Deniz'in sırtında siyah deri bir yelek vardı. Dikkatimi çekmişti, Yeter arada bir Deniz'in sırtını ovuyordu. Bir ana ve yârin şefkati vardı hareketin özünde. Muhtemelen de gayri ihtiyarıydı...

Yeter Koç'un o gecenin sabahında Aliboğazı girişinde atılan pusu katledilmiş olmasının da etkisiyle olsa gerek ki, onu en son gördüğüm halinin bir görüntüsü olarak bu kare hafızama adeta kazınıp kaldı. Ne zaman bir vesileyle anılıyor olsa, hemen o kare gözlerimin önünde canlanıyordu.

O gün gece geç saatlere kadar oturmuştuk... Meğerse taş çatlasın 500-600 metre kadar ilerimizde düşman pusuya yatmış gerillanın gelip önünden geçeceği anı bekliyormuş. Muhtemelen de ellerinde o evde olduğumuz bilgisi yoktu.

Kısa bir süre önce saflarından firar ederek kontralaşan aşağılık yaratık Alican, Aliboğazı'nda üstlenecekleri varsayımından hareketle, yollarına pusu attırmış. Erzak taşıma trafiğinin yoğun olduğu o süreçte nasılsa takılanlar olacaktır hesabı yapılmış olmalıydı...

Gerçekten de trafik bayağı yoğundu. O gece biz ordayken küçük bir grup daha gelmişti. Aralarında benim eski "asker"lerden Metris firarilerisi Hıdır Uludağ da vardı. Firardan kısa bir süre sonra hemen kırsala aktarılabilirdiğinden, gerilla olarak eski komutanı Proleter'den daha kıdemli bir gerilla olmuştu. 12 Eylül öncesi şehir askeri faaliyetinde komutam altında faaliyet yürüten yoldaşlardan biriydi... Aynı dönemde tutsak düşmüş, üç ay süren işkenceli sorgulardan geçmiş, uzun yıllar birlikte mahpus yatmış ve birlikte de özgürlüğe firar etmiştik... Az şey değildi bütün bunlar... Ve sanırım Hıdır ayrıca da sever sayardı beni. Karşılaşmamız hoş olmuştu. Ama uzun uzadıya sohbet etme fırsatımız olmadı. Zaman bir hayli ilerlemiş olduğundan kalkmamız gerekiyordu. Ayaküstü iki laflayıp, sonra da vedalaşıp ayrıldık.

Ardımızdan onlar da çıkmışlar. Yüklü katırlarla uzunca bir konvoy halinde Aliboğazı'na girmişler. Boğazın girişindeki o dar kıstağına vardıkları esnada pusuya yatmış düşman güçlerinin ölüm kusan namluların hedefi olmuşlar.

Ve ne yazık ki Yeter Koç yoldaşımız o ilk kurşunların hedefi olmuş. Grup güçlü reflekslerle hemen karşı koyup bu ilk pusuyu yarıp çıkarsa da çatışma aralıklarıyla devam etmiş. Düşman güçleri boğazın

muhtelif yerlerine konumlanmış meğerse. Bu yüzden de çatışmalar birbiri ardı sıra zincirleme olarak devam etmiş...

Tabii bütün bu olup bitenden ve devamında yaşananlardan bihaberdik. Doğallığıyla da kendi işimizin gücümüzün hengâmesi içindeydik. Arazinin yapısı, aradaki mesafe ve derenin kulaklarımız üzerindeki tahakkümcü gürültüsünden ötürü de silah sesi duymadık. Taa ki öğlene doğru yakınlarımızda duyduğumuz yoğun silah seslerine kadar...

Neydi, ne oluyordu, kim kime sıkıyordu, düşman neredeydi, dost güçler neredeydi, belli değildi. Ancak şu kesindi ki dere sesini dahi yarararak bize ulaşabilen bu sesler hiç de uzaktan geliyor olamazdı...

Enver, biraz üstlere çıkıp kulak kabartınca, üst taraflarımızda bir yerlerde olduğunu tahmin ettiği köyde yaşanan bir çatışma olduğu sonucuna vardı.

Ancak bu kadarı soru işaretlerimizi gidermeye yetmiyordu. Önemli oranda bir bilinmezlik durumunda kalmıştık. Yaşanan şey artık her neydiyse, bizden çok da uzakta değildi. Çatışmaysa yaşanan ki kuvvetli olasılıkta çatışmaydı, bu durumda ardından çekilebilecek muhtemel bir operasyonun tam ortasında kalma riski vardı.

Enver'in çok sınırlı bilgisi dışında araziye bilenimiz yoktu. Cephanemiz son derece sınırlıydı ve yedeğimiz de, o koşullarda temin etme imkânımız da yoktu. Dolayısıyla da zorunlu kalmadıkça bir çatışmaya girmekten geri durmak, bizim açımızdan akıllıca olanıydı... Ancak öte taraftan da düşman ile dost güçler yanibaşımızda çatışmaya tutuşmuşlardı. Ya dost güçler zor durumdaydıysa, ya gerçekten de acilen yardıma ihtiyaçları vardıysa? Anlayacağınız iki arada bir derede kalma durumu sözkonusuydu.

Lehte ve aleyhte unsurlarımız üzerinden kısa bir durum değerlendirilmesi yaptık. Güzergâhımız üzerindeki köyler ve yollar tutulmadan bir an önce çatışma ve operasyon alanı dışına çıkmanın isabetli olacağı sonucuna vardık. Hareket tarzı olarak da, ilk etapta tutulmuş olma olasılığı bulunan köy ve mezralara uğramayacak şekilde ortalama bir rota belirleyerek ara boşluklardan geçip, alanın dışına çıkacaktık. Bu sonuca vardıktan hemen sonra toparlanıp yola çıktık.

Özellikle de böylesi anlarda araziye bilmiyor olmak çok kötü bir durumdu. Neyse ki gündüzdü ve sis vardı. Ve artı kar yağıyordu. İşte bütün bu unsurlar gündüz gözüyle yönümüzü bilerek gidebilmemiz için adeta birer avantajdı. Tabii gündüz oluşu çatışmadaki dostlarımız için ise tam aksine bir dezavantajdı... Sis ve kar yağışı onlara da nispeten daha rahat uzaklaşabilmeleri imkânı sunuyordu.

Geçtiğimiz araziye gördükçe geceye kalmadığımızı sevindik. Mümkünatı yok, hem böyle hızlı ve kolay yol alamazdık. Muhtemelen yolumuzu/yönümüzü şaşırıp gider olmadık bir yerlerden çıkardık.

‘Çember’ dışı varsaydığımız mesafede, yolumuz üzerindeki iki mezraya uğradık. Ortalık sakindi. Köylüler Aliboğazı’nda çatışma çıktığı bilgisine sahiptiyse de, ancak kimler olduğu ve sonucu hakkında herhangi bir bilgileri yoktu.

Kısa aralıklı konaklamalar ve erzak temini dışında gece boyu habire yürüdük. Kar kısa aralıklarla da olsa, yağmaya devam ediyordu. Bu kuşkusuz ki iyiydi. Düşman güçlerinin serbestisini kısıtlayan, gerillaya gündüz hareket şansı sunan, izlerini örten önemli bir unsurdu.

Ertesi günü kar yağışlı ve hafif sisli puslu bir havada karşıladık. Yorgun da olsak bu avantajı değerlendirmeli ve yol almaya devam etmeliydik...

Ayaküstü bir şeyler atıştırıp karnımızı doyurduktan sonra tekrardan yola koyulduk. Bir süre sonra ileriki bir sırtın üzerinde, beyaz kamuffajlı, silahlı bir grup insan belirdi. Yaptığımız gözetlemeyle, bunların DABK’çı arkadaşlar olduğu sonucuna vardık. İşaret edip beklemelerini istedik.

Yanlarına vardığımızda gözümüze çarpan ilk şey son derece bitap olan halleriydi... Acelesi varmış gitmeleri gerekiyormuş. Öyle ayaküstü bir sohbetle olan biteni kısaca özetleyiverdiler.

İşte ancak o zaman öğrenecektik sabaha karşı Aliboğazı girişinde pusuya düştüklerini. Yeter Koç’un vurulup ölümsüzleştiğini, ana birlikleriyle buluşana kadar boğazın muhtelif yerlerinde zorlu çatışmalara girdiklerini... Ana birlikleriyle buluşup Aliboğazı’nı Ovacık çıkışı yönünden terk ettiklerini, ancak Kozkozlucu köyü yönüne çekilirken bu kez de köye kurulmuş olan pusuya düştüklerini. Buradaki ilk ateşte komutanları Rıza’nın (Hasan Ben’in) kolundan aldığı kurşun yarasıyla ana damarının parçalandığını, ama buna rağmen çemberi yarıp çıktıklarını... O gündüz ve gece boyu yürüdüklerini, Rıza’nın kan kaybını önleyebilmenin bir yolunu bulamadıklarını ve maalesef ki sabaha karşı onu yitirmiş olduklarını... Hasan Ben Genel Komutanlarıymış.

Cenazeyi toprağa vermek üzere ana birlikleri bir başka hatta geçmiş. Bu küçük birim de özel bir görev icabı bir yerlere uğrayıp oradan cenaze merasimine gidecekmiş...

Yapabileceğimiz bir şeyler olup olmadığını sorduk. “Yok” dediler, “yoldaşlar nasılsa güvenli alana çekildiler”.

Biri komutanları olmak üzere iki değerli kadronun yitirilmiş olması, kuşku yoktu ki ağır bir kayıptı. Elbette bu sadece DABK’çıların kaybı değildi, Partimizin de kaybıydı. Çünkü hâlâ onları “Parti güçle-

ri” olarak değerlendiriyorduk. “Ayrı yapılar” halindeydik ama mesele- nin bizim açımızdan işte bir de böylesi bir yanı vardı.

Hemen yanı başımızda yaşanmış olan son çatışmaya müdahale edememiş olmanın ağır basıncı vardı üzerimizde... “Bilebilseydik” di- yorum içimden, “Bilebilseydik kimin nerede ne pozisyonda olduğunu, elbette o zaman durum farklı olurdu. Ama bilmiyorduk... O belirsizlik içinde gidişatı akarına terk edemezdik... Kontrolü elimizde bulunan bir hareket tarzını benimsememiz gerekiyordu. Askeri açıdan doğru olanı buydu” diyorum. Aslında bir nevi “avuntu” vesilesi oluyordu.

Arkadaşlarla karşılıklı başarılar dileyip vedalaşıp ayrıldık. Onlar köy yoluna, biz ise ham araziye yöneldik. Dereye inip su akarı boyunca yürüyeceğiz.

Oldukça engebeli bir arazide dere boyu yürümek aslında hiç mi hiç kolay bir şey değildi. Ama yine de biz bu yolu seçtik ve Kakperi köyüne gelene kadar resmen cılıkmız çıktı.

“Hava muhalefeti” durumundan yararlanarak, bu köyde bir taraf- tarımızın evine gittik ve iki gün dinlenme molası verdik.

Yeter Koç ve Hasan Ben’in yitirilişi ve keza geriye kalan koca bir gücün kış üslenim yerlerinin deşifre olması yöre köylüleri arasında büyük üzüntüye neden olmuştu. İnsanlarımız dönüp dolaşp bu mev- zuyu konuşuyorlardı.

Köyde olduğumuzun ikinci günü, ev sahiplerimiz DABK’çılardan bir grup arkadaşın köyde olduğu bilgisini verdi. Tabii bizim orda olduğumuzdan haberleri yoktu. Büyüğü-küçüğüyle ev sahiplerimiz muazzam bir illegalite uyguluyorlardı. Öyle ki kapı komşularının bile varlığını bizden haberleri olmadı.

Kakperi’den ötesi bizim için “hassas bölge”ydi. Çünkü artık aynı arazi sınırları içine girmiş oluyorduk. Barınağımız, “Kakperi orman- ları” olarak andığımız ormanlıklı sırtın öte yüzündeydi. Dolayısıyla da güvenlik açısından yönümüzü ve izimizi belli etmeden gitmemiz gerekiyordu.

Akşam karanlığı çökünce ev sahiplerimize teşekkür edip yola koyulduk. Ters istikamete yönelip dereye indik. Dere yatağı boyunca yürüyerek, yorucu bir yolculuğun ardından, nihayet gece yarısını geçen bir zaman kesitinde kendi mezramıza varbildik. Kısa bir mola verdikten ve ‘ev sahiplerimizi’ bilgilendirdikten sonra barınağımıza gitmek üzere tekrardan yola revan olduk.

İki-üç gün aralıksız yağın kar; kimi yerlerde diz boyu bir kalın- lığa ulaşmıştı. Mezra ile barınak arasında oluşturacağımız izin illa ki kamufle edilmesi gerekiyordu, ama yolu yok yapılacaktı. Tabii bu da hem zaman ve hem de uğraş gerektiriyordu. Evin oradan kestiğimiz

irice bir ağaç dalı ile ince yapraklı süpürgemsi dal ile de izleri doldurup ince kamuflelerini yaparak yol aldık. Olmuş muydu? Eh, hiç yoktan iyiydi ve idare ederdi. Barınağa vardığımızda saat sabah 7.30 olmuştu.

Aç, uykusuz ve de bir hayli yorgun idik... Bir an önce bir şeyler atıştırıp uyumalıydık.

Öğle yemeği için uyandırıldığımızda, epeyce yakınlarımızdan gelen ısıklık ve türkü sesleriyle karşılaştık. Kimdir, nedir demeye gerek kalmadan Berivan imdada yetişip “*ev sahibimiz*” olduğunu söyledi: “*İzimizi daha iyi kamufle etmek için keçileri barınağın yakınlarına kadar getirmiş*” diyerek açıklamada bulundu.

İşin ilginç yanı, Kirvemizin bunu tamamen kendi inisiyatifiyle yapıyor oluşuydu. Yani kendisinden bu yönlü bir istem ve ricamız olmamıştı... Gerçekten de övgüye değer, saygıdeğer insanlardı. Bir kez daha sevgi, güven ve takdirimizi kazanmışlardı.

Artık dışarıyla bağlantımızı kesip barınak yaşantısına geçmiştik. Berivangilin ikinci, ben ve diğer bir kısım arkadaşın ise ilk deneyimi olacaktı.

Üç-dört ay gibi hiç de azımsanmayacak bir zaman kesitimiz bu daracık alanda geçecekti... İki koca yılını avuç içi kadar bir mekân olan tek kişilik hücrede olmak üzere yıllarca mahpus yatmış biri için bu koşullar bir bakıma çok da fazla zorlamayabilirdi. Ancak böylesi zorlu deneyimleri olmayan kişiler için barınak yaşamının ilk dönemleri, kuşkusuz ki hayli sıkıntılı olur.

Bu yaşam nispeten daha katlanır kılmanın en etkin yolu, sosyal yaşamı mümkün olabildiğince iyi örgütlemektir. Barınak sürecini, kolektif ve bireysel ideolojik-siyasi eğitim ve siyasal çalışmalar evresi olarak tanımlamak ve yaşamı esasen bunlar üzerinden kurgulayıp örgütlemek, yapılabilecek, yapılması gereken en isabetli ve en doğru şeydir... Tabii büyük barınaklarda, daha kalabalık ortamlarda sosyal-kültürel aktiviteler daha renkli ve daha zengin kılınarak günlük yaşam daha hoş geçirilebilir de.

Bu kış süreci için pek fazla bir hazırlığımız yoktu. Çok az sayıda kitabımız vardı. Ve bunlar da esasen somut ihtiyaçlara göre seçilmiş kitaplar değil, daha çok rastgele seçilip gönderilmiş kitaplardı. Sınırım Kaypakkaya'nın Seçme Yazılar'ı, Mao Zedung'un Askeri Yazılar'ı, Dimitrov'un FKBC'si ve birkaç tane roman ve şiir türünden şeylerdi.

“Eh, hiç yoktan iyidir” demekten başka yapılabilecek çok fazla bir şey yoktu. Bu ilk dönemlerde tüm diğer şeyler gibi kitap ihtiyacımızı da batıdan, Partili yoldaşlar üzerinden karşılamak durumunda olduğumuzdan, ilk başlarda bu türden sıkıntılar çekmek çok da abes değildi. Zamanla her şey daha bir rayına oturduca, bu türden sorunların halli de daha bir kolay olabilecektir.

Kıt olanaklar içinde bir şeyler yapma durumu, haliyle “*acil*” ve “*hayati*” öncelikleri de kendi gerçekliğince şekillendiriyordu. Elbette ki “*anın gerçekliği*”dir bütün bunları şekillendirecek olan. Elbette gerillanın silah-cephane ve erzağı olmak zorunda. Ama kitabı da olmak zorundadır... Gayet tabii ki bunların öncelik dereceleri görecelik arzeder. Mesela silah, cephane ve erzak olmazsa olmaz! Türündendir ve “*bir süreliğine kitabı olmasa da olur*” denilebilecek dönemler pekâlâ olabilir. Bu, tolere edilebilir bir durumdur. Çünkü “*gerillanın kitabı da olmak zorundadır*” bilinci gölgelemedikçe özel durumdan kaynaklı öncelik farklılıkları kısa sürede problem oluşturmaz. Bilinç nettir: Bizim silahımıza ve silahlı güçlerimize ideolojimiz-siyasetimiz kumanda eder! Silahımızın rotasını siyasetimiz, siyasetimizin rotasını ise ideolojimiz, genel teorimiz belirler. Rotadan sapmamak için ideolojik eğitimimizi aksatmadan sürdürmek ve ilerlemek zorundayız. Bu bakımdan ‘kitap’ elbette ki bizim “*temel ihtiyaçlarımız*”ın başında yer alır. İşte aslanan bu bilincin kararmaması ve ilk fırsatta olanakları oluşturularak gereğinin yerine getirilmesidir.

Her düzeyden yönetici kadronun bunun bilincinde olması ve gereğince davranması, konu özgülündeki belirleyici husustur. Bizim ise hem bu yönlü sıkıntımız vardı ve ama hem de içinden geçmekte olduğumuz süreç her şeye aynı anda yeterli olmaya pek elvermiyordu. Hemen hemen her şey bir yönüyle bir şekilde eksik kalıyordu. Tabii bu, bir bakıma doğaldır da değil mi? Çünkü her şeye ta en başından en mükemmel haliyle sahip olabilmek veya her şeyi ta en başından itibaren en tam şekliyle yapıyor olabilmek, pek mümkün olabilecek bir şey değildir. Zaman imkân ve tecrübe gerektirir şeylerdir bu tür şeyler. Halkımız “*kervan yolda dizilir*” der, bu işler biraz da böyledir aslında. Yola çıkma ve yürüyüşü devam ettirme azim ve kararlılığı olduktan sonra, diğer sorunlar nasılsa bir şekilde hal yoluna sokulur türden şeylerdir. Dolayısıyla da anın özgülünde çok da fazla dert etmemin gereği yoktu.

Daha iyisini, daha mükemmelini ve daha çoğunu istemek ve bunlara ulaşma kararlılığına sahip olmak iyi ve güzel iken, elde var olanları en iyi bir şekilde kullanarak anı anlamlı ve değerli kılmasını bilip becermekte bir o kadar iyi ve güzel olmalıdır.

Biz de bu bilinç ve sorumlulukla hareket etme kararlılığında idik. Yoldaşlar kendi aralarında kolektif olarak kitapları okuyup tartışarak ve de bireysel olarak okuyarak siyasal-teorik eğitimlerini sağlamaya çalışırken, ben de esas olarak daha önce bahsini ettiğim (merkezi ve bölgesel) iki yönetici organımızın operasyonlarını değerlendirme işiyle yoğunlaştım. Yoldaşların çalışmalarına, daha ziyade onların ihtiyaç duymaları halinde katkı sunuyordum. Berivan ve Enver'in çalışmaları yürütebilir kapasitede olmaları benim için büyük bir kolaylıktı. Böylece kendi çalışmalarına daha fazla zaman ayırmam mümkündü.

3.MK'nın 4. Kürdistan Bölge Komitesi'nin (KBK) 5. Toplantı Raporları, son bir yıllık ideolojik-siyasi-örgütsel ve askeri faaliyetlerimizin değerlendirme raporlarıydı. Tabii bu tür raporlarda ayrıca geleceğe dönük olarak öngörülen ve yapılmak istenenlerin perspektif ve kararları da yer alır.

Görev ve sorumluluklar üstlenen biri olarak bu raporları eleştirel bir gözle okuyup kavramam ve de tartışarak değerlendirmem gerekiyordu. Bu, bizler için bir görev ve sorumluluktuk. Varsa yanlış anlayış ve yaklaşımlar bunları Parti içi ideolojik-siyasi mücadele gereğince, eleştirip doğruları ortaya koymam ve ilgililerine sunmam gerekiyordu. Marksist-Leninist sınıf mücadelesini rehber edinen komünistlerin anlayış ve tutumlarında "*Merkez ne eylerse doğru eyler, ne söylerse doğru söyler*" şeklinde körlemesine bir kabul ve itaat yoktu... Gelişip yetkinleşmemiz, karşılıklı olarak yanlışlarımızı görüp doğrulara ulaşmamız ancak ki Parti içi bu tarz bir ideolojik-siyasi mücadele hattı izlemekle mümkün olabilirdi.

TKP/ML saflarında örgütlü mücadeleye katıldıktan bir yıl kadar sonra, sorumlu yoldaşımız Ali Geçgel'in teklifi üzerine 1977 yılı sonbaharında Parti üyesi olmuşum. Ancak "*teknik bazı nedenler*"den ötürü, 1978 yılında yapılan 1. Konferans çalışmalarına katılamamıştım. Dolayısıyla da Parti siyasetinin belirlenmesinde doğrudan kişisel irademi ancak ki 1980 yılı sonbaharında gerçekleştirdiğimiz 2. Konferans alt bölge konferansında kullanabildim... Daha sonra uzun tutsaklık koşulları ve diğer bir takım nedenlerden ötürü Parti siyasetinin belirlenmesinde, daha çok dolaylı irade beyanlarında bulunabildim. 1987'de yapılan 3. Konferansa ise "*görüş bildirme*" şeklinde bir katılımıla dâhil olabilmıştık. Özetle lafı şuraya getirmeye çalışıyorum: 12-13 yıllık Partili siyasal mücadele yaşamım boyunca Parti yönetici organlarının faaliyet raporları üzerinden doğrudan ideolojik-siyasi mücadeleye girişim, işte ilk kez bu iki rapor üzerinden söz konusu olabilecek... Yani aynı zamanda denebilir ki bu süreç benim Parti içi aktif siyasal yaşamımın da başlangıcıdır. Bu bakımdan da Parti içi si-

yasi mücadele tarihim açısından bu raporlara ilişkin kaleme aldığım değerlendirmeler, benim için özel bir önemdedir.

Araya 20 yıl gibi koca bir zaman dilimi girmiş... Yazdıklarına sonraki tarihlerde tekrardan göz atma koşullarım da olmadı. Hal böyle olunca da şimdi o yazdıklarımın tam olarak hangi konu başlıklarından oluştuğunu anımsamakta dahi zorlanıyorum. Bu yazılar elbette Parti arşivimizde mevcuttur; ancak mevcut imkânlarım onlardan yararlanma şansı tanımadığı için, yaptığım bu çalışmada bana somut bir faydası yok.

Daha sonraki süreçte 1995 yılı baharında Parti Genel Sekreterimiz Mehmet Demirdağ yoldaş ile karşılaştığımızda, bu yazılarımı okuduğunu ve çok yararlandığını söylemişti. Demirdağ'ın okumuş olmasından hareketle, onunla bir dönem aynı alanda bulunmuş ve sorumluluklar üstlenmiş bir yoldaşa yazılı bir pusulayla ulaşıp, bu yazılarımı okuma fırsatı olmuşsa hatırında kaldığı kadarıyla konu başlıkları hakkında beni bilgilendirmesi ricasında bulundum. Okumuş okumasına da, ama maalesef o da pek fazla bir şey hatırlamıyormuş. *"Ama yine de ilk elden hatırıma gelenleri yazayım"* diyerek, şunları yazıp gönderdi:

"KBK 5. Toplantısını değerlendiren yazında hatırladığım kadarıyla yayın sorunu vardı. Buna ilişkin bakış açını ortaya koymuştun. Sanırım KBK sekreterine ilişkin bazı eleştiriler vardı. Yine bölgedeki örgütlenmenin nasıl yapılması gerektiği, gerilla-Parti örgütlenmesine ilişkin düşüncelerini, alınan kararları değerlendirirken ortaya koymuştun.

3. MK 4. Toplantısı hakkında, öncelikle Parti önderliğine dönük ciddi eleştirilerinin olduğu aklımda kalmış. Organ üyelerinin Partiyi tanıma noktasındaki serzenişleri, yeni iş başına gelmiş havası içinde olduklarına dönük, bu kadar yıldır Partinin değişik alanlarında yönetici olarak faaliyet yürütmüş yoldaşların böyle yakınmaya hakları olmadığını; uzun süre yönetici kademelerde görev alan yoldaşların hataları, noksanlıkları geçmişe yıkarak işin içinden çıkamayacaklarını anlatmıştın. Sert bir eleştiriydi. İlk okuduğumda, eleştirinin tonundan dolayı, yazarın kim olduğunu merak etmiştim. Yine DABK sorununa ilişkin MK'ya eleştirilerin vardı".

Yoldaşın hatırlayıp yazdıkları işte ancak ki bu kadardı... Pek yardımcı olduğu söylenemez ise de, ama yine de bunlar benim daha derli toplu şeyler hatırlamama vesile oldu, sağ olsun.

Gerek bölge Parti faaliyetlerinin yanı sıra gerilla örgütlülüğü ve faaliyetlerinin sorumluluğunu da üstlenmiş olan Bölge Komitesi'nin ve gerekse bu Bölge Komitesi'ne de önderlik yapma konum ve sorum-

luluğunda olan Merkez Komitesi'nin o somuta ilişkin bu savaşı nasıl örgütleyip yürütmemiz gerektiğine ve keza bölgede Parti faaliyetinin nasıl yürütüleceğine ilişkin dişe dokunur, belirlenmiş herhangi bir politikası ve somut projesi bulunmuyordu.

Her iki yönetici organın (ve ama illaki MK'nın) raporlarında sorunların bu yönüne ilişkin en ufak bir değiniye dahi rastlayamamıştım. Vahim bir durumdu doğrusu. Oysa 'yönetici organ' veya 'önderlik organı' olmanın asli fonksiyonuydu bu. Ama maalesef yoktu işte.

Evet, her iki yönetici organımız da bol bol "*halk savaşı*"ndan, "*gerilla savaşı*"ndan, "*merkezi görev*"den ve "*kızıl siyasi iktidarlar perspektif*"inden falan bahsediyordu etmesine de, ancak bu savaşın nasıl ve hangi somut politikalarla, "*hangi projelerle yürütüleceği, bu savaşın yürütülebilmesi için Partinin kendisinin nasıl konumlanması gerektiği*", hangi örgütlülüklerle ve araçlara ihtiyacı olduğunu, bunların nasıl ve hangi yollarla gerçekliğe dönüştürülebileceği vb. gibi konularda söyledikleri hiç ama hiçbir somut açılımları yoktu. Öyle ki bu sorular gündemlerinde dahi değildi.

Sorunun birinci dereceden muhatabı olması gereken MK, hiçbir somut perspektif ve proje sunmadan sorumluluğu Bölge Komitesi'ne devredivermişti. "*Merkezi görev*" olarak addedilmiş ve Partinin tüm olanaklarını adadığı bu görev karşısında Parti önderliğinin hiçbir somut projesi, deyim yerindeyse, "*yol haritası*" yoktu. Ve ama kendisinin sorumluluğunda olması gereken bu ağır yük ve görevi rahatlıkla Bölge Komitesi'ne devredip, aradan sıyrılmayı yeğleyebilmişti de.

Bölge Komitesi ise MK'nın yardımını da alarak, tüm faaliyetini kırsal alana üç-beş insan aktarmaya ve bunların silah-cephane ve diğer zaruri gereksinimlerini karşılamaya indirgemmişti. Bölge Parti faaliyetlerini, gerillayla birlikte gidilen köylerdeki ayaküstü ajitasyon-propaganda faaliyetlerinden ibaret sayıyordu. Bölgede ne bir Parti komitesi, ne kitle örgütleri, ne milis örgütleri, ne yayın faaliyeti, hiç ama hiçbirinin esamesi dahi yoktu bunların. Daha da beteri, ileriye dönük olarak bunların yapılmasını öngören bir anlayış da yoktu.

"*Özerk merkezi bir ordu örgütlenmesi*" anlayışı, bölgesel bazda da olsa yoktu. Oysa daha önce Bölge Komitesi'ne bağlı olarak örgütlenmiş özerk bir silahlı gücümüz vardı. Böyleyken, askeri alan tecrübelisi ve KBK sekreteri yoldaşın, Mao Zedung'un gerillanın komuta sistemine ilişkin söylemiş olduğu "*Merkezi komuta sistemi gerillanın tabiatına uymaz. Savaşın genel stratejisi ve sürecin ana taktikleri merkezi olarak belirlendikten sonra, gerilla âdemi-merkezi komuta sistemi altında faaliyette bulunur*" şeklinde özetleyebileceğimiz anlayışını referans alarak, Mao Zedung'un merkezi özerk bir gerilla ordusu

anlayışını reddettiğini ileri sürüp buradan hareketle, merkezi özerk bir ordu yapılanmasına gidilemeyeceğini, bunun yanlış olacağını ileri sürmesinden ötürü, mevcut önderlikte merkezi bir ordu örgütlenmesi perspektifi ve görevi taşınmamaktaydı. Öngörülen şey ise Bölge Komitesi sorumluluğu ve komutası altında ‘yerleşik ve seyyar gerilla birlikleri’ydi.

İlginç tarafı, bu fikre itiraz eden de yoktu... Mao Zedung’un sözlerinin merkezi örgütlenmeye ilişkin olmayıp, ‘merkezi komuta sistemi’ne ilişkin olduğunu söyleyip, teorik yanılığını düzeltme diye bir derdi de yoktu kimsenin. Kuşkusuz ki ayırında değillerdi... Hozat’a geçmeden kısa bir süre önce, H. Karakuş’un da bulunduğu bir ortamda, KBK üyeleri olan Sarı Silo, Hacı ve Şerif ile bu soruna dikkat çekme fırsatı oluşmuştu. İyi de olmuştu. Bu vesileyle sorun MK 4. Toplantısında, gündeme alınıp, hiç olmazsa anlayış bazında, düzeltilmiş oldu. Ve de mevcut gerçekliğimizden hareketle ve “şimdilik” kaydıyla, Bölge Komitesi’ne bağlı, Bölge Komutanlığı şeklinde özerk merkezi bir askeri örgütlülük öngörüldü.

Yanlış ve yanılığlı bir anlayıştan vazgeçilmiş olması anlamında, kuşku yok ki olumlu bir adım atılmıştı. Bu anlayışın tamamen bertaraf edilmesi ise ancak ki 1991 yılında yapılan 4. Konferans’ta mümkün olabildi vs. vs.

İşte bu iki yönetici organ raporu üzerinden hareketle bütün bu ve benzeri sorunlara ilişkin esaslı değerlendirmelerde bulunarak, kendimce doğru bulduğum düşünceleri formüle etmeye çalıştım.

Net olarak anımsıyorum, MK’nın soruna genel yaklaşımını, sorunu ele alış tarzını ve takındığı tutumun objektivitesini, öncelikle kırsal alandaki Parti yapısının ve faaliyetlerinin tasfiyesine yol açan bir özelliğe sahip olduğunu ileri sürmüştüm.

Keza, “merkezi görev” olarak addedilmiş olmasına rağmen ortaya elle tutulur somut bir savaş politikasının-projesinin konmamış olmasına, savaşa göre şekillenmesi gereken bir Parti örgütlülüğü ve faaliyeti anlayışının geliştirilmemiş olmasını da, savaşı ve savaş örgütünü geliştirmeyen sağ, kendiliğindenci oportünist bir tutum olarak niteledim.

(Bu düşüncelerimi daha sonra, 1992-1993 kışında, 1. OPK’ya sunulmak üzere, “Savaş Politikamız ve Örgütün Savaşa Göre Şekillendirilmesi” üst başlığı altında daha sistemli ve daha kapsamlı hale getirdim.)

MK 4. Toplantı Raporu üzerinden eleştiri konusu yaptığım bir diğer esaslı konu ise, 3. Konferansımızın DABK ile birlik anlayışı ve bunun MK tarafından ele alınış biçimiydi.

Görülmesi ve kabul edilmesi gerekiyordu ki, DABK'ın Partiye tavır alışının arka planında, esaslı bir güvensizlik olgusu yatıyordu. Bunu hesaba katmayan, sorunu birlik çağrılarını yineleyerek ve bir-iki görüşme yaparak kolayca çözebileceğini sanan bir tutum ve yaklaşımı, sübjektif bir yaklaşım olarak değerlendirmiştim.

Sorun esasen güven sorunuuydu. Güven de o özgülde öyle iyi niyetli bir-iki görüşmeyle ve soyut sözlerle sağlanabilecek türden bir şey değildi. Pratik duruşumuzla, mücadele pratiğimizle ve yoldaşça yaklaşımlardaki tutarlılığımız ve ısrarlarımızla, süreç içerisinde güvensizliğin sabırla yoldaşça güvene evrilmesiyle sağlanabilir bir şeydi.

Hal böyle olunca da, MK'nın ta en başından itibaren ayrı bir silahlı örgütlülüğe gitmeyip, DABK'la hareket etme tutumu yanlıştı.

İlk önceleri birliği böylesi pratik adımlarla basitçe sağlayabileceğini sanan MK, bir-iki görüşme ve DABK'çıların sergiledikleri oldukça sekte ve dışlayıcı tutumları ardından bu kez 180 derece geri basarak; *“Bunlarla birlik mirlik olmaz. Birlik çağrımızı askıya alıyoruz”* şeklinde, kolay yoldan yelkenleri suya indirmesi, elbette ciddi eleştiri konusuydu... Nitekim MK'nın bu yaklaşım ve tutumları 4. Konferansta eleştirilerek mahkûm edildi.

Evet, yoldaşın hakkı vardı, KBK raporuna değil, ama MK raporuna eleştirilerim içerik olarak da üslup olarak da bir hayli sertti.

Üslup olarak değil ama içerik olarak sert olması kaçınılmazdı. Çünkü keskin hatlı ideolojik-siyasi konulardı söz konusu olan sorunlar. MK'nın politik olarak kendiliğindenci tutumu, kaçınılmaz olarak ortaya sağ-opörtünist bir hattın çıkmasına yol açıyordu. Hal böyle olunca da eleştiriler keskin hatlı, vurgular ve kavramlar net olmak zorundaydı.

Ama ilginçtir, her iki yönetici organımızdan da bu değerlendirmelerime ilişkin herhangi bir tepki çıkmadı. Dedğim gibi yıllarca sonra sadece Mehmet Demirdağ'dan bunları okuduğunu ve bir hayli yararlandığını ifade eden sözler duyacaktım

BÖLÜM: 3

1990 YILI

Bu çalışma ne kadarlık bir zamanımı almıştı, yazıları temize çekip, son halini vermem ne kadar sürmüştü doğrusu pek net anımsamıyorum. Ancak Ovacık'a çağrıldığımda bu çalışmayı bitirişimin üzerinden çok da fazla bir zaman geçmemişti.

Şubat ayı ortalarıydı... Bir akşamüstü “*ev sahibimiz*” kirve barınağımızın kapısını çaliverdi. Üç kişiden oluşan bir gerilla grubu gelmiş. “*Şerif yoldaş Zeynel yoldaşı acilen Ovacık'a çağırıyor. Toparlanıp gelsin*” diyorlarmış. “*Toparlanıp gelsin*” dediklerine göre, kuvvetli olasılıkla geri dönmek üzere çağrılmış oluyordum. Sırt çantasını hazırlayıp hep birlikte aşağı indik.

Epeydir ev halkıyla görüşmüyorduk. Özlemiştik birbirimizi, bu gün gibi ortadaydı. Çoluk çocuk hep birlikte soğuğa aldırmaksızın kapı önüne dolmuş bizi bekliyorlardı. Ayrımsız herkesle sıkı sıkıya kucaklaştık. Boynumuza sarılan küçük yoldaşlarımızı, yarının yüreği büyük Partizanlarını yanaklarından öptük. Onların o güzel gözerinde uçuşan sevinç yıldızlarını görmek güzeldi, mutluluk vericiydi.

Benim dünyalar güzeli kızım ise yine “*aykırı*”ydı. Hüzün ile sevinci harmanlamış, aynı anda yaşıyordu. Buluşmuş olmanın sevinci, ayrılacağımlı biliyor olmanın ağır hüznü... Boynuma sarılması, “*hoş geldin*” karşılama sevincinden daha çok, “*ne olur gitme yoldaş*” türü bir duygunun ifadesi gibiydi.

“*Dur hele deli kız dur. Daha üç-dört saat buradayım. Sonra vedalaşırız*” demem üzerine, zaten zar zor zapt ettiği gözyaşları boncuk boncuk yanaklarından aşağı süzülürdü... Elinden tutup, ardım sıra çekerek içeri götürdüm. Yola çıkana kadar sırtımdan ayrılmadı, adeta yapışık ikizler gibiydik.

Beni götürmeye Cihan (ve galiba) Kokum ile Volkan gelmişti. Yoldaşlarla sıkı sıkıya kucaklaşıp özlem dindirdik. Herkesin iyi olduğunu, olumsuz bir durum olmadığını duymak güzeldi.

Hoş beş faslından sonra Cihan beni kenara çekerek geliş ve beni çağırış nedenini açıkladı. Beni götürmeye gelmişlermiş. Alelacele çağrılmamın nedeni de, MK tarafından oluşturulan Bölge Komutanlığı'nın, bahar faaliyetleri başlamadan bir an önce 1. Toplantısını yapma istemiymiş... Anlayacağınız ben de bu komutanlığın bir üyesiymişim... Bölge Komutanlığı'na siyasi komiser olarak atanmışım... Hal böyle olunca da yolu yoktu, gidecektim.

Gruptaki diğer yoldaşlarla, *“baharın buluşmak üzere”* diyerek, vedalaşıp ayrılmak o kadar da zor olmayacaktı. Ama inanın *“ev sahiplerimiz “ ile vedalaşıp ayrılmak hiç kolay olmayacaktı. En zoruda yapışık ikizimmişçesine saatlerdir sırtımdan ayrılmayan kızımın ayrılması olacak.”*

Yarım saat dil döktüm dünyalar güzeli. Ağlamayacağına dair Musa yoldaşına Partizan sözü verdi... O, vermiş olduğu bu sözünü tuttu da. Ama ben geleceğim, görüşürüz” dediğim halde ne yazık ki olmadı, gidemedim ve bir daha da görüşemedik... Ama verilmiş bir sözümüz daha vardı: *“Görüşemezsek de birbirimizi asla unutmaya çağız”* demiştik. Ben hiç, ama hiç unutmadım o güzel kızımı ve halkımızın diğer güzel evlatlarını... Onun da diğer Partizanları olduğu gibi, Musa yoldaşını unutmadığından zerre kadar kuşum yok... Bu vesileyle buradan her birine selam ve sevgilerimi sunuyorum.

Dört partizan sabaha karşı, daha henüz gün ağarmadan, kuşandık silah ve özelemlerimizi düştük karlı yollara...

Köylülerin, *“it bile üşür bu havada”* dedikleri türden, insanın adeta ta iliklerine kadar işleyen, değdiği yeri jilet keskinliğinde bir soğuk vardı... Ve bizim bu soğuktan korunmak için o incecik yün şallarımıza sıkı sıkıya sarınma ve mümkün olabildiğince hızlı hareket etme dışında bir başka seçeneğimiz de yoktu.

Yürüyüşü nispeten daha kolay kılmak için de yoldaşların geliş izlerini ve köyler arası vurulmuş çığırını kullanmak durumundaydık. Diğer türlü hem yönümüzü bulmakta zorlanırdık ve hem de lekan çekerek yürümek zorunda kalırdık ki, bu da hem yorucu olurdu, hem de zaman kaybettirirdi.

Yolculuğumuz tam olarak kaç gün sürmüştü şu an bunu anımsamıyorum. Ancak fazla zorlanmadan gerçekleşen hoş bir yolculuk olduğunu söyleyebilirim...

Munzur suyunu bu kez köprüyü kullanmadan geçtik. Sanırım Kandolar köyü civarında, uygun bir geçiş yerinden suya girerek karşıya geçtik.

Soluğumuzun dahi buz kestiği şubat ayında hem de gecenin bir vaktinde, soyunup Munzur suyuna girmek ve yürüyerek karşıda seni bekleyen kara ayak bakmak; kurulanamadan, öyle ıslak ıslak giysilerini giymek! Vallaha bunlar normal koşullarda asla akıl karı şeyler olarak karşılanmaz, değil mi? Ama sen gerillaysan (veya bir şekilde el mecbur durumlardaysan) işte o zaman senin “*normalin*” diğer normal koşulların normalinden farklı olmak zorunda! Farklı koşulların koşulladığı algılayış ve kabulleniş farklılığı, işte bütün bu “*anormal*”likleri sıradan-normal şeylere dönüştürebiliyor...

Munzur suyunu geçtiğimiz hizada bize en yakın olan köylerden birine uğrayıp bir güzel ısındık. Birkaç saat dinlendikten sonra da, tekrar yola çıkıp, tek evin oradaki tahta köprüyü kullanarak Mercan suyunun karşı yakasına geçtik.

Zaman, ana birliğin kaldığı barınağa gitmeye elverdiğinden, tercihimizi Birikler ormanındaki o ilk yapılan küçük barınaktan yana kullandık... Bilmiyordum meğerse Ovacık grubu ikiye ayrılmışmış: Volkan, Çetin, Muharrem ve Rayber bu küçük barınakta, diğerleri de Dewa Derviş'in (Hürmek'e doğru) arkasında kalan ormanda yaptıkları barınakta kalıyorlarmış.

Dört kişilik bu küçük gruba Rayber komutanlık yapıyormuş. Yani meğerse gelişinden kısa bir süre sonra Rayber komutan yardımcısı olarak atanmışmış... Beyaz orduda askerliğini komando çavuşu olarak yapmış olması ve de siyasi olarak belli bir gelişmişlik düzeyine sahip olması gibi hazır artıları olunca, gerillada da komutanlık yapabilmesine pekâlâ imkân sunuyordu. Hele bir de ihtiyaç duyuluyorsa, neden olmasın, olabilir. Rayber yetenekli bir yoldaştı.

Gündüzü barınak sakini yoldaşlarla birlikte bu küçük barınakta geçirdik. Gırgır şamatayla koca günü nasıl akşama devirmiştik anlayamadık bile. Muharrem'in Volkan ve Rayber'in olduğu yerde başka türlü de düşünülemezdi zaten. Çetin de onlara ayak uydurmakta hayli mesafe kat etmiş görünüyordu. Keyfi yerindeydi. Bu küçük gruba da siyasi komiserlik yapıyormuş.

Akşama hep birlikte önce Biriklere, oradan da Dewa Derviş'e geçtik halkımızla özlem giderdikten sonra, sabaha karşı davar izleriyle kamufle edilmiş izleri de takip ederek, ana birliğimizin barınağına gittik.

Ana birlikten iki kişi olarak ayrılan Cihan ile Kokum'un çoğalıp yedi kişi olarak geri dönmesi barınaktakileri neşeye boğmuştu... Me-

ğer ne çok özlemişiz birbirimizi. Partizan yürekler sevinç ve coşkuyla kucaklaşıyordu. Vay be, bu kadar yoğun yaşanacağını tahmin etmemiştim. Meğerse gerilla alanında her şey gibi özlemin de rengi ve tonu biraz daha kendine özgü oluyormuş.

(Nuray ile karşılaşmamızın özet öyküsünü daha önceki bölümlerde sizlerle paylaştığımdan, tekrar olmaması adına bu kısmı es geçiyorum.)

Yanılmıyorsam bu birliğimizdeki toplam mevcudiyetimiz benim de katılımımla on yedi kişi:

İsimlerini önceki bölümlerde vermiştim. Bu sayıya Enver, Berivan (Perihan Çolak), Ünal (Can Güler) ve Yaşar (Ali Ayata) da eklediğimizde, 1990 baharındaki toplam sayımızı verir.

İbrahim Kaygulu ve Xezal'in dönmek istediklerini daha önceki bölümlerde anlatmışım. Dönmek isteyenlere Can Güler de eklendi. Gülizar Özkan yoldaşı ise hamileliğinden ötürü, biz kendimiz batıya göndermek durumdaydık.⁴ Böylece bahar sürecine dört eksikle başlayacaktık.

4 Bu satırları temize çekerek tekrardan yazdığım tarih, 20 Mayıs 2011). Bundan bir ay kadar önce öğrenecektim ki Gülizar Özkan, Sefagül Kesgin, Derya Aras, Fatma Acar ve Nurşen Aslan bu yılın Şubat ayı başlarında, barınaklarında oluşan göçükte ölümsüzler kervanına katılmışlar... İnanılır gibi değildi, ama maalesef ki gerçektir... Erzurumlu Sefagül Merkez Komite üyemizmiş. Tokatlı Nurşen komutanlarımızdan biriymiş. Erzincanlı Derya gelecek vadeden bir Parti militanıydı. Gülizar ve Fatma ise kızıl ordunun yiğit gerillalarıydılar... Onları bu şekilde yitirmek, kabul edilebilir gibi değil... Sefagül ve Derya ile mahpushaneden mektup arkadaşlığımız var... Gülizar'ı gerillaya biz almıştık. Öyküsünü birinci kitapta anlatmışım... Gülizar'ı o bahar batıya gönderdik. Bir oğlu olmuştu. Dönemedi. 1995'teki ayrılığa eşi Hüseyin Şimşek ile birlikte hareket etti. Sonra hapse düştü. Erzurum'a getirmişlerdi. Orda Sefagül ve benim çabalarımla tekrardan Parti saflarına döndü. Eşinden kendi isteğiyle ayrıldı... 2004 yılı sonbaharında tahliye oldu. 2005 yılı Ocağında dışarıdan İstanbul şehrinden yeni yıl kartı gönderdi. "Yazacağım" diyordu. Ama olmadı, yazamadı. Bu yeni yıl kartı ondan aldığım son "mektup" oldu. Sonra 2005 8 Mart'ında Beyazıt'taki yürüyüşte gördüm. Genç bir kadını polis copundan korumaya çalışırken görüntülenmişti. Sonra duydum ki kırsala gitmiş... Kim bilir belki de 1989'da çıktığı ve ama 1990 yazında zorunlu olarak yarım bıraktığı gerilla serüvenini tamamlaması gerektiğini düşünüyordu. Evlilik ve çocuk düşlerini gerçekleştirmesini bir şekilde sekteye uğratmıştı ve bu onun içinde adeta bir ukdeydi... Sonraki yıllarda gerillayla yapılan bir röportajda yer almıştı. 'Rojda' kod ismiyle... Öyküsünden hemen anlamışım Gülizar yoldaşım olduğunu... Oğluna özlemi yakıcıydı, bu belliydi; ama o yine de düşleri-

Barınağa varışından kısa bir süre sonra, mart ayı başlarında, MK tarafından oluşturulmuş olan Bölge Komutanlığı'nın 1. Toplantısına oturduk. Toplantıya Bölge Komutanı olarak Şerif (aynı zamanda MK üyesiydi), siyasi komiser olarak ben (Zeynel) ve komutan yardımcısı olarak Cihan katıldık. Ancak organ içinde resmi bir sıfatı bulunmayan Ali Kemâl de toplantıya katılmıştı, diye anımsıyorum. Sanırım tecrübe ve birikimlerinden ötürü, faydalı olur düşüncesiyle, gözlemci olarak alınmıştı.

Sürecimiz özgünlüğü açısından bu toplantı bizim için son derece önemli ve tayin ediciydi. Yeniden oluşturma ve başlatma gayretine yönelmiş olduğumuz gerilla örgütlülüğümüzün ve gerilla savaşının köşe taşlarını atacak ve genel rotasını belirleyecektik. Elbette normalde bunu merkezi önderliğin yapması gerekirdi. Ancak dediğim gibi 'sürecimizin özgünlüğü' içinde biz bunu merkezi bir perspektif sunumu olarak doğrudan yapmaya çalışacak ve bir rapor olarak önderliğin onayına sunacak ve böylelikle merkezi bir yaklaşımın şekillenmesine vesile olacaktık... Yani en azından ben böyle düşünüyor ve bunu yapmaya çalışıyordum. Çünkü toplantı için üstten verilmiş veya belirlenmiş herhangi bir gündemimiz yoktu. Gündemi biz kendimiz belirledik.

Uzun uzadıya tartışmalarımız oldu. Yönetici organların sorunu ele alıştıraki yüzeysellikleri, yanlış ve eksiklikleri gündemleştirildi. KBK ve MK raporları üzerinden hazırladığım değerlendirmeleri de konu edinerek, sorunları enine boyuna sorguladık. Süreci ve kendi gerçekliğimizi tanımlamaya çalıştık. Bunlar üzerinden önümüze yapılması gereken ve yapılabilecek görevler koyduk vs. vs. Sonuçta ortaya kabarıkça bir toplantı raporu çıktı.

Gerilla için görev çoktur elbet. Örneğin eylemden eyleme koşturabilir. Pusular atabilir, baskınlar yapabilir, taciz eylemleri düzenleyebilir, kamulaştırmalar düzenleyebilir, ajitasyon-propaganda amaçlı yol kapatabilir, köy toplantıları gerçekleştirebilir, düşmanın ekonomik kaynaklarına yönelik sabotajlar gerçekleştirebilir, keza devletin her türden resmi kurumu da otomatikman gerillanın hedefleri arasındadır. Bunlara yönelik farklı zamanlarda farklı farklı yönelimlerde bulunabilir: Keza gerillanın kendi barınma ve depolama ve keza kamp faaliyetleri vb. gibi daha yığınla sorunu ve de görevi vardı. Bütün bunlarla uğraşabilirdi vs. vs.

Ancak bizim açımızdan sorun, birkaç eylem gerçekleştirebilme sorunu değildi! Kaldı ki bunun için bile elinizde yetişmiş belli sayının peşinden gitmeyi tercih etmişti. Burası sözün bittiği yerdir... Sevginin peşinden gitmeyi tercih etmişti. Burası sözün bittiği yerdir... Sevgi ve saygıyla anıyorum beş Partizan yüreğimizi.)

da kadro ve savaşcımızın belli miktarda silah ve cephanenizin olması gerekiyor. Ama dediğim gibi, bizim açımızdan öncelikli sorun bu olamazdı. Bizim öncelikli sorunumuz, sürekliliği sağlanabilecek bir gerilla savaşı başlatabilmektir. Bunun için de bizim öncelikle belli bir savaş kapasitesine ulaşmamız gerekiyordu.

Düşünsenize, cephane açısından en iyi durumda olanımızın sadece üç dolu şarjörü vardı. Diğer çoğunluğunun adet ise sadece bir yedek şarjörü vardı. Kimi savaşcılarımızın ise sadece on-on beş mermisi vardı.

Bu basit ve ama bir o kadar da çarpıcı bir göstergedir. Varın hesap edin, bu ‘savaş kapasitesi’ ile kaç iradi eylemi, ve de kaç zorunlu çatışmayı kaldırabilirsiniz? Zorlu bir çatışmaya girilmesi halinde, kaçınılmaz olarak, çoğu savaşçı silahını kullanamaz hale düşecektir. Öte yandan hem genel olarak sayımız çok azdı ve hem de bunlar içindeki tecrübeli savaşçı sayımız son derece sınırlıydı.

Devamlılığı sağlamak için insan, silah ve cephane akışı sağlayıp, küçük çaplı kayıpları tolere edebilir bir kapasiteyi yakalamamız şarttı! Bizim öncelikli görevimiz bu olmalıydı! “*Kurmay*” görev ve sorumluluğu üstlendiğimize göre, bizim sorunlara bakış perspektifimiz ve sorunları ele alış tarzımız doğal olarak stratejik, yani daha bütünlüklü, daha kapsamlı, daha uzun vadeli ve günün, ama daha çok da yarının sorunlarına köklü çözümler sunan tarzda olmak zorundaydı.

Askeri eylemliliklerimizi de körlemesine, ‘artık bahtımıza ne denk geldiyse’ tarzıyla değil, istihbarata dayalı ve seçmeli, ‘dişimize göre’ olanları gözeterek yapmak durumundaydık. Bizim bu ilk dönem eylemlerimiz aynı zamanda yeni ve tecrübesiz savaşlarımızın eğitimlerine hizmet edeceğinden, küçük çaplı ve inisiyatifin esasen bizde olduğu türden olmalıydı. İnsanlarımızın eğitimleri için ekstradan mermi harcama ‘lüksümüz’ yok ise, o halde onları bu tür seçmece eylem pratikleri içinde de pek ala eğitebilmeliyiz.

Kısacası elimizdeki insanı, silah ve cephaneyi ‘bir anlık barut’ misali, iki eylemlilik kılmak istemiyorduk. Tam aksine bunlarla büyüme ve gelişme istiyorduk. Sabırlı bir şekilde gerilla sayımızı, silah ve cephanemizi bizim realitemizin normları içinde, risk kaldırabilir bir kapasiteye çıkarmayı hedefliyorduk. Bizim gerçekliğimizin limitlerine göre ‘normal’ alt düzeyli insan ve cephane yitimini kaldırabilir, bunlara rağmen yoluna devam edebilir bir ‘savaş kapasitemiz’ olsun istiyorduk. Komutanlığımızın ‘güne ilişkin’ öncelikli görev ve sorumluluğu buydu.

Çok somut olarak, yaz sezonu sonuna kadar güçlerimizi Dersim alanında en azından üç muntıkada konumlandırabilecek şekilde büyütme-yi hedefliyorduk: Hozat-Ovacık-Dersim Merkez.

'87 ayrılığıyla birlikte, kitle bağlarımız da kopmuştu. Kitlelerle bağ kurmak ve belli bir taban ve örgütlülük yaratabilmek için alana yayılmak ve belli yerlere yerleşmek zorundaydık. Yeni ilişkiler ve yeni olanaklar yaratmadan, uygun yerlere yerleşmeden, kitle bağlarını sağlamlaştırmadan, farklı alanlarda üstlenme imkânları yaratmadan, geniş bir arazi üzerinde manevra imkânına sahip olmadan, savaşı geliştirmeyi bir kenara bırakın, kendinizi korumayı dahi doğru dürüst başaramazsınız.

Genel perspektifimiz ve vizyonumuz işte bu çerçeveler içinde bir şeydi dersem, esasen isabetli olur.

Komutanlık toplantısının ardından grubumuz geneliyle toplantılar gerçekleştirdik. Durumumuzu-gerçekliğimizi gözerinin önüne serip, bununla neler yapabileceğimizi neleri yapamayacağımızı tartıştık. Görüş ve önerilerini dinledik. Eylem imkânları üzerinde önerileri olanlarla, komutanlığın ayrıca, özel olarak görüşeceği söylendi. Bu, gereksiz deşifrasyonların önüne geçmek açısından gerekli bir tedbirdi.

İnsanlarımızın ayaklarının yere basması için gerçekleri bilmesi, duruma vakıf olması gerekir. Bu bakımdan toplantı yapıp insanlarımızı bilgilendirmemiz, onları gerçeklerle yüzleştirmemiz çok iyi olmuştu. İnsanların gerçekleri bilmeye hakları olduğu gibi, neler yapılacağını bilerek iradelerini bunun üzerinden şekillendirmeleri de önemliydi. İnsanların sürece doğrudan katılabilmeleri, yaratıcı çabalarla kendilerini sunabilmeleri bakımından da bunlar gerekli olan şeylerdi.

Yoldaşlardan çeşitli eylem önerileri geldi. Ancak bunlardan sadece ikisi ele alınabilir türdendi. Biri, Rayber'in köyündeki karakol güçlerinin gerek civar köylere ve gerekse Pülümür merkeze gidip gelen yaya ve motorize küçük birliklerine yönelik saldırı eylemiydi. Maksat, saldırıp silah almak olacaktı. Ya da yine bu amaçla, Pülümür merkezde yeni yapılmakta olan hapisane inşaatında nöbet tutan askerlerin nöbet değişim ekibine saldırı eylemiydi. Bunun için de binayı bombalama (tabii fazla bir patlayıcıımız olmadığından, bir-iki dinamit lokumuyla sınırlı kalacak, göstermelik bir şey olacaktı) teferruatı bulunuyordu.

İkinci eylem önerisi ise Dersim-Ovacık karayolunda askeri konvoy veya devriye güçlere karşı pusu eylemiydi. Bunu daha ziyade yeni yoldaşlara pratik kazandırmak için yapabiliydik. Tabii somut bir istih-

barata dayalı olmayacaktı. Dönem dönem gidilip beklenecekti. Denk gelmesi halinde, değerlendirilecekti.

Sonraki bir ay gibi bir zaman dilimini ‘askeri eğitim’ kapsamlı faaliyetlerle geçirdik. İyi de oldu. İnsanlar kış boyu yata yata bayağı bir hantallaşmışlardı. Sporu ben, teknik eğitimi komutan Şerif ve Rayber yaptırdı.

Eğitim sürecimiz tamamlandıktan sonra, bir de kısa bir kamera çekimi yaptık. Kamp yaşantımızdan kısa kesitler sunan, propaganda amaçlı bir kasetimiz olsun istiyorduk. Kurgudan ziyade, doğaçlama bir şey olacaktı. Güya ben Partimizin illegal merkezi kitle yayın organı olan İşçi-Köylü Kurtuluşu gazetesinin muhabiriymişim de, gelip gerillayla röportaj yapıyor ve görüntü alıyormuşum. Herhalde tek kurgulanan kısmı da burasıydı. Gerisi benim pratik hünerime göre şekillenecekti. Görşelliği ön plana alıp, gerillanın askeri eğitimini tatbikatlı olarak çektik. İşte spor yaparken, dere-tepe koşarken, atlayıp zıplarken, takla atarken, tırmanırken, uçurumdan sarkarken, yakın dövüşürken, nişan alırken, normal yürüyüş kolu nizamındayken, sızarken, pusu atarken, pusuya düşmüşken vs. vs.

Bitirmek üzereyken, nerden estiyse artık, “*hinliğim*” tutuverdi. Renkli bir kare daha eklemeye karar verdik. Komutan Cihan grubuna günlük spor yaptırıyor. Her gün kar-kış demeden açık arazide spor yapıyorlar... Onlar yapıyor ben de kaydediyorum. Kampın ortasından akan dereyi geçmek üzereyken, spordan sonra duş alıp almadıklarını sordum. Cihan demesin mi “*Şu gördüğün dereye, şu buz gibi suyla yıkanıyoruz*” diye. Ben de zaten böylesi bir ortam oluşsun istiyordum. Fırsat kolayca oluşuvermişti. Kaçırır mıyım, “*Ya öyle mi? Çok ilginç! Bu karda-kışta, bu buz gibi suda yıkanmak! Büyük cesaret doğrusu... Peki, rica etsem kamera çekimi için de bunu yapabilir misiniz?*” dedim. Tabii onca üst perdeden atınca, pek manevra alanı kalmamıştı Cihan’ın. El mecbur “*Tabii neden olmasın. Zaten her gün yaptığımız bir şey*” deyip, kendisi dâhil, o esnada dereyi geçmek üzere olan üç-dört kişi daha, dere suyuna öylece dalıverdiler. Ama çok komikti halleri. Suyu dalan, alttan zıpkınlanmışçasına fırlayıp sudan çıkıyor ve ‘dıdıdı’ diyerek barınağa koşuyordu.

Cihan bunu teklif edebileceğimi kestiremediği için olsa gerek ki, rahat rahat abartmıştı. Suyu dalanlar Cihan’a dış biliyorlardı... Gerçi öyle çok olağanüstü bir şey değildi soğuk suya dalmaları. Çünkü spor yaptırdığım dönem içinde erkekler vücutlarının üst kısımlarını karla ovarlardı. Bir kısmımız yarı vücutumuzu soğuk suyla yıkardık

da. Hatta birkaç kişi arada bir soğuk suyla banyo da yapıyordu. Ama yine de alışık ve hazırlanamamış olanlar için pek kolay bir şey değildi. Orantısız atmanın hoş bir ceremesini yaşamışlardı ve bizi hayli güldürmüşlerdi.

Sanırım nisan ayının üçüncü çeyreğiydi. Cihan'ın komutasında, Rayber'in rehberliğinde (ki Rayber aynı zamanda komutan yardımcısıydı da), aralarında Yaşar, Nuray ve Volkan'ın da bulunduğu altı-yedi kişilik, küçük bir gerilla birliğini, amiyane tabiriyle, bir nevi 'şansa kırk beş' diyerek Pülümür'e eyleme yolculadık.

Dönüş tarihlerine yakın bir dönemde, haberlerini radyodan aldık. Pülümür polis karakoluna ve cezaevi güvenlik bölümü binasına bir grup "terörist" tarafından taciz ateşi açılmıştı.

"Demek ki dedik, denk getirip vuramadılar, eylemleri tacizle sınırlı kalmış... Muhtemelen bizimkilerdir".

Gelişmelerin tam olarak ne ve nasıl olduğunu ancak ki yoldaşların dönüşüyle öğrenebildik.

Aşkirek (Kocatepe) köyü ile İsmail Doğan ve Gülizar Özkan yoldaşlarımızın köyü Pancilas arasındaki yol boyunca yağmur, çamur ve soğuk demeden bir hafta süreyle pusu atıp beklemişlerse de, Aşkirek karakol güçlerine rastlamışlar. Buradan umudu kesip Pülümür merkeze yönelmişler. Öncelikli olarak cezaevine nöbet değişimine giden (veya oradan dönen) birliği etkisizleştirip, silahlarını almayı hedeflemişler. Buna uygun olarak güçlerini konumlandırmışlar. Üç yoldaşı çekilecekleri yönde savunmada bıraktıktan sonra, diğerleri askerlerin geçeceği uygun noktaya yönelmişler. Ancak geç kalmış, az bir farkla kaçırmışlar. İki sokak ilerde tekrar yakalayabilme umuduyla hareket geçtiklerindeyse bu kez de bir uğursuz (tabii askerler açısından da 'uğurlu') sarhoşun engeline takılmışlar. Önlerine dikilip sorgu suale başlayan sarhoşu atlatana kadar buradaki fırsat da kaçıp gitmiş.

Bunca risk almışken bari bir işe yarasın diyerek Pülümür'e bir ilki yaşatma kararı alıp ilçeye dalmış. Birbirine yakın olan polis karakolu ile cezaevi ve jandarma bölümü binasını hedef almışlar. Hepi topu on-on beş el ateş edip, hızla ilçeyi terk etmişler. Tabii karşı taraf korku ve panikle resmen iki saat boyunca gökyüzünü, sokakları ve ıssızlıkları kurşunlarla delik deşik etmiş.

Bizimkiler iki gün sonra tekrardan Pülümür'ü ziyarete gitmişler. Bu kez de yeni yapılmakta olan cezaevi binasına yönelmişler. Dedim ya elimizdeki patlayıcı oldukça sınırlıydı. Teknik bilgi ve artı mal-

zemelerle güçlendirmemiş tecrübemiz de olmadığından, iki dinamit lokumundan yapılmış küçük çaplı bir bombayı inşaata yerleştirip patlatmakla yetinmişler.

Pülümür tarihinde bir ilk olan artarda bu iki eylem yörede hayli yankı uyandırmış. Tabii ki adet olduğu üzere düşman güçleri hemen büyük bir “*terörist avı*” başlatmış. Dağa-taşa operasyon çekmiş, köyleri basmış, orman civarlarına, yol ağızlarına pusular atmış, köylülere tehditler savurmuş vs. vs.

Gerillaya pek aşına olmayan Pülümür merkez ve yakın civar köylerdeki insanlar arasında bu operasyonlar korku ve paniğe de neden olmuş. Çoğu kişi ‘civarda asker ve tim var’ gerekçe ve korkusuyla gerillaya kapılarını açmamış. Işıklarını erkenden söndürüyorlarmış.

Yoldaşlar erzak almak için, gecenin geç saatlerinde daha önce hiç gitmedikleri bir köye gitmişler. Kapısına varıp seslendikleri köylüler kapıları açıp, hemen gerisin geri hızla kapatıyorlarmış. Sonra bir kapıyı daha çalmışlar. Kapıyı gençten bir kadın açmış. İçeri buyur etmiş. “*Askeri tim sandık. Ama sonra anladım ki kirvelersiniz*” demiş. Bu yürekli, cesur kadına denk geldiklerine sevinmişler. İçeri geçmiş bir güzel karınlarını doyurmuş ve ertesi gönün erzağı karşılamışlar.

Rayber kadına, “*Komşularınıza bizi anlatın, korkmamaları gerektiğini söyleyin*” demiş. Bunun üzerine kadın da şöyle demiş: “*Kirve sen de bilirsin ki bu benim dememle olmaz. Hem uygun da düşmez. Ben en fazla çok güvendiğim, nazım geçen bir-iki kişiye söyleyebilirim. Bu işi siz kendiniz yapmalısınız. Köye insanlar henüz yatmamışken, biraz erkenden gelin. Onları bir eve toplayıp tanışın, anlatın. Bizim bu köyün insanları çok iyidir. İlerici demokrat insanlardır. İhbar falan yapılmaz. Tanımadıkları, sizi bilmedikleri, tim sandıkları için korkuyorlar. Kapılarını bu yüzden açmıyorlar. Siz kendiniz konuşur ve onlara neyin ne olduğunu anlattırsanız, çoğu korkusunu yener*” demiş.

Ne denir bu doğru söz ve yönleme? Şapka çıkarılır, değil mi? Bizimkiler de şapka çıkarmış, hakkını vermiş ve teşekkür etmişler. Fakat yol almaları gerektiğinden o köy özgülünde bu öğüdün gereğini yerine getirememişler.

Bu küçük çaplı eylemimiz, gerilla birliğinin kendisini de bayağı bir motive etmiş görünüyordu. Yoldaşlar sanki de daha bir çalımli yürüyorlardı. “*İcabında olmazı da olur kılabiliriz*” diyen bir özgüvenleri vardı.

Pülümür eylem birliğinin dönüşünden kısa bir süre sonra, Şerif yoldaş aralarında Rayber’in de bulunduğu, küçük bir birliği yanına alarak Pülümür hattına geçti. Önceden belirlenmiş bir randevusu vardı, ona gitmesi gerekiyordu. Yeni yoldaşlar ve silah aktarımı yapıla-

çaktı. Ve ayrıca geçen yıl, Şiran karakolu baskını ardından, gözaltına alınıp işkenceli sorgulardan geçirilen Pancılaslı genç taraftarlarımızdan biri olan Feride yoldaşı gerillaya almayı düşünüyorduk. Kendisine, “*Seneye, baharda seni almaya geleceğiz*” diye verilmiş bir sözü-müz vardı. Cihan ve Rayber’i sıkıştırmış, ille “*Şimdi geleyim*” diye tutturmuş... Hal böyle olunca da daha fazla bekletmeye gelmez, onu almamız gerekiyordu.

Yoldaşlar bizi fazla da merakta koymayarak, berekete bulanmış olarak erkenden geri dönüp geldiler. Sevincimize-keyfimize diyecek yoktu doğrusu... Tabii biz de bu arada kamp yerimizi değiştirmiştik. Dewa Derviş ile Mercan suyu arasında bulunan ormanlık alana kurduk yeni kampımızı.

1990 yılının bu ilk kafilesi içinde, hatırımda kaldığı kadarıyla, şu yoldaşlar vardı: Feride (Evrım), İstanbul Tarabya’dan tanıdığım bir kadın yoldaş (Xezal), Xezal ile evli olduğu bildirilen Cemal Keser, Refik Yaşar (Adem), Ali Demirdağ (Dr. Hüseyin), Halil Erciyas (Ulaş-Kap-tan) ve Cevdet Gündemir (Taylan).

Ancak ne var ki bu ilk posta aktarımda silah gelmemişti ve do-layısıyla da yeni gelen yoldaşlar silahsızdı. Mecburduk bir süre böyle idare edecektik. Geçerli en uygun yol, yoldaşları kamp yerimizde ko-rumaya almaktı. Bunun dışında pek bir seçeneğimiz yoktu. Köylü bir vatandaşın bağışladığı bir kırma tüfeğimiz vardı, yoldaşlardan birine bunu verdik. Köylülerden birinden de bir tabanca ödünç alıp bir başka yoldaşa verdik. Sonra bir köylüde mavzer olduğu bilgisi geldi. Ancak adam onu, ‘baba yadigârı’dır diye, kimseye vermiyormuş. İkna kabili-yeti nispeten daha güçlü iki arkadaşı gönderip zar zor ikna edip aldık. Aldık almasına da ne var kri bu meretin de sadece on mermisi vardı. Kötü tarafı, mavzer mermisi kolay kolay bulunmuyordu.

Ne yapıp edip, yoldaşları sıkıştırarak acilen silah ve cephanе ak-tarmamız gerekiyordu. Şerif yanına Rayber’i, Baran, Taylan, Ulaş ve Evrim ile isimlerini anımsayamadığım bir-iki yoldaşı daha alarak tek-rar Pülümür-Erzincan hattına geçti.

İnsansız silah olurdu, depolarsın kalır. Ama silahsız gerilla ol-mazdı. Bu hem silahsız olan yoldaşları demoralize ederdi, hem de her yönüyle grubun tamamını ve kitleleri olumsuz etkilerdi.

Yeni gelen ekipte yer alan benim eski tanışım Xezal yoldaş had-dinden fazla zorlanıyordu. Sağlığı kır yaşamına hiç mi hiç uygun de-ğildi. Böylesi yoldaşları kim ne diye ve hangi akla hizmet ederek gön-deriyor akıl alır gibi değil. Muhtemelen kır ve savaş ortamı hakkında zer-re kadar fikri olmayan ve “*şu kadar savaşçı gönderdim*” diyebilme

derdinde olan birilerinin marifeti olsa gerek. Ben başka bir izahatını yapamıyorum.

Xezal yoldaşı kırıp incitmeden burada yapamayacağına ikna edip göndermek istiyorduk. Ancak bir sorunumuz daha vardı: Evli olduğu arkadaşıyla gelmişti. Çok zorunlu gereklilikler olmadıkça çiftleri ayırmak, iyi ve hoş bir yaklaşım değildi. Xezal yapamıyor diye, zıpkın gibi bir gerilla olabilecek Cemal Keser'i de göndermek olmazdı... Biz nasıl bir hal çaresi bulalım diye kafa patlatırken, o, ortalığı kızıla kesen keskin söylemler sahibi Cemal gelip demesin mi "*Kirve ben burada yapamıyorum, şehirlere gitmek istiyorum*" diye! Şaşırık tabii. "*Peki, Xezal'i burada mı bırakacaksın, onunla konuştun mu? Bu ikinizin kararı mı?*" diye sordüğümüzde, anlaşıldı ki Xezal Cemal'in hiç de umurunda değilmiş. Konuşmamışlar, bu kendisinin kararıymış.

Müthiş öfke duymuştum bu basit, sorumsuz ve gaddar yaklaşıma. Ama değer bulmadığımdan bir şeyler deme gereği duymadım.

"*Peki, göndeririz seni*" dedik. Sonra da ben gidip Xezal yoldaşla konuştum. "*Alışırım yoldaş, mümkünse kalayım. Hatırlarsan sen ve Ünal Küçükbayrak yoldaş bana hep 'Seni gerilla yapacağız' derdiniz... Cemal'in tavrına ben de şaşırdım. Gelme fikri onundu. Şimdi de gidiyorsa gitsin, ben kalmak istiyorum*" dedi.

Çok duygulandım. Kucaklayıp anlından öptüm. Ünal ile söylediklerimizi unutmamış olması beni duygulandırmıştı... Sonuçta sağlık koşullarının buraya uygun olmadığını bizi de kendisini de gereksiz yere ve haddinden fazla zorlayacağı noktasında ikna ettim. Cemal'le birlikte dönmeye razı oldu.

Cemal mücadeleden kopmadı elbet. Şehirde faaliyetlere katılmaya devam etti. Sonra tutsak düştü. 1994 ayrılığında darbecilerden yana tavır takındı. 19 Aralık sonrası süreçte tahliye edilenler arasında o da vardı. MKP'nin 1. Kongresiyle birlikte MK üyesi olmuş Karadeniz kırsalında bulunduğu bir sırada Zeynel Aslan (Pala İsmail), Kenan Kösedenez ve Erol Baştuğ ile birlikte Tokat-Zile-Yayla yolu-Kervansaray köyü kırsalında Ekim 2003 tarihinde çıkan bir çatışmada yiğitçe vuruşarak ölümsüzler kervanına katıldı.

O süreçte Cemal-Xezal çiftiyle birlikte Metin-Devrim çiftini de şehirlere gönderdik. Onlar da kırsalda zorlandıklarını bildirmişlerdi. Şehirlere döndükten sonraki süreçleri hakkında bir fikrim olmadı.

Şerifgili yolculadıktan hemen bir-iki gün sonrasında, ortaya tuhaf bir laf çıktı. Köylü taraftarlarımızdan iki aile bireylerinden bazılarının dikkatini çeken birtakım şüphe arzeder davranışlar yaşanmışmış.

1989 sonbaharında batıdan gönderilmiş, Balıkesirli, Baran kod isimli bir gerillamız vardı. İddia bu delikanlıya ilişkindi.

Hakkında hiçbir bilgiye sahip değildik. Nerden geliyordu, nasıl ve kimler tarafından örgütlenmişti, in miydi, cin miydi, hiçbir fikrimiz yoktu. “Normal”in dışında, garip davranışlar sergileyen biriydi. Köylüler bunları mı farklı yorumlamıştı, yoksa gerçekten şüpheli davranışlar mı görmüşlerdi, bilmiyorduk...

İşin içine güvenlik boyutu girince, doğal olarak sorgulayıp netleştirmek gerekiyordu. Köylülerin aktardıklarından kafamız karıştı, ayırt edemedik garipliklerini. Köylüler bunları adamın tekin biri olmadığına bir “sızma” olma olasılığına yorumlama eğilimindeydiler.

Baran da o esnada Şerif’in grubundaydı. Şerif’in batıdan gelecek yoldaşlarla buluşmaları vardı ve silah aktarılacaktı...

İlk yapılması gereken şey, herhalde ki Şerif’i durumdan haberdar edip, arkadaşı denetim altında tutmasını sağlamaktı. Haberleşmek için teknik olanaklara sahip değildik. Hemen iki yoldaşı (sanırım Leyla ile Muharrem) peşlerine taktık. Yetişip pusulamı vermişler Şerif’e.

Daha sonra yaptığımız soruşturmada anlaşıldı ki, köylüler Baran’ın o malum garip davranışlarını şüpheli davranışlar olarak algılamışlar. Hiç de haksız değillerdi aslında, ama gerçeğin kendisi farklıydı. Bunu açıklığa kavuşturarak kendimizi de köylü taraftarlarımızı da rahata erdük. Birkaç ay sonra da Baran’ı ikna edip memleketine geri gönderdik. Elbette ‘şüpheli biri’ olduğu kanısı taşıdığımızdan ötürü değildi bu tasarrufumuz; yoktu böylesi bir şüphemiz. Ancak arkadaş o aşırı tedirginlik halini üzerinden atamadı. Belki zamanla atardı, ancak bu kendisini de bizi de gereksiz yere yorup sıkıntıya sokuyordu. Göndermeyi tercih ettik.

Henüz kamp yerini değiştirmedığımız yani hâlâ barınağın bulunduğu kampda kaldığım o günlerde Hevallerden firar eden biri kadın iki gerillanın bize ulaşmak istedikleri haberi geldi. Merxo mezrasına randevu vermişler. Bir an önce gidip kendilerini almamızı rica ediyorlarmış. Acele ediyorlarmış, çünkü Hevaller peşlerindeymiş. Ele geçirmeleri halinde ikisini de öldürürlermiş, suçları yasak aşk yaşamakmış.

Haberi getiren arkadaş bizim taraftarımız biriydi. Firar eden erkeği şahsen tanıyormuş. Ovacığın karşı köylerinden Semikanlı Kume

ananın oğlu Ali imiş. Sağlam dürüst bir arkadaşıymış, puşlukları olmazmış. Kume ana da Partizanlıymış zaten. Oğlunu her fırsatta sıkıştırıp duruyormuş, Partizana katılması için.

Şimdi de öyle midir bilmem, ama o dönemler hevalerde, gerilla ortamında evlilik yasaktı. Dolayısıyla kadın-erkek ilişkisinde cinsel yaşam da yasaktı. Cezası da oldukça ağırdı... Ama aşk pekâlâ yasak takmıyor işte, geldi mi geliyor. Ankaralı genç bir üniversiteli olan Zela ile gerilla komutanlarından Delil arasında da yeşeriveriyor. Yasağı bile bile bu ilişkiyi yaşamayı göze almak, herhalde ki *“delilere mahsus bir cesarettir. Aşk bira z da delice bir tutku mudur bilemem, ama anlaşılan o ki bizden aman diyen dostlarımız ölüme meydan okuyacak kadar deli bir cesaret örneği sergilemişler. Gizli gizli buluşmalarla bir süre idare etmişlerse de ama böyle bir geleceklerinin olamayacağını er ya da geç yakayı ele vereceklerinin de ayırdındalar... Delil kendinden çok sevdalandığı “deli” kızın akıbetini düşünür. Geri dönüşü yok, bu aşk yaşanacak. Ama orda kalmaları halinde ölümüne olacak bu. İşte Delil bu akıbetten kurtarmak için sevdiği kıızı, firar etmeye karar verir. Üçüncü bir seçeneği yoktur. “Firar eder gider anamın muradını yerine getiririm. Partizana katılırım”* der. Planını yapar ve bir gece Zela'nın nöbeti devrinin hemen ardında anlaştıkları kuytulukta buluşup kaçarlar... Hevaller bu firarın farkına ancak ki sabah varırlar. Tabi ki hemen peşlerine bir ekip takılır.

Birkaç yerde kıl payı kurtulurlar. Delil'in hep Partizanlıların ilişkilerine uğramasından hareketle, Partizanlara sığınacağı sonucuna varan ekip, bizim bulunacağımızı tahmin ettikleri alandaki köy ve mezalarda resmen köşe kapmaca misali birbirlerini kovalarlar.

Çemberin daraldığını hisseden Delil, bize bir an önce ulaşmak için araya taraftarlarımızı sokmaya karar verir. Merxo mezrası üzerinden kendilerine ulaşabileceğimiz bilgisini aldığımız günün akşamı, bir grup yoldaşımız tesadüfen o mezraya uğruyor ve böylece buluşuyorlar. Tabii yoldaşların durumdan ve gelişmelerden haberi yok. Bunun üzerine delil durumlarını anlatıyor ve *“Bizi sorumlu arkadaşlarınızın yanına götürün. Ne karar vereceklerse onlar versin. Hevaller peşimizde, çember de daralmış durumda”* diyor.

Yoldaşlar kendi aralarında kısa bir durum değerlendirmesi yaptıktan sonra alıp bize getirmenin daha doğru olacağı sonucuna varırlar.

Durumun nazikliğini de göz önüne alarak, orda fazlaca oyalanmadan alır arkadaşları yola çıkarlar.

Biz bu grubumuzu sabaha beklerken, onlar akşama çıkıp gelmişlerdi. Yanlarında da tanımadığımız, silahlı-teçhizatlı iki kişi vardı. Grup komutanı misafirlerimizin kim olduklarını ve kampa ne maksat-

la getirmeyi uygun gördüklerinin bilgisini verince, mevzu anlaşılış oldu.

Arkadaşlar hikâyelerini bir de bize anlatıp sonra da taleplerini bildirdiler. Gerilla yaşamından kopup batıya gitmek istemiyorlardı. Uygun görmemiz halinde TİKKO gerillası olarak kırsalda kalıp mücadele etmek istiyorlardı.

Anlattıkları hikâyeye doğru muydu, buna o tek taraflı bilgilerle hükmetmek doğru olmazdı. Ancak masum olduklarına bizi ikna ettiklerini rahatlıkla söyleyebilirim. Bizde oluşan algıya göre ortada “suç” addedilebilecek tek fiilleri, birliklerinden firar etmiş olmalarıydı. Ancak ortada son derece doğal ve masumane insani bir ilişkinin suç addedilip ölümlerle cezalandırılması gibi de vahim, haksız, adaletsiz ve gaddarca bir durum söz konusu olunca; “firar” olayı bu akıbetten kopuk olarak ele alınıp değerlendirilemezdi. Ne yani firar etmeyip de böylesi bir gerekçeden ötürü akıbetlerine razı mı olsaydılar? Saçma! Ben olsaydım, hiç kuşkunuz olmasın ki aynı yolu denerdim.

Birliğin güvenliğini tehlikeye atmadan o saçma sapan karar ve uygulamalara ve o gaddar kurula isyanın bir ifadesi olarak, insanlık onurunun korunması adına, evet bunun adına, çeker giderdim. Çünkü başka türlü o koşullarda, o ilkel uygulamaları boşa çıkarmanın imkânı yoktur... Dolayısıyla da firar bu insanların tek seçenekleri olduğu için, onları bu fiillerinden ötürü “suçlu” addetmek bize düşmezdi. Birliklerinin güvenliğini de gözettileri bir durumdu (normal kalk saatinin hemen kısa bir süre öncesine kadar oradan ayrılmamışlar, yani bir nevi nöbet tutmuşlar) bizim açımızdan sorun olabilecek bir “kusur”ları yoktu.

Tabii bütün bunlar olurken, “*Sakın hevallerin bir ‘savaş hilesi’ ile karşı karşıya kalmış olmayalım?*” diye düşünmedik dersem doğru olmaz. Bu olasılığı, ‘bir olasılık opsiyonu’ olarak sorguladık. Sorguladık, çünkü karşıımızdaki örgüt amaca ulaşmak için adeta her yolu mübah sayan PKK idi. Alanını, yolunu, saflarını ‘temizlemek’ ve orada tek otorite olma istem ve amacıyla bugüne kadar yapageldiği yığınca şey söz konusuydu. Bunlar PKK’de bir tarzı; dolayısıyla da yok sayma ve iyi niyetlerle düşünmek profesyonellekle bağdaşmazdı. Biz, en azından düşünsel bazda en kötü olasılığı hesaba katıp, bunun gerçekliğinin olup olmadığını sorgulamak zorundaydık. Sorguladık da. Ama sonuçta arkadaşların rol yapmadıklarına, samimi olduklarına kanaat getirdik.

Ancak her halükarda belalı bir durum ile karşı karşıyaydık. Hevallerle bir şekilde yaka yakaya geleceğimizden kuşku yoktu. Normal bir saf değiştirme durumu olsaydı, silahlarını ve diğer “demirbaş”ları-

nı kendilerine iade ederek sorunu tatlıya bağlamak mümkün olabilirdi. Ancak ortada onlara göre bir “suç” ve “suçlu” ve de “suçluya arka çıkma” durumu vardı. Böyle olunca da sorunu aşmak o kadar da kolay olmayacaktı.

Doğru düşüncelerin ve değerlerin arkasında durmak ve de onları koruma kararlılığı göstermek, çoğu kere bedel ödemeyi de göze almayı gerektirebiliyordu... Evet, maalesef ki böyleydi... Ancak elbette ki teslim etmemiz halinde akıbetlerinin ne olacağını bile bile bize sığınmış bu insanlarımızı geri verecek değildik. Ve elbette ki iki dost güç arasında şiddete varacak bir gelişmeye de kendi cephemizden öyle kolay kolay fırsat vermezdik.

Ölçtük biçtik ve de nihai kararımızı verdik: bu iki insan artık bizim disiplinimiz ve korumamız altındadır. Birlikte getirmiş oldukları örgüt malı askeri araç-gereci ilk fırsatta sahiplerine iade edeceğiz.

Bu kararımızı, mümkün olabildiğince geniş çevreye-kitlelere duyurmamız iyi olacaktı. Hevallerin olası taşkınlıklarını ve provokatif çıkışlarını frenlemenin bir yolu olarak düşündük bunu. Halk üzerinden onlara sorunun iki örgüt arası bir sorun karakteri kazanmış olduğunun mesajıydı bu. Halkın sorunun içine çekilmesi ve kitlelerin tepkilerini gösterebilmelerinin ortamının oluşturulması elbette önemli husustu.

Nitekim kitleler hemen hemen her vesileyle hevallere basınç uyguladı: O iki insanın Partizancı olduklarını ve artık peşlerine düşmekten vazgeçmeleri gerektiği öğüdünde bulundular. Kitleden gelen bu etkili sahipleniş, hiç kuşku yok ki hevalleri daha soğukkanlı ve sağduyulu davranmaya teşvik etti.

Arkadaşlarının bize sığınmasından sanırım on gün kadar sonraydı. Beş-altı kişiden oluşan küçük bir birliğimiz yine Merxo mezrasına gitmişti. Gecenin bir vakti hevallere haylice kalabalık bir grupla çıkıp gelmişler. Yoldaşlarımızın kaldığı evi kuşatmış ve makineli tüfeklerini kapının karşısına yerleştirmişler. Sorumluları, bir hiddet ve çalımla grup komutanımıza aynen şöyle demiş: “*Ya o iki suçluyu bize teslim edersiniz, ya da sizi rehin alırız.*”

Grup komutanımız Karabela Cihan’dı. Ama gerektiğinde ve daimarlarına basıldığında Karabela’dan da bela olabilen Leyla ile Nure de o gruptaydı. Hele ki Leyla... O tür durumlarda tam bir “baş belası” olabiliyordu. Bu iki yoldaşın kimden gelirse gelsin, tehdit ve şantaja pabuç bırakmaları mümkün değil. Hevallerin sorumlusunun bu bariz zorbalığı karşısında öyle bir veryansın ediyorlar ki, adam neye uğradığını şaşırıyor. Ve tabii o an idrak ediyor ki, bu işin lafın şiddetinin ötesine geçmeden, gerçekten zora başvurmadan halledilmesi imkân-sızdır...

Hevallerin sorumlusunun içine düştüğü bu bir anlık boşluk durumunu değerlendiren Cihan, olup biteni ve yetkili organımızın aldığı kararı hevale aktarıyor. Sorunun sanılandan da çetrefilli bir hal aldığını gören sorumlu “*Durumu üste bildirmem lazım*” diyerek, arkadaşlarıyla telsiz bağlantısı kuruyor.

Sonuçta, silahlarının kendilerine iade edilmesi koşuluyla anlaşma sağlanabileceğini bildiriyor... Bu zaten öteden kendi uygulana gelen ortak bir prensip anlaşmasıdır. Biz buna uygun davranacağımızı önceden deklare etmiştik de. Dolayısıyla da sorunun makul olan bu çözümüne yoldaşlarımız “*tamam*” diyor ve işte böylece hevaller kuşatmayı kaldırıp çekip gidiyorlar.

Sonunda böylesi bir hal tarzıyla sorun tatlıya bağlanarak halledilmiş oldu.

TİKKO saflarına katılmış olan bu iki kişiden erkek arkadaş ismini Agit, kadın arkadaş ise Zelal olarak belirledi. Bizimle oldukları dönem boyunca da bu isimleriyle bilinip anıldılar. 1991 Mayıs ortalarına kadar, yani bir yıl gibi bir süre saflarımızda kaldılar. Büyük yararlılıklar gösterdiler. Kaynaştık ve sevdik birbirimizi. 1991 baharında Diyarbakır faaliyetine gidecek birlikte görevlendirilmişlerdi.

Saflarımıza katılmalarına en çok da Qume ana sevinmişti.

Agit yıllarca PKK saflarında kalmış ve doğallığıyla da onların ideolojik, siyasi ve kültürel şekillendirmesiyle eğitilmişti. Bir yıl içinde ne kadar dönüşüm sağladı, (ya da sağlayabildi mi) bilemiyorum. Fakat bazı siyasi sorunlar (ki bunların başında önümüze ulusal çelişmeyi güncel temel bir sorun olarak koymuyor oluşumuza esastan itirazı vardı) dışında genel bir benimseyiş ve kabulleniş içinde olduğunu ifade ediyordu. Gerçekten de samimi düşüncesi miydi bu, doğrusu net bir şeyler söylemek zor!

Diyarbakır’a gitmek üzere yola çıktıklarında, Hozat’tayken, PKK kongresinin aldığı af kararını duyuyorlar. Halk ve kendi safları içindeki “*suçlu*”ların affedildiği, isterlerse geri dönebilecekleri bilgisi üzerine, artık ne tür argümanlarla kendisini ikna ettiyse Agit geri dönme kararı alıyor. Tanık olan yoldaşların aktardığına göre, Agit’in bu kararına Zelal karşı çıkıyor. Ancak Agit’i vazgeçiremeyince onunla gitmeyi tercih ediyor.

Aldıkları bu kararı, Hozat’a kadar birlikte hareket ettikleri sorumlu yoldaşlara bildiriyor ve hevallerle buluşmalarına yardımcı olmalarını rica ediyorlar.

“*İyice düşündünüz mü, emin misiniz?*” deniyor kendilerine. Zelal gitme yanlısı olmadığını, ama Agit’i yalnız bırakmayacağını, sonuç

ne olursa olsun onunla gideceğini söylüyor. Agit ise iyi düşündüğünü, sonucu ne olursa olsun geri dönmekte kararlı olduğunu ifade ediyor.

Gidecek olanı tutma diye bir anlayışın sahibi değildik, olamazdık da. Agit'in iç gerçekliği her neydiyse artık, ama sonuçta bunun bir önemi yoktu. Önemli olan gitme iradesini ortaya koymuş olmasıydı. Buna saygı göstermek ve hevallere buluşmalarına yardımcı olmak dışında bir başka seçeneğimiz olamazdı.

Yoldaşlar yakınlarda bir yerde olan hevallere götürüp teslim ediyor ve silahlarımızı alıp geri dönüyorlar.

Gidişi sonrası birkaç kez selam göndermişti Agit. Ayrılırken de, bana ulaştırılması üzere bir de not bırakmış. Epeyce gecikmeli ulaşan notunda şöyle diyordu: *“Zeynel yoldaş, lütfen bizi anlayışla karşılayın. Bir ‘suçlu’, ‘bir hain’ olarak bilinmek ve anılmak gerçekten çok zor. Bu af bize bu durumu aşma fırsatı sundu. Bunu değerlendirmek istiyorum. Zor günde bize kucak açtınız, yoldaş oldunuz. Bunu asla unutmayacak, şükranla anacağız... Sizi bu şekilde bırakıp gidiyor olmak da çok zor ama bunu yapmamız gerekiyor. Tercihimizden ötürü bizi anlayışla karşılamanızı istiyoruz...”*

Agit eski saflarına dönmüş ve tekrardan Delil olmuştu. Uzun süre Dersim'deydi. Eyalet komutanlığı bünyesinde sorumluluklar üstlenmiş diye de duyumlar aldık. Daha sonraki süreçte akıbeti ne oldu bilmiyorum. Umarım yaşıyor ve sağlıklıdır.

O gidişleriyle birlikte sevgili ‘deli kız’ Zelal'den hiç haber alamadık. İzine rastlayan da olmamıştı. Birkaç kez sormuştuk. Her seferinde o malum, değişmez standart yanıtlarını vermişlerdi: *“Kamp sahasına gönderildi. Uygulamaya alındı!”*

Hevallerin bu tür yanıtları, o dönemler daha ziyade suçlu bulunup da ölümlerle cezalandırılanlar içindi... Umarım Zelal böyle acı-trajik bir akıbete uğramamıştır... Uğramışsa, bundan gerçekten büyük bir acı duyarım. Elbette Agit'i de asla bağışlamam... Hevallerin bu tür icraatlarının haddi hesabı yoktu. Dolayısıyla da bir tek Zelal özgülünde onlara bir şeyler söylemenin ne tür bir kıymeti olabilir ki?

Zelal Kürt değildi, muhtemelen de Türk'tü. *“Ankaralıyız”* demişti bir seferinde. Üniversite öğrenimini bırakıp geldim” demişti... Esmer güzeli, kısa boylu genç bir kadındı. Yanlış hatırlamıyorsam adı galiba Yıldız'dı.

Pülümür-Erzincan hattındaki randevuya giden Şerif komutasındaki birliğimiz, bizi çok da fazla bekletmeden, tez zamanda dönüp

geldi. Beraberlerinde de dört veya beş yeni yoldaş daha getirmişlerdi. Silah da vardı bu kez. Ancak yine de ihtiyacımızı karşılayacak kadar değildi: beş-altı kleş, bir tabanca, sanırım iki el bombası ve ama çok az miktarda mermi...

Mermi sayısının bu kadar az olması, doğrusu silah edinmiş olma sevincimizi gölgeliyordu. Tabii yine de hiç yoktan iyiydi. Özellikle de silahsız dolaşmak zorunda kalan yoldaşların bir kısmı silahlanmış oluyordu. Bu, onların psikolojisi açısından da çok önemli bir etmendi. Şimdilik mermi sayısına aldırış etmeden sevinip coşuyor olmaları “*silahsız*” olmanın gerçekten ne kadar ağır bir basınç oluşturduğunun çarpıcı bir ifadesiydi.

Şerifgilin Pülümür hattında olduğu o ara dönemde saflarımıza yeni bir katılım daha olmuştu. Ovacık’ın ova köylerinden Hopik’tendi. Ama gerillaya İstanbul’dan geliyordu. Öyküsü onu farklı kıldığı için özel olarak anlatmam gerekiyor. Bir kadını yeni üyemiz.

Genç yaşta saçlarına düşen aklardan ötürü, gerçek yaşından daha büyük ve biraz da yaşlıca gösteren bu kadın, bir alevi dedesi kızı olan Zöhre Kabasakal’dı.

Onu böyle yapan yaşam öyküsü özetle şöyle: Genç yaşta komşu köyden bir delikanlıyla evlendirilmiş. Ancak kaynanası tarafından ta en başta artık her niyeysel “*istenmeyen gelin*” muamelesi görmüş. Kadıncağız Zöhre’nin başına ekşiyip resmen kâbusu olmuş. İki günde canından bezdirmiş Zöhreciği, öyle ki karı-koca ilişkisi yaşamalarına dahi mani olmuş. Delikanlı iyi hoş bir insanmış, ama anasına karşı da biçarenin tekiymiş; yapabileceği bir şey yokmuş. Zöhre, benimseyemediği ve dışlandığı bu evde bir ‘yabancı’ ve yalnız hissetmiş kendisini. Tez zamanda bu işkence son bulsun diye. Çekip “*baba evi*”ne gitmiş. Anne ve kardeşleri tarafından kabul edilip sahiplenilmişse de, ancak baba bu dönüşü asla kabul etmemiş.

“*Senin evin kocanın yanı. Oraya gideceksin*” diyerek Zöhre’yi kapı dışarı etmiş. Gariban anne ve kardeşlerin itiraz ve çırpınışları ‘baba’ya geri adım attırmaya yetmemiş. Kendisinin bilinç ve dirayeti yetmemiş ki desin, “*Sen kimi kovuyorsun. Hiçbir yere gitmiyorum. Çok istiyorsan işte kapı, buyur git*” diye... Çarpmış kapıyı çıkmış. Çaresizdir. Gidebileceği, sığınabileceği tek yeri varmış, ama oradan da işte böyle acımasızca kovulmuş... Kahreder ancak pes etmez, kararlıdır, ne olursa olsun o canavar kaynananın evine dönmeyecektir...

Ovacık merkezde aile dostları varmış. Çareyi onlara sığınmakta bulmuş. Fakat bu kez de lanet “*çevre*” rahat bırakmamış. Kısa sürede dedikodular alıp başını yürümüş. Aslı astarı bulunmayan bir yığın

yakıştırma... Göz açıp kapayınca kadar adı bir anda “*kötü-düşkün kadın*”a çıkmış.

Herkesin herkesi tanıdığı, küçük bir mahalle büyüklüğünde yerdir. Ovacık dediğin yer. Bu koşullar altında orda daha fazla kalma şansı kalmamış... Bu kez de çareyi Elazığ’daki akrabalarına sığınmakta bulmuş.

Ancak ne var ki bünyesi kısacık sürede yaşatılan bunca ağır beldelin ağırlığını daha fazla taşıyamamış; sağlığı bozulmuş depresyona girmiş. Akrabalarının desteğiyle bir süre psikolojik tedavi görmüş. Düzedikten sonra da bu dar çevre baskısından kurtulmak için çareyi büyük şehre, İstanbul’a gitmekte bulmuş. Orada kendi başına, ayakları üzerinde dikilerek yeni bir başlangıçla hayatını idare etmeye başlamış.

Artık bir fabrikada ücretli işçidir Zöhre. Hayatı nispeten biraz kolaylaşmıştır. Az çok huzurludur da... Yaşam işte böyle aheste aheste akıp giderken, 1990 yaz başlarında İstanbul’a giden kardeşim Ali ile rastlaşmışlar. Uzun uzadıya süren hoşbeşin ardından laf dolanıp gerillaya gelmiş. Zöhre TİKKO gerillalarının yabancıları değilmiş. Özel olarak da zaten sempatanlarımızdan biriymiş. Ali benim de kırsalla geldiğimi anlatmış... Yani lafın özü Zöhre’ye propaganda yapmış, “*Yaşamından memnun değilsen gel seni gerillaya götürüyüm, hiç olmazsa yaşamının bir anlamı ve değeri olur. Bir davaya adanmış olarak yaşamak seni güçlü kılar*” türü şeyler anlatmış. Zöhre de aslında sanki ta dünden razıymış gibi, aslında bu yolu çok çok önceleri tutması gerekiyormuş da ama bir türlü cesaret edemiyormuş gibi, “*Sahi mi diyorsun Ali, beni gerillayla buluşturabilir misin?*” demiş sevinç, coşku ve umutla. Ali’nin buluşturacağına söz vermesiyle de, tasını tarağını öylece bırakıp düşmüş Ali’nin peşine.

Hürmek’teydik. Kardeşim Ali, Paşo kirveyle haber salmış, “*Zeynel kirve size mutlaka uğrar. Söyle acele tarafından bize gelsin. Onu bekleyen bir misafiri var*” diye... Koşullarımız müsaitti, Hürmek’den Şahverdi’ye geçtik.

Ali hikâyeyi kısaca özetledi ve “*Bak görüyor musun gidip ta İstanbul’dan gerilla adayı getiriyorum sana*” dedi. Dedi demesine de fakat ortalıkta kimseler yoktu. Meğerse kızlarla ev damındaymış. Tam kalkıp ev damına gitmeye yeltendiğim esnada Cemal ağa söze girince, mecburen oturdum yanına: “*Bilmez miyim, bilirim elbet oğul sizin ezilenin, mağdurun, mazlumun yanında durduğunuzu. Ama bu iş biraz farklı. Kızcağzın günahını alıp adını ortalığa düşürdüler. Size katılınca çevreden birçokları laf söyler, sitem eder, sakın bu kem sözlere aldırmayın. Madem kendi isteğiyle gönüllü olup gelmiş ta buralara kadar, bu kızı ortalıkta bırakmak sizin adaletinize yakışmaz. Zöhre*

namuslu mert bir kızdır. Ezgin durduğuna kanma aslında çok cesur bir kızdır. Ben kendi kızım gibi güveniyorum ona. Sizi mahcup etmez. Ulan yani, siz okumuş, bilgili insanlarsınız, cahil cühelanın sözüne kanmayın ha! Ulan bakilem, düşüp kalkmayan bir Allahlıdır ha! Var say ki ayağı tökezleyip düşmüş olsun. Ulan yani insan düşmekle kötü olmaz ha! Bak kalkmış, namusunca yaşamak istiyor. Sizinle birlikte savaşmak istiyor. Önemli olan budur ha!” deyip gözlerini gözlerime dikti. Tavrımın ne olacağını sözlerimden önce gözlerimden öğrenmek istiyor gibiydi. *“Tamam, Cemal ağa, doğru söylüyorsun da bir de ben kendim konuşayım hele. Kararımızı ondan sonra veririz”* deyip, Cemal Ağa’dan müsaade isteyip Zöhre’nin yanına gittim.

Aynı yöre insanı olmasının ötesinde aile dostuyduk. Ama birbirimizi ilk kez görüyorduk. Heyecanlıydı. Belli ki kaygılıydı da... Son derece zarif ve kibardı. *“Şehirli”* kıyafetiyleydi hâlâ.

Hikâyesini dinleyip yanına öyle geldiğimi bildiğinden olsa gerek ki, sanki biraz mahcup gibiydi de. *“İnan ki masumum”* diyordu bir yanı adeta.

Hikâyesini dinlemiştim dinlemesine ama kuşkusuz ki önyargısızdım ve varsayalım ki ortalık dedikoduları doğru olsa bile, bu asla umrumda olmazdı. Bunu hissedince rahatladı. Kendinden emin bir edayla hikâyesini bir de kendisi aktardı. Bu hikâye ediş esnasında zaman zaman yutkunmakta zorlandığı ve isyanlara durduğu anlar oldu. Kendisini kapı dışarı edip ortalığa düşüren babasını affedememişti. Galiba yüreğinin en büyük yarasıydı babası.

“Yoldaş” dedi *“aslında ben zaten çocukluğumdan beri Partizanlıyım. Yoldaşlar sıklıkla evimize gelirlerdi. (Derinden bir iç çekerek) “Keşke ta o ilk dönemler gerillaya katılsaymışım. Hiç olmazsa kişiliğim böylesine paramparça olmazdı. Bütün bu lanet şeyleri yaşamamış olurdum... Kardeşin Ali anlatmıştır, gerillaya katılmak istiyorum. Bunun için buradayım. Uygun görüp, beni saflarınıza kabul ederseniz, gerilla olmak istiyorum yoldaş.”*

Yanımda danışabileceğim ve birlikte karar verebileceğimiz bir başka yetkili yoktu. Kuşkusuz ki yetkili organca da değerlendirilmesi ve de onaylanması gereken bir durumdu. Ancak şahsen ben, kendisini komünist addedeabilen birilerini, kalkıp da bu arkadaşın gerillaya katılmasına itiraz edebileceğine ihtimal vermediğimden, Zöhre’ye sadece ve sadece gerilla yaşamının zorluklarını anlatarak, yapıp yapamayacağını sorup yanıtını almayı yeterli gördüm.

“Zeynel yoldaş” dedi, *“gerilla yaşamının anlattığın bu hiçbir zorluğu benim yaşadıklarımın daha zor ve katlanılamaz değildir. Kardeşin Ali de ta İstanbul’dayken ikaz etmişti, ‘iyi düşün, gerillalar çok*

*zor koşullarda yaşıyor, herkes katlanamaz' demişti. Ben bunları bile-
rek kararımı verdim. Siz yeter ki tamam deyin."*

Bu sözler üzerine benim söyleyebileceğim bir şey kalmamıştı. *"Tamam, madem bu kadar kararlısın ve yapabilirim diyorsun, o halde aramıza hoş geldin"* deyip, tokalaşmak için elimi uzattım. Sıkıca tutundu, tokalaştık. Sevinç ve coşkusu tarifsizdi. Çok mutluymdu.

Zöhre'yi alıp grubun yanına götürdüm. *"Yeni gerillamız, Xezal yoldaşımız"* diye tanıştırdım. Sıkıca kucaklaşıp tanıştılar. Cemal ağa ve ailenin diğer fertleri sevinçlerini ifade ettiler. Zöhre'ye *"Gözün aydın, muradına erdin"* dediler. Kızlar Zöhre'yi alıp götürdüler şehirli kılığından soyup gerilla kılığına büründürüp getirdiler. Ayağına da nispeten daha uygun bir ayakkabı ayarladıktan sonra, evdekilerle vedalaşıp ayrıldık. Bir tek eksiği kalmıştı; onu da nasılsa en kısa sürede hallederdik. Zaten tek silahsız olanımız da değildi.

Xezal artık resmen gerillaydı. Ancak durumunu henüz organ onayından geçirmiş değildik. Ana birliğin kampa gelmesi ve organ üyelerinin bir arada bulunduğu ilk fırsatta bunu yapacaktık. Nitekim yaptık da. Öyküsünü olduğu gibi aktardım. Kimsenin herhangi bir itirazı olmadı. Şahsen bundan memnun olmuştum.

Ancak ne var ki bu sevincim pek uzun sürmedi. Başta Dewa Derişli olmak üzere, Xezal'i yakından bilip tanıyan komşu köylülerinden bazı taraftarlarımız tepki gösterdi. Xezal'in adının *"kötü kadın"*a çıktığını, böyle birisinin saflara alınmasının doğru olmayacağını söylediler. Hatta bazıları daha da ileri gidip; *"Bunu bizim evlerimize getirmeyin"* diyerek rest çekti.

Tabii biz bu tür anlayış ve yaklaşımlara gereken yanıtı vererek insanlarımızı bu türden sakat düşüncelerden vazgeçirmeye ve onları ikna etmeye çalıştık. Ezici çoğunluğu hak verip, tutumlarını düzeltti de. Ancak maalesef ki bazıları zırtapoçluklarında ısrar etmeye devam etti.

Ancak, meğerse esas *"savaş"*ı içimizde yürütecekmışiz de habermimiz yokmuş. Kitleden gelen bu tepkiler, bizim bir kısım cengâverin kimyasını ciddi şekilde bozmuştu.

Başta komutanlık organı üyesi keskin bir arkadaşımız olmak üzere, diğer bir kısım arkadaş kitleden gelen bu tepkiler karşısında ya tavırsız kalmayı, ya da *"tamam tamam siz merak etmeyin yeniden değerlendiririz"* türünde geri-kaypak tutumlar sergiler oldular.

Bu tutumlar elbet tartışma ve değerlendirme konusu olmak zorundaydı. Komutanlık organı üyesi arkadaş ısrarla Xezal'in geri gönderilmesini, onun yüzünden kitle ilişkilerimizin zarar görmesini istemediğini ileri sürdü.

Kazandığı bu çehreyle sorun aslında tamamen ideolojik bir boyut arz ediyordu. Dolayısıyla da en doğrusu sorunu Parti üyeleri ortamına taşıyıp enine boyuna tartışarak aynı zamanda bir eğitim vesilesi yapmaktı.

Parti üyeleri toplantısında bu arkadaş görüşlerini ısrarla savunmaya devam etti. Temel söylemi; *“Xezal’in geçmiş yaşam öyküsünün kitle ilişkilerimize ve Partimizin saygınlığına zarar verdiği ve ve kim senin bunu göze almaya hakkının olmadığıydı.*

Ancak bir süre sonra bu söylemin hükmünün kalmadığını görünce, bu kez de tabiri caizse çirkefleşti. Sorunu *“belden aşağı vuruş”*larla kişiselleştirmeye yeltendi.

Açıktı ki bu bir acizleşme durumuydu. Kişi bir kez bu duruma düştü müydü, ondan her türden ölçüsüzlük beklenebilir. Nitekim bu saygıdeğer kızıl komünistimiz ölçüyü iyice kaçıırıverdi. Güya ben bu kadını kardeşim Ali’nin yakasından düşürmek için gerillaya almışım!

Tabii sorunu bu boyutta kişiselleştirip bayağılaştırmasıyla tüm savunma hattı bir anda çöküverdi ve ötesinde de. Samimiyetini sorgulatır oldu. İtibarı ciddi şekilde sarsıldı... Bir süre daha çırpındıktan sonra da çaresizce sessizliğe gömüldü. Tabii o çirkef görüşlerini geri alma olgunluğu göstermedi.

Sonuçta oylama yapıldı. İki arkadaşın çekimser tutumuna karşın, Parti üyelerimizin ezici çoğunluğu bu sakat anlayış ve tutumları mahkûm etti:

Xezal bizim gerillamız ve yoldaşımızdır. Bu kararlı bir şekilde kitleye anlatılacak ve insanlarımız bu vesileyle doğru düşüncelerle eğitilecekti.

Bu karar doğrultusunda gösterilen kararlı sahipleniş kitleden gelen o gerici-feodal ve erkek egemen zihniyet ürünü karşı çıkışı yatıştırtıp geri püskürttü. Öyle ki ilk başlarda bayağı bir cazgırlaşarak karşı çıkanlar bile zamanla Xezal’i benimseyip sevdi. Artık onun geçmişine ilişkin yakışıksız söylemlerin hiçbirinin hükmü kalmamıştı. Onların gözünde de Xezal artık bir devrimci, bir gerilla ve bir Partizancıydı.

Evet, Xezal kısa sürede halkın ve gerillanın gönlünde kendisine has özel bir yer edindi. Herkes tarafından sevilen biri olup çıktı. Gerilla yaşamının zorlukları ve gerekliliklerini ta en baştan kabul etmiş olmasından olsa gerek ki, yaşadığı hiçbir şey onu tereddüde düşürmedi. Yakınıp sızlandığına asla tanık olmadık... 1990 yılı sonbaharında bir baskın esnasında gruptan ayrı düşmüştü. Kendi çabalarıyla üç-dört gün gizlenmeyi ve sonra da yoldaşlarıyla buluşmayı başarmıştı... 1992 yılında Ovacık-Kepir yaylasında çıkan çatışmada beş yoldaşımızı yitirmiştik, o çatışmada Xezal de vardı. Düşman telsizinde kendisinden

“*Hâlâ direnen ak saçlı kadın*” olarak bahsettirmişti. Evet, Zöhre yoldaş o çatışmada yiğitçe çatışmış ve sonra da, kurtulabilen diğer yoldaşlarıyla birlikte geri çekilip çatışma alanından çıkmayı başarabilmiş bir savaççı olmuştu... Ancak ne var ki sonraki yıllarda akıbeti son derece dramatik oldu: Maalesef akıl sağlığını yitirdi. Ve maalesef koşullardan ötürü ölümüne yoldaşları karar vermek zorunda kaldı. 1993-1994 kışını anlatacağım bölümde bunu sizlerle paylaşacağım.

Şerif’in gittiği randevudan bir miktar silahla dönüp gelmesinin ardından, komutanlık olarak oturup bir durum değerlendirmesi yaptık. Kendiliğinden bir sürüklenişle yol almak istemiyorduk. Neler yapmıştık, ne oluyordu ve nereye gidiyorduk? Olgular üzerinden durum değerlendirmesi yapıp, günü ve yarını programlamamız ve de bilinçli yol almamız gerekiyordu.

Batıdan insan aktarımı devam edecekti. Bunların alınması için bir grubumuzun Pülümür-Ovacık hattında gidip gelmesi gerekiyordu.

Ana birlik yeni gelenleri alıp korumak ve asgari bir şekillenişten geçirmek durumundaydı.

Ancak bu arada zaman da hızla akıp gidiyordu. Yeni düzenlenmeler yapıp gücümüzün önemli aktif bir kısmını farklı alanlara kaydırmamız gerekiyordu ki bunlar, oralarda hem kitle faaliyeti yürütebilsin ve hem de nispeten biraz daha geniş zaman dilimi içinde kışlık üstlenim ve erzak stoklama işlerine fırsat bulabilsinlerdi.

Böylesi yönelimler içine girmememiz halinde, çok fazla acemiyle birden büyüyen bu gücü korumakta ciddi sorunlar yaşayabilirdik. Silah ve cephane sorunumuz büyük bir dezavantaj oluşturmaya devam ettiğinden kamp ve üstlenim sorunlarının önemi daha bir artıyordu.

Mevcut gerçekliğimiz içinde uygun olanı, ana birliğimizin Ovacık’ta üstlenmesiydi. Ancak, küçük güçlerle de olsa Hozat Dersim merkez ve Mazgirt hattında da faaliyette bulunmak istiyorduk.

Enver-Berivan ikilisi Hozat faaliyetinin tecrübelisi olmuşlardı. Bu yoldaşlar komutasında küçük bir birliğimizi Hozat hattına gönderebilirdik.

İlişkileri ve kısmen de araziyi bilme avantajlarını göze aldığımızda Cihan ve Volkan’ı da Dersim merkez ile Mazgirt hattında görevlendirebilirdik. İkisi de o yöre insanıydı ve fazla zorlanmadan yerleşmeyi başarabilirdi.

Evet, kesinlikle kalabalık bir güçle hep bir arada kalmak bizim koşullarımızda isabetli olmayacaktı. Bu sebeple, Ovacık’ta kalacak

ana gücümüzü de en az iki, son sefkiyatlarla birlikte olmazsa üç ayrı grup şeklinde konumlandırmamız uygun olacaktır.

Sonbaharda yapılması öngörülen MK toplantısı için Şerif yoldaşın kısa bir süreliğine de olsa alandan ayrılacak olmasını da göz önüne alarak, güçlerimizi ve faaliyet alanlarını yeniden düzenledik.

Enver-Berivan ikilisinin yanına Muharrem'i, Yaşar'ı ve yeni gelenlerden üç yoldaşı vererek Hozat alanına yolculadık. Asıl ve öncelikli görevleri kitle faaliyeti yürütmek ve kış üslenim sorunlarını halletmekti.

Cihan, Volkan ve Leyla'nın yanına da yeni gelenlerden bir-iki yoldaşı daha vererek Dersim merkez-Mazgirt alanına yolculadık. Esas görevleri, denebilirdi ki bir nevi zemin çalışması yürütmekti. Kışlık üslenim koşulları oluşturulabilirse orada kalacak, olmazsa, uygun bir zamanlamayla geri döneceklerdi.

Ovacık'ta üstlenecek ana birlikten bir ekibi erzak işini örgütlemek ve barınak faaliyetine başlamak üzere ayırdık. Barınağın büyüğünü Dewa Derviş ile Mercan suyu arasındaki ormanlık araziye yapmayı düşünüyorduk. İkinci ve üçüncüsü ise henüz herhangi bir yer belirlememiştik.

Bu düzenlemeleri yaptıktan sonra, kalan gücün kamp yerini değiştirip, başka bir araziye konumlandık.

O ilkbahar ve yaz boyunca Pülümür-Ovacık ve Ovacık-Erzincan hattı sürekli işledi. Denebilir ki her seferinde ikişerli-üçerli gruplar halinde aktarımlar yapıldı.

Her birinin geliş tarihlerini anımsamıyorum, ancak 1990 yılı içinde, aralarında Murat Şaşkal (Orhan), Feride (Evrin), Süheyla Dağdeviren (Dr. Meral), Hasan Altunbaş, Ökkeş Kaloğlu (Savaş), Aleksan Yalçın (Bahtiyar), Refik Yaşar (Memo), Yaşar Sağdıç (Adem), Halil Erciyas (Ulaş-Reis), Ayhan Altınbaş, Yılmaz Talayhan, Medet Hoşafçı, Cevdet Gündemir (Taylan), Tahsin Geçimli, Ali Demirdağ (Dr. Hüseyin), Polat Yiğit (Kasım), Songül Çiftçi (Şafak), Cemal Keser, Xezal, Servet Öner (Doktor), Özgür (Pancılaşlı), Huriye Çıtak, Haydar Sönmez (Onur), Erdem-Eylem çifti, Hasret, Gülcan, Şahverdili Haydar, Zöhre Kabasakal (Xezal), Agit-Zelal çifti, Akın Uzun (Ünal), Naki Göksu (Ünal), Yusuf Ekinci (Dr. Kenan) ve Yusuf Geyik (Bozo) (bu son üçünü Dersim merkez hattından Cihangil almışlardı).

Bu katılımın ezici çoğunluğu batıdan ve esasen de gençlik kesimindendi. Yuvarlak bir hesaplamayla söyleyecek olursak, o sezon gerillaya katılan insan sayısı, bahardaki mevcudumuzun neredeyse iki katı kadardı. Ve elbette ki bu oran, bizim gerçekliğimiz içinde hiç de fena bir sayı değildi.

Ve ama öte yandan aynı yıl içinde, bir kısmı o sezon gelmiş olanlardan olmak üzere, toplam on kişiyi bir şekilde geri göndermiştik. Ve keza o yıl, iki ayrı baskında 9 yoldaşımız katledilirdi ve bir arkadaşımız da düşman eline geçti.

Yitirdiklerimiz ve geri gönderdiklerimizin toplam sayısı da hiç de küçümsenir gibi değildi doğrusu. O yıl da ulaştığımız toplam sayının üçte biriydi!..

Şerif ve Rayber'in Pülümür'den dönmek üzere olduğu günlerdi. Kendileriyle Birikler mezasında randevumuz vardı.

O gün, Hürmek mezasının Mercan Vadisi yönüne doğru arkasına düşen küçük bir kayalıkta konaklamıştık. Akşama Dewa Derviş'e uğrayacak, oradan randevumuza gidecektik.

Saat tam olarak kaçtı anımsamıyorum, ama öğleden sonraydı ve muhtemelen de ikinci civarıydı. Nöbetçi yoldaş Merxo mezası yolunda Işıkvuran hattına doğru seyreden birkaç araçlık askeri konvoyun olduğu bilgisini verdi. Kuvvetli olasılıkla Mansuran karakol güçleriydi. Ovacık'tan dönüyor olmalıydılar. "*Tüh be, oralarda bir yerlerde olsaydık, tam dişimize göre, kolay bir avdı değil mi yoldaş?*" deyip iç geçirenlerimiz oldu.

Biz bu demlerdeyken, aniden ortalığı silah cazırtıları kapladı. Demek ki geliş bilgisine sahip olanlar, oraya pusu atmışlardı. Evet, kuşku yoktu ki bu bir pusu eylemiydi. Fakat çok da uzun sürmedi. Nedinini niçinini ayırt edemedik ama bir nevi taciz eylemine dönmüştü. Çatışmaya girmemiş, yayılım ateşine tutup çekilmişlerdi.

Önceki akşam DABK'çuların aralarında Hasan Toy ve Lenko'nun da bulunduğu 8-10 kişilik bir gerilla gücüne rastlamıştık. Onlar olmalıydı.

Pusuyu atanlar hemencecik çekilmişti çekilmesine, ancak pusuya düşenler yoğun bir ateş salvosuyla karşılık vermiş ve sonra da aralıklarla da mermi yakmaya devam ediyorlardı. Aradan çok fazla bir süre geçmeden yardımlarına Ovacık hattından takviye güç yetişti. Biz de, tribünlerden maç izler gibi öylece izliyorduk. Takviye gücün gelmesiyle çevre sırt ve bayırlara dağılarak arama-tarama faaliyetine başladı. Vuranlar çoktan uzaklaşmışlardı oysaki.

Karşılarındaydık, çıplak gözle bile onları izleyebiliyorduk. Görüntü vermememiz halinde bizi fark etmeleri zordu... Bize bulaşmalarını halinde uslu uslu seyretmekle yetinecektik. Çünkü o aşama itibariyle durum pusu atmadaki gibi olmayacak, karşılıklı çatışma

yaşanacaktı ki buna hem cephanemiz elvermezdi ve hem de büyüyen bu çatışma randevu yerimizin de operasyon kapsamında kalma riski doğuracaktı. Bu ise hiç iyi olmazdı. Şerifgil yeni arkadaşlar getireceklerdi. Bizde silahsız yoldaşlar vardı. Böyle bir durumda genişleyip büyüyecek bir operasyon içinde kalmak iyi olmazdı. Bunu düşünmek ve gözetmek gerekiyordu.

Düşman güçleri arama-tarama faaliyetini kademe kademe sırtlardan altlara doğru kaydırırken, biz de arazinin yapısından yararlanarak Dewa Derviş'e doğru harekete geçtik. Karanlığa kalmadan köyü ve araziye denetlememiz iyi olacaktı. Ne de olsa çatışmanın hemen yanıbaşındaydı.

Ortalık sakindi ve görüldüğü kadarıyla operasyon gücü hâlâ Merxo tarafındaydı. Çok uzağımızda değillerdiyse de, ama bu tarafa yönelmelerini gerektirecek bir gelişme de yaşanmadığından, "saha dışı"nda da sayılabilirlerdik. Tabii yine de tedbirli olmak gerekiyordu. "Şu komünistlerin köyüne de bir göz atalım, öyle gidelim" diye düşünebilirlerdi düşman güçlerinin başındaki herif.

Öncü birimiz köye sokulurken, biz de hâkim bir sırta mevzi deydik. Öncüler her zamankinden daha titiz hareket ettiklerinden, tabiatıyla beklememiz biraz uzun sürdü. Neyse, bir süre sonra inmemiz için gereken parolayı verdiler, toparlanıp indik.

Giriş yönünde yolumuzun üzerindeki Kamer ve Musa kardeşlerin evlerine gittik. Evlerin konumunu ve köyün arazi yapısını daha önceki bölümlerden anımsıyormalısınız.

Her zamankinden farklı olarak iki nöbetçi çıkardık. Özellikle Merxo tarafında da bulunan araba yoluna dikkat etmeleri gerektiğini, iyi kamufle olmalarını tembihledik.

Evin yetişkin erkeklerinden kimse yoktu. İki anamız, genç kızlar ve koca partizan yürekli çocuklar tarafından karşılandık. İlk fırsatta Merxo'daki çatışmadan haberimiz olup olmadığını sordular. Biraz da "sizdiniz" der gibiydiler. Ama tavırlarında zerre kadar tedirginlik yoktu. Başkaları olsa, herhaldeki normalde şöyle derdi, "Aman çocuklar buraya gelmeniz hiç iyi olmadı. İki adım ötemizde operasyon var. Asker her an buraya da gelebilir. Bu köy zaten mimli. Hiç oturmayın, erzağınızı alın hemen araziye çekilin. Çoluk çocuğumuz arada gitmesin; gözünüzü seveyim. Kendinize acımıyorsanız, hani şu çocuklara acıyın".

Evet, başkaları olsa böylesi şeyler söyler ve köyü bir an önce terk etmemizi isterlerdi. Normaldi de. Elbette onlar da çoluğunu-çocuğunu, canını-malını düşünmek, gözetmek durumundaydılar. Bunda

herhangi bir fenalık yok, tam aksine son derece insani bir savunma, korunma ve koruma tepkisidir.

Ama bunlar farklıydılar işte. Gelmiş bulunduğumuz bir durumda, bize “*niye geldiniz, haydi gidin*” diyemeyecek kadar bizlerle özdeşleşmiş yoldaşlarımızdı onlar. Bizi her zamanki güler yüzleri ve sıcacık sevgileriyle içeri davet ettiler.

Grubu iki aile arasında paylaştırdı, içeri geçtik. İçeri geçtik geçmesine de, fakat benim içim hiç rahat değil. Olay yerine çok yakındık. Pekâlâ, gelip bir arama-tarama ya da nabız yoklama faslı geçebilirlerdi... Bu yüzden tetikteyim, sıklıkla kapı önüne çıkıp çevreyi dinliyorum.

Yarım saat falan olmuştu herhalde. Nöbetçiler alarm verdi, düşman gücü araba yolundan köye geliyormuş. Hemen her iki evdeki yoldaşlara toparlanıp hazır olmaları talimatı verirken, kendim de düşmanı doğrudan gözlemlemek ve hareket tarzı belirlemek üzere, kapı önüne çıktım.

Aramızda taş çatlasın 200-250 metrelik bir mesafe vardı. Yürüyüş kolundaki düşman güçlerinin ara mesafeleri haylice açık, tek sıra dizilmiş bir yaya birliği idi. Sallapati yürüyüşlerinden de belliydi ki, öylesine bir uğrayıp geçmek niyetiyle geliyorlardı ve tabii köyde gerilla gücü bulunabileceğine ihtimal vermedikleri de kesindi.

Neyse ki alacakaranlıktaydık. Onlar neyin ne ve kimin kim olabileceğini pek ayırt edemezlerdi. Köy içinde bir çatışma durumu yaşansın istemiyorum. Yoksa orada onlara onlarca kayıp verdirmek işten bile değildi. Öylesine sallapati geliyorlardı. Halkımızı, insanlarımızı gözetmek ve onlara zarar gelmeyecek şekilde davranmaya azami özen göstermek zorundaydık. Bu bizim sorumluluğumuzun gereği idi.

Evler dereye çok yakındı. Panik yapmadan, normal davranışlarla dereye akmak ve derenin derinliğinde kaybolarak yukarı sırttaki ormana ulaşmak zor olmayacaktı. İstenmeyen bir çatışma durumunda da bu hat bize avantajlar sunacaktı. Rahatlıkla kayıp verdirebilir ve çekilebilirdik.

Komutan yardımcılardan sadece Nuray var yanımda. O yoldaşları yönlendiriyordu, ben de bir taraftan damın üzerinden düşmanın hareketlerini takip ediyordum, bir taraftan da dereye yönelen yoldaşların çıkmasına yardım etmeye çalışıyordum. Dr. Hüseyin ile Xezal adeta kaplumbağa misaliydiler mübarekler. İnsan hiç olmazsa böylesi durumlarda biraz atik olur. Diğer tüm yoldaşlar çıkıp dereye ulaştıkları halde onlar hâlâ evin içindeydiler. Gözünü sevdiğimin Nuresi bir kurt misali içeri dalmasıyla bu ikisini sürüklercesine dereye atması bir oldu. Damın üstünde olup biteni izliyorum. Silahım şalın altında

kamufle. Tanımayan birileri ev muhtemelen, halkından biri sanırdı. O esnada Günay ana yanıma geldi. Hiç sırası değildi. “İçeri git sen” dememe rağmen o buna aldırmadı. Ani bir hareketle şalın altından omzuma asılı silahımı kavradığı gibi “Zeyno, kurbanın olayım oğlum, silahımı ver bana sen yoldaşları al uzaklaş. Ben burada onları epeyce oyalarım” demez mi?

Bir anda adeta başka bir boyuta geçmişim gibi oldu. İçim içime sığmıyor, tarifsiz duygular içinde kaldım. Bu ne büyük bir yürekti böyle. Bu ne büyük bir fedakârlık örneğiydi, bu ne büyük bir sevgiydi böyle... Neyse ki kendimi çabuk toparladım.

Anamızın elini sıkı sıkı tutarak “Buna gerek yok anacağım, bak yoldaşların hepsi çıktı, ben de hemen kendimi dereye atarım. Sen git çocukların başına. Onları kontrol altına al da it soylarına fırsat oluşmasın” dedim. Ve onun bir şey demesine fırsat vermeden sıkıca kucaklayıp indim damın üzerinden. Öylesine ucu ucuna bir andı ki çitle çevrili ön ağılın kapısından en öndeki gariban askerle birbirimize adeta sürtünerek geçtik. O içeri girdi ben dışarı çıktım. Adam hiç ama hiçbir şeyin ayırında değil gibiydi. Donuk bir robotmuşçasına önüne bakarak gibi yürüyordu öylece. Şal silah ve çantayı kamufle ettiği gibi, bana ev halkından biri havası da katmıştı. Sakin davranınca da adamcağız “kimsin, nesin” deme gereği duymadan ir an önce evin kapısına varma derdindeydi.

Artlarından gruba yetiştiğimde Nuray hâlâ Dr. Hüseyin’i peşi sıra çekerek götürüyordu. En son çıkanlardan Xezal ise görünürde yoktu. Öne geçmiş olmalı, diye düşündüysem de, ama yine de emin olmak için Nuray’a sorma gereği duydum. Şaşırdı “Sen görmedin mi?” dedi. Demek ki öne falan geçmemişti. “O aramızdaydı, ‘siz gidin, ben gelirim’ dedi. Ben de Hüseyin’i gruba yetiştirme derdine düştüm”. Yapılacak bir şey yoktu. Geri dönüp onu arama fırsatımız yoktu. Muhtemelen bahçeler arasında dalıp, başka bir yola yönelmişti. Acele edip karşı sırta ulaşmamıza gerekiyordu. Düşman gücü çoktan ilk iki evi ablukaya almıştı bile.

Neyse ki gelen güç küçük bir güçtü. Bizim varlığımızdan da haberdar değildi. Konuşmaları ev halkına yönelttikleri sorular ve tepkileri buna işaret ediyordu.

Sırtta mevzilenip, köyde olup biteni anlamaya çalıştık. Karşı mahalleye geçişlerini ve sağı solu kontrol edişlerini rahatlıkla görüyorduk. Bir anormallik yoktu. Kısa bir süre sonra da geldikleri yoldan geri dönüp gittiler.

Xezal’den hâlâ haber yoktu. Ya bir yerlere sinip bekledi ya da başka bir yönden köyü terk etti. Peşimizden gelseydi, kuvvetli olasılıkla

bizi fark ederdi. Neyse ki Xezal'in yabancısı olduğu bir çevre değildi. Nasıl olsa bizi bulana kadar barınabilirdi.

Meğerse Xezal dereye indiği esnada nasıl olmuşsa çantası düşmüş ve “*Siz gidin, ben gelirim*” diyorsa da, ancak epeyce oyalanıyor. Sonra da düşmanın köye girdiğini anlayınca hareket etmektense bir çalıluğın içini girip saklanmayı tercih etmiş. Düşman çekildikten sonra dere boyu yukarı çıkmış. Ancak biz de çoktan sırtın öbür yüzüne devrilmiştik.

Xezal o dereyi takiben bir sırta varmış. Onu aşip ilerideki yayla yerlerine, oradan da aşağıya inip Mercan suyuna ulaşmış. Bizi bulması artık imkânsız. “*Yapılabilecek en iyi şey bir kuytuluğa çekilip uyumak*” demiş ve öyle de yapmış. Gündüzü de oralarda geçirmiş. Sonra suyu takiben aşağılara inmeye başlamış. Akşama doğru suyun bu yakasına geçmiş olan Kambur anamıza rastlamış. Ona başından geçenleri anlatmış. Aç olduğunu ve yoldaşlarını bulması gerektiğini söylemiş.

Kambur ana, can ana; “*sen buradan ayrılma kızım, ben şimdi dönerim*” demiş ve suyun öte yakasındaki evine gidip bir yığın yiyecek ve battaniye getirmiş. “*Burası güzel, sağlam bir yer kızım. Sen burada saklan. Ekmeğini ben getiririm. Yoldaşlara da haber salarız. Korkma; mutlaka onlar gelir seni alır*” demiş.

Xezal'in aklına yatmış bu fikir; “*Tamam ana. Ben burada beklerim*” demiş. Ve böylece 4-5 gün orda barınmış.

Kambur anamızın sağa sola bıraktığı haber bize ulaştığında Munzur suyunun öbür yakasında, Yaylagünü taraflarındaydık. İki kişiyi gönderdik, gidip Xezal yoldaşı alıp geldiler: Mutlu son!

şeriflerle buluşmak üzere Bırık mezrasına vardığımızda, sanırım gece yarısı sularıydı. Köyün girişindeki “*dul kadın*” Arzu'nun evi etrafında alışık olmadığımız farklı bir hareketlilik vardı. Bizimkiler gelmişlerdiyse şayet, bu demek ki başka güçler de vardı.

O süreçte Dersim'de biz, hevallere, DABK'çılar ve Parti/Cephehiler dışında vardı. P/C'li dostlar daha çok Ovacık'ın karşı yakasında ve ama esasen de Hozat, Pertek ve Çemişgezek hattındaydılar... Dolayısıyla da ikinci grubun onlar olma ihtimali çok zayıftı... Arzu'nun çocuklarından bazıları hevallere yakın duruyorlardı... Muhtemelen de hayallerin grubu olabilirdi. Çünkü hareket tarzları DABK'çılardan ziyade hevallere çarıştırıyordu.

Biz daha gerilerde, öncü birlik ise bu olasılıkları da göz önünde bulundurarak, daha temkinli bir şekilde eve yaklaşip mevzilendi. Tabii ki, zayıf da olsa, şu olasılığı da göz ardı etmedik: Dewa Derviş'e uğramayı iş edinen düşman gücü, alttan araba yoluyla, Birik mezarına da bir yoklama çekmeye kalkışabilirdi.

Kendince uygun anı kollayan öncü birliğimiz öyle sert bir "*Kamo Looo?*" çekti ki, aynı esnada farklı iki yerden yanıt geldi: "*Bıma kame? Ma PKK*", "*Mayme ma, Partizan.*"

Anlamış olduk ki Arzu'nun evinde hevaller, ileriki evlerde de bizzimkiler vardı. Hevallerin nöbetçi ve kapı önüne çıkan güvenlikçilerine selam verip doğrudan "*küfürcü amca*"mızın evine geçtik. Karşısındaki evin de ışıkları yanıyordu. Oranın da konukları vardı demekki. Ve bu demekti ki Biriklilere bu gece uyku haramdı. Halkımızın gerillalara "*adamış geceleri*"nden biri yaşıyordu.

İçeri girdiğimizde grup küfürcü amcanın sohbetinin tılsımı altındaydı. Karşılama üzere yerinden ilk kalkan da yine küfürcü amcaydı. Şerif, kendine özgü o gülüşüyle amcanın ardındaydı. Grubunu yenileri de kıdemlilerini izliyordular. Üçü kadın, toplam dört yeni katılanımız vardı: Huriye Çıtak, Hasret, Gülcan ve Erdem.

Hal hatır ve yeni gelenlerle tanışma faslının ardından, Şerif'e Dewa Derviş'te yaşananları aktardım. Merxo'daki eylemden haberleri olmuş, ama son gelişmelerden haberleri yoktu.

"*Olayda ölü olmadığı ve buraya da biraz ters olduğu için operasyonu dün yaptıklarıyla sınırlamışlardır. Buraya gelececeklerini pek sanmıyorum. Ama biz yine de köyü erkenden terk eder ve gündüzü de daha iyi bir yerde geçiririz*" dedi.

İtiraz gerektiren bir durum yoktu, "*Tamam, öyle yaparız*" demekle yetindim.

Dört yoldaş gelmişti ama buna karşın yine sadece iki kleş ve çok az miktarda da mermi... Neyse ki mermi işini bu günlerde başka bir yoldan halledeceklermiş. Yakında bize ulaştıracaklarmış. (Gerçekten de yoldaşlar işi sıkı tutmuş ve üç-dört gün kadar sonra bir milisimiz üzerinden mermileri bize ulaştırmayı başarmışlardı. Bir miktar 9 mm'lik tabanca mermisi ve sanırım 800-900 adet de kleş mermisi gelmişti. Çok sevindik. Gönderenlere de bize ulaştıranlara da teşekkürlerimizi sunduk. Böylece bir kısmı adeta birer 'korkuluk' durumunda, işlevsiz olan silahımız gerçek silah özelliğine kavuşmuş oldu. Onları taşımak zorunda olan yoldaşlarımız, "*silahsız gerilla*" basıncından sıyrılıp, gerçek birer gerilla olmanın özgüvenine kavuştular.)

Şerifgille bir hafta on gün kadar birlikte dolaştıktan sonra onlar tekrardan Pülümür hattına yöneldiler. Şerif oradan batıya geçecek. Rayber’de yeni gelenleri de alıp yanımıza gelecekti.

Tabii bütün bu getir-götürleri görünmez âlemin melekleri kotarmıyordu. O zorlu koşullarda, onca tehlike ve badirelere aldırmaksızın bütün bu büyük hizmetleri “*kurye*” ve “*yerleşik yoldaş*” dediğimiz insanlarımız görüyorlardı. Burada onların emeğini, özveri ve yiğitliklerini anmamak kuşku yok ki büyük bir eksiklik ve de haksızlık olur.

Benim tanık olduğum dönem içerisinde önceleri tüm yükü neredeyse Coşkun (Kemâl Sönmez) tek başına omuzlamıştı. Yardımcı olanlar olsa da gerçek buydu. Sonraları devreye Erzincan da oturan amcaoğlum Hikmet (Resul Gündoğan) ile Uzun (Turan Talay) ve Cemal (Hüseyin Şimşek, bu Hüseyin Şimşek başka biri, yani “*Ali Kemâl*” olarak andığımız kişi değil) girdi. Keza gençlikten Apo (Hüseyin Şahinol) 1990 yılı yaz ve sonbaharında aktif olarak devreye girdi. Bu yoldaşların her birinin hem dağa insan, asker, malzeme ve erzak ulaştırma ve hem de dağdan batıya gidecek olanları alıp götürme türünden zorlu ve belalı görevleri vardı. Canını dişine takarcasına bir özveriyle bu görevleri yerine getirdiklerini ve bu yoldaşların emek ve hizmetlerinin çok büyük ve değerli olduğunu ifade etmek ve haklarını teslim etmek gerekiyor.

Her biri bugün nerede ve hangi konumda olurlarsa olsunlar, bu gerçeklikleri, bu insanların dün göstermiş oldukları o büyük ve değerli hizmetlerini asla gölgelemez, gölgelememelidir de.

Bu arkadaşlardan Apo daha sonra gerillaya katıldı. 1992 kışında Yel Dağı baskınında ayakları donanlardan biriydi Yalçın. Yurtdışına gönderildi. Mücadeleden kopmadı. Tekrar da yurda döndü ve bu süreçte tutsak düştü. 19 Aralık katliamı sürecinde ölüm orucu eylemine katıldı. Tahliye edildi, sonrası süreci hakkında pek bir bilgim yok, tekrar yurtdışına çıktığını biliyorum sadece.

Uzun ile Cemal 1995 yılında İstanbul’da tutsak düştüler. Erzurum DEM’de yargılandılar. Uzun’a yöneticilikten, Cemal’e üyelikten ceza kesildi. Tahliye olduktan sonra ikisi de yurtdışına çıktı.

Coşkun 1995’te toplanan 2. OPK’ya delege olarak katıldı. Yaşanan ayrılığa kendilerini Geçici Örgütlenme Komitesi (GÖK) olarak tanımlayan “*Uzun Yürüyüş*”lerle hareket etti. Ve sanırım o da yurtdışına çıkmış ve siyasal mücadelesinde de galiba ‘Uzun Yürüyüş’çülerin malum akıbetini yaşıyordu.

Hikmet, çok sıkı aranmasına rağmen bilebildiğimiz kadarıyla yakayı ele vermedi. Karadeniz-Dersim ve tekrar Karadeniz dağları arasında turalayıp durdu. Sonra sanırım birtakım ciddi sağlık sorunlarından ötürü şehre inmiş ve o süreçte örgütle kopukluklar yaşamaya başlamış. Neticede de kendi imkânlarıyla yurtdışına çıkmış.

Şerif ve Rayber’le birlikte Pülümür’e Evrim, Taylan, Ulaş-Reis ve Memo gitmişlerdi.

Coşkun o yılın bu son postasında tam sekiz silahsız yoldaş getirmiş ve Şerif’i alıp hemen dönmüş. Şerif’in silah ve teçhizatını yeni gelen yoldaşlardan birine vermişler.

Rayber, hepi topu birkaç aylık tecrübeye sahip iki-üç yoldaşın da desteğiyle, yedisi silahsız toplam 12 kişiyle Ovacık’a doğru yola çıkmış.

İlk günün gündüzünü, Gurikler köyünün alt kısımlarına düşen bir dere yatağında, küçük bir fundalıkta geçirmişler. Kalınan yer, köylü çocuk çobanların uğrak alanı olabilecek kadar köylere yakın, ve birkaç köy arası bir araziymiş. Nitekim gün içinde ikisi çocuk dört köylü tarafından görülmüşler. Rayber, yakın köylüleri olan bu insanları tanımaktadır. Çocuklar kardeşmiş ve babaları pek tekin biri değilmiş... Büyüklerden biri, Rayber’in kendi ifadesiyle “*geçmişte devrimcilerle ilişkisi olan, devrimcilere yardımcı olan*” güvenilir biriymiş. Adı da Ali Dalkılıç’mış. Kimseye bir şeyler söylememeleri için çocukları sıkı sıkı tembihledikten sonra Ali Dalkılıç’a emanet ederek serbest bırakmışlar. Diğer köylüyü ise, çok fazla itibar etmediklerinden, hareket saatine kadar yanlarından alıkoymuşlar. Yalanı-dolanı çok olan, tiplerden biriymiş.

Akşama, yakınlarında bulunan bir mezraya uğramışlar. Ertesi günün erzağını da buradan temin ettikten sonra erkenden yola çıkmışlar. Amaçları, o gece sırtı aşıp Ovacık hattına geçmek ve gündüzü daha uygun bir arazide geçirmekmiş.

Ancak ne var ki bu hesapları tutmamış. Acemi sayısının fazlalığı, birliğin hem hareket kabiliyetini ve hem de yol alma temposunu da ciddi şekilde olumsuz etkilemiş. Uzun dik yokuştaysa hızları bayağı bir düşmüştü.

Normalde iki-üç saatte alınabilecek bir mesafedir o almaları gereken yol. Ancak grup gece boyu yürüdüğü halde, sırtı aşmayı başaramamış ve mecburen zirveye yakın küçük bir çukurlukta mola vermişler.

Aylardan ekim... Yazın en sıcak günlerinde bile, o yükselti ve sırtlarda, hava sabaha karşı bir hayli serin olur. Ekim ayında ise artık basbayağısından soğuktur.

Yol yorgun, ham ve terlidirler. Yeniler yazlık giysiler dışında başka giysileri de yokmuş. Sabahın ayazına karşı korunabilmek için, tek makul seçenekleri, sırt sırta, koyun koyuna tulum ve şallara sarınmakmış.

Gün ağarana kadar güvenlik nöbetini grup içinde tutmayı uygun bulmuşlar. İlk nöbet yeni yoldaşlardan Ayhan Altınbaş tutacaktı. Ancak soğuktan ötürü uyuyamayan, Medet Hoşafçı yoldaş da bir süre sonra Ayhan'a eşlik etmeye başlamış.

Günün ağarıp da görüntülerin nispeten netleşmeye başladığı daha o ilk anda üzerlerine açılan yaylım ateşle yerlerinden fırlamışlar. Yeniler neye uğradıklarının ayırında bile değillermiş. Rayber ve diğer bir-iki tecrübeli yoldaş baskına uğradıklarını söyleyip grubu harekete geçirmişler. Rayber bir taraftan karşı ateşle karşılık vermeyi örgütlerken, bir taraftan da Reis ve Taylan'ı uygun yerlere mevzilendirerek diğer yoldaşların toparlanıp harekete geçmelerine fırsat oluşturmaya çalışıyormuş.

Nispeten tecrübeli yoldaşlardan biri olan Memo'nun silahını nöbetçiye verdiklerinden Memo silahsız kalmış. Rayber'in inisiyatifi geliştirerek kendisine direktif vermesini beklemek dışında yapabileceği pek bir şeyi yokmuş.

Nöbet noktasının yukarısındaki sırttan tepelerine dikilen başçavuş Rayber'e hitaben; *"Resul Sarıgül, etrafınız kuşatıldı. Teslim olun!"* diye çağrıda bulunmuş.

Rayber bununla anlıyor ki bu baskın bir ihbar marifetiyledir. Ve keza anlamış oluyorlar ki ilk ateşle nöbetçi saf dışı bırakılmış. Ve açıkça belliymiş ki etraflarındaki düşman çemberi bir hayli darmış.

Teslim ol çağrısının doğrudan kendi gerçek adıyla yapılmış olmasını, uğradığı bir alçaklıkla bağdaştıran Rayber, hırslanır, öfkelenir, *"Asıl siz teslim olun alçaklar sürüsü"* der ve basar kurşunu. Rütbeli güç bela yere kapaklanma fırsatı bulmuş. Rayber'in bu salvo atışının yarattığı boşluk gruba harekete geçme fırsatı oluşturmuş.

Düşman ateşinin yön ve yoğunluğundan hareketle kuşatmanın boş ve zayıf taraflarını kestirmeye çalışmışlar. Edindikleri izlenim, sırtın Ovacık tarafından bir kısmının açık olduğu şeklindeymiş. Rayber grubu oraya yönlendirmiş. Tam bu esnada artarda iki el bombası düşmüş yakınlarına. Neyse ki kimse zarar görmemiş. Rayber Evrim'e yön göstermiş; *"Biz sizi koruyacağız. Yoldaşları al, Birman'a doğru"*

sırtın öte yüzüne geçir” demiş. “*Tamam*” demiş Evrim ve kendisine emanet edilen yoldaşlarını kaptığı gibi yola koyulmuş.

Rayber, grubun çıkış yapacağı yönde mevzi oluşturmak istemiş. Gözüne, Şerif’in silahını taşımakta olan Yılmaz Talayhan ilişmiş. İlerideki kayalığı işaret ederek: “*Fırla oraya mevzilen yoldaş*” der. Yılmaz, komuta uyup, işaret edilen yere doğru hamle yaptığı esnada, düşmanın yoğun ateşine maruz kalmış. Ve maalesef kayalığa yetişmeden oracıkta yere düşüvermiş...

Rayber ve diğer bir-iki yoldaş karşı ateşle düşman sindirip, yoldaşın üzerine kapaklandığı silahı almış ve bir başka yoldaşı silahlandırmışlar...

Düşman grubun çıkış yapacağını anladığından, yoğun olarak o hattı dövmekteymiş. Yılmaz’ın ulaşamadığı mevzinin önemi daha bir artmıştır. Rayber bu kez de Taylan ile Reis’i yönlendirmiş. Ancak ne var ki bu kez de Reis vurulup düşmüş. Karşı ateşle bir kez daha düşmanı sindirmişler ve bu kez de Memo kapmış vurulup düşen yoldaşının silahını.

İki yoldaşının ulaşamadığı kayalığa, Reis’in silahını kapamamış Memo, çevik hareketlerinin verdiği avantajla da ulaşmış mevziyi almış.

Rayber Taylan’ı geri alıp mevziyi tek başına Memo’ya emanet etmiş; “*Biz alt kısmı zorlayacağız. İkinci bir talimata kadar orayı sakın terk etme. Tek tek atışlarla düşmanın buraya yoğunlaşmasını engellemeye çalış. Mermi idareli kullan!*” demiş.

Çıkış hamlesi yapabilmeleri için Taylan’ın da daha ilerideki kayaya mevzilenmesi gerekiyormuş. Taylan’ın yerini Rayber almış, Taylan da öngörülen kayaya yönelmiş. Taylan’ın da yerini almasıyla, çıkış fırsatı bulan grup Evrim’in kılavuzluğunda harekete geçmiş.

Grup sırta varmak üzereyken, Memo ile Taylan seri atışlarla düşmanı sindirmiş. Artık aşmalarına ramak kalmışken, Rayber Evrim’e yeni bir talimat vermiş; “*Yoldaşları tak peşine, dere aşağı var gücünüzle koşun. Sakın durmayın. Biz size yetişiriz*”.

Evrim’e emanet edilen silahsız grup böylece nihayet kuşatma dışına çıkarılabilmiş. Sıra en kritik mevzideki Memo’nun alınmasındadır. Yine kademeli çekilme tarzıyla hareket etmeleri gerekmektedir. Memo’ya Kürtçe seslenip, fırlayıp gelmesini istemişler. Ancak yanıt alamamışlar. Maalesef tekrarlanan çağrılar da yanıtız kalmış. Demoralize olmuşlar. Kolu kanatları kırılmışmış gibi, çaresizleşirler. Memo’yu da yitirdiklerini düşünürler. Biraz bekleyip bu kez daha yüksek perdeden çağırılmışlar... Umudu kesmiş, hareket etmek üzereylerken, adeta uçarcasına Memo’nun kendilerine doğru geldiğini görmüşler.

Hüznün yerini sevinç gözyaşları almış. Anlatılamaz duygu anaforuna tutulmuşlar.

Kaybedilecek bir dakikaları bile yoktur. Sırtı aşır Evrimgile bir an önce ulaşmaları gerekmektedir. Önce Taylan, ardından da Memo fırlamış. Onlar sırtın öte yüzüne geçince bu kez de Rayber fırlayıp çıkmış.

Bir sırt düşünün ki bir yanı cehennem ateşi ve ölümü, diğer yanı ise yaşamı temsil ediyor olsun! Dokuz TİKKO gerillası zorlu bir mücadeleyle ölümü artlarında bırakıp yaşamın derinliklerine doğru süzülüp uzaklaşırken; iki adım arkalarında, sırtın hemen öbür yüzünde, dört yiğit yoldaşın cansız bedenlerini bırakmışlardı...

1990 yılının Ekim ayında, Pülümür-Kepir’de, düşman güçlerince, yiğit dört Partizan yüreği susturuldu... Bir kahpe tezgâh atılmış; Halil Erciyas (Reis-Ulaş), Ayhan Altınbaş, Yılmaz Talayhan ve Medet Hoşafçı isimli dört karanfilimiz, dört yiğit halk evladımız koparılıp alındı yaşamın bağrından...

Yoldaşlarımızı kuşatan düşman gücü, Rayber’in de köyü olan Askirek (Kocatepe) karakol gücüyümüştü. Gerilla birliğimizin gücü ve güzergâhını, muhtemelen ta akşamdan öğrenmişlerdi. Takviye güç çağırma ve onu bekleme gereği de duymadan, büyük bir başarı ve bunun getirilerini alma hevesiyle, geceden gelip sırta mevzilenmişler. Yakın takibe aldıkları birliğimizi, en zayıf anında, uykuda vurmuşlar...

Çatışmaya ve kayıplarımıza ilişkin ilk bilgiyi aynı gün radyo haberlerinden aldık. Dört yoldaşımızı yitirdiğimizin bilgisi, kor olup düştü yüreklere. Kamp yerinde kimsecikler yokmuşçasına ortalık derin bir sessizliğe büründü.

Radyodan geçen bilgiye göre Halil Erciyas ile Ayhan Altınbaş Yozgat, Yılmaz Talayhan Elazığ, Medet Hoşafçı da Sivas nüfusuna kayıtlıymış.

Ve daha sonraki bir tarihte öğrenecektik ki o çatışmada bir de asker vurulmuşmuş... İlginç rastlantıya bakın ki o asker, Elazığlı Yılmaz Talayhan yoldaşın arkadaşıymış. Aynı maden ocağında birlikte işçilik yapmışlarmış... Üzülük tabii. Devlet “zorunlu askerlik” uygulamasıyla halkımızın evlatlarını orduya alıyor ve bunları da yine halka karşı bir vurucu güç olarak kullanıyordu. Yani bir bakıma halkı halka kırdırıyordu. Adında da, sahtekârca büyük bir ikiyüzlülük “*kutsal vatan görevi*” diyordu... İşte böylesine alçak, böylesine ikiyüzlü, böylesine gaddar ve sahtekârdır bu devlet. Tabii elbette ki bu özellikler tüm sömürücü ve talancı sistem, devletlerin değişmez temel özellikleridir de. Bunun bilincinde olan komünist devrimciler hem ‘zorunlu askerlik’ adı altında halk evlatlarının orduya alınmasına karşı çıkmakta ve

hem de çatışmalarda rütbesiz askerleri zorunlu kalmadıkça, vurmama, onları gözetme hassasiyetiyle hareket etmektedir. Ama işte nihayetinde çatışma ortamında ve can pazarının yaşandığı anlardasın. İster istemez rütbesiz askerler de kurşunların hedefi olabiliyor.

1987 sonrası süreçte Partimizin oluşturduğu yeni gerilla gücümüzün ilk ölümlü kayıplarıydı bunlar... Hep öyledir ya, “ilk”lere ilişkin duygular hep daha yoğun, hep daha derin yaşanır... Biz de bu ilk büyük kaybımızın büyük acısını yaşıyorduk.

Ve elbet hayat devam ediyordu ve biz bir yığın görev ve sorumlulukları olan savaşçılardık. Kapıp koyuverme gibisinden bir “lüksümüz” olamazdı. Bir taraftan günlük rutin işlerimiz gereğince davranırken öte taraftan da çatışmadan çıkan diğer 9 yoldaşımızla bir an önce bağ kurmamız gerekiyordu.

Bu gereklilikle biz, yoldaşların hattı üzerinde bulunan Işıkvuran-Aktaş hattına geçtik. Ve sanırım üç gün sonra da buluştuk. Yoldaşlar zorlu bir yolculuğun ardından gelip bize ulaşabilmişlerdi.

Tabii doğallığıyla bu buluşma her zamanki normal buluşmalar gibi olamazdı. Çok çok farklı bir atmosferdi... Baskın yiyen, hayatında ilk kez kurşunların hedefi olan, ölümü böylesine birebir yaşayan, solukları birbirine karışan yoldaşlarının vurulup düşmesine doğrudan tanık olan insanlar...

Haliyle de onların ruh hali farklı olacaktı. Yoldaşlarından bekleyecekleri ilgi de farklı olacaktı... Biz de “yaralı”ydık elbet, ama onların yüreği delik deşikti. Özenle sarılıp iyileştirilmesi gerekiyordu. Onların böylesine yakın-sıcak yoldaş ilgisine ihtiyacı vardı. Rayber dışında hiçbirisi düşmanla karşılıklı bir çatışma ortamında bulunmamıştı. Rayber’den sonra en kıdemlileri Evrim’di, onun gerilla yaşamı da işte en nihayetinde üç aylık falandı...

Buluşmamızın ikinci günüydü. Grubun tümünün katılımıyla bir toplantı düzenledik. Acil bir takım gereksinimler için batıya gönderdiğimiz Çetin yoldaş da aramızdaydı. İyi ki de gelip yetişebilmişti. Tuncay Çakıroğlu yoldaş birçok yeni arkadaşla birebir ilgilenerek onların kendilerini toparlamalarına gerekçekten de ciddi katkı sundu.

Toplantının amacı, baskının ve orda yaşananların bir kritiğini yapmaktı. Hatalar, eksiklikler, olumlu ve olumsuz öğeler ortaya çıkarılmalı, bunlardan dersler alınmalıydı. Her yoldaş, algıladığı ve kavradığı kadarıyla, kendisince öne çıkarılmaya değer bulduğu yönleriyle sorunu ele alıp görüşlerini ortaya koymalıydı.

Faydalı bir değerlendirme toplantısı olmuştu. Yoldaşça paylaşımlar, omuzlara binen o ağır yükü biraz da olsa hafifletmişti. Özellikle yeni gelen yoldaşların biraz daha rahatlamalarını sağlamıştı.

Çatışma ortamında bulunan yoldaşlardan sadece bir tanesi çok daha farklı boyutta bir etkilenme içindeydi. Dürüst ve samimi olarak kendisindeki silahın alınarak, onu gerçekten hak eden bir başka yoldaşa verilmesini istiyordu. *“Gözüm fena halde yıldırı yoldaşlar. İlk kez ölüm korkusu oturdu yüreğime”* diyordu. Bu ruh haliyle bu silahın hakkını veremeyeceğini ifade ediyordu. *“Birçok yoldaşın silahsız olduğu böyle bir durumda, bu silahı atıl durumda tutmaya hakkım yok”* diyordu.

İlginç bir ikilem içindeydi. Mesela bu düşüncesine rağmen gerilladan ayrılıp gitme şeklinde bir düşüncem kesinlikle yok” da diyebiliyordu. Başgösteren bu olumsuz ruh halini alt etmek istiyordu. Kendisine yardımcı olmamızı talep ediyordu.

Yaklaşımının bütünlüğü kendi içinde tezatlıklar taşısa da; açık yürekliliğiyle yoldaşların takdirini kazanmıştı. Silahlıyken silahsızlandırılmış olma pozisyonuna düşmesi, bu kendi istemiyle de olsa; grup içinde psikolojisini olumsuz etkileyeceğinden bunu yapmak istemiyorduk. Bu yüzden de ikna etmemiz gerekiyordu... Neyse sonuçta, kendisine bir şans tanıma adına neyi uygun görüyorsak öyle davranacağımızı söyleyerek, silahı bırakma tutumundan vazgeçti.

O toplantıda yapılan değerlendirmelerde, herkesin genel kanısı grubun ihbar yediği yönündeydi. Ancak kim veya kimler tarafından yapılmış olabileceği hususunda net şeyler ortaya konmadı. Konması zordu da. Bazı şeylerin sorulup-soruşturulup somuta vardırılması gerekiyordu.

Ama ilginçti (ki normaldir de), başta Rayber’in kendisi olmak üzere kimse Ali Dalkılıç’ın adını dahi anmadı. Rayber’in çok iyi tanıyıp bildiği çocukluk arkadaşı, geçmişte devrimcilik yapmış, işkence-ler görmüş ve sonrası süreçte de devrimcilere her türlü yardımı vermiş bu *“iyi-dürüst insan”*dan kim ne diye durup dururken şüphelensin ki, değil mi?

Evet, Rayber’in referansını da baz aldığımızdan hiç birimiz bu kişiden şüphelenmedik. Fakat öğrendik ki olaydan kısa bir süre sonra Ali Dalkılıç çoluğunu çocuğunu toplayıp Pülümür merkeze taşınmış, korku ve pişmanlık içinde olduğu kulaktan kulağa yayılarak bize kadar ulaştı. İşte ancak ki o zaman anlaşılmış oldu ki ihbar yapan kişi Ali Dalkılıç’ın ta kendisiymiş.

Evet, duyduk ki çok pişmanmış... Ama neye yarardı ki bu pişmanlık? Söyler misiniz; on üç gerillanın, on üç halk evladının yaşamı-

na kastetmiş, dördünün katline sebep olmuş birinin duyacağı böylesi bir pişmanlık neyi değiştirebilirdi ki? Böyle bir kudreti olabilir miydi ki bu pişmanlığın?

Vicdanlarda bağışlanabilir bir şey değildi ki bu! Hani sonuçta ölüm olmasaydı, belki o masum, tertemiz çoluk çocuğunun sersefil kalmaması için değerlendirilebilirdi. Belki o beş-altı küçük çocuğa bağışlanabilirdi... Ama ne var ki bunun fiilinin açtığı sonuç çok ağırdı. Dört yoldaşımızın katline sebep olmuştu, bunun *“hafifletici neden”*i yoktu. Bu suç asla bağışlanamazdı.

Ve tabii o *“iyi insan”*ın düşürülmesinin öyküsü de bir o kadar ilginç ve ibretlikti.

Ali Dalkılıç son derece yoksul bir insan. Peşpeşe gelen beş-altı çocuk durumlarını daha da perişan kılmış. Sersefilmiş çoluk çocuğu... İşte düşman, kendilerinin eseri olan bu sefilce yaşamı çok insafsızca, çok ahlaksızca ve çok namussuzca bir şekilde, istismara kalkışmış. Her gördükleri yerde bir punduna getirip buna, bu sefil yaşamdan çoluk çocuğunu kurtarmasının mümkün olduğunu empoze etmeye çalışmışlar; *“Tek bir sefer, tek bir sefer gerçek bilgi ver, bizi sonuca ulaştır, sana şu kadar para vereceğiz. Kimse de senden bilmez. Çoluk çocuğunu alır çeker gider, rahat bir hayat sürersin”* demişler.

Olaydan sonra eşine-dostuna anlattığına göre önceleri bunu hep kesin bir dille reddetmişmiş. Ancak daha sonraları kendi içinde bir çözülme baş göstermişmiş. *“Bir sefere mahsus gerçek bir bilgi versem, çocuklarım bu sefillikten kurtulur”* şeklinde bir düşünce sinsi bir şekilde, yavaş yavaş giderek güçlenmeye başlamışmış.

Raybergili gördüğü o gün ihbar edip etmeme hususunda kendi içinde çok büyük cebelleşmeler yaşamamışmış. Çünkü Rayber aynı zamanda çocukluk ve gençlik dönemi arkadaşıdır da. *“Ona bu kötülüğü nasıl yaparım?”* diyormuş kendi iç sesiyle... Raybergilden ayrıldıktan sonra onlarca, yüzlerce kez karar değiştirmişmiş... Ama sonuçta içine kurulmuş kötülüğe yenik düşmekten kurtarmışmış yakasını. O akşam köyün karakoluna gidip ihbarı yapıvermişmiş...

İhbarı yapanın Ali Dalkılıç olduğu bilgisine ulaştıktan sonra, gelip Partiye teslim olması doğrultusunda kendisine haber saldık. Ancak ne var ki gelmedi... Niyetimiz, kesin kararımızı vermeden önce kendisiyle konuşup, anlayıp-dinlemektir...

Bölge Komutanlık organı olarak toplanıp hakkında ölümle cezalandırma kararı aldık.

Ali Dalkılıç o kışı Pülümür merkezde, düşmanın himayesinde geçirmiş. Ancak daha fazla katlanamayıp, baharın *“Ne olacaksa olsun, böyle yaşayamam. Gidip tekrar köyüme yerleşeceğim”* deyip çoluğu-

nu-çocuğunu toparlayıp köye geri dönmüş. Yani aslında bir nevi “*gelin görün şu hesabı da, hak adalet yerini bulsun*” der gibi bir tutum içine girmiş.

Biz de öyle yaptık. 1991 yaz faaliyetini örgütlerken, Rayber komutasında özel bir birimi, bu infazı gerçekleştirmekle görevlendirdik...

Pülümür-Kepir olayından sonra Rayber komutasında bir birimizi tekrardan o alana gönderdik. Randevu verilmişti; sürpriz bir ‘Son posta’ savaşçı yoldaş gelecekmiş. Onları almamız ve gelen kurmayla de Çetin yoldaşı batıya göndermemiz gerekiyordu. (Kısa kalmadan dönüp gelmeye çalışacaktı, örgütsel bir gereklilikti bu... Ha, Şerif yoldaş da henüz dönmemişti, onu da bekliyorduk.)

Bu diyarlarda mevsim artık hızla kışa evrilmeye yüz tutmuştu bile. Bu dağlar bir ay kadar sonra artık öyle kolay kolay geçit vermeyecekti. Kasım ayı içinde tipiye yakalanarak ölen bir yığın insan hikâyesi anlatılır. Yani asla hafife alınır bir yanı yoktu. Bu yüzden de, dağ yoluyla gelecek olanların elini hızlı tutması, zamanı titizlikle gözetmesi gerekiyordu.

Zaman sadece gelecek olanlar bakımından daralmıyordu, bilakis daha hızlı olarak da bizim için daralıyordu. Yağmura-çamura kalmadan barınaklarımızı hazırlamak ve kışlık erzağımızı taşımak zorundaydık.

Raybergilin dönüşü uzun sürmedi. Tam olarak kaç yeni yoldaş getirmişlerdi, anımsamıyorum. Ancak Dr. Meral (Süheyla Dağdeviren) ile uzun boyu ve konuşkanlığıyla dikkat çeken Ünal’ın (Akın Uzun) bu postada geldiklerini çok iyi anımsıyorum.

Meral’in gelmesiyle bizim şıpsevdi Yaşar tekrardan yeşillenmeye başladı. Başlamasaydı şaşardık zaten, “*Koço dayı bu kız çok sert birine benziyor. Ama yakından bakınca görüldüğü gibi olmadığını anladım. Gözlerinin içi hep gültüyor. Bu da gözleriyle gülenlerden demek ki. Ne dersin, bana pas verir mi, şansım var mıdır?*” dedi. “*İşine git Yaşo, sen eceline mi susadın hemşerim? Bu kız ne öncekilere benzer, ne de gözlerinin içiyle güler. Bu kız resmen kasapmış. Operatör hemşiresiymiş. Uyuşturmadan kesip biçiyormuş. Vallaha ciğerlerini söker senin haberin olsun. Beni dinlersen ecelinin semtine uğrama. Şansını mülayim tiplerde dene derim*” demen üzerine Yaşar ciddi ciddi tırstı. Kocaman açılmış gözleriyle, “*Galiba haklısın Koço dayı. Bu kızdan da gariban Yaşo’ya ışık yok*” deyip uzaklaşp gitti.

Yaşar'ın dediği gibiydi gerçekten de. Süheyla Dağdeviren yoldaş sert mizaçlı, soğuk görünümlü biriydi. Ama gerçekten de gözlerinin içiyle gülen, sıcacık, sevgi dolu koca bir yürekti. Evet, Yaşar çok isabetli bir gözlemede bulunmuştu. O, gözlerinin içiyle gülenlerdendi.

1995 baharında bir kardelen olarak toprağa kök salana kadar yani tam dört yıl boyunca çok ama gerçekten de çok büyük ve değerli hizmetler sundu. Yetkin, inisiyatif sahibi ve de gözü kara bir gerilla doktordu. Hem gerillaya ve hem de halka doktorluk yaptı. Nice ağır yaralı yoldaşlarımız onun sayesinde sağlığına kavuştu. O, o zorlu koşullarda mucizeler yaratmasını bilendi. Nice “*ümitsiz vaka*”yı tersine çevirmişti. 1994 bahar başlarında ağır yaralanan Cüneyt Kahraman'ı bir kez daha (evet bir kez daha) ölümün kolları arasından çekip aldı. Hem de darbe tezgâhlarının döndüğü o lanet ilişkiler girdabındayken.

Gelişinin üzerinden çok geçmeden Partili oldu. Sorunlara duyarlı ve eleştirel bir duruş sahibiydi. Hatalara ve yanlışlara karşı toleransı yoktu. Tutarlı bir yaklaşımla karşı çıkar ve önerilerde bulunarak aşılmalara katkı sunardı.

Sabırsızlıkla beklediğimiz Şerif ile Çetin yoldaş, nihayet geldiler. Ayır ayrı gelmişlerdi ve her ikisi de birlikte yeni yoldaşlar getirmişlerdi. Polat Yiğit (Kazım), Murat Şaşkal (Orhan) ve Songül Çiftçi (Şafak) yeni gelen yoldaşlardandı.

Bu üç yoldaşı, Yaylagünü köyünün bir alt mezarında, bir evde bizi beklerken bulduk. Polat ve Murat'ı zaten tanıyordum. Demek ki onlarla böyle sürpriz bir şekilde buluşmak da varmış...

Songül genç, enerjik, atletik yapılı bir kara kızdı. Meğerse tekvandocuymuş da. Sırt çantası ve spor ayakkabılarıyla gelmişti. Heyecanından yerinde duramıyordu. Habire çantasını sırtlanıp, aynada gerilla görünümü kazanıp kazanmadığına bakıyordu. “*Silahın olmadan anlayamazsın kara kız*” diyerek, takıldım kendisine. Silahımı verdim, bu kez de silahlı haline baktı. Galiba ikna olmuştu, gerilla olabilirdi.

Bu güzel kızımızı fazla bekletmeden silahına kavuşturmak gerekiyordu. Yoldaşları alıp çıktık.

Şafak kısa sürede çakı gibi bir gerilla olup çıktı. Bayağı hızlıydı uyumu. Eminim ki iyi bir savaşçı kadro olurdu. Ancak olmadı, üzgünüm ki esasta benim eksik ve hatalı davranışımın kurbanı oldu. Şafak'ın sonraki hikâyesi hep acı, suçluluk duymama vesile oldu.

Şafak kış üslenimi için yapılan yeni düzenlemede benim başında bulunduğum birliğe verildi. Aslında Kâzımda benimleydi. Ancak sonra Kazım'ı siyasi komiser olarak Rayber'in yanına verdik.

Barınağa yerleştikten kısa bir süre sonra, kaldığımız ormanlık alana "arama-tarama operasyonu" tarzı bir hareket çekildi. Sanırım "orada kalıyorlar" şeklinde bir duyum almışlardı.

Öğle saatleriydi. Nöbette Şafak vardı. Gündüz nöbetlerini alanı daha iyi denetleyebilmek için barınağın biraz ilerisindeki bir tepede tutuyorduk. Ancak orman içi olduğundan, birbirimizi görme imkânımız yoktu. Yüksek sesle seslenmek mümkündü tabii... Aksilik o ya, o gün bayağı bir rüzgâr vardı. Yukarıdan aşağı doğru esmesine rağmen, sebep olduğu ses, normal ayak seslerini falan bastırmış olmalı ki, ormana girmiş olan düşman güçlerinin çıkardığı sesleri duymamış...

Suyumuzu kardan elde ediyorduk. Öğle yemeği sonrası, Ulaş yoldaş leğeni alıp kar getirmek üzere dışarı çıktı. Çıkmasıyla dönmesi bir oldu: "Kuşanın basıldık yoldaşlar. Düşman ormana girmiş. On-on beş metre ilerimizde rütbeli biriyle karşılaştım. Adam beni görünce neye uğradığımı şaşırıldı. Ardını kontrol etmek üzere döndüğünde, ben o boşluktan yararlanıp barınağa attım kendimi" dedi.

Anlatılan gibiydiyse, demek ki durum epeyce fenaydı. Çok yakınımıza kadar sokulmuş olmaları, manevra alanımızı ve seçeneklerimizi bir hayli sınırlayacaktı.

Bir taraftan kuşanırken, bir taraftan da durumun tam olarak ne olabileceğini anlamaya ve buna uygun çıkış yolları bulmaya çalıştık. Ulaş hemen silahını ve çantasını alıp kapı önüne çıktı. Biz geride kalanlar da çıkmak üzere hazırlık yapıyorduk.

Henüz silah sesi yoktu. Nöbetçimiz onları, onlar da nöbetçimizi fark etmemiş olmalı. Tabii şayet nöbetçimiz sessizce ekarte edilmişse! Ancak Ulaş'ın anlattığından anlaşıldığı kadarıyla böylesi bir olasılık hemen hemen yok gibi. Çünkü adam karşısında, hem de silahsız bir gerillaya gördüğü halde onca şaşırıldığına göre demek ki ortada bir nokta baskını tarzı bir operasyon gerçekliği yoktu... Ancak şimdi artık durum farklıydı. Düşman bizi görmüştü. Çatışma kaçınılmazdı. Karşılıklı olmasa da, onlar mutlaka ormanı tarayacak ve takviye güçlerle bizi kuşatmaya çalışacaklardı.

Düşman güçleri ormana yukarıdan girmişti. Bu kesin. Ama ne kadarlık bir güçle geldiklerini ve nerelerde konumlandıklarını bilmiyorduk. Kamufle ederek barınağın önüne istiflediğimiz kışlık odunları ve hemen ilerimizdeki dere yatağını siperlenip, barınaktan bir an önce çıkıp araziyle konumlanmamız gerekiyordu.

Hazırlanıp çıktım. Ulaş'ın yanına varıp durumu sordum. “*Görünürde bir şey yok yoldaş*” dedi. Biraz daha ileri çıkıp durumu daha net görmeye çalıştığımız o esnada, çatırtı başladı. Üst tarafımızda oluşturdukları yarım ay çemberden üzerimize kurşun yağdırıyorlardı. İki noktadan makineli tüfek atışı yapılıyordu. Sanki de ağaç katliamı yapmak istiyorlarmış gibi, kurşunlar ağaçları delik deşik ederek üzerimizden geçip gidiyordu.

Belli oldu ki yukarısı tutulmuştu. Bizim muhtemel tek çıkışımız ancak ki aşağı taraftan olabilirdi. Takviye güçleri gelmeden ve aşağı taraf sıkıca tutulmadan, bizim bu dar alandan çıkıp geniş araziye ulaşmamız şarttı. Aksi takdirde kuşatılır ve bu dar alana kısırılırdık. Hali hazırda aşağıda bir güçleri vardıysa da, muhtemelen zayıf bir güçtü. Bu durumda bizim hem yan çeperlerden çıkma ve hem de vurup çıkma şeklinde ikili bir şansımız olabilecekti.

Kısa bir muhakemeye hareket tarzımızı böyle belirledik. O kurşun yağmuru altında sesimizi ne kadar duyabilirdi bilemiyorum, ama yine de nöbetçiye seslenmeli ve aşağı doğru kaymasını söylememiz gerekiyordu... Tabii önce bizim barınaktan çıkıp dereye ulaşmalıydık.

Odu yığını ve dere yatağı bizi mermilerden koruyordu. Dolayısıyla da karşı ateşle karşılık vermeyi gerekli görmedik... Kontrollü, çömelik ve atik hareketlerle, zincirleme bir çıkışla dereye ulaştık. Vardığımız nokta kurşun almıyordu. Şimdi artık hızla hareket etmeli, düşman alt tarafa yığınak yapmadan buradan uzaklaşmalıydık.

Bu çıkış esnasında nöbet tepemizden de silah sesi geldiğini ayırt edebildik. Demek ki Şafak düşmana karşılık veriyordu. Ulaş, “*Ben şu alttan gidip yoldaşı alıp geleyim*” önerisinde bulundu. Olmayacak bir şey değildi, pekâlâ olabilirdi aslında. Ancak Ulaş, hem vuruş gücü en nitelikli elemanımızdı dolayısıyla onun gruptan ayrı düşmesini istemiyordum ve hem de seslenirsek Şafak'ın aşağı doğru kayarak alt kısımlarda bizimle buluşabileceğini düşündüğümünden, Ulaş'ın bu önerisini kabul etmedim. Şafak'ın daha yeni biri olduğunu, araziye de insanları da tanımadığını ve dolayısıyla da buluşmamamız durumunda neler yaşayacağını hesaba katmadım. Kaldı ki o hengâme içinde sesimizi duyup duyamayacağı da kesin değildi. İlk defa bir çatışma ortamında bulunan Şafak'ın ruh halini de hesaba katmadım. Ve esasen de ana grubu oradan çıkarmaya kilitlendim. Şafak'ın dikkatleri o tepeye yönlendiriyor oluşunu bir bakıma artı bir avantaj olarak düşündüm. Ama işte onun kendi başına nasıl çekileceğini pek hesaba katmadan, kolayca tepenin öbür yüzüne devrilip bize ulaşabileceğini varsaymakla yetindim. Elbet atik ve cesurdu, mesafe de oldukça kısaydı bunu rahatlıkla yapabilirdi de. Ama ben yine de bir komutan olarak onu da

oradan çekip almam görev ve sorumluluğuyla hareket etmeliydim... Durumumuz onu orda feda etmeyi göze almayı gerektirir kadar kritik miydi gerçekten? İlk etapta kritikti elbet. Ancak dereye girdikten sonra nispeten rahatlamıştık. Asla bir kuşku ve panik durumu da yoktu. Son derece özgüvenliydik. Alt tarafın tutulma ve grubun kısıtılma olasılığını gereğinden fazla abartmış olmalıyım ki; tüm önceliği buna vermeyi yeğlemiştim. Haliyle de Şafak, düşüncede ikinci plana kaymış oluyordu. Onun tecrübeli bir savaşçı gibi hareket edebileceğini düşünmek, aslında onun gerçekliğiyle bağdaşmayan bir durumdu. Dolayısıyla da ortaya en alasından bir komuta kusuru çıkıyordu. Ve o kusur, açıktır ki benimdi. Ulaş'ın önerisi doğrudu. Ulaş olmasa da bir başkasını gönderip onu alıp getirmesini sağlamalıyım. Bu hiç de zor olmazdı, yapılabilirdi, yakındık birbirimize.

Şafak'a işte böylesi bir destek sunmadım. Onu, objektif olarak kendi başının çaresine bakmaya terk etmiş oldum. Gelir bize kavuşur sandım. Bunu rahatlığıyla davrandım. Ama olmadı, gelip bize ulaşamadı. Aşağı inmesine inmiş, ancak bize doğru değil de, aramızdaki mesafeyi açıp tepenin öbür tarafına doğru inmiş. Haliyle de gecikme oluştuğundan, zamanlama olarak denkleşemedik... Biz aşağı indiğimizde helikopter seferi de başlamıştı. Dolayısıyla orada oyalanamazdık. Bir an önce yan ormanın derinliklerine çekilmemiz, uygun bir arazide mevzilenmemiz gerekiyordu. İşte bu aşama itibariyle de Şafak ile bağımız tamamen kopmuş olacak ve o gerçekten de kendi "kaderi" ile baş başa kalmış olacaktır.

Daha sonra öğrenecektik ki, karanlık çökene kadar ormanda gizlenmiş. Gecenin ilerleyen saatlerinde alt kısımlarda bulunan evlerden birine gidip yardım istemiş. Partizancı olduğunu, gruptan ayrı düştüğünü söylemiş. Ancak tanımadıkları ve çevrede timler dolaştığından, güvenemeyip soğuk karşılamışlar. Israr etmemiş, sessizce geri dönüp yan taraftaki samanlığa sığınmış. Aslında akıl edip de samanlık yerine bari ahıra girse, hiç olmazsa hayvanların sıcaklığından yararlanma şansı olurdu. Ama aksi gibi, gidip samanlığa sığınmış. Orda öylece beklemiş... Ertesi gün ev halkı tarafından bulunduğu perişan hallerdeymiş. Resmen donmak üzereymiş. Ev sahipleri hata yaptıklarını anlamışlar anlamasına ama neye yarardı ki iş işten geçmişti, kızcağız yarı donmuş hale gelmiş.

Alıp eve götürmüşler. Bakımını falan yapmışlar. Biraz kendine gelmişse de, fakat ayaklarına çare olamamışlar. Ayakları donmuş... Acilen doktora götürülmesi dışında kendilerinin yapabilecekleri bir şey yokmuş... Silahını-teçhizatını alıp saklamışlar ve güvenilir birine emanet edip İstanbul'a yollamışlar.

Maalesef ki kara kızımızın ayaklarını kurtarmak mümkün olmamış. Evet, ne yazık ki kesmeleri gerekiyormuş...

Ve ben, bu akıbetteki payımın bilinciyle, ayrıca da hep üzüntü duydum. Benim eksik davranışımın bedelini Şafak yoldaş ayaklarıyla ödedi. Kendi kendime belki yüzlerce kez özür diledim kara kızımızdan. Ama ne çare ki onun ayakları yoktu artık. Benim bu özürüm ona ayaklarını geri kazandırmaya yetmiyordu.

Bu trajik badire Şafak'ı mücadeleden koparmaya yetmedi. Azimle hayata tutundu kara kız. Sevdiği yoldaşıyla evlendi. Bir oğulları oldu. Bebeğine Mersin'de bir karakol baskını esnasında katledilen Ahmet Şahin yoldaşımızın adını verdiler...

"Kara adam" Polat Yiğit (Kazım) ile tanışmışlığımız da ta 1977-1978 yıllarına dayanır. Örnektepe-Sütlüce-Halicioğlu tarafının gençlik alanı militanlarındandı. "Collik" (ne demekse artık) diye çağrılan Haydar Uğur ile adeta yapışık kardeşlerdi. Ayrılmazlardı birbirlerinden. Her işe de adeta birlikte koştururlardı. Ta ki Polat tutsak düşene kadar.

Polat, 12 Eylül darbesini Davutpaşa kışlasında karşılayanlardandı. Ne kadar tutmuşlardı anımsamıyorum... Sonra tahliye olmuştu. Bir süre sonra adını Lavrion mülteci kampında yaralananlar listesinde görmüştük. Yıl sanırım 1984 veya '85 falandı. Hevallerin sicili o dönemlerde de "saldırgan siyaset" ile anılıyordu. "Bu kamp bizim olacak!" diyerekten diğer sol-devrimci yapıları kamptan atmaya kalkışmışlardı. İşte o "kamp kavgası"nda Polat yoldaş bir hevalin marifetiyle 6-7 bıçak darbesiyle ağır şekilde yaralanmış. Neyse ki erken müdahaleyle kurtarılmış.

Sanırım ülkeye tekrar dönüşü 3. Konferans sonrasındır. Ta 1990 sonbahar sonuna kadar Çukurova başta olmak üzere birçok alanda Parti faaliyeti yürütmüş.

Polat yoldaş siyasi komiserlerimizdendi. Gelir gelmez bu görevle yükümlendirildi. Farklı gerilla birliklerinde uzun yıllar bu görevini sürdürdü. Birçok eylemde roller üstlendi. Ciddi badireler atlattı... 1992 Birliği Polat ile Derya'nın yollarının keşişmesine de zemin sundu. O sonbaharda evlendiler. Polat yoldaş 1993 Yel Dağı barınağı baskınında ayakları donanlar arasındaydı. Neyse ki durumu nispeten daha iyi olanlardandı. Kesilen parmakları olmasına rağmen, durumu yine de gerillada kalmasına engel oluşturmayacak kadar iyiydi. O yıl bir erkek çocukları oldu... 1992 Birliğiyle birleşen Derya-Polat ikilisi, ilginçtir (ve sanırım enderdir de) 1994 darbesiyle örgütsel ayrılık yaşadılar ve

mecburen de ilişkilerini askıya aldılar. Bizim tarafımızdan ayrılmaları yönünde Polat'a herhangi bir telkin olmadı. Öbür taraf Derya'ya telkin veya dayatmada bulunmuş mudur bilemiyorum. Ama sanırım böyle bir şey olmamıştır. Öyle sanıyorum ki bu ilişkiyi 'asksıya alma' kararını eşler kendileri almışlardı.

1994 yılında, KÖK sürecinde “*görülen lüzum üzerine*” denir ya işte böylesi bir gereklilikten ötürü Polat yoldaşı yine şehir faaliyetine gönderdik. Yine başta Çukurova olmak üzere ona ‘yetiş ya Hızır’ diyen her yerde koşturup durdu. 1995 yazında yapılan 2. OPK’da, konferans iradesi tarafından MK’ya seçilecekti.

Rahatlıkla diyebilirim ki tanıdığım en olgun, en esnek, en hoşgörülü, en mütevazı ve en inançlı komünistlerden biriydi Polat Yiğit. Ve galiba bu yoldaşın kitabında karamsarlık yoktu. Bilmezdi karamsarlığı. Hep dipdiri-taptaze umutlar yüklüdü. O meşhur çiçek bozuğu Çalçukur kara suratındaki bembeyaz gülüşüyle insanları yüreklerinden sarmalayiverirdi.

Ve tabii bu güzel insanın “*kötü huy*”ları da vardı elbet. Bana göre bunların başında da Parti ve Parti merkezine karşı duyduğu “*mutlak güven*”iydi. Bu iki şeye karşı eleştirel bir yaklaşım içinde olamıyordu nedense. Yani Parti ve Parti önderliği adeta onun “*kutsal*”ları gibiydi. Onlar her türlü eleştirinin dışındaydı sanki. Keza insana illallah çektiren bir “*merkezci*” tutum sahibiydi. Onun felsefesinde adeta Parti ve Parti adına MK, ne eylerse doğrusunu eylerdi. Ayrışmalarda onun desturu galiba hep şu olmuştu; “*Merkez nerdeyse ben oradayım dostlar!*” Ve aslında Polat’a göre, merkezin yanında yer almak demek, Parti meşruiyetini sahiplenmek demektir. Partiye sahip çıkıp onu korumak demektir.

Sorun, tabulaştırılmış olma boyutuyla elbetteki iyi bir meziyet değildi. Bu tür yaklaşımlar Leninist sınıf mücadelesi bilimine aykırı yaklaşımlardır. “*Parti*” ve “*Parti önderliği*” nihayetinde sınıf mücadelesinin birer araçlarıydı. Sınıf mücadelesi bu yapılar ve organlar bünyesinde de kıyasıya sürüyor olduğundan, komünistlerin bunlara karşı tutumu elbette ki “*mutlak*” değil, “*koşullu*” olmak zorundadır değil mi? Bu yapılar, komünistlerin en sıkı eleştirel yaklaşımlarla koruyup geliştirmeleri ve de sağlamlaştırmaları gereken yapılardır. Komünistler bu yapıların, sınıf mücadelesi gerçekliği gereğince, komünizm karşıtı veya proletarya dışı kesimlerin ve özellikle revizyonistlerin, kapitalist yolcuların tahakkümü altına girmelerinin mümkün olabileceğini bilmek ve buna göre davranmak zorundadırlar. İç mücadeleyle bu yapıları tekrardan ele geçirmenin zemini yitirildiğinde, işte böylesi hallerde komünistler o yapıları tereddütsüzce, gayrı meşru ilan edip,

reddedebilmek ve yeni yapılar oluşturabilmelidirler. Aksi takdirde amaç-araç ilişkisi birbirine karışır ve sınıf uzlaşmacı bir tutuma düşülerek, “yanlış”ın hizmetine girilmiş olur vs. vs. İşte siyaseten onu çoğu kereler oportünizme düşüren böylesi de bir kusuru vardı... Ama elbette ki her halükârda o yükseklerde uçan bir ‘kartal’dı. Onu sevgi ve saygıyla anıyorum. O, inançlı, azimli ve korkusuz bir yoldaşı.

Şerif’in dönüşüyle, komutan ve siyasi komiserlerimizin katıldığı “geniş tabanlı” bir durum değerlendirme toplantısı tertipledik. Cihan’ın gelip yetişme koşulları yoktu. Haliyle o katılamadı. Ovacık ve Hozat güçlerinin komutanlık üyelerinin katıldığı bu toplantıda, ağırlıklı olarak kış üslenim sorunları ve güçlerin uygun-dengeli düzenlenmesi üzerinde durduk.

Çok sık ve düzenli olmamakla birlikte, belli aralıklarla Cihan’dan bilgi alıyorduk. Dersim merkezi, Deşt, Hozat, Pertek ve Mazgirt’i kapsayan haylice, genişçe bir alanda, hızlı tempolu ve bir nevi de; “*heey, halkımız, biz geri döndük!*” anlamına da gelebilecek bir buluşma-ilişkilenme faaliyeti içindeydiler. Ve bu arada sanırım iki kez de düşman güçleriyle kısa süreli çatışma durumu yaşanıyor. Ve keza uzunca bir zamandır bir türlü punduna getirilip de ele geçirilemeyen bir ihbarcıyı hevallerle birlikte alıp sorguluyor ve ortak bir kararla ölümle cezalandırıyorlar... Keza yine bu süreçte, bir yılı aşkın bir süredir tek başına gezen, bir nevi “*asi çete*” pozisyonunda bulunan Bozo (Yusuf Geyik) ile buluşup, örgütlü mücadeleye katılmaya ikna ediyorlar. Aynı süreçte Dersim merkez hattı üzerinden insan ve malzeme aktarımı da gerçekleştiriliyor. Aralarında Yusuf Ekinci (Dr. Kenan) ve Naki Gökso’nun (Ünal) da bulunduğu dört-beş yoldaş bu hattan katılmışlardı... Cihangil, kısa denebilecek bu süre zarfında güzel bir performans sergilemiş, kışlık üslenim sorunlarını da halletmişlerdi. Kışı kendi alanlarında geçireceklerdi.

“*Hozat birliği*” olarak andığımız Enver-Ali Kemâl-Berivan komutasındaki birliğimiz, o yaz dönemi, ağırlıklı olarak Hozat-Ovacık hattı boyunca faaliyette bulunmuştu. Tesadüfî bir karşılaşma ve kısa bir çatışma dışında, tüm faaliyetleri kitle faaliyeti ve barınak hazırlıklarıyla geçmişti. Kışlık üslenim sorununu esasen halletmiş sayılırlardı. Bir miktar erzak daha taşımaları gerekiyormuş. Bunun dışında ciddi bir sorunlarının olmadığını rapor etmişlerdi.

Barınaklarını Kızılkale ormanlarında Karaderesi civarlarında bir yerde yapmışlarmış. Enver ve Ali Kemâl toplantı için geldiklerinde,

Berivan, Muharrem, Hasan Altunbaş, Haydar ve Mustafa erzak sorununu halletmek üzere orda kalmışlardı.

Ovacık'taki ana birlik tek bir barınakta kalamayacak kadar büyümüştü. Güvenlik ve tek bir hattan erzak temini sorunlarını da hesaba katarak birliği üç gruba ayırmayı ve farklı alanlarda üstlenmelerini kararlaştırdık.

Birliğin büyük gücünün kalacağı barınak faaliyetini zaten epeyce bir süre önce başlatmıştık. Her şey normal yolunda ilerliyordu da. Temel sorunları, bir an önce erzak temin edip taşımaktı.

Ana birliğimizde, sanırım otuz beş civarında bir gücümüz vardı. Bunların on beş kadarını Şerif alıp büyük barınakta kalacaktı. Geri kalanın bir kısmını Rayber, bir kısmını da ben alacaktım. Ancak ne var ki bizim henüz hiçbir hazırlığımız bulunmuyordu. Barınaklarımızı nereye yapacağımız dahi belirlemiş değildik. Hal böyle olunca da zamanla yarışarcasına bir koşuşturma bizi bekliyordu. Üslenim alanlarımızı belirleyecek ve bir yandan barınak yaparken, bir yandan da erzak temin edip, taşımaya çalışacaktık. Ancak böylesi eş zamanlı, çok boyutlu ve iç içe geçen bir çalışma programıyla yetiştirebilirdik.

Dönemi, gerilla açısından böylesine bıçak sırtı hassaslığında kılan çok önemli bir diğer unsur da düşmanın girdiği güz operasyonlarıydı. Bu rutin operasyonların temel hedeflerinin başında da gerillanın kışlık üstlenim faaliyetlerini sabote edip sekteye uğratmak ve yoğunlaşan trafikten yararlanarak darbe vurmaktı. Bu süreçte istihbarata dayalı operasyonlar yapıldığı gibi, büyük güçlerle genel arama-tarama operasyonları da yapılmaktaydı.

Dewa Derviş-Birikuşağı ve Merxal taraflarında da bu türden operasyonlar başlatılmıştı. Barınak faaliyetimizin de sürdüğü bu alanda gereksiz yere sıkışmamak üzere, bir süreliğine Munzur suyunun karşı yakasına, Yaylagünü hattına geçmeye karar verdik. Ve komutanlık toplantımız da zaten Yaylagünü köyü taraflarında yapmaktaydık.

Ortamin biraz yatıştığı sonraki günlerde bir gereklilikten ötürü Çetin (Tuncay Çarıkçioğlu) ile Ünal'ı (Akın Uzun) karşıya gönderdik. İşlerini halledip tez zamanda tekrardan yanımıza döneceklerdi.

Kendi anlatımlarına göre gidişleri rahat olmuş da, ancak dönüşleri tam aksine bir hayli maceralı olmuşmuş. Dönüş yolunda köprüyü sorunsuz geçip, Yaylagünü'nün alt mezrasına gelmişler. Uğradıkları evdekiler tarafından telaş ve korkuyla karşılanmışlarmış. Köyde asker olduğunu ve bir-iki saat kadar önce bir gerilla birliğinin de köyü bu yüzden terk ettiğini söylemişler. *“Aman kirveler demişler dikkatli olun! Diğer evlere uğramadan, sota yerlerden geçip gidin!”* diye de sıkı sıkıya bir tembih çekmişler.

Bizimkiler bir miktar yiyecek alıp çıkmışlar... Hızlı ve dikkatli olmaya kilitlenmiş olarak köyü artlarında bıraktıklarında, biraz soluklanmak için durmuşlar. Dönüp de köye doğru baktıklarında bir de ne görsünler, düşman üç-dört koldan el fenerlerini de yakmış olarak, araziye yayılmış geliyormuş. Hatta bir kısmı o kadar yakınlarındaymış ki, “*pat pat, pat pat...*” diye adım seslerini dahi duyabiliyorlarmış... Tabii durum böyle kritik olunca haliyle de dinlenme fikrinden vazgeçip, hızla yola koyulmuşlarmış. Meramlarını bir an önce bize ulaşmaları ve durumdan haberdar etmekmiş. İşte bunun da sorumluluğuyla hızlarını arttırmışlar da arttırmışlar. Derken aksi gibi önlerine bir de yokuş dikilivermiş. Git git, bitmek bilmeyen lanet bir yokuşmuş.

El fenerleri peşlerinde ve daha kötüsü, “*pat pat*” ayak sesleri, hemen iki adım gerilerindeymiş gibi de arayı kapamış, yetişti yetişecek gibiymişler...

Bir gayretle yokuşu nihayet bitirmişler, tabii biten sadece yokuş değil, kendileri de resmen bitmişlermiş. Öyle bir hale gelmişlermiş ki adım atacak takatleri de solukları da kalmamışmış.

Çetin; “*Yahu Ünal, azıcık soluklanalım yoldaş, yoksa bayılıp düşeceğim...*” demiş güç bela çıkar bir solukta. Dili bir karış dışarı sarkmış olan Ünal da minnetle, “*Olur*” demiş.

Silahlarının emniyetini açıp omuz omuza vermiş ve oldukları yere öylece çöküvermişlermiş. Yolu yok, üzerlerine gelecek düşmanla çatışmak daha tercih edilebilecek olanıymış; yeterki biraz soluklanabilsinlermiş.

Dakikalar artarda dizilip geçmiş ama nedense bir türlü gelen olmamış. İyi de, iki adım ötelinde ayak seslerini duydukları bu düşman güçleri niye bir türlü gelmiyormuş ki. Gelmediler gibi, ayak sesleri de adeta giderek uzaklaşıyormuş.

Bu garip durum tuhaflarına gitmiş, pek bir anlam da verememişler. “*Amaaan*” deyip, biraz daha oturmuşlar. Solukları da yavaş yavaş normale dönüyor. Bu arada ayak sesleri de adeta kesilir gibi olmuşmuş. Keza artlarındaki fenerler de yok olmuş. Aşağılarda sadece araziye öbek öbek dağılmış ev ışıkları, kapı önü sokak lambalarının ışıkları varmış. Ve rüzgârla sallanan ağaçlar bu sabit ışıklara, hareket ediyorlarmış görüntüsü kazandırıyormuş. İşte bunun net olarak ayır-dına vardıklarında, ayıkıyorlar ki fena halde “*oyun*”a gelmişlermiş. Meğerse o “*pat pat, pat pat*” diye duydukları “*adım sesleri*” de “*güm, güm, güm güm*” diye çarpan yürek sesleriymiş... Şaşkın şaşkın birbirlerine bakmışlar:

“*Yani gerçek bu muydu? Biz bunca şeyi böylesi basit bir yanıl-sa-ma sonucu mu yaşamış olduk?*” demiş Çetin.

“*Hep senin yüzünden*” demiş Ünal, Çetin’i kızdırma muzipliğiyle.
“*Asıl senin yüzünden*” demiş, Çetin savunu refleksiyle.

Bir süre de bunun cebelleşmesini yaptıktan sonra makaraları koyuverip, bir güzel gülmüşler komik hallerine. Tabii bu arada birden yoldaşların diline düşmüş halleri gelmiş akıllarına. Keyifleri kaçmış tabii. Ancak yapılabilecek bir şey olmadığından, her şey olacağına varır’ deyip düşmüşler yola. Aksilik bu ya bu kez de hani denir ya “*bardaktan boşalırçasına bir yağmur başladı ki hi sorma gitsin*” diye, işte aynen de o şiddette yağın bir zulüm yağmura tutulmuşlar.

Tabii o yağmura tutulanlar sadece bu “*talihsiz*” ikili tutulmamıştı; aynı şekilde biz de yakamızı kurtaramadık. Abartısız söylüyorum bizi de, iç çamaşırlarımıza varıncaya dek, sırsılıkam etti.

Sabahların o soğuşunda böyle ıslak giysilerle sabahı beklemek zorunda kalmak kadar lanet bir şey herhalde ki az bulunur. Arazi uygun olmadığından gece ateş de yakamadık. Mecburen sabahı beklemek gerekiyordu... Bu tür durumlarda da zaman adeta inada bindiriyor ve uzadıkça uzuyor, bir türlü geçmek bilmiyordu. Güneş gelmekte bir hayli naza çekti kendisini. Şımarık bir velet gibi nazlandı da nazlandı.

Neyse sonuçta gün ışıdı da, gecenin de soğuşun da zulmü sona erdi. İyi bir çevre denetimi ardından büyükçe bir ateş yaktık. Özlemle ısınıp kurulandık. Tabii yine bazıları bir kısım giysilerini yanmaktan koruyamadı. Uyarılara rağmen, giysilerinde büyük-küçük bir yığın yanık deliği oluştu... Islak giysileri, “*Nasıl ıslaktır yanmaz*” diye, köze ve aleve gereğinden fazla yaklaştırdınmıydı yanardı.

Isınıp kurulanma faslının ardından, görevli yoldaşlarda da bizimleydiler ve Çetin ile Ünal’ın hazırlanan kahvaltı sofrasına oturduk. Sohbet eşliğinde bir güzel karnımızı doyurduk, habire birbiriyle işmarlaşıp duruyorlardı. Şerif’in, “*Hayrola yoldaşlar, siz de bir haller var gibi! Haydi, anlatın da yükünüzden kurtulun*” demesiyle ikisi aynı esnada konuşmaya yeltendiyse de, ilk konuşmacı olma hevesinden vazgeçen Çetin, “*Tamam tamam, haydi sen anlat*” diyerek topu Ünal’a bıraktı.

Hakkını teslim etmek gerekir ki, Ünal (Akın Uzun) gerçekten de bir anlatı ve abartı ustasıydı. Tamamen doğaçlama ve olmadık, akla hayale gelmedik hikâyeler uydurup dinleyenlerini mest ederdi.

Çetin’den sözü kapınca da asıl kahramanı Çetin olan maceralarını bulandıra ballandıra anlatmaya koyuldu. Çetin arada bir müdahale edip ayar vermeyi denediyse de faydası olmadı; Ünal kendi meşrebince anlatmaya devam etti.

Sabahın o köründe resmen gülme krizine tutulduk. Anlatan Ünal olunca, elbette bire on katarak anlattığından emindik, ama yine de

hikâyenin kendisi insana “*Yok yani, bu kadar da olmaz!*” dedirten türden oludğnudan, katıla katıla gülmek mümkün değildi. Garibim Çetin bile her ne kadar da uysal-mahcup bir çocuk gibi önüne bakıyorduydu da ama o bile yer yer gülümsemekten kendini alamıyordu.

İşte o dehşet gecenin ardından güne böyle güzel ve güleç başlamıştık. Günün ilerleyen saatlerinde alacağımız “*kara haber*”lerden bihaber, şen şakrak, bolca gülüp eğlenmiştik.

Gün neredeyse yarılanmış ve artık öğle saatleri sayılırdı... Çok uzaklardan ve adeta, sanki de derin vadilerden geliyormuş gibi, boğuk silah sesleri duyar olduk... Birkaç kez de bomba sesi geldi. Sonra helikopter sesleri devreye girdi.

Tam olarak neresiydi, kestiremiyorduk. Ama muhtemelen Haxacur taraflarında bir yerlerdi...

Enver birkaç kez; “*bizimkilerin bulunduğu yerden geliyor gibi*” diyecek olduysa da her seferinde de bunu tam olarak ifade etmekten geri durdu. Böyle bir olasılığı dahi dillendirme istemiyordu.

Bizim dile getirmekten dahi korktuğumuz olasılık meğerse doğruymuş. “*Alınan bilgiler doğrultusunda bir grup terörist Karaderesi kırsalında kısırılmıştır. Çıkan çatışmada biri kadın, toplam dört kişi ölü, bir kişi de sağ olarak ele geçirilmiştir*” diyordu radyo spikeri.

Bir kez daha can evimizden vurulduk. Perihan Çolak (Berivan), Fazlı Kaya (Muharrem), Hasan Altunbaş ve Süleyman Kör/Haydar vurularak ölümsüzler kervanına katılmışlardı. Çatışma esnasında gruptan kopan Lazoğlu Mustafa ise düşmanın teslim ol çağrılarını uyarak teslim olmuştu.

Daha sonra öğrenecektik ki yoldaşlarımız ihbar edilmişlerdi. Düşman güçleri bilgiyi değerlendirip “*nokta operasyonu*” yapmış. Ani baskına uğramış gerillalarımız.

Anlatıldığına göre Berivan ile Muharrem ekmek pişirmekteymiş. Buna rağmen çabucak toplanıp çatışmaya girmişler. Çatışma saatlerce sürmüş... Fazlı, Hasan ve Haydar belli aralıklarla ardarda vurulup düşmüşler... Berivan ağır yaralı olarak ele geçmiş (birinci kitapta anlattığım gibi). Operasyonun başındaki rütbeli tarafından işkeneli sorguya çekilmiş. Teslim alamamışlar halkımız yiğit evladı Peruşka’yı. “*Siz teslim olun faşist köpekler. Döktüğünüz kanın hesabını vereceksiniz. Partimiz ve halkımız sizden hesap soracak!*” diyerek haykırmış rütbeli faşistin suratına... Bu cüret karşısında hırsından kudurmuş

düşman güçlerinin faşist komutanı. Çekmiş tabancasını ve oracıkta kafasına sıkarak katletmiş halkımızın sevgili kızı Peruşka'yı...

Bir ay arayla ikinci büyük kaybımızı vermiştik... Hasan ve Haydar geriydiler, henüz tanınmıyorlardı. Berivan ile Muharrem'i kaybedişimiz, halkta da gerillada da büyük bir üzüntü yarattı. Her iki yoldaşın da sevenleri çoktu.

Durumun tam olarak ne olduğunu açıklığa kavuşturmak gayesiyle, Enver komutasında küçük bir birimi olayın yaşandığı alana gönderdik. "*Nokta operasyonu*" olduğu kesindi... O günün koşullarında, düşmanın o alanda kullandığı savaş teknolojisi çok da o kadar gelişkin olmadığından, ihbar marifetli bilgiler üzerinden operasyonu gerçekleştirdiği de kuvvetle muhtemeldi... Ama bilginin kimler tarafından verildiğini somutlayamadık.

Verdiğimiz bu kayıptan ötürü Hozat birliğinin komutan ve siyasi komiserini Şerif'in başında bulunduğu birliğimize dâhil ettik. Kış birlikte geçireceklerdi...

Berivan'ın da vurulmuş olmasından ötürü ağır duygusal bir travma geçiren Enver, yoldaşların kaybından beni sorumlu tuttu. Saçmaydı elbet, ama anlaşılmaz da değildi; yoldaş böyle düşünüyordu... Güya kendisini ve siyasi komiseri çağırıp getirtmeseymişim, onlar grubunun başında olurlarmış ve bu sonuç da yaşanmazmış...

Enver'in bu yaklaşımı diğer tüm yoldaşlar tarafından da yanlış bulunarak eleştirildi. Tabi ne kadar ikna oldu, doğrusu bilemiyorum; fakat daha sonraki süreçte dile getirmedi, ya da ben duymadım diyeyim.

Başka etmenler de var mıydı, bilemiyorum. Ancak ki şu kesindi ki bu olay Enver'in gerilemesinin (ya da bunun su yüzüne çıkmasının) başlangıcı oldu. Daha sonraki süreçte, yani barınak sürecini atlatıp, bahar faaliyetlerine başladığımız 1991 baharında, görevlendirildiği yeni alanda mücadeleyi bırakıp gitti.

Yapılan en son düzenlemeye göre Şerif'in komutası altında Ali Kemâl (Hüseyin Şimşek), Orhan (Murat Şaşkal), Doktor (Servet Öner), Yaşar (Ali Ayata), Yılmaz (Yusuf Ayata), Dr. Hüseyin (Ali Demirdağ), Enver, Özgür, Adem (Yaşar Sağdıç), Xezal (Zöhre Kabasakal), Evrim ve şu an isimlerini anımsayamadığım bir-iki arkadaş daha vardı.

Rayber'in komutası altında Kâzım (Polat Yiğit), Dr. Meral (Süheyla Dağdeviren), Kimyacı Bahtiyar (Ali İhsan Yalçın), beslenme uzmanı Taylan (Cevdet Gündemir), eğitimci Onur, edebiyatçı Erdem-Gülcan

çifti, matematikçi Huriye Çıtak, tarihçi Hasret, eğitimci Savaş (Ökkeş Karaoğlu) ve Şahverdili Haydar vardı.

Zeynel'in komutası altındaysa Çetin (Tuncay Çarıkçioğlu), Medet, Ünal (Akın Uzun), Nuray (Aysun Soylu), Agit, Zelal, Şafak (Songül Çiftçi) Ulaş ve Memo (Refik Yaşar) vardı.

Dersim merkez-Deşt hattında üstlenen Cihan komutasındaki birlikte ise Volkan, Leyla, Bozo (Yusuf Geyik), Dr. Kenan (Yusuf Ekinçi), Ünal (Naki Göksu) ve isimlerini anımsayamadığım bir-iki arkadaş daha vardı.

Şerif'in birliğinin barınak sorunu esasen halledilmiş sayılırdı. En ciddi sorunları erzak sorunuydu. Bunu da hallettiler miydi, geriye pek ciddi bir şey kalmıyordu.

Ancak Rayber ve benim başında bulunduğum iki birliğimiz için durum hiç de böyle kolay değildi. İşimiz zordu gerçekten de. Bırakın erzak tedarik etmeyi, daha barınaklarımızı nereye yapacağımızı bile tespit etmiş değildik.

Havalar biraz şans tanırrsa, nasılsa bir şekilde bir hal çaresi bulurduk. Ama yağmur ve soğuklar bastırırsa, işte o zaman ciddi bir şekilde zorlanacağımız kesindi ve işte o zaman Yozgatlı Ulaş'ın "öğrendiği" Zazacasıyla telafuz ettiği şekliyle halimiz "mahfkerdo, pukerdo" olurdu... Kazı işleri başlı başına sorun olacağı gibi, erzak taşımak da çok zor ve riskli olurdu.

Havaların nispeten iyi gittiği o günlerde, zaman yitirmeden kolları sıvadık. Şerif grubunu alıp Dewa Derviş'e yöneldi. Biz iki grupta Nenikan-Semkan-Tamkan arazisinde kalarak barınak yeri aramaya koyulduk.

Buralar Agit'in yurduydü. Onun araziye biliyor olması bizim için büyük bir avantaj ve kolaylık olacaktı. Yaylagünü'nden ötesini, arazi olarak da, kitle ilişkileri boyutuyla da bilmiyorduk. Şerif biliyordu tabii ki, ama onun o kesitte bize faydası yoktu.

Düştük Agit'in peşine... Önce meşhur Partizancı anamız Qume anaya gittik. Agit saflarımıza katılalı beri anasını-evini ilk ziyaretiydi. Qume ana habire haber salıp duruyordu. Yoldaşı da olmuş olan oğlunu-gelinini ve bizi görmek istiyordu.

İki birlik topluca dayandık Quma ananın kapısına. Bizi görünce nasıl da kanatlanıverdi, nasıl da sevinç yumağına dönüverdi kadıncağız... Oğlunu ve yıllardır uğramayan yoldaşlarını kaybetmiş de bulmuş gibiydi.

Geyik isimli genç bir kızı ve bir de Cihan isimli bir torunuyla kalıyordu. Cihan, ölen oğlundan torunuymuş... Ben bilmezdim, duy-

muşluğum da yoktu, meğerse Dersim’de de töreymiş, ölen adamın eşi, aileden bir başka erkek kardeşe evlendirilmiş! Qume anagil de dışa karşı mecburen bu töreye uygun davranmış ve güya gelinle Agit’i nikâhlamışlar... Sonra Agit gerillaya katılınca, kadıncağыз gidip bir başkasıyla evlenmiş... Cihan da Qume ananın yanında kalmış...

Gece geç saatlere kadar bu saygıdeğer insanlarımızın konuğu olduk. Qume ana tuttuğunu koparan biri, ertesi akşam tekrar uğrayacağımızın sözünü almadan salmadı bizi.

Gündüzümüzü Balikan sırtlarının Ovacık’a bakan ormanlık arazisinde geçirdik. Öğleden sonra Agit’in rehberliğinde barınak yeri keşfine çıktık. Çeşmesi de bulunan orman içi bir dere yamacında karar kıldık. Nasılsa hepi topu on-on iki kişilik bir güç kalacaktı. Pekâlâ, idare edilebilir, kalınabilirdi. En yakın ev Qume ananın eviydi. Bu da bir yönüyle iyiydi.

“*Kim kalsın, kim kalmasın*”ın tercihini yapmaya gerek bıraktırmadan, bulduğumuz bu yeri Raybergile bıraktık... Barınağı oraya yapacaklardı yapmasına da, çeşmeden akan su bir nevi maden suyu (soda) idi. Bunun problem oluşturup oluşturmayacağı tereddüdü yaşandıysa da, “*oluşturmaz*”a hükmedildi. Keza erzak temin etmenin ve taşımının koşullarının da bulunduğu hareketle varınca, bir barınağımızın yeri sorununda da böylece çözmüş oluyorduk.

Sözümüzü unutmuş değildik, Qume anaya uğramamız gerekiyordu. Verdiğimiz sözlere sadık kalmaya özel bir özen gösterirdik. Bu, önemli bir güven ve itibar sorunuuydu. Kitleler bu türden şeyleri çok önemser.

Anamız, herhangi bir terslik olmazsa geleceğimizden emin olduğunda, gündüzden görmüş hazırlıklarını. Gittiğimizde her şey bizi bekliyordu. Koca bir kazan et pişirmişti.

Yemek faslından sonra anayla bir kenara çekilip barınak ve erzak meselesini konuştuk. Qume ana hiç naza-nuza çekmeden “*Erzağı merak etmeyin. Siz listenizi çıkarın verin ananıza, gerisini düşünmeyin*” dedi. Agit gururlu ve sevinçli, biz ise şaşkın... Bu yaşlı kadın, hem de bir gerilla anası olarak mimliyken, onca erzağı karşılamayı nasıl böyle ikirciksizce üstleniyordu? “*Siz güvenin Qume ananıza*” diyordu. “*Ovacık’tan alıp araziye getirmesi benden, sonrası size ait. Siz bir gecede o erzağı taşımaya kafayı yorun. Benim işimi bana bırakın!*” diyordu.

Qume ana onca erzağı getirse bile, bizim onu bir gecede taşımamızın mümkünatı yoktu. Bu yüzden erzağın önemlice bir bölümünün mutlaka güvenilir bir eve bırakılması gerekiyordu. Böylece parça parça taşıma imkânına kavuşmuş olurduk. Anayla sorunun bu yönü

üzerine konuştuk. Biraz düşünüp taşındıktan sonra, Yaylagünü'nde bir akrabasına bırakabileceğini söyledi. Agit de bunun mümkün olabileceğini söyleyince sorun çözülmüş oldu.

O gece Raybergil'den ayrılma kararı aldık. Onlar hemen barınak işine girişmeliydi, biz de kendimiz için barınak yeri bulmaya çıkmıydık.

Agitgilin komşu köyler, daha önceleri bizimkilerin sıklıkla uğradığı ve faaliyet yürüttükleri yerlermiş. Ancak, özellikle son üç-dört yılda pek uğrayanımız olmamış. Oluşan boşluğu ise önemli oranda hevalller doldurmuş. Ve böylece birçok taraftarımız ve kitle ilişkimiz hevalller tarafından örgütlenerek, saf değiştirmeleri sağlanmış.

Uğradığımız birçok aile bu yönlü serzenişlerde bulundu, "*Bizi terk ettiniz, sahipsiz bıraktınız buraları!*" diyorlardı. Fakat yine de gönül bağlarını koparmamış yığınca genç ve orta yaşlı kesim vardı. Tekrar buluşmuş olmaktan duydukları sevinci dile getirip paylaşıyorlardı.

Hevallerin bizim taraftar kitemizi giderek artan bir oranda kendi saflarına çekmesinden rahatsızdılar. Ve bu konuda bize ciddi eleştirileri vardı. "*Böyle de olmaz ki kirveler! Buralara dört yıldır uğramıyorsunuz*" diyorlardı. Haklıydılar elbette, böyle de olmazdıki!.. Gelip bir umut veriyor, bir filiz dikiyor, sonra da çekip gidiyor, 3-4 yıl ortalıkta görünmüyorduk.

Bu tarz bir çalışmayla ne kazanılanlar korunabilir, ne onlar daha ileri ilişkilere dönüştürülebilir, ne kitle örgütlülükleri yaratılabilir ve ne de kitleler seferber edilebilirdi! Haklıydılar, diyecek sözümüz yoktu. Zevahiri kurtarma adına kem kümlü mazeretler sıralanabilirdi elbet, ama biz bunu yapmayı yakışıksız bulduğumuzdan, yapmaktan kaçındık. Kitleye hesap verme bilinç ve sorumluluğuyla, kusur ve hatalarımızı açık yüreklilikle kabul edip, özür diledik.

Gelişimiz, her şeye rağmen insanlarımızı sevindirmiş ve umutlandırmıştı bunu söz ve davranışlarıyla gösteriyorlardı da.

Partimiz kültürüyle tanışmış, belli bir ideolojik şekilleniş almış kitle ilişkilerimiz, PKK'nin kitle ilişkilerindeki ve yönetim tarzındaki katı merkezci, dayatmacı ve hot-zotçu-baskıcı tarzını ve katı uygulamalarını itirazla karşılıyorlardı. Biz olalım, olmayalım, belli sayıda bir kısım insanımız bu tavrı sergilemekten geri durmamış.

Bizim pek sıklıkla uğramadığımız, ya da son yıllarda uğramadığımız yerlerde PKK, genel tutum olarak, insanlarımızın bu itirazlarını tehdit, gözdağı ve şiddet başvurarak bastırma yolunu tercih etmekteydi. Birçok örneğinde görülüp yaşandığı gibi, "*Devrimin iradesine karşı gelemezsin!*" deyip cezai yaptırımlarla otoritesini kabullendirme yoluna başvuruyordu.

Ve tabii bu tür yaklaşım ve fiili uygulamalarından ötürü, PKK ile ilişkilerimiz öteden beri hep gerginlikler taşımaktaydı. Ciddi eleştirilerimiz oluyordu. Ve sıkıştıkları her durumda suçu yerel yöneticilerine ve tek tek kadrolarına yükleyip sorumluluktan kaçma yolunu tercih etmekteydiler... Ve ama yine de bizim varlığımız hiç kuşku yok ki onları frenleyen temel faktörlerden biriydi.

İşte bu yüzden kitleler bizim varlığımızdan hoşnut oluyor ve seviniyorlardı. Bir nevi, bir güvenceydik onlar için. “*Örgüt*” demek güç demektir. “*Sırt*” demektir. “*Sahip*”siz olmamak demektir. Her önüne gelenin onları dilediğince itip kakamaması, güdülecek sürü yerine koymaması demektir. Korunup kollanacağını bilmek, insanlara güç ve cesaret veriyordu. İtiraz etme, doğru görmediğini reddetme gücü, kitle inisiyatifi ve kitle demokrasisinin hayat bulabilmesinin çok önemli unsurlarıydı.

Kitleler bizi eleştirebiliyorlardı. Yapmama ve itiraz etme haklarını kullananlar, bizler tarafından en nihayetinde eleştirebilirdi, ama asla şiddetle karşılaşmayacaklarını, cezai yaptırımlara uğramayacaklarını bilirlerdi.

Örneğin biz deriz ki, “*Kirve durumun uygunsu yapabilirsen, bize şunları şunları alıp getirebilir misin?*”

Bu isteğimize olumlu yanıt vermişse, teşekkür ederiz. Olumsuz yanıt vermişse “*Canın sağ olsun*” deriz.

Fakat öte yandan hevaler gelir der ki, “*Heval! Bize şu süre içinde şunları şunları bir tamam alıp getireceksin!*”

İtiraza yeltenen olursa veya imkânlarının elvermeyeceğini söyleyecek olan olursa, “*Heval sen devrimin, Partinin iradesine karşı mı geliyorsun? Biz anlamayız, itiraz kabul etmeyiz! Bunlar yapılacak, işte o kadar! Bu savaşın hangi zorluklarla sürdüğünü biliyor musunuz? İtirazınız davaya ihanetle eşdeğerdir heval! İhanet etmek istemiyorsan, itiraz etme! Söyleneni yap! Aklını başına devşir, bir yurtsever gibi davran!*” derler.

Bu sol-sekter ve katışıksız anti-demokratik “*yönetme tarzı*” ve kitleyle ilişkilene biçimi, elbette sadece hevalerle sınırlı değildi. Bire bir aynı dozda olmasa da ama benzer şekilde “*örgüt otoritesi*”ni, örgütün manevi gücü ve saygınlığıyla değil de, maddi gücüyle, namlu ucu ve “*bilek gücü*”yle sağlama hevesine, özellikle de 1990-1991 yıllarında, maalesef ki DABK’çılar da fena halde kapılmışlardı.

Bir kaba kuvvet-şiddet almış başını gidiyordu... Her gün yeni yeni örnekleri sergileniyordu: İnsanları konuşturmama, azarlayarak susturma, ısrar edenleri tokatlama, silahın dipçliğini yere vurarak tehdit etme ve daha birçok şekilde gözdağı vererek sindirme, itirazsız

itaat etmeye zorlama gibi yöntemler pek revaçtaydı. O günlerde gittiğimiz hemen hemen yerde sıklıkla, özellikle Laz Nihat ve Deniz şikâyet konusu olmaktadır.

Ovacık'ın nispeten biraz daha politize olmuş bazı ova köylerinde insanların Laz Nihat'ı doğrudan kontra Yeşil-Sakallı- ile aynı kefeye koyarak eleştirmeleri çok ilginçti!

DABK'çılar o dönem özellikle de muhtarlık seçimlerinde çok bariz bir sol-sekterizme düşmüşlerdi. Kendi iradelerine uygun davranmayacak olan insanları cezalandıracaklarını ilan etmişlerdi: *"Muhhtarlık devletin resmi bir kurumudur. İptal ediyoruz. Seçimlere girilmeyecek, girip de seçilmiş olanlar mühürleri götürüp iade edecek!"* diyorlardı.

Sol-sekterizm illeti, bulaşıcı bir mikrop gibi ardı ardına sökün edercesine hayatın adeta her alanında uç veriyordu. Mesela bir yığın insan doğru dürüst araştırılıp soruşturulmadan, bir işbirlikçi hainin (Zarıklı Lalınoğlu bilmem kim) verdiği bilgilere dayanılarak ajan-ihbarcı ilan edilebilmişti. Ele geçirebildiklerinden 4-5 insanı sorgusuz, sualsiz infaz da etmişlerdi... Tabii özellikle bu infazlar kitlede resmen infial boyutlu ciddi tepkilere yol açmıştı vs. vs.

Ve bu sol-sekterizm sadece dışadönük de değildi. İçte de benzeri şekilde bir sapkınlık yanmaktaydı. İnsanlar susturuluyor, tokatlanıyor ve küfür ve hakaretlere maruz kalıyorlardı. Laz Nihat'ın öne çıktığı o 1991 yılında eşini döven, gerillaya hakaret eden komutanların sayısı artık üç-beş kişiyle ifade edilmekteydi. Öyle ki bu sapkın anormallikler 1992 Birliği sonrası yapı içinde ciddi rahatsızlıklara yol açmıştı. Laz Nihat, Lenko ve Cem eşlerini ve keza Laz Nihat ayrıca da kızını dövmekten ötürü ciddi eleştiri ve yargılamaya tabi tutulmuş, ikaz edilmişlerdi.

Hüseyin Karakuş, Yusuf Köse, Cafer Cangöz gibi üst düzey yönetici arkadaşların da bulunduğu bir ortamda, ne olmuşsa Laz Nihat kızı Tanya'yı resmen tokatlayıp küfürler etmiş. Arkadaşlar şokta! Her biri bir yandan müdahale edip eleştirmiş. *"Size ne oluyor, baba kız arasına girmeyin!"* demiş.

"Baba-kız" değil, onun bir gerilla, kendisinin de MK üyesi bir yönetici ve komutan olduğunu, bunları yapma hak ve yetkisinin olamayacağı söylenmiş ve kendisine gelmesi istenmiş. Ve ama bırakın Laz Nihat kendisine gelmesini, duymanı şoke eden, sokak serserileri ağzıyla *"Karışmayın siz. Onun anasını siz değil ben... O benim kızım, döverim de, severim de"* diyebilmiş... Ve ama ilginçtir, o cenahtan orda olanlardan ne Cafer'i, ve ne Cüneyt'i Laz'a herhangi bir tepki koymamış. Öylece pişkin seyretmişler. Pes doğrusu.

Ve tabii o koşularda sert eleştiri dışında pek bir Şey yapılamadı. Sũreç “nazik”ti, bazı Şeyleri daha uygun koşullara erteleme Şeklinde bir hassasiyet taşınıyordu. Normalde biz değil onu yũnetici organda tutmak, Parti saflarında bile tutmaz, komutanlık rũtbelerini de sũker atardık. Ama ne var ki daha iki gũn ũnce birlik yaptığımız DABK’çılar bu adamı İbrahim’den sonra ikinci bũyũk ũnderleri derekesinde sahip leniyorlardı. Birlik henũz konferans onayından geçmemiş ve birleşen yapılar henũz “*tarafklar*” hassasiyetinden kurtulamamıştı. Dolayısıyla da tũzũkçe ũngũrũlen Parti işleyişini katı bir Şekilde uygulama gũcũ henũz oluşmamıştı. Hal bũyle olunca da çok fazla bir Şey yapılmıyordu. Mesela bakın o aynı ortamda Cũneyt Kahraman, Pala İsmail ve Mazlum da olmasına rağmen, eleştiri bazında dahi Karakuş ve H. Hũseyin’e destek vermiyorlar. Sanki sorun iki kişinin meselesiyymiş gibi, izlemekle yetinmiyorlar. İşte bũylesi lanet bir ũnkabulleniř ve korumacılık ortamı vardı. Tabii ki bu, o ve benzeri tavırları kerhen desteklemekten başka bir Şey değildi. Nitekim sonrası sũreçte de devam eden ũrnekleri oldu. Mesela Lenko bir kez daha Songũl’ũ dũvebildi. Ali Haydar bir organ toplantısında tartıştığı Nuray’a son derece aşağılık laflar edebildi. Ve yine DABK kũkenli Parti ũyelerinin hiç ama hiç biri bunu eleştiri konusu dahi yapmadı. Eleştiren ve tavır alınmasını isteyen diğer bir kısım yoldaş da, bir bakıma bu çoğunluğun koruyuculuğu karşısında “aresiz” kalmış oluyordu vs. vs.

İşte o sũreçte biraz da PKK’ye ũykũnerek (ve galiba biraz da Laz Nihat’ın bilinçli yũnlendirmeleriyle) kitleler ve savaşçılar ũzerinde kolay yoldan otorite kurmanın, onları Partinin, ũst organın ve komutanın “*demir disiplini*” altında sevk ve idare etmenin “*cazip yolu*” olarak algılanan bu sol-sekter anlayış ve tutumlar Laz Nihat’ın ipleri ele geçirdiği dũnemlerde, onun karşı-devrimci emelleri doğrultusunda daha bir dal budak salıp, en tepe kadroların bir kısmını dahi zehirleyecek boyuta varabilmişti.

Kabul etmek gerekir ki aslında bu savrululş, “*Kardelen Harekati*” sũrecinde sorguya alınan bazı unsurlara uygulandığı sũylenen işken cenin (yani ilkesel olarak reddedilen bir sorgulama yũnteminin) bu ilkeye rağmen yapılış olabilmesinin arka planını oluşturan en ũnemli unsurlardan biridir de. Bunun gũrũlebilmesi ũnem arzeder. Ȗzeleřtirel bir yaklaşım Şarttır...

Ağit rehberliğinde Nenikan-Semkan-Temkan ve Yaylagũnũ kũy ve mezralarında yũrũttũęũmũz bir hafta-on gũnlũk bu ilişki tazeleme ve ajitasyon-propaganda faaliyeti bize çok değerli katkılar yaptı: Parti

örgütlenmesinin olmazsa olmazlığı ve kitle faaliyetinin gerilla savaşındaki stratejik yeri ve önemi konusunda gösterdiğimiz ciddi perspektifsizliğimiz ve olumsuz yaklaşımlarımızı, farklı boyutlarıyla, bir kez daha gözler önüne serdi.

Yürüttüğümüz keşif sonucu, erzak teminindeki kolaylıktan ötürü de Yaylagünü ile Semkan arasındaki ormanlık alanda barınabileceğimize karar verdik. Tereddütlerimiz vardı, ancak ne var ki zaman darlığı ve diğer koşullar fazla seçenek bırakmıyordu. Arazinin üç-dört köyün ortasında bulunuyor olması ve keza köylülerin yolları üzerinde olması, açığa çıkma riskini oluşturuyordu. Keza bir bakıma, bir şekilde de Nenikan karakolunun da görüş mevzisinde de kalıyordu. Duman vb. bazı şeylerde açık vermemiz halinde, fark edilme riski taşıyordu. Evet, orman içinde olacaktık ama yapraksız orman, özellikle havadan ve yüksek yerlerden yapılacak gözetlemelere karşı pek örtüleyici olmazdı.

Bu çekincelerimize rağmen, ormanın orta yerlerinde bir dere ya da taşının hemen kenarına barınağı yapmaya karar verdik. Kereste ve odun sorununun olmaması işimizi kısa sürede tamamlamamıza olanak sundu. Kuru odunları toplayıp kapı önüne istifledik. Kışlık yakacağımızı bunlardan temin edecektik. Gereksiz iz oluşmaması bakımından bu iyi olacaktı. Çeşmemiz biraz uzakta kalmıştı, içme suyu dışındaki su ihtiyacımızı kardan elde edecektik artık.

Qume ana ve diğer dostların elbirliğiyle erzak sorunumuzu da kısa sürede hallediverdik. Tabii erzak taşımada bizim işimiz nispeten kolaydı. Zorluğu Raybergil çekti. Onların barınağı bir hayli uzaktı ve dolayısıyla da kadını erkeği herkes canını dişine takarak geceler boyu erzak sırtlandılar. Ve tabii günlerce de Qume ananın eşliğini aşındırmış oldular.

Sonuçta onlar da bizde ucu ucuna da olsa yetiştirip barınaklarımıza yerleştik. Hayli zorlandıkça da ama başardık. Sevinçliydik.

Gündüz duman çıkarmamak için ekmeğimizi ve yemeğimizi gecedan pişiriyorduk. Kuzineli bir sobamız vardı, bayağı iş görüyordu. “Fırın ekmeği” gibiydi ekmeklerimiz. Gramaj olarak da küçüktüler tabii. Ama pişkin ve lezizdiler... Gündüzleri sadece çay yapmak için ateş yakıyorduk. Kuru, kabuksuz ve ince odunlar kullanıyorduk. Pek dumanı olmazdı... Aydınlanma sorunumuz vardı. Pencereyi ancak ki kapı ağzına yakın bir yerde bırakabilmiştik. Kapalı havalarda mecburen gaz lambasını yakmamız gerekiyordu. Açık havalarda ise iki ayna kullanarak içeriği biraz daha aydınlatmak mümkün olabiliyordu. Gazyağı stokumuz fazla olmadığı için, idareli kullanmamız gerekiyordu.

Barınak bileşenlerimiz itibariyle uyumlu-dengeli bir birlikteliğimiz vardı. Gündüzlerimizi bireysel ve kolektif siyasal eğitim çalışmalarlarıyla değerlendiriyorduk. Gırgır şamatası da eksik olmayan, neşeli, sıcak anlardı.

Dar günlerde kullanmak üzere bir kasa kuru üzüm almıştık. “Kasa” dediğim, 5 kiloluk küçük tahta kasalardandı. Bu kasayı ranza altına atmıştık, orda duruyordu.

Eğitim çalışmasında olduğumuz bir gün, fark ettik ki bizim afacan ikili, Zelal ile Şafak dersten ziyade, başka bir şeylerle meşguller... Bir bahaneyle yana doğru eğilip uzanıyor, sonra elleri ağızlarına gidiyor ve başlıyor çeneleri küçük devinimlerle çalışmaya...

Agit fark etmişti galiba, “Yoldaş galiba barınağımızda farecikler var. Şu üzüm kasasını bir kontrol etsek hiç fena olmaz” dedi.

Bu sözün hedefinde kendilerinin olduğunu anlayan bizim cin fikirli ikilimiz, hemen “suç”larını itiraf ettiler: “Yoldaş inan her şey bir şakayla başladı. Sonra da meret üzümlerin ısrarlı çağrılarına dayanamayıp, böyle arada birkaç sefer, üç-beş tanecik aşırıldı” dediler.

Öyle masumaneydi ki davranışları, kızmaya kıyamadım. Şaka yollu kızar gibi yaptım “Bir daha yapmayız” deyince de, işi şakaya vurarak kapattık.

Günler böyle şen şakrak geçip giderken, bir gün Şafak (Songül Çifçi) yoldaşın nöbette olduğu öğle saatlerinde, Ulaş yoldaş kırmızı kar leğenimizi alıp kar getirmek üzere dışarı çıktı. Hemen yakınımdan bir yerden alıp döneceğinden silahını yanına alması gerekmiyordu.

Ulaş, sportif yapılı, siyah kuşak tekvandocu ve de bir hayli cüsseli bir arkadaşıtı. Pençe misali kocaman elleri vardı. O ellere bir de kına yakmıştı. Haliyle dıştan ilk bakışta kanlı gibi görünüyordu. (Gerçeği var mıdır bilmiyorum. Kınanın el ve ayak donmalarına karşı faydası olduğu söylenirdi. Bu yüzden Ulaş dahil birkaç arkadaş böyle kanlı görünümlü el ve ayaklara sahiptiler.) O cüsseli haline o eller ayrıca bir heybet karakteri katıyordu... Ulaş’ı gören bazı köylüler hayran hayran seyreder ve döner bana derlerdi ki, “He mi Zeynel, böyle on adamın olsa yeter.”

Ulaş’ın o gün o saatlerde keyfi yerindeydi. İki eliyle kaldırım başının üstünde tuttuğu leğeniyle, temiz kar aldığımız yere doğru oynaya oynaya gidiyorken, aniden önüne bir düşman rütbelisi çıkmış. Silahı omuzdan asılı kalçası üzerindeymiş. Rütbeli için hiç hesapta olmayan ve ancak ki rüyalarda rastlanılabilecek bir durum... Ulaş şaşkın, rütbeli şaşkın... Adam resmen iliklerine varıncaya dek ürkmüş... İlk saniyelerin şokunu atlatınca ardındaki arkadaşlarına bakmak üzere

kafasını geriye çevirmiş. İşte Ulaş bunu fırsat bilip leğeni fırlattığı gibi kendisini hemen yakınındaki odun yığınının arkasına atmış. Ve oradan da barınağa.

İşte daha önceki sayfalarda anlattığım “*Kuşanın basıldık yoldaşlar!*” sözleriyle başlayan gelişmeler, barınak yaşantımızın bu aşamada yaşanmaya başladı.

Neticede biz yan ormana sapıp biraz daha uygun yerlere çekilip mevzilendik. Hareketsiz kalmamız gerekiyordu. Helikoptere ve muhtemelen çevre sırtlarına indirmiş olduğu güçlere görüntü vermemek gerekiyordu. Gerçi indirme yapıp yapmadıklarını bilmiyorduk aslında, ama hesaba katmamız gerekiyordu işte...

Aklımız Şafak'taydı, “*Vurulmamıştır kara kız. Bir şekilde çekilmiştir*” yargısı hâkimdi... Beklemek dışında yapılacak pek bir şeyimiz yoktu... İşte o kasavetli ortamda Zelal, yanında duran Çetin'e demesin mi “*O üzümleri bize yedirmediniz de iyi mi ettiniz, bak kaldı orda işte! Düşman yiyecek.*”

Hani denir ya “*Güler misin, ağlar mısın?*” diye. Aynen öyle bir durumdu. Güldük tabii Zelal'in bu espri ve kinayesine. Çetin yoldaş da laf altında kalmamak için “*O üzümleri işte bu tür günler için almıştık, ceplerini dolduraydın ya!*” dedi.

Zelal'in bu sözleri aslında bir bakıma içinde bulunduğu rahat ve huzurlu ruh halinin bir ifadesiydi. Güzel bir davranıştı. Sonraki süreçte de bu espri “*keçi can derdinde, kasap et derdinde*” şeklinde bir başka sözle birlikte anlatılacaktı.

Yaylagününün, Kozluca'ya doğru bize en yakın mezrasının tutulmuş olduğunu varsayarak, akşama buralara uğramadan alandan nasıl çıkacağımız üzerine görüş alışverişinde bulunarak, bir hareket tarzı belirledik.

Akşam karanlığını beklemeden, Kozluca hattına doğru orman içinden geçip, gideceğimiz yolu kontrol etmemiz iyi olacaktı...

Orman bitimindeki sırtta konumlanıp çevreyi gözden geçirdik. İnce bir çığır dışında karda iz yoktu. Bu, en azından bu yönden, bu hatta düşmanın girmemiş olduğuna işaret ediyordu.

Varmak istediğimiz en yakın köye gitmek üzere yola çıktık. Açılan o çığırdan fazla zorlanmadan yürüyerek köye vardık. Ortalık sakin görünüyordu. Yine de tedbiri elden bırakmaya gelmezdi: Uygun bir şekilde köyün en üst kısmındaki tek eve yanaştık. Agit'in bir yakınının eviymiş.

Çok üşümüş ve de acıkmıştık... Ev sahipleri son derce rahat ve sakindi. Anlaşıyordu ki bu taraflara ulaşan bir “bela” yoktu. Ev sahipleri sadece uzaktan gelen silah sesleri duymuş ve bir de helikopterleri görmüşlermiş... Bunun dışında somut bir bilgileri olmamış. Durumu kısaca özetledik kendilerine. Üzülüp kederlendiler. Ayrı düşen kadın gerilla için ahlanıp vahlandılar... Yaşlılar “*Xızır yardımcısı olur korkmayın*” diyerek bize teselli vermeye çalıştılar.

Karnımızı doyurup bir güzel de ısındıktan sonra, müsaade isteyip kalktık. Kaybedilecek zamanımız yoktu. Biz istemeden onlar kendileri en az iki günlük yiyecek getirdiler. “*Koyun çantalarınıza. Olur, olmaz her yere girmeyin*” diyerek de tembihte bulundular. “*Xızır aleyhiselam yardımcınız olsun*” diyerek de yolculadılar bizi.

Niyetimiz hemen o gece “*sırta kadem basmışçasına*” gözden yitip karşıya geçmekti.

Kuşku yoktu ki Yaylagünü köprüsünü kullanamazdık. Ovacık’a doğru bir köprü daha varmış, ancak hem uzaktaymış ve hem de onca uzun yolda bir yığın risk olacaktı... En doğrusu Munzur suyuna girip geçmekti... Fakat kışta olsa yine de her önünüze gelen yerde suya giremezsiniz. Mecburen nispeten daha sığ olan geçit yerlerinden geçmeniz gerekiyordu. Bu tür yerleri Agit dışında bilenimiz yoktu.

Su boyu biraz yürüdükten sonra, “*Burası uygundur yoldaş. Buradan geçebiliriz*” dedi Agit. “*Tamam, geçelim o halde*” deyip ayakkabı, çorap ve pantolonlarımızı çıkarıp çanlarımıza yerleştirdik. Sonra da el ele tutuşarak bir zincir oluşturup girdik suya.

Çok rahat geçtik. Öyle sığ bir yerden seçmişti ki grubun en kısa-larının donları dahi ıslanmadı...

Biz artık suyun karşı yakasındaydık. Şafak ise öbür taraftaydı... Onun için zorlu bir gece olmalıydı... Kim bilir ne hallerdedir kara kızımız.

Ali Uçar yoldaşın köyü Çakperi’ye yakın bir yerlerden araziye yö-neldik. Ortalıkta bizimki dışında herhangi bir hareketlilik yok gibiydi. Ortama her tarafı kaplamış olan karın beyazı dinginliği hâkimdi.

Lekansız da yürünebilirdi. Köy ve mezralar arası vurulmuş çığır-ları takiben Merxal’e ulaştık. Sağlam bir köydü. Çoğu zaten taraftar kitlemizdi.

Biraz dinlendikten sonra, “*tekev*”in ordaki tahta köprüyü kulla-narak Mercan suyunun karşı yakasına geçtik. Gündüzü bu civarlarda bir yerde, arazide geçirdik.

Barınağımızın açığa çıkarıldığı, erzağa elkonulduğu ve kaçanların aranmasına da devam edildiği haberini şu an net olarak anımsamıyorum ama galiba o sabah radyo haberlerinde dinledik.

Ölü, yaralı veya sağ ele geçen birilerinin olduğundan bahsedilmemiş olmasına çok sevindik. Tabii bu yine de ölü veya yaralı olmadığı anlamına gelmezdi. Sadece ele geçirilmemiş olduğu anlamına gelirdi... Olsun, yine de iyi bir haberdi.

Zaman yitirmeden Şerif'e ulaşmalı ve karşıya, güvenilir bir-iki ilişkiye haber uçurmalıydık. Şafak'ı arayıp bulmalı, sahip çıkmalıydılar.

O gündüz molasında bundan sonrası için ne yapacağımız, nerede barınacağımız ve erzak sorunumuzu nasıl halledebileceğimiz türünden esaslı sorunlarımız üzerine epeyce bir kafa patlattık. "*Doluya koyduk almadı, boşa koyduk dolmadı*" misali, çetrefilli bir karmaşaydı.

Grup bileşenleri düşüncelerini ortaya koyuyor, alternatif önerilerde bulunuyorlardı. Bu önemliydi de: Ortak aklın oluşması, katılımlı çözümlerin bu ortak aklın ürünü olması, insanların sorunu doğrudan kendi sorunu olarak idrak edebilmesi, sorunu sahiplenip çözümüne aktif ve etkin katkıda bulunabilme sorumluluğu duyabilmesi ve gönüllü paylaşımın zemininin güçlendirilebilmesi, yani özetle, her bir insanımızın kendisini sürecin aktif asli öznesi konumunda hissedebilmesi, bunu görebilmesi ve sorumluluk bilinci geliştirebilmesi bakımından bu, aynı zamanda önemli bir doğrudan demokrasi ve yönetim yöntemi sorunuydu.

Evet, kuşku yoktu ki durumumuz pek de iç açıcı değildi. Öyle pek fazla seçeneğimiz de yoktu... Ama elbette büsbütün "*çaresiz*" de değildik; çok zorda kalmamız halinde Şerifgilin ya da olmadı Raybergilin yanına gidebilir ve bir şekilde kışı bahara vardırabilirdik. Fakat şu vardı ki bu durumda, özellikle de Raybergilin erzak sıkıntısı çekeceği kesindi. On kişiyi daha idare edebilmeleri çok zordu... Bu yüzden öncelikle kendi olanaklarımızla bir şeyler yapıp yapamayacağımızı açıklığa kavuşturmamız, bunda yoğunlaşmamız gerekiyordu.

Bulduğumuz alanda gerek yakın akraba ve gerekse güçlü kitle bağları olanlarımız Nuray, Agit ve bendim. Agit'in geçmiş dönem faaliyeti, onu mecburen esas olarak yakın akraba çevresiyle sınırlardı. Qume anaya zaten yeterince yük olmuştuk. Çok mecbur kalmadıkça onun başına yeni yeni sıkıntılar açmak, doğrusu biraz kolay kaçmak ve insafsızlık olurdu. Buna gönlümüz elvermezdi. Dolayısıyla da Agit'in önermesine rağmen, Qume ana seçeneğini geriye ittik. İş esasen, ben ve Nure'nin önereceklerine kalıyordu.

Kar her yanı kaplamış olduğundan, o koşullarda arazide bir barınak yapılamayacağı gibi, erzak da taşınmazdı. Hal böyle olunca da alternatif çözümler için de uygun olanı, evler veya ev altına yapılacak küçük bir sığınakta kalmıştı. Akla en uygun olarak öne çıkanı buydu.

Tabii bu o kadar da kolay olmayacaktı... Bulacağımız evin dış konumunun uygun olması tek başına yeterli olmazdı. Ailenin gönüllü olarak, severek, isteyerek bize kucak açması gerekiyordu. Ve keza bu da yetmezdi, o karda kışta erzak taşıyacak halleri olmazdı, dolayısıyla da hali vakti nispeten iyi olan, erzak stoğu biraz daha iyi olan bir aile ancak ki bu yükün altına girebilirdi. Açık vermeden barınabilmemizin, kendimizin ve ailenin başına bela açmadan kışı atlatabilmemizin başka bir “*sihirli çözümü*” yoktu.

Tartışmanın somut isimler üzerinden olan bölümünü elbette grubun genel katılımıyla yapmak doğru olmazdı. Savaş koşullarındaydık, illegalitesi olan şeyler vardı. Bunlara titizlikle uymak gerekirdi. İnsanlarımızın, ilişki ve olanaklarımızın gereksiz yere, ulu orta konuşulması, elbette ki deşifreye yol açardı. O insanların ve haliyle de bizim zarar görmemize vesile olurdu. Dolayısıyla da bu sorunu Nuray ile başa vererek ele almamız gerekiyordu.

Tereddütsüzce bize yardımcı olabileceklerini düşündüklerimizin bir listesini çıkardık. Artı-eksileri üzerinden kıyaslamalar yaparak en uygun olanlarını belirleme yoluna gittik. Maalesef ki çoğunun evlerinin konumu uygun değildi. Geleni gideni bol olan, yol üstü evlerdi. Kimilerinin ise iki-üç ay gibi bir süre bizi idare edebilecek kadar erzakının bulunmayacağı kesindi. Çoğu fakir insanlardı. Çoluk-çocuğunu zar zor doyurabiliyorlardı gariplerim. İki-üç ay boyunca ekstradan 6-7 yetişkin insanı doyurmak hiç de kolay olmazdı.

Neticede eleye eleye üç isim üzerinde karar kıldık. Biri öncelikli, diğer ikisi yedek seçeneklerdi. Gruba “*Galiba bir çözüm bulduk. Kuvvetli olasılıkla halledebileceğiz yoldaşlar*” şeklinde genel bir bilgilendirmede bulunduk.

Bir-iki kişi de olsa, sayımızı biraz azaltmamız da fena olmayacaktı. Her halükârda zorlu koşullar da olacaktır. Bu yüzden de özellikle çok fazla sıkıntıya gelemeyen, kaprisleri fazla olan ve keza çok da fazla yemek yiyen iki yoldaşı vardı, ana birlik ortamına emanet etmemiz, bizim için de arkadaşların kendileri içinde isabetli olacaktı.

Vardığımız bu sonuçlarla yola koyulduk. Önce Birikler’e küfürcü amcamıza, ardından da Dewa Derviş’e, Günay anamıza uğradık.

Tesadüfün güzelliğine bakın ki, Şerif de birkaç yoldaşla birlikte Dewa Derviş’teydi. Radyo haberleri üzerine, bizim gelebileceğimizi veya bir haber gönderebileceğimizi hesaba katarak, köye gelmişler-

miş... Gerçi ben, Nuray ve Agit barınak yerini biliyorduk. Orayı yaz-
dan biz keşfetmiş ve çalışmalarını başlatmıştık... Ama yine de yol-
daşların çıkıp gelmeleri doğrusu güzel bir duyarlılık ve sorumluluk
örneğiydi.

Ev halkıyla ve yoldaşlarla kucaklaşıp özlem giderdik. Radyo ha-
berlerini dinlediklerinde ölüp ölüp dirildiklerini söylediler. Gözbebek-
lerinde bizi sağ salım karşılarında bulmanın sevinci vardı.

Şafak'ın öyküsünü anlattığımızda hüzünlenip kederlendiler, “*İn-
şallah bir şey olmamıştır. Köylere sığınmayı akıl etmişse, mutlaka
korurlar. O yöre insanlarından devrimcilere kötülük gelmez*” dedi
Günay anamız. Avutucu, iç ferahlatıcı sözlere, dileklere sığınmak dı-
şında, maalesef yapılabilecek pek bir şey yoktu.

Baş başa konuşmak için Şerif yoldaş ile dışarı çıktık. Gelişmele-
ri rapor ettim. Şafak için derhal bir görevlendirme yaptı. Yakın köy-
lerden birinde bulunan bir milisimize yazılı bir not gönderdi. Hemen
Yaylagünü köyüne gitmesini ve falanca falanca arkadaşlarla görüşüp,
Şafak'ı bulup sahip çıkmalarını ve bize haber göndermelerini istediği-
mizi iletmesini istedi.

O ayaküstü görüşmede Şerif ile genel bir durum değerlendirmesi
de yaptık. Ne yapacağımızı konuştuk. Düşüncemi açıkladım, “*Riske
girmenize gerek yok. Biraz erzak sıkıntısı oluştursa da bir şekilde idare
ederiz. Gelin, hep birlikte kalırız*” dedi.

Neticede, ileri sürdüklerimle ikna olmuş olmalı ki; “*Tamam, o
halde dediğin gibi yapın*” dedi.

Medet ve Ünal'ı kendisine devredip mart sonu olmadı nisan başı
gibi bir zamanda buluşmak üzere vedalaşıp ayrıldık. Onlar barınağın
yolunu tutarken; biz de ertesi akşam erkenden Mercan yoluna koyula-
bilmek üzere araziye çıktık.

On kişiyle başladığımız kışlık üslenim maceramız işte böylece
artık yeni bir çehreye bürünüyordu. Yeni atılacağımız maceramıza
artık yedi kişiyle devam edecektik: Agit, Zelal, Zeynel, Nuray, Çetin,
Memo ve Ulaş.

Mercan karakolu ile yoldaşlarımızın barınağı arasındaki Yazıören
köyü sırtını aşmış da Mercan vadisine girdiğimizde, birçok evin ışıkları
hâlâ yanmaktaydı. Malum, köylerde nispeten erken yatılırdı.

Bilinçli bir tercihle yolumuz üzerindeki tüm köy ve mezraları
teğet geçip doğrudan Şahverdi'ye gittik. Bu bölgeye geçtiğimiz bi-

linmesini istemediğimizden, kimselere görünmemeye özel bir özen gösteriyorduk.

Şahverdiye vardığımızda gece yarılanmak üzereydi. Burada da hiçbir eve uğramadan ve kimselere görünmemeye çalışarak, doğrudan Cemal Ağa'nın evine geçtik.

Sessizce yanaştık eve. Tıklattık pencereyi, ardından da “Biziz amca. Zeynel'in grubu” dedi öncü yoldaşlardan biri. İçerdeki hengâme bize kadar ulaşıyordu; besbelliydi ki inanmamışlardı. Şaşırılmış, biraz da paniklemişlerdi. Bu kez Nure yanaştı kapıya, seslendi içeriye güven verici, sakin bir ses tonuyla. Aldılar gelinlerinin aşınası oldukları sesini. İşte kapı o an ardına kadar açılıverdi...

Anamdı yine kapı ağzındaki. Hayra alamet bir geliş olmadığını biliyor olmanın korku ve kaygılarını kuşanmıştı garibim... Kışın bu döneminde gerilla barınağına çekilir. Normal olanı buydu. Onlar böyle bellemişlerdi... Yollara-yolaklara düşmüşse, bu mevsimde gerilla bunun mutlaka çok özel bir nedeni olmalıydı... Bir an önce bunu bilmek, öğrenmek istiyordu içerdekiler... Beni sağ salim karşılarında görmeleri her ne kadar da biraz teskin edici olduysa da, ancak yine de bu her şeyin yolunda olduğu, başımızda bir belanın bulunmadığı anlamına gelmiyordu.

Kısa hoş-beş faslının ardından, başımızdan geçenleri kısaca özetleyip bilgilendirdik kendilerini. “Xızır yardımcınız olmuş. Ucuz atlattmışsınız, geçmiş olsun” diyerek teselli edici moral verici şeyler söylediler hep bir ağızdan.

O günün gündüzünü evde geçirdik... Banyo yapıp temizlendik ve bir güzel dinlendik. Kardeşlerim Pınar, Cihan, Kemâl ve Kıymet ile hasret giderdik. En küçüğümüz, benim nazlı ceylanım Pınar ile nihayet biraz yakınlaşabildik. İnanılır gibi değil, küçük küçük sohbetlerimiz bile oldu. Beni kabullenip benimseydiğini belli ediyordu artık. Sevgi duyduğunu biliyordum elbet, ama bunu doğrudan bana ilk kez o gün söyledi, “Tu mira haskena Pınarım?” dedim sevecenlikle. Başını kaldırmadan utangaçça “Heya” dedi. Küçücük iki heceden oluşan bir kelimeydi, ama yüreğimi sıcacık sarıp sarmalamaya yetmişti işte. Mutlu oldum.

Biz herhangi bir imada falan bulunmamıştık, ama Cemal ağa kalacağımızı, kışı kendisinde geçireceğimizi sanıyormuş. “Gideceğiz Cemal ağa” dediğimde, tepki gösterdi: “Yani oğul” dedi kendisine has o meşhur üslubuyla “bu karda kışta nereye gider, nerede kalırsın bunca arkadaşınla?.. Ulan yani bakilem, teklif mi bekliyorsun ha? Burası senin evin ha kalın burada oğul. Yani bakilem ben size bakarım ha! Allaha şükür her şeyimiz de var. Sizi de bizi de rahat rahat bahara

kavuşturur... Aşağıdaki evin altında size küçük bir yer yaparız... Yani burası sapa dır ha! Yüksek tir, tehlikeyi önceden görürüz. Bir durum olunca gider sığınağınızda gizlenirsiniz... Kapı komşumuzda fazla yok. Bir tek amcan Murto var. Kimseden laf çıkmaz ha!” vs. vs. daha bir yığın lehte, aleyhte şeyler sayıp dökerek beni ikna etmeye çabaları yıp durdu. Yetinmedi kâh gelini Nureye’ye, kâh Agit ve Ulaş’a dil döküp onlardan medet bekledi.

Onlar da; “Merak etme sen Cemal amca, ortalıkta kalacak değ iliz. Gidecek yerimiz var. Olmazsa döner sana geliriz. Sağ olasın” türü şeylerle rahatlatmaya çalışılar. İşe yaradı, biraz rahatlayıp yatıştı. Sonra kendisini bir köşeye çekip, “Doğ ru diyorsun Cemal ağ a, burası sapa ve yüksek. Fazla konu-komşumuzda yok. Söz çıkmaz biliyorum. Bize bakabilirsiniz de bunada kuşku yok. Ama yine de senin evin iyi bir seçenek değ il. Çünkü mimli bir yer! Küçük bir duyum veya olasılık hesapları burayı rahatlıkla hedef haline getirebilir. Baskına uğrama riski bir hayli fazla olur. Bizle bile böyle bir tedbirsizliğ e düşemeyiz. Meseleye bir de bu yönünden bakmalısınız” dedim.

Bu sözlerimle Cemal ağ a bütün itiraz limitlerimi tüketmişçesine dinginleşiverdi, anlaşılıyordu ki ikna olmuştu.

“Doğ ru diyorsun bakılem, bu yönünü de düşünmek lazım. Ulan yani komutan sensin ha! Nasıl diyorsan öyle olsun oğ ul” dedi ve böylece meseleyi tatlıya bağ lamış olduk.

O akşam erkenden vedalaş ıp ayrıldık. Amcam Murtazagil dâhil, diğ er hiçbir akrabanın, eş in-dostun evine uğ ramadan Şahverdi’yi de usulcacık terk ettik.

Yolculuğumuz umduğumuzdan da rahat geçti. Bu yeni hatta da yol üstündeki hiçbir köy ve mağaraya uğ ramadan doğ rudan geç ip geldik. Hızlı bir yolculuk yapmış olmalıydık ki gece daha yeni yarılanmıştı.

Arazi olarak epeyce büyük ve hayli de engebeli bir mezraydı. Dereleri, tepeleri boldu... Evlerin her biri ya bir tepenin başında veya yamacında ya da bir vadinin kuytuluğundaydı. “Yakın” denilebilecek kadar yakın çevresinde başka herhangi bir köy ve mezra da yoktu. Anlayacağımız “yol üstü” bir yer de değildi. Yani sözün özü şu ki; bir hayli uygun bir yerdi.

Kalmayı düşündüğümüz ev ise, bir vadi ağzındaydı. Birçok yöne çıkış imkânı sunuyordu. Ve eve gelen tüm yollar 300-400 metre mesafeden denetlenebilir konumdaydı.

Evimizin hemen 350-400 metre kadar karşısındaki tepenin üzerine bir kale gibi kurulmuş olan ev ise, en sağlam dostlarımızdan birinin

eviydi. Yani aslında o bir nevi bizim “tepeci” nöbetçimiz gibiydi de... Bundan haberi olmasa da ama olsun, o nasılsa dar günde fonksiyonunu kendiliğinden oynayacaktı.

Konaklamayı düşündüğümüz ev, iki büyük odadan, büyükçe bir samanlıktan ve iki-üç bölümlük bir ahırdan oluşan büyükçe bir evdi.

Ev sahiplerimiz ise genç bir çift ile birisi birkaç aylık olmak üzere, üç küçük çocuğuydu. Ve tabii haksızlık yapmamak lazım, bir de yaman mı yaman iki bekçimiz vardı. Dr. Hüseyin’in, “*Şu beyaz olanı kesinlikle beni yiyecekmiş gibi bakıyor*” dediği köpeklerimiz.

Çevre denetimini sağladıktan sonra usulca evin yakınına kadar sokuluverdik. Tanıdığımız, bildiğimiz köpeklerdi onlar. Emindik ki, yabancı birilerinin, hele de gece vakti, o eve asla yanaştırmazlardı... Sirenlerini çalıp da çevreyi velveleye kesmelerini istemiyorduk... Bu yüzden kapıyı çalmaya Nure’yi gönderdik. Çünkü ona çok daha fazla aşınaydılar ve rahatlıkla tanıyabilirlerdi ve hem de kadın olma avantajı vardı... Köpeklerin sezgisi güçlüdür. Kendilerinden korkmayanları rahatlıkla anlar ve onlara karşı daha temkinli davranırlardı... Nure de köpekleri biliyor ve tanıyor olduğundan, onlardan korkmuyordu...

Eline biraz ekme alıp, isimleriyle çağırarak kapıya doğru yürümeye başladı. Daha ilk birkaç adımda artık nerden çıktılarsa fırlayıp hışımla kestiler yolunu... Nure yerine biz korktuk. O ise hiç tereddüt etmeden, kararlıca ve sevgiyle isimleriyle hitap edip sakin olmalarını söyledi, önlerine de elinde tuttuğu ekmeği attı. “*Dost güç*” olduğumuz anlamış olmalıydı ki, geçmesine izin verdiler ve başladılar kendilerine sunulan ekmeği yemeye.

Nure, kapıya yanaşıp usulca bir-iki kez tıklattıktan sonra, amcasının kızı da olan ev sahibesi seslendi: “*İpek, İpek!*” diye... Sesi almış ve de tanımış olmalıydı ki sorgu sual etmeden hemen kapıyı açtılar.

Nure, sakinleştirmesi için eniştesini köpeklerin yanına gönderirken, bize de “*gelin gelin*” diyerek çağrıda bulundu. Kalkıp usulcacık süzülüverdik içeriye. Zelal’in üzerinde hâlâ biraz köpek korkusu kalmış olmalıydı ki onun geçişinde, muzipliğine, hafiften hırladı kendisine... Hızla içeri attı kendisini.

Her birimizi sıkıca sarıp sarmalayan, “*hoş geldiniz*” diyen genç çiftimizin, “*İnşallah kötü bir şey yoktur? Ne oldu da bu karda kıyamette buralara geldiniz?*” diye soran iki çift gözü, tek tek gözlerimizde firdönüyordu. Neyse ki tez zamanda imdatlarına Nure koştı: “*Ne meterse meterse. Tabı çino. Sıma kot ma vir, mak tekitme amayme işte.*” (Korkulacak bir şey yok. Sizi özledik, çıkıp geldik işte.) Bu sözler üzerine ikisi birden “*İyi iyi. Aman kötü bir şey olmasın da, hoş*

gelmişsiniz, sefa gelmişsiniz.” Diyerek rahatladıklarını ve memnuniyetlerini ifade ettiler.

Evet, ben ve Nure aile ile akrabaydık. Nure ev sahibemiz İpek’le amca kızıydı. Ben de hem eniştelere oluyordum, hem de erkek tarafının, dayı tayfasından akrabasıydım ve bu genç çift ayrıca da Parti taraftarı insanlarımızdı. Tabii şurası yadsınamaz bir gerçektir ki, o özgülde belirleyici olan ilişki, her ikimizle olan güçlü akrabalık ilişkileriydi. Ve doğrusunu isterseniz, ben de Nure de bunu baz alarak, reddedilmeyeceğimize hükmetmiştik. Herhangi bir ricamızı geri çeviremeyecek kadar çok seviyorlardı ikimizi de... Nitekim hayalkırıklığına uğratıp mahcup etmediler de sağolsunlar.

Bekletmeden misafir odası dedikleri dayalı-döşeli odaya aldılar bizi. Çocuklar ve kendileri zaten normal olarak öbür bölümde kalıyorlarmış... Kullanılmayan misafir odası adeta buzhaneydi. Elbirliğiyle çabucak sobayı doldurup yaktılar... Yorgunluktan ayakta durmakta zorlananlarımız vardı. Diğer bölümden getirilen iskemleleri alıp sobanın yakın çevresine kuruluverdük. Yorgunluk galiba bir tek Nure’nin umurunda değildi. Çantasını indirip, yeğenlerini görmek üzere öbür bölüme yöneldi. *“Rahatsız etme uyusunlar!”* diye seslendiysem de gıciken sözlerim kapanan kapıya toslayıp, gerisin geri bize döndü...

İsınp karnımızı doyurduktan sonra, Nure ve ben genç çiftimizi alıp, evin *“ev damı”* olarak ifade edilen mutfak bölümüne geçtik. Başımızdan geçenleri gelenleri kısaca özetleyip, *“buraya bir kış boyu misafiriniz olmaya geldik”* dedik.

Cemal-İpek Şenol çifti, adeta soluksuzca bir ilgiyle dinlediler hikâyemizi. Sözümü bitirdiğimde, ilk tepkiyi Cemal’in vereceğini bekliyorken, ancak İpek daha erken davrandı: *“Başımız-gözümüz üzerinde yeriniz var. Hoş gelmiş sefalar getirmişsiniz. Burası sizin de eviniz, elbette istediğiniz kadar kalabilirsiniz. Ama nasıl olacak, gelip gidenlerimiz olacak ve bunlar mutlaka ki görürler sizi; sakıncalı olmaz mı?”* dedi.

İpek’in bu çıkışı ve tereddütsüzce sahiplenışı, Cemal kirvemizi sevindirmiş ve rahatlatmıştı. Eşine bakıp, onun sözleriyle, *“Sahi dayıoğlu, nasıl olacak bu iş? Pek sık gelen gidenimiz olmasa da, ama illaki gelen olur. Bazen başka köylerden hısım akrabalar gelir ve haftalarca kaldıkları olur. O zaman nasıl olacak? Sizi görmelerini istemezsiniz herhalde. ‘Bir şey olmaz’ diyorsanız, siz bilirsiniz. Bizim canımız sizinkinden kıymetli değil, başımız üzerinde yeriniz var!”* dedi.

Hiç nazlanıp-nuzlanmadan, yani öyle, köstek olmuş deyip harman yerini falan dolanmadan, böyle samimi bir şekilde kabullenilmiş olmaktan son derece sevinç duyduk. Başımız adeta göğe erdi. Dost-

larımız gerçek dost olduklarını, dostlukların sınındığı o “dar gün”de göstermişlerdi. Gurur içindeydik... Teşekkür ettik. Sonra da, haklı ve yerinde olan sorularına yanıt verdik:

“Evin içinde, uygun bir yerde küçük bir yer altı sığınağı kazarız. Yabancılar olmadığında, gece normal evde kalır, sabahleyin sığınağımıza geçeriz. Keza yağışlı-kapalı havalarda da gündüz evde kalabiliriz. Birileri gelecek olursa, çarçabuk sığınağımıza ineriz. Böylece kimse bizi görmez, bilmez. Yemek vb. ihtiyaçlarımızı, evin o günkü durumuna uygun olarak ayarlarız... Planımız işte bu! Ne dersiniz, böyle olabilir mi?”

İkisinin de gözleri hayranlıktan ıslık ıslık oldu. Planımızı beğendikleri belliydi; “*Vallaha bal gibi de olur dayıoğlu. Sizden bir şey kurtulmaz*” dedi Cemal, İpek de onu “*he vallaha*” diyerek eşini onayladı.

Sığınak içinde olurlarını böylece aldıktan sonra kışlık erzaklarının yetip yetmeyeceğini sorduk. Hemen sayıp döktüler neleri var neleri yoksa. “*Temel ihtiyaç*” addedebileceğimiz erzağımız fazlasıyla yeterdi. Gerisinin de pek bir önemi yoktu, nasılsa bir şekilde idare ederdik.

Sorunu böylece halledip diğer odaya, yoldaşların yanına döndük. Nöbetçi dışında ayık olan yoktu; her biri bir köşeye kıvrılmıştı. Yol yorgunluğu, bitmek üzere olan koca gecenin uykusuzluğu ve sobanın miskinleştiren sıcaklığı yoldaşları alıp götürmeye yetmişti. “*Müjdeyi sonra da veririz, varsın uyusunlar*” deyip gerisin geri mutfak bölümüne döndük.

“*Burası soğuk, bizim odaya geçelim*” dedi İpek. Anlaşılan onların da uyumaya niyetleri yoktu. Gerçi onlar için artık kalk saatleriydi de. Hayvanlara bakmaları, yemlemeleri, altlarını temizlemeleri vs. vs. daha bir yığın işgüce koşmaları gerekiyor... Uyduk tekliflerine, artları sıra öbür odaya geçtik.

Çocuklar mışıl mışıl uyuyorlardı. Ben “*aman uyanmasınlar*” diye titizleniyorken, Nure de tam aksine, adeta uyandırmak için eğilip yanaklarını şapır şupur öpüyor, mıncıklayıp isimleriyle sesleniyor ve onların bazı sözlerini taklit ediyordu. Çabasının karşılığını alması için fazla beklemedi de. Nure'nin hedefindeki Canan ile Nuran uyandılar. Beşikte uyuyan bebeği uyandırmaktan kaçınmıştı. Ne de olsa hem o kendisini henüz tanımıyordu, hem de sabahın köründe onu ağlatmak olmazdı.

Canan ile Nuran adeta iki ay parçası, iki sevimli yürek, iki güzel dost... Karşılarında teyze belledikleri Nure ile dayı Zeynel'i görünce önce şaşırıldılar. Rüyalarında değil de gerçekten karşılarında olduğumuzu anlayınca da çok sevindiler. İkisi bir ağızdan “*Siz ne zaman*

geldiniz?” “*Nee biz niye bilmiyoruz?*” diyerek gelip o narin küçük kollarını boynumuza doladılar. Şapur şapur öpücüklerini kondurdular yanaklarımıza. Canan artık benim abla Nuran da Nure teyzesinin kucağında kaldı.

Bu afacanlarla kısa süreli bir birlikteliğimiz oldu. O süreden çok ilginç ve güzel paylaşımlarımız var. Birkaçını burada sizlerle paylaşmak istiyorum. Ne olmuştuysa geçen sonbahar, tam iki günümü bu iki sevimli küçük dostumla geçirmiştim. O iki günde birbirimize bayağı bir bağlanıverdik. Çok sevmişlerdi Zeynel dayılarını. Elbette ki karşılıklıydı, ben de bu iki ablacığımı çok sevmiştim.

Küçük kız Canan, sarışın bir tip ve tam bir ateş parçası. Oldukça aktif, özgüven yüklü ve hatırı sayılır oranda otoritesi güçlü, sağlam karakterli bir çocuk. “*Korkusuzdu biri*” de... Ve aslında biraz da “*davılanmacı*” bir özelliği var... Babasındansa annesine daha çok düşkün. Korumacıydı da. O yaşına başına bakmadan kendisini annesini koruyucu meleği sayıyordu.

Büyük kız Nuran, esmer güzeli. Zeki, duygulu, son derece hassas ve temkinli biri. Kardeşiyle adeta zıt karakterde biri. Çok açık ve net olarak babacıydı Nuran. Müthiş düşkün babasına. Ve babasının nazlısı olduğunun da bilincinde ve ayırında. Babası onun koruyucu meleği gibi bir şey olmalıydı.

Canan boyca da Nuran’dan küçük. Ama ikili ilişkilerinde baskın olan kesinlikle Canan. Baskı, tehdit ve hatta zor kullanımı da devrede olurdu ve çoğunlukla da istediğini yaptırır. Nuran çok zorlandığında “*Görürsün sen, babama söyleyeceğim!*” der. Ve Canan ifrit olur ve bu sözün edildiği her seferinde, sesine üst perdeden bir ayar vererek, “*Babana başlarım ha!*” der ve ablanın bu en büyük “*silahı*”nı alıp yere çalar, bildiğini okumaya devam eder.

Ve aslında birbirlerine müthiş de bağlılar. Kesinlikle seviyorlar birbirlerini. Etrafta komşu çocukları da olmayınca, galiba birbirlerine biraz da mecburdular.

İki günümü paylaştığımı söylediğim o sonbahar, bir öğleden sonra, anne-baba herkes bir yerlere gitti. Kızlar elmecbur bana emanet... Evin hemen arkasında ve damla aynı hizada olan harman yerinde oynuyorlardı. Ben de duvarın gölgeğinde durmuş onları seyrediyordum... Aniden hemen tepemizden ve çok alçaktan uçuyorlardı ve çıkardıkları ses de müthişti, adeta yer gök yırtılıyordu. Çocuklar müthiş korktu, resmen şoke oldu. Sanırım daha önce karşılaşmadıkları bir durumla karşı karşıya kalmışlardı ki çok korkmuşlardı. Koşup bir yerlere sığınmak istiyorlar ama öylesine panik vaziyetleler ki gariplerim gerçekten de koşamıyorlardı. Bir süre öyle çaresizce çırpınırlarken,

Canan birden inanılmaz bir şey yaptı. Kendini yere atıp, bana doğru yuvarlanmaya başladı. Hareket etme kabiliyeti kazandığını görünce de ablasına sesini duyurmaya çalışarak “*Nere abla yere yat yuvarlan! Nere yuvarlan, yerde gındırlan!*” dedi. Öylece durup hayret ve hayranlıkla onları seyrettim. Müthiş bir sahneydi... Dıştan görünüşleri çok da komikti... Canan’ın o müthiş pratik yaratıcılığı, zekâsı ve inisiyatifi gerçekten de hayranlık uyandırıcıydı. Hayran kaldım.

Bir başka seferinde ise Ayhan beşiğinde, emziğiyle oynuyorken, Canan ile Nuran da kendi oyun âlemlerindeydiler. Elimde bir parça pofik ekmek vardı. Bir taraftan onu didiştiriyor, bir taraftan da onları seyrediyordum. Sonra nerden estiyse aklıma, kızlara küçük bir muziplik yapmak düşü. Elimdeki ekmeğin yumuşak içini çıkarıp parmaklarım arasında yuvarladım ve onu bir bebek bıllığı haline getirdim. Beşiğin yanına gidip, “*Hey kızlar, Ayhan’ın bıllığını koparacam!*” dedim ve çekip koparmışım gibi yaparak elimdeki ekmekten yaptığım şeyi onlara doğru uzattım. Afallayıp kaldılar. Çıt yok. Gözleri kocaman kocaman açılmış, öylece elimdeki şeye bakıyorlar. Nuran’ın beti benzi gitmişti. Ağladı ağlayacak gibiydi. Canan’ın gözleri firdönüyor. Bir bana bir ‘Ayhan’ın bıllığı’ dediğim şeye bakıyor. Böylece o ilk şoku atlattı ve bir numaralar döndüğünü ayırdına vardı. Elimde tuttuğum şeyden gözlerini ayırmadan biraz daha baktıktan sonra, “*Eee deli, o ekmektendir! Nere abla korkma korkma! Sahiden değil, ekmekten kendisi yapmış!*” diyerek hem kısa sürede oyunumu deşifre etmeyi başardı ve hem de ablasını şoktan çıkarmayı.

İyi bir marifet yapmışım gibi “*Nasıl kandırdım sizi ama?*” deyince, Canan “*Hiç de bile. Beni kandıramadın. Ekmekten yaptığını anladım. Sahiden olsaydı Ayhan ağlardı. O ağlamayınca anladım bizi kandırdığını, ekmekten kendini yaptığını*” diyerek yine cinliğini ortaya koydu.

Şunu da anlatmazsam olmaz, haksızlık yapmış olurum. Hafiften kar serpintisinin olduğu bir gün, “*uygun zamandır*” deyip sığınağa girmedik. Elbirliğiyle giysilerimizi yıkadık. Kuruması için de götürüp duvar boyu, saçak altına gerilmiş olan ipe serdik. Epey bir süre sonra nöbetçi alarm verdi. Karşı sırttan birileri geliyormuş. Kaldığımız eve gelebileceği gibi, dere içinden Dılağa’nın evine de sapabilirdi... Toparlanıp sığınağa yöneldik. Dışarıya serdiğimiz onca giysiyse tamamen aklımızdan çıkmış. Nuran, acaba akıl edecek birileri çıkacak mı diye izliyor olmalı ki “*Nere ane ane (kız anne anne) eşek ane, ya dayıgilin dışarıdaki çamaşurları!.. “Gelip görenler demez mi bu kadar çamaşur kimin?”*” diyerekten annesini de ve tabii dolaylı olarak bizi de bir güzel fırçaladı “*Her şey tamam*” sanan annesi ve biz. Onun bu dikkatli deneticiliği sayesinde “*eşeğin büyüğünü ahırda unuttuğumu-*

zu” anlayıp, hemen o eksik bıraktığımız işi telafi ettik. İpek bir koşu fırlayıp çamaşırları toplayıp getirdi. Ve tabii Nuran ablacığımızın o güzel sözlerine çok güldük. Yıllarca da dilimizden düşmedi.

Nuran’ın “*nere ane ane, eşek ane*”si ile Canan’ın babana başlarım ha!” sözleri dilimize pelesenk olmuştu... Şimdi her biri kocaman insanlardır. Ne yapıyorlardır, onların hafızalarında bu paylaşımlıklarından bir şeyler kalmış mıdır acaba? Bu güzel insanlarımızı, Canan’ı, Nuran’ı, Ayhan’ı, İpek ve kirve Cemal’i merak ediyorum doğrusu. Bize büyük hizmetlerde bulundular. Her daim şükranla anarım onları. Sağolsunlar var olsunlar.

Cemal kirvemizin de yoğun çabasıyla iki gecede (gecekondu misali) sığınağımızı yapıp bitirdik. Yedi kişinin yerleşebileceği, içinde oturur vaziyette durabileceği, uzanıp uyuyabileceği büyüklükte küçük bir şeydi. Kapağının pratik olmasına ve kamuflesine özen gösterdik. Kızlar bazen peşimiz sıra gelirlerdi, ama nereye girip de gözden yittiğimizi bir türlü bilemezlerdi. Bazen gelip içerde gezinir, “*Dayı nerdesiniz? Biz de gelelim yanınıza*” derlerdi... Ama belirtmeliyim ki son günlerimize yakın Nuran yerimizi keşfetmeyi başardı. Yemek getiren anasını izlemiş afacan... Fakat çok akıllıydı canım yoldaşım. İşin ciddiyetinin kesinlikle farkındaydı. Düşünsenize, Canan’a bile söylemedi. Oysa Canan da sır saklardı, ama o yine de bu ‘büyük sır’ı kardeşine belli dahi deşifre etmemişti.

İşte o kışı, evlerini, can ve olanaklarını ikirciksizce bize sunan bu fedakâr can dostlarımızın, yoldaşlarımızın yanında geçirdik.

Karşımızdaki “*tepeci*”mizin de 200-250 metre kadar yukarımızdaki Dılağa’nın da sanırım haberleri olmadı. “*Tepeci*”miz Bayi kirvemizin kulağına gitmiş olsa bile, bilmemezlikten gelecek kadar sağduyulu, ilkeli, sıkı bir dosttu. Çokça emeği geçenlerden biridir Bayi kirvemiz. Selam olsun.

Dılağa da iyi, gönlü zengin bir dosttu. Ne var ki bir büyük kusuru vardı; çok konuşanlardandı ve saflık derecesinde iyi niyetliydi. Çabuk kanardı. Çok konuşan biri olması sebebiyle de pek sır tutamazdı. Yaşananları ve duyduklarını hikâyeleştirerek anlatırdı. Ağzından laf almak da kolaydı. Çabucak tongaya düşenlerdendi. Bu yüzden Dılağa’nın duymaması ve bilmemesi için özel bir dikkat gösterdik.

Çok renkli, çok farklı bir şahsiyetti Dılağa. Hikâyeleri, maceraları gerçekten de anlatılarak bitecek türden değil. Ama yine de birini sizlerle paylaşmak istiyorum. Eskiden bizim o yörelerde pek bir yaygınmiş. İnsanlar yazın hem dam üstünde yatarlarmış, hem de erkeklerin

ekseriyeti cııldak girermiş yatağa. Günümüzde bu âdeti ancak ki o eski nesil yaşlıları sürdür. Anlatıldığına göre Dılağa kirve de bu “*dinazor*”larımızdan biriymiş.

Aralarında Şahin (İsmail Bulut), Topçu (Doğan Karadağ), Kinem (Yıldız Çiçek), Zelal (Yeter Koç)in de bulunduğu 8-10 kişilik gerilla grubumuz bir yaz gecesi Dılağa'nın kapısına varmış. Seslenip kapıyı açmasını istemişler. Ev halkı yayladaymış. Evde tek başına olan Dılağa yoldaşların sesini alır almaz, hemen yataktan fırlayıp aşağı inip kapıyı açmış. “*Buylun buyulun kilveler (tabii Dılağa “r” harfini “l” olarak telaffuz edenlerdendir de). Hoş gelmişsiniz*” diyerek içeri buyur etmiş. Tuhaf, kimse içeri buyurmadığı gibi, üstelik de kıkır kıkır gü-lüyorlarmış. Kapı girişine dikilmiş cııldak Dılağa'yı geçip içeri girecek kimse çıkmamış... Kadınlı-erkekli gerilla grubu öylece dikilmiş, habire gü-lüyorlarmış... Dılağa şaşkın. Kirveleri hiç böyle görmemiş. “*Ne oldu ki bunlara? İçeri geçeceklerine, kapı önüne birikmiş gü-lüyorlar*” demiş içinden. Kızmış da biraz; ama yine de pek belli etmek istememiş. Davetini yinelemiş, “*Eee de haydi buyulun içeri kilvelel. Neye gü-lüyörseniz içelde devam edersiniz*” demiş tekrardan.

Yoldaşlar bakmışlar ki Dılağa'nın ayıkacağı yok. Mecburen kaş-göz işaretleriyle anlatmayı denemişler. Ama fayda etmemiş. Sonra Şahin, Dılağa'ya biraz yaklaşır, “*Dılo Dılo, evin yıkılmaya, genç de değilsin ki gençliğine sayalım... Ne gü-t üzerine bir şeyler giy ki, abu kadın yoldaşlarımız da içeri gelebilsin!*” demiş.

Dılağa işte ancak o zaman ayırıp kendisine bakmış ki ne görsün, anadan üryanmış. Utanıp mahcup olmuş. Hemen bir eliyle önünü, diğeriyle ardını örterek, “*Wuy, wuy, wuy mı sekerdo niya?*” diye diye içeri kaçmış.

O çekilince de gerilla içeri girmiş. Biraz sonra da Dılağa giyinik ve de allı-morlu olarak çıkıp gelmiş. Öncelikle kadınlardan özür dilemiş: “*Ma kilvelel sizlel benim kızzalılımsınız. Kusula bakmayın, sesinizi duyunca bekletmemek için öylece fillayıp geldim. Çıplaklığım aklıma gelmedi ki*” dermiş. Mahcup olmuş bu yaşlı kilvemizi teselli etmek kadın yoldaşlara düşmüş... İşte Dılağa böylesine renkli ve ilginç bir kişiliktir de.

BÖLÜM: 4

1991 YILI

Partimiz 4. Konferansını 1991 yılı sonbaharında yapma kararı almıştı. Merkezi konferans delegelerinin belirlenebilmesi için alt bölge ve bölge konferanslarının daha önceden yapıp tamamlanması gerekiyordu. Gerilla bölgesinde bahar ve yaz faaliyet sürecinin aksamaması özel bir önem arzederdi. Bu sebeple de biz bölge konferansımızı mart sonu olmadı, nisan başı gibi yapmayı düşünüyorduk. Şerif yoldaş ile yaptığımız randevu bu sebepleydi...

Genç çiftimiz ve üç taze fidanımızla vedalaşma vakti gelip çatmıştı... Büyükler neyse de şu küçüklere laf anlatmanın mümkünatı yok gibi... Mecburen o bildik “*masum yalanlar*”a sığınmak durumundaydık. “*Bir işimiz var. Gidip halledip çabucak dönüp geleceğiz*” dedik. İnandılar. Ağlayıp sızlamadan ardımızdan gülen boncuk gözlerle “*Güle güle*” diyerek el ettiler. Onları ağlatmadan ayrılabilmişimize kendi adıma sevindim doğrusu.

Beyazlıklarımız ve lekanlarımızı giyinip çıktık yola... Önemlice bir mesafeyi köyler arası çığıruları kullanarak geçtik. Sonra mecburen ham araziye sapmamız gerekecekti. Köyün en dışında kalan tek eve gidip gündüzü orada geçirdik. Bu, Şahverdi’den Işıkvuran’a taşınmış olan akrabamız Teslim Gündoğdu’nun eviydi. Sağlam bir dosttu. Eşi ve çocukları onca yoksunluk içinde, elinde avucunda ne vardıysa bunu devrimcilerle paylaşmasını bilen gönlü bol güzel insanlardı.

Akşam karanlığıyla tekrar yola çıktık. Kar don tutmuş, batmıyordu. Haliyle pek iz de oluşmuyordu. Ama biz yine de Işıkvuran ile Şahverdi arasında kalan balıksırtı misali sırtı takip ederek, Hürmek mezrasının arkasındaki ormanlıklı-kayalıklı araziye kadar iz bırakmadan gitmeyi düşünüyorduk. Rüzgâr bu sırtlardaki karı savurup atmış olduğundan, çoğu yeri karsız toprak zemindi. İz oluşmaması bakımından kara göre daha uygundu.

Gündüzü, Hürmek’in ardındaki o kayalıklarda dinlenerek geçirdik. Şanslı sayılırdık, güneşli bir gündü üşümedik. Üşemediğimiz

gibi, açıkta kalan tenimiz resmen bakır rengine döndü ve herkesin diş ve göz akları, sütbeyazı misali, pırıl pırıl parlar oldu. Bir-iki yoldaşta da ciddi yanık emareleri vardı. Suratlarını pek korunmuş ve uzunca süre öylece güneş ışınlarına maruz bıraktıklarından, şimdi bunun ceemesini çekecek gibiydiler...

Akşamın erken saatlerinde, “*çat kapı*” Hürmeklilere sürpriz yaptık. İki hanenin çocukları da bir aradaydılar. Küçüklerden oluşan bir büyük Partizan müfrezesi tarafından karşılanıp kuşatılmış gibiydik... Aylar sonra buluşmuş olmanın sevinciyle, taraflar birbiriyle özlem gideriyordu. Güzel bir geceydi doğrusu.

Gündüzümüzü, bir önceki kışın barınak alanında geçirdikten sonra akşama Dewa Derviş'e aktık kendimizi.

Başta Güney anamız, Gule bacım ve Pakize yoldaşımız olmak üzere Dewa Dervişli yoldaşlarımız o kış boyu bizim için kaygı ve kahrılar çekmişler, “*Acaba başlarını sokacakları bir yer bulabildiler mi? Acaba nerededirler, ne yapıyorlardır şimdi? Açlar mı, üşüyorlar mı?*” ve daha binbir soru!.. Böyledir halkımız işte, sevince candan-yürekten ve de hesapsız kitapsız sever. Bunun bilinebilir, kalıba vurulabilir herhangi bir ölçüsü de yoktur.

Bizi karşılarında sağlıklı ve iyi görünce, tabii müthiş sevindiler. Her biri pervane misali, bizi çevreleyip durdular. O gece bize yöenin “*milli yemek*”lerinden olan zerfeti ikram ettiler. Konu komşu toplanıp hep birlikte afiyetle yedik.

Sabaha karşı yola çıkıp, ikinci sürprizimizi de gün ışımak üzereyken barınaktakilere yaptık.

Yaşadığımız baskın ve ardından gizemli kış serüvenimiz iki grubun buluşmasını görülmeye değer kılmıştı doğrusu: Çılgık çılgığa bir kavuşmaydı... Sarılıp kucaklaşanlar, sevinç gözyaşı dökenler, öpüşüp koklaşanlar, hararetle tekrar tekrar tokalaşanlar ve birbirine nazlanıp yılışanlar...

Sanırım normal yaşama ancak iki günlük moladan sonra dönülebilmişti. Onlar bizim, biz onların maceralarını, günlük yaşam hikâyelerini ve komikliklerini derleyip dinledik.

Ve Şafak yoldaşın öyküsünü de işte ancak ki bu buluşmamızda öğrenebildik. Vurulmamış ve ele geçmemiş olması, tesellimiz oldu... Yapılacak bir şey yoktu, olan olmuştu ve yaşam devam ediyordu.

Biz isim vermeden, Nuran ile Canan'ımızın hikâyelerini, Şafak ile Zelal'in kuru üzüm öykülerini anlattık. Diğer yoldaşlar ise ağırlıklı olarak Murat Şaşkal (Orhan), Ali Demirdağ (Dr. Hüseyin) ve Ali Ayata'nın (Yaşar) öykülerini dillendirmeyi tercih ettiler. Haksız da değil-lerdi doğrusu. Çünkü üçü de kendilerine has orijinallikleri fazla olan

arkadaşlardı. Haliyle de insanların gündemlerinden çıkmıyorlardı. Orhan sakarlığı, dalgınlığı ve noktasız, biteviye konuşma tarzıyla; Dr. Hüseyin miskinliği, pasaklılığı ve dervişvari davranışlarıyla, Yaşar ise miskinliği ve hinliğiyle habire gündem yaratırlardı.

Barınağa vardığımızda Orhan'ın ayağı sargılıydı. Sakarlığıyla yine başına iş almış olmalıydı. Biz daha sorma fırsatı bulamadan, anlatıcılar fırladı ortaya, *“Sabah kahvaltısı için hazırlanan çayı masanın yanına, sobanın yakınına indirmiştik. Görünür, açıkta bir yerd. Orhan yoldaş yatağından kalkıp dışarı çıkmak üzere kapıya yönelirken, bazıları “Eyyvah eyyvah o şimdi gider o çaydanlığa çelme atar” demeye başladı. Orhan sanki de onları doğrulamak istercesine gidip demliğe tosladı. Tabii o esnada bir miktar çay ayağına döküldü. Canı yanan Orhan yoldaş, ‘bunu kim indirdi yol üstüne’ deyip, çaydanlığa tekmeyle geçirince, çayın geri kalanı da döküldü üstüne. Ve böylece ayağını bir güzel haşlayıverdi”* diyerek, Orhan'ın başına geleni özetlediler.

Biraz mahcup vaziyetlerde, Orhan da bizimle birlikte anlatılanları dinliyordu. *“Geçmiş olsun. Anlaşılan bu aralar yine faalsin”* demem üzerine, *“Ya yoldaş anlamıyorum, bu tür olmadık kazalar da hep gelip beni buluyor”* diyerek açıklamada bulununca, bir-iki afacanın fitillemesiyle ortalık kakkahaya kesti.

Orhan'ın asıl macerası ise güzün, barınağa erzak taşındığı esnada yaşanmış. Tabii henüz Orhan'ın arazinin tamamen yabancı olduğu bir dönemde yaşanmış bu hikâye. Gerçi Orhan'ın zaten genel olarak çevre-arazi algı ve muhakemesi de biraz farklıdır. Böyle olunca da, yaşananlara pek de şaşırmadım.

Taşınan erzağı, barınağın şöyle 50-60 metre kadar geri taraflarındaki düzlüğe istiflemişler. Akşamüzeri, grup sorumlusu Yusuf Ayata (Yılmaz), gece yağmur olabilir olasılığıyla, Orhan'ı erzağın üzerine branda çekmeye göndermiş. Göndermez olaymış! Ama nerden bilsin garibim, Orhan'ı tanımaz etmez. 50 metre öteden yolunu bulup da gelebileceği nasıl aklına gelsin ki değil mi?

Orhan, *“Olur yoldaş”* deyip gitmiş. Gidiş o gidiş... Bir saat geçmiş yok, iki saat geçmiş yok!.. *“Karanlık çökmeden çıkıp çevreye bir bakalım”* demişler. Aramışlar taramışlar yakın çevreyi, ama nafiye, Orhan'dan eser yok. Isıklıkla çağırılmışlar, taklitler yapmışlar, ismiyle seslenmişler... Yok!

“Buhar olup göğe mi çekildi, yer yarıldı da arşın merkezine mi indi, ne oldu bu yoldaş? Diye çokça kafa patlatmışlarsa da, bir izahatını bulamamışlar... Geceleri diken üstünde geçmiş, zar zor sabah etmiş. Sabaha karşı Şerif'e ve çevre yakın köylere haber ulaştırmışlar: “Orhan kayıp!” diye.

Aradan iki koca gün geçmiş. Su almaya giden bir yoldaş, çeşme yolunda tesadüfen Orhan ile karşılaşmış. Orhan, ölü gibi bir bitkinlikte, çevrede bir şeyler arıyormuş. Seslenip yanına gitmiş. Orhan sevinçten deliye dönmüş. Gidip yoldaşın suratının ortasına şaplağı oturtmuş: “Ben buralara defalarca kez geldim, iki gündür neredesiniz siz? Niye ortalıkta yoktunuz?” demiş. Yoldaş Orhan’ın durumundaki garipliği anlayıp alttan almış, “Biz de seni buralarda çok aradık. Asıl sen neredeydin?” demiş ve koluna girerek alıp barınağa götürmüştü.

Orhan yol boyunca “ben buradan da geçtim”, “bunu da gördüm”, “şurada da oturdum” türü şeyler tekrarlayıp durmuş. Ve bunlardan anlaşılan o ki Orhan yoldaş barınağın yirmi beş-otuz metre kadar yakınlarına gelmiş ve ama barınağı bulamamış! O esnada ortalıkta Orhan’ı görecek kimse de olmayınca, doğallığıyla iki günlük kayıp öyküsü çıkmış ortaya...

Evet, Orhan 50-60 metre öteden yolunu bulup gelemediği barınağı, 20-30 metre yakınına geldiği halde bulamamış. O avuç içi kadar alanda iki gün boyunca dolanıp durmuş. Ve ilginçtir onun gezindiği anlarda da diğer yoldaşlar adeta saklambaç oynarcasına ortalıkta görünmemişler.

Orhan erzağın üzerini kapamaya giderken, dönüşte barınağın yerini rahat bulabilmek için, kendince iki ağaç belirlemiştir. İşini tamamlayıp döndüğünde, yün açısını az biraz kırmış olmalı ki, bellediği o ağaçları bir türlü bulamamış... “Dönüp erzağın yanına gideyim bari. Yoldaşlar nasılsa oraya bakmaya gelirler” düşüncesiyle geri dönmüş. Ama aksilik bu ya, bu kez de erzaklar saklanmış. Herkesin ve her şeyin Orhan ile saklambaç oynayacağı tutmuş... Derken karanlık bastırmış. Daha fazla aramanın ve yolları kördüğüm hale getirip de “iyice kaybolma”nın gereği yok demiş ve yan tarafında duran, “gel kovuğuma gir bari” diye de çağrıda bulunan yaşlı ağacın davetine uyup, kovuğuna girip uyumuştur. Ertesi sabah, daha da genişlemiş olan arama sahasında, kendisine “Hey delikanlı, barınak işte burada” diyecek olan o iki kutsal ağacı aramaya çıkmış. Ararken, o ağaçlar benzeri onlarca ağaç bulmuş, ama ne yazık ki hiçbirinin yanında barınak yokmuş... Anlamış hatasını, ama yapılabilecek bir şey yok; aramaya devam edecek mecburen... Azmin elinden ne kurtulur ki bir şekilde kesişen yollarda karşılaşmışlar işte... Ve nihayetinde mutlu son işte!

Dr. Hüseyin ile Yaşar ise birçok şeyin yanı sıra bir de pasaklılar ittifakı kurmuşlardır. Bu iki kafadar resmen temizlikten nefret ediyor, kir ve pasağı kutsuyorlardı. Üstleri başları basbayağısından kirli olur, giysileri adeta renk değiştirirdi. Birileri onları temizlenmeye zorlamazsa, herhalde kendileri asla buna asla kalkışmazdı. Ve üstelik

Dr. Hüseyin bir tıp doktoruydu! “Okuldayken annem bazen ziyaretime gelirdi yoldaş” diyordu söz temizlikten açılınca. “Beni, beyaz değil de koyu gri doktor önlüğü içinde görüp üzülmesin diye, dolabımda süt beyazı ikinci bir önlük bulundururdum. Annemin geldiğini haber alır almaz gidip o beyaz önlüğümü giyinip, karşısına öyle çıkardım” diyerek, bu kirliliğin boyutuna açıklık kazandırdı... Tabii Dr. Hüseyin gerillaya gelince feleği şaştı. Çünkü mutlaka birileri tarafından yıkanmaya ve giysilerini yıkamaya davet edilirdi. Kurtuluşu yoktu. Mecburen davetin gereğini yerine getirirdi... Sıklıkla Brejnev suratını takınır (kendisi böyle tanımlıyordu asık surat halini) “*Bunlar annemi aratmıyorlar!*” diyerek kendi kendine mırıl mırıl mırıldanırdı.

Yaşar ile o kışki icraatları ise şöyle olmuşmuş: Belli periyotlarla banyo sırası gelirmiş. Yaşar ile Dr. Hüseyin birlikte yıkanmışlar. Birbirlerinin sırtını ovup sabunlamak bakımından ikişerli gruplar şeklinde bir düzenleme yapılmışmış. Bu ikili epeyce bir süre bu işi birlikte kotarmış. Sonra nasıl olmuşsa Enver’in dikkatini çeken bir şeyler olmuş. Bunlar gerçekten yıkanmıyorlar da rol kesiyorlar gibi bir izlenimi edinmiş. Sadece saçlarını yıkıyor, vücutlarının diğer kısımlarını yıkamıyorlar gibi... Bunları yakın takibe almış. Mırıl mırıl konuşup gülüyor, arada bir de kovadan aldıkları bir maşrapa suyu yere boca ediyor ve ardından da; “*Oh oh oh ne güzel. Temizlik gibisi var mı?*” deyip birbirlerinin sırtına şaplak atıyorlarmış.

Tabii Enver durumu ilgili birime bildirmiş. Arkadaşlar uygun bir zamanda grubu toplamış ve bu iki kafadardan gerilla koşullarında, kış barınağında daha pratik ve daha kaliteli banyonun nasıl yapılabileceği hususunda, yoldaşlara tecrübelerini aktarmalarını istemişler.

Anlamışlar çevirdikleri numaraların deşifre olduğunu. Kızarıp bozarmışlar. Önce suçu birbirlerine atarak sıyrılmayı denemişler ancak kurtuluş olmadığını anlayıp “*samimi itiraf*” ile “*ceza*”dan kurtulma yolunu seçmişler.

Anlatılanlardan anlaşıldığı kadarıyla, ana birliğimizin o kış ki siyasal eğitim çalışması ağırlıklı olarak, konferans gündem maddelerinin tartışılması ekseninde sürmüştü. Bir hayli yoğun ve bir dönem bir hayli de canlı geçmiş... Özellikle “*ulusal sorun*” bağlamında seksiyon örgütlenmesi, keza ordu örgütlenmesi, DABK ile birlik ve içinde bulunduğumuz durum ve görevlerimiz üzerinde yoğun tartışmalar yaşanmış.

Birliğin bileşiminde eski, tecrübeli ve birikimli Parti üyelerinin nispeten fazla olması, kitap vb. materyallerinin bulunması ve keza ya-

şam alanlarının uygun olması, birliğin nispeten daha verimli ve düzenli çalışmalarda bulunmasına imkân sunan önemli avantajlardı.

Bizim birliğimizde ise Parti üyesi olarak sadece ben ve Tuncay Çarıkcıoğlu vardık. Cihan'ın birliğindeki tek Parti üyesi ise kedisiydi. Keza Rayber'in birliğinde de Parti üyesi olarak sadece Polat Yiğit yoldaş vardı. Her üç birliğimizde de bileşimin ağırlığı orta ve ileri sempatizanlardan oluşuyordu. (Tabii bu demek değildir ki ileri sempatizanların teorik birikimleri ve siyasal kapasiteleri Parti üyelerinden mutlak olarak geridir. Bilakis özellikle gençlik kökenli birçok ileri sempatizan yoldaş, birçok Parti üyesinden daha birikimli ve donanımlıydı. Parti üyesi olmamış -veya yapılmamış olmaları veya diğer bir kısım insanların Parti üyesi olması- farklı bir değerlendirme konusu ve kuşkusuz ki değerlendirme yapan komite veya organların subjektivitesinin rol oynadığı, göreceli bir durumdur.) Yaşam koşullarımız ve materyal imkânımız son derece elverişsizdi. Haliyle de yapılan çalışmalar, kaçınılmaz olarak, güdük kaldı, istenen verimlilikte olmadı. Ancak yine de konferans gündem maddeleri üzerinden tartışmalar yürüttük ve belli bir hazırlık süreci yaşadık. Her şeye rağmen yine de olumluydu diyebiliriz.

Belirttiğim avantajlarına rağmen, verilen tepkilerden anlaşılıyor ki, ana birliğimizde, sorunları ele alma ve tartışma yönteminde ciddi kusurlar yaşanmış. Bundan ötürü de denebilir ki belli bir aşamadan itibaren, tartışma esasen seksiyon gündemi üzerinden ve de bir-iki şahsiyet arasındaki kısır çekişmeler biçimine bürünüp kilitlenmiş. Haliyle de genel katılım ve konuya ilgi adeta dibe vurmuş...

Biteviye tartışanlar, saflaşan tarafların bir-iki belirgin simasıymış... Bir taraf ezen ulus-ezilen ulus çelişmesinin çözümü sorununda proletarya Partisinin soruna aktif ve etkin müdahalesinin Türkiye Kürdistanı'nda TKP/ML'nin bir seksiyon örgütünün oluşturulması gerektiğini savunurken, diğer taraf ise MK çoğunluğunun baskın görüşü doğrultusunda, çok uluslu bir devlet yapılanması koşullarında proletaryanın farklı uluslara (ve ulusal azınlıklara) göre ayrı özerk örgütlülükler oluşturması fikrini, ezilen ulus milliyetçiliği olarak niteleyip, reddediyor ve proletaryayı ulusal kimlikler üzerinden bölüp ayırıştırıran bir düşünce olarak addediyorlardı seksiyon örgütlülüğü fikrini... Tabii diğer tarafta bu düşüncüyü sosyal-şoven bir düşünce olarak niteliyordu.

İşte kısır döngü biçimi alan bu tartışma, barınak bileşiminin genel çoğunlukta resmen bir bıkkınlık oluşturmuş. Gayet tabii ki insanların her birinin bir düşüncesi vardır, ama bu yine de bir aşamadan sonra ilgiyi yitirmemeye yeterli gelmeyebiliyor işte! Ölçü kaçtı mıydı kayıtsızlık boy verir. Her şeyin bir doyum noktası vardır değil mi?

Genel kitleyi unuttur, bir-iki kişinin keyfiyetini baz alırsan, orda çelişki oluşur! Eleştirel müdahaleyle aşma kültürünün çok da gelişkin olmadığı bünye-taban gerçekliğinde, çelişki çözümünü, “*sürüncemeli çürüme*”yle buluşmada arayacak ve de kendiliğinden oraya yönelecektir. Tabandan kitleden kopup da elitin önceliklerinin baz alındığı her sürecin kaçınılmaz yönelimidir bu gerçeklik: “*SÜRÜNCEMELİ ÇÜRÜME*”! Konu özgülündeki tezahürü ise, yukarıda ifade ettiğim özgünlükte şekillenmiş.

Şeriflerin yanına gidişimizden birkaç gün sonra, iki arkadaşın refakatinde, Cihan da çıkıp geldi. Böylece Bölge Komutanlığı üyeleri olarak üçümüz de bir araya gelmiş olduk. Öncelikli gündemimiz, bölge konferansımızı nerede yapacağımız ve bu süre içinde güçlerimizi nerelerde ve nasıl konumlandıracağımızı, güvenlik ve erzak sorununu nasıl halledeceğimizi masaya yatırmaktı.

Şeriflerin kaldığı kış üslenim kampı müsaitti aslında. Erzakta yeterliydi. Konferansı pekâlâ burada yapabiliydik. Ağırlıklı eğilimimiz de bu yönde şekillenmekteydi. Ancak ne var ki yaşanan bir gelişme bu seçeneği geri plana itti. Kampımızın bulunduğu ormana, Bırıklar yönünden, düşman operasyon güçleri girdi. Öyle ki 200 metre kadar yakınıımızda bulunan sırta kadar geldiler... Sırtın önüne yayılıp mevzilendik... Bir nokta operasyonu değildi, tek yönden, küçük bir arama-tarama gücüyle gelmişlerdi... Bu yüzden de müdahale etmek gereksizdi. Sinip beklemek, bizim gerçekliğimizde en isabetli olanıydı. Nitekim sırta geldiler, sağa sola dürbün çektikten ve biraz oturduktan sonra da geldikleri yönden geri çekilip gittiler.

Ve tabii biz kamp yerini değiştirmeyi öngörmedikse de (Henüz çok erkendi. Her taraf karlar altındaydı ve orman yapraklanmamıştı. Gereksiz bir hareketlilikten imtina ettik.) ancak konferansı burada yapma fikrinden vazgeçtik.

Bu arada Raybergil de yanımıza geldiler. Onların kamp yerinin konferans için uygun olup olmadığını tartıştık. Polat Yiğit ve Rayber olumlu yönde fikir belirttiler. Tek sıkıntı erzak sorunuydu. Bunun halledilmesi halinde, orada toplanabilecektik.

Komutanlık olarak bu seçeneği öne alıp, bunun üzerinde yoğunlaştık. Neticede orda yapmaya karar verdik. Güçlerimizi buna göre yeniden düzenledik. Grubu ikiye böldük. Konferans katılımcıları ve güvenliğini sağlayacak olan yoldaşların haricindekileri kamp yerimizde bırakacaktık.

Bir miktar erzak da yüklenerek yola çıktık. Aldığımız erzak yetersizdi kuşkusuz, ancak Yaylagünü taraflarından, olmadı Semkan-Temkan taraflarından bir yerlerden bir miktar daha karşılayabileceğimizi düşünüyorduk. Nitekim Yaylagünü'nden fazlasıyla karşıladık da.

Ve böylece Parti 4. Konferansı kapsamında, Bölge Komutanlığımız bünyesindeki Parti üyelerini iradelerini merkezi konferansa yansıtmak üzere, bölge konferansını Raybergilin kışlık üslenim kampında topladık.

Parti tüzüğümüz gereği bu türden konferans ve kongrelere sadece Parti üye ve aday üyeleri katılabilirdi. Aday üyelerinin gündemlere ilişkin görüş bildirme dışında, seçme ve seçilme hakları bulunmuyordu.

Hatırımında yanlış kalmadıysa şayet, o süreçte bölgemizde aday üye konumunda olan yoldaşlarımız yoktu. Dolayısıyla da toplantı, üyelerin katılımıyla gerçekleşti.

Merkezi konferansa kaç delegenin gönderileceğini, MK'nın daha önceden kararlaştırdığı oran belirliyordu. Ve sanırım saptanan oran "*üç üyeye bir delege*" şeklindeydi. Bu hesaba göre bizim gönderebileceğimiz seçilmiş delegemiz iki kişi olacaktı. Tabii bir de delege seçilememeleri halinde de MK üyeleri "*doğal delege*" sıfatıyla merkezi konferansa doğrudan gidebiliyorlardı. Doğal delegenin seçilmiş delegeden farkı, oy hakkına sahip olmayışıydı.

Bölge konferansımıza Alaattin Ateş (Şerif), Hüseyin Şimşek (Ali Kemâl), Murat Şaşkal (Orhan), Polat Yiğit (Kazım), Servet Öner (Doktor), Tuncay Çarıkçıoğlu (Çetin), Cihan ve Zeynel katıldık.

Divana kimleri seçtiğimizi anımsamıyorum. Ama elbette konferansın düzenini, iç disiplini ve tartışmaların seyrini düzenleyen bir divanımız vardı. Açılış konuşmasını, bir üst organ üyesi olması sebebiyle de, Şerif yoldaş yaptı.

Gündem maddelerinden özellikle de seksiyon ve ordu örgütlenmesi maddeleri üzerinde oldukça hareketli ve çekişmeli tartışmalar yaşandı. Şerifgilin barınağında kıştan yaşanan saflaşma ve kemikleşme olduğu gibi konferans ortamına da taşınmış oldu. Ali Kemâl, Orhan ve Cihan kararlılıkla seksiyon örgütlülüğünün doğruluğunu ve de gerekliliğini savundular. Ancak azınlıkta kaldılar.

Kendimi ulusal seksiyonun güncel gerekliliği noktasında yeterince ikna olmuş olarak görmediğimden, tavrımı net olarak ifade etmekten imtina ettim. Yani bir nevi "*ortada kalan*" bir tavır takındım. Seksiyon örgütlülüğünü, bunu reddedenler gibi ezilen ulus milliyetçiliği olarak değerlendirmiyordum. Ancak mevcut koşullarda Partinin bir Kürt Partisi seksiyonu kurmasının gerekliliğine ikna olmuş değildim.

Parti tüzüğümüz gereğince “yönetici organ” vasfı taşıyan “Bölge komiteleri” şeklindeki örgütlenme ve yönetme modelimizle de pekâlâ ulusal çelişki eksenli sorunlara özgün politikalar geliştirip uygulayabiliydik... İşte bu düşünceden hareketle “seksiyoncu görüş”ten yana oy kullanmadım.

Tabii bugünden geriye dönük olarak bir değerlendirme yapmam gerekirse, açıktır ki o yaklaşımım esasen eksik ve problemlı bir yaklaşımdır. Ezen-ezilen ulus çelişmesinin somut realitesini eksik yorumlamaktan kaynaklanan bir durumdur. Elbette “bölge komiteleri” şeklinde vücut bulmuş olan modelimiz üzerinden de, mesela “Kürdistan Bölge Komitesi” adı altında da, bir dereceye kadar ihtiyaca yanıt olunabilirdi. Ancak ulusal çelişkinin “özellikle de ‘kimlik’ ve ‘etnik varlık’ olguları üzerinden ağırlıklı olarak şekillenerek keskinleştiği ve özgün ve öncelikli çözümler talep eden evreye geçtiği bir realite içerisinde, daha doğru ve isabetli model, bir alt programla ulusal çelişkinin çözümünü demokratik devrim programının aktif ve etkin bir dinamiği haline getirmeyi daha doğrudan kolaylaştıran “araç”, elbette ki özerk bir yan kolu olarak Partinin Kürdistan seksiyonunu oluşturmaktı. Bu, proletarya cephesinden, o realite içerisinde şovenizme ve sosyal-şovenizme karşı bir cephe alışın da enternasyonalizmi güçlendirmenin de bir ifadesi olacaktı.

Ancak ne var ki sonuçta ulusal seksiyon örgütlülüğü fikri sadece bölge konferansımızda Şerif Çetin, Kâzımve Doktor’un oyuyla reddedilmedi, merkezi konferansta da ezici çoğunlukça “küçük burjuva ezilen ulus milliyetçisi görüş” olarak nitelendirilip, “mahkûm” edildi... Dönemin MK üyeleri içinde seksiyonun gerekliliği fikrini sanırım bir tek Hasan Hüseyin (Yusuf Köse) savunuyordu.

Velhasıl bir dönem Partimize egemen olan düşünce, gerek ulus ve gerekse cinsiyet temelli özel-özerk örgütlülük fikrine karşı işte böylesi sol-sekter ve önemli oranda da ezen ulus ve ezen cins şovenizmi özellikleri taşıyordu. Öyle ki MK bünyesinde oluşturulacak bir komisyon üzerinden, tıpkı gençlik ve ordu örgütlenmesindeki gibi, özerk merkezi bir kadın örgütlülüğü ve çalışması fikri dahi, “proletarya Partisi cins esasına göre örgütlenmez!” denilerek reddedilmekteydi... Ve ilginçtir, ulusal seksiyonun gerekliliğini savunan yoldaşların büyükçe bir bölümünün kadın seksiyonu konusunda gıkları dahi çıkmıyordu. Ve keza ilginçtir, ulusal seksiyonun gerekliliği noktasında çekincelerle hareket eden Zeynel, kadın seksiyonu konusunda son derece netti... Netti çünkü biz ta en başından itibaren, tıpkı TMLGB gibi, TMLKB fikriyle de tanışmıştık. Ve ben bu fikri asla terk etmedim. Gündeme geldiği her ortamda, kavrayışım oranında, sahiplenip savunmaya çalıştım.

Bölge konferansımızda, üzerinde en çok tartıştığımız ve çekişmelerin yaşandığı bir diğer gündem maddemiz de merkezi ordu örgütlenmesi, Parti-ordu (bir diğer ifadeyle, siyaset-silah) ilişki ve bunun ordu yapılanmasında hayat bulmasının modeliydi.

Stratejik olarak MK bünyesinde bir komisyonca yönetilmesi gereken merkezi, özerk bir silahlı yapı oluşturma fikri, Partimizde çeşitli dönemlerde sıkça tartışılmış, genellikle kabul görmüş ve somut uygulama örnekleriyle hayata geçirilmeye çalışılmışsa da, 3. MK döneminde nasıl olmuştuysa, yeniden tartışılır hale gelmişti. Biz bu tartışmaya, daha önce de bahsettiğim gibi, 1990 Martında gerçekleştirdiğimiz Bölge Komutanlığı 1. Toplantısı'nda, kendi cephemizden noktayı koymuştuysak da, ancak nihai kararı merkezi konferans vereceğinden, sorunu konferans resmiyeti içinde yeniden ele alıp tartışmak gerekiyordu.

Tartıştık da. Sorun, bu fikrin genel benimsenmesinde yaşanmadı. Sarı Silo ile yapılan tartışmalarla bu boyutu esasen aşılıyordu. Sorun, Parti-ordu (siyaset-silah) ilişkisinin –diyalektiğinin- ordu yapılanmasına somut olarak uyarlanarak cisimleştirilmesi boyutunda yaşanmaya başladı.

Şu açıktı: Konferansımız bileşeni tüm yoldaşlar, genel anlayış ve prensipte orduyu Partinin (silahlı siyasetin) komutası altına almada hemfikirdik. Bu hususta bir problem yoktu. Problem, bu ilkesel doğrumuzun, doğru tarzda ve olması gereken biçimiyle yaşam bulup hayata hükmedebilmesi için uygun model ve somut örgütsel ilişki ilkelerinin ne ve nasıl olması gerektiği boyutunda ortaya çıktı.

Örneğin birileri kalkıp siyasetin silaha, Partinin orduya komuta etmesini, çok açık ve net olarak, silahlı birliklerin komuta organında (ki bu, bizde esasen komutan, komutan yardımcısı ve siyasi komiserden oluşmaktaydı), askeri konular da dâhil, tüm kararlarda son sözün siyaseti (Partiyi) temsilen, siyasi komiserde olması gerektiği biçiminde yorumluyordu.

Bir diğeri Partinin komuta etmesini, askeri komisyon üzerinden gerçekleştirilen stratejik komutaya indirgeyip bununla sınırlanması gerektiği şeklinde yorumluyordu. Ve dolayısıyla da silahlı birliklerin komuta organlarında siyasi komiserin yer almasının gerekmediğini ileri sürüyordu. Siyasi komiser ve Parti organlarının görevini silahlı birliklerin ideolojik-siyasi eğitimi ve kitle faaliyeti yürütmekten ibaret olması gerektiğini ifade ediyordu.

Bu ikinci görüş sahiplerini ikna etmek nispeten daha kolay oluyorsa da ancak birincisi üzerinde bir hayli uğraştık ve oldukça da sert çekişmeler yaşadık.

Neticede, ordu yapılanması bünyesinde, siyaset-silah diyalektiğinin, olması gereken tarzıyla, yaşam bulmasına imkân sunmayan bu her iki düşünce de çoğunluk iradesiyle reddedildi.

Partinin orduya, siyasetin silaha önderliği, bir diğer ifadeyle ikincilerin birinciye tabi olması, sadece merkezi düzeydeki stratejik önderlik ve tabilikle olamaz! Bu asla yeterli gelmez! Partinin orduya önderliği, silahın siyasete tabiliği, her düzey komuta kademesinde ve her alanda yaşam bulmak zorundadır. Parti, ordu örgütlülüğünün her komuta kademesi içinde, orduya siyasi komiserleri üzerinden fiili önderlik yapmak zorundadır. Silahın siyasete tabi olmasının teminatlarından biri de, askeri olarak seçilen (veya belirlenen) hedef konusunda son sözün siyasi komiserlerde olmasıdır.

Bölge konferansımızın aldığı bu karar, kuşkusuz ki merkezi konferansın kararının da bu yönde şekillenmesinde etkili oldu.

Ve sanırım Hayrettin Bakış yoldaştan sonraki süreçte, tekrardan bir askeri komisyon oluşturulmamıştı. Bu yapıya biz, 1991 sonbaharındaki 4. Konferans kararımızla (DABK'çılar ise 1991-1992 kışında topladıkları kongreye hazırlık konferansında aldıkları kararlar) dönüş yapabildik.

4.Konferans çalışmalarımızda yoğun biçimde tartıştığımız Parti-ordu, siyaset-silah diyalektiğinin tüzüksel karşılığını ise daha olunlaşmış haliyle, birlik sonrası süreçte, 1992-1993 kışında hazırlayıp 1. OPK'ya sunacaktım.

Konferans gündemimizin bir diğer önemli gündem maddesi de DABK ile birlik sorunuydu. 3. Konferans iradesine rağmen, MK'nın birlik kararını askıya alması, konferansımız tarafından eleştirilerek mahkûm edildi. MK, konferans (veya kongre) kararlarına ters veya onları boşa çıkarıcı bir yaklaşım, tasarruf ve tutum içinde olamaz. Bu bir işleyiş ilkesi ve tüzük hükmüdür. MK, yetkisini aşan bu tutumuyla Konferans iradesine karşı darbeci bir konuma düşmüştü. Bu sebeple de kararının herhangi bir meşruiyeti yoktu. Parti, Parti işlerliğine ve ML ilkelere göre meşruiyeti bulunmayan bu türden “üst organ”, “yönetici organ” veya kişilerin karar ve uygulamalarına karşı, Parti meşruiyetini savunma yükümlülüğüyle hareket etmekle sorumludur! Komünist Partilerinde şef tipi yönetim şeklinin gelişmesini, yönetici organ keyfiyetini ve elit kesim oligarşisinin hüküm sürer hale gelmesini önlemenin en önemli yoludur da bu bahsettiğimiz sorumluluk.

Evet, birlik çağrılarımıza DABK'çıların sergiledikleri sol-sekter yaklaşımlar (ilginçtir ki yıllar sonra taraflar adeta yer değiştirdiğine, bu kez de MKP'nin birlik çağrılarında TKP/ML aynı sol-sekter yaklaşımlarla yanıt veriyor!), çağrımızın yanlışlığını göstermezdi. Bun-

dan ötürü de birlik çağrımızın korunması ve önümüzdeki dönemde de ısrarla tekrarlanması, doğru olacaktı... Konferansımız bu kararı oy birliğiyle benimsedi.

Konferansımız bu “zorlu” gündemleri böylece geride bıraktıktan sonra, dünyadaki ve Türkiye’deki gelişmeleri ele alıp değerlendirdi. Bunların önümüze koyduğu görev ve sorumlulukların neler olduğunun genel çerçevesini çizdi. Yürütmekte olduğumuz silahlı mücadeleye somut ve doğrudan etkilerinin neler olabileceği irdelenmeye çalışıldı. Bunları üzerinden bazı sonuçlara varıldı vs. vs.

Gündemler böylece tamamlandıktan sonra delege seçimine geçildi. Yanlış anımsamıyorsam konferans iradesi delege olarak Zeynel ve Ali Kemâl’i seçti. Şerif de doğal delege olarak katılacaktı...

Gerek doğrudan Bölge konferansına katılmam ve gerekse merkezi konferansa delege olarak seçilmem benim “ilk”lerimdendi. Ne var ki merkezi konferansımız sonbaharda ve batıda yapılacağından, ben ve Şerif yoldaş katılmadık. Tabii bu bizim kendi tercihimizdi.

Bölge konferansımızı böylece tamamladıktan sonra, tasımızı tarağımızı toplayıp, hep birlikte diğer yoldaşlarımızın yanına döndük.

Konferanstayken, bu kampımızda bir kaza olmuştu. Bilgiyi bize ulaştıran yoldaşlarla birlikte Meral yoldaşı göndermiştik. Ancak Özgür yoldaşın derece ağır yaralı olduğu izlenimi edinmemiştik. Gerçek boyutu gelip görünce anladık (aslında gerçek “gerçek boyutu” daha sonra, yoldaş doktora gönderince anlayacaktık). Özgür yoldaş sırt çantasında 45-50 adet kadar elektrikli füyve taşıyordu. O gün öğlene doğru çantasını dizlerinin üzerine alıp bir şeylerle uğraşırken, artık nasıl olmuşsa füyveler infilak etmiş. Yoldaş her iki bacağından da derin ve büyük yaralar almış... Bacaklarının o halini görünce, “İyi ki sırtında ya da göğsünde patlamamış, kesin ölürdü” dedik.

Meral bir yığın ilaç getirtmiş. Bir hafta-on gündür de canla başla uğraşıyordu. Ancak Özgür’de iyileşme emareleri yoktu. Birkaç sefer zorunluluktan ötürü yer değiştirme durumunda kalınca da garibim iyice perişan oldu...

Baktık olacağı yok, yoldaş mecburen batıya gönderdik... İyi ki de göndermişiz, yoksa kangren olurmuş. Çünkü her iki bacağında da kırıklar varmış. Meral’in tedavisinin yanıtız kalmamasının asıl nedeni de buymuş...

Uzun ve zorlu bir tedavi sürecinin ardından Özgür bacaklarına tekrar kavuşmuş. Sevindik. Özgür sevilen bir delikanlıydı... O ağır yaralarına rağmen metanetini hiç ama hiç yitirmedi. Bununla da ayrıca yoldaşlarının takdirini kazandı... Özgür daha sonra kırsala gelmedi, batıda, şehir faaliyetinde görevlendirildi.

Merkezi bir görev olarak Bölge Konferansını tamamladıktan sonra, sıra Bölge Komutanlığı toplantısına gelmişti.

1991 yılına, sayısal olarak büyümüş bir güçle giriyorduk. Yeni görev ve hedefler doğrultusunda bu gücün yeniden düzenlenmesi gerekiyordu.

Ancak öncelikle bu gücümüzün somut gerçekliğini açıklığa kavuşturmamız gerekiyordu. Kaç kişiyle yola devam edeceğimizi, insanlarımızın gelişme-gerileme ve moral-motivasyon gerçekliğini bilmemiz lazımdı. Bunun için birliklerin komutan ve siyasi komiserleriyle bir ön toplantı yaptık.

Verilen bilgiler doğrultusunda, problemlili olan, durumu yeterince net olmayan, sallantılı duran ve *“ben gitmek istiyorum”* tavrı içinde olan kişilerle bire bir görüşmeler yaptık.

Gönderilmesi gereken yoldaşlar vardı. Özgür yaralı, Erdem’in mide rahatsızlığı ilerlemiş Leyla da hamileydi. Bunları öncelikli olarak göndermemiz gerekiyordu. Keza benim köylüm Haydar’ı da göndermemiz isteniyordu. *“Kişilik olarak uyum sağlayamıyor”* diyordu Rayber-Kâzım ikilisi. Ancak kendisi gitmek istemiyordu, *“Bana bir-iki ay şans verin, olmazsa o zaman gönderirsiniz”* diyordu.

Ve böylece yeni düzenlemelerimizi sanırım toplam 5-6 arkadaşı devre dışı tutarak yapmamız gerekiyordu.

Komutanlık olarak, yayılarak yoğunlaşma tarzı bir seyir izlemeyi benimsedik. Güçlerimizi bu siyasetle daha geniş bir faaliyet alanı içinde konumlandırarak ve böylece hem kitleleri örgütlemeye ve hem de askeri eylemliliklerde yoğunlaşarak, gücümüzü nispeten daha nitelikli hale getirmeye, gerilla savaşını sürekli kılmanın mekanizmasını oluşturmaya çalışacaktık.

Mevcut gücümüzü o süreçte de yine Dersim ağırlıklı konumlandıracaktık. Dersim bizim için bir nevi bir ‘üs alanı’ fonksiyon oynayacaktı. Bu bakımdan, üç mıntıka üzerinden Dersim’e yerleşmeyi planladık. Ovacık-Erzincan hattını 1. Mıntıka, Hozat-Çemişgezek ve Pertek hattını 2. Mıntıka, Dersim Merkez-Mazgirt-Nazimiye ve Pülümür hattını ise 3. Mıntıka olarak belirledik.

Ve ayrıca o yıl için, Elazığ üzerinden, Diyarbakır ve Bingöl’ün belli alanlarına yönelik küçük bir keşif birliği çıkarma, bir sonraki yıla dair bazı ön hazırlıklar yapma kararı aldık.

Aynı şekilde Karadeniz sahasına yönelik olarak da yerel Parti faaliyeti üzerinden, bir ön hazırlık yapılmasını sağlama kararı aldık. Keza buraya yönelik önceliklerimiz arasında, istihbarata dayalı, silah-

lanma amaçlı bir-iki eylem gerçekleştirmek de vardı. Bunun içinde yerel Parti faaliyetçileriyle birlikte ön hazırlıkları yerine getirecek bir askeri kadromuzu görevlendirme kararı aldık.

O yıl için belirlediğimiz bir diğer esaslı görevimiz de yayın faaliyetiydi. Daha önceki dönemlerde belli aralıklarla çıkarılmış olan, ancak 1986 yılındaki kadrosal yitimden sonra çıkarılamayan gerilla yayını Denge Partizan'ı, ilkel yöntemlerle de olsa, yeniden çıkarma kararı aldık.

Bölge Parti Örgütü (o günkü adıyla Kürdistan Bölge Komitesi), asli faaliyetleri doğrultusunda bölgeye yerleşip sorumluluklarını yerine getirene kadar, özellikle hem Parti örgütlülüğü ve hem de kitle örgütlülüğü hedefli örgütlü ilişkiler ve yapılar oluşturmayı görev edindik.

Milis ve milis örgütlülüğü oluşturmak şarttı. Ancak bunun için öncelikle silah sorununu bir dereceye kadar çözmemiz gerekiyordu. Milis silahlı bir organizasyondur. Silahlı gücümüz sadece kır gerilla birliklerinden ibaret olamazdı. Yürüttüğümüz savaşın doğası gereği köy, kasaba ve şehir merkezlerinde de silahlı güçlerimizin olması gerekirdi.

O yıl için, istihbarata dayalı nitelikli eylemler ve ama esasen de silahlanmaya yönelik eylemler gerçekleştirmeyi ön plana aldık.

Gerillaya yerel katılımlar teşvik edilecek ve bunun için özel bir gayret gösterilecekti.

Her mıntıka komutanlığı, kendi faaliyet alanının uygun muhtelif yerlerinde küçük ve yaygın depolamalar yapacaktı.

Kış üslenim faaliyetlerine ta yaz aylarından başlanılacak ve güçler buna göre düzenlenip konumlandırılacaktı.

Her mıntıka, bulunduğu alan üzerinden yerel Parti örgütlülükle-riyle yatay bağ kuracak ve böylece her mıntıka esasen kendi yaratıcı olanaklara dayanarak erzak vb. sorunlarını halletmeye çalışacaktı.

Mıntıka komutanlıkları genel karar ve perspektifler ışığında kendi somutlarında bir hareket tarzı oluşturacaklardı. Yani bir nevi özerk-tiler. Ademi-merkezi komuta sistemiyle hareket etmemiz gerekiyordu ki, gerilla koşullarında doğru olanı da buydu.

Yaptığımız düzenlemeye göre Şerif ve ben Ovacık'ta kalacaktık. Çetin'in sorumluluğunda Orhan ile Dr. Hüseyin de Denge Partizan'ı çıkarmakla görevlendirildiler ve Ovacık'ta üsleneciklerdi.

Cihan ile Volkan bir süre birlikte Hozat, Çemişgezek ve Pertek hattında faaliyette bulunduktan sonra, Cihan oradan Karadeniz hat-tında öngördüğümüz özel çalışmalara gidecekti.

Enver ve Kâzım Dersim Merkez-Mazgirt-Nazimiye hattına gideceklerdi.

Dört yoldaşımızın katledilmesine sebep olan ihbarcının cezasını infaz etmek için Rayber de küçük bir birlikle Pülümür'e gidecekti.

Agit komutasında bir keşif birliği de Diyarbakır-Bingöl hattına gidecekti. Bu birliğe, daha önceleri o yörelerde faaliyet yürütmüş olduğu için araziye ve ilişkileri bilen Bozo'yu da komutan yardımcısı olarak görevlendirdik.

Yetersizlikten ötürü bu birliğe Parti üyesi bir siyasi komiser veremedik. Mevcutlar içinde Parti görüşlerini nispeten daha iyi bilen, siyasi olarak biraz daha ileri olan Memo'yu (Refik Yaşar) siyasi eğitmen olarak görevlendirme tercihini kullandık.

Memo bu birlik için ayrıca da iyi bir tercihti. Elazığ Kürtlerindedi. Kürtçe bilmesi ve yöreyi tanınması da artı avantajdı.

Bu birliğe ayrıca Pertekli Kasap Ali'yi, Dr. Kenan'ı, Ünal'ı (Naki Gökso), Adem'i (Yaşar Sağdıç), Zelal'i ve Yılmaz'ı (Yusuf Ayata) verdik.

Bu birliğin yerel ilişkilerini ise Diyarbakır'da bulunmuş olan ve rahatça gidip gelme avantajı olan Doktor (Servet Öner) üzerinden sağlayacaktık. Gerillada kalmaya pek hevesi de yoktu Doktorun. "*Bari böyle hizmet sunsun*" diyerekten istedikleri de olduğu bu görevi, doktora verdik.

İşte komutanlık olarak bu kararları aldık ve de böylesi bir "*yeniden düzenleme*"yi ön gördük... Artık harekete geçme zamanıydı. Büyük bir sevinç ve coşkuyla Amed birliğini ve 2. ile 3. Mıntıka güçlerini yolculadık.

Ancak "*evdeki hesap çarşıya uymadı*"... Gidişlerinin üzerinden çok fazla bir zaman geçmeden, komutanlık üyesi Cihan'dan pusula geldi: Agit ile Zelal, PKK'nin çıkardığı aftan ötürü, geri gitmek istiyor, Enver de naz-nuz yapıyormuş. Gerçi Enver henüz net tavrını olarak açıklamamış, ancak mücadeleyi bırakacağını güçlü sinyallerini veriyormuş.

Bunun üzerine, komutanlığın iki üyesi olarak, Şerif ile bir durum değerlendirmesi yaptık. Yerinde müdahalede bulunup yeni düzenlemeler yapma gerekliliği ortaya çıkmıştı. Şerif, Rayber komutasındaki özel birliği de yanına alarak Hozat hattına geçti.

Yapılan değerlendirmeler sonucu yoldaşlar Amed birliğinin komutasının başına Bozo'yu getirme kararı almışlar. Memo'yu da aynı zamanda komutan yardımcısı olarak atamışlar. Ve birliğe, o günlerde gerillaya katılmış olan Kumriye Cihan (Dilan) yoldaşı da (ille de ben

de gitmek istiyorum şeklindeki ısrarını kırmayarak) ilave etmişler. Böylece toplamı sekiz kişiden oluşan birliğimiz yoluna devam etmiş.

Yüz yüze yapılan görüşmeler neticesinde Enver'in durumunu da netleştirmişler. "İki arada bir derede" olmazdı. Başlayıp yarı yolda bırakmak ve bir yığın ilişkiyi tanımak iyi olmazdı. Bu yüzden net tavır takınması istenir. Ve ayrıca sürecin başında yapılan değerlendirmelerde açık yürekli davranmamız olması yönüyle de eleştirilmiş... Neticede, "benden buraya kadar arkadaşlar" diye özetlenebilecek bir tavır geliştirmiş... Kimliği deşifre olmadığından, cebine yol harçlığı koyup, oradan yolcu etmişler.

Enver'in bu şekilde ayrılması 3. Mıntıka komutanlığında ve Cihan'ın ise zaten kısa bir süre sonra özel görevle Karadeniz'e geçecek olması 2. Mıntıka komutanlığında boşluk oluşturacağından, her iki mıntıka gücünü birleştirme ve başına da Şerif'in geçmesi kararı alınmış. Bu durumda Rayber ve Volkan komutan yardımcıları, Kâzımda siyasi komiserleri olmuş.

Şerif bütün bunları özetle anlatan yazılı bir pusula göndermiş ve başımın çaresine bakmamı istemişti... Ve böylece Ovacık-Erzincan hattının faaliyetleri arasında yer alan silah ve insan aktarımı görevi de benim başıma kalmış oluyordu. Tabii Şerif'in kendisi de Dersim merkez hattından bir kanal açmaya çalışacaktı.

Sonuçta, Dersim'de üç mıntıka komutanlığı şeklinde öngördüğümüz çalışmamız, güçler ve alanlar birleştirilerek iki mıntıka komutanlığına dönüştürülmüş oldu.

Şerif ana birliğin başında bulunacak, Rayber ve Volkan'ı daha küçük birimlerle görevlendirerek, alandaki faaliyeti üç koldan yürütmeye çalışacaktı.

O yıl hem yerel seçimler ve hem de faaliyet alanımız özgülünde, Parti ve orduyu maddi olarak destekleme kampanyamız vardı. Bu hem daha ağırlıklı bir ajitasyon-propaganda faaliyeti yürütme zemini sunuyor ve hem de seçimler vesilesiyle kitleleri daha doğrudan politize edip, devrimci-demokrat adayları seçmeleri yönünde tavır almaya, taraf tutmaya yönlendirme faaliyeti içinde olmayı gerektiriyordu.

Sürecin bu özgünlüğü de, ayrıca basın-yayın faaliyetini önemli kılıyordu... Basın-yayın birimiz, normalde ana birlik içinde ve karargâh üslenim alanında konumlandırılacaktı. Öngördüğümüz buydu. Ancak sonraki gelişmeler karargâh üslenimi sorununu sekteye uğrattı.

Böyle olunca da yeni koşullarda yapılabileceklerle yönelmek gerekiyordu.

Basım birimi, görevi gereği nispeten durağan-yerleşik olmak zorundaydı. Herhaldeki onları peşime takıp oradan oraya sürükleyemedim. Görevini yapacakdıysa, onları uygun bir yere yerleştirmem gerekiyordu. Birçok faktörü hesaba katarak gözettiğimizde, bir yaz sezonu boyunca Dewa Derviş ile Hürmek arasındaki arazide kalmaları pekâlâ mümkündü. Sağlam ilişkiler, sağlam arazi ve gerek malzeme temini ve gerekse basılan yayınların birliklere ulaştırılması kolaylığı bakımından avantajları olan bir alandı.

Ne var ki üçlü birimiz bu görevi üstlenmekte pek gönüllü değildi. Ancak sorumluluk bilinci gelişkin yoldaşlar olduğundan, kendi bireysel tercihlerini ifade etmenin ötesine geçmediler. Verilen görevi layıkıyla yerine getireceklerinden de kuşumuz yoktu.

Onları da bizi de en çok rahatsız eden yön, çoğu kere onları kendi başlarına bırakacak olmamızdı... Her ne kadar da arazi ve çevre kitle ilişkileri sağlam olsa da, yine de bir güvenlik kaygısı vardı. Bu da bir şekilde iç huzursuzluğu neden oluyordu. Haliyle de bir gerginlik oluşuyordu... Her buluşmamızda “*Bizi de yanınıza alın*” şeklindeki istemleri, aslında bu durumun bir sonucuydu. Ve her seferinde onlara “*Kalmanız gerekiyor. Gideceğimiz yerler size uygun değil*” diyerek tavır yenilemek durumunda kalıyordum. Tavrımı değiştireyim diye Dr. Hüseyin ne de çok dil dökerdi... Bazen alır birlikte birkaç gün gezdirir, sonra da tekrar kendi kaderleriyle baş başa bırakırdım. Her ayrılışımızda Dr. Hüseyin o meşhur Brejnev suratını takınır, öyle vedalaşırdı.

Tabii o dönemler basım tekniğimiz de bayağı bir ilkeldi. “*Gerilla teksiri*” denilen basit bir araçla basım yapıyorduk. Hepi topu ahşap bir çerçeve, bu çerçeveye gerdirilmiş ipek bir bez. “*Teksir*”in kendisi buydu. Yazıların geçirildiği mumlu kâğıt bu ipek çerçevenin bir yüzüne sabitleniyordu. İpek bezin diğer yüzeyine de matbaa mürekkebi yedirildikten sonra, bu düzenek kâğıtların üzerine yatırılıp, özel bir sürgü bu mürekkepli yüzeyde ileri geri çekilir ve böylece mürekkebin mumlu kâğıttan boş kâğıda geçmesi sağlanırdı. Ve işte böylece de yazı ve resimlerin kâğıda çıkmış olurdu... Kaç nüsha istiyorsanız, bu sürgüleme işlemini her seferinde yeniden yeniden tekrarlamamız gerekiyordu.

Aslında bu aracı ve malzemelerini hazır bulmamış olsaydık, muhtemelen elle veya elektrikle çalışan orijinal bir teksir makinesi getirtirdik. Ama işte hazır bulunca “*şimdilik bununla idare ederiz*” dedik ve öylece sahipleniverdik.

Bunun öyküsü de bir başka ilginç. Bu araç-gereçler aslında bizden önceki yoldaşlarımızdan kalmıştı. Ancak işin ilginç tarafı biz bunları tamamen tesadüfen bulduk.

1990 yazında, bir yolculuğumuz esnasında, akşam üzeri Hürmek ile Dewa Derviş arasındaki arazide, bir dere yatağında mola vermiştik. Kimi yoldaşlar küçük çaplı temizlik işleriyle, kimileri de öylesine laflamayla meşgulken, ayaklarını yıkamakta olan Nure gözlerini karşı yamaçtaki küçük kayalığa odaklamış, öylece orayı sorgulamaktaydı. “*Ne oldu Nure, ne gördün yine ne keşfettin?*” diye sormam üzerine, kayalıktaki bir yeri işaret ederek: “*Bak yoldaş, şu karşıda terek gibi duran yer var ya, işte onun önündeki o taşların durumu kesinlikle normal-doğal değil. Bak, görüyor musun onlar oraya özenle konulmuş. Kesinlikle oraya bir şeyler saklanmış. Gidip bakayım mı?*” dedi. “*Git bak*” dememle de yerinden fırlayıp gitti.

Bir-iki taşı kaldırdıktan sonra sevinç içinde bağırdı: “*Buldum, buldum. Buraya hazine saklamışlar*” diyerek merak ve heyecanla birkaç taş daha kaldırdı. Sonra da elini uzatıp bir şeyler çıkardı. Bize doğru sallayarak, “*Gelin, gelin*” işareti yaptı. Bir yoldaşı daha gönderdik. “*Kutsal emanetler*”mişçesine özenle kucaklayıp yanımıza getirdiler.

Naylonlara sarılıp sıkı sıkı ambalajlanmış paketleri özenle açtık. İçlerinden küçük bir ahşap çerçeve, ipek bez, mumlu kâğıtlar, birkaç kutu mürekkep, bir miktar boş A4 ebatlarında sarı saman kâğıdı ve beyaz kâğıt ve bir-iki sayı da Denge Partizan bülteni çıktı. Fakat ne yazık ki silikleşmişti yazıları pek okunur gibi değildi. Hayıflandık, keşke okunabilseydi. Yoldaşlarımız neler yazmış, merak ediyorduk doğrusu.

Duygulandık. Hüzünlü bir atmosfer oluştu. Kim bilir hangi yoldaşlarımızdan hatıralar ve izler taşıyorlardı... Daha sonra bir araya geldiğimizde Şerif’e sorduk, ancak o da Nure gibi sadece tahmin yürütebildi. Kesin bilgisi yoktu. Şerif ve Nure’nin ortak yargısı Ali Mete veya Hüseyin Tosungilden kalmış olabileceği yönündeydi... Ve bu demek oluyordu ki bu malzemeler en az dört yıldır orada alıcılarını bekliyordu. Talihli devralıcılar bizmişiz demekki.

İşte böylesi de bir öyküsü de var “*gerilla teksiri*”mizin... “*Yoldaşlarımızdan kalan bu malzemeyle işe başlayabilir, sonra daha ‘modern’ araç gereçlerle devam ederiz*” dedik ve öyle de yaptık. Mürekkep ve kâğıt takviyesiyle Çetin, Orhan ve Dr. Hüseyin üçlüsü bir yaz sezonu boyunca bunları kullanarak bir yığın bildiri-bülten ve Denge Partizan bastılar.

Bu yayınlarda tam olarak hangi konuları işlemiştik, şu an hatırıma gelmiyor. Ancak yerel seçimlere ve “*I. Körfez Savaşı*”na ilişkin bildiriler hazırladığımızı çok iyi anımsıyorum.

O yılki yerel seçimler gündemimizi epeyce bir meşgul etti. DABK'çuların, adeta kurtarılmış alan oluşturma aşamasında imiş gibi yerel seçimleri boykot etme, aday gösterilmesini yasaklama ve aday olup da seçilmiş olanların ise mühür bırakmaya zorlanmaları tutumu halk arasında ve diğer devrimci yapılar tarafından tepkiyle karşılandı ve sıklıkla tartışma vesilesi oldu.

Kitleler adeta “*iki arada bir derede*” durumunda kaldılar. Diğer devrimci yapılar seçime aktif katılma ve devrimci-demokrat adayları destekleme çağrısı yaparken; DABK'çılar ise adayları tehdit ediyor ve çekilmezlerse cezalandırılacağını söylüyorlardı. İşte böylesine yaka-yakaya gelme durumları yaşandı ve kitleler hangi tavrı desteklemesi gerektiği konusunda zorlandı. Bildiri ve bültenlerimizde bu konunun da ağırlıklı olarak işlendiğini tahmin ediyorsunuzdur.

Yani sonuç itibariyle o sezonki basın faaliyetimiz kör-topal da olsa sürdü. Yoldaşlarımız büyük bir özveri ve sorumluluk örneği sergileyerek görevlerini yerine getirmeye çalıştılar. Ortaya çıkardıkları ürünlerle mücadelemize farklı bir cepheden katkı sundular. Basın-yayın faaliyetinin gerilla savaşı içindeki yeri ve önemi bu yoldaşlarımızın katkılarıyla bir kez daha bilinçlere işlendi. İstenirse şayet, en zor koşullarda da çok ilkel araçlarla da iş yapılabileceğinin çok güzel farklı bir örneğini sergilediler. Belki kişisel olarak bir hayli yıprandılar, ama her şeye rağmen başarmış olmanın haklı gururunu yaşadıkları da kesindi.

Bölgesel basın-yayın faaliyeti daha sonraki yıllarda da sürdürülmeye gayret edildi. Teknik olarak daha gelişkin araç-gereçler edinildi. Mesela en son 1994 yılında darbecilere karşı bildiri ve yazılarımızı ve keza o yıl yapılacak olan seçimlere ilişkin bildirimimizi vs.yi bilgisayardan çıkardık... Ve ilginçtir bizden önceki dönemde yoldaşlarımız araziye “*gerilla teksiri*”ni, biz ise bilgisayar makinelerimizi, jeneratörümüzü ve bunların gereçlerini arazi depolarında zulaladık... Nerden nereye geldiğinin basit ve ama çarpıcı bir göstergesi gibi, değil mi?

1991 baharına büyük bir coşku, heyecan ve sevinçle başladık. Gidecekler, kopanlar ve saf değiştirenler olsa da, bunlar savaş ortamının, mücadelemizin olağan halleriydi. Dolayısıyla da bu türden sirkülasyonların etkisi çok fazla olmazdı.

Kavgaydı bu, hem de ölümüne, kıyasıya süren bir sınıflar savaşıydı. Elbette bilincindeydik ölümlü kayıplarımız da olacaktı. Nitekim bu acı gerçek yüzlerce örneğiyle de yaşanageldi. Ancak ne var ki bu doğallık, yine de ölümlü kayıpların kabullenilmesini kolay kılmaya o kadar da yeterli falan gelmiyor.

1991 yılının yüreklerimizi dağlayan ilk ölümlü kayıp haberi 19 Mayıs'ta, İstanbul'dan ulaştı. İsmail Oral ve Hatice Dilek yoldaşımız, Kadıköy Hasanpaşa'da bir evde kuşatılmış ve Hatice yoldaşın küçük çocuğunun gözleri önünde hunharca katledilmişlerdi...

Bu, devletin açıktan oç alma amaçlı bir misilleme saldırısıydı... Çatışma falan değildi, kamuoyuna açıkça resmi yalan söylenmişti. Evi basmış, silahsız iki komünisti bir çocuğun gözleri önünde alçakça katletmişlerdi.

Hedef elbetteki İsmail'di. Hatice'nin "*suçu*" o an orda bulunarak katliama tanık olmasıydı. Hedef İsmail'di çünkü düşmana göre son dönemlerde ivme kaydeden mücadelenin ardındaki beyinlerden biriydi o. Yükselişi önlemenin bir yoluydu, "*bir şekilde safdışı etme*" yöntemi! Anlaşılmayan bir şey yoktu aslında, çünkü kontra hukukuydu yürürlükte olan. Ve bu bir devlet politikasıydı. Kürtlere, komünistlere, devrimci sosyalistlere, devrimci demokratlara ve Kızılbaşlara karşı yürürlükte olan bir devlet politikası!..

İkinci ölümlü kayıp haberi Elazığ-Palu kırsalından geldi. Daha İsmail ile Hatice'nin acısı soğumamışken; 28 Mayıs'ta 4 Partizan yüreğin yiğitçe vuruşarak ölümsüzler kervanına katıldıklarının bilgisi ulaştı. Grubun diğer üyelerine yönelik ise art arda operasyonlar yapılmaktaymış.

Daha sonraları öğrenecektik için aslını-astarını. Meğerse grubumuz bir konaklama esnasında iki köylü tarafından görülmüş. Güvenlik gerekçesiyle, yani anlaşılır makul bir gerekçeyle köylüleri alıkoymuşlar. Ancak hatalı bir tutum sergileyip, daha karanlık olmadan, biraz erkenden salıvermişler...

Tabii araya çok bir zaman girmeden etrafları sarılmış. İhbarı o iki köylü mü yaptı, yoksa başka görenler mi oldu, onlar mı yaptı bilinmez.

Kuşatılan Partizanlar teslim ol çağrılarına ateşle karşılık vermişler ve böylece amansız bir çatışma başlar. Grup komutanı Bozo (çok da net ifade edilebilen bir durum değil aslında) daha çatışmanın başındayken gafil avlanıp düşmanın eline düşmüş. Yaşam ile ölüm tercihi sunulmuşmuş. "*Fırsat verilirse devletime hizmet sunmaya hazırım*" diyenlerdenmiş meğerse... Daha iki dakika önce safında olduklarına karşı yürütülen savaşın unsuru olmuştur artık. O artık bir kontra elemanıdır ve devletine sunacağı kirli-kanlı hizmet karşılığında yaşamını satın almıştır.

Grup, Bozo'nun ihanetinden bihaber, çatışmaya devam etmiş. Gidip de dönmeyen ve akıbeti belirsiz kalan komutanın yerini, komutan yardımcısı olarak Memo almış.

Memo'nun buyrukları altında, Parti sloganlarımız eşliğinde yiğitçe bir direniş sergilemiş Partizanlar.

Ne fayda ki güçler denk değildir. Tecrübesiz, küçük ve az cep-haneli bir Partizan müfrezesinin karşısında, ağır makineli silahlarla donatılmış ve takviye alabilir koca bir düşman bölüğü vardır...

Kısa aralıklarla artarda vurulup düşmüşler toprağın bağına. Dört karanfil yıldız olup göğe yükselmiş: Memo (Refik Yaşar), Adem (Yaşar Sağdıç),⁵ Dr. Kenan (Yusuf Ekinci) ve Dilan (Kumriye Cihan).

Yılmaz (Yusuf Ayata) kolundan yara almış, ama neyse ki yarası ağır değilmiş... Gruptan geriye kalan üç Partizan, akşam karanlığı çöktüğünde, kısa bir durum değerlendirmesi yaptıktan sonra, çatışma alanından vurup çıkma kararı almışlar.

İlçe merkezine inen üç Partizan, buradan bir arabayla Mazgirt arazisine geçmiş. Ancak Bozo alçağının marifetiyle yoldaşlarımızı kısa bir süre sonra tekrardan kuşatılmış. Bozo alçağı "*Kaçıp kurtuldum. Randevu verin buluşalım*" diyerek sağa-sola haber salmış.

Nerden bilsinler bunca alçalacağını? İnanmış ve randevu vermişler... Randevuya gitmiş ve tuzağa düşmüşler. Tekrardan zorlu bir çatışmaya tutuşmuşlar. Naki Gökso (Ünal) yaralanmış. İşin kötü tarafı bağlantıları kopmuş ve ayrı düşmüşler. Artık her biri kendi başının çaresine bakmak durumundaymış.

Naki, barınağa girmek üzereyken gelen yoldaşlardan biriydi. Yol bilmez, iz bilmez garibim. Yörenin de insanların da yabancıydı.

Sonradan öğrenecektik başına nelerin geldiğini... Akşam karanlığı bastırıldığında o yakınlardaki bir mezraya gitmiş. Çaldığı kapıyı yaşlıca bir ana açmış. "*Ana yaralıyım bana yardım et*" demiş. Ana perişan, düştü düşecek gibi zar zor ayakta durabilen bu genci elinden tutup samanlığa götürmüş. Yemek yedirip yarasını sarmasına yardımcı olmuş. Fakat ne çare ki yara ağır vakaymış ek bir şey yapamamışlar.

Sabah kan izlerini takiben gelip kapıya dayanmış düşman güçleri. Ana çaresizce çırpınmış, yemin billâhla kimsenin olmadığına inandırmaya çalışmış. Ancak kan izleri kadıncağızın yeminlerini boşa çıkarıyormuş... Samanlığa girip seslenmişler "*Biliyoruz buradasın. Teslim ol!*" demişler. Tüfeğinde patlatacak mermisi kalmamış olan yaralı partizan, teslim ol çağrısına sloganlarımızı patlatarak karşılık vermiş... Anlamışlar mermisinin kalmadığını. Üşüşmüşler tepesine, kapıp dışarı çıkarmışlar. Hemen oracıkta, o yaşlı ananın gözleri önünde işkenceli sorguya almışlar, "*Diğerleri nerde? Arkadaşlarının yeri-*

5 Sonraki yıllarda Karadeniz kırsalında ölümsüzler kervanına katılacak olan Münire Sağdıç'ın sevgili abisi... Meğer mizaçları ne de çok birbirine benziyormuş... Sevgiyle anyorum her ikisini de

ni, barınakların, sığınakların, depoların yerini, size kimlerin yardım ettiğini söyleyeceksin” demişler. Cevaben yine sloganlarımızı haykırarak karşılık vermiş.

Düşman rütbelisi bu direniş ve meydan okuyuş karşısında aciz durumdadır... Tıpkı Perihan Çolak'ta olduğu gibi, çekmiş tabancasını ve Naki Göksu yoldaşı oracıkta alçakça katletmiş.

Sonraları o köye, o mezraya ve o yaşlı anamıza biz de uğradık. Yoldaşımızın akıbetini bir kez de bize anlattı. Evladı gözlerinin önünde işkenceyle ve kurşunlanarak katledilen bir ananın tarifsiz acısı içindeydi. “Ondan duyduğum son sözler hiç aklımdan çıkmıyor, ‘Faşist katiller’ dedi, ‘bu yaptıklarınızın hesabını er geç vereceksiniz!’ diye bağırdı rütbelinin suratına. İşte o esnada çekip sıktı kafasına. Çaresizce çırpındım, engel olamadım, koruyamadım evime sığınan yaralı şahanıma” dedi, yanaklarından süzülen sessiz gözyaşlarını eşarbinin ucuyla silerken.

Bozo alçağı yeni saflarında kendini kabullendirme ve kanıtlama isterisine tutulmuştu. İhanetin kapısı bir kez aralanmayı, insan ruhunu bir kez satmayı görsün, nerede duracağı, nerelere uzanacağı hiç belli olmaz...

Acelesi vardır, ihaneti duyulmadan yapması gerekenler vardır alçağın. Bunların başında da besbelliydi ki gerillayı tuzağına düşürtüp imha ettirmek geliyordu. Şerif'e ve bana randevu gönderdi. Neyse ki Şerifgil randevuya gecikmiş. Böylece de tuzağa düşmekten tesadüfen kurtulmuşlar. Köylüler Bozo'yu 25-30 kişilik kontra gücüyle gördüğünü söyleyince de işin aslını anlamışlar. Bunun üzerine halkı bilgilendirip uyarılmışlar. O ulaşmadan kendileri Kasap Ali ile Yılmaz'a ulaşmışlar... Yaralı Yılmaz'ı da tedavi için batıya göndermişler.

Bozo, bana da Hüseyin Tosun'un birinci dereceden bir yakınıyla ulaşmaya çalıştı. “Dewa Derviş'e git, oradan Zeynel'e ulaşırısın” demiş. Arkadaş pusulayı köylülere teslim edip geri dönmüş.

Gönderdiği pusulada, Palu'daki çatışmadan ve ayrı düştüğünden bahsetmiş ve randevu vermişti. Randevu yeri olarak da bir önceki kış kalınan Dewa Derviş'in arkasında barınağın bulunduğu konaklama alanını vermişti.

Tabii ki bizim henüz ne olup bittiğinden haberimiz yok. Randevuyu almışken gitmemezlik olmazdı, elbetteki gidecektik. Fakat söz konusu bir randevuya, her halükarda tedbirli olmakta fayda vardı.

İşte biz de tedbir icabı doğrudan randevu yerine gitmeyip, kendimizce uygun bulduğumuz daha gerilerde bir yerde konumlanıp beklemeye başladık. Orman içi olduğundan, uzaktan her yeri görme-denetleme imkânı yoktu. Randevu saati geldiğinde hemen kalkıp gitmedik. Biraz beklemek iyi olacaktı. Bu tedbir vardıysa bizden önce konumlananlar onları harekete geçirecekti. Nitekim öyle oldu. Randevu saati geçtikten bir süre sonra ortalığı kurşun sesleri kapladı. Kaldığımız sırtın öbür yüzündeki ormanlık saha dört bir yandan kurşun altındaydı. Yani eskaza o yüzde bir yerlerde konumlanmış olsaydık, kesinlikle kurşun yağmuru altında kalmış olacaktık.

Tabii başka herhangi bir ön bilgiye sahip olmadan bu yaşananlardan hareketle kesin bir hüküm veremezdik. Ama elbette bir olasılık olarak bir ihanet durumunun olabileceği aklımıza geldi. Gerçek durumu ise yine köylülerden öğrenecektik. Bozo ormanı tarayan özel timin içindeymiş.

Ve böylece Bozo'nun gizlisi saklısı da kalmadı. Başladı açıktan oynamaya. Halktan birçok insanı gammazladı. Birçok kişi işkence gördü, hapis yattı. Birçok konaklama yerine baskınlar yaptırdı. Geçiş yollarına pusular attırdı... Keza 1993 kışında Pülümür-Yel Dağı'ndaki barınağımızın yerinin nokta olarak belirlenmesinde, Partizanlı biriymiş numarasıyla çevre köylerde istihbarat çalışmasında da bulunmuştu. Keza bu alçağın, 1994 darbesi sonrası süreçte, Keban barajında dört milisin katledilmesinde bir fiil görev aldığı da görgü tanıklarının beyanları arasındadır vs. vs.

Bozo (Yusuf Geyik Dersimli) 1987 ayrılığında DABK saflarında kalmış. Diyarbakır faaliyetçileri arasında yer almış ve askeri olarak yararlı hizmetlerde bulunmuş biriymiş. Bu arada güya bir kadın gerillaya sevdalanmışmış. Rivayet odur ki bu arkadaşı taciz etmişmiş. Bunun üzerine Bozo'yu sorguya çekmişler. Suçlamayı kesin bir dille reddetmiş. Ancak henüz daha bir karar verilmemişken, cezalandırılacağı korkusuyla kaçıp Şerifgile sığınmış. DABK'çılar "*bize vereceksiniz*" diye bizimkileri sıkıştırınca, bu kez de bizim saflardan kaçmış (Yıl 1989. Benim kırsala gidişimden kısa bir süre önce). Ve 1990 sonlarına kadar Dersim'in birçok yerinde tek başına dolanıp durdu. Halk da sahiplenip, korudu. Sevilen ve itibar gören biriydi de vs. vs. 1990 sonlarında Cihan ve Volkan ile buluşmuş. Cihan ile zaten önceden tanışıyorlar. Fırar öncesi bir-iki ay birlikte kalmışlar... İkna olmuş ve örgütlü mücadeleye geri dönmüştür.

O kışı barınakta birlikte geçiren Cihan, komutanlığa verdiği sözlü raporda, herhangi bir olumsuz özelliğinden bahsetmedi. Kazanıldığını, dönüşüm sağladığını ve güvenilir biri olduğunu ifade etti. Zaten

görevlendirmeyi de, Cihan'ın bu değerlendirmesini referans alarak yaptık. Askeri olarak tecrübeli bir gerilla ve yöreyi biliyor olması sebebiyle de göz ardı edilebilecek bir unsur değildi. Bu özelliklere sahip unsurlar ihtiyacımız da vardı üstelik. İşte böylesi bir realite içerisinde geçici bir görevle, Diyarbakır birliğine komutan yardımcısı olarak atamakta pek bir sakınca görmedik... Ancak Agit'in sonradan ortaya çıkan tutumu gelişmelerin seyrini değiştirdi. Bozo gruba komutanlık yapabileceğini söyleyince, yoldaşlar bunu görüşüp kabul ediyor ve böylece birlik yoluna devam ediyor.

Şu açık ki; bir an önce bir şeyleri yerleştirme-oturtma ve faaliyeti biraz daha yükseltme ihtiyacının basıncı altında, maalesef bu türden kusurlu davranışlar rahatlıkla kabul görebiliyor. Normal koşullarda Bozo gibilerinin durumu elbette ki daha ince eleyip sık dokumayı gerektiren bir durumdu. Burada her halükârda kusurlu bir yaklaşımımız söz konusudur.

Ve ama öte yandan şunu kabul etmek gerekiyor ki sıcak mücadele ve kritik süreçlerde, ya da bir tür geçiş aşamalarında her şeyi "*kitabına uygun*" olarak yapma şansınız olmayabiliyor. Yapmaya kalktığınızda da birçok şeyi daha farklı sonuçlara vardırabiliyor... Lehte ve aleyhte bir yığın gerekçe sayılıp dökülebilir ve işte bu "*ince eleyip sık dokuma*" "*mükemmeliyetçi*" yaklaşım içinde zaman ve olanaklar pekâlâ da heba olup gidebiliyor... Yani şunu demek istiyorum: Bu türden özel koşullar sizden bazen daha fazla cüret, daha fazla atak ve daha fazla özveri bekler. Bunları gösteremezseniz, maalesef treni kaçırmış olursunuz.

Yola çıkmak ve kimi eksiği-gediği de yolculuk esnasında, yaşamın canlı devinimi içinde tamamlama yaklaşım ve tutumunun gösterilmesi gerekiyor. Kayıpları, fireleri ta en baştan ve elbette mümkün olabilecek en asgari boyutuyla göze almak gerekiyor. Aslolan, başarılması gereken şey, yola çıkarılanları sürekli bir şekilde besleyip takviye ederek yolculuğun sürmesini sağlayabilmektir. Evet, maalesef ki o yolu yürüyebilmenin diyalektiği biraz da budur.

Palu çatışmasında yitirdiğimiz Partizan yüreklerden Yusuf Ekinci ve Kumriye Cihan yoldaşla karşılaşma tanışma şansımız olmadı. Kumriye zaten o son bir aylık süre içinde mücadeleye katılmış. Sivil yaşamından tanıyıp tanıyamadığımı da çıkaramadım (Yoldaşın yayınlanmış herhangi bir fotoğrafı da yok nedense).

O çatışmada yitirdiklerimizden Yaşar Sağdıç (Âdem) ile Refik Yaşar (Memo) yoldaşla, kısa dönemli de olsa, birlikte faaliyet yürüttük.

Refik yoldaş Elazığ Kürtlerindendi Yüksekokul'dan gelen genç ve dinamik biriydi. Onun gerillaya katılımı da, adeta bir sınavdan geçerek olmuştu. Pülümür-Kepir çatışmasından geçerek gelmişti. İyi bir performans sergilemiş, yoldaşlarının sevgi ve güvenini kazanmıştı.

Bir kış süreci birlikte kaldık. Canan ile Nuran'ın en iyi anlaşmaları arkadaşlarından biriydi. Onların hayret dolu bakışları altında girişir hamur yoğurur ve ekmeğe pişirirdi. Okuldaki branşı da aşçılıkmiş meğerse.

Kitleler nezdinde kendisini sevdiren saydıran ve doğru tarzda ilişki geliştirebilen biriydi... Gelişerek iyi bir kadroya evrimle potansiye-line fazlasıyla sahipti... Memo'yu çok ama çok erken yitirdik.

Yaşar Sağdıç ise Erzincan'ın Kürtlerindendi. Aynı zamanda o, 'yeni nesil' bir İstanbulluydu.

Karayağız, sıırım gibi bir delikanlıydı. Suskun-sakin ve ne yaptığından zerre kadar kuşkusu bulunmayanların rahatlığına ve özgüvenine sahipti.

“Biz ailecek Partizanlıyız yoldaş. Babam Libyalı işçilerdendi. Ailemizin ilk Partizanlısıdır. Biz onun öğrencileriyiz. Bir de 'kara kız' dediğimiz kardeşim Münire var. Muhtemelen o da birkaç yıl sonra gerillaya katılır” demişti bir özel sohbetimizde.

Bir seferinde gündüzü bizim köyde geçirdik. Beş altı kişilik küçük bir birliktik. Adem yoldaşı o sıralar pek yanımdan ayırmazdım, birlikte gitmiştik. Cemal Ağa'nın huyudur, mutlaka arkadaşlarımı gözden geçirip not verdi. Adem yoldaş konusunda karar verememiş, ikircikte kalmıştı. Adeta kapalı bir kutuydu, nasıl bilebilsindi ki Cemal ağa... Ama yolu yoktu, Adem'in kalın zırhının altındaki gerçek her ne ise Cemal ağa ona ulaşmanın kendince bir yolunu bulurdu. Nitekim o gün bir punduna getirip Adem ile derin bir sohbe girdi. Tabii bizden uzakta, başbaşalar... Sonra Cemal Ağa çıkıp yanıma geldi, *“Yani bakilem, görüldüğü gibi değil ha! Bu Adem iyi, mert bir adama benziyor. Önce gözüm pek tutmadı, pısrık, mıymıntı bir hali var gibiydi. Akli sanki geride bıraktıklarında kalmış gibiydi. Sonra çektim konuştum ha. Yanılmışım ulan yani. Adam gibi adammış bu senin Adem oğlan. Yanından ayırma! Ulan yani insanın güvenerek sırtını dayaya-cağı arkadaşları olmalı ha!”* dedi.

Bunları Adem yoldaşa anlattığımda mahcup bir edayla sevinmiş ve gururlanmıştı.

Adem yoldaşın kavrayışı güçlüydü. Benim nazarımda askeri olarak yetkinleşebilecek bir komutan adayıydı. Bazı tipik özellikleriyle bende Ali Uçar yoldaş çağrışimleri yaratırdı...

Parıldayan Partizan yıldız kümesinin bu beş genç üyesini bir kez daha sevgi ve saygıyla anıyorum.

1991 yılında yitirdiklerimiz maalesef ki bunlarla sınırlı kalmadı. Haziran ayında Aliboğazi'nde çıkan çatışmada DABK saflarında örgütlü olan Ali Asker Doğan'ı ve keza Tokat'ta bir evde kurulan hücre pususunda katledilen Hasan Toy ve Orhan'ı (Yozgatlı Aydın Yıldırım) yitirdik. Ardından 28 Ekim'de Hozat-Kurukaymak köyünde Çorumlu, matematikçi Huriye Çıtak'ı düşman güçlerinin bir pususunda ölüm-süzler kervanına uğurladık.

Palu'da verdiğimiz kayıpların ardından, Amed faaliyetini yeniden organize edebilecek güç ve imkânlarımız olmadığından, o yıl için öngördüğümüz programı iptal etmek zorunda kaldık.

Şerif, Cihan ve Kâzım komutasındaki ana birlik, 2. ve 3. Mıntıka faaliyetlerini birleşik faaliyet şeklinde ele alarak, güçleri somut görevlendirmelerle yeniden düzenledi. Buna göre Meral (Süheyla Dağdeviren), Xezal (Zöhre Kabasakal), Onur ve Pir Ahmet'ten oluşan Rayber komutasındaki küçük bir birliği, Pülümür-Kepir ihbarcısını cezalandırmak üzere, Volkan komutasında bir birliği Hozat, Çemişgezek ve Pertek hattında kitle faaliyeti yürütmek üzere ve Şerif ile Kâzımise Dersim merkez ve Mazgirt hattına geçerek oradaki faaliyeti yürütmekle görevli kılınır.

Bu görevlendirme ve düzenlemeler yapıldıktan sonra, belirlenen randevuda tekrar bir araya gelmek üzere vedalaşıp ayrılırlar.

Rayber komutasındaki birliğimiz, gerçekten özverili bir gayretle gidip Ali Dalkılıç hainini alır ve öngörülen cezanın infazını gerçekleştirir.

Bu özel görevi yerine getirdikten sonra Pülümür-Kırmızı Köprü hattındaki köylerde kitle faaliyetine yönelirler. Ve keza uygun buldukları bir arazide kışlık üslenim hazırlıklarına da girişirler. Ancak erzaklarını getiren kamyonun ele geçmesi sonucu bu iş sekteye uğrar... Ana birlikle buluşmak üzere yola koyulurlar.

Bir köy girişinde kılavuzları Pir Ahmet ile irtibatları kopar. Düşman köye pusu atmıştır. Zorlu bir çatışmanın ardından, kayıp vermeden geri çekilmeyi ve gidip ana birlikle buluşmayı başarırlar.

Bu özel görevli küçük gerilla birliğimizin üyelerinden sadece Onur ve Rayber hayattalar. Meral ve Xezal'in akıbetlerinden önceki

bölümlerde bahsettim. Pir Ahmet 1994'deki ayrılığa darbecilerin safında kaldı. 1995 yılında, bir yayla yerinde Erzincanlı avcılarla girilen bir çatışmada yaşamını yitirdi. Onur'u, rahatsızlığından ötürü 1992 yaz başlarında batıya gönderdik. Tedavi olup gelecekti güya. Ama gelemedi, katıldığı bir kamulaştırma eylemi sonrası tutsak düştü. Sonra bir punduna getirip özgürlüğe kanat çırpı. “*Dersim'e gidemiyorsam, Karadeniz'e giderim*” deyip, farklı bir alanın dağlarına çıktı. Sonra nasıl olduysa tekrardan yakayı kaptırdı. Galiba hâlâ tutsak Partizanlardan biri.

Rayber 1995'teki kopuşmada bir ara “*birlikçi*” Orhan ile “*birlikçiler*” olarak takıldıysa da daha sonra Genco ve Ali Ekber dışındakiler, cümbür cemaat “*Uzun Yürüyüşçü*” oluverdiler. Sonra Dersim kırsalını boşaltıp başka alanlara geçtiler. Daha daha sonraları tutsak düştü. “*Uzun Yürüyüş*”leri de galiba nihayete erdi. Mücadele adına herhangi bir örgütsel yapı içinde midir, yoksa “*tek tabanca*” mı takılıyor bilmiyorum. Şunu biliyorum ki Rayber de diğer birçokları gibi bir şekilde “*heder olan*” değerlerimizdendir.

Volkan komutasındaki gerilla gücümüz, belirlenen alanı hızlı bir tempoyla turlamış, yerleşik ilişkilerimizden gerilla saflarına birkaç yeni savaşçı kazanmış, bir köy düğünü vesilesiyle oraya gelen düşman gücüne pusu atmış ve keza kendilerine karşı atılmış olan bir-iki pusu-yu da başarıyla boşa çıkarabilmişti... Bu gerilla gücümüzün sergilediği pratik hiç de fena bir performans değildi.

Şerif ve Kâzım komutasındaki gerilla gücümüz Dersim merkez ve Mazgirt köylerinde yoğunlaşmış ve daha önceki dönemden hakkında ölüm kararı bulunan iki ihbarcıyı ele geçirip cezalandırmıştı. Keza yerel ilişkilerimizden gerillaya yeni savaşçılar aktarmışlardı. Özlem Sürgeç (İsyan), Yıldız Ayrış (eylem), Suzan Baran (Dilan), Şafak, Haydar ve sanırım birkaç kişi daha, işte bu sezonda gerillaya alınan yerel ilişkilerimizdendiler.

Zeynel olarak benim komutam altındaki gerilla gücümüz ise Ovacık, Munzur yaylaları ve Kemah'ın bir kısım köylerini de kapsayan ve Mercan Dağı eteklerinde bulunan Erzincan köylerinde yoğunlaştık.

Basım birimiz ilk acil işlerini hallettikten sonra, onları da yanımıza alarak Ovacık'ın Mercan vadisi ve “*Yasak Mıntıka*” hattında bulunan köylerinde faaliyete çıktık.

Bu faaliyeti yürütüyorken, Hürmek'e verilmiş bir randevu ulaştı. Mecburen döndük Hürmek'e. Meğerse gelen Hüseyin Karakuşmuş. Kemah'ın Gamarik köyünde oturan, aslen Ovacık-Tornova köylerin-

den olan eski mahpushane arkadaşımız Turan Talay'ı kılavuz yapıp çıkıp gelmiş. Önce Şahverdi'ye gelmişler, oradan kardeşim Ali'yi önlere katıp Hürmek'e gelmişler.

Karakuş yalnız da değildi. Firar çalışmalarımızda çokça emeği geçen Cemal ve dışarıda bizi karşılayanlardan sevgili Nazif Töre, keza 1992 yılında İstanbul Maltepe'de vurularak yıldızlaşan Partizanlar arasında yer alacak olanlardan Hasan Demir yoldaş da vardı.

Nazif ve Hasan gerillaya katılmak üzere, diğerleriye ziyarete gelmişlermiş. Ancak ne var ki kısa bir süre sonra Hasan'ı da geri göndermek zorunda kaldık. Ciddi şekilde sedef hastalığından muzdarip olmasına rağmen çıkıp dağa gelmiş. Hastalığını da sır gibi saklamış. Tesadüfen öğrendim. Paçalarını sıyırmış bacaklarıyla uğraşıyorken yanına gitmiş ve yaralarını o zaman görmüştüm. Ne olduğunu sormam üzerine de sedef hastası olduğunu anlattı. O haliyle çıkıp dağa gelmiş olması inanılır gibi değildi... Kesin tedavisi olmayan, belli aralıklarla da nükseden bu lanet hastalığıyla dağ koşullarında yaşamayı kabul edilebilir bir şey değildi... Neyse sonuçta azim ve kararlılığına, yiğitliğine ve zirvesine hak ettiği övgüleri sayıp dökerek geri dönmeye zar zor ikna edebildik. Gelmişken, bari geldiği bir işe yaramış olsun diyerek silah ve bombalar konusunda kısa bir eğitimden geçirdikten sonra geri gönderdik.

Gidişinden takriben bir yıl kadar sonra 19 Temmuz 1992 tarihinde, Emre Bilgin komutasındaki şehir gerilla müfrezemiz Maltepe'deki bir örgüt evinde kuşatılır. Adanalı Ramazan Ceviz, Karslı Nurgül Yaşar, Bursalı Hasan Demir ve İstanbullu Emre Bilgin ölümsüzler kervanına katılır.

Karakuş sevindirici güzel haberlerle de gelmişti. Mesela Ortadoğu sahasında (sanırım Beka Vadisi'ndeydi) artık bir askeri kampımız varmış. Batıdan ve yurtdışından on-on beş arkadaş da eğitime gönderilmiş. Ayrıca hatırı sayılır oranda silah ve cephane alınmış. Bunlar arasında roketatar ve makineli tüfek de varmış. "*Hemen yakın bir tarihte ilk posta silahımız gelecek*" dedi. Eee, buna elbette sevinilirdi.

MK Parti konferansını batıda yapma kararı almışmış. "*Gerilla bölgeleri delegeleri buna göre hazırlığını yapsın*" dedi.

Ha bu arada Turan Talay'ı yerleşik faaliyet yürütmeye ikna ettiğini de çığlatıverdi. Silah ve insan aktarımı konusunda görev almayı kabul etmiş.

Turan'ın tekrardan örgütlü mücadeleye ikna edilmiş olmasına sevindim. Bunlar hakkını teslim etmek gerekir ki Karakuş'un ısrarlı çaba ve emeklerinin sonucuydu. Kesinlikle hemen hemen tüm eski tanışlarının peşine düşmüş ve kalmışsa içlerinde küllenmiş küçük bir

kıvılcım, onu azimle harlamaya ve kişileri yeninde mücadele saflarına katmaya çalışıyordu. İşte Turan da bunun örneklerinden biriydi.

Turan köye yerleşmiş arıcılık yapıyormuş. Arıları arazide bırakıp gelmişmiş. Bu yüzden de erkenden dönmesi gerekiyormuş. Kendisiyle bağlantı kanalları ayarlayıp yolculadık.

Karakuş sanırım yanımızda on gün kadar kaldı. Sonra da Cemal ile birlikte geri döndü.

Şerif ile konuşmuştuk, merkezi konferans şayet gerilla alanı dışında, başka bir yerde yapılacak olursa, Şerif de ben de irademizi başka delege yoldaşlara devredecek ve konferansa gitmeyecektik. Bölgemizin üçüncü delegesi ise açısından herhangi bir problem yoktu, o konferansa katılmak için alandan rahatlıkla ayrılabilirdi. Karakuş ile bu durumu konuştuk. Mevcut durumda (Enver'in mücadeleyi bıraktığı, komutanlık üyesi Cihan'ın özel görevle bölge dışında olduğu böylesi bir durumda), komutanlık üyesi Şerif ve benim güçlerimizin başından ayrılmamız iyi olmazdı. Bu hem bölgenin kadrosal gücünün bölgede bulunmaması ve hem de onca insanı, daha çok yeni olan alt düzeyli komutanlara bırakmak olurdu ki, bu her iki bakımdan da iyi olmazdı.

İyi olmazdı, çünkü bu gidiş gelişlerde herhangi bir engellenmenin yaşanması durumunda, silahlı güçlerimizin aynı zamanda “merkezi önderliği” misyonu oynayabilecek durumda olan ve bir bakıma da bir tecrübe ve birikimi de kendisinde cisimleştiren kadrosal tüm gücünün bir anda buharlaşıp gitmesi sonucunu doğuracaktı.

Özellikle de daha yeni yeni toparlanıp ayağa kalkmakta olduğumuz bu nazik süreçte bunu göze almak hiç mi hiç doğru olmazdı. Önderlikte yer alan kadroların hiç olmazsa “çekirdek kadro” kategorisinde bulunanlarını koruyabilme, onları uzun soluklu kılabilmek ve misyonlarını, artan tecrübe ve yetkinleşmelerle daha iyi bir şekilde yerine getirebilmelerini sağlama bilinç ve sorumluluğu, aslında bir örgütün başta gelen örgütsel politikalarından biri olmak zorundadır. Ama maalesef bizde bu yön hep problemlidir. Stratejik önderlik misyonu üstlenmiş birçok kadrosal gücümüz, hiç de gerekli olmadığı bir şekilde, günübirlik pratik koşuşturmalarla hem güvenlikleri hiçe sayılmakta ve hem de bu pratiğin boğuntusuyla kendi asli görevini, gerçek misyonunu yerine getirme olanağından önemli oranda mahrum bırakılmış oluyor. Daha alt düzeyli kadroların pekâlâ yapabileceği şeyler, hiç de gerekliliği yokken, bu merkezi önderlik kadrolarının önüne yığılırsa, haliyle onlar dar-pratiğin boğuntusu içinde kendi asli sorumluluklarıyla yoğunlaşamayacaklardır vs. vs. İşte bunlar bizim Parti gerçekliğimizde öteden beri yaşanagelen handikaplarımızdandı. Ve öyle ilginç bir algılanış ve psikolojik basınç oluşmuş ki kimse

bunlara kolay kolay itiraz etmiyor ve deęiřtirmeye yeltenmiyor da. “Korkaklık”la, “rahata dūřkūnlük” ve “būrokratlařma” ile anılmak istememe gibi bir bilinçaltıyla hareket ediliyor olsa gerek ki, aynı kısır dōngū sūrgit devam ediyor ve biz habire tepeden tırpanlanıyor olmanın gūdūkleřtirici kısıkcacı içinde çırpınıp duruyoruz. ūnkū bu tarz bir dar-pratik kořuřturma ortamında hem heder olup tūkeniyor ve hem de dūřmanın çok yōnlū saldırılarına daha açık hale geliyor idik.

İřte ben kendi somutumda, gūcūm yettięince bu kısır dōngūyū kırmayı hedeflemiřtim. Somut konu ōzgūlūnde çok çok zorunlu bir gereklilik oluřmadıkça o kořullarda bōlgeden ayrılmayı doęru gōrmedięinden, konferansta irademin temsilini Karakuř’a devrederek gitmeme yōnūnde tavır belirledim. Aynı Őeyi komutanımız olarak řerif’te uygulamıř oldu.

Ve yine bu anlayıř gereęince bōlgedeki savařçı yapının kurmay heyetinin çekirdek kadrosunun hem korunması bakımından ve hem de dar-pratik kořuřturmalar boęuntusunda kendi asli fonksiyonundan uzaklařmasının ōnūne geçilebilmesi bakımından, kendi gerçeklięimiz ōleęinde de olsa, “karargāh ūstlenimi” řeklinde bir konumlanmanın gereklilięini ōne çıkarıp kavratmaya çalıřtım. Sonraları bu anlayıř ve tutumumdan ōtūrū bařta Laz Nihat olmak ūzere bir-iki ham kafalı yoldařın “būrokratik”, “savař aęalıęı” tūrū alıřtık basit ithamlarına muhatap olduysam da, hiç de umrumda olmadı; doęru tarzın hayat bulması ısrarımdan zerre kadar geri adım atmadım.

1990 yılı yaz sonları mıydı, yoksa 1991 yılı yaz bařları mıydı, doęrusu řu an tarihini net anımsayamıyorum, “pilot bōlge uygulaması” bazında, Ovacık’ın iki kōyūnde, “kōy komitesi” oluřturduk. Kōylūlerin kendi kendilerini yōnetmelerinin, komřular arası yařanan sorunların ōzūmūnū kendi ortak iradeleriyle ōzūme kavuřturmanın ve keza dayanıřma ve birlik ruhunu geliřtirip pekiřtirmenin bir aracı olarak ōngōrmuřtūk.

Elbette bunu tepeden inme, emrivaki yapmadık. Her iki kōyde de kōylūlerle toplantılar gerçekleřtirdik. Őnerimizi tūm yōnleriyle onlarla tartıřtık ve genel kabul gōrmesini saęladık. Yani tamamen onların oluruyla oluřturuldu. Yetki, gōrev ve sorumluluklarını hep birlikte belirledik. Komiteye ōnerdiklerimizde oldu elbet, ama sonuçta onlar kendi oylarıyla belirlediler.

Perspektif olarak, kitle tabanına sahip olduęumuz, Parti otoritemizi genel olarak benimseyen kōylerde bu tūrden yerel ōzerk yōnetim modelleri oluřturma yaklařımından hareket ediyorduk. Farklı siyasi

görüş mensubu olmalarına bakmaksızın, köyün tüm insanları bu oluşum içinde yer alabilecekti. Görev ve yetkileri somut ve net olarak belirlenecek, denetime ve hesap vermeye açık olacaktı. Görevden alma da yine köylülerin genel iradesine olacaktı vs. vs.

Şahverdi ve Işıkvuran köylülerinin genel kabulüyle oluşturulan bu her iki köy komitemizin 1993 yazına kadar faaliyetlerini sürdürdüklerini biliyorum. Sonrası süreç hakkında somut bir bilgim yok. 1994 darbesi sonrasında alana tekrardan döndüğümde gördüm ki her iki komitemiz de dağılmıştı. Canlandırıp sürdürülmesini görev edinen birileri olmayınca, kendiliğindenciliğin seyrinde işlevsizleşip sönmüşler. Bir kısım üyeleri hâlâ köydeydiyse de, onların da kendi başlarına yapacakları fazla bir şeyleri yoktu...

Diğer bir kısım yoldaşın kendi inisiyatifleriyle önyak olduğu bir-iki köy komitesi örneği daha vardı. Ancak onların akıbeti hakkında da somut bir bilgim olmadı.

Şerif'in kuryesi not bırakmıştı, Dewa Derviş'e uğrayıp onu aldık. Gelişmeleri kısaca özetlemiş ve buluşmamız gerektiğini söylüyordu. Tarihini tam anımsamıyorum, ama sanki de yaz ortaları gibiydi.

Şerif'in randevusuna daha epeyce bir zaman vardı. Basın birimini yerlerine bırakıp, civar köylerde "*Partiye maddi destek kampanyası*"nı yürütmeye koyulduk.

Halkımız genel olarak zaten yoksul, kıt-kanaat ve de zar zor geçiniyordu. Haliyle de parasal destek olarak öyle pek fazla bir katkı sunmasının beklentisi içinde değildik. Ama halkımız cömert ve paylaşımcıydı da. Maddi olarak pek verebilecekleri bir şeyleri olmayanlar, mahcubiyetle gönül kapılarını açıp sevgilerini sunuyorlardı.

Kampanya vesilesiyle siyasal gündemlere ilişkin, daha yoğunluklu bir propaganda çalışması yürüttük. Düzeni teşhir edip, kurtuluşun devrimde olduğunun ajitasyonunu çektik. Yeni ve sıcak başlangıçları olan ilişkilermeler gerçekleştirdik. Keza bu arada halkımızın günübirlik bazı tekil sorunlarına çözümler sunmaya çalıştık vs. vs.

Dolaştığımız yöredeki kitleler genel olarak devrimci otoriteye güven duyan kesimlerdi: Devrimcilerin ve özellikle de Partizancılardan hakkaniyetine samimiyetle inanırlardı. "*Devlet kapısı*"nda yıllarca sürünerek çözüm bulamadıkları o bir yığın sıradan, basit hak-hukuk sorunlarını devrimciler birkaç toplantı ve görüşmeyle çözüme kavuşturabiliyorlardı. Ve keza kurdukları denetimlerle çözümlerin uzun ömürlü olmasının garantisi olabiliyorlardı... Kitleler bütün bunlardan

ötürü en “mahrem” denilebilecek “aile içi sorunlar”ının ve kişisel özel sorunlarının çözümünü dahi devrimci adalette arayabiliyorlardı.

Evet, abartısız olarak ifade edebilirim ki Dersim’in birçok yöresindeki gerçeklik buydu. Tüccarın-tefecinin azgın sömürüsü ve suistimalinin tek sınırlayıcı devrimci otoriteydi. Zorbalıklara, haksızlıklara dur diyen, mazlumun hakkını gözetip koruyan, aileler arası kavgaları sonlandıran, aile içi şiddete ve özellikle kadına yönelik şiddete tavır alabilen tek otorite devrimci otoriteydi. Bunu gören halk, doğallığıyla devrimcileri kendilerinin koruyucuları olarak görüyor ve onlara güveniyordu.

Bu insanların yaşamında devrimci otorite öylesine yaşamsal bir yer edinmişti ki örneğin kimi yerde peynir taban fiyatını belirleyen otorite olabiliyorken; kimi yerde de mesela orman kesiminin nasıl ve ne oranlarda olması gerektiğini belirleyen otorite oluyordu. Kimi yerde yayla kiralayan sürü sahiplerinin koruyucusu olurken, kimi hallerde de sürü sahiplerine mağdur edilen köylülerin koruyucusu oluyordu vs. vs.

Kampanyamız sürecinde çok ilginç şeylerle de karşılaştık. Mesela bir lokma ekmeğini bile zar zor kazanan kimi aileler onlardan Partiyeye destek olmalarını istememizi anlamakta zorlanıyorlardı. Verebilecekleri pek bir şeylerin olmadığını bildiğimiz halde onların o çok çok cüzi katkılarını isteme ısrarımıza anlam veremiyorlardı. Onların algısında devrimcilerin örgütleri bu tür küçük yardımlara ihtiyaç duymayacak, hatta tenezzül etmeyecek kadar büyük imkânlarla sahipti. Hatta aramızda büyük zengin komünist devletlerin olduğunu sananlar bile var. Tabii biz tüm gerçeğimizi olanca yalınlığıyla kendilerine anlatınca da hayretler içinde kalıyorlardı. Bizim tek destekçilerimizin kendileri gibi yoksul halkımız olduğunu anladıkça da aradaki o “resmiyet” mesafesi kalkıyor ve bizi daha çok kendilerinden sayıyor, cesaret ve cüretimizin büyüklüğüne methiyeler dizip, saygı duyuyorlardı. Hiç unutmam orta yaşlı bir köylü şöyle demişti: “*Kirvem madem siz bu savaşı bizim gibi yoksulların verdiği yardımlarla sürdürüyorsunuz; o zaman biz de elimizden gelen yardımı göstermek zorundayız. Kampanyanızın zamanı pek isabetli değil. Keşke güzün yapsaydınız. Şimdi milletin elinde avucunda hiçbir şeyi yoktur. Kusuruma bakmazsanız ben size iki haftalık tütün ve çay paramı vermek istiyorum. İnanın başka gücüm yok.*”

Yürüttüğümüz bu kampanya gerillamız için de, bu yöre köylüleri için de bir ilkti (en azından bizim bildiğimiz bir örneği yoktu diyelim). Hayli yararlı oldu. Parasal olarak zaten çok fazla bir beklentimiz yoktu, ama yine de umduğumuzdan da fazlasını topladık.

Biz bu kampanya faaliyeti içindeyken, hikâyesinin bir kısmını önceki bölümlerde özetlediğim kuryemiz “Apo” çıkıp geldi. Kendisiyle belirlenmiş bir randevumuz yoktu, bekliyor da değildik. “*Bulurum nasılsa*” umudu ve varsayımıyla çıkıp gelmişmiş. Dewa Derviş’te bir-iki gün misafir olmuş ve sonuçta da buluşmuştuk işte.

“*Hayrola, nerden icap etti bu sürpriz gelişi?*” diye sunmam üzerine “*Özel konuşsak daha iyi olur Zeynel yoldaş*” dedi. “*Olur, özel konuşalım*” dedim ve Çetin yoldaşı da alarak bir köşeye çekilip yoldaşı dinlemeye koyulduk.

“*Otobüsle Dersim’e gelirken yolda polis beni alıp sorguladı. ‘Kur-yelik yaptığını biliyoruz’ dediler. ‘İnkârdan gelmen bir şey ifade etmez. Sana iki seçenek vereceğiz, ya bizimle işbirliği yapar hayatını kurtar-rırsın ya da canını alırız, kim vurduya gidersin... Tercih senin’ dediler. Hakkımda net bilgiye sahip olmaları canımı sıkıyordu. Moralim bozul-du... Blöf yapmadıkları hareketlerinden belliydi, son derece ciddiy-diler. Kafamda kısa bir muhakeme yaptım, ‘Madem tekliflerini kabul etmem halinde beni bırakacaklar, o halde akıllıca olan yolu seçmeli-yim. Tekliflerini kabul edip serbest kalırım, sonra da gider gerillaya katılırım’ kararına vardım. ‘Tamam, teklifinizi kabul ediyorum. Ama benden ne yapmamı istiyorsunuz ki?’ dedim. ‘Hiçbir şey olmamış gibi normal faaliyetine devam et. Buluşma yapacağın zaman bize yerini ve saatini bildireceksin. Bütün yapacağın bu’ dediler. ‘Tamam, kabul ediyorum’ dedim. ‘İyi o zaman, haydi şimdi git. Biz daha sonra bizimle nasıl irtibata geçeceğini sana bildiririz’ dediler ve beni serbest bırak-tılar. Doğruca köyüme gittim. Kimseyle görüşmedim. Birkaç gün bek-leyip, takipte olmadığımdan emin olduktan sonra da çıkıp buraya gel-dim. İşte başımdan bunlar geçti yoldaş. İşbirliği teklifini kabul etmekle hata mı yaptım diye çok düşündüm. Gerçi bu teklifi sadece sözde kabul etmiş olmakla halka ve yoldaşlara somut herhangi bir zarar vermiş olmuyordum. İleriye dönük bir beklentiyle beni salıvereceklerdi. Aksi haldeyse öldürüp bir kuytuluğa atacaktı. Tekliflerini kabul etmiş olmam beni bir şeye mecbur bırakmıyordu. Önüm de elimde serbest olacaktı... Böyle bir çıkış yolu varken gereksiz yere ‘kahramanlık’ yap-pıp ölüm yolunu seçmeyi pek anlamlı bulmadım... Yaşadıklarımı elbet-te ki Partiden gizleyecek değildim. Ancak bu olup bitenlerden sonra hem onların bana ulaşacakları yerlerde kalmam doğru olmazdı, hem de yoldaşlar samimiyetime itibar edip beni tekrardan örgütlü faaliyet içinde tutsalar bile, ben bir şekilde kendimi töhmet altında hissedece-ğimden, asla huzurlu olamayacaktım. Bu durumda, en iyi seçeneğin gerillaya katılmak olduğuna karar verip, doğrudan size geldim. Uy-gun görürseniz burada kalıp savaşmak istiyorum. Hatalı görülürsem, Partimin vereceği her cezaya da razıyım” dedi. (İlginçtir, yıllar sonra*

birebir benzer bir durumu da Elazığ'da yerleşik faaliyet yürüten Bakış yaşayacaktı. Ve o da çıkıp gerillaya gelecek ve “İşte böyleyken böyle yoldaş!” diyecekti.)

Bilirsiniz, zorlu-belalı ve ikilemleri oldukça fazla hallerdir bu gibi durumlar!.. Net bir sonuca varabilmek ve gönül rahatlığıyla karar verebilmek hiç de kolay olmaz. Riskli bir durumdur her şeyden önce. Her iki yönde de risk olasılığı olan bir durumdur: Yanlış bir kararla kişiye haksızlık yapma boyutuyla da, yanlış Partinin zarar görmesine sebep olma boyutuyla da risk üstlenmiş oluyorsun. Yani özcesi, hassas bir denge ve de nazik bir durum!..

Binbir olasılık üşüşür beyninize. Kişinin anlatımları dışında elinizde yararlanabileceğiniz işe yarar başka herhangi bir veri de yoktur. Ama bir şekilde de bir karar vermeniz gerekiyor. İşte böylesi anlarda size esasen o anlatımları ve hikâyenin ifade edilmiş esnasında kişinin gösterdiği reaksiyonları vb. şeylerine ilişkin yaptığınız doğrudan gözlemlerinizi size yön verebilir ancak ki. Şayet insan davranışları ve psikolojisi hakkında belli bir tecrübe edinebilmişseniz, karşınızdaki muhatabınızın samimiyetini bir şekilde kestirebilirsiniz. Orada karar vermenizi sağlayacak tek şey, samimiyetinin ölçüsüdür. Dürüst ve tutarlı davranıp davranmadığıdır. Ve elbetteki bütün bunlar da, kişi olarak sizin algılayış ve yorumlayışınızla koşullu, öznel yargılardır.

Bu tür durumlarda öncelikle soğukkanlı olmak, önyargısız bir şekilde kişiyi anlatımına, hikâyesinin iç mantık bütünlüğüne, psikolojik tepkilerine ve içtenliğine odaklanmak dışında yapılabilecek pek bir şey yoktur. Muhatabımız şayet usta bir aktör gibi çok iyi bir rol yapmıyor ise ve siz de kendinizi çok iyi niyetli saftirik biri durumuna sokmamış iseniz, samimiyetini önemli oranda ölçebilirsiniz.

Neticede “*mücevherci terazi*”yle ölçülebilen bir durum değil, değil mi? Mümkündür ki algı yanlışlığı ve yanlış veya eksik yorumlama durumları da olabilir. Dolayısıyla da burada yapılacak en isabetli şey, herhalde ki akliselimimize kulak vermektir.

Apo yoldaşın hassasiyetini de gözetenek kendisine çeşitli sorular yöneltip, meseleyi kendimiz açısından iyice açıklığa kavuşturmaya çalıştık. Sonra da Çetin yoldaşla baş başa verip eldeki veriler üzerinden hikâyenin muhakemesini yaptık. Anlatılan hikâyede bize çapraşık gelen ve izah edilemeyen herhangi bir durum yoktu. Yoldaşın samimiyetine inandık. Ortada, bu hikâyeyi anlatarak yapay bir güven oluşturup örgüte sızma tarzından bir hinlik olmadığını kanaat getirdik. Ve bu koşullarda bizce de en isabetlisi yoldaş gerillaya almaktır. Gerilla ortamı, daha doğrudan denetim altında tutabilme imkânı sunuyor olması bakımından da iyi olacaktı.

Çağırıp kararımızı kendisine bildirdik. Sevindi, duygulandı, mutlu oldu.

Ve böylece düşman bir kuryemizi gerilla yapmış oldu. Süreç içerisinde Apo'nun hiçbir falsosunu görmedik. Canla başla hizmet etti, katkı sundu... İsaletli bir karar vererek yoldaşımızın uzattığı eli tutmuş ve onu yanlış bir akıbeta mahkûm etmemiştik. Kazanan düşman değil, devrim ve halktı.

Ovacık'ın ova ve yamaç köylerinde faaliyetleyken; beni gerçek kimliğimle tanıyan bir taraftarımız, amcam Murtaza ile babamın yine silahlı çatışmaya girdiğini söyledi. Cemal ağa ve kardeşim Ali yaralıymış. Ali'nin durumu ağırılmış da, vücudunda on-on bir kurşun varmış. Elazığ'a zar zor yetiştirmişlermiş. Amcam da firardaymış...

"*Olacak şey değil!*" diyeceğim, ama maalesef ki alışageldiğimiz hadiselerdi, oluyordu, olmuştu işte. Gitmemek, soruna el atmamak ve daha fazla dallanıp budaklanmadan bir hal çaresi sunmamak olmazdı. Mecburen gidecek ve sorunu ele alacaktık.

Basın birimimizi de yanımıza alarak düştük Şahverdi'nin yoluna. Yolumuz üzerindeki köy ve mezraların her birinde olaya ilişkin başka bir öykü ve de başka bir teferruatla karşılaştık. Her biri bir başka anlatıyor ve her biri olayın bir başka yönü ön plana çıkarıyor ve her biri kendince haklı-haksız taraf belirlemede bulunuyordu. Ama istisnasız hepsi: "*Aman bu işe bir el atın yoksa o deli Seyxeliller birbirinin kökünü getirir*" diyordu. Ve büyük bir memnuniyetle gördüm ki kim senin benim taraf tutacağıma dair en ufak bir endişesi yoktu.

Ve anlaşılmış oldu ki biz olayı yeni duymuş olsak da, aslında epeyce bir zaman önce olmuşmuş. Neredeyse üç hafta kadar önceymiş o silahlı çatışma.

Yaralılar hayati tehlikeyi atlattırmışlar. Cemal Ağa evdeymiş; Ali'nin tedavisi ise hastanede devam ediyormuş.

Ve meğerse hadise bir başka boyut da kazanmışmış: Şimdi birçok aile dostumuz yana yakıla amcam için endişe etmekteydi. DABK'çılar peşine özel bir ekip takmışmış. Yakalayıp cezalandıracaklarmış... Korkulası ikinci bir Nuri amca akıbetinin yaşanacak olmasınaydı. Bu yüzden de; "*DABK'çılar onu ele geçirmeden sen bul konuş, işin aslını astarını kendin öğren. Sen de çok iyi bilirsin ki amcan asla ihbarcı olmaz. Aman aman, sakın bir kör yanlışla imkân vermeyin. Murtaza'yı hepimiz tanırız, ona kefil oluruz. O mert yiğit bir insandır. Asla devletin adamı olamaz. Devrimcileri ihbar falan da etmez. Abisinin hırsına*

ve korkudan belki ifadesinde yanlış bazı şeyler söylemiş olabilir. Ama bunu devrimcileri ihbarlamak için yapmamıştır. Biz o adama kefiliz Zeynel. Böyle olduğunu kendisiyle konuştuğunda göreceksin” türü şeyler söylüyorlardı.

Meğerse amcam silahlı çatışmaya girmekten ötürü firari değilmiş, gidip ifadesini vermiş ve hatırlı ahbabların devreye girmesi ve “uygun bir ifade”yle de kefaleten serbest bırakılmışmış. Şimdiki asıl firarı Cemal Ağa ve peşinde olan DABK’çılardan ötürüymüş. Tabii muhtemelen (her ihtimale karşı) benden ve bizden de kaçıyor. İfadesinde bizden, Cemal abisinin bizden sırt almasından, eve gelip gittiğimizden ve cevizlikte kaldığımızdan falan bahsetmişmiş.

Ve bir rivayete göre devlet buna silah vermişmiş. Silahlı olarak gören olmamasına rağmen, birileri ortaya böyle bir laf atmış olmalı ki kulaktan kulağa yayılmış. Ve yine çok yakın bir hısmının bana özel olarak söylediğine göre üzerinde sadece namlusu kısa kesilmiş bir kırma tüfeği varmış. Onun dışında herhangi bir silahı falan yokmuş. “Sakın ortalık dedikodusuna inanma!” diye sıkı sıkıya tenbihlemekten de geri durmadı.

Adeta, ne kadar çok kişiyi dinlersen o kadar çok karmaşıklaşan bir durum çıkıyordu karşımıza. Kim neyi ne kadar biliyor da konuşuyor ve kim neyi ne kadar doğru anlatıyordu, belli değildi. Karmaşanın sebebi de buydu aslında.

Amcamı az çok tanırım, gerçek anlamda devrimcileri ihbar etmiş olabileceğine pek ihtimal vermem. Ama yine de “ihbar” olarak nitelenebilecek bir şeyler söylemişse, bunun mutlaka özel bir boyutu, farklı ayrıntıları vardır. Bunu anlayıp açıklığa kavuşturmak gerekiyordu. Bu yüzden de DABK’çılar ve PKK’liler ele geçirmeden bize gelip sığınmasının ve sorunu bizim ele almamızın ortamını oluşturmamız gerekiyordu.

Uğradığımız köy ve mezralardaki akrabalar ve hatırı sayılır itibarlı-güvenilir dostlar üzerinden amcama haber bıraktım. “Durumu daha fazla ağırlaştırmadan, önüne geçilemez, geri döndürülemez sonuçlar yaşanmadan benimle hemen irtibata geç. Korkma, gel Partiye sığın. Sorunu bizim ele almamıza fırsat yarat. Hayatın tehlikede. Peşinde olan başka yapılar var.”

Korku illeti öylesine lanet bir şeydir ki, insanı insanlığından eder, olmadık işlere bulaştırır. Amcam aslında zeki ve de akıllı bir insandır. Bir anlık açmazın acizliğiyle yapmış olduğu yanlış ve içine düştüğü vahim hatayı rahatlıkla idrak etmiştir.

Ortada Nuri amcamızın örneği var! Ve bir de, her ne kadar da çatıştığı insanlar abisi ve yeğeniyse de, ama bu insanlar aynı zamanda

“örgüt adamı” Zeynel ve Kâzım’ın babası ve kardeşiydi. Peki, sorunu kişileştirip intikam duygularıyla hareket etmeyeceğimizin güvencesi ne? Haklı olarak bunu da hesaba katar. Dolayısıyla da bize teslim olmaya da öyle çok kolay yanaşmayacaktır. Bunu da bizim hesaba katmamız gerekiyordu.

Şahverdiye vardığımızda, öncelikle köy komitesinde yer alan birkaç arkadaşa uğrayıp, onların bilgi ve görüşlerini aldık. Sonra bir-iki akli başında eş-dost ile görüşüp onların çözüm önerilerini dinledik.

Her ne sebeple olursa olsun abisini ve yeğenini vurmakla amcamı suçlu buluyorlardı. Ama görüştüğümüz hiç kimse, yarım ağızla da olsa, onun devrimcileri bilerek ve isteyerek ihbar edebileceğine ihtimal vermiyordu.

Ortaklaşan yorum şuydu: “Sormuşlarsa, ‘yeğenin ve grubu gelip gidiyor mu? Abin onlardan mı sırt alıyor?’ diye, o da ‘gelip gidiyorlar. Onlardan sırt alıyor. Onlara güveniyor’ demiştir. Konaklama yerlerini sormuşlar. O da o ruh hali içinde aklına gelen ilk yeri söyleyivermiştir!” şeklindeydi.

Dinlediğimiz daha yaşlı kesim ise şunları ekliyordu: “Amcan 12 Eylül’ün o en vahşi, en barbar zulüm günlerinde köyümüzün muhtarıydı. Olmadık baskı ve işkencelere maruz kaldı. Asla boyun eğmedi. Hiçbir kahpelikte bulunmadı. Yiğitçe direndi. Köylüsünü ve devrimcileri korumasını bildi. O gün devrimcileri ele vermedi; biz bu adama kefiliz, bugün de vermemiştir. Belki hırsla, öfkeyle, Cemal Ağa’nın oğlu olmandan ötürü sana dair ‘gelip gidiyor, falanca yerde kalıyor’ demiş olabilir. Ama bunu bilerek ve isteyerek devrimcileri ihbar etmiş olarak değerlendirmemek lazım. Acısına, öfkesine verip özel bir durum saymak lazım. Karar vermeden önce mutlaka onunla konuşun. Aman bir haksızlık daha yapılmasın. Sizden ricamız budur.”

Bu teferruatlı ön bilgi ve değerlendirmeleri aldıktan sonra Cemal ağayı ziyarete gittik. Olayı ve olup biteni bir de ondan, annemden ve kardeşlerimden dinlememiz gerekiyordu.

Bu ilk silahlı kavgaları değildi elbet. Öyküleri de hemen hemen benzer basit şeyler üzerine kuruluydu... Cemal ağanın kişiliğini, mizacını, sorunları yorumlayış ve aktarışının da yabancıysa değildim... Evet, ilk çatışmaları değildi ama bu boyutlu ağır yaralanmayla sonuçlanana olmamıştı. Belliydi ki amcam gözünü karartmış iki kişiye ölümüne kurşun yağdırmıştı. Demek ki artık canına tak etmişti... Cemal ağa gerçekten zor bir insandı, ev halkını da, konu-komşusunu da canından bezdiriyordu... Amcamın şuursuzca kurşun yağdırmasının nedeni de bu “artık yeter!” sınırına gelmiş olmasıydı.

Cemal ağa sanki onu bilip tanıyan biri değilim gibi sayıp döktürdü. Yine kendisini haklı, kardeşini de haksız çıkardı...

Kendisi yaralı, oğlu ölümcül yaralıydı. Bu durumdaki birinin tepkileri de haliyle farklı olurdu. Varsın konuşup içindeki zehri akıtsındı, sabırla öyküsünü dinledik.

Sordum kendisine, “*Peki Cemal Ağa, kardeşinin bizi ihbar ettiği söyleniyor. Sence doğru mudur, yapmış olabilir mi? Biliyorsun bunun cezası ağırdır.*”

“*Ulan yani Zeyno*” dedi, “*Ulan bakilem ben kahpe değilim ha! O adam canımıza kast etmiştir, ölümü hak ediyor icabında. Ama benim elimden olacak onun ölümü. Onun devrimcilerle bir alıp vereceği olmaz ha! Ulan bakilem Murto bize kahpelik yapıyor ha, devrimcilere yapmaz! Ama senden dolayı kendisini sıkıştırmışlarsa, icabında “gelip gidiyorlar”* demiş de olabilir, bunda bir fenalık yok bakilem. Soranlar da biliyor gelip gittiğinizi. Siz daha iyi bilirsiniz ama ulan yani bu ihbar sayılmaz ha! Nuro’nun durumu gibidir... El âlemin fitlemesine gelip de o Enver gibi yapmayasınız diye söylüyorum bunu ha! Amcamın davası bizimle oğlum, devrimcilerle değil. Davacıyım, siz cezasını kesmezseniz devlet mahkemesine götürür Onu hapse attırırım. Yani icabında cezasız kalmasın ha!”

Cemal ağa da böyle dedikten sonra, “*devrimcileri ihbar etmiş*” meselesi bizim için esasen netlik kazanmış sayılırdı. Ama yine de ortada fiili, olgusal bir durum vardı. “*Boş ihbar*” da olsa, ama yine de bir yer verilmişti ve söylentiye göre de düşman oraya helikopterle keşfe çıkmıştı. Bu es geçilecek bir şey değildi. Sorgulanması ve tavır alınması gereken bir durumdu.

Tabii olayın tam olarak nasıl geliştiğini netleştirmekte önemliydi. Bu yüzden annemle de konuşmam gerekiyordu. O garibim iki kardeş arasındaki bu bitmez tükenmez kavganın mağdurlarındandı. Adil davranacağından emindim. Uzun uzun anlattı. Amcamın gözünü karartıp ölümüne kurşun yağdırmasına öfkeliydi elbet. Ancak onu bu hale Cemal ağanın getirdiğini, ilk silahı babamın yönelttiğini, kardeşimin de silahı alıp damın üstüne çıktığını, amcamın bunun üzerine siperlenip evin penceresinden ateş ettiğini ve açıkta olan ikisini vurduğunu söyledi.

Annemle görüştüktan sonra bu kez de gidip amcamın eşi Pakize yengemizle görüştük. O da kendince bir şeyler anlattı. Babam ve kardeşimin haksız olduğunu, olayı onların başlattığını söyledi. Adil davranmamızı rica etti. “*Sana güveniyoruz. Sen devrimcisin*” dedi. Kendisini rahatlatıcı kısa bir konuşma yaptık. Amcamın hayatının

tehlikede olduğunu, hiç zaman yitirmeden gelip bize teslim olmasını anlatmaya, kavratmaya çalıştık.

Amcam kendince uygun bulduğu anlarda eve uğruyormuş. Geldiğimizi ve kendisini aradığımızı mutlaka öğrenmişti.

Buluşmayı ya da olmazsa ele geçirmeyi kolaylaştırmak bakımından oralarda birkaç gün oyalanmaya karar verdik.

Sanırım üçüncü gündü. Evlerin karşısındaki o meşhur Karaçeşme'nin ordaydık. Ortalık daha yeni yeni ışılıyordu. “Nöbetçi seni çağırıyor yoldaş” dediler. Kalkıp nöbetçinin yanına gittim. “Evlerin alt tarafındaki söğüt ağaçları altında silahlı biri var. Muhtemelen amcamdır, bakar mısın?” dedi. Dürbünü alıp baktım, evet oydu. Az sonra da evden birileri geldi yanına. Sonra ayrıldılar. Amcam dere aşağı yürümeye başladı. Hemen iki arkadaş görevlendirip yakın takibe aldık. Verdikleri bilgilerle amcamın nereye gideceğini tahmin edip, yoluna pusu attık. Herhangi bir panik olmasın diye ben de pusuda görev aldım.

Pusu yerimiz çok isabetliydi, hemen iki adım ötemizdeki patikadan geliyordu. Yakın dövüş ustası siyah kuşak Ulaş da bizimleydi. Maksat zarar vermeden etkisizleştirmektir.

Hizamıza geldiğinde Ulaş yerinden kalkıp silahını doğrulttu ve kıpırdamamasını söyledi. Tabii amcam böyle bir şeyi beklemiyor olmalı ki şaşırıldı. Bir an tereddütte kaldı. Hemen o esnada ben çıktım, rahat olmasını, çekinecek-korkulacak bir şey olmadığını, kendisiyle konuşacağımızı söyledim. Tavır ve davranışlarım kendisine güven vermiş olmalı ki rahatlayıp sakinleşti. “Tamam. Nasıl istiyorsanız öyle olsun” dedi ve kesik kırmasını Ulaş'a uzattı.

Hal hatır sorma ve durumu kendisine izah etme faslı eşliğinde grubun yanına döndük. Birlikte kahvaltı yaptık. Sonra grupta Parti üyesi olarak bulunan Çetin ve Orhan'la birlikte amcamı alarak uygun bir yere çekildik. Güven vericiydik ve bu da onu rahatlatmıştı.

Tutanak tutarak ifadesini aldık. Ayrıntılı bir şekilde anlattı. Yaşanlara kahrediyor ve pişmandı. “Ali damın üstüne gelince evi basacakları hissine kapıldım” dedi. “Gözüm dönmüştü. Artık sonu nereye varırsa varsın, yeter ki bitsindi bu zulüm diyordum kendi kendime. Sonra gidip karakola teslim oldum. Nefsi müdafaaaya sokmak için araya hatırı sayılır dayım Celal Sever girdi... İş güç vakti, hapiste olursam çoluk çocuğum perişan olur. Bu yüzden seni kastederek, “Gelip gidiyorlar mı?” diye sorduklarında “Geliyorlar. Zaten babası ondan sırt alıyor” dedim. Yerinizi sordular. Bilmiyorum da diyebilirim aslında, ama o esnada ağzımdan kaçırverdi söyledim. “Cevizlikte kalıyorlar” dedim. Ama buralarda olmadığınızda güvenerek orayı verdim.

Elbette yanlış yapmıştım. Vermemeliydim öyle bir yer... Pişmanlık duyduysam da, bir kez söylemişim artık” dedi ve biraz soluklandıktan ve içinin sesini dinledikten sonra “*Pişmanım... Ne derseniz, nasıl uygun görürseniz kabulümdür. Partinin kararına uyarım. Abimden davacı olmuştum ‘evimi bastı’ diye. Ama madem soruna siz el koydunuz, onu da geri çekerim*” dedi.

Sorgusunu yapıp, savunmasını da tutanakla sabitledikten sonra, amcamı grubun yanına gönderdik. Biz de, sorunu enine boyuna sorgulayarak bir karar oluşturmak üzere, toplantıya devam ettik.

İhbar olayı ciddi bir boyuttu ve bizi hayli terletecek gibiydi. Kitleler nezdinde emsal oluşturur özellikle hassas bir durumla karşı karşıyaydık. Bu fiilin makul, kabul edilebilir bir karşılığının olması gerekir... Orda devrimciler olabilirdi de! Keza her ne niyetle ve ne adına olursa olsun, boş da olsa, ihbar da bulunmanın asla bağışlanır bir şey olmayacağını bilincinin yer etmesi gerekir. Bu yüzden bu olay özgülünde de ihbar sorununu öne çıkarıp işlemek ve affedilebilecek bir şey olmadığını kavratmak gerekiyor. Dolayısıyla da bu somutta sorunu iki farklı unsuru üzerinden sonuca bağlamamız gerekiyordu: İhbar ve ölümcül sonuçlar doğuracak silahlı kavga!

Birinci boyutuyla devrimcilere, ikinci boyutuyla da mağdur olan aileye karşı işlenmiş bir suç söz konusuydu.

İhbar olayı üzerinde, anlayış bazında epeyce bir tartışmamız oldu. Neyse ki üçümüzde de basmakalıp düşünce şartlanmışlıkları çok gelişkin değildi de özgül durum üzerinden birbirimizi ikna etmemiz mümkün olabilirdi.

Evet, yapılanın kendisi olgusal olarak bir tür ihbardı. Ama yine de niteliği ve sonuçları bakımından farklı, özgün bir “*ihbar*”dı. Devrimcilere zarar verme amaç ve kastı yoktu her şeyden önce. Bu, öne çıkarılması gereken belirleyici bir özelliğiyle. Bu özelliğinden ötürü de somuttaki olguyu basbayağısından bir ihbar olayı olarak tanımlamak isabetli olmazdı. Haliyle sonucu bunun üzerinden kurmak da yanlış olurdu.

Velhasıl sonuçta fiilin amacı ve diğer hafifletici sebepleri de göz önünde bulundurarak suçu işleyen sadece birey olarak kendisine süreli sürgün cezası vermeyi, silahlı çatışma nedeniyle mağdur olan tarafa da tazminat ödemesini uygun bulduk. Sonucu bu haliyle formüle edip yazılı hale getirdik. Öngördüğümüz cezaların limitinde son kararı köylülerle yapacağımız toplantının ardından verecektik.

Vardığımız sonucu amcama bildirdik. İtirazının olup olmadığını sorduk. Ayrıca kararımıza karşı Partimizin en üst yönetici organı nez-

dinde itiraz hakkı olduğunu, bunu yazılı olarak aracılığımızla iletileceğini söyledik.

Sürgün cezası verebileceğimiz aklına gelmemiş olmalı ki şaşırıldı. Ancak, “*hak ettim*” dedi ve herhangi bir itirazının olmadığını ifade etti.

Para cezasına itiraz etmedi “*Hepsini bir seferde ödeme imkânım yok. Mümkünsü bir-iki taksit yapabilir misiniz?*” dedi. Biz de son kararı köylülerle yapacağımız toplantıdan sonra vereceğimizi söyledik. “*Tamam*” dedi. Teşekkür etti. Serbest olduğunu, evine gidebileceğini söyledik. Buna daha da çok sevindi. Her birimizle kucaklaşarak veda-laştı. Kırmamasını verip yolculadık.

O akşam köy komitesiyle durumu görüşüp, bir toplantı ayarlamalarını istedik.

Cemal Ağa’ya uğrayıp, aldığımız kararı bildirdik. İlk tepkisi “*Ulan yani Murto’nun tarafını tutmuşsunuz ha! İcabında kararınıza itiraz edebilirim ha. Ulan yani o benim ve Alo’nun canına kastetti ha! Verdiğiniz bu para cezası adil değil, hastane masraflarımızı bile karşılamaz...*” diyerek bir süre esti gürlledi. Kararı tanımayacağını, kendi usulünce davasını göreceğini vs. söyledi.

“*Kararımıza itiraz edebilirsin elbet. Ama kendi usulüne hesap sormaya kalkarsan, karşında bizi bulursun. Bu kez de sen yargılanırsın. Bunu gözün kesiyorsa buyur yap Cemal Ağa!*” dedim.

“*Yani bakilem tamam ha, kararınıza uyarım. Ama o zaman bari paranın tamamını bir seferde ödesin. Dünya kadar borca girdik... Devrimcilerin kararıdır, uyarız elbet. Ama siz de kararınızın ardında durun, uygulatin ha!*” dedi. Tamam dedik ve yarınki toplantıya gelmesini istedik.

Ertesi gün Nuri amcanın evinde Şahverdi köylüleriyle buluşup sorunu enine boyuna konuştuk. Yaklaşım ve görüşlerimizi temellendirerek anlaşılır kılmaya çalıştık. Ardından aldığımız kararı tartışmaya açtık. Farklı öneri ve itirazı olanların bunları dile getirmeleri için teşvik edici olduk.

Sorunu ele alış tarzımız ve genel yaklaşımımız büyük bir memnuniyetle karşılandı. Kararımızın esası ezici çoğunluk tarafından kabul gördü. Esasa ilişkin farklı önerileri pek çıkmadı. Ancak bir-iki kişi sürgün cezasının ağır olduğunu, çoluk çocuğundan ayrı kalmasının iyi olmayacağını, bunun para cezasına çevrilmesinin daha isabetli olacağı yönünde görüş bildirdi.

Ailesiyle birlikte bir sürgün değildi. Ama isterse ailesini götürbileceğini, istediği zaman birbirlerini ziyaret edebileceklerini ifade ettik. Sürgün cezasının paraya çevrilmesinin güdülen amaca hizmet

etmeyeceğini, suçun karşılığına denk gelmeyeceğini anlattık. Haklı bulduk ve adeta oy birliğine yakın bir ezici çoğunlukla karar ve anlayışımız kabul edildi.

Para cezasını Cemal Ağa'nın toplu ödenmesini, amcamın ise takside bağlanmasını istemesinden ötürü bir orta yol bulundu. Paranın yarısı bir ay içinde topluca, diğer yarısı ise en geç sonbaharda ödenecek tamamlanması şeklinde bir karar alındı.

Sorunu böylece netleştirip sonuca bağladıktan sonra, bu kararın kamuoyuna ve diğer devrimci örgütlere bildirilmesi gerekiyordu. Malum, bunun hayati bir aciliyeti de söz konusuydu.

Karar ve sorunu ele alış tarzımız çevre köylere dalga dalga yayıldı. Nereye gittik, kime uğradıysak takdir ve övgülerle karşılandık. Ortak yargılardan birisi de şuydu: “*Siz soruna el atmamış olsaydınız, DABK'çılar da PKK'liler de adamı yok yere öldürürlerdi. Allah razı olsun sizden. Yılmaz (Hüseyin Tosun) gibi yaptınız. O da halkın görüşlerini sorar kararını öyle verirdi. Hepimiz ondan çok memnunduk. Mekânı cennet olsun.*”

(Amcam ilk etapta gidip Erzincan'ın sınır Kürt köylerinden olan Sürbahan'ın mezrasında bir ev kiraladı. Yayla dönüşü ailecek oraya taşınma kararı almışlar... Para cezasını da öngörülen biçimiyle zamanında ve bir tamam ödedi. Bize karşı da, diğer devrimci örgütlere karşı da o her zamanki dostane tavrını sürdürmeye devam etti. Hatta bir-iki kez acil haberleri ulaştırılan kuryemiz bile oldu... O taraflara yolumuz düştüğünde, yaylada da köyde de evinin kapısı ve sofrası hep açık oldu. Hevallere yardım ettiği gerekçesiyle ihbar edildi. Ağır işkencelere maruz kaldı ve Erzurum'da kısa bir süre hapis yattı vs. vs.

Yani bütün bunlarla şunu demek istiyorum: O fiilinden ötürü onu “*ihbarcı*” olarak değerlendirmemiş olmakla, hak etmediği bir cezayla cezalandırmamış olmakla, kazanıcı ve dönüştürücü bir yaklaşım sergilemiş olmakla son derece isabetli davranmış olduk... Objektif ve adil olma hassasiyetimiz onu da kitleleri de memnun etmişti devrimciler ve özellikle de partimize güvenlerini güçlendirmişti. Kişi olarak bana yaklaşımlarında da daha bir güven yüklüydüler. Bir nevi devrimci olma rüştümü ispatlamıştım. Devrimcilerin taraf tutmayacaklarına, hakkaniyetli davranacaklarına olan inançları pekişmiş oldu... Amcam da beni zaten hep bir devrimci olarak karşıladı. Bir istisna hariç hep bu “*resmiyet*” çerçevesi içinde hitap etti.

Sanırım son görüşmelerimizden birindeydi. Erzincan'daki “*sürgün evi*”nde kendisini ziyaret ettik. Sonbahardı ve en azından 8-10 ay görüşmeyecektik. Ufak tefek bazı siparişlerimizi karşılamıştı. Sabaha karşı vedalaşıp yola çıktık. Amcam köy çıkışına kadar bizimle geldi.

“*Sen artık dön istersen?*” demem üzerine durduk. Duygu yüklüydü, elimden tutup, resmiyeti bir kenara bırakarak, “*Leo Zeyno, biliyorum Allaha inancınız yok. İnanmazsınız bu tür şeylere. Ama sen yine de çok darda kaldığımızda üç kere yürekten ya Xızır de. Bu lafımı sakın unutma hem mi?*” dedi. Duygulanmamak ne mümkün. “*Tamam, derim. Senin için rahat olsun*” diyerek sıkıca kucakladım. O da anlımdan öptü ve böylece vedalaşıp ayrıldık.)

Bizim bu tavrımız özellikle birkaç ay sonra DABK’çuların sergiledikleri bir başka yaklaşım ve pratikle mukayese edilir oldu.

DABK’çular, işbirlikçi olduğundan şüphelenilen Zarikli Lalo’nun oğlunu (ismini anımsayamadım) İstanbul Bayrampaşa Hapishanesi’nde sorguya çekmişler. Tam olarak ne demiş, neler anlatmış bilmiyoruz. Ancak kendi köyünden ve komşu mezralardan toplam yedi kişinin ismini vermiş ve bunların devlet işbirlikçisi olduğunu söylemiş. Verdiği kişilerden ikisi bizim aktif taraftarımız. Bir aileden de karı-koca ve oğulları var...

Hapishanedekilerin dışarıya ulaştırdığı bu bilgi üzerine, DABK’çuların yönetici organları başka hiçbir soruşturma, araştırma-inceleme yapma gereği duymadan ve bizim taraftarlarımız hakkında bizi bilgilendirme gereği dahi duymadan, oturup bu yedi kişi hakkında ölüm kararı almışlar.

Ve güya ani bir baskınla hepsini aynı gün yakalayıp infaz etme adına da bir infaz timi oluşturup harekete geçmişler. Sanırım ilkin karı-koca ve oğul üçlüsünün infazıyla başlamışlar. Sonra bir başkasını... Bizim iki taraftar ile diğer vatandaşın o esnada evde bulunmaması mutlak surette yaşamlarını kurtarmalarını sağlamış...

Tabii haber bomba etkisi yarattı ve yıldırım hızıyla her yana yayıldı. İnsanlar şok içindeydi. Öldürülen dört insan, özellikle de bir aileden üç kişinin ve keza peşine düşülen diğer üç insanın ihbarcı veya işbirlikçi olacağına hiç ama hiç kimse inanmıyor. Yapılanı asla kabul lenemiyor ve itiraz ediyorlardı. “*Bari diğer üçünü kurtarın*” diye de bize ve hevallere ricacı oluyorlardı.

PKK’lilerin tavrı da evlere şenlikti doğrusu. Sanki kendilerinin anlayış ve pratikleri çok farklıymış gibi, utanıp sıkılmadan üst perdelere ahkâm kesmeye başladılar. “*Kürt kadını ihbarcı olmaz*” şeklinde son derece saçma ve basbayağısından ırkçı-milliyetçi söylemlerle DABK’çuları hesap vermeye çağırdılar.

Neyse sonuçta halkın tepkileri ve bizle hevallere devreye girerek, peşlerinde oldukları üç kişiyi sahiplenmemizle DABK’çı arkadaşlar durdular. (Sonraki süreçte de bu üç kişi hakkındaki kararlarını geri aldılar.)

Sıcak ilişkide bulunduğumuz taraftar kitlemiz elbette DABK'çıları ve bizi “*kardeş örgüt*” olarak görüp kabul ediyordu. Ancak yine de anlayış, tutum ve yaklaşımlarımızdaki belirgin farklılıkların ayırındaydılar. Bunu açıktan ifade edenlerin cephesi de her geçen gün daha da genişliyordu. Evet, askeri eylemliliklerde onların daha atak ve daha iyi olmaları övgüyle karşılanıyorduydu da (ki, öyleydi mevcut süreçteki gerçeklik), ama şunu rahatlıkla ifade edebilirim ki ölçü kesinlikle kimin ne karar çok askeri eylem gerçekleştirdiği değildi. Böyle olduğu içindir ki zaten gün geçtikçe biz kitleyle irtibatlandıkça, pratik icraatlarımızla kendimizi sundukça taban bizim lehimize genişleyip büyüyordu.

Ve asla tesadüfi değildir DABK'ın bu süreçteki pratiği! Çünkü bu süreç Laz Nihat'ın, “*Bir de bana şans verin*” diyerek öne çıktığı, kendisini silahlı güçlerin genel komutanlığına önerdiği ve de kabul gördüğü süreci bu süreç. Bunu mutlak surette hesaba katmak isabetli olacaktır.

Ve ilginçtir DABK bu sürece önemli oranda zayıflayan bir önderlik kadrosu gerçekliğiyle girmiştir. Şöyle ki: Genel komutanları Hasan Ben'in ardından, aralarında MK üyeleri Hasan Demir ve Hüseyin Yıldız gibi kadroların da bulunduğu Düzgün Baba'daki kayıplar ve ardından genel sekreter yardımcıları olan Baba Erdoğan'ı yitirmeleri (Baba Erdoğan Tokat'a Laz Nihat'la gider... Bir karakol basıp silah almayı planlarlar. Plana göre karakola Laz Nihat'ın yakın korumasıyla Baba girecektir. “*Haydi*” derler ve Baba dalar karakola. Tabii Laz'ın girmediğinden habersizdir. Ardında kendisini koruyanın olduğu güvencesiyle tüm dikkati önedir... Ve ama ne yazık ki geride bıraktığı bir kapıdan çıkan bir rütbeli tarafından sırtından kurşunlanır. Baba hırsla döner ki yalnızdır. Tepeler rütbeliyi ve diğerlerini dışarı çıkar. Arkadaşlar müdahale ederek alırlar Babayı ve geri çekilirler. Baba ağır yaralıdır. Diğer arkadaşlar acil müdahale yolları ve yöntemleri önerir. Araba çevirip hastaneye bırakmayı vs. isterler. Ama Laz Nihat bunları reddeder ve engeller. Son kertede bir traktör çevirip hastaneye götürmek isterlerse de, ama her şey için artık çok geçtir. Baba kan kaybından yaşamını yitirmiştir.

Laz Nihat grubun diğer üyelerini alıp Dersim'e geri döner. Birlikte döndüğü bu insanları açıktan tehdit eder. Babanın ölümünde kendisini hiçbir kusur ve ihmalinin bulunmadığını söylemelerini ister... Ve ne acıdır ki o insanlardan sadece bir tanesi yıllar sonra da olsa konuşma iradesi gösterir.

Sonuç olarak Laz Nihat hem Baba'yı korumayarak ve hem de adeta kanamadan ölmesini sağlamak için bilinçli bir oyalama tutumu içine girerek bu yoldaşın katline sebep olmuştur.)

Baba Erdoğan'ın ardından 1991 yılında Karadeniz kırsalına iki koldan çıkarma yaparlar. Önemli kadrolarından Hasan Toy komutasında bir birlik Tokat'a, Hasan Durna komutasında bir birlikte Artvin'e gönderilir.

İşte bu kayıp ve kaydırmalar Laz Nihat'ın önünü açar ve kısa sürede en tepeye fırlamasını sağlar. Genel komutan olmasıyla birlikte de askeri eylemlilikler adeta zirve yapar. İlk gündüz saldırıları, pusu ve çatışmaları Laz Nihat ile başlar. Peş peşe eylemler düzenlenir ve çoğu da başarılı geçer. İşte Laz Nihat bu performansıyla DABK'çıların kahramanı olup çıkar. Onların gözünde Laz Nihat sıradan bir genel komutan değil O TİKKO'yu yeniden var edendir, ayağa diken ve Kaypakkaya'dan sonra onun ikinci "yaratıcısı"dır.

Gerek içte ve gerekse dışta olageldiğini söylediğimiz o sol-sekter yaklaşım ve tutumlar da, işte esasen bu süreçte zirve yaptı ve bu süreç itibarıyla yapıyı karakterize eden bir başat özellik haline evrildi.

Artık Laz Nihat'ın önünde tek ciddi engel, genel sekreterleri İsmail Bulut'tur. İsmail Bulut birlik sorununa da, silahlı güçler içinde geliştirilmekte olan ilişki tarzına da, kitlelere karşı takınılan hotzotçu tavırlara da itiraz eder, eleştirel yaklaşır. İsmail Bulut yapı içinde sevilen sayılan, itibarı bulunan bir kadrodur. Şahin'in bu itibarını sarsmadan ona kolay kolay dış geçiremeyeceğinin bilincindedir Laz Nihat. Şahin'in "yumuşak karnı", "zayıf yanı" nı kollar. Ve sonuçta Şahin'i, eşi Yıldız Çiçek üzerinden vurmaya karar verir... Kimler tarafından nasıl ve ne zaman ortaya atılmıştır bilinmez, ama bir rivayettir ortalıkta dolaşıp durur. Güya Yıldız'ın abisi işbirlikçiymiş. Pek kimsenin ciddiye aldığı bir şey de değildir aslında. Ama bir kez bir şaibe oluşmaya görsün, artık orda güvensizlik söz konusu olur. Laz Nihat çok alçakça bir şekilde bu şaibeye oynar. Yıldız'ın abisini işbirlikçiliğini işler. Oradan Yıldız'a çamur atar. Maksat Yıldız hakkında şaibe oluşturmak ve bununla da Şahin'i vurmaktır... "Deli saçması" bu oyunun Şahin'i ciddi şekilde demoralize ettiği, basınç altına aldığı bilgileri bize dahi ulaşmıştı.

1991 şartlı salıverme yasasıyla tahliye olan Cafer Cangöz adeta Şahin'in imdadına yetişir. "Genel sekreterlik Cafer yoldaşın hakkıdır" diyerek istifa eder... Ardından yaptıkları yeni düzenlemeyle de zaten İsmail Bulut'u Artvin'e gönderme kararı alırlar. Ki, bunu sağlayanın Laz Nihat olduğundan kuşku yoktur.

Yani özetle şunu söyleyebiliriz ki kısa denilebilecek bir sürede Laz Nihat DABK içinde ipleri ele almayı başardı. Ve her ne kadar da hiyerarşik sıralamada genel sekreterin ardında “*ikinci kişi*” durumundaydıysa da, aslında bu sadece vitrinsel görüntüdeki durumdu. Nihat 1991 yılı itibarıyla aslında “*birinci kişi*” itibarına kavuşmuştu. Ve şu da yadsınamaz bir gerçek ki, 1992 yazında tezgâhladığı bir oyunla Cafer Cangöz’ün, deyim uygun düşerse, adeta iplerini ele geçirmeyi de becerebilmişti. Birlik sonrası süreçte görerek tanıdığı olduğumuz durum, Özkan’ın tamamen Nihat’ın ardında, onun iradesine tabi olduğuydur. Ve böylece Laz Nihat artık her yönüyle “*birinci kişi*”ydi.

MKP 1. Kongresi 1.OPK sonrası süreci “*iki klik*” üzerinden izah etmeye çalışırken, Laz Nihat’ı “*AK kliği şefi*” olarak tanımlar. (Yani 1994 darbesini de gerçekleştirecek olan 1. OPK sonrası sürecin Askeri Komisyonunu, başında Laz Nihat’ın olduğu bir klik örgütlenmesi olarak nitelendirir.) Hacı Demirkaya dışındaki diğer tüm üyeleri DABK kökenli kadroların oluşturduğu Askeri Komisyon! Hacı da zaten şehir faaliyetindeydi ve komisyonun o bileşimi karşısında bir etki göstermesi de söz konusu olamazdı. Kaldı ki 1993 sonlarında da tutsak düşecek ve tamamen devre dışı kalmış olacaktı. Dolayısıyla da AK tamamen Laz Nihat’ı dümeninde bulunan DABK kökenli kadroların elindeydi. MKP 1. Kongresi’nin “*AK kliği*” dediği klik işte böyle bir gerçekliğe sahipti: Laz Nihat, Cüneyt Kahraman, Mazlum, Cebo ve Ali Haydar’dan oluşan bir “*klik*”ti bu! Ve bu üyelerin tamamı aynı zamanda genel komutanlığın da üyesiydiler. Ve yine tek bir üyesi hariç genel komutanlığın diğer tüm üyeleri de Laz Nihat’ın otoritesine tabii DABK kökenli kadrolardı. Hal böyle olunca da “*başını Laz Nihat’ın çektiği AK kliği*” denen klik, DABK yapılanmasının batı ve yurtdışında bulunan birkaç kadrosu dışındaki kadrolarının –üst ve orta düzey kadrolarının- tamamını kapsayan bir gerçekliğe sahip oluyordu.

Yurtdışı faaliyeti başında bulunan Sinan ve Mazlum Hoca gibi kadrolarının Birliğe karşı oldukları, fiili tavır geliştirdikleri de bilinen bir durum. Öte yandan yurtdışı faaliyetine atanan Aydın Hambayat’ın göreve başlar başlamaz nasıl bir grupçu zihniyetle kadrolaşmaya gittiği ve nasıl alenen hizipçi yaklaşımlar gösterdiği bugün artık bir sır değil.

Yani kırsalda olmayan kadrolardan Cafer Cangöz (Özkan) dışındaki diğer kadroların “*Laz Nihat’ın başını çektiği AK kliği*”nin dış-i-kinci dereceden unsurları konumuna girdiklerini söylemek yanlış olmayacaktır.

Niye mi ileri-geri süreçlere atlayarak bunları böylesine teferruatlı anlatıyorum? Şundan: Sonrası süreçte MKP’lilerin kendilerinin

de kontra olduğunu kabul ettikleri Laz Nihat'ın DABK içinde hangi evrelerden (ve yollardan) geçerek etkili hale geldiğinin ve bu süreçteki DABK'ın anlayış ve yaklaşımlarında yaşanan bariz farklılıkların “kontra Nihat” olgusal gerçekliğinden kopuk olmadığını/olamayacağına göre görülebilmesi bakımından bunların “teferruatlıca” bilinmesi önem arz ediyor.

Munzurlarda yayla sezonu başlamıştı. Dersim'in Çemişgezek, Hozat, Pertek ve Ovacık ilçelerinden irili ufaklı sürü sahipleri Moladağı ve Mercan Dağı yaylalarını yurt edinmişlerdi. Eylül ortalarına kadar buraların sahipleri onlardı.

Tabii anılan bu bölgedeki yaylaların bir yarısı da Erzincan merkez ve Kemah köylülerinin yaylak yeri idi. Öyle eskisi gibi çok fazla yaylacıları olmasa da ama Erzincanlılar da bu yaylaları şenlendirirlerdi.

Hal böyle olunca da yaylalar gerillanın önemli uğrak alanları arasına giriyordu. Şahverdi köyündeki sorunu hallettikten sonra biz de rotamızı buralara çevirdik.

Hozat yaylacılarının çoğunluğu, Çemişgezek, Pertek ve Ovacık yaylacılarının önemlice bir bölümü kitle tabanımız sayılırdı. Çemişgezek ve Pertek'ten gelen yaylacılar arasında gerici ve hatta MHP'li aileler ve kişiler de vardı. Devrimciler onlara böyle olduklarından ötürü herhangi bir tavır almadığı ve düşmanca bir tutum sergilemediği ve hatta normal insani ilişkiler içinde olduğu için, onlar da devrimcilere zarar verme tutumunu içinde değillerdi. Maddi desteklerini de esirgemezlerdi. Ve elbette devrimciler onların sorunlarına da el atıp yardımcı olurlardı. Böylesi ilginç bir ilişki tarzı geliştirilmişti. Yani en nihayetinde onlar halktan insanlarımızdı. Sırf ideolojik-siyasi görüşleri karşı-devrimci diye onları dışlayacak ve baskı altına alacak halimiz yoktu, olamaz da. Görevimiz ancak ki onları dönüştürüp kazanmak olabilir.

Erzincanlı yaylacılar arsında da taraftarlarımız vardı, ama kıyaslanmayacak kadar az bir orandı. Bu yöre yaylacılarının da çoğu devrimcileri severdi, ama yine de bunlara “taraftar kitlemiz” demek pek isabetli olmaz.

İşte böylesine farklı alanlardan farklı farklı insanları barındıran bu yaylalarda faaliyet yürütmek oldukça da zevkli oluyordu. Bu faaliyet erzak ve özellikle de kışlık peynir vb. gibi bazı ihtiyaçların karşılanması ve keza yük ve binek hayvanlarından yararlanmada önemli imkânlar sunuyor olması bakımından da gerekiyordu. Zaten bundan ötürü hemen hemen tüm devrimci gruplar da bunu önemserlerdi.

Yaylalara çıkmadan önce yeni gelen yoldaşlara Göldere Vadisi'nde kısa bir askeri eğitim verdik. İyi, güzel bir çalışma oldu... Artık yaylalara gidebilirdik. Hazırlanıp, Zine Gediği'ne doğru yola koyulduk.

Zine Gediği'ndeki Erzincanlı yaylacılara uğrayıp, birkaç gündür bizimle dağ bayır dolaşan misafirimiz Hasan Hocayı yolculuyacaktık.

Grupta benim dışımda komutan yardımcımız Ulaş, basım biriminin Orhan'ı (Murat Şaşkal), Çetin'i (Tuncay Çarıkçioğlu) ve Dr. Hüseyin'i (Ali Demirdağ) var. Ayrıca Savaş (Ökkeş Kaloğlu), Çakır İsmail (Nazif Töre), Gülcan, Hasret, Yalçın (Hüseyin Şahinol) ve işte bir de misafirimiz Hasan hoca vardı. Evet, sanırım bu kadardık. Nure o dönem bizimle değildi. Rahatsızlığından ötürü batıya göndermiştik.

Yaptığımız askeri eğitimi sahici bir tatbikatla tamamlamak iyi olurdu. Arazi de, koşullar da buna uygundu. Ulaş da bu düşünceme balıklama atlayınca kararımızı verdik: Zine Gediği yolunda tatbikat yapacağız.

Tatbikat yapacağımızı benim dışımda bir tek Ulaş biliyor. Diğer yoldaşların hiçbirini en ufak bir bilgisi dahi yok. Olmaması zaten özel çaba gösteriyoruz.

Ulaş'ın komuta edeceği bir grup yoldaşa, benim komuta edeceğim küçük bir grup pusu atacak. Planımızın genel fikri bu. Gerçek mermiler kullanarak bir pusu pratiği oluşturacağız.

"Özel bir işim var" diyerek kendi grubumu alıp ayrıldım. Zine Gediği yaylalarında buluşmak üzere de randevulaştık Ulaş'la yaptığımız plana göre onun grubu bizden on-on beş dakika sonra yola çıkacak. Böylece nereye, hangi yöne gittiğimizi de görmemiş olacaklardı.

Yanımda Çetin, Çakır İsmail ve misafirimiz Hasan hoca var. Grubumuzun geçeceği yolun uygun bir yerini belirleyip orda pusu atacacağız. Bu fikri duyunca üçü de heyecan kasırgasına tutuldu. Hele Hasan hoca zevkten dörtköşe. Giderayak böylesi bir macera yaşayacak olması onun için tam bir sürpriz ve güzel de bir anı.

Neyi nasıl yapacağımızı, gerçek bir düşman gücü nasıl davranırsa öyle davranarak tatbikatı amacına vardimanın önemini anlattım. Düşman gücünden tek farkımız, kurşunları yoldaşlarımızın bedenine değil de bir-iki metre yanına-yöresine ve tepelerinden aşırarak atmamız olacak...

Yoldaşlar planı anladı ve kavradılar. Göreve hazırıldılar.

Tabii karşıdakiler bizi gerçek düşman sanacağından doğallığıyla da bizi öldürmek kastıyla ateş açacaklardır. Bu bakımdan onların kurşunlarından korunabileceğimiz bir yer bulmamız gerekiyordu.

Ayvaztarlası ile Zine Gediği arasındaki vadi aslında çok da lanet bir pusu yeriydi. Orda pusuya düşenin vay haline. Çıkışı hiç de kolay olmaz çünkü. Düşünün, tek bir işlek patikası bulunan daracık bir vadi, ortasından geçen dere yatağının dik yamaçları ve hemen bitiminde sarp dağ sırası. Tek yol verir durumda olan yamaçtaki kayalığa da pusuya atanlar konuşlanmış ve ön ve ardlarını da kurşunlarla kesebiliyorsa, nereye nasıl çıkabilirler ki?

Ayvaztarlası yönünden, patikanın keskince bir bölümünden, takriben 100-150 metre kadar ilerde, yolun hem 35-40 metre kadar yukarısında bulunan küçük kayalığa konumlandık. Patika sahası burada bayağı da bir daralıyordu. Alt kısmı derenin dik yamacı, üst kısmı ise tuttuğumuz kayalık. Grubu ortaya alıp, öne ve geriye çıkışını kurşun atışıyla engellememiz halinde adeta olduğu yere çakılıp kalır. Bir-iki küçük kaya dışında ardına siperlenebilecekleri herhangi bir şey de yoktu.

Grubun geri çıkışını engellemek üzere Hasan hocayı daha gerideki bir kayanın ardına, ileri çıkışını engellemek üzere ise Çetin yoldaşı biraz daha önde olan bir başka kaya ardına yerleştirdim. Bunlar sadece grup ileri veya geri yönde çıkış yapmaya yeltendiği anda, epeyce ilerlerine, doğrudan toprak zemine bir-iki el ateş ederek grubu “Çıkış yok!” anlamında ikaz edeceklerdi. Kendilerine görev ve sorumluluklarını iyice bir anlattıktan sonra Çakır İsmaille gidip merkezdeki kayalığa yerleştik.

Ardına sığındığımız kayalar sağlam ve ön ve her iki yan cepherlerden kurşun almıyordu. Yine de başını çıkarmaması ve görüntü vermemesi yönünde Çakır’ı sıkı sıkı tembihleme gereği duydum. Şakaya ve hafife alınacak yanı yoktu çünkü. Yoldaşlar bizi düşman sanacağından, ölümüne ateş edeceklerdi.

Son hazırlıklarımızı da gözden geçirmiş, grubun gelmesini bekliyorken, öncülerimiz Ökkeş Kaloğlu yoldaş beliriverdi keskin bükümde. Uzun boylu, atletik yapılı, çevik, soğukkanlı, gözüpek, sıırım gibi bir delikanlıydı G-3 silahı taşıyordu. Hemen ardında Hasret yoldaş vardı. Onun ardından komutanları Ulaş ve belli aralıklarla Dr. Hüseyin, Gülcü, Orhan ve Yalçın... Öncü hariç diğer yoldaşlar da kleş vardı.

Öncülerimiz hizamıza varmak üzereyken, artçıları da bükümü 5-10 metre geride bırakarak, tam olarak kısaç sınırları içine girmiş oldular. Yani tam istediğimiz pozisyondaydı grup.

Bir karşı-devrim, bir burjuva ordusu rütbelisi böylesi bir pusu durumunda karşıdaki güce nasıl hitap ederse, ses tonunu da buna uygun ayarlayarak teslim olmalarını istedim. Ve ardından da tepeleri üzerinden kurşun yağdırdım. Benden hemen az sonra da Çakır bastı tetiğe.

Ortalık bir anda cehennem ateşine kesti. Hem küfürler savuruyor, hem hepsini geberteceğimizi söylüyor ve hem de kurşun yağdırıyorduk.

Ökkeş (aslanım benim) inanın hiç paniklemedi. “*Yoldaşlar pusu-ya düştük!*” diye bağırarak kendisini hemen iki adım ötesindeki küçük kayanın arkasına atıp bastı kurşunu.

Ulaş da hemen kendini yere atıp gruba, yere yatmalarını, siper almalarını ve ateşin geldiği kayalığa kurşun sıkmalarını söyledi, sonra da sürünerek yoldaşların yanına gitti. Bir yer bulamayıp da açıkta kalanları daha doğrudan yönlendirmeye çalıştı. Tabii bir taraftan da ateş ediyordu.

Grubun arka kısmında şöyle hafif bir geri hamle yeltenmesi ol-duysa da Hasan hocamız hemen “*Çıkış yok!*” ikazını gösteriverdi.

Üzerimize kurşun yağdırıyorlardı kitapsızlar. Ben küfürler ederek, teslim olun ulan bilmem kimlerin nesileri diye ikinci kez bağırdığımda, o pısırik pısırik dolanan Hasret aniden aslan olup: “*Biz TİKKO’cuyuz teslim olmayız köpekler. Asıl siz teslim olun!*” diyerek kükreyiverdi. Onu diğerleri takip etti: İlle de biz TİKKO’cuyuz teslim olmayız siz teslim olun faşistler diyor, başka bir şey demiyorlar... Nasıl gururlanıyorum, nasıl coşuyor ve sevince kesiyorum anlatamam. Hele çıkışı pek de beklemediğim Hasret yoldaşın yapması beni resmen mest etti.

“*Cephanenizi idareli kullanın. Hedef gözeterek tek tek ateş edin yoldaşlar!*” diyor Ulaş.

Evet, benim de müdahale etmem gerekiyor. Amaç hâsil olmuştu, daha fazla kurşun yakmadan bu oyuna bir son vermeliydim.

Yerimden çıkmadan yüksek sesle bağırdım: “*Tamam TİKKO’cular tamam, kesin şu ateşi, bu kadar kurşun yaktığınız yeter*” dedim. Bu esnada Ulaş da yattığı yerden kalkıp müdahale etti ve böylece yoldaşlar ateşi kesip, silahlarının emniyetini kapattılar.

Ulaş, “*Bu bir tatbikattı yoldaşlar. Bize pusu atanlar gördüğünüz gibi Zeynel yoldaşgil*” diyerek yaşananları açıklığa kavuşturup güvenliği güvenceye aldı.

Kahkahâlâr eşliğinde buluşup kucaklaştık. Rollerimizi iyi yapmıştık ve yoldaşlar kendilerine yakışanı en güzel haliyle gözler önüne sermişlerdi. En sevindirici olanı bunu görebilmiş herkesin kendisini bir fiil canlı pratik içinde görüp tanık olmasıydı.

Tabii işin içine “*Ama nasıl oyuna geldiniz, hiçbiriniz de anlamadınız*” boyutu girince hemen savunmaya geçenler de olmadı değil. O anda; “*Acaba bu bir oyun mu?*” diye düşünülecek değildi elbet, ger-

çekler hiç kimseye böyle bir tolerans tanımazdı da. Bu yüzden yoldaşların gurur yapmaları, alınganlık göstermeleri yersizdi.

Gösterdikleri müthiş performanslarından ötürü yoldaşları tek tek kutladım. Hasret ve Savaş'ı ayrıca kutlayıp alınlarından öptüm. Gerçekten de her ikisi de iyiler içinde daha da iyi olmasını bilmişlerdi. Hasret ayrıca tüm yoldaşların takdirini kazandı. Düşmana ilk resti o çekmiş, öncülük yapmıştı. Hem de herkesin hımbıllığından-miskin miskin dolanmasından bir şekilde şikâyetçi olduğu Hasret bunu yapmış ve içinde yatan aslanı kendisine de, yoldaşlarına da göstermiş ve bir güzel de ders vermişti.

Bizim koşullarımız içinde gerçekten de güzel bir pratik eğitim olmuştu. Yoldaşların ezici çoğunluğu ilk kez böylesi gerçek bir ortamda kurşunlar altında kalıyordu. Hepsi için ve onları böylesi bir ortamda gözlemleyebilen komutanları olarak bizim için oldukça yararlı ve eğitici bir deneyimdi.

Bu deneyim Hasan hoca ile Gülcan yoldaş için de güzel bir anı oldu. Önceki sayfalarda bahsetmeyi unutmuşum, Hasan hocayla birlikte Gülcan yoldaşı da yolcu edeceğiz. Gitmek istemiyordu ancak sağlığı elverir gibi değildi. “*Gitmelisin*” dedik, el mecbur kabul etti.

Gidecek olmasına hepimiz üzülyorduk, ama galiba en çok üzülen Dr. Hüseyin'di. Gitmesini istemiyordu. Açıkça dile getirmemiş olsa da, imalarımıza “*bıyık altı*” gülüşleriyle onay veriyordu. Dr. Hüseyin edebiyatçı Gülcan'a sevdalanmıştı. Hastalıktan ötürü gönderiyor oluşumuza, bir tıp doktoru kimliğiyle itiraz edecek kadar aşk gözünü karartmıştı: “*Dağ havası onu iyileştirir*” diyordu. Dr. Hüseyin'in bu itirazına; “*ey aşk, sen ne çılginlıklara kadirsin böyle*”, demek dışında ne denebilirdi ki.

Yukarıda övgüyle bahsettiğim Hasret yoldaşı da yaz sonunda batıya gönderdik. O da gitmek istemedi. Haylice de ısrarlı oldu... Ama olmuyordu işte, yapamıyor, üstesinden gelemiyordu. Çok hantal bir bünyeye sahipti, gerillanın normal temposuna uyum sağlamakta bayağı bir zorlanıyordu. Ve haliyle de demoralize de oluyordu... Böyle olunca da kırsalda kalması çok da anlamlı değildi. Mücadelenin daha uygun alanlarında çok daha yararlı olabileceksen onu kırsalda tutmayı akıllıca bulmuyordum... Bu yüzden kendisini incitmemeye özen göstererek kırsaldansa şehir faaliyetlerinde yer almasının daha isabetli olacağını anlatmaya çalıştım. Gönülsüzdü, ama “*Madem böyle uygun görüyorsunuz, ne yapalım giderim*” diyerek kabullendi. Buruk bir vedalaşmayla Hasret yoldaşı da yolculadı.

Zine Geddiği'ndeki yayla alanında Erzincanlı ve Çemişgezek'li aileler birbirlerine komşu obalara yerleşmişlerdi. Aynı akşam ve gecenin ilerleyen saatlerinde her iki tarafa da uğradık. Siyasal gündem ve özgül-özel sorunları üzerinden sohbetlerde bulunduk. Güzel bir ziyaret oldu.

Ertesi gün Mercan Dağları'nın en yüksek zirvesi olduğu söylenen Ağbaba Dağı'nın eteklerindeki Erzincanlılara gittik. Ordan yine Erzincan-Kemahlı ailelere uğradık. Sonraki günler çocukluk ve ilk gençlik yıllarıma geçtiği Erzincan Merkez köylerinden Ergan (Oğulcuk) yaylalarına geçtik. Ve ilk kez *"adım adım bildiğim bir arazi"* diyebileceğim bir arazideydim... İnsan ister istemez farklı duygular sarmalına geçiyor.

Küçük çocuklar hariç tümünü yakından bilip tanıdığım Erganlılar beni bilemedi, tanıyamadılar. Nerden ve nasıl akıllarına gelsindi ki *"Lillo'nun torunu Xeyil"* gerilla olmuş. Bilselerdi, simayen de olsa tanıyanlar çıkabilirdi... Komik bir tabloydu, ben onları nerden ve nasıl bu kadar yakından tanıyabiliyordum? Hangisine ismiyle hitap edip, yakınlık gösterdiysem istisnasız hepsi de şaşırıp afalladı. Cesaretini toplayıp *"Ne bira sen kimsin ki?"* diyenler çıktıysa da çoğunluğu merakını içinde söndürmeyi yeğledi. Ne de olsa tehlikeli bir durum söz-konusuydu. Gerillaıyla pek karşılaşmadıkları da belliydi, ama yine de; *"Ya tim ise?"* kuşkusu baskın duyguydu.

Bazılarına verdiğim küçük ipuçları işin rengini hemen değiştirdi. Anladı ve bildiler ki ben Lilo'nun torunu Xeyil'dim. Ortalık şenleniverdi. Kulaktan kulağa yaydılar *"Xeyil, Xeyil. Nere Lilo'nun torunu, öte yüzlü Xeyil yok muydu, hani hapisteydi, sonra firar etmişti, işte bu adam bizim o Xeyil"* demeye başladılar.

Tanışma, hal hatır sorma, yakınlık gösterme faslı sil baştan yeniden başladı. *"Valla-billâh"* diyorlardı *"Bin yıl düşünsek aklımıza gelmezdi senin dağlarda olacağın. Avrupa'ya gitmişsin diye biliyorduk. Ablan Hüsnüye'yi şehirde görenler oluyordu. O da Almanya'da olduğunu söylemişti. Nerden bilek sizi rahat tepiyor da belanın kucağına athyorsunuz. Sahi niye geldin ki?"* diyorlardı.

Evet, gerçekten de ilginç ve hoş bir ziyaretti. Köy ve köylülerin, özellikle akranlarım, çocukluk ve gençlik arkadaşlarım hakkında ön bilgiler derlemem bakımından da iyi oldu. Kafamda zaten Ergan'a inmek vardı. Bu bakımdan bu ön bilgi bir hayli işe yarayacaktı.

Ergan yaylaları arasındaki turlamamız iki günümüzü aldı. Oradan tekrar Kemah köylülerinin yaylalarına döndük.

Turan Talay'dan taraftarımız olduğu ön bilgisini aldığım gençten bir arkadaşına uğradık. O esnada yaylada olması işimizi kolaylaştırdı.

Turan'a bir not iletmesini rica ettik. İkiiletmeden kabul etmesine sevindik.

Turan'a iki gün sonrasına (olmazsa beşinci güne) randevu verdik. Şansımız yaver gitti, Turan ilk randevuya gelip yetiştii.

Turan ile onların ve civar köylerin insanların ve arazisinin genel durumu ve keza devletin o yöredeki resmi ve gayri-resmi varlığı ve hareket tarzı hakkında konuştuk. O yöreye inip faaliyet yürüteceğimizi söyledik. Kendisinin ve diğer köylerdeki taraftarlarımızın ve örgütlü sempatzanlarımızın ne tür imkânlar sunabileceğini sorduk. *“Siz yeter ki gelin, biz her türlü imkânı sunarız size”* dedi. Sevinçli ve coşkuluydu. Turan'ın bu hali bizi de sevindirdi. Yol yolak hakkında bize teferruatlı bilgiler verdi. İlk önce kendisine uğramamızı, yöreyi kendisi rehberliğinde tanımamızı istedi. Canımıza minnetti, hemen kabul ettik. Arılarının ve çadırının yerini tarif etti. Hangi yoldan gelsek, nasıl bulacağımızı inceden inceye anlattı. Öyle bir anlatışı vardı ki, insan da adeta *“gözü kapalı bile gider o çadırı bulurum”* duygusu uyandırıyordu.

Turan bu arada boş durmayıp Coşkun ve Erzincan merkezde oturan amcamoğlu Resul ile de bağlantıya geçmişmiş. Resul'un şehir merkezinde olmasından hareketle erzak-malzeme ve insan aktarımını nasıl organize edebilecekleri üzerine görüş alış-verişinde bulunmuşlarmış. *“Sizinle görüşmemiz iyi oldu. Neleri nasıl yapmamız gerektiğini daha iyi ayarlayabiliriz”* dedi... Memnuniyetle görüyordum ki Turan bu işe tüm benliğiyle dâhil olmaya karar vermişti. Bu çok güzeldi ve bize büyük kolaylıklar sağlayacaktı.

Turan'a öncelikle hem kendi bulunduğu hattaki arazide ve hem de Ergan hattındaki arazide sadece kendisinin ve Resul'ün bileceği küçük çaplı iki ara istasyon depoları hazırlamalarını söyledim. Gelen malzemeyi hangi hat daha kolayınıza gelirse götürüp o hattaki depoya yerleştirip sağlama alırsınız. Daha sonra bu depoların yerlerini bizden bir-iki arkadaş da gösterirsiniz ve böylece malzeme aktarımı daha bir kolay binmiş olur. Bu, hem malzemeyi riske sokmaz ve hem de günlerce randevu peşine koşma durumunu ortadan kaldırır. *“Şu şu malzeme falanca hatta”* diye bilgi ulaştırmanız yeterli olacak” dedim.

Turan'ın aklına yatmış olmalı ki hemen pratik çözümler önerdi: *“Büyük malzemeleri de alabilecek büyüklükte su geçirmez ve kolay kolay kırılmaz bidonlar var. Onları gömeriz toprağa. Böylece öyle ahım şahım depolar kazmaya da gerek kalmaz. Sonra olmazsa şu fiberglas su tanklarından alıp gömeriz. Malzemeler onların içinde zarar görmeden yıllarca kalabilir. Hele bir de gresledik miydi, hiçbir şeycik olmaz, gider öylece sapaşağlam kalırlar”* dedi. Son derece pratik ve işe yarar

önerilerdi. “*Tamam, işte, aynen de bu dediklerinden yaparsınız*” deyip onayladım kendisini ve böylece bir sorunumuzu da elbirliğiyle hal yoluna sokmuş olduk.

Randevulaşp Turan’ı yolculadık. Bu kez biz ona gidecek ve “*organik*” diyerek de o çok övdüğü bal’ının tadına bakacaktık.

Uğramaya fırsat bulamadığımız diğer obaları da şöyle hızlı tarafından turalayıp, Şerifgille buluşmak ve basım birimini bırakmak üzere, Ovacık ovasına doğru yola koyulduk.

Cihan kendisine verilen görev gereği Karadeniz hattına geçmişti. Dolayısıyla da komutanlık toplantımızı Şerif yoldaşla baş başa görüşme tarzında ele aldık. Kısa bir durum değerlendirmesi yaptıktan sonra mevcut gücümüzü iki mıntıka şeklinde konumlandırmaya karar verdik. Kendileri mevcut güçlerini iki ayrı yerde de konumlandırabileceklerini söyledi. Volkan kendi yöresindeki ilişkiler üzerinden grubun bir kısmına kışlık üslenim imkânı yaratabileceğini söylemiş. Şerif’in “*olabilir*” dediği bir durumda benim itirazımı gerektirir somut bir şey yoktu. Ancak Volkan’ın yanına siyasi komiser vermemiz gerekiyordu. Bunu çözmemiz halinde sorun hallolabilirdi. Kâzım veya Çetin yoldaş olabilirdi. Hangisi olacağına daha sonra karar vermeyi daha isabetli bulduk.

Şerifgil buldukları Dersim merkez hattından batıyla bağlantı sağlamış ve bir miktar kleş ve cephane de almışlarmış. Bu iyiydi. Ben de kendi alanımda öngördüklerimizi ve yaptıklarımızı özetledim, “*Yakında bir veya iki roketatarımız ve galiba bir de makineli bir silahımız gelecek. Şayet roketatar iki tane gelirse birini size aktarmak için haber iletirim*” deyince gözlerinin bebeği parladı. TİKKO’cuların ilk kez roketatarı ve bizim grubumuzun da ilk makineli silahı olacaktı. Bizim gerçekliğimizde bu, aslında hiç de az buz bir gelişme değildi.

Şerif’e ayrıca kışlık üslenim durumumuzdan bahsettim. Henüz hiçbir somut projemiz yoktu. Nerede kalacağımıza da karar vermiş değildik. “*Bakarsın bir ilki gerçekleştirip bu kışı Erzincan kırsalında da geçirebilirim Şerif yoldaş, haberin olsun*” dedim. “*Koşullarını oluşturabilirseniz, olabilir tabii. Ama sakın risk alma. Oralar Dersim’e benzemez. Denetim sağlamak kolay olmaz. Terslik olursa çıkışta kolay olmaz. Bunların hepsini hesaba kat öyle karar ver*” dedi. “*Tamam*” dedim ve mevzuyu böylece kapattık. Sonbaharın almaları koşuluyla, basım birimini şimdilik alanlarında bırakmayı uygun bulduk. . . Ve keza “*Olağanüstü gelişmeler olmaz ise bir araya gelmemizin pek bir gereği yok*” diye de prensip kararı aldık. Buna göre her grup kendi alanında

öngördüğü faaliyetlerinde yoğunlaşacak ve kışlık üslenim sorunlarını da aynı kendi imkânlarıyla çözecekti.

Şerif yoldaşla görüşmemiz bittikten sonra vedalaşıp ayrıldık. Ama ne ayrılma! Meğerse ta 1992 Mayısına kadar sürecek olan bir ayrılmamış ve de DABK ile birleşmiş olarak gerçekleşecek bir kavuşma olacakmış. Şerif'e batı kuryemiz üzerinden, Volkan'a ise özel bir gerilla grubu aracılığıyla ulaşacak ve her ikisini Şahverdi'ye çağırarak orda buluşacaktık.

Şerif bizden ayrıldıktan sonra Rayber ve Volkan komutasındaki güçlerimizle buluşmuş ve aldığımız son kararlar uyarınca yeni düzenlemeler yapar. Raybergilin temin ettiği erzağın ele geçmesi ve barınak faaliyetinin de boşa çıkarması işlerinde epeyce bir sıkıntı yaratmış. Keza Şerif Nazimiye hattında da umduğunu bulamamış ve herhangi bir hazırlık yapamamış. Volkan on-on beş kişilik bir gücün kışlık erzağını temin edebileceğini söyler. Ancak onun da barınak yeri sorunu varmış. Arazi pek uygun değilmiş; avcıların avlak sahasıymış.

Artılar eksiler tartılmış ve sonuçta Volkan'ın isteği doğrultusunda o arazide barınak yapmasına yeşil ışık yakılmış.

Şerif ve Rayber elmeçbur tekrardan Pülümür hattına geçip şanslarını orda denemeye karar vermişler.

Böyle bir düzenlemeyle Volkan ayrılıp Mazgirt hattına geçmiş. Şerif'in başında bulunduğu ana birlik ise Pülümür'e geçmeden önce bir süre daha Hozat köylerinde, faaliyet yürütmeye yönelmiş.

Bu faaliyet esnasında tesadüfen aralarında genel sekreterleri İsmail Bulut (Şahin) de varmış bir grup DABK'çıyla karşılaşmışlar. Şu malum infaz olayını ve keza kitlelere uygulanan hotzotçu yaklaşımları eleştiri konusu yapmışlar. Keza seçimler konusunda takındıkları sol politikayı yermişler. Ancak bu sorunların hiçbirinde de doyurucu-tatminkâr yanıtlar alamamışlar.

Şerifgil daha sonraki günlerde (28 Ekim'de) yağmurlu koyu karanlık bir gecede Hozat'a bağlı Kurukaymak köyüne gitmek üzere yola çıkmışlar. Grup kademeli olarak mevzilendikten sonra öncü birlik köye girmiş. Ancak çok geçmeden düşmanın köy içine pusu attığını fark edip geri çekilmiş... Yağmur ve zifiri karanlık birimler arasında koordine zaafi oluşturmuş olmalı ki aralarında Huriye Çıtak'ın da bulunduğu küçük bir grubumuz yanlış bir algılamayla durumu normal varsayıp köye girmiş. Ve tabii düşmanın açtığı ilk ateşte de ne yazık ki Çorumlu Huriye Çıtak yoldaşımız vurulmuş. Diğerleri çatışarak geri

çekilmiş. Ana gövdeyle geri noktalarda buluşmuşlar. Ancak ne var ki Polat Yiğit ile Spesifik Can ayrı düşmüş. Aramaları sonuçsuz kalmış. Meğerse bunlar, o ilk ateş altında yönlerini karıştırmışlar. Geldikleri yerden geri çekileceklerine tam tersi istikamete yönelmişler. Haliyle de buluşmaları mümkün olamamış. Ve galiba ancak ki üç gün sonra, o da tesadüfen karşılaşırlar.

Huriye Çıtak yoldaşın böylesine basit bir kusurla yitirilmiş olması, elbette kolay kabul edilebilir bir şey değildi. Olayın kritiği yapılmış. Kusurlu ve hatalı hareket tarzları ortaya konarak ders çıkarılmış... Bunun ötesinde de yapılabilecek pek bir şey yoktur zaten. Acılarını bastırmak, kavgayı kaldığı yerden devam ettirmek üzere, Huriye Çıtak'ımızı yüreklerine alarak Pülümür'e doğru yola koyulmuşlar.

Şerif, oluşan gereklilik üzerine Volkan ile Ovacık'ta buluşup Pülümür'e öyle geçmeyi öngörmüşse de ancak, herhaldeki yaşanan aksaklıklardan ötürü olsa gerek ki, Volkan geldiği randevuda kimseyle buluşamaz. Bunun üzerine basım birimiyle görüşmüş. Kısa bir durum değerlendirmesi yapmışlar. Zaman bir hayli geçtir, Çetin'in Volkan'ın yanına verilecek siyasi komiser adaylarından birisi olması ön bilgisinden de hareketle birlikte gitmenin isabetli olacağı sonucuna varmışlar. Ve böylece Volkan basım birimindeki üç yoldaşı da yanına alıp kendi kışlık üslenim alanı olan Mazgirt kırsalına geri dönmüş.

Daha önce de ifade ettiğim gibi, benim bu süreçte Şerifle veya diğer gruptan yoldaşlarla önceden belirlemiş olduğumuz herhangi bir randevumuz yoktu. Bu yüzden de ben o sıkışık süreçte Ovacık'ta değil, Erzincan hattında, kendi faaliyetlerimle meşguldüm. Şerif ile en son yaptığımız ikili görüşmede öngördüğümüz de buydu.

Ancak Şerif sanırım “*Son bir kez buluşma*” niyeti ve “*belki Ovacık'tadır*” varsayımıyla Rayber ve Kâzım komutasında küçük bir grubu Ovacık'a göndermiş. Kendisi de geride kalan tüm yoldaşları seferber ederek kışlık üslenim sorununu halletmeye yönelmiş.

Tabii Rayber ile Kâzım Ovacık'ta olmadığını anlayınca, fazlaca da oyalanmadan tekrardan Pülümür'e geri dönmüşler. Yana döne arandığının bilgisi ta Erzincan'a gelip bana ulaştı. O saat itibariyle yapılacak bir şey de yoktu.

Turan'ın verdiği yol güzergâhını izleyerek Munzur yaylalarını geçip, Kemah hattına ulaştık. Yolumuz üzerindeki son yaylacılar Turan'ın köylüleri ve komşu köylüleriydi. Geceyi, akşamüzeri gittiğimiz bu obada geçirdik. Güzel insanlardı, bizi çok candan karşılayıp ağırladılar. Gençlerinin çoğu taraftarımız sayılırdı. Bu köylerde devrimci

mücadelenin hayli bir geçmişi vardı. Dolayısıyla da insanlar devrimcilerle “biz bizeyiz” hallerindeydiler. Güzel bir benimsemeydi aslında.

Gündüzümüzü Kemah ve Erzincan merkez hattına bakan bir kayalıkta geçirdik. Rakımımız herhaldeki 2500 ile 3000 metre arası bir şeydi. Yani koca bir dağın zirvesindeydik ve ama yine de küçük bir kayalık siperliğindeydik; başka da örtüleyecek uygun bir yer yoktu.

Arazi ve diğer koşullar da elverişli olduğundan, silah ve çantalarımızı şallarımızla örtterek, akşam karanlığını beklemeden ikişerli-üçerli gruplar halinde erkenden yola koyulduk.

Uzunca bir yolculuğun ardından dağı nihayet geride bırakıp aşağılara inebildik.

Dağ yamacından ilerleyen yola girip, verilen tarif üzerine ikinci belirgin nokta olan Çamlık’a ulaştık.

Turan bize: “Çamlık’a sapan tali yollar var. Bunlar sizi yanultabilir. Bu yüzden en işlek yoldan sakın ayrılmayın, yol sizi bir sırtın ucuna getirecek. Orda durun ve sağ tarafa dönün yönünüzü. İlerde dağın eteklerine doğru açılan vadiyi hemen göreceksiniz zaten. Orası Meyvanlı vadisinin girişidir. Hem ağızdaki köy de Meyvanlı’dır. Durduğunuz sırt ile vadi girişi arasındaki arazi de, hemen sırtın biraz ön açıklarında, dağa yakın bir düzlükte bir beyaz dik çadır göreceksiniz. İşte o çadır benim çadırım. Hâlihazırda tek, ama galiba hep tek kalır, oraya başka kimse gelmez. Günün her saati orda olmuyorum. Bu yüzden uzaktan iyice denetleyip öyle gelin. Ben olmasam da siz orda kalıp dinlenebilirsiniz. Erzak falan bulunur, karnınızı doyurmanıza yeter, sıkıntı çekmezsiniz. Ben genelde gece yarısı sonrası, aha çok da sabaha karşı uğrarım” demişti.

Turan’ın tarif ettiği çadırı görmemiz hiç zor olmadı. Hemen 300-400 metre kadar ilerimizdeydi. Başka da çadır yoktu zaten. Ortalıkta göze ilişen kimseler de yoktu.

Çevre denetimi yapıp indik aşağı. Çadır emrimize amade, öylece bomboş bekliyordu. İçinde küçük bir piknik tüpü, demlik, bardak, çay, ekmek, zeytin, peynir, domates, salatalık ve bal ve keza iki küçük tabure ve bir de bir kat yatak vardı. Ha, bir de yarım şişe rakı vardı.

Kovanlarını bir fukara korkuluğa emanet etmişti. Onları ayıdan işte bu korkuluk koruyacaktı. Biz umurunda değildik, korkuluğun. Demek ki o sadece ayılara karşı programlanmıştı.

Kendi evimizde gibi rahattık. Çay yapıp bir güzel karnımızı doyurduk. Balı, övdüğü kadar varmış, gerçekten de kaliteliydi... Turan yoldaşımız o rakıyı tabii ki bizim için ayırmamıştır; ama biz öyle varsayıp onu da bir güzel hallediverdik. Fena da olmadı hani, az biraz çakırkef olduk.

Gece boyu Turan'ı boşuna bekledik, gelmedi veya gelemedi... Gecenin tek istenmeyen konuğu, bize ve korkuluğa rağmen kovanlara yanaşma cüreti gösterebilen kocaman bir ayıydı. Nöbette hangi yoldaş vardı net olarak anımsamıyorum, muhtemelen Hasret yoldaştı. "Yoldaş, Zeynel yoldaş kalk kalk kocaman bir ayı geldi." Belliydi ki hayli ürkmüştü. "Tamam, sakın ol" deyip onu da yanıma alarak dışarı çıktım. Aşırıya kaçmamaya da özen göstererek, sağa sola vurup gürültü çıkarttık. Hayvancağız bu şamatamızı pek de kaale almadan, sakince sıvışıp gitmeyi yeğledi. Şanssız gününde olmalıydı. Homurdanması muhtemelen bunun ifadesiydi.

Sabah erkenden suyumuzu ve bir miktar yiyecek alarak karşı kalyağa çekildik. Birkaç saat sonra Turan görüldü. Çadıra girip, hemen az sonra da çıktı. Gelmiş olduğumuza yorumlamış olmalı ki, etrafa ve ama esasen de dağın eteğindeki kayalıklara göz gezdirmeye başladı.

Tabii Turan tecrübeli ve tedbirli bir yoldaştı. İhtiyatlı davranıyordu. Başka gruplar veya tim de çadırına konuk olmuş olabilirdi. Hatta köylüler bile çadıra girip erzağı kullanmış olabilirdi. Zayıf olasılıklar da olsa, Turan bunları hesaba katar, öyle davranırdı. Tim olasılığı tedbirli olmasını da gerektiriyordu. Çevrede sotaya çekilip gözetleme de yapıyor olabilirdi.

Turan bütün bunları hesaba katarak, Kürtçe ve dolaylı göndermelerle kendisinin geldiğinin mesajını verdi.

O bizi göremiyordu ama biz onun her hareketini görüyor ve sesini de rahatlıkla alıyorduk. Kürtçe seslenerek yanıt verdik. Yerimizi tarif ettik. Arılarıyla ve etrafla ilgilenip biraz oyalandıktan sonra çıkıp yanımıza geldi. Epeyce bir süre sohbet ettik. O anlattı biz dinledik, biz kısa kısa sorduk o uzun uzun izah etti. Yöre insanını, araziye, köyleri ve yolları inceden inceye anlatıp bilgilendirmeye çalıştı. Hangi köylerde kimlerden sakınmamız gerektiğini, kimlere nasıl davranmamız gerektiğini, dağa çıkış yollarını, vadilerin özelliklerini, Dere Şoran ve Meyvanlı gabanının güzelliklerini, elverişli koşullarını, geçip geldiğimiz Çamlık'ın ince detaylarını adeta resmedercesine nakış nakış işleyiverdi. Konuşmayı da, sohbeti de seviyor ve iyi de beceriyordu velhasıl. Lafı bol bir yoldaştı ve herhangi bir konuda saatlerce konuşabilirdi. Laf lafı açtı ve öğlene kadar sohbet ettik. Akşama çadırda buluşmak üzere onu yolculadık ve biz de uyumak üzere kaya gölgeliklerine çekildik.

Akşam karanlığı bastırınca Turan ile buluşup, köyü Gamarik'e doğru yola koyulduk. Yol boyu Gamarik'i ve Gamariklileri anlattı. Daha önceden de yoldaşlar gelip giderlermiş. Köylüleri arasında ihbarcı yokmuş, ama ağzı pek gevşek bazı tipler varmış. Sarhoş oldukların-

da ağızlarının kontrolünü kaçırabilirler ve her şeyi olur olmaz yerlerde konuşabilirlermiş. İşte onlardan uzak durmalı ve es kaza karşılaşıldığında da ciddi gözdağı vermeliymişiz. Onlar ancak böyle zaptedilebilirlermiş vs. vs. Sohbet bu minvalde devam ederken yol bitmiş, evlerine ulaşmıştık.

Köyün araba yolu üzerinde ve köye aşağıdan girişindeki ilk evlerdendi. İki katlı tipik bir köy eviydi. Arka kısmındaki tarla ve bahçe, hemen az ilerideki derince dere yatağıyla buluşuyordu bu arazi.

Kapıyı yaşlı bir kadın açtı, zayıf, zarif ve güzelce biriydi. “*An-nem*” dedi Turan. Ana oğlunu ve bizi içeri davet etti. Turan önceden bahsetmiş olmalı ki bizi bekliyormuş gibi bir havası vardı...

Evet, meğerse Turan bizden bahsetmişmiş. Onun için bizim ayrıca özel bir önemimiz varmış. Dersim’den geliyor olmamız önemliymiş.

Kadıncağыз bizimle Dersim havasını soluyup özlem gideriyor gibiydi... Bahsetmiştim, aslen Ovacıklıydılar. Yıllarca önce göçüp Gamarak’e gelmişler...

Bu yaşlı Dersim kadını herbirimizi sıkı sıkı kucaklayıp öptü ve bir bir sıraladı: “*Sen Dersimlisin*”, “*Sen Dersimli değilsin*” diye de tahminlerde bulunuyordu. Ama asla hemşeri kayırması yapmadı, herbirimizi has evlatlarımız gibi sahiplendi.

Sonraki süreçte çokça yardımı ve büyük desteklerini alacağımız bu yaşlı Dersim kadını o gece bizi bir güzel ağırladı, bir yığın ikramlarda bulundu. Herhalde ki yerimiz onun en değerli misafirleri arasındaydı.

Gece geç saatlerde meşhur değirmenci, değirmen ustası Çıtak amca çıkıp geldi. Bizim köyün değirmeni de dahil o yakın yörenin herhaldeki tüm değirmenleri. Çıtak amcanın elinden çıkmıştı.

Hal hatır faslından sonra Ovacık’ta hangi köylere gittiğimizi, hangilerini bildiğimizi sordu. Gittiğimiz ve bildiğimizi söylediğimiz köylerin değirmen ve değirmencilerini sordu. Tabii Şahverdi’den de Kavrulmuş’ları sordu. Değirmen onlarındı, ayrıca da kirveymişler.

Hayli sert mizaçlı bir insandı Çıtak amca. Ama az bi hasbihal edince yumuşacık-sevecen bir yürek taşıdığını hemen anlayıverirdiniz. Nedense hep de böyle olurlardı bu tip insanlar, değil mi?

Ve anlayacaktık ki, Çıtak amcamız da evde bir hayli huysuz ve geçimsiz biriymiş. Eşine karşı kaba kuvvet uyguladığı da olurmuş. Önceleri daha sıklıklaymış ama Turan’ın evde olduğu dönemler bu şiddet unsuru denecek derecede azalmış. Ama elbette küfürleri ve ağır münakaşaları sıklıkla olurmuş... Ana Turan’dan destek alır ve bir güzel diklenir ve de kendini ezdirmezmiş Çıtak’a. Bizim varlığımız

ise ana için apayrı bir güvence oldu: “*Haydi bundan sonra da delen bakiyim. Vallaha seni hemen kirvelere şikâyet ederim*” diyordu. Turan bu duruma kıs kıs gülerken, Çıtak amcamız da mahcup vaziyetlerde “*Bakmayın siz ona, abartıyor. Her evde zaman zaman küçük kavgalar sürtüşmeler olur*” diyordu. Ama gözdağını ciddiye aldığı da her halden belliydi. Her iki tarafı da dengeleyecek bir tavır koymamız gerekiyordu. Zordu elbet, ama onların özgülünde gerekli olanı buydu...

Daha sonraları Turan’dan öğrenecektik ki, ilişkileri nispeten daha düzelmişmiş. Ana bizim varlığımızla daha bir özgüvenliymiş. Çıtak amcamız ise daha ölçülüymüş. Ana önceleri “*Bak Turan’a söylerim*” derken, artık “*bak vallahi billahi gençlere söylerim*” diyormuş. Çıtak amca elbet devrimcileri tanıyan, bilen biri, öyle boş korkular edinecek biri değil, ama haksızlıklara ve özellikle kadına karşı şiddet uygulamalarına karşı işin şakaya gelir yanınının olmadığını da öğrenmiş olduğundan, kendisine otokontrol uygulamayı tercih edecek kadar akli başında biriydi.

Bu güzel insanlarımız o sonbahar, kış ve ertesi yılın ilkbaharında bize gerçekten büyük desteklerde bulundular. Evleri ve olanakları hep bize sunulu oldu. Hele ana adeta bağlanıvermişti.

Kışın barınakta kapalı kaldığımız o süre boyunca lokmalar boğazından geçmez olmuş. Güzel yemekler pişirdiği her seferinde, “*Ula Turan, ana kurban sen o yoldaşların yerini biliyorsundur, a bu yemekleri götür yesinler. Yazık, şimdi kim bilir belki de yiyecek hiçbir şeyleri kalmamıştır*” diyormuş. Turan da her seferinde “*Deli deli konuşma ana, onlar hiç yerlerini bana söylerler mi. Sen rahat ol, onların her bir şeyi var. Güzden torbalarla, kasa ve tenekelerce erzak aldık. Onların yemeği de, ekmeği de kolay kolay bitmez*” diyerek, yatıştırma-ya çalışıyormuş.

Anamız gerçekten çok da soğukkanlı ve cesur biriydi. Bir kere-sinde, batıdan yoldaşlarla olan bir randevudan ötürü Nuray, ben ve sanırım Çakır İsmail evinde konuğu olduk. Çıtak amca nereye gitmiş-tiyse, evde değildi. Turan da geleceklere almak üzere şehir merkezinde bekliyordu.

İkinci gün gündüz diğer iki oğlu, gelinler ve torunlarından Evrim, Nurhak, Özgür, Devrim ve isimlerini anımsayamadığım diğer kardeşler bizi ziyarete geldiler. Gün boyu bizimle kaldıktan sonra akşama herkes kendi evine gitti.

Gecenin ilerleyen saatlerinde kapı önünden bazı sesler oluştu. Bu bir şey dememize ve yapmamıza fırsat bırakmadan hemen harekete geçip arka odaya aldı bizi. “*Siz burada durun. Bakın bu pencere arka bahçeye açılıyor. Kötü bir şey olursa benim konuşmalarımda anlarsı-*

nız. O zaman buradan çıkar kendinizi hemen o arkadaki dereye atarsınız. Ben şimdi kapıya gidiyorum, kulağınız bende olsun” deyip kapıyı kapatıp aşağı indi. İşte böylesine fedakâr ve cesur bir kadındı.

O çıktıktan sonra biz arkayı kontrol ettik, ortalık sakindi. Ko-nuşmaları rahatlıkla duyabiliyorduk. Gelenler devrimci yapıların gerillalarıydı, ama kimlerdi çıkaramadık. Az sonra ana gelip “*rapor*”-unu verdi: “*Başlarında Cebo diye biri var. Üç kişiler. Ekmek almaya gelmişler. İçeri buyur ettim. İstiyorsanız gelin görüşün, yoksa burada sessizce oturun”* dedi.

Gelenlerin DABK’çı yoldaşlar olduğu anlaşılınca gidip bir merhaba dedik. Dediklerine göre öylesine bir uğramışlarmış...

İşte bu güzel yaşlı anamız bizi böylesine candan duygularla bağrı-na basıyor, koruyup kolluyordu. Onu ve Çıtak amca’yı sevgi ve saygıyla anıyorum.

Turangildeki bu sıradışı bekleyişimiz nihayet üçüncü gününde sona erdi. Turan ile amcaoğlu Resul yanlarında Hüseyin Karakuş, Coşkun ve Amasyalı bir genç ile birlikte çıkıp geldiler. ‘Boğaz’larında bir adet roket atar ve iki adet kleş vardı. Tabii belirtmem gerekiyor ki, silahlar ayrı kanaldan gelmişti. Karakuş’un gelişiyile denkleşince Turan ve Resul aynı yol ve araçlarla hepsini alıp bize getirmişlerdi.

1991 yazı sonlarında gelen bu roketatar aslında ilk roketatarımızdı. Daha öncesinde böyle bir silahımız olmamıştı. Hâlihazırda DABK’çılarda da bulunmuyordu. Hevallerin Dersim birliklerinde var mıydı bilmiyorum, biz denk gelmedik. Halkımızın ilgi ve merakla incelemesinden anlaşılıyordu ki ilk kez karşılaşıyorlardı.

Karakuş’un geliş nedeni ise, konferans hazırlıklarının tamamlanmak üzere olduğunu bildirerek ve katılıp katılmayacağımız hususunda son bir kez bizimle görüşmek imiş.

Ben ve Şerif’in önceki kararımızda bir değişiklik olmadığını yineledim. “*Keşke katılabilseydiniz. Senin açımdan iyi de olurdu, bu senin için bir ilk olacaktı; bu deneyimi yaşamam iyi olurdu”* dedi.

Kuşkusuz ki haklıydı, benim için önemli bir tecrübe ve kazanım olacaktı. Ancak yine de o süreçteki öncelik tercihlerim doğrultusunda hareket etmeyi daha isabetli buldum.

Karakuş hep iyi ve güzel haberlerle gelmemişti, maalesef ki bir de kötü haberi vardı. Karadeniz’e özel bir görevle gönderdiğimiz Bölge Komutanlığı üyemiz Cihan, eşi Leyla’yı ve yeni doğan bebeklerini de koluna takarak geldikleri yere, Avrupa’ya geri dönmüşlermiş. “*Bizden buraya kadar”* demişlermiş...

Cihan ve Leyla ayrı ayrı dönemlerde gelmişlerdi. Birleşip çoğalmış ve “*aile*” olarak geri dönmüşlerdi. Herhalde bu da onlar için “*kötü günün kazancı*” olmalıydı.

Doğrusunu isterseniz Cihan’ın gidişi benim için tamamen sürpriz oldu. Beklediğimiz bir şey olsaydı zaten hem komutanlık üyeliği ve hem de özel görevlendirme sorununu farklı ele almış olurduk. Leyla’yı son süreçlerde görmemiştim. Kışı ayrı barınaklarda geçirdik ve sonra da karşılaşmadık. Dolayısıyla da iç dünyasında neler yaşandı bilmiyorum. Haliyle de onun hakkında net ifadeler kullanmam isabetli olmaz. Hamileliği ve ardından da annelik tercihlerini değiştirmiş olabilir.

Cihan’ın durumu tabii ki çok çok farklı. Komutanlık üyesi ve üstüne üstlük özel bir görev üslenmiş. Görev gereği bölgeye gidilmiş, istihbaratlar yapılmış ve bazı hazırlıklar görülmüş... İşte bütün bunların sorumluluğu altında olan birinin her şeyi öyle yüzüstü bırakarak, “*benden buraya kadar*” demesi herhaldeki öyle çok da kolay olmasa gerek, değil mi?

Konum ve aldığı sorumluluklar gereğince daha farklı davranması gerekirdi. Daha açık ve dürüst olması beklenirdi... Yapamayacaksan, bırakıp gitmenin hesapları içindeysen veya sallantıdaysan, bunları açık yüreklilik, halka ve devrime karışı sorumluluğunun bir gereği olarak açık yüreklilik dile getirmeli ve bize bu yeni duruma göre davranma şansı vermeyi, bir sorumluluk gereği olarak yerine getirebilirdi. Ama ne var ki Cihan bu insani sorumluluğu ve duyarlılığı dahi göstermedi... Üzüldük haliyle.

Aslında her iki arkadaş da kafası çalışan, istemleri halinde gelecek de vadeden arkadaşlarımızdı. Bu yönüyle de önemseydiğim “*kayıp*”larımızdandı... Ciddi bir takım sol-sekter anlayış ve yaklaşımları olmakla birlikte, değişip dönüşmesi halinde, Cihan aslında iyi bir komutan ve kadro olabilirdi. Bu potansiyele sahipti.

Yolu yoktu, kazançlar ve yitimlerin çetelesine yeni unsurlar ekleyerek yolumuza devam edecektik. Bu âlemin doğası böyleydi...

Amasyalı delikanlıyı, roketatarımızı ve iki kleşimizi alıp, “*yoldaşımızı sağ salim geri götür*” diyerek de Hasret yoldaşı Coşkun’a emanet ettik, Karakuş ve diğer arkadaşlarla vedalaşıp ayrıldık.

Çok da fazla gecikmeden kışlık üslenim yerimizi belirlememiz ve hazırlıklara başlamamız iyi olacaktı. Hatta uygun yeri bulursak, barınağı bir an önce yapıp aradan çıkarmanın daha da iyi olacağını düşünüyordum.

Uygun arazi konusunda Turan'ın görüşlerine ihtiyacımız vardı. Oturup bu mevzuyu enine boyuna sorguladık. Meyvan ve Dere Şoran Gaban'ı ile bir de Çamlık'ı önerdi. Ancak ne var ki Gabanların her ikisi de çok işlekmiş. Devrimci grupların, yaylacılar ve avcılarının kullandığı bu iki vadide açık verip deşifre olma yüzdeki hayli yüksekmış.

Çamlık'a da odun kesmeye, ayı ve domuz avına gelenler olurmuş, ama yine de Gaban'daki kadar işlek olmazmış. Ve ayrıca iç kısımlarda pek fazla uğrak yeri olmayacak uygun yerler bulmak mümkünmüş. Turan'ın arazi olarak tercihi Gabanlardı. Ama deşifre olma riski fazla olduğundan *"Bence Çamlık daha uygundur. Tercih sizin. Yapın hesabınızı, kararınızı verin. Ama sakın mesuliyeti bana yıkmayın"* dedi.

Karar verebilmemiz için Çamlık'ı yakından görüp tanımamız gerekiyordu. Ertesi gün Çamlık'a gitmek üzere buluşma ayarladık.

Turan bize Çamlık'ın her bir yerini ezdirdi ve teferruatlı bilgiler verdi. Kendince olabilir dediği noktaları gösterdi...

Evet, olabilecek yerlerdi. Sonuçta, yakınında çeşmesi de bulunan bir yamaç dere yatağı kuytulüğünü uygun bulduk. Diğer yerlerin çoğu kışın ve yaprakların dökük olduğu süreçlerde, çevredeki yükseltiler karşısında örtüsü pek bir zayıf kalan yerlerdi. Ama bahsettiğim kuytuluk gözden irak olması yönüyle avantaj sunuyor gibiydi. Yoldaşlarla oturup seçenekler üzerinde kısa bir değerlendirme yaptık. Sonuçta barınağımızı Çamlık'ta yapmaya karar verdik.

Hazırlıklarınızı görüp hemen faaliyete koyulduk. Sıkı bir çalışmayla kısa sürede barınağımızı yapıp bitirdik. Bu arada Turan da boş durmayıp, erzak işiyle uğraştı. Onun bıraktığı yerlerden erzağımızı da taşıdık mıydı, kışlık üslenim sorunu esasen halledilmiş sayılırdı.

Büyükçe bir su tankı aldırдық. Aynı orman içinde bir başka uygun noktada toprağa gömdük. Erzağımızın ve yedek silah-cephane vb. şeylerimizin önemlice bir kısmını buraya yerleştirdik. Diğer erzağımızı sıkı bir çalışmayla üç-dört gecede barınağa taşıdık. Bu taşıma faaliyeti sürüyorken, batıda olan Nuray'da çıkıp geldi. İyi de oldu. Çünkü Nuray hem komutan yardımcımızda ve hem de grubumuzun tecrübeli iki-üç kişisinden biriydi. Nuray'ın gelmesiyle grubumuzun ana bileşimi de esasen netleşmiş oluyordu. Geleceklere kapımız açıkken, ancak mevcut bileşim içinden yani barınak ve depo yerini bilenlerden gidecek isteyenlere kapılar bahara kadar kapalı olacaktır. Çünkü aksi takdirde, ciddi şekilde güvenlik riski oluşurdu.

Barınak ve erzak sorunumuzu böylece halletmiş ve elimizi önemli oranda rahatlatmıştık. Şimdi artık daha rahat bir şekilde diğer normal faaliyetlerimize yönelebilir, kalan zamanı daha rasyonel kullanabiliirdik.

Hem yedek bir sığınak yeri bulabilir miyiz diye ve hem de araziye tanıma adına, Karasu ırmağının öte yakasındaki karşı araziye keşfetmek iyi olacaktı. Gerilere, Refahiye hattına ve keza Kemah'ın ardına doğru uzanan bu arazi adeta karşıdan “gel gel” diye el edip duruyordu.

Barınağımızı kapatıp ince kamuflajını da yaptıktan sonra, Turan ile buluşup, Karadağ'a gitmek üzere yola koyulduk.

Erzincan merkezin Kemah yönünden girişinde Kemah Boğazı denilen yerde, tren yolu köprüsünü kullanarak suyun karşı yakasına geçtik. Kemah-Erzincan karayolu, kâh sağından, kâh solundan olmak üzere Karasu'ya paralel ve hemen kenarından geçiyor. Kontrollü bir şekilde bunu da geçip, yukarılara doğru ilerleyen küçük bir vadiye daldık.

Turan rehberimiz, ama aslında o da araziye bilmiyor. Sadece bazı köylerine birkaç kez gitmişliği varmış. Anlayacağınız karşıdan dürbün ile gözetlediğimiz, köy ve köylüleri hakkında ancak ki çok yüzeysel genel bir bilgiye sahip olduğumuz ve ama esasen bilip tanımadığımız bir arazideydik.

Vadi boyu yukarılara doğru yol aldık. Sabah olduğunda Karadağ'ın Erzincan merkeze bakan yüzündeydik. Az yukarılardan Erzincan şehri ve ova köylerinin büyükçe bir bölümü görüş erimine girerdi... Turan'ın söylediğine göre burası bir nevi avlak alanıymış da. Erzincan'ın iti-miti, polisi-askeri, bürokratları ve keza varlıklı kimi av meraklıları sıklıkla buraya keklik, bildircin, tavşan ve tilki benzeri hayvanları avlamaya gelirlermiş. Akıl edip de bu özelliğini daha önceden söylemiş olsaydı herhalde yedek sığınak yeri bulma fikrini kafamızdan silip öyle gelirdik. Neyse, her halükârda bu araziye birazcık da olsa tanımak, bilmek iyi olacaktı.

Turan'ın anlattığına göre Dere Şoran Gabanı hizasından alarak Kemah Boğazı'na kadar uzanan bu arazideki köylerin çoğunda Kürt kökenli insanlar yaşamaktaymış. Ancak ilginçtir ki yaşlılar hariç, yeni-genç nesiller Kürt olduklarını bilmezlermiş. Büyükçe bir kısmı da Kürt olduklarını kabul etmezmiş: “Öz be öz Türküz” derlermiş.

6 Erzincan Kızılbaşlarının inanışına göre rivayet olunur ki bu boğaz önceleri kapalıymış ve Erzincan ovası küllüm su altında, adeta büyük bir gül imiş. Melik Şah'ı ziyaret giden Hz. Ali bu durumu görmüş ve bir Zülfükâr darbesiyle aradaki bu dağ ikiye ayrılıp suya yol vermiş. Bugünkü Kemah Boğazı işte böyle oluşmuş. Ve Erzincan ovası da bugünkü güzelliğine ve bereketine işte bu sayede kavuşmuşmuş.

Bu yöre köyleri de dâhil olmak üzere köylerin tamamına yakını eskilerden Kemah beylerinin mülkiyetindeymiş. Sonraki yıllarda köylülere devredilmişmiş.

Bir-iki yıl kadar önce, yörenin Kürt kökenli insanlarından ötürü, yine bu yöre Kürtlerinden bir PKK'li komutasında, küçük bir gerilla grubu gelmişmiş. Birçok köye girip çıkmışlar. Ancak ne var ki çok geçmeden ihbar edilmişler. Gamarik köyünün karşısına düşen vadideki köylerden birinin çıkışında pusuya düşürülmüşler. Çatışıp çıkmışlarsa da, ancak iki veya üç kişilik bir kayıpları olmuş. Grup komutanı Merteklili Ali Rıza grubu alıp Dersim'e geri dönmüş. Ve galiba bir daha da suyun bu yakasına geçen olmamış...

Öğlene kadar çalılıkların gölgesinde yatıp uyuduk. Sonra, ortamın sakin oluşundan da hareketle, biraz daha yukarılarda bulunan kayalığa geçtik. Takriben Karadağ'ın ortası denilebilecek bir yükseklikteydik. Bu hiza itibariyle köyler daha altlarda kalmıştı. Hizamıza nispeten yakın tek bir köy vardı. Mesafe olarak çok da uzağımızda değildi. Bu da bir Kürt köyüymüş... Daha yukarılarımızda yayla yerleri vardı. Ama yaylacıları yoktu, boş yerlerdi.

Alana önemli oranda hâkim olan bir noktadaydık. Genişçe bir görüş açısı sunuyordu... Dün konakladığımız arazi bugün tam karşı cephemizdeydi... Dürbünle barınak noktasına ince ayar çektik. İyiydi yerimiz, duman çıkarmadıkça buralardan fark edilmesi pek olası görünmüyordu.

Karşı dağdan Munzur Dağı'nın eteklerini, Meyvanlı ve Dere Şoran vadilerinin girişlerini seyretmek insanda apayrı duygular yaratıyor gibiydi. Çok farklı ayrıntılar görüngüye giriyordu. Ordayken, yani içindeyken arazinin bunca detayının pek de ayırında olamamıştım doğrusu. Bu durum tuhafıma gitti...

O gün öğleden sonra yine uygun bir kamuffajla arazi keşfine çıktık. Barınabilececek bir arazi olmadığı kesindi. Erzak depoları ve kısa süreliğine kalınabilecek sığınaklar yapmak mümkündü elbet. Ancak avcılarının uğrak yeri olmasından ötürü oldukça riskliydi... Araziyi gezip tanımış olmayı "*kötü günün kârı*" sayıp, keşif faaliyetimize son verdik.

Bulduğumuz vadi uygun olduğundan karanlığın çökmesini beklemeden erkenden yola çıktık. Vadinin bizi tam olarak nereye çıkaracağını bilmiyorduk. Ama muhtemelen Kemah Boğazı'na daha yakın bir yere iniyordu...

Evet, tahmin ettiğimiz gibi, boğazın dibinde bir yere gelmiştik. Eranus-Caferli köylerine giden araba yolu sapağındaydık. İyi bir denk gelmeydi... Yolu ve köprüyü denetleyerek karşıya geçtik.

Köprünün öteki yakasında ve hemen Karasu'nun kenarında küçük bir köy vardı. Turan ismini falan biliyormuş. Şahsen tanıdığı insanlar da varmış. Ama hiç uğramadığı bir köymüş. Alevi ve ilerici-demokrat insanlarmış. Hatta İstanbul'da kalan gençlerden bazıları Partimiz taraftarıymış da.

Yol üstüydüyse de, ancak ta buralara kadar inebileceğimiz normalde kimsenin pek aklına gelmeyeceğinden, aslında pekâlâ da sakın ve güvenli sayılabilirdi. O esnada bir ihbar almadıkça, kimsenin buralarla ilgileneyeceği de yoktu. Bu yüzden de rahatlıkla bu insanlarımıza uğrayıp tanışabilirdik.

Öncü biriminin başına Nuray'ı verip, köye giriş yaptık. Hiç ama hiçbir yabancılik göstermemeleri, "biz Partizanlıyız" demiş olmamızı bu kadar sıcak bir ilgiyle karşılamaları beni de diğer yoldaşları da şaşırtmıştı doğrusu. Öyle bir havaları vardı ki gençlerin, sanki de bekleyip durdukları çok sevdikleri-değerli misafirleri hele şükür nihayet gelmişlerdi de onlar da bunun sevincini yaşıyorlardı. Turan bile bu kadarını beklemiyor olmalıydı ki, o da biraz şaşkındı.

Bazen ilginç denkleşme ve tesadüfler olabiliyor işte. Meğerse Turan'ın bahsini ettiği o taraftarlarımızdan birinin ailesine konuk olmuştuk. Köye ilk girişte kendimizi tanıtmak amacıyla Nuray'ın "*Korkmayın biz Partizanlıyız*" sözü o an itibariyle işin rengini değiştirmiş.

Partizan'ı ve gerillayı biliyorlarmış, ama o güne kadar hiç karşılaşmamışlarmış. Birden böyle sürpriz yaparcasına karşılırlarına çıkmış olmamız büyük bir heyecan ve sevinç vesilesi olmuştu.

Bu öykü gerçekten güzeldi ve doğrusunu isterseniz Partizanlı olma gururumuzu okşamış ve bizi onurlandırmıştı.

Evler zaten birbirine kapı komşu vaziyetteydi. Gelişimimiz hemen duyuldu ve haliyle diğer aileler de bizi görmeye geldiler. Ortalık şen şakrak olmuş, adeta düğün yerine dönmüş gibiydi.

Sohbeti onların bize ilişkin merakları yönlendirmekteydi. İlginç şeylerdi merak ettiklerinden bazıları. Aramızda tek kadın gerillamız Nuray yoldaştı. Genç kızlarımız onu adeta esir almışlardı. 1,86'lık upuzun dal gibi boyuyla, güzelliği ve çalımıyla, kadın olarak kuşanmış olduğu özgüveni ve ataklığıyla onları kendisine çeken bir mıknatıs gibiydi. Her biri ona sorular yöneltiyordu. Gerilla yaşamının onu zorlayıp zorlamadığını, annesini-babasını, kardeşlerini ve evini özleyip özlemediğini, evli olup olmadığını, kaç yıllık gerilla olduğunu, kışın nerede kaldığımızı, temizliğimizi nasıl yaptığımızı, ne yiyip ne içtiğimizi vs. vs. daha bir yığın soru...

Onlara kalsaydı sabaha kadar bizi bırakmayacakları kesindi. Ancak ne var ki gündüz kalmaya uygun bir yer değildi. Dolayısıyla da mecburen daha uygun araziye çekilmemiz gerekiyordu.

O iki-üç saat nasıl geçmişti hiç anlayamamıştık. Onlar da biz de mest vaziyetlerdeydik... Ama kalkmamız gerekiyordu. Bu netleşince hemen seferber olup bir yığın erzakla çantalarımızı tıka basa doldurdular. Bir-iki poşet sebzeyi de ellerimize tutuşturdular. “*Ne olur yine gelin*” diyerek bizi yolculadılar. Pür neşeye kesilmiş vaziyetlerde Caferli köyüne doğru tırmanışa geçtik.

Turan, Caferli’den bir önceki köy olan Eranus’a kadar bize eşlik etti. Tanındığı için bizimle görülmesi iyi olmazdı. Eranus’ta uğrayacağımız kişiyi ve evini tarif etti. Caferli’deki bazı insanların ismini verdi ve sıkı sıkı onlardan kendimizi sakınmamızı tembihledi.

Turan’ın ikaz ettiği ve kendimizi sakınmamızı istediği kişilerden biri de, Şixo amcamın bacanağıydı... Caferli’den eskiden beri ihbar yapılageldiği söyleniyordu. Şerif yoldaş da bu konuda beni ikaz etmiş ve bazı kişilerin güvenilir olmadığını söylemişti. Tabii ihbarın kim veya kimler tarafından yapıldığı netleştirilmiş değildi. Anılan şahsiyetler değişen oranda olası şüphelilerdi sadece.

Gündüzü mecburen Caferli arazisinde geçireceğimizden ötürü Turan işi sıkı tutuyordu. O köyde hiç kimseye uğramadan doğrudan Şixo amcamın kızı Elif’in evine gitmemizi istiyordu. Elif teyzesinin oğluyla evliymiş ve “*O delikanlı kesinlikle dürüst, güvenilir biridir*” diyordu Turan. Ama ilginç tarafı, o delikanlının babası da baş şüphelilerden biriydi.

Turan ile Eranus’un yakınlarında vedalaşıp ayrıldık. Tarif ettiği evi bulmamız pek zor olmadı. İsmi verdiği gençten arkadaş örgütlü ilişkilerimizden biriymiş... Kapıyı açıp da karşısında bizi görünce şaşırıldı. Kim olduğumuzdan emin olamadığı için de muallaktaydı. Turan’ı anıp, selamını söyleyince rahatladı. Bize kılavuzluk yapmasını rica ettik. Hemen hazırlanıp geldi ve oyalanmadan yola devam ettik.

Caferli’nin adını çokça duymuşluğumuz vardı ama hiçbirimiz daha önce gelip görmemiştik. Büyük ve oldukça dağınık bir köy olduğunu görünce Turan’ın neden kılavuz almamızda ısrar ettiğini daha iyi anladım. Kılavuzumuz olmasaydı, birilerine sormadan Elif’in evini bulmamız mümkün olmazdı.

Köyün içinden geçerken rehberimiz hem bizim hıssımın ve hem de diğer iki şüphelinin evlerini gösterdi... Elif’in evi ise meğerse köyün ta en ta en dış çeperesindeymiş, git git biteceği yok yolun. Sabah oldu olacak ve biz hâlâ yoldayız.

Neyse sonuçta vardık. Biz duvarların ve çitlerin gölgeğine mevzilenirken, kılavuzumuz da eve yöneldi. Birbirlerini tanıyor oluşları işi kolaylaştıracaktı. Yaylaya falan da çıkmıyor olmaları ki Elif’le de eşiyle de hiç karşılaşmamız. Yani güya amca çocuklarıydık, ama aslında birbirini tanımayan iki yabancı gibiydik de.

Kapıyı gençten bir erkek açtı. Hemen ardından da gençten bir kadının belirdi. Kılavuzumuz benden bahsediyor olmalı ki, zaten böyle yapmasını istemiştım, Elif kıpır kıpır hareketlenmeye başladı, “*Hani nerede?*” diyen o heyecan yüklü sesini rahatlıkla duyuyorduk.

Her şey yolundaydı, daha fazla beklemenin de bekletmenin de gereği yoktu. Duvar diplerinden, köşe başlarından çıkıp eve yöneldik. Kılavuzumuzun dönmesi gerekiyormuş, arkadaşlar içeri geçerken ben de onu yolculadım.

Gerek simamdan ve gerekse sesimden Elif beni tanımişti. “*Sensin değil mi?*” diyerek boynuma sarıldı. Sıkı sıkı kucaklarken, “*Ben sana ölem Halil, Halil. Bu ne güzel ziyaret böyle. Cemal amcama ne çok benziyorsun. Konuşman, yürüyüşün bile aynı*” diyordu bir taraftan da.

Elif bendeki benzerlikleri hemencecik keşfetmişti, ama ben onu çok farklı bulmuştım. Anne babasına da, diğer kardeşlerine de benzermiyordu. Farklı biriydi Elif. Zayıf, dal gibi zarif bir kadındı. Diğerlerinden farklı, ayrı bir güzelliği vardı.

Eniştemiz de iyi birine benziyordu. İçten-dost yürekli biriydi. Çok genç yaşta evlendirilmiş olmalıydılar ki büyük oğlu askerdeymiş.

Sohbete doyulacak gibi değildi, ama bizim zaman diye bir sorunuz vardı. Köylüler kapıyı bacayı açmadan çıkıp bir yerlere gitmemiz gerekiyordu. Ev sahiplerimize uygun konaklama yerlerinin nereler olabileceğini sorduk. Yakın ve uzak bazı yerleri sayıp döktüler. Ama Elif, “*Amcaoğlu bugünkü en uygun konaklama yeriniz bizim hemen az aşağıımızdaki boş evimizdir. Orda kalırsınız. Araziden daha iyidir*” deyince, eşi de bu fikre destek çıktı. Olur, mu olmaz mı diye kendi aramızda kısa bir muhakeme yaptıktan sonra, olabileceğine karar verdik.

Ev sahiplerimiz karnımızı bir güzel doyurmuşlardı, sabah kahvaltısına gerek kalmamıştı. Kalkıp boş eve geçtik. Nöbeti mecburen içerde tutacaktık. Dış nöbette ise Elif ile eşi vardı. Öğlene kadar bir güzel uyuduk.

Öğleye doğru yemek getirdiler. Akşama doğruysa kızılı-erkekli bir grup geneçle birlikte çıkıp yanımıza geldiler. Hepsi de Parti sempatizanlarımız. Bir-ikisiyle yaylalardan tanışuyorduk da. Akşama kadar yanımızda kaldılar. Güzel sohbetler yaptık. Sonra ikisinin ailesini ziyarete gittik. Ertesi günün erzağını da temin edip tekrardan Elif’in evine geri döndük.

Önceki gece göremediğimiz iki küçük çocukları “*dayımızı göreceğiz*” diye erkenden uyumayı reddetmiş. Vardığımızda bizi bekliyorlardı. “*Bekliyor olduklarını bilseydik biraz erken gelirdik*” deyip yeğenlerimle tanıştık. Kucaklayıp öptük. Onlar da aynı şekilde bizi öptüler. Bu farklı dayıları ve teyzeyi o küçücük yüreklerinde artık nasıl bir yere oturtmuşlardı ki etrafımızda pervane misali neşe saçıp durdular.

Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte vedalaşıp ayrıldık. Köyün üst tarafındaki bahçelerde kalacaktık. Öğlene kadarki zamanımızı burada geçirdikten sonra, ağaç örtüsünden yararlanarak kalkıp daha ilerilerde bulunan kayalığa geçtik. Bundaki maksadımız, gideceğimiz hattı gündüz gözüyle görüp denetlemektir ve arkadaşlara tanıtmaktır.

Epeyce yukarılarda olsak da ama yine de yolumuzun önemlice bir kısmı Yaylabaşı (Kiy) köyü karakolunun görüş alanındaydı. Karakol güçlerinin bazı kereler araziye çıkıp mevzilendikleri ve devriye olarak dolaştıkları söylenmekteydi.

Görünürde herhangi bir anormallik yoktu. Kamufajımızı yapıp, ikişerli, üçerli gruplar halinde, uzunca sayılabilir aralıklar oluşturarak Ergan (Oğulcuk) köyüne doğru yola koyulduk.

Araziyi ve güzergâhı bir tek ben biliyordum. Bu yüzden de belli aralıklarla öncülere rota belirlemek durumundaydım. Fakat ne var ki Caferli-Ergan arası bu patikayı daha önce hiç kullanmamıştım. Bir nevi ben de acemisi sayılırdım. Gündüz gözüyle yol alma gayretim biraz da bu sebepleriydi patikayı yitirip ham arazide olmadık yerlere düşmek iyi olmazdı.

Yolun Ergan arazisinde olan bölümüne geçtik miydi artık acemilik falan da kalmayacaktı. Bildiğim, çocukluk yıllarımdan uzunca bir bölümünün geçtiği, her bir yerine ilişkin yüzlerce anılarımın olduğu topraklardı buralar.

Nihayet Kiy hattını geride bırakıp Ergan arazisine ulaştık. Hoş ve de anlatılması güç duygular kuşatmasındayım... Geçtiğimiz her bir yere ilişkin yoldaşlara bilgi veriyor ve o an aklıma geliveren küçük küçük anılarımı paylaşıyordum.

Ergan arazisinde karşılaştığımız en belirgin yerlerden biri, hiç kuşkusuz ki Ergan Dağı'nın önüne kurulmuş olan kireç ocağıydı. Ta 1970'in ilk yılları içinde kurulmuş, zamanının en modern taş yakma fırınıydı. O ilk dönemler benim zihnimdeki canlanışı: Kocaman dağı yemeye koyulmuş bir canavar'dı. Belli aralıklarla kayaları oyup içine dinamit lokumu yerleştirip patlatırlardı. İşte asıl o zaman ürkütücü olurdu bu dağ yiyici canavar... Parçalanan kayaları taşıyıp fırını bir güzel doldururlardı. Sonra da artık içinde ne yakıyorduysalar, gök-

yüzüne kocaman dumanlar yükselirdi. Taşları yakıyorlar sanırdım da akıl erdiremezdim taşlar nasıl yanar diye... Sonra kamyonlar yanaşır-
dı ocağa, beyaz beyaz taş kütlelerini yüklenip, tozu dumana katarak
geçip giderlerdi. Meğerse o beyaz taşlar artık taş değil, kireç imiş...
Çevre köylerden bir yığın insana “*ekmek kapısı*” imkânı sunuyor oldu-
ğundan ötürü de memnuniyetle karşılanmıştı...

Kâh dile getirilen, kâh içten anımsanan İşte böylesi irili ufaklı
anılar seyrinde yolu tüketip köye vardık.

Köy iki büyük mahalleden oluşuyordu. Aşağıdaki bölümüne Ge-
lesi, yukarıdaki daha büyük olanına ise Ergan deniyordu. Ve bu da
kendi içinde aşağı ve yukarı mahalle diye iki kısımdan oluşuyordu.
Biz, adeta her iki bölümü ortalayarak gelmiştik. Yani her iki tarafa da
eşit mesafedeydik, tercihimizi yapıp, birine yönelecektik. Ama han-
gisine?..

Erganlılar'ın bir kısmıyla yaylalarda görüşmüş olsak da, bunun
çok fazla bir önemi yoktu. Köy hakkında taze ve işe yarar bilgilerden
yoksunduk. Evet, buralı sayılırdım. Ama o süreç çocukluk dönemim-
di. İşin içine devrimcilik girince her şey çok farklı olur. Buna iliş-
kin bilgiler gerekiyordu bize. Ben artık o bildikleri Halil olarak değil,
devletle savaşıyor bir gerilla mensubu olarak karşılarına çıkacaktım...
Bunlar önemli ve hafifsenmemesi gereken etmenlerdi. Bu yüzden
temkinli davranmak daha doğru olacaktı.

Yukarı bölüme ve yukarı mahalleye gitmeliydik. Yakın dönem-
lerde Dersim'den göçüp gelmiş olan Nuray'ın halasıgile ve Işıkvuranlı
tarafhtarlarımız aileye uğramamız ve onlar üzerinden Erganlılara iliş-
kin bilgilerimizi güncellememiz gerekiyordu. Bunlardan alacağımız
bilgiler ışığında sonrasını daha kolay programlayabilirdik.

Şenol ve Aktaşlar yukarı mahallenin de çeperindeydiler. Yukarı-
dan dolanarak kolayca ulaşabilirdik. Benim dönemimde buralar tarla,
bağ bahçeydi. Şimdiyse bağ ve bahçelerin her birinin yanına birer ev
yapılmış. Yeni görenlerden ve eski ailelerden birkaçı buralara taşın-
mış.

Uğramayı düşündüğüm ilklerden biri olan Bertoların Murat am-
cada, Şenolların bahçe komşusuydu. Murat amca hakkında “*devlet
adamı*” lafını duyalı bir hayli zaman olmuştu. Bu durumu da bir net-
liğe kavuşturmamız gerekiyordu. Malum, insanlar hakkında birçok
nedenle bir yığın şey ileri sürülebiliyor. Bu türden “*orta laflar*”ı karşı-
sında temkinli ve titiz sorgulayıcı ve sonuçlandırıcı bir yaklaşım gös-
termek, prensip olarak doğru olanı. Asılsız söylentileri boşa çıkarmak,
bir kısım şeyleri de netleştirmek ve keza bir kısım insanlarımızın dev-
letle ilişkilenmiş olma hallerinin karakterini doğru teşhis etmek gere-

kiyordu. Murat amca yıllarca muhtarlık yapmış bir insan. Öte yandan buralarda gelişmiş herhangi bir devrimci mücadele ve otorite de yok. Haliyle de böylesi durumlarda sıradan insanların devlete bakışları ve onunla ilişkilenecek tarzları elbette ki farklı olacaktır. Devletle ilişkilenecekleri daha çok kişisel menfaatler ve aileler arası çekişmeler gibi durumlarda devlet otoritesinden yararlanma amaçlı bir karakter arz eder. Elbette ki bizim bu tarz ilişkilenecekleri ele alalım ve değerlendirmelerimiz farklı karakterde olmak zorundadır. Öte yandan devletin bir şekilde el atıp da kullanmaya çalıştığı insanlarımızı da o kapan ve bataklıktan çekip alma gibi öncelikli bir görevimizin de olması gerekiyor. Yanlışlarını anlatmalı ve dönme şansı-fırsatı tanımalıydık.

Şenel ve Aktaş aileleri birbirlerine komşu evlerde oturuyorlardı. Evleri köyün Ergan Dağı yönünden girişinde ve en sınırdıydı. Gülveren ve Albayrak'ların arazileriydi bu bağlar bahçeler. Gülveren kardeşler de köy içindeki evlerini bu araziye taşımışlar. Yani köy adeta dışa doğru açılım yaparak büyümüşü. İyi de olmuş, çok sıkışık yaşamıyorlardı.

Kapı komşu Şenol ve Aktaşlar bizi böyle ansızın karşılarında görünce, neye uğradıklarını şaşırıyorlardı. Tam bir sürpriz olmuştu. Anlaşılan gerillayı Dersim'de bıraktıklarını sanıyorlardı. Peşleri sıra Ergan'a gelebileceğimiz hiç akıllarına gelmemişti.

Haksızlık yapmayayım elbette reaksiyonları sadece şaşkınlık değildi, bundan daha çok büyük bir sevinç indeydiler. Özlem ile karşılandık.

Gruptan sadece Nure'yi tanıyorlardı. Şenollar hâlâsının ailesiydi. Hâlâsı, hâlâsının çocukları ve bu aileye gelin gelmiş amcakızı Melek...

Hâlâ Nure'ye küs. Küslüğü de ta yıllar öncesinden. Ve Nure'yle de doğrudan bir alakası yok. Aile büyükleri arazi sorunundan münakaşa etmiş... Çocuklar da ceremesini çekiyor işte. Nure'yle küslüğü işte böylesi bir şey. Araya yıllar girmiş, göç edip ayrılmışlar, Nure gerillaya katılmış. Ve yıllar sonra "*gurbette*" kendisini ziyarete gelmiş. Ama o hâlâ, doğrudan kendisiyle konuşmayacak kadar inatçı... Oysa yeğenini gördüğüne çok sevindiği her halinden belliydi de. Kaçamak kaçamak bakışları kimseden kaçır gibi değildi. Komik ve sevimli bir küslük hali...

Beni gıyaben tanıyorlardıysa da, hiçbiriyle karşılaşmışlığımız olmadığından bilemediler. Ancak ki Nure'nin kulaklarına fısıldamasıyla bilebildiler.

O geceyi bu iki komşu evde, uzun sohbetlerle geçirdik. Sabaha karşı köyün epeyce dışında, Ergan Dağı'nın yamaçlarında yer alan,

bir vakitler Ermenilerin üzüm yetiştirdiği, birkaç söğüt ve kayısı ağacının ve bir çeşmenin bulunduğu, çocukluğumdan çok iyi bildiğim Kale'nin önündeki o yere gittik. Grubun küçük olması ve varlığımızın da henüz duyulmamış olduğu o koşullarda, bu türden küçük ve basit kuytuluklarda kolaylıkla kamufle olabiliydik. Oluyorduk da. Mesela, bir seferinde günün önemlice bir bölümünü dört-beş büyük söğüt ağacının bulunduğu dımdızlak bir yamaçta bu söğüt ağaçlarının dalları arasında geçirmiştik. Altımızdan bir çoban geçmişti de ruhu bile duymamıştı. Keza birkaç kez de köyün alt taraflarında, ekin tarlaları kenarındaki küçük çalılıklar içinde konaklamıştık...

Tabii ilginç şeyler de olmuyor değildi. Mesela yine böyle bir konaklama esnasında çok, ama çok komik bir durumla karşılaştık. Sabahın erken saatleriydi. Gençten iki kadın çıkageldi. Birine koca, diğerine kardeş olan ve gece eve gelmemiş olan bir adamı merak etmiş ona bakmaya gelmişlerdi. Uyuyup kalmış veya düşüp kalmış olabilir hesabıyla ismini seslenerek sağa sola bakınıyorlardı. Bir taraftan da kendi aralarında sohbet ediyorlar. Anlıyorduk ki aradıkları adam birinin abisi, diğerinin kocasıydı...

Aksilik işte, bizim Çakır İsmail “*düzgün yer*” hesabına kanalın içinde yatmayı tercih etmişti. Tabii birilerinin gelip de o saatten sonra kanala su bağlayacağını nereden bilsin, değil mi? Ama aksilik veya ‘talihsizlik’ işte, birileri gelip o saatten sonra kanala su bağlamış... Tabii bizim Çakır'ın çantası dâhil tüm eşyaları bir güzel ıslanmıştı. Kuruması için şalını ve ıslak giysilerinin bir kısmını çalılıklara sermişti...

Nöbetçi yoldaş iki kadının geldiğini ve birilerini aradığını söyleyince, haliyle toparlanıp teyakkuza geçtik. Nasıl olduysa kadınlardan birinin gözü Çako'nun eşyalarına ilişti ve de olan oldu, müthiş paniklediler ve artık nereden nasıl bir bağ kurabildiyse, feryat figanla kocasının ayı tarafından parçalanmış olduğuna hükmetti. Bu sözlere ve figan üzerine görümcesi de veryansın etmeye başladı.

Tabii durum bir anda vahim bir çehreye büründü. Bu feryat figan yolu yok çevredeki başkalarını da oraya çağırıyordu... Bir an önce müdahale edip kontrol altına almak şart oldu...

Daha da fazla paniklemesinler diye karşılıklarına hemcinsleri Nure'yi çıkarmak isabetli olurdu. Gerçi Nure de maşallah tam bir zebella. Onu gören de ürkerdi. Ama başka alternatif yoktu. Neyse, silah ve teçhizatını bırakıp, mümkün olduğunca güleç bir yüz, yumuşak ve sevecen bir ses tonuyla şansımızı denemesi gerekiyordu... Nure daha çalılıktan dışarı adımını atar atmaz gördüler kendisini. Görmez olaydılar keşke. O nasıl korkuydu, o nasıl panik ve o nasıl sonuç çıkarmaydı

öyle, hayret doğrusu. Adamı parçalayıp yiyen ayı değil de, “meğerse buymuş” algısı oluşmuştu bu kez de. “Nere kardeşine ne yapmışsa bu yapmıştır” diyerek tir tir titremeye başladı kadıncağız. Nure Zazaca “nere meterse meterse. Kes camorde sımare taba nekerdo. Şekere ezki je sıma ciniko. Meterse, taba çino. Bere ita.” (Yahu korkmayın korkmayın. Kimsenin sizin herife bir şey yaptığı yok. Bakın ben de sizin gibi bir kadını. Korkmayın, bir şey yok. Yanıma gelin.) Zavallılarım öylesine korkmuş ve şaşakalmışlardı ki, birbirlerine sokulmuş zangır zangır titriyorlardı. Nure yanlarına gidip de yüzlerine sevecen sevecen gülüne kadar da onlar orda öylece çakılıp kaldılar... Neyse Nure biraz sakinleştirmeyi başardı sonunda. Getirip eşyaları gösterdi, hikâyeyi özetledi. Bu iyi olmuştu, epeyce toparlanmalarını sağladı. Ama korku ve endişeleri bitmiş değildi. Tarla sulamaya gelen arkadaşı hâlâ ortalıkta yoktu. Onlar onun akıbetini öğrenmeden de huzura eremeyeceklerdi...

Nureyle arayı düzeltip sohbete başladıklarında da biz gittik yanlarına. Nure adımı söyleyip, tanıyıp tanımadıklarını sordu. “Tanıyoruz tabii” dediler. “O bizim köyde kaldı. Lillo’nun torunuydu. Ama yıllar önce çıkıp gitti. Sonra duyduk ki hapse atmışlar. Sonra oradan firar etmiş. Galiba Almanya’ya gitmiş, ordaymış. Siz Halil’i niye soruyorsunuz ki, onu nereden tanıyorsunuz?” deyince, Nure, “İşte biz sizin köylü o Halil’in arkadaşlarıyız. Halil de bizimle birlikte, burada” deyince kadınlar afalladılar. İnanmaz ifadelerle ikisi bir ağızdan, “Hani nerde?” dediler. Silahım ve teçhizatım üzerimdeydi, güler yüzle öne çıkıp “Merhaba” deyip elimi uzattım. Gözlerine inanamadılar... Tanınmışlardı beni. Kaygıları uçup gitti, rahatladılar. İlginçtir ben onları tanıyamadım. Ailelerini söyleyince ancak bağlantı kurabildim... Hoş bir sohbet geçti aramızda...

Köye gittiklerinde bizi gördüklerini kimseye anlatmamalarını tembihledikse de, öğrendik ki birkaç “sırdaş”larına çıtlatmışlar. Bir de hava atmışlar ki sormayın gitsin: “Biz onları gördük, ama hiç korkmadık” demişler... Zararı yoktu bu kadarının varsin korkmamış olunsunlardı, böylesi daha iyiydi. Sır verdiklerinden biri başkalarına anlatmamaları için kendilerini uyarılmış “Başlarına bir iş gelirse sizden bilirler ve affetmezler” diye de bir güzel gözdağı vermiş. Etkili olmuş ki daha da kimseye bahsetmemişler... Birkaç gün sonra evlerine gittiğimizde gerillayı kırk yıllık ahbablarıymışçasına karşıladılar. Hoş bir dönüşüm örneğiydi doğrusu. Nure bunları bol bol kızdırıp durdu: “Nere kardeşini bunlar yemişler. Bak gömleğini de çalılara sermişler” diyerek gülüyor, onları da güldürüyordu. “Ma Nure Allah için kendini bizim yerimize koy öyle konuş. Kimin aklına gelir ki Ergen’a gerilla gelir de gidip bizim tarlanın tumundaki çalılıklarda saklanır? O giy-

sileri öyle görünce aklım başımdan gitti. Sandım bizim herifi ayı parçalamış. Sonra son öyle zebella gibi karşımıza dikilince, dedim demek ki ayı değil, bunlar parçalamış. Başka hiçbir olasılık aklıma gelmedi ki. Çok korktuk vallahi” dedi. Nure devreye girip, “Ama köyde ‘hiç korkmadık’ diye hava atmışsınız” deyince de, “Ma ne diyeydik bacım, korkudan altımıza kaçırдық mı deseydik?” dedi ve ortalık şen kahkahalara kesildi... Hoş, güzel insanlardı.

Ergan’daki ikinci akşamımızda Berto Murat’ın evine gittik. Haylice büyük bir bağ-bahçenin içinde, eski konaklarıyla okul arasında yeni bir ev yapmış, oraya taşınmışlar. Lillo dedemin, evinin takriben 50-60 metre kadar üst tarafına düşüyordu.

Murat amcanın sanırım dört çocuğu vardı. Büyük kızını dışındakilerle ilkokuldan da arkadaşlık. Severdik birbirimizi. Şansım yaver gitmiş olmalı ki büyük oğlu dışındaki çocukları ordaydılar. Kızlar misafirliğe gelmişlermiş. Büyük oğlu ise Almanya’daymış.

Çocukları beni hemen tanıdılar. Kucaklaşıp özlem giderdik. Şaşırmamış olmaları dikkatimi çekti. Demek oluyordu ki gerillada olduğumun bilgisi kendilerine gelmiş. Muhtemelen yaylacılardan duymuşlardır. Kızları oldum olası cana yakın, dost insanlardı. Bana da ablama da iyi davranırlardı. Şimdi beni görmüş olmaktan sevinç duydukları her hallerinden belliydi.

Sormaya cesaret edemedim, ama gözlerim dede ve nenelerini aradı... “Çoktan ölmüş olmalılar” diye geçirdim içimden. Ne yalan söyleyeyim, içimde adeta bir boşluk oluştu. Nenem ve dedem de dâhil yaşlılarımızın çoğunu bir kez daha görebilme şansım ne yazık ki yoktu.

Berto Murat elbette hayli yaşlanmıştı. Ama yine öyle dimdik ve çalımıydı... Sevecen, dostane bir sıcaklıkla karşıladı bizi. Davranışlarında, mimikleri ve bakışlarında zerre kadar tereddüt yoktu. Özgüvenli ve samimiydi.

Hoş beş ve yemek faslından sonra, Murat amcadan, kendisiyle özel konuşabileceğimiz bir yere çekilmemizi rica ettim. “Hay hay, arka oda müsait Xelil’im. Buyur oraya geçelim” dedi. Kalkıp arka odaya geçtik.

Kendisini iyi gördüğümü, baba ve annesini yitirmiş olmasına üzüldüğümü dile getirdim... O da beni tekrardan görmüş olmaktan sevinç duyduğunu ifade etti.

Bu faslı geçtikten sonra lafı hiç eğip bükmeden, yandan yöreden dolandırmadan doğrudan mevzuya girdim. Kendisi hakkında kula-

ğıma gelenleri anlattım. Bunların aslı astarını öğrenmek istediğimi söyledim. Kendisiyle bir aile dostu olarak konuştuğumu bilmesini istedim. Varsa bir yanlış bunu öncelikle telafi etmeye çalışma niyetinde olduğumuzun altını çizdim. Peşin hükümler ve basit-kolaycı yaklaşımlarla insanlarımızı gözden çıkarma yanlısı olmadığımızı, öncelikle dost eli uzatıp, çekip kurtarmaya çalıştığımızı önemle dile getirdim.

Murat amca ilgiyle ve can kulağıyla dinliyordu. Zeki ve akıllı biriydi, mevzuyu hemen kavradığı belliydi. Ben sözümü bitirince teklifsiz söze girdi: *“Hakkımda bu tür söylentiler uzun yıllar önce çıktı Xelilim. İyi ki bir dost olarak gelip bu mevzuya el attın. İyi ki doğrudan gelip bana sordun. Sen bana güvündün, ben de senin bu güvenine değer vererek meselenin aslı astarının ne olduğunu sana bir bir anlatacağım”* deyip, başladı mevzunun nereden, hangi olaydan kaynaklandığını ve sonra nasıl dalbudak salarak yayıldığını anlatmaya.

Memnuniyetle tanık oldum ki, Murat amaca duyduğum şeyleri adeta kelimesi kelimesine anlatıyordu. Birşeyleri gizleme veya farklı yansıtma derdinde değildi.

Anlaşılıyordu ki tamamen kişisel nedenlerle yaşanan bir hikâyeydi. Ta 12 Eylül öncesinde yaşanmış hem de... O dönem bu dağ köylerinin (ki tamamı Kürt ve Kızılbaş) hemen hemen hepsinde devrimci örgütler (ekseriyetle de Halkın Birliği, Halkın Kurtuluşu, Dev-Yol ve Partizan ağırlıktaydı) faaliyet yürütüyordu. Taraflar bu köylerden biri olan Sürbahan (Kılıçkaya) köyünün Venk mezarında (babamın dayı tarafı) Ermenilerden İnçolar yaşar. İşte Murat amca İnçolar’dan biriyle kavga etmiş. Muhtardır da o dönemler... Bu kişisel kavgayı karakola taşımışlar. Murat amca ifadesinde; *“Bunlar teröristlerden sırt alıyor”* diye bir söz sarf etmiş. Maksadı, hasmını zor durumda bırakmakmış. Tabii bu gizli saklı bir ifade de değil, alenidir. Mahkemelik olmuşlar vs. vs.

İşte Bertorların Murat bu sözleriyle, o günden sonra *“devlet adamı”* olarak nitelenegelmış. *“Xelilim, kahroldum, çaresiz kaldım. Kimseye anlatamadım. Bugüne kadar dost yürekli bir insan çıkıp da bu işin aslını astarını sormadı. ‘Devlet adamı’ yaftası üzerime yapışıp kaldı. Seni Allah mı gönderdi Xelilim. Anlattım ya sana, artık ölsem de, vursalar da dert değil. Hiç olmazsa siz artık işin aslını biliyorsunuz”* dedi... Duygulanmıştı, gözleri dolu doluydu, dokunsan, o koca adam oracıkta ağlayıverecekti gibiydi.

Dürüstlüğü ve açık yürekliliği için kendisine teşekkür ettim. Bu davranışım bayağı bir yüreğini ferahlattı. Huzura kavuşmuştu...

İşte böyle sıradan ve ama insan yüreğini kazanmayı sağlayan olağan bir girişimle aramızda güvenini kazandığımız bir dost bırakıyoruz.

O akşam köyün birçok ailesine uğrayıp, “*Merhaba, biz geldik!*” babından, kısa ziyaretlerde bulunduk. Uğradığımız her ev bir başka hikâyeye, bir başka ilginç tepkiler örneğiydi. Ortak yanları, hepsi de güzeldi... Çocukluk arkadaşlarımızın önemlice bir bölümüyle buluşup özlem giderdik. Birçoğu da başka diyarlara gitmişmiş, buluşamadık... Yaşlıların çoğunu şimdiye çoktan yitirmiş olduğumuz hiç aklıma gelmediğinden, “*acı gerçek*”le karşılaşmak içimde tarifsiz bir boşluk hissi oluşturdu... “*Orta yaşlılar*” olarak bildiklerim şimdi karşımda “*yaşlılar*” olarak duruyorlardı ve nedense bu da hayli garibime gitti. Oysa benzeri örneklerine başka yerlerde de rastlamıştım, ama nedense böylesi bir yadırgama yaşamamıştım... Döneminin çocukları olan “*yeniyetme*” gençlerin çoğunuysa tanıyamadım bile.

Çocukluğumun önemlice bir bölümünün geçtiği “*evimizi*” ziyaret edeyim istedim. Ama maalesef olmadı. “*Ev sahibi*” kişiler kapılara kilidi vurup, Erzincan merkeze taşınmışlarmış. Uzaktan seyredip iç geçirmekle, kapısına, duvarına dokunup teselli almakla yetindim. Ama zoruma gitti... Nenemi ve dedemi meğer ne çok özlemişim. O an onları ne çok göresim geldi anlatamam. Yüreğim daraldı, hüzne kesti... İçeri girebilseydim belki daha hafif atlatırdım...

Ergan ve civar dağ önü köylerde sanırım bir ay kadar falan faaliyet yürüttük. Gerillaya yabancı olan bu yörede doğal olarak çokça ilginç şeyler yaşadık. Mesela bir seferinde gecenin geç saatlerinde, alt mezra ile üst mezra arasında bulunan tek eve uğrayıp biraz erzak almak istedik. Sorup öğrenmiştik, Dersim kökenli ve uzaktan akrabamız da olan Dedali'nin eviydi. Evleri daha önce köy içindeydi. Buraya çok sonraları taşınmış olmalı. Eşi de Caferli Köyü'ndendi. Ailecek iyi dostlardı... Ev biraz sapa kaldığından, muhtemelen bizden (ve haliyle benden) haberdar olmayabilirdi. Öncü birim kapıyı çalıp, devrimci olduğumuzu, kapıyı açmalarını istedi. Ancak ilginç bir şekilde “*Evde erkek yok, kapıyı açamayız*” yanıtı verdiler. Oysa pencereden içerde yaşanan panik koşuşturmalarını ve Dedali amcayı görmüştük. Ayrıca genç kızlar ve 15-16 yaşlarında gösteren bir erkek daha vardı. Yani açıktan açığa yalan söylüyorlardı. Tabii hoş değildi... Ama anlaşılır bir durumdu da. Diyorsunuz ya, korku insana bir yığın şey yaptırabi-

liyor. Belliydi ki korkmuşlardı. Belliydi ki yalana bir savunu unsuru olarak başvuruyorlardı.

İkna etmeye gayret ettik. Dedali amcanın ismini anmamıza, evde erkek olduğunu pencereden gördüğümüzü söylememize, korkmalarını, bizim içimizde kadınların da olduğunu Nure'nin sesiyle duyurmamıza ve hatta bizzat seslenip kendimi açık etmeme rağmen, onlar ısrarla “*Yok olmaz, evde erkek yok. Gidin gündüz gelin. Gece vakti biz kimseye kapımızı açamayız*” demeye devam ettiler. Daha doğrusu bunu Delali amcanın eşi tek başına yapıyordu. Diğerleri kendi aralarında konuşuyorlarsa da, sözcüleri Caferlili hemşerimizdi... Onca dil dökmemize rağmen kadının ısrarla yalana devam etmesi bizde tepki biriktirdi ve bir hayli gerildik. Bir nevi irade sınavı vari bir durum oluştu.

Elbette ki halk ile ilişkilerimiz gönüllülük temelindeydi. Bu bizim prensiplerimizden biriydi de. Onara zoraki bir şeyler yaptırma ve de onlara karşı bir irade sınavı verme tarz ve anlayışında değildik. Ancak göz göre göre yalanda ısrar etmeleri, bizi aldatmaya ve boşa çıkarmaya çalışmaları da öyle kolayca kabul edilebilir, es geçilebilir bir durum değildi. Demiş olsaydı ki, “*Kardeşim kim olursanız olun, ben kapımı gecenin bir vakti kimseye açmam. Kusura bakmayın!*” Evet, böylesi bir tavır takınsaydı, hiç kuşkusuz ki biz hiç dert edinmez ve bir başka uygun anda gelip konuşmak üzere çekip giderdik. Nitekim bunu çokça kez yaptık da.

Velhasıl bu açık kandırmaca tutumları zorumuza gittiği gibi, bu tavrı sineye çekip, gitmeyi pek uygun bulmadım. (“*Bulmadım*” diyerek, tavrın belirleyeni olduğumu üstleniyorum.) Yeni alanlarda gerilla çok daha zorlu koşullarda ayakta kalmaya çalışıyor olduğundan, bu özgünlük bazı istisnai yöntem ve yolların uygulanmasını bazen gerekli kılabilirdi. Gerçekçi olmak gerekirse, durum biraz da böyledir. Bu tür yerlerde ilk başlarda belli bir otoriteye ihtiyaç kaçınılmazdır. Yani belli bir ağırlığının ve ciddiyetinin olduğunun insanlarca duyumsaması gereği vardır. Devrimcilere yalan-dolanla yaklaşmanın, onları kandırıp boşa çıkarmaya çalışmanın, onları düşmana ispiyonlamanın, boşboğazlık yaparak bunun ortamını yaratmanın asla hoş karşılanmayacağıının net olarak anlaşılması önemli bir durumdur.

İşte bu gereklilikten de hareketle, “*tamam*” deyip çekip gitmenin “*kötü emsal*” oluşturacağını varsayarak, makul sayılabilecek ve de tolore edilebilecek yöntemlere başvurarak kapıyı açmalarını sağlamak gerektiği sonucuna vardım.

“*Bize yalan söylüyorsunuz. Devrimcileri kandırmaya çalışmak çok kötü bir şeydir ve biz bunu asla hoş karşılamayız. Şimdi hemen*

kapıyı açmazsanız biz kendimiz açarız. Evinizin kapısını bombayla havaya uçururuz, haberiniz olsun” dedim. Ancak kadın buna da aldırmayıp mırın kırın söylenmeye devam etti. “Arkadaşlar kapıya bomba yerleştirin” diyerek sert sahte bir talimat verdim. Arkadaşlar rap-tap koşuşturuyorlarmış gibi yapmaya başladıklarında, içerden “Tamam tamam durun yapmayın, açıyorum” sesi geldi. Hemen ardından da kapıyı açıp bizi içeri buyur etti.

Kadın ve büyük kızları beni hemen de tanıyiverdi “*Vallahi de billahi de tim sandık. Sizin geldiğinizi duymuştuk. Devletin kulağına gitmişse timlerini sizin kılığınızda üzerimize salar; kim yardım ediyor, kim gönüllü davranıyor, bilmek ister. İşte bu yüzden kapıyı açmaya korktuk. Dersimliler’den duymuştuk bu tür şeyleri. Evde bak genç kızlarım ve lise çağında bir oğlum var. Onlara zarar verirler diye korktum. Bilsek ki sensin hiç öyle yapar mıydık; ben senin gadanı alayım snin Xeyil”* diyerek davranışlarına açıklık getirmeye ve gönlümüzü almaya çalıştı. O esnada Dedali amca da o değişmez süklümpüklüm mülayimliğiyle yan odadan çıkıp geldi. Kızlar annelerine (ve biraz da babalarına. Baba ya biraz, çünkü ilişkide belirleyici olan anneydi, sözü geçen oydu) bir dolu sitemde bulundular: “*Biz demedik mi bu gelenler Halil abi ve arkadaşlarıdır. Sen tutturdun “Ya timse?”* diye. Haydi, şimdi de alabilirsen al gönüllerini.”

Neyse, baktık ki gerçekten de gereğinden fazla eziklik duyuyorlar, tavrımızı hemencecik yumuşatıverdik. Az önce yaşanmışları hiç yaşanmamış gibi bir kenara itip, sıcak, dostane bir içtenlikle tokalaşıp kucaklaştık... Sonra da davranışlarındaki haklı ve yanlış yanları anlatıp kavratmaya koyulduk... Kısa sürede sıcacık bir ortam oluştu. Gençler çok sevecen ve ilgiliydiler. Bir taraftan sohbeti sürdürürken, bir taraftan da hamaratça bir şekilde sofraya kurdular. Bir yığın yiyecek içecek sundular. Çantalarımıza koymamız için ayrıca erzak hazırladılar. “*Kapımız size her daim açık. Siz annemin o ilk panikleliğine bakmayın. Tanıyabilseydik bunların hiçbiri yaşanmazdı. Artık tanıyoruz da. Sesinizden bile ayırt edebiliriz”* dediler. Biz de bu konuda bir şeyler anlatıp, gelenleri nasıl ayırt edebilecekleri yönünde bilgilendirmeye çalıştık. Verdiğimiz küçük küçük tüyolar ilgilerini çekmişti, can kulağıyla dinlediler.

Kötü başlamış ve ama son derece güzel bitmiş bir ziyaret örneği idi. Sonraki günlerde birkaç kez daha konukları olduk. Her vedalaşmamızda, adeta hep bir ağızdan “*Yine gelin ha!*” diyerek yolculadılar bizi.

Evet, elbette kötü başlamıştı... Ve elbette benim o “*kapıyı bombayla uçururuz”* şeklindeki sözlerim ve “*talimat*”ım tamamen gözdağı

amaçlı, blöften ibaret bir şeydi. Böyleyken biz yine de ilk kez başvurduğumuz böylesi bir yöntem ve söylemi sorguladık. Ertesi gün oturup uzun uzadıya tartıştık.

Hemen hemen her yoldaş, prensip olarak zaten o türden zora dayalı bir yaklaşımın sahibi olmadığımızdan hareketle, kimi, bazı hallerde bu türden gözdağı ve yaptırımcı blöflere başvurulmak zorunda kalılabileceğini, dolayısıyla da telafi etme koşuluyla istisnai olarak bu tür yöntemlere başvurmayı mutlak bir katılıkla reddetmenin doğru olmayacağını söylerken, kimi arkadaşlar ise ne olursa olsun, “*blöf*” şeklinde de olsa bu tür yöntem ve söylemlerin asla doğru olmayacağını, işin kolayına kaçmak olduğunu ve keza bir kez yolu açıldı mıydı, “*istisna haller*” ve “özgül durumlar”ın istenmeyecek kadar çoğaltılabileceğini, her durum ve kişide bunun algısının değişkenlik gösterebileceğini, dolayısıyla da önünün alınamayacağını söyleyerek, tümünden reddedilmesi gerektiğini savundu. Karar vermekte çekince gösterenlerde vardı elbet.

O bileşim gerçekliği içinde konu üzerinde belirleyici nihai tavır benim tavrım olacaktı. Konum ve sorumluluğum gereği tartışmayı bir sonuca bağlamam gerekiyordu, “*Açıktan, göz göre göre bizi kandırmaya çalışmaları çok kötüydü ve bu zorumuza gitti. Bizimle böyle oynamalarına göz yumamazdık. Bunu bir şekilde ve derhal onlara göstermeli ve anlamalarını sağlamalıydık. Böyle düşündüm ve blöfü de bu gereklilikle devreye soktum. Devrimcilerin bu tür basit oyunlarla boşa çıkarılabileceğinin kötü emsal örneği oluşsun istemedim... İlk bakışta haklıymışız gibi görünüyorsa da, ama akliselim ile sorguladığımda gördüm ki biz hiç de öylesi bir inatlaşma ve irade konuşturma tutumu içine düşmek zorunda değildik. ‘Tamam, canınız sağ olsun’ deyip çıkıp gidebilirdik. Bir başka zaman, daha uygun koşullarda gidip davranışlarının yanlışlığını onlara kavratılabildik. Böylece güvenlelerini kazanabilirdik. Devrimci otorite ve saygınlığı onların gönüllerini kazanarak tesis edebilirdik. İkna olmamaları halinde de tercihlerine saygı gösterip, ‘canınız sağ olsun’ diyebilirdik. ‘Gönüllülük’ bunu gerektirir çünkü. Ama biz böyle yapmak yerine ‘gurur’ meselesi yaptık. ‘Güçlü’yüz ya onlara ‘haddini bildirme’ hakkını kendimizde kolayca buluverdik. Onlara, tek taraflı bir şekilde bizim irademize boyun eğdirmeyi yeğledik. Çok ters birileri olsaydı da ‘blöf’ümüzü kaale almasaydı ne olurdu?*”

Bunun nereye vardıracağı o esnada orada karar verici durumda olanın ruh hali ve kişilik özellikleri belirler, değil mi? Devrimci otoriteyi çiğnetmeme adına o kapıya bomba koyarak ‘çılgın’lar da pekâlâ çıkabilir! İşte bütün bu yönleriyle ele aldığımızda rahatlıkla görülecektir ki akşamki blöf tavrımız yanlıştı yoldaşlar. Bu tür yöntemlerin

yolu bir kez açıldı mı, kolay kolay önu alınamaz da. Her örnek özgülünde insanlar çok da zorlanmadan kendi 'haklı gerekçe'lerini ileri sürebileceklerdir. Bunun bir kalıbı, sınır yok. Daha agresif, daha tezcanlı ve tepkisel çıkışlı komutanların elinde ne tür sonuçlar doğuracağını da hiç kimse bilemez. Bu yüzden de diyorum ki bu tür kolaycı 'pratik çözüm' yollarına başvurmamalı, doğru prensiplerimize sıkı sıkıya bağlı davranmalıyız. Yoldan sapmamanın, sapacak olanları engellemenin tek garantisi budur" şeklinde özetleyebileceğim özeleştiril bir sonuçla sorunu bağlayıverdik.

Alanda olduğumuzun bilgisi henüz devlete ulaşmamış olmalı ki ortam rahat ve sakindi. Bizim alanda bulunuyor olmamızdan bağımsız olarak Kiy karakol güçlerinden özel harekâtçı timlerinin de iştirak ettiği devriyelerin özellikle gece saatlerinde ara yollarda turaladıkları, Kılıçkaya köyüne kadar olan o ara bölgede denetimler yaptığı ve keza Erzincan merkez ile Çağlayan karakolu arasındaki ana yolda da askeri araçların gidip geldiği, Çağlayan ile Molla köyü arasında da bazen devriye çıktığı bilgisine sahiptik.

Ancak gerek Ergan yol çatısına, gerek ordan doğrudan ana yol kenarından Molla köyüne, oradan Ekrek-Urek, oralardan Ergan'a geçen ana ve tali yollarda dolaşmamıza rağmen herhangi bir devlet gücüne denk gelmedik.

Timlerin en sıklıkla görüldüğü söylenen yol, Ergan'ın hemen dibinden geçen toprak yoldu. Kiy karakolundan çıkıp, Kılıçkaya köyünün alt kısımlarına, İnçoların Veng'ine kadar uzanan o hat boyunca gidip dönerlermiş.

Bu bilgiye sahip olarak, Kılıçkaya'nın alt kısmındaki Galolar'a gitmek üzere Ergan'dan yola çıktık. Tedbirli ve temkinli bir tarzla, Urumekrek'i geçip, Ekrek'in üst kısımlarına kadar sorunsuz bir şekilde geldik. Yolu yarılamış sayılırdık. Birden öncülerden "çök" işareti geldi. Çöküp, silahlarımızı sıkıca kavradık. Ayak seslerini de andıran ve ama derinden geliyormuş gibi hafif patırtılar duymuşlar... Pürdikkat kesilmiş ne olduğunu anlamaya çalışırken, duyulan sesin ayak sesi olmadığına hükmettik. Ama neydi gecenin bu saatinde ve bu yabanda? Patırtı sesleri gelmeye devam ediyordu. Silahlarımızın emniyetleri açık, son derece dikkatli bir şekilde öncü birim ile birlikte biraz yol aldığımızda sesin az ilerimizde, yan taraftaki ham arazi yönünden geldiğini anladık. Yoldaşların bir kısmını uygun yerlere mevzilendirip, üç yoldaş ile birlikte sesin merkezine sızma harekâtı yaptık.

Ay ışığı gecenin koyu karanlığını açıp loş bir aydınlık oluşturmuştu. Yakın çevrenizde olup biteni rahatlıkla görme olanağı sunuyordu... Sesin merkezine doğru yaklaşırken patırtılara insan sesi de karışmaya başladı. Kırık bir ses tonuyla kendi aralarında sohbet ediyor olmalıydılar... Biraz daha yaklaştığımızda gördük ki gençten iki vatandaş dadanmış habire kazma sallıyorlar ham çorak toprağın döşüne. Küçükten de bir sohbet muhabbetindeler. Kendi hülyalarının albenisinde öylesine yitip gitmişler ki çevreleriyle bağlantıları tamamen kopmuş. Tepelerine dikilene kadar da bizi fark edemediler.

Silahlı bu şok baskın adamların aklını başından almış olmalıydı. “*Ne yapıyorsunuz siz burada?*” diye sert bir soru yönelttim. Kekeleyerek durumu izah etmeye yeltendi biraz daha kendinde olanı. Anlamış olduk ki bizi tim sanıyorlar.

“*Madem öyle sanıyorlar, o halde devam ettirelim*” deyip, timmiş gibi rol kesmeye başladım. “*Vallaha abi*” diyordu “*Gömüyü bulunca sizin payınızı ayıracaktık. Sizden habersiz kazı yapmamıza kızmanın ne olur*” diyerek hem yaltaklanıyor hem de durumu kurtarmaya çalışıyordu.

Malum, define aramak ve kazı yapmak için ilgili yer her nereler ise oralardan resmi evraklı izin belgesi almak gerekiyor. Aksi takdirde suç işlenmiş oluyor. Adamlar şimdi kaçak kazı yaptıklarından ötürü alınıp götürüleceklerinin ve yargılanacaklarının korku ve telaşı içindeydiler. Bir umutla da timlere açıktan rüşvet teklif ediyorlardı: “*Sizin payınızı ayıracaktık*” diyorlardı.

Evet, artık net olarak ortadaydı ki bunlar define bulmakla akılları sulanmış birer “*hazine arayıcıları*”ydı. Allahın o lanet bozkırında hangi akla hizmetle hazine bulabilecekleri fikrine kapılmışlardı, anlamak zor doğrusu.

İsimlerini, hangi köyden olduklarını, ne iş yaptıklarını vs. sorduk. O daha girişken olanı Erzincan Polis Okulu’nda çaycılık yapıyormuş. Diğeri köyde, rençperlik yapıyormuş... Daha dikkatli olmalarını, gü-rültü çıkarmadan çalışmalarını ve bizim payımızı ayırmalarını, gelip kendilerinden alacağımızı söyleyerek, ayrılıp yolumuza devam ettik. Peşimizden, “*Abi bekleyip, payınızı alsaydınız*” demezler mi? Gülmemek için kendimizi zar zor zaptettik.

Bizim için inanılması güç, deli saçması bir durumdu, diyeceğim ancak yoldaşlardan birisi demesin mi, “*Gülüyoruz ama ya gerçekten orda gömü varsa? Adamlar bizim payımızı resmen götürüp timlere verirler. Acırım valla.*” Hayalperestliğin bu kadarına da pes doğrusu.

Dersim göçmenlerinden olan akrabamız Sadık amca'yı ziyaret etmek istiyordum. İyice yaşlanmış ve yatalak olmuşmuş. *"Belki bir dahaki sefere"* demekle onu görme şansımı yitirebileceğini düşünerek, ertelemeyip, gidip görmeyi kafama koydum.

Evleri alt Gelesi'de ve ama köyün dışında, karşı yamaçta bir yerdedi. Filo Hasan ile Yusuf amcaların evleriyle uzak komşu sayılırdı. Daha ilerde, Kiy'e doğru Albayraklar'dan M. Ali Albayrak'ın bahçesi vardı. Onlar da meğerse oraya bir ev yapmışlarmış, böylece üçüncü uzak komşuları da Albayraklar oluyordu.

Sadık amca oldum olası köyün yoksulları arasındaydı. Onuruna düşkün, başı hep dik gezen biriydi. Akrabası olan ben ve ablamla karşılaştığında gözleri bir başka ışıldardı. Ve sanırım biz iki küçük çocuk onun nazarında Dersim'dik... Özlem giderir gibi bakar ve güçlü bir şekilde sahiplenirdi... Onu ille de görme isteğimin arka planında, sanırım bir yönüyle de anılarımda yer etmiş olan bu ayrıcalıklı özelliği idi.

Bir akşam, gecenin erken saatlerinde kapılarını çaldık. Adeta bomboş bir odada, pencerenin kenarındaki divanda yatıyordu. Ayırında değildi odadaki varlığımızın. Kızlarından biri yanına gidip Kürtçe *"Bao, Torne lil, laze Cemâl Xeyil ama Hele xu tene rastke."* (Baba, Lilonun torunu, Cemal'in oğlu Halil geldi. Hele azıcık doğrul) dedi. Gerillada olduğumuzu ve bir grup arkadaşımın Ergan'a geldiğini daha önceden duymuşlar.

Görmeliydiniz nasıl da heyecanlandı, nasıl da canlanırcasına bir gayretle doğrulup yatakta oturdu... Çocukları resmen şaşırdı babalarının bu canlanışına bu sevinç ve heyecanına.

Başta ben olmak üzere sırayla varıp elini öptük. Halini hatırlını sorduk. Elimi sıkı sıkı tutmuş, bırakmıyordu, yatağında yer gösterdi, oturuverdim yanına. Çok duygulanmıştı, içi içine sığmıyor gibiydi. Bu kadarını beklemiyordum doğrusu, bende şaşırmıştım. Gözlerini yüzümde gezdirerek, *"Xeyil, Allaha çok şükür oğul, artık gözlerim ardımda kalmaz. Bizim bayrağımız da dalgalanacak. Ahdımız yerde kalmayacak. Öcümüz alınacak. Allah hep sizinle olsun. Qocali sizi her türlü kötülükten korusun. İnşallah başarısız bu kez. Sizi böyle kuşanmış görünce ruh geldi bana Xeyil, ruh... Dedelerimizin, babalarımızın, sabilerimizin, kadınlarımızın kanı yerde kalmayacak... Ya rabbim sana şükürler olsun, bugünleri de gördüm. Artık gönül rahatlığıyla ruhumu teslim edebilirim"* dedi ve artarda damlalar süzülüyordu gözlerinden, inanılır gibi değil, resmen ağlıyordu o koca çınar.

Odada çit çıkmıyordu. Herkes adeta put kesilmişti... Sadık amaca bizi, o dilsiz-cansız duvarları bile tarumar etmişti. Zar zor toparladım

kendimi. Elini kuvvetle sıkıp, kırık-dökük bir-iki laf ederek gönlünü ferahlatmaya çalıştım. Minnet duyguları içindeydi.

Hiç, ama hiç ummazdım bu yaşlı Dersimli'nin böyle bir özlemle yanıp kavrulduğunu. İçinde böyle bir ideal büyüttüğü aklımın ucundan geçmezdi. Onca yer gezdim, onca insanla karşılaştım, ama hiç kimseden böylesi bir tepki almadım. Çok şaşırılmış ve duygulanmıştım. Onun bu hali ve sözleri mıh gibi beynime onun bu hali ve sözleri hiç çıkmamacasına, mıh gibi saplanıverdi beynime. Şimdiye çoktan doğaya karışmış olmalı. Sadık amcamı saygı ve minnetle anıyorum.

Ergan'da bulunduğumuz o günlerde Aktaşlar tutturdular *“O gari-ban ablan senin için deli divane. Bir görse, belki biraz tesellisi düşer. Müsaade ver de uygun bir şekilde getirelim görsün seni, yazıktır”* diye.

Hüsnüye ablam, Mustafa eniştem ve daha yüz yüze gelme şansı dahi bulamadığımız can yeğenlerim Sebahat, Nebahat ve Mahir tabii ki benim de gözümde tütüyorlar, elbette ben de onları çok görmek istiyorum. Ancak bu görüşmeyi Erzincan'da yapmak pek isabetli olmazdı. Bu riski göze almayı kendi adıma doğru bulmuyordum. Fakat aile fazla ısrarcı olunca yoldaşların görüşünü almaya karar verdim. *“Dikkat çekmeyecek bir şekilde getirebiliyorlarsa, görüşebilirsiniz. Biz de biraz daha dikkatli olursak, pekâlâ olabilir”* dediler. Bunun üzerine ben de ‘olmaz’ımı esnetip, *“Tamam getirin. Ama tüm mesuliyet size ait. Bulun uygun bur yolunu alıp getirin”* dedim. Bu kararıma onlar benden daha çok sevinip heyecanlandılar; *“Sen hiç tasa çekme, biz onu tereyağından kıl çeker gibi kolayca alır geliriz. Yarın akşam bizde olun”* dediler.

Ertesi akşam sıkı bir gözetleme ve denetleme çekip, herhangi bir anormalliğin olmadığına karar verdikten sonra da Aktaşların evinin yolunu tuttuk.

Ablam, yeğenlerim Sebo, Nebo ve Mahir bizi bekliyorlardı. Dedim ya yeğenlerle ilk karşılaşmamız. Ama onlar analarını dilinden ve yüreğinden beni biliyor, tanıyor ve seviyorlardı. En ufak bir çekingenlik durumu göstermeden, sanki zaten hep buluşup görüyormuşuzcasına, büyük bir sevgi ve özlemle dayılarının boynuna sarıldılar. Tanıyayım, kim kimdir bileyim diye de kendilerini tanıtmayı ihmal etmediler. Sanki bu anın defalarca provasını yapmışlarmışçasına son derece rahatlılar. Çok hoşlanmıştım bu hallerinden. Dikkat edince fark ettim ki bir yandan da gözleri annelerinin üzerindeydi. Bakışları ve mimikleriyle onu denetim altına almışlardı. O da onlara söz vermiş olmalı ki bakışlarıyla *“Tamam, tamam”* diyordu habire...

Ablacağım büyük bir sabırla yeğenlerinden sıranın kendisine gelmesini bekliyordu. Söz konusu olanlar çocukları olmasaydı öyle sanıyorum ki o sabrı asla göstermezdi. Ama şimdi önceliği yavrularına vermiş, kendisi büyük bir özveriyle çocuklarının dayılarıyla buluşmasını seyrediyordu. Dokunsan, gözyaşları sular seller olup akacak gibi de dolu dolu bekliyordu. Bunu önleyen çocukların bakışlarıyla; “*ama söz verdin*” diyen basınçları olduğunu anlamakta gecikmedik. Meğerse yol boyu sıkıştırmış ve ağlayıp dayılarını üzmeyeceğine dair, ondan yemin billahlı söz almışlarmış. Böylesine de duyarlıydı can yeğenlerim.

Nihayet sıra ablacığıma geldi. Sıkıca kenetleniverdik birbirimize. Bir-iki doluktu, ağlayacak gibi olduysa da ama kendisine sözü geçti, ağlamadı. Öpüp koklayıp durdu. Çevrede de hayli ağır duygusal bir atmosfer oluştu.

Yeğenlerim belki de gerillanın ne demek olduğunu tam olarak tanımlayamıyorlardı, ama gerilla her neydiyse, onlar gerilla olmuş dayılarıyla gurur duyuyorlardı, bu kesindi. Belirgin bir övünç ve özgüven içindeydiler bu halleri yoldaşlarımın da hoşlarına gitmişti.

O gece geç saatlere kadar birlikte vakit geçirdik. Hoş ve güzel anlardı. Yıllar yıllar sonra, hem de çocukluğumuzun Ergan’ın da buluşmak, ayrıca da güzel ve anlamlıydı bizim için. Vesile olanlara teşekkür ettik.

Kendisi de Erganlı olan Dursun öğretmenimizle buluşmamız da anılmaya değer doğrusu. Kendisi bizim öğretmenimiz değildi, ama sonuçta o ve Ceylan öğretmen Erganlıların övünç duydukları iki öğretmenimizdi. Herkesin sevip saydığı değerli insanlardı. Ceylan öğretmeni görme şansım olmadı. Dursun öğretmen köydeymiş. Uzun yıllar önce emekli olmuş ve tümünden köye yerleşmişmiş... Bir-iki kez niyetlendikse de ancak denk getirip gidemedik.

Birgün, Ergan’ın Kılıçkaya’ya doğru olan üst boğazında bulunan bağlı-bahçeli Ermeni mezarası Veng’de konaklıyorken, yerimizi bilen bir taraftarımızla birlikte çıkıp geldiler. Dursun öğretmen, “*görüştür beni*” diye ısrar edince, kıramayıp alıp getirmiş.

Saygıdeğer ve çok da sevdiğim öğretmenimizi öyle birden karşımda görünce, şaşırđım tabii. Bizi görme ısrarını ve riski göze alıp araziye gelmesini pek beklemiyordum. Ama elbette çok sevindim. Saygı ve sevgiyle elini öpmeye çalıştıysam da elini öptürmedi. Sıkıca kucaklaştık. Yanaklarımdan öptü. Gözleri sevgi ve şefkatle ışıltıyordu. Bunlar elbette ki kişi olarak yalın Halil’e duyulan duygulardı.

Onun gerillaya, gerilla savaşına tepkisini merak ediyordum. Hakımızda neler düşündüğünü öğrenmek istiyordum. Ne de olsa o, köyün sayılı aydınlarından biriydi, bakış perspektifi farklı olacaktı ve elbette önemliydi.

Uzun uzadıya hal hatır sorduk. Kişisel boyutlu hususları konuştuk. Sonra bize ne yapmak istediğimize, amacımıza, izleyeceğimiz yola, genel gücümüze ve faaliyetlerimizin genel gidişatına ilişkin bir dolu sorular sordu. O sordu ben yanıtladım, ben sordum o yanıtladı. Yanıtlarıma itiraz etmeyip ilgiyle dinledi.

“Olmaz bu işler. Boşu boşuna can veriyor, kendinizi heder ediyorsunuz. Devletle başa çıkılmaz. Bu halka güven olmaz. Peşinize gelmezler!” vari o bildik teraneyi duyacak mıydık diye meraklandıkça da ama Dursun öğretmenim asla böyle bir söz sarfetmediği gibi, davranışlarıyla ima etme yoluna da gitmedi. Buna çok sevinmiş ve memnun olmuşum. Anlamış oldum ki öğretmenimiz en azından sol düşünceli ve devrim taraftarı bir büyüğümüzüdü.

Güzel, yararlı bir görüşme olmuştu. Ayrılırken beni kenara çekip sıkı sıkı tembihlemeyi de ihmal etmedi. Dikkat etmemiz gereken, sakınmamız gereken bazı güvenlik sorunlarına dikkat çekti. Gözlerimden öpüp başarılar diledi. Yoldaşların her biriyle tek tek tokalaşıp başarılar diledi... Değerli konuğumuza teşekkür edip uğurladık.

Bu yöredeki faaliyetimiz elbette sadece böylesi kitle faaliyetiyle sınırlı değildi. Daha önce bahsini ettiğim *“ara istasyon”* şeklinde iki deponun yapımıyla ilgilendik. Ve keza Ergan Dağı'nın Ağbaba'ya doğru uzanan tarafında erzak deposu hazırladık. Buraya bir miktar erzak taşıdık. (Ki o erzağın hem biz ve hem de bir sonraki yıl başka yoldaşlar kullanabildi de.) Keza dar anlarda kullanılmak üzere bir sığınak hazırladık. Ve ayrıca çeşitli istihbarat çalışmaları yürüttük. Bu istihbaratlardan birini özel olarak öne çıkarıp üzerinde daha ağırlıklı olarak durduk. Öyle ki yöreyi bilen kardeşim Ali'yi bir bahaneyle getirtip, dolaylı yollardan onun üzerinden bazı *“teferruat”* bilgiler toplamaya çalıştık vs. vs.

Üçüncü Ordunun merkezinin bulunduğu Erzincan şehir merkezine 3-5 km mesafedeki Kiy Köyü jandarma karakoluna yönelik bir eylem tertibi içindeydik. Niyetimiz, saldırmak ve mümkün olursa silah almaktı.

Bu niyetimi Şerif yoldaşa açmış ve ancak ordan pek de teşvik edici bir destek alamamıştım. DABK'çuların anlatımlarından hareketle

bunun pek kolay olmayacağını, aşırı riskli bir eylem olacağını ve dolayısıyla da bu hevesten vazgeçmem gerektiğini söylemişti.

Caferlili taraftarlarımız karakol güçleri hakkında bilgi vermiş ve buraya yönelik bir eylem talebinde bulunmuşlarmış. Ve galiba Cebo komutasında bir birim, yaptığı keşif çalışması sonucu “*burada eylem olmaz, çıkmayız*” kararına varılmışmış... Şerif böyle aktarmıştı, gerçeği var mıdır, ya da ne kadarı gerçektir, bilemem.

Şayet eylem planı dağdan gelip vurma ve aynı yoldan tekrar dağa çekilme üzerine kurulursa, “*Çıkmayız!*” sonucu hiç de yanlış olmaz. Evet, bu tarzla çıkma fırsatı pek olmaz. Çünkü kısa sürede rahatlıkla üst kısımlar tutulur ve haliyle deçikiş yolu kapatılır.

Köyü ve ama ‘özel olarak da’ genel araziye bilmeyen birilerinin planını böyle kurması ve bu sonuca varması çok da abes değildi.

Ben ise köyü ve genel olarak araziye bilme avantajına sahiptim. Düşmanın ilk olağan-rutin-normal hareket tarzı ve yöneliminin, “*dağdan gelip vurdular, dağa çekilirler*” ön kabulü üzerinden olacağını hesaba katarak, çok hızlı bir şekilde ve kısa denecek bir sürede alanı terk etmenin alternatif yollarını bulabilirdim. Dolayısıyla da benim nazarımda buraya yönelik bir eylem pekâlâ da mümkündü.

Bu eylem için bize gerekli olan bazı bilgileri toplamamız gerekiyordu. Mesela temel soru, karakol tam olarak neredeydi? Bunu bilmiyordum. Tarif üzerine aşağı yukarı öğrendiysek de, ama bu kadarı yeterli olmazdı. Köy büyümüş koca belde olmuştu... Eskiye dayalı bilgilerim eylemi planlamak için yeterli gelmiyordu. Bize karakolun tam yeri, çevresi, nereden nasıl yanaşılabilceği, zayıf cephesi, binanın yapısı vb. gibi detay bilgiler gerekiyordu.

Elde edilen bilgilere göre karakol binası Erzincan şehir merkezi yönünde, köyün hemen girişindeki mahallede, anayolun kenarında, mahallenin diğer evlerinden herhangi biri gibi onlarla iç içe, okul binasının alt tarafında bahçeli, etrafı ağaçlıklı tek katlı bir binaymış. Okul ile mesafesi takriben 25-30 metre kadarmış. Okulun bahçe duvarı ile karakolun bahçe duvarı arasında yol varmış. Karakol gücünün tam sayısını alamadık, ancak 30 civarında bir güç olduğu tahmin ediliyordu. Karakolun nöbeti kapı önündeki kulübede tutuluyormuş. Ayrıca dönem dönem bu karakolda kalan ve Kılıçkaya köyüne kadar olan tali yollar boyunca devriye çıktıkları söylenen bir özel tim gücünden de bahsediliyordu. Dağ kesiminden bir baskın ve taciz saldırısı bekleniyor olmalı ki kapı önünde dağa doğru çevrilmiş bir ağır makineli varmış.

Köy resmen bir korucu köyü değil, ancak hem üç-dört kişiden oluşan bir köy bekçileri ekibi varmış. Ve ayrıca hem de çok önceler-

den beri bu tür köylerde hemen hemen her ailede bir veya birkaç silahı bulunur. Kürt-Türk, ama daha çok da Kızılbaz-Sünni çatışmaları olması (ve aslında daha çok da oluşturulan korkusuyla) ne karşı, Türk ve Sünni köyler böyle ağırlıklı bir şekilde hep silahlılardır. Dağ ve dağ hattına yakın Türk-Sünni köylerinde de özel olarak bir Dersim korkusu vardır. Bu korku da çok öncelere dayanır. Malum, dönemin yaşam koşullarının bir nevi zorunlu bıraktığı Dersimli bazı baskınca şahsiyetler bu köyleri basıp bir miktar malını davarını alıp giderlermiş... İşte korkunun asıl kaynağı ta o dönemlere dayanırsa da, ancak devletin özel gayretleriyle bu eski korku, 'devrimci ve komünist Dersimliler saldırır' şeklinde yapay bir kurguyla 'güncel'leştirilmiş.

Ta çocukluğumdan, Lillo dedemin anlatımlarından bilirim, Türk-Sünni olan bu insanlarımız asla birer Kürt ve Kızılbaz düşmanı değillerdi. İyi komşuluk ilişkileri olan, birbirine ahbap insanlardır. Lillo dedemin de çok ahbabları vardı. Birçoğunu ben de görüp tanımıştım. İyi niyetli, dürüst, güzel insanlardı. Hiçbir kötülüklerini de görmedik, duymadık.

Karakolun yer ve konumu işte bu bilgilerle önemli oranda açıklık kazanmış oluyordu. Ama yine de bizzat gidip görmedikçe bu bilgiler ağırlıklı olarak "soyut bilgi" özelliği taşıyor olacaktır. Benim dışımdaki yoldaşlar için ise tamamen soyut bilgiydi.

Bir diğer önemli husus ise şuydu: köye nerden girersek, karakola fazla risk almadan daha iyi yaşatabilirdik? Köyün içinden, evler arasından geçerek gitmek iyi olmazdı... Araçla da yaşatabilirdi, hatta asker-tim kılığında da gidilebilirdi ve elbet bu hiç de fena olmazdı da. Ama bütün bunlar daha farklı ve kapsamlı organizasyon ve imkânlarla olabilecek şeylerdi. Mevcut durumda biz ancak ki kendi dar ve basit imkânlarımızla bir şeyler yapabiliydik.

Karakola yaşama sorununda karanlık yönler vardı. Netleştirme ihtiyacı açıktı... İşte bunun için mecburen Erganlı bir ahbabımın yardımını almam gerekiyordu. Dolaylı sorularla bu bilgileri alabileceğimi düşünüyordum. Nitekim umduğum gibi oldu. Meğerse çok da basitmiş. Ama bilen, bilgisi olan için! Bilgin yoksa hiç de basit olmuyor, tam aksine koca bir "açmaz" olarak önüne dikilebiliyor.

"Birinci su kanalını takip eden araba yolunu izlerseniz" diyordu ahbabım, "O yol sizi doğrudan köyün dış sınırına vardır. Oraya vardığınızda önünüze taş duvarlarla çevrili bahçeler ve taşlı-çakıllı bir yol çıkar. O yoldan biraz içerilere giderseniz bahçeli bir-iki ev ve hemen sağ tarafımızda da taş örmeli okul bahçe duvarıyla karşılaşılırsunuz. Minibüs durağı ise okul binasının hemen karşısında. Ama dikkatli ol-

manız lazım. Okulun hemen alt tarafında ve durağın karşısında karakol var.”

Ahbabımın tarifi bizi okula ve minibüs durağına rahatça varduktan sonra, özel olarak karakolu sormanın gereği var mıydı?

İstihbarat sorunumuzu ana hatlarıyla böylece hallettikten sonra, diğer işlerimize yöneldik.

Bu arada kuryelerimizle de sıklıkla görüşmelerde bulunuyor, Dersim'deki birliklerimiz ve batıdaki faaliyetler hakkında bilgilenmeye çalışıyorduk. Rayber ve Volkan'ın harıl harıl Zeynel'i aradıkları bilgisi de işte bu süreçte gelmişti.

Keza yoldaşların 4. Konferansı başarıyla tamamladıklarının müjdeli haberini de yine bu arada almış olduk. Kuryelerimiz konferansa katılan bir arkadaşı getirmişlerdi. Ayrıntılı bilgileri ondan aldık.

Nerden icabetmiştiyse artık, arkadaşı “*Kıbar*” kod ismiyle tanıştırdılar. Daha önce karşılaşmamıştık. Meğerse Diyarbakır zindanından yeni çıkanlardanmış. Konferansa nerenin delegesi olarak katılmış bilmiyorum... Diyarbakırlıymış. Kürt müydü, yoksa Kürtçeyi iyi bilen bir Ermeni veya bir başka etnik kökenden biri miydi, çıkaramadım. Umut Yayımcılıktan da bir şiir kitabı çıkmışmış...

Konferansta Karakuş'un önerip desteklenmesiyle Merkez Komitesine seçilmişmiş. Ve Merkez Komitesi içindeki görev bölümümünde de, yine Karakuş'un isteğiyle Askeri Komisyon sekreteri seçilmişmiş... İlginçtir Karakuş ile doğrudan tanışmışlıkla da daha yeniymiş. Anlattığına göre hepi topu üç-beş aylık bir şeymiş. Geçmiş dönem mücadele pratiği içinde askeri faaliyet tecrübe ve birikimi olan biri de değilmiş. Hapishaneden çıkmasına yakın bir dönemde Parti üyesi olmuşmuş. Yani geçmiş süreçten bir Partili yaşamı ve yönetici kadro pratiği de yokmuş ve ama böyleyken bu arkadaş Askeri Komisyonumuza sekreter yapılmış... Ve “*bütün bunlara rağmen Karakuş tarafından tercihen öne çıkarıldığına göre, demek ki farklı üstün meziyetlere sahip olduğu keşfedilmiş olmalı*” diye düşünmeden edemedim doğrusu.

Konferans iradesi beni de MK'ya seçmişmiş. Böylece benim için bir “*ilk*” daha gerçekleşmiş oluyordu MK üyesi olmuştum. Ve MK beni Askeri Komisyon üyesi de yapmışmış. Komisyonun üçüncü üyesi de Tuncay Çarıkçioğlu (Çetin) yoldaşmış.

Evet, siyasal mücadele tarihimde Partimizin en üst yönetici organına ilk seçilişimdi. Ayrıca da Askeri Komisyon üyesiydim. Bunların her biri elbette benim için son derece gurur verici şeylerdi. Ancak bu sevincin yanında beni cidden rahatsız eden, içime sinmeyen, sevincimi gölgeleyen bir durum vardı. Nasıl olmasın ki. Düşünsenize, mevcut

kadrolar içinde bir Hacı Demirkaya, bir Karakuş, bir Y. Köse, bir H. Şimşek ve keza Zeynel var iken, Askeri Komisyon gibi stratejik bir askeri önderlik organına bunlardan biri tercih edileceğine, hiçbir birikim ve tecrübesi olmadığı açık olan Kibar sekreter olarak tercih edilip seçtiriliyor. Varsayalım ki ben ve Şerif MK toplantısında bulunmadığımızdan görüşümüz bilinmiyordu ve varsayalım ki diğer şahsiyetler de “beni aşar” deyip, gönüllü olmamış olsunlar... Ama sorun bu değil ki! Örneğin MK üyesi seçildiğimde de orda değildim. Sorun şu: Diğer bazı arkadaşlar Zeynel’i önerdikleri halde, acaba Karakuş hangi haklı ve gerçekçi üstün yönleriyle Kibar’ı Zeynel’e tercih edip, onda ısrar etmişti? Gerçekçi olmak gerekirse Karakuş’un bu tercihinde hiç ama hiçbir haklı ve tutarlı gerekçesi olamaz.

Mesela gerek Hacı ve gerekse ben dururken, Kibar acaba hangi haklı gerekçelerle Askeri Komisyon Sekreterliğine getirilmiş olabilir? Her ikimiz de denebilir ki Parti saflarında örgütlü mücadeleye “askeri alan” faaliyetçileri olarak başladık. Yıllarca hem şehir ve hem de kırsal alan silahlı mücadelesinde görevler üstlendik. Yönetici organlarda sorumluluklar üstlendik. Ve sonuçta da belli bir teorik ve pratik tecrübe ve birikim sahibi sayılan kadrolardanız. Ama bize göre Kibar’ın bütün bu hususlarda hiçbir geçmişi yok. Özel bir askeri akademi kurmay eğitiminden falan da geçirilmiş değil. Eee, o halde nedir bu arkadaş üstün kılan özelliği?

Burada aslında bundan da daha önemli olan bir başka ibretlik durum söz konusudur! Şöyle ki: Diyelim ki Karakuş şu veya bu nedenle, şu veya bu hesap-kitapla bu bariz isabetsiz ve haksız tercihinin öne çıkarmayı göze almış olsun. Peki bu abuk sabuk, kişisel bazlı hesapların ürünü olduğu apaçık ortada olan bu abuk sabuk tercih, nasıl olur da diğer MK üyelerinin itirazıyla geri çevrilmez?

Bu anormalliği açık açık Kibar’a sordum da. Kelimesi kelimesine değilse de, özetle şöyle dedi: “*Vallaha yoldaş ben kendimi önermedim. Size göre bırakalım artıları, bir yığın eksliğimin olduğu açık. Denebilir ki ben sıfırdan başlama durumundayım. Fakat Karakuş önerince, ‘elbet bir bildiği vardır’ diyerek itiraz etmedim. Hacı ve Y.Köse dışında hiç kimse de itiraz etmedi. Bu iki yoldaş benim uygun olmadığımı, bu görevin Zeynel’in hakkı olduğunu söylediler. Ancak Karakuş tercihinin geri çekmedi. Oylama yapıldı ve yoldaşların çoğunluğu Karakuş’un önerisi lehine irade beyan etti ve sonuç böyle oldu.*”

Bu tablo aslında bir gösterge! Teorik olarak komünist Parti ideolojik olarak toplumun en ilerici, en demokratik, en özgür ve en özgüvenli kesiminin örgütlü gücünü temsil eder, değil mi? Peki bu tablo bu niteliksel özelliklerle örtüşür mü? Örtüşmeyeceği açık! Bu tablo bir

şekillenişin ve bir kültürel düzeyin göstergesidir. Toplumu ve bireyi özgürleştirme temel amacını varlığının gerekçesi yapmış bir oluşumun kendi iç gerçekliğinde, olgunun neresinde durduğunun göstergesidir. Mesele, bu oluşumu meydana getiren bireylerin gerek kolektif ve gerekse kişi-önder-otorite karşısında ne kadar sorgulayıcı ve ne kadar kendi doğrusunun hükmünce bağımsız iradesiyle varlık gösterebildiği meselesidir. Şayet toplum, örgütsel oluşum yapıları ve bireyler kolektif veya kişisel önderlik otoriteleri karşısında esasen eli, kolu, dili bağlı biat ediciler durumundaysa, bireylerdi ve toplum bunu öngören ve sağlayan bir “disiplin” ve “bağlılık” kültürüyle koşullandırılmış ise, hiç kusura bakılmasın, demektir ki komünist Partisi her şeyden önce kendi varlık gerekçesi de olan asıl amacına ulaşmanın yolunu bizzat kendi eli ve hüneriyle tıkamış durumdadır.

Sınıf mücadelesiydi nihayetinde, elbette anlardım insanların bir-takım hesaplar-kitaplar ile hareket ediyor olacaklarını. Keza anlardım bazılarının kişisel ihtiras ve kariyer hesapları da güdebileceklerini. Bu uğurda ilkesiz ve esasen de pragmatist yaklaşım ve tutumlara sapılabileceğini de anlardım. Bu sapma içine düşenlerin çevrelerine kolayca sözünü geçirebileceği, bir dediğini iki etmeyecek tipte “memur” zihniyetli “disiplinli” kişilerden “kendi iktidar kadroları”nı toplamak isteyebileceklerini vs. vs.yi de anlardım. Ama bir komünist Partisi önderliği içinde (ya da bazı hallerde de önderliğe karşı yapının genel iradesi içinde) çoğunluğun bu kadar bariz anormallikler karşısında bile böylesine utanç verici bir “sallabaş memurlar” durumuna düşmelerini, açık söylüyorum, güdülen amaç bütünlüğü içinde bir yerlere oturtmakta, anlamakta ve kabullenmekte zorlanırım doğrusu.

Karakuş’un bu davranışının kendi “kişisel iktidarı”nı sorunsuz kılmanın hesap-kitapları dışında başka bir izahatın olabileceğini düşünmedim, düşünmüyorum da.

Aslında kişisel olarak bu yoldaşla öyle pek karşı karşıya gelmişliğimiz de yoktu. Sanırım bir kez Metris’te şu malum firar çalışmalarımız esnasında kendisini bir tutumundan ötürü sert bir şekilde eleştirmiştim ve bir de temsil ettiği MK organının 4. Toplantısı özgülünde kendilerine sıkı eleştiriler yöneltmiştim (ki bu eleştiriler kişiye değil, organaydı. Tabii organ kendi kişisel otoritesiyle özdeş tuttuğundan, organa gelen eleştirileri doğrudan kendi şahsında “kişisel”leştirmesi kaçınılmaz oluyor). İşte Karakuşla karşı karşıya gelişim böylesine de ender sayıdadır.

Eleştirinin haklı veya haksızlığından çok, eleştiriliyor olmak bazılarımızın hiç mi hiç hoşuma gitmiyor. Hep övülmek ve takdir edilmek istiyoruz. Hele de göstermiş olduğumuz yararlılıklardan ötürü

hep övülegelmiş isek, işte bunun kibrine (ve aşırı özgüvene) kapılanlarımız eleştirilmeye de pek gelmeyiz. Eleştirilmek tahammül sınırlarımızı alabildiğine zorlar, sorun kişiselleşir.

Üzerinde öngörüle gelen “bağlılık” ve “disiplin” anlayışı bir şekilde ve kendiliğinden kör itaati ortaya çıkarıyor. Bu sistem altında kişiler rahatlıkla “araç” olanı “tabu”ya ve amaca dönüştürebiliyor. Kendisini adanmışlıktan, özneye özdeşleşmeye taşıyabiliyor. Parti iktidarına geldiklerinde, rahatlıkla kendilerini Partiyle özdeş görme yanılığısına düşebiliyorlar. Proletarya diktatörlüğü koşullarında da Parti rahatlıkla kendisini Sovyet iktidarıyla, devletin kendisiyle özdeşleştirip onun yerine geçebiliyor vs. vs. İşte bu sistem altında kişiler rahatlıkla kişisel kudretlerini Partinin ve onun önderliğinin kudretiyle eşitleme tutumuna satabiliyorlar.

İşte bu iç içe geçme, birbirinin yerine ikame olma hastalıklı hali, maalesef ki çok değerli insanlara bu türden basit hesap-kitap oyunları yaptırabiliyor.

Bu hastalıklı halin Karakuş'ta ne oranda olup olmadığının tartışmasını yapacak değilim elbet. Ancak yadsınamaz bir gerçektir ki, birtakım tutum ve yaklaşımlarıyla bu illetin etkisinde olduğunu ortaya koyuyordu. Yukarıda verdiğim örnek özgülünde yaşananların Karakuş açısından bir başka açıklaması, herhalde ki pek mümkün olmaz. Karakuş, iç yazışmalarda kullandığım “melih” imzalı MK ve KBK raporlarının eleştirisine düşünsel değil, ama pratik yanıtını işte böylece vermiş oluyordu. Zeynel yerine Kibar'ın tercihinin arka planı, ne yazık ki buydu.

Askeri Komisyon'un üçüncü üyesi olarak Çetin yoldaş Der-sim'deydi. O koşullarda onu çağırıp getirmek veya kalkıp ona gitmek pek olası değildi. Ama madem sekreteri kalkıp gelmiş ve “ilk toplantımızı” yapalım diyor, işleyiş açısından herhangi bir engel yoktu, organlar toplanma yeter sayılarınca toplanabilirdi.

Kibar ve ben organımızın ilk toplantısını, “ayaküstü görüşme” tarzıyla Ergan Dağı eteklerinde gerçekleştirmiş olduk. Silahlı gücümüzün ve yürüttüğümüz gerilla savaşının genel panoraması üzerinde bir nevi fikir teatisinde bulunduk. Ordu örgütlenmesinin merkezi organını ve genel işleyişini belirledik. Ve bir de konferansın önümüze görev olarak koyduğu ordu tüzüğünün hazırlanması işini nasıl halledebileceğimizi belirledik.

Bu toplantı aslında ilk ve son toplantımız oldu. 1992 Nisanında DABK'çılarla birlik gerçekleşince, haliyle organın bileşimi de değiş-

miş oldu. 1993 Haziranında gerçekleşen 1. OPK'ya kadar “Geçici Birleşik Askeri Komisyon” olarak varlık gösterdi.

Kibar ile bir daha bir araya geldik mi, net değilim. Mümkündür ki '92 Nisanında, birlik görüşmelerine gelen ekip içinde Kibar da yer almış olabilir. Yok, şayet o ekip içinde yer almamıştıysa, demektir ki Kibar ile son görüşmemiz ilk görüşmemizdir. Sanırım '92 yılının önemlice bir bölümünü Ortadoğu kampımızda geçirmişti. Orda, alt alta sıralanmış birkaç düzine disiplin ve işleyiş kuralları maddelerinden oluşan bir-iki sayfalık bir ordu tüzüğü taslağı da hazırlamış. Bu taslak 1992 sonbaharında yoldaşlar aracılığıyla elimize ulaştı da. Ve sanırım Kibar arkadaşın Askeri Komisyon Sekreteri olarak sunduğu tek somut üretimsel hizmeti buydu.

Seçilişinin birinci yılını doldurmuş muydu bilemiyorum; duyduk ki bir yığın kaprisin ardından, nihayet medeni bir cesaret gösterip, “benden buraya kadar” demişmiş.

4. Konferansımızın ordu örgütlülüğünü merkezi düzeyde özerk bir yapı olarak oluşturma kararı gereği, hem MK içinden bir komisyon oluşturulmuştu ve hem de Genel Komutanlık. Bu ilk oluşumuyla Şerif yoldaş silahlı güçlerimizin genel komutanı oldu. Genel Komutanlığımızın diğer iki üyesi ise Çetin ve Zeynel'di. Bu görevlendirmede ben hem genel komutan yardımcısı ve hem de Komisyon'un 2. Sekreteriydim.

Gerçek nedeni neydi, gerçekten de bilmiyorum. 4. Konferans Şerif yoldaşı MK'ya seçmemişti. “Yetersiz” görmüş olmalı herhaldeki birileri. Başka ne tür bir gerekçesi olabilirdi ki? Kıyaslamayı mevcuttakiler üzerinden yaptığımızda; Şerif'in de, başkalarının da bu gerekçeyle ikna olması ve iç huzuruyla kabullenmesi zor!.. Ve sanırım Şerif'in 1994 darbesi sürecindeki tercihinin üzerine oturduğu esaslı unsurlardan biridir buradaki gönül kırılması. Bu bir nevi bizim önder kadrolarımız nezdinde yaşadığı güven yitimiydi. Şunu belirtiyim, Şerif'in bu özgülde açık bir eleştiri ve serzenişine denk gelmedim, ama bunu hissetmek çok da zor olmasa gerek...

Konferansımızın MK'ya seçtiği yoldaşlar ise şunlardı: Hüseyin Karakuş, Yusuf Köse, Hacı Demirkaya, Süleyman Şahin, Alaaddin Çelik, Tuncay Çarıkçıoğlu, Kibar, Mahmut ve Halil Gündoğan. Yedek üyeler olarak kimler seçilmişti, anımsamıyorum.

Delegeler arasında var mıydı bilemiyorum, ama ne acıdır ki bu MK'mızda da, en azından temsilen de olsa bir kadın yoldaşımız yoktu. Oysa MK'ya seçilmek için ille de delege seçilmiş olma koşulu da

yoktu. Konferans iradesi herhangi bir Parti üyesini MK'ya seçebilirdi. Tuncay Çarıkçıoğlu'nu seçtiği gibi... Şu veya bu nedenle, diyelim ki kadın delege çıkaramamış olsak da ama yönetici vasıflara sahip Parti üyelerimiz mutlaka ki vardı. Onlar içinden pekâlâ birileri MK'ya seçilebilirdi. Seçilmeliydi de. “Ön açmak”, “pozitif ayrımcılık” gibi şeylerin pratik karşılığı başka nasıl olacaktı ki?.. Ama maalesef bu konferansta bu bilinci ve iradeyi sergileyememişti... Ve aslında bu, hiç de öyle basit ve yüzeysel bir durum değildir. Bu, (‘erkekler’ olarak demeyeceğim, kurumsal bir yapı olarak Komünist Partisini muhatap göstereceğim) kadına verdiğimiz/biçtiğimiz bilinçaltı değerın doğrudan bir ifadesiydi. Kadını mücadele saflarında örgütlenme istem ve becerimizin, kadını komünist önder kadro olarak yetiştirme bilinç ve azmimizin ve keza saflarımızdaki egemen erkek zihniyetinin göstergesinden, bunların izdüşümünden başka bir şey değildi.

Nitekim 4. Konferans irademiz gerek özerk-merkezi kadın örgütlülüğü ve gerekse ulusal seksiyon oluşumu düşüncelerini cins ve milliyet ayrımcılığı olacağı ön kabulüyle reddetti. Bu tarz tutum ve yaklaşımlar, elbette ki sorunları nasıl tanımladığımızın ve nasıl ele aldığımızın bir ifadesi aslında. Haliyle bunların pratik karşılıkları da olacaktı: Ne ekersen onu biçersen, başka şans tanımaz hayat...

4. Konferansımız, 3. MK'nın son toplantılarında birlik sorunu-na ilişkin almış olduğu “dondurma” kararını da eleştirip reddetti. 3. Konferans'ın almış olduğu DABK ile birlik kararının geçerliliğine hükmetti. Bir komisyon oluşturularak birlik çalışmalarının sürdürülmesine kararı verdi.

Konferansın seçtiği MK, kendi üyesi Hüseyin Karakuş'u MK sekreteri olarak belirlemişti. Bizde MK sekreteri, aynı zamanda Parti genel sekreteri olarak da anılır. Bizdeki işleyişe göre isterse kendi içinde yeni bir seçimle mevcuttakini görevden alıp, yerine yeni sekreter belirleyebilir. Yani bu tamamen MK'nın kendi tasarrufundadır.

Kibar'ı yolculadıktan sonra, konferansımızın başarıyla tamamlanmış olmasını da selamlama adına, bir süredir hazırlıklarını görmekte olduğumuz eylemi gündemimize aldık.

Sayımız bir hayli azdı. Sanırım, yedi kişiydik. Son çeyrekte gençten bir delikanlı getirmişlerdi. Ama tez zamanda anlaşıldı ki “Köy-kasaba olma” umudu vermiyor. Sallantıda olan birini ciddi şeylere bulaştırmanın âlemi yoktu. Onu tez elden geri göndermiştik. Geriye, Nuray, Ulaş, Savaş, Çakır İsmail, Yalçın Amasyalı ve Zeynel kalmıştık.

Birliğimizin komutanlık organında benim dışımda iki komutan yardımcım vardı: Nuray ve Ulaş.

Konuyu görüşmek üzere komutanlık birimi olarak toplandık. Ne var ne yok ortaya koyup, enine boyuna sorguladık. Eldeki tüm bilgilerin, içimizden birinin doğrudan gözlemlerine dayalı olmayıp, dolaylı bilgiler olması, netleşmede bizi zorlayan baş etmedi. Düşünün ki karakolu bile aldığımız tarifler üzerinden gidip bulacaktık.

Benim dışımda herhangi bir yoldaşı keşif yapmaya göndermemiz, kışlık barınak yerimizi de biliyor olması sebebiyle isabetli olmazdı. Benim gitmem ise o koşullarda zaten hiç doğru olmazdı. Hal böyle olunca da, verilen yol tarifiyle gidip arayıp bulacak ve uygunsa, eylemimizi de gerçekleştirip dönecektik. Geriye kalan en olabilir çözüm buydu. Peki, olabilir miydi? Enine boyuna biraz sorguladıktan sonra “*Pekâlâ olabilir, neden olmasın*” sonucuna vardık.

Bu sonuca vardıktan sonra, planın diğer unsurlarına geçtik. Temel soru şuydu: Ne türden bir eylem olacaktı? Taciz mi, bakıp kayıp verdirmek mi, yoksa basıp silah almak mı? Çıkış hevesimiz basıp silah almaktıysa da, ancak olgular üzerinden sorguladığımızda gördük ki bu güç ve hazırlıklarımızla basıp silah alma düşüncesi gerçekçi değildi. Çatışmaya girmemiz ve geri çekilmeye gecikmemiz halinde kuşatılır ve çıkamazdık. Gücümüz niceliksel olarak da, niteliksel olarak da böylesi bir kuşatmayı önleyebilecek düzeyde değildi. Hal böyle olunca da bu güzel-tatlı hevesimiz üzerine birer bardak soğuk su içmek en isabetlisiydi. Öyle de yaptık ve bunu devredişine ittik.

Gerçi roket gibi son derece ölümcül olabilecek bir silahımız vardı. Karakolun içine iki roket atmamız durumunda, muhtemelen orda canlı namına bir şey kalmazdı. Teknik ve teorik olarak bu pekâlâ mümkündü. Ancak zorunlu bir gereklilik oluşmadıkça ve özgül bazı haller dışında, planlı bir eylem olarak, “*zorunlu askerlik*” uygulamasıyla askere alınmış, sıradan, halk çocuğu erlere karşı bu tarz bir kısıcılık, ilkesel olarak doğru olmaz, prensiplerimizle örtüşmezdi. (1. kitaptan anımsarsınız Şiran Karakolu baskınının da teslim alınmış askerlerin gaddarca canına kıyan Cihan’ı neyle ve nasıl eleştirdiğimizi.)

Basıp silah almayı böylece devreden çıkardık. Basit bir taciz eylemi için onca riski göze alacak halimiz de olamazdı. Bunu da çabucak devre dışı bıraktık. Eylemimiz, karakol binasının üst boşluğunu roketle vurma ve kurşun yağmuruna tutma şeklinde, bir baskın-saldırı eylemi olacaktı.

Komuta birimi olarak eylemin bu tarzı üzerinde netleştikten sonra, eylemi nasıl gerçekleştireceğimizi belirlemeye ve planını yapmaya geçtik.

Eldeki bilgilerimize göre, pek fazla zorlanmadan karakolun hemen üst tarafında bulunan okul bahçesine sızabilirdik. Okul binasını siper yapıp, karakola buradan saldırabilirdik. Önce roketle, ardından da iki koldan çapraz ateş altına alabilirdik. Evet, bu mümkündü.

Karakol epeyce aşağılarda, ovada sayılırdı. Dağ ile mesafesi hem uzun ve hem de arazi oldukça dik ve çıplaktı. Dolayısıyla da kısa sürede sağlam bir araziye varmaya imkân tanımıyordu. Üstelik düşman olası saldırıyı dağ cephesinden beklediğinden, tedbirini de buna yönelik almıştı, alır da. Saldıranlar yine dağa çekileceklerdir hesabıyla, ilk fırsatta dağ yolunu yoğun ateş altına alacak ve takviye güçlerle çıkış hattını kesmeye çalışacaktır... O ağır makineliyi boşuna dağa yöneltmemişlerdi. Görmemiş olsa da istihbaratçılarımız ama mutlaka kısa mesafeli küçük topları da vardır. Kaldı ki Erzincan merkez yakınındaki tank ve top atışlarını her halükârda devreye sokmaları fazla bir zamanlarını almazdı. Işıklandırma ve o yoğun kurşun ve top atışları altında o yolu kısa sürede kat etmenin pek mümkün olamayacağı da gün gibi ortadaydı... Erzincan merkez ile kireç ocağı arasındaki yol düzgün bir yoldu. Motorize birliklerini tez zamanda oraya ulaştırmaları ve o hattı, biz daha o ara mesafeyi yarılardan, tutmaları işten bile değildi. Keza Caferli hattına varmaları ve her halükârda bizden çok önce oradaki dağ çıkışını tutmaları da mümkündü. Velhasıl, dağa doğru geri çekilmemin koşulları yoktu, kayıp verirdik.

İşte bu yüzden, geri çekilişimiz dağ yönünden olmamalıydı. Geri çekilme güzergâhımız düşmanın atış hattı gerisinden olmalıydı. Yani hemen birinci olasılık olarak ilk etapta, hesaba katmayacakları, dolayısıyla da esasen boş bırakılacak hattın, yani ovadan olmalıydı.

Onlar dağ-bayırı cehennem ateşi altında tutarken, tanklarını, panzer ve toplarını, cinayet robotu özel timlerini dağın eteklerine yığmaya çalışırken, biz de dağa, ovada bir yay çizerek, öbür ucundan ulaşabilirdik. Ve orda bir hafta-on gün rahatlıkla kalabilirdik. Onlar kudurmuşçasına, hırs ve hınçla bizi ararken, biz o kartal yuvasını andıran zirvelerden onlara nanik yapabilir, beyhude çabalarını zevkle seyredebilirdik. Evet, bu mümkündü.

Eylemin niteliği, eylem yerine gidiş, konumlanış, eylemi gerçekleştirme biçimi ve geri çekilme tarzı gibi temel unsurları böylece bir plana bağlayıp netleştirdikten sonra, grubun geri kalanıyla bir araya gelip, konuyu bir kez de onlarla ele aldık.

Erzincan ovasında, Üçüncü Ordu merkezinin hemen dibinde bu tarz bir eylem gerçekleştirme fikri ve cüreti yoldaşları heyecanlandırmaya yetmişti. Ancak eylem yerini nokta olarak açıkladığımızda iki yoldaş çekincelerini ortaya koydu. Geri çekilmenin ön görülen şekilde

kolay olmayabileceğini, ciddi problemler yaşanabileceğini ifade ettiler.

Her bir aşamaya ilişkin planlarımızı ortaya koyup, çeşitli boyutlarıyla sorguladık. Alternatif tarzlar üzerinde fikir alışverişinde bulunduk. Sonuçta, geri çekilme tarzı üzerinde çekinceleri olan yoldaşlarda belli bir rahatlama sağlanmış oldu. Tamamen ikna oldular mı? Bunu özellikle Çako açısından söylemek biraz zor. Ama her ikisi de en azından “*tamam, olabilir, deneyebiliriz*” diyebilecek kadar ikna olmuşlardı.

Bu yapıcı-olumlu katılımcı muhakeme ile gerilla birliğimizin motivasyonunu güçlü kılmıştık. Yoldaşlar coşku ve özgüven kuşanmışlardı. Zorlu görevlerin üstesinden gelebilmeyi mümkün kılan “*sihirli*” unsurlardı bunlar, asla hafifsememek gerekir.

Cüsseli, güçlü-kuvvetli bedeniyle Yalçın yoldaş roketçimizdi. Roketi o kullanacaktı. Fazla teferruatı olmayan, öğrenmesi kolay ve kullanması pratik olan bir silahtı. Nişan alma ve ateşleme tekniği işin püf noktasıydı. Bunu diğer silahlardan da biliyorsan geriye zaten çok fazla bir zorluğu da kalmıyordu. Yalçın soruna teorik olarak vakıftı. Kleş ve diğer bazı silahlar üzerinden de pratik tecrübe sahibiydi.

Eylemde roketi kendisinin kullanabilip kullanamayacağını sorduk. “*Ayıp ettiniz yoldaşlar. Ne varmış, elbette kullanabilirim*” diyerek özgüvenini dile getirince, biz de uygun gördük. Roketi Yalçın kullanacaktı.

Normalde o silahı hakkını vererek en iyi kullanabilecek kişi, Ulaş yoldaşı. Askeri tecrübe sahibiydi ve bu tür silahların çoğunu kullanabilme donanımına sahipti. Ancak Ulaş’ın roketi taşıması uygun değildi, benimle birlikte birliğe öncülük yapması gerekiyordu.

Savaş yoldaş da G-3, diğerlerimizde kleş vardı. Yalçın’da da ayrıca kleş vardı. Bunu da taşıması gerekiyordu, çünkü sayımız azdı ve bu, vuruş gücümüzü zayıf kılıyordu. Ayrıca kendisini koruyabilmesi bakımından da gerekliydi.

Galiba tabanca ve el bombamız yoktu; ama her silahımızın en az iki yedek şarjörü ve ayrıca da yedek mermileri vardı. Silahlarımız bakımlı ve sağlamdı da.

Somut konumlandırmayı ancak ki eylem yerini bir fiil görünce yapabiliydik. Bunun haricindeki tüm şeyler net olarak ele alınıp ortaya konmuştu. Artık yol hazırlığına başlayabiliydik.

Silah ve teçhizatımızı son bir kez elden geçirdik. Çanta almaya çıktık. Bu yüzden kan kesici, sargı bezi, ağır kesici gibi ilk yardım gereksinimlerimizi ve hacmi küçük ama besi değeri yüksek, tok tutucu

çerez türü gıdalarımızı kütüklerimize yerleştirdik. Her yoldaş birer de şal-atkı alacaktı.

Eyleme yol yorgunu ve geç saatlerde gitmemek için, bir gün önceden aşağılara inip, Ergan yakınlarında bir yerde konakladık. Akşama kimselere görünmeden evi köy dışında olan bir ilişkimize uğradık. Bir güzel karnımızı doyurup, zaman yitirmeden yola koyulduk.

Zaman yitirmemeliydik, çünkü bizim için zaman önemliydi. Hem de öyle az buz değil, çok çok önemliydi. Ortalık aydınlanmadan üssümüze geri dönmeyi başarmamız gerekiyordu. Dönüş yolumuz uzundu ve haliyle de yorucu olacak, tempomuz düşecekti... Tarif üzerine gidiyoruz. Böyle olunca da sürprizleri, olası oyalanmaları vs.yi de hesaba katmak gerekiyordu. Hal böyle olunca da zamanın önemi daha bir artıyordu.

Ulaş ile birlikte grubun önüne geçip, köyün dış çeperindeki bağlar-bahçeler arasından süzülerek, hızla indik aşağılara. Göz açıp kapatırcasına bir serilikle birinci kanala vardık. Hemen yanı başına yapılmış, beton kanal ise nedense henüz kullanıma sokulmamıştı... Böylesi aslında işimize gelirdi, pekâlâ bunun içinden gidebilirdik. Böylece ayak izi de bırakmamış olurduk.

Bu kanalı kullanarak köyün dış çeperindeki taşlı yol ve bahçe duvarlarının oraya kadar geldik. Burası artık resmen eylem sahamız içinde bir yer sayılırdı. Karakol binasıyla mesafemizi tam olarak bilmiyorduksak da, ama verilen tarife göre az ilerimizde bir mesafede olduğu kesindi.

Bu yüzden buradan itibaren öyle rastgele, cümbür-cemaat gitmek olmazdı. Grubu bir yol kenarındaki ağaçlar arasında mevzilendirmeli ve neyin ne olduğunu açıklığa kavuşturmak üzere yakın plan keşif yapmaya çıkmalıydık.

Nuray'la gereken hareket tarzını konuştuğuktan sonra, Ulaş'la bahçe içlerine daldık. Henüz çok fazla bir mesafe gitmemiştik ki ilerimizde bina silüetleri beliriverdi. Ancak ne tür binalardı bunlar, pek ayırt edilemiyordu.

Biraz daha ilerledikten sonra dürbünle bakıp anlamaya çalıştık. Sol ve dik karşımızdakiler normal iki katlı evlerdi. Sağa doğru açıyı genişletince görüntüye ipe serilmiş çamaşırlar girdi. Bayağı fazlaydı ama. Bir evin bu kadar çok çamaşırının olması pek olası değildi. Dürbünü Ulaş'a aktardım. İnce ayar bir gözetleme yaptıktan sonra, "Yoldaş bence de bir evin bu kadar çok çamaşırını olmaz. Büyük olasılıkla asker çamaşırındır" dedi. Netleşme ihtiyacı vardı; dolayısıyla da biraz daha yanaşmamız gerekiyordu.

Yeterince sokulup tekrardan drbnlediğimizde görüntü artık netti. Kuşku yoktu ki bunlar asker giysisiydi. *“Oh be, bulduk karakolu. Buna göre okul da Şu binaların az ilerisinde olmalı. Ağağlardan ötürü göremiyoruz”* diyordum ki bir köpek tarafından fark edildik. Havlayarak üzerimize doğru geliyordu. Hemen hızla geri çekilmeliydik, yoksa yolu yok, ortalığı ayağa kaldırırdı. Bu iyi olmamıştı. Ulaş, karakolun kurt kırması köpeği olabileceğini fısıldıyor, *“Bu itoğlu it bize pek rahat vermeyecek gibi”* diyordu.

Yoldaşları bıraktığımız yere kadar, peŐimize gelmemiŐtiyse de, ama hl az ilerimizde: *“Gördüm gördüm orda birileri vardı”* demeye devam ediyordu. Yoldaşları kısaca bilgilendirip, köpeğin huysuzluğunun geçmesini beklemeye koyulduk. Neyse ki fazla beklememiz gerekmedi. Tehlikeyi savdığına kanaat getirmiş olmalı ki susup geri çekildi. Köpeğin verdiği alarmanın harekete geğirdiği başka hareketlenmeler var mıydı diye kulak kabaktıysak da, bize yansayan bir Şeyler sezinleyemedik.

Gzlemlerimizle yerini tahmin ettiğimiz okula ulaşmak üzere, eller tetikte ileri doğru harekete geçtik. Dik yukarı çıkan taşlı yolu takiben köyün ilk evlerine ulaştık. Yolum üç kola ayrıldığı bir çatak-taydık. İyi, isabetli bir yerdeydik. Çünkü her Şey çok belirgin olarak önümüze serili gibiydi. Sağ sapak karakola, dik yukarı gideni köyün içine, ikisinin ortasına düşeni ise okulun arkasına gidiyordu. Okulun taş bahçe duvarının sivrice ucu bu sapağa köşe başı oluşturuyordu... Hedefe işte böylesine yakın bir mesafedeydik.

Eylem sahası bu aşama itibariyle soyut bilgi olmaktan çıkmış, somut olarak önümüzde duruyordu. Hızlı bir göz gezdirmeye alan keŐfi yaptıktan sonra grubu nasıl konumlandıracağımı belirlemeye yoğunlaştım. Oyalanma lüksümüz yoktu, karakol binası 30-40 metre ilerimizdeydi. Her Şeye hızlı karar vermek ve her Şeyi hızlıca yapmak gerekiyordu, hele ki iyi bir deŐifransyoncu köpek riski söz konusuyken.

Savaş yoldaşı bu çatağa, okulun bahçe duvarının bu ucuna yerleŐtirmeli ve böylece geri çekilme hattımızı korunaklı kılmalıydık. Yoldaşa gereken izahatı yaptıktan sonra başarılar dileyip, okulun arkasından geçen yola girip hızla ilerledik. Bahçe duvarı o kısımlarda yksekeydi, daha alçak yerleri ve hatta kapısı olmalıydı... Okul binasının hizasına vardığımızda hem duvar kolayca aşılabilir alaklıktaydı ve hem de ardına kadar açık büyükçe bir kapı vardı.

Okul binası tek katlı, birbirine yakın üç ayrı kısımdan oluŐmuŐtu. Karakol binası doğrudan karŐımızdaydı; ancak alçakta kaldığından, alt kısımları görünmüyordu. Böyle olması, bu noktayı roketi için uygun kılıyordu. Yałın'a gereken açıklamayı yapıp duvarın ardına ko-

numlandırırdıktan sonra geri kalanlarımız bahçenin içine girdik. Az ilerde, sol üst tarafımızda beton bina trafo kulübesi gibi bir yer vardı. Nuray'ı ve Amasyalıyı oraya yönlendirip, Ulaş ve Çakır İsmail ile birlikte karakola en yakın olan orta binanın oraya süzüldük. Karakol buradan daha bir görünür olmuştuysa da ancak kapı girişi hâlâ alçaktaydı. Gireni çıkkanı görmek pek mümkün değildi. Girişi görebilmek için neler yapılabileceğini sorgularken hemen yanımızda bir kurt köpeği belirdi. Adeta kim olduğumuz anlamak istiyor gibiydi ve hayli de tedirgindi. Okşayıcı ılıman sözlerle sakinleştirmeye çalıştıysak da, olmadı, kanmadı. Büyük bir tehdit algılaması karşısında yaptıkları gibi viyaklayarak karakola doğru kaçmaya başladı. Köpeğin bu tepkisini alarm olarak algılayan kapı nöbetçisi hemen hareketlendi. Önce, “*Kim var orda?*” diye bağırdı, sonrada “*Komutanım galiba bir şeyler var!*” diyerek büyük bir tedirginlikle içeri seslendi.

Kahretsin, köpek bizi çabuk deşifre etti... Beklenecek, hesap-ki-tap yapılacak zaman değildi. İnisiyatifi karşı tarafa kaptırmak hiç mi hiç iyi olmazdı. Vuruşu biz yapmalıydık. Yalçın'a roketi ateşlemesi işareti verdik. Biz roketin gürlemesini beklerken roketçimizin, “*Ateşlenmiyor yoldaş*” diyen sesiyle karşılaştık. Hemen Ulaş'ı devreye soktuk. Ulaş yanına varıp, “*Emniyeti açtın mı?*” diye sorunca anlaşılmiş oldu ki onca uyarımıza rağmen Yalçın efendi o heyecanla emniyeti açmadan tetiğe abanıyormuş. Eee herhalde ateşlenmez dimi? Emniyeti açayım derken, bu kez de nişanı bozmuş olmalı ki, roket çatıyı yalarcasına üst boşluktan geçip gitti.

Roketin ateşlenmesiyle, karşı taraf saldırıya uğradığını anlayıp anında karşı ateşe başladı. Bizi henüz görmemişlerdi. Seviye farkından ötürü kurşunları üstümüzden geçip gidiyordu. Yani henüz kurşunların hedefinde değildi ki. Karşı ateşle karakol binasını hedef tahtasına çevirdik. Koşuşturma ve bağrışmalar bir anlığına karşı tarafın silah seslerinin yerine geçer gibi olduysa da, hemen ardında ağır makineli devreye soktular. Daha önceden tanık olmadığım acayip bir sesi vardı. Çok büyük çok güçlü ve tok sesli bir motor sesi gibiydi: Ra ra ra...

Gelinen o aşama itibariyle yapılabilecek pek fazla bir şey kalmamıştı. Hızla geri çekilmek en doğrusuydu. Ulaş'la anlaşp, grubu uygun bir şekilde geri çekmeliydik. Biz üçümüz duvarın ardına, Yalçın'ın yanına vardığımızda, Nure ve Amasyalı hâlâ öbür ucu tutmaya devam ediyorlardı. Onlara çekilme işareti verdiğimizde, Savaş da harekete geçmiş ateş ediyordu. Demek ki onun görüş alanına doğru bir yönelim vardı. Düşman güçlerinin orayı tutması iyi olmazdı. Savaş'ı fazla zor durumda bırakmadan o noktaya varmamız iyi olacaktı... Ancak Nure ve Amasyalı hâlâ yerlerinde öylece duruyorlardı. İşaretimizi mi algılayamadılar acaba? Tekrardan ve ama bu kez Kürtçe seslenerek gel-

melerini söyledim. İki de uzun bacaklı ve çeviktiler; anında ulaştılar bize. “Haydi” demiştim ki Yalçın yere bir şeyler düşürdü. Roket sevk kanadımış. El yordamıyla arayıp bulmakla zaman yitiremezdik...

Savaş’ın yanına vardığımızda o büyük bir heyecanla hattı sağlam tutmanın uğraşındaydı. “Denediler ama boş olmadığını görünce bir daha da teşebbüs etmediler yoldaş” diyerek bilgi vermeyi de ihmal etmedi.

“Haydin yoldaşlar, savunma düzenimizi koruyarak koşmadan ve ama seri bir şekilde, kanalın oraya kadar gideceğiz. Takip edin, birbirinizden kopmayın” diyerek Ulaş ile birlikte düştük önlerine.

Caferliyle kireç ocağı arasında kalan o dağ bayır, dere-tepe resmen kurşun yağmuru altında inliyordu. Ağır makineli ra ra ra diyerek dağın ta zirvelerini zorluyordu. Arada peşpeşe aydınlatma fişekleri fırlatıyorlardı. Anlayacağınız, sözün özeti şu ki; o hat resmen cehennem ateşi altındaydı.

Tahmin ettiğimiz gibi tüm ateş güçlerini dağ tarafına yöneltmiş ve yukarılara, köyün içlerine doğru koşuşturmaya başlamışlardı. Bizim çekildiğimiz hattaki tek hareketlilik, hâlihazırda bize ait olanıydı. Bu yüzden de kanalın oraya kadar sorunsuz ve rahatça çekildik.

Çekiliş yönümüzdeki olası ilk çember hattı Ergan-Erzincan şehir merkezi bağlantılı karayolunun hizamızdaki kısmıyla, kireç ocağı arasındaki bölümü olurdu. Üst kısımlar bizi ırgalamazdıysa da, hizamızdaki kısmını bir an önce ardımızda bırakmamız isabetli olurdu.

Ardarda dizili konvoy farları Erzincan-Çağlayan anayolunun Ergan sapağında belirlediğinde, biz de o ilk çember hattına varmak üzereydik. Umduğumuzdan da hızlı gelmişlerdi. Yolun karşı tarafındaki arazi örtüsü altına sığındığımızda, iki panzer ve dört cemseden oluşan takviye müdahale gücü de hızla önümüzden geçip, yukarıya doğru yoluna devam etti. Buralara da belki güç bırakmayı akıl ederler diye tetikte bekledikse de, bırakmadılar; transit doğruca kireç ocağına gittiler...

Kireç ocağına varan konvoy farlarla dağı taşı aydınlatmaya ve peş peşe bombalarla dağın böğrünü ve kuytuluklarını dövmeye ve göz erimlerine giren her bir yerine kurşun sıkmaya başladılar. Kiy’in üst taraflarındaki araziye de projektör ışığı vermişlerdi. Yoğun ateş orda aynı şekliyle devam ediyordu... Bizim bir roket mermimiz ve 30-40 adet kurşunumuza karşın onlar resmen dünyanın cephanesini harcamaktaydılar. Şuursuzca, körlemesine öyle habire kurşun yakıyor, bomba atıyorlardı. Bu boyutta bir şuursuzluk hali neden yaşanır dersiniz?

Evet, açıklı ki eylemimiz istediğimiz şekilde gelişmedi. Psikolojik etkisi dışında roketimiz esasen boşa gitti, maddi bir hasar oluşturma-

dı. Kurşunlamayı da tam istediğimiz gibi yapamadık. Özcesi, bizim cephemizden kusurlu bir eylem oldu. Ama buna rağmen düşmanın bu eylemi algılayışı, eylemin bizim nazarımızdaki etki ve gücünün çok çok üstünde bir boyutta oldu. Ortaya çıkan tablo hiç de küçümsenir türden değildi doğrusu. Verilen tepkinin boyutu, bir bakıma eylemin yarattığı etkinin gücüne işaret ederdi. Küçümsemeye gerek yok ki bayağı büyük bir şok etkisi yaratmıştı. Herhalde bunu belirleyen temel etmen ise karakolun kapısına kadar sokulmuş olma cüretimizdi. Tabii roket kullanmış olmamız da diğer önemli unsurdur. . . Bu olgusal etki ve tepkiyi görmek, her şeye rağmen güzel ve teselli ediciydi.

Savaşın psikolojik boyutu da önemliydi elbet. Pek ummadıkları bir yerden, hiç ummadıkları bir şekilde ve ta kapılarına dayanarak vurma cüreti!.. Bu önemliydi. Gösterilen reaksiyon büyük bir korku ve paniğe işaret ediyordu. Ve bunun bir de kitleler tarafından algılanış ve kabul boyutu olacaktı. Bu daha da önemliydi.

Kusurlu eylemimizin işte böylesine de büyük ve önemli kazanımları vardı. Bunlar ayrı ayrı ele alınıp değerlendirilmesi gereken mevzulardı kuşkusuz ki.

Uzun ve oldukça da yorucu bir yolculuğun ardından, sabahın ilk ışıklarıyla birlikte üslenim alanımıza vardık. Yorgunduk ama alt düzlükte kalmamış “*tedbirsizlik*” olurdu, bir gayretle 200-300 metre kadar daha dağ tırmanıp, o yükseltideki kayalıklara ulaşmamız gerekiyordu. Gündüzü gözlerden irak geçirmenin ve olası bir durumda da iyi bir mevzide bulunmanın en uygun yolu buydu. En azından ilk gün için bu tedbir şarttı.

Daha çok yorulduk belki, ama yerimizin güzelliği bunu çabucak unuttu. Evet, resmen kartal yuvası gibi bir yerdeydik. Şehir merkezi dâhil, Erzincan ovasının ta Mutu Boğazı’na kadar uzanan büyükçe bir bölümü çarşaf gibi önümüze serilmiş gibiydi. Birçok yeri ve şeyi görme avantajına sahiptik. Ve kimse kolay kolay bizi görebilecek gibi değildi.

Güneş ışınlarıyla parıldayabilecek hiçbir şeyi (saatler dâhil) açıkta bırakmamaları hususunda uyarı ve denetimleri yaptıktan sonra herkesin kendi mevzisine çekilerek dinlenmesine karar verdik. Evet, biraz dinlenmek iyi olacaktı. Ancak uyumadan önce bir şeyler yemekte gerekiyordu. . .

Yoldaşlar uykuya çekildiğinde “*gönüllü nöbetçileri*” oldum. Geleşmeleri doğrudan izleme gereği duyuyordum. Ulaş’ın da uyku hali yokmuş, o da bana eşlik etti.

Sabah erkenden ova motor sesleriyle doldu. Üç-dört helikopter ta Kemah Boğazı’nın oralardan başlayarak bize doğru genişçe bir alanda

dolanmaya başladı. Düşman güçleri Ergan'a ve kireç ocağı taraflarına onlarca cemse ve birer ikişer tank ile resmen çıkarma yaptı.

Helikopter, bulunduğumuz noktayı da kapsayan bir hat boyunca Ergan Dağı'nı boydan boya iki kez turladıysa da, karadan herhangi bir yönelim olmadı. Karadan geldikleri en son sınır Ergan köyüydü. Karadan ve havadan yoğunlaştıkları hat ise Caferli köyü ile kireç ocağı arasındaki o araziydi. Yani çekildiğimizi varsaydıkları alan.

Çekilme hattımız işte böylesine isabetliydi. Onlar gün boyu, olmadığımız bir arazide, bizi arayıp durdular. Biz ise sadece görüntü vermemekle yetinen bir rahatlık içindeydik.

Sanırım eylemin üçü günüydü. Alanı terk etmeden önce son bir kez Ergan'a uğramaya karar verdik. Doğruca bir ilişkimize ve oradan da Şenol'lara, Aktaş'lara ve Albayrak'lara gittik. Her ne kadar da bizi tekrardan görmüş olmanın sevincini de yansıtıyorlardıysa da, ama genel bir tepkileri vardı: Köye gelişimizi tedbirsizlik olarak addediyor, güvenliğimizi yeterince gözetmediğimizi ve devleti hafifsediğimizi dile getiriyorlardı. Çünkü eylem gününden biridir köyün etrafında timler dolanıyormuş. Geceleri bazı evlere baskınlar düzenliyorlarmış. Gizlice kapı-pencere dinliyorlarmış vs. vs...

Öğrenecektik ki ilk gün ise hemen hemen evleri didik didik aramışlarmış. Tandırların içine bile baktıkları olmuş... Komik haller de yaşanmış. Şenal'ların tandırlığına giren bir asker yerdeki tahta kapaklı kaldırıp da büyük ve derince bir "kuyu"yla karşılaşınca, panik ve bir şeyler bulduğunu sanmanın heyecanıyla dışarı koşup "Komutanım bu evde tünel var. Üstünü tahta kapakla kapatmışlar!" diye bilgi vermiş... Tabii bizimkiler, gördükleri o şeyin bir tünel ve insan saklama kuyusu olmadığını, ekmek pişirme yeri olduğunu, adına da tandır dendiği kabullendirene kadar akla kararı seçmişler. Anlatırken gülüyorlardı. Askerin ve başındaki subayın tandırı bilmemesine de hayret ediyorlardı: "Uzaydan mı gelmiş bunlar nedir, tandırı nasıl bilmezler hayret doğrusu!"

Herkese değilse de, ama çoğuna, özellikle de yakın dönem Der-sim göçmenlerine ve dik başlı duran, devrimcilere sempatilerini pek de gizlemeyen gençlere epeyce bir gözdağı vermiş, baskı uygulamışlar.

Köye iki tankla girmişlermiş. Teröristlerin Erzincan ovasına Erganlılar tarafından sokulduğunu söylemişler, "Sizin içinizden birileri onlara yol göstermese, nereden bilecekler buraları?" demişler.

Kiy Köyü'nden ve çevre köylerden bazı gericiler ise doğrudan Erganlıları hedef gösteriyorlarmış: "Karakolu Erganlılar basmıştır. Hepsi terörist zaten" diyorlarmış.

Rivayete göre karakol başçavuşu yaralanmışmış. Ora köylüleri demekteymiş ki: *“Adamlar öyle bir keskin nişancı ki, Allah sizi inandırsın 300 metre uzaktan atıp, anahtar deliğinden başçavuşu daşağından vurmuşlar.”*

İki katlı evi hemen okulun yanında bulunan bir emekli öğretmen çatışmayı evinin penceresinden izlediğini söylemiş (Doğru, böyle bir ev vardı ve bir ara pencereye baktığımda birinin bizi izlediğini gördüm.) ve demiş ki: *“Adamlar çok soğukkanlıydılar. O kurşun yağmuru altında koşmadılar bile. Resmen sallana sallana yürüyüp gittiler. İçlerinde bir de kadın vardı. Bir ara köprüünün orda durmuştu. Boyu neredeyse telgraf tellerine değıyordu, öyle uzun ve heybetliydi... Gördüm, hedeflerinde sadece karakol vardı. Başka hiçbir yere zarar vermeden çekip gittiler.”*

Erganlı gençlerin ve taraftarımız ailelerin ağızları kulaklarında idi. Bu eylem her ne kadar devletin gözünde köylerini mimletmiştiyse de, ama çevre gericileri üzerinde korku oluşturduğunu, Erganlılar’dan çekinmelerine yol açtığını gördüklerinden de son derece memnundular. Bir nevi bir gurur duyma halleri vardı.

İnsanları pek fazla tedirgin etmeme ve keza geç saatlere kadar kalıp güvenlik riski almama adına, o geceki ziyaretimizi birkaç aileyle sınırlı tutmayı yeğledik.

Keza öğrenmiş olduk ki özel olarak bana ilişkin bir şeyler sorulmamış ve hiç adım geçmemiş. Bu da demek oluyordu ki köyden laf çıkmamıştı. Devlete bilgi akmamış. Bunu öğrenmiş olmaktan ayrıca da kişisel olarak sevinç duydum. İçimden teşekkür ettim köylüm olan bu güzel insanlara.

Bolca erzak alıp, üssümüze geri döndük. Yol almak için vakit henüz erkendi. Bir-iki gün daha sabretmemiz hiç de fena olmazdı. Ancak ne var ki mücadele yukarıdan geldi; ikinci gün hava birden bozuverdi. Aşağı kesimlere yağın yağmurduysa da, ancak yılın o vakitlerinde dağlara kesinlikle kar olarak düşerdi. Bunu bilip de bilmemezlikten gelmek olmazdı. Çünkü Kemah hattına Ergani Dağı’nın zirvesini boydan boya aşarak geçmek niyetindeydik. Söz konusu olan dağ yolculuğuydu şayet, hava koşullarını gözetmemek, karı-tipiye hafifsemek olmazdı. Çünkü rahatlıkla ölümcül sonuçlar ve sakatlanmalar söz konusu olabilirdi. Kaldı ki bizim hafifseme lüksümüz hiç olamazdı. Çünkü hem kışlık giysilerimiz ve hem de kar ayakkabılarımız yoktu. Hal böyle olunca da, bu koşullarda dağ yolculuğu hayli risk oluştururdu.

Bu riski göze almak ise hiç isabetli olmazdı. Kısa bir durum değerlendirilmesi yapıp, yola çıkmaya karar verdik.

Sabahın erken saatleriydi. Hava karmakarışık ve geçeceğimiz açık alanlar da dâhil, ova adeta sis altındaydı. Bu bir yönüyle iyiydi de. Kimselere görünme tasası çekmeden yol alabilirdik. Zaten bir süre sonra da Ergan Dağı ovala aramız girecek ve böylece karadan görünme olasılığını ortadan kaldıracaktı. Uzunca bir mesafe böyle olacaktı. Sonrasında da nasılsa bir hal çaresi bulunurdu. Hele oralara kadar bir gidelim de...

Geçeceğimiz dağ güzergâhını yoldaşlardan hiçbiri bilmiyordu. En azından Caferli'ye kadar gidebilmeleri için yolu tarif etmem iyi olurdu. Ne olur ne olmazdı, değil mi? Caferli'ye ulaşmaları halinde başlarının çarelerine bakabilir, barınağa ulaşabilirlerdi.

Bu düşünceyle Nure, Ulaş ve Savaş'a özel olarak ayrıntılı bir tarif verdim. Diğer yoldaşlara da yöre ve dağ hakkında genel bilgiler aktardım. Böylece her biri en azından Ergan'a veya Caferli hattına en kolay ve kestirme yoldan nasıl ulaşabileceğinin ön bilgisine sahip oldu.

Tırmanışı tamamlamış zirveye ulaşmıştık. Sürpriz yoktu; soğuk ve kar bizi bekliyordu. Neyse ki yağış yoktu ve rüzgâr sırtlardaki karın çoğunu kuytuluklara süpürmüştü. Tabii hep sırtlardan gidemezdik, ama yine de uzunca bir mesafe nispeten rahat yürüyebilirdik. Dağı boydan boya yatay geçecek, sonra da kireç ocağının hizasına gelen kısımdan itibaren de inişe geçecektik.

Dağın orta kesimlerinde bir yerdeydik. Burası Erganlılar'ın en yüksekte bulunan en son yayla yeriydi. Tabii en güzeli, en kıymetlisi ve en çok kalınanıydı da. Ergan'ın hemen dik hizasına düşüyordu. Dağın burçlarına oturur saatlerce köyü ve ovala seyrederdik. Dağın her iki tarafından da inişi vardı. Köylüler her iki yolu da kullanırlardı. Ama en çok şu geldiğimiz yolu tercih ederlerdi. Diğer taraf çok dikti, pek tercih edilmezdi. Özellikle de yük taşıyorsa.

Rüzgârı nispeten daha az olan bir kaya sotasında mola verdik. Hem biraz dinlenmek ve hem de karnımızı doyurmak niyetindeydik. Sonra kalkıp çeşmeye gittik. Buz gibi, güzel bir suyu vardı bu çeşmenin. Demir oluk takılmış ve beton kurna yapılmıştı. Hâlâ aynı haliyle duruyordu... Bir güzel suyumuzu içip, az biraz da aşağıları seyrettikten sonra yola devam ettik.

Kireç ocağının hizasına geldiğimizde gördük ki sürprizin alası bizi bekliyormuş. Kuytululuğu olmayan, aşağılardan dürbünle bakıldığında üzerindeki birçok şeyi saklamadan sunan, 250-300 metrelik bir yamaç vardı. Civar sırtlarda ne kadar kar varsa rüzgâr hazretleri onların adeta tümünü toplayıp bu yamaca doldurmuş. Kar kalınlığı

resmen diz boyuydu... Bu, hem rahatlıkla görülebilecek büyük izlerin oluşması ve hem de beyaz üzerinde siyah karartıların daha kolayca görülebilmesi anlamına da gelirdi... Neyse ki Erganlılara diktirdiğimiz beyaz kamuflejlarımız çantalarımızdaydı da görüntü verme sorununu böylece halledebilirdi, izler ise artık kaçınılmaz olarak öylece kalacaklardı. Çünkü o geçitten geçmek zorundaydık.

Karlı alanı geride bıraktıktan sonra beyaz bürüntülerimizi tekrardan çantalarımıza yerleştirip yolumuza devam ettik.

Sıra Caferli köyü ile Yaylabaşı arasında bulunan yamacı aşmaya gelmişti. Kiy karakolunun doğrudan karşısına gelmiştik. Akşam karanlığı örtüsüne bürünmeden, gündüz gözüyle oradan geçmek, açıkçası tedbirsizlik olurdu. Ya bekleyecektik, ya da dolanıp üstten, doğrudan Caferli yüzüne geçecektik. Bekleme süresi ise bir hayli uzun olacaktı. Terliydik, o şekilde beklemek demek çok üşümeği göze almak demektir. Dik bayırı tırmanmak hepimizin tercihi oldu.

Artık yamacın Caferli yüzündeydik. Düşman güçlerinin muhtemel ve kuvvetli olasılıkla pusu atabileceği-attığı yerler vardı. Oraları ve köyün yakın ve uzak sırtlarını, yol boylarını ve köyün içini iyice bir gözetleyip, “temiz” olduğu kanaatine varınca, karanlığı beklemeden, hızla vurup indik aşağı.

Yukardan gözetlediyssek de, ancak yine de köyün içi hakkında yeterli bilgimiz yoktu. Bu yüzden tedbirli olmamız gerekiyordu. Caferli mimli bir köydü. Bu hatta dağa ve olay yerine en yakın dağ köyüydü. “Eylemciler Dersim’den gelmişlerdi ve zorunlu olarak oraya döneceklerdir. Caferli onların bu yoldaki uğrak noktasıdır” algı ve düşüncesi göz önüne alındığında Caferli’nin ilk günlerde boş bırakılmayacağı kesindi. Ancak eylemimiz üzerinden koca yedi gün geçmişti. Caferli’den geçerek dağın yolunu tutacaklar vardıysa, onlar çoktan geçip gitmişlerdir. Yedi gün Kiy karakolunun her biri karşına kurşun yağdırdığı o avuç içi kadar yerde kalamayacaklarına göre, bu demektir ki ilk iki-üç günün ardından düşmanın bu hattı tutmasının da çok fazla bir gerekliliği kalmaz. Ama mümkündür ki iz bulabilme umuduyla özel avcı timleri bir süre daha denetim altında tutmaya devam edebilirdi.

Bütün bunlar düşünsel planda pekâlâ olası şeylerdi. O halde bu yönleri hesaba katmamazlık olmazdı. Yapılacak şey, aceleye getirmeden çevreyi iyice bir gözetlemek, dinlemek ve tedbiri elden bırakmaktı.

Görünürde herhangi bir terslik yok gibiydi... Caferli’de zaten kendimizi açık edecek de değildik. Buraya uğradığımızın bilinmesini de istemezdik. Bir hafta sonra Caferli’ye uğradığımızın bilgisi düşmanda

farklı sorular uyandıracaktı. Bunun olmasını istemezdik. Çünkü geçip gitmiyorduk, o bölgede kışlık üslenim alanımız vardı.

Amcam kızı Elif'in evine uğramakla sınırlı bir ziyaret olacaktı bizimki. Köyden kimselerin haberi olmadan biraz dinlenip, gerekli erzazımızı da temin edebilir ve yolumuza devam edebilirdik.

Ev sahiplerimiz öncü yoldaşın sesini alamamış olmalılar ki temkinliyidiler: *"Siz kimsiniz? Biz sizi tanımıyoruz. Kapı mapı açmayız varın işinize gidin"* diyorlardı. Bunun üzerine öncü komutanı olarak Nure devreye girdi. Zazaca Elif'e seslendi. Nure daha lafını tamamlamamıştı ki kapı açılıverdi. Mahcup olmuş gibiydi amcam kızı: *"Kusura bakmayın"* diyordu, *"Kirvenin sesini çıkaramadık. İki gün öncesine kadar buralar epeyce hareketliydi. Çoluk çocuğumuz var, tedbirli olmak zorundayız"* diyerek davranışını anlaşılır kılma derdindeydi. *"Ne kusuru abla. Doğrusunu yapıyorsunuz"* diyerek teselliye verenimiz Savaş yoldaş oldu. Benzeri şeylerin Kürtçesini de Nure söyleyerek kadın kadına sıkıca kucaklaşıverdiler.

Ev sahiplerimizin anlattıkları tahmin ettiklerimizi büyük oranda doğruluyordu. Eylemin olduğu o gece köyün içi ve çevresi baskına uğramış. Boğazlara ve dağ çıkışlarına pusular atılmış. Gün boyu her tarafı didik didik etmişlermiş. Aranmadık yer bırakmamışlar. Helikopterler defalarca kez köyün ve dağın üzerinde tur atmış... Bir yığın tehditler ve hakaretlerde bulunmuşlarmış. Gözdağı vermiş, bazı gençleri sorgudan geçirmişlermiş... Akşama asker çekilmiş ama timler iki-üç gün orda kalmaya devam etmişlermiş. Gündüz pusu atıyorlarmış, gece de gizliden köy içinde dolaşp, kapı baca dinliyorlarmış. Köylülerden bazılarına sormuşlarmış: *"Sizin bilginiz vardır, eylemi TİKKO mu, yoksa PKK mı yapmıştır?"* Bir rütbeli ise köyün öğretmenine şu yorumda bulunmuş: *"Karakola roketle saldırmışlar. Bildiğimiz kadarıyla TİKKO gruplarında bu silah yok. Eylemi yapanın PKK olma olasılığı daha büyük."*

Roket kullanıldığını duyan ve bizi roketatarlı olarak gören bazı taraftarlarımız hemen mesajı almış, ayaklı gazeteyi yayına verip, dağıtımına başlamışlarmış. *"Bu eylemi kesinlikle bizim kirveler yaptı. Roketatar bir tek onlarda var. Bu taraflarda gezen DABK'çılarda da PKK'lilerde de roketatar yoktu. Helal olsun kirvelere"* diyerek, kendi aralarında kulaktan kulağa bunu yaymışlarmış. Gençler son derece sevinçli ve coşkuluymuşlar... Kiy karakolunun hedef seçilmiş olması onların sevincini katlayan baş etmedi. Çünkü yıllardır onlardan baskı ve taciz görüyorlardı. *"Bunlara bir gözdağı verin kirveler!"* istemi, yıllarca dillendirilmiş bir istemdi.

Köye geldiğimizizin bilinmesini istemediğimizi ifade ederek, yeğenlerimi de bir güzel buna motive ederek, erkenden vedalaşıp ayrıldık.

Köyler arası patika yollardan geçerek doğrudan Gamarik tarafına geçtik. Gündüzü uygun bir yerde geçirdikten sonra, akşama duldardan geçmeye özen göstererek Turangile indik.

Şansımız yaverdi, Turan evdeydi. Meğerse *“Bu aralar gelme zamanlarıdır”* diyerek son bir-iki günde kendisini köye kilitlemişmiş. Duyarlı-titiz biriydi Turan, ondan da bu beklenirdi zaten.

Eylem ve ertesi günü şehir merkezindeymiş. *“Ortalık bir hayli hareketlendi. Yorumlar gırlaydı. Söylentilerin ise bini bir paraydı... Kesimlerin tepkileri farklı farklıydı... Solcu, Kızılbaş ve Kürtlerin gözlerinin içi güliyordu. Faşist ve gerici kesimler hırslarından kuduruk vaziyetteydiler. Kin kusuyor, nefretlerini dillendiriyorlardı. Sıradan Türk-Sünni vatandaşlarda ise daha baskın olarak korku ve kaygı belirgindi.*

Eylemi kimin yaptığı bilinmiyordu. Rivayetler muhtelifti. Kimi PKK, kimi TİKKO yapmıştır diyordu. Biz el altından *“TİKKO yapmış”* diye laf yayıyorduk... Roket kullanılmış olması bayağı bir ilgi uyandırmıştı. Ve bu hususta da farklı yaklaşım ve yorumlar vardı. Roketin karakolun üzerinden boşluğa atılmış olmasını bilinçli bir tutum olarak addedenler vardı. *“Amaç gözdağı vermektir”* diyorlar ve bu sebeple de *“bunu PKK değil, TİKKO yapar!”* sonucunu çıkarıyorlardı. İlginç yorumlardı doğrusu... Tabii esas konuşulan, üzerinde en çok durulan yön, Üçüncü Ordu ve şehir merkezinin dibinde roketli bir eylemin gerçekleştirilmiş olması cüretiydi. Kimse karakola fiilen ne tür bir zarar verildiği ve zayıtının ne olduğuyla ilgili değildi... Devlet güçleri resmen kudurdu. Ergan tarafına tank ve panzerlerle gittiler. Helikopterler Mercan Dağına sefer üzerine sefer düzenledi. Saatlerce dağ bayır bombalanıp kurşunlandı. *“Onların leşini getireceğiz”* havasıyla yola çıktılar, ama akşama süklüm püklüm vaziyetlerde döndüler. Tabii biz de rahat bir nefes aldık. ‘İlk gün yakayı kaptırmadıklarına göre, demek ki yerleri sağlam’ diye yorumladık ve sevindik. Sahi nereye gittiniz, ne yaptınız? Adamlar ilk andan itibaren sabaha kadar dur durak bilmeden dağ hattını ateş altına aldılar. Oradan çıkmanın imkânı yoktu. Yoksa siz kurnazlık yapıp ovoidan mı çekildiniz? Onlar boş dönünce bizim yorumlar ova üzerinde yoğunlaştı. Sahi nerden çekildiniz?”

Turan’a neyi nasıl yaptığımızı, nereden nasıl çekildiğimizi, nerede kaldığımızı ve eylemden birkaç gün sonra Ergan’a yaptığımız ziyareti, dağ yolculuğumuzu ve Caferli ziyaretimizi ballandıra ballandıra

anlattık. Her seferinde bir yoldaş devreye giriyor lafı alarak devam ediyordu. Eksik kalan veya atlanan yer oldu muydu hemen bir başkası devreye girerek orasını tamamlıyordu.

Roketin basit bir teknik hata yüzünden hedefini tutmamasına üzüldü. Ama bunu yine de öne çıkarmaya değer bulmadı. Eylem iyi bir etki bırakmış ve güçlü bir propaganda vesilesi olmuştu. “*Algılanışı önemliydi*” diyordu. “*Eylem sonrası onca güç ve olanağa rağmen düşmanın eli boş dönmesi on roketlik etkiden daha güçlüydü. Eylemin kitleler nezdindeki başarı kriterini aslında burası oluşturdu. Kimse karakol zaiyatının boyutları derdinde değil.*”

Velhasıl eylemimizin dış çeperden algılanışı ve yarattığı etki işte böylesine farklı, ilginç ve hoştu.

Bazı ufak-tefek eksikliklerimiz vardı. Onları halledip, barınağa öyle gitmeye karar verdik. Turan sağ olsun kar ayakkabılarımızı hazır etmişti. Bir kısmı hedikti ama olsun, onlar da iş görürlerdi. Anamız da nazı geçen komşularının yakasına yapışıp bizim için birer çift yün ve kıl çorap toplamış. Her fırsatta kışı nerede ve nasıl geçireceğimizi soruyor, bizim için tasa çekiyordu. Yaptığımız açıklamalar nedense onu teskin etmiyordu. Aklına yatmıyor olmalıydı, “*Yazıda-yabanda metrelerce karın ve yerin altında nasıl yaşanır a be evlatlarım?*” diyordu. Bir seferinde Turan’a, “*Ula Turo, evin altında bir yer yap orda kalsınlar oğlum. Hiç olmazsa günde bir öğün sıcak yemek pişiririm kendilerine. Yerleri sıcak olur. Rahat rahat banyo yaparlar. Akşam gelir bizimle vakit geçirirler. Olmaz mı?*” demiş. Turan da “*İyi olur aslında, ama sen dakika rahat durmaz ikide bir onlara bakmaya gidersin. Bu yüzden de bir gün açık verirsin. Başkaları öğrenirse ne olur hiç düşündün mü? Hiçbir şey olmazsa, devletin kulağına giderse seni, babamı ve beni hapse atarlar. Bunu mu istiyorsun anacağım?*” demiş ve böylece anacağımızı o fikirden vazgeçirmiş.

Vedalaşma vakti gelip çattığında her birimizi sıkı sıkı kucaklayıp yanaklarımızdan öptü. Nure’ye son bir umutla “*A be kızım bari sen kal burada. Soran olursa ‘Turan kaçırmış, gelinimdir’ derim. Kime neymiş, hesap mı vereceğiz?*” dedi. Güldük tabii. Anladı ki bu da olmayacak. Sonra bana dönerek “*Zeynel, oğlum yeriniz çok uzak değilse yağışlı havalarda çıkın gelin. Burada yıkanır temizlenirsiniz. Sonra yine gidersiniz. Kar izinizi örter nasılsa. Olmaz mı?*” dedi. Benim için o an onun o güzel duyarlı yüreğini hoş tutmak öne geçmişti: “*Tamam anacağım. Sen merak etme uygun havalarda çıkar geliriz*” dedim. Bir

an yüzü aydınlanır gibi oldu, galiba inanmıştı. Onu öylece ardımızda bırakıp yola koyulduk.

Sefer yapmamak için erzağımızın tamamını sırtlandık. Koca bir çantayı da Turan sırtladı. Çamlığın altına kadar bize eşlik etti. Barınağa gelip biraz dinlenmesini ve kahvaltı yapmasını teklif ettiyse de köylüler henüz uykudayken dönmesinin daha doğru olacağını söyledi. Israr etmedik. Çok acil bir durum olursa, geldiğimiz bu dere yolunu takip ederek birbirimize ulaşabileceğimizi dillendirdik ve baharın buluşmak üzere vedalaşıp ayrıldık.

Evet, işte böylece 1991-1992 kışını geçirmek üzere, barınak yaşamına da geçmiş olduk. Nuray, Ulaş, Yalçın, Çakır İsmail, Savaş, Amasyalı ve Zeynel'den oluşan küçük bir gerilla birliğiydik.

Bu grubumuzda yer alan arkadaşların sonrası akıbetlerini bir şekilde paylaşmış olacağımda (veya paylaştığımdan), burada sadece özel olarak Amasyalıyı anlatmakla yetineceğim... Aslında bu bir kod isim değil. Arkadaşın kod ismini çıkaramadım. Amasyalı olduğundan kendisini "Amasyalı" olarak anmayı tercih ettim... 1991 yaz sonlarında gerillaya katılmıştı. Yani daha çok yeni biriydi... Evliymiş, bir kız çocuğu babasıymış... Küçükmiş kızı. Onu anlatır dururdu. Belliydi aklı fikri o yavrucakta kalmıştı... İyi niyetli, çalışkan, has bir delikanlıydı. Güçlü kuvvetliydi de. Geride bıraktığı aklını da getirebilir ve böylece bütünlüğünü yeninde oluşturabilirse, iyi bir gerilla olacağından kuşku yoktu. "Senin bu halin nice olacak?" diye sorduğumda... "Alışırım... Özleme de alışırım herhalde yoldaş" diyordu. Kendisine karşı anlayışlı ve sevecendik. "Olmazsa baharın gider görürsün" demiştim bir seferinde. Heyecanlanıp sevinmişti, "Sahi mi yoldaş, bu mümkün olabilir mi?" demişti. Elbette mümkün olduğunu, hatta isterse orada mücadele yürütmek üzere kalabileceğini de söyleyerek yanıtlamıştım kendisini. Epeyce rahatlamış gibiydi. Gerilla yaşamına adapte olmaya çalışıyordu... Aklı başında, olgun biri olduğundan, herhangi bir çılgınlık yapacağına pek ihtimal vermemiştim... Barınak yaşantısına uyum sağlamak da zorlanmadı. Günlük spora ve eğitim çalışmalarına severek ve hevesle katılıyordu. Keza günlük işlerini aksatmadan, gönül rahatlığıyla yerine getiriyordu. Yoldaşlarla ilişkileri de düzeyli ve dengeliydi... Velhasıl sözün özetini şu ki, ortada göze batar herhangi bir terslik yoktu, her şey normal seyrinde akıp gidiyordu. Yani en azından bizim algımızdaki durumu böyleydi. Tabii kişilerin bir de dışa pek yansıtmadıkları, örtüleyebildikleri iç gerçeklikleri vardı. Orda neler olup bittiğini, nelerin hangi evreleri kat edip nerelere nasıl evrileceğini bilmek herhaldeki pek olası değil... Ve bir bakmışsınız insanlar hepimizi şaşkına çeviren, gerçek manada bir sürpriz ile karşınıza dikilivermişlerdir... Amasyalı da bize böyle yaptı işte.

Tarihini birebir anımsamıyorum, muhtemelen kışın üçüncü çeyreği içindeydik. Sabah bir kalktık ki nöbet değişimi olmamış. Amasyalı'nın silahı teçhizatı yatağımın üstünde öylece duruyor. Yanında da bir pusula, “*Yoldaşlar! Özür dilerim. Gitmek zorundayım. Kızımı çok özledim, tahammülüm kalmadı. Baharın geri döneceğim*” diyordu. El bombası ile avcı bıçağı kütüklüğünde değildi, almış olmalıydı. “*Başka ne almış?*” diye bakınırken, anlaşıldı ki ecza dolabından bir şişe de saf alkol almış.

Evet, işte aynen de böyle yaptı Amasyalı delikanlı!.. Tabii ki kızdık. Nasıl kızmayacaktık ki, bu kış ortasında yapılacak şey miydi yani. Yüzüp yüzüp kuyruğuna gelmiştik şunun şurasında ne kalmıştı ki bahara? İnsan ne yapar eder sıkardı dişini de, “*yoldaşlarım*” dediği insanların hayatını riske atmayı göze almazdı.

Notundan ve aldığı malzemeden hareketle söyleyebilirdik ki, bu delikanlı isteyerek ve bilerek bize zarar verecek biri değil. Ama ya yolda ele geçer ve ağır işkencelere dayanamayıp konuşursa?..

Bir olasılık!.. Ama gerçek olması halinde de işimiz bir hayli zora binerdi... O karda kışta pek fazla alternatifimiz de yoktu. Yaz değildi ki hemen çekip başka yere gideydik. Her şey bir sorundu kışın.

Nöbeti sabaha karşı devralmıştı. Henüz çok zaman geçmiş değildi. Kar çoktu, öyle kolayca vurulup gidilebilecek gibi değildi. Ama bu kitapsız hem güçlü bacaklara sahipti ve hem de dere boyunu tercih ederek kolayca aşır gidebilirdi... Olsun, biz yine de buna alt köylerde, olmadı şehir yolunda, olmadı şehir merkezinde yetişebilirdik... O halde öncelikle ona yetişmeye çalışmalıydık. Kararımız bu yönlü oldu.

İzlerini takiben inmeli, sonra da Turan'ı devreye sokmalıydık. Bunun için Ulaş kuşanıp düştü yola. Biz de her olasılığı hesaba katarak hazırlıklara giriştik.

İzlere Gemarik'e uğramadan, yan taraftan vurup köy yoluna inmiş. Bundan sonrası artık Turan'a ait olduğundan, Ulaş mecburen Turan'a yönelmiş.

Sabahın köründe Ulaş'ı tek başına ve telaşlı gören Turan, haliyle kaygılanmış. “*Ne oldu, yoldaşlar nerde, herkes iyi mi?*” diye peş peşe sıralanan sorular yöneltilmiş.

Ulaş olanı biteni olduğu gibi aktarmış. Turan bir taraftan bize bir şey olmamış olmasının sevinci içindeymiş, öte taraftan da Amasyalıya basmış küfrü. (Ama hem de ne küfürler; Ulaş yüzü kızararak aktarmıştı.)

Turan, kızıp köpürerek zaman yitirmenin sırası olmadığını bilinciyle hemen harekete geçmiş. Ulaş'a “*Akşama kadar beni evde bek-*

le. *Köyden bir arkadaşını arabasıyla Amasyalı'nın peşine gidecem*" demiş ve çıkıp gitmiş.

Akşamüzeri de dönüp gelmiş. Amasyalıyı şehir merkezinde otogara yakın bir yerde yolda yürürken bulmuş. Alıp sota bir yere götürmüş. Kızmış, çekiştirip hakaretler etmiş. Amasyalı hiç karşılık vermemiş. Son derece mahcup, öylece sineye çekmiş. Turan biraz durulunca da davranışını açıklamaya çalışmış. Notta yazdığı şeyleri tekrarlamış. Yaptığının çok yanlış bir şey olduğunu bildiğini, ama bu saatten sonra artık yapılabilecek çok fazla bir şeyinin olmadığını söylüyor. Yakalanması halinde kullanmayı düşündüğünü söylediği bombayı Turan'a teslim etmiş. Yabani hayvanlara karşı yanına aldığını söylediği bıçağı ise araba yoluna indikten sonra attığını söylemiş.

Turan kendi içinde bir durum değerlendirmesi yaptıktan sonra buraya kadar gelmiş birini alıp geri götürmeyi pek isabetli bulmamış: *"En iyisi mi kendi ellerimle sağ salim gitmesini sağlayayım"* demiş. Götürüp lokantada karnını doyurmuş, cebine yol parası ve biraz da harçlık koymuş. Sonra da otobüse bindirip yolcu etmiş.

Akşamın daha erken saatleriydi ki Ulaş çıkıp geldi. Yüz ifadesi iyimserlik sinyalleri veriyordu. Bu, her şeye rağmen iyiye işaretti. Oturmasına bile fırsat vermeden, öyle ayaküstü olanı biteni bir çırpıda ağzından çekip aldık.

Turan'ın içi rahatmış. Amasyalı için *"Yanlış yaptığını biliyor. Efendi ve her şeye rağmen dürüst bir delikanlı. Zarar gelmez"* demiş.

Durumu bir de biz değerlendirdik. O karda kışta gidecek pek bir yerimiz yoktu. Seyyar-günübürlük köylerde ve arazide kalmaktansa, Amasyalı'nın yaratacağı risk olasılığını göze alarak barınakta kalmak daha akla yatkındı.

Tekrar günlük yaşantımızın olağan seyrine döndük. İdeolojik-siyasi eğitim çalışmalarımızı ve günlük sporumuzu aksatmadan devam ettirdik.

Evet, o kış ilginç bir şekilde günlük spor programı uyguladık. Diğer yıllarda sistemli ve düzenli olarak yaptığımız bir şey olmadığımızdan, haliyle burada yaptığımız anılma ayrıcalığı kazanıyor.

Dediğim gibi kaldığımız yer küçük bir dere yamacıydı. Kapı önünde veya hemen yanibaşımızda spor yapabileceğimiz küçük bir düzlük yer dahi yoktu. Çevremizde vardı elbet, ama iz olmasını istemediğimizden, oraları kullanım dışı ilan etmiştik. Dolayısıyla da sporumuzu barınağımızın önündeki ağaçlar arasındaki o küçük yamaçta yapıyorduk. Alan karla kaplıydı. Kültür-fizik hareketlerine olanak verecek mesafelerle yedi kişiden her biri için eni boyu üç-beş karış kadar olan, ayak basmalık düzeltilmiş sert zeminler oluşturduk. Kar yağıp

kapattıkça her seferinde bu pistlerimizi tekrardan kullanıma hazırladık. İşte her sabah bu pistlerde yerinde koşu dâhil çeşitli kültür-fizik hareketleri yapıyorduk. Birbirine yakın iki ağaç arasına çaktığımız bir destekten yararlanarak da barfiks çalışıyorduk. Sonra erkekler kol, bacak, boyun, göğüs ve sırtlarını karla ovduktan sonra sırasıyla duşa giriyorlardı. Erkeklerle sıra gelene kadar Nure duşunu almış oluyordu. Barınağın koridoru içinden yan duvara açtığımızı küçük güzel bir banyomuz vardı. Odun boldu. Soba sabaha kadar yanıyordu. Ekmek ve yemeğimizi gece pişirdiğimiz için bir-iki kazan su da bu arada ısınmış, hazır oluyordu. Ve galiba her gün duş alabildiğimiz tek kışımızdı da bu kış. Aylarca yıkanamadığımız koşullara göre burası bayağı bir lüksü.

Velhasıl Amasyalı'nın firarı dışında ciddi bir problemle karşılaşmadan geçirdiğimiz bir barınak süreci olmuştu. Ha, elbette 1992 Martında yaşanan ve binlerce insanın yaşamına malolan, binlerce insanı sakat ve evsiz bırakan o büyük deprem afetini de ifade etmem gerekiyor.

Sanırım akşam saatleriydi. İçerdeydik hepimiz. Sohbet mi ediyorduk yoksa eğitim çalışmasında mıydık anımsamıyorum, birden rap rap rap diye, yeri, duvarları, tavanı sarsan derin bir uğultu/gürültü koptu. Sanırsınız onlarca insan kalabalığı, oldukça sert ve güçlü bir şekilde ayaklarını yere vurarak, barınağımızın damı üzerinden koşar adım geçiyordu. Birkaçımız “domuz sürüsü geçiyor olmalı” diye yorumladık. O çamlıkta çokça domuz vardı. Doğallığıyla ilk akla gelebilecek olasılıklar arasındaydı. Ancak Nure bu yorumumuza itiraz etti, “Yok” dedi, “domuz değil. Herkes olduğu yerde dursun. Deprem oluyor yoldaşlar.”

İşte ancak o zaman ayırdaydık ki gerçekten de deprem oluyordu... Erzincan merkezde taş üstünde taş bırakmamacasına bir büyük yıkıma yol açan o depremi biz işte ancak ki bu şekilde hissedebilmiştik.

Diğer iki grubumuzdan, Volkan-Çetin'in komutasındaki grubumuz da nispeten rahat bir kış geçirmiş. Keban barajının da etkisiyle karın öyle çok da fazla yağmadığı Mazgirt kırsalında tek riskleri avcılarının gelip kendilerine toslaması olasılığıymış. Erzak yönünden pek bir sıkıntıları olmadığı gibi, civardaki bir iki eve de sıklıkla gidip gelirlenmiş.

Çetin, Orhan ve Dr. Hüseyin üçlüsünün bulunduğu ortam, kaçınılmaz olarak politik tartışmalar yönüyle hareketli ve hararetle olurdu.

Verimli sayılabilir bir siyasal eğitim süreci yaşanmış. Ve o barınak süreci ilginç bir şekilde, Orhan ile Dr. Hüseyin ikilisinin arasında güçlü bir “barış” ve “dostluk” ilişkisinin oluşmasına vesile olmuş. Tanıştıkları günden ve özellikle de o basım faaliyeti süreci boyunca her vesileyle ve her fırsatta birbirine sataşıp didişen bu ikili, her ne olmuş, olmuş ve bunların bu ilişkisi kelimenin yalın ifadesiyle adeta zıddına evrilmiş... Baharın buluşup görüştüğümüzde şaşırmıştık. “Ali dayının iki inatçı keçisi” misali olan bu uyuşmaz kardeşler arasından su sızılmıyordu. Yapışık ikizler olup çıkmışlardı. Kimileri bu “mucize”yi Çetin’e karşı aynı safta buluştuklarını fark etmiş olmaları üzerinden izah ediyordu. Gerçekliği var mıydı; sanmıyorum, ama mümkündür ki kamçılayıcı ve kolaylaştırıcı olmuş olabilir. Temelinde daha esaslı şeyler yatıyor olmalıydı. Çünkü zıtlaşmaları birbirini yeterince tanıyamamış oldukları o süreçte, daha ziyade yapay ve yüzeysel basit mizaçsal uyuşmazlıklar üzerinden yaşanıyordu. Süreç bu zemini ortadan kaldırıncaya “büyük uyuşmazlık” da tuzla buz olup yerini büyük uyuşma ve dostluğa bırakmış olmalı. Bu bana daha akla yakın geliyor.

Şerif ve Kâzım komutasındaki grubumuz ise maalesef ki her yönüyle ‘cehennem azabı’ zorluğunda bir barınak süreci geçirmiş. Yoldaşlar resmen sefillik çekmiş. Erzakları çok kısıtlıymış. Her günleri adeta yarı aç bir şekilde geçmiş.

Bari yerleri iyi olsaymış! Ama ne gezer, en kötüsü de buymuş zaten. Biraz gayret gösterip yer altı bir barınak yapacaklarına, kayalar arası bir oyuğu tercih etmiş etkili yetkili kişiler. Böylesi yerler haliyle korunaksız olduğundan, kışın tam bir buzhaneye dönmüş. Odunları az ve gündüz soba yakma koşulları da yokmuş. Çeşmeleri uzakta olduğundan suyu da mecburen kardan elde etmeleri gerekiyormuş... Tabii böyle olunca temizlenme imkânları da bulunmuyor. Gülerek anlatıyorlardı kirli pasaklı ve de bitlenmiş hallerini. Bazılarında basbayağısından yaralar oluşmuşmuş, halleri böylesine kötüymüş yani... Bir seferinde de günlerce yağın kar bunları içerde mahsur bırakmışmış. Metrelerce karın altında göçükte, küçük bir boşlukta kalmışlarmış gibi... Uzun uğraşlar sonucu bir tünel açmışlar da ancak o şekilde gün yüzüne çıkabilmişler... Dünyayla tek bağlantıları o küçük radyolarıymış... Sigara tiryakileri hayli sıkıntı yaşamış ve de yaşatmışlarmış. Onca erzak sıkıntısına rağmen güvenlik gerekçesiyle köye inmeyi uygun bulmayan Şerif-Kâzım ikilisi, sigarasızlığın canlarına tak ettiği bir anda, güvenlik gerekçesini unutup, köyün yolunu tutabilmişler. Maalesef böylesi sorumsuz ve keyfiyetçi yaklaşımlar da sergilenebilmiş. (Tabii bu yaklaşım ve tutumlar yoldaşların kendi aralarında da sonraki süreçte yetkili organlar tarafından da ciddi eleştiri ve özeleş-tiri konusu yapıldı.)

Şöyle kabaca bir hesap yapacak olursak, diyebiliriz ki 1988 yılında kendi bağımsız gerilla gücümüzü yeniden oluşturmaya başladığımız andan 1991 baharına gelene kadar geçen iki buçuk yılda gerilla saflarımız, yuvarlak hesap yüz civarlarında kişiyi ağırlamış oluyordu.

1990 yılında toplam sayımız (vurulan ve ayrılanlar da dâhil) yuvarlak hesap 60 kişiye ulaşmıştı.

1991 baharına takriben 40 kişilik bir güç aktarılabilmişti. Bu güçten beş yoldaşımızı ne yazık ki yitirdik. Ve keza şu veya bu nedenle toplam on beş kadar arkadaşımızı da gerilladan gönderdik. Yani sayımız adeta yarı yarıya azalmış oldu.

Tabii ki 1991 yılında gerilla saflarımıza yeni katılımlar da oldu. Ve bu yılın katılımlarında ayırt edici özellik, katılımcıların ezici çoğunluğunun yerel ilişkilerden olmasıydı.

1991-1992 kışına sanırım toplam 40 kişilik bir gerilla gücüyle girilmişti. “Sanırım” demeyi tercih ediyorum çünkü Volkan-Çetin komutasındaki grubumuzun tam sayısını veremiyorum.

Ancak 1992 baharına saflarımızdaki şu yoldaşlar ile merhaba dediğimiz kesin: Şerif, Polat Yiğit, Rayber, Evrim, Süheyla Dağdeviren, Onur, Akın Uzun, Cevdet Gündemir, Spesifik Can, Suzan Baran, Zühre Kabasakal, Özlem Sürgeç, Yıldız Ayriç, Pir Ahmet, Heydo (Mazgirtli Erdal Aslan), Kasap Ali, Volkan, Tuncay Çarıkçioğlu, Şafak (Volkan ile evli olan), Dr. Hüseyin, Murat Şaşkal, Ali İksan Yalçın, Yusuf Ayata, Gürsel, Yalçın, Çakır İsmail, Ökkeş Karaoğlu, Ulaş, Nuray ve Zeynel.

1991 yılında daha çok, faaliyet alanımızı genişletmek, buralarda yoğunlaşmak, alana yerleşmek, Parti ve kitle örgütlülüğü oluşturmak, askeri gücümüzü (silah-cephane ve askeri eğitim boyutuyla) nispeten biraz daha nitelikli bir seviyeye yükseltmek vb. eksenli bir faaliyet yürütmeyi hedefledik. Askeri eylemlilik boyutuyla pek kayda değer bir performans sergileyemedik. Faaliyetimiz bu yönüyle önemli oranda eksik kaldı. Ancak öte yandan önümüze koyduğumuz diğer faaliyetler boyutuyla azımsanmaması gereken kazanım ve hamle yaptıracak birikimler sağlayabildiğimizi rahatlıkla ifade edebiliriz.

Sorunu Parti bütünlüğü boyutuyla ele aldığımızda ise 4. Konferansımızı başarıyla toplamış olması başta olmak üzere, hatırı sayılır ciddi gelişme dinamikleri yakalandığı, yine rahatlıkla ifade edilebiliriz. Gerek Parti ve gerekse gençlik ve ordu örgütlülüklerimizde ciddi bir toparlanma sağlanmış ve yapısal olarak daha elle tutulur bir hale gelmiştik. Yani yapılarımız artık daha ileri boyutlu görev ve sorumluluklar üstelenebilecek ve atılımsal hamleler yapabilecek hale gelmişti,

demek asla yanlış olmayacaktır. Abartısız olarak ifade edebiliriz ki dost da düşman da bu olgusal gerçeğin ayırındaydı.

Birlik çağrılarımıza burun kıvıra gelen DABK'çuların tavır değişikliğinde bu gerçekliğin belirleyici bir etkide bulunmadığını kim iddia edebilir ki?

1991 yılında DABK'çuların cephesinde de hatırı sayılır önemli gelişmeler yaşanmıştı.

1989 sonu, 1990 başı, sonbaharı ve 1991 yazında çok değerli kadrosal güç kaybına uğramışlardı. Kuşku yok ki o yapı gerçekliğini göz önüne aldığımızda bu kadrosal güç kaybı çok ciddi bir kayıptı... Neyse ki 1991 şartlı salıvermesiyle hapisanelerden çıkan H. Hayri Aslan, Cafer Cangöz, Aydın Hambayat ve İbrahim Ekinci (gerçi bu sonuncusu birkaç ay sonra kendisine farklı bir yol tercih edip ayrılmıştı) ve Kemâl Kutan gibi ileri ve orta düzey kadrolarla durumu biraz toparlama şansı bulabilmişlerdi. Yoksa açıktı ki kadrosal güçleri bir hayli zayıflamıştı.

Daha önce de bahsettiğim gibi 1991 yılı DABK'çular açısından daha farklı ve özel gelişmelere de sahne oldu. Laz Nihat silahlı güçlerin başına geçti ve süreçle birlikte de ciddi askeri eylemlilik seyri başladı. Gündüz saldırıları ve peş peşe eylemler yaptılar. Ve tabii aynı süreçte tipik sol-sekter politika ve tutumlarda da belirgin bir tırmanış başgösterdi. Bu da kitleler nezdinde ciddi şekilde ve hızla itibar yitirmelerine yol açtı.

Elbette kopmalar ve yeni katılımlar onların somutunda da vardı. Ancak somut durumları tam olarak neydi, bilmiyorum. 1991-1992 kışında tüm güçleri bir aradaydı. Baharın barınaklarına gittiğimizde sanırım elli civarında bir sayıyla bizi karşılamışlardı.

Evet, sayı olarak bizden on, on beş kişi kadar fazlaydılar. Savaş pratiği olarak da bizden daha tecrübeli oldukları bir gerçektir. *"Ama tüm artıları da işte sadece bu kadardı"* dersek, sanmıyorum ki herhangi bir haksızlık yapılmış olsun. Şu olgusal bir gerçektir ki hem Parti ve gençlik örgütü olarak kıyas kabul etmez oranda onlardan kat be kat iyi durumdaydık, hem kırsal alanda sıfırdan alıp, iki buçuk, üç yıl gibi bir zaman diliminde onlarla başa baş denebilecek bir gerilla gücü oluşturabilmiştik ve hem de kitle tabanımız artan oranda habire genişlemekte ve kitleler arasında kıyas kabul edilemez bir saygınlığa sahiptik. Keza silahlanmadaki performansımız, Ortadoğu'daki kamp olanağımız vs. vs. boyutlarıyla da biz her halükârda açık ara farkla daha ileri düzeydeydik.

Sanırım artıları eksileri gözeterek şöyle bir genelleme yapmak isabetli olabilir: 1991-1992 kışına girildiğinde ve birlik görüşmelerine

başlandığı süreçte tarafların güçleri karşılıklı olarak birbirini denge-ler durumdaydı. Ancak yine de tarafların o sürecini karakterize eden şöyle çok önemli bir farklılığının olduğunun da mutlaka ifade edilmesi gerekiyor: Bizdeki belirgin yön gelişme-ilerlemeyken, onlardaysa belirgin yön aslında gerileme eşiğiydi.

BÖLÜM: 5

1992 YILI

Yeni bir mücadele yılına 4. Konferansımızı yapmış olarak giriyorduk. Yeni kararlar, yeni yönelim ve görevlendirmelerle önümüzdeki süreci kucaklama bakımından nispeten daha ileri bir düzeyi yakaladığımız kesindi. Mücadelenin her sahasında yeni dinamikleri harekete katarak gelişme ivmesini hızla yükseltmenin moraline de, enerji ve olanaklarına da sahip bir Parti gerçekliğimiz vardı. Gerillayı sayı olarak da, silah gücü olarak da büyütme ve daha nitelikli hale getirme yatırımları 1991'den örgütlenmeye başlanmıştı. Kampta nispeten daha iyi askeri ve ideolojik eğitimden geçmiş insanlarımızın gerilla gücümüze katılacak olması, hiç kuşku yok ki vuruş gücünde bir gelişme sağlayacaktır. Keza gerillayı vuruş gücü bakımından ciddi şekilde takviye edecek olan makineli tüfek, havan ve roketatar gibi askeri malzemelerin örgütlenmiş olması ve keza gerillanın hem askeri komisyon aracılığıyla merkezi bir kurmay direktifine kavuşturulmuş olması ve hem de yine merkezi özerk bir yapı olarak inşa edilecek olmasıyla da yine çok önemli kazanım ve gelişme avantajlarına kavuşturulmuş oluyordu.

Biz işte bu olgular 1992 yılını üzerinden kendi güç ve olanaklarımızla örgütlemenin, ve plan ve projeye kavuşturmanın hesabı-kitabı içindeyken, aslında pek de beklemediğimiz, ani diyebileceğimiz bir gelişme, gündemimize tepe üstü dalıverdi. Ve tabii kaçınılmaz olarak da her şeyin seyri birdenbire değişiverdi.

Meğerse DABK'çılar, hapistan çıkan kadrolarının katılım ve teşvikiyle o kış yaptıkları "*Kongre Hazırlık Toplantıları*"nda 4. Konferansımızın yinelediği birlik çağrısını da gündemlerine almışlarmış. Tartışmalar neticesinde (hem bizim cephedeki pozitif gelişmeler ve hem de kendi iç güçler dengesindeki değişimlerin etkin rolüyle) birlik çağrımıza olumlu yanıt verme ve derhal görüşmelere başlama çağrısında bulunma kararı almışlarmış.

Sanırım Mart ayını geride bırakmak üzere olduğumuz günlerdedik. Nöbetteki yoldaş Turan'ın geldiği bilgisini ulaştırdı. Karşılması ve daha geniş denetim için bir yoldaşı gönderdik. Hani nasılsa artık bahar geldi, şunlara bir uğrayayım diyerek gerçekleştirmek istediği öylesine bir ziyaret miydi, yoksa önemli bir bilgi mi getiriyordu? Dışimizi az biraz sıkıp sabredebilsek şayet az sonra öğrenebilecektik.

Turan nihayet gelip kavuştu. Biraz soluklanır soluklanmaz anlatmaya koyuldu. Meğerse aralarında Topçu (Doğan Karadağ), Yeter (Zeyno), Yılmaz ve Ramazan'ın da (Erhan Öztürk'ün) bulunduğu Cebo (Kâzım Ekinci) komutasında bir DABK'çı grup gelmiş ve acilen bizimle görüşmek istiyorlarmış. Bu mümkün değilseymiş. Bir bilgiyi tez elden Partimiz yetkililerine ulaştırması için Turan'dan kuryelik yapmasını isteyeceklermiş: "*Zeynel buralardaysa onunla görüşmemizi sağla*" demişler. "*Ben de kalkıp size geldim*" dedi.

Bu karda kışta onca riski de göze alarak dağları aşım ta buralara kadar indiklerine göre, demek ki gerçekten de acil ve de önemli bir durum söz konusuydu, görüşmemek olmazdı.

Barınaktan çıkmak için ortam henüz pek elverişli değilse de mecburen bunu göze alacaktık artık. Hepi topu altı kişiydik zaten, toparlanıp hep birlikte gidebilirdik. Çantalarımızı sırtlanıp, barınacağımızın kapısını da sıkıca kapatıp düştük Turan'ın ardına. Bakalım DABK'çı yoldaşlarımız ne için gelmişlermiş onca yolu?

Gelişmeler üzerine Turanla laflaya laflaya köye vardık. Anamız içeri gelmemizi bekleyememiş yavrucuklarını kapı önünde sarmalayiverdi. Meğer ne çok özlemişmiş... Sevinç ve mutluluğu görülmeye değerdi doğrusu.

İçeri geçtiğimizde (diğer karşılaşmalarımızdan farklı olarak) DABK'çı yoldaşlarımızda hep birlikte ayağa kalktılar. Sevinç ve coşkuyla her birimizi sıkıca kucakladılar, kucaklaştık. Kısa bir hoşbeşin ardından, Cebo özel olarak görüşmek istediklerini belirtti. Kalkıp yan odaya geçtik.

Geliş nedenlerinin özeti, kendi örgüt iradelerince almış oldukları birlik kararını bizim önderliğimize resmen iletmek ve acilen bir görüşmenin yapılmasını sağlamamış.

Birlik çağrılarımızı ısrarla geri çeviren önceki tutum ve anlayışlarını mahkûm ettiklerini, 1972 programı temelinde iki yapının birliğini mümkün gördüklerini ve bunun gerçekleştirilebilmesi için yapılması gerekenleri yapmaya karar verdiklerini ifade etti. Bu kararlarını bir an önce MK'mıza iletebilmek için buraya geldiklerini dile getirdi. Beni bulamamaları halinde Turan'dan yardım talep edeceklermiş. "*Acele*"lerinin nedeni ise hiç olmazsa ilk görüşmenin bahar faaliyetlerine

geçilmeden yapılabilmesini sağlama arzusuymuş. Yeni düzenleme ve görevlendirmelerle yoldaşlarının her birinin bir yerlere dağılmasından önce bu ilk görüşmenin yapılmasının kendileri açısından önemli olduğunu ve bunun dikkate alınmasını istiyorlardı.

Doğrusunu isterseniz bu anlatılanları dinlerken, aslında bir sürpriz ile karşılaşılıyor olmanın verdiği o hafif yollu şaşkınlığı yaşıyordum. Tabii ki her halükarda sevindirici bir gelişmeydi. Ancak çağrılarımıza uzunca bir süre oldukça sol-sekter yaklaşımlarla, üst perdeden ısrarla ret yanıtları veren bu arkadaşlar, şimdi nasıl olmuştu da öyle birden bire tam tersi bir tutuma gelmişlerdi diye de düşünmeden edemiyor insan!..

Evet, konferansımızla birlik çağrımızı yineliyorduk. Ama doğru şu ki aslında onların sergileyegeldikleri tutumdan ötürü, kişi olarak ben bunu pek güncelleştirememiştim. Yani çağrımıza bu sefer de öyle kısa sürede olumlu bir yanıt verecekleri beklentisi içinde değildim. Dolayısıyla da, çağrımıza “*evet*” denmesi durumunda, birlik sorununun nasıl ve hangi “*yeni*” ve “*farklı*” olgular üzerinden ele alınması gerekeceği üzerinde pek kafa yormamıştım. Yani en azından artık sıradan biri olmayarak, Parti önderliğinde yer alan bir kadro olarak bu ve diğer bazı konularda düşünsel bir hazırlık içinde değildim, diyebilirim. Muhtemelen tek istisna değildim, birçok yoldaşın durumu da üç aşağı beş yukarı benzer olmalıydı. Nitekim önderlikte yer alan diğer bir kısım yoldaş geldiğinde gördüm ki “*birlik komisyonu*” kararı alan, bunu oluşturan ve içinde yer alan yoldaşların da benden pek bir farkları yoktu. Anlamış olacaktım ki önderlik olarak da, Parti bünyesi olarak da “*nasıl bir birlik*” ve “*birliğin nasıl ve hangi yollarla sağlanabileceği*” soru ve yanıtlarının karşılığı henüz somut olarak oluşmuş ve netleşmiş değildi.

Ancak bütün bunlara rağmen gönül rahatlığıyla ifade edebilirim ki, çağrımızda da birlik istemimizde de son derece samimiydik. Şuydu inancımız: Son derece gereksiz, istenmeyen bir ayrılık, bir kopuş yaşandı. Çabalara rağmen birlik sağlanamadı ve araya 4-5 yıl gibi koca bir zaman girdi. Tabiatıyla taraflarda bir takım duygusal uzaklaşmalar da yaratmıştır. Keza sol-sekter ve askeri bakış açılı eğilimler daha bir artmış durumda. Ama bütün bunlara rağmen gerek kopuş-ayrılık gerekçeleri, gerek her iki tarafın da temel konularda aynı ideolojik-siyasi zeminde duruyor oluşları, gerek bu ideolojik-siyasi çizginin hayata geçirilmeye çalışılmasında gösterilen pratik süreç ve gerekse geniş kitle tabanımızın ve yapıların kendilerinin samimi duygularla birlik talep ediyor olmalarından ötürü, 1972 programatik görüş ve perspektifleri zemininde bu birlik pekâlâ da sağlanabilirdi. Talep edilen birlik böylesi bir nesnel zemine ve gerçekliğe sahip. Tali tekil konulardaki

problemler, nitelikleri itibariyle pekâlâ aynı yapı içindeyken de gündeme gelebilecek ve ideolojik-siyasi mücadeleyle aşılabilecek-altedilebilecek sorunlar karakterinde problemlerdi. Dolayısıyla bunlar, istenmesi ve üzerinde bir karara varılması halinde pekâlâ aynı yapının ortak iradesiyle de çözülebilirlerdi. Bu yüzden sorunun bu ayırt edici özellikleri özgülünde, ayrılık sürecinin olgularını ve ayrı yaşanan dönemin muhasebesini baz almak birlik için hiç de “zorunlu gereklilik” koşulu değildir.

Karakterleri itibariyle bu sorunlar aslında rahatlıkla tolere edilebilir ve yapı içi ortak iradeyle aşılabılır sorunlar olduğundan; yaşanmış oldukları özgün koşullarda kazandıkları bazı özel hassasiyetleriyle kısır tartışmalara vardıracağı, kesin olan bu sorunların ilk elden çözülmesi gerektiğini, birliğin gerçekleşebilmesinin ön şartı olarak öne sürmeyi, doğrusu pek isabetli bir yaklaşım ve tutum olarak görmüyorduk. Şahsen, bugün de aynı düşüncedeyim. O tarihi sürecin özgünlüklerini gözetken bu yaklaşımımızın çok olgun ve sağduyulu, politik olarak olgular üzerinden şekillenen akılcı ve sorumluluk taşıyan bir yaklaşım olduğu kanaatindeyim.

Birliğin iki yıl sonra bozulmuş olması, Partinin yeniden ve bir bakıma da adeta birlik öncesinin iki yapısı biçiminde parçalanmış olması, 1992 Birliği’nde birliğin sağlanmasında baz alınan temel yaklaşımın yanlışlığının kanıtı olamaz! Aksi iddia bilimselliğin değil, ancak ki tepkinin ürünü olabilir.

1994 parçalanmasını ’92 Birliği’nin yanlış temelde ele alınmış olması üzerinden açıklamaya çalışmak, hem fevkalade yüzeysel ve zorlama bir tutum ve hem de 1994’de yaşananın bir karşı-devrim operasyonu olduğu gerçeğinin üzerini örtmeye hizmet eden bir tutum olur.

1994 parçalanmasının, asla ideolojik-siyasi çizgi farklılaşması veya taktiklerde veya örgütsel sorunlarda ortaya çıkan bir takım farklı yaklaşımlar veya 1987 ayrılığına getirilen gerekçeler benzeri gerekçeler üzerinden şekillenen bir özelliğinin bulunmadığını tanıtlamaya gerek var mı? Elbette bu, herkesin kabullenmek zorunda olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

1994 parçalanması tamamen, evet tamamen karşı-devrim marifetli bir darbeye söz konusu olmuştur. Bu olgusal acı gerçek ortada duruyorken, 1994 parçalanmasını ’92 Birliği’nin yanlışlarının kaçınılmaz sonucu olarak veya “6 MK üyesi”nin organ iradesine yaptığı işleyiş hatası karakterli bir “darbe” olarak sunmaya çalışmak, açıktır ki olgusal gerçeği görmemek ve onu örtmek olur.

Şu tür değerlendirmeler, 1994 parçalanmasını izah etmekte asla isabetli ve doğru değerlendirmeler olamazlar. Mesela deniyordu ki,

'92 Birliği ilkeli bir birlik olmadığı, '87 ayrılığının hesabı görülmediği ve keza ayrı kalınan o beş yıllık sürede ortaya çıkan veya var olan farklı düşünce ve yaklaşımların eleştiri ve özeleştirisini üzerinden gerçekleştirilmediği için, iyi niyetlerle oluşturulmaya çalışılan zorlama bir birlik olduğu için dağılmaya mahkûmdu.

Evet, yapılan değerlendirmelerin en popüler olanı bu ve maalesef ki genişçe bir kesim tarafından da paylaşılmaktadır.

İzlenen mantık şu: '92 Birliği ilkeli bir birlik olsaydı, sağlam temeller üzerine oturtulsaydı, farklılıklar giderildikten sonra birlik sağlansaydı, iki yıl sonra yeni bir bölünmeyle yüz yüze gelinmezdi. İki yıl sonra aynı yapılar şeklinde tekrardan ayrışma yaşandıysa, demek ki '92 Birliği'nde atılan maya tutmamıştır. Bunun bir başka anlamı yok? "*Mantıklı bir yorum*" olması, herhalde ki onu her halükârda isabetli ve doğru kılmaz değil mi? Yukarıdaki bu "*mantıklı yorum*"un isabetli olabilmesi için en azından 1994 parçalanmasına neden gösterilen gerekçeler arasında, örneğin '87 ayrılığına getirilen gerekçelerden hiç olmazsa bir tanesinin bulunması veya "*şu şu konulardaki farklılıklarımızdan ötürü bu birlik yürümez*" türü bir gerekçelendirmenin bulunması gerekmez mi?

Normalde gerekir! Ama yok işte, göstermelik olarak da olsa, '94 parçalanmasının gerekçeleri arasında yer almış böylesi bir gerekçe yok!

Neyse, süreci anlatırken bunları nasılsa daha somut ve yakından anlatacağımdan, şimdilik bu kısa değiniyle yetinip, asıl mevzuya kaldığımız yerden devam edelim.

Cebo'nun anlatımlarıyla DABK'çı yoldaşlarımızın meramını anlayıp dinledikten sonra, Parti Genel Sekreterimiz olan H. Karakuş'a gelişmeleri özetleyen ve görüşmelerde bulunmak üzere bir heyetin mümkün olabilen en kısa sürede gelmesi gerektiğini ifade eden bir not ilettim.

Tam olarak kaç gün bekledik şu an net anımsamıyorum. Ancak yoldaşlar umduğumuzdan daha kısa sürede çıkıp geldiler. Bu bekleme süresi boyunca biz de DABK'çı yoldaşlarla birlikte Alt ve Üst Gamarik arasında dolanıp durduk.

Kimler gelmişti? Hatırımda kaldığı kadarıyla H. Karakuş ile Süleyman Şahin kesin olarak gelmişti. Üçüncü yoldaş kimdi, bunda net değilim. Kibar veya Y. Köse'ydi. Ama galiba Kibar'dı... MK adına görüşmeleri yürütmekle inisiyatifli kılınmış bu heyetin dördüncü üyesi de bendim.

Sorunun tam olarak ne olduğunu bir kez de yüz yüze görüşmeyle yoldaşlara aktardım. DABK'çı yoldaşlarımızın geç de olsa bu noktaya

gelmiş olmalarından yoldaşlar sevinç duymuşlardı. Parti ve devrim mücadelemize olumlu katkılar sağlayacağı yönüyle hepimizin gözleminde umut parıltıları vardı.

Görüşmelerde bulunmak üzere düştük Cebo komutasındaki DABK'çı yoldaşların peşine... Barınakları Mılla Dağı'nda, Maden'deymiş. Oraya gidecektik.

Nisan ayı başları olmalıydı. "Konuk"larımızla birlikte sanırım 15-16 kişiydik. Akşam Gamarik'ten yola çıkıp, Bırastik'e uğramadan, doğrudan Dere Şoran Gaban'ının girişindeki köye gittik. Dere ve Şoran mezralarından oluşan son dağ köyüydü. Daha önceden gelmişliğimiz yoktu, ilk kez geliyorduk. Ancak bu köy çok eskilerden beri Partizancıların ve daha sonraları da hevaler ve DABK'çıların uğrak yerlerindenmiş.

Anlatılanlara göre çoğunluğu Partizan taraftarı olan bu köy ahalisi, süreç içinde bayağı bir göç vermiş ve ancak ki çok az sayıda aile kalmışmış. Karanlıktan ötürü köyün büyüklüğünü kestiremiyorum, ancak pek büyümüş gibi bir algım da oluşmadı.

Gece geç vakitlere kadar bir-iki aile arasında gezip sohbetler ederek zaman geçirdik. Evlerde yeteri kadar ekmek bulunamadığından Yeter'in başında bulunduğu bir ekip girişip ekmek pişirdi. Sonra da sabaha karşı yola çıktık.

Dere Şoran Gabanı gerçekten de muazzam güzel bir arazi. Gündüz yürüme koşullarımız da olduğundan, gün boyu yürüyecek ve geceye kalmadan barınağa varmaya çalışacaktık. En azından hedeflediğimiz buydu.

Anılan Maden bölgesini daha önceden biliyorduk. Gaban'ın çıkışına yakın bir yerdeydi. Ardında Koç Gülü ve Haramidere tepesi vardı. Maden, uzunca bir süredeki işletilmemiş. Vakti zamanında Ovacık ve Dere Şoran üzerinden olmak üzere iki hattan araba yolu yapılmış. Dere Şoran'daki yol birçok noktada önemli oranda kullanılamaz hale gelmişti. Maden işletmesinden geriye kala kala yarım bırakılmış maden kazısı, iki işçi barakası ve işte bir de bu yollar kalmış.

Dere Şoran vadisi, çarpıcı bir arazi yapısına sahipti: Her iki tarafından yükselen, girdisi-çıkışı çok olan dağlar arasındaydı. Önemlice bir bölümü bitki örtüsüyle kaplıydı. Öbek öbek koruluklar vardı. Oduka da engebeli bir araziydi; dağ yukarı doğru habire yükseliyordu. Ortasından da kocaman bir dere akıyordu.

Kıvrıla kıvrıla doruklara doğru uzayıp gidiyordu. Patika ve araba yolu kâh derenin bir yakasında, kâh diğer yakasına geçiyordu. Yayalar için patika yol daha pratikti. Diğer bazı yerlerde mecburen çok dola-

nıyor ve haliyle de bir hayli uzuyordu. Suyun bir yanından öbür yanına köprüsüz geçme sayısı da daha fazlaydı.

1987 ayrılığı sonrası DABK'çı arkadaşlar bu araba yolunun sarp ve en dar bir yerinde karakol güçlerine pusu atmışlar. Basında da haylice yer almıştı.

İki-üç araçlık bir güçle gelip yaylacılar arasında çıkan bir kavgaya el koyan jandarmaya dönüş yolunda pusu atmışlar. Jandarmadan 8-9 kişi öldürülmüş ve bir o kadar silaha da el konmuş... Ve sanırım ayrılık öncesi süreçte Erzincan-Tercan'daki bir karakol baskını eyleminden sonra gerçekleştirilmiş olan en başarılı silahlanma eylemiydi de bu eylem. Tabii Kandıra'daki alay baskını eylemini de unutmamak gerekiyor.

Barınağa varışımız akşam saatlerini bulmuştu. Evet, hepimiz için gerçekten de yorucu bir yolculuktu. Tabii Süleyman için durum “*yorgunluk*” kategorileri dışında bir şey olmalıydı.

Munzur Dağı'nın bu 4-5 metre kalınlığında karla kaplı 2500 metrelik yükseltilerinde, kimi yoldaşlarımızın artık nerdeyse adım atacak takati bile kalmamışken, kadınlı-erkekli 40-45 kişiden oluşan coşkun, sıcacık sevgi yumağı bir gerilla gücü tarafından sarıp sarmalanmak, o koşullarda resmen mucize ötesi bir şey gibiydi. Bu karşılaşış bizim için tıpkı bir çöl yolcusunun artık bitap düşmek üzereyken, aniden önüne çıkan çöl ortasındaki vahadan farksızdı.

Munzur Dağı'nda hem de en yükseklerdeki yayla yerlerinde barınak yapmak!.. Çılgınlık resmen. Sıradan Dersimlilere söylesen, imkânı yok inanmazlar: Çünkü onların algısında o yükseklerde ne kar yaşam hakkı tanır, ne de dağların soğuğu ve uğultusu. “*O dağların uğultusu bile insanı öldürmeye yeter*” derler... Gerilla bu deneyimiyle işte böylesine bir “*çılgınlık*” yapmış oluyordu. Sanırım bir ilkti de. Koca bir kışı tüketmeyi ve de baharı kuyruğundan yakalamayı başarmışlardı işte.

Briketten yapılma, içi-dışı sıvasız, çatısı saç kaplama laletayn yazlık bir barakaydı. İki gözdü, kapı ve pencereleri de yoktu. Gerilla kendi hünerleriyle, bulup buluşturdıkları şeylerle kapı ve pencere işlevi görecektir uyduruk bir şeyler yapmış.

Doğrusu, aslında asla akıl kârı bir seçenek değildi burada barınma fikri. Olası bir hava indirme ve hava saldırısı karşısında son derece korunaksız, cıscııldak bir yerdi. Kolayca hedef olabilecek ve güçlerin tamamının imhasının mümkün olabileceği bir alandı. Bir dağ koruna-

ğı, bir sırt duldası veya en azından bir kaya ardı dahi değildi. Tabak misali, öyle dümdüz bir yerdedi baraka.

Tek bir avantajı vardı ve sanırım DABK'çı yetkili arkadaşlar da bütün güçlerini toplayıp buraya getirirken sadece buna sığınmışlardı: O güne kadar benzeri bir örneğinin bulunmamasından ötürü, öyle kolay kolay kimsenin aklına gelmeyecek, ummayacakları bir yer olmasıydı.

Bu “vaha”da bizi karşılayanlar arasında birkaç kez görüştüğümüz arkadaşlar da, ilk kez karşılaştıklarım da vardı. Hatırımda kaldığı kadarıyla o coşkulu grupta Lenko (Erdal Artun), Savaş (Cüneyt Kahraman), Mazlum (Hakkı Alphan), Songül (Cemile Koçak), Doktor (Kemâl Yarar), Nurcan (Kadriye Atik), Derya (Hasker Tacer), Kinem (Yıldız Çiçek), Şahin (İsmail Bulut), Laz Nihat (Enver Doğru), Pala İsmail (Zeynel Aslan), Mehmet Zeki (Ahmet Kargın), Özkan (Cafer Cangöz), Cengiz (Hıdır Doğan), Kâmile (Gülseren Ağagül), Bektaş (Harun Çelik), Tekin (Fevzi Koç), Memo (İhsan Şimşek), Devrim (...), Pir Ahmet (...), Bahar (Ayşe.), Ali Haydar (Kemâl Kutan), Dergo (...), Muharrem (...), Haydar (...), Şefik (Kemâl Güzel), Yeter (Zeynep Yeşil), Cihan (Mustafa Candan), Gule (...), Zilan (Yeter Yeşil), Rıza (Ahmet Laço), Cebo (Kâzım Ekinci), Topçu (Doğan Karadağ), Ramazan (Erhan Öztürk), Enver (...), Seher (...), Yıldız (Kader Özgül Kılıç). (Birçok arkadaşın gerçek ismini elbetteki iddianamelerden, ortak tanışların beyanlarından ve de yayınlarda yer alan ölüm ilanlarından öğrenerek buraya yazıyorum.

Yapının kadroları arasında yer alanlardan Özkan'ı, Laz Nihat'ı, Ali Haydar ve Pala İsmail'i ilk kez görüyordum. Özkan yeni gelmiş-tiyse de, diğerleriyle ise denk gelmemiştik.

İnanılır gibi değil gerçekten de, barakalarda soba falan da yoktu. Derme çatma bir ocakları vardı. Orda ekmek ve yemek pişirirken ateş yakıyorlardı. Bunun dışında ısınmak amacıyla yakılan herhangi bir dış yakacak yoktu.

İnsanlar yere serilmiş keçe, hasır, kilim, çuval, karton ve battaniyeler üzerinde oturuyor ve üzerlerine çektikleri ikişerli-üçerli battaniyeler altında koyun koyuna, sırt sırta verip uyuyorlardı.

Bu koşullarda sıcak su ile banyo yapıp çamaşır yıkamaları ise, herhaldeki zaten pek mümkün de olamazdı da. Ekmek ve yemek pişirilirken ateşin yanına yöresine konulan tenekelerde ısınan bir miktar suyu kullanılma önceliği ise doğal olarak kadınlarındı. Bazen bir-iki maşrapa suyla saçını yıkama şansı bulan erkekler de olmuyor değildi

hani, ama çoğunluğu karla ovunup silinmekle yetiniyordu. Aralarında Cafer Cangöz'ün de bulunduğu bir-iki "delikanlı" ise çeşmeye gidip o buz gibi suyla yıkanma seçeneğini kullanıyorlardı... O kış boyu, birkaç sefer olmak üzere çamaşırlarını topluca soğuk suyla yıkamış-larmış.

Gittiğimiz o akşam kadınlardan eski tanışları Nure'ye, "Bitlenme-ye hazır ol!" diye çtlativermişler. Nure panikle yanıma gelip kulağı-ma, "Yoldaş buradakiler bitlenmişler" dedi. Kötü bir haberdirdi ama ma-alesef ki yapılabilecek pek bir şey yoktu. Mecburen her şeyi oluruna bırakmak durumundaydık. "İkinci bitlenişim olacak" dedim içimden. İlkini 1981 yılında, üç ay tutulduğum işkence merkezi Gayrettepe'de yaşamıştım. Aylar boyu yaptığı envai çeşit vahşi işkenceleri yetmi-yormuş gibi devlet bitleriyle de kanımıza musallat olmuştu. Her biri-mizin üzerinden onlarca bit çıkıyordu ve bitmek tükenmek bilmeden habire de çoğalıyorlardı. Tarık Akan'ın, kitabını da yazdığı dönemdi o dönem... Asılarak idam edilen Ramazan Yukarıgöz dostumuzla aynı hücrede bitlenmiştik" diyerek onu bu vesileyle sevgiyle anmış olayım.

Gidişimizin ikinci günü heyetler arası ilk toplantımıza başladık. Arkadaşlar, nispeten daha küçük olan barakayı gündüzleri bu toplantı için ayarlamışlardı. Diğer yoldaşlar da mecburen öbür barakada hep bir arada kalmak durumundaydılar.

Her iki yapının genel sekreterinin de bulunduğu bu toplantılarda bizi Hüseyin Karakuş, DABK'çı yoldaşlarımızı ise Cafer Cangöz tem-sil ediyordu.

DABK'çıların heyetinde ayrıca İsmail Bulut (Şahin), Enver Doğru (Laz Nihat) ve Hakkı Alphan (Mazlum) yer alıyordu. Bizim taraftan ise daha önce de ifade ettiğim gibi Karakuş dışında Süleyman Şahin (M. Zeki), Serdar Can (Kibar) ve Halil Gündoğan (Zeynel) yer almış-tık.

Toplantıda DABK'çı arkadaşlar öncelikle kongre hazırlık top-lantılarında almış oldukları birlik karar ve perspektiflerini açıklamaya ve sorun özgülündeki temel prensipsel yaklaşımlarının ne olduğuna açıklık kazandırmaya çalıştılar. Özetle: Takinageldikleri iki tutumun özeleştirisini yapıyorlardı. Biri, birlik çağrılarına yanıtları, diğeri ise TKP/ML'ye ilişkin değerlendirmeleriydi. Birlik çağrılarımıza veregeldikleri yanıtın sol-sekter bir tutum olduğunu değerlendirip, mahkûm ediyorlardı. Keza TKP/ML'ye ilişkin söyleyegeldikleri oportünist söyleminin de yanlış olduğunu, TKP/ML'nin "kardeş ML bir Parti" olduğunu ifade ediyorlardı. Temel ideolojik-siyasi konularda her iki yapı arasında farklılık bulunmadığı, tekil ve taktiksel bazı konular-daki farklılıkları ise birlik önünde engel olarak görmediklerini, 1972

platformu zemininde her iki yapının birleşmesini mümkün gördüklerini ve bunu samimiyetle istediklerini, halkın ve devrimin bu birliği talep ettiğini, bu isteği karşılamanın tarihi bir görev ve sorumluluk olduğunu dile getiriyorlardı.

Ve ayrıca kış koşullarından ötürü bu kararlarını örgütlerinin batı ve yurtdışı kesimiyle tartışmadıklarını ve ama bu kararları alan iradenin, nitelikli çoğunluk olarak, örgütün genel iradesini yansıtır, onu temsil ettiğini, bu yönüyle herhangi bir problemin olmayacağını da altını çizdiler.

Bizim adımıza yapılan açıklama ise özetle şöyleydi: Parti iradesi olarak DABK'ın kopuşunu asla meşru görmedik/saymadık. Ta en başından beri kopuşan kesim olarak DABK'ı Partimizin kazanılması ve tekrar yapıya alınması gereken gücü olarak gördük. III. Konferansımızın almış olduğu birlik kararı doğrultusunda Merkez Komitemiz defalarca kez girişimlerde bulundu. Öyle ki 1988 yazına kadar gerilla örgütlülüğü alanında ayrı bir silahlı güç oluşumuna dahi gitmedik. Yoldaşlarımız silahsızlandırılıp ortalık yerde öylece terk edilmesine rağmen yine de birlik karar ve perspektifinden geri adım atmadık. Ancak 1989 sonlarında, gelen ısrarcı ret tutumlarına bir tepki ürünü olarak III. MK'mız birlik görüşmelerini dondurma kararı aldıysa da, bu görüş Partimizde kabul görmedi. Nitekim IV. Konferansımız, Parti genel çoğunluğunun iradesi doğrultusunda, MK'nın bu kararını mahkûm etti ve tekrardan birlik görüşmelerinde bulunulması kararı aldı. Bu kararımızı DABK yetkililerine özel olarak ilettiğimiz gibi, yayınlarımız aracılığıyla genel kamuoyu bilgisine de sunduk.

Bizim açımızdan birliğin şimdiye dek gerçekleşmemiş olmasının tek nedeni DABK'ın retçi, sol-sekter tutumuydu. Geç de olsa bu tutumunuzu yanlış bularak mahkûm ettiğinize ve Partimizi ML ilan edip birlik kararı aldığınıza göre, bu demektir ki birliğin önünü kesen tutumunuzu yine kendiniz ortadan kaldırmış oluyorsunuz. Bu son derece güzel, sevindirici ve olumlu bir adım. İki yapının birleşmesinin baş engelleyeni tutumunuz artık söz konusu olmadığına göre, keza kopuş gerekçeleri de zaten farklı, alternatif programatik görüşler üzerinden, stratejik sorunlar gerekçesiyle olmadığına ve hatta kopuş önemli taktiksel görüş farklılıkları gerekçesi üzerinden de olmadığına göre, birliğin önünde ciddi herhangi bir ideolojik-siyasi görüş ve yaklaşım farklılığı söz konusu değildir. Kopuşun gerekçeleri, kopuşun kendisi ve ayrı kalınan süreçte gelişen birtakım sağ ve sol taktiksel yönelim ve yaklaşımlar elbette es geçilmemesi gereken değerlendirmelerimizdir. Ancak bizce de bunlar, karakterleri bakımından, birliğin gerçekleşmesi önünde engel olabilecek şeyler değildir. Birleşip merkezileşen güçlerimizin ortak iradesi altında bunların çözümü

pekâlâ daha kolay ve pratik olabilecektir. Özetle, '72 platformu zemininde birliği tesis etme düşüncemiz bizce de uygun ve isabetlidir. IV. Konferansımız birlik sorununda MK'mızı yetkili kılmış olduğundan, bizim açımızdan irade temsilinde herhangi bir sorun yaşanmayacaktır. MK'mız, heyetimizi MK adına görüşmelerde bulunmaya yetkili kılmıştır. Bizim açımızdan alınacak kararlar MK onayından geçtikten sonra, Partimizin resmi görüşü olacaktır. Bunun bilinmesini istiyoruz.

Temel belirleyici yaklaşımlar heyetlerce bu şekilde ortaya konunca, birlik fikri de böylece soyut bir temenni olmaktan çıkıp, somut, olgusal bir projeye dönüşmüş sayılırdı. Bu aşamadan sonrası, artık teknik boyutuyla birliğin nasıl ve ne şekilde gerçekleştirilebileceği sorunuordu.

Yapılan görüşmeler neticesinde, temel gündemi birlik ve birlikten kaynaklı örgütsel ve tekil bazı farklı görüş ve yaklaşımlara çözüm bulacak olağanüstü bir Parti konferansı ile birliği resmileştirip pekiştirme fikri üzerinde görüş birliğine varıldı. Ve keza olağanüstü konferansa kadar geçecek bu ara süre içinde ortak bir önderlik altında Parti güçlerinin fiilen birleştirilmesi fikri, tartışılarak kabul edildi.

Olağanüstü bir konferansı, gündemlerin acil ve az olmasından da hareketle, 5-6 ay gibi kısa bir sürede örgütlemeye muktedir olduğumuz, genel bir kanaat olarak belirdi ve kabul edildi. Buna göre Eylül veya Ekim ayında böyle bir konferansı toplamamız, öncelikli görevimiz olarak kabul edilmiş oldu.

Konferans kısa sürede öngörülüyor olduğundan, ayrıca özel bir komiteye falan gerek duyulmadı. Bu işi her iki yapının yönetici organlarının birleştirilmesiyle oluşan ortak merkezi yönetici organ pekâlâ yerine getirilebilirdi.

Şu kaygı vardı elbet, bu tarz bir birleşme yönetici organları alabil-diğine büyütüp hantallaştıracaktır. Ancak yine de bunu göze almaya karar verildi. Çünkü nihayetinde 5-6 ay gibi kısa bir süreydi bunlara biçilen ömür.

Önemle gözetilen husus gerilla güçlerinin düzenlenmesi ve faaliyetlerinin sekteye uğramamasıydı. O kesitte öngörülen teknik, pratik çözümlerin daha ağırlıklı olarak bunu kolaylaştırıcı çözümler olması hassasiyeti gösterilmekteydi.

Birlik Komisyonu'nda taraflar birlik anlayışı ve prensipleri üzerinde kolayca hemfikir olunca güçlerin fiili birleşmesi işini konferans sonrasına bırakmadan, hemen orada projelendirip uygulamaya sokmak daha isabetli bulundu. Yapıları, yönetici organların sayısına müdahale etmeden, tüm yönetici organları üzerinden öyle olduğ gibi bir araya getirip, tek organ haline dönüştürerek birleştirme tarzı benim-

sendi. Adına da her bir yönetici organ nezdinde “Geçici Birleşik...” denilmesi uygun bulundu.

Merkezi yayınlardan birinden birinin ismi tercih edilerek onun adı altında yayın faaliyetinin sürdürülmesine karar verildi.

Keza bölge isimlendirilmelerindeki farklılıklar ve yine Parti literatüründe ortak bir söylemin oluşturulması bakımından da tarafların kullanmakta oldukları “*Mao Zedung Düşüncesi*” (MZD) ile “*Maoizm*” söylemlerinde de bir tercihte bulunmak gerekiyordu.

Sonuçta, iki yapının MK’ları GBMK, Siyasi Büroları GBSB, Askeri Komisyonları GBAK, Genel Komutanlıkları GBGK olarak anılacak. Gençlik örgütleri TMLGB olacak ve yönetici organı da yine GB... Olarak anılacak. Bölge isimlendirmeleri konusunda ise ara çözüm olarak ’87 ayrılığı öncesinin isimlerinin kullanılmasına karar verildi. Keza amblemler konusunda da 2. Konferanşa benimsenen amblemin kullanılmasında hemfikir olurdu. “MZD” ve “Maoizm” kavramlarının tercihinde ise nihai kararı konferansta vermek üzere (bizim kullandığımız “MZD” formülasyonu ile benzer içerikle formüle ediliyor olmasından hareketle) DABK’çuların kullandıkları “Maoizm” kavramının kullanılabilmesine hükmedildi.

Bunlar haricinde Birlik Komisyonu’nda, her iki yapının da önlerinde bir ordu tüzüğü hazırlanması görevi olduğundan, bunun hazırlanarak OPK’ya sunulması kararı alındı.

Geçmiş sürecin değerlendirilmesi sorunu ise, daha ileriki bir zamanda Partinin yapacağı “*Parti tarihinin değerlendirilmesi*” genel başlığı altında ele alınıp değerlendirilebilecek bir sorun olarak ortaya kondu ve taraflarca kabul görünce de, karar bu şekilde çıktı. Mantık şuydu: Hem zamanda sıkışıklık sorunu olduğundan hazırlanamayacaktık ve ama daha da önemlisi böyle özel olarak sadece ’87 ayrılığı sonrası sürecin ele alınması ister istemez gereksiz “*grupsal kaygı*” hassasiyetlerini öne çıkaracak olmasından ötürü, süreci sekteye uğratma olasılığı güçlü olacağından, sorunu ele almanın uygun tarzı olmayacaktı. Dolayısıyla da konu işte bu gerekçe ve yaklaşımlarla OPK’nın gündemine de alınmamış oldu.

Birlik Komisyonu’nda alınan bir diğer prensip kararı ise tarafların daha önceden almış oldukları örgütsel karar ve öngördükleri merkezi düzeydeki görevlendirme ve düzenlemeler olduğu gibi devralınacak ve gereği yerine getirilmeye çalışılacaktı.

Özetle, 12 Nisan 1992 tarihinde sonuçlandırılan Birlik Komisyonu toplantısıyla hem birlik fiilen gerçekleştirilmiş oldu ve hem de OPK’nın gündemi ve tarihi belirlendi.

Birlik Komisyonu'nun aldığı bu kararların aslında her iki tarafın Merkez komitelerinin iradesini arkasına alacağı kesindi. Ancak yine de resmileşmesi, işlerlik gereği, Merkez Komitelerinin onayıyla mümkün olacaktı. Tarafların heyetleri Birlik Komisyonunun aldığı bu kararları kendi MK'larına sunmakla yükümlüydüler. Mümkün olabilecek en hızlı şekilde ve en kısa sürede bunun sonuçlandırılmasının altı önemle çizildi ve karşılıklı kutlama ve kucaklaşmalarla toplantı sonlandırılmış oldu.

Yapıların birleştirilmesiyle GBMK'nın 1. Sekreteri H. Karakuş olurken, Cafer Cangöz'de 2. Sekreteri oldu. Şunu ifade etmeliyim ki bunun belirlenmesinde asla “*Kim olsun?*” sorunu gündeme gelmedi. Gelebilirdi ve hiç de abes olmazdı, ama gelmedi. Başta Cafer Cangöz olmak üzere DABK kesiminden arkadaşlar, ağız birliği yapmışlarca-sına, Parti sekreterliğine Karakuş'u önerdiler. Böylece herhangi bir oylamaya da gerek görülmeksizin Karakuş Parti sekreterimiz olarak kabul edildi. Bu durumda diğer yapının sekreterinin de 2. Sekreter olarak belirlenmesi isabetli olacağından, biz de 2. Sekreter olarak Cafer yoldaşı öne sürdük. Bu da aynı anlayış birlikteliğiyle kabul gördü.

İki yapının Siyasi Bürosu'ndan oluşan ve yeni dönemde “*yürütme organı*” görevi de görececek olan “*GBSB*”de şu yoldaşlar yer alıyor olacaktı: H. Karakuş, C. Cangöz, Y. Köse, İsmail Bulut, Hacı Demirkaya, Enver Doğru, Ayhan Uzala ve ismini anımsayamadığım bir kişi daha.

GBAK'da ise şu yoldaşlar vardı: İsmail Bulut, Enver Doğru, Hak-kı Alphan, Tuncay Çarıkçıoğlu, Kibar ve Halil Gündoğan. DABK kesiminin AK Sekreteri İsmail Bulut yoldaşmış. Bu yoldaşı oybirliğiyle GBAK'nın da sekreteri seçtik. 2. Sekreteri de normal olarak bizim tarafın sekreteri olur diye beklerken, nedense hemen öyle kaşla göz arasında Karakuş benim ismimi verdi. Diğer arkadaşlar da herhalde beni bizim tarafın AK Sekreteri sanmış olmalı ki “*Niye bu de-ğişiklik?*” diye sorma gereği duymadılar ve işte böylesi bir oldubittiyi-yle, haksız yere ve keyfi bir şekilde layık bulunmamış olduğum yere, yine Karakuş'un keyfi bir tercihiyle (ve elbette işlerliğe de uymayan bir yöntemle. Çünkü AK sekreterini MK seçmişti. Kişinin tek başına organ kararını değiştirme hak ve yetkisi olmaz.) getirilmiş oldum. Burada alınan kararlar MK onayına sunulacak olması şartını taşıyor olduğundan, ortamda ‘pişmiş aşa su katmama’ adına, herhangi bir itirazda bulunmayı uygun bulmadım. Kibar'ın da herhangi bir tepkisi olmayınca, oy birliğiyle AK 2. Sekreteri oldum.

İki yapının Genel Komutanlığından oluşan GBGK ise şu isim-lerden oluşuyordu: Laz Nihat, Mazlum, Cebo, Şerif, Çetin ve Zeynel. Genel Komutan, DABK'ın genel komutanı olan Laz Nihat, yardım-

cılığına da galiba Şerif getirildi. (“Galiba” diyorum, çünkü “Acaba Mazlum mu getirilmişti?” diye de tereddüde düştüm.)

Birlik Komisyonu toplantısının sonuçlanmasının ardından, iki yapı arasında arzulanagelen birliği, nihayet gerçekleştirmiş olduğumuz, gerilla birliği açıkladı.

Ortam sıcacık sevinçlere, pür neşe ve coşkuya kesti. Savaşçı yapının sıradan neferinden, komutan ve siyasi kadrolarına kadar herkes büyük bir sevinç içindeydi. İnsanların gözlerinin içi gülüyordu. Herkes çok heyecanlıydı. Kucaklaşıp tokalaşıyor, öpüşüyor ve kadın yoldaşlar zılgıtlar çekiyorlardı. Cüneyt Kahraman’ın organize ettiği 4-5 kişilik bir ekip silahlarını otomatiğe bağlayıp yıldızlara selama durdu. Güzel haberi dağların kulaklarına da muştuladılar. Ardından kadınlı erkekli Partizan halaylarına duruldu. Sonra hep birlikte marşlar, türküler söylendi.

Partizan güçlerinin birlik kararını karşılayışları gerçekten de görülmeye değer bir atmosfer oluşturmuştu. Tarihi anlara tankı oluyorduk. Tereddütsüzdü gerillanın buluşup kucaklaşması. İctendi birliği kutlayışları. Nezaketen değildi yani coşku ve sevinci. Göz göze, yürek yüreğe gelerek bir fiil görüp yaşamış biri olarak bunları ifade ediyorum.

Tanığı olmuştum ki kucaklaşan bünyeler birbirini yadırgamıyordu. Ortada herhangi bir doku uyuşmazlığı yoktu. Sadece ve sadece, önceden pek haşır neşir olamamış, birbirleriyle ilk kez karşılaşan iki yoldaşın buluşmasındaki o doğal mesafe, o olağan temkinlilik haliydi, söz konusu edilebilecek şey. Ee herhalde bu da son derece normaldi değil mi?

Evet, dışa yansıyan-yansıtılan görüntü gerçekliği buydu. Ve ama elbette mümkündür ki tek tek bireylerden bazılarının iç gerçeklikleri daha farklı da olabilir. Kaygıları olanlar olabileceği gibi, karşı tarafın önderliğine ve bir kısım kadrolarına karşı güveni tam olmayan, samimiyetinden emin olamayan veya basbayağısından kuşkuları olanlar da olabilir. Ve hatta kişisel tercihi birliğe karşı olanlar da olabilir vs. vs. Ama bütün bunlar nihayetinde tek tek bazı bireylerin içsel gerçeklikleri olarak söz konusu olabilecek şeylerdi. Spekülasyon yapıp, niyet okuyacak halimiz olamaz. Kimsenin açığa vurduğu, dile getirip tavrına yansıttığı bir şey yokken, o özgülde ne adına ve ne hakla yakıştırmalarda bulunarak, “*Yok, bu görünen gerçeği yansıtmıyor. Gülüp seviniyorlar, ama aslında içleri farklı!*” türünden öznel yakıştırmalarda bulunabilir ki?

Şunu gönül rahatlığıyla ifade edebilirim ki her düzeyden kadro ve savaşçıdan oluşan o altmış civarındaki Partizan güçleri içerisinde bu

durumda olabileceklerin sayısı herhalde ki, ancak ki “*devede kulak*” misalindeki oran ile ifade edilebilirdi.

Ve elbette bu türden kişilerin tavır-tutum ve eğilimleri art niyetli, bölücü ve yıkıcı bir çalışma konusu olmadıkça bu yönlü bir pratiğe bürünmedikçe, yani sadece düşünsel bazda kişisel bir tercih karakteri taşıdığı sürece, bunu bir “*tehlike*”, bir “*tehdit*” olarak algılamanın ve karşılamanın gereği de olamazdı. Nasılsa süreç içerisinde bir şekilde aşılabilir karakterli şeylerdir bu tür şeyler.

Fakat bu karakterli olmayıp da şu veya bu nedenle birliği bozucu, entegrasyonu engelleyici, araya güvensizlik tohumları ekip, irade birliğini sekteye uğraticı karakterindeyse, işte orda işin rengi ciddi şekilde farklılaşır. Şayet bu tür eğimli, niyet ve girişimler, zamanında etkin bir şekilde açığa çıkarılmaz, deşifre edici ve engelleyici bir karşı duruşla enterne edilmez iseler; pratik sürecin olağan, sıradan olumsuzluklarının da kolaylaştırıcı ortamında, kısa sürede kartopu misali büyüyerek ciddi bir tehdit ve tehlike hali de kazanabilirler.

Ancak ne var ki yaşadığımız o tarihi andaki ortamın algılanışı çok net olarak bütün bu tekil olasılıkların ötesindeydi. Orda Parti güçlerinin gereksiz, hiç olmaması gereken bir ayrılığa son verip tekrardan bütünleşmesinden duyulan samimi sevinç ve coşku vardı. Ortamı karakterize eden görünür gerçek olgu buydu.

Birlik Komisyonu'nun batıdan gelen üyelerinin zaman yitirmeden bir an önce dönmesi gerekiyordu. İlk elden yapılması gereken işler onların dönüşüne bağlıydı.

Birlik öncesi DABK'çı kesimin Artvin ve Tokat'a gönderme kararı almış olduğu iki gerilla birliğinin de zaman yitirmeden yola çıkması gerekiyordu. Keza tedavi için batıya gitmesi gereken yoldaşları da göndermek gerekiyordu.

Gidişlerini toplantı bitiminin ertesi günü için öngörmüştüysek de, “*gelişen olağandışı bir durum*”dan ötürü bu gidişleri ertelememiz gerekti.

Tam olarak ne olmuştu, nasıl bir olağandışılık gelişmişti ve ya nereden nasıl icap etmişti ki, sabahın köründe alarm verilmişti, (ilginçtir) anımsamıyorum... Mecburen kuşanıp apar topar barınağı terk ettik. Bir buçuk-iki saatlik bir yürüyüşle Koç Gölü sırtını aşmış, Harami Deresi yüzünde uygun bir kayalığa konumlandık. O koşullarda düşman gücü oraya ancak ki hava operasyonu çekebilirdi. Ancak zaman bir hayli ilerlemesine rağmen, herhangi bir ‘olağanüstü’ gelişme

yaşanmadı. Her şey olağan dinginliğindeydi. Öğle saatlerine kadar bekledikten sonra; *“bir şey yokmuş, yanlış alarm. Geri dönüyoruz”* açıklaması yaptı genel komutan Laz Nihat ve böylece tekrardan barınağa geri döndük. Düşünüyorum da, bana öyle geliyor ki sanki Laz Nihat bize, özellikle de batıdan gelen yoldaşlara, aklınca bir sınaama tatbikatı çekmişti.

Artvin birliğinde Askeri Komisyon sekreteri İsmail Bulut, komutan Topçu (Doğan Karadağ) ve Kinem (Yıldız Çiçek) vardı. Küçük bir birlikti. Birkaç yoldaş daha vardı, ancak kimler olduğunu anımsayamadım, bilebileceklere de ulaşamadım.

Tokat birliğinde komutan Cebo’ydu. Bir yıl sonra Tokat’a gönderdiğimiz Dede’nin (Halil Şahin’in) aktardığına göre Cebo ile birlikte Doktor, Hasan Kaya, Orhan Budak, Ali Haydar, Hasan Güngörmez ve Bayram Kocabozdoğan varmış.

Cebogil, hattı bildiklerinden, Sivas üzeri yürüyerek Tokat’a gideceklerdi. Ancak Artvin’e gidecekler yolu bilmiyorlardı. Dolayısıyla bu ekibi araçla ulaştırmak gerekiyordu.

Bu iki birlik için öngörülmüş olan hareket tarzı buydu. Gittikleri yerde verilen bazı adresler üzerinden yerel ilişkilerle irtibatlanacak ve bunların da kolaylaştırıcı katkılarıyla alana yerleşmeye çalışacaklardı.

Dediğim gibi bu güç düzenlemesi ve kadrosal görevlendirmeler tamamen birlik öncesi DABK yapılanmasının kendi inisiyatifinde gerçekleştirilmişti. Yine bu çerçevede olmak üzere Mazlum, Lenko ve Pala İsmail komutasında 15 kişilik bir güçle de Amed bölgesine gitmeyi öngörmüşlerdi.

Dağılmadan önce GBGK, mevcutta bulunan üyeleriyle toplanarak güçlerin düzenlenmesi ve hareket tarzı üzerinden genel bir planlama yaptı buna göre hareket planı iki ana unsurdan oluşuyordu. Birincisi, Artvin ve Tokat üzerinden Karadeniz’e, Amed üzerinden de Kürdistanı içlerine doğru açılmak ve oralara yerleşmek iken, ikincisiyse, üç mıntika üzerinden Dersim’de yoğunlaşmaktı.

Birliğin yaratacağı coşku ve dinamizmle hem güçleri her yönüyle büyütme ve hem de Dersim’de askeri eylemlilikte bir tırmanış içine girmek pekâlâ mümkündü. IV. Konferans ile yaratılan motivasyonun da etkisiyle bizim tarafta zaten 1992 yılında hem gerillaya katılım ve hem de silahlanma yönüyle hatırı sayılır yatırım ve hazırlıklarımız vardı. Ortadoğu kampında eğitimini tamamlamış bir ekiple birlikte gerillaya yeni katılımlar olacaktı. Keza biksi, mak ve diktirof gibi makineli silahlar ve roketatar aktarımı yapılacaktı. Bunlar haricinde Karadeniz ve Amed bölgesinde yerleşik Parti örgütlülüğü oturtulmaya çalışılıyordu vs. vs. İşte birlik ile birlikte bütün bu vb. olanaklar hiç

kuşku yok ki 1992 yılında Partizan güçlerini hatırı sayılır bir güce eriştirecek unsurlar olarak devrede olacaktı. Hâlihazırda toplam gücümüz yüz civarındaydı. Yaz ortalarına doğru mislince büyümesi pekâlâ mümkündü. Bu gelişmeleri ve hareketi yönlendirebilmek için kesinlikle uygun yerlerde kamp da kurmamız gerekiyordu.

Batıdan gelen yoldaşlarla gereken buluşmaları ayarladıktan sonra (ki bunlar arasında Şerifgille randevu da vardı), öğlene doğru halaylar, zılgıtlar ve silah şakırtıları eşliğinde Karadeniz güçleriyle birlikte yolculadık.

Yoldaşlar ayrıldıktan sonra biz de toparlanıp yola koyulduk. Koç Gölü tarafından, Harami Dereye ve o yolu takiben de Ovacık köylerine indik. Mercan Boğazı girişine yakın köylerden biri olan Gözeler Köyü'ne gelmiştik. Orda büyük, besili bir koç alındı ve gerillaya güzel bir et ziyafeti çekildi.

O geceyi ve ertesi günün gündüzünü bir arada hep birlikte geçirdikten sonra, Laz Nihat ve Savaş komutasındaki 25-30 kişilik gerilla gücümüz ayrılıp Ovacık, Hozat ve Çemişgezek hattına geçti. Mayıs ayı ortalarına kadar kısa ve seri bir propaganda faaliyeti icra edecek ve sonra da yanımıza döneceklerdi.

Amed'e gideceklerle birlikte biz de o akşam Mercan vadisine girdik. Yol boyu köylere uğrayarak sabaha Şahverdi'ye vardık.

O gündüzü hep bir arada geçirdikten sonra akşamın erken saatlerinde Amed birliğini Işıkvuran hattın üzerinden yolcu ettik. Axbonos Vadisi üzerinden Dersim merkeze ve oradan da Mazgirt-Nazimiye hatından içerlere doğru uzayıp gideceklerdi.

Amed birliğiyle Mazgirt taraflarında bulunan Volkan-Çetin komutasındaki gerilla gücümüzü alıp getirmesi için de, Ali Haydar (Kemâl Kutan) komutasında küçük bir ekibi gönderdik.

Mayıs ayı ortalarına verdiğimiz randevuları beklemek üzere biz de Mercan vadisine üslendik.

Mercan vadisi Göldere arazisini yeni buluşma, toplanma ve kamp alanımız olarak değerlendirmeyi düşünüyorduk. Bu amaçla bir takım hazırlıklara giriştik. Ve keza köylerde propaganda faaliyetleri yürüttük. Ve böylece zaman hızla geçip gitti.

Randevuya ilkin Şerif-Kâzım ve Rayber komutasındaki Pülümür birliğimiz geldi. Geçen yazdan Dersim merkezden, merkez köylerden, Nazimiye ve Mazgirt'ten katılanlardan olan Özlem Sürgeç (İsyan), Yıldız Ayırç (Eylem), Suzan Baran (Dilan) gibi yoldaşların da arala-

rında bulunduğu toplam 16-17 kişiden oluşan dinamik bir gerilla gücüydü.

Eski-yeni, tanış-tanış olmayan ayrımının herhangi bir hükmü yoktu. Kavuşup buluşan Partizan yürekler özlemle, sıkıca kucaklaşıyorlardı.

Soru doluydu bakışları. Galiba en çok da, “*Ne oldu, nasıl oldu da DABK’çılar birdenbire birlikçi kesildi de böyle şipşak birleşiverdik?*” der gibiydiler. Haklıydılar da. Aradan geçen 6-7 ay içinde çokça önemli şeyler yaşanmıştı. Ve ama bunların hemen hemen hiçbirisi hakkında doğrudan bir bilgiye sahip olamamışlardı.

Elbette duymuşlardı 4. Konferansın başarıyla tamamlanmış olduğunu. Ama ne tür kararlar alınmıştı, süreç nasıl şekillendirilecek ve temel sorunlara ilişkin yeni perspektiflerimiz nelerdi? İşte bu hususlara ilişkin de, yine somut herhangi bir bilgiye sahip olamamışlar.

Kendilerini baharın bunları öğrenmeye, tartışıp kavramaya ve mücadeleyi bu eksende büyötmeye hazırlamışken, birden duyuyorlar ki birlik gerçekleşivermiş.

Kurye aracılığıyla çağrılıyorlar: “*Falanca tarihe kadar sizi falanca yerde bekliyor olacağız. Tezelden gelin!*”

Bu birlik neyin nesiydi? “*Hangi dağın kurdu ölmüştü?*” de yıllardır birlik lafını duyunca tüyleri diken diken olan DABK’çılar birlikçi kesilmişti? Bu birliği böylesine yıldırım hızıyla mümkün kılabilen sihirli güç neydi? Hangi temelde ve nasıl sağlandı bu birlik? Bundan sonraki süreç nasıl şekillenecek vs. vs.

İşte bu ve daha benzeri yığınca soruları vardı ve ama yanıtları yoktu kendilerinde. Yanıtları bendeydi ve doğal olarak da benden bunlara tatminkâr yanıtlar vermeme bekliyorlardı.

Elbette ki yoldaşlarımızın tamamı bu birliğin isteyicisiydi ve gerçekleşmiş olmasından da büyük bir sevinç duymaktaydı. Ancak şu bir gerçektir ki, sorunlara daha stratejik-siyasi düzlemlerden bakan birçok yoldaşın aynı zamanda ciddi kaygıları vardı. İçlerinin rahat olmadığını gözlemek mümkündü... Dediğim gibi hiç de haksız değillerdi. Bunca yıl en uç sekterliklerle “*Bizim oportünistlerle birlik diye bir sorunumuz yoktur*” diyegelen bir zihniyetin, böyle yıldırım hızıyla birliği ister hale gelmeleri normal değildi. Ortada bir oldu bitti durumu var ve bunda da içlerine sinmeyen yönler vardı. Sohbetlerimizde dile geliyordu ki kimi yoldaşlar bunun yürümeyeceğinden ve ciddi didişme ve yeni ayrışma ve kopuşlarla yüzyüze kalacağımızdan korkuyordu. Partinin sıfırdan alıp bu düzeye getirdiği ve 4. Konferans sonrası süreçte daha ileri boyutlu atılımlar yapma hazırlıkları içinde bulunduğu

bir durumda, bu sağlıklı-güçlü potansiyelin zaafa uğrayıp heba olacağından korkuyor, ciddi ciddi bunun kaygılarını taşıyorlardı.

Belirtmem gerekiyor ki bunların başında yer alanlardan özellikle Dr. Meral (Süheyla Dağdeviren) DABK kanadının önde gelen belli başlı birkaç önder kadrosuna güvenmediğini, bunların iyi niyetli olduklarından kuşku duyduğunu açık açık ve ısrarla dile getiriyordu. Bunların gizli niyetleri olduğunu düşünüyor ve birliği samimiyetle istediklerine asla inanmadığını söylüyordu.

Kuşkusuz ki benzeri yargı ve kuşkuları olan başka yoldaşlar da vardı, ancak Dr. Meral dâhil hiçbir yoldaş birlik karşıtı bir yaklaşım ve tutum içinde değildi. Gönül rahatlığıyla ifade edebilirim ki hemen hemen hepsi Kâzım yoldaşın (Polat Yiğit'in) *"Dostlar, her birimizin içine sinmeyen yönler vardır, olabilir de. Kaygılarımızın yersiz olduğunu da düşünmüyorum. Ama bir kez ok yaydan çıkmış, yapılacak bir şey yok... Birlik hepimizin ortak arzusuydu, değil mi? İşte gerçekleşmiş durumda. Unutmayalım ki birlik istemi ve bunun gerçekleştirilmesi konferans irademizdir de. Şimdi her birimizin görevi bu birliği sürdürebilir kılmak olmalıdır. Onu daha güçlendirip pekiştirmeliyiz. Bozguncular, yıkıcılar, art niyetliler var mıdır, bilemiyoruz. Ama olabilirler de. Bunu ancak ki yaşayarak görebiliriz... Bunlara karşı her zeminde Partinin birliğini korumak günün görevidir. Soruna bu perspektifle bakmalıyız. Biz asla birliğin köstekleyeni olmayacağız. Olanlara karşı da Partinin birliğini koruma sorumluluğuyla davranacağız. Umutsuzluğa kapılmayın, mümkündür ki kaynaşma süreci biraz zorlu geçebilir. Buna her birimiz zihnen hazırlıklı olmalıyız. Sabır ve dirençle bu geçiş sürecini başarıyla atlatacağımıza inanmalıyız. Şahsen ben inanıyorum, siz de inanın istiyorum dostlar"* şeklinde özetleyebileceğim bir tutum içindeydiler.

Yoldaşlara gelişmeler hakkında bilgiler aktararak, yaşanan süreci özetlemeye ve kafalardaki kuşku ve kaygıları gidermeye çalıştım. Birliğin sürdürülmesi ve pekiştirilmesi için her yoldaşın tarihi sorumluluğu bulunduğunu dile getirdim. Karşılaşılabilecek her sorunu *"Parti içi sorun"* olarak ele almalarını, Parti hukuku ve işlerliği çerçevesinde ideolojik-siyasi mücadele kapsamında değerlendirip, bu doğrultuda mücadele yürütmek gerektiğine işaret ettim. Kimden ve nasıl gelirse gelsin grupçu-ayrıştırıcı-kayırmacı yaklaşımlara asla prim verilmesi gerektiğinin altını çizdim vs. vs. Yoldaşlar bu konuşmalar neticesinde nispeten daha rahatlamış görünüyorlardı.

Mazgirt'ten gelecek birliğimizi beklerken, radyo haberlerinden Şekerman köyü kırsalında çatışma yaşandığını öğrendik. Verilen bilgiye göre gerilladan ikisi ölü, biri yaralı ele geçen üç kayıp varmış... “*Muhtemelen bizimkilerdir*” yorumları yapıldı. Ortam derin, hüznünlü bir suskunluğa çekildi.

Evet, maalesef ki yitirdiklerimiz yoldaşlarımızdı. Ovacık-Karataşlı Gülseren Ağgöl ve Mazgirt-Yukarı Oyumcalı Gürsel Çelebi'yi yaralı ele geçen de olmuş. Keza gruptan kopan ve sonra da soluğu yurtdışında alan bir vatandaş vardı. Ali Haydar'ın yanında komutan yardımcısı olarak görevlendirilmişti. Muharremdi kodu galiba

Grup döndüğünde öğrenecektik teferruatları. Amed birliği yoluna devam ederken, Ali Haydar komutasındaki grup ise, Volkangille buluşmuş Durumu kendilerine izah edip, bizimle buluşmak üzere yola çıkmışlar. Birliğin siyasi komiseri Çetin (Tuncay Çarıkçioğlu) yoldaş bahar başlarında MK tarafından batıya çağırılmış olduğundan, birlikte değilmiş. Volkan gereksiz yere yetki-komuta tartışması yaşansın istemediği için, grubuyla birlikte Ali Haydar'ın komutası altında hareket etmeye itiraz etmemiş.

Yola çıkışlarının kaçınıcı günü olduğunu anımsamıyorum, ancak 12 Mayıs 1992 günü Şekerman köyü kırsalında konakladıkları esnada, sabahın erken saatlerinde baskına uğrarlar.

Düşmanın ilk yoğun ateşi esnasında grup ikiye ayrılmış ve aralarındaki koordine de kopmuş. Ali Haydar yanındakilerle geri çekilirken, diğerleri ateş altında kalmış.

O yoğun ateşte Gülseren ile Gürsel yoldaş ölümcül yara almışlar, Orhan (Murat Şaşkal) ile Özgür yoldaşın yaraları ise hafifmiş. Zorlu bir karşı koyuşla, çatışarak geri çekilmeyi başarmışlar... Daha sonra da Ali Haydargille buluşmuşlar.

Ölümsüzleşen kahramanlarımız dışında, gruptan iki kişi daha eksikmiş. Köylülerden öğrenirler ki biri yaralı ele geçmişmiş. Diğerinden, komutan yardımcısından haber alamazlar... Çok daha sonraları öğrenecektik akıbetini. Meğerse o ilk ateşte gruptan ayrı düşünce, soluğu önce köyünde, ardından da Avrupa'da almışmış.

Grup, ikisi ölümsüzler kervanına katılmış, biri yaralı ele geçmiş ve birinin akıbeti belirsiz dört kayıp ve iki yaralıyla yola devam etmiş. Yol boyu gerek çatışma anında gruba komuta edilmesinde (daha doğrusu, edilememesinde) gösterilen tutum ve gerekse gerillaya karşı sergilenen despotik komuta tarzı nedeniyle ciddi tartışma ve sürtüşmeler yaşanmış. Bu iki sorun birleşen Partizan güçlerinin tarafları arasında (Orhan ve Ali Haydar üzerinden) kıyaslamalı nitelemeler ve “*saflaşma*” konusu olmuş. Özellikle A. Haydar'ın gerek despotik ve

hotzotçu komuta tarzı ve gerekse komutan-savaşçı ilişkisinde sergilenen “*amir-memur*” zihniyetli tutumları eleştirinin odağına oturtulmuş. (Tabii bütün bu tartışmalar tutanaklarla kayıt altına alınmıştı.)

Denebilir ki birlik sonrası süreçte bu gerilla birliğimiz özgülünde yaşanan bu tartışma, daha önce de bahsini ettiğim DABK yapılanmasının edindiği salt askeri bakış açısı ve komutan-savaşçı ilişkisinde vücut bulan hotzotçu, sol-sekter yönetme tarzındaki burjuva disiplini anlayışıyla buluşup kucaklaşan yaklaşımlarla, açıktan yaşanan ilk tartışmadır da. Elbetteki daha yüzlerce örneği özgülünde bu tarz tartışma ve karşı karşıya gelmeler sonraki dönemde de yaşanacaktır. Şu örneği verirsek, yaşananların gerçekliğinin anlaşılmasına yeterli gelebilir:

“(…) *Konaklama yerine yakın, arkadaki Şixo'nun (Şeref'in.-b.n.) birliği kopmuş yanlış yere sapmıştı. Sesler şafak vaktinin normal sınırını bir hayli aşıyordu. Ezgela (Laz Nihat. -b.n.) bir savaşçıyı gönderip kopan grubu getirdi. Şixo yükselen seslerle birlikte görüldü. “Niye susturmuyorsun bu sesleri? Savaşçıları kırmak mı istemiyorsun? At tokadı kulağının dibine, sustur şunları’. Şixo bu okkalı fırça karşısında sustu. Ezgela'nın ‘at tokadı’ sözü şafak düşlerine yayılmıştı. Birlik'ten sonra en belirgin yansıma yöneten-yönetilen ilişkilerindeki azar ve paylama yöntemleriydi. (...) Meral imalı gözlemler içindeydi. Komuta kademesini rencide etmemek için özel çabalar gündemleniyordu. Savaşçı üzerinde oluşturulan baskılama bariz bir görüntü arz ediyordu. Kara Adam (Polat Yiğit) görev aşkını, tek tek bireylere yaptığı konuşmalarıyla sürdürüyordu. Ezgela, eşine, Kara Adam'ın kendisiyle ne konuştuğunu soruyordu. Karşılıklar yarışıyor, çatışıyor, ayrışıyor. Güç ve gövde gösterileri, üstünlük fobileri pekişmenin karşısına oturuyordu. (...) (Gaban adlı kitaptan.)*

Evet, belirgin şekilde DABK kanadının başta genel komutan olan Laz Nihat olmak üzere belirgin komuta kadrolarının sergiledikleri bu tutum ve yaklaşımlar, Birlik'in ilk evrelerinde, gerilla saflarında taban ile tepenin kaynaşmasını ve birleşmenin tabanda pekişmesini sekteye uğratan ve araya mesafe koymanın yolunu açan önemli unsurlar olmuştu. Bir oldubittiyle aniden karşı karşıya kalınan bu tutum ve yaklaşımlar bizim tarafta adeta şok etkisi yarattıysa da, ancak şunu net olarak ifade edebilirim ki saflarımızda “*niye birlik yaptık ki!*”, “*keşke birlik olmasaydı!*” ve “*ayrılalım!*” gibisinden herhangi bir tepkisellik gündeme gelmedi, söz konusu dahi olmadı. Kendi doğallığı içinde belki bu türden fevri çıkış örnekleri söz konusu olabilirdi de, ancak bilinçli ve iradi çabalarla buna asla şans tanınmamıştır. Yoldaşlarımız “*geçiş süreci*”nin bu türden zorluklarının olabileceğinin idrakinde olarak sorumlu davranıyorlardı. Evet, tamamen bunun sayesinde ki MKP 1. Kongresi “*Tarihi Muhasebe*”sinde, “(…) *Birlik olmuş mu ol-*

mamış mı belli değildi. O zamana kadar uyumlu giden tek alan, kendi içinde problemler taşısa da, gerilla bölgesiydi” diyebilmiştir.

Fakat öte yanda ise başka şeyler yaşıyordu. Birlik kararının duyurulmasıyla birlikte gerek batıda ve gerekse Avrupa’daki DABK’çıların yönetici kadrolarının önemlice bir kesimi sırf düşünsel olarak anti-birlikçi olmakla yetinmemiş, bir fiil pratik tutum geliştirerek bu karara uymayacaklarını ilan etmişlerdi. Özellikle Yurtdışı Bürosu’nda başını Mazlum Eren (Hoca) ve Ayhan Uzala (Sinan) gibi belirgin etkili-yetkili kadroların çektiği bir kesim vardı ki bunlar pratiğe döktükleri iradeye uymama tutumlarını birkaç ay kadar uzunca bir süre ısrarla sürdürdü ve çalışmalarını önemli oranda sekteye uğrattılar.

Keza Marmara Bölgesi’ndeki DABK yapılanmasının belli kademelerinde bulunan bir kısım yöneticilerinin aylarca ayak sürüyüp ilişkileri devretmedikleri de bilinen başka bir gerçektir. Bu kesimler anti-birlikçi propaganda ve fiili tutumlarıyla süreci sabote etmekten de geri durmamışlardır.

Yurtdışındaki anti-birlikçilerin tutumlarının arka planında tam olarak neler yatıyordu, bilemiyoruz. Ancak Marmara Bölgesi’ndeki anti-birlikçi, bozguncu çalışmaların baş aktörlerinin niyet ve amaçlarının hiç de “*masumane*” (!) olmadığı, daha sonraki süreçte ortaya çıkmıştır. Bunlar hakkında biz değil, doğrudan MKP 1. Kongre iradesi aynen şunları söylemektedir:

“Batıda DABK kökenli bir kısım üye bu türden örgüt dışı pratiklere girip klikçi tutumları geliştirip örgütlerken (...)”, “Kongreye Hazırlık Konferansı’nda çok belirgin bir şekilde ortaya çıktığı gibi, DABK kanadının şehirlerdeki örgütlenmelerinin –semtler, gençlik, askeri komite– başında yer alanların hemen hemen hepsi ajan ve işbirlikçi unsurlardı. (...) ve daha birçok unsur 1989 sonrasında Nihat unsuru tarafından şehir örgütlülüklerinin başına yerleştirilmiş karşı-devrimin siyasi unsurlarıdır” (bkz. “*Tarihi Muhasebe*”) [Burada bazılarının kafasında çelişki oluşabilir. Laz Nihat’ın Avrupa’dan gelen biri olduğu, batıda faaliyet yürütmediği, hapisten çıktıktan sonra doğrudan gerillaya katıldığı, böyleyken 1989’da şehirlerdeki örgütlenmelerin başına ajan ve işbirlikçi unsurları yerleştirmesinin nasıl mümkün olabileceği düşünülebilir. Ancak hemen belirtelim ki Laz Nihat gerilladayken de muhtelif kereler ve muhtelif nedenlerle kırsaldan batıya gönderilmiştir. Anılan tarihte de kısa süreliğine İstanbul’da “*örgütsel toparlanma*” görevleri üstlenmiştir. İki kez güya polislin eline düşmüş ve her ikisinde de “*kahramanlık*”vari çabalarıyla polislin elinden kaçmayı başarmışmış vs. vs... Evet, yukarıdaki kongre anlatımından da anlaşılacağı üzere Laz Nihat’a “*örgütü toparlama*” görevi vermiş ol-

malılar ki –ki aslında bunu muhtemelen kendisi talep etmiştir. Tıpkı silahlı güçlerin komutasını talep edip, aldığı gibi- onca adamını örgütlü yapının kilit noktalarına yerleştirmesi mümkün olabilmiş... Daha sonra kırsala aldirtıp evlendiği hemşire Ayşe Eski (Bahar) ile de o sürece ilişkilendirilmiş vs. v.s.]

Kuşku yok ki çeşitli nedenlerle birliği istemeyen, buna gönül rızalığı olmayan ve bu nedenle de sürece katılımda kapris yapıp ayak direyenler olabileceği gibi, doğrudan ve dolaylı girişimleriyle birliği sabote etmek isteyen, sekteye uğratmak isteyen karşı-devrim unsurları da örgüt içinden ve dışından faaliyette bulunabileceklerdi. Bunlar pekâlâ olası şeylerdi. Burada sorun bütün bunların olması veya olma olasılığını da hesaba katan bir merkezi ısrar ve yaratıcı dirayetle, oluşturulan birliği gözünün bebeği gibi koruyup kollama ve bütün bu pratik ve düşünsel eksenli engelleme fiillerine karşı geliştirip pekiştirme bilinç ve sorumluluğuyla davranabilme becerisinin gösterilmesindedir. Özgülümüzde oluşturulan Birlik'in hassasiyetleri göz önüne alındığında Parti önderliğinin Birlik'i koruyup pekiştirme şeklinde özel bir görev ve sorumlulukla hareket etmesi gerektiği zaten kendiliğinden anlaşılır bir durumdu. Ancak ne var ki biz bu görev ve sorumluluğu gösteremedik. Parti önderliğimiz adeta *“birlik sağlandı, mesele halloldu, artık her şey kendi mecrasında sorunsuzca akar”*vari bir iyi niyetli basit algıyla *“saldım çayıra Mevlâ kayıra”* kayıtsızlığına düştü.

Birleşen Partizan güçlerinin gerek GBMK'sı ve gerekse MK adına yürütme görevi üstlenmiş olan GBSB'si kelimenin yalın ifadesiyle tam bir aymazlık örneği sergileyerek süreci yönetmemiş tabiri caizse resmen çürütmüştü. Düşünsenize bir bildiri olsun yayınlamamıştı. İşte bu boyutlu bir *“saldım çayıra Mevlâ kayıra”* tutumu içinde olmuştur. Parti önderliği gerek karşılaşılabilecek olası olumsuzluk ve sorunlar karşısında olsun, gündeme gelen sorunlar karşısında olsun örgütü tamamen kendiliğindencilığe terk etmişti. Hiçbir somut sorunda örgütü yönlendirici olmamıştır. Birkaç ay içinde rahatlıkla kotarılabilirken birlik konferansının hiçbir hazırlığını karşılamamış ve örgütü adeta *“boşluk”*a terk etmişti. Anlaşılır gibi değildi doğrusu. MKP 1. Kongresi'nin de vurguladığı gibi:

“GBSB, birliği pekiştirmek konusunda görevini yerine getirememiş, örgütsel olarak müdahaleci olamadığı gibi birliğin anlam ve önemini Parti kütlesine kavratacak bir yazı dahi kaleme almamıştır. İşçi kendiliğindencilığe bırakarak sağ liberal bir hat izledi...”, *“GBSB, böl-geler arası koordinneyi de yeterince sağlamamış ve bu konuda kendiliğindenci bir hat izlemiştir. Önemli oranda bu koordinersizliğin sonucu olarak Dersim 1 Nolu ABK'da Temmuz başlarında adeta GBSB'ye isyan bayrağı çekme aşamasına gelinmişti”*, *“Batıda DABK kökenli bir*

kısım üye bu türden örgüt dışı pratiklere girip klikçi tutumları geliştirip örgütlerken, kırdı ise koordinersizlik ve Karadeniz'e takviye kuvvetin gitmemesi örgütsel bunalımı daha da derinleştirmişti”, “GBSB normalde 1992 sonbaharında konferans hazırlıklarını tamamlayıp konferansa oturması gerekirken bunu başaramadı...”, “GBSB ilk toplantısını yaptıktan sonra normalde konferans ertelendiğine göre [ki, GBSB böylesi bir karar alamaz. Tüzük gereğince böylesi bir kararı ancak ki MK alabilir. Bu son derece açık bir hüküm olmasına rağmen SB hem böyle bir karar alıyor ve hem de bunu bırakın Partiye, MK üyeleri olan bize bile bildirme zahmetine girmiyor. Varın buradan hareketle önderliğin bu süreçteki rolünün gerçekliğini kendiniz ifade edin. –b.n.] (...) Ama GBSB diğer konularda olduğu gibi bu konuda da yani GBMK'yi toplayıp sorunlara müdahale etme öngörüsünü göstermedi. (...) KBK ve aynı zamanda gerilla bölgesiyle koordineyi sağlamakla birinci derecede sorumlu SB üyesini yurtdışına göndermekle de ayrı bir hata işlemiş oldu. [Ve elbette bizim bundan da haberimiz yok. Bölge Parti faaliyetlerinin yürütülmesi, ilişkilerin devredilmesi ve ama en aciliyse Amed'e gidecek birliğin ilişkilerinin sağlanması görevini doğrudan üstlenmiş olan bu SB üyesini bekleyip durduk. –b.n.]” (“Tarihi Muhasebe'den)

Merkezi önderlik işte böylesine anlaşılması ve izahatı güç bir kayıtsızlık ve boşvermişlik süreci karşılıyordu. Hal böyle olunca da bırakın yeni birleşen iki yapının güvensizliğe sürüklenmesi, boşluklar ve kırılmalar yaşamasını; normal bir yapı bile bunu fazla tolere edemeyip, kaçınılmaz olarak zaafa uğrar... Buna bir de gerilla alanında, Marmara ve keza yurtdışında bilinçli yıkıcı-bölücü uğraşlar içinde olan karşı-devrimci bir büyük şebekenin varlığı ve faaliyetleri eklendiğinde, orada birliğin dinamitlenmesi ve dağılıp gitmesi niye zor olsun ki? Hiç de zor olmaz. Çünkü her türlü fırsat ve zemin fazlasıyla mevcut zaten. Fakat bütün bunlara rağmen yapının gövde ve tabanı Birlik'i samimiyetle içselleştirmiş ve yürütülmesi gerektiğine inanmış olduğundan, bütün bu olumsuz (ve art niyetli) etmenlere rağmen yapı birlik konferansını gerçekleştirip ortaya ortak bir irade çıkarabilmiştir. Evet, elbette sancılıdır, kusurları vardır ve ama yine de yol alabilecek kadar gelecek vaat etme gerçekliğine de sahiptir. Kendisini yenileyerek yürümesi ise tamamen önderliğin (evet “tamamen önderliğin” diyerek bunun altını çiziyorum) sorunu sınıf mücadelesinin kural ve gerekleri doğrultusunda bilinçli bir çaba sarfetmesine, gayret göstermesine bağlıdır.

Ancak ne var ki Parti önderliği bu irade ve beceriyi gösteremedi. Gösteremediği için de hem bir kısım arkadaşımız kolaylıkla kontra Nihat ve şebekesinin aleti olma durumuna düştü ve hem de (bunun

sunduğu avantajla da) Partiyi bölüp parçalayabilme emeline kolayca (ummadığı kadar kolayca) ulaşabildi.

Özetle şunu diyebiliriz ki, 1987’de kopuşan Partizan güçlerinin birliğini sağlamayı beceremedikse de, ama ne yazık ki Parti birliğini korumayı ve pekiştirmeyi beceremedik. Bir türlü aymazlığımızdan kurtulup, sorunlarımızı sınıf mücadelesi bilimi gereğince ele alma ve buna uygun davranma becerisi gösteremedik. Ardı sıra önümüze gelen tutum, yaklaşım ve davranışların nedenlerini, niçinlerini, bunların arka planındaki gerçek olgunun ne olabileceğini sorgulamaksızın, nedensiz, tekil ve basit davranış bozukluklarımızı, grupçu hassasiyetlerimiz vs. addedip çıktık işin içinden. Şeyleri neden-sonuç ilişkisi bağlamında diyalektiksel yöntemle sorgulamaksızın öylesine tevekküsel bir yaklaşımla geçiştiriverdik.

Şunu söylemekte herhangi bir sakınca görmüyorum: 1994’de gerçekleşen karşı-devrim marifetli parçalanma, aslında kendisine “*komünist önder kadro*” diyebilen onlarca önderlik kadrosunun doğrudan aymazlığının bir eseridir de. Karşı-devrim şebekesinin başarısı da esasen bu aymazlığımızı kullanılabilmiş olmasındadır. Diyelim ve ileriki bölümlerde devam etmek üzere bir nokta koyup, kaldığımız yere geri dönelim.

1992 yılına tarihi önemde bir adım atarak, Partizan güçlerinin birliğini sağlayarak başladık. Birleşen güçlerimizden verdiğimiz ilk kayıplarımız Gülseren Ağgül ve Gürsel Çelebi yoldaşlardı. Ardından Artvin’e giden güçlerimizle bağlantı sağlamak üzere Şavşat’a giden Kâzım Gündoğan ile Ali Ekber Atmaca düşman eline geçti. Vahşi işkencelere maruz kalan bu yoldaşlarımızdan Ali Ekber Atmaca, ne yazık ki alçakça katledildi. Kâzım Gündoğan ise ağır işkenceli sorguların ardından tutuklanarak hapse atıldı.

Ali Ekber yoldaşı 1980 ve öncesi yıllardan tanırdım. Okmeydanı –Örnektepe-Sütlüce-Halıcıoğlu semtlerinde faaliyet yürüten yoldaşlarımızdan biriydi. Niyeyse, “*Anarşist*” derlerdi kendisine. Bir nevi kod adı gibiydi, öyle çağırır ve anardık. 1980 Mayısında ortaya çıkan “*Geçici Koordinasyon Komitesi*” (GKK) hizbi saflarında yer alanlardan biriydi. Ancak daha sonraki yıllarda birçokları gibi Anarşist de tekrardan Parti saflarına döndü. 12 Eylül kasırgasında yakayı ele vermeyen az sayıdaki yoldaşlardan biriydi de... Sonrası sürecini bilmiyorum. Meğerse kopmamış mücadeleden. Meğerse örgütlü mücadele içindeymiş... İşkencede katledilenin Anarşist olduğunu öğrendiğimde bütün bunları da öğrenmiş olacaktım... Üzerinde Hasan Gülünay yoldaşımı-

zın kimliği -ehliyeti de olabilir, net bilgim yok- varmış... (Ve sanırım bu bağlantıyla) Hasan Gülünay yoldaş da İstanbul'da alınıp, işkencede katledildi... Ve hâlâ “*faili meçhuller*” listesinde... .

Artvin birliğimizin alana ulaşmasıyla verdiğimiz bu ilk kaybın ardından gerilla birliğimiz de 1 Haziran günü pusuya düşer. O pusuda da maalesef ki Kinem yoldaşı (Yıldız Çiçek) yitirmiş olduk.

Dersim isyanı kahramanlarından Demananlı Hemo Jive Dej'in yeğeni, Kızıl Qemo'nun nazlı kızı, Vartinikli Yıldız Çiçek! O gün birliğin en önündeymiş. Güzergâhları üzerindeki ormanlık sahada özel timin kurduğu pusuya düşmüşler. Açılan ilk ateşle Kinem yoldaş vurulup düşmüş toprağın bağına. Diğer yoldaşlar vurularak, yarıp çıkmışlar pusudan.

Ancak 20 gün kadar sonra, bu kez de kendilerinden kaynaklı bir teknik hatayla kayıp vermişler. Doğan Karadağ'ın (Topçu) hazırlamakta olduğu bomba, artık nasıl olmuşa elinde patlamış. Topçu yoldaş anında feci şekilde can verirmiş. İsmail Bulut (Şahin) yoldaş ise ağır yaralanmış. Kurtaramazlar, düşmanın eline geçer. Yoldaşımız faşist güçlerce işkenceyle katledilir.

Böylece Partimiz çok değerli bir önder kadrosunu, gerilla güçlerimiz çok çok değerli bir komutanını ve yiğit bir savaşçısını artarda yitirmiş oldu.

Faaliyetinin daha bu ilk adımında aldığı bu ağır darbeye Artvin gerilla birliğimiz de dağılmış oldu. Yeniden güç aktarımı ise ancak ki bir yıl sonra mümkün olabilecekti.

Kinem, Topçu ve Şahin'i bu şekilde yitirmiş olmak bize de Dersim halkının büyükçe bir çoğunluğuna da oldukça ağır gelmişti... Halkımızın yoğun katılımlarıyla yoldaşlarımıza görkemli uğurlama törenleri düzenlendi. Kayıpları ve acısı büyüktü, ama yolu yoktu kervan yürüyüşünü sürdürmek zorundaydı... Elbette ve ne yazık ki aramızda sahte gözyaşı döküp kıcına kına yakan halk ve devrim düşmanı satılmış ruhlar da vardı.

Birleşen Partizan güçlerinin o süreçte aldığı kayıplar maalesef ki bunlarla da son bulmadı. Haziran ayı içinde Hozat taraflarında çıkan çatışmada genç halk savaşçılarımızdan Hozatlı Hıdır Doğan (Cengiz) yoldaşımızı da yitirdik.

Hiç kuşku yok ki yitirdiğimiz her bir yoldaşımızın acısı yüreklerimizi dağlar. Onları yitirmiş olmanın büyük acısını yaşarız. Ama böyleyken, gerek düşmanla girilen çatışmalarda, vurulup düşenlerin, gerek pusularda katledilenlerin veya gerek bir şekilde kazara vurulup aramızdan ayrılanlara ilişkin insan yine de bir şekilde bir avuntu bulup yüreğini ferahlatabiliyor. Evet, bu mümkün olabiliyor; “*Savaş*

bu” diyorsun, “*elbette kayıplar verilecektir*” diyorsun. Ve işte bu acı gerçek ve de bunun kabullenilebilir oluşu, insana bir şekilde dayanma gücü veriyor. Yani hiç olmazsa bir teselli olabiliyor işte.

Fakat Ahmet Kargın (Mehmet Zeki) yoldaşımızı yitiriş biçimimiz tamamen bu “*genel*”in, bu “*normal*”in, bu “*kabul edilebilir*” olanın dışında bir şeydi... Kabullenemedik, tesellisi pek olmayan apayrı bir durumdu.

Ahmet Kargın Ovacıklı, genç komutanlarımızdan biriydi. 1992 Haziranı’nda bu güzel insanı da yitirdik.

Erzincan-Ergan köyüne verilmiş bir randevumuz vardı. Kurye aracılığıyla bir miktar para gönderilmişti. O parayı alması için Mehmet Zeki yoldaşı görevlendirdim. Mayıs ayı içinde birkaç sefer o hattı kullanan yoldaşlarla gidip geldiğinden yolları da, arazi ve bazı ilişkileri de biliyordu. O esnada gönderebileceğim başka uygun birini bulamadığımdan, Mehmet Zeki’yi görevlendirdim. Tabii yalnız olmazdı, yanına en azından bir kişi daha vermek gerekiyordu. “*Kim olsun?*” derken gözüme 1991 yazında Mazgirt’ten gerillaya katılan ve kışı Şerifgille geçiren genç dinamik biri olan Heydo ilişti. “*Gidebilir misin?*” diye sordum, gayet hevesli “*olur yoldaş, niye gitmeyeyim*” dedi ve böylece M. Zeki’nin yanına arkadaş olarak gerçek adı Erdal Aslan olan Mazgirtli Heydo’yu verdim.

İki, bilemediniz üçüncü gün rahatlıkla işlerini halledip dönebilecekleri bir mesafeydi. Ancak ne var ki ön görülen bu sürede dönen olmadı. Merakta kaldık haliyle. Muhakkak ki bir terslik olmuştu, aksi takdirde şimdiye çoktan dönüp gelmiş olmaları gerekirdi. Mecburen oraya birilerini gönderip, akıbetlerini öğrenmemiz gerekiyordu. Peşlerine, alanı bilen üç kişilik bir ekip gönderdik.

Yoldaşlar ertesi gün ikisinin silah ve teçhizatını da sırtlanmış olarak dönüp geldiklerinde ancak neler olup bittiğini öğrenmiş olduk.

Peşlerine giden ekip M. Zeki’li konaklama yerinde bulamayınca, köye gitmiş. Köyden, M. Zeki ile yanındakinin köye gelip emanet parayı (5 bin Mark) alıp döndüğü bilgisini alınca tekrar konaklama yerine dönmüş.

Bir iz bir işaret bulma umuduyla çevrede aranırken yoldaşlardan biri önceki yıl bir kayalıkta bulup hazırladığımız gizli yer altı mağarasına girmiş. Karşılaştığı manzara karşısında donakalmış. Gözlerine inanmamış. Dehşet içinde dışarı çıkmış ve ekip komutanı ile diğer yoldaşa seslenmiş. Bu kez üçü birlikte mağaraya girmiş.

Önlerinde kafasına sıkılmış tek kurşunla katledilmiş, öyle uyur vaziyette kalakalmış M. Zeki yoldaşın cansız bedeni duruyormuş. Silahı, çantası ve kütüklüğü de, uyumak üzere çıkarıp bıraktığı şekliyle

hemen yanibaşındaymış... Biraz ötesinde ise Heydo'nun silahı, çantası ve kütüklüğü varmış.

Silahları kontrol etmiş komutan yoldaş. Heydo'nun silahı barut dumanı kokuyormuş. Şarjör ise bir mermi eksik... Boş kovana da az ilerdeki çakıl taşları arasında bulmuşlar... Kanlarını donduran ürperici olasılık akıllarına gelmiş. Hemen M. Zeki'nin ceplerine bakmışlar. Akıllarına gelenle karşılaşmışlar: para yokmuş!

Artık anlaşılmayacak bir şey yoktur: insanım diyen insanlığın-dan utandıran bir alçaklık yapmış Mazgirtli Erdal Aslan. M. Zeki'yi uyurken kafasına sıkıp katletmiş, parayı da alıp firar etmiş. Düşmana gitmediği de kesin. Öyle bir niyeti olsaydı silahını da götürüp teslim ederdi.

Öfkeden kudurmamak işten bile değil, ama metanetli olmak, sağduyulu hareket etmek zorundadırlar. Bunun bilinciyle önce M. Zeki'yi sırtlayıp getirmeyi denemişler. Sonra bundan vazgeçip, yoldaşı orada toprağa vermeyi daha uygun bulmuşlar.

İşte bir alçak yaratık tarafından Mehmet Zeki (Ahmet Kargın) yoldaş böylesine zalimce ve hunharca bir şekilde katledilmişti. Hem de bir miktar paradan ötürü... Muhtemelen son ana kadar da güler yüze yoldaş diye hitap ederekten...

İşte bunu, yani bir yoldaşımızın bu şekilde bizden koparılıp alınmasını ve bir gerillanın bu tarz ölümünü kabullenemedik. Tesellisi bulunmayan bu ölüm karşısında çaresiz bir öfke-kızgınlık ve tarifsiz bir acı burgacında kaldık... Yitirdiğimiz onca canımız oldu ve ama ben ilk kez bu yoldaşımızın ardından gözyaşlarıma hâkim olamadım. Bir kenara çekilip ağladım.

O alçak yaratık ise izini yitirip kayıplara karıştı. Durumu Partiyeye rapor ettik. İsmi cismi bildirdik. Mutlaka bulunup hak ettiği cezayla cezalandırılmasını istedik. Ancak maalesef ki ciddi ve gerektiği gibi ardına düşülüp takipçisi olunmadığı için bulunamadı. Ve o alçak hâlâ nefes alıp vermeye ve insan suretiyle muhtemelen de yine bizim insanlarımız arasında dolanmaya devam ediyor. Bu da ayrıca kahredici bir ayıbımız. Kişisel düşüncem bu tür alçaklıklarda "*iyi hal*" ve "*zaman aşımı*" söz konusu olmamalıdır. Adalet mutlaka yerini bulmalıdır, derim. Hiç olmazsa bu kişi suçu açıklanarak fotoğrafları basılarak, yoğun bir şekilde teşhir edilmeli ve insanlarımız arasında tecriti edilerek, 'yaşayan ölü'ye çevrilmelidir. Evet, galiba en doğrusu da bu olacaktır.

Birleşen Partizan güçleri '92 bahar ve sonbaharında kayıplar vermeye devam etti.

19 Temmuz'da, İstanbul Kartal-Maltepe'de, şehir gerilla birliğimiz kaldığı evde baskına uğradı. Hasan Demir, Nurgül Yaşar, Ramazan Ceviz ve Emre Bilgin yoldaşlarımız katledildi.

Bir ay kadar sonra bu kez de Dersim-Ovacık'ta, Munzur Dağı'nın Ovacık sırtlarına düşen Kepir yaylasında (evet, bu ikinci Kepir kaybımız, ilki Pülümür Kepir'indeydi) bir gerilla birliğimiz gündüz baskınına uğradı. Daha doğrusu, bir ihbar sonucu, hevallere kurulan kuşatmanın içine düştü.

Geçici bir görevle Dursun Erkul komutasında bir araya getirdiğimiz bu küçük gerilla birliğimiz, ortamın elverişli olmasının da vermiş olduğu rehavetle, üstünkörü bir çevre denetim yaptıktan sonra, yaylaya gitmiş.

Evet, meğerse düşman güçleri geceden gelip çevre sırtlarda mevzi almışmış. Yoldaşlarımızın yaylaya girişinin hemen ardından, yaylacıların çadırlarını ve sağım için obada bulunan koyun sürüsünü yaylım ateşine tutmuş. Yaylacılar tanığıdır, Partizanlar bu beklenmedik gafil baskının ilk şokunu çarçabuk atlatmış ve düşmanla zorlu bir çatışmaya girmişler.

Ancak ne fayda ki en başta da yerleri uygun değilmiş. Düşman güçlerini uygun makinalı atışı altından kısa sürede komutan Cemil (Dursun Erkul), Eylem (Yıldız Ayrıç), Mete (İmam Cem İştmez), Ünal (Akın Uzun) ve Yıldız (Meral Gezer) yoldaşlar artarda ölümsüzler kervanına katılmış. Ortadoğu kampından gelenlerden komutan yardımcısı Deniz (Hayati Can) ile birlikte Xezal (Zöhre Kabasakal) ve şu an kim olduğunu anımsayamadığım bir yoldaşlar sığındıkları küçük kayaların ardında çatışmayı sürdürebilmiş ve sonra da o cehennem ateşini yarıp çıkabilmişler.

Yoldaşların her biri yiğitçe-cesurca karşı koymuş. Ancak ne var ki obada mevzilenecek doğru dürüst bir yer olmadığından beş Partizan yürek çatışmayı uzun sürdürme şansı bulamamış. Mevzisi nispeten iyi olan tek yoldaş Xezal'miş. Çatışma başladığında nöbetçiymiş ve haliyle ilk karşı koyan da o olmuş. Düşman telsiz konuşmalarında kendisinden; "*Beyaz saçlı kadın hâlâ direniyor*" diye bahsettirmiş. Ve de çatışma alanını en son terk edenmiş Xezal yoldaş.

Bu çatışmada yitirdiklerimizden Meral Gezer (Yıldız) yoldaşın öyküsü de aslında bir bakıma garip olup, özeldir. Kısaca da olsa onu size anlatmam gerekiyor.

'92 yaz başlarıydı. Göldere kampındaydık. Ovacık ilçe merkezinde ve yakın civar köylerde küçük çaplı da olsa örgütsel faaliyetlerimiz

vardı. Küçük bir de milis yapılanması oluşturulmuştu. Hayli aktiftiler yoldaşlarımız. Faaliyetleri epeyce bir süre de devam etti. . . Neyse, işte bir gün bu arkadaşlardan bir not geldi. Ali Can iblisinin birkaç kişiden oluşan bir ekiple Ovacık orman köylerinde dolaştığı ve anti-propaganda faaliyeti yürüttüğü bilgisi aldıklarını bildiriyor ve ne yapmaları gerektiğini soruyorlar.

Ali Can iblisini önceki bölümlerden hatırlayacaksınızdır. Hani 1989 sonbaharında DABK saflarından kaçıp düşmana sığınan, kontroya katılıp, Aliboğaz'da Yeter Koç ile Hasan Ben'in katledilmesine sebep olan alçak vardı ya, işte onun ta kendisi oluyor burada anılan alçak.

Mümkünse takibe almalarını ve punduna getirebilenlerse yakalayıp bize getirmelerini bildirdik.

Takibe almış ve Ali Can ile yanında bulunan kadını Ovacık merkezde kıstırmışlar. Ancak Ali Can alçağı son anda durumu fak edip, kaçıp kurtulmayı başarmış. Kocaman kadını ise yakalayıp bize getirdiler.

Adı Meral gezermiş. Aslen Ovacık-Burnak'tanmış. Uzun yıllar önce ailecek İstanbul'a taşınmışlarmış. Çocukluk ve gençlik dönemi Burnak'ta geçmişmiş. Ailecek Partizan taraftarlarıymışlar. İstanbul'da ilişkileri yokmuş, ama gönül bağlarını koruyorlarmış. Ali Can üvey dayısıymış. Gerilladan kaçıp kontra olduğundan haberi olmamış. . . Bir gün bu alçağın tecavüzüne uğramış ve artık her şey çok farklı seyreder olmuş. Çaresiz hisseder olmuş kendisini. Başına geleni aileden kimseye anlatamamış, iki seçenekle baş başa kalmışmış: Ya kendisine evlenme teklifinde bulunan Ali Can'ın peşine takılacak ya da intihar edecekmiş. Düşünmüş taşınmış, yaşama istemi ağır basmış, intihardan vazgeçmiş.

Derken, Ali Can'ın yönlendirmesiyle Dersim'e gelmişler. İki-üç kişilik küçük bir grubun içinde onlarla birlikte köylerde dolaşmaya başlamış. Onların yaptığı anti-propagandaya, edilgen bir katılımla da olsa ortak olmuş. Ve yaptığının tümü de bundan ibaretmiş.

Yaptığımız sorguda, "*Olanı biteni olduğu gibi anlattım. Parti'nin vereceği karar her ne olursa ona uyarım*" şeklindeki sözleriyle de, bundan samimiyetle pişmanlık duyduğunu ve Partinin vereceği her türlü cezaya peşinen razı olduğunu da ifade ettikten sonra,

Genç kadının anlattıklarını dinledikten sonra o esnada kampta benimle birlikte bulunan Cem (Ali Rıza Sabur), Volkan ve (şu anda kim olduğunda netleşemediğim komutan yoldaşlarımızdan) bir başka yoldaş ile birlikte bir toplantı gerçekleştirdik. Sorunu ele alıp sorgulamalı ve bir karara bağlamalıydık.

Uçlarda dolanan, gel-gitleri fazla olan, keskinliklerin sıkça arz-ı endam ettiği bir toplantı oldu... İlk başlarda ezici çoğunluk kadının ölümle cezalandırılması gerektiği görüşündeydi. Basit yüzeysel bir yaklaşımdı yoldaşları bu sonuca vardırın şey. Ve ama ne yazık ki bu pekâlâ nihai karara da dönüşebilir bir özellikteydi Çünkü nihayetinde sonucu parmak sayısı belirliyor olacaktı. Neyse ki yoldaşlar “*Dediğim dedik, çaldığım düdüğ*” diyen türden kör inatçılar değildi. Sorunu özgün yönleri, neden-sonuç ilişkileri ve kadın açısından sergilenen fiilin olgusal gerçekliği vb. gibi daha bir yığın yönüyle ele alıp tartışıkça yoldaşların o ilk düşünceleri de değişmeye başladı.

Sonuç olarak, iyi niyetli saf temiz bir insanımız bir alçak tarafından kötü halde tongaya düşürülmüş ve kullanılmaya çalışılmış. İlerde nelere bulaştırılırdı bilinmez, ama hali hazırda yaptırılan şeyin tamamı devrimciler aleyhine anti-propagandan ibaretti. Faraziyeler üzerinden değil de, gerçek olgular üzerinden hüküm kuracak olsak, işlediği bu suçun karşılığının ölüm cezası olmayacağı açıktı. Öte yandan samimi ve dürüst davranarak olup biteni anlatmış ve pişmanlık göstermişti vs. vs. Elbette bütün bunlar elbette göz önünde bulundurulması ve hesaba katılması gereken temel hususlardı.

Velhasıl sonuçta vardığımız karar şu oldu: Arkadaşa yaptıklarının yanlışlığını anlatacak, Ali Can iblisinden uzak durmasını salık verecek, yaşamını daha farklı sürdürmesi gerektiğini ifade edecek ve cebine harçlığını koyup, kuryelerimiz aracılığıyla İstanbul’a geri gönderecektik.

Bunun akabinde bir ikinci seçenek de sunacaktık: “*Serbestsin*” dedikten sonra, kendisine “*istersen bizimle kalabilir, bir TİKKO gerillası olabilirsiniz*” de diyecektik.

Kararımızı bu şekilde netleştirdikten sonra Meral’i getirtip gerekçeleriyle birlikte hakkında aldığımız kararı kendisine açıkladık.

Hiç unutmam, bir tuhaf oldu. Birçok duyguyu aynı esnada yaşıyor gibiydi. Baskın olan ilk duygu herhalde ki şaşkınlık ve sevinçti. Bize ve Partiye teşekkür ediyordu. Duygusallaşmıştı... Yutkunup biraz dinginleştikten sonra:

“*Fırsat tanınır ve yardımcı olursanız Parti saflarında devrime hizmet etmek istiyorum*” demesin mi?

Bu çıkışı tabiatıyla bazı yoldaşları o ilk düşüncelerinden ötürü şaşırtdı ve mahcup etti.

O bunu demişken, bizim ikinci seçenek sunma fikrimiz zaten kendiliğinden hazır zeminini bulmuş oldu: “*İstersen bizimle kalabilir, TİKKO gerillası olabilirsiniz. Tercih senin. Şehirlerde de yoldaşlarla*

ilişkini sağlayabiliriz. İstersen oralarda da devrimci faaliyete hizmet sunabilirsin” dedi.

Kulaklarına, duyduklarına inanamıyor gibi bir haldeydi. Kendisine güveniyor ve yoldaş olarak saflarımıza almakta bir sakınca görmüyorduk. Bu güven ve değer veriş, bu keza onu itmeyip kazanmaya dönük yaklaşımımız onda müthiş bir sevinç yarattı. İçinde doğan güneşin şavkını kesinlikle gözlerindeki parıltılarda görebilirdiniz. Öylesine sıcacık bir mutluluk içindeydi.

Hiç ikiletmedi bu teklifimizi, *“Sahi mi?”* dedi, *“Gerillaya katılmamı kabul eder misiniz? Güvenip saflarınızda bir yoldaşınız olarak yer verir misiniz?”*

Sıcak bir sevecenlikle: *“Tabii ki bunu yaparız. Yapmasak önerir miyiz deli kız”* dedim. O an itibariyle resmîyet de, sorgulama safhası da bin yıl geride kalmışçasına unutulup gitti. Kalkıp her birimizin boynuna sarıldı. Tekrar tekrar teşekkür etti. *“Güveninizi boşa çıkarmayacağım yoldaşlar”* dedi. İçi içine sığmıyordu: *“Biliyor musun Zeynel yoldaş, beni yakalayanların Partizancılar olduğunu öğrenince iliklerime kadar işlemiş olan o bütün korkum uçup gitti. Yerini umut ve güven aldı. İçimden diyordum ki, “Yoldaşlarım elbet benim durumunu anlar. Mutlaka elimden tutar ve beni, bu bataktan çeker alırlar. Bak gördünüz mü, yanılmamışım. Yoldaşlarımı doğru tanımışım. Ne de olsa çocukluğum onlarla geçti, ellerinde büyüdüüm sayılır... Çok teşekkür ediyorum beni umut kırıklığına uğratmadığınız için. Partime ve halka hizmet için verilecek her görevi severek, canla-başla yerine getireceğimden emin olabilirsiniz”* dedi.

Evet, sevinci ve mutluluğu gerçekten de görülmeye değerdi. Gerilla ismini kendisi seçti, *“Benim adım ‘Yıldız’ olsun mu yoldaş?”* dedi. *“Olsun yoldaş”* dedik ve o artık gerillamızın Yıldız yoldaşıydı.

Gerilla birliğini toplayıp durumu izah ettik yoldaşlara. Hiç kimse yadırgamadı ve sevecenlikle gidip Yıldız’ı kucaklayıp öptüler. *“Hoş geldin aramıza”* dediler. Sonra da kadın gerillalar Yıldız’ı aralarına alıp koyu sohbetlere daldılar.

Ertesi gün kahvaltıdan hemen önce çağırıp kendisine bir kleş, yedek şarjör, kütüklük ve sırt çantası zimmetledik. Diğer görevli yoldaşlar uygun kıyafetler ayarladılar kendisine. Giyinip kuşandı ve sofraya bu yeni haliyle oturdu.

Komutan yoldaşlardan biri Yıldız yoldaşımızı iki günlük kısa bir askeri eğitimden geçirdikten sonra da onu normal gerilla yaşamına katıverdik.

Umutlu, kararlı ve sevgi dolu bir yoldaşımızdı. Çabucak da uyum sağladı. Her göreve huzur içinde koşuşturup duruyordu. İzliyor, göz-

lemliyorduk. Gerçekten de yeni yaşamından memnundu. Özgüvenini tekrardan kazanmış ve de iç huzuruna kavuşmuştu.

Maalesef ki yeni yaşamı kısacık oldu. Ama inanın ki o belki de erişkin yaşamının en mutlu, en huzurlu iki-üç ayını yaşamış oldu. Çatışma ortamında yakından tanık olan Xezal ve Deniz'in anlattıklarına göre de tereddütsüzce bir adanmışlıkla, korkusuzca yoldaşlarıyla omuz omuza olup düşmanla çatışmış. Yaralandığında Xezal çekip kendi mevzisine almış. *“Kucağında can verdi yoldaş. Acı umurunda değil gibiydi. ‘Beni bırak, sen yoldaşlardan kopma’ dedi. Bunlar son sözleri oldu.”*

Maalesef ki sevgili Tuncay Çarıkçioğlu (Çetin) yoldaşımızı da 1992 yılında yitirdiklerimiz arasındaydı. Karadeniz bölgesi gerilla güçlerimizin siyasi komiseri olarak atanmıştı. Gidişinin kısa bir süre sonrasında, 2 Kasım'da randevuya giderken çıkan çatışmada ölümsüzler kervanına katıldı.

Olur, gibi değildi, ama ne yazık ki olmuştu işte. Randevuya yoldaşın bizzat gitmesi gerekiyormuş. Gidilmez mi? Gidilir elbet, neden gidilmesin. Sorun nasıl ve ne şekilde gidileceğiyle ilgilidir.

Karadeniz güçlerinin komutanı Cebo'ydu. MK üyesi ve de bölge siyasi komiseri bir yoldaşın korunması, güvenliğinin ciddiyle gözetilmesi ve koşullar dâhilinde bunun en iyi şekilde yerine getirilmesi görev ve sorumluluğundan birinci dereceden sorumlu olan, olması gereken kişi.

Çetin yoldaşın yanına araziye henüz yeterince tanıma fırsatı dahi olmamış olan Dilan'ı (Suzan Baran'ı) ve alt düzeyli bir komutan yardımcısı olan Zafer'i (Dersim'de “Yılmaz” olarak andığımız, DABK kökenli bir yoldaşı) vererek randevuya gönderiyorlar.

Gece asfalt yola inmiş ve uzunca bir süre yürümüşler. (Bu yol Baba Erdoğan'ın vurulduğu karakolun da yoluymuş.) Bir süre sonra yol kenarında park etmiş bir taksiye rastlamışlar. İçinde birkaç kişi varmış, içki içiyorlarmış. Oralı olmayıp yollarına devam etmişler. Bir süre sonra bir kamyonet gelmiş. Sivil-normal bir kamyonetmiş. Kendilerini geçip gitmiş, ama bütün bunlara rağmen yoldaşlar öyle akıllı olmaz bir tedbirsizlik içindeymiş ki, hiçbir şey olmamış gibi normal yollarına devam etmiş. Geçip giden kamyonet az ilerde durmuş ve başlamış otomatik silahlarla kurşun yağdırmaya.

Zafer yolun üst kısmına, Suzan ise alt kısımdaki çalılar içine atmış kendisini. Çetin öylece cadde ortasına diz çöküp düşmana ateşle karşılık vermiş.

Suzan çalıların içine atarken silahı elinden düşmüş. Karanlıkmiş ve çalılar çok sıkmiş. Hayli aramışsa da silahını bulup Çetin yoldaşa sunamamış.

Burada aslında zaferin durumu net değildir. Ancak çatışmaya girmediği, Çetin'i koruma görevini yerine getirmediği ve karşı ateşle destek dahi sunmadığı kesindir. Suzan'ı da, Çetin'i de ardında bırakıp ana birliğin yanına dönmüştür.

Çetin'in tek silahı düşman ateşini durdurmaya yeterli gelmez ve ne yazık ki yoldaş o yoğun ateş altında kurşunların hedefi olmaktan kendini kurtaramaz.

Suzan silahını bulup da yoldaşının yardımına kavuşamamanın çaresizliği içinde, olup biteni öylece seyretmenin derin ızdırabı içindedymiş. Düşmanın kurşun yağmuru ne kadar sürer, ne zaman çekip giderler, bunun pek ayırında olamamış... Epey bir süre sonra, düştüğü o lanet çalılıktan eli yüzü çizikler içinde çıkmış. Aramış, seslenmiş ama Zafer'i bulamamış. Barınaklarını yaptıkları yerde verilen randevuya gitmiş. Ancak zafer oraya da gelmemiş ve dolayısıyla da grupta bağı kopmuş. Caresiz, bir köye inmiş. Ev sahibi iyi davranmış. Ama meğerse iyiliği içten değil, sahteymiş... İhbar etmiş ve Dilan yoldaşımız düşmanın eline düşmüş.

Ve işte böylece o yıl içinde tamı tamına on sekiz yiğit savaşçı ve değerli kadromuzu yitirmiş olduk... Her birini bir kez daha sevgi ve saygıyla anıyorum.

Buluşmak üzere Mayıs ortalarında verdiğimiz randevu gerçekleşmiş ve böylece Dersim'deki güçlerimiz Göldere kampında bir araya gelmiştik.

Bu arada batıdan insan ve silah aktarımı da başlamıştı. Kuryeler ve kuryelerle irtibatlı ana birliklerimiz yoğun bir koşuşturma içindeydi.

Üç birliğin bir araya geldiği o günlerde, hatırımda kaldığı kadarıyla, aralarında Bekir Kürşat Onay (tetikçi İsmail), İsmet Pınar (Kadir), Hüseyin Çevik (İbo), Erdal Sarıaslan (Mahmut), Hayati Can (Deniz), İmam Cem İştmez (Mete)in de bulunduğu yoldaşlar, gelen o ilk kafiye içindeydiler.

Dersim güçlerini düzenlememiz ve alan faaliyetlerini belirleyip programlamamız gerekiyordu. Bunun için de yetkili komuta organının toplantı yapması gerekiyordu. Bir araya geliğimiz de bundan ötürüydü zaten.

Mayıs ayı ortaları birçok alanda yaz sayılırsa da bulunduğumuz alanda hiç de böyle değildi. Çoğu yerler hâlâ kar altındaydı ve yükseklere de hâlâ kar yağdığı oluyordu. Alçalarda ise yağmur dönemiydi. Toplantıyı açık havada yapmanın pek olanağı yoktu. Çadır ayarlamaya çalıştıksa da, büyük, uygun bir çadır bulamadık. Bu yüzden de yağışlı soğuk günlerde mecburen köyde, açık havada ise arazide toplanarak görüşmelerimizi sürdürdük.

Toplu haldeyken 18 Mayıs anmasını da yapmaya karar verdik. Arazide yapacaktık. Programı buna göre oluşturduk. 17 Mayıs akşamı hava açık ve güzeldi. Şahverdi'ye indik. Sabaha karşı araziye çıkacaktık güya. Ama olmadı. O gece başlayan kar yağışı dinmedi. O koşullarda araziye çıkmaktan vazgeçip, programı köyde, köylülerle birlikte gerçekleştirme kararı aldık. İyi de oldu. Güzel bir etkinlikti.

Şahverdi köylüleri, artık erzağın darboğazı sayılan o “bahar karpısı”nda 8-10 kişisi TDKP'li olan toplam 70 civarındaki devrimci güçlere ev sahipliği yapmaktaydı. Bir gün değil, iki gün değil, haftalardır böyleydi. 70 genç yetişkin savaştı, iştahları aç bir kurt misali. Sofraya ne indirilse tüketilir. . . Ve ama işte bütün bunlara rağmen Şahverdililer bir gün olsun dahi yüzlerini ekşitmediler. Her kapılarını çalışımızda sıcak dost yüzleriyle bize kapı ve sofralarını açtılar.

Ekseriyetle konakladığımız bir dağ eteği vardı. Akşam olup da aralıklı tek sıra insan zinciri oradan uç vermeye başlayınca ilk evlerin sahibi Kadir Gündoğdu amcamız dizlerine vurarak, “*Ahan da yine geliyor çekirge ordusu kardeşim. Duman bizi almaya her şeyi yalayıp yutuyorlar, elde avuçta bir şey koymadılar. Şimdi biz bunları neyle nasıl doyuralım?*” türü şeyler söyleyerek çevresine birikenleri kahkaha boğarmış.

Kadir amcamız köyün en yaşlılarından biriydi. Görmüş geçirmiş, gönlü zengin, hoş sohbet bir büyüğümüzüdü. O, dağdan sökün edip gelen bu “*çekirge ordusu*”nu her seferinde kapısının önünde karşılar, tokalaşır hal hatır sorardı. İçeriye buyur ederdiyse de, gerilla, “*Sağol Kadir amca. Bugün bir başka eve konuk olacağız*” der, yoluna devam ederdi.

İşte böylesi bir gönül insanıydı Kadir amcamız. Bir seferinde de bizi olası bir baskın (veya pusu) durumundan kurtarmıştı. Kadir amcaların evini geçip de Göldere vadisi inişine geçildikten sonra, Mercan Suyu'nun karşı yakası, su gözesine doğru epeyce bir mesafe, ceviz

ağaçları ve meşelerle kaplıdır. Halkımız buraya Golahavze demektedirse de orda bulunan gülden ötürü biz “cevizlik” demeyi tercih ettik ve aramızdaki adı ‘cevizlik’ olarak kaldı.

Vadinin bahsini ettiği girişi dar, kayalıklı ve dik bir yerd. Kötü, kör bir nokta. Fena bir pusu sahası (Nisan 2000 yılında, bizim Yusuf Ayata –Yılmaz- komutasındaki birliğimiz işte bu boğazın Ovacık merkeze doğru olan kayalığında baskına uğrar. Ve maalesef ki 8 yoldaşımızın tamamı da orada çatışarak ölümsüzler kervanına katılır.) Mercan suyunun sesi o vadi boğazını hınca hınç doldururdu. Suyun hemen kenarında bir yerlerdeyseniz, dıştan gelecek başka normal sesleri algılama şansınızı peşinen yitirmişsinizdir demektir.

Cevizlikte konaklamakta olduğumuz bir gün, Ovacık merkez tarafından Şahverdi’ye bir grup asker, Kadir amcagilin evine doğru yönelince, çocuklar hemen Kadir amcaya haber verir. “*Bu geliş hayra bir geliş değil*” der içinden ve çaktırmadan çocuklardan birini cevizliğe göndermiş: “*Zeynelgil orda, koş haber ver. Ben askerin yoluna çıkar onları oyalamaya çalışırım*” demiş.

Neyse ki Mercan karakolu güçleriymiş. Kadir amcanın başçavuşla arası iyiymiş. Hemen yoluna çıkıp karşılaşmış. Dereden tepeden bir yığın lafla adamın başına çöküvermiş. Başçavuş; “*Çekil başımdan Kadir amca sohbetin sırası değil*” diyerek kurtulmaya çalışmışsa da, Kadir amca pes etmemiş. Yolu yok onu durdurması ve bize zaman kazandırması gerekiyor. Adamın ağzından girip burnundan çıkmış. Askerin yorgunluğunu, karısıyla kavgasını, bir çay içip soluklanmalarını, karısıyla barıştırılmasını vs. vs. artarda iç içe sıralayıp durur. Sonunda başçavuş pes edip, bir çay molası vermeye razı olmuş.

Bu arada gönderdiği ulakta ulaşım bilgiyi bize aktardı. Küçük bir gücümüş gelen. Yine de daha uygun bir yere çekildik. Ve akşama normal boğaz yolunu kullanmayıp, dağ hattından, üstten köye giriş yaptık. Bu hat biraz zahmetliydi tabii, ama olası pusuyu basmaya da son derece uygun bir hattı. Her şeyden önce pusu ve normal mevzi yerlerini görerek denetleme imkânı sunuyordu. Nitekim gördük ki mevziler boştu ve pusu durumu da yoktu.

Meğerse Kadir amca başçavuşu sohbetin deminde iyice bir tavlammış. Çay içtikten sonra bir grup askeri göndermiş mevzi yerlerine ve oralarda iş olsun beri gelsin babında biraz gözetleme falan yaptırmış, “*Bir şey yoksa çıkın gelin*” demiş.

Ve böylece bir öğleden sonrayı hoş sohbetlerle geçirmiş ve sonra da çekip gitmişler.

Çiftliğimizde Kadir amca hikâyeyi ballandıra ballandıra anlattı. Kendisine ve torunu delikanlıya teşekkür ettik. Övgülerimiz gururunu okşamış, hoşuna gitmişti. . . Onu saygıyla anıyorum.

Şahverdiler'in hakkı ödenmez. O yaz ve sonbahar hemen hemen her gün evlerine konuk olduk. Ve onlar her seferinde bize yüreklerinin sıcaklığını sundular.

Ve elbette bu, aralarında fırsatını kollayan ikiyüzlü alçakların olmadığı anlamına gelmez. Maalesef ki bu türden bir-iki mikrop vardı.

Yaptığımız toplantıda Dersim faaliyetini, Birlik öncesi tarafların her birinin öngörmüş olduğu biçimde, yine üç mıntıka üzerinden ele almaya karar verdik. Güçlerimizi bu mıntıkların ve somut olarak belirlenen görevlerin gerçekliğine uygun olacak şekilde düzenlemeye çalıştık.

Buna göre Laz Nihat, Cüneyt Kahraman ve Rayber komutasındaki 25-30 kişilik gerilla gücümüz Ovacık-Hozat-Çemişgezek ve Pertek hattında faaliyette bulunacaktı. Asli görevi, ilk bir-iki aylık süre askeri eylemlilikte yoğunlaşmaktı.

Şerif, Polat Yiğit (Kâzım) ve Ali Haydar (Kemâl Kutan) komutasındaki 15 kişilik gerilla gücümüz de Dersim Merkez-Mazgirt-Nazimiye ve Pülümür hattında faaliyette bulunacaktı. Bunların asli görevi ise kitle faaliyeti yürütmek, fırsat yaratıp askeri eylem yapmak ve uygun üslenim alanları tespit edip kış hazırlıkları görmektir.

Zeynel sorumluluğundaki 15-20 kişilik bir gerilla gücümüzde Ovacık-Erzincan hattında, Molla Dağı ve Göldere alanında, esasen karargâh faaliyeti eksensiz bir çalışma yürütecekti. Yani asli görevi merkezi faaliyetleri yürütmek, güçler ve bölgeler arası ilişkileri koordine etmek, malzeme ve insan aktarımını ve dağıtımını örgütlemek, yeni katılanlara temel askeri eğitim vermek ve konferans için hazırlıklar yapmaktı.

Komutan olarak yanımda Cem (Ali Rıza Sabur) ve yardımcı komutanlar olarak Rıza (Ahmet Laço) ile Nuray (Aysun Soylu) vardı. Volkan da bizimle idi ancak o misafirdi. İlk fırsatta Karadeniz'e aktarılacak olan yoldaşlardandı.

Şerif ile Laz Nihat sorumlulukları altında bulunan iki gerilla birliğimiz Hozat'a kadar birlikte yol alacaklardı. Bunu biraz da bilinçli olarak gözetmiştik. Büyük ve iyi donanımlı Partizan güçlerinin kitle-

lere ve düşmana vereceği mesajlar olacaktı. Birlik sonrası bu mesajı vermekten niye geri duraydık ki?

1991 yılında gelen üç adet roketatardan biri Amed birliğinde, biri Şerif'in, diğeri de Laz Nihat'ın sorumluluğundaki birlikteydi. Silah ve cephane durumumuz gayet de iyiydi. En azından silahsız dolaşan yoldaşlar yoktu. Alt kademe komutanların çoğunda el telsizlerimiz ve el bombaları ve keza kaliteli dürbünler vardı. Henüz elimize ulaşmamıştı ama üç adet makinelimizin eli kulağındaydı, gelmek üzereydiler. Yani artık o ilk dönemlerimizin silah ve cephane sıkıntısı geride kalmıştı. Gerillamız özgüvenli ve güçlüydü.

Kitleler Partizan güçlerinin birliğini coşkuyla karşılıyorlardı. Savaş ve kitle faaliyetlerini yoğunlaştırıp ileri mevzilere taşımak bakımından elbette bu çok çok önemli bir unsurdu. Tabii kullanma ve değerlendirme becerisi gösterilebilirse.

Hozat'a kadar birlikte olan bu büyük gücümüz askeri eylem fırsatı kollamışsa da, pek bir sonuç alamamış. Neticede ayrılmışlar ve herkes kendi alanına ve faaliyetine yönelmiş.

Laz Nihat sorumluluğundaki birliğimize bağlı özel görevli bir küçük birimimiz Hozat-Zimek kırsalında, konaklama alanında sabah baskınına uğramış. Bektaş (Harun Çelik) komutasındaki bu birimde Cengiz (Hıdır Doğan), Ünal (Akın Uzun), Kasap Ali ve Oral yoldaşlar vardır.

Kasap Ali su almak üzere az aşağılarındaki çeşmeye gitmiş. Ancak ne var ki silahını almamış. Silah sesleri üzerine bir hamle yapıp geri dönmüşse de, yoğun ateş hattında kalan yoldaşlara ve silahına ulaşma fırsatı bulamamış.

Baskına uğradıklarında silahını yanına almamış olan bir diğeri yoldaş da Hıdır Doğan'mış. O da yakın çevreden kuru odun toplama-ya çıkmışmış.

Faal olarak karşı ateşle düşmana karşı koyabilenler sadece Bektaş ve Ünal'mış. Oral yoldaş ise kendi silahı ve diğeri iki silahın yastığı ağaca ulaşma gayretindedir. Ancak düşman ateşi çok yoğun olduğundan bunun fırsatı bir türlü oluşmamış.

Neyse sonuçta Bektaş ve Ünal'ın koordineli hareketiyle karşı ateşin hafifletildiği bir esnada Oral fırlayıp silahlara ulaşmış ve büyük bir gayretle Hıdır'a silahını vermeyi başamışlar. Kasap Ali daha uzakta olduğundan ona silahını verememişler. Düşman tüfek bombaları kullanarak yoldaşları dar bir alanda hareketsiz bırakma gayretine yönel-

mişmiş. Bunun üzerine yoldaşlar bir-iki çıkış denemesi yapmışlarsa da, başarılı olamamışlar. Ve mecburen buldukları yerde mevzilenerek geceyi beklemeye karar vermişler.

İlk başlardaki yoğunluğuyla olmasa da çatışma tüm şiddetiyle sürmekteymiş. Bu arada yakınına düşen bir tüfek bombası şarapneliyle Ünal yaralanmış. Neyse ki yarası kaba etleriymiş ve çok ağır da değilmiş.

Geçen zaman içinde Oral kolundan, Bektaş da dizinden yara almış. Tampon yapıp kanamayı azaltmayı başarır ve çatışmaya devam etmişler.

Hıdır'ın tam olarak ne zaman ve nasıl vurulduğunun ayırında olmamışlar. Ayırında oldukları şey, Hıdır'ın epeyden sesinin solğunun çıkmadığıymış. Bir-iki seslenmişler ancak Hıdır'dan yanıt gelmezmiş. Vurulup düştüğüne hükmetmişler. Yürekları sıkışmış, öfkeyle çökmüşler tetiklere.

Karanlık çökünceye kadar o küçücük, avuç içi kadar mevzilerde adeta birer deve dönüşmüşler. Korku salmışlar hasımlarını yüreklerine. Düşman güçleri onca üstün vuruş gücüne rağmen cesaret edip varamamış Partizanların üzerlerine.

Hava epeyce kararmış artık, 'ayrılmanın vaktidir' demişler. Hıdır'ın mevzisine sokulup vedalaşmışlar yıldızlaşan Partizanla. Silahını da alıp hızla çember dışına çıkmışlar.

Ana birlik çatışma haberini radyodan almış. Hemen o akşam harekete geçip çatışmanın yaşandığı alana varmışlar. Köylülerden teferuatlara ilişkin bilgiler toplamışlar: Kasap Ali ayrı düşmüş, üç kişi ise yaralıymış.

Ertesi gün konaklama yerindeyken nöbetçinin dürbününe Kasap Ali'nin görüntüsü girer. Çok uzakta değilmiş zatden. Hem iki-üç kişi gönderip almışlar Kasap Ali'yi. Yaralılara ise o gün ulaşmaları mümkün olmamış.

Fazla uzaklaşmış olamayacakları ve civar köylerin sağlam yerler olmasından hareketle, yardım alabileceklerini tahmin ettikleri köylere ekipler çıkarıp izlerini bulmayı denemişler.

Neticede yaralı yoldaşların sığındığı köyü öğrenirler. Gidip teslim alırlar. Bu arada köylüler kendi imkânlarıyla yaraları tedavi etmeye çalışmış. Yoldaşları korunaklı bir araziye taşımış ve kendilerine erzak temin etmişler.

Yer uygun, kitle sağlam. Yaralıları acilen nakletmeleri gerekmiyormuş. Dr. Meral'in yanına küçük bir birlik bırakıp, yaralıların bakımının orda görülmesine karar vermiş.

Dr. Meral'in yaratıcı yeteneği ve usta hekimliği sayesinde yaralılar hızla iyileşmeye başlar. Ancak henüz tam iyileşmemiş olduklarından, harekete geçmekte acele etmeyip bir süre daha orda kalmaya karar vermişler.

Bu arada düşman bir şekilde istihbarat almış olmalı ki yoldaşların bulunduğu ormanlık alana karadan ve havadan operasyon çekmiş. Yoğun havan atışlarıyla yoldaşların bulunduğu yerler bombalanmaya başlanmış.

Partizanlar ilk elden yaralı yoldaşlarını nispeten daha korunaklı yerlere taşır ve kendileri de kazdıkları küçük siperlere girerek beklemeye başlarlar. O koşullarda yapılabilecek pek fazla bir şey de yokmuş zaten.

Düşman güçleri havan ve tüfek bombalarıyla, makinelilerle ormanı bir nevi atış poligonuna çevirmişse de, ama yine de ormana girme cesareti gösterememiş.

Düşman yanlarına kadar sokulup görünür hedef olmadıkça, karşılık vermeme taktiğine içindedir. Akşam karanlığına kadar böyle sessizce beklemiş ve karanlık çökünce de, yaralılarını alıp, daha uygun bir mevziye çekilirler. Gerçi hâlâ operasyon alanındaymışlar ama yine de daha korunaklı ve "*hedef alan*" dışındaymışlar.

Bu ormanlar ünlüdür. Defalarca kez Partizancıların ve hevallerin direnişine, cesaret ve yaratıcılıklarına, düşmanın cesaretini kıran gözüpekliklerine tanıklık etmişlerdir.

Düşman, bu ormanlara girmenin hiç de kolay olmayacağını yaşayageldiği pratiklerle tecrübe etmiştir. Bunu bilmektedir. Bunu en çok da DABK'çuların bir korucu köyü olan İncixa'ya yaptığı baskının ardından çekildiği bu ormanlarda gün boyu sürdürdüğü direnişten bilir.

Bu direnişte adeta efsaneleşen bir gerilla vardır ki onu anmadan geçmek olmaz. Bu, gün boyu tuttuğu mevziden sökülemeyen, makineli tüfeğiyle düşmanı oyalayıp yoldaşlarının çekilmesini sağlayan Partizan Ovacık-Mercanlı Gırso (iri-büyük) lakaplı Ali Ekber Yıldız'dır. Gırso orda gerçekten de destanımsı bir direnişle düşmana adım attırmaz. Sabahın köründe başlayan çatışma akşama kadar sürer. Ali Ekber mermileri bitene kadar mevzisinden çıkmaz. Düşman bu yiğit insanı sağ ele geçirir. Gün boyu süren çatışmanın da hıncını almak istercesine vahşi bir kudurganlıkla Gırso'yu işkenceyle oracıkta katlederler.

Katleder ama gerillanın üstlendiği ormana öyle kolayca girilemeyeceğini, girmeye çalışmanın neye malolacağını dersini de bir güzel alıp ezberlemiş olur. Ve bu acizliğin bir ifadesi olarak da girme riskini göze alamadıkları ormanları ateşe verip yakar oldular.

Ana birlik Hıdır Doğan yoldaşın katledilmiş olmasına misilleme olarak önce Amutka karakoluna roketatarlı bir saldırı düzenler. Ardından da Çemişgezek ilçe merkezinde devlet kuruluşlarına yönelik bir taciz eylemi gerçekleştirir.

Daha sonraları ise Ovacık-Dersim karayolu üzerindeki Beşevler civarında kamp kurmuş olan özel timlere karşı bir baskın eylemi gerçekleştirilir. Düşmanın beş-altı kaybı olduğu söylenir.

Ardından Cüneyt Kahraman komutasındaki güçlerimiz Ovacık-Cevizlidere karakoluna saldırır. Oradan Hozat'a geçip Dereköy'de bir askeri konvoyu pusu atarlar. İki cemsenin safdışı bırakıldığı bu eylemde söylendiğine göre düşman on savaçısını yitirmişti.

Aynı günlerde Şerif'in sorumluluğundaki güçlerimiz de, Güneye gidemeyen Mazlumgille birleşip Pülümür-Dersim karayolunda bir özel tim panzerine roketatarlı saldırı eylemi gerçekleştirirler. Birkaç gün sonra da artarda Kırmızıköprü Yatılı Bölge Okulu'na yerleşmiş askeri güce ve Pülümür ilçe merkezinde polis ve asker binalarına saldırırlar.

Güney birliğimiz konakladıkları araziye çıkan düşman gücüne pusu atar. Düşmanın bu pusuda 4-5 kaybının olduğu söylenir.

Bu arada Hozat'taki güçlerimiz Kozkozluca ve Sırtıkan karakollarına yönelik taciz eylemleri gerçekleştirirler.

Mazlumgil keza Mazgirt kırsalında bir pusu eylemi daha gerçekleştirir.

Zeynel'in sorumluluğunda olan Cem komutasındaki güçlerimiz ise, Birlik komisyonu ve yönetici organlarca önümüze konmuş olan merkezi görevleri yerine getirmenin uğraşı içindeydi.

Gödere'ye kurmuştuk geçici kampımızı. Bir nevi üs alanımızdı. Faaliyetleri buradan yönetip koordine ediyorduk.

Bu tarz bir faaliyet haliyle önemli oranda yerleşik olmayı gerektiriyordu. Böyle olunca da gerillanın yiyecek ihtiyacının karşılanabilmesi için kamp yerine erzak almak gerekiyordu. Tedariği ve aktarımı ayrıca uğraş ve örgütlülük gerektiren ekstradan bir işti.

Gerillaya posta posta yeni katılımlar oluyordu. Bunların asgari bir eğitimden geçirildikten sonra gerilla birliklerine dağıtılmalarını öngörüydük.

Keza doğrudan kamp yerinden çeşitli özel görevlere gönderilecek ekipler oluyordu. Haliyle bunların erzağının da kamptan karşılanması gerekirdi.

Karadeniz'e gönderilecek birliği ve keza diğer birliklere aktarılabilecek yoldaşları da kampta barındırmak durumundaydık vs. vs.

İşte bütün bunlardan ötürü günlük ekmeğimizi ve iki öğün yemeğimizi kampta karşılamamız zorunlu bir gereklilik oluyordu. Kahvaltılık malzeme stoku, çay-sigara stoku, kapkacak vs. vs. olması gerekiyordu.

İlk bir hafta on gün kadar bir süre işte bu türden "altyapı"sal hazırlıklarla uğraştık. Sonra da büyük gölün yanı başına kampımızı kurduk. Cevzliğe yakındık ve ayrıca çevrede küçük ağaç kümecikleri de bulunuyordu. Yani yakacak sıkıntısı çekmezdik. Bu yönüyle avantajlı bir yerdi. Keza bahar ile birlikte farklı zaman aralıklarıyla ama adeta ardı sıra yetişip olgunlaşan bir yığın farklı pancar ve sebze türleri yönüyle de zengince bir bahçe gibiydi.

Silah ve insan aktarımı için önceki yıldan örgütlemiş olduğumuz hat ve keza yaz ayları boyunca şenlenecek olan yaylalardaki kitlelere kolayca ulaşmak bakımından da kamp bölgemiz isabetli bir tercihti.

Yeni aktarılan ve keza geçen güzden katılan ve ama koşullardan ötürü eğitimden geçirilememiş yoldaşlara askeri eğitimi Volkan'ın desteğiyle ben veriyordum. Sıkı bir bedeni eğitimden geçiriyorduk. Arazi son derece elverişliydi. Dağ-bayır, dere-tepe koşturuyor, tırmandırıyor, iniş indiriyor, atlatıyor, süründürüyor ve göle sokup yüzdürüyorduk. Keza silahların kullanılmasını, bakımını vs. öğretiyorduk. Gerilla yaşamında uyulması gereken kuralları öğretiyor ve tatbikatlı olarak yürüyüş, pusu, baskın, sızma, saldırı ve geri çekilme-kademe oluşturma, mevzi alma, mevzi değiştirme, bomba atma ve bombadan korunma gibi birçok hususta eğitimler veriyorduk. Yoldaşları hem silah sesine alıştırmak ve hem de atış becerileri edinmeleri için pratik talimler yaptırıyorduk. Nişan ve atış talimlerini komutanlarımızdan Cem yoldaş yaptırıyordu.

Bir seferinde ise 9 mm'lik mermi çekirdeği sert zeminden sekip, o esnada orada sürünmekte olan (Volkan ile evli olan) Şafak yoldaşın topuğuna saplanmıştı. Neyse ki ete az girmişti, elle tutup çıkarmıştı Şafak yoldaş. Ufak bir tampon ve sargıyla halledilen küçük bir yaraydı. Ama neticede bir eğitim kazasıydı. Tabii daha titiz olmamız konusunda uyarıcı oldu.

Yeni düzenlemede bize bırakılan yoldaşlar arasında, hatırımda kaldığı kadarıyla kadın gerillalardan Nuray, İsyan (Özlem Sürgeç), Nurcan (Cem ile evliydi), Dilan (Suzan Baran), Şafak, Eylem (Yıldız Ayriç) vardı. Erkek gerillalardan Cem (Ali Rıza Sabur), Rıza (Ahmet Laço), Mehmet Zeki (Ahmet Kargan), Volkan, Savaş (Ökkeş Karaoğlu), Orhan (Murat Şaşkal), Taylan (Cevdet Gündemir), Yaşar (Ali Ayata), Heydo (Erdal Aslan) ve yeni gelen ilk postadan Kadir (İsmet Pınar), Mahmut (Erdal Sariaslan), İsmail (Bekir Kürşat Onay), İbo (Hüseyin Çevik) ve Mete (İmam Cem İştmez) vardı.

Geçen kışı Pülümür'deki taş kovuğunda birlikte geçiren Dilan ile Taylan birbirlerine sevdalanmışlarmış. Karadeniz yollarına düşmeden kendilerini evlendirmemizi istediler.

Taylan Giresunlu bir Karadeniz uşağıydı. Üniversiteli bir delikanlıydı. '90 baharında gelmiş, her yönüyle rüştünü ispatlamış bir yoldaştı. Seviliyor ve saygı görüyordu.

Dilan genç bir kızımız. Nazimiyeli bir Kürt kızı. “Gerilla” olarak daha çok yeni; geçen yaz katılmış. Ama azmi, kararlılığı ve içten bir inancı var. Pırıl pırıl bir insan güzeli.

Biraz mizansenli bir ele alışıla “Kız tarafı”nı ben, “erkek tarafı”nı Orhan temsil edecek. Kız tarafı olarak oldukça katıyım: Yolu yok “*geleksenel bir evlilik töreni*” yapılacak. Adabınca gelip kızımızı isteyecekler! Tabii el mecbur, gelip istediler. Ama elbette “*Allahın emri...*” diye başlayan malum ritüelle değilde, Orhan kitabına uyduran bir söylem çekerek istedi... İstediklerine göre benim de mecburen bir yanıt vermem gerekiyor. Kızımıza sordum usulen, “*Kızım bu delikanlıyı alayım mı sana, istiyor musun?*” dedim. Utandı, başını önüne eğip, zar-zor duyulabilen bir sesle; “*İstiyorum*” dedi. Sonra Taylan’a döndüm, “*Delikanlı anlaşılan sen bizim kıza gönlünü fena kaptırmışsın. Peki, kızımızı mutlu edeceğinden emin misin? Bak ama şayet kızımızı üzecek, onu kırıp incitecek en ufak bir yanlışın olursa, benden çekeceğin var, haberin olsun. Şimdi söyle bakalım buna rağmen evlenmekte kararlı mısın?*” dedim. İçten bir samimiyetle Dilan ile birbirlerini çok sevdiklerini, onu asla üzmeyeceğini, saygıda kusur etmeyeceğini ifade edince, “*İyi o halde, ben de evlenmenizde herhangi bir engelin bulunmadığını ilan ediyorum. Mutlu olun*” dedim ve böylece “*isteme merasimi*”ni tamamladık.

O akşam mütevazı küçük bir şenlik düzenleyip yoldaşlarımızın düğününü yaptık. Hoş, güzel anlara ve anılara vesile oldu.

Tabii bir ‘baba’ olarak da görev ve sorumluluklarım henüz bitmiş olmuyordu. Tamam, Taylan ne de olsa ataerkil toplumsal değerlerin avantajlarına sahip bir “*erkek adam*” idi. Şehirliydi, üniversiteliydi. Yaşı itibariyle de karşı cinsle arkadaşlık ilişkileri ve seks deneyimi edinme avantajına pekâlâ sahip biriydi.

Ama ya Dilan? Kuvvetle olasılık ki onun bu yönlü hiçbir şansı olmamıştı. Daha çok genç bir köylü kızıydı. Denebilir ki dünyaya gözlerini gerilla ortamında açmıştır. Yaşam ortamı ve koşulları itibariyle karşı cinsle yakın bir arkadaşlık ilişkisi yaşama şansı olmamıştır. Haliyle dışı olarak kendisini de, erkeği de pek biliyor sayılmaz. İşte böylesine toy biri olarak evleniyordu. Karşı cinsle yaşayacağı her şey onun için esasen bir bilinmezdir. Kaygı ve korkuları dahi olabilir. Dolayısıyla yardıma, ön bilgiye ve moral desteğe ihtiyacı olacaktır. Köylüler bunu gözeterek kadına da erkeğe de yardımcı olacak arkadaşlar ayarlarlar. Böylece kadın ve erkek ilk cinsel ilişkiye, ön bilgi babında hazırlanmış olur. Tabii bu ön bilgilerin ne kadar sağlıklı ve doğru temelde yapılacağı ayrı bir mevzu.

Madem bir “*yoldaş baba*” olarak “*kız tarafı*” sorumluluğu üstlenmiştim, o halde bu durumu gözetmekte bana düşerdi. Elbette deneyim sahibi bir kadın yoldaşa da bunu yaptırabilirdim, ama bunu bir “*baba*” olarak ben yapmalıydım. Kızlarımızın kadına dair dünya kadar “*ayıp*” saydıkları önyargıları, değerleri vardı ve ben bunları kırmanın bir yolu olarak da onları açık ve yüksek sesle dile getirerek “*ayıp*” algısını hükümsüz kılmayı tercih ediyordum. İşte bu yüzden yoldaşlar artık beni az çok biliyorlardı. Kadına dair “*ayıp*” addedilen hiçbir şeyin benim nazarımda hükmü yoktu. Bu zamanla yoldaşlarda, kendilerine olan saygınlığını ve özgüvenini kazanma şeklinde küçük gelişmelere yol açıyor ve artık daha bir rahat davranıyorlardı. En azından istem ve sorunları olduğunda bunu bana rahatlıkla ifade edebiliyorlardı... Velhasıl Dilan ile kendim konuşmalı ve onu psikolojik olarak hazırlamayı doğrudan kendim yapmalıydım.

Yaptım da. Ona evlilik ve cinsel ilişki konusunda ön bilgilendirmeler yaptım. Daha çok da kadın olarak toplumsal değer yargılarının kadını düşürdüğü pasif-edilgen durumları, kendi bedenine yabancılaştırılmasını, ondan utanmasının, zevk almamasının salık verildiği, erkeğe tabii onun zevkinin hizmetçisi olma gibi yargı ve önkabullerin bizim değerlerimiz arasında yerinin olmadığını anlatmaya çalıştım. Hayatın her alan ve kesitinde kadın ile erkeğin eşit haklara sahip özgür iki birey olarak yaşamı paylaşmaları gerektiğini, bundan asla taviz vermemesi gerektiğini, cinsel ilişkide de erkeğin üstün taraf olmadığını, olmayacağını, aslında her şeyin kendi doğallığı içinde dengeli bir ilişki karakterinde olduğunu ifade ettim.

Tabii sevgili Dilan ilk başlarda doğallığıyla sıkıldı ve basbayağısından utandıysa da, ama konuşma atmosferi içinde bilinç duyguya baskın geldikçe, özgüveni boyvermeye başladı ve böylece önemli oranda rahatladı ve sözlerimi ilgiyle dinlemeye koyuldu. Sohbetimizi noktalamızda ise duyarlılığımdan ötürü teşekkür etti. Ben de onu sıkıca kucaklayıp mutluluk dileklerimi tekrarladım.

Sonra onu Nuraygilin yanına bırakıp Taylan'ı aldım yanıma. Biraz da onunla sohbet ederek “*düğün merasimi*”ni böylece tamamına erdirmiş olduk.

Dilan ile aynı dönem Dersim merkezden gerillaya katılan liseli kızlardan İsyân ile Eylem (Özlem Sürgeç ile Yıldız Ayırıcı) adeta yapışık ikizler gidiydiler. Ne çok bağılydılar birbirlerine ve ne çok seviyorlardı birbirlerini; doğrusu ender rastlanır bir ikiliydiler.

Eylem boylu-poslu, İsyân ise ufak tefek bir erkek çocuğu görünümündeydi. Ama o haline rağmen de lise kız basketbol takımının kaptanıymış. Ele avuca sığmaz türünden son derece hareketli, bıcı bıcı bir şeydi.

Mayıs ayı ortalarında ilk karşılaştığımızda, İsyân nedense bana karşı biraz çekingen davranmıştı. Sanırım aradaki yaş farkı ve “*sorumlu yoldaş*”lardan biri olmanın yarattığı- getirdiği bir “*resmiyet*” ve “*mesafeli olma*” hali bunda belirleyici olmuştu. Ama bu durum öyle uzun boylu sürmedi çabucak senli-benli olup kaynaşıverdik.

Göldre kampına geçtikten sonra bir gün gelip “*Yoldaş saçlarım uzamış. Bakımı zor oluyor. Rica etsem biraz kısaltabilir misin?*” dedi. “*Neden olmasın*” demem üzerine de tarağı makası kapıp geldi.

Kestim kesmesine de galiba biraz da muzipliğine olsa gerek ki adeta alabrosvari kısa bir kesim olmuştu. Zaten ufak-tefek erkek çocuğu görünümünde olan İsyân yoldaş bu tıraşla iyice erkek görünümü kazandı. Gören “*Bu erkek güzeli de kim?*”, “*Bu erkek yoldaş yeni mi katıldı?*”, “*İsyân, kız erkeklere benzedin*” gibisinden takılınca, İsyancığım da yeni halini görmenin heyecanı ve merakıyla aynaya bakmaya koştu. Kızıp küsecek diye beklerken o ve Eylem katıla katıla gülmeğe başladılar. Neyse, gülme seansları bitince tekrardan yanıma geldi. Hali komikti, “*Zeynel yoldaş sen beni erkeklere benzetmişsin. Bari senin oğlun olayım da tam olsun*” dedi. Nerden icap ettiyse artık. Nure de hemen destek çıktı. Güzel fikirdi doğrusu. “*Tamam, bundan böyle sen benim oğlumsun*” dedim. Ve o an itibariyle İsyân ile “*baba-oğul*” olduk.

Şakacıktan falan değildi onun beni baba olarak bellemesi. Ciddi ciddi bir 'baba' gibi benimsedi: Öyle ki sadece resmiyet gerektiren durumlarda “Zeynel yoldaş” derdi, bunun dışındaki genel hitabı “ba-ba”ydı.

'92 yaz başlarında bir araya gelmiş ve kısa aralıklı ayrılıklar dışında İsyân hep benim de içinde bulunduğum birlikler de oldu. Bu birlikteliğimiz, ölüm onu bizden alıp götürünceye dek iki yıl boyunca devam etti.

Birçok yoldaşımız gibi İsyân yoldaş da gerillaya daha çok gençken, liseli bir genç olarak katılmıştı. Daha önce de değindiğim gibi Yıldız Ayırıcı ile “yapışık kardeşler” gibi, birbirlerine çok düşküydüler. Yıldız İsyân için arkadaşlıktan öte bir değerdi. “Birbirlerine tutkuyla bağlıydılar” dersem, asla abartmış olmam.

O yaz yaptığımız düzenlemede, geçici bir görevle Yıldız yoldaşı başka bir ekipte görevlendirdiğimizde İsyân adeta bize küstü. Bir nevi bunalım takıldı. Sonraki dönemde yaptığımız bir sohbette, “Sen özel olarak gelip de benimle ilgilenip ikna etmemiş olsaydın, ben kaçıp Yıldız'ın birliğine gitmeyi kuruyordum” demişti...

Yıldız'ın vurulduğunu öğrendiğinde ise resmen dünyası karardı. Mecalini yitirmiş, yaşam gücü ve isteği adeta minimize olmuştu. Ve onu bu durumdan çekip almak, kendisini toparlamasını sağlamak hiç de kolay olmamıştı. Ve sanırım benimle kurduğu o özel bağ, bu zorlu süreçte tutunduğu en önemli dallardan biri olmuştu.

Şunu demeye çalışıyorum, yaşı henüz çok genç kimi yoldaşlar işte böylesi koşullar içerisinde büyüyüp pişiyorlardı. Yani aslında bir nevi, kendilerinden biraz daha büyük yoldaşlarının ellerinde büyüyorlardı. Kimine abi, abla, kimine anne, baba rol ve sorumluluğu düşüyordu, dersem sanırım yanlış olmaz.

İsyân'ın bir de Eylem isimli bir ikizi vardı. Aralarında hepi topu birkaç dakikalık bir fark varmış. Ama İsyân bu süre avantajını kullanarak Eylem'e ablalık taslamaktan geri durmuyordu, “Abla benim” diyordu.

Ayarlayıp bir-iki kez görüşmelerini sağlamıştık. Farklı tatta bir sevinç ve mutluluk yaşarlardı. Kopup giderlerdi, aldırmaçları gerilla ortamında bulduklarına. Şenşakrak çocuklaşıverirlerdi. O anlar bizler için de neşe kaynağı olurdu.

Bir seferinde Vartinik taraflarında, Yıldız Çiçek yoldaşın köyünde buluşturmıştık. Yanında kendi yaşlarında bir kız arkadaşını da getirmişti. Bir araya gelen bu üç kafadar kısa sürede bizden kopup kendi âlemlerine daldılar. Hayret ederdiniz, onlar adeta zamanı İsyân açısından geri sarıp, ayrıldıkları âna dönüyor ve süreci oradan yaşayarak

aradaki kopukluğu telafi etmeye çalışıyor gibiydiler. Oysa artık her biri kocaman yetişkin genç kızlardı. Ama onların umurunda değildi bu. Envai çeşit oyunlar oynuyor, taktikler yapıyor, numaralar çekiyorlardı. Bir ara Eylem tutturdu “*haydi ölü kurbağa taklidi yapalım*” diye. Öbür ikisi de dünden razıymış gibi “*haydi*” deyip, kollar bacaklar olabildiğince yanlara açık vaziyette yere yüzüstü kapaklanıverdiler. Biraz öylece bekleyip, kendilerince “*ölü kurbağa*” taklidi yaptıktan sonra, bizlerin şaşakalmış hallerimize aldırmaksızın kalkıp katıla katıla gülmeye başladılar. Hayır, bir anlasak gülme mevzularını, biz de eşlik edeceğiz de, ama ölmüş bir kurbağanın o halinde gülünecek nasıl bir yön bulunuyor, onu keşfedemiyorduk... Meğerse kendileri de zaten ona gülmüyorlarmış. Yaptıkları bu çılgın hareketin çevredekiler de yarattığı şaşkınlık hallerine gülüyorlarmış.

İsyan’ın benden saklısı-gizlisi yok gibiydi. Birçok şeyini paylaşır ve bazı şeyleri de bıktırırçasına tekrar tekrar anlattığı olurdu... Babasından yana hiç rahat değildi. Yüreği yaralıydı, acı çekiyordu. Ondan bahsederken hırçınımı bir kızgınlık gösterirdi. Sevmediği kesindi. Anlattığına göre aile fertlerine karşı sorumsuz-despotik biriymiş. Kendilerine ama özellikle annelerine sıklıkla şiddet uygulamış. İşte bu yüzden ona karşı hiç hoşgörüsü yoktu. Onca zaman geçtiği halde, sonraki dönemde de yumuşadığına da tanık olmadım.

Kim bilir belki de bana o kadar çok bağlanmasının ve benimsemesinin bir nedeni de buydu. Yaşayamadığı ve özlemine duyduğu baba sevgi ve şefkatini belki de bu şekilde dindirmeye, içindeki boşluğu bir nebze de olsa doldurmaya çalışıyordu. Bilmiyorum, belki de gerçekten böylesi bir yanı da vardı.

Annesi onun için çok değerliydi. Her özel sohbetimizin bir yerlerinde anası mutlaka olurdu. İkizine ve küçük erkek kardeşine son derece düşküdü. Onları sevgi ve özlemlerle anar, anlatırdı... Hele ki ilk dönemler. Konu komşu herkesi anlatırdı. Bunu öyle çok yapmıştı ki ben artık o konu komşuları vs.yi çok iyi tanıyan biri haline gelmiştim. Bazen o lafı açar açmaz ben alıp tamamlardım. Kızardı, “*dur hele Zeynel yoldaş*” diyerek sohbetine limon sıkmamı sevecenlikle engellemeye, kendisini dinlememi sağlamaya çalışırdı. Çok çok sonraları artık beni bıktırdığını idrak etmiş olmalı ki konu komşu sohbetini yavaş yavaş terk etti. Bu biraz da yeni ortamına geçiş sürecinin İsyan’daki özgün biçimiydi. Yeniye adapte oldukça geçmişteki kimi şeyler de artık yavaş yavaş hükmünü yitirmeye başlıyordu.

Canım yoldaşım, baklavayı ne de çok severdi. Şayet ilçe merkezine yakınsak veya erzak aldırma için birilerini merkeze göndereceksek ve bunlara ilaveten, gözlerime bakıp ters hallerde olmadığımı

hükmetmişse, usulcacık sokulur; “*Babaaa, baklavamı aldıracağını?*” derdi. Anlardım ki benim afacan kendisinin ve diğer tatlıcıların sözcüsü olarak baklava istiyor. . . Her seferinde olmasa da ama çoğunlukla onları yüzgeri çevirmez, baklava siparişlerini verirdik. Ve tabii payıma düşenin çoğunu da yine bir şekilde ona yedirirdim. Nezaketen, “*Sen yeseysin*” derdiyse, ama bu paylaşımım çok da hoşuna giderdi.

İsyan yoldaş basketbolcuysa da, aynı zamanda çok da güzel futbol oynardı. 1992-1993 kışında kaldığımız üslenim alanımızda yoldaşlar takım oluşturup maç yaparlardı. İsyan mutlaka o takımlardan birinin as elemanlarından biri olurdu. “*Futbolcuyum*” diye caka atan erkek yoldaşların çoğunun “*başının belası*” olurdu. Ufak tefek kıvrak bedeniyle müthiş çalım atardı. Çalımladıklarının şaşkınlıklarına da gülerdi.

O kış barınağımız bombalanıp da uzun zorlu bir yolculukla koca dağ aşılıp, diğer barınağa giderken ayaklarında donma belirtileri başgösteren üç yoldaştan biriydi. Ama her üç yoldaş da son derece iradeli davranmasını bilmiş ve asla sızlanmamış ve grubu engelleyici, yavaşlatıcı bir tutum içine girmemişti. Durumunu sorduğumda İsyan bir ara kaygıyla yüzüme bakmış ve ama benim “*korkma, sık dişini barınağa varmak üzereyiz*” demem ona yeterli gelmiş ve kuşandığı özgüveniyle yolu adımlamaya devam etmişti.

Elbette yaşadığımız süreç hep böyle güzel rahat ve gönül hoşluğu içinde geçmedi. 1993-1994 kışı ve 94 baharın ilk aylarında yaşatılanlar İsyan için de kelimenin tam anlamıyla resmen kâbustu.

1993 sonbaharında kontra Nihat tarafından kurulmuş olan karşı-devrimci darbe tezgâhının baş piyonlarından Ali Haydar (Kemâl Kutan), rezilce bir ikiyüzlülükle ve pratik tutumuyla, adeta bir kontra elemanıymışçasına bize karşı akıl almaz alçaklıklar sergiledi.

İşte “*halktan biri dahi değilsin*” diyerek beni silahsızlandırmaya çalıştıkları ve silah çekmeye yeltendiği o günlerde İsyan perperişan hallerde yanıma sokulur, yapılanlara isyan eder ve bazen de gölgemde gizlenerek ağlardı. Her sabah farklı farklı kâbuslarla yanıma gelir. Rüyalarında benim parça parça doğrandığımı, uçurumlardan iteklendiğimi, zehirlendiğimi vs. vs. gördüğünü söylerdi. Onu neşelendirip, maneviyatını güçlendirmekte bana ekstradan bir görev oluyordu velhasıl gerçekten de o süreçte tanıştığı ve muhatap kaldığı alçaklıklardan ciddi şekilde çok etkilenmiş ve alenen kâbuslar yaşıyordu.

1992 Şubatında Kayseri Hapishanesi’nden firar eden on kişiden biri olan Erdal Doğan (Fırat) görünüşte İsyan yoldaşa sevdalanmıştı. Ancak İsyan hem bu arkadaşına karşı herhangi bir ilgi duymuyordu ve hem de o süreçte “*kraldan çok kralcı kesilerek*” Ali Haydar’a yalaka-

lık yapanların başında gelenlerden biri olduğundan da kesinlikle tiksinti duyardı. Bunu çokça kereler yüzüne karşı açık açık söylemesine rağmen Fırat yine de İsyân'ın peşinden ayrılmıyor, çeşitli şaklabanlıklar yaparak onu kazanmaya çalışıyordu. Aslında işin bir diğer iğrenç boyutu ise Ali Haydar'ın Fırat'ı bu yönlü kullanmasıydı. Aklınca İsyân'ı benden koparmak için Fırat'ı kullanıyordu. Zeynel hakkında anti-propaganda yapmakla İsyân'ı kazanabileceğine ikna etmiş olmalı ki Fırat'ı, bu sefil arkadaş da hakkımda olmadık hikâyeler uydurarak İsyân'ın gönlünü fethetmeye soyunmuştu.

İsyân gelip olup biteni tiksintiyle anlatıyor sonra da *“Ne aptal bir çocuk, kafası hiç çalışmıyor. Zeynel yoldaşı karalayan, Ali Haydar domuzuna yalalaklık eden birini benim sevebilmemi nasıl bekler anlamıyorum. Bunlar herhalde bizi olup bitenleri görüp anlayamayacak kös ve aptallar sanıyorlar”* der ve kızgınlıkla, tiksintiyle yere tükürdü.

Tabii bu iyi niyetle yola çıkmış ve eskiyi, köhne olanı, eski yöneten-yönetilen ve disiplin ilişkisini, bürokratik, amir-memur hiyerarşisinin insanı robotlaştıran itaat zihniyetini, sorgusuz sualsiz, *“ben bilmez merkez bilir”* şeklindeki apolitik kişilik özelliklerini yıkmak ve yerlerine komünizm düşüncesinin öngördüğü bütün bunların zıddı olan yeni sistemi, yeni ilişki tarzlarını ve dolayısıyla da yeni insanı inşa etme tarihi görevini üstlenmiş devrimci insanların nasıl olup da bütün bu iddialarını bir anda unutup böyle kolayca sefilleşebileceklerine, nasıl olup da yıkmak istediklerine böyle kolayca benzeyip çıktıklarına, nasıl olup da böyle piyonlaşabildiklerine ve âlâsından, *“ben bilmez merkez bilir”* kişilik tiplemesini kutsayan yalaka tipler olup çıktıklarına duyduğu şaşkınlığı gizleyemiyordu: *“Sahi Zeynel yoldaş, nasıl oluyor bu? Sence normal bir durum mudur? Bana normal gelmiyor. Sanki yarımı inşa etmeye soyunan bugünün devrimcilerinin eğitim ve dönüştürülmesi meselesinde esaslı problemler var gibi. Aksi takdirde Ali Haydar'ın böyle kolayca kontravari davranışlar edinmesi, siyasi olarak belli bir yetkinliğe sahip yılların adamı Fazlı'nın ve keza bize göre daha tecrübeli olan Fırat'ın gözü kapalı bir şekilde böyle Ali Haydar'ın yalaka emir erleri olup çıkmaları mümkün olabilir mi?”* diyordu, gözlerini iri iri açarak.

Kuşku yok ki isyan bu soruları sormakta ve vardığı sonuçta hiç de haksız ve isabetsiz değildi. Haklı olduğunu söyleyerek, kendimce çıkarabildiğim sonuçları onunla paylaşıp kafasını açmaya, bilimsel düşünüş tarzı edinerek sorunları ele alıp yanıtlar ve çözümler üretbilmesine yardımcı olabilecek perspektifler sunmaya çalışırdım. Yüzü aydınlanır, gözlerinin içi güler ve doğru yolda olmanın, haklı ve şekilsel disiplininin değil de, sınıf mücadelesi yasalarının gereğince olan

meşru zeminde duruyor olmanın özgüveniyle elini cebine koyup ıslık çalarak çeker giderdi.

Sonraki gelişmeler bu iyi niyetli insanlarımızı Ali Haydar'ın yönlendirdiği, artık üstü örtülemeyecek bir açıklıkla ortaya çıktı da.

Mart ayları falandı. Meyvanlı gabanında düşman saldırısına uğradığımız o günün sabahında, gerilla birliği kalkmış, kahvaltıya hazırlanıyordu. Yoldaşlar öbek öbek dereye gidip elini yüzünü yıkayıp dönüyorlardı. Dönüş yolunda Fırat, İsyân'ın yolunu kesip “*Sana son uyarımız, Zeynel'den kopmazsan onunla adını aşk dedikodusuna karıştırıp seni rezil ederiz*” demiş. Ali Haydar da az ilerilerinde dikilmiş pis pis sırtıyormuş.

İsyân beti benzi solmuş bir şekilde çıkıp geldi. “*Ne oldu, ne bu halin, Gulyabani mi gördün?*” diye sormam üzerine “*Yok bir şey, ben üstesinden gelirim*” diyerek geçiştirmeye çalıştıysa da, Halil Çakıroğlu ve Nuray'ın ısrarıyla olup biteni bir solukta anlatıverdi.

O an resmen nevrim döndü, kulaklarımdan uğultular oluştu. Haydi bana ve Nure'ye yaptığınız adilliklere bir dereceye kadar bir anlam vermeye çalışalım da, peki bu da neyin nesiydi? İnsan nasıl bu kadar alçaklaşabilir? Ali Haydar MK üyesi de olmuş bir kadroydu. Fırat Partili bir insandı. Nasıl bağdaştırabilirler bunca şeyi? Bunu anlamak, anlatabilmek gerçekten de zor.

O hırsla soluğu Ali Haydar'ın yanında aldım. Ağzımı doldurup suratının ortasına tükürdüm. Hayretler içinde kaldım, adamın ar damarı mı çatlamıştı neydi, pişkin pişkin sırtmaya devam ediyordu. “*Lanet olsun sana*” deyip diğer rezilin yanına gittim. Beklemiyor olmalı ki beni görünce hafiften panikler gibi oldu. “*Bak Fırat*” dedim, “*bu sana ilk ve son uyarıdır. Şayet bir daha benimle değil de beni seven insanlarla uğraşırsan, alçaklıklar yapmaya devam edersen, söz olsun ki seni parçalarım*”.

Hiçbir şey demedi, suçlu suçlu Ali Haydar'a baktı. Belliydi zaten bu adiliği onun yönlendirmesiyle yaptığı. Tabii burada daha da düşündürücü olanı, bu kadarını dahi yapabilmeyi içine sindirebilmiş olmasıydı aslında.

İsyân bu son darbeyi kolay hazmedemedi. Etkisinden çıkması hiç kolay olmadı... Ve bu alçaklıkları hiç mi hiç affedemedi. Söz Ali Haydar'dan açıldığında İsyân'ın suratı hemen gölgeleniverdi ve bariz bir tiksinti duygusu oluşurdu... Hangimizde oluşmazdı ki. (Bakın, aradan bunca yıl geçmiş olmasına rağmen şu satırları yazarken bile Ali Haydar, Fırat ve Fazlı aklıma geldikçe tiksinti duyuyorum. Geçenlerde Mazlum İmralı'dan gönderdiği mektupta, Fazlı'nın 1993-1994 kışında yaşananlardan dolayı büyük bir üzüntü duyduğunu “*Zeynel'e karşı*

büyük haksızlıklar yaptık” dediğini ve özeleştirel yaklaştığını dile getirmişti. Fazlı’nın neyi nasıl ele aldığını, neyin nasıl bir özeleştirisini yaptığını bilmiyorum. Ama özgül sorun ve süreç hakkında öyle yarım ağızlı “Yanlış yaptık”, “haksızlık yaptık”vari, işin esasen biçimsel ve kaba uygulama örneklerine ilişkin özeleştirelilerin çok fazla bir anlam ve önemi olduğunu düşünmüyorum. Aslanan, kişi olarak Zeynel’e yapılan haksızlığı görmekten daha çok, o duruma nasıl düşüldüğünü ve düşülen durumun ne olduğu ve ne anlama geldiğinin bilincine varılmasıdır. Özeleştireli bunu içermiyorsa, Fazlı ya da bir başkasına da kazandırdığı pek bir şey yoktur demektir. Aynı şeyler farklı koşullarda farklı farklı kişiler tarafından da hatta yine Fazlı’nın kendisi tarafından da yapılmaya devam edecektir. Dolayısıyla da Fazlı’nın özeleştireli verdiğini öğrenmiş olmak beni bir nebze de olsa yatıştırdı diyemiyorum.)

Nisan ayında Hozat tarafına geçtiğimizde Ali Haydar aralarında Halil Çakıroğlu ve İsyân’ın da bulunduğu bir grup yoldaşı da yanına alarak ana birlikten ayrıldı. Tabii ne amaçla nereye gittiklerini bilemedik. Meğerse şefi Laz Nihat ile randevusu varmış. Ve meğerse bu arada darbe de yapıp Partiyi parçalamışlar bile...

Kendilerine karşı çıkan, çıkacak olan herkesten ve tabii özel olarak benden de her şeyi büyük bir titizlikle gizli yürütmeye özen göstermişlerdi.

Laz Nihat’ın başında bulunduğu ekip öylesine şuursuzca bir gözü kapallılıkla kontraya tabi hareket etmekteydi ki, düşünün, düşman operasyonlarının sürmekte olduğu bir arazide başta ben olmak üzere, kendilerinden yana tavır almayacaklarına kanaat getirdikleri bir grup gerillayı silahsızlandırarak öylece araziye terk etmeyi bile göze alabildiler... Neyse ki köylülerin de yardımıyla kısa sürede yoldaşlar gelip bizi buldu da. Silahsız-savunmasız durumumuz uzun sürmedi.

Yoldaşlarla bu koşullardaki buluşmamız tabiatıyla çok farklı oldu. Çok çok farklı bir duygu yoğunluğuydu yaşanan... İsyân yoldaş bizimle buluşmaya gelen grubun en önündeydi. Koşuştururcasına bir tempoyla geliyordu. Belliydi ki çok acelesi vardı. Babasını ve diğer yoldaşları bir an önce kucaklamak ve güvene almak istiyordu.

Sıkıca kucaklaştık. *“Duyduğumuzda öyle çok korktuk ki yoldaş. İnanılır gibi değil. Sizi göz göre göre düşmana yem yapmak istemişler. Bu nasıl bir devrimciliktir Zeynel yoldaş?”* diyordu bir taraftan da.

Evet, ortada izahata muhtaç ve gerçekten de insanın insanlığını ve devrimciliğini sorgulatan bir pratik sergilemişlerdi.

Partiyi bölüp parçaladıysanız ve de insanlar bir şekilde saf tutmak durumundaysa, bu en nihayetinde ideolojik-siyasi boyutlu bir sorundur değil mi? Kim ne adına Partiyi bölmüşüyse bölmüşü, ancak MK

üyesi de olan Lenko, Cem ve Pala İsmail biliyorlardı ki ta 1. OPK'dan beri Zeynel sıkı bir markajla tecride tabi tutulmuş ve Parti içi gelişmeler kendisinden özenle saklandığı gibi, şu 'bölünme' kapsamında olup bitenlerde herhangi bir rolü de bulunmamakta... Öte yandan silahsızlandırılıp ortalığa öylece terk edilen diğer yedi gerillanın durumu ise apayrı bir gerçeklik. Haydi diyelim Zeynel'den umudumuz yok ve o sizin karşı cepheye gördüklerinizin bir kadrosudur, peki ya diğerleri? Partiyi ideolojik-siyasi nedenlerle böldüyseniz ve kendinizin doğruluğuna ve haklılığına, öbür tarafın ise oportünist-revizyonistliğine inanıyorsanız, vardığınız hüküm buysa; peki bu durumda insan nasıl olur da bu yedi gerillayı hiç olmazsa kazanma çabası içinde olmaz? Yani hiç olmazsa bu insanlara gelişmeler özetlenir ve kendilerinden yana tavır belirlemeleri istenir, değil mi? Normal olan, doğru olan davranış budur. Ama amacı tamamen farklı olanların bu normal ve doğru olanı yapma gereği duymayacakları da açık değil midir? Nitekim yapmadılar böyle bir şey. Bizim en azından devrimci veya halktan insanlar, dost güçler, halk saflarında insanlar olma gerçekliğimizi dahi yok sayarak, karşı-devrimci bir tutum ve yaklaşımla bizi silahsızlandırıp operasyon bölgesinde öylece savunmasız bırakıverdiler. Haydi, bir anlığına silahları "*Parti malı*" diye aldıklarını varsayalım, peki bu insanları öyle savunmasız orta yerde bırakmak da neyin nesı oluyor? Mesela niye korumaları altında götürüp arkadaşlarının bulunduğu alana veya daha güvenli yerlere bırakmıyorlar? Bu arkadaşlara bunu dahi yaptırmayan olgu nedir acaba? Halka ve devrimcilere karşı sorumluluk duymamanın komünistler için ilkesel bir sorun olduğunu bilmiyor olabilir mi bu arkadaşlar? Haydi diyelim Laz Nihat kontra olduğu, Ali Haydar ve diğer bir-iki unsur şuursuzlaşmış piyonlar olduğundan ötürü bu ilkeyi bile bile çiğniyor olsun, peki diğerlerinin aklı-yüreği ve sorumluluk bilincine, ilkelere bağlılıklarına ne oldu? "*Disiplin gereği emir demiri keser*" mi diyeceksiniz? Hayır, böyle bir düz mantık, koşulsuz mutlak disiplin anlayışı olamaz, olmamalı da. Şayet "*emir-demir*" denklemindeki "*demir*" bir ilkeyse ve şayet "*emir*" meşruluğunu ilkelere, genel strateji ve üst organlar kararından almıyorsa, o emir o demiri kesemez, kesmemelidir de. İlkesel ve ilkelere göre meşru olanı budur. Ama ne yazık ki kendisine komünist diyenler bu bilinç ve sorumluluktan haylice uzaktılar. Başımızda bulunan Lenko, Cem ve Pala İsmail'e bu gerçeği anlatıp sorumlu davranmalarını istememe rağmen, "*MK kararı, bizi aşar, yapabileceğimiz bir şey yok*" diyebildiler.

Yani lafın özü şu ki, bu yedi gerillaya, bu yedi devrimci insana, bu yedi halktan insana karşı takınılan bu tutumun kendisi bile, yapılanın, yapılmaya çalışılanın aslında ne olduğunu, neye hizmet ettiğini gözler önüne seren çok çok önemli bir "*ayrıntı*"dır.

Ve o sürecin yaşanan bu olguları somutunda bir kez daha acı bir şekilde görmüş olduk ki aslında “MK kararı, bizi aşar, yapabileceğimiz bir şey yok” diyen Lenko, Cem ve Pala İsmail’i çok da fazla ayıplayıp kınamanın pek bir anlam ve gereği yoktu. Çünkü buradaki “kötülük” onlar üzerinden icra olunuyorduydu da, aslında bu “kötülük” o üç yiğit devrimcinin doğrudan kendi eseri değildi. Buradaki bu kötülük, o insanları kötüyü “disiplin” adına yapmaya koşullayan, “örgüt disiplini” adına onlara bunu yapmalarını “disiplin ilkesi” olarak belletip buyuran anlayış ve bu anlayışın oluşturduğu kültürel değerler toplamının bir şaheseriydi.

Evet, aslında o insanlara bu (ve daha benzeri bir yığın) kusuru yaptıran, onları böyle davranmaya koşullayan ana unsur, öğretilen, öğretilегelen ve tabulaştırılan “örgüt disiplini” anlayışımızdaki “kör”, “mutlak” ve “koşulsuz” disiplin olarak vücut bulan kusurlu disiplin anlayışydı.

Hiçbir koşula bağlamaksızın, kayıtsız-koşulsuz bir şekilde, “eleştiri hakkı saklı olmak üzere kişiler ve alt organlar üst organ ve kademelerin karar ve talimatlarını yerine getirmekle yükümlüdür” şeklinde özetlenebilecek bir anlayışla insanlarımızı eğitir ve bunu bir “disiplin ilkesi” olarak bellemelerini sağlarsanız, işte bu durumda o insanlara saklı olan eleştiri haklarını daha sonra kullanmak dışında hiçbir seçenek bırakmamış, insanlarımızı tipik birer “ben bilmez merkez bilir” diyen, bilinçli davranış yetisi elinden esasen alınmış “robot insan”a çevirmiş olursunuz.

Burada mantıksal kurgu şöyle şekillenir: Aslolan, kendini bağlı hissettiğın örgütünün çıkarlarının gözetilmesidir. Örgüt çıkarlarının gözetilmesi örgüt disiplini gereğince davranma iradesinin gösterilmesine ve buyrukların koşulsuzca, eksiksiz bir şekilde yerine getirilmesine bağlıdır.

Görüleceği gibi bu “disiplin anlayışı” mantığı, koşulsuz itaati ve gereğini eksiksiz bir şekilde yerine getirmeyi öngörür. Eleştiri hakkının sonra kullanılmak üzere saklı olması, aslında bazı hallerde pek işlevsel bir karakter taşımaz. İstenmeyen kötü ve ölümcül hataların önüne geçme iradesinin ortaya çıkmasına hizmet etmez. Sadece her şey olup bittikten sonra, “benzeri şeylerin bir daha olmaması” babında, dolaylı bir işlevi söz konusu olabiliyor ancak ki.

Aslında olması gereken bu değil; şudur: Kişi ve alt organlar, üst organ ve kademe karar ve talimatları karşısında işlevsel bir iradeye ve bunu kullanma hakkına sahip kılınmalıdırlar. Kişi ve alt organlar üstten gelen karar ve talimatları önce genel ilkelerimiz kantarına, sonra örgütün kongre (veya konferans) gibi genel irade kararlarına ve son-

ra da tüzük ve genel işleyiş normlarımız kantarına vurmaları, bunlara uygunlukları üzerinden sorgulamaları ve karar ve talimatların yegâne meşruiyetini burada aramalıdır. Bu meşruiyeti olmayan kararlara uyma değil, uymama yükümlülüklerinin bulunduğu bilinciyle hareket etmeyi “örgüt disiplini” olarak bellemelidirler.

Evet, insanlar bu anlayış ve perspektifle yetiştirilmedikçe ve bu kültürel şekilleniş yerleştirilmedikçe, istediğimiz kadar “*bizim disiplin anlayışımız burjuva disiplin anlayışından şöyle farklıdır, böyle güzeldir*” deyip duralım, nihayetinde ortaya, uygulamamayı “*disiplinsizlik*” addedip cezalandıran, “*uygulama seçeneği*” dışında başka hiçbir seçenek bırakmayan “*kör*” ve “*mutlak itaat*”i öngören bir disiplin anlayışı ve pratiği çıkacaktır.

Ve neticede “*araç*” olarak addettiğimiz şeyler kaçınılmaz bir şekilde araç olmaktan çıkıp, kendi başlarına gözetilmesi gereken esaslı amaçlara dönüşeceklerdir. Bu, niyetlerden bağımsız, olgunun kendiliğinden doğuracağı ve de vardıracağı bir sonuçtur.

Her şey bağlı bulunulan grubun, Partinin, devletin vb.nin o esnada ihtiyacını duyduğu şeyler üzerinden değer bulmaya başlar. İnsanlar bilinçlerde yer edinen bu “*kutsal*”lık ve “*meşruiyet*” normlarıncı davranmayı, amaca ve davaya en iyi hizmet olarak algılıyor olacağından, haliyle ideolojik-teorik ilkelerimizin, genel anlayış normlarımızın ve iç işleyiş hukukunun çigdenmiş olduğunu akıllarına dahi getiremeyeceklerdir. Getirseler bile, “*üstün kararını uygulama zorunluluğu*”ndan ötürü buna itiraz etme ve karşı durma meşruiyetine kavuşturulmamış olduklarından işlevli bir şeye dönüştürme iradesi göstereceklerdir. Dolayısıyla da yürürlükte olan resmiyete göre “*Parti disiplini*”ne karşı meşruiyeti bulunmayan “*doğru*”ları hayata geçirme, yanlışların önüne geçme gücü gösterme gerçeklikleri de söz konusu olamayacaktır.

Açıktır ki gerek Lenko ve Cem olsun, gerekse Pala İsmail olsun, bu arkadaşların her biri biz sekiz devrimcinin düşmana yem olacak şekilde arazide öylece terk edilmemizi buyuran kararı doğru bulmuyor ve bunun ilkesel bir yanlış olacağı konusunda netteler. Bunu nerden biliyorum, çünkü itirazlarım karşısında çaresiz ve mahcup oldular. Ama ne var ki yapabildikleri de bunun ötesine varamıyordu.

“*Bu karar ilkelerimize uygun değildir. Hiç kimsenin böyle bir karar alma yetkisi ve bunu uygulatma hakkı olamaz. İlkelerden meşruiyet almayan bu gayri-meşru kararı uygulamayız*” diye itirazda bulunmuşlardı. Üst karar vermiş, onlara da uygulamak düşerdi, mesele bu kadar basit ve açıktı bu anlayış ve mantıkla şekillenenlere göre... Evet, aynen böyleydi, çünkü onlara ilkesel yanlışa ve meşru olmayan

karar ve talimatlara karşı, işlevli karşı çıkma ve ısrarla “doğru”yu hayata geçirme anlayışıyla davranma meşruiyeti, bir disiplin olarak sunulmamış olduğundan, çaresiz bir şekilde, anlayış olarak meşru olmayan ama “*Parti disiplini*”nce verili anda ‘dokunulmazlık’ kazanmış olan yanlış hayata geçirmek zorunda kalıyorlardı.

Elbette üst organ ve kademelerin kararları bağlayıcıdır, elbette talimatlara uyulacaktır ve elbette bu bir disiplin ilkesidir. Bunlarsız örgüt ve örgütlü yaşam olmaz; ama bu karar ve talimatlar yukarıda dile getirdiğimiz unsurlar üzerinden meşruiyete sahip olmaları koşuluyla! Bu koşul aynı zamanda üst organ ve kademelerin keyfiyetçiliğinin de panzehiri olacak bir koşuldur. Ve bu koşul aynı zamanda kolektif iradenin yerini ve önceliğini güvenceye alabilecek bir koşul özelliğindedir de.

“*Disiplin*” anlayışımızı işte bu şekildeki koşullu diyalektiği üzerinden tanımlayıp, hukuksal meşruiyetine de kavuşturup hâkim kılmadıkça; bir nevi geleceğin “*yeni tipte insan*” prototipi de sayılan örgütlü insanlarımız bu bilinç ve sorumlulukla da donatılmadıkça, her şeyin geleceği ve güvencesi, kaçınılmaz olarak Parti ‘iktidarı’nın (yani Parti önderliğinin) veya herhangi bir ‘üst organ’ veya yetkili kişilerin keyfiyetine tabi hale gelmiş olur. Ve birer “*araç*” olarak addedilen şeyler, niyetlerden bağımsız olarak, işte böylesine dizginsiz bir kudretle ve de kendiliğinden bir evrilişle “*amaç*”ın önüne geçer ve onun üzerinde belirleyici bir konum edinir.

İşte kişisel düşüncelerinde kuşkusuz ki bizi halk saflarında ve nihayetinde dost devrimci güçler olarak görüp değerlendirebilecek yetkinlikte olan bu üç değerli devrimci kadro, ancak ne var ki “*üst organ kararı*” adı altında ilkesel bazda bir suça ortak olmak dışında başka hiçbir hukuksal meşruiyet dayanağına sahip değildi. İlkelerin tartışılmaz meşruiyetini baz alarak, dayatılan ilkesel yanlışla uymama “*disiplinsizliği*”ni gösterme bilinç ve sorumluluğuyla donatılmadıkları için de, ortaya haliyle böyle çaresiz ve mahcup hallere düşmüş insan gerçeklikleri çıkar. Aslında ele alanı sorgulandığında görülecektir ki; bu ‘gerçeklik’te, öznenin nesneye yabancılaşmasının güçlü emareleri mayalanır.

“*Bu nasıl iştir Zeynel yoldaş?*” diyen İsyân’a o esnada neyi nasıl izah edebilirdim ki? “*Çok da şaşırılmamak lazım yoldaş. Oluyor bu tür anormallikler işte. Diyoruz ya ‘sınıf mücadelesi aşında en şiddetli biçimiyle Parti içinde yaşanır’ diye. Bu, laf olsun beri gelsin diye söylenmiş öylesine boş bir laf değil ki. Saflarımızda da yanlışla doğru kıyasıya bir mücadele içindedir. Bu özgülde yaşananları yanlışın geçici zaferi sayacaksın. Bir muharebeyi yitirmiş olmak, savaşı yitirmiş*”

olmak anlamına gelmez. Bu her şeyin sonu değildir yani. Doğrunun hâkimiyetini sağlamak ve yanlışı bertaraf etmek için mücadeleyi daha bir kararlılıkla sürdürmek gerekiyor. 'Doğru'nun iktidarı ve yurdu olan parti saflarında yanlış nasıl oluyor da bunca kolayca at oynatabiliyor ve muharebeler kazanma başarısı gösterebiliyor? Üzerinde asıl durulması gereken mevzu budur İsyân yoldaş" demekle yetindim.

Bu yanıtım onu ne kadar tatmin etmişti bilemem, ancak ne var ki o koşullarda ayaküstü bir yanıt bundan daha fazla da olamazdı. İsyân, saf-pürüzsüz bir güvenle, Zeynel yoldaşına inandığını ve onun sözlerini referans aldığını gizlemiyordu. *"Zeynel yoldaş meseleyi böyle yorumluyorsa, demek ki ortada karamsar olmamı gerektirir bir durum yok. İçte ve dışta savaşmaya devam"* diyordu gözlerinde okunan iç sesiyle... (Yoldaşların birbirine inanıp güvenmesi elbette çok güzel ve iyi bir şey. Ancak bu, İsyân'daki gibi ağırlıklı olarak *"saf"* güven şeklindeyse, işte bu iyi değildir. Çünkü *"güven"* olgusu sınıf mücadelesi gerçekliğine aykırı bir şekilde *"mutlak"* ve değişmez olamaz. Sınıf mücadelesi yürütme zeminde olan her şey gibi *"güven"*-*"güvensizlik"* olguları da olgunun tabiatı gereği görecelilik özelliği taşır... Bunun bilincinde olunmazsa hem rahatlıkla hüsrân yaşanır ve hem de gözü kapalı bir şekilde birilerinin dümenine girilmiş olur... Bu yönleriyle İsyân yoldaşı uyarıp eğitmen gerekiyordu.)

1994 Nisanında Partiyi bölüp parçalayan darbe, denebilir ki İsyân'ın kâbuslarını, korku ve kaygılarını da darbeleyip, silip atmıştı. Yeniden toparlanma sürecinin irili-ufaklı tüm görevlerine canla başla katılım sağlıyordu. Bıcır bıcır, tatlı bir telaş ile koşuşturup duruyordu. Huzur içindeydi, ve adeta hiçbir şey ona zor gelmiyor gibiydi. Ayrıca da farklı bir heyecan yaşıyordu, bir kardeş hem de kendi ismiyle anılmasını istediği bir kardeş bekliyordu.

Temmuzun son günleriydi. Yeni görev ve düzenlemelerle *"Temmuz Toplantıları"* dediğimiz süreci nihayet sona erdirmiştik. Batıya gidecek arkadaşları Erzincan tarafından göndermek için bir birlik görevlendirilmişti. İsyân da bu geçici görevi üstlenenler arasındaydı.

Vedalaşma anı gelip çatığında gelip beni ve Nuray'ı sıkı sıkıya kucakladı. Sonra Nuray'ı elinden tutup biraz uzaklaştırdı. Meğerse Nuray'a demiş ki, *"Çocuğunuz kız olursa ona benim adımı verin he mi"*. İsyân'ın bu tavrı Nure'yi allak bullak kızmış kendisine, *"Deli kız, sanki dönüşü olmayan yola gidiyorsun. İki gün sonra dönüp geleceksiniz. Hele sen git gel, merak etme bebek bu arada doğmaz. Onun gelmesine daha çok var. Bunları daha sonra nasılsa bol bol konuşuruz"* demiş. Ama İsyân ısrarla, *"olsun, sen yine de şimdi bana söz ver ki içim rahat olsun"* diye diretmiş. Nuray çaresizce, *"Tamam. Sana söz"*

olsun ki bebeğimizin ismini Özlem İsyân takacağız. Kız da olsa, erkek de olsa bebeğimize senin ismini ve kodunu gerçek ismi olarak vereceğiz” demiş. Bu yanıtı çok sevinip mutlu olmuş. Teşekkür etmiş.

Derken grup yola dizildi, biz de onları yolculamak üzere az gerilerindeydik. İsyân sırasından çıkıp koşar adım Nure'nin yanına geldi. Tüm sevimliliği ve sevecenliğiyle Nure'nin karnındaki bebeği sevdi. Mırıl mırıl ona bir şeyler söyledikten sonra bana yöneldi. Bir şeyler söyleyecek sandım. Ama bir şey demedi sadece bir kez daha sıkıca kucaklamakla yetindi. Ardından da yine koşar adım sırasına döndü.

İsyân'ın bu özenli ısrarlı vedalaşması bende de, Nure'de de (kimbilir belki bebeğimizde de) ağır duygusal bir atmosfer oluşturdu. Nure daha da yoğun yaşıyor gibiydi. Gözleri buğulanmıştı... İsyân'la aralarında geçen o son konuşmayı, grup yol aldıktan sonra anlattı. “*Demek ki Nure'nin gözlerinin buğulanması bundanmış*” dedim içimden.

Gidişlerinin ertesi günü, yani 31 Temmuz'da sabaha karşı kampa dönmek üzere Mercan Dağı eteklerindeki Kılıçkaya'dan (Sürbahan) yola çıkıyor. Köyün üst kısmındaki bağları bahçeleri geçip çıplak ve epeyce yüksek bir sırtın önündeki düzlüğe vardıklarında, grup öncüleri sırtı neredeyse yarılamak üzeredir. Grubun düzlüğü bitirip de yokuşu tırmanmaya başladığı o esnada hemen yanbaşılarına bir havan mermisi düşer. Daha ne olduğunu anlamaya fırsat bulamadan bombalar artarda patlamaya devam eder...

Anlarlar ki bu, termal kamera görüşü marifetiyle uzaklardan tankla yapılan top atışıdır. Komutan grubu hemen sağa, Süvari Gediği'ne çıkan vadiye kaydırır. (Aslında keşke öncelikle, çok ivedi ve seri olarak az geriye çekip görüntüden çıktıktan sonra bunu yapsaymış.) Öyle bir açıdır ki 25-30 metre sağa kaymaları halinde kameranın görüş alanından çıkmaları mümkün.

Seri hareketlerle grubun çoğunluğu görüş menziline çıkar. Öncüler menzilde olmalarına rağmen buna aldırımsızın tırmanıp sırtı aşarlar. Düşmanın hedefi ana gövde olmalı ki tüm yoğunluğu yokuşun başladığı o dar alandadır.

İsyân o ilk anlarda yaralanır. Ancak çok ağır değildir durumu. Fethi Özdemir (Selim) ve Halil Çakıroğlu (Ahmet) yoldaşlar İsyân ile ilgilenirken, artarda yapılan atışlarla İsyân tekrar hedef olur. Bu kez yarası çok daha ciddidir. O esnada gerçekleşen bir diğer patlamayla Selim, Ahmet ve Genco (galiba Genco idi, hatırımda böyle kalmış) yaralanır. İkisinin yarası hafifse de, İsyân yoldaşa sevdalı Selim yoldaş ne yazık ki ölümcül yara alır. Son bir gayretle başını kaldırıp bir şeyler söylemeye çalışırsa da, bu teşebbüsü öylece yarıda kalır.

Ahmet ve yanındaki yoldaş, İsyân'ı ve kendilerini bir-iki metre aşağı kaydırırlar. Görüş menzilinden çıkmış olmalılar ki bombalar daha üst kısımlarına düşmektedir.

Yarasının ağır olduğunun farkındadır İsyân. Yoldaşlara “yük” olmamaya çoktan karar vermiş olmalı ki taşıma girişimlerini kararlılıkla engeller: “Durumumun farkındayım. Bu yarayla fazla yaşayamam. Siz en iyisi mi zaman yitirmeden yol alın” der.

Ahmet yoldaş kendi yarasına aldirmeden son bir gayretle İsyân'ın direnişini etkisiz kılmaya çalışırsa da İsyân taviz vermez. Kararlı duruşu yoldaşları çaresiz bırakır. Ahmet bu isteğe uyacaklarını söyler yanındakilere. Eğilip anlından öper. İsyân huzurludur, gözleriyle gülümser yoldaşına. Elini tutar sıkıca ve son nefesiyle şunları aktarır Ahmet'in kulağına: “Sizi seviyorum. Zeynel yoldaşa selamımı söyle.”

Gözlerinden süzülüp İsyân'ın yüzünü yıkayan gözyaşları eşliğinde “biz de seni seviyoruz yürek paremiz. Hep bizimle olacaksın. Seni asla unutmayacağız. İçin rahat olsun, selamlarını Zeynel yoldaşa iletteceğim” der.

İsyân sanki Ahmet'in sözlerini bitirmesini bekliyormuş. Son sözcüklerini gülümseyerek dinler... Ve o gülümseyiş suratında öylece kalakalır...

Ahmet bu halini bir anlık bilincini yitirme hali sanır. Ancak nabızı durmuş, soluğu kesilmiştir. Çaresizce bir-iki sarsıp seslenirse de, İsyân çoktan yıldızlaşmıştır.

Yapılabilecek bir şey kalmamıştır. Silah ve teçhizatını alıp, öylece toprağın bağına bırakıverirler. Sonra tekrardan Selim yoldaşın yanına giderler. Sırayla eğilip anlından öper ve Süvari Gediği'ne doğru yola koyulurlar.

Yitirilecek zamanları yoktur. Gün ışımadan, düşmandan önce geldiği aşamazlarsa, gün boyu ciddi zorluklar onları bekliyor olacaktır. Bunun bilinciyle yaralarına tampon yapıp hızla gediğin yolunu tutarlar.

Biz, olup bitenlerden habersiz, onlarla vedalaştığımız kampta, olağan günlük yaşamımızın hengâmesi içindeydik... Sanırım öğlene doğruydı. Nöbetçi, Erzincan'a giden birliğin öncülerinden üç yoldaşın bize doğru gelmekte olduğunu bildirdi.

Hayra alamet bir durum olmadığı kesindi, ama neydi? Sabırsızlıkla bir an önce gelmelerini bekledik. Çok yorulmuş olmalılar ki hareketleri bir hayli ağırdı. Bir yoldaş karşılamaya gönderdik... Neticede geldiler, “Köyün çıkışında top atışına tutulduk. Biz o esnada sırtı yaralamıştık, vurup çıktık bir solukta. Diğer yoldaşların akıbetini bil-

miyoruz. Peşimizden gelen olmadı. Epeyce bekledikten sonra da çıkıp geldik” dediler.

Arkadaşların verdiği bilgi bir çatışma durumunun olmadığına, uzaktan tank atışıyla bombalandıklarına işaret ediyordu. Bu durumda akla en yakın çekilme hattı Süvari gediği tarafı olacaktır. Bu varsayımın yanına Dr. Meral ile birlikte 8-10 kişilik bir güç olarak o hatta geçtim. Geride kalan yoldaşlarda kamp yerini değiştirmekle görevlendirildi.

Süvari ve Zine Gediklerini ortalayan bir alanda yükselen ve Molla Dağı tarafındaki düzlüklerde yayla yerleri bulunan Ağbaba'ya vardığımızda sanırım gün kuşluk vaktine ulaşmıştı. Sırttaki kayalıklarda mevzilenip alanın geniş bir kesimini gözetlemeye koyulduk. Görünürde herhangi bir hareketlilik ve anormallik yoktu. Bilgi almak üzere az ilerimizdeki Kılıçkaya köyü yaylalarına indik.

Yoldaşları görmemişler, oralara gelen olmamış. Ancak yaşananlar hakkında bilgileri vardı. Biri kadın, iki gerillanın vurulduğunu öğrenmişler. Kim oldukları hakkında bir bilgileri yoktu.

Daha ileride bulunan bir başka yaylaya yöneldik. Yoldaşların oraya uğradıklarını ve iki yaralılarının olduğunu söylediler. Yaraları ağır değilmiş. Köylüler temin edebildikleri ilaçları kendilerine vermişlermiş.

Yoldaşların konakladığı yeri tarif ettiler. Zaman yitirmeden oraya yöneldik. Çok uzakta değillerdi, kısa sürede yanlarına vardık.

“*Kimler yok?*” diyen iç sesimle grubu hızlıca gözden geçirince İsyân ile Selim'in yokluğu hemencecik göze ilişiverdi, “*Demek ki biri İsyân ha!*” dedim yine kendi kendime.

Sarılıp kucaklaştık. Yaralılarla ilgilenip geçmiş olsun dileklerinde bulunduk. Sonra yaşananları anlatmaya koyuldular. İsyân ve Selim'in vuruluşlarını ve son anlarını anlattılar. O an içim boşalıp gitti, kop-tum anın gerçekliğinden. Ahmet yoldaş elimi tuttu: “*İsyân yoldaşın son sözleri 'Zeynel yoldaşa selamımı söyle' idi. Ona söz verdim bunu aktaracağıma. Sen nefesini verirken son derece huzurluydu. Yüzünde gülücüğü vardı*” dedi.

Bir şey diyemedim. Ahmet'in elini hafifçe sıkarak kalkıp yan taraftaki bayıra doğru, kulaklarımda yankılanıp duran o “*son sözler*” ile öyle bomboş, bir hayaletmişçesine yürüdüm... Suratıma vuran serin esintiyle kendimi toparladığımda bir sırtın üzerindeydim. Ürperen vücudumla bir süre baş başa kaldıktan sonra yüzümü Kılıçkaya köyüne, yoldaşlarımızın vurulup düştükleri tarafa dönerek, avazım çıktığı kadarıyla; “*isyân, İsyaaan, İsyanaaan*” diye bağırdım. Sonra oraya çaresizce öylece çöküp, İsyân yoldaşımın yaşadıklarımızın filmi seyret-

tim... Nasıl olmuştu, ne zaman olmuştu ayırdında değildim, fark ettim ki için için ağlıyordum.

Ağlamak ve serin esinti iyi gelmiş olmalı ki içim biraz ferahlamıştı. Kalktım ve yine yüzümü ona dönerek; “*Selamını aldım can yoldaşım. Sen rahat uyu, hiç kuşkun olmasın ki hep Zeynel yoldaşınla olacaksın. Doğacak bebeğimizde yaşatacağız seni. Gitmeden bunun sözünü almıştın bizden unuttun mu? İçine mi doğmuştu a be kızım...*” dedim ve boğazım düğümlendiğinden devamını getiremeden dönüp yoldaşların yanına geldim.

Yitirdiklerimizin ardından ikinci kezdir gözyaşı döküyordum. İsyân’ın şu, “*Doğacak bebeğinize benim ismimi verin*” şeklindeki isteği hep ağır duygusal bir atmosfer oluşturuyor: Sevdiği bizden çok özel, çok ayrıcalıklı bir “*son istek*”!

İsyân’ı yıldızlara uğurlayışımızdan beş buçuk ay kadar sonra, 24 Ocak’ı 25 Ocak’a bağlayan bir zaman kesitinde Özlem’i de, İsyân’ı da bir arada taşıyacak dünyalar güzeli bir kızımız doğdu. Anası altı ay emzirdikten sonra bebeğimizi yoldaşlarımıza emanet edip tekrardan gerillaya geldi.

Özlem Sürgeç yoldaşımızı anlından öperek yıldızlar katına uğurlayan Halil Çakıroğlu, Özlem İsyân’ımızın emek annesinin ablası Sultan olmasını sağlayarak, İsyân yoldaşımın “*son istek*”ine bir bakıma ve bir şekilde sahip çıktı.

Bu vesileyle sevgili Çakıroğlu’na, sevgili Özlem İsyân’ımızın emek anne-baba Sultan ile Ali Çiftçi dostlarımıza, abla Işık’a ve kardeş Fatoşcuğuma şükranlarımı sunuyorum. Bu güzel insanlara emek ve sevgilerinden ötürü teşekkürlerimi sunuyor ve buradan 1992 yazına geri dönüyorum.

Kim ne derse desin, şu olgusal bir gerçektir ki, Partizan güçlerinin birliği hem Parti tabanımızda ve hem de sempatizan kitle ilişkilerimizde büyük bir sevinç ve coşku dalgası yaratmıştı. Gün geçtikçe büyüyerek genişleyen bir dalgaydı da bu. Umutları büyüten, beklentileri artıran bir coşku dalgası!..

Abartı kattığımı sanmayın, hayatın her alan ve kesitinde bunu görebilmemiz mümkündü. Kısa süre içerisinde alenen fark edilir hale gelmiş bir canlanma ve niceliksel büyüme gerçekliği yaşanıyordu. Yerel ilişkilerden, Batı örgütlülüğünden, yurtdışı ve Beka kampından gerillaya yeni katılımlar vardı.

Sene başında Kayseri Hapishanesi'nden özgürlüğe kanat çırpın on firariden Orhan Budak, Erdal Doğan, Muharrem Kaya, Bayram Kocabozdoğan, Hüseyin Ören, Hasan Güngörmez ve Adem Asal, Halil Şahin ve Muharrem Kaymak gelip gerillaya katılmışlardı. (Bu arkadaşlardan Adem Asal (Haşim) Artvin'de, Erdal Doğan (Firat) Dersim'de, Muharrem Kaya Tokat'ta ölümsüzler kervanına katılır. Hasan Güngörmüş 19 Aralık sürecinde PC saflarında bedenini tutuşturarak yıldızlaşır. Muharrem Kaymak (Onur) düşman elinde onursuzluğu seçip itirafçı olurken, Bayram Kocabozdoğan ise MKP'lilerce gerçekleştirilen şu meşhur "*Kardelen Harekâtı*" sürecinde ortaya çıkarılacaktır ki meğerse bir düşman unsuru olarak örgüte sızdırılmışmış. Tabii yarılanıp cezalandırılmış.)

Ortadoğu kampından gelenlerin bir kısmı şehir, bir kısmı da kır gerilla faaliyeti içinde konumlandırıldı. Kırdaki görev üstlenenlerden biri de, 1996 ölüm orucu sürecinde ölümsüzleşen 12 devrimciden biri olan Hayati Can –Deniz- yoldaştı.

O yaz başlarında sadece insan katılımıyla büyümedik, aynı zamanda teknik araç-gereç aktarımı da yapıldı. Mesela Bikisi-Diktirov ve Mak adıyla tabir edilen makineli silahlarımız geldi. Ayrıca M-16 ve bol miktarda kleş, bomba, telsiz, dürbün ve cephane sevkiyatı da gerçekleştirildi.

Gerek batıdan kurye yoldaşlarımız, gerek Erzincan'daki yerleşik faaliyetçilerimiz ve gerekse görevlendirdiğimiz gerillalarımız harıl harıl insan ve malzeme aktarıyor, depoluyor ve dağıtımını yapıyorlardı. Gerçekten de kavgamızın bu isimleri pek de görünür olmayan, pek de anılmayan kahraman neferleri o yaz boyunca çok faal oldu ve iyi işler çıkardılar.

Burada, evet tam da burada o "*isimleri pek de görünür olmayan*"ların, gerek Parti ve gerekse gerilla yapılanmamız içinde de ne yazık ki en "*isimsiz kahramanlar*"ı durumunda olan kadın yoldaşlarımızın yaşadığı gerçeği çarpıcı bir biçimde yansıtan bir yaklaşım ve zihniyet örneğini aktarmak istiyorum.

Erzincan merkez üzeri bir hayli askeri malzeme gelmişti. Bir-iki kuryenin sırtla ve bir-iki seferle taşıyıp çıkaramayacakları kadar fazlaydı. Yoldaşlar bunları ova köylerde bulunan ilişkilerimizin evlerine kadar araçla taşımış, buradan ötesini doğrudan bizim halletmemizi istemişlerdi.

Öyle yapmalıydı ki malzemeyi, yerel ilişkilerimizi ve gerillayı riske sokmadan, bir gece operasyonu ile alıp çıkmalıydık. Kabul etmek gerekir ki öyle çok kolay bir iş değildi. İyi bir organizasyonu gerektiren, birkaç aşamalı bir işti.

Birlik komutanı Cem ile sorunu enine boyuna ele alıp, uygun bir hal çaresi bulmaya çalıştık. Benim kafamda oluşturduğum çare, gerek önceki faaliyet sürecimizden ilişkileri ve araziye yakından tanıyorması ve akraba çevresindeki saygınlığından ötürü ve gerekse gerçekten de cesur, becerikli ve iş kotarma kapasitesine sahip olması sebebiyle bu işle komutan yardımcılarımızdan Nure'yi görevlendirmektir.

Ancak ne var ki komutan Cem bu fikrime katılmadı. Ona göre bu denli ağır, ciddi ve sorumluluğu da fazla olan işin Nuray'a bırakılması doğru değildi, Nure'yi doğru dürüst tanımiyordu da üstelik. Ama ona göre yine de Nure uygun olmazmış. Görevi doğrudan kendisinin üstlenmesi gerekiyormuş.

Üstelemedim. *"İyi, sen bilirsin. Nasıl uygun buluyorsan öyle yap"* dedim. Yöreyi ve ilişkileri bilen seçme yoldaşlardan on beş kişilik özel bir birlikle Cem'i yolculadık.

Bir hafta mıydı, yoksa on gün sonra mıydı, her neydiyse artık, eli boş bir şekilde dönüp geldi. Neymiş efendim, malzeme ta ova köylerindeymiş, oralardan alıp getirecek kimseyi ayarlayamamış da, gerillayı ta oralara indirmeyi uygun bulmamış da, işte bu yüzden de eli boş dönmüşmüş.

Ee gayet tabii ki kızdım. Hem bir hafta on günümüz böyle haybeden boşa gitmişti ve hem de sıraladığı gerekçeler gerekçe değildi. Doğrusu asabımı bozmuştu bu yaklaşımı. *"Şimdi otur oturduğun yerde. Sen 'mesuliyet' sırayı savdın Cem efendi. Şimdi bu işin mesuliyetini ben alıyorum. Görevi Nure'ye veriyorum"* dedim.

"Benim yapamadığımı Nure mi yapacak?" dercesine bir burun kıvrımayla, *"İyi, sen bilirsin. Yapabileceğini sanmıyorum, ama madem öyle istiyorsun, tamam görevlendirelim"* dedi.

Nuri'yi çağırıp işi ve teferruatı anlattım. *"Yapabilir misin, görevlendirsek o malzemeyi alıp getirebilir misin yoldaş?"* dedik. Nure o her zamanki kendinden emin haliyle, *"Yaparım"* dedi. *"Nasıl yaparsın hele bir anlat bakalım"* dedi Cem. *"Orasını bana bırakın, güveninizi boşa çıkarmayacağımdan emin olun yeter"* dedi. Ardından da *"Güçlü kuvvetli, becerikli, eline-ayağına hızlı, mızımızlanmayan beş yoldaş istiyorum. Ayrıca yaylacılardan 4-5 katır almama izni vereceksiniz. Siz bunları bana verin gerisini ben kendim hallederim"* dedi.

"Tamam, istediğin yoldaşları kendin seç biz görevlendirelim. Yaylacıları ikna ederek katır da alabilirsin. Seni malzemelerle en kısa sürede burada bekliyoruz" dedik.

Nure yanına Kadir'i, İbo'yu, Rıza'yı, Mahmut'u ve bir de şu an kim olduğunu anımsayamadığım bir veya iki yoldaşı seçti. Biz de yoldaşları toplayıp görev bildiriminde bulunduk. Nure yanına aldığı iki

arkadaşla yaylalara gidip ordan 4-5 tane de at ve katır alıp getirdi ve hazırlanıp yola çıktılar.

Zine Gedîği'ndeki yaylalarda yoldaşların dönüşünü beklemeye koyulduk. Gidişlerinin ertesi sabahı nöbetçi yoldaş *“bizimkiler geliyor”* diye haber ilettiler. Takriben saat kadar sonra gelip yaylalara vardılar.

Yorgun, uykusuz ve haylice de bitkindiler. Ve ama başarmış olmanın haklı gururu içindeydiler. Diğer yoldaşlar hayvanların yükünü indirirken Nure de neyi nasıl yaptığını anlatmaya koyuldu, *“Kamuflajımızı yapıp yayladan dönen köylüler misali akşam erkenden köye indik. Orada gidip bir tanışımızdan, traktörüyle gelip bir-iki saatliğine bize yardımcı olmasını rica ettim. Beni tanyor, biliyor, hiç itiraz etmeden, “başım üstüne kirvacığım” dedi. Yanıma iki yoldaşı alıp traktörle malzemelerin bulunduğu köylere indik. Sonra da malzemeyi traktöre atıp diğer yoldaşların yanına geldik. Denkleyip hayvanlara yükledikten sonra traktörcüye teşekkür edip yola çıktık. İşte gördüğünüz gibi daha 24 saat bile dolmadan malzemeyi size teslim etmiş durumdayım”* dedi.

Cem, kadın yoldaşını küçümsemiş olmanın ezikliği içindeydi. Bir süre sonra da zaten bunu dillendiriverdi: *“Aferin Derge. Benim yapmadığımı sen kolayca yaptın. Senin bulduğün hal çaresini düşünemedim. Kutluyorum ve özür diliyorum yoldaş”* dedi.

Eh, her şeye rağmen olumlu ve olgun bir davranıştı. Bu nezaketi olsun gösteremeyen *“hanzo erkek”* bolluğu içinde olunca insan, böyle tekte bir çıkan örnekler de haliyle kıymete biniyor.

Yoldaşlar biraz uyuyup dinlendikten sonra silah ve cephanenin bir kısmını hayvanlara yükleyip Pülümür hattına yolladık. Şerifgil Amed'e gidemeyen Mazlumgille birleşmiş, tek birlik halinde hareket etmekteydiler. Batıdan ve yerel ilişkilerden yeni katılımlar olmuş ve sayıları elliye bulmuştu. Haliyle birliği araç-gereç yönüyle takviye etmek gerekiyordu. [Barbara Anna Kistler –Kinem- yoldaş da bu süreçte gerillaya katılmıştı. Pülümür hattından Şerifgil almışlarmış.]

Malzemenin diğer bir kısmını da Rayber komutasındaki özel görevli ekiple Savaş-Nihat komutasındaki birliğimize aktardık.

Bu son postada gelen malzemeler içinde bir de Orhan'ın telsiz tarayıcı cihazı vardı. Avrupa dönüşü birlikte getirmiş ve ancak kıra geçerken yanına alamamış. Kaç zamandır belleyip duruyordu. Son derece güçlü ve işlevli bir cihazdı. Orhan'ın üstün marifetiyle genişçe bir alandaki düşman telsiz trafiğini takip etmek mümkündü. Orhan adeta bir şifre çözme uzmanıydı. Hakkını vermek lazım ki, müthiş yetenek-

liydi. Düşmanın her türlü şifreli mesajlarını bir-iki dinlemeyle kolayca deşifre ediyor, şifre anahtarını buluveriyordu.

Orhan'ın ve cihazının marifeti sayesinde hem bizim ve hem de bir-iki kez hevallerin birlikleri düşman operasyonlarını başarıyla boşa çıkarabilmişti. Bunların en bariz örneklerinden biri 1993-1994 kışında yaşanmış. Hevallerin büyükçe bir birliğiyle bizimkiler birbirine yakın yerlerde üstlenmişlermiş. Hevaller belli aralıklarla yüksek tepelere çıkıp, büyük telsiz cihazlarıyla Ortadoğu kamplarındaki sorumlularıyla bağlantı kuruyorlarmış. Düşman bu telsiz konuşmalarını takibe almış ve koordinatları belirleyerek hava operasyonu yapma kararı almış. İşte Orhan bütün bunları deşifre etmiş ve hemen hevallere haber vermişler. Böylece tedbirlerini alarak düşmanın hava saldırısını boşa çıkarmalarını sağlıyor.

Elbette birleşen Partizan güçlerinin tüm bu olumlu gelişim tablosunun yanında bir de son derece olumsuz ve esasen de süreci içten içe çürüten oldukça kötü, iç karartıcı bir tablosu da vardı. Ki buna önceki sayfalarda biraz değinmiştim. Konferansa kadar örgütün tepesi adına fiili önderliği üstlenmiş olan GBSB ne yazık ki iç ve dış mücadelenin gerekleri gereğince örgütü sevk ve idare etmiyor, bu görev ve sorumluluğunu yerine getirmiyordu. Evet, örgütte adeta “*fetret dönemi*”vari, bir önderlik boşluğu yaşanıyordu. Tüm önemli örgütsel faaliyetler öylece yüzüstü kalakalmıştı. Tüm yakıcılığı ve olanca yıkıcılığıyla bir örgütü ve örgütlü mücadeleyi felç edecek olan bir kendiliğindencilik, sorunlara müdahale etmeme ve görev ve sorumlulukları yerine getirmeme, adeta karşıda durup seyretme durumu yaşanıyordu.

Önderlik organının bu gerçekliği, hele ki birliğin o ilk sıcak ve coşkulu dönemlerinde, asla bir “*iç sorunlar*” bunalımıyla, bir “*yapısal uyumsuzluk*” kilitlenmesiyle veya organ bileşenlerinin organı işlevsiz kılmak gibi bir özel gayretiyle açıklanabilecek bir gerçekliğe sahip değildi. Süreci doğrudan yaşayan biri olarak bunu çok rahatlıkla ve net olarak ifade edebilirim.

GBSB'nin Ayhan Uzala dışında birliğe karşı çıkan hiçbir üyesi yoktu. Ayhan'ın tek başına organı kilitleyip işlevsiz kılması söz konusu bile olamazdı. Fiilen bir arada bulunan Parti Sekreteri Hüseyin Karakuş, ikinci sekreter Cafer Cangöz ve diğer üyelerden Yusuf Köse, Hacı Demirkaya (ve bir arkadaş daha) ve X arasında organı kilitleyecek ve çalışamaz hale sokacak herhangi bir uyumsuzluk vs. söz konusu değildi. SB'nin geriye kalan iki üyesi olarak İsmail Bulut ile Laz

Nihat'tı ki zaten kırsal alandaydılar. Yani organı fiilen işlemez hale sokma koşullarına dahi sahip değillerdi.

Dolayısıyla da olguların bu yalın gerçekliği üzerinden atlayıp sorunu “*birlik geçmiş sürecin muhasebesi ve farklılıkların tartışılması üzerinden ilkeli bir şekilde oluşturulmuş olmadığından, ta en başından dağılmaya mahkûm olarak doğdu. Doku ve kan uyumsuzluğu birleşip pekişmeyi engellediği gibi yönetici organları da işlemez kılıyordu*” türü argümanlarla açıklayan yaklaşımları asla isabetli ve gerçekçi bulmuyorum. Bu tür yorumlar açıktır ki, olgularla buluşmayan ve tamamen sübjektif yaklaşımlar marifetli, yüzeysel çıkarsamalardır.

Organı işlevsiz bırakan ve Parti önderliğinde “*fetret boşluğu*” oluşturan belirleyici olgu, önderliğin (bunun içinde de organı birinci dereceden işlevli kılma sorumluluğunun sahibi olan organ sekreterinin) sürecin hassasiyetlerini algılayamaması, özgün görevlerinin arzettiği önemi yeterince bilince çıkaramaması ve Birliğin sağlanmış olmasının rehabetine fazlasıyla kapılıp, Birliğin sağlanmış olmasıyla ortaya çıkan yeni durum, sorumluluk ve zorunlulukların yeterince idrakinde olamamasıdır, yani özcesi, parti önderliği olarak SB'nin görev ve sorumluluklarını yerine getirmemesi, süreci yönetememesidir.

Ve bunlarla birlikte SB önderlik misyonu ile bağdaşmaz keyfiyetçi, sorumsuz davranışlarıyla kolektif önderliği zaafa uğratmıştır. Parti önderliğini fiilen boşa çıkarmış ve MK'yı tamamen işlevsizleştirmiştir.

Önderlik görev ve sorumluluğu üstlenmiş SB üyeleri dışındaki diğer MK üyeleri de ne yazık ki görev ve sorumluluklarının bilinciyle hareket etme beceri ve iradesi gösterememişlerdir. Basiretsiz, her şeyi yürütmeye havale edip, kendilerini de olup biteni kayıtsızlıkla izleyen “*alt kademe memurları*” pozisyonuna sokmuşlardır.

Haliyle, ortalığı bilinçli ve art niyetlerle karıştıranların da ciddi katkılarıyla, bu lanet olası kendiliğindenci sürükleniş ve önderliksizlik durumu örgütü, sorunları ağır olan ciddi bir kaos ortamına sürüklemiştir.

Ve ama yadsınamaz tarihsel bir gerçekliktir ki, bütün bunlar, birleşen Partizan güçlerini birliği pekiştirme yolundan alıkoyamamıştır. Tam aksine GBSB'nin keyfci erteleme tutumuna birliği pekiştirecek olan rağmen o konferansı toplama iradesi geliştirmiştir. İşte bütün bunları yerli yerine oturtup, Birlik hakkında öyle konuşmak lazım.

Daha önce de ifade ettiğim üzere Birlik, her iki tarafın merkez komitelerinin görevli kıldığı “*Birlik Komisyonu*”nun yapmış olduğu bir toplantıyla, adeta “*jet hızı*”yla gerçekleştirilmiş oldu. Birliğin bu gerçekleşmiş biçimi her ne kadar da tarafların MK'larının onayından

geçme koşulunu getiriyorduysa da, ancak şu yadsınamaz bir gerçektir ki, Birlik Komisyonu'nun aldığı kararlar tarafların MK'ları içinde de, Parti bünye ve tabanında da tartışılabilir ve hatta belli bir dirençle karşılanabilirdi. Ancak şunu unutmamak gerekiyor, bu birlik oluşturma karar ve çalışması sadece tarafların MK'larının kendi inisiyatifleriyle aldıkları organsal bir karar değildi. Taraflardan birinin konferans kararıdır ve dolayısıyla bünye ve tabanında sorun zaten tartışılmıştır, diğer tarafın ise örgüt bünyesindeki üye ve aday üyelerinin çoğunluğunun iradesinin bir ifadesidir. Ancak şu var ki DABK tarafının hem örgütünün geneli, hem bünyesi ve hem de tabanı uzunca bir süre ve oldukça da keskin söylemlerle, birlik yapma bilinciyle değil, *“Bunlarla birlik diye bir sorumluluk yok. Oportünistlerle birleşmeyeceğiz”*vari bir yaklaşım ile eğitilemişti ve dolayısıyla da bu tarafın bünye ve tabanı için bir *“sürpriz”*, bir *“oldubitti”* ve bir *“ters köşeye yatırılmış olma”* durumundan söz edilebilir. Ve haliyle de yapılarının, bu *“çoğunluk darbeciliği”*ni hazmetmesi öyle kolay ve sorunsuz olmayabilirdi. İnsanlar tartışarak, örgüt içi demokrasi gereğince kendi iradelerini katamadıkları bu *“darbecilik”* karşısında son derece haklı olarak hak ve hukuklarını arama-sorgulama hassasiyetiyle davranabileceklerdir. Bunlar aslında son derece normal-haklı ve sağlıklı tepkilerdir de. Bunları beklemek de gerekiyordu.

İşte sırf bu gerçeklik bile Birlik önderliğine (ve tabii ilk etapta da tarafların önderliklerine) yapının hassasiyetlerini öne alarak, Birlik Komisyonu'nun almış olduğu kararı yapının geneline taşımak ve gecikmeli de olsa iradelerini ortaya koyabilmelerini normal işleyiş içinde örgütleyebilme ve yapıyı rahatlatma görev ve sorumluluğu yükliyordu.

Önderlik, alınan kararların ve sürecin görevlerinin neler olduğunu ve keza ne tür artı sorunlarla karşılaşabileceği, bunların üstesinden nasıl ve hangi yöntemlerle gelinebileceğini kadro, üye ve ileri sempatanlarıyla tartışabilmeli ve onları eğitip, görevli kılabilirdi. Yani özcesi önderlik yapıyla, bünye ve tabanla birleşip bütünleşebilmeliydi. Süreci yapıyla birlikte, onun canlı ve aktif işlevsel becerisiyle, göğüsleyebilmeliydi. Buna her zamankinden daha acilen ihtiyaç vardı.

Ve ama maalesef ki bu *“normal”*, *“olması gereken”* *“olağan”* şeylerin hiç, ama hiç biri yapılmadı. Düşünün ki Birlik karar ve oluşumu hakkında yapı ve kamuoyu bir bildiriyle dahi aydınlatılmadı. Yapı hiçbir şekilde birlik kararı gereğince iradi, bilinçli, planlı bir çabayla şekillendirilmeye çalışılmadı. Organsal işlerliğin sağlanabilmesi için yapıların her düzeyden organ ve komitelerinin birleştirilmeleri ve ilişkilerin devredilmeleri gibi aciliyeti bulunan görevler dahi batıda sıkı bir denetim ve takiple yerine getirilmedi. Tepesi bir birleşik merkezi

önderlik oluşumuyla birleşen Partinin bünye ve tabanı, özellikle batı ve yurtdışında uzunca bir süre çift başlığa terk edildi.

DABK tarafının yurtdışı ve Marmara Bölgesi'ndeki bir kısım kadro, organ ve komiteleri birleşme ve ilişkileri devretmeyi savsaklayan, bunu bilinçli bir şekilde erteleyip köstekleyen bir tutum sergiliyorken ve bu biliniyorken, bunlara karşı yapılması gerekenler de maalesef ki savsaklanmıştır. Batıda adeta Parti önderliği ve otoritesi yokmuş gibi, insanlar kırsalda bulunan kadrolar üzerinden sorunlarını halletmeye yöneliyordu.

Tabii Parti önderliğinin bu sürece ilişkin temel görev ve sorumluluklarını yerine getirmemesinden olumsuz etkilenen alanlar sadece batı ve yurtdışı değildi. Yadsınamaz bir gerçeklikti ki gerilla alanlarındaki faaliyetlerimizde önemli oranda etkileniyordu. Örneğin Parti önderliğinin sağlayacağı olanaklar üzerinden Karadeniz'e acilen takviye güç göndermemiz gerekiyordu. Ancak önderlik bu işi de savsakladığından ayırdığımız güç aylarca askıda kaldı. Keza Amed'e gidecek güç günlerce onların yerel kuryesini beklemek ve olmayınca da geri dönüp gelmek zorunda kaldı. Keza alınan karar gereği Parti konferansı sonbaharda yapılması gerekiyordu. Bilmiyorduk ki gerilla alanının bir yığın faaliyeti bu merkezi ana göreve göre ele alınmak durumundaydı. Önderlikten bu doğrultuda acilen bir eylem programı bekliyorduk ki, ona göre hazırlıklara başlayaydık vs. vs.

Ancak aylar ayları kovalıyor ve zaman hızla akıp gidiyorken ne Karadeniz ve Amed güçleri gönderilebilmişti, ne gerillanın ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için gereken para gelmişti ve ne de konferans çalışmalarına ilişkin talimatlar.

Düşünün ki GBSB, neler olup bittiği hakkında Parti önderliğinin üyeleri olan biz bölge kadrolarını dahi bilgilendirmiyor... Dolayısıyla da, en azından önderlik organında neler olup bittiği hakkında bile herhangi bir bilgiye sahip değildik...

Süreç hızla ilerliyor, sorunlar katlanarak büyüyor, Birlik ile yalananan coşkulu iyimser hava yerini yavaş yavaş umut kırıklığına ve güvensizliğe terk ediyorken, önderlikte tık yok.

Kuryeler üzerinden defalarca kez yaptığımız girişimlere rağmen onlar adeta ölü sessizliğini sessizliğindeydi. Çıgılklarımız ve çağrılarımız dipsiz kuyuya düşen taş misaliydi, yankı alamıyorduk. Gerçekten de garip, anlaşılması zor bir durumdu. Bugün bile hâlâ GBSB'nin o tutumunu tam olarak anlayabilmiş ve de anlamlandırabilmiş değilim. Aklıma gelen tek olasılık, şu malum 'ticaret olayı'nı Ayhan Uzala'nın bu süreçte öğrenip SB'ye taşımış olması ve yapılan tartışmalarla organın kendi içinde demoralize olması ve dolayısıyla da kendiliğindenliğe

düşmesi. Şefk kırıklığına uğraması vs. Evet, belki böyle bir şey sahip olmuştur.

Açık ve net olan bir şey vardı ki, bu lanet duruma karşı bir şeyler yapmak gerekiyordu. Harekete geçirisi, soruna Parti iradesinin müdahalesini sağlayıcı, yaptırım gücü bulunan bir şeylerin yapılması... Seyirci kalınacak, alttan alınacak, zamana havale edilecek gibi değildi çünkü.

İşte bu bilinç ve sorumlulukla, hem SB, hem AK üyesi olan ve aynı zamanda da Genel Komutan sorumluluğu üstlenmiş olan ama emrindeki 30-40 kişilik gerilla gücünü sevk ve idare etmek ve birkaç askeri eylem çıkarmak dışında hiçbir sorunla ilgilenmeyen, tüm olup biten bunca şeye karşı kayıtsız kalan/kalabilen Laz Nihat'a bir pusula gönderdim: Bir küçük gerilla birliği komutanı gibi değil de, Genel Komutan sorumluluğuyla hareket etmen gerekiyor. Karadeniz'e ve Güney'e gidecek güçler henüz gidebilmiş değilken, bu sorunlar senin de birinci dereceden sorunların değilmişçesine ilgisiz kalman doğru değil. Bu kayıtsız-sorumsuz tutumunu eleştiriyor ve seni sorumlulukların gereğince davranmaya davet ediyorum. Ayrıca Parti yönetiminden kaynaklı bir yığın olumsuzluk yaşanıyor. Parti üye, aday üye ve ileri sempatizanlarıyla toplanıp sorunları ele almalı ve kolektif bir hal çaresi ortaya koymalıyız. Bunun için mümkün olabilecek en kısa sürede buluşsak iyi olur.

Laz Nihat, Askeri Komisyon Sekreteri olarak (İsmail Bulut yoldaşı yitirilişimizin ardından AK sekreteri olmuştum) kendisine yazdığım "organ içi" bu yazışmayı, artık hangi hesap-kitap ve niyetlerle yapıyorsa, Parti üye ve aday üyesi dahi olmayan komutanları da toplayıp onlara okuyor. "Bundan sizin de haberiniz olsun. Yaklaşım nedir? Niçin çağırıyoruz bilin" diyor. Bu durumu "Gaban" isimli kitabına aktaran Rayber şöyle bir yorum yapmış: "Genel komutanlığın ve Askeri Komisyonun iki üyesi arasındaki notlaşmaların alt organ üyelerine açılması bazı çekişmelerin dışı vurumuydu. Aynı hareket tarzı içinde oluşan duygu saflaşmaları, siyasal karşıtıklarda taraftar edilme durumuydu bu." (Gaban 2, Sf: 123, abç)

Açıktır ki Rayber burada yaradanına sığınarak yorum yapmış. Çünkü birlikte bir geçmişi dahi bulunmayan, bir araya geleli ve birbirlerini tanıyalı henüz iki-üç ay gibi kısa bir süre olan ve resmi bir-iki organ toplantısı dışında bir arada dahi bulunmamış benim ile Laz Nihat arasında, herhangi bir tartışma ve zıtlasma da yaşanmamışken aramızda ne türden bir "çekişme" gerçekliği olabilir ki? Rayber kendince böyle algılayıp yorumlamışsa da, ama o anın gerçekliğinde bunun bir karşılığının olmadığını bilinmesini isterim. Çünkü, '92 Birliği'nin

eleştirisini yapan çoğu kişiler işte tıpkı Rayber'in yaptığı gibi böyle aslı astarı olmayan, uydurmasyon şeyler icat ediyor ve bununla da güya haklı olduklarını ortaya koymuş oluyorlar.

Laz Nihat'ın niye öyle davrandığının gerçek nedenini o gün bilemiyorduksak da, kontra olduğunun anlaşılmasıyla birlikte artık bütün bunlar da doğrudan ve kendiliğinden gerçek anlamlarına kavuşmuş olmaz mı? Bilinçli bir şekilde saflaştırıyor, bilerek ve isteyerek güvensizlik oluşturuyor, oluşanı derinleştiriyor ve kaos boyutlansın diye de kayıtsız kalmayı, ellerini ovuşturarak seyretmeyi yeğliyor. Sadece bu da değil, aslında bir fiil böylesi ortamların oluşturucusuydu da... 'Kardelen Harekâtı'nın ortaya çıkardığı 'itiraf'lardan da anlaşılacağı gibig, partiye sızdırılmış kontraların önüne, ne yapıp yapıp birliğin bozulmasını sağlamaları görevi konmuştur. MKP'liler bunları legal yayınlarında kamuoyuyla paylaştılar da. Hal böyleyken hâlâ da yaşananları farklı gerekçelendirmeler arayışlarıyla izah etmenin alemi var mıdır acaba? Sahi, var mı? Bunu böylece anti-parantez belirtmiş olayım.

Neyse, sonuçta benim çağrım üzerine çıkıp Laz Nihat ve Savaş komutasındaki gerilla gücümüz Molla Dağı'ndaki buluşmaya geldiler. Böylece 1992 Temmuzunda elli-altmış civarında bir güçle, bir araya gelmiş olduk.

Kesişen iki dağ sırasının eteklerinde bulunan krater göllerinden Katır Gölü'nün etrafında kamp kurduk. Parti üye, aday üye ve ileri sempatizanlarının katıldığı bir toplantı organize ettik.

Bir hafta kadar süren bu geniş katılımlı toplantıda, Partideki gelişmeler-gelişmemeler ve var olan sorun ve olumsuzluklar üzerine yoldaşları bilgilendirdikten sonra sorunları enine boyuna tartışmaya açıp, hal çareleri aramaya koyulduk.

Tabiatıyla yoldaşların farklı farklı değerlendirme ve önerileri oldu. Bunlar üzerinde tartışarak ortak bir akıl, kolektif bir irade ve daha da önemlisi, Parti sorunlarına sahip çıkıp müdahale etme bilinci oluşsun istedik.

Bu yönleriyle toplantının bir hayli olumlu ve verimli geçtiğini rahatlıkla ifade edebilirim. Öncelikle alttan alta ısıtılan ayrılıkçı-bozguncu provakatif hava önemli oranda dağıtılabildi. [Ki, aslında bu çok önemliydi. İşte bunun da etkisiyledir ki, sonradan geriye dönük değerlendirmeler yapan MKP 1. Kongre iradesi; "(...) *Birlik olmuş mu olmamış mı belli değildi. O zamana kadar uyumlu giden tek alan, kendi içinde problemler taşısa da, gerilla bölgesiydi. (...)*" ("*Tarihi Muhasebe*) diyebilmiştir.] Parti önderliğinin takındığı olumsuz tutum üzerinden Partiye karşı geliştirilmek istenen olumsuz hava önemli oranda dağıtılabildi: "*Parti bizlerin dışında soyut bir şey*

değil; O bizlerden oluşuyor. Sorunlarımızın çözümünü başkalarından beklememeli, müdahale ederek bizzat kendimiz çözümler üretmeli ve ilgili organları çözümler üretmeye, görevlerini yapmaya, yanlışları düzeltmeye zorlamalıyız” şeklinde özetlenebilecek bir sorumluluk bilinci oluşturulmaya çalışıldı. Ve insanlar buradan aldıkları enerjile, diyebilirim ki daha bir özgüven ve umutla Partiyi sahiplenme duruşu edindiler. Özellikle mücadele saflarında daha yeni olan insanların örgüte, yönetici organ ve yoldaşlara karşı ilişkileri, sorgulama yönü pek bulunmayan, saf güven temelli duygusal bir karakter arzeder, dersek herhalde ki yanlış olmaz. İşte o insanların sınıf mücadelesinin örgüt içindeki boyutunda gerçek birer militanı-öznesi olabilmeleri için bu duygusal ilişki karakterinin yerini bilinçli ilişki karakterine bırakması gerekir. Bu ise kendiliğinden değil, örgütün bilinçli-iradi eğitim ve dönüştürme çabasıyla oluşturulması gereken bir şeydir. Ve örgüt bunu “*yeni tipte insan*”ı kendi saflarında yaratma ana hedefinin bir unsuru olarak ele almak durumundadır.

Bu izlediğimiz tarz, belirtmek gerekiyor ki Partide yaşanan olumsuzluklara karşı açık ve doğrudan ideolojik-siyasi mücadeleyi öne çıkarttığından, tüm diğer gizli-kapaklı oyunları, alttan alta sinsice sürdürülen yıkıcı-bozguncu girişimleri ve edilgenlikleri, kayıtsızlıkları vs. vs.’yi önemli oranda işlevsiz kılardı.

Nitekim Laz Nihat’ın toplantıdan önceki tutum ve yaklaşımlarıyla, toplantının sağlamış olduğu olumlu atmosfer sonrasındaki tutum ve yaklaşımları hatırı sayılır oranda tersyüz olmuştu. Ve bu çok bariz bir şekilde dikkatimi çekmişti. Yani adeta bir şekilde alt etmek istediği bir hasmı varmış da, ancak hasmı tarafından geliştirilen hamle onun ayaklarının altını oyup zayıf duruma düşürmüştü ve kendisini de güçlü kılmışmış gibi, bir ruh hali yansıtıyordu. Bir hayli “*mülayim*” ve alttan alıcı olmuştu.

Sürecin katılımcı tanıklığını da yapmış olan Rayber bu toplantıya ilişkin kitabına şunları not düşmüştü:

“Temmuz toplantıları sert, gergin, şüpheli, önyargılı etkiler altında başladı. Bariz bir karşıtlık vardı ve bu çizgi bağlamında falan değildi. Eski tarafın yeni grupları şekliyeydi. Ezgela (Laz Nihat. –b.n.) en uç yönelimler gösteriyordu. Endişeleri cılız, grupsal yöneliminde pervasızlık vardı. Reha ve Orhan (Rayber ve M. Şaşkal. –b.n.) yapıcı olmayı esasa oturtmuşlardı. Mehmet Koç (Zeynel. –b.n.) temkinli, gericiden bir yanıtı ve ince detaylı hesaplarla hareket ediyordu. (...)

Toplantı yaklaşık bir hafta sürdü. Sonuçta, sorunların boyutlu olduğu ve GBMK’nın acilen toplantıya çağrılarak müdahale etmesi gerektiği kabul gördü. (...)” (agk. Sf: 141-142)

Evet, 1992 yılı “*Temmuz Toplantıları*” olarak anılan bu toplantıda ortaya çıkan iradenin yaptırımcı gücünün işlevli kılınmasının da bir gereği olarak Geçici Birleşik Merkez Komitesi’ne bir çağrıda bulunduk. Çağrı metnini Askeri Komisyon sekreteri adına yazdık.

Metnin orijinali elimde bulunmadığından, tam olarak neler yazmış olduğumuzu buraya birebir aktarmam mümkün olmayacak. Ancak MKP 1. Kongresi “*Tarihi Muhasebe*” bölümünde o metnin bir bölümünü alıntı olarak vermiş. Yaşananların gerçekliğine dair bir fikir verecek olmasından hareketle o alıntıyı buraya aktarmak istiyorum. Özetle şöyle demişiz:

“*Parti Merkez Komitesi’ne:*

Yoldaşlar, aşağıda sunulan yazının tüm Parti üye ve aday üyelerine ulaştırılmasını istiyorum ve sizleri konu üzerinde acilen toplantıya çağırıyorum.

Parti üye ve aday üyelerine:

(...) [*“Tarihi Muhasebe”* belgelerinde bu bölüm verilmemiş. –b.n.] bundan ötürü de MK’yı derhal toplantıya çağırıyor ve Parti hukuku çerçevesinde sorunlara çözüm bulmaya davet ediyoruz. MK’dan öncelikli olarak;

a-Olağanüstü Konferansın akıbetini

b-SB’nin faaliyet raporunu

c-KBK ve BABK faaliyet raporlarını ve bununla birlikte ordu güçleriyle kurmaları gereken ilişki ve bağlantılarını ve diğer özel görevlerinin raporlarını

d-1 Nolu Gerilla Bölgesi’nin 2 Nolu Alt Bölge Komutanlığı’nda yer alan Askeri Komisyon ve Genel Komutanlık üyesi... Arkadaşın hangi gerekçe ve yetkiye dayanılarak görev alanında olmadığıнын,

e-Parti illegal yayınlarının neden çıkarılmadığının,

f-Parti içi iletişimin neden işletilmediğinin,

g-Gerilla bölgesine neden para gönderilmediğinin,

h-Batı ve yurtdışı alanında örgütsel bütünleşmenin nasıl sağlandığının hesabını istiyoruz.

Sonuç itibariyle de olağanüstü konferansın ertelenmesi şeklindeki bir yaklaşıma kesinlikle rızalık göstermiyoruz. Bu tür oyalamalara yapı tahammülsüzdür.

Birçok yönüyle boy veren güvensizlik Partinin birliğini bozacak derecede boyutlanacaktır...

30.07.1992

Kızıl Selamlar”

Rayber'in "Çağrı metni kısmi bir ultiatom imajı da taşıyor gi-biydi" dediği, MKP 1. Kongre iradesinin de "Ültimatom veren bir dille yazıldığı" ve "alttan üste doğru böylesine tehdit ve ultiatom verici sözler kullanılması (MKP'li arkadaşların buradaki bu "alt-üst" denklemi aslında "iktidar" ve "gerçek-doğrudan demokrasi"lerinde, gerçek iktidar sahiplerinin kimler olacağına da bir ifadesidir.)" biçiminde; GBMK'nın kendisinin ise, "... yoldaşların MK'yi acilen toplantıya çağırması haklı ve meşrudur. (...) Her ne kadar toplantı çağrısının biçim ve yöntemine ilişkin eleştiriler olsa da sonuçta toplantı açısından olumlu olmuştur." (Aktaran "Tarihi Muhasebe") şeklinde farklı tepki ve değerlendirmelere konu olmuş olan bu çağrı metni aslında son derece etkili bir işlev görmüş ve deyim yerindeyse SB'yi ölüm uykusundan uyandırmaya yetmişti. Bir türlü toplama iradesi gösteremediği MK'yi "yıldırım hızı"yla acilen toplama kararı almaya zorunlu bırakmıştı. Ve ardından da hiç geciktirmeden bizden MK toplantısı için hazırlık yapmamızı ve randevu vermemizi istemişlerdi. Evet, Temmuz toplantılarının ve çağrı metnimizin işte böylesine etkili ve olumlu bir işlevi olmuştu.

Tarihini tam olarak anımsamıyorum, ancak sanırım eylül ayı sonlarına doğru, tüm GBMK üyelerini Molla Dağı'nda bir araya getirmeyi ve toplantıya oturmasını sağlamayı başarmıştık.

Bu tarihi toplantıyı Quna Hırç ismiyle anılan bir yayla alanında gerçekleştirdik. Çadırlarımızı Katır Gediği ve Gülü'ne doğru olan tepelerle dağ arasına sokulmuş dulda bir çukurluğa kurduk.

Partinin mevcuttaki önder kadrolarının tamamına yakın bir bölüğünün bir arada bulunduğu bu toplantının güvenliği elbette hayati önemeydi. Biz de elimizden geldiği kadarıyla buna uygun düzenlemeler ve güç konumlandırmaları yaptık. Toplantıya katılanların iki katı bir gerilla gücü güvenliği sağlıyordu. Biksi-mak gibi makineli silahlar ve roketatarlar vardı. Keza MK üyelerinin tamamını silahlandırdık. Orhan ve telsiz tarayıcısı da güvenliğin birer unsuru olarak ordaydı. Olası baskın vb. durumlarda MK üyelerinin nasıl korunması gerektiğinin alternatif seçenekli planlamaları ve somut düzenlemeler yapıldı.

Toplantının atmosferi, doğallığıyla bir hayli hareketli ve gergindi. Öfke ve sert eleştirilerin odağındaki birinci hedef elbette ki GBSB idi. Ancak tabii ki sadece bunlar değildi. Aynı şekilde GBMK'nın diğer tüm üyeleri de görev ve sorumluluklarını yerine getirmedikleri ve SB'nin olumsuz gidişatına müdahalede bulunmadıkları için, tarafımızdan eleştiri ateşinde haşlanıyorlardı.

GBSB, genelde edilgen kaldığını, rehavete düştüğünü, sürece önderlik yapmakta yetersiz kaldığını, esasen de kendiliğindenci sağ-liberal bir pratik sergilediğini kabullenip, bunun özeleştirisini yaptı.

GBMK da benzeri bir yaklaşımla özeleştiril bir tutum gösterdi.

GBSB'nin, MK'nın onayını olmaksızın kendi başına konferansı erteleme kararı alması ve de bunu, bir kısım MK üyeleri de dâhil, Partiye tümüne bildirmemiş olması şiddetle eleştirildi. SB yetkilerini aşmış ve tabi olduğu MK'nın yetki ve iradesini hiçe saymış olmakla işleyişsel olarak, darbeci bir tutum içine düşmüş oluyordu. Bu anlayış ve pratik eleştirilerek mahkûm edildi.

Ancak gelinen aşama itibariyle SB'nin konferansı erteleme kararını geri almanın pek bir anlamı yoktu. Bu yüzden de kararı yeni biçimiyle ifade edip MK kararına dönüştürmek dışında yapılabilecek bir şey kalmamıştı. Aslında öngörülenler yerine getirilmiş olsaydı o günlerde MK toplantısı değil, pekâlâ konferans yapıyor olacaktık.

Toplantı boyunca birçok kereler oldukça gergin anlar yaşandı. Karşı karşıya gelen kişiler ve gruplar oldu. Ancak en ilginç ve en üst perdeli olanı "*çağrı metni*"nin değerlendirilmesi esnasında yaşananıydı.

MKP 1. Kongre iradesinin kabul etmiş olduğu değerlendirme benzeri bir değerlendirmeyi, birkaç kişinin desteğiyle Cafer Cangöz karar önerisi olarak sununca, ortamın rengi birden değişiverdi. Cafer ısrarla önerisinin arkasında durunca da Laz Nihat son derece sekter ve tehditkâr yaklaşımlar sergileyerek ayağa fırlayıp rest çekti. Son derece agresif, sürecin gerçekliğine göre son derece abartılı uç boyutlu bir yaklaşım sergiliyordu.

Laz Nihat, bu karar önerisini, SB'de yan gelip yatma aymazlığı gösterenlerin suçlarını örtbas etme gayretlerinin ve can bedeli dağlarda mücadele yürütenlerin mücadelesinin karalanmasının bir ifadesi olarak addettikten sonra, bu kararı asla tanımayacağını, böylesi bir iradeyi kabul etmeyeceğini söyleyip, silahını kaptığı gibi, öneri sahiplerini karşısına dikiliverdi.

Tepkileri son derece ölçsüzdü. Nereye evrileceğini kestirmek pek olası değildi. Karşımızda kör bir öfke kabarması vardı (yani en azından niyetlerden azade, objektif görüngüsü buydu)... Olası bir şiddet girişimini engellemek için bir kaçımız hemen devreye girip Laz'ı yatıştırmaya çalıştık. Biraz yatıştı da. Sonra ne tür iç dümenler döndü bilinmez ama "*Ben böyle bir kararı tanımam. Bu iradeye de uymam*" diyerek silahının dipçliğini sertçe yere vurup toplantıyı terk etti.

Ardından Mazlum (Hakkı Alphan) da aynı gerekçeyi dillendirilip toplantıyı terk edince gidişatın karakteri aniden farklılaşiverdi. Önüne

geçilmemesi halinde, bu çıkışın evrimi pekâlâ tıpkı '87 DABK kopuşmasına benzer bir kopuşmaya rahatlıkla evrilebilirdi de.

Laz Nihat'ın DABK kanadı üzerindeki otorite ve saygınlığını bilenler, böylesi bir kopuşu rahatlıkla gerçekleştirebileceğini kestirmekle zorlanmasa gerek.

Rayber biraz da ironik bir edayla diyor ya; *“Mehmet Koç temkinli, geriden bir yanıtlamayla ve ince detaylı hesaplarla hareket ediyordu”* diye. Evet, yürüttüğün sınıf mücadelesiye ve özel olarak da siyasi mücadeleye şayet, elbette ki güçler dengesi gerçekliği üzerinden *“ince ve detaylı hesaplamalar”*la hareket etmek zorundasındır. Neyin ne olduğunu, neye yol açacağını, hangi aşamalara evrileceğini vs. vs.yi hesaplamak ve bunlara uygun alternatifli tavır ve yaklaşımlar ve de taktikler geliştirmek zorundasın. Aksi takdirde hem karşısındakinin olumsuz hamlelerini boşa çıkaramazsın, hem süreci doğru yönlendiremezsin ve hem de kendi doğrumuzun hayat bulmasının zeminini oluşturamazsın vs. vs.

Laz Nihat ve ardından da Mazlum'un *“Böyle bir kararı tanımam. Bu iradeye uymam!”* tavrının açık ifadesi bir kopuş sinyali ise, sizin bunu öylesine sarf edilmiş duygusal, sözsel bir tepki veya öylesine bir blöf olarak değerlendirme ve böyle karşılama lüksümüz olmasa gerek, değil mi? (Hele ki Laz Nihat'ın kontra olduğunun açığa çıktığı ve 1994 darbesini gerçekleştirirken ileri sürdüğü gerekçeler biliniyorken bugünden düne dönük değerlendirme ve yorumlarda bulunanların hâlâ bunları *“sekteklik”, “tepkisel yaklaşımlar”* vb. olarak hafiflemesi, açık söylüyorum, aymazlıktan başka bir şey değildir.)

Mazlum'un desteğini de ardına alan Laz Nihat'ın bu çıkışını, bir keskin zıtlasma ve irade savaşına büründürülmeden dizginlenip engellenmemesi halinde kolaylıkla bir kopuşmaya vardırılabileceğini düşündüğümden, ben de silahımı alıp toplantıyı terk ettim.

Laz ve Mazlum beklemiyor olmalı ki beni yanlarında görünce bayağı bir şaşırıldılar. Hele Laz'ın o soru ve kuşku dolu bakışları dik-katten kaçır gibi değildi.

Her neyse, yanlarına vardım ve *“her ne yapacaksa birlikte yapalım”* dedim. Ve gördüm ki Laz'ın niyeti hiç de blöf falan değildi. Adam ciddi ciddi *“Bu tabansızlarla alınabilecek yol buraya kadarmış, ötesi yok”* diyordu.

Mazlum bir şey demiyorduydu da, ama her ne yaparsa Laz'ın yanında olacağını açıkça gösteriyordu. İşte burada yine o *“ince detaylı hesaplar”* üzerine kurulu hareket tarzıyla Laz Nihat'ın ağzından girip burnundan çıktım: *“Hayır hayır, böyle düşünmen doğru değil. Niyetimiz bağcıyı dövmek olamaz. Üzümlümüzü yiyecek, bağcımızı da koru-*

yacağız. Burada sorun o kararın çıkmaması, geri alınması değil mi? Açıktır ki budur. O halde bunun sağlanması halinde ne diye daha farklı yollara sapalım ki? Yapılması gereken bir kopuşu geekleştirmek değil, diğer yoldaşları ikna edip bu kararı geri aldırmaktır. Kaldı ki böyle bir gerekçeyle yolları ayırmak meşru da olmaz, doğru da olmaz. Ve kimse de böyle bir durumun yaşanmasını istemez. Dolayısıyla da şı “yolları ayırma” tavrınızdan vazgeçmeli ve yoldaşlarla konuşup onları ikna etmem için bana şans tanımalısınız” dedim.

Laz Nihat saf saf demesin mi; “Bu mümkün mü, geri adım attırabilir miyiz?” diye. “Elbette mümkün. Ben buna inanıyorum” dedim ve böylece onu o ilk aklına geleni yapmaktan alıkoyup, “özüm bulma noktası”na çekip orda bağlayıverdim.

Daha sonra da gidip Karakuş, Cafer ve Y.Köse gibi etkili yoldaşlarla özel görüşme yapıp Laz Nihat’ın niyetinin kötü ve ciddi olduğunu anlattım. Parti birliğini tehdit eden ve bölünmeyle sonuçlanacak bir niyet taşındığını dile getirdim.

Ve yoldaşlar işte ancak o vakit vahametin ayırđına varabildiler. Şaşkındılar da elbet. Demek ki Parti birliği hazırları için bu kadar basit bir şekilde gözden çıkarılabiliyormuş!... Ve işte ancak o aşama itibarıyla böylesi bir gelişmeye sebep olmamak gerektiği kafalarına dank etti. Sağduyu ve sorumluluk bilinciyle hareket etmek gerektiğinin idrakiyle, hemen üzerinde hemfikir olunabilecek bir ara formül bulunabileceğini söylediler ve Laz’ın geri adım atmasının yolu da böylece açılmış oldu. Bu “uzlaşma” güvencesiyle, gidip Laz Nihat ve Mazlum’u tekrardan toplantıya dönmeye ikna ettim.

Ve böylece GBMK’nın çağrımıza tepkisi olarak yukarıya aktardığım “... yoldaşların MK’yı acilen toplantıya çağırması haklı ve meşrudur. (.....) Her ne kadar toplantı çağrısının biçim ve yönetimine ilişkin eleştiriler olsa da sonuçta toplantı açısından olumlu olmuştur” şeklindeki bu formülle Laz Nihat ikna edilerek kriz aşılmış oldu.

Sorun aşılmasına aşıldı da, ancak benim toplantıyı terk ediş tutumunun “perde arkası”nı algılayamayan birçok yoldaş böylesi bir tavır takınmış olmamı bana yakıştıramadıklarını söyleyip uzun süre tepkili davrandılar. Ta ki OPK toplantısında tekrardan bir araya geldiğimizde ben hangi nedenlerle öyle davrandığımı açıklayana dek. Tabii anlatabildiklerim nezdinde bu olumsuz algılayış giderilebildiyse de, olayı dolaylı anlatımlarla duyup öğrenen önemlice bir kesim nezdinde ise, ki ismim maalesef ki “silah çekip MK’ya baskı ve şantaj yapanlar” arasında anılmaya devam etti.

GBMK toplantısında kıran kırana bir “büyük hesaplaşma” (!) da Ayhan Uzala ile Mahmut arasında yaşandı. Bu iki şahsiyet tarafların

Birlik öncesi Yurtdışı Bürosu sorumlularıydı. Altta yatan gerçek nedeni neydi bilmiyorum, ama kesinlikle “kişisel” boyutu baskın olan bir hesaplaşmaydı.

Anti-Birlikçi faaliyetlerin baş mimar ve sorumlularından olan Ayhan Uzala adeta punduna getirip Mahmut’un ipini çekmeye yeminliymiş gibi bir yaklaşımla hareket ediyordu. Kesinlikle kin ve öfke güdümündeydi.

Mahmut’un haklı ve ama üslup olarak keskin eleştirileri karşısında Ayhan demesin mi “Öyle çok yiğitsen o halde kırsala gelip gerillaya katıl” diye!

Tartıştıkları mevzularla alakası bulunmayan bu çıkışla, sorun tamamen farklı bir karaktere büründürülüyordu. “Gelirsin, gelemezsin” zıtlaşması içinde Mahmut’un ağzından; “Şu an kendimi gerillaya katılmaya hazır hissetmiyorum” sözleri dökülüyordu.

Ayhan adeta zevkten dört köşe vaziyetlerde. ‘Hasmı’na ölümcül bir darbe vurmuş olmanın ‘zafer sarhoşluğu’ndaydı. İşte böylesi bir büyük fırsat yakalamış olmanın sevinç ve coşkusuyla atağa geçti: “O halde bu arkadaş MK’da da, Parti üyeliğinde de kalamaz” diyerek, ‘son darbe’sini indirmekte de zerre tereddüt göstermedi. Amacının Mahmut’u istifaya zorlamak olduğu açıktı.

Hâlbuki Mahmut o kesitte gerillaya (ve ülkeye) gelmeye kendisini hazır hissetmese de, ama yurtdışı faaliyetlerinde bir nevi “çekirdekten yetişme” son derece becerikli, iyi işler kotarmış, bir yığın yararlılıklar göstermiş, göstermeye de devam eden tecrübeli bir yurtdışı kadrosuydu. Disiplin gereği gelmesi dayatılmış olsaydı tavrı ne olurdu bilemem, ama kendi kişisel beyanı hâlihazırda buna hazır olmadığı şeklindeydi. Ortada bir organ kararı da yokken bu kişiyi istifa etmeye zorlamanın kime ne faydası olacaktı ki?! Varsın o da yapabildiği, yararlı olabildiği, kendisini en üst derecede katabildiğine inandığı alanda hizmet sunsun, değil mi?

Ama maalesef ki böylesi geniş bir perspektif ve olgunluk göstere-medik ve Mahmut Ayhan Uzala’nın hırçınlıklarına ve kişisel hesaplaşmasına “yem” ettik. Evet, açık söylüyorum, “yem” ettik.

Bu “kapışma” öyle uygunsuz bir kesitte patlak verdi ki, normalde bu tarz “hesaplaşma”lar karşısında “seyirci” kalmayacak olanlar bile, “bir de bunun üzerinden yaka yakaya gelmeyelim” hassasiyetiyle davranmayı yeğledik. Bazılarıysa açıklı ki Ayhan’ın bu çıkışları karşısında içten bir sevinçle el ovuşturdu. Sonuçta Mahmut ile Ayhan’ın birebir taraflar olarak kapışıp “sorunu” halletmelerine ortam sunmuş olduk... “Muharebe”yi kaybeden kendi kaderiyle baş başa bıraktık. “Zafer” elde eden ise açıklı ki sadece kendi kişisel egosunu tatmin

etmişti. Bu “*kapışma*”nın esas kaybedeni ise, hiç kuşku yoktu ki Partiydi, devrim cephesiydi.

Peki, sonra ne oldu dersiniz? Ülkeye gelip-gelmeme kahramanlığıyla hasmını “*korkak*”- “*tabansız*” ve “*inançsız*” konumunda gösterip yutan Ayhan’ın tüm cengâverliği de sonraki yıllarda kontralar tarafından kaçırılıp ölümlle tehdit edileceği ana kadar sürmüştü. Şimdilerde neler yapıyor bilmiyorum, ama bu kaçırılma ve ölümden kıl payı kurtulma badiresinin ardından soluğu yurtdışında aldığı ve aktif mücadeleden geri durduğu bir döneminin olduğu, bilinen bir gerçektir.

Mücadele tarihimiz işte böylesine de ilginç ve ibretlik keskin “*solculuk*”larımıza, “*kahramanlık*” ve “*korkaklık*” öykülerimize tamlık ediyor.

Toplantıda gidişat enine boyuna masaya yatırıldı ve bu özgünlük içinde OPK’nın kazandığı önem bilince çıkarıldı. Ve özellikle de Parti birliğinin geleceği açısından önemli bir eşik özelliği kazanmış olduğuna dikkat çekildi. Ve bu bakımdan da özgün sürecin “*merkezi görevi*” olarak OPK’nın gerçekleştirilmesi belirlendi. Konferansın gündemi, zamanı ve örgütlenmesi gibi belli başlı mevzular somut olarak ele alınıp resmîyete kavuşturuldu. Buna göre OPK 1993 bahar sonu, yaz başı gibi bir zamanda toplanacaktı. Olağanüstü gelişmeler olmadıkça herhangi bir ertelemeye gidilmeyeceği de karar altına alınarak toplantıya son verildi.

Sonuçta, “*Temmuz Toplantıları*”yla giriştiğimiz Parti içi mücadele gerek MK toplantısının gerçekleştirilmiş olması ve gerekse gerçekleştirilen bu toplantıyla, Parti önderliğinin içine düşmüş olduğu mücadeleye ve örgüte önderlik etmeme şeklindeki vahim tutumuna müdahale edip olumsuz gidişata son verilmiş olması ve keza önderlik kadrolarına ve Parti bünyesine bir dinamizm kazandırması bakımından son derece yararlı oldu diyebiliriz.

Yönetici organ üyeleri çoğunluğu olarak bir aradayken, dar-acil gündemli AK ve Genel Komutanlık görüşmeleri de yapmak isabetli olacaktı. Öncelikli olarak kış ve alt bölge konferanslarını gözetken uygun, dengeli bir ele alışıla güçlerimizi yeniden düzenlememiz gerekiyordu. Böyle de yaptık ve ardından herkes kendi alan ve faaliyetine gitmek üzere dağıldık.

Yeni düzenlemeye göre AK üyesi de olan Tuncay Çakıroğlu Karadeniz gerilla birliğinde siyasi komiser olarak görevlendirildi. Batıdan birlikte geldiği yoldaşlarla geri dönecek ve normal Parti kanallarıyla da Karadeniz’e geçecekti.

Keza Amed'e gidemeyen ve fiiliyatla zaten Şerifgille birlikte hareket eden Amed birliği ile Pülümür birliği bundan böyle Mazlum, Şerif, Polat Yiğit, Lenko ve Ali Haydar komutası altında birleştirildi.

Laz Nihat ve Savaş komutasındaki güçlerimiz ile ben ve Cem'in komutasındaki güçlerimizin iç düzenlemesini ve kışlık üstlenim sorununu daha sonra ayrıca ele alıp sonuçlandıracaktık.

Ve bir de Karadeniz'e gönderme kararı verilmiş olan ve çoktandır beklemekte olan takviye gücün gönderilmesi özel sorunu vardı. Yoldaşlar ta Mayıs ayından beridir beklemedeydiler, bu aralar gidemezlerse, zaten otomatik olarak kalırlardı. Parti teşkilatının ne zaman olanak sunacağı çok net değildi. Dolayısıyla da hesapları bunun üzerinden yapmaya da artık kimsenin tahammülü yok gibiydi. Yoldaşlar haklı olarak bir sonuca bağlamamız beklentisi içindeydiler.

Evet, ya göndermekten vazgeçecek ya da riskli bir tercihte bulunacaktık. Yoldaşlara güzergâh verip, kendi yaratıcı çabalarına güvenerek gidip Tokat'taki birliğimize ulaşmalarını isteyecektik.

Karar tercihinde netleşmek için gidecek olan yoldaşlarla görüşmeler yaptık. Durumu ve olasılıkları anlatıp görüşlerini sorduk. "*Gideriz*" kararlılığı göstermeleri üzerine de, riski göze alarak göndermeye karar verdik.

Volkan ve Taylan komutası altındaki önceki ekibe Tokat yerel faaliyetçilerimizden Kayseri Hapishanesi firarisi Halil Şahin ve Muharrem Kaymak'ı da ilave ettik. Ve böylece aralarında Ali Ayata (Yaşar), Suzan Baran (Dilan) ve Şafak'ın da bulunduğu toplam yedi kişiden oluşan gerilla gücümüzü, kalabalık bir uğurlama ekibiyle, silah şakırtıları altında Molla Dağı'ndaki yayla yerlerinden ta Tokat kırsalına dek uzayacak olan yola saldı.

Bu küçük Partizan gücü, dağ zirvesini takiben önce Haxaçur boğazına, oradan da zorlu, belalı ve hayli de maceralı bir yol alımıyla, Kemâliye ve Sivas'ı aşarak Tokat'a varmayı başarmış. Almus taraflarında üstlenmiş olan ana gerilla birliğimize yerel ilişkiler üzerinden ulaşmaları nispeten daha kolay olmuş.

Çok kaba ve yüzeysel bir tarifile böyle bir yolculuğu öngörmek, aslında hiç de akıl kârı bir iş değildi. Ama "*gideriz*" diye o muazzam özgüvene itibar ederek onay verdik. Çok zorluklar çektiklerini ve ama başardıklarını öğrendüğümüzde yoldaşlarımızla gurur duyduk doğrusu. Azmedince oluyormuş demek ki.

“*Temmuz Toplantıları*”nın ardından, sanırım ağustos ayı başlarında artarda bir seri toplantı-görüşme ve soruşturmalar gerçekleştirdik.

Marmara Bölgesi’nde, “*tasfiye edilmek isteniyoruz*” gerekçesiyle ilişkileri devretmeyerek birleşmeye fiilen ayak direyen DABK kökenli bir kısım yönetici kadro ve üyeler (ki, bunların bir kısmı MKP 1. Kongresi tarafından kontra Nihat’ın semt, gençlik ve askeri komiteler başına yerleştirdiği ajan-işbirlikçi tayfası olarak ilan edildi) DABK kanadına Birlik kararını kendilerine iletmek ve keza devir teslim ve fiili birleşmeyi doğrudan koordine etmekle görevli kılınmış olan Cafer Cangöz’e güvensizlik ilan etmiş (artık nerden ve nasıl icap ediyorduydu böyle bir güvensizlik!) ve kırsaldaki kadrolarla, özel olarak da Nihat ile görüşmeden ilişkileri devretmeyeceklerini söylemişler.

Nihat ve bu sorunu bir an önce çözüme kavuşturmak için söz konusu arkadaşları kırsala getirip görüşmenin iyi olacağını söyledi. Ben de sürecin özgünlüğü içinde bu türden “*sıra dışı*” çözüm yollarının mümkün olabileceği düşüncesinden hareketle, olur verdim.

Keza bu gelecekler arasında Maltepe katliamı ve daha başka olaylardan ötürü kendisinden şüphe edilen biri de vardı. Bu vesileyle yüz yüze görüşmeyle onun durumunu da ele alıp netleştirmek iyi olacaktı.

Cafer Cangöz gidip ilgili kişileri toplayıp alıp getirdi. Sorun, “*Birlik kararını kendi tarafına anlatma ve onları ikna ederek karara uymalarını sağlama*” kapsamında bir sorun olduğundan, öncelikle Laz Nihat ve Cafer bu arkadaşlarla özel olarak oturup konuştular. Sonuçta ikna oldukları ve sorunun aşıldığı bildirildi. Tabii fatura “*sorunu kendileriyle gerektiği gibi konuşmayan ve ilgilenmeyen*” dedikleri Cafer’e kesilmiş. Gerçekten de böyle miydi, yoksa kılıfına uydurulan bir şey miydi bilemem. Ama sonuçta fatura Cafer’e kesilmişti.

“*Şüpheli*” konumunda bulunan arkadaşın durumunu ise birleşmiş Partizan güçlerin o esnada orada hazır bulunan en üst düzeydeki sorulmaları olarak ele almayı uygun bulduk. Yani Cafer Cangöz (Özkan), Zeynel ve Laz Nihat’tan oluşan bir sorgu komisyonu.

Daha önceden birkaç yoldaşın verdiği bilgilerle sorun hakkında genel bir bilgiye sahiptim. Anlatan kişilerin genel ortak kanısı, söz konusu kişinin kesinlikle ikili çalıştığı şeklindeydi.

Belirtmem gerekiyor ki yoldaşların anlattıklarının kafamda yarattığı algı, bu kişinin en azından ikili çalışan biri olduğu şeklindeydi. Ama elbette bu algı tek yanlı anlatımların oluşturduğu bir algıydı ve haliyle de bununla kesin bir yargı oluşturmak mümkün değildi. Fakat şu bir gerçek ki, ister istemez insanda bir şekilde bir önyargı da oluşuyor. Şahsen ben sorgulamaya böylesi bir önyargı gölgesinde girmiştim.

Sorgu safhasının uzunca bir bölümünde, bu şahsın verdiği yanıtlar ve gösterdiği tepkiler yoldaşların andığım ortak kanısı olan şu “*şüpheli kişi*” imajını zayıflatmayı, tam aksine büyütüp güçlendirdi. Ancak daha sonra Laz Nihat’ın yönlendirici yaklaşımlarıyla kişinin yanıt ve tepkileri giderek daha akıllı ve serinkanlı olmaya başladı. Tabii bu da benim şüphelerimi bulanıklaştırdı ve sonuçta kararsız kalma durumuna kadar götürdü.

Evet, şu çok açıktı ve o günde bariz bir şekilde dikkatimi çekmişti. Laz Nihat sorgulamanın bir aşamasından itibaren, sorgulanan kişinin sıkıştığı, sıkışacağı emareleri verdiği her durumda ve her kritik soru ardından bir şekilde kitabına uydurarak devreye giriyor, ek soru ve açıklamalarıyla sorgulananı yönlendiriyor ve “*makul*”- “*olağan*” yanıtlar vermesini sağlıyordu.

Bu asla normal değildi doğrudan doğruya değildi. Tabii Laz Nihat’ı kenara çekip tavır koydum. Kendisine niye böyle bir gayret içinde olduğunu sordum şöyle bir yanıt verdi: “*Eski ilişkim, tanırım kendisini. Aslında çok efendi ve dürüst biri. Kesinlikle ondan şüphe falan da duymuyorum. Haksızlığa uğramasını istemem. Hassasiyetimin tek nedeni bu.*”

Sonra bir ara Cafer Cangöz ile de bunun sohbetini yaptım. Nihat’ın yönlendirme gayretinin ayırında olduğunu ve bunun dikkat çekici olduğunu söylüyordu. Ancak bununla birlikte Cafer bunu net olarak Nihat’ın o kişiyi tanıyor ve güveniyor olmasıyla ilişkilendirince, söylenebilecek pek bir şey kalmadı. Tabii o süreçte benim Laz Nihat hakkında pek bir bilgin ve gözlemim de yoktu. Haliyle, aksini iddia edecek herhangi bir veriye sahip değildim. Laz Nihat nihayetinde yapının önder ve etkili-yetkili kadrolarından biriydi. Sevip güvendiği birini olası bir haksızlığa karşı koruma hassasiyetiyle böyle fal-solu davranıyor olabilirdi. Ve bu tutum da en nihayetinde sorgulama yönteminde düşülen bir kusur, bir “*yöntem hatası*” olabilirdi. Nitekim bunun daha ilerisinde bir şeyler söyleme gerçekliğimiz de yoktu.

Sorgulama tamamlandığında Laz Nihat hemen söze girerek, “*Ben bu yoldaşa inanıyor ve güveniyorum. Şüpheler yersiz ve haksızdır*” dedi. Ben ve Cafer ise şüphelerin giderilmediğini ifade ettik. Evet, boşluklar ve çelişkili durumlar tam olarak giderilememişti. Bundan ötürü de bu kişiyi “*aklanmış*” biri gibi eski faaliyet alanına geri göndermenin doğru olmayacağı görüşünü dile getirdik. “*Bir süre denetim ve gözetimimiz altında gerillada kalması isabetli olur*” dedik.

Bizim bu görüşümüze Laz Nihat da destek verince, şahsın batıya gönderilmeyip, bahara kadar gerilla da konumlandırılmasına karar verdik. Tabii bir “*tutuklu*” olarak değil, normal bir gerilla üyesi gibi yaşayacaktı.

Sorguladığımız şahıs, daha sonra “*Kardelen Harekâtı*” sürecinde yapılan sorgulamalarda “*işbirlikçi*” olduğu gerekçesiyle cezalandırılacak olan Ramiz Şişman (Seyfi) idi.

Ramiz Nihat’ın başında bulunduğu gerilla birliğinin bir üyesi olarak OPK bitimine kadar kırsalda tutuldu. Bu süreçte hakkında olumsuz herhangi bir fikir beyan eden olmadı. Verilen her işi canla başla yerine getiren çalışkan, azimli ve özverili biri olarak insanların sevgisini kazanmış ve o süreçten böylesi bir imajla çıkmıştı.

Sorgulama sürecinde dondurulmuş olan aday üyeliği OPK’da ele alınıp değerlendirildi ve üye olmasına karar verildi. OPK sonrası yapılan düzenlemelerle de Ramiz Parti faaliyetçisi Karadeniz’de olarak görevlendirildi. Ve böylece tekrardan şehir faaliyetçisi olarak batıya geri döndü.

O yılın sonbaharında, Ramiz Şişman ile randevu bağlantılı olarak toplam 5 MK üyesi düşmanın eline düştü. Ve ilginçtir bu beş MK üyesinin tamamı da “*konferans kanadı*” denilen yani eski DABK’çı olmayan Partililerdi.

Ramiz ile randevu bağlantılı olarak tutsak düşen söz konusu beş MK üyesi ele geçmelerinde Ramiz’in rolünü sorgular ve neticede bu işte Ramiz’in parmağı olduğu kanaatine varırlar. Bu kanaatlerini MK’ya yazılı olarak rapor ederler. Ancak daha sonra anlaşılacaktı ki Laz Nihat’ın eline geçen bu rapor bloke edilmiştir MK gündemine gelmemiştir.

1992 yazında iki şüpheliyi daha sorguladık. Biri, Ovacıklı bir köylü olan Ahmet Tos idi. Diğeri ise Hozat merkezden bir gençti.

Ahmet Tos’un sorgulamasında bir sonuca varamadık. Şüphelerimiz öylece kaldı. Ancak sırf şüpheyile yapılabilecek bir şey de yoktu. “*Gözümüz üzerinde Ahmet Tos. İnşallah bir yanlış yapmazsın*” diyerekten, salıverdık.

Ahmet Tos sonraki yıllarda “*Kardelen Harekâtı*” sorgulamalarında tekrardan gündeme gelmiş. “*İşbirlikçi*” olduğu sonucuna varılmış ve ölümle cezalandırılarak infaz edilmiş.

1992 yaz başlarında çoban olarak yaylacılarla Molla Dağı’na gelen Hozatlı genç ise, bir-iki görüşmenin ardından, yoldaşlara gerillaya katılmak istediğini bildirmiş. Yoldaşlar da kabul edip almışlar. Sevimli, cana yakın, çalışkan bir gençti. Herhangi bir tersliğine denk gelmemiştik. Durup dururken, insanlardan ne diye kuşku duyaydık, değil

mi? Evet, kuşku duymamızı gerektirir herhangi bir veri yoktu, o bizim normal gerillalarımızdan biriydi.

Ancak sonra güvenilir bir kaynaktan öğrendik ki bu delikanlı düşman işbirlikçisiymiş. Hozat merkezde bir şekilde ilişkiye girilip kandırılmış biriymiş. Çoban olarak dağa gelmesi ve ordanda gerillaya katılması istenmiş kendisinden.

Bu duyum üzerine delikanlıyı sorguya aldık. Hakkında ileri sürülenleri anlattığımızla ısrarla, “*Yalan*” deyip çıktı işin içinden.

Henüz herhangi bir ağır suça karışmamış olduğunu, samimi davranması halinde kendisine bir ceza vermeyeceğimizi anlattıksa da, inkâr tavrından vazgeçmedi. Söylenenlerin aslı olmadığını, bir iftira olduğunu dillendirmeye devam etti.

Bunun üzerine tutuklama tedbiri aldık. Birkaç gün öyle tuttuktan sonra, yeni bilgi ve tanık ifadesiyle bunu yeniden sorguya çektik. Tabii bu kez işin rengi değişti. Önce kem küm etti, sonra konuşup her şeyi itiraf etti. Yani ortada asılsız bir iddia ve bir iftira durumu yoktu. Düşman bundan gerillaya katılmasını ve daha sonra kendisine iletecekleri yol ve araçlarla örgüt hakkında belli aralıklarla kendilerine bilgi aktarmasını istemiş.

İsrarlı çabalarımıza rağmen samimi ve dürüst davranıp itiraf etmemişti. İnkârdan gelemeyeceği yeni “*deliller*” karşısında sucunu kabullenmek zorunda kalmıştı. Yani maalesef ki kendisini kötü bir duruma, “*son pişmanlığın fayda getirmeyeceği*” bir duruma düşürmüştü.

Biz onu, gerçekten samimi davranması halinde çekildiği o bataktan çekip almak istedik. Bunun için çokça çaba sarfettik. Bir yığın örnekler vererek güven duymasını sağlamaya çalıştık. Ama o kötü bir şartlanmışlıkla inkârdan gelerek bizi atlatmaya çalıştı. Samimiyet sınavında sınıfta kaldı ve güvenilir olma şansını yitirdi.

Kan-can bedeli bir kavga ortamında doğallığıyla her şey kendi özel ve özgün kurallarıyla yaşam buluyor. Böyle olmak zorunda da. Evet, ne yazık ki bağışlanma şansını tepmişti. Onun için yapabileceğimiz şeyler de bizi seçeneksiz bırakmıştı... Çaresi yoktu, hak yerini bulmalı, su akarınca akmalıydı.

Bu akıbete üzülmemek mümkün müydü? Elbette ki hayır, üzüldük. Çünkü her şeyden önce o, bize karşı kullanılmak üzere bizden koparılıp alınmış biriydi. Onun ailesi ve yakın çevresi elbette ki bizim insanlarımızdı ve acısını yaşayacaklardı.

Elbette o yaz gerçekleştirdiğimiz toplantılar sadece bu türden örgütsel toplantılar değildi. Halkın çeşitli sorunlarına çözümler bulmak maksadıyla kitle toplantıları da düzenledik. Bu sorunlar bazen aile içi sorunlar, bazen komşular arası, bazen köyler arası mera, arazi ve yayla sorunları, bazen köylüler ile esnaf bazen üreticiler ile aracı-tefecî ve tüccarlar arası sorunlar olurdu. Talep genelde kitle ve sorunların tarafî kesimlerden gelirdi. Devrimci otoritenin soruna el atıp çözüm bulması istenirdi. Aksaklıklar, eksiklikler ve bazı yanlışlıklar olsa da genelde devrimcilerin ve ama en çok da komünistlerin adaletine, hakkaniyetli davranacaklarına güven duyulurdu.

O yaz gerçekleştirdiğimiz ilginç toplantılardan biri de peynir üreticileri ile peynir toplayıcı tüccarlar arasındaki sorunu ele alan toplantımızdı. İlginçtir, toplantı talebi bu kez tüccarlardan gelmişti. Belirlenen fiyatların çok yüksek olduğundan yakınıyorlardı. Sorunu ele alıp makul bir çözüm bulmamızı istiyorlardı. Nihayetinde küçük tüccardı bunlar, küçük hesap dengeler üzerinden yaşam ve işlerini yürütüyorlardı. Emek ağırlıklı bir işti onların ki. Haliyle dikkate alıp gözetmek gerekiyordu. Çoğu yöre insanı ve devrimci dostu insanlardı da.

8-10 tüccar toplanıp gelmişlerdi. Yaylalarda randevu vermiştik kendilerine. Sanırım Dere Şoran ile Meyvanlı Gabanı arasında, Hozatlıların yaylalarında buluşmuştuk. Ve yanılmıyorsam Hasan Konak ve birkaç Hozatlı yaylacının çadırlarına konuk olmuştuk.

Randevuya Cem ile birlikte gittik. Ben soruna pek vakıf olmadığımдан ağırlıklı görev Cem'in omuzlarında olacaktı. O bu işleri hem iyi biliyordu, hem de insanları tanıyordu. Bunlar önemli faktörlerdi tabii.

İnisiyatif Cem'de olmak üzere ikimiz birlikte toplantıya katıldık. Cem; "*Buyrun, sizi dinliyoruz, anlatın sorunlarınızı*" dedi. Bu arada beni işaret ederek, "*İsmi duymuşsunuzdur, bu da Zeynel yoldaş*" demeyi de ihmal etmedi. Tüccarların bir-ikisi hariç çoğunluğuyla ilk kez karşılaşıyordum. Selam verip hal hatır sorma faslını kısa tutup, dertlerini anlatmaya koyuldular.

Ortak şikâyetleri piyasanın çok durgun, belirlenen taban fiyatın ise çok yüksek olduğu ve şayet makul bir seviyeye düşürülmez ise üreticinin de kendilerinin de mağdur olacağıydı.

Cem hiçbir esneme emaresi vermeden belirlenen fiyatın uygun olduğunu, buna uyulması gerektiğini, işine gelmeyen peynir almak zorunda olmadığını söyleyerek tüccarlar ile çetin, zorlu bir münakaşa tutuştu.

Tabii bir süre sonra tartışma kaçınılmaz olarak kısır bir döngüye oturdu. İlerlemiyor, dön dolaş aynı yerde sanıyordu. Çareyi bir çay molası vermekte bulduk.

Mola esnasında devrimcilere biraz daha yakın duran ve hatırı sayılır bazıları, artık kim yönlendirdiyse, etrafımı sarıp dertlerini bana anlatmaya başladılar. “*Cem’in hiç esnemesi yok Zeynel kirve. Sen bir el at da makul bir ara çözüm sun*” dediler özetle.

Bunun üzerine Cem ile ayaküstü bir görüşme yaptık. Ara bir çözümün mümkün olup olmadığını sorguladık. Çıkar yol olarak üreticilerin görüşlerini alıp, bunun üzerinden bir karar vermenin daha uygun olacağına hükmettik.

Üreticilerin önemlice bir bölümünü temsil edecekler zaten ordaydı. Kendileriyle kısa bir durum değerlendirmesi yapıp, görüşlerini sorduk. İlginçtir, genel eğilim, fiyatların üreticiden yana iyi olduğu, ancak tüccarı biraz zorladığı şeklindeydi. “*Tüccar alış-veriş yapamazsa*” diyorlardı, “*üretici bundan da zarar görür. Bu yüzden fiyatların biraz düşürülmesi daha akıllıca olur.*”

Evet, üreticinin genel eğilimi böyleydi ve bu bize oldukça ilginç geldi. Üretici adına, onun çıkarını en üst düzeyde tutup koruma adına hareket edip gıdım esnemeyen Cem’in direnişi, işe bakın ki bizzat üreticinin kendisi tarafından fazla gerçekçi bulunmuyordu. Üretici ara çözüm için esneme talep ediyordu, “*dengeyi gözetmek lazım kirve!*” diyordu.

Ve bu “*ders*” ile bir kez daha yaşayarak öğrenecektik ki, ‘halk adına hareket’, ‘halk adına yönetim’, ‘halk adına adalet’ vb. değil, doğrudan halkla birlikte hareket, halkla birlikte yönetim, halkla birlikte adalet yaşam bulmalıydı. Ve burada, bu denklemde asıl özne halkın doğrudan kendisi olmalı, devrimci ve komünist örgütler ise esasen yönlendirici, yol gösterici ve öncülük rolleriyle sınırlı bir “*müdahale*” ve “*dâhil olma*” konumunda olmalıydılar. Doğru ve olması gereken de buydu zaten.

Ve bu özgül örnek bir kez daha üreticinin tüccara-tefeciyeye mecbur bırakıldığı bir durumda, nasıl da çaresizce tüccarın kazanabilmesini de gözetmek zorunda kaldığını, bu durumda üretim ve satış kooperatifleri gibi kurumların nasıl da üreticilerin acil gereksinimleri olduğunu göstermiş oldu.

Bunu örgütleme görevi bilinçlerde bir kez daha güncelleşmesine güncelleşmişti, ne var ki pratiğe geçirme gerçekliğimiz bu sorun özgülünde de yaşam bulamadan öylece kalakaldı...

Her neyse, sonuçta üreticiler bize bir ara formül bulma yetkisi verdiler ve biz de bunu kullanarak tüccarlar ile “*makul olan*”ı bulmaya koyulduk.

Bulunan çözüm üretici açısından da, tüccar açısından da “*kabul edilebilir*” bulundu ve böylelikle sorun tatlıya bağlanarak çözülmüş oldu. Çabalarımızın karşılığı olarak da bize tarafların gönülden kopup gelen teşekkürleri kaldı.

O yaz bir toplantı da hevallerle gerçekleştirdik. Malum, hevallerin genel yaklaşımıydı, biraz güçlendikleri yerlerde başkalarına pek hayat hakkı tanımak istemezlerdi. İsterler ki güneş sadece kendileri üzerine doğsundu. Buldukları yerlerde hep ve sadece kendi boruları ötsün. Demokrasilerinin çerçevesi kendi dar grupsal-örgütsel çıkarlarınınca belirleniyor olduğundan, kendilerine uymayan her şeyi hizaya sokmayı meşru hakları olarak görürlerdi. Ve de bu “*meşru hak*”kın kendilerine sınırsız bir yetki tanıdığını varsaydıklarından her şeyi zapturapt altına almakta da herhangi bir anormallik görmezlerdi.

İşte bu genel yaklaşım ve tutumları, son dönemlerde, bir-iki somut örneğiyle yine tezahür etmişti. İşte bunu görüşmek üzere bir araya geldik.

Hevaller bizim ve bir yerde de köy komitesinin almış olduğu kararları beğenmeyip değiştirme teşebbüs etmiş ve kendi buyruklarının geçerli olduğunu ilan etmişlerdi.

Karmaşaya ve devrimci otoriteyi zaafa uğratan bu türden kendi başına buyruk sektör yaklaşımlara kitlelerden yoğun tepki vardı. Ve elbette biz de bu türden hotzotçu tutumlara prim vermezdik.

Görüşmeyi biz istedik. Onlar da kabul edince randevulaşıp buluştuk. Her iki tarafta da çözüm üretebilecek ve güvence verebilecek düzeyde yetkili kişiler vardı.

Kendilerine sorunları aktardık. Ama ilk başlarda adeta “*burası bizim yurduumuz, bizim borumuz öter*” havalarındaydılar. Ancak bunu es geçen, kaale bile almayan tutumumuzu algılamakta da gecikmediler. Sonuçta sağduyuya teslim olup “*ortak bir yol*” bulma olgunluğuna evrildiler.

Neticede, kitleleri doğrudan ilgilendiren kararları mümkün olabilecek her durumda ortaklaşarak almayı bir prensip ilkesi olarak kabul ettik. Ortaklaşa karar alma koşullarının olmadığı durumlarda gerek tarafların aldığı kararları, gerek kitleyle birlikte alınan kararları ve gerekse kitlelerin kendi yönetim organlarınınca alınmış kararları boş

çıkarma tutumu sergilenmeyecek, eleştiri ve öneriler ilgili devrimci örgütler ile görüşülerek ele alınıp, ortak çözüm ortamı bu yolla sağlanacaktı.

Bu görüşmelerde ayrıca gerek örgütler arası ilişkilerde gözetilmesi gereken hususlar ve gerekse ortak düşman karşısında asgari müştereklerde buluşan güç ve eylem birliği oluşturma hususları tekrardan vurgulanıp, önemine dikkat çekildi.

Yaz bitmiş ve artık mevsim yüzünü kışa dönmüştü. Bulunduğumuz coğrafyada özellikle de nispeten daha yüksek yerlerde aradaki sonbaharın bir 'mevsim' olarak pek fazla bir ömrü yoktu. Konferansın yapılacak olması beklentisi ve ardından MK'nın acilen toplantıya çağırılması sürecinde, kış üslenim hazırlıklarını ertelemek durumunda kalmıştık. Ama şimdi kaybedecek zaman yoktu, tüm güçleri seferber etmeli ve hızla bu hazırlıklarımızı yerine getirmeliydik.

İşte bu faaliyeti örgütlemek üzere Laz Nihat, Cüneyt Kahraman (Savaş) ve Cem (Ali Rıza Sabur) ile Göldere-Cevizlik'te bir toplantı gerçekleştirdik.

50 civarındaki Mazlum ve Şerif komutasındaki güçleri tek komuta altında birleştirmiştik ve onlar kış üslenim faaliyetlerine epeyce bir süre önce başlamışlardı zaten.

Karadeniz'deki 20 civarındaki gerilla gücümüze dair bizim ön-göreceğimiz bir şey yoktu. Onlar kendi koşulları içinde kendilerine uygun düzenlemeleri yapmak, faaliyetlerini bizden bağımsız olarak sürdürmek durumundaydılar.

Bu toplantımızda esas olarak kendi komutamız altında bulunan 70-75 civarındaki gerilla gücünün kışlık üslenim sorununu ele alacaktık.

Varılan netice itibariyle 55-60 kişilik gücümüz Laz Nihat, Savaş ve Cem komutasında, yayla döneminde önemlice bir miktar erzağın temin edilerek taşınıp depolandığı Katır Gölü yakınlarındaki araziye konumlanacaktı.

Geriye kalan 15-20 kişilik güç ise benim sorumluluğumda kalacak ve biz de başka bir yer ayarlayıp orda üstlenecektik. Birliğimizin komuta heyetinde benim dışımda Murat Şaşkal ve Yusuf Ayata yer alacaktı.

Birliğimizde yer alan yoldaşlarla yaptığımız görüşme neticesinde barınağımızı Göldere vadisinde, Büyük Göl'ün yanbaşındaki bulunan tepeye yapmaya karar verdik.

Komuta heyetinden Laz Nihat ve Savaş bizim barınağın, ben de onların barınağının yerini bilecektik. Ben de onlar da böylece bilginmiş olduk. Ayrıca Mazlumgilin barınak yerini de, nokta olarak olmasa da ben ve Laz Nihat alan olarak biliyorduk.

Düzenleme ve bilgilendirmeleri böylece tamamladıktan sonra ayrılıp, kendi işlerimizin başına döndük.

Barınak için seçtiğimiz tepe enlemesine de boylamasına da adeta vadinin orta kısımlarında bir yerdedi. Tepenin bulunduğu nokta, vadinin dar alan bir bölümündeydi de. Her iki tarafında içlere geçit veren yüksek dağlar sıralanmıştı. Tepenin hemen önünde Büyük Göl, arkasında ise içinde büyükçe iki kaya kütlesi ve suyu bulunan çukurluk bir alan vardı.

Birçok yeri büyük çığlar yatağı olduğundan vadinin rastgele herhangi bir yerine barınağınızı yapamazdınız. Ve keza her yerde su da bulunmuyordu. Ormanlık bir arazi olmadığından, yakacağınızı ancak ki Cevizlik mıntıkasından taşıyıp getirmek durumundasınız.

Taliplisi olduğumuz tepe elbetteki çığ almıyordu ve suyu da vardı. Ama bu tepeyi tercih edişimizin esas nedeni, bu iki avantajlı özelliğinden daha çok, bize kazı avantajı sunan bir başka özelliğiydi. Çok eskilerden bu hatta kervanlar işlermiş ve belli aralıklarla yapılan o malum yolcu hanlarından birinin harabesi de işte bu tepe. Zemin üzeri bölümü yıkılıp gitmişti elbet, ancak epeyce derinden yapılan temel duvarları hâlâ sapasağlam duruyordu. İşte bu avantajı değerlendirecek ve böylece zaman kazanacaktık. Biraz daha derinleştirmemiz kazı işini halletmemize yeterdi. Yer seviyesine göre üzerini kapatıp, ön kısmında da ayrıca bir küçük bölme ve “L”vari bir koridorla çıkışını arkadaki çukura çevirdik miydi, barınak işimiz esasen hallolmuş olacaktı. Barınağın damı ayrıca tepe üstündeki kayalığın siperliğinde kalıyordu. Kayalığın hemen dibinden ocak-soba bacası bir tavan aydınlatma penceresi bırakmamız da pekâlâ mümkündü.

Öngördüğümüz şekliyle barınağımızı kısa sürede yapıp tamamladık. Odun ve erzağımızı erkenden çekip istifledik. Erzağın çoğunu barınağa yakın bir kayanın dibine açtığımız depoya stokladık.

Keza hem herhangi bir terslik yaşanması durumunda ve hem de baharda konferans çalışmalarında kullanmak üzere, bir dostumuzun gidip de ta Urfâ’dan alıp getirdiği büyük bir çadırı da yine bir kısım malzemeye birlikte bulunduğumuz arazinin uygun bir yerinde zulaladık. Ve böylece de kışlık üslenim sorunumuzu halletmiş olduk.

Her şeyin yolunda olup olmadığını öğrenmek ve gelişmeler hakkında karşılıklı bilgilenmek maksadıyla Mazlumgile verilmiş son bir randevumuz vardı.

Laz Nihat ile görüşüp bu randevu işini nasıl halledebileceğimizi konuştuk. Barınak ve erzak işlerinin yoğun olduğu bir süreçti. Dolayısıyla da o hattı bilen bir-iki tecrübeli yoldaşı bu iş için görevlendirmeye pek sıcak bakmadık. Mümkün olursa şayet, o hattı bilen bir köylü rehberliğinde, başka yoldaşları gönderme eğilimindeydik. “*Kim yapabilir? O hattı kim bilebilir?*” diye düşünürken, Laz Nihat Veli Akyol’un ismini verdi. Yaylada olduğunu ve o tarafları iyi bilen biri olduğunu, görevlendirmemiz halinde gidebileceğini söyledi.

Veli Akyol, Şahverdiliydi. Tanıyordum da kendisini. Ama öyle çok fazla tanıdığım da söylenemezdi. Birkaç kez evine uğramışlığım olmuştu, hepsi bu. Ancak buna rağmen Veli Akyol hakkında dolaylı bir hayli bilgiye sahiptim. Öncelikle geçmiş dönem sicili pek temiz olmayan biriydi. Ta Pülümür köylerinden tutun da Ovacık’ın orman köylerine kadar birçok yerde menfaat karşılığında çeşitli icraatlarda bulunmuş biriydi. Kimileri buna hasmının mereğini, ekinini, ot yığını, evini, ahırını yaktırış, kimileri atını, öküzünü bıçaklattırış. Yani bir nevi “*kiralık katil*”vari bir “*profesyonel*” imiş... İcraatları öylesine çokmuş ki Parti bu soruna ele atmak zorunda kalmış. Alınıp sorgulanmış. Suçlarını kabul edip pişmanlık bildirmiş. Bir daha yapmayacağı sözü vermiş ve böylece bağışlanmış. Yapmamış da! Ancak Veli Akyol’un bunun dışında da icraatlarının olduğu, yaygın bir kaniydi. Mesela devlete bilgi aktardığı da söyleniyordu. Ancak bu yönlü herhangi bir somut ve net veriler de yoktu... Veli Akyol Partinin cezalandırdığı Pülümürlü işbirlikçi Gültekin’in akrabasıydı da. Gültekin’in eşi ve oğlunun intikam peşinde olduklarıysa bir sır değildi. Gültekin, bu aşiretin etkili-yetkili güçlü insanıydı ve akrabaları ailenin tesiri altındaydı vs. vs... İşte bütün bu sebeplerden ötürü Veli Akyol benim nazarımda aslında hiç de isabetli bir tercih değildi. Elbette bütün bunları Laz Nihat da biliyordu. Ama onun bütün bunları hiç de önemsemediği açıktı. Benim ikircikte kaldığımı görünce, “*Ya amma da ince eleyip sık dokuyorsun. Nihayetinde arazide bir randevu. Yoldaşlara rehberlik yapacak, gidip görüşüp yine birlikte dönüp gelecekler*” şeklinde şeyler söyleyerek karar vermeme kolaylaştırmaya çalıştı. Evet, bütün bunlar doğruydü. Yoldaşların denetimindeydi ve diğer yoldaşlarla da arazide görüşeceklerdi. Laz araziyi bilmiyordu ama ben biliyordum. Buluşma yeri yoldaşların barınağıyla aynı alandıydı ve çok ta uzak sayılmazdı. Bu yönüyle iyi olmazdı. Fakat “*Veli*

Akyol onların o arazide barınaklarının olduğunu bilmediği için çok da fazla bir önemi yoktu randevu yerinin” diyerek ikna ettim kendimi ve Veli’nin yoldaşlara kılavuz olmasına razı oldum.

Sonuçta Mazlumların randevusuna Veli Akyol’un rehberliğinde üç yoldaşı gönderdik. Diyeceklerimizi yazılı olarak ilettik. Aynı şekilde onlardan da yazılı bilgiler aldık.

Öğrenecektik ki Gültekin’in eşi ve çocukları erzak taşıma trafiğini takibe almış ve barınağın nerede olabileceğine dair bir süre iz sürmüşlermiş. Yoldaşların nokta olarak barınak alanını değil de buldukları araziye keşfetmiş olma olasılıkları epeyce yüksekmış.

Ve keza randevuya giden yoldaşlara Veli Akyol hakkında bazı sorular sorduğumda öğrenecektim ki, dönüşte Gültekin’in eşinin bulunduğu yaylaya uğramamışlarmış. Yani Veli onlarla görüşmüş. Ve elbette ki onlar bilip duyduklarını Veliyle paylaşmışlardır da.

Göldre barınağında Xezal (Zühre Kabasakal), İsyân, Rıza (Ahmet Laço), Mahmut (Erdal Sarıaslan), Nuray, Ulaş, Yılmaz (Yusuf Ayata), Orhan (Murat Şaşkal), Dersim, Zeynel, Çiğdem, Deniz (Hayati Can), Şahin, Kenan (Hüseyin Ekinci, Cebo’nun kardeşi) ve Adem’den oluşan toplam on beş kişi kalacaktık. Ancak son anda bir de “*misafirimiz*” oldu ve böylece sayımız on altıya çıktı. Laz Nihatların birliğinden İnanç (Ahmet Şen) nasıl olmuşsa, ayrı düşmüş. Köylülerin haber vermesiyle gidip aldık. Daha sonra barınağımızın yerini de öğrenmiş olmasından ötürü Nihatlara geri vermedik.

Barınak faaliyetine biraz geç başladığımızdan çalışmalarımız iki-üç koldan çok yoğun bir tempoda sürüyordu.

Bahara yapacağımız konferans yoğunluğunu da hesaba katarak fazladan erzak taşıyıp depolamaya gayret ediyorduk. İşte böylesi yoğun koşuşturmalar esnasında Nuray dizini sakatlamıştı. Aslında tam olarak ne olduğunu da anlayabilmiş değildik, ama Nure, “*dizim çıktı*” diyordu. Olayı tanımlayışı böyleydi. Eğilip de yerde duran on kilogramlık peynir bidonunu aldığı esnada, dizinden “*kırt*” diye bir ses gelmiş. Büyük bir acıyla kıvranmaya başlamış. Yoldaşlar şaşkınlık içinde imdadına koşmuşlar. Ne olduğunu sorduklarında; “*Galiba dizim çıktı. Hele biriniz belimden, biriniz de ayak bileğimden tutup çekerek dizimi yerine oturtun*” demiş. Olur, mu olmaz mı derken, Nuray’ın ısrarı üzerine dediğini uygulamışlar. Görünüşte işlem başarılıdır. Ağrısı var mesela, ama hiç olmazsa üzerine basıp yürüebiliyormuş. Ancak kısa bir süre sonra diz tekrar çıkmış. Ve yine aynı işlemlerle dizi çekip

yerine oturtmuşlar. Ama bir türlü sonu gelmemiş bu işlemin; onarıyorlarsa da ters bir harekette tekrardan çıkıyormuş.

Bu garip durumu öğrendiğimizde bunun basit bir “*çıkma*” durumu olmadığına ve mutlaka doktor tedavisi görmesi gerektiği hususunda hemfikir olduysak da, ancak çok ciddi ve hayati bir tehdit arzetmeyen böylesi bir sorundan ötürü barınağın güvenliğini riske atmayı uygun görmedik. Haliyle de Nuray’ı doktora göndermedik. Zaten kendisi de bu düşüncede idi, “*Bahara kadar idare ederim*” diyordu.

Ve garibim Nure ta OPK sonrasına kadar o diziyile cebelleşip durdu. O sıklıkla “*haa da yine çıktı*” derdi birileri de yardıma koşar, çekip yerine takardı. Ve böylece idare ederdi. Neyse ki o ilk dönemlerdeki ağrısız sızısı yoktu. Problem, çıktığında dizini kullanmasıyla sınırlıydı.

Nuray ancak 1993 yılı yaz ortalarında yani 8-9 ay sonra doktora gidebilmişti. “*Biraz daha gecikseymişsin bacağına ciddi şekilde kangren tehdiyle karşı karşıya kalırdı*” demiş doktor. Meğerse dizinden gelen o “*kırt*” sesi bir kopma sesiymiş. Dizi yerinde tutan yan bağlardan biri uygunsuz hareketten ötürü kapmuşmuş. Tabii haliyle de en ufak bir ters harekette diz tekrar tekrar yerinden çıkıyor... O kopan bağ, onarılmaması halinde zamanla çürüyüp kangrene neden olurmuş. Nuray’ın şansı yaver gitmiş ki henüz o aşamada değilmiş. Bağı dikerek onarmaları mümkünmüş. Öyle yapmışlar... Yani yine de ucuz atlatılmış bir garip badireydi işte.

Geç başlamıştıysak da iyi planlanmış, koordinesi iyi sağlanmış, hızlı ve yoğun bir çalışmayla, kısa denilebilecek bir sürede kışlık üslenim sorunumuzu çözmüştük.

Yedek barınağımız yoktu, ancak yedeklenmiş erzağımız, iyi bir çadırımız ve araç gerecemiz vardı. Ve keza çok zorda kalmamız halinde de biraz zorlanarak da olsa Molla Dağı’ndaki barınağımız gidip ulaşabileceğimiz mesafede idi.

Lekanlarımız, beyaz kamufajlarımız, bol miktarda çerez gibi besleyici gıda stoğumuz, yeteri kadar battaniyemiz, naylon brandamız, kazmamız-küreğimiz, baltamız-nacağımız vardı. Keza biri o yılın yavrusu olmak üzere iki sevimli “*faresavar*” kedimiz bile vardı. Bazen av yapabiliriz hesabıyla yanımıza aldığımız bir kırmamız ve bir büyük şişe rakımız da “*var*”lar listemizdeydi. Ve keza, köye, kardeşim. Ali’ye bir el telsizi bırakmıştık. Bize yönelik herhangi bir operasyon duyumu veya durumu olması halinde, anlaştığımız şifreli mesajlarla bizi bilgilendirecekti.

Tam da bugünlerde aldığımız Tuncay Çakıroğlu'nun vurulduğu haberi bizi kedere boğduysa da, yine de barınağa iyi ve güçlü bir motivasyonla giriyorduk.

Sayımız azdı, ancak bileşimimiz nitelikliydi. Yoldaşlar genç, cesur ve adanmışlığı kuşanmış Partizanlardı. En yenilerimiz o yaz sonu gerillaya katılmış olan Dersim ile Çiğdem yoldaşlardı. Yaylaya gelmiş göçer kızlarıydı onlar. Dersim Hozatlı, Çiğdem Çemişgezekliydi. Ailecek Partizan taraftarlarıydılar.

Kısa boylu ve ama yapılı, güçlü-kuvvetli bir gençti Dersim. Tuttuğunu koparır cinsten, gözü kara biriydi de. Barınak faaliyetlerine başladığımız o yoğun süreçte “*Ben bunlarla uğraşamam arkadaş*” dedi tutup saçlarını kökten kazıttı. Adeta güreşçi Kel Aliço olmuştu. Onun bu güçlü kuvvetli yapısı bize “*TİKKO'nun ilk kadın roketçisi neden Dersim yoldaş olmasın ki?*” Sorusunu sordurttu. Pekâlâ olabildi. Önerdik kendisine, severek, gururlanarak kabul etti. Ve böylece Dersim yoldaş grubumuzun roketçisi oldu.

Yaylacı kızlarımızdan Çiğdem yoldaş da gönül vermiş inançlı biriydi. Fakat Dersim kadar öyle çok dışa dönük biri değildi. Sevgi dolu, yumuşak bakışlı, görünüşü itibariyle de sevecen bir yoldaştı. Ancak daha sonraları öğrenecektik ki bu güzel yoldaşımız kalıtsal olarak miras aldığı ve dönem dönem zuhur eden ruhi bir rahatsızlığa sahipmiş.

Bu yılki kış sezonumuz, alt bölge konferansları da yapılacak olmasından ötürü, yoğun siyasal çılışmalarla geçecekti. İç eğitimimize canlılık ve düzey kazandıracak bu süreci verimli kılmak gerekiyordu. Bu yüzden de örgütlemesini doğru ve isabetli yapmak önem arz ediyordu.

Ortak programlı bu kolektif çalışmanın yanında tabii bir de “*önderlik kadrosu*” olarak benim kendi özel eğitimimim ve üstlenmiş olduğum “*merkezi görevlerim*” vardı. Daha önce de bahsettiğim gibi, bu görevler arasında, konferansa sunulmak üzere, ordu tüzüğü hazırlama görevi de vardı. Buna ilaveten bir de benim kendi kendime iş edindiğim ve hazırlamayı düşündüğüm bir görevim vardı. Bu ise özetle, hedefsiz, plan-programsız kendiliğindenci, günübirlik ve esasen de körlemesine bir sürükleniş olarak nitelendirdiğim örgüt ve savaş gerçekliğimizi sorgulayarak gözler önüne sermek ve hiç olmazsa ana hatlarıyla çıkış yolu olabilecek bir perspektif hazırlamaktı.

Yani bu ‘özel’/ ‘kişisel’ çalışmayla, daha önce Kürdistan Bölge Komitesi ve 3. MK Toplantı Raporları üzerinden belli yönleriyle sorguladığım “*savaş politikamız ve örgütün savaşa göre şekillendirilme-*

si” meselesini, mücadele seyri içinde şekillendiregeldiğim düşüncelerle tamamlayıp, bir perspektif çalışması olarak konferansa sunmayı hedefliyordum.

İşte bu iki esaslı görevi yerine getirebilmem için kendime de zaman ve ortam ayırmam gerekiyordu. Gerek gerilla birliğinin kolektif eğitimini ve gerekse benim “*özel görevler*”imi yerine getirebilmem için günlük yaşamın iyi ve isabetli programlanması ve keza yaşam disiplininin iyi oturtulması gerekiyordu.

Bileşenlerin siyasal bilinç düzeyleri birbirinden hayli farklıydı. Hal böyle olunca da hepsine tek bir eğitim programıyla ve tarzıyla gidilemezdi. İleri, geri ve orta düzey ayrımları yapmalı ve her birinin gerçekliklerine denk düşecek “*makul*” programlar ve tarzlar uygulamalıydık. Keza nispeten ileri olan yoldaşları, nispeten geri olan yoldaşların eğitiminde görevlendirmek isabetli olacaktı. Bu hem benim ve diğer yönetici kadro arkadaşların yükünü hafifletirdi ve hem de bu yoldaşlar, eğitirken de aynı zamanda kendilerini de eğiterek sıçramalı gelişme göstermelerine hizmet ederdi.

Barınak bileşenlerinin tümünün katıldığı ve iki gün süren bir toplantıda aylarca sürecek olan barınak yaşamının genel ve özel yaşamını örgütlemeye giriştik.

Ortak yaşamın akla gelebilecek hemen hemen her yönünü ele alıp ortak iradeyle düzenlemek gerekiyordu ki, gönüllü-bilinçli katılımın sağlandığı dengeli ve uyumlu bir yaşam bütünlüğü zemini sağlanabilirdi.

Öngördüğümüz düzenlemeler arasında bir de barınak bileşenlerinin tümünün katılımıyla hazırlanacak haftalık bir duvar gazetesi projemiz vardı. Böylece hem daha canlı bir siyasal çalışma ve hem de düşünsel yazılı ürünler ortaya koyma ortamı oluşmuş olacaktı. Gazetenin “*yönlendirme*” niteliğindeki “*baş yazı*”sını da, düzenli olarak ben yazacaktım.

Hakikaten de güzel, geliştirici, yapıcı-olumlu bir işlevi oldu o gazetemizin. İnsanların içe dönük eleştiri ve değerlendirmelerini de dile getirebildikleri bu “*serbest kürsü*”lü yayın organımız sıcak ve canlı bir eğitici olarak rol oynadı.

Günlük işleri, özellikle de yemek ve ekmek pişirme gibi işleri bize yaraşır bir yaklaşımla ele almalı ve iyi örgütlemeliydik. Çünkü aksi takdirde alışlagelmiş cinsiyetçi iş bölümü hükmünü sürdürecektir ve ekmek ve yemek pişirme işleri kendiliğinden kadın gerillaların üzerine kalmaya devam edecekti. Bizler, doğrudan kendimizin örgütlediğimiz yaşam alanlarında bu tür şeylere asla yaşam hakkı tanımamalıydık. Bu bakımdan yaşamın bu kesitinin önemle ve ciddiyetle örgütlenmesi

gerekiyordu. Bu ayrıca zamanın doğru ve verimli kullanılması ve keza malzeme ve erzağın gereksiz israfının önüne geçilebilmesi bakımından da önemliydi.

Buna göre ekmek ve yemek pişirme işini bir bilenin yanına bilmeyen, tecrübesi olmayan ya da az olan birini vererek düzenledik. Bilenin öncelikli aslı görevi, bilmeyeni eğiterek en kısa sürede işi yapabilir hale getirmesini sağlamaktı da.

Eğiticiler de, eğitilenler de gönüllü olunca eğitim olayı kısa sürede başarıyla tamamlanmış oldu. Erkek yoldaşların bir kısmı zaten önceden bu kurslardan geçmiş ve işi öğrenmişlerdi. Bilmeyen çoğunluk ise kısa sürede iyi birer hamur yoğurucu, ekmek ve yemek pişirici olup çıkıverdi. “*Ben ne anlarım hamur yoğurmaktan, ekmek pişirmekten yoldaş*” diyen delikanlı erkeklerin her biri işinin ehli olup çıkmışlardı. Erkekler arasında en iyi ekmek pişirenlerimizden biri Rıza (Ahmet Laço) yoldaştı. Eğitmenini kıskandıracak kadar da iyiydi.

Kısa bir süre içinde iç yaşam disiplinimiz rayına oturmuş, güzel ve uyumlu bir ortam oluşmuştu. Bu ortam içinde ben de gönül rahatlığıyla kendi aslı işlerime yöneldim.

Öncelikli olarak “*merkezi görev*” üstlenmiş olduğum ordu tüzüğü işini halletmeliydim. Diğeri nasılsa benim kişisel-özel tasarrufumda olan bir işti.

İşin kötü tarafı elimde tüzük hazırlamamda yararlanabileceğim hiçbir materyal yoktu. Emsal oluşturacak bir ordu tüzüğü de okumuş değildim. Elimizde tek tüzük örneği vardı, o da Parti tüzüğüydü. (Pardon, elbette elimde Kibar’ın hazırlamış olduğu bir sayfalık disiplin kural ve cezalarını içeren bir “*ordu tüzüğü*” taslağı vardı. Ama bunu bu nitelikte bir şey olarak görmediğimden, haliyle benim için bir anlam ifade etmiyordu.) Haliyle de işim hiç kolay olmayacaktı. Bu işi tamamen mantıksal yaklaşımının yönlendirmesine göre yapmak durumundaydım.

“*Bana göre*” diyordum, “*hazırlanacak bir ordu tüzüğü, birleşen Partizan güçlerinin arzettiği gerçeklik üzerinden, Parti içi iki çizgi mücadelesi zemininde boy gösteren ideolojik-siyasi mücadelenin ihtiyaçlarına yanıt olabilecek, perspektifsel, temel teorik bir metin olmalıdır*”. “*Dolayısıyla da*” diyordum, “*hazırlanması gereken ordu tüzüğü, mevcut silahlı gücümüzün örgütsel hiyerarşisini ve iç işleyişini düzenleyip kurala bağlayan bir temel metin olmakla birlikte, ama bundan daha çok, bu metin, Parti-ordu, siyaset-silah ilişkisini özettele açıklayan ve düzenleyip kurala bağlayan ve bunu ordu örgütünün her bir kademesi somutunda ete-kemiğe büründüren ve tartışmasız bir şekilde, yani ‘aması’, ‘fakat’ı olmayan, yani ikirciksizce silahı siyasetin*

buyruğu altına alan ve keza net vurgularla fokoculuğa ve salt askeri bakış açısına kapıları sıkıca kapalı tutan bir “kazanılmış mevzi” işlevi görmelidir.”

Verili sürecin yakıcı bir şekilde ihtiyacını duyduğu “ordu tüzüğü”, bana göre işte ancak böylesi bir şey olabilirdi. Kafamda net olan perspektifim buydu. Bununla hareket edecek ve becerebilirim böyle- si bir tüzük taslağı hazırlayacaktım.

Çıkış aldığım nokta, gerek DABK sürecinin pratiğinde sergilenen Parti-ordu/siyaset-silah ilişkisi ve gerekse birleşen Partizan güçlerinin somut pratiğinde doğrudan tanıdığı olduğum, Partiyi ordunun adeta lo- jistikçisi olarak gören, silahı ve silahlı gücü siyasetin-Partinin önüne ve kumanda merkezine geçirmek isteyen ve bundan ötürü de silah- lı gücü kendi tahakkümü altında tutma hevesine kilitlenmiş, elinde bulundurduğu bu güçten aldığı güçle Parti karşısında yaptırımcı ve dayatmacı tutum ve yaklaşımlar sergilemekten kaçınmayan ve keza Parti faaliyetlerinin ordu -gerilla- faaliyetlerine tabi kılınmak suretiy- le, fiilen tasfiyesine yönelmiş olan bir yaklaşım ve zihniyetin köklü bir eleştirisiydi.

Evet, hareket noktam kesinlikle, sürecin bu saydığım somut olgu- larıydı. Soyut-akademik bir üretimden ziyade, sürecimizin somut ol- gularının eleştirisi üzerinden şekillenecek bir metin olsun istiyordum. Hazırlamaya niyetlendiğim “ordu tüzüğü” algımın arka planında işte böylesi bir gerçeklik vardı.

Dediğim gibi elimde yararlanabileceğim, emsal alabileceğim bir tüzük örneği yoktu. Buna rağmen bu işe şu düşünceyle cüret ettim: Bizim kendi özgülümüzün gerçekliğinden hareketle, yapının somutta gereksinimini duyduğu, farklı ve esasen de bize has bir tüzük metni hazırlayabilirdim.

Her şey gibi bir ordu tüzüğü de elbetteki ortaya çıktığı koşullar tarafından karakterize edilen ve değişen koşullarla birlikte de yenilen- meye, geliştirilip değiştirilmeye gereksinimi olacak olan, görecelilik özelliği bulunan bir şeydi. Yani bu anlamıyla yapacağım şey değiş- mez, mutlak bir şey, kutsal bir metin değildi. Bunu bilen biri olarak çok da fazla ince eleyip sık dokuma tutumunun savsaklayıcılığına takılmadan işe koyulabilirdim.

Sonuçta bu fikirsel referanslarla işe koyulup esaslı bir taslak ha- zırladım. Kaç sayfalık bir metindi şu an net olarak anımsamıyorum, ama galiba daktilo edilmiş haliyle 20-25 sayfalık bir şeydi.

Benim haricimde Laz Nihat ve Rayber de birer taslak hazırlamış. Ancak görecektim ki, bunlar tamamen ordu yapısının hiyerarşisini ve uyulması gereken disiplin kurallarını, disiplin suç ve cezalarını for-

müle eden bir-iki sayfalık yüzeysel ve basit taslaklardı. Kibar'ın hazırlayıp gönderdiğini söylediğim o taslağa göre nispeten biraz daha teferruatlıydılar, hepsi bu.

Hazırlanmış olan bu dört taslak, Laz Nihat ve benim sorumluluğumda bulunan gerilla birliklerindeki tüm Parti üye ve aday üyelerinin katılımıyla gerçekleştirilecek olan Alt Bölge Konferansı'nda ele alınıp tartışılacak; Kibar'ın taslağı elenecek, Rayber ve Laz'ın taslakları tek taslak haline getirilerek, benimki de olduğu haliyle, merkezi konferansa sunulması kararı alınacak.

Tabii özetlediğim bu öykü, aslında sadece bir bölge konferans iradesinin ne yönde şekillenmiş olduğunun bilinmesi anlamında bir değer ifade ediyor. Yoksa merkezi konferansın seçilmiş veya doğal delegesi olarak benim, Laz ve Kibar'ın taslaklarımızı merkezi konferans iradesine de sunma hakkımız var.

Bu Alt Bölge Konferansımız, birleşen Partizan güçlerinin, Parti içi ideolojik-siyasi mücadelesinde, denebilir ki aslında ilk açık 'meydan muharebesi'ydi. Laz Nihat ve DABK kökenli diğer bir kısım kadroyla ideolojik-siyasi mücadele sahasında ilk kez karşı karşıya gelmiş oluyorduk. Bilinen bir şeydir, denir ya, bu türden zorlu ortamlar, aslında insanların bir bakıma gerçek karakterlerini sergiledikleri ortamlardır da. İlk kez o ortamda Laz Nihat'ın çok tehlikeli ve hastalıklı bir tip olduğunu daha açıktan görmüş olacaktım. Adamda her yol var. Hedefe varmak için her yol mübahı bunun yanında, başka hiçbir değer kıymeti yoktu. Hile-hurda, ayak oyunları, bariz tezgâhlar, şantaj ve tehditler, her şey ama her şey mübahı onun için... Son derece provakatif, açıktan grupçu ve saflaştırıcı davranışlar gırlaydı. Konferansın bileşiminin ezici çoğunluğu hem DABK kökenli ve hem de yeni yoldaşlardan oluştuğundan, Laz Nihat basit demagojik söylemlerle bunları saflaştırmakta ve rakip gördüklerinin üzerine salmakta tereddüt göstermiyordu. İnsanları adeta fanatik taraftarların o ajitatif, saldırgan-linç edici ruh haline sokuyordu... İşte bu sebeple de Laz'ın minderinde güreşmeyerek, Alt Bölge Konferansı'ndaki kapışmayı ölçülü yürütme kararı verecektim: *"Senin bu pis ve basit oyunlarına gelmeyeceğim. Nasılsa merkezi konferansa gideceğiz, seninle orda kapışacağız. Bununun ölçüsünü orda alacağım Nihat efendi"* diyecektim.

Ve nihayet o büyük muharebe günü gelecek ve merkezi konferansa oturacaktık. Gündem sırası ordu tüzüğü maddesine geldiğinde, ortam adeta, karşılıklı iki ordunun nihai kapışmasının sergileneceği muharebe alanına dönüşecekti.

Bu muharebeye Laz Nihat bir *"hazır kıta"* tarafla ve bu *"hazır kıta"*nın şefi olarak oturacaktı. Ardında ve etrafında onu, *"TİKKO'yu"*

TİKKO yapan ikinci Kaypakkaya” olarak görüp biat eden “*demirbaş*” keskin kılıçları olacaktı. Abartısız ve de istisnasız ordaki DABK kökenli kadroların tamamı önceden sözleşmiş gibi Nihat’ın etrafında saf tutmuş olarak bu muharebeye oturacaklardı. İlginçtir, daha tartışma başlamamıştır bile. Evet, saf tutmuş olarak tartışmaya oturuyorlardı. Diğer delegeler ise öyle bir garip, ‘hakem kurulu’ymuşçasına kollarını ksavuşturmuş, az sonra başlayacak olan bu kapışmadan ne çıkacağını bekliyor olacakları. Tartışmayı izleyecek, buna göre bir karar vereceklerdi. Yani anlayacağınız, Laz Nihat ve “*hazır kıta*”sı karşısında tek başına saf tutmuş bir Zeynel gerçekliği olacak.

İlk hamleyi Laz Nihat ve (o süreçte adeta “*hınk*” deycisi durumunda olan baş kılıcı ve sözcüsü) Cüneyt Kahraman ikilisi yapacak. Adamlar “*savaş içinde pişmiş, çekirdekten yetiştirme komutanlar*” prestijine sahipler. Hal böyle olunca da “*ordu yapısının ve savaş ortamının neye gereksiniminin olacağını ve neyin uygun düşünüş düşmeyeceğini de en iyi bunlar bilebilir*” ön-kabulünü arkalarına almış olacaklardı. Laz ve Cüneyt ikilisi de bunun özgüveniyle davranacak ve Laz’ın hazırlanmış olduğu taslağın en “*ideal*” taslak olduğunu varsayacak ve kabul edilmesini isteyeceklerdi. “*Hazır kıta*”nın diğer kadroları da hemen devreye girecek ve aynı ön-kabul içinde, bu isteği dile getirecek.

Öyle bir hava oluşacak ki, adeta “*madem bu yoldaşlar böyle diyor, o halde uzatmaya gerek yok, kabul edelim gitsin*” der gibi olacak konferansın diğer katılımcıları.

Evet, hiç abartısız o anki gerçeklik aynen böyle olacak ve adede birkaç insan “*acaba Zeynel ne diyor buna, onu da bir dinleyip öyle karar verelim*” tutumu içinde olacak. Yani diğer çoğunluk soruna kesinlikle sorgulayıcı ve politik bir tavırla değil, tamamen “*iyi niyetle*” yaklaşacak. Algı şu olacak: “*Nasılsa bu işin ehli bunlar. Böyle diyorlarsa, demek ki doğru olanı budur.*” Nihayetinde bir örgütsel yapının iç işleyişini, hukukunu düzenleyen bir kurallar diziniydi tüzük dediğin şey!..”

Laz Nihat ve “*hazır kıta*” ekibi oluşan bu havaya kendilerini fena halde kaptıracak ve kendilerini muharebeyi kesin olarak kazanmış varsayacaklar.

Tabii ben henüz hiçbir şey söylememiş ve delegelerin çoğunluğu henüz net tavır takınmamışken. Bu durumda sonucu değiştirmek ve hatta zaferi kazanmak bile hâlâ mümkün olabilecekti de: kaldı ki çoğunluğu ikna edebileceğimden de hayli mutlu olacaktım. Ne de olsa ben de bir tarafın en tecrübeli askeri kadrolarından biriydim ve iki yıldır da fiilen işin başında yer alıyordum. Yani bu anlamıyla benim de belli bir saygınlığım vardı ve söyleyeceklerim önemsenektir.

Bu zorlu muharebeyi kazanabilmemin o koşullardaki tek yolu, sorunun aslında tam olarak ne olduğunu iyi bir sunumla ortaya koyup, ikircikte kalmış delegelerin kafasını aydınlatıp onları dűřünsel olarak kazanmaktan geçecekti.

Laz Nihat, Savař ve Ali Haydar clűsűnűn lehte ve benim hazırlamıř olduđum taslak hakkındaki aleyhte konuřmaları bittikten sonra divandan sűz isteyecek ve lafa, Laz Nihat'a alt konferansta sűylediklerimi hatırlatarak bařlayacaktım: Ayak oyunların ve bizi cahil sıradan taraftarlarına linç ettirmelerin geride kaldı. İdeolojik-siyasi műcadele nasıl verilirmiř burada ۆğreteceđim sana. Boyunun ۆlűsűnű alacak ve o sarfettikleri teker teker geri yutmak zorunda kalacaksın Nihat efendi.

Meselenin asla basit bir kurallar dizininin alt alta sıralanması meselesi olmadıđını, meselenin tamamen ilkesel bir sorun olan siyaset-silah (bir diđer ifadeyle Parti-ordu) iliřkisinin nasıl ele alındıđı, esasta hangisinin belirleyici konumda ele alındıđı ve aslında tűzűkle bunlardan hangisinin ete-kemiđe bűrűndűrűlmek istendiđi meselesi olduđunun altını kalın çizgilerle çizip, delegelerin referans reflekslerini harekete geçirecektim.

"Bizim için" diyecektim "*silahın siyasetin, ordunun Partinin komutası altında olması ilkesel bir "olmazsa olmaz"ımız ise, o halde açıktır ki hazırlayacađımız ordu tűzűđűnűn her bir maddesiyle bu ilkeye hayat vermemiz de zorunlu bir gerekliliktir. Hazırlanacak tűzűk iřte bunu garantileyen temel bir metin olmalıdır. Bu bakımdan sorun, arkadařların sunmaya çalıřtıđı gibi, asla basit bir disiplin kuralları ve cezai yaptırımların alt alta sıralanması meselesi deđildir. Konferansa sunulmuř olan tűzűk taslaklarını iřte ancak bu perspektifle ele alıp deđerlendirmemiz halinde isabetli ve dođru tercihlerde bulunmamız műmkűn olabilir. Laz Nihat kesinlikle ve de tamamen salt askeri bakıř aıřıyla hareket etmektedir. Lafta ilkeyi tekrarlıyorsa da, ancak anlayıř ve pratiđinde kumanda merkezinde parti her daim ordunun lojistikçisi konumundadır. Dolayısıyla da bu anlayıřın hazırlamıř olduđu řu basit kurallar dizininin ibaret tűzűk taslakları da iřte tamamen bu anlayıřlarının hayat bulmasına hizmet eder niteliktedir. Benim hazırladıđım taslađa bunca veryansın etmelerinin tek nedeni de iřte bu sakat anlayıřlarının hayat bulamayacak olması korku ve gerçeđidir. Bunları gűrmeniz gerekiyor yoldařlar" diyecektir.*

Ve iřte ancak (tabiri caizse) bu silkelememden sonra ikircikte olan çođunluk silkelenip kendisine gelebilecekti. Ve haliyle bu da gidiřatın yűnűnű ve kaderini belirleyecekti.

Zeynel atak üstüne atak yaparken, Laz Nihat eşekten düşmüşlerin ruh haliyle şapkasını kelinden o yılanımsı bakan gözlerinin üzerine kaydırıp suratını onun ardına gizleyecek ve kıcını altından atıp arkadaşları arasında kaykılarak, hiç olmazsa yarı görüntüsünü örtülemeye çalışacaktı.

Ve sonuçta Zeynel delege çoğunluğunun desteğini kazanmayı başararak, kendisinin hazırlamış olduğu tüzük taslağının benimsenmesini sağlamış olacak. Ancak Laz Nihat ve ekibi yine de “*neresinden ne kadar delersek kârdır*” tutumuyla her bir madde üzerinde kıyasıya bir direnç gösterecek ve maalesef ki bir-iki maddede kısmi esnemeler ve muğlaklaştırmalar yapmayı başaracaklardı da.

Tarih, TİKKO'nun ilk tüzüğünün, işte böylesi zorlu bir iki çizgi mücadelesi neticesinde ortaya çıkarılmış olduğunun tanığı olacaktı.

Görev edindiğim diğer konuyu da “*Savaş Politikamız ve Örgütün Savaşa Göre Şekillendirilmesi*” başlığıyla yazıya döktüm. “*Halk Savaşı*” olgusunun ele alınış ve gerilla savaşının yürütülüş tarzı ve mantığını sorgulayan, yapılagelenin eleştirisi üzerinden bir yığın soruyla ne yapılması ve neyin nasıl ele alınması gerektiğinin yapı tarafından sorgulanmasını ve ortak bilinç oluşturularak kolektif iradenin eseri bir perspektifin ortaya çıkarılmasını kolaylaştırıcı özellikler arzeden bir çalışmaydı.

Düşünceme göre her şeyden önce “*halk savaşı*” algı ve kavrayışımızda ciddi problemler vardı öncelikle de dogmatik, sığ ve mekanik bir ele alışımız sözkonusuydu. Sorunu ele alış ve teorize ederek sunuş gerçekliğimiz, lafı bükmeden dosdoğru söylemek gerekirse, Çin’de uygulanan (“*Uzun Süreli Halk Savaşı*”) devrim stratejisinin kaba bir tekrarından öte bir şey arzetmiyordu. Teorize edilegelenin yalın gerçekliği maalesef ki buydu.

Her ne kadar da “*Halk Savaşı*” olgusunu söylemsel olarak ideolojik-siyasi, askeri, ekonomik ve kültür-sanat cepheli bütünlüklü bir devrimci mücadele yolu olarak sunuyor idiysek de, ancak sosyal pratiğimizin gerçekliği şuydu ki “*halk savaşı*” denen şey bizim algımızda esasen gerilla savaşından ibaret bir şeydi. Diğer tüm mücadele cephelerinin ise aslında sadece lafı ediliyor. Böyle olduğundan ötürü de başta Parti faaliyetleri ve Partinin örgütlenmesi olmak üzere, kitle çalışması ve kitle örgütlerinin oluşturulması ve diğer birçok temel faaliyet hep ihmal ediliyordu. Haliyle de aradan on yıllar geçtiği halde doğru dürüst herhangi bir gelişme sağlanamıyordu.

Esas aldığımızı tekrarladığımız gerilla savaşını doğru tarzda ele aldığımızı söylemek ise, maalesef ki mümkün değildi. Mesela gerilla savaşını öncelikli olarak yürüteceğimiz alanları belirlerken teorik olarak baz aldığımız etmenlerin başında ne gelir? Sistem ile halk yığınları arasındaki baş çelişkinin keskinlik derecesi gelir deriz, değil mi? “Çelişkinin en keskin olduğu alanlardır öncelikli alanlarımız” deriz. Peki, pratiğimiz buna uygun mu? Mesela gerilla savaşında öncelik verdiğimiz Dersim ve Karadeniz’in Tokat-Ordu ve Artvin gibi yerleri gerek sınıfsal ve gerekse ulusal çelişme ve ama bunlar içinde esasen de “baş çelişme” olarak belirlediğimiz çelişme bakımından, çelişmenin en keskin seyrettiği alanlar mıdır?

Öte yandan, gerilla savaşını “Kızıl Siyasi İktidar yaratma” öncelikli hedefiyle yürütmemiz gerektiğini ön görüyoruz, değil mi? Peki söz konusu kızıl siyasi iktidarları Dersim ve Tokat’ta mı oluşturacağız ki gerilla savaşını buralarda yoğunlaştırıyoruz?

“Devrim kitlelerin eseri olacak!” diyoruz mesela, ama yıllardır her bir karışımı kanımızla suladığımız bir Dersim’de bile kitle çalışması ve kitlelerin örgütlenmesi yok denecek düzeylerde. Gerilla üzerinden süren genel ajitasyon-propaganda dışında herhangi bir özel kitle çalışması ve bu çalışmayı yürütecek Parti örgütlülüğü yok. Gerilla üzerinden yaratılan ilişkiler kalıcı ve köklü örgütsel ilişkilere dönüştürülemeden öylece “gönül bağı” düzeyiyle kalakalıyor. Yani esasen örgütsüz sempatizan ilişkileri dışında herhangi bir gerçekliği yok.

Peki, örgütlenmeyen, kendiliğinden bir güç olmaktan çıkartılıp kendisi için bilinçli-örgütlü bir güç haline getirilmeyen devrim sorununa sahip çıkma iradesini ortaya koyabilecek bir güç haline getirilmeyen, “kendiliğinden bir güç” olmaya devam eden bir kitlenin devrim yapma, onu koruma ve ilerletme güç ve beceresi söz konusu olabilir mi?

Deriz ki her bir ajitasyonumuz, propagandamız, askeri eylemimiz ve kültürel-sanatsal etkinliğimiz esasen kitlelerin bilinçlendirilmesine, örgütlenmesine ve harekete geçirilmesine hizmet etmiyorsa, bu etkinliklerimiz kitlelerin somut talepleriyle buluşmuyor ve dolayısıyla da onlar da bir yankı oluşturmuyorsa, bu demektir ki orda önderliğin güttüğü siyasetin izlediği yol ve öngördüğü tarzın kitleyle buluşup kaynaşma gerçekliği söz konusu değildir ve bu demektir ki orda kitleler kendi dertleriyle baş başa, onlara önderlik yapma sevdasıyla yanıp tutuşan devrimciler olarak bizler de “onlar adına savaşanı”, “onlar için bedel ödeyen”, “onlar adına eylemi amaç edinen, eylem için dar bir profesyonel güç ile varlığını sürdüren”, kitle ve kitle çalışmasından yalıtık, ayrıksı bir “özel bir yaşam” sürdüren, “kendisi için bir güç”

olmanın ötesinde pek de fazla bir olgusal değer ifade etmeyecek bir duruma sokmuşuzdur kendimizi.

Sadece kırsal alanda ve o da sadece bir-iki bölgede, yürütülmeye çalışılan gerilla savaşıyla “*Halk Savaşı*”nın veriliyor olmayacağı açıktır. Yıkıp değiştirmeyi hedeflediğimiz sisteme karşı kırdı ve şehirde hayatın her alan ve her cephesinde yürütülecek silahlı ve silahsız (biçimsel olarak “*barışçıl*”) karakterli tüm mücadelelerin diyalektiksel bütünlüğüyle yürütülebilen bir savaşın bir bütünlüklü devrimci mücadelenin ancak ki “*halk savaşı*” karakteri kazanması mümkün olabilir.

Evet, savaş, tipik “*öncü savaşı*” mantığıyla değil, Marksist-Leninist kitle çizgisi anlayışıyla, kitlelerin devrimin ve iktidarın asıl öznesi yapılması koşuluyla, mücadelenin her biçim ve cephesinin mutlak surette merkezi bir önderlik koordinasyonu ile birbirini tamamlayıp büyütebilmesi mantığıyla yürütülmesi halinde bu savaş “*halk savaşı*” karakteri kazanabilir.

Ve elbette ki böyle çok yönlü, çok karakterli ve çok cepheli bir savaş yürütebilmek ve buna başarıyla önderlik yapabilmek için de, sadece buna niyetlenmek ve bunu çok istiyor olmak yetmez, bu savaşın böylesi çok yön ve boyutlu bütünlüklü tabiatına uygun örgütsel araçlar gerekir. Bunların oluşturulması ve sağlamlaştırılmaları gerekir. Devrim cüdelesini başarıya ulaşmanın bunun dışında bir başka yolu yoktur çünkü.

Öncü kurmay olarak komünist Partisi bu savaşta başarının teminatı olduğundan, hayatın her alanında Parti örgütlülüğünün oluşturulup güçlendirilmesi de ‘olmazsa olmaz’ karakterinde temel bir koşuldur.

Keza sadece gerilla birlikleriyle gerilla savaşını geliştirip büyütmeyi mümkün olamayacağı da yadsınamaz bir diğer doğrudur. Yerel Parti örgütlülüğünün kitleler içinde güçlü konumlanması, milis örgütlülüğünün oluşturulması ve kitlelerin savunulması için öz savunma güçlerinin, yerleşik yarı-askeri örgütlülüklerin oluşturulması da bir gereklidir. Keza gerilla savaşının kentlere taşınması ve ora koşullarına uyarlanmış özgün ve zengin tarzlarla yürütülmesi de önemli bir diğer gerekliliktir. Öte yandan gerilla faaliyetlerinin yerel Parti örgütlülükleriyle eşgüdümlü bir tarzla, geniş bir alana yayılması da şarttır.

Ve keza savaşın başarıyla yürütülebilmesi için savaş siyaseten oluşturan, planlayan ve projelendirerek yürüten özerk merkezi bir savaş aygıtı-örgütünün oluşturulması gerekir vs. vs.

İşte bütün bu yönleriyle sorunu ele alıp irdeleyen, sonuçlar çıkarılan bir yazı kaleme aldım. Bu her iki çalışmayı da sanırım henüz 1993 yılına girmemişken tamamlamıştım.

Bu çalışmayı da konferansa sunmak niyetiyle hazırlamıştım. Ancak zaman sorunundan ötürü konferansta ele almak mümkün olmayacaktı. Tabii sadece benim çalışmam değildi. Mesela Murat Şaşkal'ın ve daha bir-iki yoldaşın hazırlamış oldukları nitelikli çalışmalar da. Maalesef ki onlar da ele alınamayacaktı. Ancak yine de delegelerin önemlice bir kısmına vererek, okumalarını sağlamam mümkün olabilecekti. Normalde konferans sürecinde bu türden çalışmalar (şayet resmi gündeme aykırı değillerse) merkezi tartışma yayın organı olan Parti Birliği sayılarında yayınlanarak tüm Partiye ulaşırdı. Ancak koşullardan ötürü biz kırsaldakiler bu imkândan yararlanamadığımızdan, haliyle de Parti geneline ulaşmadan öyle sadece alanımızla ve bazı delegelerle sınırlı kalacaktı.

Geçmeden şu ilginç yaşanmışlığı da paylaşayım istiyorum. Hazırlamış olduğum bu yazıyı okuyan delegelerin önemlice bir kısmı (ki bunlar arasında kardeşim Kâzımda vardı) şaşkınlıklarını gizleyememişlerdi. Tabii ben de onların bu tepkisini yadırgamıştım. Meğerse kafalardaki “*asker adam*” algısı ve ön kabulünden ötürü benim bu boyutta teorik ürünler-açılımlar ortaya koyabileceğim aklımın ucundan dahi geçmemişmiş... Öyle ya Halil'in “*uzmanlık alanı*” teorik-siyasi alan değil; askeri alan yani indirgenmiş biçimiyle de pratik eylem alanıydı, dolayısıyla da ne anlardı siyasetten, ne anlardı teorik ürünler vermekten... Metris firarı ertesinde burjuva basınında da benzeri bir niteleme yapılmıştı. Hüseyin Karakuş'u örgütün “*beyni*”, Halil'iye “*tetikçisi*” olarak lanse etmiş ve bir arada olmamızın da “*korkulması gereken bir durum*” olduğuna dikkat çekilmişti... Yani işte böylesi genel biçimsel-mekanik, kaba yüzeysel bir yaklaşımdı, yoldaşların bir kısmınının şaşkınlıkları.

Yeni bir yıla girmeye hazırlanıyorduk. Kış olanca “*kara*”lığıyla, alanımızdaki yaşamın tek hâkimi oluvermiştir. Daha da yağacak olanından gayri kar kalınlığı dağlarda ve bulunduğumuz vadide 2-3 metreyi bulmuştu. Zaten bulunduğumuz alan çok kar alması ve çığlarıyla ünlüydü.

Çığın geçtiği yerler beton sertliğinde olurdu ve yamaç kesimlerde resmen ayak tutmazdı, buz pisti gibi kaygan olurdu zemin... Buranın çığ alanı olması, düşmanın karadan bize yaya birlikleriyle ulaşmasını engelleyen baş etmendi. İşte bu yönüyle bizim için bir bakıma avantajlı bir özellik de arz ediyordu.

Göldre bölgesi dağ keçileri, karaca, ur ve kınalı keklikleri bol olan bir alandı. Normal koşullarda köylülerin avlak yeriydi. Ancak son

yıllarda köylüler pek avlanmıyorlardı... Bizim avlanmamız ise daha çok tesadüfen, yani denk gelmesi halinde olan bir şeydi. Ama koşulların müsait olduğu durumlarda, elbette et ihtiyacımızı karşılamak için arada bir ava çıktığımız da oluyordu.

Yılbaşının yaklaştığı o günlerde yoldaşlar *“Yılbaşı kutlaması yapalım. Çerezimiz ve bir büyük rakımız var. Bir-iki kişi gidip bir teke getirse iyi olur”* demeye başladılar. Bunun üzerine av meraklısı Dersimli gençlerden Yusuf Ayata, Ahmet Laço ve İsmet Pınar da ısrarla kendilerini göndermem isteğinde bulununca, grubun genelinin bu isteğini geri çeviremedim... Sonuçta bir durum değerlendirmesi yaptık ve sonra gitmelerine izin verdik.

Gidenler, birkaç tekeye rastlamışlarsa da uygun pozisyon yakalayalım derken ellerinden kaçırmışlar. Gün boyu dolanıp durmuşlarsa da bir daha denk gelememişler. Artık teke avlama umutları suya düşmüşken nişangâhlarına koca bir ur keklığı oturuvermiş. *“Boş gitmek-tense, bari bunu meze olarak götürelim”* demişler. Ancak keklikle mesafeleri kırmanın erimi dışındaymış. Yılmaz şansını kleşle denemeyi önermiş. İtiraz olmayınca da *“ya Xızır sen beni mahcup etme”* demiş ve göz-gez-arpacığın silme tepesinden namluyu keklığe doğrultup tetiğe basıvermiş... Nişan isabetli alındığından kurşun gidip hedefini bulmuş... Sevinç çılgınlıkları eşliğinde gidip almışlar ödülleri. Tabii o sevinçlerinin bir diğer esaslı nedeni ise teke getirme sözü vermişken ve onca esaslı avcı iddialarında bulunmuşken, boş dönüyor olmanın mahcubiyetinden bir nebze de olsa kurtulmuş olmalarıymış.

Süzülüşlerini, uzunca soluklu bir ıslığı andıran ötüşlerini ve iri bir horoz kadar büyük oluşlarını çokça duyduğumuz bu keklük türünü ilk kez bu kadar yakından görüyor ve ilk kez etini tadıyor olacağım. Birçok arkadaşı için de aynı şekilde bir ilkti.

Et pişirme uzmanları olarak Rıza, Kadir ve Nuray hemen kolları sıvayıp işe giriştiler. Diğer hazırlıklar için de farklı farklı ekipler oluşturuldu ve yoldaşlar hoş bir gayretle işlerine koyuldular.

Kültürel etkinlik programının son provaları da, büyük bir hünerle, bu yoğun tempo koşuşturmaca arasına sıkıştırılıverdi. Sazda akort namına bir şey kalmamış olmalıydı ki, Orhan o hengâmenin son demleri içinde sazına düzen vermeye çalışıyordu.

BÖLÜM: 6

1993 YILI

Bir mücadele yılını son derece neşeli, hoş ve güzel duygularla geride bırakıp, yeni bir mücadele yılına merhaba dedik. Alkole alışık olmayan yoldaşlar, alınan o bir-iki küçük kadeh rakının vermiş olduğu “*çakırkeyif*”liğin hoş demlerindeydiler. Tabii Dersim yoldaş yine ayrıksı davranıp, diğerlerine fark atmayı becermişti: İki kadeh rakıyla “*zil zurna sarhoş*” olmuştu.

Program sona ermiş, artık yavaş yavaş yatma hazırlıklarındaydık. Dersim sağa sola küçük yalpalar vurarak dışarı çıktı. Hava almaya ya da tuvalete gidiyor olmalıydık. Ancak bir süre sonra dışardan garip sesler gelmeye başladı. Bu arada bir yoldaş gelip, kapı önüne çıkmamı istedi. Gittim ki Dersim sırtüstü boylu boyunca kara uzanmış habire söyleniyor: “*Zeynel yoldaş gelsin hesap versin*” diyor. Yanında olduğumun ayırında falan değildi herhaldeki başladı küfretmeye. Zeynel’e küfürlerini artarda dizmişken yanına sokulup, “*Hazırola Dersim yoldaş, ne bu haller? Aramızda maşallah çok iyi, ağzından bal damlıyor. Ne oldu da Zeynel’e bu küfürleri ediyorsun?*” dedim. Sesimi ayırt etmiş olmalı ki hafiften toparlanıp, “*Şerefsiz Zeynel. Çetin yoldaş vuruldu, sen bizi alıp barınağa soktun. Yoldaşımızın intikamını almaya göndermedin. Sen sağcı, pasif birisin yoldaş. Misilleme ruhu yok sende. Derdim mi ne! Derdim bu işte. Duydun da rahatladın mı Zeynel Efendi?*” dedi. Gülmemek için kendimi zorlayarak, “*Peki sen bunları söyleyerek rahatladın mı?*” dedim. Ne dese beğenersiniz; “*Rahatladım tabii. Oh canıma değsin*” dedi. Yoldaşlardan yükselen kahkaha tufanı gecenin karanlığı ve ayazını hançerlerken Dersim bir güzellik daha yaptı. Doğrulup boynuma sarıldı. Buz yumağına kesmiş olduğunu ancak ki o an idrak edebildim. Hemen koluna girip içeri taşıdık. Bir-iki yoldaş da giysilerini değiştirip yatağına yatırdılar. Bu alemle bağları çoktan kopmuş olmalıydı ki, hemen derin bir uykunun deryasına dalıp gitti.

Tabii sabah kalktığımda fark ettik ki geceki o hallerinin ayırında falan değildi. Yoldaşlar taklidini yapıp takıldılarsa da ancak Dersim

bunların hiçbirini anımsayamadığından, yapılan şeyleri anlamlandır-
makta zorlanıyordu. Sonra bana ettiği küfürleri sayıp döktüler ve işte
bunları söyledin dediler. Dersim, “*Hadi canım, şaka yapıyorsunuz.
Ben öyle bir şey yapmam. Ne diye yoldaşıma küfür edeyim? Beni kız-
dırmak için uyduruyorsunuz*” diyerek itiraz etti. Bir tarafta da gözü
bende. Tepkilerimden söylenenlerin doğru olduğunu anlayınca da ba-
yağı bir mahcup oldu. Gelip boynuma sarılıp özür üzerine özür diledi.

Özür dileyecek bir şey olmadığını söyleyerek rahatlatmaya çalış-
tım. İçindeki, yüreğindeki o asil duygulardan ötürü övdüm kendisi-
ni. Övgüm gururunu okşamıştı. Güler yüzle, “*küfürler için tekrardan
özür dilerim*” dedi... İşte böyle de ilginç bir şenlikle yeni yıla girmiş-
tik.

Hani bahsetmiştim ya barınağımızın arka kısmında büyükçe bir
çukurluk alan var diye. İşte bu çukur alanı tabanı normal bir futbol
sahası kadar olmasa da, ama yine de epeyce büyük sayılırdı. Kar yağ-
dıkça onu basıp düzeltir, orda koşu ve kültür-fizik hareketleri yapar-
dık. Tabii bir de tutkunları futbol oynardı. Çekişmeli geçen bu maçlar
aslında oyuncular için iyi birer idmandı da.

Ocak ayının son haftası “*Parti ve Devrim Şehitlerini Anma Haf-
tası*” idi. Bunun için yoldaşlar ay ortasından itibaren hazırlıklara baş-
lamışlardı. “*Parti ve Devrim Şehitleri*” mizi onlara yaraşır bir coşku ve
bağlılık duygusuyla anmak istiyorduk. [Burada bir parantez açıp bir
şeyler söyleme gereği duyuyorum. Kişisel düşüncem şudur ki, tanrı ve
dini inancı olmayan, dini gericiliğe karşı ideolojik mücadele yürütege-
len sol, sosyalist ve komünist şahsiyetlerin ölümlerinin basbayağısın-
dan dinsel terminolojinin kavramı olarak reel değer kazanmış bulunan
“*şehit*” veya “*şahadet*” gibi kavramlarla ifade edilmelerini doğru gör-
müyorum. Son derece de tutarsızlık arzeden bir ikilem halidir. Şahsen
kişisel yazışmalarımda ve sözlü anlatımlarımda bu kavrama yer ver-
miyorum. Burada ise tırnak içine alarak kullanıyorum çünkü Parti-
nin resmîyetinde bu haftanın adı “*Parti ve Devrim Şehitlerini Anma
Haftası*”dır. “*Yüce bir dava uğruna ölme*” paydasından hareket edile-
rek “*şehit*”lik kavramı kullanılıyorsa da, ancak dinsel terminolojinin
bu başat kavramının kullanılması yine de doğru ve isabetli değildir.
Biz pekâlâ kendi ideolojimizin özülle barışık olabilen daha isabetli
kavramlarla da yoldaşlarımızın, dostlarımızın ölümlerindeki yüce-
liği ifade edebiliriz. Mesela pekâlâ “*ölümsüzleşen yoldaşlarımız*” ya
da “*yıldızlaşan yoldaşımız*” diyebiliriz. “*Devrim savaşçıları ölümsüz-
dür*”ü pekâlâ tercih edebiliriz. Ama nedense sırf dile yerleşmiş diye

kimse bunu değiştirmeye alışmıyor. Yani bir nevi devrimcilerin “*tu-tuculuk*” hali yaşanıyor. Ve aslında son yıllarda daha da vahim haller “*moda*” olmaya başladı. Ömrünü komünizm davasına adanmış militan ve nder şahsiyetlerin bile cami veya cem evlerinde cenaze namazları kılınır oldu. “*Hayrat yemekleri*” tertiplenir oldu. “*Halkımızın hassasiyetleri*” adı altında bütün bu ideolojik ayrıksı Şeylere n açılıyor. Artık öylesine kanıksanıp içselleştirilir hale getirilmiş Şeyler var ki “*Halkımızın değer yargılarına, örf ve adetlerine saygı*” adına kendi iimizi dönük olarak dahi, dini ve siyasileştirilmiş etnik orjinli mitolojik bayram kutlamaları yapanlarımız var vs. vs. Bunlar aslında “*halkçı liberalizasyon*”un saflarda, ideolojik cephemizde yarattığı aşınmanın dışavurumundan başka bir Şey değildir, derim]. İşte yoldaşlar bu hazırlıklarla meşgulken, Orhan’ın telsiz tarayıcısından (ve galiba daha sonra da radyodan) Pülümür Yel Dağı eteklerinde bir çatışma yaşandığı bilgisi ulaştı. Kimlerdi de tarafların kayıpları var mıydı, buna ilişkin herhangi bir bilgi yoktu.

Bizimkilere yakın yerlerde hevallerin de üstlenmiş oldukları bilgisine sahip olduğumuzdan, doğrudan “*bizimkilerdir*” diyemiyorduk. Ancak Yel Dağı vurgusu ibreyi güçlü olarak bizimkilere eviren bir unsurdu.

Her halkrda, o koşullarda yapabileceğimiz bir Şey yoktu. l ve yaralıların olduğuna dair bir haberi yapılmamış olması yine de teselli vesilemizdi.

Şayet barınakları basılmış veya deşifre olmuştuysa, mecburen terk edip alan değiştireceklerdi. Bizimkilerdiyse, kuvvetli olasılıkla yakın yerlerde yedek hazırlıkları da yoktu. Dolayısıyla alanı terk etmekten başka seçenekleri yoktu. Ancak ne var ki metrelerce karla örtülü, cehennemi soğuğun hüküm sürdüğü o koca dağları ve kilometrelerce yolu aşıp emin yerlere ulaşmak hiç de kolay olmayacaktı. Zorlu, ölümüne bir mücadele gerekecekti.

Bahis konusu “*atışma*”nın bizimkilerle yaşandığını çok sonraları ğrendik. Aslında kelimenin gerçek anlamıyla bir çatışma durumu da yaşanmıyor. Yoldaşlar kendilerine yönelik harektı bir gün önceden fark ediyor ve gece yarısı barınağı terk ederek gidip dağa mevzileniyorlar. Düşman gelip boş barınağı basıyor. Yani herhangi bir “*sıcak temas*” durumu yaşanmıyor.

Tabii bu olayın öncesi ve sonrasının gerçekliği hakkında da çok daha sonraları bilgi sahibi olabildik.

Düşmanın, yoldaşlarımızın Yel Dağı eteklerindeki arazide üstlendikleri bilgisine, ta gözden sahip olduğu kesin. Ancak Şu da kesin ki nokta olarak yerlerini bilmiyor. Böyle olduğu için de, kar yağıp da

yolları kapattıktan ve dağlar kolay geçit vermez hale geldikten sonra, nokta olarak yerlerinin tespit edilmesi çalışmasına başlıyor. Ve bu işte kısa bir süre Pülümür hattında faaliyet yürüttüğünden, araziye ve köylüleri azçok tanıyan Bozo alçağını (Yusuf Geyik) görevlendiriyor.

Bozo Yel Dağı çeperinde bulunan Pancılas, Ardıçlı, Sağlamtaş, Karataş ve Dereboyu gibi köylerde iz sürüyor. Kimi yerde batıdan gelmiş ve acilen Şerif'in grubuna ulaşması gereken bir kurye kimi yerde de yoldaşlarından ayrı düşmüş ve onları arayan bir gerilla rolündeymiş... Başka kimlerden ne tür bilgiler koparmış pek bilinmiyorsa da ancak Pancılas köyündeki bir yaşlı çifti kandırıp, barınağın yerinin muhtemelen Yel Dağı eteklerindeki eski maden ocağı ile Pancılas yaylaları civarlarında bir yerlerde olabileceği bilgisini almayı başarıyor. (1993 yazında alana gelip de bu bilgiye ulaştıktan sonra, iyi niyetlerinden ve dürüstlüklerinden kuşku duymadığımız bu yaşlı çiftte gidip, olup biteni anlatmalarını istedik. *"Nerden bilek biz, köpek öyle bir acındırdı ki kendisini, sahiden arkadaşlarından ayrı düşmüş sandık. Belki faydası olur da gider bulur diye barınağın yerini öyle tahminen atıverdik. Yoksa biz nerden bilek nerde olduğunu. Hain olduğunu bilsek hiç söyler miydik?"* mealinde şeyler söylediler. Durumu kendilerine detaylıca izah ettik ve bundan ders çıkarmalarını istedik. Bunun dışında o insanlarımıza karşı geliştirilebilecek başka herhangi bir tutumuz söz konusu olamazdı da zaten.) Düşman bu ve benzeri bilgilerle harekete geçip keşif çalışmasına başlıyor. İşte bu keşif çalışmasını kendilerinin oldukça yakınlarında yaptıklarında da yoldaşlar tarafından fark ediliyorlar.

Yoldaşlar oturup durumu değerlendiriyorlar ve *"düşman nokta yerimizi belirlemek üzere keşif yapıyor. Muhtemelen yarın yönelirler"* şeklinde bir sonuca varıyorlar. *"Hazırlıklarımızı görüp gece yarısı barınağı terk ederiz. Dağda mevzilenip bekleriz. Operasyon olmazsa yeniden dönüp, ne yapacağımıza ondan sonra karar veririz. Operasyon olursa da, gelişmelere göre tavır belirleriz"* şeklinde de genel bir hareket tarzı çiziyorlar.

Yoldaşlar hazırlıklara girerken, düşmanın kamufleli keşif birliği de akşam saatlerine kadar tam karşılarındaki kayalıkta bekler. Bu arada telsizlerinden yansıyan bilgilerden öğrenirler ki çevre köyler ve hemen yanıbaşlarındaki Xor mezarısı düşman güçlerince tutulmuştur.

Gerillalarımız geceden dağa çekilip mevzilenirler. Dağın stratejik yükseltilerine makineli tüfeklerini ve roketatarlarını yerleştirip beklemeye başlıyorlar.

Hiçbirinin umurunda değil düşman, o an direnip alt etmeleri gereken asıl düşmanları insanı iliklerine kadar donduran karakışın kara-a-

yaz soğuktur. Hele de sabaha karşı dağın çıplak yükseltelerindeyken, çıplak elle silahlarının demir aksamına dokunsalar bile, yolu yok, etleri demire yapışıp kalır.

Düşmandan önce, kendilerini biraz da olsa ısıtacak olan ‘dost güç’ güneşle buluşuyorlar... Bir süre sonra da Erzincan yönünden helikopter seferleri başlıyor. Roket menziline iki helikopter tepelerinde beliriyor. Roketçi komutanından atış izni istiyor. Ancak komutan bu izni vermiyor. Helikopterler geldiği gibi hızla ve ama panik ve telaş içinde geri dönüyorlar.

Telsizlerinden “*her tarafı tutmuşlar*” raporu akar merkeze ve bir daha da tepelerine sokulmaya teşebbüs eden olmaz. Ancak ki dağın alt kısımlarını toprakla döverler.

Gerillanın barınağı boşaltıp dağa çekildiğini anlayan düşman güçleri, gidip barınağı yakıp-yıkar ve akşamüzeri de çekilip gider. Dağa yönelmeye cüret dahi edemez.

Soğuk, gün boyu kar ve buz üzerinde hareketsiz kalan yoldaşların adeta iliklerine kadar işlemiştir... Düşman çekildiğine göre, kendilerinin de bir an önce kalkıp harekete geçmeleri gerekiyor. Böylece hem biraz ısınma ve hem de karanlığa kalmadan dağdan inme imkânı bulmuş olacaktırlar.

Bir şeyler atıştırıp düşüyorlar yola. Barınağa gitmenin artık bir anlamı yoktur. Alt köyler de tutulmuş olduğundan yönlerini mecburen Ovacık’a dönüyorlar. Hedefleri o gece Pülümür Ovacık arası sırtı aşılıp, öte yüze devrilmektir. Hatta yetiştirebilirlerse ve şayet düşman tarafından tutulmamışsa Ovacık’ın ilk köylerinden olan Birman’a ulaşmaktır.

Dağdan inişleri çıkışları kadar kolay olmuyor. Kaygan dik yamaçlardan ve kayalardan inmek, soğuktan kasılan bedenlerle bir hayli zamanlarını alıyor. Zaten hasta olan ve yoldaşlarının kollarına girmesiyle ancak ki yürüyebilen genç Partizan Zeki Peker, dağdan indiklerinde çoktan direncini yitirmiştir. “*Beni bırakın*” diye diyor. Fazla bir ömrünün kalmadığının, bir-iki saate kalmadan donup öleceğinin herkes ayırındadır. Götürmeye çalışmanın bir faydası olmayacaktır. Battaniye ve uyku tulumuyla iyice sarıp sarmalayıp, götürüp barınağın az berisindeki büyük ağaçların oraya bırakıyorlar. Yanına küçük bir kavanozbal ve bir miktar da ekmek bırakıyorlar... Çıkmadık candır, olur ya umut işte...

Bir genç Partizanı böylece artlarında bırakıp gitmek zorunda kalışlarına kahrederek yola devam ediyorlar.

Normal koşullarda bir buçuk, bilemediniz iki saatte aşabilecekleri bir rampadır önlerindeki yol. Ama kar, soğuk ve tipi, bu kısacık

mesafeyi, saatlerce aşılabilir zorlu bir maratona çevirebilir. Hele bir de ayak tutmaz donmuş kaygan yerlere düşmüşseniz...

Şayet işte tüm zorlu-belalı şartlara uygun hazırlıklar görülmeden, “*Ne var ne olacak, altı üstü iki saatlik bir yol, aslanlar gibi aşıp gideriz*” yollu hafifsemelerle yola çıkmışsanız, işte o zaman vay halinize. Başınıza olmadık belalar ve olmadık felaketler gelir ve o yol adeta “*aşılmaz yol*” olup çıkar. Nitekim yoldaşlarımızın yaşadığı da böylesi bir trajik durumdur.

Çok ciddi bir komuta hatası söz konusudur. Çünkü hem o koşullara uygun yeteri kadar araç-gereç hazırlığı yapmamışlardır ve hem de bunu da dikkate alan daha isabetli bir hareket tarzı planlamamışlardır.

Yaklaşım son derece kaba ve yüzeyseldir; “*Gelirlerse aslanlar gibi çatırırız. Gelmezlerse, akşama dağı aşıp Ovacık tarafına geçereziz.*”

Düşman gelmiş ve ama bir çatışma yaşanmadan o evre kapanmış olduğundan, artık hareketin ikinci evresi sözkonusudur: Dağı aşıp Ovacık tarafına geçmek!

Ama nasıl? Maalesef ki bunun planlanıp tasarlanmış ve hazırlıkları görülmüş somut herhangi bir yanıtı oluşturulmamış.

“*Vurup gideriz*” demekle vurulup gidilemiyor ki! Ömrü hayatında kar ve soğuk yüzü görmemiş, kış yolculuğu nedir bilmeyen, gün boyu mevzide donakalmış, normalde de zaten pek hantal olan, keza hasta ve çelimsiz olan insanların da arasında bulunduğu 50 kişiden oluşan koca bir güç ile hareket etmenin ne demek olduğunu bildikleri halde, bunu hesaba katmadan “*vurup gideriz*” demek, açıktır ki sorumluluk bilincinden uzak, basit bir yaklaşımdır. Bilinir ki dağ yolunun kar dolmuş kuytulukları, don tutmuş yamaçları-rampaları, sisi, tipisi ve fırtınası eksik olmaz. Bunlar hesaba katılmadan ve gereken hazırlıklar yapılmadan dağ yolculuğuna çıkmak demek, en hafif deyişle ahmaklığın dikâlsıdır. Evet, kimse kusura bakmasın ama tam da böyledir.

Ve maalesef ki o gerilla birliğimizin komuta heyeti bu dik âlâ ahmaklığı yapmıştır. Yıllardır o koşullarda yaşayan bir komuta heyetinin; “*Ama nerden bilebilirdik ki?*” deme hakkı olabilir mi? Bu kadar güçle, böylesi bir dağ yolculuğunda insan nasıl yanına örneğin birkaç tane ufak nacak, balta ve kazma-kürek almaz? Keza insan nasıl yanına uzun ve kuvvetli sağlam urgan, naylon branda ve yedek çorap vs. almaz?

Evet, hareket tarzına ilişkin bu affedilemez kaba-basit yaklaşım, hem gerillayı doğru tarzda motive edip koordineli bir mücadeleyle o dağı aşmaya yönlendirmede ciddi yetmezlikler gösteriyor ve hem de yol vermez sarp yamaçlarda çakılıp kalmalarına yol açıyor. Düşün-

senize yanlarında bir ufak nacak veya bir portatif kürek bile yok ki, çakılıp kaldıkları o yamaçta basmalık kertler açsınlar da grup geçebilsin. Ancak ki Şerif'teki kasaturayla bunu yapmaları mümkündür. Tabii bu da saatlerini alıyor. Bunun anlamı ise insanların o dondurucu soğukta kar üstünde hareketsiz kalması demektir... Ve gündüzden zaten perişan düşmüş birçok yoldaş, bu hareketsiz kalmanın bedelini ağır ödemekle yüzyüze kalır. Çoğunun el ve ayakları, ama özellikle de ayakları donma noktasına gelir ve devam eden sürede de donar. Daha yolun yarılarındayken önce Ali Ekber Batasul ve ardından da Dr. Hüseyin (Ali Demirdağ) donarak yaşamlarını yitirirler.

Grup, ardında üç can bırakarak sırta vardığında gün ışımıştır artık. Yani o iki, bilemediniz üç saatlik yol bir gece boyu sürmüştür. (Dikkatinizi çekerim, kış gecesinden bahsediyoruz. Yani neresinden baksanız bir günün yarısı uzunluğundadır.)

Ve elbette bu vahim durum komuta heyetinin kaba-basit düşünüş tarzının ve sorumsuzluğunun marifetidir.

Sırta varırlar varmasına ancak bu kez de yol almalarının koşulları yoktur. Kaya kovuklarına sığınıp akşamı beklemek zorundadırlar. Ve onca yaşadıklarına eklenen bu bekleme durumu çoğu yoldaşın iflahını söker.

Akşama doğru yola çıkıyorlar ve gecenin ilerleyen saatlerinde nihayet Birman'a varıyorlar. Yani iki gündüz ve iki geceleri dışarıda ve önemli oranda da hareketsizlik koşullarında geçiyor. Bu durum üç yoldaşımızın donarak ölmesine, Barbara Anna Kistler (Kinem), Ali İhsan Yalçın (Bahtiyar), Erkan Fener ve Alattin Ateş'in (Şerif) zatüre olmasına ve Şerif dışındaki üç yoldaşın daha yitirilmesine ve keza Şerif, Zelâl, Emre, Şahin, Alişer, Kasap Ali, Cemo, Kâzım, Doğuş, Barış, Hıdır, Fırat, Ozan, Yusuf, Ünal, Yalçın, Latif ve Kenan'ın ayaklarının donmasına neden olur.

Grubun sağlam kalanları Mazlum, Lenko, Pala İsmail, Ali Haydar, Fazlı, Songül, Rüstem, Meral, Veli, Evrim, Naki, Berivan, Derya (ki bu yoldaş o koşullarda hamiledir de), Rojda, Haydar, Cengiz, Şefik, Can, Cihan ve Gule'dir.

Birmanlılar, zemheri de denen o kara kışın o en zır zır döneminde, yarısından fazlası yarı kötürüm halde bir gece yarısı kapılarına dayanan perişan durumdaki Partizanları olanca sıcaklıkları ve şefkatleriyle sarıp sarmalamakta tereddüt etmezler.

Binbir güçlüğe katlanarak, yığınca belayı-riski göze alarak bahara kadar onları evlerinde konuk ederler. Birçok evin altına sığınaklar kazar ve yaralıları oralarda gizlerler.

Yoldaşların bir kısmının zatüreye yakalandığını çok geç anlarlar. Ve bu Kinem'in, Bahtiyar ve küçük Orhan'ın yitirilmelerine yol açar. Canlarımızı koparıp götüren illetin zatüre olduğunu anladıklarında ise, derhal harekete geçer ve geleneksel tedavi yoluyla Şerif'i ölümün elinden çekip alırlar. Şerif'i kurtarmış olmalarına sevinirler sevinmesine ama geç akıl etmelerinin Kinem, Bahtiyar ve Orhan'ı yitirmemize neden olduğunu düşünerek kahrolurlar. Hele “*misafir*”, “*emanet*” gözüyle baktıkları ve çok sevdikleri Kinem'i bu sebeple yitirmiş olmaları hepsinin çok gücüne gider.

Alplerin bu yiğit komünist kızını bu kadar kısa sürede ve hem de bu şekilde yitirmiş olmak gerçekten de ayrıca acı vericiydi. Bu ölüm şekli özellikle de Kinem yoldaşa yakıştıramadı. Halkımız da, yoldaşları da bunu kabullenemedik. O bu kadar erken ve de bu şekilde ayrılmamalıydı. O, daha uzun yıllar, özel bir taşıyıcısı olarak enternasyonalizmin kızıl bayrağını yoldaşlarıyla omuz omuza bu topraklarda bir fiil taşıyıp dalgalandırmalıydı. Kuşkusuz ki ona en çok yakışan-yakıştıracak olan buydu... Ama ne yazık ki olmadı. Kinem yoldaşımızı, Alplerin Barbarasını çok talihsiz bir şekilde, çok çok erken bir zamanda yitirmiş olduk. 1. kitaptan anımsarsınız, onu Munzurlara davet etmişim. “*Geleceğim*” demiş ve sözünü tutmuştu. Ama ne yazık ki ben ona verdiğim kucaklama sözünü yetire getirme fırsatı bulamamışım. İşte bu da benim o büyük ortak acımıza eklenen özel, kişisel yürek sızım oldu... Onu ve yitirdiğimiz diğer yoldaşlarımızı bu vesileyle bir kez daha sevgi, saygı ve bağlılık duygularıyla anıyorum.

Zaturenin aramızdan alıp götürdüğü yoldaşlardan Erkan Fener yoldaş yeni katılanlarınzandı. Henüz kendisiyle tanışma şansım olmamıştı. Ancak Ali İhsan Yalçın yoldaşla çokça paylaşmışlıklarımız oldu. İlk dönemlerini yakinen bilenlerdenim. Çektiği sıkıntıları, araziye ve geceye acemiliklerini, bunlardan ötürü yaşadığı zorlukları ve keza sarfettiği çaba ve gösterdiği azmi yakinen izlemiş biri olarak, onun kısa sürede bütün bunları çok çok gerilerde bırakmış olmasına, o cehennemi yolculukta onlarca yoldaşını omuzlayarak, sırtlayarak, koltuğuna girerek çekip götürmesine, ayakkabısının tekini kaybettiği halde o yalınayak haliyle de bütün bunları yapmaya devam etmesine dair anlatılan özveri ve yiğitliklerini dinleyince ne müthiş bir azim ve kararlılıkla mücadeleye sarılmış olduğunu daha derinden anlamış oldum... Tüm içtenliğimle Ege'nin bu yiğit Partizanını selamlıyor, anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Kara kışın o kıyamında altı yiğit Partizanımızı yitirmiş, ölümsüzler kervanına katmıştık. Yirmi civarında yoldaşımızın da ayakları donmuş, kangrene çevirmişti. Bu yoldaşlarımızın kurtulabilmeleri o çürüyen uzuvlarının kesilip atılarak kangrenin tüm vücuda yayılması-

nın önüne geçilmesiyle mümkün olabilirdi. Ancak ne var ki hastaneye götürülme imkânları yoktur. Gerillada uzman bir hekimleri de yoktur. Burjuva ordusunda sıhhiye elemanı olarak görev yapan Pala İsmail dışında, bu işin altından kalkacak hiç kimse yoktur.

Pala İsmail büyük bir cesaret ve özveriyle, sorumluluk bilinciyle yoldaşlarının hekimi olmaya karar veriyor. Durum vahim, komuta heyeti mecburen yoldaşa inisiyatif tanıyor. Zeynel Aslan “*ata yadigâri*” tecrübe ve bilgilerini de devreye sokarak ölümle pençeleşen yoldaşlarına derman olmaya çalışıyor. Eldeki neşter, sargı bezi, ağrı kesici, iltihap kurutucu ve yara merhemi gibi tıbbi gereçlerle işe koyulur. Yanına ‘hemşire’ olarak aldığı Rojda’yla birlikte yoldaşlarının acı acı bağırip inlemeleri karşısında boncuk boncuk terler dökerek de olsa neşteri gerektiği gibi kullanma irade ve becerisi sergiliyor.

Bu arada Ovacık’tan doktor ve ilaç getirmek üzere iki yiğit milisimiz yollara düşüyor. Bir hafta sonra bir şekilde ikna ettikleri doktor ve ilaçlarla dönüp geliyorlar. Elbette ki onca yolun büyükçe bir bölümünü de, yürüyerek geliyorlar dersem, arkadaşların nasıl esaslı bir iş başardıkları ve doktorun da ne kadar dürüst namuslu bir insan olduğu daha kolay anlaşılabilir.

Doktor gördükleri karşısında resmen şok oluyor. Çok ağırdır tablo. Pala İsmail’in başarı ve becerileri karşısında şaşakalıyor. Çok isabetli, uzmanca bir müdahalede bulunduğunu söyleyip, övgülerde bulunuyor. Geriye kalan daha ağır birkaç vaka ya da kendisi gereken cerrahi müdahalede bulduktan sonra, Pala İsmail’e bir miktar ilaç ve yapılması gerekenler hakkında bilgiler vermekle yetiniyor. Doktorun o koşullarda yapabileceği bir şey yoktur. Yoldaşlar kendisine şükranlarını sunup yine aynı arkadaşlar refakatinde geri gönderiyorlar.

Yaralılarımızın o ağır kış koşullarında başka yerlere nakli pek olası olmaz. Ancak uzunca bir süre hep birlikte Birmanlılara yük olmak da doğru olmaz. Bu yüzden yaralıları birerli ikişerli gruplar halinde evlere dağıtıp, sağlam yoldaşların Ovacık merkez köylere geçmesine karar veriyorlar.

Havalar biraz düzeliş de kar batmaz hale gelince milislerimizin ve köylülerin aktif katılımıyla hazırlanan sedye kızaklarla yaralı grup grup önce Kızılçayır köyüne, oradan başka ekiplerce Işıkvuran’a ve bir süre sonra da Şahverdi’ye aktarıldı.

Şahverdiye aktarıldıktan bir süre sonra tedavilerini Meral yoldaş üstlendi. Önce Kırk Merdiven’de hazırlanan kampa alındılar. Daha sonra Göldere bölgesine aktarılıp, oradan da peyderpey batıya taşındılar. Sonra da büyükçe bir bölümü yurtdışına çıkarılacaktı.

Polat Yiğit, Kasap Ali ve sanırım bir-iki yoldaşın durumu nispeten hafifti, bunlar batıda tedavi olup gerillaya dönebilmişlerdi.

Yurtdışına çıkanlardan Ökkeş Karaoğlu ve Hüseyin Şahinol gibi bir-iki “gazi”mizde yurtdışındaki tedavilerinin ardından ülkeye dönüp aktif mücadele katıldıysa da, diğer çoğunluğunun sağlık koşulları buna imkân tanıyacak kadar iyi olmadı. Sonraki süreçte MKP 2. Kongresi’ne katılmak üzere Şerif (Alattin Atas) de ülkeye geliyor. Ancak ne yazık ve ne acıdır ki aralarında örgütün genel sekreteri Cafer Cangöz, ikinci sekreteri Aydın Hambayat gibi önder kadrolarının da bulunduğu toplam 17 yiğit devrimci, bizzat dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı Yaşar Büyükanıt’ın 3. Ordu merkezinden yönettiği faşist devlet güçlerince katledildiler.

Pülümür hattında yaşanan bu büyük trajediden bihaber, biz kendi olağan yaşantımızın seyrince, Ocak ayının son haftası içinde yapmayı öngördüğümüz anma etkinliklerine hazırlanmaktaydık.

Gün olarak hangi gündü net olarak anımsamıyorum, ama sanırım 24 veya 25 Ocak’ta anmamızı gerçekleştirdik. Spor sahası olarak kullandığımız çukur alanın büyük yamacına kar kabartmasıyla, kocaman harflerle Partimizin adını yazdık. Ordu ve Parti bayraklarımızı diktik sırtlara. Yıldızlara uğurladığımız komünist ve devrimciler anasına saygı duruşunda bulunduk. Günün önem ve anlamına ilişkin kısa bir konuşma yaptık. Enternasyonal marşını, Parti ve ordu marşını ve keza daha birçok marş hep birlikte söyledik. Şiir okuyanlarımız da oldu... Sonra günün hatırası olsun diye hep birlikte fotoğraf çektirdik.

Her şey çok mütevazı ve ama bir o kadar da güzeldi. Partizanlar olarak yoldaşlarımıza yaraşır bir coşkuyla onları yâd edip, anıları önünde saygıyla eğilmiş ve ideallerine bağlı kalacağımıza yeminler etmiş olmanın iç huzurunu yaşıyorduk.

Çok değil, bundan sadece birkaç gün sonraydı. İyi anımsıyorum, Pülümür’deki barınak baskınının bir hafta sonrasıydı. Gece bir hayli kar yağmıştı. Öğle yemeğinden sonra bir grup arkadaşı spor sahasını düzeltmeye göndermiştik. Orhan telsiz tarayıcının başında, elinde kâğıdı kalemi, şifreli muharebeyi çözmekle meşguldü. İyi de meşgulmüş çünkü çözdüğü şifreler arasında doğrudan bizi ilgilendiren bilgilere rastlamış.

“Yoldaş konuşmalar arasında Mercan Vadisi’ne yönelik helikopter uçuşu yapılacağından bahsediliyor” dedi.

Hemen dışarıdaki yoldaşlar içeri aldık. Kuşanıp beyazlıklarımızı giydik ve ilk elden telsiz tarayıcının büyük antenini toplayıp etraftaki yakın izleri de kamufle ettik. Nöbetçiyi değiştirdikse de ancak diğer konumlandırmaları yapmaya fırsat bulamadan nöbetçinin, “*Şahverdi Köyü yönünden vadiye iki helikopter girdi*” diye uyarısı geldi. Ve zaten az sonra da gürültü ve görüntüleriyle az ilerimizde beliriverdiler.

Vadi, helikopterlerce kullanılagelen bir geçiş yolu değildi. Dolayısıyla da bu gelişleri hiç de hayra alamet değildi. Tabii mümkündür ki bir ‘istisna’ yapıp, alışıl gelmişin dışında da Erzincan’a sürpriz bir geçiş yapıyor olabilirlerdi. Ve keza mümkündür ki aldıkları duyular falan olmuş, gözetleme ve keşif uçuşu da yapıyor olabilirlerdi. Ve elbette mümkündü ki doğrudan bizim için de gelmiş olabilirlerdi. Bu üç olasılık da masadaydı. Hangisi olduğunu telsizden geçecek bir bilgiyle öğrenememiş durumda, onların hareket tarzını görerek anlayabilecektik.

Barınaktan çıkıp araziye konumlanma fırsatı kalmamıştı. Diğer iki olasılığı es geçip ilk ateşi bizim açmamız o kış koşullarında kolayca tercih edilebilecek bir şey olamazdı. Bu yüzden de barınağın girişine makineliyi kurup onları izlemeyi tercih etmek daha isabetli olacaktı.

Barınağın giriş koridoru dışında yakın çevrimizin kamufleji esasen tamam sayılırdı. Taze çiğnenmiş spor sahası için yapılabilecek bir şey yoktu. Şayed olur da hedefe girerdiyse de, barınağa uzak olduğundan doğrudan ateş altında kalmazdık. Görüntü oluşturacak kritik yer, makineliyi kurup beklemeye karar verdiğimiz o iki-üç metrelik koridoru...

Diğer yoldaşlar içerde hazırlanırken ben ve Ulaş da makinelinin başında helikopterleri izliyorduk. Tabii bu arada Orhan da cihazının başında şifreleri çözmekle meşguldü.

Biri kobra, diğeri de gerillanın “*Xıran dolmuşu*” dediği personel taşıyıcı normal helikopterdi. Epeyce yükseğimizden Zine Gediği’ne doğru geçip gittiler. İlerden dönecekler mi, yoksa transit Erzincan’a mı geçecekler diye, pür dikkat gözlerimiz onlarda. Ayvaz Tarlası olarak bilinen ve vadinin nispeten daha geniş yeri olan alana vardıklarında anlaşıldı ki Erzincan yolcusu değillermiş. Ve böylece olasılıklar üçten ikiye düşmüş oldu. Ve bu denek oluyordu ki bu seyrüsefer her halükârda bizimle ilgiliydi, ama doğrudan, ama dolaylı. Bunlardan hangisi olduğunu ise nasılsa az sonra anlayacaktık.

“*Onlar doğrudan üzerimize ateş açmadıkça, karşı ateş açmaya çağız. Benden komut alamadan da ateş etme!*” diyerek Ulaş’a talimatımı verip, sakin ve soğukkanlılıkla izlemeye devam ettik.

Dönüşlerinden bir süre sonra, nispeten daha alçaktan uçma pozisyonuna geçtiler. Bize bir hayli yaklaştıkları bir esnada da, helikopterden merkezlerine geçtikleri şu konuşma telsiz tarayıcımıza takıldı: “Sağ tarafta bulunan malum hedefe “a” ile başlayan yapacağım. Tamam.”

Evet, artık lamı-cimi yoktu ki bu bir keşif-gözetleme faaliyeti falan değil, basbayağısından istihbarata dayalı nokta operasyonuydu.

Geliş istikametlerine göre barınak tepesi sağda-solda değil, orta kısımdaydı. Onlara göre sağda kalabilecek “malum hedef” ise muhtemelen çukur alan ve orda bulunan iki kaya etrafı olabilirdi... Kafamdan bunu geçirip ateş açıp açmamayı tartarken helikopter spor sahası ve önündeki sırtı roketlemeye ve kurşunlamaya başladı. İşte o an kesinleşen bir yargıyla ateş etmemeye karar verdim.

Anlaşıyordu ki aşağıdan gelirken yaptıkları doğrudan gözlemle, barınağımızı, o izlerin olduğu alan olarak algıladılar. “Malum hedef” olarak kendilerine verilen hedefin orası olduğuna hükmettiler. Bize yarayan basit bir yanılğı sözkonusu olmuştu anlayacağınız.

Böyle bir durumda karşılık vermenin gereği de âlemi de yoktu. Varsın yanlış hedefle görevini tamamlamış olsunlardı, bizim açımızdan bir sakıncası yoktu... Sayabildiğimiz kadarıyla 25-30 roket atışı yaptılar. Ne kadar kurşun sıktıklarını kestirmek ise zaten imkânsızdı.

Yağdırdıklarını yeterli bulmuş olmalı ki oyalanmadan yükselip uzaklaştılar. Telsiz tarayıcımıza üste verdikleri rapor takıldı: Görev başarıyla tamamlandı. Malum hedef vuruldu. Tamam.

Bu bilgi bize en azından o gün için operasyonun sona erdiğini söylüyordu.

İlk vartayı böylece atlatmıştık. “İlk vartayı” diyorum çünkü operasyonun bu kadarıyla tamamlanmış olacağı fikrinde değildik. Düşüncemize göre esas operasyonu ertesi gün çekeceklerdi. “Zafer”lerinin kanıtı olarak en azından ölü bedenlerimizi toplayıp götürmek ve kalmışsa yaralı ve sağlam, onları da bertaraf etmek üzere gelirlerdi. Tabii ciddi bir hava muhalefeti engeliyle karşılaşmazlarsa.

Nitekim telsize yansıyanlar operasyonun o akşamki ve yarınki evresi hakkında ön bilgiler içermekteydi. Ovacık Merkez ve Mercan karakol güçlerinin Mercan Vadisi girişindeki köylerden olan Molaliler’den itibaren Şahverdi dahil tüm köyleri tutmaya ve yerleşmeye başladıklarını rapor ediyorlardı. Öyle ki Şahverdi’de kimilerinin evlerinde ve okulda karakol kurduklarını dahi rapor etmişlerdi. (Tabii daha sonra öğrenecektik ki o akşam Şahverdi’ye hiç gelmemişler. Bir alt köy olan Yarım kaya’ya yerleşmişlermiş. Şahverdiye ilişkin verilen bu rapor ya üstlerine verdikleri yalan rapordu, ya da geledikleri halde

gelmişlermiş gibi yansıtarak bizi yanıltmaya yönelik bir kurmacaydı. Telsizlerini dinleyeceğimizi hesap ederek böylesi bir oyun oynamış olmaları pekâlâ olasıydı. Bizim köye inişimizi engellemek maksadıyla böylesi bir dümende çevirmiş olabilirlerdi.)

Düşman telsizinden köy yönünden çıkışın tutulmuş olduğu bilgisini almamış olsaydık da bu olasılığı zaten hesaba katardık. Çünkü o ağır kış koşullarında baskına uğramış bir gücün dağda kalma veya dağı aşır Erzincan tarafına inmesine pek bir ihtimal verilmeyeceğinden, “çaresizce” Şahverdi çıkışının kullanılacağı öngörülür... İşte düşman normalde böyle düşüneceğinden, Şahverdi çıkışını tutacağı gibi, arka plandaki birkaç köy ve mezrayı da tutmak isteyecektir.

Çıkışın tutulmuş olduğu yönündeki telsiz konuşmalarının basit bir savaş hilesi olabileceğini de hesaba kattık elbet. Maksat bizi dağ seçeneğine mecbur bırakmak olabilirdi. Böylece hem soğuşun kıyıcılığından ve hem de kar deryasının yaratacağı manevra yapamama durumundan yararlanarak daha kolay avlamayı hesaplamış olabilirdi vs. vs.

Helikopterler çekilip gittikten sonra biz de gerilla birliğimizin tüm bileşenleriyle toplantıya oturduk. Akla gelebilecek tüm yönleriyle sorunu çeşitli olasılıkları üzerinden masaya yatırdık. Bunu özellikle de yapmak gerekiyordu. Çünkü oldukça zorlu, ölümcül bir süreç bizi bekliyordu. Her bir yoldaşımızın bunun üstesinden gelebilmesinin tek yolu, evet tek yolu, doğru tarzda oluşturulacak güçlü bir öz ikna motivasyonuydu. İnsanlar iradelerini ortaya koymalı ve kolektif motivasyonun da yardımıyla kendi öz motivasyonlarını daha sağlıklı ve sağlam bir şekilde oluşturabilsinlerdi... Koşullar elverdiği halde bu güçlü yöntemi kullanmamak, komuta heyeti açısından büyük bir enayilik olurdu.

Her yoldaş sorunu algıladığı ve kavradığı kadarıyla değerlendirilmeye çalıştı. Çözüm önerilerini sundu. Biz bunların her birini olumlu, eksik ve olumsuz yönleri üzerinden ele alıp değerlendirerek tatmin edici sonuçlara vardık. Böylece ortaya lehte ve aleyhte olan bir yığın öneri çıktı. Bunlar üzerinde tekrar tekrar sorguladıklarımız oldu. Bu, bulacağımız çözümlerin yoldaşların kafasına yatmasının zemini sağlamlaştırıyordu.

Sonuçta, eksileri-artıları üzerinden eleye eleye hareket tarzımızı belirlemiş olduk. Buna göre, Şahverdi yönünden çıkış yapmayacaktık. Barınağımız isabet almamıştı ve her şey olduğu gibi sapa sağlam duruyordu. Ama buna rağmen bu barınakta kalmaya devam etmek de doğru olmayacaktı. Şayet ciddi bir hava muhalefeti tarafından engellenmez ise düşman güçleri yarın veya sonraki günlerde buraya ope-

rasyon çekecekti. Dolayısıyla da barınağı terk etmemiz şarttı. İlk etapta yapmamız gereken şey ertesi gün yapılacak olan operasyonu boşa çıkarmaktır. Dağın uygun yerlerine çekilip konumlanmak en isabetli seçenektir. Bizi bir hafta on gün hayatta tutacak şekilde hazırlıklar görmemiz halinde dağ bize iyi bir sığınak olabilirdi. Çatışma durumunda kalmamız halinde de sağlam mevzilerimiz olabilirdi. Böylece sağlam mevzilerimizin ardında olmanın avantajına sahip olacaktık.

Barınağı ve içindeki erzağı kullanılamaz hale getirselers bile, hem elimizdekilerle bir hafta on gün süreyle rahatlıkla hayata tutunabilirdik, hem yedek malzememiz ve çadırımız vardı rahatlıkla onları devreye sokabilirdik ve hem de bir hafta on gün sonra düşman kuşatması sona ereceğinden, köye inme imkânımız doğacaktı.

Hava muhalefeti olması halinde ertesi günkü operasyon esasen boşa çıkardı. Bu durumda da bize ikinci seçenek imkânı doğardı. Molla Dağı'ndaki ana birliğimizin yanına gidebilirdik. Bunu daha sonraki günlerde de yapabiliirdik. Yani düşmanın bize "ölüm seçeneği" olarak dayatmak istediği dağ, aslında her halükârda birden fazla alternatifimizin bulunduğu bir seçenektir.

Molla Dağı'ndaki barınağa geçme olasılığını da hesapta tutarak, üstleneceğimiz dağ olarak o taraftaki dağı seçtik. Belli bir yere kadar iz vurduktan sonra gidiş yönümüzü örtülecek olan çığ yatağını kullanarak dağa çıkacaktık. Ancak şaşkırtma yapıp çığ yatağına kadar vurduğumuz izi devam ettirip, aksi yöndeki dağa kadar götürecektik ve böylece bu dağın kayalıklarına çekildiğimiz izlenimi verecektik. Bu, çığ yatağına kadar yol açma ve sahte iz vurma işini de akşamdan halledip aradan çıkarmalıydık. Böylece grup yola çıktığında hem hazır izlerden kolayca yol alabiliriz ve hem de yola çıktığımızda ayrıca sahte iz vurma zaman yitirmemiş ve yorulmamış oluruz.

Üzerinde genel hatlarıyla hemfikir olduğumuz hareket tarzı ve planımız işte böylesi bir şeydi.

Önümüzde tüm hazırlıklarımızı kolayca yerine getirebileceğimiz uzunca bir gece vardı. Yapılacak işleri belirleyip buna uygun görevlendirmeler yaptık. Nispeten uzun sürecek işlerimizin başında ekmek pişirmek ve iz vurma vardı. İşin ehli yoldaşları bu iki esaslı göreve ayırdık.

Bol miktarda ekmek pişirmeliydik. Ayrıca çantalarımızı tıka basa besin değeri yüksek, enerji verici yağlı çerez, kuru üzüm, şeker ve bal ile doldurmalıydık. Keza ikişer-üçer battaniye ve uyku tulumları, kalın yünlü giysiler, kar altı evlerde kullanmak üzere branda ve naylon almalıydık. Bunun için ve keza don tutmuş yerlerde yol açmak için kürek, balta ve nacaklarımızı almalıydık. Uzunca bir ipimiz vardı,

onu mutlaka almalıydık. Herkesin mutlaka yedek çorap ve eldivenleri çantasında olmalıydı. Bunun dışında ilaç ve yedek cepanelerimizi almalıydık. Yazılı örgütsel belge ve dokümanlarımızı çantalarımıza yerleştirmeliydik.

Ekmek işini Nuray ve Kadir'in sorumluluğundaki ekip, iz işini de Yılmaz komutasındaki bir ekip üstlendi. Yoldaşlar ekmek işini umulandan da kısa bir sürede hallettiler. İz işini üstlenen yoldaşlar da belirlenen çığ yatağına kadar olan 400-500 metrelik yumuşak kar yolunu açmış ve oradan da biraz da abartılı bir belirginlikle, yolu ters istikametteki dağın kayalıklarına kadar götürüp geri gelmişlerdi.

Hazırlıklarımız esasen tamamdı ve zamanımız daha vardı. Bir-iki saatlik de olsa biraz uyuyup dinlenmek iyi olacaktı. Nöbetçi yoldaşlara kalk saati ve kahvaltı hazırlama bildiriminde bulunup, dinlenmeye çekildik.

Belirlenen saatte kalktık ve güçlü bir kahvaltıyla karnımızı bir güzel doyurduk... Artık hareket saatiydi... Kediciklerimiz kesinlikle yaşanan olağanüstülüğün ayırdındaydılar. Bizimle birlikte ileri geri koşuşturup duruyor, bacaklarımıza sürünüyor, gözlerimizin içine bakıyor ve arada bir de miyavlayarak tepki veriyorlardı... Onlar için yapabileceğimiz tek makul şey yemeleri için bol miktarda yiyecek bırakmaktı. Öyle yaptık, barınağın uygun muhtelif yerlerine yiyecekler bıraktık. Ayrıca içmeleri için bir leğene de su doldurduk. "*Başka elden bir şey gelmez. Lütfen anlayın bizi*" deyip onlarla vedalaşıp, barınağı terk ettik.

Çığ yatağına kadar yol açmakla çok iyi etmiştik. Yorulmadan, hızlıca o mesafeyi kat edip, kolayca çığ yatağına ulaşıverdik. Çığ yatağı alâsından bir beton zemin gibi sertti. Ve ayrıca pütürlü, çalaçukur olduğundan, iz falan oluşmayacağı gibi, yer yer oluşacak olanları da örtüleyen bir özellikteydi. Dağın dik yamacına kadar hiç zorlanmadan yürüyebilecektik, eğimi buna müsaitti.

Malum, Nuray yoldaşınızın diz problemi var. En ufak ters harekette sorun oluşuyor ve uğraştırıyordu. Neyse ki ağrısı fazla yoktu... Nure bu zorlu yolculukta onunla nasıl başa çıkacaktı, işi zordu doğrusu... Sorumluluğunun bilincinde olan güçlü ve özverili bir yoldaştı. Dizindeki bu problemin kendisini ve grubu engellemesine şans tanımazdı. Ona bu yönüyle de güvenim tamdı. Yolculukta bizi kaygılandıran esas şey Nuray'ın bu durumundan ziyade, son dönemlerde (ve ama esasen de dünkü saldırılardan sonra) nevrotik rahatsızlığı giderek daha belirgin olarak nüksetmiş olan Çiğdem yoldaşın durumuydu. Belirgin bir şekilde algılama ve muhakeme güçlüğü baş göstermişti. Akşam onca konuşmuş olmamıza rağmen gece yola çıktığımızda "*Nere-*

ye gidiyoruz?”, “Niye gidiyoruz?” türü sorular sormaya başladı. Sonra da, “Ben gelmem, siz gidin” diyerek, aksileşmeye başladı. Konuşup ikna ediyorduksak da bir süre sonra yine aynı şeyleri yaşıyorduk. Ağır yürüyor, sıklıkla geri dönüp barınağa gitmek istiyor ve sık sık mola veriyordu. Çiğdem yoldaşın bu durumu ve olası sıcak çatışma ortamında ne tür tepkiler vereceği bizi ciddi ciddi kaygılandırıyordu doğrusu.

Onun dilinden en iyi anlayanımız Nuray yoldaşı. Daha biz bir şey demeden Çiğdem’i yürütüp getirme görevini gönüllü olarak üstleniverdi. Çiğdem arada mızımızlanıyorduysa da Nuray’a fazla güçlük çıkarmadan peşimiz sıra geliyorlardı. Zirveye çıkana kadar da ciddi bir problem çıkarmadı.

Birkaç dik ve don tutmuş yamaçtaki zorlu yürüyüş ve bir küçük çığ tehlikesi dışında ciddi bir zorlukla karşılaşmadan dağı tırmanıp, öngördüğümüz konumlanma yerlerine gün ağarmadan varabildik. Bu iyi bir başarıydı ve aynı zamanda iyi de bir motivasyon unsuru oldu.

Yoldaşlar coşkulu, inançlı ve özgüvenliyidiler. Çiğdem yoldaş dışında herkes şenşakrak bir güleçlik içindeydi. İlginçti doğrusu onlar için bütün bu yaşadıklarımız ve yaşayacağımızı varsaydığımız şeyler sanki de adrenalinin yüksek birer oyundan ibaretti. Yaşamın kanlı-canlı gerçek olguları değildi de birer mizansendi.

Yoldaşlar işte böylesine rahat ve huzurluydular. Zorluklar zavallı birer cüce, biz ise dorukları fethetme azim ve kararlılığın timsali koca devlerdik.

Çiğdem yoldaş ise daha belirgin olarak dış dünyadan kopmuş gibiydi. Hali tam bir muammaydı. Ona iradesi değil, “melekeleri” yön veriyor gibiydi.

Gününüzün nelere gebe olduğunu ve bizleri nelerin beklediğini ancak ki gün ağarmasını takiben gelecek olan sabahın o ilk birkaç saatlik zaman diliminin olgularından anlayabilecektik. Bu yüzden olsa gerek ki sabırsızlıklar kuşanmıştım. Bir an önce şu zaman diliminin gelip geçmesini istiyordum. Sanırım birçok yoldaş içdünyalarında benzer şeyler yaşıyordu.

Nihayet sabırsızlıkla beklenen o anlar geldi ve memnuniyetle gördük ki, Göldere’ye ve bulunduğumuz dağın zirvelerine sisli-puslu kasvetli bir hava hâkimdi. Elbette ki bu iyi bir durumdu. Hava böyle sürerse düşman operasyon falan yapamazdı. Ancak bunu diyebilmek için zaman henüz çok erkendi. Hava koşulları ve özellikle de sis hızla değişebilirdi. Günün ilk saatlerini geride bırakmadan kesin bir hükme varmak isabetli olmazdı.

Şanslıydık galiba, hava açmadığı gibi, efil efil türünden hafiften esintili bir kar yağışı da ekleniverdi. Artık rahatlıkla diyebilirdik.

Düşman bugün operasyon falan yapamaz. Ancak ki köylerde pinekle-mekle yetinir. Belki bir ara helikopterleriyle bir tur falan atma fırsat-ları doğabilir.

Dağda yön yitirme, uçurumlardan düşme ve tipiye tutulma ba-kımından bu türden sisli-puslu ve yağışlı havalar ciddi riskler oluş-turur. Ama öte yandan da gündüz gözüyle yol alma avantajı sunar ve izleri örterdi. Keza yağışlı havalar, kuru ayaza oranla nispeten ılıman olurdu. Fırtınalı yoğun bir yağış veya bir tipi durumu olmadıkça, bu koşullarda kolayca yol alabilirdik. Zorlandığımız, yol alamaz hale geldiğimizde ise rahatlıkla karaltı bir sığınak yapıp içine girebilirdik. Üşümesine üşürdük elbet ama donmaktan ve boğulmaktan kesinlikle kurtarırdı bizi.

Evet, düşüncene göre yol almak mümkündü. “*Gidelim mi yol-daş?*” diyen yoldaşlar da vardı. Çok fazla “*olmazlanma*” etmenleri üretmeye fırsat vermeden, komuta biriminin iradesini ortaya çıkarıp harekete geçmek isabetli olacaktı.

Komutanlık olarak öbür barınağa gitmenin koşullarının olduğuna karar verdiğimizde, sanırım saat 10.00 falandı. Hareket tarzını belir-leyip, yürüyüş kolunu düzenleyip yola koyulduk. Sırtlarda kar azdı oları da önemli oranda rüzgâr tarafından sıkılaştırılıp sertleştirilmiş olduğundan. Lekan giymeye gerek kalmadan rahatlıkla yürümek mümkündü. Bu, yumuşak karlı bölgelere kadar hızla geçip gitme im-kânı demektir.

Öğle yemeği için mola verdiğimizde, mevzilendiğimiz dağın öte yüzünde, küçük bir tepenin üzerindeydik. Karnımızı doyurmaya, enerji almaya ihtiyacımız vardı. Yolun bundan sonraki kesimi lekan giymeyi gerektirdiğinden, zorlu ve yorucu olacaktı. Ve elbette geçecek her saat bizi akşam soğuşuna ve geceye yaklaştıracaktı. Dolayısıyla da geceye kalmadan barınağa varabilmemiz için hızlı yol almamız ve zamanı iyi kullanmamız gerekiyor.

Ekme ve bal ile karnımızı doyurduk. Yol boyu arada bir atış-tırmak için ceplerimize de bir miktar karışık çerez ve akide şekeri doldurduk.

Bela ve talihsizlikler kimi insanların yapışık ikizi gibi hep ya-nıbaşındadır deriz ya; Orhan da kesinlikle bunlardan biri. 12 Eylül sürecinde Sultanahmet Hapishanesi’nde-yken, koşuşlara çekilen bir operasyonda üst ön iki dişini kırmışlardı. Ancak ki firardan sonra tak-tirabildiği o iki takma diş o gün Orhan’ı komik duruma düşürdü.

Nerden bilsin garibim öyle olacağını. Herkes gibi o da ekmeği-nin üzerine bal sürüp, ısıra ısıra yemeyi heves etmiş olmalıydı. Soğuk hava balı epeyce sertleştirmişti. Tabii haliyle yapışık tutma özelliği de

o oranda artmış oluyordu. Orhan ekmeği ağzına götürüp de ilk ısırığı kesip almaya yeltendiğinde, olanlar da oldu. Isırmıştı ama alamamıştı. Kopmamış ekmeğin lokması üzerinde iki porselen diş ve dişlerini yitirdiği o yıllardaki haline geri dönmüş şaşkın bakışlı Orhan! İki görüntü oluşmuştu ve ikisi de komikti. Tabii gülmek elde değildi...

Orhan yoldaş ilk şaşkınlığını atlatır atlatmaz dişlerini özenle alıp yerlerine yerleştirdi. Çenesini sıkıca kapatarak bir güzel de sıkıştırdıktan sonra parmaklarıyla kontrol edip “*galiba tuttu*” dedi. “*İnşallah*” dedi bir kaçımız. Orhan dersini almıştı, o ballı ekmeği nasıl yemesi gerektiğini de bir güzel öğrenmişti. Eliyle küçük lokmalar halinde kopartıp ağzına atıyor ve arka dişleriyle öğütüyordu.

Orhan’ın haline tepki vermeyen tek kişi Çiğdem’di. Yaşananların kendisinde yaratmış olduğu stresin de etkisiyle olsa gerek ki dışa tamamen kapatmıştı kendisini. Dalgın derin bakışlar edinmişti...

Bu haliyle silah taşınması isabetli olmazdı. Sevecen bir ses tonuyla: “*Çiğdem yoldaş*” dedim, “*bayağı yorulmuş gibisin. Ulaş canavar gibi baksana, en iyisi mi senin silahını da o taşıyın. Sen de ondan ayrıldıktan yanında rahat rahat yürürsün. Bir durum olduğunda da silahını hemen sana verir. Ne dersin, olabilir mi?*”

Aklına yatmış olmalıydı ki “*Olur, taşıyın*” dedi. Ardından da kucagında, dizleri üstünde tuttuğu silahı alıp Ulaş’a uzattı. Böyle kolay ikna olmasına sevindik. Kalkıp yola koyulduk.

İnişler neyse de düzlük alanlarda lekansız adım atmanın mümkünatı yok gibiydi. O karda lekan çekmek de hiç mi hiç kolay değildi. Hem tecrübeyle edinilmiş beceri ve hem de güçlü-kuvvetli olmayı gerektiriyordu. Ve ayrıca tek kişinin uzun süre yol alması da bir hayli zor ve yorucu olurdu. Bu yüzden mutlaka bir ekip olmalı ve değişe değişe önde yürünmeliydi. Bizim grubumuzun lekancıları tabii ki hem yöre insanı olmalarından ötürü beceri sahibi olan ve hem de gerçekten de son derece güçlü kuvvetli olan Rıza, Kadir, Yılmaz, Kenan ve Şahin’di. As elemanlar ise Rıza ve Kadir yoldaşlardı.

Bu yoldaşlar grubun önünde değişimli olarak, sırayla öne geçip kısa mesafelerle lekan çekip yol açıyor, ardındakiler de açılmış bu izlere basarak rahat rahat yürüme olanağına kavuşmuş oluyordu.

Kuşkusuz ki zor ve yorucu bir iş yapıyorlardı. Ama bu özveri gösterilmeden de grubun yol alması pek o kadar kolay olmazdı. Çoğu yoldaş kara saplanıp kalırdı. Grubun temposu oldukça düşerdi ve bu da bir yığın belaya ve özellikle de donma belasına davetiye çıkarırdı.

Malum, zemheri ayında gün erkenden de akşama evrilir. Özellikle öğle ile akşam arası kısacık olur. Çiğdem yoldaşın gerillaya katıldığı ve bizim GBMK toplantısı yaptığımız Quna Xırç’ın oradaki yayla yer-

lerine vardığımızda saat 15.00 sularıydı. Ve bu demek oluyordu ki saat kadar sonra da akşam karanlığı sükün edip gelirdi.

Barınağa epeyce yaklaşmış sayılırdık. Fakat zamanla alâkalı önemli bir sorunumuz vardı. Nokta olarak tam yerini bilmiyordum. Mecburen arayarak ve sesimizi duyurup onlardan karşılık alarak bulmak durumundaydık. Bu yüzden de karanlığa kalmamız kesinlikle iyi olmazdı. Hem uzaktan görme şansımızı yitirirdik ve hem de herkes içerde olacağından sesimizi duymaları pek mümkün olmazdı. Ve bu da barınağın yakınlarında bir yerde, belki de iki adımlık bir mesafede-yken, koca geceyi bu dağbaşında, bu kar deryasının ortasında ve 25-30 derecelere varan soğukta dışarıda geçirmek anlamına gelirdi.

Daha hızlı ve enerjik olmak bakımından kısa bir mola verip biraz dinlenmek ve biraz çerez falan atıştırmak her halükârda iyi olacaktı. Çiğdemlerin çadır yerinin biraz yukarısında, sırt ile dağ arasında kalan yamaçta mola verdik. Bir taraftan sohbet ediyor bir taraftan da dağıtılan çerezlerimizden atıştıırıyorduk. Barınağa oldukça yakın olduğumuzdan, bir-bir buçuk saate kalmaz yoldaşlarımızın yanında olacağımızdan falan bahsediyor ve yoldaşların dirayetli olmalarının önemine vurguda bulunuyorduk. İki-üç yoldaşın ayak parmakları tehlike sinyalleri vermeye başlamıştı. Biraz da onları motive etmeye dönük yönleri vardı sohbetimizin.

Çiğdem yoldaşın o barınakta hem köylüleri vardı ve hem de çok eskilerden tanıdığı sevip saydığı yoldaşları vardı. Barınağa gidiyor oluşumuz onun için bu yönleriyle daha özel bir önem ve anlam kazanıyordu. Sohbet ilgisini çekmiş ve epeyce bir canlanmasına vesile olmuştu.

Tabii Çiğdem'deki bu canlanmış hepimizi çok da sevindirmişti. Barınak ve yeni ortam onu kısa sürede kendisine getirirdi nasılsa. Biz bu düşünce ve duygular hengâmesindeyken Çiğdem Ulaş'tan silahını kendisine vermesini istedi.

“*Sen yorulma yoldaş, barınağa kadar ben taşır, orda sana veririr*” dediyse de, Çiğdem ısrarla “*Ben yoldaşların yanına silahsız gitmem. Silahımı bana geri verin, ben kendim taşıyabilirim*” deyince bu kez ikna etmek için ben bir şeyler söylemeye çalıştım. Ama inada bindirmişçesine silahını istemekten vazgeçmedi. Bunun üzerine silahını kendisine geri verdik. Alıp dizlerinin üzerine yatırdı. Sevinmiş ve mutlu olmuş görünüyordu.

O sevinmiş, mutlu olmuştu da, ama en başta ben olmak üzere hiçbirimiz akıl edemedik bir punduna getirip silaha boş şarjör takmayı veya hiç olmazsa namludaki mermiyi çıkartmayı, silahı öyle dolu haliyle verdik kendisine.

Moladaki amaç hâsıl olmuş ve artık hareket etme zamanıydı. Lekancılar yol almaya grup da yürüyüş sırasına göre peyderpey yola dizilmeye başladı.

Güzergâh ve barınağın yeri konusunda öncü grup komutanı yoldaşla birlikte yürüyerek ona bir şeyler anlatıyorken tam olarak ne olduğunu anlayamadığım ama adeta hayli uzaktan, boğuk ve alt perdelerden bir vınlama sesi geldi. Sanki de çok hızlı bir şekilde kulağınızın dibinden geçip giden bir nesnenin çıkardığı vınlama sesi gibiydi.

“*O da neydi, ne oldu arkadaşlar?*” diyerek arkadaki arkadaşlara döndüğümde, Çiğdem’in yanında bulunan bir-iki yoldaş telaş ve şaşkınlık içinde; “*Çiğdem kendisini vurdu!*” dediler.

Şaka, hem de hiç hoş olmayan bir eşek şakası yapıyor olmaları diye geçirdim içimden. Ancak verdikleri tepkiler hiç de öyle olmadığını bağıırıyordu... Öncülere durmalarını bildirip, geriye döndük.

“*Ne oldu? Nasıl oldu? Durumu nasıl? Yarası nereden?*” şeklinde artarda dizdiğim sorulara yanıt orda bulunan komutan yardımcımız Nuray geldi.

“*Kalkmak için hazırlanıyorduk. Çiğdem henüz kalkmamıştı. Silahı dizlerinin üzerindeydi. ‘Haydi, kalk gidiyoruz yoldaş’ dedim ve tam eğilmiş çantamı alıyorken; o esnada kulağıma gelen vınlama sesiyle doğruldum ki Çiğdem silahı karnına dayamış vaziyette, öyle anlamsız anlamsız bize bakıyor. ‘Ne oldu, ne yaptın sen Çiğdem?’ deyip yanına gittiğimizde, zar zor duyulur bir sesle; ‘Ben kendimi vurdum yoldaşlar’ dedi... Meğerse kaşla göz arasında, hiçbirimiz de fark etmeden silahın namlusunu karnına dayayıp tetiğe basmış... Kurşun arkadan, sırtından çıkmış. Yarası ağır kanaması da çok” dedi.*

Yanına vardığımda, o oturuş pozisyonunu bozmamış, öylece duruyordu. “*Öyle affedilmez bir aptallık yaptım ki sormayın gitsin*” dercesine şaşkın, üzgün ve de mahcuptu.

“*Niye yaptın böyle bir şey Çiğdem yoldaş?*” diyerek yanına çömel-dim. Yarası, ağrısı, sızısı ve ölecek olması hiç mi hiç umurunda değil gibiydi. Sevecen ve yalvarırcasına bir ses tonuyla: “*Zeynel yoldaş ben ne yaptım böyle? Şimdi size büyük bir yük oldum he mi? Yoldan alı-koydum yoldaşlarımı. Ne büyük bir aptallık yaptım ben böyle. Ne olur bağışlayın beni. Hepinizden özür diliyorum*” dedi.

Ne diyeceğimizi bilemez olduk. Yarım yamalak sözcüklerle teskin etmeye çalışırken, bir-iki yoldaş da yarasına birkaç ampul kan kesici döktü.

Ancak faydasız bir çabaydı bu. Kleş mermisinin açtığı yara ağırdı. Ön ve arkada açılan delikten ve muhtemelen içten de kan kaybediyordu. Kan kesicinin pek bir hükmü yoktu.

Bilinci açık ve kendisindeydi hâlâ. Ancak açıktı ki geçen her dakika yaşam direncini hızla tüketiyordu. Nitekim daha şimdiden yüzü solmaya, gözleri kaymaya başlamıştı bile.

Çiğdem açısından da grubun tamamı ve ama özellikle ayak parmakları alarm veren İsyân, Deniz ve ismini anımsayamadığım bir diğer yoldaş açısından da zamanla yarışta olduğumuz son derece kritik anlardaydık.

Aşırı kan kaybı ve soğğun Çiğdem'e fazla yaşam şansı tanımayacağı açıktı. Risk alıp taşıyıp götürecektir olsak dahi, yolda ölmese bile, onu bu koşullar altında hayatta tutabilmek mümkün olmayacaktı; üç-beş saatlik bir zaman zarfında hayattan tamamen kopar giderdi. Tüm yoldaşlar da bu acı gerçeğin idrakindeydi aslında. Ama yine de hâlâ yaşıyor olan, olanca insan-yoldaş ve dost sıcaklığıyla gözlerinizin içine bakan, o anda bile metanetini koruyarak, "*Beni bırakın gidin yoldaş. Grubu tehlikeye atmayın*" diyerek duyarlılık gösteren bir canı öylece bırakıp gitmek, aslında hiç de öyle kolay kabul edilebilir, içe sindirilebilir bir şey değildir.

Değildi elbet, ama ne çare ki o koşulların katı ve keskin hükümleri, sundukları seçeneklerle insana fazla şans tanımıyor, elini kolunu bağlayıveriyordu.

Çaresi yoktu, duygularla değil, akılla-mantıkla hareket etmek gerekiyordu. Komuta heyeti olarak, gruptan birinci dereceden sorumlu olarak bizim (ve benim), diğer yoldaşlardan farklı olarak sorumluluk ve yükümlülüklerimiz vardı. Bunun bilincinde olarak, zor da olsa, isabetli ve doğru tercihlerde bulunmak mecburiyetindeydik.

Geçen her saat grubun tamamını biraz daha fazla riske sorar. Çiğdem'i taşımaya kalkışmak demek, grubun hareket temposunu minimize etmek demektir. Hele bir de geceye kalmak kaçınılmaz olunca, bu, grubun tamamını, bedeli daha ağır bir riskle yüz yüze bırakmak olur... Fazla bir ömrünün kalmadığını bile bile, bunu göre göre yeni kayıp ve zararları göze almak, taşınan sorumluluk ve yükümlülüklerle bağdaşır olmazdı. Komutanlığın çoğunluk iradesi aksi yönde şekillenirse dahi gruptan birinci dereceden sorumlu olan benim bu ağır bedeli göze almam asla doğru olmazdı.

Kişisel kararım böylesine netti. Ancak yine de tüm yoldaşlara fikirlerini sordum. Çoğunluğu götürmeye çalışmanın isabetli olmayacağını dile getirdiyse de, birkaç yoldaş ısrarla götürmemiz gerektiğini, onu böyle bırakıp gitmenin doğru olmayacağını söyledi. Hatta Mahmut yoldaş, ne pahasına olursa olsun bu yoldaşı alıp götürmekle sorumlu olduğuma vurgu yaparak, sert tepkiler gösterdi.

Tartışmanın sonu yoktu. Tarafların birbirini ikna etme sınırları da aşılmış, sabitleşen fikirlere varılmıştı. Bundan sorası zaman israfıydı.

“Olağanın dışında, ağır bir durumla karşı karşıyayız yoldaşlar. Bundan ötürü de bu tür durumlarda üst organ üyesi olmanın bana tanıdığı yetkisi kullanacağım. Dolayısıyla da tüm sorumluluğu üstleniyorum. Yoldaşı taşıyıp grubun tamamını riske atamam. Bağrımıza taş basacak ve yoldaşı burada bırakıp gideceğiz. Barınağa erken varabilirsek, yoldaşlar gelip alırlar. Yoksa da, yapılacak bir şey yok... Öncü birlikten Rıza ve Kadir yoldaş derhal yola çıksın ve bir an önce barınağı bulmaya çalışsın. Birkaç yoldaş da Çiğdem yoldaşı battaniye, uyku tulumu ve naylona sarıp sarmalayarak şu ilerdeki kaya oyduğuna taşısın” dedim.

Yetkimi kullanmıştım, yapılabilecek bir şey yoktu; yoldaşlar verilen talimata uygun olarak harekete geçtiler. Rıza ve Kadir hızla yola koyuldular. Mahmut, Yılmaz, Nuray ve Ulaş, Çiğdem yoldaşı sarıp sarmalamayı iş edindiler.

Çiğdem yoldaşla bu şekilde vedalaşmak gerçekten de zordu. Neyse ki onun tepkileri görevli yoldaşları cesaretlendiriyordu. Bu kararı vermemiz belliydi ki onu iç huzuruna erdirmişti. Gözleriyle sıcacık ve sevecen gülüşler sunuyordu.

Bir ara gayrete gelip gücünü toplayarak *“Gidin yoldaşlar, gidin. Geceye kalmayın, sizi çok seviyorum. Ne olur beni bağışlayın yoldaşlar. Böyle olsun istemedim. Haydi, gidin, haydi gidin artık”* dedi.

Ve belliydi ki Çiğdem yoldaş normale de dönmüştü. Nure hepimiz adına *“Biz de seni seviyoruz. Olan oldu, üzme kendini. Rıza ile Kadir gitti; birkaç saat sonra diğer yoldaşlar gelip seni alacaklar. Sakın bir delilik yapma, bekle yoldaşları”* dedi. Sonra hepimiz sırayla gidip anlından öpüp, *“Bekle, yoldaşlar gelecek”* diyerek ayrıldık. O da sessizce, tepkisizce, gülen gözlerle öylece bakıyordu.

Çiğdem'den duyduğum son sözlerdi bunlar. Ne umutlarla ve neleri neleri geride bırakarak gerillaya katılmış yoldaşımızın akıbeti asla böyle olmamalıydı. Ama ne yazık ki akıl melekesi yoldaşımızı bu trajik sonuca sürüklemiş ve biz de basiretsizliğimizle bunu engelleyememiştik. Keşke zamanı geri çevirmek mümkün olabilseydi de o silahı Çiğdem'e öyle vermeseydik. Bu basit tedbir belki de onun o koşullardaki yaşam sigortası olacaktı. Aklıma geldikçe en başta da kendime kızıyorum.

Olan olmuştu ve maalesef zamanı geri döndürüp hatayı düzeltmenin, olacağın önüne geçmenin imkânı yoktu. Çaresi yoktu bu acıyı taşıyacaktık.

Evet, ilginçti gerçekten de. Çiğdem’i aldığımız yayla yerine bırakarak, Rıza ve Kadir’in açtığı izlere girip hızla terk ettik orayı.

Akşam soğuğu ve karanlığı güç birliği yapmış gibi üzerimize üzerimize saldırmaktaydı. Hızlı yürüyüş temposuna rağmen ayak parmaklarında sorun oluşan üç yoldaşın yüzüne çöken acı dağılmış değildi. Haklarını teslim etmek lazım hiçbirimiz de mızımızlanmıyor, herhangi bir yakınmada bulunmuyordu. Ama çektikleri sızı belirgin olarak suratlarından okunuyordu.

Onlar şikâyet edip mızımızlanmıyor idi, ama ben hem “baba” ve hem de komutanlarıydım. Bir şeyler söyleme, ilgi odaklarını başka yönler kaydırma ihtiyacı duydum: “Ayaklarınızı yere sert vurun ve parmaklarınızı sürekli hareket ettirin. Korkmayın hiçbir şey olmayacak. Yolumuz bitti bitecek gibi, barınak şu sırtın ardında” dedim. Üçü de güçlü iradelerini gösteren tebessümleriyle “Tamam yoldaş. Biz iyiyiz, merak etmeyin” dedi.

Yoldaşlar gerçekten de zorlu bir irade savaşı içindeydiler. Güçlü ve kararlıydılar, pes etmeyecekleri her hallerinden belliydi. . . Sahi, her biri daha düne kadar el bebek-gül bebek misali bir yaşam sürmüş olan bu “ana kuzusu” insanlar 3200 metre yükseklikte 3-4 metrelik kar deryası içinde, sırtlarında 25-30 kg ağırlığa varan yük altında, ayaklarındaki şu basit lastik ayakkabılarla geceden beri habire yol alan, bu durumu rüyalarında görmeleri halinde “kâbus gördüm” diye korkuyla uyanacak olan bu insanlara bu gücü, bu kararlılığı, bu sarsılmaz iradeyi veren şey neydi acaba? Kuşkusuz ki bu gücün kaynağı tamamen inanç ve kararlılıklarıydı. Keramet, kendilerini doğru tarzda motive etmeyi becermiş olmalarındaydı. Onlara iradelerini güçlü bir şekilde ortaya koyma imkânı tanıyan yegâne şey buydu.

Ne kadar çabaladıysak da karanlığa kalmaktan kurtulamadık. Önde gidenlerin izlerini yitirme ve birbirimizden kopma riski oluşmuştu. Bu yüzden öncülere seslenerek bizi beklemelerini istedik. Bulduğumuzda bir tepenin üzerindeydik ve tesadüfe bakın ki barınak yeri de bu tepenin alt kısımlarındaki düzlükteydi. Yani artık böylesine de yakınındaydık. Ama nerde? Bu kadar uzaktan ses, ışık veya kalabalık hareketli görüntüler olmaksızın orayı bulmamız zor gibiydi.

Yapılabilecek en mantıklı şey daha fazla zaman yitirmeden bir şekilde onlara sesimizi ulaştırmaktı. Bunun o koşullardaki en etkili yolu da silah kullanmaktı. Kleş ve G-3 ile belli aralıklarla havaya ateş edip şansımızı denediyssek de herhangi bir karşılık alamadık. Biraz daha ilerleyerek sırtın ucuna kadar gidip şansımızı bir de orda deneyelim dedik.

Ne var ki geç kalmıştık. Tesadüfen dışarı çıkacaklar dışında şimdi herkes 3-4 metrelik kar tabakasının altında ve gürültü şamata içindedir. Bu koşullarda silah sesi duymaları adeta imkânsız gibi bir şeydi. Ama ne var ki, şayet gerçekten yakınlarındaydıysak, belli aralıklarla çıkaracağımız sesi illa ki bir şekilde duyacaklar çıkacaktır, değil mi? En azından yatmadan önce tuvalet ihtiyacı için dışarı çıkacaklar olurdu. Dolayısıyla da umudumuz henüz boşa çıkmış sayılmazdı, bir kere daha belli aralıklarla silah atışlarını devam ettirmemiz doğru olurdu.

Öyle de yaptık. İyiki de yapmışız. Nitekim kısa bir süre sonra silah sesimize karşılık veren silah sesi aldık. Bu, bir mucizenin gerçekleşme anyıdı...

Tahminen 500-600 metre kadar ötelere peşpeşe ateş ediyor ve kalabalık bir koro “*Sesimize gelin, sesimize gelin*” diye bağıyorlardı. Gerçekten de görülmeye değer müthiş bir andı o an.

Bizi bekleyen o koca karanlık buz canavarı ağız kapanmış, güneşin o ilk ışınlarının ısıtıp ısıttığı pırıl pırıl bir sabah oluvermişti. Daha ne olsundu, değil mi? Şayet mucize kabilinden şey bu değildiyse, o koşullarda bizim için mucize başka ne olabilirdi ki?

Barınak sakini yoldaşlar aşığıdan, biz yukarıdan, tarifsiz duygular eşliğinde birbirimize doğru akmaya başladık... Bizim öncüler daha inişi yarılamaadan, onlar adeta “*Xızır acil servis*” görevlileri misali, ta sırtta bulunan artçılarımıza bile bir solukta yetiştiriverdiler.

“*Geçmiş olsun, hoş geldiniz*” diyor her bir yetişen ve önüne geleni sıkıca kucaklayıp sırt çantasını da sırtlanıp, elinden tuttuğu gibi, peşi sıra çekercesine yokuş aşağı uçurup götürüyor ve bir an önce sıcak barınağa yetiştirmeye çalışıyordu.

Karşılama ekibi dışında kalan “*barınak sakinleri*”, sıraya dizilmiş, gelen her yoldaşı sıkıca kucaklayıp barınağın kapısından içeri sokan bir insan zinciri oluşturmuşlardı.

“*Kara zulüm*”ün resmen yutağından sıyrılıp gelen her bir can yoldaşını sıkıca kucaklayıp bir sonrakine devrediyorlardı... Tanıdık tanımadık simalar artarda iç içeydiler. Ve tabii ki orda, o ortamda sima aşinalığının pek bir ayrıcalığı yoktu aslında. Yürekler kırk yıllık tanışlar gibiydi, ayrımsız aynı coşku, sıcaklık ve sevgiyle buluşup kucaklaşıyorlardı. Gayet tabii ki geçmişte tanışmışlıkları-paylaşımları olanların buluşması yine de daha kendine özgü bir renk de alabiliyordu.

Evet, bu buluşma anımız işte böylesine sarıp sarmalayıcı ve bir âlemden bambaşka bir âleme aktarıcı olabilmişti.

Ancak burada hemen belirtmem gerekiyor ki bu güzelliğin özülüyle buluşmayan, dış biçimsel örtüşmeyi sağlamış olsa da, iç gerçekliğinin

apayrı olduğunu ele veren bir çift gözle, soğuk, düşmanımsı, sinsî ve hain hain bakan bir çift gözle de göz göze gelebilmişim.

İnsanı derinden ürperten bir anlık (evet sadece bir anlık) bakışta beliriveren bu durum, beynime adeta bir mîh gibi çakılıvermişti. Sonraları bu gözlemimi ve *“bir insanın bir yoldaşına, bir dostuna, hele de böylesi bir buluşma anında, böyle düşmanımsı bakması asla ve asla söz konusu olamaz. Burada kesinlikle bir anormallik var. Ve bu hiç mi hiç içime sinmiyor. Ancak adını da koyabilmiş değilim”* şeklinde kafamda şekillenen düşüncemi de bazı yoldaşlarla paylaştım. Pek bir anlam veren çıkmadı tabii.

Kapı girişine konan denizci feneri, kapı ağzını ve barınak girişini aydınlatıyordu. Zincirin en son halkasında, barınak kapısının hemen girişinde durmuş, o da diğerleri gibi, her gelen yoldaşla tokalaşıp, *“geçmiş olsun, hoş geldin”* diyordu. *“Geçmiş olsun”* diyerek uzattığı elini tuttuğumda, doğallığıyla göz göze de geldik tabii. İşte o an sanki de bir anlığına vücudumuzdan elektrik akımı geçmişçesine ürperiverdim. Adamın ağzı *“geçmiş olsun”* diyordu ama gözlerinde bunun ifadesi yoktu; o bir anlık bakışı resmen; *“Ulan tilki, demek kurtulmayı başardınız ha!”* diyordu.

Evet, doğrusunu söylemek gerekirse içimi ürperten bu bakışa mim koydum ve asla hafife alıp es geçmedim. Bunun düşmanımsı bir bakış olduğundan zerre kadar kuşku yoktu. Ama nasıl bir düşmanlıktı bu?! Şahsıma yönelik ölçüsüz, sapkın bir kişiliğin kişisel düşmanlığı mıydı, yoksa basbayağısından bir karşı-devrimcinin düşmanlığı mıydı? İşte bunu kestiremiyordum. Nasıl kestirebilirdim ki, adamı doğru dürüst tanıımıyordum bile.

Bu boyutta bir savruluş içine düşerek şahsıma yönelik kişisel bir düşmanlık beslemesini gerektirecek bir pratiğimiz de olmamıştı. Dolayısıyla da bunun içini doldurmuyordu. Ancak ne var ki bir karşı-devrimci olarak nitelemeyi destekleyebilecek başka herhangi bir olgu ve veriler de yoktu elimde.

Ama yine de bu bakış benim için koca bir ünlem ve soru işareti olmaya da devam etti. Bu, daha başka somut ve nesnel verilerce desteklenmesi gereken, kendi başına hüküm vermeye asla yeterli gelmeyen küçük bir veriydi sadece. Küçüktü küçük olmasına, ama kişisel kanaatinin oluşmasından da son derece güçlü ve işlevli bir veriydi. Böyle de bir özelliğe sahipti işte.

Bu durum öncelikle beni ona karşı daha bir hassas olmaya sevk etti. Bir nevi yakın takibe ve mercek altına almama vesile oldu diyebilirim. Davranışlarını, sorular karşısındaki çıkış ve yorumlarını kendi-

si hakkında yapılan yorum ve değerlendirmeleri ve de genel pratiğini daha yakından gözlemlemeye ve sorgulamaya başladım.

Sorunun nazikliğinin bilincindeydim elbette. Tabii ki paranoyakça tutumlara şans tanımayacak, nesnel olgu ve bulgular üzerinden hareket ederek bir sonuca varmaya çalışacaktım.

Diyebilirim ki Laz Nihat'ın (Enver Doğru'nun) gerçekte kim olduğu ve ne yapmaya çalıştığı konusunda beni sarsıp hassas olmaya koşullayan şey, işte bu yılanımsı düşmanca bakışı oldu.

O günden sonra hem daha önceki sürece ilişkin duyduğum ve ama o halleriyle bir sonuca vardırılmayacaklarından ötürü öylece kendi haline bıraktığım bazı duyum ve iddiaları (ki bunlar Hürmek olayı ve sonrası sürece ilişkin şeylerdi) yeniden ele alıp artarda eklemeye başladım ve hem de doğrudan kendi ve yakın çevremın tanıklığıyla son süreçte yaşanan şeyleri ön ve arka süreçleri üzerinden sorgular oldum.

Gerek Hürmek olayındaki pozisyon ve açıklamaları, gerek İstanbul'da yakalanma-kaçma kurgusal öyküleri, gerek Baba Erdoğan'ın katledilmesindeki rolü, gerek DABK saflarındaki âni yükselişiyile "ikinci İbrahim" mertebesinde kabul görmesini sağlayan askeri pratiği, gerek karşılaştığım o bakıştaki gerçeklik ve o barınakta, alt bölge konferansı sürecinde tanık olduğum gerçekliği, gerek 1. OPK sürecinde doğrudan tanık olduğum şeyler ve gerekse de (ki, belirleyici en önemli iki unsurdan biridir bu) 1993 sonbaharında sekreteri olduğu Askeri Komisyon'un gerçekleşen toplantısıyla birlikte planlanıp örgütlenerek yürürlüğe sokulan Partiyi bölüp parçalama pratiği bir araya geldiğinde, evet, bütün bunlar bir araya geldiğinde benim kafamda artık Laz Nihat'ın gerçekte kim olduğu sorusu, net yanıtını bulmuş oluyordu. 1994 ilkbaharında, 1993 sonbahar ve kışında yaşananların bilgisine ulaştığımda o artık benim nazarımda bir karşı-devrim ajanı, bir kontra elemanı idi.

Nettim net olmasına ama yine de bunu hemen dillendirme yoluna gitmedim. Yaşananları başka yoldaşların yorumlayışlarıyla biraz daha anlayıp dinlemeye yöneldim. Bu süreç yargımı biraz daha pekiştirdi. Artık bu sorunu en azından bulunduğum en üst organ resmîyetine taşımanın zamanıydı. 1994 Eylül'ünde, KÖK 1. toplantısında gündem dışı söz alarak "*Laz Nihat'ın karşı-devrim ajanı olduğunu düşünüyorum. Bu sorunu burada ele almayı öneriyorum*" dedim. (Toplantıda sorunu alışımızı ileriki bölümlerde anlatıyor olacağımda.)

Yani lafın özeti şu ki, bu öykü işte o bir anlık bakışın izini sürerek, "*Kardelen Harekâtı*"ndan yaklaşık iki yıl kadar önce, Laz Nihat'ın gerçekte kim olduğunu ortaya çıkarmış olmamızın özet öyküsü-

dür. Tabii ne yazık ki geç kalınmış bir başarı öyküsüdür de bu! Kontra Nihat, aymazlıklarımızı da ustaca kullanarak, birçok karşı-devrimci projesini başarıyla hayata geçirebilmişti. En son eseri de, suçuna ortak etmeyi başardığı baş keskin kılıcı Cüneyt Kahraman başta olmak üzere, Hakkı Alphan, Kemâl Kutan, Cafer Cangöz ve Erdal Artun gibi DABK kökenli beş MK üyesinin de marifetiyle, Partiyi bölüp parçalamayı hedefleyen 1994 darbesiydi... İşte bunu olsun engelleyemeyen bir “geç kalmış başarı”ydı bizimki.

Barınağa varır varmaz, Çiğdem yoldaşın ve ayakları risk altında olan üç yoldaşın durumunu anlatıp müdahale yapılmasını istedik. Komuta heyeti ve Dr. Meral yoldaş Çiğdem’in durumunu özenle ele aldı. Yaranın ve soğuşun gerçekliğinden ve geçen ve de geçecek zaman unsurundan ötürü yapılabilecek bir şey olmadığına hükmedildi. “Çoktan ölmüştür” dendi. “Sırf cesedini almak için de bu gece vakti oraya ekip göndermek isabetli olmaz. Sabah gidip orda uygun bir yere defnederiz” dendi. Ne diyebilirdik ki bu acı gerçek karşısında? Maalesef ki denilebilecek ve yapılabilecek bir şey yoktu. Çaresizce kabullendik.

Çiğdem yoldaş için sabah erkenden bir ekip yola çıkarıldı. Bari hiç olmazsa gidip onu bir Partizana yarasır şekilde son yolculuğuna uğurlamalıydık.

Yoldaşlar kazma-küreklerini sırtlanarak gittiler. Onu daha yükseklerde bir yere taşımış ve brandaya sararak açtıkları mezara koymuşlar. Acı, kahredici bir durumdu ve ama ne yazık ki bu tür şeyler de yaşanabiliyordu işte... Onu sevgiyle anıyorum.

Ayakları risk altında olan üç yoldaşı doktorumuz Meral yoldaşa emanet ettik. İsyân ve Deniz’in birkaç parmağı kritik durumdaymış. Şayet müdahale edilmez ise bunları kaybetme olasılığı güçlüymüş. Meral riskli sonuçları olan bir tedavi için komutanlıktan izin istedi; “Elinde bir ilaç var. Ama ağır-etkili bir şey. Yani riskli de bir şey. Ben bu riski göze almayı öneriyorum. Güçlü olasılıkla parmakları kurtarabiliriz. Sizden bu ilacı kullanma izni istiyorum” dedi.

Meral’e tam yetki verildi ve ne gerekiyorsa onu yapması istedi. Meral, güçlü yanma hissi uyandıran o ilacı kullandı. Yoldaşlar biraz acı-sızı çektiler ve ama ilaçtan olumlu netice alındı: Parmakların kangren olmasının önüne geçilmişti.

Ve işte biz de bu badireyi böylesi bir sonuçla atlattığımız oldu. Çiğdem yoldaş dışında can kaybımız olmadı. Üç yoldaşın parmakları da kurtarıldığından sakatlanan kimsemiz de olmadı. Yani denebilir ki her

şeye rağmen “ucuz atlatmış”tık. Tutum ve pratiğimizin değerlendirmesini ise okura bırakıyorum.

Bizim katılmamızla barınaktaki yaşam her yönüyle bir “yığılma” durumu kazandı. Her şey ‘balık istifi’ gibi tıkiş tıkiş oldu. İnsanlar adeta koyun koyuna, sırt sırta, diz dizeydiler. Yatıyor, oturuyorlardı, hep bu nizamlaydı. Üç gözden oluşan o koca barınak erzak ve insanlarla dolup taşıyor görünümündeydi.

Barınak yeri seçimini ve yapımının organizasyonunu Cem’e bırakmışlardı. Yapıp yetiştirmiş elbet, hakkını yememek lazım. Ancak Cem’de birçok şey, esasen kaba yönleri üzerinden kabaca ele alınırđı. Teferruat ve ince sorgulamalar pek yapılmaz. Bu yüzden de birçok şey gözden kaçırdı.

İnsanın başına çok basit nedenli yani aslında basbayağı akıl edememiş olmaktan kaynaklı olmadık dertler açılır. Tabii bazen telafi etme şansı bulunmayan sonuçlara da yol açar vs. vs.

Cem’in barınak yeri seçimi de “teferruatlı düşünce” yoksunuydu. Tepelerin arasında, nispeten düşük bir zemine yapmışlardı, yağmur ve eriyecek kar suyunun ilk elden toplanacağı bir seviye. Düşünün ki o karakiş ortamında bile barınağın zemini su ve çamur içindeydi. Hele bir hol ve mutfak bölümü vardı ki tam bir felaketti... Tıkiş tıkişliğına bir de bu çamur illeti eklenince günlük yaşam bir hayli sıkıntılı oluyordu; ve ama inanır mısınız, bu zorluklara kimsenin pek de aldırdığı yoktu. Artık o aşama itibarıyla yapılabilecek bir şeylerin olmamasının getirdiğı bir zorunlu olarak sineye çekme miydi neydi, Partizanların neşe ve coşkusunu zorlukları katlanır kılıyordu.

Bizim eklenmemiz erzak sıkıntısı yaratır diye kaygılandıysak da, komün sorumlusu yoldaşlar hesap-kitap yaparak böyle bir sıkıntının yaşanmayacağını duyurarak rahatlamamızı sağladılar. Ancak komutanlık yine de daha kontrollü bir tüketim politikası izlenmesine karar verdi. Çünkü ne de olsa yaz başlarında bir yığın erzağına ihtiyacımız olacaktı. Elde hazır erzağımız ne kadar fazla olursa, taşıma ve temin etme yükümüz o kadar az olacaktır.

Barınakta süregelen ideolojik-siyasi eğitim çalışmalarına bizim ekibin de katılımıyla devam ettirilmesi kararı alındı. Ancak çok uzun ömürlü olmadı. Çünkü Parti üye ve aday üyelerinin katılımıyla alt bölge konferansına oturmamız gerekiyordu. Boğuntuya getirilmeden, nispeten daha geniş bir zaman dilimi içinde konferansımızı yapmamız iyi olacaktı. Bileşimin azımsanmayacak bir kesiminin bu toplantılara katılacak olmasından ötürü, günlük işler ve güvenlik zo-

runlu olarak diğerk yoldaşların başına kalacaktı. Bu koşullarda eğitim çalışmalarını devam ettirmek pek mümkün olmayacağından, sonlandırma kararı alındı.

Barınağın en küçük odası gündüz saatlerinde konferans çalışmaları için ayrıldı. Çalışmalar ve günlük yaşam buna uygun olarak yeniden örgütlendikten sonra toplantımızda fiilen başlamış oldu.

Birlik Komisyonu 1. OPK'yı mümkün olabilecek en kısa sürede toplama kararı almış olduğundan, haliyle bu tarih itibariyle Partiye yeni üye alımları da durdurulmuştu. Durdurulmuştu dondurulmasına da, ancak yine de ortada pek de normal olmayan bir durum vardı. DABK kesimi, Birlik Komisyonu toplantısının kısa bir süre öncesinde, girmiş oldukları kongre toplama sürecinden ötürü, özellikle gerilla alanında epeyce bir üye ve aday üye kaydı yapmışlarmış. Kuşkusuz ki bunda bir yığın hesap kitap da gözetilmişti. Ortaya çıkan tabloya bakarak denilebilir ki, adeta her disiplinli, inançlı, gözükara kararlı ve militan ruhlu savaşçı üye veya aday üye yapılmıştı. Bunu yapanların (ki bunların başını yine Laz Nihat çekiyordu) şu ibretlik mantıkla hareket ettiklerine, Birlik sonrası süreçte, doğrudan kendi itiraflarıyla da tanık olacaktık: Ölümü göze alarak gerilla safına katılmış, disiplinli, inançlı ve militan ruhlu her gerilla Parti üyeliğini en az o ağzı bolca laf yapan şehirli talebelerin hak ettiği kadar hak ediyor. Biz bu yoldaşların teorik ve siyasi olarak son derece geri olmalarını pek dert etmiyoruz. Mücadele içinde gelişirler nasılsa.

Evet, "*Parti içi iktidar mücadelesi*"nde elini güçlendirme ve kendisine "*vurucu güç*" oluşturma hesabı güden yönetici elitin özellikle de bazı simaları işte bu mantık ve yaklaşımla birçok geri düzeyli gerillayı üye ve aday üye yapabilmişlerdi.

Bu yapılanların vahametini konferans tartışmaları sürecinde gördük de. Kuşkusuz ki her biri, Partiye gönül vermiş dürüst ve samimi taraftarlar olarak gerilla saflarına katılmışlardı. Fakat öte yandan şu da bir başka gerçektir ki; ezici çoğunluğu köylü olan ve yine çoğunluğu bilemediniz ancak ki ortaokul mezunu olan bu insanlar, gerilla saflarında da doğru dürüst eğitilip dönüştürülememişlerdi. Olgusal bir gerçeklikti bu. Birkaç istisnası hariç, gerek genel teori bakımından, gerek özel olarak Partinin siyasal görüşleri bakımından ve gerekse ideolojik-siyasi mücadele bakımından olsun, ezici çoğunluğu son derece geri düzeyde yoldaşlardı. Ve ne acıdır ki bu yoldaşların önemlice bir çoğunluğu tartışma gündeminde olan konular hakkında doğru-dürüst iki laf edemeyecek kadar da hazırlıksız ve bihaber diler.

Ama böyleyken ve bu gerçekliklerine de bakmaksızın, Laz Nihat ve Cüneyt Kahraman'ın ağzından ne çıkıyorsa onu olduğu gibi sahip-

leniyor ve bağınazca denebilecek bir tarafgirlikle de arkasında durabiliyorlardı. Savaş ve Laz'ın “*şası*” dediğine, onlar, “*gözüne sıçtığımanın körü*” diyerek, linç edercesine bir aşırılıkla saldırabiliyorlardı. Ta en başından itibaren safları özenle belirlemiş “*hazır kıta*” güçler gibiydiler. Onlar için başka insanların ne dediğinin ve ne diyeceğinin hiçbir hükmü yoktu. Onlar biliyor ve emindiler ki Laz ve Savaş ile aynı şeyleri söylemeyen herkes çok net bir şekilde oportünist-revizyonistti. Ve de bunların her biri Parti görüşlerini değiştirme gizli emeli taşıyan tehlikeli, sinsî, iflah olmaz Parti düşmanı kişilerdi.

Bu arkadaşlar arasında öylesi “*militan ruhlu*” fanatik taraf tutucular vardı ki Laz ve Cüneyt'ten önce söz alıp görüşlerimize net olarak “*red*” çekebiliyorlardı. Ama bazen Laz ve Cüneyt kimi konularda hemfikir olduklarını söyleyebiliyorlardı da. İşte bu, ortaya trajikomik hallerin çıkmasına sebep oluyordu. Klavuzlarıyla ters düşmüş olan bu arkadaşlar ikinci kez söz alıp “*yanlış*”larını telafi edebiliyorlardı vs. vs.

Ve haliyle o konferansta biz, karşılıklı olarak görüşlerimizi ortaya koyup, doğrusunu tartışarak arayıp bulmaktan çok, “*hazır taraf*”lar olarak görüşlerimizi dile getirmek ve ‘parmak demokrasisi’ ile de “*en doğru*”yu belirleme dışında Parti içi ideolojik siyasi mücadele adına hiçbir şey yapamaz hale sokulduk.

Laz Nihat için her yolun mubah olduğunu ve hedefine varmak için yapamayacağı hiçbir şeyin olamayacağını bu alt bölge konferansı sürecinde doğrudan görüp anlamış oldum. Adam resmen ayak oyunları yapıyor, büyük bir cüretle komplo kuruyor ve şantaj yapıyordu.

Ne kadar ileri gidebileceğini en sert çekişmelerin yaşandığı ordu tüzüğü tartışmaları sürecinde bir fiil görüp yaşadık. Dedim ya, adamda her yol mubah. Ortamı sabote etmek ve rakip gördüğünün ayağını kaydırıp safdışı bırakmak için itibardan düşürmek dâhil, binbir çirkeflikle demoralize etmek için her haltı yiyebilecek bir “*mücadele tarzı*” izliyordu.

Mesela bir seferinde, sıkıştığı veya sıkıştırıldığını anladığı bir esnada, hepimizi hayretler içinde bırakan bir kurguyla, gündemi sabote etmeye ve beni safdışı bırakmaya çalıştı.

Düşünün, aradan onca zaman geçmiş ve konferansa başlayalı da hayli zaman olmasına rağmen, o güne kadar hiçbir şekilde mevzu bahis dahi edilmemiş olan Çiğdem yoldaşın ölümü, ordu tüzüğü tartışmalarının en alevli anında, Piro Ahmet'in “*gündem dışı konuşma istemi*”yle kesintiye uğratıldı.

Divandan konuşma izni alan Piro Ahmet demesin mi: “*Çiğdem yoldaşın ölümü hakkında anlatılanlar doğru değil! İntihar falan etme-*

miş. Gözleriyle görenler var, yoldaşı bizzat Zeynel vurmuş. Bu yüzden diyorum ki öncelikle bu meselenin halledilmesi gerekiyor.”

Komplonun sahibi ve “maşa” olarak kullandığı arkadaş dışında herkes büyük bir şaşkınlık içindeydi. Cüneyt Kahraman bile ne olup bittiğini anlamamıştı ki, ‘ne oluyoruz?’ dercesine “büyük öğretmeni” Laz’ın gözleri içinde sörf yapılımaya başlamıştı.

Evet, gerçekten de “*olur şey değil!*” denecek bir durumdu ve ama maalesef ki olmuştu... Ocak ayı sonunda bu barınağa gelmiştik. Ve hemen o akşam, olup biteni birinci elden ve ağızlardan, komuta birimine rapor etmiştik. Ve ne zaman ve ne de aradan geçen bir buçuk, iki ay gibi bir zaman dilimi içinde de kimsenin, ama hiç kimsenin aksi yönde bir itirazı, bir dolaylı söylemi ve iddiası dahi olmamışken; konferans tartışmalarının bu en hararetlı anında, bu da nerden icap etmişti böyle?!

Bu arkadaşın, diyelim ki bu yönlü kulaktan dolma bazı bilgiler edinmiş olsundu, bunları komutan ve siyasi sorumlularına götürüp onların görüşlerini almadan kalkıp da doğrudan konferans ortamına, hem de böyle “*acil gündem*” etiketi ile taşınması, Laz Nihat dışında herkeste şaşkınlık yarattı. Laz’ın ise, “*Bıyık altından gülme*” tarzından, pişkin yılışık bir gülümseme gölgesi yayılmıştı suratının orta yerine... Savaş da şaşırdığına göre, demek ki Pir Ahmet’in bu çıkışı doğrudan Laz’ın kişisel marifetiydi: Laz Nihat kendince Zeynel’e özel bir operasyon çekme gereği duymuştu.

Kuşkusuz ki zekice biriydi Laz Nihat. Ancak bu, basbayağısından aptalca şeyler yapmayacağı anlamına gelmezdi. Yanlış hesaplar ve isabetsiz taktikler döner sahibini vururdu. Hele de karşısında sınıf mücadelesinin kuralları gereğince davranma bilinç ve becerisine sahip kadrolar varsa!..

Pir Ahmet’in alçakça bir şekilde ve çok kötü bir tarzda kullandığı, bariz bir biçimde hal ve hareketlerine yansiyordu. Ezgin ve ama aynı zamanda da, yine de “*kuyruğu dik tutma*” gayretiyle, sırtık bir pişkinlik sergiliyordu.

Neyse, bunun tamamen Laz’ın marifeti bir alçaklık olduğunu ta en başından anlamış olduğumuzdan, düşürmek istediği oyuna gelmedik. Son derece sakin ve olgun bir şekilde Piro’yu dinledik. Sonra da ortamın provake edilmesine fırsat vermeden, usturuplu bir-iki soruyla oradaki çoğunluğun bu saçmasapan iddianın tamamen kurgusal ve de basit pespaye bir iftira olduğunu görüp anlamalarını sağladık.

Pis oyununun beklediği gibi sonuçlanmayacağını görüp anlayan Laz da devreye girerek Piro Ahmet’in iddiasının saçma olduğunu söyledi. Ve hatta “*Galiba birileri Piro yoldaşı fena halde işletmiş!*” dahi

diyebildi. Ama böylesi bir şeyi yapanın kim olduğunu sorma gereği duymadı. Normalde kıyametleri koparır, şaka da olsa böyle bir şeyi yapmış olanı öğrenip haddini bildirirdi. Hele ki kendisine yapılmış olsaydı bunu kesinlikle bir komplo addeder ve hesap sorulmasını isterdi.

Laz sormadı ama Piro Ahmet'e biz sorduk bilgi kaynağını. Ama kem küm ederek söylemeye yanaşmadı. Biz de pek fazla ısrarcı olmadık. Önemli olan bu pespaye oyunun bozulmuş olmasıydı. Bozuldu da: Kimse Piro'nun iddiasına itibar etmedi. Hiç olmazsa izi kalır diye atılan çamur iz falan bırakmamıştı... Tabii buna rağmen Piro iddiasını geri alıp özür dileme olgunluğu göstermedi ve omuzlarına aldığı o vahim veballe, öylece bir başına kalakaldı.

Laz baltayı ayağına vurduğundan, durduğu oyun ona değil, bana yaradı. İnsanlar bu işin arkasında Nihat'ın olduğunu görüp anlamışlardı. Bu da bana psikolojik üstünlük avantajı sundu. Laz çok fazla belli etmemeye çalışıyorduydu da boşluğa düşmüş olmanın sıkıntısını yaşıyordu. Biz ise komünist Partisi saflarında süren sınıf mücadelesinde de yer yer bu türden pis, aşağılık pespaye yöntemleri ve klasik burjuva ayak oyunlarını kullanmak isteyeceklerin çıkabileceğini bir fiil tecrübe etmiş olmanın avantajıyla gardımızı daha bir sağlam almış olmanın rahatlığı ve özgüveni içindeydik. Bu "gündem dışı" sorun böylece aşıldıktan sonra normal gündemimize dönüp kaldığımız yerden tartışmalara devam ettik.

Bu gelişmeler ardından, tartışmanın ilerleyen bir kesitinde kendisine şöyle dedim: "*Basit ve pespaye ayak oyunları ve aslı astarı olmayan önyargılarla koşullandırdığın bu "hazır kıta" taraftarlarının kuşatması altında, ben bu kavgayı senin minderinde sonuçlandırmayacağım. Seninle kozlarımızı Merkezi Konferans'ta paylaşacağız. Bunu bir ön hazırlık sayalım. Kendini asıl olarak oraya hazırla. Bu insanlar önünde söz veriyorum ki orda senin boyunun ölçüsünü alacağım. İdeolojik-siyasi mücadele nasıl verilmiş bunu orda sana öğreteceğim.*"

Bu sözlerim Laz'ın ciğerine saplanmış zehirli bir ok etkisi yarattı. Suratına o meşhur pis, kinayeli, yılışık gülüşünü giydirerek. "*Görüşecegiz, görüşecegiz Zeynel ağa*" demekle yetindi.

O gün ve daha sonraki günler Laz Nihat ve Cüneyt Kahraman'ın bütün hesabı, hâlihazırda kendi 'hazır kıta'ları dışında duran konferans katılımcılarından birebir insan "*kafesleme*" üzerinden yürüdü. İnsanları sıkı bir markaja aldılar. Kendi saflarında saydıklarının ise bizimle birebir görüşmeleri olmasın diye özel gayretler gösterdiler. Konferans ortamını resmen "*DABK'çılar*" ve "*Konferansçılar*" şeklinde yapay, zorlama bir saflaşma içine soktular. Diyebilirim ki Birlik sonrası süreçte gerilla ortamında en azından Parti üye ve aday üyeleri

nezdinde insanlar ilk kez böyle doğrudan ve açıktan bir “safaştırma” ile yüz yüze gelmiş oluyorlardı.

Bu iki şahsiyet, Cem’in pasif desteğini de artlarına alarak bir taraftan DABK kökenliler üzerinde sıkı bir denetim uygulamaya ve saldırgan bir söylemle onları bize karşı konumlandırmaya çalışırken, bir taraftan da “konferans” kökenliler üzerinde “kimi nasıl koparır ve kararsız bırakırsak o kârdır” hesabı gütmeye çalıştılar.

Oysaki ortada böylesi bir safaştırmayı gerektirecek ne Kaypak-kaya’nın temel teorik görüşlerinin tartışması vardı ve ne de herhangi bir program ve strateji tartışmaları. Ama buna rağmen DABK kökenli yeni üye ve aday üyeler lafa bizim anti-Kaypak-kayacı oluşumuzla, revizyonistliğimizle başlıyorlardı. Bizi “Partiye düşman şer odağı” gibi görüyorlardı. Onların gözünde biz Parti programını değiştirmeye ve sağ oportünist çizgiyi hâkim kılmaya çalışan, böylesi gizli gündem ve amacı olanlardık. Ve haliyle de bizi bertaraf etmek onlar için adeta “kutsal bir görev”di. Ve de bu ‘kutsal görev’in başarısı için bize karşı Laz Nihat ve Savaş’ın etrafında sıkı sıkı kenetlenmeleri gerekiyordu. Çünkü bu ikili bu savaşta baş çeken önder kadrolarıydı. . .

Peki, Partinin temel teorik görüşlerini dahi doğru dürüst bilmeyen ve de daha önce bizimle herhangi bir ideolojik-siyasi mücadele yürütmemiş olan bu insanlar bizim yani onların tabiriyle “konferansçılar”ın anti-Kaypak-kayacı, revizyonist vs. olduğuna nasıl hükmedebiliyorlardı? Açıkta ki bunu onlara Laz Nihat ve Savaş yaptırıyordu. Ama ilginçtir öte taraftan aynı Laz Nihat ve Savaş “konferansçılar”ı Marksist-Leninist gördüklerine hükmedip birleşme kararı alanlar arasındaydılar da?! (Yani en azından biz böyle biliyorduk. Şayet görüşlerini ve tepkilerini gizleme gereği duymuş ‘gizli anti-birlikçiler’ tayfasının elemanları değillerdiyse tabii!) Peki, o halde durup dururken bu uç boyutlu safaştırma da neyin nesiydi?! Evet, bu mutlaka ki sorgulanması gereken bir boyuttu.

Şu sonuca varıyordum: Laz Nihat galiba “Birlik”i, “konferansçı kanat”ın önder kadrolarını tasfiye edip, tabanını kendilerinin denetimi altına almak suretiyle şu “pekiştirme” sorununu halletmeyi düşünüyor olmalı. Açıkta ki bu hedefte Savaş’ı ikna edip kazanmıştı. Başka kimleri ikna etmişti, bir arada olmadığımızdan bilemiyordum. DABK kökenli kadro olarak yanımızda bir tek Cem (Ali Rıza Sabur) vardı.. Ancak görüldüğü kadarıyla Nihat ona bu gizli amacını açmamıştı. Dolayısıyla da Cem öyle pek uç boyutlu bir ayrıştırıcı rollerde değildi. Daha ziyade onlara uyum sağlamaya çalışan birileri pozisyonundaydı.

Bu “gizli plan” Laz’ın ta birlik kararı aldıkları dönemden itibaren mi kafasındaydı ve biraz da bunun hevesiyle mi “birlikçi” olmuştu,

yoksa birlik kararının alınmasının önüne geçemeyeceğini anladığı andan itibaren, bir “*B planı*” olarak mı şekillenmişti, bilemiyorum? Ama şu kesindi ki Laz Nihat tıpkı DABK’ı ele geçiriş sürecinde izlediği “*tasfiye stratejisi*” benzeri bir stratejiyle “*konferansçı kadroları*” birer birer tasfiye ederek Partiyi denetimi altına alma ana hedefine kilitlenmişti. İşte ortada herhangi bir neden yokken yaşattığı bu uç boyutlu saflaştırma da tamamen bu amacın bir gereği olarak devreye sokuluyordu.

Bu yargı artık kafamda netti. Tabii onun bir düşman ajanı olduğundan bihaber olduğumuzdan, bu durumunu ancak ki kariyerizm illetiyle açıklayabiliyordum. Ve tabii bu illeti de ancak ki Parti içi ideolojik-siyasi mücadele yoluyla altedebilirdik. Hal böyle olunca da, doğallığıyla ben de önüme işte böylesi esaslı bir görev koydum.

Sonrası sürecin olguları vardığım bu sonucu çürütmedi, tam aksine destekleyerek güçlendirip netleştirdi. Gerek ordu tüzüğü üzerine koparılan kıyamet, gerek ordu yapılanmasını tamamen DABK kökenli kadroların denetimine sokma amansız mücadelesi, gerek bana ordu komutanlığında komutan olarak yer vermemek için giriştikleri dayatmalar, gerek siyasi komiser sıfatıyla beni ta Amed’e sürmek istemeleri, gerek Hasan Hüseyin’in yıpratılarak devre dışı bırakılmak üzere OPK öncesinden uydurduğu senaryo ve gerekse konferans kararına rağmen, konferansta kendisi de onayladığı halde malum “*ticaret olayı*”nı üç ay sonra AK kararıyla kamuoyuna açarak sorumluları olan Yusuf Köse, Hüseyin Karakuş ve Hacı Demirkaya’nın yargılanarak cezalandırılmalarını istemesi ve gerekse aynı dönemde batıda “*konferans kökenli*” beş MK üyesinin tutsak düşmesini sağlaması ve keza yapılan yeni düzenlemelerle Yurtdışı örgütlülüğünü DABK kökenlilerin denetimine sokma vs. vs. gibi daha bir yığın şeyle (ha elbette bu süreçte yine bir benzeri etkisizleştirip tasfiye etme operasyonu da, “*rakip*” görülen Cafer Cangöz’e çekilir) Parti yönetimini ele geçirmeyi hedeflediler.

Ve OPK’da çok belirgin olarak ortaya çıkan bu niyetin ardından, ta temmuz ayında Partiye yazdığım açık mektupta dedim ki, sorun ve gidişat son derece ciddi ve tehlikelidir. Şayet Parti içi açık ideolojik-siyasi mücadeleyle bu sol sektör kariyerist klik alt edilmez ise, Parti kesinlikle yeni bir bölünüp parçalanmayla yüz yüze bırakılacaktır!

Çağrı mektubumu SB’de bloke ederek MK’ya bile ulaştırmayan Laz Nihat, bu çağrımın da etkisiyle olsa gerek ki, ‘elini çabuk tutma’ adına, tasarladıkları tasfiye planını devreye sokma gereği duydular. Ortada herhangi bir ‘makul’ gerekçe de yokken, durup dururken AK toplantısında “*ticaret olayı*”nı gündeme getirmelerinin tek nedeni, kesinlikle söz konusu üç kadronun tasfiyesini gerçekleştirmektir.

Ve söz konusu beş MK üyesi de bu toplantının hemen ardından safdışı edildi. Ve keza Cafer Cangöz yine bu toplantının ardından, malum mektup kullanılarak, SB'den alınıp yerine Savaş getirilmek istendi. Ve yine bu toplantının ardından Aydın Hambayat YD operasyonuna gönderildi. Yine bu toplantının ardından benim Parti üyeliğim düşürüldü. Ve bu tasfiye ve ele geçirmenin yolaçacağı olası bir ayrılık durumuna göre tüm güçler taa bu toplantıdan itibaren düzenlendi. Bu ele geçirmenin bir ayrılık ortaya çıkaracağından da o kadar emindiler ki Karadeniz birliği başındaki Cebo ile Pülümür birliğinin başındaki Ali Haydar ta bahar başından itibaren telefon başına kilitlenerek harekete geçme anının ne zaman olacağını bilmek istediler. Ve keza Partiyi bölüp parçalama konusunda o kadar netlerdi ki o güz gelen ağır silahları bile özel olarak kendi denetimlerine aldırıldılar vs. vs.

Bu sayıp döktüklerimin hiçbirinin asılsız-abartılı bir yönü bulunmamaktadır. Her biri o tarihi kesitte karşılığı bulunan olgusal gerçeklerdir. Canlı tanıkları ve yazılı belgeleri vardır. Neyse, bu mevzuları ileriki bölümlerde nasılsa tekrardan ele alacağız, dolayısıyla da fazlaca da dallandırıp budaklandırmadan böylece bırakıp, kaldığımız yerden devam edelim.

Konferans tartışmaları bir şekilde sonuca bağlanıp da gündem sırası delege seçimine geldiğinde, oyun çok daha alenileşti. MK üyesiydim, merkezi konferansa her halükârda katlanabilirdim. Ancak “doğal delege”nin seçme ve kararlarda oy kullanma hakkı bulunmadığından, bazı temel sorunlar özgülünde ciddi şekilde birbirine tezat oluşturduğu açıkça ortaya çıkmış olan çizgilerden birinin başını çekenlerden biri olarak, “seçme hakkı”nı sahip, “seçilmiş delege” olarak merkezi konferansa katılmam özellikle önem arz ediyordu. Kaç Parti üyesine bir delege seçme hakkı verilmişti, bunu şu an anımsamıyorum. Şu net olarak ortaya çıkmıştı ki benim seçilmem ancak ki “Konferansçı” denilen kesimden gelen Parti üyelerinin oyuyla mümkün olabilecekti. Çünkü DABK kökenli üyelerin oyları artık açıktan blokeydi; onlardan bana oy çıkması mümkün görünmüyordu.

Neticede delege seçiminde “Konferansçı” kökenli bir yoldaşın, seçilme hevesiyle, oyunu kendisine kullanması marifetiyle, bana yeterli oy çıkmadı.

Bu sonucu Laz Nihat pişkin pişkin gülümseyerek karşıladı. Duygusal tepkiler verme lüksüm yoktu. Oyun aleniydi ve göz göre göre bu sonuca razı olunamazdı. İnsanlarla birebir kulis çalışması yapmak benim tarzım olmadığından, oyunun bozulmasını, oyunu kuralardan istemeyi tercih ettim. Kumpasın kaldırılarak oyunun kuralına göre oynanmasının ortamını ve seçimin tekrardan yapılmasını sağlamala-

rı için Savaş, Cem ve Laz ile özel bir görüşme yaptım. Konferansın ve gündemlerinin Parti açısından taşıdığı önemi hatırlattım. Özellikle ordu tüzüğü üzerinden gündeme gelen bir yığın temel ideolojik sorunda düşüncelerim temelinde irademi ortaya koyabilmemin anlam ve önemi üzerine bir-iki laf ettim. Beni delege seçtirmeme şeklindeki tutumun “yanlış hesap” olacağını dile getirdim vs. vs. Sonuçta “İşi fazla uzatmadan, kestirme yoldan halletmenin yolu, içinizden birinin iradesini benden yana kullanmasıdır” dedim. Bunun üzerine Cüneyt Kahraman, “Bence de senin oy hakkının olması hakkaniyetli olur” dedi. Ve bir süre birbirleriyle bakıştıktan sonra Ali Rıza Sabur iradesini benden yana kullanacağını söyledi. Laz da bunu “iyi olur” diye destekleyince sorunun teknik olarak çözüm zemini de oluşmuş oldu. Ardından sorun divana iletildi. Divan bu formüle onay verince de sorun halledilmiş oldu. Cem’in iradesini Zeynel’den yana değiştirdiği, dolayısıyla da Zeynel’in delege seçildiği açıklandı. Ve işte böylece doğal delege olarak değil de, seçilmiş delege olarak konferansa katılma şansına erişmiş oldum.

“Kıran kırana” tarzında, oldukça zorlu bir alt bölge konferansı süreci yaşadık. Gerçekten de yorucu ve bir hayli yıpratıcı oldu. Kendimize ‘kıyak geçip’ birkaç günümüzü “kafa dinlendirmek”le geçirdik. Buna gerçekten de ihtiyacımız varmış, iyi de oldu. Ardından, önümüzdeki süreci örgütlemek üzere komutanlık toplantısına oturduk.

Öncelikle önümüzde son derece önemli bir merkezi görevimiz vardı. Kısa dönem açısından her şeyi bu önemli görevin gereklerinin yerine getirilmesi önceliği üzerinden hesaplayıp düzenlememiz şarttı. Güçlerimizin faaliyet alanlarına göre yeniden düzenlenip dağıtılması sorunu da, zorunlu olarak, merkezi konferans sonrasına ertelenmek durumundaydı.

Birleşen Partizan güçlerinin, hem birleşmeden kaynaklı olağan bazı sorunlarını ve hem de örgütsel gerekliliklerine uygun merkezi yapısal sorunlarını çözmeyi önceleyen bu ilk olağanüstü konferansı (ki literatürümüze “I. OPK” olarak girmiştir) Dersim’de, gerilla bölgemizde yapılacaktı. Hal böyle olunca da konferans yerinin hazırlanması, erzak sorununun halledilmesi, diğer alanlardan gelecek delegelerin konferans yerine götürülmesi ve tekrardan geri dönmelerinin örgütlenmesi ve elbette konferansın güvenliğinin sağlanması gibi belli başlı temel ve son derece önemli görevlerimiz olacaktı.

Bu görevlerin bir kısmını konferans tarihine kadar olan nispeten daha geniş zaman dilimi içinde halletmek, sıkışmamak ve “son ana

kalma” telaşında boğuntuya getirmemek bakımından isabetli olacaktır. İşte bu toplantımızda öncelikle bunlar üzerinde durmamız gerekiyordu. Keza olasıdır ki Pülümür’de baskına uğrayan güçler bizimkiler olabilir. Böyle olması halinde hesapta olmayan ekstra görev ve sorumluluklar çıkabilirdi. Bunu göz önünde bulundurmak ve en azından fikren hazırlıklı olmak, planlarda değişim esnekliklerini gözetmemiz de gerekirdi.

Bütün bu görev ve sorumluluklarımız ele alıp, enine boyuna sorgulayıp tartıştık. Buna göre mevcuttaki güçlerimizi ilk aşamada iki birliğe bölme kararı aldık. Bir kısmımız Ovacık ova köylerine, diğer bir kısmımız da Göldere ve Şahverdi’ye inecektik. Ovaya inecekler hem batıyla irtibat sağlayacak ve belirlenen tarih ve hat üzerinden delegelerin geliş trafiğini başlatacağımız bilgisini iletcek ve hem de Pülümür’deki güçlerimizin akıbetine ilişkin bilgi edinmeye çalışacaktı.

Göldere ve Şahverdi’ye inecekler ise hem Göldere’deki barınak ve erzakların durumunu netleştirecek ve hem de gerekirse tekrardan erzak temin etme işini halledecekti. Ve keza Erzincan’daki kuryeler aracılığıyla batıdan gelecek delegeleri karşılama ve konferans tarihine kadar koruma görevini üstlenecekti.

Daha sonra bu iki gücümüz tekrardan bir araya gelecek ve hazırlanan erzak ve eşyayı da sırtlanarak, hep birlikte konferans alanına geçecektik.

Yeteri kadar erzak, yakacak ve araç-gereç olduktan sonra koca dağın onlarca noktasından herhangi birinde toplanıp konferansımızı gerçekleştirebilirdik. O özgülde bizim için öncelikli sorun, erzak ve araç gereç sorunuysa aslında.

Erzağımız Göldere ve Katır Gölü barınağı depolarındaydı. Kar sorunundan ötürü eşyaların taşınmasında kolaylık olsun diye, toplantı yeri için buralara yakın iki alan belirledik. Biri Göldere vadisinin Ayvaztarlasına yakın bir yerindeydi, diğeri de Dere Şoran vadisinde bir yerdi. Hangisinde karar kılacağımıza daha sonraki gelişmelere göre karar verecektik.

Komutanlık toplantısı, Partimizin kuruluş tarihi olarak kabul edilen 24 Nisan’ın iki gün öncesinde sonuçlandı. Partimizin kuruluşunu hep birlikte kutladıktan sonra Laz Nihat ve Savaş komutasındaki Ovacık birliği Harami Deresi boğazına doğru yola koyuldu. Benim sorumluluğumdaki birlik ise ertesi gün yola çıkacaktık. Barınaktaki erzak ve eşyaları derleyip toparlamamız için kalmamız gerekiyordu.

Ertesi gün sabah, iki buçuk ay kadar önce gelirken kullandığımız hattı izleyerek, Göldere’ye inmek üzere barınağı terk ettik. Gelişimizin (o özgülde bizim aynı zamanda bir şans addettiğimiz) o bağrında

binbir bela barındıran kasvetli, zorlu havasından eser yoktu. Dönüşümüz güneşli, pırıl pırıl bir bahar havasında gerçekleşiyordu. Kar her tarafta daha fazlaydı elbet, ama insanı içine çekip hareket kabiliyetini sıfırlayan o pamuk yumuşaklığı çoktan geride kalmıştı. Artık üzerinde lekansız yürümeye imkân tanıyacak kadar basılıp sertleşmişti.

Dönüşte katettiğimiz her bir kilometre adeta zemherideki o zorlu yolculuğumuzun anılarını gündemleştiriyordu. Neşeli şen şakrak havamız, Çiğdem yoldaş ile vedalaştığımız noktaya geldiğimizde yerini derin bir hüzne bıraktı. Kısa bir mola verip, olup bitene doğrudan tanık olmamış yoldaşlara, olayın nasıl ve ne şekilde olduğunu anlattık. Bilenler yoldaşın gömülü olduğu kayalığı gösterdiler, Onu orada bir kez daha sevgiyle yâdedip yolumuza devam ettik.

Quna Xırç'ı ve Deve Çukuru'nu geride bırakıp da Göldere Vadisi sırtlarına vardığımızda gün de nerdeyse öğlene evrilmek üzereydi. Hem biraz soluklanmak ve hem de acıkan karnımızı doyurmak üzere mola verdik.

Çıkışta bizi bir hayli zorlayan o 2-2.5 kilometrelik o dağ rampasını, adeta gırgır şamatayla, 15-20 dakika gibi kısa bir sürede inip vadinin dip zeminine ulaşıverdik.

Vadide ilk dikkat çeken şey, vadiyi sürülüp de düzeltilmeden, öyle iri iri topaklarıyla bırakılmış tarla yerine çeviren, karşılıklı iki dağdan kopup gelen çığdı. Adeta her yerden çığ düşmüş ve vadinin dip zemininde mislince kar yığılmıştı. Küçük küçük tepelerin, derelerin, çukur ve sırtların oluşmasına sebep olmuştu. Kimi kar topakları da kocaman kayalar gibi öylece durup kalmışlardı. İlginç bir fiziki yapı oluşmuştu. Göldere'nin bu halini ilk kez görüyorduk. “Çok çığ düşer” derlerdi; bunu biliyorduk ama vadiyi bu hale getirebilecek kadar çok olabileceğini şahsen ben kestirememiştim. Görünce anladım ancak ki köylülerin o “çok çığ düşer” sözlerinin gerçek karşılığının ne olduğunu.

Çığın oluşturduğu bu anormallik dışında göze ilişen başka herhangi bir terslik yok gibiydi. Sessiz, sakin ve dingindi ortam.

Ana depomuzun bulunduğu büyük kaya, çadırımız ve diğer bir kısım eşyamızın bulunduğu kayalık ve barınak tepemiz belirgin olarak yerli yerinde ve açıktaydı. Buralar zaten normalde çığ altında kalmayacak yerlerdi ve görünürde herhangi bir terslik de yoktu.

Düşman güçleri gelip de barınağa girmiş miydi acaba? Bu sorununun yanıtını henüz bilmiyoruz. Risk oluşturacak tek yer barınak ve odunlarımızın da yığılı olduğu çeşme kısmıydı. Depo ve çadır yerini bulmaları pek olası olmadığından, oralara ilişkin risk olasılığını devre dışı tutabilirdik.

Düşmanın barınağa gelmiş olabileceğini gösterir, göze ilişir dış-kaba emareler yoktu. Her şey adeta bıraktığımız gibi öylece duruyordu. Düşman gelmiş olsaydı muhtemelen eşyaları ve odunları yakar, ortalığa saçar ve kullanmayalım diye de barınağı çökertirdi. Genel hareket tarzları buydu. Ama dediğim gibi bizimkine ilişkin bu yönlü herhangi bir emare yoktu. Gelmemiş olma olasılığı çok güçlüydü. Ama elbette, zayıf da olsa başka olasılıkların olmayacağı anlamına gelmezdi bu. Mantiğı ters kurdutup hasmını faka bastırarak “zeki-akıllı” düşman unsurlar pekâlâ olabilirdi. “*Tedbirli olma*” adına, bizim bunu hesaba katmamız gerekir. Bu yüzden o kaba dış emarelere fit olmadan, düşmanın barınağa ve odunlara tuzak kurmuş olma olasılığını da göz önünde bulundurarak hareket etmemiz gerekiyor.

Gözlem ve yorumlar ardından hareket tarzımızı belirlemiş olarak barınağa doğru yola koyulduk. Biraz ilerlemiştik ki, az ilerimizde beliriveren büyük kedimizle karşılaştık. Sevip önemsedığımız, bizden biriyle, bizim geride bırakmak zorunda kalıp da tekrar kavuştuğumuz biriyle karşılaşmış olmanın sevinciyle birkaç kişi aynı esnada “*Aaa bakın bizim büyük kedimiz. Ne güzel, yaşıyor*” dedik. “*Gel pisi pisipisi*” diye seslenerek kendisine yöneldiğimizde, anlamış olduk ki o bizi tanımamıştı. Adeta yarı yabanıl bakışlarla bakıyor ve uzak kaçıyor. (Kim bilir belki de tanımıştı, ama öyle terk edip gittiğimiz için bize küsmüş ve protesto ediyordu.) Israrcı olup üzerine gitmenin faydası yoktu, daha fazla ürküp kaçırdı. Kendi haline bırakmak ve bize alışmasına fırsat tanımak en iyisiydi. Taşın üzerine biraz ekmek bırakıp, tekrardan ismini anıp çağırıdıktan sonra yolumuza devam ettik.

Hayvancağızın çok sıkıntılar çektiği belliydi. Perişan bir haldeydi. Ayazdan kulaklarında yanıklar oluşmuştu... Onca süre hayatta kalmayı başarmış olması, başka yabanıl hayvanlara yem olmamış olması onun açısından büyük başarı sayılırdı doğrusu... Küçüğü ne olmuştu acaba? Gözlerimiz çevrede onu aradıysa da, ortalıkta yoktu.

Bubi tuzağı ve mayın olasılığına karşı barınağın girişini, içini ve odunların bulunduğu yeri kontrolden geçirdik. Herhangi bir terslik yok gibiydi. Görünen oydu ki düşman buralara ayak basmamıştı. Ve anlaşılıyordu ki, havadan ikinci bir bombalama da yapılmamış.

Dıştan ayırtedememiştik ama barınağın içine girdiğimizde gördük ki buraya birileri gelmiş her şey bıraktığımız gibi yerli yerinde değildi çünkü. Bıraktığımız erzak ve bir kısım araç gereç yoktu. Birileri bunları almış olmalıydı. Gelen (veya gelenler) her kimdiyse artık, dost işi olduğu kesindi. Ve muhtemelen de aile, eş-dost ve yakın taraftar ilişkilerimizden birileri gelmiş olmalıydı.

Nitekim köye indiğimizde öğrenecektik ki bu yorumumuz isabetliydi. Hava operasyonunun ertesi günü vadiye girmek üzere gelen düşman güçlerini hava muhalefeti ve köylülerin verdiği çığ korkusu engellemiş. Tabii hemen köyü terk edip geri dönmemişler. Ertesi gün öğle saatlerine kadar beklemişler. Sonra da “*onların hepsi şimdide çoktan ölmüştür. Baharın gelip leşlerini toplarız*” deyip geri çekilmişler.

Düşman güçlerinin operasyonu sonlandırdığına hükmeden köylüler bizim akıbetimizi öğrenmenin derdine düşmüşler. Ancak barınağın yerini bilmeden bunu yapmak, samanlıkta iğne aramak gibi bir şeydir. “*Ne yapalım, nasıl yapalım?*” dedikleri o kesitte, güzün barınak tepesindeki faaliyetleri uzaktan görmüş olan amcamız oğullarından ve de taraftarımız olan arkadaş kardeşim Ali’ye bu gördüklerini anlatmış. Bunun üzerine, barınağın yerinin orası veya oralarda bir yer olduğuna hükmetmişler. Aralarında Ali’nin de bulunduğu güçlü-kuvvetli gözüppek bir ekip hazırlanıp yola çıkmış. Yanlarına da kazma, kürek, ip, branda ve iki de büyük yük kızıağı almışlar.

Bize dair büyük kaygı ve korkular içerisinde, Büyükgöl’ün oraya kadar gelmişler. Tepenin sağ ön ve arka kısımlarında onlarca roket iz ve parçalarına rastlamışlar. “*Kesinlikle burasıdır*” demişler. Önce arka çukura gitmişler. Oradan da izlerimizi takip ederek barınağı bulmuşlar. Barınağı sağlam görünce sevinip umutlanmışlar. Etrafta kan falan izleri de görmeyince daha bir sevinmişler. Merak ve ürkü karışımı bir duyguyla barınağın içine girmişler. Kendilerini kedilerimiz karşılaşmış. Her şey yerli yerince duruyormuş... Sağ olduğumuz ve çıkıp bir yerlere gittiğimiz konusunda artık hiçbir kuşkuları kalmamış. Sevinçlerini birbirlerine sarılarak paylaşmışlar, içlerinden bazıları “*sana şükür Xızır*” demiş.

Her biri gerilladan çokça dinlemiştir şu kışlık barınakların nasıl bir şey olduğunu. Ama hiçbiri ne yakından görmüş, ne de içine girmemiştir. Bu yüzden gördükleri, anlatılanlardan algıladıklarının çok ötesindeymiş. “*Burası basbayağısından bir yeraltı evi*” demiş içlerinden birisi. Ve bu hepsinin ortak yargısı olmuş, hak vermişler, “*Doğru vallaha. Burası iki göz bir yer altı evi. Adamların yemek masası, mutfak rafı, iki kat ranzaları, duvar panoları, kuzine sobaları, sazı ve kitaplığı bile var. Baksanıza tavan aydınlatma penceresi bile yapmışlar... Her şey nasıl da uyumlu bir nizam içinde*” demiş paylaşmışlar, hayranlık ve şaşkınlıkla.

Yanlarında getirdikleri dürbünle yakın dağ kovuklarını, kaya önlerini taramışlar. Işıklar çalmış, isimlerimizi haykırmışlar. Yetinmemiş, havaya bir-iki el ateş etmişler... Ama nafile, göz ve kulaklarına bize dair herhangi bir emare ilişmemiş, ulaşmamış.

“Aradan dört koca gün geçti. Buralarda olsalardı bir şekilde bir belirtileri olurdu. Demek ki çekip başka yere gittiler” sonucuna varmışlar. *“Madem yaşıyorlar”* demiş içlerinden birileri, *“nasılsa bir gün dönerler. Bunca eşya ve erzağı ziyan olmasın. Düşmanın eline geçmesin. Bunları taşıyıp başka bir yere saklayalım. Hem böylece yaban hayvanlarından da korunmuş olur”* demişler.

Elbirliğiyle bir çırpıda istifleyip ambalajlamış ve kızaklara yükleyerek 250-300 metre öteye taşımışlar. Orda derince bir kar kuyusu açıp içine yerleştirmişler. Sonra da bir güzel kamuflejini yapmışlar. Ve ardından da gönül rahatlığı içinde köyün yolunu tutmuşlar.

Dönerlerken kedileri de almak niyetindeymişler. Ancak nereye gitmişse büyük kediyi bir türlü bulamamışlar. *“Günah bizden gitti”* deyip, daha fazla beklemekten vazgeçip, küçük kediyi alıp yola koyulmuşlar.

“Kurtarma ekibi” olarak Gölderesi’ne soktukları gençlerin dönüşleri gecikince, köylülerin kaygı ve sabırsızlıkları da artmış. Öyle ki bazıları dayanamayıp ta boğazın girişine kadar gelmiş, orda bekleme-ye başlamışlar.

Derken ekip dönüp müjdeli haberi vermiş. Herkes çok sevinmiş. Ama bizim akıbetimiz hakkındaki muamma yine de devam ettiğiinden tam, sevinememişler. Kaygıları yeni bir boyut alarak devam etmiş: *“Bu dağların kara kışında kadınlı-erkekli onca insan mümkinatı yok bir tarafa gidip kurtulamazlar. Kara saplanır kalır, soğuktan kırılırlar. Olmadı çığda kalırlar. Tipiye yakalanır boğulurlar”* türü birçok olasılık sayıp dökmüşler ve kurtulma şansımızın olabileceğine pek fazla ihtimal vermemişler.

Ancak kimileri (ki bunların başında da Cemal Ağa geliyor) çok da o kadar karamsar ve umutsuz değilmiş. Biraz da düşmana inat olsa gerek ki bizim akıllı, zeki ve becerikli olduğumuzu, mutlaka tedariklerimizimizin olduğunu ve hiç de karda-kışta telef olup gitmemiş olduğumuzu söylüyormuş. Cemal Ağa göğsünü gere gere, yüksek perdeden çın çın eden sesiyle, *“Ulan yani bakilem siz onları tanımıyorsunuz ha! Ulan onların başında Zeyno var ha! Askerlerini her şeyden korur. Düşman bombalarıyla öldürememişse, o zaman korkmayın bakilem. Onlar başının çaresine bakar. Baharın sapasağlam çıkar gelirler. Ulan yani yüreğinizi karartmayın ha dua edin”* diyormuş.

Çoğu insanımız kuru dualarla yetinmemiş, şansı biraz daha arttırmak için yukarıda olduğuna inandıklarına, biz sağ dönelim diye adaklar adanmış, *“Hele onlar sağ-salim dönsünler, sözüm söz olsun ki kurban keseceğim”* diyormuş.

Nitekim köye döndüğümüzde dört beş gün boyunca peşpeşe; “*Kirve adağım var, yarın akşam bizdesiniz*” diyenlerin davetlerine koşuşturduk. Bazıları da “*Onlar mutlaka gelecekler*” inancıyla ta şubatta kestikleri Xızır kurbanından “*bu kirvelerin payı*” diyerek pay ayırmış. Kimi kavurma yapmış, kimi de tuzlayıp kurutmuştu.

Köylülerimizin böylesine saf, tertemiz duygularla candan sahiplenişi hepimizi derinden etkiledi. Hele sevgisini öyle uluorta pek de dışa vurmayanlardan biri olan Sulte ananın adak adamış olması bizden çok Şahverdililer’i şaşkına çevirmişti, “*Ula kardeşim*” diyorlardı lafını sakınmayan bazıları” demek ki bu Sulte devrimcileri gerçekten de yürekten seviyormuş. Helal olsun vallahi büyük insanmış”.

Evet, “*kurtarma ekibi*”ni dönüşüyle köylülerimiz her ne kadar da bize ilişkin kaygılarını tümünden giderememiş olsalar da, ama en azından düşmanın o bombardımanından sağ çıktığımızdan artık emindirler. Bu yüzden de daha sonraki dönemlerde birkaç kez köyü yoklayan ve her seferinde “*Hazır olun, baharın teröristlerin leşlerinin kokusundan Göldere’ye giremeyeceksiniz*” türü laflar sarfeden yüzbaşıyla içten içe dalga geçiyorlarmış.

Çektiği “*ya sabır*”lar kâr etmemiş olacak ki, Cemal Ağa bir seferinde dayanamayıp dikilmiş yüzbaşının karşısına; “*Yüzbaşı yüzbaşı!*” demiş, “*öyle çok eminsen o halde baharın gel. Şu Göldere’ye bir adım at da görelim senin nice bir yiğit olduğunu!*”

Yüzbaşı Cemal Ağa’yı tanıyor ve kim olduğunu da biliyor. Sakin bir şekilde “*Yani Cemal Ağa sen şimdi onların leşlerini oraya serdiğimize inanmıyor musun? Hem siz demiyor muydunuz ki; kalan olmuşa onlar da karda soğukta, çığ altında kalarak ölür diye! Ne oldu da birden fikir değiştirdiniz anlamadım. Ama ben eminim. Elbette baharın geleceğim ve gidip onların leşlerini toplayıp getireceğim. İbreti âlem için, okulun önünde de teşhir edeceğim. O zaman sen de göreceksin benim nasıl bir yiğit olduğumu*” demiş.

Cemal Ağa’nın laf altında kaldığı görülmüş şey mi, hemen suratının ortasına yapıştırmış, “*Yüzbaşı, hem kendinin bu sözlerini hem de benim şimdi söyleyeceklerimi sakın unutma. Şayet sözünde durup da Göldere’ye gerçekten girecek olursan, ben yine de insanlığımı yapıp seni şimdiden uyarayım. Şu bizim Kadir’in evlerini biliyorsun değil mi? İşte o evleri geçip de vadi boğazından içeri adımını atmaya yeltendiğin anda o leş bellediklerin senin ve askerlerinin üzerinde dolu gibi kurşun yağdırmazsa, ben hiçbir şey bilmiyorum. İşte ben se-*

nin nasıl bir yiğit olduğunu, asıl o zaman göreceğim” demiş, kendinden son derece emin bir şekilde.

Tabii yüzbaşının zevahiri kurtarması gerekiyor; “Oğlunun kokmuş leşini getirip büyük bir zevkle önüne atacağımdan emin ol Cemal Ağa. O günü bekle!” demiş ve ardından “Asker, toparlan gidiyoruz” demiş ve çekip gitmişler.

Köye gelip de bütün bu olup biteni duyduğumuzda düşmanın kulağına gitsin diye de özellikle kalabalık ortamlarda; “Yüzbaşmayı bekliyoruz. Gelip verdiği sözün gereğini yerine getirsin”vari kışkırtıcı laflar ettiyse de yüzbaşının o bahar ve yaz boyunca, hatta koca bir sonbahar boyunca da Mercan Karakolu’ndan yukarı çıktığına tanık olan birilerine rastgelmedik.

Düşman kalesine atılmış bu gole en çok sevenlerin başında tabii ki Cemal Ağa vardı, “Ulan bakilem onlar ancak savunmasız gariban köylüler karşısında aslan kesilirler ha! Vallahi ki sizin ölü bedenlerinizden bile korkuyorlar. Ödleri boklarına karışıyor. Siz belki bunu bilmiyorsunuz, ama biz görüyor, biliyoruz bakilem. Ulan yani bilin ha, asıl mangal yürekli korkusuzlar sizsiniz ha! Böyle olmasanız (İsyan’ı göstererek) abu el kadar kız çocuğu o karda tipide o dağları nasıl aşmaya cüret eder ha!” diyordu, keyfini çıkara çıkara.

Barınağımız, dolayısıyla kereste ve araç gerecimiz sapa sağlam ve bir tamam yerli yerinde duruyordu. Barınağa düşman değil, dost güçlerin geldiği ve bir kısım erzak ve malzememizin onlar tarafından alındığı da kesine yakın bir olasılıktı.

Barınağın ve kerestenin sağlam olmasına sevindik elbet. Bu dağ başında kereste önemli bir gereksinimdi. Bunu bir an önce buradan çıkarıp götürmek, bu bakımdan ‘acil öncelikli’ işlerimiz arasına giriyordu.

Ana depo ve çadır yeri de bıraktığımız gibi duruyordu. Bu daha da iyi ve sevindiriciydi, çünkü konferans için erzağa da çadıra da müt-hiş ihtiyacımız olacaktı.

İşte bu sevindirici bilgilenmeler eşliğinde köyün yolunu tuttuk. Kuşku yoktu ki halkımız merak içindeydi. Kim bilir ne yorumlar ve kaygılar çekmişlerdi. Aile bireylerim ise, herhaldeki ölüp ölüp dirilmişlerdi...

Göldere yönünden köyün ilk evleri dağa sırtını dayamış Çıla Hasan’ın evi ile biraz daha açıkta kurulmuş olan Kadir amcamız ile oğlu Kâzım’ın ve hemen onların alt tarafında da Galo Mustafa ve Haydar’ın

evleriydi. Bu güzel dostlara uğramadan geçip gitmek, elbette yakışık-sız kaçırdı. Mutlaka uğramalı ve hallarını hatırlarını sormalıydık.

Halkımızın gözünde biz ölümlerden ve zulümlerden çıkıp gelmiş oluyorduk. Karşılığımız bu özel duygulardan ötürü çok çok farklı bir havada oldu. Görülmeye değer bir durumdu doğrusu... Ayırdındaydık elbet, onlar nazarında değerliydik, önemseniyorduk, ama bu kadar olabileceğini, aslında kestirememiştim. İçten gelen çıkarsız, hilesiz-hurdasız, saf-tertemiz bir büyük sahiplenişle bağırklarına bastılar bizi... Onların gözünde biz aslında ikinci hayatlarımızı yaşıyorduk.

İlk öğrenmek istedikleri bu mucizeyi nasıl başardığımızdı. Nereye nasıl gitmiştik de kara kışın zulmünden sağ salim çıkıp gelmeyi başarmıştık? Özetin özeti kaba anlatımlarımız dahi ağızlarını ağızta bırakmaya yetiyordu. Hayranlıklarını, abartıya kaçan övgülerini bol keseden sunuyor ve *“İnandık ki siz her şeyi başarabilirsiniz!”* sözleriyle duydukları güveni dillendiriyorlardı. (Tabii çok geçmeden anlayacaktık ki bize karşı yer yer abartıya kaçan bu övgüleri biraz da Pülümür’de yaşananların mukayesesıyla yapılmış.)

Bu ilk evlerde, geride bıraktığımız o zorlu günlere ilişkin ilk bilgi ve yorumları ve keza Pülümür’deki olaya ilişkin ilk somut bilgiyi de aldık.

Meğerse Pülümür’deki operasyon bizim yoldaşlara yönelikmiş. Meğerse üç yoldaşımız yolda donarak, üç yoldaşımız da Birman Köyü’nde zatüreden ölmüş... Meğerse ölen yoldaşlar arasında Şahverdiler’in yakından bilip tanıdıkları Dr. Hüseyin ve Bahtiyar yoldaş da varmış. Ve meğerse *“Zatüreden ölenlerden biri de Kinem isimli İsviçreli bir kadınımış!”* Ve meğerse Şerif’i son anda kurtarmışlar. Yoksa o da zatüreden ölecekmiş. Birliğin yanısıra yakınının ayakları donmuşmuş. Çoğunun ayak parmaklarını kesmişlermiş. Kışı Birmanlar’da geçirmişlermiş. Şimdi durumu ağır olanları Şahverdi’deymiş.

Duyduklarımız karşısında donakalmıştık. Anlatılanlar inanılır gibi değildi. *“Yok, canım!”*, *“Hadi!”*, *“Demek o da var?”*, *“Kahretsin!”*, *“Ama nasıl olur bunca şey! İnanılır gibi değil doğrusu!”* sözcükleri dışında ilk anda verebildiğimiz başka herhangi bir tepki olmadı.

Elbette ki tüm yoldaşlarımız, can bedeli mücadele yürüten devrimci halk evlatları değerlidir. Elbette yitirdiklerimizin her biri için paralanır yüreğimiz, ama yine de her birimiz için daha özel olanlar vardır ve bunları yitirdiğimizde daha bir başka paralanır yüreğimiz. Acısı daha bir farklı olur... O özgülde benim için daha bir özel olan yoldaşımız da Kinem yoldaşı. Yitirdiklerimiz arasında adı anılınca, yüreğime tarifsiz kocaman bir acı çöküverdi. Çaresizce *“Demek zatüreden ölenler arasında Kinem de varmış, öyle mi Kâzım kirve?”* diye

sordum. Kadir amcamızın oğlu Kâzım ile gelini de büyük bir üzüntüyle, “*He Zeynel kirve, Kinem de varmış. Bize böyle dediler*” diye yanıtladılar. Kinem’i tanımaz, bilmezdi Şahverdililer. Henüz bu taraflara gelme fırsatı olmamıştı. Ama benim verdiğim tepkiden onun değerli ve büyük bir kayıp olduğunu anlamışlardı. Onlara kısaca Kinem’i anlattım. Belliydi ki kavramakta zorlanıyorlardı. Daha önce duyup tanık olmamışlardı başka bir ülkenin, hem de Avrupa ülkelerinden birinin vatandaşının gelip de dağlarda gerilla mücadelesine katıldığına. Ve hem de bu bir kadındı... Anlattığım öykü karşısında şaşkındılar; “*Vah vah vah! Tüh, yazık olmuş gerçekten de. Helal olsun ama ne yürekli bir insanmış. Nasıl da adanmış kendisini davasına. Kaç kişi yapabilir böyle bir şeyi?.. Ne diyelim kirva, başınız sağ olsun*” diyebildiler ancak ki... Bu büyük enternasyonalist devrimci-komünisti büyük bir saygı ve hayranlıkla hemencecik sahiplenip bağırklarına bastıkları her hallerinden belliydi.

Kâzım ve eşi, biraz da bu yoğun duygusal havayı dağıtmak için olsa gerek ki hemen araya, “*Xızır kurbanından size pay ayırdık. Hiç umudumuzu yitirmedik Zeynel kirve. İçimize doğmuştu sanki. ‘Baharın çıkar gelirler’ diyorduk kendi kendimize. Şimdi bize müsaade edin de payınızı pişirip getirelim de afiyetle yiyin*” sözlerini soktular. “*Siz bilirsiniz. Nasıl uygun görürseniz öyle yapın*” demem üzerine de kalkıp işe koyuldular.

Kısa bir süre sonra Kâzım kirve yanıma gelip kolumdan tutarak, “*Zeynel kirve hele şöyle biraz gel de sana bir şeyler daha anlatayım*” dedi. Özel olarak anlatmak istediğine göre, gizliliği olan bir şey olmalıydı. Kalkıp diğer odaya geçtik. “*Ne diyeceksin böyle özel olarak?*” dememe gerek bırakmadan kendisi başladı yaralı arkadaşlarımız durumu hakkında bildiklerini anlatmaya. Tek tek hangi yoldaşın kimin evinde olduğunu da böylece öğrenmiş oldum. Şerif yoldaş da Gule’nin oğlu İbrahim Aslan’ın evindeymiş... Lenko ve Mazlumgil ova köylere inmişlermiş. Cemal Ağa ile Mazlum arasında tartışmalar yaşanmışmış. Cemal Ağa Mazlum’un yakasına yapışmış ki, “*Sen madem sorumlusun, o halde Zeynelgilin barınağını ihbar edeni de bulup açığa çıkarmak zorundasın*” diyormuş vs. vs.

Kâzım kirvenin bunları anlatması iyi olmuştu. Ayrıca bizim barınağın ihbarı hakkındaki kişisel düşüncelerini ve duyularını da öğrenmiş oldum.

O gece, yol güzergâhımızdan fazla sapa olmayan evlere uğrayıp birkaç yoldaşımızı ziyaret ettikten sonra, Şerif’in yanına gittik.

Karmaşık duyguların hâkim olduğu bir buluşmaydı Şerif yoldaşla buluşmamız. Bir taraftan bizi sağ salım görmüş olmanın sevinci ve

mutluluğunu yansıtan bir Şerif vardı; bir taraftan da adeta “*Bakın hele ne hale düştüm. Yarım insan oldum, yürüyemiyorum bile!*” diyen, acı ve kederin gölgesinde olduğu besbelli olan bir Şerif vardı.

Bizde ise maalesef ki sadece acı ve hüznün hâkimdi: altı değerli yoldaşımızı yitirdiğimiz yetmezmiş gibi, bir de onlarca değerli kadro ve gerillamız sakat kalmıştı.

Şerif’in dağlara hükmeden o heybetli duruşu ve neşesi uçup gitmiş, yerini yürümekte bile zorlanan, gözlerine çaresizliğin ve acımının gölgesi düşmüş, mahzun ve mahcup bakışlı Şerif almış gibiydi.

Şerif’in o hali karşısında adeta çaresiz kalmış gibiydim. Bir an ne diyeceğimi, nasıl bir tepki vermem gerektiğini kestiremedim doğrusu... Neyse ki kendimi çabuk toparladım da, gidip yoldaşı sevgi ve özlemlerle kucaklamayı akıl edebildim.

Sonraki günlerde Şerif ve diğer birkaç yoldaşı birkaç kez daha ziyarete gittik. Meğerse bu görüşmeler son görüşmelerimizmiş de. Bunun böyle olacağını nereden ve nasıl bilebilirdik ki? Ama ne yazık ki gelişmeler öyle şekillendi ve Şerif ile bir daha görüşme şansımız olmadı. O, o yaz yurtdışına çıkarıldı. Ben de OPK’dan sonra bir daha ziyaret etme fırsatı bulamadan başka bir alana gittim. Sonrası süreçte de buluşma koşulları oluşmadı...

Son bulduğumuz o gece Şerifle uzun uzun sohbet ettik. Birleşen Partizan güçlerinin iç sorunlarını, gösterilen ve sergilenen yaklaşımları ve Birlik’in pekiştirilebilmesi için yapılması gerekenleri konu ettik. Özetle şunları söylüyordu:

“Tepe kadroları bilinçli bir şekilde grupçu yaklaşımları öne çıkarıp, ayrıştırıcı yönlendirmelere girişmedikçe, inancım odur ki Parti bünyesinin entegrasyonunu sağlamakta herhangi bir sorun yaşamayız. Benim gözlemlediğim, görüp deneyimlediğim gerçek budur. Ancak ne var ki “tepe kadrolar”dan özellikle Laz Nihat başta olmak üzere aralarında Sinan (Ayhan Uzala), Mazlum hoca, Ali Haydar ve Savaş’ın da bulunduğu DABK kökenli bazı belirgin simalar, artık ne akla hizmet ediyorlarsa bilmiyorum, ama Birlik’i sabote etmek için özel bir gayret içinde buldukları son derece açık. Bunların bu tutumları beni kaygılandırıyor yoldaş. Niye böyle davrandıklarına da inan ki akıl erdiremedim. Hadi yurtdışındaki Mazlum hoca ve Sinan birliğe karşı oldukları için böyle yapıyorlar diyelim, peki Nihat, Savaş ve Ali Haydar gibi birlik kararı altında imzası olanların derdi ne? İşte bunu çöze-medim. Pek hayra da yorulacak gibi değil doğrusu. Neyi hedefliyorlar bilmiyorum, ama bu ekibin başında Laz Nihat’ın olduğu kesin. Sanırım bütün bunların sen de farkındasındır. Lütfen uyanık olun yoldaş. Provakasyonlara gelip de ellerine koz vermeyin. Parti birliğinin pe-

kişmesi bakımından OPK tarihi bir önemdedir. Bunu başarıyla sonuçlandırmak çok önemli. Bu konuda size büyük sorumluluklar düşüyor. Katılamayacak oluşuma üzülüyorum. Ama size güvenim tam yoldaş. Yoldaşlara başarı dileklerimi iletmeyi de unutma!”

Evet, bu görüşme ve konuşmamız Şerifle (Alaattin Ataş) yaptığımız son görüşme ve konuşma oldu...

Mercan vadisine her girişinde Şerif bir hoş olurdu; içine doluşan deli dalgaların delidolu coşkusunu yansıtır ve adeta huzura ererdi. “Yoldaş” derdi o an yanında bulunan her kimse; “Devrimden sonra gelip şu Mercan suyu kenarında kendime bir ev yapıp, burada yaşayacağım”. Mercan vadisini işte böylesine büyük bir tutkuyla seviyordu.

1987 DABK ayrılığında gerilla bölgesinde iradesini Partiden yana koyabilen iki delegeeden biriydi Şerif yoldaş. III. Konferansa katılmış ve MK üyesi sıfatıyla tekrardan gerilla alanına dönmüştü. O güç koşullarda azim ve kararlılık göstermiş ve Partinin silahlı gücünün yeniden oluşturulmasına emek verip önderlik yapmış kadrolardan biri olmuştu. Gözüpek, fedakâr, çalışkan ve yılmaz bir Parti militanı, kadrosu ve gerilla komutanıydı... Bu yiğit komünist ne yazık ki Yurtdışı ortamında ve esasen de tanıyıp güvendiği DABK kökenli kadrolardan olan Aydın Hambayat’ın marifetiyle, 1994 darbesinin gerçek yüzünü göremeyip, darbeyi yapanların safında yer aldı. Evet, maalesef ki Şerif yoldaş da birçok değerli kadro ve Parti militanı gibi bu tarihi yanılsa sürüklenmiş oldu. Sonraki süreçte, yaşanan ve yaşatılanların muhasebesini yapabildi mi, yaptıysa ne tür sonuçlara vardı, bilmiyorum. Ama sonuçta o saflarda kalmaya devam etti. Sonraki süreçte bu yapı kendisini yeniden örgütleyip devrimci bir örgüt karakter kazandı ve Şerif yoldaş da aynı saflarda kalarak devrim mücadelesine hizmet sunmaya devam etti... Bir zorunluluktan ötürü 1993 yazında koptuğu Munzurlara 2005 yılında, bu kez bir kongre delegeesi olarak döndü. Ama ne yazık ki, 16 yoldaşıyla birlikte Munzur’un Mercan vadisine bakan Mercan Dağları’nın arka yüzünde, Harami Deresi sırtlarında haramilerin kan emici güçlerince hunharca katledildi. Bu operasyonu kontra Nihat’ın amirlerinden olan dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı Yaşar Büyükanıt 3. Ordu merkezinden bizzat yönetmişti. Yani karşı-devrimciler için böylesine önemli ve böylesine büyük ciddiyeti olan büyük bir operasyondur.

Mücadele süreçlerinin bir kesitinde, ayırdına varamayarak karşı-devrimin aleti olup, Partiyi darbelemenin vebalini taşıyor olsalar da, ve bu suçun tam bir öz-eleştirisini yapmamış olsalar da, onlar yine de elbette ki devrim, sosyalizm ve komünizm idealinin yiğit önder kadro ve militanları olarak, can bedeli bir feda ruhuyla yola devam

etme azim ve kararlılığını asla yitirmediler. Elbette ki her şeye rağmen sevgi ve saygıyla anılmayı hak ediyorlar diye düşünüyorum. Şerif yoldaş şahsında 17'leri sevgi ve saygıyla bir kez daha anıyorum.

Şahverdi'de bir hafta falan kaldıktan sonra, barınaktaki eşya ve erzağımızı başka bir yere taşıyan arkadaşlardan birini de yanımıza alarak Göldere'ye döndük. Erzağı saklamış oldukları yeri öğrendikten sonra onu tekrar aynı gün köye geri gönderdik.

Konferans trafiği başlamadan barınak malzemesini ve diğer erzağı tahliye etmeliydik. Aksi takdirde sonra buna fırsat bulamayabilirdik.

Sanırım üç-dört gün bu işle uğraştık. Kereste, kapkacak vb. malzemeyi ayrı bir yere çekip depoladık. Günlük kullanılacak erzak ve eşyayı ise başka bir yere aktardık. Burası aynı zamanda, batıdan gelecekleri de ağırlayacağımız geçici konaklama üssümüz olacaktı.

Mayıs ayının ilk haftası itibariyle batı delegelerini almaya başladık. Kuryelerimizin biraz daha rahat hareket edebilmeleri gayesiyle Göldere vadisindeki Ayvaz tarlasını sabit buluşma noktası olarak belirledik. Maksat gün ve saat koşuluyla sınırlanmadan gelebildikleri, ulaşabildikleri her fırsatta gelebilsinlerdi.

Gerek gelecek delegeleri ve mola verip dinlenmesi gereken kuryeleri ve gerekse gerillayı barındırmak amacıyla arazini uygun bir noktasında, biri o koca çadırımız olmak üzere dört çadır açtık. Açmak zorundaydık çünkü başka türlü (özellikle de geceleri) o arazide kalmanın mümkünatı yoktu. Her taraf karla kaplıydı ve oralar hâlâ kışın hükmündeydi.

Kamp kurmamızın bir diğer gereği de o süreçte yakın köylerden mümkün merteye izole olma tercihimizdi. Bir toplantı için toplamakta olduğumuzun bilinmesini istemiyorduk. Güvenlik açısından önemli bir ayrıntıydı aslında.

Delegelerin aktarımı ay ortalarına doğru hızlandırıldı ve sanırım batı delegelerinin tamamı 18 Mayıs öncesi alanımıza ulaştırılmış oldular. Bu zorlu görevi layıkıyla, başarıyla yerine getiren kahraman kuryelerimiz yine Coşkun, Turan Talay, Resul Gündoğan ve Hüseyin Şimşek'ti. (Ali Kemâl olanı değil, sempatizanlarımızdan olan ve Cermal kod ismini kullanan arkadaş.) Gerçekten de son derece özverili bir didinmeyle bu zorlu görevi yerine getirdiler. Erzincan şehir merkezinden alınmaları, dağa sınır köylere aktarılımaları ve oradan da 8-10 saatlik dağ yolculuğuyla bize ulaştırmaları ve bunu o kısa sürede defalarca kez tekrarlanmaları, takdir edilir ki hiç mi hiç kolay değildi. Özcesi kuryelerimiz takdirlik işler yapıyorlardı.

Tabii bu arada Laz Nihat ve Savaş komutasındaki birliğimiz, Pülümür gazisi Mazlum ve Lenko komutasındaki birliğimizle buluşup yanımıza gelmişlerdi.

Yaptığımız son değerlendirme toplantısında, konferansa oturmadan önce Şahverdi'de bulunan yaralı yoldaşların köyden alınarak bir kampa yerleştirilmelerine karar verdik. Kamp yeri için Ovacık merkeze yakın bir yer olan Kırk Merdiven vadisini uygun bulduk. Bu tercihte ilaç ve yiyecek temininde kolaylık olması göz önünde bulunduruldu. Dr. Meral ve bir de güvenliklerini sağlayacak küçük bir gerilla gücü de bu kampta kalacaktı... Her şey hazırlandıktan sonra bir minibüs yardımıyla yaralı yoldaşları Şahverdi'den alıp Mercan karakolunun önünden geçirip götürmek olmuştü.

Ve yine bu arada, benim talebim üzerine, alandaki faaliyetten birinci dereceden sorumlu da olan MK üyeleri olarak ben, Laz Nihat ve Mazlum, ayaküstü ara bir toplantı gerçekleştirdik. Maksadım, bilinçli bir şekilde kışın en zorlu dönemine denk getirilerek bir hafta arayla iki barınağımıza yönelik gerçekleştirilmiş olan saldırının nerden ve nasıl olduğunu ele alıp sorgulamaktı.

Düşman tarafından Pülümür barınağının nokta yeri değil, ama alanının; Göldere barınağının ise nokta olarak yerinin bilindiği, tartışma götürmez bir gerçektir. Peki, bu nasıl mümkün olabilmişti? Düşman bu bilgiye nasıl ulaşmıştı, kim ya da kimlerden bilgi almıştı? Bu ve benzeri soruları sormak ve bunların yanıtlarını bulup vermek bizim görev ve sorumluluğumuz gereğiydi.

Sorunu ele almayı önerdiğimde elbet belli bir ön hazırlık yapmış, bazı bilgi ve bulgulara da ulaşmıştım. Fikir yürütebilir akli başında birçok köylüyle düşmanın özellikle Göldere barınağının nokta olarak yerini nasıl bilmiş olabileceği hususunda sohbet etmişim. Tabii ki barınağımızın yerini gören genç taraftarımızla da konuşmuştum. “Şüpheli” listemizde değildi, ama olur ki boş bulunup birilerine veya bir yerlerde sohbet konusu yapmışsa, bunu bilip buradan iz sürmek için konuşmam gerekiyordu kendisiyle. Barınağımızın bombalandığı ana kadar hiç kimseyle bunun sohbetini yapmamış. Kardeşim Ali'ye bile anlatmamış. Dolayısıyla da anlaşılmış oldu ki onun üzerinden gidebileceğimiz bir yer yoktu.

Köylülerin bazıları ve Cemal Ağa (ki Cemal Ağa'nın listesi kabarıktı ve bu kabarık liste içinde yaş ile kuru rahatlıkla karışabilir ve net sonuçlara varmak da bir hayli zor ve yorucu olabilirdi) Pülümür'e kurye kılavuzu olarak gönderdiğimiz Veli Akyol üzerinde odaklanıyorlardı.

Pülümür barınağı hakkında düşmanın elindeki bilgiyle Veli Akyol'un ismi kolayca buluşup örtüşebilirdi belki, ama ya bizim barınakla nasıl buluşacaktı? Barınağımızın nokta olarak yerini bilebilmesi olsa olsa, ancak ki dolaylı bir bilgilendirmeye mümkün olabilirdi. Bu dolaylı bilgilendirmeyi yapabilecek tek kişi (tabii bizim bilgimiz dâhilinde olanı kadarıyla böyle diyoruz), sözünü ettiğimiz genç taraftarımızdı. O da bunu yapmamışsa, peki Veli Akyol'u kim bilgilendirmiş olabilir? Bu sorunun somut ve olası bir yanıtı yoktuysa da biz yine de Veli Akyol'u "*şüpheliler listesi*"nin başına eklemek durumundaydık. Sorgulanması ve durumunun netliğe kavuşması gerekiyordu.

Köylülerle yaptığım görüşmelerde verilen bir diğer bilgi '*şüpheli sıfatıyla*' vardı ki bunu dikkate almamak, "*hadi canım sen de*" deyip es geçmek mümkün değildi. Dolayısıyla da mutlaka ki alınıp sorgulanması ve hakkındaki iddianın aslının astarının açıklığa kavuşturulması gerekiyordu.

Çevresinde Dev-Solcu olarak bilinen, daha çok da İstanbul'da kalan ama kışın belli bir dönemini de köyde geçiren, Veli Akyol ile yakın akrabalık bağları da olan bilmem kimlerdir... isimli şahıstı, sözkonusu şüpheli.

Tanıkların beyan ve iddiasına göre, barınağımıza yapılan operasyon öncesinde bu vatandaş bir hafta on gün kadar Ovacık merkezde kalmış ve taraftarlarımızdan biri bir akşamüzeri bunu panzere binerken görmüş. Ve keza bunu panzerde gördüğünü söyleyen başkaları da olmuş.

Görgü tanığı taraftarımızın benzetme veya yanılma, yanıltma gibi durumlarının olup olamayacağını sorguladım. Başka görgü tanıklarının da olduğu ileri sürülerek benzetme ve yayılma-yanıltma olasılığının olamayacağını altı çizildi. Sordum soruşturdum iftira atmaları için herhangi bir kişisel husumetleri de bulunmayan insanlarmış.

Elbette işin iç yüzü yine de sanılandan ve görünenden çok daha farklı olabilir. Panzerde görülmüş olmasının ve keza bunun operasyonun hemen öncesine denk gelmesinin daha farklı nedenleri olabilir. Yani bütün bunlar onu otomatikmen barınağımızın ihbarcısı yapmaz. Ama her halükârda onu "*olağan şüpheli kişi*" konumuna sokar. Alınıp sorgulanması gerekiyor. Ve mümkündür ki bu sorgulamalar bize yeni ipuçları da sunabilir.

Kaldı ki bu kişi ve babasına ilişkin geçmiş dönemden ileri sürülmüş ve ama açıklığa da kavuşturulamamış benzeri bir iddia da vardır. Anlatıldığına göre Hürmek olayında, o gece Hürmek'ten Mercan'a geçen Kokumgil (Ali Mete) bir ihbar da Mercan'da yemişlermiş. Bu ihbarın zanlıları ise bu kişi ile babasıymış. Ancak elde güçlü deliller

olmadığından, şahısların inkârları baz alınmış bir iddia olarak öylece kalmış.

İşte olağan şüpheliler olarak bu genç ile Veli Akyol'un ismini verip, bunların alınıp sorgulanmasını önerdiğimde, Laz Nihat ilginç ve dikkat çekici bir şekilde son derece agresif yaklaşımlar sergileyerek tepki gösterdi. Vay efendim ortalık laflarıyla insanlar böyle ciddi şekilde zan altına sokulur muymuş! Yok, elde somut herhangi bir kanıt yokken insanlar alınıp sorgulanır mıymış? Asla olmazmış bu tür şeyler! "*Partimizin anlayışına ters olan bu tür şeylere*" asla izin vermemiş de, falan da filan!

Böylesi bir durumda aslında hiç de sergilenmesi gerekmeyen, son derece yersiz, garip ve de uç bir tepkiydi. Sanki de ben Partimizin anlayışına ters bir şekilde bunları alıp zor uygulayarak bir şeyleri kabullendirelim demişim gibi tepki vermesi ilginçti. Söylediklerim için de Parti anlayışımızda olmayan ne vardı ki bu böyle "*Parti anlayışı zurhi*"na bürünerek engel olmaya çalışıyordu? Köylüleri olmadık basit nedenlerle azarlayıp tokatlayan, silahlı tehdit eden, yoldaşlarına şiddet uygulayıp, olmadık küfür ve hakaretlerde bulunan, MK toplantısında silah çeken vs. vs. gibi fiillerin sahibi olan biri, iki insanın alınıp sorgulanmasını niye hiçbir alakası olmadığı halde "*Parti anlayışımız*" dokunulmazlığına büründürme gereği duyar ve can siparhane bir eflenmeyle buna izin vermeyeceğini söylüyor?!

Bu tavır ve yaklaşımının herhangi bir inandırıcılığı yoktu. Açıkta ki Laz Nihat'ın bu tutumunda izahata muhtaç şeyler vardı. Adeta bir şeylerin önüne geçme, birilerini ve bir şeyleri koruyup kollama derdindeydi. Bunun telaş ve tedirginliği vardı bu agresifliğinin ardında. Evet, olgunun objektivitesi bunun ifadesiydi.

İyi de, Laz Nihat kimi ne diye ve ne adına korumaya çalışsındı ki?! İşte o özgülde benim zihnimde bu sorunun yanıtı henüz oluşmuyordu. Haliyle de kafamın içinde oluşan bir başka kocaman soru işaretiyle başbaşa kalmayı yeğlemek dışında yapılabilecek pek bir şey kalmıyordu.

Tabii Laz'ın olmazına pabuç bırakacak halimiz yoktu. Önerimde ısrar edince, "*Fazlaca tartışmanın gereği yok. Oya sunalım*" dedi. Elbette, nihayetinde öyle yapacaktık. Üç kişiydik ve bu durumda Mazlum'un tavrı belirleyici olacaktı. Sorunun önemini bir kez daha anlatıp Mazlum'u ikna edip kazanmayı denediysem de, ancak olmadı, olurları gibi bir yalpa vurduysa da, sonuçta tavrını Laz'dan yana belirledi. O an yüzüne karşı birşeyler deme gereği duymadım, ama kesinlikle Mazlum'a çok öfkelenmişim.

Ve bu önemli sorun maalesef ki bu ayaküstü görüşme dışında bir daha ele alınamadı. Zaten hemen ardından konferansa oturduk. Konferansın ardından da ben başka alana “sürüldüm” ve öylece kalakaldı. Ne yazık ki gündemleştirme gereği duyan bir başkaları da çıkmamış.

Tabii ben en azından kafamda da olsa bu defteri kapatmadım. Hem nasıl kapatılabilir ki, değil mi? 1994 darbe sonrası süreçte ise bazı şeyleri daha bir yerli yerine oturtup açıklığa kavuşturduysam da, ama maalesef sorgulama yapmaya fırsatımız olmadı. Hep başka önceliklerimizle uğraşmak zorunda kaldık. Ardından da devletin köyleri ateşe verip yakmasıyla o insanlar da diğer köylüleri gibi göçmek zorunda kaldılar. Tabii böyle olunca da sorunu tamamına erdirmek benim açımdan mümkün olamadı ve öylece kalakaldı.

Sonraki süreçte Laz Nihat ile Dev-Solcu geçinen söz konusu genç arasında özel-illegal bir ilişki bulunduğu bilgisine ulaşacaktım. İkisini de çok iyi tanıyan bir yoldaş, Laz’ın soruşturmayı engellemeye dönük söz konusu tavrını öğrenince; bunun hiç de şaşırtıcı olmaması gerektiğini söyledi. “Niye ki?” diye sormam üzerine de “Çünkü” diyordu, “‘Birlik’ öncesi süreçti. Tedavi için İstanbul’daydım. Bir semtte tesadüfen bunlarla karşılaştım. Fısıf fısıf bir şeyler konuşuyorlardı. Beni fark ettiklerinde, belli belirsiz bir telaş ve tedirginlikle bana hiçbir şey demeden ve bir selam bile vermeden apartopar uzaklaşıp gittiler. Kendilerini görmüş olmamdan müthiş rahatsızlık duydukları her hallerinden belliydi. Tesadüfen karşılaşmış olsaydılar, aralarında özel-gizli bir ilişki olmasaydı benim onları görmemden öyle rahatsız olmazlardı. Kaldı ki aynı örgütten de değillerdi, aralarında özel bir ilişkinin olmasına anlam verememiştim. Ama yine de özel bir iş için görüşmüş olabilir diyerek, kimseye bahsetmedim. Şimdi o gencin panzerde görüldüğü iddiası karşısında Laz’ın onu korumaya çalıştığını duyunca, birden kafamda her şey farklı şekillenmeye başladı. Hele bir de o gencin adının Kokumların ihbarında da geçtiği aklıma gelince benim için sorun daha anlaşılır bir çehre kazandı. Fakat benim anlayamadığım şey, bu gencin bizim barınağın yerini nasıl öğrendiğidir... Köylülerin dediğine göre operasyonun ertesi günü, yani düşmanın köye geldiği gün, o da Ovacık’tan dönüp köye gelmişmiş.”

Evet, meğerse sorun hiç de öyle çok anlaşılmas ve de açıklanamaz bir sorun değilmiş! Tabii bunu daha sonra edindiğimiz bilgiler ve vardığımız diğer bazı sonuçlardan hareketle geriye dönük bir bakışla böyle olduğunu söyleyebiliyoruz.

Her iki barınağımıza yönelik operasyonu ele alıp sorguladığımızda görürüz ki bu operasyon asla tesadüfi duyumlarla gerçekleştirilmiş bir operasyon değildir. (Altını çizerek ifade ediyorum) Her iki

barınağımıza yönelik bir istihbaratla, merkezi bir planlama ve yönlendirmeyele şekillenmiş bir operasyondur bu operasyon. Kışın en zorlu dönemine denk getirilmesi ve peşpeşe olması da bunu doğrulayan bir başka önemli göstergedir.

O genç barınaklarımızın yerini nasıl mı bilebilir? Şöyle oldukça basit vs. anlaşılması kolay sözcüklerle ifade edeyim bu ‘muammayı’: Laz Nihat, Veli Akyol aracılığıyla Gültekin’in oğlu ve eşinden aldığı bilgileri de birleştirerek Pülümür barınağının alan olarak yerini daha bir netleştirmiş oldu. Bizim barınağın ise zaten nokta olarak yerini biliyordu. O sonbaharda sıklıkla indiği Şahverdi’de bu bilgiyi o gence vermesi ve de yönlendirmesi niye mümkün olmasın ki?

Mantıken mümkün olmasına mümkündür elbet, ama ne var ki biz o soruşturmayı gereken sorgulamalar üzerinden tamamlayamamış olduğumuzdan, prensiben “*kesin ihbarcı odur*” demekten de kaçınmak durumundayız. Şunu diyebiliriz elbet: İhbarımızı yapan da yaptıran da kesinlikle Laz Nihat’tır. Bunu kuvvetli olasılıkla da söz konusu kişi üzerinden yapmıştır.

Evet, bu işi Laz Nihat’ın organize ettiğinden ve bu iki imha operasyonunun onun eseri olduğundan zerre kadar kuşku duymuyorum. Bu eserin sahibi olduğunu ilk kez o anlık yılanımsı bakışında, ardından da sorgulama talebime gösterdiği o refleksel aşırı tepkisiyle bunu açığa vurmuştu. Kontra olduğunun anlaşılmasıyla da zaten bütün bunlar kendiliğinden bir şekilde yerli yerine oturan şeyler oldular.

Artık gelecek kimse yoktu, tüm delegeler Göldere’deki kampta bir aradaydık. Yaptığımız son değerlendirmeyele konferansı Göldere’de değil de, Dere Şoran’da yapmayı daha uygun bulduk. Akşam18 Mayıs anmasını gerçekleştirip, sabah gün doğumuyla da, uzunca bir kervan oluşturarak Dere Şoran’ın yolunu tuttuk.

Tırmanarak çıktığımız ve verevine bir uçtan bir uca yürüdüğü-müz Molla Dağı hâlâ kalın bir kar tabakasıyla kaplıydı. Yaylacıların buralara gelebilmesi ancak ki bir ay kadar sonra mümkün olabilirdi.

Gün boyu süren yolculuğumuz esnasında bahar güneşinin ve daha çok da kardan yansıyan ışınlarına maruz kalan “*şeheri*” komünistlerimiz ‘eşantiyon’dan bakır karası yüz renkleri edindiler. Öyle ki sigara katranı ve kafeinden kahverengimsi bir hal alan Abbas (Mazgirt Vartanoğlu) yoldaşın dişleri bile o suratta bembeyaz görünüyordu... İnsanlar kendi görüntüsünden bihaber diğerlerinin görüntüsüne bakarak, “*Aaa, Afrikalı siyahi yoldaşlar da gelmiş*” diyerek şakalaşıyorlardı.

Munzur'un bu yayla yükseltilerine oranla Dere Şoran Vadisi'ne bahar çok daha erken gelirdi. Vardığımızda iki mevsim bir aradaydı; güneye bakan yamaçlarda bahar, kuzeye bakan yamaçlarda ise kış havası hâkimdi. Güney, yeşilin ve allı-morlu envai çeşit çiçeğin hükümdeyken, kuzey hâlâ karlar altındaydı. Bu iki mevsim vadiye müthiş bir güzellik katmıştı.

Yoldaşlar vadinin orta yerlerinde Ormanlık alanın başladığı, büyük kayaların ve çeşmenin de bulunduğu güzel bir noktaya kurmuşlardı yeni kampımızı. Görevli yoldaşlar eşyaların önemlice bir bölümü taşınmış ve çadır yerleri de hazır hale getirilmişti. Çadırları kurmak çok zaman almazdı, elbirliğiyle şipşak hallederdik nasılsa. Öncü grup erkenden kamp yerine varan günlük mutfak görevlisi yoldaşlar bir gayretle akşam yemeği hazırlıklarına girişmişlerdi.

Göldre'den yola çıkan yürüyüş kolumuz upuzun bir zincir gibiydi. Halkalar birbiri peşi sıra, açılan çığırı izleyerek, kamp yerine ulaşıyorlardı. Artçı grubun da artık neredeyse tamamına yakını gelmiş sayılırdı, ancak son gelen yoldaştan öğrendik ki, nasıl olmuşsa, son grupta bir kopma olmuş.

Özel refakatçi vermiş olmamıza rağmen, sara hastası Abbas yoldaşa gruptan kopup kaybolmuş. Refakatçi ve grup komutanı yoldaş bu badireyi izah etmekte zorlanıyorlardı. *“Dümdüz bir yoldu. Abbas yoldaş peşim sıra aheste aheste geliyordu”* diyerek durumu kendi açısından izah etmeye çalışıyordu refakatçi yoldaş. *“Bir süre sonra dönüp ardıma baktığımda ise yoktu. Komutan yoldaş bilgilendirdim. Birlikte seslenip, yakın çevreyi kolaçan ettikse de bulamadık. Sanırsın buharlaşıp uçtu o koca adam.”*

İşin ilginç ve de tarafı, hiç kimse işe yarar bir *“son durum”* bilgisine sahip değildi. Tekdüze ve biteviye yürüyüş tarzının vermiş olduğu ve yorgunluktan olsa gerek ki, insanlar sanki de sadece kendi ayaklarına bakarak yürümekteymişler ki, 20-25 metre önünde yürüyenin ne olduğundan haberleri olmamış.

Nazarit Vartanoğlu'nun bu ilginç kayboluş öyküsü Hacı Demirkaya yoldaşı çileden çıkarmış, asabileştirmişti. Başta refakatçi olmak üzere grup komutanı ve diğer grup bileşenlerini, yani kim önüne geliyor ve gözüne ilişiyorduysa, basıyordu kalayı. O gün o gruptan Hacı'dan fırça yemeyen yok gibiydi. Kızdığına ağzından düşürmediği beylik lafı *“davşan herif”* sözünü bolca kullanıverdi. Tabii herkes Hacı yoldaşı tanır, bilirdi, dolayısıyla da kimse bu sözü bir hakaret sözü olarak algılamazdı; tebessümle geçiştirirlerdi.

Kızıp köpürmemek elde değildi elbet, ama ne var ki bunun derdimize devası dayoktu. Ne edip edip akşam karanlığına kalmadan Ab-

bas yoldaşı bulmamız gerekiyor. Korkumuz daha çok da, “*ya sarası tutmuş ve bir taraflara düşüp kalmışsa!..*”ya ilişkindi.

Abbas yoldaşı bulup getirmeleri için araziyi iyi bilen, atik, güçlü kuvvetli yoldaşlardan 3-4 kişilik bir ekip hazırladık. En son görüldüğü noktadan başlayarak, derelere, oyuklara, kar kertikleri altına baka baka seslene seslene ve hatta arada bir havaya ateş ederek kampa doğru arayarak gelecekerdi.

Yoldaşlar yola çıktı, biz de grubun yerleşme, güvenlik ve keza günlük işleri gibi bazı sorunlarını ele almak üzere komutanlık toplantısına oturduk.

‘Arama kurtarma’ timimizin gidişinin üzerinden çok fazla bir zaman geçmeden, nöbetçiler yoldaşların gelmekte olduğu haberini verdiler. Abbas yoldaş da aralarındaymış.

Bu haberle kampa çöken o koyu kaygı havası da yerini gülüşme ve şakalaşmalara bırakarak uçup gitti. Hacı’yı taklitle soyunan muzipler bile türeyiverdi, “*Davşan herif ödümüzü patlattı.*”

Kampa vardıklarında da Hacı yoldaş Abbas’ın içi geçmiş, adeta canlı-cenazeye dönmüş, bomboş ve alıklaşmış bakışlarına aldırma-sızın karşısına dikilip, “*Nereye kayboldun davşan herif ödümüzü patlattın. Burası Avrupa caddeleri değil, dağ başı. Hiçbir şey olmasa, donarak ölüp gidersin*” dedi. Ama Abbas’ın bunları algıladığına dair hiçbir emare yoktu; öyle bomboş bakıyordu sadece. Hacı anladı durumu. Elinden tutup ateşin yanına getirdi ve orda uygun bir yere oturttu.

Abbas ateşin büyüüne girmiş olmalıydı; etrafını çepeçevre çevirmiş meraklı bakışlara aldırıldığı yoktu. Hangi yoldaşı tam anımsamıyorum, ama galiba bizim Pancilas güzelimiz Feride (Evrim) yoldaştı. Abbas’a doğru eğilerek, “*Abbas yoldaş bizi meraktan öldürdün allahsız. Bu ne biçim şakaydı böyle!?*” dedi. Bu ılık, sevecen yoldaş sesi etkili olmuş, Abbas yoldaşı geri getirmişti. O anda ayırđına varabildi ancak ki sıcaklığın kendisini sarıp sarmalayan önemlice bir kısmının da etrafını sarmış yoldaş sıcaklığı olduğunu. İşte bu kendine gelişle birlikte, etrafına gülücükler de saçarak;

“*Ne yapalım, yolumuzu şaşırđık işte. Farkında olmadan dereye inen başka bir yola girmişim... Maşallah, sizde beni beklemeden çekip gelmişsiniz*” demez mi kendine has o meşhur vurgulu aksanıyla?

Gerim gerim gerili sınırlar bu sözle start almışçasına boşaliverdi. Sanki üstümüze kahkaha çığı düştü. Onca insanın şen kahkahalarıyla ortalık adeta yıkılıyor gibiydi.

Meğerse kurtarma ekibimiz Abbas yoldaşa yolda rastlamış. Yani o yola girmiş geliyormuş zaten. Muhtemelen o izleri izleyerek yakın-

larımıza kadar gelirdi de. Ama kar olmayan sonraki bölümlerde yol bulup bize ulaşmayı becerir miydi, doğrusu burası biraz şüpheliydi.

“Önümdeki ize bakarak öyle dalgın dalgın yürüyordum” dedi kayboluş hikâyesini anlatırken. “Sonra fark ettim ki üzeri karla kaplı bir derenin içindeyim. Tünel gibiydi... Önüme ardıma baktım kimseler yoktu. Seslendim bir-iki ama yanıt alamadım. Anladım orası yol değilmiş. Hemen geri döndüm ve beni dere tüneline indiren çığırdan normal yola çıktım. Ancak yolda ve etrafta kimsecikler yoktu. Beklemeden çekip gitmişler kitapsızlar, diyerek kızdım size. “Yol beni nereye kadar götürürse artık” deyip yürümeye başladım. Sonra da yoldaşlarla karşılaştım işte. Meğerse ben dalgınlığımla o küçük ize girip ana yoldan sapmışım. (Burada gülümseyerek) ‘Küçük bir iz’ deyip hafifsemeyin sakın, insanı çok kolay bir şekilde kötü yola düşürebiliyor. Kulağınıza küpe olsun benim başıma gelenler. Bakın ‘Kötü yol’lara düşmek sanıldığından da kolay oluyormuş”.

Yoldaşı kaybetmiş olmamızın yarattığı o ağır sıkıntılı hava dağılmış, yerini günün yorgunluğunun yarattığı rehavet almıştı. Öbek öbek sohbetler eşliğinde akşam yemeği ve keyif çayımızı yiyip içtikten sonra güvenliğimizi dört ayrı noktaya diktiğimiz nöbetçi yoldaşlarımıza emanet edip dinlenmeye çekildik.

Diğer alanlardan gelen delege ve tutanak görevlisi yoldaşlarla birlikte kamptaki mevcudiyetimiz sanırım 55-60 kişi kadardı ve bu sayının neredeyse yarısına yakınına ise delegeler oluşturuyordu.

Konferans tutanakçımız şair ve yazarlarımızdan Mehmet Ali Eser yoldaştı. Selimiye, Davutpaşa ve Metris zindanlarından ismine aşına olduğumuz biriydi.

Hoşsohbetti, hemencecik ateş başı sohbetlerinin vazgeçilmezleri arasına giriverdi. Güçlü ve sevecen anlatımıyla insanları etrafına topluyor, onlara hoş ve güzel anlar yaşatıyordu.

Dağın özellikle gece ve sabah soğuğunun kavuruculuğuyla olsa gerek ki şairimiz ile ateş arasında büyük bir aşk doğdu. Tapınıyor gibiydi: Övgüler, güzelleme ve şiirler ardı ardına gelir oldu.

Üretken bir şairdi doğrusu. Birlikte kaldığımız o bir aylık süre içinde Partizan güçlerinin birliği üzerine de, konferans arenasında kıyasıya süren sınıf mücadelesi üzerine de, keza çetin doğa ve yaşayarak bir kısmına tanık olduğu gerilla yaşamı üzerine de şiirler döktürdü.

Şehirden çıkıp kırsala ayak bastığı o anda kendisine Bedreddin ismini takmış. Bize kendisini bu isimle tanıttı. Ve biz de onu bu is-

miyle kabullenip andık. Konferanstan sonra tekrar batıya döndüyse de, dağın ve ateşin çağrısına fazla karşı koyamayıp, bir süre sonra geri döndü. Tabii tutanakçı Bedreddin olarak değil, siyasi komiser olarak. O artık bir gerilla siyasi komiseri Bedreddin'di.

Konferansa delegeler Yurtdışı, Gençlik örgütü, Marmara, Çukurova, Karadeniz ve Dersim'deki Partilileri temsilen katılmaktaydılar.

Karadeniz ve Yurtdışının ikişer delegesi olmasına rağmen, sadece birer delegeleri gelmişti. Karadeniz'den Cebo ise Volkan, Yurtdışından ise Abbas ile Yusuf delege seçilmişler. Cebo gerillanın başında kalma tercihini kullanmış ve oyunu Volkan'a devretmiş. Yurtdışı delegesi Yusuf ise İstanbul'a kadar gelmiş ama daha öteye geçmekten vazgeçmiş. Tabii bu durumda oy hakkını da yitirmiş oluyordu. Zaman sorunundan ötürü yedek delege de devreye sokulamayınca, yurtdışı sadece bir delegeyle temsil edilecekti.

Gençlik örgütünden sanırım iki delege vardı. M. Ali Çakıroğlu (Ziya) ve Alişan.

Marmara ve Çukurova'dan gelenler ise Hüseyin Karakuş (Tufan), Cafer Cangöz (Özkan), Yusuf Köse (Hasan Hüseyin), Hacı Demirkaya (Engin), Müslüm Elma (Erol), Hüseyin Şimşek (Ali Kemâl), Kâzım Gündoğan (Erhan), Servet Öner (Doktor), Aydın Hambayat (Ayhan), Muzaffer Öztürk (Mustafa), Alaattin Çelik (Orhan) ve Fevzi idi.

Bu iki alandan gelen delegelerin tamamı bunlar mıydı, emin değilim. Ama ismini andığım bu 12 delege her halükârda konferansa katılmış delegelerdi. Hepsi seçilmiş delege miydi yoksa aralarından bazıları da doğal delege miydi, bunu da net anımsayamadığımdan tasniflemekten imtina ediyorum.

Dersim gerilla alanından ise Cüneyt Kahraman (Savaş), Erdal Artun (Lenko), Hakkı Alphan (Mazlum), Kemâl Kutun (Ali Haydar), Enver Doğru (Laz Nihat), Ali Rıza Sabur (Cem) ve Halil Gündoğan (Zeynel) katılmışlardı. Yani Dersim gerilla alanındaki Partililer 7 delegeyle temsil edilmekteydiler.

Evet batı delegeleri arasında Ayhan Uzala (Sinan) ve Hasan Durna (Deniz) da vardı. Ancak maalesef ki bu arkadaşlar İstanbul'da tutsak düştüklerinden, haliyle de konferansa katılma şansları olmadı.

Bu iki değerli arkadaşımız konferansa gelememişlerdiyse de, ancak onlara ait olduğu ve ortak kaleme aldıkları ifade edilen bir mektupları gelebilmişti.

Mektup bu arkadaşların kendi tasarrufları mıydı, yoksa tasarlanıp ısmarlanmış mıydı, bunu bilemiyoruz. Ama bunun sunumunun tasarlanarak yapıldığı kesindi. Niye böyle diyorum? Çünkü o mektup

muhakkak ki batıdan gelenler (delege veya delege olmadığı halde “zi-yaret” maksadıyla delegelerle gelmiş olan, sonraki süreçte de kontra Nihat’ın adamı olduğu gerekçesiyle öldürülen kişi) aracılığıyla gelmişti. Ama nedense bundan kimseye bahsedilmediği gibi, konferansın güvenliği ve oturumlarının düzenlenmesi maksadıyla, delegeler olarak toplandığımız o akşam saatlerinde, sanki de hemen o esnada gelip yetmişmiş gibi, Laz Nihat toplantıdan çağrılıp kendisine teslim edildi ve o da o alaca karanlıkta şipşak nasıl okuduysa artık, sanki o esnada haberdar olmuşmuş gibi önce Mazlum’u, ardından da adeta “*esrarengiz işler dönüyor arkadaşlar!*” havalarında ben ve Karakuş’u dışarı çağırdı; “*Doğrudan konferansın güvenliğiyle ilgili çok ciddi bir sorun var. Az önce arkadaşlar bir mektup getirdi. Mektup Deniz ve Sinan’dan geliyor. Kendilerini yakalatan kişinin Hasan Hüseyin olduğunu ve bunun kesinlikle düşman işbirlikçisi olduğunu iddia ediyorlar. Bu durumda konferans ve Parti ciddi bir güvenlik sorunuyla karşı karşıyadır demektir. Ne yapalım, bu koşullarda konferansı devam ettirmemiz doğru olur mu?*” şeklinde bir açıklama yaptı.

Dilinin ifade etmeye çalıştığı büyük “*tedirginlik*” ve algılamamızı istediği “*ciddi tehlike*”ye karşın, Laz Nihat’ın vücut dilinin yansıttığı rahatlık ve de dile getirilen iddiayı peşinen kabullenme hevesi, doğrusu dikkatlerden kaçır gibi değildi.

Öte yandan dikkat çekici, sorgulamayı gerektirici bir diğer hususta mektubun getiriliş anıydı. Gerçekten de o mektup kuryeler aracılığıyla, hemen o saatlerde mi getirilip ulaştırılmıştı?

Varsayalım ki o esnada getirilmiş olsun. Yarım sayfalık bu elyazması mektubun o loş karanlıkta bir-iki dakika içinde okunmuş olmasını varsaymak, herhaldeki pek bir saflık olurdu.

Bu üç bariz unsur bende peşinen kuşku yarattı: O mektup o saate gelmiş ve hemen o esnada okunmuş olamazdı...

Diğerlerini bilemem ama normal olmayan bir reaksiyon içindeydi Laz Nihat. Çünkü sorumluluk sahibi hiçbir insan öyle yarım yamalak ve ancak ki göz gezdirerek okuyabildiği böylesi son derece ciddi bir iddiayı, en azından, “*acaba yanlış mı anladım?*” ihtiyatını dahi göstermeden, peşin bir hükümlerle benimseme tutumu içine girmez! Hele de söz konusu olan kişi bu Partinin genel sekreterliğini de yapmış, yılların kadrosuysa!.. Sorun “*bilimsel kuşkuculuk*” sorunu ise o halde bu “*bilimsel kuşkuculuk*” niye tek taraflı bir mutlaklık içeriyor ki!? Niye, bu “*acaba?*” sorusu iddia sahipleri içinde söz konusu edilmiyor? Onları peşinen güvenilir, Hasan Hüseyin’i ise peşinen güvenilmez kılan olgusal bir gerçeğe mi söz konusudur?

Doğrusu ben bütün bu anormallikleri Laz Nihat'ın basit grupçu hesaplar ve kariyerist hırslarla "rakip" bellediklerine karşı çevirdiği dolaplar olarak ve eline geçen fırsatları alçakça bir şekilde kullanma durumu olarak yorumluyordum.

Mektup ısmarlama değildiye şayet, ama önceden gelip Laz'ın eline ulaştığı kesindi. O da bunun sunumunu, yukarıda anlattığım şekilde, "son dakika gelişmesi!" biçiminde tasarlamayı uygun bulmuş olmalıydı.

Karakuş ve benim için Hasan Hüseyin bilip tanımadığımız biri değildi. Öyle rüzgârdan nem kapmayacak kadar onu biliyor, tanıyor ve güveniyorduk. Elde somut kanıt, belge vs. olmadan bu yoldaşımız hakkında böylesi ciddi bir iddia ileri sürenin de ya aklından zoru ya da kötü niyetli biri olması gerekirdi.

Dolayısıyla da bu iddia karşısında Karakuş da ben de son derece rahattık. Ama böylesi bir iddianın getirilebilmiş ve bu cüretin gösterilebilmiş olması karşısında da bir o kadar şaşkındık.

Laz Nihat'ın "Ne yapalım, bu koşullarda konferansı devam ettirmemiz doğru olur mu?" şeklindeki son sözleri ve sorusu üzerine, Partimiz ve birleşen Partizan güçlerinin hâlihazırdaki resmi sekreteri olarak Karakuş, "Deniz ve Sinan yoldaşlar niye böyle bir iddiada bulunuyorlar bilemem. Ancak şurası kesin ki bu, deli saçması bir iddiadır. H. Hüseyin'in yılları bu Partiye hizmetle geçmiştir. En zor dönem ve koşullarda Partimizin sekreterliğini üstlenmiş olan değerli bir önder kadromuzdur. Kendime güvendiğim kadar o yoldaştan da en ufak bir şüphe duymam. Bana göre ortada bu yoldaşımızdan kaynaklı herhangi bir güvenlik sorunumuz yoktur. Konferansa tabii ki devam etmeliyiz" şeklinde özetleyebileceğimiz bir yanıt verdi. Ardından da bana dönerek ne düşündüğümü sordu.

Öncelikle iddiayı çok saçma bulduğumu ifade ettim. H. Hüseyin'e inanıp güvendiğimi, o yoldaş hakkında zerre kadar kuşku olmduğuna vurgu yaptım. "Bence de ortada H. Hüseyin kaynaklı bir güvenlik sorunumuz yoktur ve dolayısıyla da elbette ki konferansı devam ettireceğiz" dedim. Ardından da söz konusu iddia sahibi yoldaşların da sıradan insanlar olmadığını, tecrübe sahibi değerli kadrolar olduğunu, dolayısıyla "böylesi bir iddiayı ileri sürebilmişlerse mutlaka ki kendilerini ikna etmiş olan güçlü dayanakları vardır" dedim. "Bu yüzden öncelikle duygusal tepkilere düşmeden sorunu bilimsel bir sorugulayıcılıkla ele almalıyız. Önerim şudur: Birleşen Partizan güçlerinin en kıdemli beş altı kadrosunu çağırıp mektubu bu komisyonda hep birlikte okuyup bir ön değerlendirmeye tabi tutalım. Buradan çıkaracağımız ortak akılla sorunu delegelere götürmek daha isabetli olacaktır.

Ortalığı gereksiz yere germenin ve insanları tedirgin etmenin anlamı yok” dedim.

Karakuş da, Laz Nihat da önerimi isabetli bulduklarını ifade ettiler. Bunun üzerine “*O halde Erol’u, Özkan’ı ve Mazlum’u çağırmanız yeterli olur*” dedim ve böylece bu üç yoldaşı da çağırıp, altı kişilik bir komisyonla, başka bir çadırda mektubu okuyup değerlendirmeye geçtik. Tabii ki delege yoldaşlara, özel ve önemli bir durumun olduğunu, dar bir yapıyla bunu ele aldıktan sonra sorunu huzurlarına taşıyacağımız açıklamasında da bulunduk.

Ve nihayetinde mektubu okumak üzere bir araya geldik. Okumaya geçmeden önce Karakuş diğer yoldaşları konuyu kısaca özetleyerek bilgilendirdi. Peşinen belirtmem gerekiyor ki hiçbir yoldaş Hasan Hüseyin’den ötürü bir güvenlik sorunumuz olabileceği endişe ve tedirginliğine kapılmadı.

Mektubu okumaya başladığımızda çok aleni bir şekilde anlaşıldı ki Deniz ve Sinan, en ufak bir somut kanıtı dayanmaksızın yakalanmalarından H. Hüseyin’i sorumlu tutmaktaydılar. Ve bundan da son derece emin olmalılar ki cezalandırılmasını dahi istemekteydiler.

İlk elden göze çarpan bir diğer şey ise mektubun diliydi. Bilinçli bir tercihle mi, yoksa özensizliğin bir sonucu olarak mı böyle olmuştu bilemiyorum, ama arkadaşların dili resmen kafa karıştırıcı bir tarzdaydı.

Birbirini tutmayan, yer yer zıtlaşan, farklı anlamlar yüklemeye ve farklı farklı yorumlamalara müsait ifadeler söz konusuydu. Mesela okuyan veya dinleyende yol açtığı ilk kaba algı kesinlikle H. Hüseyin’in kendilerini yakalattığı şeklindeydi. Tabii bu algı otomatik olarak kafalarda şu sorunun oluşmasını sağlıyor: “*Kim böyle bir şey yapabilir?*” Yanıtı da kolay ve nettir: Elbette düşman ajanı veya düşman işbirlikçisi!

Mektup sahibi arkadaşların iddiası, “*H. Hüseyin bizi yakalattı*” idi. Mektubun yol açtığı algı buydu ve dinleyen bizlerde oluşan algı da buydu. Somut herhangi bir dayanak yoktu, ama arkadaşların açık net vurgusu buydu.

Hani denir ya, “*Sinek de önemsiz küçük bir şeydir ama yine de mide bulandırmaya yeter*” diye. İşte aynen o misaldeki gibi bir durum söz konusuydu.

Bu iki değerli kadronun nasıl bir sorumluluk bilinci vardıysa artık, herhangi bir somut dayanakları olmadığı halde, olgular üzerinden izah edemedikleri ve tamamen sübjektif ve son derece zorlama yorumlar marifetiyle kalkıp bir insanı, hem de bu yapının önder kadrolarından

birini rahatlıkla suçlu ilan edebilmişlerdi! Ve yine birileri de bu iddiayı sorgulama gereği dahi duymadan, hemencecik benimseyebilmişti!..

Mektubu tekrar tekrar okuduk. Bazılarımız alıp özel olarak da okudu. İddiayı, dili, mantığı enine boyuna sorgulayıp, yorumlamaya çalıştık. Ve daha bir net olarak anlaşıldı ki bu arkadaşlarımız iddialarını, randevularını H. Hüseyin dışında kimsenin bilmediği savı üzerinden kurguluyorlar: Randevuyu tek bilen kişi Hasan Hüseyin'di. Onun randevusunda yakalandık. Bizi kesinlikle o yakalattı!

İşte böylesine basit, böylesine kaba bir düşünüş ve mantık yürütüşle kalkıp bu iddiada bulunmuşlardı. Oysa bu sadece bir olasılıktı. Somut, nesnel olgu ve bulgularla desteklenmedikçe de bir olasılık olarak kalmaya devam eder.

Peki tek olasılık mıdır? Arkadaşlar daha başka olasılıkları hesaba katmışlar mıdır, bilmiyoruz. Eleye eleye bu olasılıkta mı karar kılmışlardır, bunu da bilmiyoruz...

Ancak aranan-tanınan kişilerin ve örgütsel faaliyet içinde birçok kişiyle bir şekilde bağlantısı olan kişilerin izinin bulunması, takibe alınması vs. vs. hiç de zor ve imkânsız bir şey değildir, değil mi? Yani düşmanın bu arkadaşlara ulaşmasının birçok olasılığı mevcuttur. Böyleyken yakalanmalarını H. Hüseyin'in randevuyu bilen tek kişi olması üzerinden izah etmeleri ne kadar doğru ve isabetli olur dersiniz?

Yoldaşlar sorunu bu yönleri üzerinden sorgulamaya devam ederken ben bir kez daha mektubu incelemeye koyuldum. Satır araları önem arzederdi bu tür zorlu durumlarda. Belki gözden kaçan bir şeyler olmuştur hassasiyetiyle satır satır incelemekte fayda vardı.

Üzülerek ve de sevinerek gördüm ki esgeçtiğimiz çok önemli bir söylem vardı. Basit bir ayrıntı gibi duruyordu, ama iddianın kurgusunun üzerine oturtulduğu temel argümanlarıydı da. Anlaşılması halinde bütün o sihri bozup atacak nitelikteydi. İçimden, "*kahretsin, niye daha önceden fark edemedik*" dedim ve ama geç de olsa fark etmiş olmanın sevinciyle "*şurayı iyi dinleysin yoldaşlar*" diyerek, yoldaşlara o ifadeyi yeniden okudum.

Evet, bu iki değerli kadro onca kafa karıştırıcı lafı meğerse Hasan Hüseyin'in DABK kanadı delegelerinin konferansta azınlıkta kalması amacıyla kendilerini yakalatmış olduğu varsayımıyla yapmaktaydılar. Yani H. Hüseyin bir düşman işbirlikçisi olarak değil de, "*siyasi rakip*" olarak gördüğü grubun iki üyesini yakalatarak onları azınlıkta bırakma amacıyla onları yakalatmış oluyormuş!!!

Evet, "*yakalatma*" iddiasının nedeni meğerse buymuş! Tabii iddia, bir kez şu "*düşman işbirlikçisi*" zırhından bu sözlerle sıyrılınca,

kolayca “*deli saçması bir zırva*”ya dönüşüverdi. Artık hiçbir ciddiyeti kalmamıştı.

Öyle ki ortada H. Hüseyin marifetli bir “*yakalatma*” durumunun olmadığını Laz Nihat bile dile getirme gereği duydu.

Evet, şu bir olguydu ki arkadaşlarımız randevuya giderken alınmışlardı. Ama mutlaka ki bunun başka bir izahatı vardır. Yakalanmaları başka nedenlerle olmuştur. (Nitekim daha sonra anlaşıldı ki yakalanmaları tamamen kendilerinin illegalite kurallarını ihlal etmeleri sonucu olmuş. Deniz’in telefon trafiği sayesinde yeri deşifre olmuş ve polis gözetimindeymiş. Randevu yerine de bu şekilde ulaşılmış vs. vs.)

Ortada iddia sahiplerinin bir art niyeti var mıydı, bilemiyorum. Kontra Nihat (ya da başkaları) tarafından mı yönlendirildiler, bunu da bilemiyorum. Ama son derece sorumsuzca ve çirkin bir şekilde, tamamen zorlama, yüzeysel ve biraz da paranoyakça bir akıl yürütümüyle, Partimizin değerli bir kadrosunu, bir insanı zan altında bırakacak bir iddiada buldukları kesindir. Ve tabii bu haliyle bu bir “*iddia*” olmaktan da çıkıp, basbayağısından bir iftira karakteri kazanmış oluyordu... Arkadaşlarımızın bu tutum ve anlayışları öncelikle sıkı, ciddi bir eleştiriyi hak ediyordu. Yapıldı da.

Laz Nihat’ın balıklama atlayarak kucakladığı bu “*değerli koz*”u da böylece bir işe yaramadan elinde kalakalmıştı. Hevesi kursağında kalmışların ruh hali içindeydi. Suyu bulandırmayı dahi başaramamıştı.

Sorunu delegelere açmadan önce H. Hüseyin’e açmak, onu bilgilendirmek ve tabii biraz da hazırlamak gerekiyordu. Öyle, “*Sınıf mücadelesidir, olur böyle şeyler*” türü genelleme sözler bazen öyle olur ki, karşı karşıya kalınan gerçeği karşılamada yeterli olmayabilir. Hani Pir Sultan demiş ya, “*Şu ellerin taşı bana hiç değmez. İlle dostun bir gülü yaralar beni*” diye! Evet, bazen işte aynen de böyle incinip kırılabilir insan... Bilirsin, sınıf mücadelesi Parti içinde de kıyasıya sürer elbet; bilirsin bugün yoldaş olan bazılarının yarın revizyonistleşerek düşman saflarından veryansın edebileceğini. Keza bilirsin bir yığın döneklüklerin ve ihanetlerin yaşanabileceğini falan. Evet, bütün bunları bilmesine bilirsin elbet, ama yine de yoldaşlarına karşı gardın hep düşük olduğundan, hiç beklemediğin, ummadığın bir anda yoldaş bellediklerinden gelen bir saldırı, bir çirkinlik vs. insanı yürekten yaralamaya fazlasıyla yeterli gelebilir...

Her insanın duygu dünyası ve “*bam teli*” duyarlılıkları farklı farklı olduğundan, kimin neyi nasıl karşılayacağı da öyle kolayca bilinemez ve pek de belli olmaz. Bu yüzden yılların görmüş geçirmiş deneyimli kadrosu da olsa, hazmedilmesi hiç de kolay olmayan bu “*dost*

gülü” taşı H. Hüseyin’e özel olarak ve belli bir özen içinde anlatmak gerekiyordu.

Hasan Hüseyin’i hazırlayarak ona bu çirkin haberi verme görevini yoldaşlar bana yıktılar. “*Tamam*” deyip, çıkıp H. Hüseyin’in yanına gittim. Koluna girip, “*Gel hele ihtiyar, seninle şöyle iki eski dost olarak baş başa biraz laflayalım*” dedim.

Kendisine ilişkin özel bir durum olduğunu anladı elbet. Belli belirsiz anlık bir kaygıyla gözlerimin içine odaklanarak “*Nasıl istersen; nereye gidiyoruz?*” dedi. “*Bir yere gideceğimiz yok be yoldaş, şöyle biraz ileri-geri voltalamak yeterli gelir*” diyerek, ateşin başından alıp kalabalığın dışına çıkardım.

“*Ne oldu yine, hayrola?*” diyerek söze ilk o girdi. “*Yok, bir şey be ihtiyar, rutin pürüzlerin acemisi değilsin yine onlardan biriyle cebelleştik. Pek öyle önemli bir şey de değildi. Zaten üstesinden de geldik. Mevzu şu, ‘kendini bilmez’ diyeceğim, ama uygun düşmez, bal gibi de biliyorlar. Her neyse işte, kendini bilmez iki yoldaşın sana ilişkin bir iddiaları vardı. Bir-iki saattir onunla uğraşıyorduk. Deniz ile Sinan ortak bir mektup yazmışlar. Yakalanmalarından seni sorumlu tutmuşlar. Randevuyu sadece üçünüz biliyormuşsunuz. Dolayısıyla da senin randevuyu verdiğini ve yakalanmalarını sağladığını iddia ediyorlar*” demem üzerine son derece şaşırılmış bir vaziyette, “*Ya kafayı mı sıyırmış bunlar?! Nasıl böyle bir şey düşünebilirler? Pes vallahi! Bunlardan her şey beklenir arkadaş. Beklemek de gerekiyor, şu çirkinliğe baksana!*” diyerek sözümü kesip araya girdi. Durup elimi omzuna atarak, “*Vallaha kafayı sıyıırıp sıyıırmadıklarını bilemem ihtiyar. Ama fena halde komplocu bir zihniyetle sorunları son derece sağlıklı bir şekilde ele aldıkları kesin. Mektubu okuyan sanır ki kendilerini yakalatan kişi düşman işbirlikçisi biri. Laz Nihat da böyle anlayıp kabullenmiş ve konferansın güvende olup olmadığını tartışmamızı istedi. Ancak mektubu daha dikkatli okuyunca anladıkki, sen onları konferansta kendi grubunun elini güçlendirmek, onları azınlıkta bırakmak için yakalatmışsın. Tabii iddianın üzerine oturduğu şeyin bu olduğunun anlaşılması üzerine de bina yıkılıp tuzla buz oluverdi. Laz Nihat bile saçmalamış olduklarını söylemek zorunda kaldı. Anlayacağın yoldaşların olarak hiç bizim adına leke sürülmesine izin vermedik. İddia sahipleri de iftiralarıyla baş başa kaldılar. İşte mevzu bu sevgili ihtiyar.*”

Belliydi, duydukları karşısında şaşkıındı. Söylenenler kuru bir iftiranadan öte bir şey değildi, bunun bilincindeydi elbet. Ama insanların böyle düşünmüş ve bunu bir iddia, bir itham olarak ileri sürmüş olmaları yine de yenilir-yutulur türden bir şey değildi. Yüreğinin derinden

incindiği suratına gelip oturmuş o acı izinden belliydi. . . Onun için de kopan fırtınalara hak vermemek mümkün olabilir mi?

Ve ama ne çare ki yapılabilecek çok da fazla bir şey yoktu. Evet, bu da “*sınıf mücadelesi*” denen o olgunun içinde izahını bulabilen ve ama tahammülü de son derece zor olan şeylerden biriydi işte!.. Yaşam, bazen insanları böyle oldukça zorlu tahammül sınavlarından geçirebiliyor işte.

Onun defalarca kez başkalarına anlattıklarını şimdi ben ona anlatıp moral vermeye çalışıyordum. İddia karşısında yoldaşlarının kendisini tereddütsüzce sahiplenip savunması, güvenlerini ifade etmeleri, iddianın paranoyakça bir saçmalamadan öte bir şey olmadığını ortaya çıkarmak için azimle uğraşmış olmaları ve iddia sahiplerini ciddi bir sorumsuzlukla itham edip eleştirmeleri, sanırım en güçlü dayanağı ve tesellisi olmuştu.

“Tamam ya, önemli değil. Alıştım bu türden zırvalamalara. Yoldaşların güveni tam olduktan sonra, benim çok da fazla dert edinip kaale almama gerek yok!” dedi. *“İşte bu kadar be ihtiyar”* deyip elini kuvvetle sıktım. O da beni kollarıyla sarıp sıkıca kucakladı. Ve böylece görevimi yerine getirip yoldaşların yanına dönüp durumu özetledim. Delegeri toplayıp gereken açıklamayı yapmak gerekiyordu.

Karakuş önce durumu kısaca özetledi, ardından da mektubu okudu. *“Sorun”* dedi, *“bazı arkadaşlar tarafından konferansın güvenliği sorunu boyutuyla sunulduğundan, mecburen komutanlık üyelerinin de içinde bulunduğu dar bir bileşimle ele alma gereği vardı. Bu hassasiyetle hareket edildi”* dedi.

Delegerin hemen hemen tamamı iddiayı sorumsuzluk örneği, deli saçması bir şey olarak niteledi. Ve keza söz konusu iki yoldaşın ciddi şekilde eleştirilmesi gerektiğini dile getirdi.

Ve çat kapı önümüze bırakıliveren bu belalı sorun da işte böylesi kararlı bir karşı duruşla aşılarak, normal gündeme geri dönüldü ve Konferansımız da ertesi günün sabahı resmen başlamış oldu.

Belirtmeliyim ki katıldığım bu konferansın benim için özel bir ayrıcalığı vardı. Katılma fırsatı bulduğum ilk merkezi konferanstı, ama normal bir konferans da değildi, özel gündemli “*olağanüstü*” bir konferanstı. Önceki bölümlerde ifade etmiştim, katıldığım ilk MK toplantısı da benim özel çağrıyla “*olağanüstü*” toplanmış olan GBMK toplantısıydı. Kişisel siyasal mücadele tarihim açısından bu iki olağanüstü toplantı, katıldığım “*ilk ve son*”dur da. Yani hepi topu bir kez merkezi konferansa, bir kez de MK toplantısına katılmış oldum.

Tarih muhtemelen 20 Mayısı. Güneşli pırıl pırıl bir bahar sabahında konferans çadırında 1. Oturumumuza başladık. Açılış konuş-

ması, saygı duruşu ve Enternasyonal'in okunmasının ardından, divan seçimi vb. gereklilik de yerine getirildikten sonra, gündem maddelerinin ele alınmasına geçildi.

Ama galiba geçilemedi. ("*Galiba*" diyorum, çünkü bu esnada mı yoksa MK üyelerinin belirlenmesi gündemine başlanacakken mi olmuştu emin değilim.) DABK kökenli bir delege –kim olduğunda netleşemediğimden isim vermekten imtina ediyorum- "*gündem dışı*" bir sorun hakkında konuşma istemiyle divandan söz talebinde bulundu. "*Konu*" dedi, "*Partimizin ilkeleriyle, ahlaki ve kültürel değerleriyle bağdaşmayan çok önemli bir sorun. Bu yüzden gündem maddesine geçmeden konferansın öncelikle bu sorunu ele alıp çözmesi gerekiyor*" dedi. Bunun üzerine divan kendi arasında kısa bir istişarede bulduktan sonra söz isteyen delegeye; "*buyur konuş yoldaş*" dedi.

Yoldaşın anlattıkları gerçekten de inanılır gibi değildi. Mevzuyu önceden bilen 8-10 kişi dışındaki biz diğer delegeler şaşkınlık içindeydik. Bir an içimden "*inşallah bu da aslı astarı olmayan bir başka deli saçması uydurma bir şeydir*" dediysem de ama verilen tepkiler böyle olmadığını bu sefer gerçek ve çok çok ciddi bir bela durumla karşı karşıya olduğumuza işaret ediyordu. Kısaca şöyle özetleyeyim size:

Meğerse ta birlik öncesi süreçte Partimizin siyasi bürosunda yer alan üç yoldaş, Partiye parasal gelir sağlamak amacıyla, bir sefere mahsus olmak kaydıyla, uyuşturucu ticaretiyle uğraşan bir hemşerilerinin önerdiği "*uyuşturucuyu yurtdışına taşımada yardımcı olursanız şu kadar para kazanabilirsiniz*" şeklindeki önerisini kabul etmiş ve bu işi bir kereliğine de yapmışlarmış.

Partimizin ilkelerine, ahlaki ve kültürel değerlerine ters olduğunu bildikleri bu şeyin duyulup da Partiye zarar vermemesi içinde bunun üçü arasında bir "*Parti sırrı*" olarak kalmasına karar vermişler. Yani tabii oldukları MK'ya bile bunu açmama kararı almışlar. Tabii doğal olarak Birlik öncesi yapılan 4. Konferansa da, onun seçtiği MK'ya da, Birlik Komisyonu ve GBMK'ya açılmamış oluyor.

Bizler için şu sorular sorulmak ve yanıtları alınmak zorundaydı: Her ne adına ve hangi "*yüksek çıkar*" adına olursa olsun, "*asla kabul edilemez*"lerimizden olan böylesi vahim bir işi kim ne adına yapabilir? Böylesi ilkesel ret tutumu içinde olduğumuz bir duruma bulaşanlar hangi hak ve hukukla bunu Parti MK'sından bile gizlemeye çalışabilirler?

Açtı ki burada ilkesel yaklaşımımız da, temel işleyiş kurallarımız da düpedüz ayaklar altına alınmış, hiç sayılmıştı... Üç kişiden oluşan dönemin siyasi bürosu bütün bunları yapabileme hak ve yetkisini kendisinde görebilmiştise, hangi niyetle hareket etmiş olursa ol-

sun, kuşku yok ki orda şef tipi bir yönetim, oligarşik bir idare anlayışı ve anti-demokratik darbeci bir tutum hayat bulmuştur. Kuşku yok ki burada yönlendirici norm ilkelerimiz değil, maalesef ki küçük-burjuva kolaycılığı ve alâsından pragmatizm olmuştur.

Kimseyi haksız yere vebal altında bırakmamak için olayın kimler şahsında nasıl ve ne şekilde olup bittiğini de kısaca olsa özetlemekte fayda var.

Uyuşturucu ticareti yapanlar söz konusu öneriyi Hacı Demirkaya'ya yapmışlar. Hacı düşünsel olarak bu konuda farklı görüşlere sahipmiş. Ona göre örgütün parasal sorunları bu yol ve işlerle de çözülebilmeliymiş. Kendisine yapılan bu öneriye sıcak bakmış. Ancak örgütün olanaklarını bu işte kullanmaya tek başına karar vermeyi doğru bulmadığından, sorunu üyesi bulunduğu SB'ye götürmüş. Diğer iki Malatyalı Karakuş ile H. Hüseyin soruna ilkesel düzlemde itiraz ederek reddetmişler. Ancak silah alımı için acilen gereksinim duydukları paranın ve Hacı'nın "*Bir seferde bir şey çıkmaz. Komünistliğimize zaval gelmez*" ısrarına fazla karşı koyamamış ve bir seferliğine yapılması koşuluyla Hacı'ya izin vermişler.

"*Bir Parti mal*"ın taşınmasına yardımcı olunmuş ve öngörülen paranın galiba yarısı falan da peşin alınmış. Geri kalanı da ilk fırsatta ödenecekmiş. Derken, bu arada Birlik gerçekleşiyor. Adamlar geri kalan parayı teslim etmek için aranırken, tesadüfen Ayhan Uzala'ya (Sinan'a) denk gelmişler (yani anlayacağınız onu da şahsen biliyor tanıyorlarmış): "*Nasıl olsa birleşmişsiniz, ayrıntı gayrınız yoktur. Şu parayı sana teslim edelim de götür yoldaşlarına*" demişler. Tabii mevzuyla bilmeyen Sinan için aslını astarını, bu paranın ne parası olduğunu vs. sormuş. Onlar da anlatmışlar. İşte böylece bizim üçlünün MK'ya bile açmaktan imtina ettikleri ve "*Parti sırrı*" olarak itinayla saklanmaya çalıştıkları o "*sır*"ları da böylece ortalığa saçılmış.

Sinan bu bilgiyi önce Cafer Cangöz'e ulaştırmış. O da sorunu birleşmiş olan yeni SB'nin gündemine taşımış. SB'de sorunu enine boyuna tartışmışlar, Hacı malum görüşünü savunmaya devam etmiş. SB'nin diğer üyeleri ise bunun yanlışlığında birleşmiş ve düşünsel bazda mahkûm etmişler. Ancak sorun yine bir sefere mahsus bir şey olarak olup bittiği, duyulması halinde düşmanın bunu Partiyi yıpratmak amacıyla kullanacağı ve haliyle de Partinin bundan zarar göreceği düşüncesiyle, konferansa kadar SB'nin bir "*sırrı*" olarak kalmasında hemfikir olmuşlar. Hemfikir olmuşlar olmasına da, ama galiba birileri bunu ihlal etmiş olmalı ki "*sır*"ları DABK kökenli bir başka kadro tarafından konferans gündemine taşınmıştı.

Velhasıl işte böylesi birçok boyutu olan son derece ciddi bir sorunla karşı karşıyaydık. Delegeler arasında öfkeli, kızgın ve hararetle tartışmalar yaşanıyordu. Sorunun birinci dereceden muhatapları söz alarak görüş ve yaklaşımlarını, davranış ve tutumlarının gerekçelerini dillendirdiler. Hacı aynı savunuya tutunmaya ve yanlış bir şey yapmadığını söylemeye devam etti. Hüseyin Karakuş ile Yusuf Köse ise bir sefere mahsus da olmuş olsa yapılanın yanlış olduğunu, ilkesel bir suç işlediklerini dile getirerek özeleştirilerini verdiler. Ancak bunun duyulup da Partiye zarar vermemesi için takındıkları gizleme tavrının doğruluğunu savunmaya devam ettiler. Aynı savunuyu GBSB üyelerinden olup da konferansta hazır bulunan Cafer Cangöz de dile getirdi. Laz, SB toplantısında bulunmadığı için, haliyle doğrudan muhatabi değildi. Diğer üye Sinan ise tutsaklığından ötürü konferansta değildi.

Delegeler sırasıyla söz alıp duygu ve düşüncelerini dile getirdiler. Hemen hemen herkes ilkesel ve işleyişsel bir suç işlenmiş olduğunu ifade etti. Tavrı sorununda ise görüşler biraz daha farklılıklar gösterdi. Kimileri bu suça bulaşan SB üyelerinin Parti üyeliklerinin düşürülmesi gerektiğini, kimileri ise ihtar cezası ile cezalandırılmalarının yeterli olacağını ve diğer bir kısımları ise özeleştirisi yapmış olmalarının yeterli görülmesini istedi.

Sorun ayrıca, işlenen bu suçun özeleştirisinin Partiye ve halka yapıpılıp yapılmaması boyutuyla da uzun uzadıya tartışıldı.

Neticede bu işe bulaşan ve yönetici organdan gizleme tutumunu paylaşan SB üyelerinin konferansa özeleştirisi vermeleri yeterli görüldü. Başka bir ceza ile cezalandırılmalarına gerek görülmedi. (Net değilim ama, galiba oy çokluğuyla alınmış bir karardı.)

Özeleştirisinin Partiye ve Partinin de halka özeleştirisi yapma meselesi ise, maalesef ki ibretlik oldu. Ve bana göre aynı zamanda konferans iradesinin ileri görüşlülükten uzak, kör bir açmazı oldu. Çünkü onca delege arasından sadece iki delege bu suçun sır olarak saklanmak istenmesinin saçmalığına ve yanlışlığına değinip, aksi yönde irade beyan ettik. Cüneyt Kahraman Partiye özeleştirisi yapılmasını, ben ise ayrıyeten sırtındaki kambur ve ayağındaki köstekten samimiyetle kurtulabilmesi için Partinin de halka özeleştirisi vermesini ve bunu da en geniş şekilde kamuoyuyla paylaşmasını istedik.

Sorunun asla “*Parti içi bir sorun*” olmadığını, anlayış bazında ilkesel bir sorun olduğunu, dolayısıyla da “*halk adına*” hareket ettiğini ve dolayısıyla da ona karşı sorumluluğu olduğunu beyan eden bir Partinin icraatlarından ötürü halka hesap verme sorumluluğu bulunduğunu, bundan kaçınmasının doğru olmayacağını dile getirdim. Ve ayrıca bunun bir “*suç*” olarak kalmasının mümkün olmayacağını, bir şekilde

dışa sızacağını ve kullanacak olanların eline ulaşacağını anlatmaya çalıştım. Gizlenmek istenen bir şeyin Partiye karşı kullanılabilir bir şey haline de getirilmek isteneceğine işaret ettim. Ve işte bütün bunlardan ötürü de konferans iradesinin Parti özeleştirisini kamuoyuyla paylaşıp, Partinin sırtında bir kambur oluşmasının önüne geçmesi yönünde cesaretli ve cüretli olmasını istedim vs. vs.

Ancak ne yazık ki bütün bunların bir hükmü olmadı. İkimiz dışındaki delege çoğunluğu “*Partiyi koruma*” adına bu “*sır*”ı bu kez de “*konferans sırrı*” olarak tanımlayıp gizli tutulmasına karar verdi. İçimden; “*Ah be yoldaşlar, ah be yoldaşlar, yani şimdi ben size ne diyeyim*” demek dışında, ne yazık ki yapabileceğim bir şey kalmamıştı. İrade böyle şekillendi madem, yaşayıp görecektik başımıza ne işler açacağını ‘körler siyaseti’ydi resmen.

Karar verildi de ne oldu, gerçekten de Partinin bu sebeple zarar görmesinin önüne geçilebildi mi? Partiyi koruyabilmeleri gerçekten mümkün olabildi mi?

Keşke bu mümkün olabilseydi! Ama maalesef olmadı. Çok değil, üç ay gibi kısa bir süre sonra, hem de bizzat bunun “*konferans sırrı*” olarak kalmasını savunan ve ilgili arkadaşların özeleştirisi vermelerini yeterli gören Laz Nihat tarafından, Parti yönetimini ele geçirme ve Partiyi bölüp parçalayarak da olsa denetimi altına alma amacıyla kamuoyuna ifşa edilmiş oldu. Hem de konferansın almış olduğu “*Partiye ve kamuoyuna açılmayacak*” şeklindeki kati kararını hiçe sayma, onu alenen çiğneme pahasına!.. Ve hem de bunu sekreteri olduğu Askeri Komisyon kararı olarak yapıyordu. Ve hem de bu komisyonda bulunan Ali Haydar, Cebo ve Savaş ile birlikte bu konferans iradesi çiğneniyordu. Aldıkları kararlar hem bu sorun kamuoyuna açılacağı ve hem de bu işe bulaşanların cezalandırılacağı ilan ediliyordu!.. Tabii bu cezalandırma istem ve hevesinin öyle durup dururken gündeme gelmiş olmayacağı bunun illaki özel bir hesap ve amacın ifadesi olacağı açıktı. Peki, acaba ne tür bir kutsal hesabın ve amacın paravanı yapılmak isteniyor olabilirdi? İllaki bu soruyu sormak ve de kaytarmadan yanıtını vermek gerekiyor, değil mi?

İşte korumak istediğimiz Parti, yine kendi çapsızlığımızın, basiresizliğimizin ve dar görüşlülüğümüzün doğrudan kurbanı oluvermişti. Hem de aldığımız koruma kararının mürekkebi dahi kurumamışken.

Sorunları “*sınıf mücadelesi olgusu*” gereğince ve gerekliliğince ele alma bilinci zaafı olunca, iyi niyetle kaç yapmaya gayretlenenler, ne yazık ki çoğu kere böyle âlâsından göz çıkarma durumuna düşmekten

kurtulamazlar. Bu özel sorun özgülünde de yaşadıklarımızın kısa özeti buydu aslında.

Açık davranma yolunu seçip, işlediğimiz suçun özeleştirisini halka verebilseydik, düşman belki yine belli bir anti-propagandamızı yapardı, ama halk samimiyetimize, dürüstlüğümüze inancını esasen koruyacağından, pek de etkili olamayacaktı. Ve öte yandan kimse de bunu Partiye karşı bir şantaj malzemesi olarak kullanamayacak, alçakça emellerinin aleti yapamayacaktı.

Ama biz ne yaptık? Gizlemeyi tercih ederek güya Partiyi korumaya çalıştık. Ve tabii böyle yapmakla, aslında hem Parti içi sınıf düşmanlarımıza ve çeşitli tipten hastalıklı zihniyet sahipleri eline ve hem de düşmanlarımızın eline kullanabilecekleri etkili bir koz vermiş olduk. Ve keza böyle yapmakla hem de hesap vermemiz gereken halk nezdinde itibar kaybına uğramanın zeminini bizzat kendimiz hazırlamış olduk.

Konferansta bunun Partiye ve kamuoyuna açılması öneri ve istemine kayıtsız kalmayı yeğleyip aksi yönde bir karar çıkması için irade beyan eden Laz Nihat (ve Kemâl Kutan gibi bazı aklieveller) acaba ne olmuştu da konferans iradesini çiğneme pahasına da olsa birdenbire “*Ne pahasına olursa olsun vargücümle bu sorunun üzerine gideceğim. Özeleştirisini yaparak bir bildiriyle basına dahi göndereceğim*” der olmuştu?!

Bugünden geriye bakıldığında artık daha rahat olarak söylenebilir ki Laz Nihat’ın konferanstaki tutumu tamamen maksatlıydı. Bunu yeri geldiğinde kişilere ve Partiye karşı kullanabileceği çok önemli bir silah olarak gördüğünden, kararın o şekilde çıkmasına destek çıkmıştı. Nitekim üç ay sonra o gün gelmiş olmalıydı ki büyük bir gözükaralık ve cüretle kullanıma sokuverdi.

Ve ilginçtir Laz Nihat ve AK’nin bu tavrına karşı başında Polat Yiğit’in bulunduğu (ve hatırladığım kadarıyla) aralarında Süheyla Dağdeviren (Dr. Meral), Resul Sarıgül, Kasap Ali, Ulaş, Urfani Yıldız ve keza birlikte aynı gerilla birliğinde buldukları Yusuf Köse ve Dersim Bölge Komitesi Sekreteri Sadık dışında, evet, bu bir elin parmak sayısını geçmeyen ve MKP 1. Kongresi’nin “*Partiyi bölen OPO*” olarak sunmayı yeğlediği bu Parti organı üyeleri dışında kimse herhangi bir tavır takınma gereği de duymamıştır. Artık nasıl bir Parti bilinci anlayışına sahiplerse! Evet, o çokça Partici kesilen, o çokça işleyiş, hukuk, tüzük ve disiplinden bahsedip bizleri bu “*keskin silahlar*” ile parçalamaya yeltenenler, başını Laz Nihat’ın çektiği ve aralarında Cüneyt Kahraman ve Kemâl Kutan’ın da bulunduğu ve yine bizzat MKP 1. Kongre iradesinin “*AK Klığı*” dediği bu Askeri Komisyon’un

karar ve tutumuna karşı “*Durun hele! Ortada konferans kararı varken onu aşan böylesi bir karar alamazsınız. Hiçbir hükmü ve bağlayıcılığı bulunmayacak olan, gayri meşru bir karar olur bu. Böyle bir karar almakla darbeci bir pozisyona düşüyorsunuz. Suç işliyor, disiplin-sizlik yapıyorsunuz. Çok ciddi bir şekilde Parti birliğini sabote ediyorsunuz. Partiye zarar veriyorsunuz!*” diyen, diyebilen bir tek, evet bir tek DABK kökenli kadro ve Parti üyesi çıkmıyor arkadaş! DABK kökenli tüm o anlı şanlı kadrolardan hiçbiri, evet hiçbiri aykırı bir tepki içinde olmamıştır. İstisnasız hepsi, yani Savaş’ı, Cebo’su, Özkan’ı, Mazlum’u, Ayhan’ı, Lenko’su, Cem’i, Pala İsmail’i ve başka kim varsa, işte bunların hepsi, Laz Nihat’ın “*hazır kıta*”sı rolünde saf tutmuş, buyrulan-dayatılan o malum plan gereğince üzerlerine düşen görevi layıkıyla yerine getirmişlerdir(!). Evet, bu kadroların tamamı şefliğini kontra Nihat’ın yaptığı o “*AK kliği*” denen 1994 karşı-devrim marifetli darbeyi tezgâhlayıp hayata geçiren ekibin içinde başrol, ikinci, üçüncü rol sahipleri ve figüranları olarak rol ve sorumluluklar üstlenmişlerdir. Hedeflerini gerçekleştirmede kontra Nihat’a üstün hizmetlerde bulunmuşlardır. Evet, maalesef ki tam da bunu yapmışlardır.

Ve yine ilginçtir o dönemin “*sınıf mücadelesinin önder kadroları*” payesi taşıyan kadrolarının hemen hemen hiç biri kalkıp da özel olarak Laz Nihat’ın ve Askeri Komisyon’un konferans iradesine karşı bir darbe olan bu tutum ve yaklaşımını, dillerinden düşürmedikleri o “*bilimsel kuşkuculuk*” ve “*sorunları eleştirel bir gözle irdeleme*” kriteriyle sorgular durumda olmamıştır. Denmemiştir, “*Konferansta alınan kararın altında bizzat kendilerinin de imzaları varken, ortada herhangi bir olağanüstü durum da yokken, aradan henüz üç ay gibi çok kısa bir zaman geçmişken taban tabana zıt bir tutum içine girmiş olmalarının altında yatan esas mevzu nedir acaba?!*” Evet, ne yazık ki bunu sorgulayıp duruma müdahale etme iradesi ortaya koyabilen herhangi bir ‘önder kadro’ çıkmamıştır arkadaş! Ve elbette bu da Laz ve ekibinin işini kolaylaştıran, ekmeğine yağ süren, yani onu o hain emelinde kerhen destekleyen bir başka tutum olmuştur.

Tabandan (yukarıda andığım OPO’dan ve benim ta temmuz ayında yazdığım “*Partiye Açık Mektup*”) gelen bu yönlü itiraz, uyarı ve önerilerde pek kaale alınmamış olmalı ki, bu ön uyarıcı, bağıra bağıra gelen felaketin sinyalleri de doğru tarzda algılanamamıştır. Dolayısıyla da ta konferanstaki ordu tüzüğü, yönetici organ seçimi ve özellikle de komutanlık kadrolarının düzenlenmesi süreciyle birlikte güçlü emareleri uç vermeye başlayan, kırsala yerleştirilen SB ve onun sekreteri olarak H. Hüseyin’in özel bir gayretle işlevsiz kılınmaya çalışılmasıyla mesafe kat eden ve en nihayetinde sonbaharda gerçekleştirilen AK 1. Toplantısı’yla birlikte de bağıra bağıra gelen Parti yönetimini

ele geçirme olgularını algılayamamış ve adeta basiret bağlanmışların tevekkül ve kendiliğindenciliğiyle gelişmeler karşısında silikleşip sıradanlaşmışlardır – bu dönemin ‘önder kadro’ları.

Kabul ederim, mümkündür ki ağır sözlerdir bunlar, ama ne yazık ki gerçekliğimiz de tamamen buydu!.. Sürecin birçok aktörü maalesef ki bugün hayatta değil, ancak yine de azımsanmayacak bir sayı hâlâ hayatta. Aksini iddia edebilecekler varsa, buyursun belgesiyle tanışığıyla koysunlar ortaya. Yanılmış olmayı içtenlikle isterim.

Laz Nihat’ı kusurları ve sapkınlıkları olan bir Marksist-Leninist (ve hatta “*Maoist*”) olarak gören, görmeye devam edenler var ise, onlara şimdilik pek bir diyeceğim yok, ancak onu bir karşı-devrim ajanı, bir kontra elemanı olarak değerlendirenlere ve bunu kongre kararları olarak da deklare etmiş olanlara sormak isterim: Üç ay önce konferansını yapmış ve geçen bu kısacık süre içinde Parti saflarında ve yönetici organları nezdinde olağanüstü herhangi bir gelişme yaşanmamış, herhangi bir saflaşma ve ayrışma fiil ve düşüncesinin de gündemde olmadığı bir gerçeklik içinde, kendisinin de “*konferans sırrı olarak kılması*” yönünde irade beyan ettiği bir konuyu, neden, “*ne pahasına olursa olsun bu sorunun üzerine gideceğim*” ve “*sorumlularından hesap soracağım*” diyerek yeniden gündeme taşımak istemiş olabilir acaba?! Konferansın bir şekilde çözüme bağladığı bu sorunda, şayet kişi olarak kendisi fikir değiştirdiyse, herhangi bir olağanüstü aciliyeti bulunmayan bu sorunun çözümünü istemede neden normal işleyiş yolunu değil de, alenen darbeci bir tarzla dayatma yolunu seçmiştir? Bu aciliyetin, bu pervasızlığın, bu dayatmanın ve bu cüretin asıl nedeni ne olabilir acaba? Bu sorun üzerinden, Parti konferansının merkezi önderliğe seçtiği (ki kendilerinin de oyuyla) bu kadroları hedef tahtasına oturtup hesap sorulmasını istemenin nasıl bir aciliyeti duymuştur acaba? Ve keza Partinin anti-propagandasının yapılmaması ve itibarının zedelenmemesi adına gizli tutulması istenen bir konu şimdi neden bütün bu hassasiyetler bir kenara fırlatılıp atılarak gündeme taşınıyor acaba?! Ona bütün bunları yaptıran şey, gerçekten ne olabilir?

Haydi diyelim ki o gün gözlerinize grupçuluk perdesi inmişti de göremediniz. Basiretiniz bağlanmıştı da gelişen ve ortaya çıkan bir durumu, bilimsel sorgulayıcılıkla da olsa sorgulama beceresi gösteremediniz. Peki aradan 7-8 yıl geçtiği ve sizin agresif, kusurlu-özürlü kişilik sahibi biri olarak tanımladığınız Laz Nihat’ın aslında basbayağısından bir düşman sızması-ajan olduğunu açığa çıkardığınız ve onun asıl amacının da Partiyi düşmanın denetimine sokmak, bölüp parçalayarak etkisiz kılmak olduğunu kongre kararınız olarak da ilan ettiğiniz bir durumda neden hem önceki fiillerini ve hem de AK 1. Toplantısında alınan bu kararın ardındaki asıl gerçeği, onun asıl amacıyla bağı

içinde sorgulayıp açıklığa kavuşturuyorsunuz? Neden olayı hâlâ basit bir işleyiş kusuru “*darbecilik*” ve “*disiplinsizlik*” olarak sunuyorsunuz? Neden bütün o olup bitenleri değerlendirirken Laz Nihat, gerçek kontra karakteriyle yerli yerine oturtularak olağan sonuçlarına varılmıyor da; hâlâ sol sekter, agresif, disiplinsiz, aceleci vs. gibi kusurları bulunan bir yoldaşınız gibi değer buluyor, söyler misiniz? Neden hâlâ 1994’ün 18 Nisanında gerçekleştirilen darbenin yol haritasının ve startının AK 1. Toplantısında kabul edilmiş, planlı-programlı bir tasfiyeyle ele geçirme operasyonunun son evresi olduğunu görmüyor ve kabullenemiyorsunuz söyler misiniz? Sahi, tekrar soralım, aslında bir kontra olan “*Laz Nihat*”, acaba hangi amaç ve niyetlerle “*konferans sırrı*”nı deşifre etmeyi ve o işle anılan kadroların cezalandırılmasını gündeme taşımış olabilir? Sahi, “*kontra*” dediğiniz birinin bütün bu yaptıklarını onun asıl amacı ve hedefiyle değil de, basit bir “*işleyiş kusuru*” ve “*sekterlik*”, “*acelecilik*” vs. ile açıklamaya çalışmak ne kadar isabetli olabilir acaba? Sahi, ortada güvenlik boyutlu herhangi bir olağanüstülük de yokken AK sekreterinin Parti sekreteri olarak H. Hüseyin, Gençlik Sekreteri olarak M. Demirdağ, D. Bölge Komitesi Sekreteri Sadık ve mütaka Parti organı hakkında “*randevuya gelemeszeniz hakkınızda tutuklama kararı çıkaracağım*” derken, sizce “*yoldaş Laz Nihat*” olarak, haddini aşarak mı bunu yapmış olabilir, yoksa bir kontra olarak mı? Sahi bir kontranın “*yoldaş*” olarak da bir şeyleri “*iyi niyet*”le yapması nasıl mümkün olabilir söyler misiniz? v.s. v.s

İşte, güya “*Parti yararı*” gözetilerek bulaşılan ve sonra da yine aynı nedenlerle gizli tutulmaya çalışılan ve literatürümüze “*ticaret olayı*” olarak girmiş olan bu “*kirli iş*”i konferansta da doğru tarzda ele alma becerisi gösteremeyince, Partinin başını ağrıtmaya, ayağına dolanmaya, “*iç*” ve dış düşmanlarının elinde bir koz ve silah olarak kalmaya devam etti. Öyle ki 1994 karşı-devrimci darbesini gerçekleştirenler, hiçbir akıl-izan olgusuyla izah edilemeyecek bir ölçsüzlükle, karşı-devrimin ağzı ve üslubuyla Partimizi “*mafya hizbi*” olarak nitelendirme ve birçok kadrosu hakkında ölüm kararı almanın bahanesi dahi yapabildiler.

Evet, “*gündem dışı konu*” olarak konferans gündemine gelen bu sorunun hallinden sonra, nihayet normal gündem maddelerinin görüşülmesine sıra gelebildi.

Daha önceki bölümlerde de belli yön ve boyutlarıyla dile getirdiğim üzere, ordu tüzüğü sorunu bu konferansın en tayin edici ve hatta denebilir ki konferanstaki ideolojik-siyasi mücadelenin en önemli, en hararetli, en çetrefilli ve adeta konferansı karakterize edici en ağırlıklı maddesi oldu.

Aslında “*ordu tüzüğü*” şeklindeki bir metin, bizim o özgülümüzde kuşkusuz ki siyaset-silah, bir başka ifadeyle Parti-ordu diyalektiğinin nasıl tanımlanıp çerçeveslendiriliyor olduğunun çok doğrudan bir ifadesi olması gerektiği gerçekliğinden ötürü, sorunun bu ideolojik perspektifsel boyutundan kopuk, sadece bir disiplin ve işleyiş kuralları ve örgütsel yapının hiyerarşisini ortaya koyan “*normal*”, olağan bir “*teknik*” metin olamazdı.

1987’deki DABK çıkışı gösteriyordu ki bu Partide hiç de küçümsemeye gelmeyecek boyutlara varmış bir “*salt askeri bakış açısı*” söz konusuydu. Beş yıl süren ayrılık dönemindeyse bu ideolojik sapkınlık DABK yapılanmasında giderek daha bir kökleşen özellik kazanmıştı. Haliyle de sorun olduğu gibi birleşen Partizan güçlerinin bünyesine taşınmış oldu. Birlik sürecinin sosyal pratiği de yakıcı bir şekilde ortaya koyuyordu ki yapımız da siyaset-silah/Parti-ordu diyalektiği, ikinci unsurlar lehine, muazzam bir şekilde tersyüz olmuştu.

Evet, her ne kadar da sorun lafızda olması gerektiği gibi dile getiriliyorduydu da, ancak pratikte çoğu kere silah siyasete restini çekebiliyordu. Ve bunun bu şekliyle “*haklı*” ve “*meşru*” olduğunun kabul görmesi yönünde doğrudan ve dolaylı gayretler söz konusuydu. Özel olarak Laz Nihat somutunda belirginleşen yaklaşımın özü ise hiç kuşku yoktu ki, silahlı güçlerin ve silahın kurulmak istenen tahakkümüydü.

Bu sapkın yaklaşım sistemli bir şekilde, özellikle de Laz Nihat tarafından dolaylı bir ifade ediş ve yaklaşımlarla empoze ediliyordu. O, “*silah siyasetin kumandası altında olmalıdır*” şiarını yüksek sesle dillendirmekten asla geri durmazken; “*silah mücadele esastır*” ve ama esas olarak da “*her şey merkezi görev olan gerilla savaşına tabi olmalıdır*” şeklindeki Parti şiarlarının ardına sığınarak Partiyi silahlı güçlerin tahakkümü altına sokmaya ve “*Parti faaliyeti*”ni de esasen silahlı güçlerin ihtiyaçlarının karşılanmasıyla özdeşleştiren bir yaklaşımı egemen kılmaya çalışıyordu.

ML ilkelerle donanmış güçlü bir komünist Parti önderliği, devrimin başarısının ve sosyalist inşanın teminatıdır ilkesi, işte böylesi bir salt askeri bakış açısıyla her halükârda iğdiş ediliyor olacaktır.

Yani ille de doğrudan karşı-devrimci amaçlar güderek Partiyi bilinçli bir gayretle yolundan saptırmak gerekmiyor, bu vb. sapkın anlayışların hâkimiyet kurmasıyla birlikte aynı sonucun ortaya çıkması pekâlâ mümkün olabilecektir. Komünist Partisi saflarındaki sınıf mücadelesinin aslında tamamen ML çizgi ile her türden oportünizm ve revizyonizm arasında süren çizgi mücadelesi biçiminde olduğu doğru

tarzda bilince çıkarılabilirse, sorunun hayatiyeti daha bir kolaylıkla anlaşılır olacaktır.

Laz Nihat'ın ajan olduğunu ve bilinçli bir yoldan çıkarma amacı gütmekte olduğunu bilmiyorduk elbet. Ama şunu biliyorduk ki Parti de hâkim kılmaya çalışılan bu salt askeri bakış açısı şayet alt edilip aşılmaz ise, devrim mücadelesi de ciddi bir yıkım ve hüsrarla yüz yüze kalacaktır.

İşte bu olgusal gerçeklerden ötürü, o günün özgülünde “*ordu tüzüğü*” bu özgün ideolojik-siyasi mücadelenin doğrudan taşıyıcısı ve yansıtıcısı olmak durumundaydı.

Ancak ne var ki o somutta sorunu ta en başından böylesi keskin bir ideolojik-siyasi sorun olarak ele alıp sunan ve düşüncesinin hâkimiyetini de son derece önemli bir stratejik mevzi kazanımı olarak tanımlayabilen ve bunun bilinciyle hareket edenler maalesef ki fazla değildi. Evet, sorunu bu bilinçle ele alanlar ne yazık ki sadece iki kişiydi: Laz Nihat ve Zeynel!..

Bu öylesine bariz bir gerçekliğimizi ki, yıllar sonra Laz Nihat'ın basbayağısından düşman ajanı bir kontra olduğunu ve amacının Partiyi ele geçirmek ve bölüp parçalamak, yolundan saptırıp başarısızlığa uğratmak olduğunu söyleyen MKP 1. Kongresi bile, 1. OPK'da ordu tüzüğü üzerinden süren mücadelenin aslında tam olarak neyin mücadelesi olduğunu hâlâ da anlayabilmiş değil. Ve ne acıdır ki yıllar sonra, geriye dönük bir değerlendirmede bile hâlâ o apolitik ve sınıfsal perspektiften yoksun sığ anlayışla, “*Grupçuluk 1. OPK'da had safhaya ulaştı. Taraflar ordu tüzüğü üzerinden birbirine hâkimiyet sağlamaya çalıştı. Özellikle konferansçı kanat tam bir grupçu zihniyetle hareket etti*” (bkz. “*Tarihi Muhasebe*”) şeklindeki bu değerlendirmeyi yapabilmıştır.

Oysa akıl-izan sahibi sağlıklı bir kafa böyle bir sonucu formüle etmeden önce alıp o konferans tutanaklarında söylenenlere ve konferansın kabul ettiği tüzük ile Laz Nihat'ın kabul edilmesi için yırtıldığı tüzüğü karşılaştırır ve keza ordu organlarının belirlenmesinde ve SB'nin işlevsiz kılınma pratiğine bir bakar ve böylece de verilen kavganın aslında neyin kavgası olduğunu çözmeye çalışır.

“*Taraflar*” denilen o taraflar ordu tüzüğü üzerinden birbirlerine hâkimiyet sağlamaya çalıştıysa şayet, o halde hiç olmazsa bir kongre sürecinde, “*yenilen taraf*” olarak sizler, konferansın oy çokluğuyla kabul ettiği tüzüğün neyin ve kimin yani hangi çizginin veya çizgi temsilcisi grup ve tarafın hâkimiyetini ifade ettiğini lütfedip anlamaya çalışsaydınız ya!..

Araya zaman girince, MKP 1. Kongre bileşenleri nedense o konferansta olduklarını unutup, “*tarafklar üstü*” rolüne soyunmuşlar. Ama böyleyken bile, kabul edilen tüzüğün bahsettikleri o “*tarafklar*”dan “*konferansçı kanat*”a nasıl bir hâkimiyet sağladığını sorgulamaya yanaşmamışlar. Oysa o lanet olası grupçu zihniyet illetinden azıcık uzaklaşıp ordu tüzüğü üzerinden sağlanan “*hâkimiyet*”in aslında salt askeri bakış açılı sapkınlığa karşı sağlanmış olan ideolojik hâkimiyet olduğunu rahatlıkla görebilirlerdi de. İşte yıllar sonra bunu olsun dahi yapamadılar.

Merkezi konferansta ordu tüzüğü üzerinden ciddi bir ideolojik kapışmanın yaşanacağı, yaptığımız alt konferansta zaten açığa çıkmıştı. Dolayısıyla da o alt konferans delegeleri için ortada bir fevkaladelik yoktu. Ancak aynı şeyi diğer delegeler için söylemek pek mümkün olmayacaktı. “*Ordu tüzüğü*” gündemine geçildiği daha o ilk andan itibaren “*kırsal alan kadroları*” arasında baş gösteren keskin saflaşma ve birdenbire değişip gerilen havadan, sert bir kapışmanın yaşanacağını seziyorlardıysa da, ancak bu kapışmanın kaçınılmazlığını gerekli kılan esas olgunun ne olduğunu çözemedikleri kesindi. Bu yüzden de bariz bir garipseme ve bir an önce “*perde arkası*” olgunun ne olduğunun açıklığa kavuşturulması merakı içinde kalmışlardı.

Gündeme ilişkin okunan ilk taslak Laz Nihat’ın sunduğuydu. Ali Haydar ve Mazlum ayrı bir alt konferans delegeleriydiler. Bu bakımdan henüz benim taslağım hakkında kulaktan dolma şeyler dışında somut ve doğrudan bilgi sahibi değillerdi. Ama böyleyken Laz’ın taslağı okunduğu o ilk andan itibaren Laz Nihat, Cüneyt Kahraman ve Ali Rıza Sabur ile sıkı sıkıya kenetlenip saf tutabildiler. Ve daha okunmamış olan Zeynel’in taslağı hakkında hükümler kurmaya, mahkûmiyetler oluşturmaya soyunmuşlardı bile. Ve ama öte yandan ben ise daha hiç kimseyle konu üzerinde bir ön görüşme dahi yapmış değilim. O blok barikat karşısında öylece, ‘tek başıma’ydım, dersem, asla yanlış olmaz.

Laz Nihat o süreçteki en keskin kılıçları olan Cüneyt Kahraman ve Kemâl Kutan’ın kılıç şakırtıları eşliğinde taslağının sunumunu ve benimkine yönelik özet eleştirisini tamamlar tamamlamaz DABK kökenli diğer delegelerin tamamı da hemen o cephede saf tuttular. Diğer delegeler ise daha önceki bölümlerde de ifade ettiğim gibi, bir kısmı o yöne eğilimli dururken, diğer bir kısım ise “*hele bir de Zeynel koşunsun da ondan sonra bir karar veririz*” tutumu içindeydi. Ama bu yaşanan gerçeğe rağmen MKP 1. Kongre iradesi az yukarıda aktardığım gibi, kalkıp rahatlıkla “*Özellikle konferansçı kanat tam bir grupçu zihniyetle hareket etti*” diyebilmiştir.

DABK kökenli delegelerin eksiksiz tamamının (pardon, Cebo hariç, çünkü onun oyunu kullanacak olan Volkan henüz tavır belirlememişti) desteğini garantileyen ve diğer bir kısmını da “*eğilimli*” hale getirmiş olan Laz Nihat ve ekibi adeta zaferin kendilerinin olduğundan emin havalara girmişlerdi.

DABK kökenli kırsal alan kadrolarının Laz’ın otoritesi altında oldukları benim için bir giz değildi. Dolayısıyla da onların bu davranışlarını asla şaşkırtıcı bulmadım. Ancak belirtmeliyim ki diğerlerinin, özellikle de Cafer Cangöz ve Aydın Hambayat gibi bir kısım kadroların böylesine peşin hükümlü ve gözü kapalı bir şekilde davranmış olmaları beni şaşkırttı.

Neyse sonuçta bu hava içinde onlar sözlerini tamamlayarak, sıralarını savmış oldular. Söz sırası bendeydi artık. Neyi nasıl ifade ettiğimi önceki bölümlerde özetle aktarığım, burada tekrardan aynı şeyleri anlatmayacağım.

Olgusal gerçeklerden hareket eden her vicdan sahibi rahatlıkla teslim edecektir ki bu gündem maddesi üzerinden meydana gelen saflaşmanın bir tarafı Laz Nihat’ın özel gayretleriyle ve bilinen nedenlerle, zaten ta en başından itibaren oluşmuştu, vardı. Diğer taraf ise ancak ki tartışmanın seyri içinde vücut bulabildi. Zaten normal de olması gerekende budur zaten, değil mi?

Ve yine olgulardan hareket eden her akliselim sahibi teslim eder ki bu saflaşma her ne kadar da görüngüsel olarak Birlik öncesi yapıların saflaşması şeklindeyse de, ancak saflaşma esasen kavgası verilen silah-siyaset diyalektiği üzerine oturan ideolojik eksenli bir saflaşmaydı. Yani en azından Laz Nihat’ın gerçek kimliğini bilmediğimiz o günkü görüngüsüyle olgusal olarak söz konusu olan gerçeklik buydu.

Neticede Laz’ın erkenden ilan ettiği zafer hevesi kursağında kaldı. (Bazı maddeleri üzerinde yer yer bir takım delme girişimleri kabul gördüyse de) konferans iradesi oy çokluğuyla Zeynel’in hazırlamış olduğu tüzüğü kabul etti.

İtiraf etmeliyim ki epeyce terlemiş ve bir hayli de yorulmuştum. Ama mutluydum. Önemli bir görev ve sorumluluğu yerine getirmiş olmanın huzuru içindeydim. Kimi yoldaşların kutlamaları ve kimi yoldaşların ise ben konuşmaya başlayınca şapkasını yüzüne kapatıp bedenini küçülterek adamları arasında kös kös oturmasına Laz’ın gönderme yaparak; “*adamın feleğini şaşkırttın Zeynel yoldaş*” diye takılmaları da ayrıca bir güzellik kattı sevincime.

Konferansımız bu iki “*belalı*” sorunu böylece halledildikten sonra, diğer gündem maddeleri üzerindeki çalışmalarını nispeten daha dingin bir ortamda sürdürdü. Tam olarak kaç gün sürdü şu an net olarak anımsamıyorum. “*Ama galiba bir aya yakın bir süreydi*” demek, yanlış olmaz.

Konferans kararlarından burada özel olarak anılması gerekenler herhalde ki şunlardır:

-Partizan güçlerine ilişkin Birlik Komisyonu’nun aldığı birleşme kararı bu konferansla ortak iradenin resmîyetini kazanmış oldu. Oluşturulan geçici birleşik organlar yerlerini yeni olağan organlara bıraktı.

-Bu konferansla Parti önderliği altında bulunan silahlı güçlerimiz tarihinin ilk tüzüğüne kavuştu.

-Ordu amblemi ve (yapılması önerilen değişiklikle birlikte) Parti bayrağı kabul edildi. Buna göre, varılacak nihai hedef komünizmin ifadesi olarak Parti bayrağımızdaki yıldız, Zeki Uygun yoldaşın önerisi doğrultusunda, onun anısına, orak-çekiçten biraz ileri ve yukarıya alınmasına karar verildi.

Ordu amblemi olarak kabul edilen amblem ise Murat Şaşkal (Orhan) hazırlamıştı.

Konu sembollerden açılmışken şunu da ifade edip, öyle geçelim. Saygı duruşlarında genelde “*sol*”culuğumuzun bir ifadesi olarak sol kol yukarı doğru kaldırılır. İlkesel bir boyut ve yanlışlık yoktu bunda. Ancak proletaryanın ve emeğin gücünü temsil eden sağ elin kaldırılmasının daha şık ve isabetli olacağı düşüncesiyle sağ kolun kaldırılması teklifim, konferans'ta benimsenip kabul edildi.

-“*Maoizm*” mi, yoksa “*MZD*” formülasyonu mu kullanılmalıydı?! Birlik görüşmelerine oturulduğunda, Parti esasen 1987 yılında gerçekleştirilmiş olduğu 3. Konferansıya, içeriğini Stalin eleştiriciliği üzerinden kurguladığı ve esasen de bir “*izm*” kapsamına soktuğu (ki bunda M. Oruçoğlu’nun belirleyici bir payı vardı) “*MZD*” formülasyonunu kullanmaktaydı. DABK’çı yoldaşlar ise Birlik görüşmelerinin hemen kısa bir süre öncesinde “*Maoizm*” formülasyonunu benimsemişmiş. Birlik Komisyonu, iki formülasyonun içeriklendirilmesinin benzer olmasından hareketle, “*Maoizm*” formülasyonunun kullanılabilceği yönünde fikir beyan ettiyse de, son kararı konferans iradesine bıraktı.

Konferansta bu sorunu gündemine alıp görüştü. Öyle çok özel araştırma-inceleme ve ele almalar, enine boyuna sorgulamalar yapılmamıştı. Haliyle konferansta da pek bir tartışma ortamı oluşmadı. Kaba yaklaşımlarla kafalarda oluşan yargı, her iki formülasyon arasında özsel bir farkın olmadığı şeklindeydi. Ancak yine de hem Mao

Zedung'un sınıf mücadelesi teorisine kattıklarının öneminin daha doğrudan görülebilmesinin, bunların öne çıkarılmaları gerekliliğinin bir ifadesi olarak ve hem de uluslar arası komünist hareket saflarında bu formülasyonun daha ağırlıklı olarak tercih edilmeye başlanmış olmasından hareketle “*Maoizm*” formülasyonunun kullanılmasının daha isabetli olacağı sonucuna varıldı.

[Elbette kişi olarak benim de bu kararın altında imzam var. İfade etmem gerekiyor ki, içeriklendirilen biçimiyle “*Maoizm*” formülasyonu konusunda da, özdeş içerikli “*MZD*” fikrinde de kendi içimde yeteri kadar ikna olmuş değildim. Öyle ciddi herhangi bir sorgulama ve araştırıp incelemede de bulunamamıştım açıkçası. Ancak buna rağmen altları bu şekilde doldurulmaya gayret gösterilen bu formülasyonlar da beni yeterince ikna etmeyen bir şeyler vardı, ama yine de bu iç çelişikle birlikte oyumu kullanmıştım. Tabii zamanla çelişim daha bir belirginleşip netleşince sorun üzerinde ciddi bir çalışma yapma ihtiyacım oluştu. Neticede 2006-2008 yılları arasında yürütülen bu çalışmadan üç ciltlik bir ürün ortaya çıktı. Görmüş oldum ki çeşitli çevrelerce teorisi yapılmaya çalışılan “*Maoizm*” de ve bir “*izm*”miş gibi içeriklendirilmeye gayret gösterilen “*MZD*” formülasyonu da aslında Mao Zedung'a rağmen ve ama onun adına teorileştirilmeye çalışılan sol-sübjektif bir sapmaydı. Evet, elbette Mao Zedung ML bilimin ve sınıf mücadelemizin bilinen beş büyük ustasından biriydi. Ve kuşkusuz ki teoriye doğrudan kendi adıyla anılmayı hak eden nitel katkıları da vardı. Ancak şu olgusal bir gerçektir ki; bu katkılar tekil katkılar olup, ortaya basbayağısından bir “*izm*” çıkarmaya yeterli gelmemekteydi. “*Maoizm*” formülasyonu adı altında ortaya konan ve her gün yeni yeni eklerle de habire “*geliştirilen*” şey ise, dediğim gibi Mao Zedung adına ve ama Mao Zedung'un kendisine rağmen ve onun özellikle de Büyük Proleter Kültür Devrimi süreciyle yakıcı bir önemle Leninizmi öne çıkararak yaklaşım ve tutumuna rağmen (bu özenle es geçilerek) geliştirilmeye, tabiri caizse sokuşturulmaya çalışılan ve esasen de bariz şekilde Stalin eleştiriciliği üzerinden kurgulanan, son derece zorlama, sol sübjektif bir sapmaydı vs. vs. Kişisel düşüncelerimde yaşanan bu değişimi de bu vesileyle paylaşmış olayım.]

-Konferans Halkın Birleşik Cephesi konusunda 3. Konferansın almış olduğu kararı benimseyerek kabul etti. Buna göre HBC'nin kurulabilmesi için Kaypakkaya'daki, “*Bir veya birkaç bölgede kızıl siyasi iktidarın kurulmuş olması*” şeklindeki bu şartın, mutlak-zorunlu bir koşul olamayacağı, somut gelişmelerle bağı içinde pekâlâ daha önce de kurulabilmesinin mümkün olabileceği öngörüldü.

-Konferans, mevcut gerilla faaliyet alanlarımızın numaralandırılarak anılmalarının daha isabetli olacağına hükmetti. Bundan böyle

Dersim merkezli alanı “1 Nolu Gerilla Bölgesi”, Amed merkezli alanı. “2 Nolu Gerilla Bölgesi” ve Karadeniz alanı ise “3 Nolu Gerilla Bölgesi” ismiyle anılacak.

Keza Parti Bölgeleri de yeniden düzenlendi. Önceleri Batı Anadolu Bölge Komitesi (BABK) ve Doğu Anadolu Bölge Komitesi (DABK) şeklinde olan, 3. Konferansla birlikte ise Marmara BK ve Kürdistan Bölge Komitesi (KBK) olarak anılan bölge isimlendirmeleri de (ki, DABK’çı yoldaşlar ilk haliyle kullanmaktaydılar. Dolayısıyla da ortak bir isimlendirmede anlaşmak gerekiyordu), İstanbul merkezli MBK, Dersim merkezli Dersim BK, Amed merkezli Amed BK, Adana merkezli Çukurova BK ve Ordu-Tokat-Samsun merkezli Karadeniz BK olarak yeniden belirlendi. Keza yurtdışı alanı da “Yurtdışı Bürosu ve Enternasyonal İlişkiler” biçiminde değiştirildi.

-Gençlik ve silahlı mücadele faaliyetleri Parti MK’sı içinden birer komisyonla yönlendirilecekti. Her iki alanın kendi özerk merkezi yapıları olacaktı. [Maalesef bu konferansta da “ezen-ezilen cins çelişmesi”nin varetği devasa “kadın sorunu” kendi başına bir faaliyet ve örgütlenme alanı olarak ele alınmayıp es geçildi. “KP cins ve ulusa göre örgütlenmez!” saplantısı aşılamamış olduğundan bu sorun, ‘örgütsel sorunlarımız’ boyutuyla bile konferans gündemimizde yoktu. Neyse ki çok çok gecikmeli olsa Partimiz de bu sorunu aşma ve doğru rotaya girme iradesi gösterebildi. “Zararın neresinden dönersen kârdır” hesabı bir durum. Her şeye rağmen sevindirici güzel bir gelişme.]

-Konferansımızın son gündemi, Parti yönetici organı olarak yeni bir MK seçmekti.

Neticede adaylar belirlenip oylar kullanıldı. Buna göre Partimiz MK asil üyeliğine Yusuf Köse (H. Hüseyin), Hüseyin Karakuş (Tufan), Müslüm Elma (Erol), Cafer Cangöz (Özkan), Aydın Hambayat (Ayhan), Enver Doru (Laz Nihat), Hakkı Alphan (Mazlum), Hacı Demirkaya (Engin), Cüneyt Kahraman (Savaş), Kâzım Gündoğan (Erhan), Hüseyin Şimşek (Ali Kemâl), Servet Öner (Doktor), Kâzım Ekiçi (Cebo), Kemâl Kutun (Ali Haydar) ve Muzaffer Öztürk (Mustafa) seçildiler. Yedek üyeliğe ise delegelerden Alattin Çelik (Orhan), Ali Rıza Sabur (Cem) ve Erdal Artun (Lenko) ile delege olmayan Parti üyelerinden Sadık ve Mehmet Demirdağ seçildiler.

Konferans irademiz Barbara Anna Kistler (Kinem) yoldaşı konferansımızın onur üyesi olarak onurlandırdı.

Ve keza iki-iki buçuk ay boyunca büyük bir sahiplenişle gerilamızı sahiplenmiş olan Ovacık-Birman köyü halkına da Partimizin şükranlarını iletme kararı aldı.

Konferansımızın kapanış konuşmasını yapma onuru da en genç delegemiz Cüneyt Kahraman'a verildi.

Yok, herhangi bir yanlışlık yok! Evet, MK'ya seçilenler listesinde adım yok. Çünkü seçilmek için aday olmadım. Aday olarak önerilmeyi de geri çevirdim. Dolayısıyla da MK'ya seçilmedim. Niye mi? Uzun bir mevzu, ama yine de kısaca şu şekilde özetlemem gerekiyor değil mi? Evet, bunu yapmam gerekiyor.

Partizan güçleri birleşmiş ve birlik konferansıya da bu birleşmeye önemli bir kurumsal mesafe kazandırılmıştı. Evet, bütün bunlar arzulanmış iyi ve güzel adımlardı. Ancak her şey bu dıştan görünümdeki gibi yalın ve "iyi" değildi. "Birlik" in iç dünyasında birleşmenin ruhuna aykırılık, onu bozup sabote etme potansiyeli taşıyan güçlü-etkili bir odak vardı ve hiç de hafife alınacak, zamana havale edilecek gibi değildi. Daha önce de çeşitli vesilelerle bahsini ettiğim şu salt askeri bakış açısının temsilciliğini de yapan, başlarında Laz Nihat'ın bulunduğu DABK kökenli kırsal alan kadroları iyice belirginleşmekteydi ki farklı hesaplar peşindeydiler. Laz'ın kafasında kesinlikle gizli bir ajandası ve planı vardı. Çevresine toplamayı başardığı ekiple de ciddi bir güç ve haliyle de yakın-somut tehlike arz ediyorlardı. Bu benim için çok netti.

Bu süreçte yaşayageldiğimiz sosyal pratiğin olguları bunların başını çeken unsur başta olmak üzere diğer bazı belirgin simalarının aslında birlik yanlısı olmadıklarını açıkça ortaya koyuyordu. Muhtemelen bunlar, ortaya çıkan birlik iradesine karşı duramayacaklarını anladıklarından, birliğe kerhen evet diyen ve ama bunu yaparken de "B Planı" nı iç ceplerinde hazır tutan bir şer ittifakıydı.

Gerek alt bölge konferansı pratiği ve gerekse merkezi konferans pratiği Laz Nihat'ın DABK kökenli komutanlık kadrolarının hemen hemen tamamını avucunun içine almış ve bunlar üzerinde tam bir otorite sağlamış olduğunu açıkça görmemi sağlayan bir süreç oldu.

Şu benim için çok açıktı: Laz Nihat askeri eylemlilikte ortaya koymuş olduğu performansıya DABK'çıların nazarında "TİKKO'yu TİK-KO yapan, Kaypakkaya'dan sonra gelen ikinci önder" payesi edinmiş bulunuyordu. Ve Laz Nihat DABK'çı kesim içinde işte böylesine güçlü bir etkiye sahip olduğunun ayırıcılığı ve bilinciydi de. Nitekim bunu her vesileyle kullanıyordu da.

Görünen oydu ki şimdi benzeri yöntemlerle, Partiyi tahakkümü altına almanın "güçlü-silahlı" – kuzu olarak, DABK kökenli komutanlar üzerinden elinde tuttuğu silahlı güçleri kullanmak istiyordu.

Evet, her ne kadar da konferansta salt askeri bakış açısı nezdinde ciddi bir ideolojik yenilgi yaşatılmıştıysa da, ancak ne var ki konferansın bu başarısı, Laz Nihat'ın başını çektiği kliksel yapı bileşenlerini Partiye kazanma sürecini henüz tamamlamış sayılmazdı. Onların tamamı hâlâ Laz Nihat'ın sihri altındaydı. Ve tamamen onun yönlendirmesiyle hareket etmeye devam ediyorlardı. Bu, maalesef ki olgusal bir gerçektir. Ve keza o yapı, aldıkları bu bariz yenilginin psikozuyla daha bir kenetlenmiş ve hırçınlaşmıştı da.

Elbette ki düşünsel bazdaki bu yenilgi Laz Nihat'ı Partiyi ele geçirme amacından vazgeçirmeye yeterli gelmezdi. Düşünceler, ancak ki kadrolar ve örgütsel güçler üzerinden yaşam bulup maddi bir güce dönüşebilirdi. Oysa o kesitte Partinin silahlı güçlerinin merkezi düzeydeki komutanlık kademeleri tamamen Laz Nihat'ın otoritesi altındaki kadroların denetimindeydi. Ve Laz Nihat'ın işte bu kadrosal “*hazır kıta*” güçle orduyu kendi emellerinin “*vurucu gücü*” haline getireceği ve bu “*güçlü silah*” ile de tıpkı DABK'ı ele geçirmede izlediği tepe kadroları bir şekilde ekarte ederek Parti yönetimini ele geçirmek isteyeceği kesindi. Yani en azından benim için bu netti, zerre kadar da kuşku yoktu. Ki Konferans süresince bu düşünce ve kaygılarımı bazı yoldaşlara açtım da. Onları duyarlı ve dikkatli olmaları yönüyle uyardım da. Ve hatta bu oyunu bozmaya da davet ettim elbet.

Ancak ne var ki birçok insan bu yaşananları doğru tarzda algılamak ve yorumlamaktan uzaktı. Sorunu basit ve yüzeysel yaklaşımlarla ele alma ayamazlığına devam ettiler.

Konferans delegeleri maalesef ki, evet maalesef ki Laz Nihat marifetiyle tipik bir şekilde DABK'çı ve “*Konferansçı*” ayrışmasına zorlanmış oldular. Taa en başından bir blok olarak ortaya çıkmaları ve malum “*ticaret olayı*” ve daha benzeri bazı hususları bu refleksle ele alıp “*öte taraf*” itham etmeleri, kaçınılmaz olarak refleksel bir blok karşı duruşu da oluşturdu. Ancak yine de oluşan bu karşı duruş diğerleri gibi katı ve yekpare değildi. Böyle olduğu için de her bir sorun özgülünde farklı davranan, “*ortayı bulma*”ya özen gösteren, karşısındakinin oyun ve niyetini görüp kavramadığından, tavrını buna göre değil de, o an önünde duran tekil duruma göre belirleyen “*iyi niyet melekleri*” de bir hayli fazlaydı.

Dayatılan bu saflaşma ve güdülen art niyetler, bunların olası yakın dönem planlarının mutlak surette hesaba katılmasını gerektiriyordu. Sorunu bu boyutlarıyla nispeten daha iyi tanıdığım bazı yoldaşlarla paylaşıp, bazı tedbirler almayı önerdim. Önerilerimin bir kısmını benimsedi, bir tanesini ise benimsemediler. Kaygılarımı paylaşmakla

birlikte tercihimin isabetli olup olmadığından emin olamadıklarından, vazgeçmemin isabetli olacağını telkin ettiler.

Benimsedikleri önerilerimden biri de Laz'ın çevirdiği dolaplar karşısında Cafer Cangöz'ü uyarıp, bu oyunu bozmasını istemektir. Ama maalesef Cafer, bu kaygılarımızı pek de ciddiye almamış olmalı ki, Laz'ın yönlendirdiği doğrultuda irade beyan etmeye devam etti.

Yoldaşların vazgeçirmeye çalıştığı, benim ise uygulama kararı aldığım şey ise, MK üyeliğinden feragat edip, komutan olarak genel komutanlık organında konumlanmamdı.

O özgülde bu hareket tarzını tercih etmemi koşullayan düşünsel olgu, Partinin silahlı güçlerinin denetiminin tamamen Laz Nihat ve kliğinin eline geçmesini bir şekilde engellemektir. En azından onu bu en önemli enstrümanı içinde yakın markaja alarak ve keza hatırı sayılır önemlice bir gücün de denetimini ele almak suretiyle onun istediği gibi at oynatmasını ve yıkıcı hamleler yapma hevesini geri teptirebilir ve Partiye daha uzun erimli bir zaman kazandırabilirdim. Ve böylece Partinin, yetiştireceği ve kazanıp dönüştürebileceği kadrosal güçle, silahlı güçleri üzerindeki gerçek denetimini kurabilmesinin koşulları oluşabilecekti.

Özetle, gerek parti ve gerekse özel olarak Parti birliği açısından, Partinin silahlı güçlerinin tamamıyla Laz Nihat'ın denetimi altına girmesini, yakın dönemli bir "güncel tehlike" olarak görüyordum. Ve o güçler dengesi realitesi içinde kendimce, bunun önünü almanın "en uygun", "en pratik" çaresi olarak genel komutanlıkta bir komutan olarak yer almayı öngörüyordum.

Bunun olabilmesi için MK üyeliğinden feragat etmem isabetli olacaktır. "Çünkü" diyordum, "MK üyesi seçilmem halinde, mevcut bileşim içinde muhtemelen SB'de görevlendirilirim. AK üyesi de olsam, SB'nin üyesi olarak AK sekreteri olabilirdim. O mevcut kadrosal bileşim içinde genel komutanlık içinde yer almam ve bir fil gerilla güçlerinin bir kısmının başında bulunmam, onlara doğrudan komutanlık etmemin pek bir şansı olmaz. Yani her halükârda silahlı güçlerle ilişkim sadece "stratejik önderlik" çerçevesiyle sınırlı olacaktır. Bu da Laz'ın oyununu bozmanın, onu frenleyip boşa çıkarmanın olanağını sunmuyor.

MK, anlı-şanlı DABK kökenli komutanları atlayarak beni genel komutan olarak atayamazdı da. Mevcut dengeler buna şans tanımazdı. Ve doğal olarak karşı tarafa "tasfiye ediliyoruz" yaygarasını koparma fırsatı vermiş olurdu ki, bunun olmasını hiç birimiz de istemezdik. Yani o koşullarda benim genel komutanlıkta doğrudan yer almamın en kestirme yolu MK üyeliğinden feragat edip, açıktan ve doğrudan

bir taleple genel komutanlıkta örgütlenmek istediğimi beyan etmem-di.”

Tabiatıyla sıkıntılı bir karar verme süreci oldu benim için. Laz'ın büyük bir direnç göstereceğinden yüzde yüz emindim. Rest bile çekebilirdi. İşte bu durumda tabiri caizse kaderim o “*iyi niyet melekeleri*” dediğim, siyaseten ortacı veya “*merkezci*” roller sevdalısı yoldaşların tavrına bağlı olacaktı. Direnip restine rest çekmeleri halinde Laz Nihat engeli aşılabirdi. Ama bu iradeyi gösterecekleri konusunda birçoğumuzun kuşkusu vardı. Bu yüzden de ileri görüşlü birtakım yoldaşlar ısrarla, “*Güvenilmez! Risk alma*” dediler. Ben de onlara, “*Tamam ben bundan vazgeçeyim de, o halde siz de bana silahlı güçleri tamamen Laz'ın buyruğuna terk etmeyen makul bir çözüm yolu gösterin*” dedim.

Yoktu, önerebilecekleri alternatif bir hal çaresi yoktu. Çaresizce, “*İyi, sen bilirsin. Nasıl uygun buluyorsan öyle olsun*” demek zorunda kaldılar. Tabii belirtmem gerekiyor ki bir kısım yoldaş ısrarla bu tavrımın akıllıca olmadığını, yönetici organ dışında kalmamın Laz'ın eline beni kolayca harcama imkânı vereceğini yinelemekten vazgeçmedi.

Elbette yoldaşların bu kaygıları yüzüme değildi ve aslında bende de benzeri kaygılar vardı. Yani bunun ayırındaydım. Sorun, göze alıp almama, risk üstlenip üstlenmeme ikileminde duran bir şeydi... Ben yoldaşların MK içinde çoğunluk oluşturacağı öngörüsünden hareketle, yönetici organda demokratik yollarla işleyiş normları içerisinde Laz'ın barikatını aşacaklarına dair (her şeye rağmen) iyimser bir beklenti içindeydim. Verili anın gerçekliği içinde matematiksel olarak bu pekâlâ mümkündü çünkü.

Neticede MK üyeliği için aday olmayacağıma karar verdim. Bunu açıkladığımda, doğallığıyla şaşkırdılar. Bir an önce bu tavrımın nedenini öğrenmek istiyor olmalıydı ki Laz Nihat herkesten önce davranarak; “*Niye ki?!*” diye soruverdi.

Gülerek, “*Benim masa başı bürokratu olduğumu söyleyen sen değil miydin? Sözlerini dikkate alarak masa başında olmamaya karar verdim. Komutanlık üyesi olarak bir fiil gerillanın başında olmak istiyorum. İstemez misin böylece bu illetten kurtulmamı?*” dedim.

Zeki ve tilki kadar da kurnaz biriydi. Bu hamlenin ne anlam ifade ettiğini hemencecik anlayıvermişti. Keyfi ve benzi beti kaçmış bir şekilde ve hemen öyle alalecele, hiç öyle ‘ama nasıl olur’ vs. türü yandan yöreden dolanmalara, sahte nezaket gösterilerinde bulunmaya gerek duymadan, yani dobra dobra “*Senin genel komutanlıkta örgütlenecek kadar pratik komuta tecrüben yok. Sen buna hiç heves etme. En iyisi mi adaylığını koy, ya da biz önerelim MK'ya seçil. SB'de örgütlen. Gü-*

zel güzel yazılar yaz” diyerek, nasıl bir algı ve tutum içinde olduğunu/olacağını da ortaya koymuş oldu.

Evet, işte böylece konferansımız, öngörülen gündem maddeleri üzerinden, başarıyla tamamlanmış oldu.

Bu konferans, isminden de anlaşılacağı üzere olağanüstü bir konferanstı. Haliyle de gündemleri ve misyonu itibariyle “özel”di. Her şeyden önce birleşen Partizan güçlerinin bu birleşmeden doğan örgütsel ve güncel çözüm talep eden diğer birtakım sorunlarını ortak iradeyle çözüme kavuşturmaktı. Yani bir nevi Birlik Komisyonu’nun gerçekleştirmiş olduğu Birlik’in resmîyetini tamamına erdirmektî.

Öngörülen normal zamanı aslında 1992 sonbaharıydı. Ancak, daha önceki bölümlerde de bahsettiğim gibi, önderliğin bariz kusurlarından ötürü yapılamadı.

Yani aslında oldukça gecikmeli toplanmış oldu. Haliyle bu gecikme, malum anti-birlikçi cephenin de özel gayretleriyle (ki daha sonra açığa çıktığı gibi bunların esas karşı-devrimci unsurlardır), tabanda Parti önderliğine karşı güvensizliğin boyvermesine, Birlik’e kuşkuyla bakılmasına, anti-birlikçilerin örgütsel kaos oluşturmalarına ve şu veya bu niyetle bu ortamdan yararlanmak isteyen kesimlere fırsatlar tanınmasına ve keza “nasılsa yakında konferans olacak ve asli organlar göreve gelecek” beklentisiyle geçici birleşik organların görev ve sorumluluklarını “idare etme” şeklinde savsaklamalarına ve bu sebeple de hemen hemen her alanda örgütsel boşlukların oluşmasına ve örgütsel dağınıklığın yaşanmasına yol açtı.

İşte bütün bunlara esastan bir son vermesi ve belirlenen gündem maddelerine çözüm bulması ve örgütü, resmîleşen Birlik ruhu ve coşkusıyla olumlu yönde motive etmesi bakımından, bence her şeye rağmen olumlu rol oynamış ve başarıyla sonuçlanmış bir konferanstı.

Konferansın, 1987 ayrılığının ve beş yıllık ayrılık döneminin değerlendirilmesi hususuna ilişkin Birlik Komisyonu’nun almış olduğu Parti kongresinin (veya bunu da gündemine alan bir konferansın), Parti tarihinin bütünlüklü değerlendirilmesi şeklindeki genel kapsamlı bir özel gündem maddesi içinde ele alarak değerlendirilmesinin daha isabetli olacağı yönündeki tavsiye kararını benimseyerek olumlaması da, kanaatimce isabetli bir yaklaşım olmuştu. Çünkü 1987 ayrılığının nedenleri-niçinlerinin ve keza fiili ayrılık döneminin iki ayrı örgütünün bu özel sürecinin “tarihi muhasebesi”ni yapmanın, ’72 program temeli üzerinden birleşme prensibinde anlaşılmalı-uyuşmuş iki yapının

birliğinin gerçekleştirilmesi bakımından özel bir önem ve de gerekliliği bulunmaz. Yoktur da!

Kaldı ki ayrılığa sürükleyen temel ideolojik sorunların başında yer alan salt askeri bakış açılı, fokocu, sol-sekter yaklaşım zaten “*ordu tüzüğü*” başlığı altında bu konferansın ana tartışma konusu olarak ele alınıp mahkm da edilmiştir.

Keza 1987 ayrılığına gidenler, yıllar sonra bu fiillerini pratik olarak yadsıyıp birleşme kararı almışlarsa, kabul etmek gerekir ki bunun kendisi zaten objektif olarak başlıbaşına özeleştirel bir tutumdur.

Hal böyle olunca da sorunu o özgülde yokuşa sürüp “*kim ne kadar hatalıydı?*”, “*Hata sende mi bende mi?*”, “*Sen şunu yaptın, ben bunu yapmadım*”vari kısır bir çekişmenin ve de cepheleşmenin yaşanması-na vardırmanın anlamı var mıydı?

Bazıları böylesi bir gerekliliğin “*olmazsa olmaz*” n koşul olduğu görüşünde olabilir, ama gerek Birlik Komisyonu ve gerekse konferans iradesi bunun özel bir anlam ve gerekliliğinin olmadığına hükmetti. “*Bu muhasebe*” dendi, “*şu an birliğin gerçekleşmesinin ve yaşayabilmesinin bir ön koşulu karakteri taşımıyor. Her iki yapının iradesi bunu bir ön koşul olarak ileri sürmediği durumda, bu özel dönem Partimizin bir “i sorunu” olarak Parti tarihimizin bir dönemi olarak, Parti tarihi genel değerlendirmesi içinde pekl ele alınıp değerlendirilebilir. Bu, bu haliyle mümkün olabiliyorken, “zel hassasiyetler” üzerinden “kişiselleşme” güçlü potansiyeli bulunan bir mecraya sokup kilitlemenin ne gereği var?” dendi.*

Evet, yapı iradeleri bu dönem değerlendirmesini bir ön koşul olarak sunmamış, tam aksine bunu, süreci tıkayabilecek bir etmen olarak değerlendirerek gündeme almaktan imtina etmişlerdir.

Bugünden geriye dönük olarak söyleyebileceğim şey de, gerek Birlik Komisyonu’nun ve gerekse konferans iradesinin ortaya koyduğu tutumun, o günün koşullarına göre son derece isabetli olduğudur. Kimilerinin 1994’te yaşanan kopuşmanın karşı-devrim marifetli özel amaçlı bir bölüp parçalama-darbeleme operasyonu olduğu gerçeğini yadsır bir yaklaşımla, Partinin bu yeniden bölünmüş olmasının temel nedenini 1987 ayrılığının ve ayrılık döneminin eleştiri ve özeleştirisinin yapılmadan, “*oportünist bir uzlaşmayla birleşilmiş olmak*” ile açıklamaya çalışmalarının hiç, ama hiçbir haklı olgusal gerçekliğinin bulunmadığını düşünüyorum.

Yeni yönetici organımız koşulların uygun olmasını da göz önünde bulunduracak ilk toplantısını hemen ertesi günü aynı yerde gerçekleştirme kararı almıştı.

Kendi içinde görev bölümümü ve ilk elden yerine getirilmesi gereken görevlerin belirlenip planlanmasıyla sınırlı bir gündemle toplanmışlardı.

Varılan sonuca göre Parti genel sekreterliğine Yusuf Köse (Hasan Hüseyin) seçilmişti. Hatırımında kaldığı kadarıyla ve şayet de yanılmıyorsam, hem de oy birliğiyle! (Yani üç ay sonra “*bunlardan hesap soracağım*” diyerek malum ticaret olayını gündeme getirecek olan Laz Nihat’ın, Cüneyt Kahraman’ın ve Ali Haydar’ın da oylarıyla!)

Yusuf Köse ile birlikte Hüseyin Karakuş, Cafer Cangöz, Müslüm Elma ve Enver Doğru Siyasi Büro’ya seçilmiş. Bunlardan Özkan Parti genel sekreter yardımcılığına, Laz Nihat Askeri Komisyon Sekreterliği’ne, Müslüm Elma da Örgütlenme Bürosu sekreterliğine seçilmişti.

Müslüm Elma ile birlikte Örgütlenme Bürosu’nda Servet Öner, Hüseyin Şimşek, Kâzım Gündoğan, Aydın Hambayat ve Muzaffer Öztürk’e yer verilmişti.

Bunlardan Kâzım Gündoğan Marmara Bölge Komitesi, Muzaffer Öztürk Karadeniz BK, Servet Öner Amed BK, Hüseyin Şimşek Dersim (ve artı Çukurova) BK ve Aydın Hambayat da Yurtdışı Bürosu ve Legal yayınlar sorumluluğuna getirilmişti.

Laz Nihat ile birlikte Askeri Komisyon’a Cüneyt Kahraman, Hakîki Alphan, Kemâl Kutan, Kâzım Ekinci ve Hacı Demirkaya seçilmişti.

Bunlardan Mazlum, Cebo ve Ali Haydar genel komutanlık üyesi olarak belirlenmişti. Genel komutan olarak da Mazlum atanmıştı. Ve keza Laz Nihat genel komutanlıkta siyasi komiser sıfatıyla yer almıştı. Bunlardan Cebo aynı zamanda 3 Nolu Gerilla Bölgesi Komutanlığının siyasi komiseri olarak belirlenmişti.

Mazlum ile birlikte Genel Komutanlıkta Laz Nihat, Lenko, Cem, Cebo, Bektaş (Harun Çelik), Volkan, Doktor (Kemâl Yarar), Pala İsmail, Ramazan (Erhan Öztürk) yer almıştı.

Bunlardan Doktor 3. Nolu Gerilla Bölgesi komutanı, Volkan ile Ramazan da komutanlık üyeleri olarak atanmıştı.

Mazlum aynı zamanda 1 Nolu Gerilla Bölgesi komutanıydı. Bu bölge komutanlığına Ali Haydar siyasi komiser olarak Lenko, Cem ve Bektaş da komutanlık üyesi olarak atanmıştı.

2 Nolu Gerilla Bölgesi Komutanı olarak da Pala İsmail’i belirlemişlerdi. Ve sürpriz! Zeynel de bu komutanlığa siyasi komiser sıfatıyla atamışlar. Yani sürgün etmişlerdi.

Açıktır ki beni doğrudan genel komutanlık üyesi olarak görevlendirmemişlerdi. Ancak tüzük ve genel işleyiş normları gereği bir alt organın komutan ve siyasi komiseri, bağlı bulunduğu bir üst organın da üyesidir. Örneğin 2 Nolu Gerilla Bölge Komutanlığının komutanı Pala İsmail ile siyasi komiseri Zeynel, tüzük hükmü gereğince bir üst organları olan genel komutanlığın da üyesi sayılırlar. Ancak yapılan düzenlemede bu hüküm açıktan ihlal edilme pahasına, 2 Nolu Gerilla Bölgesi Komutanlığının siyasi komiseri olarak atadıkları Zeynel'i, genel komutanlığın dışında tutmuşlardı. İtiraza rağmen bu tüzük ihlali düzenleme düzeltilmedi.

Parti ve ordu temsilcilerinin birlikteliğini öngören kesin tüzük hükmü burada açıkça ihlal edilmişti. Oysa hem diğer iki bölge komutanlığına atanan siyasi komiserler AK üyesi ve aynı zamanda genel komutanlık üyesidirler ve hem de Pala İsmail de Genel Komutanlık üyesiydi. Yani her üç bölge komutanlığının komutanları ve iki bölge komutanlığı siyasi komiserleri genel komutanlık üyesiyken, Zeynel bu genel işleyişin dışında tutulmuştu.

Tüzüğün öngörmüş olduğu hiyerarşi, siyasi komiserlerin ilişkisini ordu yapılanması ve komuta kademeleri dışında, ayrı bir kanaldan ve doğrudan Askeri Komisyon sekreteriyle ilişkilenmeleri şeklinde değildir. Siyasi komiserler birer “*müfettiş*” değil, ordu yapılanmasının doğrudan içinde yer alan asli unsurlarıdır. Dolayısıyla da her kademelinin ilişkisini bir üst kademe sağlar ve bu zincirleme olarak devam eder. Hal böyle olunca da hem genel komutanlık, bir üyesi dışındaki diğer tüm üyelerini, o tipik askeri bakış açısının örgütsel bir tezahürü olarak, tamamen komutanlardan oluşturuyor ve hem de ordu komuta kademelerinde yer verilen siyasi komiserlerin hiyerarşik bağını oluşturmayarak ve bir üst organın karar alma süreçlerinden dışlayarak, onları esasen komutanların iradesine tabi kılmış oluyordu.

Bu, ordunun her kademedeki Parti iradesinin etkin ve dinamik önderliği ve denetimi altında olmasını emreden tüzük hükmünün pratik olarak delinmesi girişimiydi. Ve haliyle de anti-demokratik, darbeci ve meşruiyeti bulunmayan bir tutumdur. Böylesi durumlarda, genel ilkelerimizden, kongre-konferans kararlarından ve tüzük hükümlerinden meşruiyet almayan “*üst organ kararları*”nın bağlayıcılığı yoktur, olamaz da. Burada sınıf bilincinin emrettiği disiplin, bu gayri-meşru üst organ kararına uymayı değil, uymamayı emreder.

İşte, çok açık ve net olarak dile getirdiğim, “*bir komutan olarak genel komutanlıkta yer alma*” şeklindeki talebim, Laz Nihat ve “*hazır*

kıta” ekibince, “yeterli pratik tecrübeye sahip değil” yollu bir gerekçeyle, reddedildi.

Ve yine işte böylesi çok bariz bir tüzük hükmü ihlaliyle de, “Bölge Komutanlığı Siyasi Komiseri” sıfatıyla Genel Komutanlıkta yer almasını engellediler.

Ve ilginçtir “tecrübesiz” dedikleri Zeynel’i, “tecrübeli kadro” olarak 2 Nolu Gerilla Bölgesi Komutanlığı’na Siyasi Komiser olarak atamışlardı. Hem de Amed alanını bilmeyen ve daha önce mıntıka komutanlıklarında örgütlenmiş olan ve diğer birçok üst düzey komutana göre oldukça tecrübesiz olduğunu söyledikleri Pala İsmail ile birlikte!

Yapılmaz değil, bazı zorunlu gereklilik hallerinde bu tür riskli tercihler yapılabilir elbet. Ancak işin içine art niyetler, ayak oyunları, basit yollu yaklaşımlar ve esasen de “harcama”, tasfiye etme hesapları girince ve esasen de bu hesaplarla hareket edilince elbette ki işin rengi değişir. Anlaşılıyordu ki Laz Nihat daha önce Baba Erdoğan, Deniz ve İsmail Bulut şahsında çevirdiği tezgâh bir kez de Zeynel şahsında devreye sokuyordu. Bunu anlamak için cin fikirli ya da çok zeki olmak gerekmiyor. Karşınızdakini biraz tanımanız, neyin ne amaçla ve hangi niyetlerle yapılmak istendiğini anlamanızı sağlamaya yeterli gelebilir.

Oyun açıktı: Laz Nihat beni kendisinin ve ana gerilla gücünün uzağına postalayarak etkisizleştirmeyi amaçlıyordu. Yani bariz bir tasfiye etme fiiliydi bu.

Ve öte yandan nicelik olarak da, nitelik olarak da son derece zayıf, çelimsiz bir güçle yollanıyorduk. Bununla bizi kolayca imha edilmeye açık tutuyordu. Yani aslında Laz bir taşla iki kuşu aynı esnada vurmak istiyordu. Kimse de kabahati onda bulmayacaktı: Nihayetinde savaştı bu ve her yer gerilla için faaliyet alanıydı!

İşte bu kadar basitti! Evet, elbette nihayetinde savaştı bu, gidilecek, mücadele yürütülecek, öldürecek ve ölecektik de. Bunlar savaşın olağan-doğal unsurlarıydı. Bunlar göze alınmadan savaş yürütülebilir mi? Savaşı geliştirip büyütme ve her yere yaymak bizim başta gelen görevimizdi de. Yani böylesi bir sorumluluğumuz vardı. Elbette “önder kadrolar” bu zorlu işlerin bir fiil içinde ve başında olmalıydılar. Her “değerli kadro”yu bu zorlu alan ve görevlerden sakınacak olursak, bu işin varacağı bir yer falan olmaz. Dolayısıyla da elbette 2 Nolu Gerilla Bölgesi’ne de, 3 Nolu Gerilla Bölgesi’ne de “değerli-tecrübeli kadrolar”dan biri olarak da sıradan bir nefer olarak da seve seve giderdim. Ben bu kavgaya ve Partiye “tecrübeli-değerli kadro” olarak gökten zembille indirilmedim ki. Keza bu “paye”leri birilerinin bahşetmesiyle de kazanmadım. Yani özetle ben bu kavganın töresinin de, doğasının da yabancı olan biri değilim. Ve elbette ki kabul ederim ki

insanlar yaşamlarının her dönem ve kesitinde aynı gözükaralığa, aynı ataklığa ve cürete sahip olamayabilirler. Aynı feda ruhuyla öne atılmalarında nispeten daha tutuk ve daha temkinli bir tutum içinde olabilirler. Geldikleri ve kazandıkları yerin önem ve sorumluluklarının bilinciyle de hareket ederek, olduk-olmadık her tehlikeye gözü kapalı bir şekilde balıklama atlamamaları gerektiğini hesaba katabilirler vs. vs. Evet, bunların hepsi de pekâlâ mümkündür.

Ancak yukarıda anlattığım karakterde bir durumla karşı karşıyaysanız, işte burada işin rengi tamamen değişir. İşin içinde art niyet varsa, hile varsa, alçakça numaralar çevriliyorsa, aleni bir tezgâh kurulmuşsa ve bariz bir harcama-tasfiye etme amacı güdülüyorsa, işte orda tüzükle, disiplinle, ast-üst ilişkisi gereğince değil; sınıf mücadelesi olgusu gereğince davranmak gerekir. Çünkü bu tür durumlarda sorun artık Parti içi sınıf mücadelesinin son haddine kadar tırmanıp, fiili tasfiyeyi gündeme getirdiği aşamasında seyrediyor olduğundan, orda tüzük de organsal veya hiyerarşik disiplin normları da “*iktidar*”ı elinde bulunduranların elinde birer saldırı, “*rakipler*”ini etkisizleştirip yok etme, elini kolunu bağlayıp teslim almanın, “*gayrı-meşru*” gösterip saf dışı bırakmanın “*mazeret araçları*”na dönüşmüş olur. Hal böyle olunca da kimse, savaşın bu gerçek boyutu karşısında soyut anlamda “*ama tüzük-hukuk-işleyiş-disiplin!*” dayatmaları zemininde kalarak, bu aldatıcı biçimsel “*meşruiyet*”i gözeterek sınıf mücadelesini sürdürebiliyor olamaz. Çünkü tüm bu unsurlar o aşama itibariyle artık sadece “*hâkim*”, “*baskın*” durumda bulunanın çıkarına hizmet eder hale gelmiş olan şeyler olarak işlev görürler.

Ve tüm çarpıcı örnekleri özgülünde de bu, ne yazık ki böyle olmuştur. İktidarda bulunuyor olanlar alt etmek ve susturmak istediklerini keza etkisizleştirmeye çalıştıkları kişi ve kesimler karşısında iktidarın gücü ve kudretini, işte bu türden resmi ‘meşru’ “*keskin kılıçlar*” ile sağlamayı denerler. Bunlara dayanarak karşısındakileri kolayca gayrı meşru ilan edip tecrit ve teşhir ederler. Ve iktidar sahipleri ne zaman ki demokratik merkezîyetçilik ilkesini katı merkezîyetçilik biçimiyle uygulamaya sokup, mutlak itaat ister olmuşlarsa, ne zaman Parti içi demokrasiyi rafa kaldırma gereği duymuşlar ise ve ne zaman kurtulmak istedikleri güçlü rakiplerle karşı karşıya kalmışlarsa; işte orda hiç tereddütsüz, öncelikle bu “*hukuksal güç dinamikleri*”ni tek tarafı kesen keskin kılıçlar misali kullanmaktan asla geri durmamışlardır vs. vs.

İşte sınıf mücadelesinin bu kaçınılmaz “*olağan*” seyri karşısında kimse benden sorgusuz sualsiz, koşulsuz bir şekilde “*üst organ kararına uyma zorunluluğu*” ve bunun “*disiplini*”yle elime kelepçe vurmalarına razı olmamı ve bu gayrı meşru tutum karşısında “*baş üstüne*”

deyip boyun eğmemi isteyemez! Benim asli sorumluluğum sınıf mücadelesinin ilkelerinin emrettiği meşruiyete karşıdır. Ben üst kademe kararlarını bunun kantarında tartar meşruiyetini öncelikle burada ararım. Bunlar karşısında meşru olmayan hiçbir tüzük ve disiplin kuralı ‘bağlayıcılığı’nın hükmü söz konusu olamaz.

Evet, niyet son derece açıktı ve alenen de sırtıyordu. Bu özgülde tüzük ve disiplin normları, belliydi ki tüzüğün açık hükmünü bariz bir şekilde ihlal edenlerin elindeki en etkili silahı olacaktı. Tüzüğü ihlal ederek bu kararı alanlar, bu kez de tüzüğe başvurarak bu “*disiplinsizliğim*”den ötürü beni rahatlıkla cezalandırma ve aforoz etme yoluna gideceklerdi.

Aldıkları kararı bildirdiklerinde kendilerine şu yanıtı verdim, “*Açık tüzük ihlaliyle alınan ve amacı apaçık tasfiye etmek ve silahlı güçleri kendi tahakkümleri altına sokmak olan bu gayrı meşru kararı tanımıyor ve uymuyorum. Tüzük hükümleri açık! Buna rağmen bu kararınızda ısrar ediyorsanız, ben de Parti üyeliğimin düşürülmesi pahasına da olsa bu artniyetli ve tasfiyeci kararınızı kabul etmeyeceğim.*”

Beklemiyor olmalılar ki, bu rest tutumum ortalığı umulmadık bir şekilde ısıtıverdi. Resmen mini bir krize yol açtı. Alınan karara tepki gösterenler oldu. Onların nazarında da bu resmen bir tasfiye harekâtıydı ve asla iyi niyetle alınmamıştı. Birlik öncesi bir yapının genel komutanlık ve askeri komisyon üyeliği yapmış ve birlik sonrası süreçte de genel komutanlık üyesi ve AK sekreterliği yapmış bir kadro şimdi ısrarla genel komutanlık üyesi yapılmak istenmiyordu. Bir üyesi hariç genel komutanlığın diğer tüm üyeleri DABK kökenli üyelerdi. Ve “*Genel Komutanlık*” organının asli işlevi, görev ve sorumlulukları baz alındığında, Zeynel bunların hiç birinden geri olmadığı gibi, çoğuna görece mukayese kabul edilemez şekilde daha yetkindi. Bu açık gerçeğe rağmen bu kadronun genel komutanlıkta konumlandırılmama ısrarı ve artı bölge dışına sürülmesi, doğal olarak alınan kararı sorgulanır kılıyordu. Yani sorunun asla bir “*tecrübe*” ve “*yetenek*” sorunu olmadığı, farklı hesaplar güdüldüğü rahatlıkla görülebiliyordu.

Kriz önce ikili-üçlü görüşmelerle aşılmaya çalışıldıysa da, ancak ne var ki bu mümkün olmadı. Bunun üzerine henüz alandan ayrılmamış olan MK, ‘acil’, kodusuyla olağanüstü bir toplantı gerçekleştirdi. Bana “*hatırı sayılır*” yoldaşlar gönderildi. Kararı tanımama tavrımı geri almam istendi. Olmadı, Laz Nihat’ın kendisi geldi. “*Bak Zeynel yoldaş*” dedi, samimiyetsizliğini gizleyemediği o “*samimiyet*” pozları içinde; “*böyle yaparsan mecburen tüzük gereğince işlem yapmak zorunda kalırız ve Parti üyeliğin düşer. Sen değerli bir kadrosun, bunun*

olmasını istemiyoruz. Lütfen tekrar düşün ve kararını geri al” deyince resmen suratının ortasına patlayıverdim:

“Bak Nihat, beni bilirsin, lafımı dobra dobra söylerim. Kimsin nesin bilmiyorum, ama asla iyi niyetli biri ve de bir yoldaş değilsin. Benim üyeliğimin düşecek olmasının senin umurunda olmadığını, tam aksine bunu canı gönülden istediğini ikimiz de biliyoruz. Dolayısıyla da bana rol kesmeyi bırak. Ben bu alçakça kararına uymayacağım. Sen de git ne gerekiyorsa onu yap. Üyeliğime mal olsa da bu kararımı değiştirmeyeceğimi daha önce bildirmiştim” demem üzerine allar-morlar içinde “ayıp oluyor ama ne biçim konuşuyorsun böyle. Yoldaş olmadığımı da nereden çıkardın. Galiba senin asabın bozulmuş. Ben, bana tanınan yetkilerle inisiyatifimi kullanıp tercihlerde bulundum. Seni beğenmek-seçmek zorunda mıyım. Kuruntudur sizinki, ortada kimsenin tasfiye edildiği bir durum yok. Böyle bir niyetim de olmadı. Sen aksini düşünüyorsan, diyecek bir sözüm yok. Haydi eyvallah. Ben üzerime düşeni yapıp seni yoldaşça uyardım” dedi suratına yaydığı o pişkin arsız gülümsemesiyle.

Bu haline ifrit olurdum zaten. Asabımı bozmuştu; “*Sen git bu masalı babana anlat Nihat efendi. Pis bir tezgâh peşinde olduğunu nasılsa çok fazla gizleyemeyeceksin. Oyununa geleceğimi sanıyorsan fena halde yanılıyorsun dedim. Gözünüz kesiyorsa üyeliğimi düşürün, hiç de umurumda olmaz. Haydi, sana güle güle”* dedim o da çekip gitti.

Onun da böyle yüzgeri dönmüş olmasının ardından MK toplantısı oldukça hararetli tartışma ve karşılıklı restleşmelere sahne olacak ve sonuçta Askeri Komisyon ve Genel Komutanlık’a bu krizi aşma talimatı verilecekti.

Askeri Komisyon ikinci kez toplandığında hep birlikte Hacı Demirkaya’ya “*organ içi tartışmaları dışa taşıma*” suçlamasında bulunarak hınçlarını almak istercesine bu kez de konuyu bu merkezde yoğunlaştırma tutumu sergilerler.

Sonuçta Genel Komutanlık’ı toplayarak 2 Nolu Gerilla Bölgesine gönderilmesi öngörülen gücün bu yıl için ertelenmesi kararı çıkartırlar.

Yani yapılan atama olduğu gibi korunurken, sadece o yıl için gi-dişi ertelenmiş oluyordu.

Ve 2 Nolu Gerilla Bölgesi’nin komutanı sıfatıyla Pala İsmail ve siyasi komiser sıfatıyla Zeynel ve emrimizdeki 8 kişilik gerilla birliğiyle Amed’e gitmeyecek, 1 Nolu Gerilla Bölgesi’nin Pülümür, Nazimiye, Mazgirt, Karakoçan ve Dersim Merkez’i içine alan 3 Nolu mıntika güçleriyle birlikte hareket etmemize hükmettiler. Ve böylece

Parti üyeliğini sorgulamalarını gerektirecek durumdan da kurtulmuş oluyorlardı.

Gariplikler bitecek gibi değildi. Bir “*ara çözüm*” bulunmuş ve kriz aşılmıştı güya. Ama daha sonra genel komutanlık ayaküstü bir görüşme daha yaparak 2 Nolu Gerilla Bölgesi Komutanı ve siyasi komiserinin bir mıntıka gücüyle birlikte hareket etmesinin “*uygun formülü*”nü buldu. Buna göre bölge komutanı Pala İsmail, “*geçici olarak*” 3 Nolu mıntıka komutan yardımcılığı görevine, bölge siyasi komiseri resmi sıfatı hâlâ yürürlükte olan Zeynel de aynı şekilde mıntıka komutanlığı siyasi komiser yardımcılığı görevine getirildi ve böylelikle de Ali Haydar’ın denetimine sokuldu.

Tabii “*pratik gereklilik*” gerekçesiyle bizi nasıl görevlendirmiş olurlarsa olsunlar, şu bir gerçektir ki her ikimizin resmi statüsü bölge komutanı ve siyasi komiseri idi ve biz tüzük gereğince bir üst organ olan genel komutanlığın da üyesiydik. (Ki Pala İsmail zaten aynı zamanda genel komutanlık üyesiydi de.) Bu “*ayrıntı*”ya özellikle dikkat çekiyorum ki ilerdeki fiili uygulamalarının ne türden hukuksuzluklar ve hak gaspları pahasına yapıldığı daha rahat anlaşılabilir.

Sonuçta, bir komutan olarak genel komutanlıkta yer alma talebim, bir krizin doğmasını göze alma pahasına, sıkı bir blok direnciyle karşılanmış oldu. AK’de Hacı’nın tek oyuna karşılık DABK kökenli diğer üyelerin tamamının ret oyuyla bu kararı almış oldular. Laz Nihat’ın ensesinde olma ve gerilla gücümüzün ana karargâhında bulunma istemim, 8 kişilik bir gerilla gücüyle alan dışına çıkarılarak izole edilmem istemiyle karşılık bulmuş oluyordu.

Ana karargâhtan uzak tutulmam Laz Nihat için öylesine önemliydi ki Amed’e gönderilmem kararlarının uygulamasını durdurmalarına rağmen beni yine de kendisine mümkün olabilecek en uzak mesafede tutmaya çalışarak 3 mıntıka’daki faaliyet içinde konumlandırdı.

İşte genel komutanlıkta her şey böylesine çok net bir şekilde Laz Nihat’ın iki dudağı arasından çıkan sözlerce belirleniyordu. Hiç, ama hiçbir üye de bu keyfiyetçi, bu hak-hukuk çiğneyici, bu haksız, grupçu ve tasfiyeci anlayış ve tutumlara tavır almıyordu. Cem, Pala İsmail ve Lenko gibi kimi üyeler sessiz kalarak onaylıyorken, Savaş ve Ali Haydar gibi kimi üyeler ise adeta akıl tutulması yaşıyorlarmışçasına büyük bir şevk ve şakşakçılıkla yapılanların onaylayıcısı rolü üstlenmişlerdi.

Evet, istemlerim yerine gelmemiş ve öngördüğüm şekilde konumlanamamıştım. Bu, benim o özgün ara süreçte oynayacağım misyon açısından büyük bir dezavantaj ve ciddi şekilde geriye düşüş durumuymdu. Ancak yine de şu çok açıktı ki bu tutumum karşı tarafın ger-

çek yüzünün açığa çıkmasında önemli bir rol oynamış, onları sıkıştırarak, oynamak istedikleri oyunun iç yüzünü bariz hatalarla belli etmelerine yol açmıştır. Anlatmaya çalıştığım ancak ikna etmekte zorlandığım, “*bu adam silahlı güçleri kendi buyruğu altına almak istiyor. DABK kökenli askeri kadroların tamamı bunun buyruğu altında. Genel komutanlığa bu kadroları atayarak, silahlı güçlerin yönetimini doğrudan kendi eline almak ve bununla da Parti üzerinde bir tahakküm kurma hevesinde*” şeklindeki bu yargılarım artık birçok delege tarafından ciddiye alınıp, kabul edilir oldu. Ve artık birçok delege yoldaş, “*yönetici organ ciddiyetle bu gidişatın önünü almaz ve kararlı bir set oluşturmayı başaramaz ise bu demektir ki Parti birliği ciddi bir tehditle karşı karşıya kalacaktır*” şeklindeki uyarılarımı paylaşır olmuştum.

Ve ilginçtir ki bütün bu bariz yaklaşım ve tutumlara rağmen DABK kökenli tüm delege ve kadrolar, ağız birliği yapmışçasına, bütün bu gelişmeleri bizim grupçu yaklaşımlar içinde olmamızla açıklamayı tercih etmişlerdi. Hiç kimse Zeynel gibi bir kadronun neden genel komutanlıkta örgütlenmek istenmediğinin gerçek nedenini sorgulama gereği duymuyordu. Genel komutanlığın neden hep Laz Nihat'ın ağzının içine bakan ve sallabaşı durumuna düşmüş olan DABK kökenli komutanlarca doldurulduğunu sorgulama gereği duymuyordu. Hiç kimse, Laz Nihat'ın “*Zeynel genel komutanlıkta yer alabilecek kadar pratik komutanlık tecrübesine sahip değil*” şeklindeki bu tek gerekçesi karşısında hiç olmazsa, “*Ben bu arkadaşı tanımıyorum, dolayısıyla da söylediğinin ne kadar objektif gerçeği yansıttığı konusunda karar veremiyorum. Çekimserim*” şeklinde bir “*kararsız kalma*” tutumu içinde dahi olmadı. Evet, gerçekten de hiç biri beni doğru dürüst tanımıyordu da vs. vs.

Ve işte bütün bu anormallikleri “*grupçu yaklaşım ve tutum*” olmuyormuş da, “*Zeynel yoldaşı neden genel komutanlıkta örgütlenmedi-niz? Bu yaptığınızın hiçbir haklı gerekçesi yoktur, olamaz. Tamamen grupçu hissiyatlarla davranılıyor*” diyerek yapılanlara itiraz edenler nedense bu tutumlarından ötürü grupçu oluyorlarmış!..

Evet, MKP 1. Kongre iradesine göre grupçu yaklaşım içinde olanlar bizlemişiz! Bari yıllar sonra geriye dönük değerlendirmelerde bulunurken biraz objektif olmayı, biraz vicdanlı davranmayı denesey-diniz ya!

Siyasi Büro'nun 1 Nolu Gerilla Bölgesine yerleşecek olmasından ötürü, genel komutanlık bunu da dikkate alarak mevcut silahlı güçleri-

mizi yeniden düzenledi. Buna göre 1 Nolu Gerilla Bölgesi 3 alt bölgeye ayrıldı. Ve daha önce belirttiğim gibi Amed'e gidecek diye ayrılan toplam on kişilik güçte bu güce aktarıldı.

MK ve AK üyesi Cüneyt Kahraman 2 Nolu ABK'ya, Ali Haydar 3 Nolu ABK'ya, Laz Nihat ise 1 Nolu ABK'ya Siyasi Komiser oldular. Laz Nihat aynı zamanda siyasi büro üyesi olduğundan, 1 Nolu ABK otomatikman SB'nin de üstleneceği alan olmuş oluyordu. Yani 1 Nolu ABK ana karargâhımızdı. Bu alanda aynı zamanda eğitim kampı kurma kararı da alınmıştı.

Yazlık üs alanı olarak temel alt yapısını bizim hazırlamış olduğumuz Göldere Vadisi seçilmişti. Askeri eğitim için Filistinli bir profesyonel ayarlanmıştı.

Genel komutanlık Ramazan (Erhan Öztürk) yoldaş komutasındaki 8-10 kişilik bir gerilla gücümüzü de Artvin'e gönderme kararı almıştı.

Keza Yılmaz (Yusuf Ayata) komutasında küçük bir birimi de Malatya-Maraş-Adıyaman alanı için ayırmıştı. Ancak, daha önceki bölümlerde bahsettiğim gibi, ön hazırlıklar için gönderilen Parti üyesi Aydın efendi soluğu yurtdışında alınca, Maraşlı Halil Çakıroğlu ve Nurten yoldaşların da dâhil edildiği bu gücümüz gidemedi. Geçici olarak 1 Nolu ABK bünyesinde konumlandırılarak, Erzincan hattında faaliyet yürütmekle görevlendirildi.

Konferansın bitimini takiben yeni yönetici organlarımızda toplantılarını bir şekilde yapıp tamamlamışlardı. Artık yavaş yavaş toparlanıp yollara düşme ve herkesin kendi alanına ve asli görevinin başına dönme vaktiydi.

Gerilla ve konferans delegelerinin küçük küçük etkinliklerini gösteren kamera çekimleri yapıldı. Abbas yoldaş gerillaya konferansı ve alınan kararları anlattı. Marşlar söylenip halaylara duruldu. Topluca ve gruplar halinde fotoğraflar çekildi. Batıdan gelen ve tekrar oraya dönecek olanlar pusularla yüzlerini gizlediler. *"Biz nasılsa dağdayız. Bir daha da yolumuz şehre düşmez"* diye düşünenler objektiflere gerine gerine, geniş çehreli gülücüklerle pozlar verdiler... Velhasıl her şeye rağmen Partizan inancı ve duruşu yüklü güzel ve coşkulu anlar yaşıyordu.

Delegelerin ve batıya gideceklerin güvenlikli bir şekilde yolcu edilmeleri görevini 1 Nolu ABK üstlendi. Bir kısmını Kemah hatından hemen o gün gönderildi. Kardeşim Kâzım, Aydın Hambayat,

Müslüm Elma, Cafer Cangöz ve daha birkaç yoldaş ise Mercan vadisine indirip, birkaç gün sonra o hattan göndereceklerdi. Keza dizindeki sakatlığı tedavi ettirmek için Nure'yi de bu yoldaşlarla göndereceklerdi.

2 Nolu ABK üyeleri Koç Gölü-Haramidere hattından Ovacık ovasına inmek üzere yola koyulurken, geriye kalan tüm diğer güçler de, kamp malzeme ve erzağını da sırtlanarak, Qunahırç-Katırgölü hattından Mercan vadisine yöneldik.

Kardeşim Kâzım, uzunca bir aradan sonra köyümüze uğrayıp, aileyi ziyaret etme niyetindeydi. Benim de vedalaşmak üzere uğramam gerekiyordu. Böylece iki yetişkin insan olarak ilk kez birlikte evimizde, anne-baba ve diğer kardeşlerimizle birlikte olacaktık.

İlginçtir ki kimi kardeşlerimiz bizi ilk kez bir arada görecekler (ve tabii benim açımdan çok daha tuhafı, on bir kardeş olarak hiç topluca bir arada bulunmamıştık. Bakalım bu ne zaman mümkün olabilecek! Cemal Ağa'yı yitirdik... Maalesef ki o bunu göremeden aramızdan ayrıлып gitti). En küçüğümüz ve haliyle de en nazlımız Pınar, Kâzım abisiyle ilk kez buluşup tanışacak. (Evet, beni üç yıl önce savdı, şimdi sıra Kâzım'da.) Cemal Ağa'nın her birimizi farklı farklı nitelendirmelerle övüp anlattığı Kâzım ve Zeynel'i bir de doğrudan kendi gözlemleri ve "doğru"larıyla görecek, değerlendirecek ve kıyaslayacak. Kendisine hangisini daha yakın bulduğunu ve hangisinin anlatılan özelliklere sahip olup olmadığına karar verecekti. Zor işti, ama çocuk zekâ ve algısının o müthiş basit kıvraklığıyla o bunu kesinlikle çok kolay bir şekilde yapacaktı.

Nitekim Kâzım'la göz göze geldiği o anda yaptığı ilk şey, görmekte olduğu Kâzım ile anlatılan Kâzım'ı kıyaslamak olmuş. Beni iyi kötü tanıyor biliyor, dolayısıyla da kim ne derse desin, onun kafasında oluşan kendine has bir Zeynel algısı mevcuttu.

Neticede, biz vedalaşıp ayrıldıktan sonra Pınarcığımız hemen döktürmeye başlamış, "Kâzım Kâzım diyordunuz, bu mu Kâzımınız? Hiç de dediğiniz gibi değildi. Zeynel abim daha iyi."

Tabii Cemal Ağa kendisinin değerlerine itiraz edip kafa tutan bu küçük asi otoritenin itirazına biraz bozulmuş, "Niye öyle diyorsun Pınarım. Onlar ikisi de birbirinden değerli kızım. Ağabeylerini böyle kıyaslamamalıydın" demiş. Ama nihayetinde bilir ki ne söylese boş, Pınar bir kere kendi gönül gözüyle görüp bir yargı oluşturmuştu. Onu yıkıp değiştirmek hiç de kolay olmazdı. Olmadı da. O günden sonra Zeynel abisi onun için biraz daha ayrıcalıklı gibiydi.

Bir-iki gün Şahverdi'de oyalandıktan sonra ayağından sakat olan Aydın Hambayat (Dersim kent merkezindeki evinde kontra elemanı meşhur Bakıl Ağa'yı cezalandırma eyleminde bacağından yaralanmış. Bu sakatlık işte böylesi bir yiğitliğin nişanesiydi) ve sanırım iki yoldaşı daha, normal yolla, Ovacık-Dersim üzerinden, Kâzım, Nure ve diğer yoldaşları da Erzincan hattından yolculadık.

Tabii bu arada ben de hem örgütlü ilişkileri ve hem de depoları fandan devrettim. Artık bizim de yola çıkma vaktimizdi. Tam olarak kaç kişiydik şu an net anımsamıyorum, ama galiba 35-40 civarındaydık.

Işıkvuran Köyü üzerinden önce Birman'a uğrayıp Partimiz adına konferansın aldığı teşekkür kararını bildirecek, oradan da Pülümür-Vartinik-Dersim Merkez-Mazgirt-Nazimiye-Karakoçan hattına doğru uzayan bir yürüyüş eyleyecektik.

Komutanımız Lenko'ydu. Cem ile Pala İsmail ise yardımcıları. Birliğimizin siyasi komiseriyse Ali Haydar'dı. Ve herhalde biraz da, tabandan ve bilip tanıyan kitlelerden gelebilecek muhtemel "neler oluyor?" sorularının sorulmasının önüne geçme ihtiyacının bir gereği olarak da beni de "siyasi komiser yardımcı" olarak atamışlardı.

Daha konudan fazla uzaklaşmamışken, bu tarihi konferansa delege olarak katılıp katkı sunmuş şahsiyetlerin daha sonrası süreçteki öykülerini de kısaca özetleyiveriyim.

Parti sekreteri seçilen Yusuf Köse Siyasi Büro'nun başı olarak gelip kırsala yerleşecek ve kontra Nihat'ın akıllara durgunluk verecek alçaklıklarıyla, tabiri caizse anasından emdiği süt burnundan getirilecekti... 1994 karşı-devrim darbesi sonrasında kendisini yeni sürecin görev ve sorumluluklarına hazır hissetmeyecek ve örgütlü mücadelenin dışına çıkacaktı.

Hüseyin Karakuş konferanstan hemen sonra bazı sağlık sorunları nedeniyle kırsala gelemediği gibi, SB çalışmalarında da işlevli herhangi bir rol üstlenmeyecek... 1994 darbesi sonrası süreçte tutsak düşecek, hapis yatacaktı. Çıktıktan sonra "güven bunalımı" yaşayacak ve örgütsel mücadele dışında kalmayı tercih edecekti.

Cafer Cangöz SB üyesi olarak kırsala dönecek, 1994 karşı-devrim darbesinin ruhunu, tezgâhlanan oyunun arka planını algılayıp kavrayamayacak ve kendisi de, Partiyi bölüp parçalamada maalesef ki kontra Nihat'ın kılıçlarından biri olarak rol üstlenecekti. 18 Nisan darbe bildirisinin altında imzası olanlardan biri olarak tarihe geçecekti. Ve tabii kontra Nihat'ın tasfiye etme hesaplarındaki öncelikli yerini

de koruyarak. Darbeden sonra İstanbul'a gönderilecek ve o sonbaharda tutsak düşecekti. 1996 ve 2000'li yıllardaki ölüm oruçlarında yer alacak, "sağlık nedeniyle tahliye edilenler" arasında tahliye olacak ve aktif örgütlü mücadelesine devam edecekti. MKP 1. Kongresinin toplanmasında "önder kadro" olarak belirleyici bir ağırlığı olacak ve Parti genel sekreteri seçilecekti... 2. Kongre için Dersim'e giderlerken, 2005 yılı Haziran'ında 16 yoldaşıyla birlikte kuşatılıp katledilecekti.

Hacı Demirkaya AK üyesi olarak silahlı faaliyetlerin şehir ayağında görevler üstlenmeyi tercih edecekti. O yılın sonlarında, İstanbul'da tutsak düşecek, 2000'li yıllardaki ölüm orucu eyleminde yer alacak ve o da malum "sağlık nedeniyle tahliye edilenler" arasında tahliye edilecekti. Çıktıktan sonra örgütlü mücadeleye devam edenlerden olacak.

Aydın Hambayat 1994 darbesinin, görev üstlendiği yurtdışı sahasının aktif örgütleneni konumuna düşürüldüğünün ayırıcına varabildi mi, doğrusu merak ediyorum... Evet, maalesef Aydın Hambayat da çevrilen oyunun, kurulan tezgâhın ruhunu algılayamadı ve safça bir "iyi niyet" ile örgütü ele geçirme operasyonu planını canı gönülden destekleyip uygulayanlardan biri oldu... Darbe sonrası süreçte tutsak düşecek, sağlık sorunları nedeniyle tahliye edilecek, MK 1. Kongresini örgütleyen önder kadrolardan biri olacak ve Parti ikinci sekreteri seçilecekti. Ve maalesef bu kadro da 2005 yazında katledilecekti.

Müslüm Elma Diyarbakır 5 Nolu Zindanı'nın bünyesinde oluşturduğu ciddi sağlık sorunlarına rağmen takdire şayan bir dirayetle hem SB ve hem de örgütlenme bürosundaki görev ve sorumluluklarını yerine getirmek için canla başla koşuşturup duracak ve bu arada kontra marifetli bir saf dışı bırakma operasyonu olan "konferans kanadı kökenli" beş MK üyesinin tutsak edilmesiyle tutsak düşecekti. O da sağlık nedeniyle tahliye edilecek ve dışarıda örgütlü mücadelesine devam edecekti.

Hüseyin Şimşek 1993 sonbaharında tutsak edilerek safdışı edilen beş MK üyesinden biriydi. 1994 yazında tahliye olacak ve örgütlü mücadeleye devam edecekti. Ancak 1995 yılında yaşanan kopuşmanın elebaşları arasında yer alarak Parti dışına çıkacaktı. "Uzun Yürüyüş"lerine hâlâ devam ediyorlar mı, bilemiyorum.

Cüneyt Kahraman hiç kuşku yok ki genç-toy, son derece azimli-kararlı ve aynı zamanda da doğru bildiği şeyi samimiyetle yapmaya çalışan bir devrimci militan kadroydu. Ve ama ne yazık ki bu "delikanlı" devrimci örgüte, Laz Nihat'ın ipleri ele geçirmeye hazırlandığı dönemlerde katılmış ve gözünü de onun "lider"liği altında açmıştı. Ve maalesef ki Laz Nihat bu genç devrimcinin öğretmeni olmuştu...

Bu “öğretmen-öğrenci ilişkisi”ni Laz Nihat sonuna kadar kullandı, sömürdü... Ve maalesef yer yer hafif yollu espri konusu dahi olabilen bu ilişkiden Savaş’ı çekip almanın koşulları bizim açımızdan oluşmamıştı. Bu şansa sadece Cafer sahipti, ama o da dönen dolapları algılamaktan uzak bir tevekkül içindeydi... Sonuçta Cüneyt Kahraman konferans sürecinde Laz’ın dümenine iyice oturuverdi. Onun en keskin kılıcı olarak rol üstlendi. 1994 karşı-devrim darbesinin Laz’dan sonraki baş aktörü oldu... Darbeden sonra sağlık sorunundan ötürü (ağır yara almıştı) yurtdışına çıkarılacak. Ve sanırım orda bazı şeyleri akıl süzgecinden geçirme fırsatı bulacak... Tekrar gerilla alanına döndüğünde artık o eski Savaş değildir... Parçaları bir araya getirecek ve anlayacak ki örgütünde başını Laz Nihat’ın çektiği bir karşı-devrimci hücre vardır. Bunun tam olarak açığa çıkarılması amacına odaklanacak ve literatürlerine “*Kardelen Harekâtı*” olarak geçecek bir “*açığa çıkarma ve temizleme*” operasyonu örgütleyecek... Özetle, örgütünün bu karşı-devrimci hücreden temizlenmesi ve tekrardan toparlanıp merkezleşmesi çalışmasına önderlik yapacak... Partisinin genel sekreteri seçilecek... Sonra bir başka çatışmada aldığı ağır yarayla yaşamını yitirecek...

Bu yiğit devrimciyi saygıyla anıyorum. Her şeye rağmen, evet her şeye rağmen o bunu hak ediyor diye düşünüyorum.

Kemâl Kutan öyle çok yeni-toy biri falan değildir aslında. 12 Eylül sürecinde milislik falan yapmış ve tutsaklık yaşamış biri... Ama zaten bazıları şahsında “*eski*” olmanın pek bir anlam ve değeri de yoktur... Kemâl Kutan aslında tam olarak ne tür bir mal olduğunun ipuçlarını ta konferans sürecinde ortaya koymaya başlamıştı. Ama ne yalan söyleyeyim sonrasında tanıdığı olacağı şeylerin bir dirhemi dahi aklımdan geçemezdi. Kemâl Kutan beni gerçekten de “*şok*” eden ender insanlardan biri oldu... O hem kontra Nihat’ın “*kraldan çok kralcı*” yalaka keskin kılıcı rolüyle acımasızca doğrayıverdi ve hem de o sürecin en şahsiyetsiz ve en sefil kılıcı olmayı becerebildi... Sonra ne mi olmuş? Duyacaktım ki MKP’nin 2. Kongre sürecinde yurtdışına çıkacak ve sonra da akıl hocalığını M. Oruçoğlu’nun yapacağı “*legal Parti*” çalışmalarının başında bulunanlardan biri olacaktı... Galiba içimde bu şahsiyete karşı oluşan tiksintiden kurtulmam pek olası gözüküyor... Evet, maalesef ki böyle. (Çocukları var mıdır acaba? Umarım bu yazdıklarımı okumazlar ve kimse de kendilerine bunlardan bahsetmez. Onların üzülmelerini asla istemem doğrusu.)

Enver Doğru, bunun Partiye sızdırılmış bir karşı-devrim ajanı olduğu maalesef ki çok çok geç anlaşılabilir. Tam olarak daha başka neler yaptığını ise herhalde “*Kardelen Harekâtı*” belgelerinden öğrenmemiz gerekecek... Bu soysuz alçak unsur 1996 yılında, başında

Cüneyt Kahraman'ın bulunduğu bir ekip tarafından sorgulanarak cezalandırılacaktı.

Alaattin Çelik 1995 yılında gerçekleştirilen 2. OPK'da Parti yönetici organına seçilecekti. Sonraki süreçte ise eşi de olan Filiz Gülmez ile birlikte tutsak düşecekti. Aslı astarı nedir bilmiyorum, ancak "*poliste gösterdiği olumsuz tutum ve ama esasen de bunu Partiden gizleme*" şeklinde özetleyebileceğim bir gerekçeyle, dönemin yetkili organlarınca Partiyle ilişkisi kesilecekti.

Nazarit Vartanoğlu sonraki süreçte KÖK üyesi ve 2. OPK'da da MK üyesi seçilecekti. 2005 yılı yazında tutsak düşecek ve uzun yıllar tutsak kalacaktı. Hapisten çıktıktan sonra örgütlü faaliyet içinde yer alıp almadığı hususunda herhangi bir bilgiye sahip değilim.

Volkan, 1995'te, 2. OPK'da Partiden kopanlar safında yer alacak, sonra da eşi Şafak ile birlikte Avrupa'ya geri dönecekti.

Kâzım Ekinci 1994 karşı-devrim darbesinin Karadeniz gerilla gücü içindeki baş aktörü olarak rol alacaktı. Daha sonra bir çatışmada katledilecekti.

Erdal Artun daha çocuk denecek yaşta gerillaya katılan bu gözükara yiğit devrimci militan maalesef kendisi gibi birçok kişiyi kuşatmış olan o grupçu aidiyet basıncı dışına çıkmayı beceremedi ve istemeye istemeye 1994 darbesini gerçekleştiren ekibin dümeninde hareket etti... Bütün bu olup bitenler hiç kuşku yok ki birçok saf, temiz devrimci militanın yüreğinde ciddi soğumalar ve kırılmalara yol açtı. Bunu Lenko'da da rahatlıkla gözlemlemek mümkündü... Daha sonraki süreçte bir çatışmada maalesef ki yaşamımı yitirecekti. Bu gözükara yiğit devrimciyi saygıyla anıyorum.

Kâzım Gündoğan, 12 Eylül sürecinde örgütlü mücadeleye katılmış, birçok kereler ağır işkencelerden geçirilmiş, mahpuslar yatmış genç bir kadroydu... 1993'te safdışı bırakılan beş MK üyesinden biri olacaktı. Tahliye olduktan sonra örgütlü mücadeleye devam edecek ve 1996 yılı başlarında tekrar tutsak düşecekti. 2002 yılı sonbaharında "*sağlık sorunları nedeniyle*" tahliye edilecekti. Ve ancak "*hapishane yönetici organının bir takım fullerinden ötürü*" gerekçesiyle, açık tüzük ihlalleriyle giyabında yargılanacak ve söz konusu organın sekreteri Müslüm Elma (ve ölüm orucunda yitirdiğimiz için hakkında ne hüküm verildiğini bilmediğimiz Muharrem Horoz) dışındaki üç üyesinin Parti üyelikleri ellerinden alınacaktı. M. Ali Eser ileri sempatiyan düzeyinde ilişki sürdürmeyi kabul edecekken, Nezahat Turan ve Kâzım Gündoğan karara itiraz edecekti. Örgütte görüşüp bir çözüm bulmak isteyeceklerse de, ancak örgütün ilgili birimleri görüşmeye bunları tasfiye etmeye yemin billah etmiş olan kadroyu gönderecek...

Ve sonuçta örgütün yönetici organı bu iki kadronun “*biz bununla görüşmeyiz*” yollu tutumunu gerekçe yapacak ve Kâzım ile Nezahat’ı kapı önüne öylece bırakıverecek. Yani Kâzım ve Nezahat, maalesef ve maalesef ki birilerinin kişiselleştirdiği “*öç alma*” hırs ve saplantısının kurbanı yapılacak ve göz göre göre harcaıvereceklerdi bu iki kadroyu. (Evet, sanmayın ki bu tür işler sadece burjuva, küçük-burjuva Partilerinde olur, ne yazık ki komünist Partilerde de bazıları bu tür “*mücadele yöntemleri*”ne rahatlıkla başvurabiliyor. Tarih de bunun yüzlerce örneği vardır. Parti bünyesi, Parti yönetici organları içinde ortaya çıkan bu türden “*insan yeme*” niteliğindeki tasfiye operasyonlarına karşı duyarlı olmayınca ve kayıtsız kalmayı yeğleyince de bir nevi yapanın yanına kâr kalabiliyor ve elbet zararını da Parti çekiyor.)

M. Ali Çakıroğlu yoldaş batıya döner dönmez konferansın tanıtımı faaliyetlerine başlayacak ve bu amaçla hazırlamaya çalışacağı bomba kazayla patlayacak ve yoldaş ağır yaralanacaktı. Ardından da polis tarafından tedavisi engellenerek katledilecekti.

Halil Gündoğan, 1994 karşı-devrim darbesinin ardından Partinin yeniden toparlanıp merkezileşmesi çalışmasına önyak olacak kadrolar arasında yer alacak ve bu amaçla oluşturulacak olan KÖK üyesi olacak ve sonra da 2. OPK’da Parti yönetici organına seçilecekti. Sonrası süreçte örgütsel gerekliliklerle batıya geçmek isterken yapılan bir ihbar sonucu tutsak düşecekti. Gördüğü ağır işkenceler sonucu “*kısmi çözüme*” addedilebilecek zaafı bir duruma düşecek ve ama esasen düşmana yeni hiçbir örgütsel sır vermeyecekti. Açığa çıkmış, bilinen birçok şeyi de yine aynı şekilde kabul etmeyerek direnecekti. Halil 2000 yılı ortalarına kadar Parti üyesi sıfatıyla görev ve sorumluluklar üstelenmeye devam edecek ve 2000 yılında, hepi topu üç kişi kalmış olan ve bu yüzden de iradeyi temsil etme yetkisi dahi bulunmayan ‘MK’nın aklına Halil’in durumunu görüşme fikri düşecek. Ve “*MK*” da Halil’in Parti üyeliğini düşürme kararı çıkaracaktır. Hem de “*Polis sorgusunda gösterdiği tutum Partimizin ilkeleriyle bağdaşmıyor*” diyerekten! Ve böylesi ciddi iddia Halil’e bildirilmeden, sözlü veya yazılı savunması dahi alınmadan, MK adına karar alma yetkisi bulunmadan vs. vs. Evet, işte Halil Gündoğan da böylesi bir oldubittiyle birilerinin ihtiraslarının kurbanı olacak, yaptığı onca itiraz ve çağrılara herhangi bir yanıt verilmeyerek, bu anti-demokratik karara uyması dayatılacaktı! Ve işte o günden beri fiilen örgütsel yaşam dışına itilmiş olmasına aldırmaksızın bu kakarın kaldırılması ve Parti üyeliği sıfatının kendisine iade edilmesi çağrısını her fırsatta yineleyip duracak. Ve o günden beridir “*örgütsüz*” bir Partili bilinç ve sorumluluğuyla, sınıf mücadelesinin buyruğu doğrultusunda yaşamı anlamlı ve değerli kılmaya, mücadeleye katkılar sunmaya devam edecektir.

Hakkı Alphan, bu arkadaşımız da diğer birçokları gibi Laz Nihat'ın oluşturduğu hipnozun etkisiyle, önüne sürülenleri sorgulamadan gözü kapalı olarak, canla-başla uygulayan bir kadro olarak, 1994 karşı-devrim darbesinin gerçekleşmesinde başroller üstlenecekti... Daha sonra tedavi için gittiği yurt dışından dönerken havaalanında alınıp tutsak edilecekti.

Ali Rıza Sabur, 1994 karşı-devrim darbesi sürecinde genel gidişatın yönü ve karakterini göremeyen, yapılanları ve yapılmak istenen tekil uygulamaları tasvip etmese de, karşı durma, itiraz etme iradesi göstermeyerek kerhen destek sunup, geri planda roller üstlenmiş olanlardan biri olacaktı. Daha sonraki süreçte MKP önderliğindeki gerilla oluşumu HKO'nun üst düzey komutanı sıfatıyla, 2005 yılında 16 yoldaşıyla birlikte katledilecekti. Saygıyla anıyorum bu yiğit devrimciyi.

Servet Öner o sonbaharda tutsak düşen beş MK üyesinden biri olacaktı. Polis sorgusunda oldukça olumsuz bir duruma düşecek ve örgüt tarafından ihraç edilecekti.

Muzaffer Öztürk Orhan Bakır yoldaşın hapisshaneden kaçırılması eyleminden ötürü idam cezasına çarptırılan, 12 Eylül cellatlarının elinden son anda kurtulan ve 1991 şartlı salıverme yasasıyla da tahliye edilen yoldaşlarımızdan biridir. 1993 sonbaharında safdışı bırakılan beş MK üyesinden biri olacaktı... Tahliye olduktan sonra örgütlü mücadeleye devam edecek ve sonra tekrar tutsak düşecekti.

Alişan 1994 yılı sonlarına kadar Parti saflarında kalacak ve sonra "*Devrimci oluşum*" adı altında Partiyle ve de mücadeleyle ilişkisini kesip bireysel yaşamına dönecekti.

Zekeriya, bu vatandaşın akıbeti hakkında herhangi bir bilgin yok (ve aslında bu isimli arkadaşın kim olduğu hakkında da hiçbir bilgin yok).

OPK'ya "*yazıcı*" / "tutanakçı" olarak katılan M. Ali Eser ise daha sonra gerillaya katılacak ve siyasi komiser olarak hizmet sunacaktı. 2. OPK'da Parti yönetici organına seçilecek ve ama bir yıl kadar sonra tutsak düşecekti. Ölüm orucu eylemcisi olacak ve "*sağlık nedeniyle*" tahliye edilecekti (yukarıda bahsini ettiğim nedenlerle ilişkisi ileri sempatanlığa düşürülecekti). "*İleri sempatan*" sıfatıyla örgütsel ilişkisini sürdürmeye çalışırsa da, sonuçta bir şekilde tıkanma yaşayacak ve örgütten kopacaktı vs. vs.

Özeti şu oluyor bu tablonun: Dönüp de geriye baktığımızda 1. OPK'ya katılmış olan o 25 dolayındaki Parti kadrosundan hayatta kalıp da aktif örgütlü mücadele içinde olanların toplam sayısı sadece üç kişiden ibarettir! Bunlardan Hakkı Alphan MKP saflarında, Müslüm Elma ile Hacı Demirkaya ise Partimiz saflarında.

Bu 25 dolayındaki kadrodan (kontra Nihat'ı dışta tutarsak) Cafer Cangöz, Aydın Hambayat, Cüneyt Kahraman, Kâzım Ekinci, Erdal Artun, A. Rıza Sabur ve M. Ali Çakıroğlu yaşamlarını yitirmişken; bir şekilde aktif örgütlü mücadele dışına düşmüş olanların toplam sayısı ise ölümsüzleşen ve aktif örgütlü mücadele içinde olanların toplam sayısından daha fazladır.

Bu Partiye genel sekreterlik görevlerinde de bulunmuş olan H. Karakuş ve Y. Köse ile MK üyeliklerinde bulunmuş olan Hüseyin Şimşek, Alaattin Çelik, Nazarit Vartanoğlu, Kâzım Gündoğan, Servet Öner ve Alişan gibi döneminin bu önemli ve değerli kadrolarının bugün Partiye hiçbir ilişkilerinin kalmamış olması, keza Muzaffer Öztürk'ün öylesine sıradan bir "*sempatizan ilişkisi*"vari, 'teğet' bir ilişkilene içinde bulunuyor olması ve Halil Gündoğan'ın ise, üyelik haklarının kendisine iade edilmesi koşulunu öne sürerek örgüt disiplini dışında duruyor olması gibi son derece ibretlik bir panorama çıkıyor karşımıza.

Kuşkusuz ki bu tablo çok yönlü ve de esaslı bir analiz ve değerlendirmeyi gerektiriyor. Ve daha da önemlisi, böylesi vahim boyutlu "*kadro erozyonu*" sadece bu döneme has tekil bir durumda değil. Mesela kuruluş dönemi kadrolarından, 1. Ve 2. MK süreci kadrolarından, 3. MK dönemi kadrolarından bugüne devredilebilmiş kaç kadro olduğunun hesabı çıkarılacak olursa durumun hiç de sadece bir döneme özgü tekil bir sorun olmadığı, esasen yapısal bir sorun olarak her dönem tekrarlanma geldiği rahatlıkla görülebilecektir.

Geleceği örgütlemek ve kazanmak gibi esaslı görev ve sorumlulukları olan bir mücadele örgütünün, aynı zamanda kendi kadrosal gücünü geliştirip dönüştürerek kazanmak ve de korumak gibi de çok esaslı bir sorumluluğunun olması gerekiyor herhalde, değil mi?

Yani bunca kayıp ve erozyonun tek ve başlıca nedeni herhaldeki sadece tek tek kişilerin kendileri olamazlar. Onlardaki "*tükenmiş*"-lik vb. söylemler ile bu durumu izah etmeye çalışmak, aslında basite kaçmak ve kendini kandırmaktan öte bir anlam ve değer ifade etmez. Elbette sınıf mücadelesidir bu ve bu kervanın her durakta ineni de bineni de çok olacaktır. Ama görmek ve kabul etmek gerekiyor ki bu özgüldeki sorun bu karakterli değildir. Buradaki konu özgülünde sorun, kolektif örgütlülük, kolektif önderlik, kolektif akıl-irade ve sorumluluk demek de olan "*örgüt*"ün, örgüt olarak önderlerini, kadrolarını, üyelerini ve tabanını her türlü iç ve dış tehdit karşısında koruma ve onları sürekli bir şekilde geliştirip dönüştürerek ileriye taşıma kültürü ve kurumsal mekanizmalarından esasta yoksun olmasının ürünüdür. Yani bu özgülümüzde örgüt, "*örgüt*" olmanın bu zorunlu gereklilik-

lerini yerine getiremediği kendi kadro ve üyelerine güven verme dinamikleri kusurlu olduğu, insanları yeteri kadar motive edici ortak irade üzerinden güncelleştirilmiş ideolojik-siyasi bir programının bulunmayışı gibi çok esaslı nedenlerden ötürü bu denli “iç dökülme” sorunu yaşamaktadır. Evet, bu devasa “nitelikli” erozyonun izahatı, “normal-olağan dökülmeler” olamaz. Evet, elbette her şeye rağmen “normal dökülmeler” yani ayrılmalar-kopmalar, saf değiştirmeler olacaktır, bu, sınıf mücadelesinin doğası gereği olarak yaşanacak, olağan seyirdir. Ve ama, bu ikisi asla aynı şey değildir ki?

Delayısıyla da bizim için temel soru şudur: “*Bu kadrosal erozyona yol açan, bu sonucu doğrudan gerçekliğimiz nedir?*”

Yapı bu soruyu kendisine sormaz, esas nedenleri kendisinin olgusal gerçekleri üzerinden ortaya çıkarmaz ve sorunu “*kişilerin olumsuzlaşması*” klişe yanıtı üzerinden izah etmeye devam edecek olursa, bu demektir ki bu kısırdöngünün kırılması asla söz konusu olamayacaktır.

Elbette bu anı-anlatı çerçevesinde sorunun bu yönlerini ele alıp irdeleyecek değilim. Ama hiç olmazsa bu kadcığine olsun vurgu yapıp dikkat yoğunlaşması sağlamayı da sorumluluk gereği sayarım.

Hem birtakım acil sorunlarını ele almak ve hem de konferansımız hakkında bilgilendirmelerde bulunmak maksadıyla, güzergâhımız üzerindeki köy ve mezralara uğrayarak yolculuğumuza başladık.

Şahverdi-Işıkvuran-Kızıl Çayır hattı boyunca birçok eve uğradık. Bir kısmına daha önce gitmemiştim. Benim için bir nevi yeni yeni tanışıp buluşmalar vesilesi oluyordu yolculuğumuz.

Nihayet konferans görevini yerine getireceğimiz Birman'daydık. Burada Birmanlılarla mezra mezra toplantılar yapıp, Partimizin şükranlarını sunduk. Kinem yoldaşımızın onurlandırılışını anlattık.

İnsanlar bir hoş duygular içindeydi. Kuşku yok ki onlar açısından bu bir ilkti: Bir örgüt konferansında kendilerine teşekkür edilmesi kararı alıyor ve bunu bildirmek için de önemli sayıda önder kadro ve savaşığını görevlendiriyordu.

Evet, Birmanlılar Partimizin bu jestiyle sevinmiş, onurlanmış ve gururlanmışlardı. Partimizin bu değer bilir ve değer verir tutumu onları bayağı bir mutlu kılmıştı.

Karşılık olarak duyduklarımız ise bizi ayrıca sevindirir nitelikteydi: “*Wuuy ma kewra o kara günde size nasıl sırt çevirebilirdik? Nasıl varımızı yoğunumuzu sunmazdık. Ma siz de bizim evladımız sayılırsınız kewra*”. Bu olgun sahipleniş gerçekten gurur ve cesaret vericiydi.

Birmanlılar nazarında bir de özel bir ayrıcalığım bulunuyordu. Malum, Nuray Birmanlı'ydı. Bu da beni onlara “*enişte*” yapıyordu. Haliyle bu da bir faktör olarak ilişkilerde rol oynuyordu. Uğradığımız hemen hemen her aile ve ama özellikle de yakın akraba çevresi, “*Ma Kewra Aysunama Quya?*” (Kirve bizim Aysun hani nerede?) diyerek Nure’yi soruyordu. Tabii “*tedaviye gönderdik*” diyecek halimiz yoktu. Mecburen “*idare edici*” bir yanıt vermek durumundaydık: “*Başka bir göreve gitti. Daha sonra gelip bize katılacak. Merak etmeyin kızınız iyi, yaramaz bir durum yok.*”

Birman’da, dondurucu soğuşun ve zatüenin bizden aldığı Erkan Fener, Zeki Peker, Ali Ekber Batasul, Ali İhsan Yalçın, Ali Demirdağ ve Barbara Anna Kistler yoldaşlarımız anasına saygı duruşunda bulunduk. Yoldaşlarımızı sevgi ve özlemlerle bir kez daha yâd ettik.

Burada yapılacak başka da bir işimiz kalmamıştı; Pülümür’e geçmek üzere yola koyulduk. Yolun aşinasıydım, malum, birkaç kez gelip gitmişliğim olmuştu. Kendimin doğrudan anılarına şimdi altı ay öncesi yoldaşlarımızın yaşadığı o ölümlü zorlu yolculuğun anlatımları ekleniyordu. O süreci doğrudan yaşayanlardan olan Lenko, Pala İsmail, Ali Haydar, Sepisifik Can, Songül (Cemile Koçak) ve Zelâl (Fatma Çiftçi) sözü birbirine devrederek nerede neler yaşandığını, hangi yoldaşı nerede beyaz örtünün kucağına bırakarak yola devam ettiklerini anlatarak bizi bilgilendiriyor ve yaşananları aktararak paylaşarak daha çok kişinin hafızasına kaydetmeye çalışıyorlardı.

Pülümür-Ovacık arası bu sırt az buz değil, üç yıl içinde tamı tamına on yoldaşımızın, on Partizan yüreğin aramızdan ayrılışına tanık olmuştu. Dört karanfilimiz bir fecir sökününde işte şu zirvedeki Kepir yaylasında ölümsüzleşmişti... Kocaman cesur yürek, ufacık-tefecik Dr. Hüseyin Parti ve zafer sloganlarımızı haykırarak işte şu beyazımsı kayalığın önünde son nefesini vermişti. Gözleri, tutkunu olduğu zirvelere öylece asılı kalmıştı... Partimizin zafer bilinci kuşanmış iki yiğit üyesi Kinem ile Bahtiyar’ı geride bıraktığımız şu köyde toprağın bağrına teslim etmiştik...

İşte şu bayır, hepi topu 200 metrelik şu yamaç yerde oluşan don yoldaşlarımıza geçit vermez olmuş. Saatlerce gecenin o ayazında hareketsiz dikilip durmalarına sebep olmuş... İşte bu oyalama koca bir gündüzü de şu kayalığın önünde donarcasına üşüyerek geçirmeleri sonucunu doğurmuş.

Anlatımlar eşliğinde yürüyoruz. Yürüdükçe de hızla bu öykünün başlarına yaklaşıyoruz. “*İşte şuradan*” diyorlar, dağın eteğindeki şu terk edilmiş maden ocağını işaret ederek; “*Tırmandık dağa. Sabaha*

karşıydı. Gün ışımadan zirveye yakın şu iri kayalıklara varıp orda mevzi aldık.”

Önüm sıra yürüyen Cemile Kocak’ın “Zeynel yoldaş” diyerek doğrudan bana hitap etmesiyle ilgim onun anlatımına kayıyor. Maden ocağının yan tarafından başlayarak aşağı dere ağzına kadar uzanan küçük ormanlık sahayı işaret ederek “*Sen buraları bilirsin. Barınağımız sizin su aldığınız çeşmenin az ilerisinde, dere yatağına yakın şu sık, büyük ağaçların olduğu yerdeydi*” diyor ve ardından da durup yüzüme bakarak, “*Merak ediyorum, acaba yıkılmışlar mıdır?*” diyor tüm saflığı ve güzelliğiyle. “*Muhtemelen yıkılmışlardır Songül yoldaş*” diyorum kısaca.

Evet, bu alanı, bu ormanı, bahsi edilen çeşmeyi bilirim elbet. 1989 Temmuzunda gerillaya bu arazide katılmıştım. Geceyi az ilerideki iki mezrada, gündüzü ise işte şu ormanda geçirmiştik. Bu orman benim gerilla yaşamımdaki ilk konaklama yerimizdi... Karşımızda Pancılas yaylaları vardı ve akşam onlara konuk olmuştuk. Muhteşemdi bizi karşılayışları... Yaylaların karşı tarafında ise bana “*hevalim*” diye hitap eden kadın yoldaşımızın mezarası vardı: Karataş.

Pancılaslı Gülizar Özkan (Rojda) ve Hüseyin Çevik (İbo) ile Feride (Evrin) ve Özgür’ün anlatımlarından aklımda kaldığı kadarıyla maden ocağını da içine alan bu orman arazisine Zugure Sol, sadece ormanlık alana ise Geme Sol diyorlarmış... Şu dik bir eğimle aşağı doğru uzayıp giden büyük dere, ilerideki sırtın ardında olan Xor mezarından da bir kol alarak Pancılası ortadan ikiye bölerek uzayıp gider ve daha aşağılarda tekrardan iki uç kol eklenilip, Harşi, Zimek gibi daha birkaç köye de kıyı vererek çok daha aşağılarda Pülümür çayına ulaşır.

Xor mezarasının vevine karşısına düşen, Pancılas yaylalarını arkadan çevirerek Pancılasa doğru uzanan şu sırttaki kayalıklı tepe ise Şerif ile Polat Yiğit komutasındaki gerilla birliğimizin 1991-1992 kışını geçirdikleri “*kaya dibi cehennemi*”nin olduğu yermiş... Mola esnasında isyan yoldaş yanıma gelerek; “*işte şurasıydı o cehennem Zeynel yoldaş*” diye tarife koyuldu...

Buraya gelmişken barınağı görmeden, son durumunu öğrenmeden gitmek olmazdı elbet. İlgili yoldaşlar güvenlik önlemlerini hallettikten sonra topluca barınağı görmeye gittik.

Elli civarında gerillanın kaldığı iki bölümden oluşan barınağı çöktürmüşlerdi. Tavanı yarı yarıya düşmüş. Tamamen çöktürmekle uğraşmamış olmalılar... Haziran ayı bitmek üzereydi ve ama barınağın zemininde hâlâ bir miktar su birikintisi vardı... Ön kısmındaki küçük yamaçta ise dökülüp yakılmış erzak ve eşyadan arta kalanlar vardı.

Bu ziyaretimiz, özellikle de iki ay kadar bir zamanlarını burada geçirmiş olan yoldaşları bir hayli duygulandırmıştı... Bir yaşamı paylaşmış olan bir kısım yoldaşın artık hayatta olmaması gerçeği, burada bir kez daha çok yakıcı bir şekilde canlanıvermişti... Gerçekten de bir anda ağır, hüznü bir atmosfer oluştu... Ranzaların bir kısmı çökmüş, bir kısmı sağlamca duruyordu. Tek tek gösteriyorlar bize hangi yoldaşın hangi ranzada yattığını.

Pülümür hattındaki ilk gecemizi sanırım Sağlamtaş köyünde geçirdik. Sonra Yel Dağı eteklerinde ve açıklarında bulunan Ardıçlı, Kabadal, Dereboyu, Çakırkaya, Dağbek ve isimleri hatırımda kalmamış daha başka köy ve mezralara uğradık. Gelişmeler hakkında halkımıza bilgi aktarıp, propaganda yaptık. Onların bilgi, gözlem ve yorumlarını derleyip, gerillamıza yönelik operasyonun arka planını anlamaya çalıştık.

İşte ne tür şeyler olduğuna dair daha önceki bölümlerde aktardığım bilgilere bu faaliyetimiz sürecinde ulaştığımız Bozo'nun (Yusuf Geyik) ne numaralara başvurarak barınağın yerini nokta olarak öğrenmeye çalıştığını vs. vs.

Bu bilgi derleme sürecinde ben özellikle de cezalandırılan ihbarcı Gültekin'in büyük oğlunun durumunu anlamaya çalıştım. Bilgisine başvurduğumuz birçok kişi bu şahıs hakkında olumsuz yargı beyan ediyordu. Ancak *"bu adam ihbarcıdır. Devlete bilgi taşıyor"* diye net yargılar beyan eden yoktu. İnsanlar bir şekilde güvensizliğini, şüphelerini ve *"muhtemelen bilgi taşıyor, çift taraflı çalışıyor"* şeklindeki kanaatlerini dile getirebiliyordu ancak ki.

İleri sürdükleri, kanaatlerine dayanak yaptıkları şeyler hiç kuşku yok ki önemli *"bulgu"*lardı, ama yine de bunların çoğu bir insana *"ihbarcıdır"* diyebilmenin yeterli kanıtları olmaktan uzak şeylerdi. Çünkü insanlar bir şekilde devlet güçleri ve kurumlarıyla senli-benli ve *"sıkı ilişkiler"* içinde olabilirdi. Bu tarz ilişkilerin yığınca zemini vardı. Dolayısıyla da kimseyi sırf bu *"sıkı"* ilişkilerinden ötürü *"devlet adamı"* olarak itham edemeyiz.

Ancak anlatılanlar içinde bir şey vardı ki, yabana atılır türden değildi. Çünkü tamamen farklı karakterli bir şeydi. Malum, o dönem özellikle gıda maddeleri başta olmak üzere bir yığın ihtiyaç malzemesi üzerinde devletin sıkı bir kontrolü ve de ambargosu söz konusuydu. Köylüler evinin, çoluk çocuğunun zaruri ihtiyaçlarını dahi binbir güçlükle, sıkıntı ve ezayla karşılamak zorundaydı. Gıda maddeleri ancak az miktarlar halinde alınabiliyordu vs. vs. İşte bu sıkı koşullarda Gül-

tekin'in oğlu hem bizimkilerin ve yetmezmiş gibi hem de kalabalık bir heval grubunun kışlık eşya ve erzağın önemlice bir bölümünü temin edebilmiş!

Evet, bu hiç de es geçilir bir şey değildi. Ama bunu bunca ale-ni bir şekilde yaptığına göre, mutlaka ki kendince 'kitabına uydurulmuş' makul bir izahatını da yapıyordur. Hal böyle olunca, başka delil ve bulgular olmadan bununla o insanı suçlu ilan etmek pek isabetli olamazdı. Yapılacak sorgulamadan da herhangi bir sonuç almak pek mümkün olamayacaktı.

Ancak biz yine de bu vatandaşı ziyaret edip, reaksiyonlarını doğrudan gözlemlemenin iyi olacağını düşünüyorduk.

Öyle de yaptık. Kendimizce uygun bir anda çıkıp gittik. Bizi oldukça sıcak karşıladı. Ama hani denir ya "*bende ciğer yarası, sende kuyruk acısı oldukça biz asla dost olamayız*" diye. Evet, sıcak karşılaşmasına karşılamıştı ancak şu bir gerçektir ki bu asla samimi bir dost sıcaklığı değildi. Olması da onlar özgülünde pek mümkün değildi. Çünkü Gültekin'in haksız yere öldürüldüğüne inanıyor ve bu yüzden de kabullenemiyor ve öcünü alma duyguları besleyegelmişlerdi. Bazısı bunu açıkça ifade ediyordu da. İşte daha "*akıllı*" ve "*temkinli*" addedilenleri de böyle ince bir "*diplomasi*" yapmayı tercih ediyordu.

Biz nasıl ki onun bu sıcaklığının yapay olduğunun idrakindeydikse, kuşkusuz ki o da bizim ona güvenmeyeceğimizin ayırındaydı. Kurnaz ve akıllı bir tipti, güçlü bir kavrayış vardı ve kimlere nasıl davranması gerektiğini biliyordu. Velhasıl hakkını teslim etmek gerekir ki çetin cevizdi Ulvi!

Tabii böyleleri karşısında öyle çok dolaylı yoklamalar çekmenin ve zarf atıp boşluğa düşürmenin pek faydası olmazdı. Bu tip unsurlar karşısında daha çok doğrudan yönelimlerle anlık reaksiyonlarını ölçmek ve ters ve karışık anlatımlar üzerinden boşluğa düşürme yöntemi etkili olabilirdi belki.

Kendisine köylülerin ve konukomşusunun şüphelerini aktardığımızda; "*Vallaha haksız da sayılmazlar şüphelenmekte. Ben olsam ben de şüphelenirim*" dedi. Bir yoldaş onca malzemeyi nasıl taşıdığını sorunca da "*Vallaha kirve*" dedi, "*siz de bilirsiniz, biz Pülümür'ün nüfuzlu ailelerindensiz. Askerlerle de, bürokrasiyle de itibarlı ilişkimiz vardır. Ben bu ilişkilerimi kullanarak nerede ne zaman arama ve kontroller yapılmadığını öğreniyorum. Sonra da eşyayı atıyorum bir arabaya çıkıp geliyorum. Bu kadar basit yani.*"

Dedim ya, mutlaka "*makul*" bir izahatı olacaktır diye. İşte alın size âlâsından "*makul*" bir açıklama! Ve pekâlâ da mümkün değil mi? "*Kurnaz ve akıllıca bir yöntem*" demek dışında bir şey diyemedik tabii.

Lenko gerilla birliğinin bazı acil ihtiyaçları için bir liste hazırladı. Sonra da yardımcı olup olamayacağını sordu, “*Olur, alırım Lenko kirve*” deyince de kendisine bir miktar para verdi. “*Yarın akşam uğrar alırız*” dedi. O da “*Tamam, alır hazır ederim*” dedi.

Ulvi'nin evinden ve Ulvi'yi ziyaretimizden işte byolesi bir “*sonusuzluk*” ile şüphelerimizi olduğu gibi sırtlanmış olarak, ayrılıp köydeki diğer evlerin bir-ikisine ve taraftarlarımıza uğradık. Ulvi ile görüşmemizi aktarıp düşüncelerini sorduğumuz oldukça eski bir kitle ilişkimiz bizi uyarmadan edemedi: “*Aman gözünüzü seveyim dikkatli olun! Bu akrebin sokup sokmayacağını sakın denemeyin!*”

Dikkatliydik ve o akrebin sokup sokmayacağını test etmiyorduk, biliyorduk ki kendilerince tavına getirdikleri en “*uygun*” anları kollayarak “*saman altından su yürütme*” usulüyle yapıyorlardı işlerini. Biz de kontrollü bir ilişkilenmeyle somut bir açıklarını ele geirmeliydik. Başka türlü bir netleşme sağlanamayacak gibiydi.

Ancak ne var ki bu netleşmeyi sağlayacak zamanımız olmadı ve öylece kalakaldı.

Ertesi akşam gereken önlemleri alarak gidip siparişlerimizi aldık. Verdiğimiz para ıkışmamış, borçlu kalmıştık. Borcumuzu da ödeyip, başka bir alana gitmek üzere oradan ayrıldık.

Bu süre içinde Pülümür merkez-Dersim merkez yolu üzerinde, Pülümür girişindeki askeri birliğe taciz eylemi gerçekleştirmek için de bir kısım hazırlıklar görmüştük.

Uzun namlulu silahlarımız dışında birliğimizde iki de makineli silahımız ve roket atarımız vardı. Aşağılara inmeye gerek kalmadan birliğin hemen karşısına düşen ve alanı kuşbakışı gören tepelerden bu eylemi gerçekleştirmek mümkündü. Makineli silahlarımız böyle bir kolaylığı rahatlıkla sunuyordu.

Anılan sırtlarda ve yakın çevresinin giriş çıkışlarında gereken keşif çalışmaları yapıldıktan sonra saldırı ve savunma mevzileri belirlendi.

Eylemi gerçekleştireceğimiz gün, sabaha karşı gelip saldırı noktamızın yakınındaki ormanlık alana yerleştik. Öyle büyük ağaçlardan oluşan bir orman değildiyse de, yine de bizi kamufle edecek kadar iyi sayılırdı.

Gün akşam saatlerine evrildiğinde toparlanıp harekete geçtik. Savunma ve saldırı güçleri ayrılarak belirlenen yerlerine yöneltiler.

Savunma güçleri konumlandıktan ve grubun eyleme katılmayacak kesimi geri çekiliş hattında uygun bir yere kaydırıldıktan sonra, başında Lenko'nun bulunduğu 5-6 kişiden oluşan saldırı gücümüz

eylem tepesine sızmaya başladık. İlginçtir, ben, Lenko ve makineli tüfeği kullanan Kadir (İsmet Pınar) dışında başka kimler bu saldırı ekibinde yer almıştı anımsamıyorum. İki veya üç kişi daha vardı.

Yerleştiğimiz tepe, Pülümür-Dersim merkez istikametine göre söyleyecek olursak Pülümür Çayı ve ana karayolunun soluna düşüyordu. Askeri birlikte suyun ve yolun karşı yakasındaki küçük düzlükteydi.

Biz tepeye sızıp saldırı pozisyonu almaktayken; az sonra üzerlerine yayılım ateş açacağımız haki kıyafetlilerde karşıda, tek katlı askeri barakaların önünde, bir grup askerin seyrinde futbol maçındaydılar.

Eylemimizin amacı haki renk giysi altındaki sıradan askeri hedef gözetmeksizin kıymak olsaydı şayet, kuşku yok ki karşıımızdaki pozisyon “*bulunmaz nimet*” babında son derece elverişli bir fırsat oluşturunuyordu. Ama bizim böylesi bir amaç ve hedefimiz yoktu, sadece taciz edecektik.

“*Hazır mısınız?*” sorusuna bizden aldığı olumlu yanıtla silahını ateşleyen Lenko, bununla “*Ateeş!*” komutunu da vermiş oluyordu.

Kadir’in makineli çalışıp da askerlerin arkasındaki barakaların duvarlarından ve top sahasının yanından yöresinden tozlar uçuşmaya başlayınca, gariban askerler neye uğradığının şaşkınlığı ve paniği içerisinde sağa-sola, rastgele kaçışmaya başladılar. Doğallığıyla tam bir can telaşı içindeydiler... Dedim ya, onları imha etme şeklinde bir amaç gütmüş olsaydık, herhaldeki en azından yarısı makinelinin o ilk yayılım ateşi esnasında kurşunların hedefi olmaktan kurtulamazdı, yoktu böyle bir şansları.

Biz karşı ateşi bina içlerinden ve kum torbaları ardından beklerken, sürpriz bir şekilde, sağ yan açığımızdan almaya başladık. Bir kısmımız namlularımızın yönünü buraya çevirip karşı ateşe başladığımızda anlamış olduk ki meğerse bir özel tim panzeriymiş. Muhtemelen o esnada bizim bulunduğumuz tepenin önündeydi ki hemen harekete geçip karşılık verme durumu mümkün olabilmişti.

Yan açığımızdan aldığımız bu ateş, yamacın o tarafında mevzi lenmiş olan yoldaşlar açısından risk oluşturur nitelikteydi. Yoğun karşı koyuşumuz neticesinde panzer tepenin korunağına geri çekilmek zorunda kaldı. Ve bu arada askeri birlikten de makineli silahlar çalışmaya başlamıştı. Ortalık adeta karşılıklı düelloya tutuşmuş makineli lerin takırtıları tahakkümü altındaydı...

Pülümür merkez hemen az ötemizdeydi. Kırmızı Köprü’deki yatılı bölge ilkokuluna yerleşmiş askeri birlikte pek uzak sayılmazdı. Öyle ki Pülümür merkezden harekete geçen askeri araçların uğultuları devreye girmişti bile.

Eylemin amacına ulaşmış olması durumunu ve gelişmeleri hesaba katan komutanımızın, “*Tamam yoldaşlar gidiyoruz!*” komutu üzerine geri çekilmeye başladı. Ancak fark ettik ki tepenin en ucunda ve hepimizden daha ilerde olan Kadir ateşe hâlâ devam ediyordu. Bulunduğu noktada, karşı ateşin baskısı altında kalmıştı. Fakat çekilebilme koşullarına sahipti aslında, demek ki “*gidiyoruz*” komutunu duymamıştı.

Kadir yoldaşı geri çekmek için iki yoldaş tekrardan ileri çıkıp yakınına kadar sokulmak zorunda kaldı... Neyse sonunda Kadir’i de alarak geri çekildik.

Geri çekilmemizi tamamlayıp da ana grupla buluştuğumuzda, hava da artık alacakaranlığa kesmek üzereydi.

Sağ-sol ve ana yol olan ön hattımız yoğun motor uğultusu altındaydı. Pülümür merkezdeki motorize güçlerin arka hattımızdaki köy yolundan üst kısımlarımızdaki araziye ulaştıkları far ışıklarından belliydi. Ancak bizim çekiliş hattımız olmadığı için, bunun bizim açımızdan pek fazla bir önemi de yoktu.

Pülümür-Dersim merkez karayolu da devriye arabalarının kontrolü altına girmiş bulunuyordu.

Biz bu iki kolun orta hattından, ama daha çok da Pülümür-Dersim merkez ana yoluna yakın bir hattan geri çekilmekteydik. Arazi korunaklı ve uygundu. Karanlığın doğal kamuflajı da artı avantaj oluşturuyordu.

Kocatepe-Çakırkaya-Dereboyu karayoluna varmadan, o ara bölümde bulunan bir köye uğradık. Delişmen bir cüretti doğrusu: Akşamın erken saatiydi ve her tarafta operasyon güçleri vardı. Eylem üzerinden bir saat bile geçmiş değildi. İnsanlar silah seslerini duyabilecek mesafedeydiler.

Daha önce uğrayan devrimciler olmuş muydu bilmiyorum, ama en azından biz ilk kez geliyorduk. Onlar bizi, biz onları tanımıyorduk... Doğallığıyla halkımız bir hayli tedirgin karşıladı bizi. Korku duymaları gayet tabii ki son derece insani bir tepkiydi. Köylerinin az ilerisinde eylem yapmıştık ve düşman güçleri operasyonda idi. Her an köyleri basılabilir ve bir çatışma çıkabilirdi. İnsanlar elbette canını ve çocuğunu çocuğunu düşünecekti. Ve tabii bir de şu var; bu silahlı insanlar gerçekte kimdi? Gerilla olduklarını söylüyorlar ama gerilla kılığına girmiş devlet güçleri olmadığı ne malumdu?! Az insan mı bu şekilde tuzağa düşürülmüştü?.. Buna dair yığınca öykü duydukları kesindi. Devlet güçleri de zaten bunu bir korkutup sindirme unsuru olarak bilinçli bir şekilde kullanıyor ve yayıyordu da.

Evet, insanlar bütün bu nedenlerden ötürü haklı olarak tedirgin diler ve korkuyorlardı da. Ama buna rağmen yine de bize sırt dönme-

diler, kapılarını kapamadılar. Hele genç bir kadın vardı ki onu mutlaka anmam gerekiyor. Cesur bir kadın olduğunu hemen belli etmişti: “*Siz kirvelersiniz, Partizancısınız değil mi?*” diyordu karşısına geçtiği bir kaçıımızın gözlerinin içine bakarak. “*Ben bildim, siz kirvelersiniz*” diyordu içten duyduğu bir sevinçle. “*Sizinki deli cesareti vallahi. Az ileride eylem yapıyorsunuz, çevrede vızır vızır gezen askere time aldirmeden da bu köye geliyorsunuz. Vallahi delisiniz siz*” diyordu büyük bir sevecenlik ve de hayranlıkla.

Ardından da bizi fazla oyalamama hassasiyetiyle hemen ihtiyaçlarımızı sordu. Çok seri bir şekilde bir yığın erzağı poşetlere doldurup ellerimize sıkıştırıverdi. “*Haydi, kirveler haydi. Fazla oyalanmanız doğru olmaz. Bir an önce bu yakın çevreden uzaklaşın. Asker birazdan bu köyü kesinlikle basar*” diyerek yakınında bulunan her birimizle tek tek tokalaşıp yolculadı. “*Aman gözünüzü seveyim dikkatli olun!*” diye de tembihledi. . . Bu genç cesur kadın belliydi ki sıkı bir Parti taraftarımızdı. Başka köyden o köye gelin geldiğini öğrenecektik daha sonra. Evet, o Partimizin bir taraftarıymış. Özlemi, ilgisi ondan o kadar büyükmüş demek ki.

O gece başka hiçbir köye uğramadan doğrudan konaklama alanımıza geçtik.

Düşmanın asker ve özel timlerden oluşan operasyon gücü Dereboyu-Yel Dağı hattındaki araziye tutmuştu. Biz ise onlara karşı sırtlarda, başka bir hattaydık. Ve tabiri caizse ense yapıyorduk.

Günün akşamında Pancılas köyü ile Kırmızı Köprü arasındaki bölümde kalan Harşi ve Zimek köyüne gittik. O geceyi ve sonrası günü de bu köylerde propaganda çalışmasıyla geçirdikten sonra, üçüncü günün akşamında Vartinik hattına geçmek üzere yola koyulduk.

Zimek, Kırmızı Köprü yönünden önemlice bir kısmı ormanla kaplı, Aşkirek (Kocatepe) yönünde ise cıscıbdak yalçın kayalık ve dik bayırların bulunduğu koca bir dağın hemen dibine kurulmuş güzel bir köydü.

Köyün hemen arkasından başlayan ormanın içinden geçen yayla yolunu kullanarak dağa çıkacağız güya. Bilenimiz yok, tarif üzerine kurulu bir yolculuk olacak. Dağın üçte ikilik bir bölümü ağaçsız ve kamufle edici olmadığından, gün ışımına kalmadan zirvelere ulaşmamız gerekiyormuş.

Köylü bir gencin kılavuzluğunda orman içindeki yayla yolunu kolayca bulduk. Yol bir hayli belirgindi; kılavuzu yormak istemeyip geri çevirdik. Çevirmez olaymışız; nerden bilirdik ki az sonra bunu yaptığımızı pişman olacağımızı. Evet, az sonra bunu yaptığımızı fena halde pişman olduk. Gecenin karanlığı ormanın içinde zifiri karanlığa

bürününce öncüler ana patikayı kolayca yitirip tali yan bir patikaya sapıvermişler... Bir süre sonra gidilen yolun yol olmadığı anlaşılacaktır. Ancak artık epeyce geç kalınmış bir fark etmeydi bu.

Dönüp ana patikayı bulma şansımız yok gibiydi ve üstelik de zaman yitimi demektir bu. Yol bizi nerede dağa vardırırsa artık, orda “burnumuzun dikine” bir yerlerden tırmanıp çıkacaktık bu dağ. Hükmedilen çare buydu.

Tırmanmasına tırmanacaktık da, ama bu herhaldeki lafın hükümündeki kadar kolay olmayacak gibiydi. Çünkü bırakın dağ tırmanmayı, ömrü hayatında dere bayır tırmanmamış, daha birkaç gün önce şehirden gelmiş birkaç arkadaşımız vardı. Ve üstüne üstlük bunlardan bir kadın yoldaşımız hem hayli kiloluydu ve hem de tamamen idmansızdı. Düz yolda bile soluğu kesiliyordu garibimin.

Ve dah da beteri, yaptığımız keçi yolu bizi çok kötü bir yere getirmişti. Adeta kundakvari bir dağ oyuğunun önündeydik. Yanları dolanarak çıkmak çok zaman isterdi. Mecburen oralardan bir yerlerden bir çıkış yolu arayacaktık.

Neticede Askirek karakoluna görüntü vermemizi perdeleyeceğini düşündüğümüz orta öbek dağ kılıcını takiben tırmanışa geçtik. Ancak bu yol da bir süre sonra bizi aşılması pek olası görünmeyen bir başka “çıkılmaz sokak” a vardırdı... Sanki de “aksilikler günü” ndeydik. Zinçirleme olarak ardarda yolumuz habire kesilip duruyordu.

Baktık olacağı yok, az geri çekilip yandan çıkış veren daha elverişli bir yarıktan süzülerek dağın, nihayet o barikatı geride bırakarak Askirek tarafına geçebildik.

O dönem karakollar da termal kameralı gece görüş sistemleri çok yaygın olarak kullanılmıyordu. Dolayısıyla da şafak sökene kadar rahatlıkla yürüyebilirdik. Gün ışımaya başlayınca da bir şekilde bir yerlere çekilip bekleyecektik. Başka bir oluru yoktu çünkü. Gerçi bu da öyle çok kolay olmayacaktı, nihayetinde elli kişilik bir güçtüğ ve çiplak bir arazideydik.

Ne kadar gayret getirmeye çalıştıysak da grubun temposu ortalamanın üstüne çıkamadı. Yeni yoldaşlardan ötürü bu kaçınılmazdı da. Günün ışımaya yüztüttüğü o erken saatlerde biz ancak ki dağın üçte ikilik bölümünü çıkabilmiştik. Yani daha bir hayli yolumuz vardı öbür yüze devrilmek için.

Kısa bir mola verip biraz çerez falan atıştırarak, bir durum muhasebesi yaptık. Ya gayrete gelip aşacaktık (ki bu olasıydı, çünkü artık nispeten daha kolay bir arazideydik) ya da uygun bir yer bulup erkenden oraya çekilip gündüzü orda geçirecektik.

Yürümekte en çok yorulup perişan olan kilolu kadın yoldaş bile “aşalım yoldaşlar aşalım. Grubu riske atmak olmaz!” deyince, dinlenme molasını üç-beş dakika daha uzatıp biraz daha dinlenmelerini sağladıktan sonra, bir hışımla ayaklandık.

Komutanlık grubu ikişerli üçerli küçük birimlere ve yürüyüş sırasına göre yeniden düzenledi. Sırt çantası ve silahları kamufle edecek şekilde şal ve atkılarımıza bürünüp, oldukça aralıklı ve dağınık bir şekilde (ve ama gruplar birbirlerini gözden yitirmeden) yola koyulduk. Aslında zamanla yarışa koyulduk demek daha da isabetli olur.

“Artçı grup” zirveye vardığında, ortalık artık “gündüz gözü” kıvamında ışımıştı. Çok ümitkâr olmadığımız o en çok zorlanan yeni yoldaşlarımız mucize kabilinden bir başarı göstermiş ve öte yüze devrilme hedefini gerçekleştirmişlerdi. Ve bunun “sihiri” yine hiç kuşku yoktu ki doğru tarza motivasyondur. Gerek kişinin kendi oto motivasyonu ve gerekse grubun genel havasının kendilerine kattığı olumlu enerjidi.

Zirveyi aşmasına aşmıştık ancak oralarda kalınacak gibi değildi. Çünkü hem su ve hem de gölgeğine sığınacağımız kayalar falan yoktu. Öyle dımdızlak sırtlardaki oralar.

Dağın bu kesitlerinde normal zamanlarda gündüz yürümenin bir mahsuru yoktu. Eğer dağın zirvelerinde geceyi geçirmiş düşman güçleri yoktuysa, geriye bir tek gökyüzünden görüş menziline girebilirdik... Dolayısıyla da yoldaşları son bir gayretle su ve kayalıkların bulunduğu bir yere kadar yürütmek gerekiyordu. Yayla yerlerinin çokça olduğu bir alan olduğundan bu tür yerler illaki bulunur. Nitekim Şefik ve Lenko buralardan geçtiklerini ilerlerde yayla yerlerinin olduğunu, yarım saatlik bir yürüyüşle oraya varabileceğimizi söylüyorlardı. Bu bilgi takatten düşmüş, adım atacak mecali kalmamış görünen kimi yoldaşlara iyi gelmiş olmalı ki nazlanmadan yola koyuldular.

Grup, gerçekten de öyle çok da uzakta olmayan bir yayla yerinde konaklamıştı. Arka gruptakiler gelip yetişene kadar öncüler çoktan kahvaltı hazırlıklarını görmüş, tüm yoldaşların gelmesini beklemekteydiler.

Konaklama yerimiz dediğim gibi bir yayla yeri idi. Etrafta 5-6 büyükçe kaya ve bir de yaylacıların ağıl ve açık çadır için ördükleri bir-iki metre yüksekliğindeki taş duvarlardan başka gölgesine girebileceğimiz ve kamuflej oluşturucu başka herhangi bir doğal örtü yoktu.

Bu tür zorunlu hallerde yapılabilecek en isabetli şey, var olan olanakları değerlendirerek o ortamın gerçekliğine uygun konumlanış ve davranış tarzı oluşturmaktır... Biz de böyle yapmaya çalıştık. Yakın çevremizde iki farklı noktadaki yüksek sırtlara nöbetçiler ve savun-

ma gücü yerleştirdik. Ve fazlaca açılıp saçılmadan, teçhizatlarımızı kuşanmış olarak, kayaların ve duvarların diplerinde dinlenmeye çekildik.

Kalk komutuyla uyandırıldığımızda gün çoktan akşam saatleri döngüsüne evrilmişti bile. Görevli yoldaşların hazırlamış olduğu çay ve atıştırmalık şeylerle küçük bir kahvaltı yapıp yola koyulduk.

Bulduğumuz kısımdaki yaylalar Pülümür ve Kırmızı Köprü köylülerinindi. Dağın öte yüzündeki yaylaları ise Songül sahipleniyordu: “*Oralar bizim yaylalar*” diyordu. Songül Pülümür-Dersim merkez arasında bulunan Zağge’deni. Tabii oralar Songülgilin olduğu kadar, komşu Vartinik ve civar köylerinde arazisiymiş.

Yöre köylüleri, kendilerine fazla gelen bu en yüksekteki yayla ve meraları Hozat, Çemişgezek ve Pertekli yaylacılara kiraya veriyor. Hal böyle olunca da yılın bu döneminde bura yaylaları çoğunluğu Parti taraftarımız olan yaylacılarla şenlendirilir.

Yörenin sahibi olarak caka atan Songül dâhil dağın bu yüzündeki yayla yerlerini nokta olarak bilenimiz yoktu. Dürbünlerle etrafı kolaçan ederek yola koyulduk; denk gelen bir yayla olursa akşama oraya konuk olma niyetindeyiz.

Bir hayli yol katettikten sonra nihayet sol cenahımızda kalan yüksekçe dağın eteklerine kurulmuş, üç-dört çadırdan oluşan bir oba görünüme girdi. Biraz sapa düşse de, geceyi de burada geçireceğimizi hesaba katarak, göze alıp oraya gitmeye karar verdik.

Yaylacıları şahsen tanıımıyordum. Hozatlı ailelerimizmiş. Görülmeye değer bir sevinçle karşılandık. Yaylacılarımızın Avrupa’dan gelmiş konukları da vardı. Onlar daha büyük bir sevinç içindeydiler. Gerillayı ve tabii ki özellikle de Partizan gerilla gücünü gördüklerine bayağı bir memnun olmuşlardı. Dışa taşan bir coşkuyla bizimle ilgileniyorlardı. Yanlarında kameraları varmış. Çekim yapmak istediklerini söylediler. Komutanlığın olur vermesiyle de kendi isteklerince doğal görüntüler kaydettiler.

Yayla yeri o akşam adeta düğün yerine dönmüştü. Davulu-zurnası eksiktiysede, yine de şenşakrak bir atmosfer oluşmuştu. Gençler seferber olmuş gerillaya et ziyafeti çekme hazırlıkları görmekteydiler. Ayrıca çeşit çeşit yemekler hazırlanmaktaydı. Bir yığın sebze ve meyve vardı. Avrupalılar ayrıca çikolata ve kalite sigaralar ikram ettiler.

Gece geç saatlere kadar yenildi içildi ve koyu sohbetler kuruldu. Avrupalı konukların envai çeşit soruları bitip tükenmek bilmiyordu. Gerilla yaşamını, Partideki gelişmeleri ve özellikle birleşen Partizan güçlerinin son durumlarını, yapılan konferansı vs. vs. soruyor ve verilen yanıtları büyük bir ilgiyle dinliyorlardı. Gelişmelerin yönü ve

olumluluğu karşısında duydukları sevinci paylaşıyor ve güvenlerini, umutlarını dile getiriyorlardı.

Onların bu coşku ve sevinci karşısında, kendi payıma içimden şöyle diyordum: *“Keşke ben de sizler kadar huzurlu olabilseydim. Evet, elbette size anlattıklarımız tamamen gerçek. Hiçbir abartı yok. Sevin-dirici, umut verici gelişmeler kaydediyoruz, ama maalesef ki gerçeğin tamamı sadece bunlar değil. Keşke her şey size yansıyan yönüyle ol-saydı. Partizan güçleri birleşti ve bu müthiş bir enerji oluşturdu. Ge-lişip büyüme dinamiği oluşturdu. Ancak ne var ki Parti birliği aslında hiç de o kadar güçlü değil. Daha şimdiden tepesinde kara bulutlar ve uğursuz çakal ulumaları belirmiş durumda. Bunlar size görünmeyen yönler. Parti bu kara bulutları zamanında görüp dağıtmayı becere-mez ise korkarım ki elebaşlığını Laz Nihat’ın yaptığı ekip tarafından Partimizin başına yeni bir çorap örülecek... Sevincim sizinki kadar aydınlık değil de hüznle gölgeliyse, işte taşıdığım bu güçlü endişeden ötürüdür.”*

O geceyi işte böylesine sevinçli ve coşkulu halkımız arasında ge-cirdikten sonra sabaha karşı toparlanıp yola çıktık. Günü Songülginin yaylalarında karşıladık. Buralar artık Dersim merkez ve Kutuderesi, Zağge-Uzuntarla arazisiydi.

Köyüne ve evine gelmiş gibi çocuksu bir sevinç dalgası içindeydi Songül. Eşi Lenko’ya olmadık afacanlıklarla takılıp duruyordu, *“Len-ko yoldaş kaynana ve kayınbabanın elini öpmeye mi geldin?”* diyordu. Maksudunun bir yanı da nedense bununla Lenko’yu kızdırmaktı. Ama Lenko’nun kızdığı falan yoktu. Son derece neşeliydi ve Songül’ün takılmalarını gülerек geçiştiriyordu.

Her ne kadar da bulunduğumuz arazi gündüz hareket serbestisi taniyorduydu da, ancak biz yine de en azından gün yarılanmadan ha-reket etmeyi uygun bulmadık. Zorunlu bir gerekliliği olmadıkça çok serbest hareket etmek ciddi bir ihtiyatsızlığa yol açabilirdi. Bu yüzden sırtımızı yüksekçe bir dağ zirvesine verip dinlenmeye çekildik.

Tam karşımızda yöre insanının kutsal addettiği ve de Munzur Da-ğının en yüksek noktasında sayılan Buyer Baba dağı var. Yan tarafı-mızdan uzayıp giden büyük vadi ise Kutu Deresi ve Vartinik’i kucak-lıyor. *“Az açığımızdaki şu yükseltilerden”* diyor yöreyi bilenler, *“Jel’ dağını, Düzgünbaba’yı ve Kırklar Dağı’nı da görebilirsiniz.”*

Ögle yemeğimizi yiyip, ikindiye doğru yola koyulduk. İstikamet Vartinik-Mirik mezarası!

Epeyce bir mesafe normal yayla yolunu kullandık. Dolambaçlıy-dıysa da kolaydı. Sonra tutup; *“Böyle çok gecikiriz. Gelin sizi kestirme*

yollardan götüreyim” diyen Sone'nin lafına uyup, normal yolu terk edip ham araziye saptık. Sapmaz olaydık...

Neyse ki gündüz gözüyle, bastığımız yeri görüp seçerek yürüyorduk. Gece olsaydı kesin birkaçımız uçurumlara yuvarlanıp telef olurduk. Abarttığımı sanmayın, gerçekten de böyleydi. Çünkü resmen dağ-bayır, dere-tepe, ayak tutmaz yamaçlar, sarp kayalıklar, derin uçurumlar, dar geçitler vs. vs. aklınıza hangisi gelirse bunların tamamı o yolculuğun başlıca unsurları olarak karşımıza dikiliverdiler. Düşünün ki yılların gerillası Lenko bile ikide bir söyleniyordu, *“Allah belanı versin keçi Sone! Bu muydu kestirme yolun? Dolanarak gitseydik kesinlikle daha az yorulurduk.”*

Lenko'nun ve biz diğerlerinin homur homur söylenip durmalarımız kesinlikle Songül'ün umurunda değildi. Suratına yapışıp kalmış o güleçliğiyle her birimize gülücükler sunup duruyordu. Belliydi ki Sone'nin aklı fikri başka yerde ve daha başka önemli mevzulardaydı: Kolay değildi, yılların özlemi vardı. Şimdi fırsat çıkmıştı ve Sone yıllar sonra ailesiyle; annesi, babası ve kardeşleriyle, doğup büyüdüğü evi ve köyüyle buluşacaktı. Acelesinin, sevincinin, gözlerinin hiçbir şeyi görmemesinin ve hiçbir şikâyetimizin umurunda olmamasının da nedeni, işte bu özlemiydi... Zamanın bu kesitinde, yani hâlihazırdaki verili anda Özlemini duydukları çok güçlü bir mıknaat olmuş, hızla Sone'yi kendisine çekiyordu.

Velhasıl düşe-kalka, oflaya pufloya, Sone'ye ve doğaya kıza köpüre bütün o engel ve güçlükleri aşarak normal patikaya ulaşmayı nihayetinde başardık.

Sone'nin hesabına göre güya kesinlikle en az iki saatlik bir zaman kazancımız olmuşmuş. Ve bu başarısından ötürü de mutlu görünüyordu. Alem kadındı vallahi, bunları söylerken onca insanın yönelttiği kızgın bakışlara aldırıldığı yoktu. Kim bilir belki de içinde *“Sizi gidi hanım evlatları sizi! Azıcık zorluğa gelemiyor, hemen ağız burun ekşitiyorsunuz. Size iyilik falan yapmamak lazımış!”* türü şeyler söylüyordu.

Vadi tabanına inmiş, normal yola girmiştik. Üzerimize düz ve engebesiz yolun rehaveti çöktü adeta. Dingin yürüyüş yerini sallapati yürüyüşe bırakmıştı. Ancak bu halimiz uzun sürmedi. Komutandan gelen *“Mirik mezrasındayız. Yoldaşlarımızın kuşatıldığı komlar az ilerde!”* şeklindeki bu bilgi grubu adeta baştan sona teyakkuza geçirdi. Ezici çoğunluğumuz ilk kez geliyorduk ve haliyle de duygu yoğunluğumuz bir başkaydı.

Mirik mezrasındaki komlar, vadinin kimi yerlerinde sağ, kimi yerlerinde sol yamacına yanaşarak, büyük bir gürültüyle akan dere-

nin, yukarıdan geliş yönünde, sol kıyısında idi. Dereye bakan ön cephesinin karşısında oldukça sarp yüksek dağ sırası yer alıyorken, arka tarafındaysa ormanlarla kaplı, dağlık bir arazi vardı.

İbrahim Kaypakkaya, Ali Haydar Yıldız, Muzaffer Oruçoğlu ve diğer bir kısım önder kadronun da aralarında bulunduğu yoldaşlarımızın kış üslenim alanı olarak seçtikleri arazi ve kom, işte böylesi bir yer!

“İsabetsiz değil aslında, güzel ve iyi bir seçim. Hele ki o günün koşullarında!” diyorum içimden.

Harabeye dönmüş komların yanına vardığımızda müthiş bir hü-zün çöktü üzerimize. *“Vay be!”* diyorum içimden, *“Demek yoldaşlarımız burada kalmışlar! Muzaffer Oruçoğlu’nun ‘‘Tohum’’ isimli kitabında bizlere aktardığı şeylerin bir kısmı burada yaşanmış... Kaldıkları ev şu olmalı! İki, iki buçuk aylarını burada geçirmişler... Önlerindeki yaz aylarında yapmayı planladıkları kuruluş ve program kongresi hazırlıklarının bir kısmını burada yapıyorlarmış!”*. Derin bir iç çekişin ardından devam ediyorum kendimle konuşmaya; *“Vay be! Demek burada kuşatılmışlar! Dersim merkezde ele geçenlerden alınan bilgilerle Fehmi Altınbilek komutasındaki düşman gücü şu karşı kıyıdaki yoldan gelmiş olmalı. Muhtemelen hemen şu alt kısımlarda dereyi geçerek evi kuşatmaya almışlardır... Düşman aslında bayağı bir açıktan gelmiş olmalı, nöbetçileri uyumamış veya dikkatli olsaymış, muhtemelen önceden fark edebilirdi... Kahretsin! Demek ilk gerilla ordusu komutanımız Ali Haydar Yıldız yoldaş burada ölümsüzleşerek yıldızlaştı. Kaypakkaya yoldaş burada kurşunların hedefi olup yaralar aldı... Oruçoğlu ve diğer yoldaşlar da muhtemelen şu ormanlık alandan çekilerek kuşatmanın dışına çıkmış olmalılar... Acaba Kaypakkaya’nın çekildiği ve yaralı haliyle birkaç gün gizlendiği taraf neresiydi. Bu soruya kafamda somut herhangi bir yanıt oluşmayınca, iç alemimde kendi kendime sürdürdüğüm konuşmanın da sonuna gelmiş oldum. Nasıl bir anlam atfetmişiysem artık, bu sorunun yanıtını oluşturamamış olmam içimde tarifsiz bir boşluk bırakmış gibi oldu.*

Komlar tamamen viraneydi... Bu viranede insan ürünü olup da ayakta kalıp yaşamı temsil eden tek şey, yıkıntıların hemen yanbaşında toprağa saldıkları sağlam kökleri üzerinde göğe uzanan iki kavak ağacıydı. Öyküleri ise onları sıradan laletayn iki kavak ağacı olmanın ötesine taşıyıp bizim gözümüzde bambaşka bir değere kavuşturuyordu.

Sıradan, öylesine nalettayn iki kavak ağacı değildi onlar. Halktan insanlarımız tarafından burada vurulup düşen yoldaşlarımızın anasına dikilmişlermiş... Aslı böyle miydi, yoksa bir yakıştırma mıydı, bi-

lemiyoruz. Ama sonuçta anlatılagelen ve kabul gören öyküleri buydu. Ve bu elbette son derece anlamlı ve güzel bir değer veriş ve sahipleniş örneği idi.

Grubumuzun tamamı komlara vardığında siyasi komiserimiz Ali Haydar 24 Ocak 1973 tarihinde burada yaşananları özetleyen kısa bir konuşma yaptı. Ardından da bizi yoldaşlarımızın anasına saygı duruşuna davet etti. Bu esnada bir yoldaş Vartinik şiirinden bir bölüm okuyarak saygı duruşuna eşlik etti. Ardından Parti sloganlarımızdan bazılarını haykırdık. Sesimiz gür, coşkulu bir ses oluşmuş karşı yalçın kayalıklarda yankılanıyordu. Sınıf kinimizi bileyen, hesap sorma bilincimizi tazeleyen ve motivasyon oluşturucu anlamlı anlar yaşanıyordu.

Sanırım komda bir yarım saat kadar kaldık. Komutanın; “*Gidelim yoldaşlar*” komutuyla, yoldaşlarımızın saygın anılarıyla sessizce vedalaşıp Vartinik’e doğru yola koyulduk.

Ancak gün henüz erken olduğundan normal yoldan değil de, dere yatağına inip, derinliğin ve engebenin kamuffajını kullanmak gerekiyordu. Dere yatağı pek kolay bir yol değilmiş, ama akşamı beklemektense biraz zorlanarak da olsa bu ara mesafeyi erkenden alıp, gündüz gözüyle Vartinik’i gözetlemek isabetli olacaktı. Düşman güçlerinin sıklıkla pusu attığı bir alanmış buralar. Bu yüzden gözetleme önem arz ediyormuş. Böyle açıklıyordu komutanımız.

Dere yolculuğunu güç bela tamamlamış ve gözetleme yapacağımız uygun mesafeye de erkenden varabilmiştik.

Gerek çıplak gözle ve gerekse dürbünle yaptığım gözetlemede gördüğüm Vartinik, hafızamda şekillenmiş olanından çok farklıydı. Bu beni bayağı şaşırttı. Anlatılanların bendeki algısı, küçük kıraç bir dağ köyü şeklindeydi. Oysa gördüğüm Vartinik adeta bunun tam tersiydi. Üç büyük vadi ağzına kurulmuş ve ormanlarla kaplı yüksek dağlar kucığında belenen bir güzelliği gördüğüm.

Kaypakkaya yoldaş yaralı olarak bu köye inmiş; tesadüfen önüne çıkan bir eve gitmiş. Sonra oraya köyün öğretmeni gelmiş. Oruçoğlu’nun yazdığına göre yoldaşla ilgilenmiş ve sonra da gidip muhtara haber vermiş.

Ruhunu ihanete ve alçaklığa emzirmiş sefil yaratık muhtar Hüseyin Güngör’de Kaypakkaya yoldaşı ihbar etmiş...

Sonraki yıllarda Partimiz gerçeğin tam olarak ne olduğunu açıklığa kavuşturmak maksadıyla muhtarı ve öğretmeni sorgulamış ve muhtarı ölümlü cezalandırmıştı.

Vartinik'te fazla oyalanmadık. İki-üç eve uğrayıp biraz hoşbeş ettikten sonra, yola devam ettik.

Dere akarını takiben, Vartinik-Dersim merkez karayolunda epeyce bir süre yol aldıktan sonra, bir başka çatağa vardık. Burası bir nevi “kırmızı bölge”ymiş. Özellikle özel tim buraya ve yukarı tepede adeta kartal yuvası gibi duran evin yakın çevresine sıklıkla pusu atmış.

Arazinin meşhur Kutuderesi olması, tepeye kurulmuş evin Kamer Çiçek'in, namı diğer “Kızıl Qemo”nun olması, doğallığıyla böylesi “tehlikeli bölge” olarak mimlenmesine fazlasıyla yeterli gelmiş oluyor. Devlet nazarında buranın öneminin bir diğer doğrudan ifadesiyse vadinin girişine kurulan ve ismini bu köyden alan Gökçe karakoludur.

Kızıl Qemo bizim Yıldız Çiçek'in (Kinem'in) babası ve aynı zamanda Dersim direnişinin sembol aşiretlerinden olan Demanan aşiretinin de reisi ailenin büyüğüdür. Meşhur Hemo Jivo Qej'in kardeşidir. Hemo Jivo Qej'in vurulmasından sonra aşiretin reisi olur ve direnişte aşiretine önderlik yapar.

Daha önceki bölümlerde de değinmiştim, bu alan Dersim direnişi sırasında direniş cephesinde yer alarak büyük yararlılıklar gösteren Demenan aşiretinin “yurdu”dur. Direnişçiler zorbalara ve kıyıcıların ordusuna bu vadileri, dağları ve ormanları üs edinerek karşı koymaya çalışmışlardır.

O direnişin sembol isimlerinden biri olan Kızıl Qemo hâlâ hayattaydı ve benim için bu aileyi ziyaret ediyor oluşumuz hem onunla tanışıp konuşma fırsatı bulacak olmamdan ve hem de 1992 yazında Artvin'de yıldızlara uğurladığımız Kinem yoldaşın ailesini ziyaret ediyor olmamızdan ötürü önem arz ediyordu.

Dersim'deki diğer tüm dağ ve orman köyleri gibi Gökçe köyü de mezralardan oluşuyor. Köyün merkezi Yıldız yoldaşın evlerinin alt kıyımlarında, vadi tabanına yakın bir yerdedi.

Devletin gerillayı halktan tecrit ederek yalnızlaştırma ve alan tutma politikası gereği 1994 sonbaharında uygulamaya soktuğu köyleri yakma ve insanları göçertme kıyım vahşetinden, Gökçe köylüleri de paylarına düşeni fazlasıyla alacaklardı.

Tuğgeneral Yavuz Ertürk komutasındaki Bolu komando Tugayı kıyıcıları Gökçe köyünü 23-24 Eylül günü kuşatır. Tüm evleri, ağıl, ahır ve samanlıkları ateşe verip, yakar yıkarlar ortalığı. Ancak bu kan emici zorbalar maalesef ki bu köyde sadece bu kadarıyla yetinmez. 1938 kıyımını devam ettirmek istercesine, Işık ailesinden 31 yaşındaki Hatun, 22 yaşındaki Yeter, 63 yaşındaki Hıdır ve 29 yaşındaki Elif'i, ayrıca Seren ailesinden 37 yaşındaki Düzali, 34 yaşındaki Gülizar ve 3 yaşındaki Dilek'i hunharca katlederler.

Ailesinin akıbetini öğrenmek için köye gelen Ali Işık'ın cansız bedeni ise bir hafta kadar sonra köy dışında, başka köylülerce bulunacaktı. Kafası ezilerek katledilmiştir alçaklar gürhunca. (Ki Dersim'de aynı yılın kasım ayında da, yine aynı cinayet şebekesi tarafından Hozat'ın Şamasi-Beytaş köyünden Hasan Çiçek ve Dürüt Deresi'nden de Müslüm Aydın evlerinden alınıp sorgulanır ve yakılarak katledilirler. Tabii aynı politikanın bir gereği olarak Kürdistan'ın diğer birçok yerinde de binlerce kişi aynı vahşilikle katledilecekti. Malum, 17 bin “*faili meçhul*”den bahsedilmektedir. Faili meçhul falan değil elbet, bunlar tamamen devletin resmi politikasının öngördüğü devlet kıyımlarıdır.)

Eller tetikte, mevzilenmiş bekliyoruz. Arazinin yapısından ötürü, pusuya yatmış bir gücün olup olmadığını keşfetmek öyle çok kolay olmadığından, öncü grubumuzun gözetlemesi epeyce uzun sürdü. Neyse neticede ortamın temiz olduğuna hükmedilmiş olacak ki hareket komutu verildi.

Haylice dik ve yüksek tepeye, kıvrıla kıvrıla dolanan bir patika yol çıkıyordu. O yola girerek tepeyi tırmanmaya başladık. İki haneden oluşan Yıldız'ların evlerine vardığımızda, çoktan gece yarısı olmuştu bile.

Yoldaşların bir kısmı daha önceden gelmiş olduklarından, aile fertleriyle kişisel tanışmışlıkları vardı. Elbette bu, ailenin tereddüde düşmemesi açısından önemli bir avantaj oluyordu.

Işıklar sönüktü. Çoktan yatmış olmalılar. Böyleyken öncü birimin yanaşıp kapıyı çalmasıyla içerden anında “*Kimsiniz, ne istiyorsunuz gecenin bu yarısı?*” yanıtı gelebilmişti. Yaşam koşulları, insanları uyurken bile her an tetikte olmaya koşullamış olmalıydı.

Türkçe sorulan soruya yoldaşlar Kürtçeyle karşılık verip, Partizancı olduğumuzu söylediler. Başka bir şey sormaya veya söylemeye gerek duymamış olmalılar ki kapı hemen ardına kadar açılıverdi.

Grup kalabalık olduğundan, her iki evde de kalacak şekilde, uygun bir düzenleme yapılarak ikiye ayrıldı. Benim de içinde bulunduğum grup, Yıldız yoldaşın anne ve babasının evinde, geriye kalan diğer yoldaşlar da Yıldız'ın abisinin evinde kalacaktık.

Büyükçe bir odadaydık. Duvarlarda ailenin değerli-saygın büyüklerinin-atalarının siyah-beyaz fotoğrafları asılıydı. Hemo Jive Qej'in olduğunu tahmin ettiğim fotoğrafın hemen yanına, adeta omuz omuza vermişlercesine Kinem yoldaşımızın aynı ebatlarda büyükçe renkli bir fotoğraf asılıydı. Gerillaya çıkmadan çektirmiş olmalı...

Yıldız'ı en son 1992 baharında görmüştüm. Birlik görüşmelerini yürüttüğümüz o kışlık barınaktaydılar. Onlar oradan Artvin'e gönderildiler, biz de Ovacık tarafına geçmiştik... *"Demek ki"* diyorum fotoğraftaki görüntüsüne bakarak, *"En azından 4-5 yıl önceki halidir. Ama en son gördüğümdeki görüntüsü gibi. Adeta hiç değişmemiş."*

Biz oda içinde böyle bakınırken içeriye iki yaşlı insan girdi. *"Yıldız'ın anne ve babası"* diyor Lenko yoldaş. Herkes büyük bir hürmetle kalkıyor ve sırayla gidip ellerini öpüyoruz. Onlar da öz evlatlarıymışız gibi her birimizin alınlarına birer yıldız konduruyor... Ortam haliyle bir hayli özlem yüklü hüznülere kesiyor... Yaraları henüz çok taze. Kızları ve damatlarını yitireli daha ancak ki bir yıl olmuştu. Ve bizim ziyaretimiz de adeta ölüm yıldönümüne denk gelmişti.

Çok metanetliydim. Ağlayan sızlayan olmadı. Yüzlerinde sevecen, sıcak bir tebessüm vardı. Sanki de bu değerli-yüce davalar uğruna yitimleri kanıksamışlardı. Adeta, *"Biz nice canlar verdik gençler. Yıldız'ımız da onlardan biri işte. Canlar yitirilmeden, yürekler yanıp kavrulmadan savaş yürütüldüğü yerde görülmüş? Yıldız bu yolu bile-rek-isteyerek seçti. Ölümünü kabullenerek gitti. Evden çıktığı o an biz de bu akıbeti kabullenip kendimizi hazırladık. Yıldız hep amcalarına, dedelerine yaraşır bir kahramanlıkla anılmayı hayal ederdi... Ne mutlu ona ki dilediği gibi yaşadı ve dilediği gibi anılıyor. O bizim gururumuz. Tesellimiz de bu"* diyorlardı.

Fotoğraflardan sonra benim ikinci ilgi odağım devlet güçlerinin *"Kızıl Kamer"* olarak andığı Qamer amcaydı. Oldukça dinç görünen bu son derece karizmatik adamın yaşı bir hayli olmalıydı. 1938'den bu yana 55 koca yıl geçmişti. O zamanlar 20-25 yaşlarında olsa, demek ki şimdi rahatından 75-80 yaşında falandır. Ama kesinlikle daha küçük yaşların dinçliğinin de gösteriyordu. Sağlıklı ve heybetli bir duruşu vardı.

Giyim kuşamı, özenli tıraşı, beyazlamış pala bıyıkları ve kafasına oturttuğu tüylü fötr şapkasıyla tipik bir *"elit zümre"* mensubu havası veriyordu. Tavır ve davranışlarıyla kendisinin sıradan biri olmadığını hemen hissettiriyordu. Anlı-şanlı bir geçmişin yaşayan tek temsilcisi ve o *"aile"*'nin saygın bir büyüğüdü. Bunu onun her davranışında hissetmek mümkündü. Kendilerine bir miras ve kimlik bırakılmışların tipik özelliği Qamer amcada da görülüyordu: Onlar her koşulda başı dik durmalı, karşısındakinin, kim olursa olsun, gözlerinin içine içine bakarak sözünü dobra dobra söylemeli, korkusuz olmalıydılar. Mertlikleri, onur ve yiğitlikleri onların altından nişaneleriydi.

Sevmiştim Qamer amcamızı. Kibir ve tepeden bakıcı bir tutumu yoktu. Son derece olgun, sevecen ve şefkatliydi. Bizi kesinlikle yol

arkadaşları, evlatları olarak görüyordu. Ama elbette aramızda saygın-sıcak bir resmiyetin olduğu da her halükârda belli oluyordu. Kamer amca bunu gocunma vesilesi yapmadan, samimiyetle benimsemiş görünüyordu. Biz devrimci bir örgütün mensuplarıydık ve o bunun bilincindeydi. “*Taraf*”ların saygınlığı karşılıklı olarak itinayla gözetiliyordu.

Kavrayışı güçlü, zeki ve akıllı bir insan olduğu kesindi. Görmüş geçirmiş insanların tecrübesiyle grup içindeki insanların hiyerarşik konumunu da, gerçek önem ve değerinin ne olduğunu da rahatlıkla kestirebilecek bir öngörü sahibiydi.

Grup üyelerimizden Lenko’yu, Cem, Ali Haydar ve Pala İsmail’i daha önceden tanıyordu. Onların konumunu üç aşağı beş yukarı biliyordu zaten. Beni ve diğer birçok yoldaşı ilk kez görüyordu. Ve ama buna rağmen gerek yaşımın verdiği olgunluk ve gerekse diğer yoldaşların bana gösterdikleri yaklaşımlardan, sıradan düz bir gerilla olmadığını anlamakta zorlanmamıştı. Kısa sohbetimiz bu yargısını pekiştirmiş olmalıydı ki, ilgi odağında olanlar arasına almıştı beni.

Fırsatını bulmuşken onunla geçmiş ve bugün hakkında sohbet etmek, görüş ve tecrübelerinden yararlanmak istiyordum. Düşüncelerine değer veren ve bunları dinlemek isteyen tutumum hoşuna gitmişti. Bu davranışım da ayrıca beni onun gözünde itibarlı kılmıştı.

Bu köyde kaldığımız bir hafta on gün boyunca kendisiyle sıklıkla sohbet ettik. Bu konuşmalar seyrinde bir kez daha anladım ki insanlar kendilerini çevreleyen koşulların başat-belirgin özellikleri hangileriye, işte ağırlıklı olarak onları öne çıkararak bize bazı telkinlerde bulunuyorlardı. Örneğin bulunduğumuz ormanlık arazide savaşmış Qamer amca daha ziyade ormanları üs olarak seçmemizi ve bu tür arazi koşullarını tercih etmemizi önerirken, ormanların olmadığı sarp dağların bulunduğu Mercanlar’daki Cemal Ağa ise dağların zirvelerini üs seçmemizi ve sırtımızı dağlara vermemizi öne çıkarabiliyordu.

Qamer amcaya bunu anlattıktan sonra “*Sence biz hangisini esas almamız Qamer amca?*” diye sordum. Hiç unutmam, uzanıp elimi avuçlarının içine alarak aynen şöyle demişti: “*Zeynel, sen de bilirsin ki her yerde orman ve her yerde dağ bulunmaz. Haliyle herkes kendi bulunduğu arazinin üstün yanlarını esas alır ve hareket tarzını buna uygun belirler. Bu bakımdan benim söylediklerimin de, Cemal Ağa’nın söylediklerinin de herhangi bir yanlığı yok. İkisi de kendi gerçekliği içinde doğru ve isabetlidir.*”

“*Peki diyelim ki*” dedim, “*Her ikisi de mevcut. Bu durumda sen ağırlıklı olarak hangisini tercih edersin?*”

Gülerek “Ben ormanı tercih ederim. Ama bunun yerleşmiş bir düşünce olma, bir alışkanlığın ifadesi olma olasılığını da hesaba katmanı isterim. Çünkü biz dağın avantaj ve dezavantajlarını tecrübe etmiş değiliz. Ormanlarla kaplı bu dağlar ve vadilerde çarpıştık. Bizim meskenimiz buralardı. Haliyle de doğal, kendiliğinden eğilimimiz buralara olur, değil mi?” dedi.

Haklı olduğunu söyledim. Fikirlerine değer verildiğini, bir şeyler öğrenmek maksadıyla kendisiyle sohbet edildiğini görüyor olması bu koca çınarı bahtiyar kılmıştı.

Köyde kaldığımız bu bir hafta on gün boyunca ilgili arkadaşlar kent merkeziyle bazı bağlantılar kurdular. Gerillanın ayakkabı, giysi vb. gibi bir kısım acil ihtiyaçlarını karşıladılar. Gerilladan gönderilecek olanlar vardı, gönderildi ve yeni katılacak olanlar getirildi.

Dersim merkezden kadınlı-erkekli liseli gençlerin katılımı saflarda sevinç ve coşku yarattı. Gerilla daha bir gençleşip canlanıyordu.

Özlem Sürgeç (İsyan) ve Ali Haydar’ın ziyaretçileri geldiler. İsyan yoldaşın ikizi Eyle gelmişti. Yanında bir de ortak arkadaşlarını getirmişti. Birbirlerini görüp özlem gidermiş olmaları, ailesi hakkında bilgilenmiş olması İsyan’a adeta doping etkisi yapmış gibiydi. Gözleri ışıldıyordu.

Gökçe köyünde kaldığımız bu süre içinde, ormanda konakladığımız bir esnada yoğun bir hava saldırısına da maruz kaldık. İhbar mıydı, yoksa bir şekilde açık vermiş yerimizin deşifre olmasına mı yol açmıştık, bilemedik. Jetler ansızın tepemizde beliriverdi. Konakladığımız orman evlere bir hayli yakındı ve dolayısıyla attıkları koca koca bombalar köyün ve bizim sağımıza-solumuza, önümüze arkamıza düşüyor ve özellikle köylüler için ciddi bir can ve mal güvenliği riski oluşturunuyordu.

Jestlerinin ardından helikopterleri geldi devletin. Bu kez de onlar kaldığımız ormanı ve çevremizdeki kayalık araziye ve dere yataklarını kurşun yağmuruna tuttular.

Neyse ki biz de köylüler de büyük bir şans eseri isabet almadık. Evet, aslında bu gerçekten de şans eseri bir şeydi. Çünkü küçük bir sahaydı hedefledikleri alan ve oldukça yoğun bombalama ve kurşunlama yapmışlardı. Ve işte buna rağmen o avuç içi kadar daracık alanda onca bomba ve kurşunlara hedef olmamıştık. Hep sağımıza solumuza, önümüze ardımıza düşmüş, üzerimize ısı, tozu-toprağı ve ağaç kıymıkları, yaprakları yağmıştı.

“Kızıl Kamer” Ağaya da adeta özel bir gözdağı verilmek istenmiş olmalı ki bombalar en çok da Yıldız yoldaşın evlerinin etrafına atılmıştı. Kasti ve özel bir tutum olduğu aleniydi.

Bu saldırının ertesi günü, köyün üst kısmından, dağ yolunu kullanarak Dersim merkez tarafına geçmek üzere yola çıktık. Güzergâhımız üzerindeki köy ve mezarları ziyaret ederek hem propaganda faaliyeti yürüttük ve hem de gerillanın günlük yiyeceğini temin ettik. Gerillanın pek sık uğramadığı, bir nevi “*sapa düşen*” yerler olduğu belliydi. Halkımız gerçekten bir hoştu, bu ihmal edişimizi bize şikâyet ediyordu.

İkinci veya üçüncü gün, Harçik suyunu geçmek üzere, Ambar Köyü yoluna geçit veren beton köprü önüne indik. Timlerin sıklıkla pusu attığı riskli alanlardan bir diğeriydi burası. Komutanımız Lenko titizdi güvenlik sorunlarında. Grubun ana gövdesini arka sırtlarda mevzilendirerek öncü gruptan üç yoldaşı daha ileri bir noktaya sızdırarak uzun, detaylı bir gözetleme yaptırdı. Ortamın temiz olduğu sonucuna varınca da ikişerli-üçerli küçük birimler halinde karşı yakaya geçişimizi sağladı.

Bazılarına birkaç olmak üzere birçok köye gittik. Ancak çoğunun ismi hatırımda kalmamış. Yıldız Ayrıç yoldaşın köyünün adı sanki ‘Çermik’ olarak aklımda kalmış. Yoldaşın köyüne ve ailesine birkaç sefer uğradık. Sıklıkla uğradığımız köylerden biri de Birman Köyüydü. Birmanlı Yusuf (Yusuf Ağırca) yoldaşımız vardı. Kendisini daha önceden tanımayan çoğumuzda şaşkınlık yaratmıştı. Yoldaşlarla çatır çatır teorik sorunları ve Parti politikalarını konuşup tartışmıştı. Yaşının bir hayli büyük olmasıydı bu şaşkınlığı yaratan. “*Yaşlı bir köylü amca*”dan pek beklenmeyen, umulmayan bir durumdu çünkü. Tanıyanların bilgilendirmesiyle anlamış olduk ki Partimizin oldukça eski “*ileri sempatizan*” düzeyindeki örgütlü ilişkilerinden biriymiş. “*Ailecek Partimiz taraftarıydılar*” demek sanırım son derece isabetli olacak. Eşi Beser anamız tüm gerillanın anasıydı adeta. Onların evine giden herkesin ortak yargısıydı bu. O yaz İzmit’te oturan kızı ve torunu Simel de gelmişler. Küçük bir kız çocuğunu anımsıyorum ama o Simel miydi bilemiyorum. Niye Simel’e vurgu yapıyorum? Çünkü o küçük kız büyüyüp Fransa’ya gidecek, benim Metris’ten Munzur’a Bir Firari’nin öyküsü isimli kitabımı okuyacak ve benimle mektup arkadaşlığı olmaya karar verecek! Yıllardır da yazışırız kendisiyle. İşte bu vesileyle Simel’e vurgu yaparak öne çıkarıyorum.

Birmanlı Yusuf amcayı Pülümür-Kırmızı köprü köylülerinden bir diğer arkadaş 1994 darbesi sonrası süreçte Parti faaliyetinin kitlelerle

sıkı bağlar, örgütsel bağlar içinde yürütülmesinin önemine de dikkat çekmenin bir ifadesi olarak Parti üyesi yapacaktık.

Bu iki üyemizden Birmanlı Yusuf amcamız 1994 köy yakma ve göçertme operasyonları sürecinde aranır duruma düşecek ve bu sebeple önce batıya, oradan da kendi aile çevresi desteğiyle yurtdışına çıkacaktı. Orda hastalanacak ve bir süre sonra da yaşamını yitirecektir.

Tabii bütün bunlardan çok sonraları, torunu Simel Tekin Taşkın'ın mektuplarındaki anlatımlarıyla haberdar olabildim... Birmanlı Yusuf amca yurtdışında neler yaşadı, örgütsel ilişki sağlayabildi mi, bilemiyorum. Hastalığının ilerleyen evrelerinde kızına yoldaşlar tarafından Parti üyesi yapıldığını söylediğini, yine Simel'in mektuplarından öğrenmiş oldum.

1994 karşı-devrim darbesi Partide bir yığın dağılma, kopuşma ve boşluklara yol açtı. Bir yığın insan uzunca süreler örgütsüz kaldı. Birçok insanımız ciddi oranlarda demoralize oldu, soğudu ve güven bunalımına sürüklendi. Birçok insanımız kendi başına, adeta sahipsiz bir şekilde ortalıkta kalakaldı. Bir yığın dürüst-yiğit Parti taraftarımız kendi kaderlerine terk edildi vs. vs. Görünen o ki Birmanlı Yusuf Ağırca yoldaşımız da bu akıbeti paylaşanlardan olmuş... Ve muhtemelen bu yoldaşın durumu hakkında Parti örgütünün bilgisi olmamıştır... Onu bu vesileyle sevgi ve saygıyla anıyorum. Ve umarım hiç olmazsa bu satırlar aracılığıyla Parti bu yoldaşımız hakkında bilgi sahibi olur. Ve umarım bu satırlar, benim bilmediğim özel herhangi bir nedeni yoksa onu layık olduğu saygınlıkla sahiplenilmesine vesile olur.

Harçik suyunun öbür yakasındaki bu Dersim merkez köylerinden büyükçe bir köyde köy toplantısı düzenledik. Yoldaşlar seferber olup, erkeği-kadını, yaşlısı genci köylülerin büyük bir çoğunluğunu kısa sürede köy kahvehanesine toplamayı becerdilerdi. Toplantıyı gerçekleştirmeye çalıştığı yeni yönelimlerinin ve keza köylülere dayatılan koruculuğun ne ifade ettiğini, yakın ve uzun vadede ne tür sonuçlar doğuracağını ve bunlara karşı devrimciler ve halk güçleri olarak bizlerin tutumumuzun ne olması gerektiğini anlatıp konuşmak, ve kitleyi doğru tarzda hazırlayıp konumlandırmaktı. Ve ayrıca Partizan güçlerinin birleşmiş olması ve gelişmeler hakkında insanlarımızı bilgilendirmek ve keza hevallerin zorla asker alma ve vergilendirme uygulamalarına karşı kitlede ciddi bir tepki vardı. Bunu konuşup ortaya daha örgütlü ve bilinçli bir tutumun çıkmasını sağlamak istiyorduk.

Umduğumuzdan da canlı, katılımlı güzel bir toplantı oldu. Köylüler bayağı bir hoşnut kaldı.

Gittiğimiz köylerden biri de, devletin taktığı yeni adıyla Aslan-yurdu köyüydü. Ve meğerse bu köy Aslan Doğu'nun köyüymüş! Hani şu meşhur MİT mensubu Aslan Doğu! 1960'lı 1970'li yıllarda Dersim, Erzincan ve benzeri daha pek çok yerdeki Kürt-Alevi nüfusu arasında yaygın bir ajan-muhbir ağı oluşturma seferberliği başlatmış olan Aslan Doğu! Demek ki köyün bu yeni adı da onun isminden geliyordu.

Belirtmeliyim ki bu civardaki köylerin hemen hemen hepsinde büyük bir sevgi ve coşkuyla karşılandık. Doğrusu bu boyutta olabileceğini kestirememiştim. Yanılmış olmak da bazı hallerde sevindirici olabiliyor işte.

Gençlerin önemlice bir çoğunluğunun Parti taraftarlarımız olması, en dikkate değer yönlerden biriydi. Ancak görünen oydu ki Parti yerel örgütü çalışma ve ilişkilerini örgütlü bir güce dönüştürüp de sürekli ve kalıcı bir hale getirmez ise birçok yerde olduğu gibi hevaler bu devrimci genç enerjiyi önemli oranda kendi potasına aktarmakta pek de zorlanmayacaktır. Çünkü kazanıp dönüştürmek için bir hayli faal çalışıyorlarmış. Haliyle de rahatlıkla taban kayması yaşanabilir.

Sanırım bu köylerde on-on beş gün kadar kaldık. Ve ben bu arada güncel yazı kaleme aldım.

Biri, "*gerilla komutanı Musa*" rumuzuyla legal yayın organına yazdığım yazıydı. Karşı-devrim güçlerinin gerilla savaşına karşı uygulamaya soktuğu "*alan tutma*" ve "*havuzu kurutma*" esasına dayanan "*yeni savaş konsepti*"nin ne olduğunu, neyi hedeflediğini, kitleler ve gerilla için ne tür sonuçlar doğuracağını ve buna karşı neler yapılması gerektiğini, bu tarzı boşa çıkarabilmek için hangi yöntemleri öne çıkarmak gerektiğini, alınması gereken askeri, politik ve ekonomik tedbirlerin neler olduğunu irdeleyen, makale türü bir yapıydı.

Bu yazıyı tamamlayıp, gelecek kuryeyle göndermeyi düşünmüştüm. Elbette buna ilişkin grubumuzun yetkili kişisi olan siyasi komiser Ali Haydar'a bilgi vermiştim de. Yazının grubumuzun siyasi komiserinin onay ve olurundan geçmesi gerekmiyordu. Bilgisi dâhilinde olması, işleyiş kuralı açısından yeterliydi. Yazılar nasılsa yayın organının kendi yazı kurulunca ele alınıp inceleniyordu ve denetim mekanizması böyle işliyordu. Dolayısıyla da başka herhangi bir merciden onay almak gerekmezdi. Genel işleyiş böyle olmasına rağmen, ancak ne var ki yazıyı kuryeye vereceğim esnada Ali Haydar gelip, "*Öyle kendi başına gazeteye yazı gönderemezsin. Bize teslim edeceksin. Bakıp inceledikten sonra uygun görürsek göndeririz*" diyerek kuryenin

elinden alarak el koydu. İtirazlarımı da o yılışik sırtıtışıyla karşılamakla yetindi.

Ve tabii bu yazı gönderilmedi. Paranoyakça bir yorumlayışla, kullandığım rumuzun özel bir mesaj olabileceğini söyledi. Ve bu yüzden de göndermeyeceklermiş. Göndermeyip el koydukları bu yazıyı, süreci değerlendiren görüşleriymiş gibi de, kendi üst organlarının raporuna yansıtıverdiler.

İkinci yazı ise, daha önceki anlatımlar içinde bahsini ettiğim “*Partiye Açık Mektup-1*” idi.

Bu yazıda, Birlik süreciyle ve özellikle de 1. OPK öncesi, sırası ve sonrasında yaşananları özetleyip, bunların özellikle Parti birliği açısından neyi ifade ettiğini, Laz Nihat’ın başını çektiği sol sekte kariyerist kliğin bütün bunları niye yaptığını, neyi hedeflediğini, birebir somut olgular üzerinden deşifre ederek, olacaklar konusunda Partiyi ciddi şekilde uyarıyordum. “*Şayet*” diyordum; “*bu sapkın tutum ve yaklaşım sahipleri Parti içinde ciddi bir ideolojik-siyasi mücadeleyle alt edilmezlerse, yakın bir gelecekte Parti bu unsurlar tarafından yeni bir bölünüp parçalanmayla yüz yüze kalacaktır. Bunun önüne geçebilmenin tek etkili ve meşru yolu, olup biteni Partiye açarak oyunlarını bozmak ve ideolojik olarak deşifre edip mahkûm etmektir*”.

Ve uyarıyordum, “*Bu mesele asla hafifsemeye ve ertelemeye gelmeyecek kadar önemli ve acildir!*” diyordum.

Yazının bir nüshasını Lenko ve Cem’in tanıklığı altında, siyasi komiserimiz Ali Haydar’a teslim ettim. Geciktirmeden MK’ya ulaştırmasını istedim.

Tabii mektubu götürüp doğrudan kendi klik şefi Laz Nihat’a vermiş. Oysa kendisi de MK üyesi olması sebebiyle, MK’ya yazılan bu mektubu aynı alanda olan organ sekreteri H. Hüseyin’e vermesi gerekirdi.

Rahatsızlığımdan ötürü Hüseyin Karakuş’un katılmadığı, Parti sekreteri Yusuf Köse başkanlığında, Laz Nihat, Cafer Cangöz ve Müslüm Elma’dan oluşan Siyasi Büro toplantısında, Laz Nihat mektubu organa sunmuş.

Mektup okunduktan sonra, Partiye dağıtılıp dağıtılmaması üzerine organda hararetli bir tartışma başlamış. Organ sekreteri de olan Yusuf Köse işleyiş gereği Partiye dağıtılması gerektiğini söylediğinde Laz Nihat yerinden fırlayarak, “*Bu organdan bu mektubun Partiye dağıtılması kararı çıkarsa, açık söylüyorum yollarımızı derhal ayırırız ve bu iş burada biter!*” diyerek, açıktan ve resmen “*Birliği bozarız*” tehdidinde bulunmuş.

Ve ne oluyor biliyor musunuz? Kararlılıkla karşı çıkıp bu pespaye tutumu mahkûm edeceklerine ve tehdide pabuç bırakmama tavrı takınacaklarına, Müslüm Elma ve Cafer Cangöz “*Parti birliğini riske sokmama*” adına, mektubun dağıtılıp dağıtılmayacağı kararını daha ileriki tarihlerde toplanacak olan MK’nın vermesini istemişler. Yusuf Köse de belli bir direnişten sonra bu “*orta yol*”u makul görünce, mektubun kaderi MK toplantısına havale edilmiş.

Oysaki süreç hiç de Laz Nihat’ın şantajına pabuç bırakacak o OPK öncesinin “*hassas denge*” süreci değildi! OPK bu süreci sonlandırmış ve “*birlik*” olgusu yeni dinamikler üzerinden yürütülebilecek bir zemine kavuşturulmuştu. OPK iradesi, birleşen Partizan güçlerinin ortak iradesini ortaya çıkarmıştı. Bu olumlu gelişmenin daha mürekkebi dahi kurumamışken, sırf bir Parti üyesinin yazısının Partiye dağıtılıp dağıtılmaması üzerinden geliştirilmek istenecek bir ayrılık tutumunun zemin bulmayacağı açık değil midir? Laz Nihat’ın sırf bu gerekçeyle böylesi bir çıkışa cesaret edemeyeceği, etse bile taraftar bulamayacağı ve dolayısıyla da bunu sürdürmeyeceği açık değil midir? Ve kaldı ki sırf bu tutumuyla bile onu Parti içinde mahkûm etmek pekâlâ olanaklı hale gelmişken, bu haklı ve meşru zemini görüp sorunu bunun öz güveniyle karşılayacaklarına, dediğim gibi, bu kavrayış ve ele alış tarzından uzak, Laz’ın o pespaye tehdit ve şantajına boyun eğmişlerdir. Ve bu aymazlıklarını da maalesef ki “*Parti birliğinin korunması hassasiyetiyle sorumlu-olgun davranış*” örneği olarak savunabilmişlerdir.

Ve maalesef ki bu ve bunun gibi, sınıf mücadelesi gerçekliğiyle uyuşmayan, “*olgun*”, orta yolcu merkezci oportünist yaklaşımlar bu Partiye birçok kereler çokça şeyler kaybettirdi.

Tabii burada Cafer Cangöz açısından “*özgün bir durum*”un olduğunu da not düşmem gerekiyor. Onun bu “*boyun eğişi*”nin arka planı aslında çok daha farklıydı demek yanlış olmayacaktır. Laz Nihat, MKP 1. Kongre belgelerinde de atıfta bulunulan o malum şantaj mektubuyla Cafer Cangöz’ü adeta rehin almıştır. Cafer Cangöz o mektupla yakayı fena halde Laz’ın eline kaptırmış. Öyle ki, anlatıldığına göre Cafer’in “*unutuverdiği*” her durumda cebinden mektubun ucunu gösterip Cafer’i “*hizaya*” sokuyormuş... Cafer’in SB toplantısındaki “*boyun eğişi*”nin arka planında işte böylesi “*özel*”, “*kişisel*” bir mevzu da söz konusuydu.

Neticede bu yazım işte böylesi bir engelleme ve basiretsizlik örneği tutum marifetiyle Partiye dağıtılamadı. Havale ettikleri MK toplantısı falan da asla olmadı/olmadı. Beş altı ay kadar sonrasında gerçekleşen şey ise 1994 karşı-devrim darbesiydi. “*Şayet*” demiştim, “*Parti bunların önüne geçme irade ve becerisi gösteremezse, çok yakın bir*

tarihte bunlar Partiyi yeniden bölüp parçalayacaklar!”... Keşke bu söylediklerimde yanılmış olsaydım!

Ha bu arada bir de küçük çaplı ve ama anlamı büyük bir askeri eylemimiz oldu.

Hevallerden, Dersim merkez köylerinden, Çalhaneli Dr. Mahir heval, Pülümür kırsalında katledilmişti. Oralarda bulunduğumuz günlerde, cenazesinin getirileceği bilgisine ulaştık. Bir devrimci dayanışma amacıyla, gidip köyünün üst tarafındaki kayalık ormanda mevzilendik. Kitle naşı defnedip dağıldıktan sonra, korteje eşlik etmek için oraya gelen üç-dört araçtan oluşan askeri güce yönelik bir saldırı eylemi gerçekleştirdik.

Hiç beklemedikleri bir şey olmalıydı ki, bayağı bir panik oldu. Ve tabii saldıranların da hevaller olduğunu sanıyorlardı. Rütbeli telsizinden ağza alınmayacak küfürler savurup duruyordu. “*Kalleşçe saldırmaktan vazgeçip yiğitçe, mertçe çarpışın Apo’nun piçleri*” diyordu. Bunun üzerine komutanımız Lenko telsizle bağlantı kurup, küftetmemesini, biraz efendi olmasını ve kendilerine saldıranların da TİKKO’cular olduğunu söyledi.

Karşılıklı konuşmaları yakın çevreden net olarak duyuluyordu. Rütbeli, Lenko’nun bu açıklaması karşısında şaşkınlığını gizleyemeyerek, “*Ulan TİKKO’cular size ne bir Apocu’nun cenazesinden ki durduk yere askerime kurşun sıkıyorsunuz?*” dedi. Tabii doğallığıyla gülüşmelere neden oldu.

Lenko da çok usturuplu bir ifadeyle, katledilenin bir devrimci ve halkımızın evladı olduğunu, onun hesabını sormak maksadıyla bu eylemi gerçekleştirdiğimizi dile getirdi. Ardından da telsizini kapattı-verdi.

Bu arada onlar da kendilerini toparlayıp karşı ateşe başladılar. Roket ve havanlarla mevzilerimizi sıkı dövdulelse de, yerimiz hayli korunaklı olduğundan herhangi bir zarar veremediler. Onların bu yoğun ateşi devam ederken, yan hattan çekilip alanı terk ettik.

O günün akşamını ve ertesi günü nerelerde geçirdiğimizi şu an net anımsamıyorum. Ancak bir grup arkadaşı barınak faaliyetleri için ayırıp Pülümür hattına yolculuktan sonra Mazgirt merkez tarafına geçtiğimizi net olarak anımsıyorum.

Mazgirt’in birçok köyüne ve birçok taraftar ailelerimizin evlerine uğradık. Ve sanırım bu alanda on beş gün kadar kaldık. Ajitasyon-propaganda faaliyetleri yanında askeri eylemlilik fırsatı da kolladıysak

da, denk gelmedi. Elazığ-Dersim karayolu üzerinde bir-iki kez attığımız pusudan da herhangi bir şey çıkmadı.

Mazgirt'te Hakkı Alphan'ın, sağdıçım Haydar Bayar'ın ve Volkan'ın evlerine de özel ziyarette bulunduk. Haydar'ın kız kardeşi Yedigâr yoldaş bu ziyaretimizde gerillaya katıldı. Ayrıca Mazgirt köylerinden bir-iki katılım daha oldu, ancak kimler olduğunu anımsayamadım.

Mazgirt'te Malatyalı Naki Göksu (Ünal) yoldaşımızın, alçak mahlûkat Bozo'nun ihaneti sonucu, 1991 yaz başında yaralı olarak sığındığı evde ele geçirilerek hunharca katledildiği köyü de ziyaret ettik. Olaya bir şekilde tanık olmuş insanlarla konuştuk. Gördük ki yoldaşımızın devrimci duruşu, baş eğmez tutumu ve direnişi müthiş bir saygınlık uyandırmış. Bir efsaneden bahseder gibi bahsediyorlardı ondan.

Buradan, sanırım Çakaran Deresi üzeri Nazimiye hattına geçtik. Nazimiye'de genişçe bir alanda faaliyet yürüttük. Birçok köye gittik. Dersim Kızılbaşları arasında kutsallığı bulunan Düzgünbaba dağı ve ziyaretine dahi uğradık. Hatta bu dağın eteğinde bulunan ve dede-pir tayfasından Qureşanlı köylülerden Partiye bağış bile topladık. Hali vakti nispeten iyi olanlar severek katkılar sundular. Bize bir hayli de kurban eti ikramında bulundular, bizleri koruyup sakınmaları için Allah'a, Xızır'a ve elbette en yakınlarındaki Düzgünbaba'ya yakarışlarda bulundular.

1990 yılı şubat ayı başında, aralarında MK üyesi Hüseyin Demir ile Hüseyin Yıldız'ın da bulunduğu gerilla gücünden Erdoğan Karataş, Cemile Sevgül, Aynur An, Hıdır Aksakal, Hıdır Topçu, Emine Ak-yüz, ve Yazgüllu Kılıç olmak üzere, DABK saflarında örgütlü toplam 10 yoldaşımızın vuruşarak yıldızlara ulaştıkları alana gidip anıları önünde saygı duruşunda bulunduk.

Oradan, virane olmuş tek haneli bir koma gittik. Meğerse burası M. Oruçoğlu'nun "*Tohum*" isimli kitabında anlattığı kommuş. Hani Oruçoğlu'nun yoldaşlara gözcülük yapıp, yiyecek ve haber taşıdığını söylediği ve daha sonra bir sabah vakti evlerini basan devlet güçlerinin kurşun yağmuruna tutarak bir gözünü aldıkları şu on, on iki yaşlarındaki küçük kız çocuğu Zozan Partizanın eviymiş! Babasının adı Süleyman Nakış olarak kalmış aklımda... Bu değerli insanlarımızın içimizi burkan hüznü öykülerini dile getirip, sevgiyle andık.

Gidip ziyaret ettiğimiz çok özel biri de vardı. Hangi köydü ismini hatırlamıyorum. Ama o köylerden birinde Lenko'nun kızı yaşıyordu. Henüz çok küçüktü. Sanırım 2,5-3 yaşında falan ancak vardı... Gerilla anne doğum için batıya gönderilmiş. Doğumdan sonra içi elvermezmiş bebeğini bırakıp gerillaya dönmeye. Çaresiz bebeğini alıp "*baba evi*"ne dönmüş... Tabii bu durum Lenko'yu tepkisel davranma-

ya itmiş. Örgütünün tavrı ne olmuştur, bunun Lenko'nun davranışında etkisi olmuş mudur olmamış mıdır bilmem, ancak neticede Lenko tek taraflı bir irade beyanıyla evlilik ilişkisini kopartmış. Kızlarını görmeye gitme fırsatı da oluşmamış. Yani baba-kız birbirlerini ilk kez bu ziyaretimizle görmüş oluyorlardı.

Kızlarının adı neydi bilmiyorum. Burada ismiyle anayım istedim, ama sorup soruşturduklarımdan bu kızımızın ismini bilen çıkmadı. Keşke bilenlere ulaşma imkânım olsaydı da onu burada ismiyle anıyor olabilseydim. Evet, bunu aslında çok arzuladım, ama olmadı, ulaşamadım. Hakkı Alphan dahi bilmiyormuş.

Gördüğümüzde, dediğim gibi henüz çok küçüktü ve neler olup bittiğini ayırt edebilecek ve algılayacak durumda da değildi... Tatlı, güzel, şirin bir kızdı. Sessiz sakin bir şekilde Lenko'nun dizinde otururken görmüştüm. Babası olduğunu söylemişler miydi bilmiyorum, muhtemelen söylemişlerdir. Ama söylemiş olsalar da onun için bunun bir anlamı olmayacaktı. Somut, doğrudan yaşamında olmayan bir "baba", onun için herhaldeki 'elin yedi yabancı'ndan farksız bir yabancı olabilirdi ancak ki. Nitekim öyleydi de. Kayıtsızdı dizinde oturduğu kişiye karşı.

Lenko'nun bir köy bakkalından bulup buluşturup alabildiği şeker, sakız ve toka gibi basit küçük hediyeler tutuşturulmuştu minnacık güzel ellerine. Görüldüğü kadarıyla onlarla da pek ilgili değildi... Kim bilir belki de evin içini tıka basa doldurmuş olan kadınlı-erkekli silahlı-külahlı bizlerin kalabalıklığı, çocuğu böyle içine kapanık kıldı.

Ama "tutuk" olan sadece çocuk değildi ki, aynı şekilde Lenko da bir hayli tutuktu. Kızını kucaklamış, o güzel yanaklarından öpüp koklamış ve dizine oturtmuştu, ama gösterdiği ilgi ve sevgi işte sadece bu kadar olmuştu... Muhtemelen Lenko, ortamın havasının üzerinde olumsuz bir basınç olarak hissetti. Çünkü normalde çocukları seven biriydi. Haliyle kendi kızına daha çok sevgi göstermesi, onu gülüp eğlendirmesi, pekâlâ beklenir bir şeydi.

Baba-kızın bu ilk buluşmasının böyle son derece "resmi" ve ılıman bir havada geçmesi şahsen benim de, birçok yoldaşın da içini acıttı. Bu donuk, soğuk resmiyeti hiçbiri hak etmiyordu. Hele ki çocuk!

Şahsen ben Lenko'nun çocuğun psikolojisini dikkate alarak daha neşeli, daha senli-benli bir sıcak ilgi göstermesini beklerdim. Ve o bunu yapabilseydi çocuk daha rahat davranabilirdi. Orda yönlendirici olması gereken herhalde ki Lenko'ydu. Orda kimse de onun böyle bir "baba" rolü oynamasını yadırgamazdı. Ama sanırım "köylü delikanlısı" değer yargıları onu sanal bir dış basınç altına soktu... O şen şak-

rak, sevecen Lenko gitmiş, yerine “*dut yemiş bülbüle dönmüş*” Lenko gelip odanın ortasına kurulmuştu... Keşke akıl etseydik de baş başa kalabilecekleri ayrı bir bölümde buluşturup yalnız bıraksaydık... Bu da bizim hödüklüğümüzdü galiba, akıl edemedik hiç birimiz.

Baba-kızın sonraki yıllarda buluşup bu eksikliği telafi edip etmediğini bilmiyorum. Ama edememişlerse, her ikisine de büyük bir haksızlık olmuştur derim... Sevgili Lenko’yu maalesef ki yitirdik. Sevgili kızımız kendisine karşı yüreği sevgi ve şefkat dolu babasını, şayet bu yönüyle bilip tanıma şansını bulamamışsa, işte buna gerçekten hayıflanırım.

Okurun hoşgörüsüne sığınarak buradan hem özel olarak Lenko’nun kızına, hem Derya ve Polat Yiğit’in oğluna, hem Hüseyin Demir’in kızına, hem Gülizar Özkan’ın oğluna, hem Dilek Polat-Halil Şahin’in oğluna hem Yusuf Ayata’nın kızına ve isimlerini bilmediğim diğer gerilla çocuklarına şunu söylemek isterim: Canlarım, değerli yoldaşlarım elbette yadsınamaz bir gerçek ki sizlerin her biriniz hiç, ama hiç hak etmediğiniz bir şekilde ana-babanızdan ayrı büyüyerek büyük bedeller ödüyorsunuz. Kiminiz annenizi, kiminiz babanızı ve kiminiz de her ikisini yitirmiş oldunuz. Bu acının, bu bedelin herhangi bir karşılığının olabileceğini düşünmüyorum. Ama bütün bunlara rağmen bence siz tüm diğer çocuklardan daha ayrıcalıklı ve daha özelsiniz. Belki farkında değilsiniz ama bence siz çok çok şanslı insanlar sayılırsınız. Niye mi? Çünkü kendisini insanlığın kurtuluşu davasına adanmış cesur, yürekli, özverili ve fedakâr birer anne-babaların çocuklarıdır. Sizlerin yitirdiğimiz anne babalarınız hiç kuşku yok ki birer insanlık kahramanlarıdır. Böylesi anne-babaların kendi çocuklarını çok çok büyük bir sevgiyle sevmemesi düşünülebilir mi? Asla! Onlar sizi büyük bir tutkuyla seviyorlardı. Onların gururu, sevinci ve direnci olduğunuzu asla unutmayın. Onlarla gurur duymalısınız yoldaşlarım. Şanslı ve ayrıcalıklı kişilersiniz sizler. Sizleri seviyor, gözlerinizden öpüyorum.

Nazimiye’ye gitmişken Armenek Bakıryan (Orhan Bakır) yoldaşımızın kabrini ziyaret etmemek olmazdı elbet. Ama maalesef ki denk getiremedik ve gidemedik. Üzüldük, canımız sıkıldı.

Karakoçan köylerine giderken yolumuz üzerinde bulunan bir fakirhaneye uğradık. Tepenin başında, tek başına koca bir evdi. Hangi köye bağlıydı ve o köy ne yana düşüyordu bilemedim... Meğerse 1992 baharında “*kız tarafı*”nı temsilen everdiğim Dilan yoldaşımızın (Su-

zan Baran'ın) eviymiş... Tabii Dilan yoldaş o sıralar tutsaktı... Anne ve babasından sorup sual eyledik. İyi olduğunu söylediler.

Karakoçan'ın dört-beş köyüne gittik. Hepsi de Kürt-Alevi köy-leriydi. Biri de Hasan Hakkı Erdoğan yoldaşımızın köyüydü. 1984 Eylülünde İstanbul Gayrettepe işkencehanesinde hunharca katledilen şu meşhur "Gulasur" (Kırmızı gül) şiirinin yazarı Hasan Hakkı Erdoğan...

Partimizin bu değerli kadrosunun ailesini ziyaret ettik. Müthiş cana yakın, sıcak bir ilgiyle karşıladılar oğullarının yoldaşlarını.

Evlerinin hemen üst tarafındaki orman konaklamaya uygun bir yerd. (Epeyce de tosağası vardı. Galiba 3-4 tanesini öğle yemeği yapmıştık.) Sanırım iki-üç gün orda konakladık ve ailemizi birkaç sefer daha ziyaret ettik...

Karakoçan'dan tekrar Nazimiye'ye döndük. Gündemimizde iki askeri eylem vardı: İlçe merkezindeki askeri birliğe ve bir kısım devlet kurumuna yönelik bir saldırı eylemi ve bir de Güzel Pınar köyündeki bir ihbarcının cezalandırılması.

İlçe merkezine yönelik eylemin gereken planlama ve düzenlemeleri yapıldıktan sonra Nazimiye-Güzelpınarlı komutan yardımcısı Şefik (Kemâl Güzel) yoldaşın rehberliğindeki saldırı birliği, Karakoçan yönündeki çıkışından ilçeye sızmak için harekete geçti. Aynı yönde, karayolunun hemen bitişiğindeki tepeye ise aralarında benim de bulunduğum savunma grubu yerleşti. Diğer ana birlik ise daha geri hatlarda bir yerlerde konumlandı.

Saldırı grubumuz yolu daha yine geçmişti ki, devriye gezen panzerin farları, tarlalardan oluşan o ara mesafede yoldaşları tam siper yere yapışmaya mecbur bıraktı. Fark edildiler mi edilmediler mi, anlaşamadı, tereddütte kaldık. Pür dikkat kesilmiş ve eller tetikte öylece bekliyoruz.

Panzer normal seyrine devam ederek gelip önümüzden geçti ve az ilerden tornistan edip tekrar ilçe merkezinin yolunu tuttu... Bunu, yoldaşları fark etmediklerine yorumladık. Saldırı grubumuz kalkıp yoluna devam etti.

Savunma grubu olarak yerleştiğimiz tepe gayet uygun bir noktaydı. Gerçi pek korunaklı değildiyse de, ama yine de fena sayılmazdı. Tepenin ortasındaki çukurumsu yere uzanmış, ileri yolu ve ilçeyi gözetlemekteydik. Hemen iki adım yan tarafımda omuz omuz verdiğimiz siperdaşım Gule vardı. Diğerleri bizden biraz daha uzak noktalardaydılar. Gule yoldaş daha çok yeni ve çok genç biri. Bir ay kadar önce Dersim merkezden gelen liselilerden biriydi. İlk eylemi, haliyle bir yığın doğal duyguyu aynı anda ve iç içe yaşıyor olmalıydı.

Az önceki durum da ekstradan stres vesilesi olmuştu. Malum, bu tür durumlarda insanlar sıklıkla işeme ihtiyacı oluyor. Son derece doğal bedeni bir tepki... Erkekse, 'sorun' olmaz; hemen bulunduğu yerde, çaktırmadan ihtiyacını giderip rahatlayabilirsin. Ama ya kadınsan ve yanındakiler erkekse ve sen daha çok genç ve çok yeniysen, gerilla ortamına ve yoldaşlarına yeterince alışmamışsan, işte böylesi hallerde bu küçücük ihtiyaç giderme işi karşına basbayağısından bir 'sorun' oluverir ve de başına kocaman bir sıkıntı açar. Kıvrırır durursun.

Gule yan tarafımda huzursuz. Kıpır kıpır kıvrırıp duruyor. Hecandan değil, belli ki sıkıntısı var, bunu hissetmek hiç de zor değil. Ama çişinin gelmiş olabileceği ve bundan ötürü kıvrırıyor olduğu aklıma gelmedi doğrusu. Neyse ki güzel yoldaşım kendisini çok da fazla sıkıntıya sokmadan cesaretini toplayıp, "*Zeynel yoldaş*" diye seslendi. "*He Gule, söyle yoldaş, kulağım sende*" demem üzerine, "*yoldaş fena halde sıkıştım. İşemem lazım, ne yapayım, nereye gideyim?*" diyerek derdini bir çırpıda anlatıverdi. "*Gule,*" dedim ılık bir sevecenlikle, "*deli deli konuşma yoldaş. Mevzideyiz, bir yere gidemezsin. Rahat ol, olduğun yerde yap çişini. Ben yokmuşum varsay yoldaş. Başka yolu yok. Hadi gör işini ben az öteye kayıyorum*" dedim.

Gule yoldaşımın itiraz edecek, nazlanacak hali de, itiraz etmesini gerektirir bir durum da yoktu. Zeynel yoldaşının sözünü dinleyip hemen oracığa işeyip rahatladı. İş bitince de nazıklığı elden bırakmayıp, "*Tamam Zeynel yoldaş, teşekkürler*" dedi. "*İşte bu yoldaş. Görevine yoğunlaş şimdi*" deyip, tekrar eski yerime kaydığım esnada da ilçe merkezinde kızılca kıyamet kopuverdi.

Belliydi ki bizimkiler saldırıya geçmişti. Silahların şakırtısı bir süre tek taraflı olarak devam ettikten sonra, karşı tarafın da devreye girip karşılık vermesiyle, karanlık gökyüzü adeta ateş böcekleri istilasına uğramışçasına, hareketli nokta parıltılarla doldu.

Zaten her an bir saldırı olasılığı içinde, teyakkuzda olan devlet güçlerinin toparlanıp karşı koymaları uzun sürmedi. Kısa sürede bulunduğumuz yöne doğru ilçe çıkışında askeri araçlar beliriverdi.

Tam bu esnada telsizden "*Tamam, çekilebilirsiniz*" komutu geldi. Toparlanıp, karanlığın hâkimiyetinde olan arka tepenin kısmından dolanarak belirlenen noktada da yoldaşlarla buluşmak üzere yola koyulduk.

Ertesi günün gündüzünü rahat geçirebilmek için, o gece zorlu, yorucu bir yolculukla, ilçenin Pülümür tarafındaki yüksek sırtlı ormanlarına geçtik.

Adeta zamanla yarışmış ve ucu ucuna bir denkleşmeyle, gün ışığında konaklayacağımız ormana varmış olduk. Gerçekten de fena

halde yorulmuştuk. Ama yine de iyi ve başarılı bir pratik sergilemiş olmanın kıvancıyla olsa gerekki kimsenin pek umurunda değildi bu.

Eylem sonrasıydı ve ters istikamette de olsak yine de aynı “*yakın alan*” kapsamı içindeydik. Sabahın erken saatlerinde risk oluşturacak davranışlardan sakınmak akıllıca olacaktı. Bu ihtiyatla kahvaltımızı çaysız yaptık. Keza nöbetçiler dışında bir de alana hâkim bir sırta savunma gücü konumlandırdık. Günün ilerleyen saatlerine kadar da silah ve teçhizatımızı kuşanmış vaziyette bekledik.

Helikopterler sabahın erken saatlerinden itibaren ilçenin üzerinde ve Karakoçan yönünde turlamaya başladı. Göremiyorduk ama adeta dört bir yandan, motor uğultuları geliyordu. Buna karşın bizim bulunduğumuz alana yönelik herhangi bir hareketlilik gözlemleyemedik. Bunun anlamı, çekiliş hattımızın isabetli olduğuydu.

Sakin geçen o gündüzün ardından, akşamleyin, yakınımızda bulunan köylerden Güzelpınar köyüne gitmek üzere yola koyulduk. Şefik yoldaşın köyüydü.

Çoktandır görümediği ailesini ve yakın akrabalarını görecek olmanın heyecanı Şefik yoldaşı kanatlandırmış gibiydi. Kıpır kıpırdı, yerinde dakika durduğu yoktu.

Kemâl Güzel yoldaşın, Parti taraftarı yoksul bir ailesinin olduğunun bilgisine sahiptim, ancak gördüğüm kadar olabileceğini kestirememiş olmalıyım ki şaşakalmıştım. Meğer bayağı bir yoksullarmış. Ama belirtmeliyim ki oldukça zengin gönüllüydüler ve sıcacık sevgilerini cömertçe sundular. Onca yoksulluğun içinden bunca zenginliğin fışkırıyor oluşu, tezat iki dünyanın bir arada duruşu gibiydi adeta. İlginç bir güzelliği doğrusu.

O akşamın önemlice bir bölümünü Şefik yoldaşın evinde geçirdik. Gecenin ilerleyen saatlerinde köyün diğer evlerini ziyaret edenlerimiz oldu. Ancak bunun rastgele yapılmadığını, seçici davranıldığını ve dikkatli olduğunu belirtmem lazım. Çünkü hakkında daha önceden ölüm kararı alınmış bir ihbarcısı da vardı bu köyün.

Köye gelişimizin esas nedeni de zaten bu adam hakkında somut net bilgiler almaktı. Köyde miydi, değil miydi öğrenmemiz gerekiyordu.

Gereken bilgiler ve ertesi günün erzağı temin edildikten sonra bir başka ormanda konaklamak üzere köye terk ettik.

Akşam karanlığında yine aynı köye geri döndük. Gereken bilgiler alındı ve adamın evde olduğu öğrenildi. Aralarında benim de bulunduğum Lenko komutasında küçük bir grup gidip kapısını çaldık. Komşuları sanmış olmalıydılar ki kapıyı hemencecik açtılar. Karşılarında gerillayı görünce haliyle işin havası değişti. Lenko doğrudan

adamın kendisinin yanına gidip, “*dışarı gel de biraz konuşalım*” dedi. İlginçtir ki hiç itiraz etmedi. Eşi ve çocukları bu davranışımız karşısında; “*Ne oluyor, niye dışarı çağırıyorsunuz, niye burada konuşmuyorsunuz?*” dercesine korku ve endişeye kapıldılar. “*Korkulacak bir şey yok. Rahat olun. Sadece özel bir mevzu konuşacağız. Birazdan geri gelir*” denilerek sakinleştirildiler ve adamı alıp dışarı çıktık. Yoldaşların çevre güvenliği sağladığı karanlık bir köşeye götürdük.

Her şey çok hızlı geliyordu. Lenko hemen oracıkta adama, ihbarcı olduğundan ötürü hakkında örgütün ölüm kararını aldığını söyledi. Adam da gayet sakin bir şekilde “*Yok, yanlışınız var. Ben ihbarcı falan değilim*” türünden bir şeyler söylemekteyken Lenko elindeki tabancayla adamın göğsüne iki el ateş ederek infazı gerçekleştirip görevi tamamladı.

Bu kararı kim, hangi organ almıştı bilmiyorum. Muhtemelen Birlik öncesi DABK yapılanmasının ilgili birimlerince alınmış olmalıydı. Bize herhangi bir bilgi de verilmemişti. Olay günü de malum nedenlerle herhangi bir bilgilendirmede bulunulmadı. Kimin, neyin, kimlerin ihbarcısıydı öğrenemedik. Ben sormadım, onlar da herhangi bir açıklama yapmadılar. Bildiri falan çıkarıldı da ben mi okuyamadım, bilemiyorum. Çıkmış olsaydı muhtemelen bir şekilde benim de bilgim olurdu.

Niye bunları söyleme gereği duyduğumu merak ediyorsunuz değil mi? Adamın tavrındaki kayıtsızlık ve soğukkanlılık kafamı karıştırmıştı. Hem ilk karşılaşmamızda herhangi bir panik emaresi vermemişti, hem dışarı davetimize hiç ayak dirememişti ve hem de karar kendisine bildirilirken gösterdiği soğukkanlı itiraz dikkatimi çekmişti. Çok profesyonel biri ancak ki böylesi bir performans sergileyebilirdi. Böylesi bir eğitimden geçirilip hazırlanmamıştıysa, bu gösterdiği tepki “*normal*” değildi. Dolayısıyla da gerçekten dediği gibi, “*Yok, yanlışınız var. Ben ihbarcı falan değilim*” durumu söz konusu olabilirdi! Olabilirdi de, olmayabilirdi de! Velhasıl ben orada ciddi şekilde kafa karışıklığı yaşadım. İtiraz edilecek, aydınlatılacak bir zaman ve sonrası süreci de olmadı ve öylece kalakaldı. Hep şu soru takıldı aklıma: Ya gerçekten o bir ihbarcı değildiyse? Ya biz hakikaten yanlış yapıtıysak, adam haklıdıysa! Hak edenin cezasını kendi ellerimle de vermiş biri olarak söylüyorum ki, bu konuda çok hassas olmak gerekiyor! Yanlış bilgi ve yönlendirmelerle isabetsiz kararlar alınabiliyor! “*Acaba böylesi bir örnek miydi?*” sorusu kafamda duruyorken, buraya aktarmamalık edemezdim. İşte bu yüzden söylüyorum bunları.

Nazimiye hattındaki faaliyetimizi bu eylemle sonlandırıp, o gece Dersim merkez hattına geçtik. Sabaha karşı Ali ve Mehmet Demirdağ kardeşlerin (ve keza aynı şekilde hevalerden Dr. Baran'ın) köylerinin yakınlarındaki ormanlık araziye vardık. O gündüzü bu ormanda geçirdik. Gün boyu defalarca kez Dr. Hüseyin'i (Ali Demirdağ) andık. En çok da yönünü bu köye dönerek ah çekmesi konu edildi. Evet, köyünü çok sevdiğini ve özlem duyduğunu dillendirdi. Ama onunki aslında biraz da ilginç bir durumdu. Küçüklüğünden kalmış bir özlem olmalıydı. Çok uzun yıllar önce İstanbul'a taşınmışlarmış. Dolayısıyla da anıları çocukluk dönemine ilişkin olsa gerekti.

Kaldığımız bu ormanda bir de “canlı çekim”vari bir helikopter kazasına tanık olduk. Öğleden sonra, muhtemelen 15-16 sularıydı. Odukaça alçaktan uçan bir helikopter arka hatlarımızdan çıkıp Dersim merkeze doğru seyrederken, il merkezinin dış sınırlarına yakın tepelerin orda pervanesi yüksek gerilim tellerine dolanıp, tepetaklak yere çakıldı. Genç yoldaşlardan biri, “Bizi arayan bir şekilde belasını bulur işte” diyerek espri yapıp, gülüşmeler vesile oldu.

Harçık suyu ile Nazimiye merkez arasında bulunan bu civar köylerinde bir-iki gün faaliyet yürüttükten sonra, bu kez Harçık suyuna girip tekrardan Gökçek köyü tarafına geçtik.

Songul'un ablasına uğrayıp bir günümüzü de orda geçirdikten sonra, başka bir yayla yolunu kullanarak Buyer Baba dağına çıktık.

Önceki sefer uzaktan el ettiğimiz Buyer Baba dağına bu kez doğrudan ziyaret etmiş olduk. Buraya gelmişken aynı adla anılan ve Dersim'in meşhur krater göllerinden biri olan Buyer Baba gölünü ziyaret etmeden gitmek olmazdı... Gerçekten de görülmeye değer bir güzellikti. İyi ki miskinliğe prim vermeyip gelip görmüşüz. O güzellik karşısında yorgunluktan eser kalmamıştı, desem yeridir.

Gelirken orman içinde yitirdiğimiz o yolu kullanarak Pülümür-Zımek köyüne indik. Nasıl şaşırmıştık o koca yolu, hayret doğrusu! Basbayağı işlek koca bir yoldu oysaki!..

Pülümür hattına geçişimizin pratik karşılığı, yaz dönemi faaliyetimizin de son bulunduğu anlamına geliyordu. Artık sonbahar dönemi faaliyetleri ön planda olacaktı: Kışlık üslenim faaliyetleri, organ toplanmaları ve güçlerin yeniden düzenlenmesi vs. vs.

1.OPK sonrasının o iki, iki buçuk aylık yaz faaliyeti döneminde Laz Nihat'ın sorumluluğundaki 1 Nolu ABK'da ise özetle şunlar yaşanır.

Bizim ayrılmamızın ardından 1 Nolu mıntıka güçlerinin ana birliği Göldere vadisine karargâh kurmuş. Konferans kararı gereği kırsala yerleşmesi gereken Siyasi Büro da “*Ana gücü*” itibariyle 1 Nolu Gerilla Bölgesi’ne taşınıp Göldere’deki karargâha yerleşmiş.

Siyasi Büro üyesi Laz Nihat zaten kırsalda ve karargâhtaydı. Diğer üyelerden H. Hüseyin ile Özkan da hemen toparlanıp gelmişlermiş. Örgütlenme Bürosu Sekreteri Erol’un durumu zaten kalıcı-yerleşik olmaya uygun olmadığından, o, Göldere’deki bu karargâh ile faaliyet alanları arasında, o randevudan bu randevuya mekik dokumak durumundaymış. Diğer üye Tufan ise “*izinli*”ymiş. Sağlık sorunlarını halledip “*ilk fırsatta*” gelecekmiş. Ancak bu “*ilk fırsat*” o yıl için mümkün olmamış olmalı ki, SB toplantılarına bile gelmemiş. Faaliyetlere ne oranda katılmış ya da katılmış mıdır bilemiyorum. [Burada şunları belirtmem gerekiyor: Beğenir veya beğenmezsiniz, ancak şu bir gerçek ki H. Karakuş ta 70’li yılların ilk yarısından itibaren bu Partinin “*militan önder kadro*”larından biri olmuştur. Çok zorlu süreçlerde, bulunduğu alanlarda Parti faaliyetlerine önderlik yapmış, büyük bir özveri ve yiğitlikle zorlu görevler omuzlamış ve gelişmeye katkı sunmuştur. Partizan güçlerinin birleşmesinde de samimiyetle çaba sarfetmiş bir kadroydu. Bunlar dışında, O, 1.OPK’da da, Partinin ciddi şekilde atağa kalkma ve ileriye nitelikli sıçrama yapma dinamiklerini güçlü bir şekilde yakaladığı OPK sonrası süreçte de, Partiye önemli ve nitelikli hizmetleri olabilecek, gelişmelerin yönünü etkileyebilecek potansiyele sahip biriydi. Ancak ne var ki Tufan hem GBMK sürecinde, hem OPK sürecinde ve hem de sonrası süreçte gözle görülür bir geriye düşüş, aleni bir edilgenlik içine girmişti. OPK’ya geldiğinde onun gözlerinde o eski tanıdığım Karakuş’un ışığını görememiştim. Bir nevi, ufaktan ufaktan bayrağı devretme hazırlıkları içinde olan birinin ruh hali içindeymiş izlenimi vermişti (ya da bende yarattığı algı böyle oldu diyeyim). Kendi kendime “*bu adama da ne olmuş böyle?*” demiş ve bir “*durağanlaşma dönemi*” geçirmekte olabileceğine hükmetmişim... Evet, o eski Karakuş yoktu. Olmuş olsaydı hiç kuşku yok ki OPK sonrası süreçte şu veya bu gerekçeyi ileri sürerek onca süre “*ateş hattı*” dışında kalmaya heves etmezdi. Tam aksine ne eder eder o “*ateş*”in ortasına atardı kendisini. Evet, aynen de böyle yapardı. Ama gel gör ki Tufan’ın o süreçteki gerçekliği bunun hayli uzağındaydı. O adeta kerhen bir katılım sağlıyor gibiydi... Ve tabii böyle olunca da Partinin ve Parti içi gelişmelerin dümenini elinde bulunduran Siyasi Büro’nun bileşim dengeleri önemli oranda zayıflamış oldu. Bu kuşkusuz ki birçok şeyin farklı yönlerde gelişmesini kolaylaştıran bir etmen oldu. Örneğin Laz Nihat’ın SB’yi işlevsizleştirme gayretleri, çok bilinçli-kasti bir yönelimle, H. Hüseyin’in adeta psikolojik savaş oyun ve

taktikleriyle demoralize edilmesi, görevini yapamaz hale sokulması, karargâha kapatılarak resmen tecrit durumuna sokması ve keza bunun yanı sıra Özkan'ın atıl durumda bırakılması, Özkan ve Erol'un ortak bir tutum takınmaya sevkedilmeleri vb. vb. gibi durumlar, en azından o boyutta yaşanma ortamı bulamazdı. Organ içi dengeler daha farklı şekilleneceğinden Laz Nihat organ ve kişileri işlevsizleştirme oyununu bu kadar ileri götüremeyecekti. Ve haliyle de gelişmelerin yönü çok daha farklı olabilecekti. “*İç didişme kumpası*”nda demoralize olmamış kadrolar gelişmeleri ve neler yapılmak istendiğini belki de çok daha önceden görebilme ve yönlendirme imkânına sahip olabilirlerdi. Ama olmadı işte! Laz Nihat alçağı o yaz kırsala gelen ve daha sonra “*Kardelen Harekâtı*”nca ajan oldukları ileri sürülen karı-koca çiftin bilinçli bir tezgâhıyla, Özkan “*kadına askıntı olma*” töhmeti altına sokularak kontrol altına alınmış olacak, H. Hüseyin günübürlük psikolojik savaş yöntemleriyle “*kişisel sürtüşme*” batağında örselenip demoralize edilecekti. Erol ise zaten henüz alana yerleşmemiş olduğundan, neler olup bittiğinin pek ayırında da değil. Ve hem bana öyle geliyor ki o günkü gerçekliği içinde, “*sınıf mücadelesinin Parti saflarında da sürdüğü*” şeklindeki bu söylemin gerçek yaşamdaki pratik karşılığını çözümle ve kavramaktan da bir hayli uzaktı. Doğrudur, Erol yoldaş elbette “*yılların kavga adamı*” idi de, ama galiba yaşadığı ortam ve koşullar, onu sınıf mücadelesinin bu derinliklerine ve boyutuna inmesine pek olanak vermemiş. O, sınıf mücadelesinin Parti içinde süren kısmının daha çok kumsalında ve sığ, sıcak kıyı sularında gezinmiş olmalıydı. Evet, böyle olsa gerek ki anlattıklarımızı ve yaşananları pek anlamlandıramıyordu. Haliyle de sorunun özüne pek vakıf olamıyordu vs. vs. Özetle, bugünden geriye dönük olarak şunu rahatlıkla söyleyebilirim: Karakuş, içine girdiği o durağanlığa rağmen, evet, buna rağmen H. Hüseyin ve Özkan ile birlikte kırsalda olsaydı, inanıyorum ki gelişmelerin yönünü Laz Nihat değil, bu üçlü belirlerdi.]

Siyasi Büro'nun karargâha yerleştirilmesinin yanı sıra, Göldere de bir de geçici bir askeri eğitim kampı kurulmuş. Getirilen Filistinli eğitmen gerilla adaylarını temel eğitimden geçmiştir.

OPK sonrası o yaz döneminde gerek yerleşik ilişkilerimizden, gerekse batıdan müthiş bir katılım olmuş ve sayımız iki-üç misline kadar çıkmıştı.

Tabii bunların tamamı gerillada kalacak olanlar olmasa da, yine de önemle belirtmek gerekiyor ki o yaz sezonunda gerilla bölgesinde 250-300 silahlı insana ulaşan bir mevcudiyetimiz olmuştu. Ve bu elbette hiç de hafife alınacak bir şey değildir. Bu, basbayağısından bir nitelikli atağa kalkma durumuydu.

O yaz Artvin'e gönderilecek güçler de gönderilmiş ve alana yerleşmeleri sağlanabilmiş. Keza bu birliğe Tokat gerilla gücünden de komutan yardımcısı takviye edilmişti.

Keza bu süreçte ayakları donmuş 20 civarında yoldaşımız uygun düzenlemelerle önce batıya, oradan da önemlice bir bölümü yurtdışına çıkarılmış.

O yaz Maraş-Adıyaman-Malatya hattına gönderilmesi planlanmış olan güç ise (ki bu güce Yusuf Ayata komutan, Halil Çakıroğlu da siyasi komiser olarak atanmış) yanlarına takviye güç verilerek, geçici bir düzenlemeyle Erzincan faaliyetleriyle görevlendirilmiş.

Erzincan'ın merkez köylerinden Sürbahan, Ergan, Mıgısı, Küsmükör, Galolar ve Bırastık gibi dağ ve keza Ürek, Ekrek, Urumekrek ve Mollaköy gibi yazı köylerinde ajitasyon-propaganda faaliyeti yürüten bu birliğimiz iki de askeri eylem gerçekleştirmiş.

Elikanlı faşist Fehmi Altınbilek'in de köyü olan Urumekrek köyündeki koruculara karşı gözdağı maksatlı bir baskın eylemi gerçekleştirilmiş. Altınbilekler'den, köy muhtarının evi ateşe verilerek yakılmış.

İkinci eylem ise ihbarcılık yaptığı bilgisini aldıkları bir şahsı, Tepcecik köyündeki evini basıp dağa kaldırmış ve sorgusunun ardından öldürmüşler.

O yaz dönemi boyunca 1 ve 2 Nolu Alt Bölge güçlerimiz hatırı sayılır bir yoğunlukla faaliyet yürütmüşler. Birçok farklı noktada birçok karakola, roketlerinde kullanıldığı saldırı eylemleri gerçekleştirmişler. Keza düşmanın büyükçe bir operasyon gücüne Aliboğazi'nde esaslı bir saldırı eylemi gerçekleştirmişler ve bu, gün boyu süren büyük bir çatışmaya dönüşmüş. Bilanço, devletin resmi açıklamasına göre bir uzman çavuş ile bir er ölü, bir özel harekâtçı ile bir er de ağır yaralıdır.

Partizan güçleri orada Aliboğazi'nü düşmanın cehennemine çevirmişler. Oldukça başarılı bir askeri pratik sergilemişler. Düşman güçlerinin bir G-3 silahına da el koymuşlar. Ve keza ellerindeki maver silahıyla çatışma alanına helikopterin girmesini engellemeleri ise, ayrıca anılmaya değer bir özel ayrıntı olarak hafızalara kaydedilmiş.

Hozat'ın Buzlupınar (Kırnik miydi orijinal ismi, emin değilim) jandarma karakoluna giden elektrik hattına sabotaj düzenledikten sonra tamir için gelen askeri güce pusu atmışlar. Resmi açıklamalara göre devlet güçlerinin biri onbaşı olmak üzere üç kaybı olmuş ve bu

eylemde Partizan güçleri düşmanın 2 adet G-3 silahına, 10 şarjörüne ve ayrıca 200 adet fişeğine el koymuşlar.

Keza Hozat'ın Tavuklar ve Çağırılı köylerine baskına gelen devlet güçleriyle çatışmalar yaşanır.

Öte yandan Ovacık ilçesinin Tornova-Pozvenk köyünde saatlerce süren bir çatışma yaşanmış. Ancak ne var ki bu çatışmada, o köylü, iki küçük çocuk Partizan olan Nuray ve Halil Laço ile gerillalarımızdan Hozatlı Fevzi Koç (Tekin), Sivaslı Hacı Mustafa Aslan (Mehmet Ali), Ovacıklı Deniz Som ile Antepli Bekir Kürşat Onay (Tetikçi İsmail) yoldaşlarımız ölümsüzlüğe uğurlanmış.

Keza kasım ayında Hozat kırsalında yaşanan bir çatışmada Ovacıklı Fethiye Batmaz yoldaşımızı da ölümsüzlüğe uğurlamışız.

Ve yine o süreçte Partizan güçleri Çemişgezek ilçesine baskın düzenlemişler. Hükümet konağı başta olmak üzere birçok devlet kurumu gerilla kurşunlarının hedefi olmuş.

Güçlerimizin geri çekilmesi esnasında panzerden açılan ateşle Hozatlı Kader Özgül Kılıç (Yıldız) yoldaşımız ölümsüzleşirken, Cüneyt Kahraman da ağır yaralanmış.

Devlet güçleri 1993 yaz ve sonbaharında büyük bir acz içerisinde birçok ormanı ateşe vermiş ve birçok yere havadan ve yerden bombalar yağdırmış. Molla dağındaki yaylacılara resmen koca koca kazan bombaları atmış. Çat-Gersuyu ve Kepir mevkiindeki yaylacılar doğrudan hedef alınarak havadan kurşun yağmuruna tutulmuş. Çemişgezekli yaylacılardan 16-17 yaşlarında bir genç kız şarapnel parçalarının hedefi olmuş ve maalesef ki hastaneye yetiştirilememiş... Yayıncıların bu saldırıda ayrıca da yüzlerce koyunu katledilmiş.

Yine aynı günlerde Ovacık-Karataş'ta çocuklar havan topunun hedefi olmuş (ismini öğrenemediğim için burada anamadığımı). Bir kız çocuğu katledilirken, 2-3 kişi de yaralanmış.

Maalesef ve ne acıdır ki o yaz ve güz döneminde Dersim halkı ve devrimciler sadece devletin saldırı ve katliamlarına uğramadı. Pusulasını yitirmiş şekilde PKK güçleri de halka ve devrimcilere karşı kör terör uyguladı.

Gönüllülük esasına dayanmayan “zorunlu askerlik”, “vergi toplama” ve “göç yasağı” gibi uç boyutlu uygulamalar ekseninde halka ve devrimcilere karşı, katliamlara varan şiddet uyguladılar.

Köyler-evler basılıp gençler kaçırılıyor ve gerillaya katılmaları dayatılıyordu. Uymayan veya firar edenler ölümle cezalandırılıyor,

işkenceli sorgulardan geçiriliyor, evleri basılıp yakılıp yıkılıyor, ailelerine yaşam hakkı tanınmıyordu. Bu sol-sekter zorbalıkla resmen onlarca ailenin ocağı söndürüldü. İnsanlar çareyi göç etmekte ve bir kısmı da çoluk-çocuğuyla Partizan kamplarına sığınmakta bulmuştu. Göç edenleri yakaladıklarında eşyalarını ve taşıma araçlarını ateşe veriyorlardı. Koydukları yasaklara ve kurallara bir şekilde ters düşenleri hemencecik ölümlle tehdit ediyor ve cezalandırıyorlardı.

Pülümür ilçesinde sırf ceviz ağaçlarını kesip sattığı gerekçesiyle Partimiz taraftarı Mehmet Yeşil isimli köylüyü hunharca bir şekilde katlettiler. Öylesine bir gaddarlık sergilemişlerdi ki güya “*ibret olsun*” diye gözlerini oyup ceviz yerleştirmişlerdi. Savaştıkları devletin özel savaş yöntem ve uygulamalarından zerre kadar aşağı kalır yanı yoktu bu yaptıklarının.

Yine Çemişgezek ilçesinde örgütlü insanımız Murat Kahraman’ın kaçırıp kamplarına götürmüş, ailesine de yüklüce bir miktarda vergi kesmişlerdi.

Murat açıkça tavır koymuş, TKP/ML’li olduğunu dolayısıyla da PKK gerillası olmayacağını söylemişti. Yoldaşımızın bu açık tavrını kırmak adına o dönemki eyalet komutanlarından Ekrem (Hıdır Sarıkaya) tarafından günlerce işkence yapılmıştır (Neler yapıldığını, kendisine ve ailesine yapılanları Murat, “*Çılgılık*” isimli kitabımda teferruatlıca anlatır). Neticede Murat bir fırsatını bulup firar etmiş. Bunun üzerine PKK güçleri bir fiil eyalet komutanlığı kararıyla Murat’ın ailesinin evini basmış ve insanı insanlığından utandıran o vahşi katliamı gerçekleştirmişlerdi: Kız kardeşleri 16 yaşındaki Meral ile 22 yaşındaki Zeynep yoldaşımızı ve babaları Veli amcaı, evi ateşe vermek suretiyle cayır cayır yakmışlardı. Olur, da kurtarmaya gidecek komşularını ise aynı akıbetin kendilerinin de beklediğini söyleyerek engellemişlerdi.

Hozat’ın tavuklar köyü arkasında kalmakta olan TDKP’li devrimcilerin kampını, kontrayla işbirliği yapıyorsunuz diyerek basmış ve topluca kurşun yağmuruna tutmuşlardı. Altı devrimci hunharca katledilirken, bir-ikisi ise tesadüf eseri yaralı kurtulur.

Keza konaklama yerleri basılarak, özel görevli 3-4 kişilik bir birimimiz “*esir*” alınmış ve öldürülmekle tehdit edilmişlerdi, “*Bu topraklar bizim, yurdumuzu terk edin Kemâlizm piçleri*” denir.

Ve daha da vahimi Erzincan-Başbağlar’da yaşandı. Güya, evet “*güya*” Sivas’ta, Madımak otelinde, kontrgerilla tezgâhlı, şeriat özlemcisi ağzı salyalı gerici bir guruhça gerçekleştirilen ve 35 insanımızın canına mal olan katliamın öcü alınmak istenmişmiş.

Erzincan-Dersim sınır köylerinden olan Başbağlar köyü kalabalık bir grup PKK'li tarafından basılır ve çoluk-çocuk, yaşlı-genç, kadın-erkek demeden, dost canlısı o 33 güzelim masum insanımız acımasızca katledilir vs. vs.

İşte devletin zulüm ve kıyımı yetmiyormuş gibi bir de PKK güçlerinin uyguladıkları bu türden katliam ve zulümler vardı. Kitleler resmen “*iki arada bir derede*” kalmış gibiydiler.

PKK'nin uygulamalarına karşı hem yoğun bir tepki duyuyor ve ama aynı zamanda da ciddi şekilde korkuyorlardı.

Devletin resmi, yarı-resmi ve sivil güçleri el ovuşturuyor ve sinsi bir şekilde de al altından ve açıktan tutumlarla çelişkileri kızıştırmaya, PKK ile diğer devrimci örgütler arasında bir çatışma durumu yaşanmasına gayret gösteriyorlardı.

Partizan güçleri bir taraftan PKK'nin bu akıl almaz karşı-devrimci karakterdeki uygulama ve zihniyetine karşı kitleleri birlik beraberlik içinde direnmeye çağırıp, bunu örgütlerken, bir taraftan da devrimci güçler arası bir silahlı çatışma durumunun yaşanmaması ve olası provokasyonlara karşı azami özen gösteriyordu.

Diğer devrimci güçlerin de katılımıyla Ovacık ilçe merkezinde büyükçe bir protesto mitingi gerçekleştirildi. PKK'liler bu gösteriye katılanları “*ulusal hain*” ilan edip, cezalandırılacakları tehdidinde dahi bulunabildi vs. vs.

İşler iyice çığırından çıkmaya yüz tutmak üzereyken, merkezi düzeyde PKK'lilerle irtibata geçilerek frene basmaları sağlandı. Ve işte ancak bu aşama itibariyle söz konusu uygulamalara bir son verdiler... Ve tabii yine alışıldık klasik yöntemlerine başvurarak olup bitenin merkezi tutumları olmadığını, yerel yöneticilerin yanlısı olduğunu söyleyerek işin içinden sıyrılmaya çalıştılar. O özgüldeki sorumluluğu da Dr. Baran'ın üzerine yıktılar. Dr. Baran da güya yapılan bunca yanlıştan ötürü, “*önderliğe karşı duyduğu mahcubiyet*” ile, bir bombayla yaşamına son vermişti... Amiyane tabiriyle: Tabii yersen!

“*3 Nolu Gerilla Bölgesi*” olarak addettiğimiz Karadeniz'de de gerilla güçlerimiz Tokat, Ordu ve Artvin kırsalında yaygın bir kitle faaliyeti pratiği sergilemişler. Ayrıca Tokat-Reşadiye ilçe merkezini basarak devletin resmi kurum ve kuruluşlarına devrim namnlularından ateş kusmuşlar.

Takiben Amasya'nın Çengelkaya karakoluna yönelik bir saldırı eylemi gerçekleştirmişler.

O yaz Ordu kırsalına da açılmışlar. İlk gidişleriymiş. Acemisi oldukları arazide bir yığın zorluğu göğüslemek zorunda kalmışlar. Ancak buna rağmen yine de genişçe bir alanda kitle faaliyeti yürütmüşler.

İki ay kadar süren bu faaliyet esnasında sıklıkla baskınlara uğramış ve zorlu çatışmalar yaşamışlar. Bu çatışmalardan biri de Mesudiye-Topçam kırsalında yaşanır. Bu çatışmada maalesef ki Ordulu hemşire Nurgül Bölükbaşı (Yıldız) yoldaşımızı ve keza Ordu-Gürgentepeli Muzaffer Kahraman yoldaşımızı yitirmiş olduk.

Artvin birliği ise, anlatıldığına göre Yusufeli ilçesi kırsalında barınak çalışmasındayken bir avcı tarafından görülmüş. Avcıyı denetim altında tutması için bir milisimize yazılı pusula bırakmışlar. Ancak evlere yapılan baskında bu pusula düşman güçlerinin eline geçmiş. Ve böylece deşifre olan avcı sorguya alınmışmış. Ve işte böylelikle de düşman gerilla birliğimizin yerini öğrenmişmiş... Bir acemi senarist kurgusu gibi bir şey değil mi? Ama ne yazık ki galiba gerçeğin kendisi de işte böyle bir şeymiş.

Düşman büyük bir güçle gerillayı kuşatır. Kış koşullarında oldukça zorlu bir çatışma yaşanmış. Partizan güçleri yığıtçe karşı koymuşsa da, güçler dengesi kuşatmayı yırtıp çıkmalarına şans tanımaz.

Gün boyu süren bu çatışmada başta komutan Ramo (Erhan Öztürk) olmak üzere, komutan yardımcısı M. Zeki (Hasan Özdoğan), daha önce Hasan Durna grubuyla da Artvin'e giden öncü-kılavuz Memo () ve Kayseri Hapishanesi firarilerinden Muharrem Kaya yoldaş birer birer yıldızlaşmışlar. Akşam karanlığında bir grup yoldaş kuşatmayı yırtıp çıkmayı başarmışsa da, devam eden operasyonlarda birkaç gün sonra yoldaş ile Yozgatlı Nilüfer Atav yoldaş Borçka'da kısıtılmışlar. Çatışma esnasında ölümsüzleşirken, Kayseri firarilerinden Ardahanlı Adem Asal (Haşim) yoldaş ise yaralı ele geçirilip, işkenceyle katledilmiş. Diğer bir kısım yoldaş ise, her ne kadar da çatışma alanının dışına çıkabilmişse de, ancak bir şekilde tutsak düşmüşler.

Ve işte bu gerilla gücümüz Artvin'deki son gerilla gücümüz oldu. Sonraki tarihlerde oraya yeniden güç gönderilemedi ve dolayısıyla da böylece yarım yamalak bir teşebbüs olarak kalakaldı.

Pülümür kırsalına geçtikten sonra, Lenko ile Ali Haydar yanlarına küçük bir güç olarak ana karargâhın bulunduğu Göldere vadisine gitmek üzere bizden ayrıldılar.

Cem ile benim başında bulunduğumuz geriya kalan büyükçe bir güç ise, barınak faaliyetiyle ilgilenenecekti.

Cem yine ilginç ve zorlu bir kış kampı yeri seçmişti. Pülümür tarafından bakışla söyleyecek olursak, Yel Dağı'nın arka yüzüne düşen en yükseklerdeki yayla yerlerinden biriydi. Rakımı herhaldeki rahatlıkla 2500 metre civarlarındaydı. Çünkü 3345 metre olan Hel Tepesi'nin zirvelerine yakın bir yükseklikteydik. Bunca yüksek ve yerleşim yerlerine oldukça uzakta olan bu noktanın tek avantajı ise suyunun bulunmasıydı. O yükseklikte zaten bitki örtüsü falan bulunmadığı için, yakacak odun avantajı bile yoktu... Bu arkadaş niye gelir bu tür çıplak yüksek zirveleri seçer, anlamadım gitti. Buralar, Erzin merkez köylerinden Kalecik, Mağaçur ve Kismekör köylülerinin ve keza Ovacık tarafından Birmanlıların ağırlıklı olarak kullandıkları alanlardı.

İşte biz bu dağın başında barınak inşaatı, erzak temini ve sevkiyatı işleriyle görevliken, ana karargâhta da Siyasi Büro, Askeri Komisyon ve Genel Komutanlık toplantıları yapılmaktaydı.

SB'nin o süreçteki realitesi hakkında önceki bölümlerde anlatıklarımından da rahatlıkla çıkarılabileceği üzere, bu organımız aslında esasen işlevsiz bir durumdaydı. Denebilir ki gerçekliği şekli bir varlıktan öte bir şey değildi. Yaptığı toplantıda, Laz Nihat'ın istikrarlı bir şekilde içine yuvarlamaya çalıştığı işlevsizleştirme çarkını kırıp aşma bilinç ve iradesi gösteremez.

Sürecin ve gidişatın kaderiniyse, Laz Nihat'ın sekreterliğini yaptığı Askeri Komisyon belirler. Askeri Komisyon'un bu toplantısı öylesine önemli ve öylesine belirleyici addedilmektedir ki, düşünün, OPK'ya dahi katılmayan Cebo'yu bu toplantı için özel olarak alıp getirmişlerdir.

Hacı Demirkaya dışında bu toplantıya katılanlardan Laz Nihat, Cebo, Savaş ve Ali Haydar DABK kökenli kadrolar olup, MKP 1. Kongresi'nin "*başını Laz Nihat'ın çektiği AK kliği*" dediği "*kliği*" oluşturan ve 1994 darbesini tezgâhlayan "*çekirdek kadro*"dur da.

Askeri Komisyon bu önemli tarihi toplantısında sanılmasın ki devlet güçlerinin uygulamaya soktuğu Pentagon menşei "*düşük yoğunluklu savaş stratejisi*" ve bunun içinde de özel olarak öne çıkarılan "*alan tutma*" yöntemi karşısında devrimci savaşın strateji ve taktiklerinin neler olması gerektiği sorunu ele alınıp üzerinde kafa patlatılmıştır! Evet, gayet tabii ki savaşın kurmay heyeti olan Askeri Komisyon'un o koşullarda olağan öncelikli baş gündemi, doğallığıyla herhaldeki bu sorun olurdu! Ancak ne var ki Laz Nihat yönlendirmeli bu çekirdek kadro bileşiminin umurunda olan şey, hiç de bu olması gereken "*öncelikli gündem*" değildir. Evet, toplantının öncelikli baş gündemi bu değildir. Baş gündem, kontra olan Laz Nihat'ın kafasının

içindeki baş gündemdir: Parti ve silahlı güçlerin tümünden Laz Nihat'ın denetimi altına sokulması! Laz'ın baş gündemi işte budur! Bunun yolu Partiyi bölüp parçalamaktan da geçiyor olsa illaki bu hedefe varılacaktır.

AK toplantısı işte bu “baş gündem” üzerinde yoğunlaşır. Bunun stratejisini, plan ve programını belirler. Cebo'nun getirilmiş olması işte böylesi bir ihtiyacın ürünüdür. Maksat tüm alanlarda güçlü bir çıkış yaparak planı eşzamanlı hayata geçirmektir.

İlginç, garip ve insana “*hadi canım sen de!*” dedirten türden ifadeler bunlar, değil mi? Evet ama maalesef ki planlananın özü de, tamamı da bundan başka bir şey değildi.

Ha, elbette toplantının resmi tutanaklarına, öyle basbayağısından ve alenen “*Partiyi ele geçirmenin strateji ve taktikleri*” başlığıyla bir baş gündem maddesi yazacak halleri yoktu, değil mi? Zaten Laz Nihat dışındakilerin karşı-devrimci niyetlerle Parti yönetimini ele geçirme gibi bir “*gizli gündem*”i de olamazdı. Onlar Laz'ın ikiyüzlü yönlendirmesiyle Partiyi “*sağcı-opörtünist kadrolar*”dan arındırarak “*devrimi daha emin ellere teslim etme*” düşüncesine tav olmuş bir başka “*gizli gündem*” sahibiydiler. Evet, ne yazık ki Laz onları buna ikna etmiş ve kendi asıl amacı doğrultusunda, ustalıkla kullanmaktaydı.

Daha önce de vurguladığım gibi Laz Nihat tıpkı DABK'ta uyguladığı yöntemi kullanarak “*en etkili tek adam*” olmak ve örgütü kendi kontrolü altına almak istiyordu. Bu amacına ulaşmasında önüne engel olarak çıkacağını düşündüklerini, ama öyle, ama böyle, yani her yolu kullanarak bir şekilde saf dışı edecekti. Bildik-klasik yöntemi buydu.

DABK kökenli diğer kadroları “*Parti ve ordu yönetimini bu sağ opörtünist konferansçı kadrolardan kurtarıp kendi elimize almamız halinde, birleşmeyle oluşan coşkuyu da ardımıza alıp, Partiyi ve savaşı şaha kaldırırsınız*” şeklindeki bu “*ulvi görev ve sorumluluk*” söylemiyle tava getirdiğini söylemek, yanlış olmayacaktır. Nitekim yaşananlar bunu doğrulamaktadır da.

Bu “*çekirdek kadro*”, toplantıdan sonra kendi faaliyet alanlarına döndüklerinde, bu “*gizli gündem*”lerini şu çarpıcı ifadeyle açığa vuracak kadar da taşkın bir coşku ve heyecan içindeydiler, “*Bahara defterinizi düreceğiz!*” Evet, bu sadece Ali Haydar'ın benim şahsıma yönelik olarak sarf ettiği bir “*dışa vurum*” hali değildi. Hem Ali Haydar çoğul hedeften bahsediyordu ve hem de diğerleri de benzer anlamda söylem ve davranışlar sergilemekteydiler. Mesela bunun Karadeniz'deki iz düşümünü o süreçte orda bulunan Halil Şahin (Dede) şöyle ifade ediyor:

“Cebo 1993 sonbaharında AK toplantısı için Dersim’e gitmişti. Dönüşü ‘muhteşem’ olmuştu. Yani tutumları değişmiş olarak geldi. Bölgedeki örgütlemeye hemen değişimler başladı. Daha barınağa girmeden sancılı süreç kendisini belli eder oldu. Yani adeta eski Konferansçılar ve DABK’çılar ayrılmıştı... Daha barınaktayken adeta fiili bir ayrılık oluşmuştu... Cebo hep telefonda haber bekliyordu. Bahar gelmişti ama Cebo faaliyeti başlatmamıştı. Telefon bekliyordu...”

Cebo genelde mülayim, dürüst, olumlu beri olarak anılırsa da, ama o süreci yaşayan bizler hiç de böyle olduğu fikri edinmedik. Ayrılığı Karadeniz’de örgütleyen Cebo’ydü. Dersim’den döndükten sonra ana uğraşı bu olmuştu.”

Dersim’de 1 Nolu ABK’da ise şöyle ifşa edilecektir bu “gizli gündem:

“(.....)

Birinci mntıkada da tartışmalı bir zaman dilimi yaşanıyordu. Üç-dört sayı düzenli çıkan illegal gazete nezdinde, Nazım’a (Yusuf Köse’ye) yönelik teşhir faaliyeti organ sınırlarını aşarak gerilla birliğine yayılıyordu. Gelişmelerden habersiz olan Orhan’ın (Murat Şaşkal) bazı uygun olmayan tutumlara karşı çıkmasıyla teşhirin bir ucu da ona yöneliyordu: ‘Baharda hesap soracağız’ naraları atılıyordu. Batıda yakalanan altı merkez komite üyesinin eski konferans kanadından olması, çoğunluk durumunu tersyüz etmişti. Bundan medet umma, dolaylı değil direkt bir yönelimi boyutlandırmıştı.” (Ozan Veli, Gaban 2, sf: 292)

Bu “gizli gündeme” göre saflaştırma, ayrıştırma ve uygun düzenlemeler sanılmasın ki sadece gerilla bölgelerinde yapılmaktaydı: Eşzamanlı olarak yurtdışında bile yapılmıştır. Bakın o süreçte yaşananları Abbas (Nazarit Vartanoğlu) nasıl ifade ediyor:

“... Ahmet-Ayhan kod adlı Aydın Hambayat MK adına YDB’yi denetlemek üzere Almanya’ya geldi ve Aralık ayında YDB’yi feshetti. (Buradaki “MK adına” ifadesine açıklık kazandırmak gerekiyor. Aydın Hambayat MK adına bu denetleme ve operasyonu, batıda ‘Konferans kökenli’ malum MK üyelerinin safdışı bırakılması ve böylece Laz Nihat kliğinin MK’ya oy oranıyla hâkim hale gelmiş olduğu dönemde yapıyor! –b.n.) Yeniden YDB’yi oluşturarak... Kişilerden organı teşekkül ettirdiler. Bu durum haksız olduğu, mücadelesini vermemize rağmen YDB organı yine aynı kadro ile devam ettiği için Aydın Hambayat bizlere yani önceki yönetimin Türkiye’ye örgütlü mücadele için gitmemiz gerektiğini söyledi. Bizler de bunun gayri meşru olduğunu savunarak bu talimatı reddettik. (...)” (Bu ifadeyi Nazarit’in polis soru dosyasından aldım.)

Konunun biraz daha teferruatlıca görülebilmesine vesile olması bakımından bu “gizli gündem”in gereğince yapılanlardan bir kesit daha aktaralım:

“Akşama gelen not üzerine birlik barınak noktasına geri döndü. Mıntika gücünün önemli bir bölümü, birinci mıntika gücüyle faaliyete geçmek için ayrılmıştı. “Reha barınakta kalsın, Ulaş gelen gücü alıp gelsin” diye emir verilmişti. (Bu emri Laz Nihat veriyor. –b.n.) Reha (yani Rayber –b.n.) durumu tepki ve kaygıyla karşıladı. Mıntika gücünün üstten gelen talimatla da olsa, düzenlenmesi gerekiyorsa, bunda mıntikanın ikinci komutanı ve yürütme elemanı olarak yer alması gerektiğini ifade etti Kara Adam’a (Polat Yiğit. –b.n.). “P. Merkezi yürütmenin elemanlarının bırakıldığı barınakta savunmanın oldukça zayıflatıldığı, silah ve adam gücünün yetersiz olduğu açıktır. Üstelik barınak önemli oranda deşifre olmuş... Nokta yerini bilip batıya gidenler var... Bu sorumluluğu üstlenmek düşündürücü... Bu durumun bilinçli bir düzenleme olduğu kaygıları taşıyorum” diyen Reha, bu görevi kabul etmeyeceğini açıkladı. Durum bir notla mıntikanın diğer gücüne bildirildi. (Burada güvenliklerinin riske atıldığı söylenen “P. Merkezi yürütmesinin elemanları”, başta P. Sekreteri Yusuf Köse olmak üzere, SB üyesi Cafer Cangöz ve Dersim Bölge Komitesi sekreteri Sadık-Baran’dır... Parantezi açmışken şunu da ifade edeyim. Yukarıda söz konusu edilen emir Laz Nihat’tan geliyor. Laz Nihat hiyerarşik olarak ordu örgütlülüğünde en tepede genel komutanlıkta siyasi komiser sıfatıyla yer almaktadır. Dolayısıyla da konum ve yetkisi itibariyle diğer yönetici komutan ve ana komuta kademelerini aşarak böylesi bir emir verme durumunda değildir. Tüzükten ve genel işleyiş normlarından dayanağını bulmayan bu türden gayri meşru talimatları reddetmek meşru ve haklıdır. Rayber de böyle yapmıştır. –b.n.)... Not alınır alınmaz, Reha’nın komutanlığının düşürüldüğü açıklandı. (Yani herhangi bir yargılama yapma ve savunmasını alma gereği dahi duymadan! –b.n.)...

(...) Bu dönemde komisyon raporları değerlendirme sofralarına sunulmuştu. (...) İkinci mıntika Parti organı, gücünün barınağa geri dönmesiyle toplantılara başladı. Organ sekreteri İnce’ye (anılan kişi Cüneyt Kahraman’dır. –b.n.) çağrılar yapıldı. Bu durumlar karşıtlıkları kızıştırıyordu. (...) İnce sorumluluğu Kara Adam’a (Polat Yiğit kastediliyor. –b.n.) devrettiğini (...) açıkladı. Görevi Kara Adam’a devredip organdan çekildi İnce. Barınaktan ayrılmadan, değerlendirilmek üzere bir yazıyı organa verdi. *“Durumlar sandığınız kadar iyi değil. Partide sandığınız kadar her şey yolunda değil. İyi değerlendirin”* deyip ayrıldı. (Ayrılıp Laz Nihat’ın yanına gidiyor. Ve aslında Cüneyt Kahraman’ın, tamamına yakını “konferansçı” kökenli Parti üye ve

kadrolarına yönelik olarak sarf ettiği şu “*Durumlar sandığınız kadar iyi değil, Partide sandığınız kadar her şey yolunda değil. İyi değerlendirin*” şeklindeki sözleri, gerek “*ayrılığı örgütleyen*”, “*ayrıldığını ilan eden*” diye lanse edilen OPO’nun andaki gerçekliğinin ne olduğunu ve gerekse Parti bünye ve tabanında Parti birliğinin gidişatına ilişkin somut algının ne olduğunu açığa vuruyor. Ve uyarıyor, ‘Sandığınız kadar iyi değil’. ‘Sandığınız kadar her şey yolunda değil!’ –b.n.)

Yazı ilk etapta herkesi şaşkına çevirmişti. Birçok yöne pervasız saldırılar içeriyordu. Yazı aynı zamanda, en büyük organ olan konferans kararlarını da çekincesizce deliyordu. (Burada sözü edilen bu yazı, Laz Nihat’ın buyruğu uyarınca Cüneyt Kahraman’ın Laz Nihat’ın buyruğu uyarınca kaleme aldığı şu “*Lordlar Kamerası ve Şövalyeleri*” başlıklı yazısıdır. Konferans kararıyla Partiye açılmamasına hükmedilen “*ticaret olayı*”nın Laz’ın tasfiye planı gereğince Partiye ve kamuoyuna ifşa edilmesini içeren yazı! İlginçtir, konferans kararını çığneyen bu içerikli bir yazıyı AK Partiye dağıtabiliyorken, Zeynel’in Partiye yazdığı “*Açık Mektup*” yazısı MK kararı koşuluna bağlanıyor ve ötesinde de Partiye dağıtılması halinde birliğin son bulacağı tehdidinde dahi bulunulabiliyor. –b.n.) Organ yazıyı değerlendirdi. Yazının gündeme getiriliş yöntemi eleştiri konusu edilerek bunun altındaki esas amaca dikkat çekildi ve ceza gerektiren bu duruma müdahale istendi. (...) Ayrıca yazıya onay veren komisyon sekreteri Ezgela’ya ilişkin suç duyuruları da eklendi.” (age. sf. 290-291)

“*Organ kararlarına müteakiben, Ezgela, organa (...) ‘Bizimle uğraşmak o kadar kolay değil, baltayı ayağına vurmaktır bu. Herkes safını belirlesin’ diyordu.*” (age. aynı yer).

Bu anlatılanlar “*gizli gündem*”in nerede ve nasıl bir “*yol haritası*” ile belirlenip uygulamaya sokulduğunu tüm çıplaklığıyla ortaya koymaz mı? “*Ayrışma*”nın ta AK toplantısında kararlaştırıldığı Karadeniz’de telefon başına sabitlenen Cebo’nun davranışından belli değil midir?

Üç ay önce kendilerinin de imzasıyla Partiden gizlenmesine karar verilen “*ticaret olayı*”nın askeri komisyon toplantısında ifşa edilmesi kararı alınması, Laz Nihat’ın “*gizli gündemi*” gereğince “*mafya hizbi ni Partimizden attık*” diyebilmenin gereği değilse, nedir acaba?

Bu tasfiye ederek ele geçirme harekâtı, daha önce de ifade ettiğim gibi, Laz Nihat’ın gizli ajandası gereğince aslında fiilen ta konferans süreciyle birlikte uygulanmaya konmuştu. Zeynel’in kızağa çekilmesi gayretleri, yapılmak üstenenin ne olduğunun karakterini önemli oranda belli etmişti, dersem isabetli olacaktır. Bu operasyon aradan geçen iki-üç aylık zaman diliminde daha sistemli ve daha kapsamlı bir plan

programa büründürüldü ve AK toplantısıyla da “Başını Laz Nihat’ın çektiği AK kliği”nin Partiyi ele geçirme tasarısı haline getirildi. Aşamaları ve alanlarda nasıl bir seyirle hayata geçirileceği belirlenip, Laz Nihat’ın koordinatörlüğüne devredildi. Uzak alanlardaki Cebo ve Ali Haydar’ın bahar başıyla birlikte Laz ile telefon bağlantısı beklentisine kilitlenmeleri de bunun açık bir göstergesidir aslında.

Laz Nihat’ın “*ele geçirme*” planında “*bir şekilde boşaltma*” yöntemi başat kural olarak karşımıza çıkıyor. Yani bir şekilde tasfiye ederek kendisine “*meşru zemin*” oluşturarak ele geçirme!.. Tarz bu. DABK’ta uygulanan da birlik sonrası süreçte Partide uygulamaya sokulan da bu.

MKP 1. Kongresi’nin de kabul ettiği üzere OPK sonrası o kısacık sürede hem kendi karşı-devrimci elemanları aracılığıyla çevirdiği entrikalarla Cafer Cangöz’ü etkisizleştirip kontrolü altına almış ve böylece onun yerine SB’ye (MKP 1. Kongresi’nin doğrudan kendi ifadesiyle) “*kendi klik elemanlarından birini*” getirmenin ortamını oluşturmuş ve hem de “*Örneğin SB’nin konuşlandırıldığı gerilla bölgesinin 1 Nolu ABK’sında SB’ye milis ve kurye imkânlarının dahi sağlanmayışı*”, “*işin en vahim yanı ise AK sekreteri olan NT’nin (yani Laz Nihat’ın. –b.n.) SB üyesi olmasına karşın SB’nin işlerini daha da zorlaştırması idi. Ona yardımcı olmak yerine SB’nin işlerini daha da zorlaştırması idi. Ona yardımcı olmak yerine SB’nin faaliyetlerini engellemek için özel çaba sarfediyordu.*” (Bu alıntılar “*Tarihi Muhasebe*”den yaptım.) diyerek dile getirdiği gibi (gerçi MKP 1. Kongresi’nin bir taraftan Laz Nihat’ın kontra-düşman ajanı olarak kabul ediyorken, diğer yandan ise hâlâ onu normal bir SB üyesi olarak değerlendirmeye devam ediyor ve serzenişte bulunuyorlar. Ne diyorlar? SB’ye yardımcı olacağına, onu engellemeye çalışması, bir SB üyesi için, “*işin en vahim yanı*”dır. Evet, değerlendirmeleri aynen böyle ve aslında asıl ‘vahim olanı’ da bu değerlendirmenin kendisidir. Çünkü bu, dostlarımızın konu özgünlüğündeki zihinsel ve algısal handikapına işaret eder. “*Tarihi Muhasebe*”leri incelendiğinde rahatlıkla görülecektir ki bu arkadaşlarımız zaten Laz Nihat’ın şefliğini yaptığı, önyak olduğu, sebep olduğu ve doğrudan yapıp yaptırdığı hemen hemen hiçbir icraatını onun gerçek kimliği olan karşı-devrim unsuru gerçekliği üzerinden sorgulamıyor ve doğal sonucuna vardırıp, bunun üzerinden sonuçlar çıkarmıyorlar. Tüm bu şeylerde o hâlâ ‘kusurlu davranışlar göstermiş olan bir yoldaş’mış gibi karşılanıyor.) Özel bir gayretle başta Parti sekreteri H. Hüseyin olmak üzere, onun şahsında da SB faaliyetini sekteye uğratıp engelleme ve aslında bununla da Partiyi bir nevi siyasi önderlikten mahrum bırakarak kendiliğindenci, kör sürükleniş ve bir kaos ve güvensizlik ortamının oluşmasına çalışmıştır vs. vs.

Laz Nihat ve (MKP 1. Kongresi'nin "*NT'nin başını çektiği klişinin*" dediği) Askeri Komisyon'un diğer üyelerinden Cüneyt Kahraman, Kemâl Kutan ve Kâzım Ekici'nin, Partinin "*Konferans Kanadı*" dedikleri kesimden gelen bir kısım önder kadrosunu safdışı etmek suretiyle Parti yönetimini ele geçirme ana amacında birleşmiş olarak AK toplantısına oturdukları, bugün artık tartışma götürmez yalın bir gerçekliktir.

Laz Nihat açısından (elbette bir kontra olduğu gerçekliğini de göz önünde bulundurduğumuzda) işleyişin, hukukun ve değer yargılarının herhangi bir önemi olmasa gerek! Amaca vardırarak her yol onun için mubahtır. Tabii aynı şeyi birebir diğer klik üyeleri için söylemek isabetli düşmez. Ancak ne var ki söz konusu kliğin pratik duruşunu esasen Laz Nihat'ın tutumu karakterize ettiğinden, bu "*ayrıntı*"nın çok da fazla bir anlamı kalmıyor. Nitekim Laz Nihat o süreçte bunlar üzerinde öylesine güçlü bir "*önderlik otoritesi*"ne sahiptir ki ve önelerine koyduğu "*ulvi amaç*" öylesine gözlerini kamaştırıp akıllarını başlarından almıştır ki, onlar da kolaylıkla işleyişin de, hukukun ve değer yargılarının da canı cehenneme' diyebilmişlerdir.

Evet, işte aynen de böyle dedikleri için değil midir ki daha üç ay kadar önce, biri hariç altında tamamının da imzası bulunan konferans kararını ve aleni tüzük hükümlerini hiçe sayacak kadar gözleri karabilmiştir.

Peki, bu kısacık sürede ne türden bir olağanüstülük ve her türlü temel işleyiş kuralını hiçe sayma pahasına bu sorunu acilen gündeme almayı gerektirir ne türden bir gelişme yaşandı ki, özel bir ihtisas kolu olarak Parti merkez komitesi üyelerinden oluşan ve MK'ya karşı sorumluluğu bulunan Askeri Komisyon bu sorunu MK'ya bile götürmeden, doğrudan "*acil gündem*" olarak doğrudan kendi gündemine almış olsun?

Sorun şayet aradan geçen bu iki-üç aylık süre içerisinde, umulmadık bir biçimde acilen çözülmesi gereken bir sorun karakteri kazanmışsa, üyesi de oldukları MK'yı acilen toplantıya çağırıp, sorunu parti işleyişi çerçevesindeki bu "*normal yol*" ile halletmek mümkünken, neden bunu yapmamışlardır acaba?

Ve kaldı ki o süreçte bu sorun üzerine herhangi bir olağanüstü gelişmede yaşanmamıştır. Zaten kendilerinin de böyle bir iddiası olmamıştır. Hal böyleyken MK bir komisyon kendi asli görevini bir kenara iterek, ne diye tüm meşru yol ve yöntemleri böylesine fütursuzca devredışı bırakma pahasına bu sorunu kendisinin acil gündemi haline getirir acaba?

Evet, sahi neden acaba? Burada amacın üzüm yemek meseleyi olmayıp, güdülen tek amacın, üzümü vesile yaparak ‘bağcıyı dövme’ ve bağıni elinden almak olduğu açık değil midir?

Güdülen özel amacın, bu sorunu kullanarak Parti önderliğindeki belli kadroları safdışı edip, yöntemi ele geçirmek olduğunu söylemek asla yanlış olmayacaktır. İşte ‘AK Klığı’nin keyfiyeti tamamen bu özel ihtiyacın bir gereğidir.

Evet, Partinin itibarını koruma adına OPK’da ben ve Savaş’ın olanca ısrarımıza rağmen, Partiye ve halka açıklanıp hesabı verilmekten kaçınılan o malum “*ticaret olayı*” işte şimdi Laz Nihat ve askeri şürekâsı elinde Partiyi darbelemenin güçlü “*sihirli*” bir silahına dönüşürülüyordu.

“*Konferans Kanadı*” kökenli ‘çıbanbaşı’ kadrolardan Zeynel kızağa çekilmiştir. H. Hüseyin, Hacı ve Karakuş da işte arayıp da bulamayacakları türden ‘kendiliğinden’ ayaklarına gelmiş olan bu “*sihirli silah*” ile vurularak safdışı edileceklerdir. Olmadı, en nihayetinde bu “*silah*” ile “*mafya hizbini Partiden attık*” diyerek, daha büyük hedefli bir çaplı gerçekleştirmeleri pekâlâ mümkün olabilecekti. İşte böylesine önemli bir “*koz*”du ellerindeki.

Ve tabii bu operasyonun bir de sadece Laz Nihat’ın bilgisi dâhilinde olan başka gizli-kirli-ölümcül boyutları sözkonusuydu.

Evet, siz hele şu “*tesadüfe*” bir bakın ki tam da o günlerde MK içindeki güçler dengesini ve sayısal oranı tersyüz edecek olan, “*Konferans Kanadı*” kökenli MK üyelerinden Müslüm Elma, Kâzım Gündoğan, Hüseyin Şimşek, Muzaffer Öztürk ve Servet Öner, bir randevuları ardından tutsak düşeceklerdir. Ve ardından kısa bir süre sonra Hacı Demirkaya!

Başarıyla sonuçlanan bu operasyonun ardından, kuşkusuz ki artık daha rahat ve daha pervasız olabilirlerdi. Nitekim oldular da! Çünkü Genel Komutanlık zaten ellerindeydi. Hacı’nın gitmesiyle AK de tamamen denetimlerine geçmiş oldu. Ve ama en önemlisi MK’daki güç dengelerini, lehlerine olacak şekilde yeniden kurup, çoğunluğu ele geçirmiş oluyordardı.

İşte bunun rahatlığıyla, mesela Nazarit’in bahsini ettiği o yurtdışı operasyonunu gerçekleştirdiler. Bunun rahatlığıyla “*hizaya gelmeyen*” herkesi “*baharda defterinizi düreceğiz zaten*” diyerek sindirmeye ve tehdit etmeye başladılar. Bunun rahatlığıyla hiçbir hukuk kuralı takmaksızın insanların Parti üyeliklerini ve komutanlıklarını ellerinden alabildiler. İşte bunun pervasızlığıyla Laz Nihat tek otorite olup, Parti organlarını feshetme, Parti genel sekreteri ‘emrime uymadı’ diye tutuklama kararı dahi çıkarabildi. İşte bunun pervasızlığıyla emrine

soktuğu beş MK üyesiyle, “mafya hizbini Partiden attık” anlamındaki 18 Nisan darbesini yapabildi vs. vs.

Bu baskın ve ‘parlak güç’ ile “AK kliği” oluşumu dışında duran bir kısım DABK kökenli kadroyu ikna etmeleri de pek zor olmazdı. Zaten belli bir kısmı birliğe karşıydılar. Bunları ikna etmeleri hiç de zor olmazdı. Diğer bazıları da anlı-şanlı tüm şahsiyetlerin “bu iş yürümezdi. Ayrılık kaçınılmazdı. Mafya hizbini saflardan temizlemek şarttı” vb. söylemleriyle kolayca safa durmaya ikna olacakları bir durumda, kerhen de olsa onlarla birlikte olacaklardı vs. vs. Cafer Cangöz bile 18 Nisan darbesine imza koyduktan sonra boşuna bu sözlerimizde “abartı” ve “haksızlık” aranmasın.

Bu tasfiye operasyonunun saatleri öylesine bahara kuruludur ki, MKP 1. Kongresi’nin iddiasına göre, Laz Nihat da ocak ayında DABK kökenli üst düzey bir kadroya telefon edip “ayrılışım, Partinin adını da ‘Maoist’ olarak değiştirelim” diyebilmiştir.

Hesapları öylesine net bir şekilde baharda yapacakları ayrılık üzerine kuruludur ki o sonbahar Erzincan’daki milislerimiz üzerinden aktarılan ve aralarında üç adet uçaksavar ve havan toplarının olduğu da söylenen çok miktarda silah ve cephaneyi ayrıca oluşturdukları özel bir ekiple, Cem komutasındaki taşıyıcı birlikten alıp götürüyor ve sadece kendilerinin bilgileri dahilinde depolatıyorlar vs. vs.

Şimdi bütün bunlar inkârdan gelinemez olgular olarak o süreçte birebir yaşanmışken, olayların ve olguların birbiriyle olan organik bağını ve diyalektiksel ilişkisini sorgulamaksızın o sürecin ve 1994 Nisanında ortaya çıkan sonucun doğru tahlili ve tanımını yapılabilir mi?

MKP 1. Kongresi Parti tarihinin muhasebesini yapmaya soyunurken, büyük bir ‘maharet’ örneği sergileyerek, özellikle 1987’de ve 1993 sonbaharında ve 1994 baharında yaşananların her birini kendi başlarına tekil olay ve olgular olarak ele alıp değerlendiriyor ve o tekil, özel halleri üzerinden tanımlayarak sonuçlar çıkarıyor.

Ve gayet tabii ki, büyük bir gayretkeşlikle, bunu özellikle böyle yapıyor. Aksi takdirde örneğin hem bir taraftan Laz Nihat’ın kontra olduğunu, Askeri Komisyon’un kontra Nihat’ın başını çektiği klik oluşumu olduğunu; kontra Nihat’ın amacının Partiyi bölüp parçalamak, güçten düşürüp, kontrol edilebilir marjinal bir konuma sokmak istediğini ve Partiyi ele geçirmeyi amaçladığını söyleyeceksin (evet, MKP 1. Kongresi bunların hepsinide bir bir sayıp döküyor); ve ama hem de bütün bunlara rağmen örneğin Laz Nihat’ın neden ısrarcı silahlı güçlerin komutasını kendi tekeline almak istediğinin bu karşı-devrimci amaçlarla bağını sorgulamayacak ve kurmayacaksın! Keza örneğin, OPK’dan iki-üç ay sonra AK’nin konferans iradesine rağmen “... Ti-

caret olayı”nı tüm işleyiş kurallarını da hiçe sayarak neden gündeme getirmiş olabileceğini, neden tüzüğü ve işleyişi çiğneme pahasına olayı deşifre etme ve kendi oylarıyla yönetici organlara seçtikleri ve cezalandırılmalarını istemedikleri sorumluları hakkında birdenbire tavır değiştirerek cezalandırılmaları isteminde bulduklarının, bu tutumun sözkonusu edilen karşı-devrimci amaçlarla bağını kurmayacaksınız, bunu sorgulamayacaksınız. Keza örneğin Siyasi Büro’nun özel bir gayretle işlevsizleştirilmeye çalışıldığını, kurye ve milis dahi verilmeyeceğini, Parti sekreterinin özel bir gayret ve sistemli bir çabayla yıpratılmaya ve işlevsizleştirilmeye çalışıldığını, keza Siyasi Büro’ya Cafer Cangöz yerine kendi klik elemanı birini getirmek istediğini, komplo ve tezgâhlarla bilinçli ve tasarlanmış olarak Cafer’in yıpratılmaya çalışıldığını vs. vs. söyleyeceksin ve ama bütün bunların ve daha bir yığın şeylerin bahsi edilen o karşı-devrimci amaçlar denilen Partiyi ele geçirme, düşmanın kontrolü altına sokma ve bölüp parçalayarak güçten düşürme amacıyla bağını kurmayacaksınız, bunu sorgulamayacaksınız! Laz Nihat’ın kontra oluşumunu başı olduğunu söyleyeceksin, Ramiz Şişman’ı kontra elemanı olarak yargılayıp ölümle cezalandıracaksın, ama ne hikmetse “*Konferans kanadı*” kökenli 5 MK üyesinin tutsak edilerek safdışı bırakılışının kontra Nihat ile ve onun elemanı olduğunu söylediğin Ramiz Şişman (Seyfi) ile bağını sorgulamayacaksınız! Bu safdışı bırakmanın Partiyi ele geçirme karşı-devrimci amacıyla bağını sorgulamayı itinayla es geçeceksin! Hem de söz konusu 5 MK üyesinin bu sorgulamanın yapılmasını talep eden ve kendilerinin ele geçmesinde Seyfi’nin rolü olduğunu düşündüklerini bildiren ve Lazca bloke edilen mektuplarının olduğu bilgisine rağmen! Ve hem Laz Nihat’ın bir kontra olarak Partiyi ele geçirme, bölüp parçalama amacı olduğunu söyleyeceksin ve ama hem de ne ilginçtir ki yine de 1994’te Partiyi bölüp parçalayanın kontra Nihat değil de, aslında H. Hüseyin olduğunu söyleyebileceksin! Laz Nihat (daha doğrusu kontra 1. Kongre sürecindeki haliyle Nihat’ın) ve kliğinin bu bölüp parçalamadaki payını ise “*acelecilik*”, “*sekterlik*” vs. olarak tanımlayacaksınız.

Sahi niye oluyor bütün bunlar? Bir mıntıka Parti organının Parti içine yönelik eleştiri ve öneri yazısını bahane ederek, “*mafya hizbi-ni Partiden attık*” diye apar topar tavır alıp bunu da kamuoyuna ilan edilmiş olmasının vs. vs. türü bütün bu şeylerin gerçekten de kontra Nihat’ın o bahsini ettiğiniz karşı-devrimci amaç ve planlarının birer olağan unsurları, birer ön adım ve hazırlayanları olmayıp da tesadüfi ve kendi başlarına tekil, ‘olağan kusurlar’ olduğunu söylemek, gerçekten de olguların gerçekliğiyle bağdaşması mümkün olabilir mi?

Açık ve nettir ki bağdaşmaz! Ancak ne yazık ki MKP 1. Kongre iradesi büyük bir beceri örneği sergileyerek bu imkânsız olanı becer-

miş. Ve işin bir başka acı tarafı bir dönem kontra Nihat'ı büyük şef-önder belleyip buyurdıklarını “*Parti yararı*” adı altında sorgulamaksızın kabul edip canla-başla, büyük bir aşkla, uygulamaya çalışılıyorken, bugün de aynı kör kütük gidiş MKP 1. Kongre iradesinin ortaya koyduğu bu “*Tarihi Muhasebe*” değerlendirmeleri “*en doğru*”lar olarak kabul edilip savunuluyor. Yani demek oluyor ki bir nevi hâlâ o ‘eski tas eski hamam’ yaşananlardan hiç mi hiç ders alamamışız! Yazık! (Tabii bu tarz bir “*iç işleyiş, disiplin, ideolojik-siyasi mücadele*” şekillenışı sadece MKP'nin açmazı değil. TKP/ML'nin de, diğer birçok devrimci oluşumunda öteden beridir süregelen tipik açmazlarından biridir. Bunu da böylece kaydetmiş olalım ki, tek yanlı bindirme ve haksızlık yaptığım algısı oluşmasın.)

Aynı şekilde MKP'nin birlik çağrılarına (kamuoyu nezdinde) uzunca bir süre lakayt bir şekilde kulaklarını tıkayagelen TKP/ML yönetimi de, yıllar sonra lütfedip de verdiği yanıt yazısında benzeri bir tutum sergileyerek, 1994'de gerçekleştirilmiş olan darbeyi, karşı-devrimin bir operasyonu olarak değil, 6 MK üyesinin tüzük ve organ işleyiş kurallarının çiğnemiş olması karakteriyle bir ‘organsal işleyiş’ darbesi olarak tanımlama gayreti içine girmiş.

Yani ilginç bir şekilde her iki tarafta yaşanagelenleri ve olguların gerçekliğine gözlerini kapatmayı; olanı ise bir taraf H. Hüseyin ve bir mıntika OPO'sunun 16 Nisan çağrı yazıları üzerinden; diğer taraf ise Laz Nihat'ın önyak olduğu 6 MK üyesinin MK işleyiş normlarına ters olan 18 Nisan toplantısı ve kararı üzerinden izah etmeyi tercih ediyor.

İlginç bir buluşma doğrusu!.. Bir taraf 1994 “*ayrılığı*”nı 6 MK üyesinin tüzük ve organ işleyiş kurallarının çiğnenmiş olmasıyla yapılan darbeciliği izah etmeyi yeğlerken, diğer tarafta hem bu tarz bir darbeciliğin de yapılmış olduğuna işaret edip bunun yanlışlığına vurguda bulunurken, ama öte yandan da ayrılığı resmileştirenin bu olmadığını, esas ayrılığı OPO ve H. Hüseyin'in iki gün önceki Parti içi çağrı bildirisini olduğunu ileri sürerek izah etmeyi ve böylece zevahiri kurtarmayı yeğliyor.

Ve aslında böylece her iki taraf da “*darbe*”nin Laz Nihat yönlendirmeli söz konusu ‘6 MK üyesi’nin tüzük ve organ işleyiş kurallarını ihlâl etmesiyle gerçekleşmiş olan bir darbe olduğu noktasında buluşmuş oluyor.

Ve böylece her iki tarafta 1994'de yaşananın aslında ta 1993 sonbaharında AK toplantısında planlanan “*Parti yönetimini ele geçirme*” operasyonu olduğunu ve bu operasyonu da aslında karşı-devrim unsurunun “*gizli gündemi*”nin bir gereği olduğunu, yani aslında tamamen,

örgütün bir kısım kadrosunun da (tabiri mazur görün lütfen) ‘taşeron’ olarak kullanılması suretiyle gerçekleştirilmiş olan, bir devlet operasyonu olduğunu bir güzel örtmüş oluyor... İlginç bir ‘devekuşu’ öykünmeciliği doğrusu!

Haydi diyelim TKP/ML’nin bugün yönetiminde bulunup da değerlendirmeyi yapan kadroları gereken sorumluluk ve hassasiyeti gösteren gereken araştırmayı yapmadan (ve KÖK’ün Laz Nihat ve 1994 darbesi hakkında aldığı kazara da örgüt olma ciddiyetini bir kenara bırakarak itibar etmeme keyfiyetiyle) öyle kendi algı ve aklınca bir değerlendirmeye Laz Nihat’ın kontra olduğu ve DABK’ı nasıl ele geçirmişse, Birlik sonrası Partiye de aynı yol ve yöntemlerle ele geçirme, bölüp parçalama ve karşı-devrimin bir piyonu haline getirme amacı güttüğü konusunda ikna olmuş değiller. Peki MKP’ye ne demeli?! Bu dostlarımız Laz Nihat’ın kontra olduğunu ve amacının Partiyi ele geçirmek, bölüp parçalamak ve düşmanın denetimi altına sokmak olduğunu kongre kararları olarak da kabul ettikleri bir durumda, nasıl olur da o sürecin bütün bu yaşanmışlıklarının bu karşı-devrimci amaçlarla herhangi bir doğrudan bağını kurmaz ve 1994’te gerçekleşen “*ayrılık*”ı H. Hüseyin ve OPO üzerinden, “*darbe*”yi de basit bir ‘işleyiş kuruşu’ ve ‘acelecilik’-‘sekteklik’ olarak tanımlar, ilginç doğrusu!

MKP’li dostlarımızın bu açmazdan kurtulmaları şart! Bu açmazı koruyarak o sürecin doğru muhasebesi yapılamaz. Nitekim yapılamadığı ortadadır da!

Sorunu, yani 1994’deki parçalanma durumunu, 1992’de gerçekleştirilen birliğin “*ilkesizliği*”- “*oportünist karakterli*”liği vs. üzerinden izah etmeye çalışan ve ayrılığı da bunu kaçınılmaz bir sonuç olarak ileri sürenlerin de, aynı şekilde, olgulardan ve somut verili sürecin yaşanan gerçeklerinden kopuk, tamamen soyut-subjektif ve esasende kaba mantıksal bir sebep-sonuç denkleminin ortaya çıkardığı ezbere dayalı bir fikir yürütmeyle, tipik sofistike bir tutum sergiledikleri ve de âlâsından ahkâm kestiklerini düşünüyorum.

Yaşanan sürecin birinci dereceden ve doğrudan içinde bulunan bir “*tanıği*” sıfatıyla şunu rahatlıkla ifade edebilirim ki, gerek MKP’nin, gerek TKP/ML’nin “*ayrılık*” ve darbe değerlendirmesi ve gerekse 1994’ü 1992 birliğiyle izah eden yaklaşımların üçü de bariz şekilde subjektif olup, isabetsizdir. Evet, tamamen böyle düşünüyorum.

Göldre’ye giden Lenko ve Ali Haydar, yanlarında yeni simalarla dönüp geldiklerinde, biz de barınak kazma işini bir hayli ilerletmiştik.

Sayımızın kalabalıklığını göz önünde bulundurarak iki oda ve bir mutfak bölümünden oluşan, çift kat ranza atmaya müsait bir barınak tasarlıyorduk. Birliğin diğer üyelerinin de gelip çalışmalara katılmasıyla yağmura, çamura kalmadan kereste işini de bir an önce halletme avantajına kavuşmuş olduk.

Yeni gelenler arasında hatırımda kaldığı kadarıyla Halil Çakıroğlu (Ahmet), Nurten, Genco, Bakış ve Aze vardı.

Bunlar dışında o kışı birlikte geçireceklerimiz ise yine hatırımda kaldığı kadarıyla (ki çoğunu da Hüseyin Çevik'in yardımıyla hatırlamış oluyorum), Lenko, Pala İsmail, Nafiz Töre, Ali Haydar, Gule, Zöhre Kabasakal, Zeynel, Aysun Soylu, Hüseyin Çevik, İbosu, Berivan, Ali Rıza Sabur, Nurcan, Yasemin, Songül, Kardelen, Ali Ekber, Ali İhsan, Doğan, Kemâl, Küçük Doğan, Leyla, Zafer, Küçük Yılmaz, Cihan, Sırma, Olga, Bilo, Eylem, Dilan, Roza, Yusuf, Kâmile, Yılmaz, İsyân, Fırat, Taner, Erkan, Şefik, Haydar Atik, Kenan, Kadir, Mete (Cemil Budak), Gürsel, Perihan - Peruşka (Derya Akyol), Mahir, Canan, Rojda, Zelâl, Pir Ahmet, Tanya, Ender Can Yıldız ve Murat idi.

Yeni gelen taze-dingin gücün de yoğun katılımıyla bir gayrete gelip, Pülümür ve Erzincan (ve ama ağırlıkla Erzincan) hattından taşıdığımız bir yığın kereste ve diğer branda naylon gibi gereçlerle barınağımızın damını tez zamanda kapatıverdik.

Kışlık erzağımızın hemen hemen tamamını Resul Gündoğan (Hikmet) ve Turan Talay'ın (Uzun'un) sevk ve idare ettiği Erzincan faaliyetçilerimiz ve taraftar köylü kitlemiz sayesinde kısa sürede karşılamayı başardık.

Taşınan erzak hiç de öyle az şey değildi. 50 yetişkin genç insanın 5-6 aylık pekçok türden ihtiyacıdır söz konusu olan... Keza yakacak odunumuz olmadığından ekmek ve yemek pişirmek için mecburen tam 80 adet orta boy mutfak tüpü taşıdık. Ezici çoğunluğunun sigara tiryakisi olduğu onca insanın sigara ihtiyacı bile âlâsından iki katır yükü kadar bir şeydi.

Yoldaşların bir bölümü ekipler halinde erzak taşırken, ben de yanına aldığım küçük bir ekiple barınağın iç işlerini halletmeye çalışıyordum. İki katlı tam 25 adet ranza inşa ettik. Böyle yapmak zorundaydık. Diğer türlü yer yatağı olsaydı, hem yerleşemezdik, hem de insanları yerin soğuşundan korumak pek kolay olmazdı. Yerin altında da olsan soba vb. ısıtıcıların olmadığı o dağ başında, yine de zemin toprağı soğuk olurdu.

Mutfak bölümünün, dar ve uzun yapısına uygun olarak Çift taraflı oturma sıraları da olan "L" şeklinde dar ve uzunca bir masa yaptık.

Barınağın alt çıkışının hemen bitişiğine erzağın fazlası ve tüpler için uygun bir “soğuk hava deposu” inşa ettik. Aynı yönde biraz daha açıklarda ise tuvalet yerleri ayarladık.

Çeşmemiz barınağın yan üst taraflarında ve ama biraz açıkta kalmıştı. Kışın oralar karla dolacağından, su almak zahmetli olacaktı. Onca insanın elini yüzünü yıkaması bile başlı başına bir külfet olurdu. Düşüncemiz, toprağa gömeceğimiz ve otlarla izole edeceğimiz bir hortumla suyu barınağın önündeki çardağa çekmekti. Ancak ne var ki bu iş için galiba biraz geç kalmıştık; havanın hortum siparişini bekleme tahammülü yoktu. Kar adeta bir önce yağmak için sabırsızlanıyordu. Verdiği emarelerle; “*Geliyorum bak!*” diyordu. Şakası yoktu, gelirdi de. Bunun üzerine hortum seçeneğinden vazgeçip suyu arkle getirmeye karar verdik. Kazdığımız arkın zeminine, duvarlarına ve üstüne ince sal taşlar döşedik. Aralarını kil çamurla kapattık. Üstteki taşların üzerini kalınca bir tabaka ot ile izole edip toprakla kapattık. Çardağa da basbayağısından bir çeşme yaptıktan sonra suyu törenle yeni çeşmemize bağlayıverdik.

Çok hoş ve iyi bir hizmet olmuştu. Kış boyu o çeşmemizi sorunsuzca kullandık. Elimizi-yüzümüzü, bulaşık ve çamaşırımızı kolaylıkla yıkama imkânı demekti bu.

Öyle bir kritik eşikteydik ki, kar dağların zirvelerini bürümüş, yakın çevremize kadar sokulmuştu. Karla kaplı dağlar başında kalmamız an meselesiydi yani. Ve ama biz erzak taşıma işini henüz tamamlayamamıştık.

Tedaviye giden Nure de hâlâ dönmemişti. Bu, onun da zamanla yarışıydı. Şu önümüzdeki birkaç gün içinde getirilip yetiştirilemezse, dönüş şansını bahara kadar yitirmesi kuvvetle muhtemeldi.

Barınağın iç işleriyle uğraşan ben ve ekibim de taşıma ekibine dâhil olup, köye indik. Erzağı Erzincan’ın dağ eteğindeki köylerinden Kalecik’ten alacaktık. Hayli uzak ve dönüşte hayli zorlu yokuşları olan bir mesafeydi.

Kadınlı-erkekli oldukça kalabalık bir ekiptik. Kalecik köyünü bilmesine biliyordum da, ancak daha önce hiç yolum düşmemişti. Gittiğimiz bir evde Pancılaslı Yüksel ile karşılaştım. Evlendiğinden haberim olmuştu da, taşınıp Kalecik’e yerleştiklerini bilmiyordum. Yüksel’i aniden karşımda görünce şaşırđım tabii... Araya koca dört yıl girmişti ve bu süre içinde hiç karşılaşmamıştık. O beni hâlâ Mehmet Koç adıyla anıyor... Yüksel bizim İbo’nun (Hüseyin Çevik’in) amca kızlarındandı. Gülizar Özkan’ın gerillaya katıldığı yıl o da ciddi ciddi niyetlenenlerdendi. Ama sonra nedense aniden karar değiştirdi ve duyduk ki o sonbahar evlenip başka köye gelin gitmiş... Üzölmüştük

onun bu beklenmedik sürpriz kararına... Karşılaştığımızda bunları anımsadım. Muhtemelen o da o sürecin anılarının baskınına uğramıştı. Şimdi ne düşünüyordu acaba? “Keşke” diyor mudur acaba, yoksa mutlu muydu tercihinden?

Kalecik’ten dolu çantalarımızı sırtlanarak yola düşüp de biraz yukarılara çıktığımızda gördük ki, o gece yağmur olarak Kalecik’e düşen yağış, dağlarda kar olarak yağmışmış. Neyse ki çok değildi, yer yer ancak ki ayak bileklerine varan bir kalınlıktaydı. Fakat öte yandan da yapışkan nemli kötü bir soğuk vardı.

Dağa tırmanışımız hayli yorucu oldu. Neyse ki yaylaların bulunduğu üst düzlüklere vardığımızda nispeten biraz rahatladık. Mola verip bir şeyler atıştırdık. Tekrardan yola koyulduğumuzda benim ayaklarda fena halde üşüme başladı. “Yürürsek ısınır” diye düşündüysem de olmadı, üşüme şiddeti giderek artıyor ve yürüyüş tempom da habire düşüyordu.

Ayaklarımda oluşan sızı adeta ciğerlerime işliyordu... Yolu yoktu, yürümek zorundaydım... Barınağa daha bir hayli yolumuz vardı... Yoldaşlar habire gelip geçiyor ve ben giderek gerilere düşüyordum. Durumumu soran grup komutanına, “Siz gidin, ben yavaş yavaş gelirim” dedim. “İyi, biz bir an önce gidelim, seni karşılamaya bir ekip gönderelim” dedi.

Artık en gerideydik. İsyen bir an olsun yanımdan ayrılmıyor. Kaşlarımı çatıp güya sert, buyurgan bir havada “Hadi sen yoldaşlardan kopma! Katıl onlara git, ben yavaş yavaş gelirim” dediysem de İsyen tınlamadı bile. İlk kez ‘baba’sına karşı geliyor, söylediğim bir şeyi yapmıyordu. Anlaşılıyordu ki “baba”sını bırakıp gitmeye hiç mi hiç niyeti yoktu... Bilirim, aksi, inatçı tarafları da vardı. Bu havaya girmiştiyse, ısrarın pek bir faydası olmazdı. Üstelemedim, O tercihini yapmıştı, benimle birlikte fazladan üşüyecek ama yalnız bırakmayacaktı.

Kendi başıma olsaydım herhalde çok da önemsemeyiz, tıngır mıngır yürümeye devam ederdim. Ama şimdi yanımda gözetmem gereken bir can yoldaşım vardı. Onun varlığı daha fazla gayret gösterme sorumluluğuna itiyordu beni.

Evet, İsyen’in varlığının sağladığı motivasyonla gayrete gelip, tempomu biraz daha arttırdım. İsyen dereden-tepeden, daldan dala atlayan o alışığı olduğum sevecen sohbetiyle eşlik ediyordu.

Epeyce bir yol almıştık ki önümüze küçük bir kaya altı oyuğu çıktı. “Zeynel yoldaş” dedi, “gel burada biraz mola verelim. Etraftan kuru çerçöp toplar ateş yakarım.”

“Haydi, bakamlı, dediğin gibi olsun” deyip oyuğa yöneldik. Küçük bir yerdı ama yine de korunaklı sayılırdı. Çantalarımızı çıkarıp

etrafta yakacak kuru çer-çöp aramaya koyulduk. Çok fazla bir şey değildi bulduklarımız, ama yine de küçük bir ateş yakabilecek kadar vardı. Silah temizlemede kullandığımız yağlı bezlerden biri tutuştu-rarak ateşimizi yaktık. İsyân'ın yüzünde sevinç dalgaları geziniyordu. Yaktığı ateşle babasını ısıtacak olmanın sevinci... Fakat sevincimiz maalesef ki tamamına ermedi. Yaktıklarımızın ısısından çok dumanı çıkıyordu. Resmen duman dolu her yan. Neyse derin öksürükler eşliğinde de olsa yine de biraz ısınmışım... Bu kadarıyla yetinip tekdardan yola koyulduk. İsyân bu kez de haline ve sırtındaki yüke aldırılmaksızın ikide bir; *“Zeynel yoldaş yükünün bir kısmını bana ver. Vallahi taşıyabilirim”* demeye başladı. Ben de her seferinde *“Şimdilik buna gerek yok”* diyerek bu isteğini geri çevirdim.

Düzlüğü bitirip bir başka çetin bir yokuşun önüne vardık. Yolumuzun son yokuşuydu. Gerisi inişti ve barınak da çok uzakta sayılmazdı. Ha gayret deyip tırmanışa geçtik. Yokuşun orta kısımlarında bir yerde taş ve kil toprakla küçük bir çeşme haline getirdiğim küçük bir su kaynağı var. Xezal yoldaşın taktığı isimle de gerilla arasında *“Umut çeşmesi”* olarak anılırdı... İşte biz o çeşmeye varmak üzereyken yokuşun başında da üç kişilik yardım ekibi beliriverdi. Yoldaşlar imdadımıza yetişiyorlardı.

Çantalarımızı sırtlanıp, düştüler önümüze. Yükten kurtulmuş olmanın ve getirdikleri çerezin verdiği enerjinin de etkisiyle artık daha hızlı yürüyordum. Yoldaşların hoş sohbetleri eşliğinde, kalan yolu kolayca tamamlayıp, nihayet barınağa vardık...

Benim için bir hayli ilginç bir yolculuk olmuştu. Halkımız arasında sevgi ve dostluğun gerçek boyutu *“dar gün”* kıstası üzerinden kantara vurulur. Bu yolculuk İsyân yoldaşımın bana duyduğu derin sevgi ve dostluğun bir göstergesi olmuştu adeta. Onurlanmış, gururlanmışım.

Bulduğumuz barınak alanda kar her ne kadar da 15-20 cm'lik bir örtü oluşturmuştuysa da, ancak dağ köyleri ve yakın yükseltilerine henüz ulaşmamıştı. Bu durum sürdükçe köylere gidip gelme şansımız olacaktı. Nitekim böylesi bir gereklilik de vardı. Bir önceki sefer de dış ağrısı çeken iki yoldaş için dişçi randevusu alınmıştı. Nuray'ı da bu randevuya getirebileceklerini söylemişlerdi.

Küçük bir ekip, yanlarına dişleri ağrıyan yoldaşları da alıp, köyün yolunu tuttu. Tabii bu kez yanlarına kar kamufajlarını ve lekanlarını da aldılar.

Gidenler ertesi gün öğleden sonra sağ salim dönüp geldiler. Hem Nure'yi getirmişlerdi ve hem de diş ağrısı çeken yoldaşların da sorunu halledilmişti.

Bu gidiş son gidişimiz oldu, kar yağıp yolları kapadı. Artık biz bizdeydik. Aylarca sürececek “*izole yaşamımız*” başlamış oluyordu. Günler nelere gebeydi, bizleri ne tür sürprizler bekliyordu, bilinmezdi; her ne olacaktıysa, yaşayıp görecektik.

2. ABK güçleri olarak biz kış üstlenimini böyle hep bir arada gerçekleştirirken, 1. ABK güçleri ise iki mıntıkada, iki ayrı barınakta kalmaya karar vermişler.

Parti genel sekreteri Yusuf Köse, SB üyesi Cafer Cangöz ve kışı gerilla kampında geçirmeyi uygun gören Dersim Bölge Komitesi sekreteri Sadık ve keza Polat Yiğit, Resul Sarıgül, Fethi Özdemir, Ulaş, Bektaş, Kasap Ali, Naki, Urfani Yıldız, (Polat'ı kendine sevgili edinen ve oğulları Ayvaz'ı dünyaya getiren) Derya, Kenan, Kerem, Kızıl Öfke (artık her kimse?), Şafak, Şahin, Hüseyin, Zinar, Yıldız, Sezai, Taner, Erdal, Musa, Doğan, Yusuf, Qureş, Kâmile, Erdem, Memo, İsmail, Refik, Devrim, kerim, Cihan, Ersin, Metin, Kinem, Zeki, Şiar, Güven, Arif, Deniz ve Dr. Meral'in de aralarında bulunduğu toplam 50-55 kişilik bir güç, Pertek taraflarında üstlenmişler.

Laz Nihat, Mazlum ve Cüneyt Kahraman'ın başında bulunduğu ve aralarında Murat Şaşkal, (Laz ile evli olan hemşeri) Bahar, Tanya, Ahmet Laço, Nasır, Zeynep Yeşil, Babo, Enver, Mahir, Küçük Nuray, Suna, Muhtar, Gözlüklü Arif, Ali Musa ve Mahmut'un da aralarında bulunduğu 40-50 kişilik bir güç de Deşt taraflarında, Avgasor vadisinde üstlenmişler.

Kışa, hemen hemen tüm alanlarda sancılı girilmiş ve tabiri caizse gerçek manada “*kara kış*” aslında içte yaşanılacaktı. Karadeniz'de Cebo zaten hemen AK toplantısı dönüşünde grubu Birlik öncesinin “*DABK'çi*” – “*Konferansçı*” kimlikleri üzerinden çok kaba bir ayrıma tabi tutmuş... Ve insanlar o kışı adeta boşanma davası açmış olup da bir an önce ev ve yaşamlarını ayırmak için mahkeme kararının çıkmasını bekleyenlerin sıkıntısı içinde geçirmek zorunda bırakılmış.

O sonbahar bir kısım yoldaş Cebo hakkında MK'dan denetim ve soruşturma talebinde bulunmuş. MK'dan iki yetkili Cebo ile görüşmek için randevu vermiş. Ancak Halil Şahin'in anlattığından anlaşıldığı kadarıyla Cebo uyduruk gerekçeler ileri sürerek randevuya

gitmemiş. Ve haliyle de soruşturma talebi gereğince yapılacaklar boş çıkarılarak zaman kazanılmak istenmiş. Nitekim Nisan darbesiyle bunun koşulları da ortadan kalkmış oldu.

Dersim’de ise 1. ABK’nın 2. Mıntika güçleri Askeri Komisyon raporu üzerinden hareketli bir ideolojik-siyasi (ve bir boyutuyla da örgütsel) mücadeleye girişmişler. Bu süreci Rayber’in anlatımlarıyla özetleyecek olursak, durum esasta şöyledir:

“... *Uzun süre ertelenen, savsaklanan (gerilla)*” birliğini eleştiri toplantısında, alttan gelen belirgin eleştiriler karşısında, Cano (Cafer Cangöz), eleştirilerin muhatapları olan Muzo ve İnce’yi (Bektaş ve Cüneyt Kahraman’ı) savunma psikozuyla karşı yönelime geçti. Parti değerlerinden ziyade, birey değerlerinin korunması esas alındığı durumlarda gruplaşmalar kaçınılmazdı. Cano, Partililerin teşhir edildiğini iddia ederek, Nazım, Bora ve organ üyeleri Reha, Kasap, Meral, Selim, Kara Adam ve Akın hakkında suç duyurusunda bulundu. Haklı birçok eleştiri karşısında, Parti anlayışını, granit kalesi gibi dimdik ayakta tutma yerine gösterilen basiretsizlikler çatışmaları dinginsizleştiriyordu.”

“*Birinci mıntıkada da tartışmalı bir zaman dilimi yaşıyordun... İlegal gazete nezdinde, Nazım’a yönelik teşhir faaliyeti organ sınırlarını aşarak birliğe yayılıyordu... ‘Bahara hesap soracağız’ naraları atılıyordu.*”

“*İkinci Alt Bölge güçleri Yel Dağı’ndan Klara Mağarası’na giden uzantıda bir zulaya yerleşmişlerdi. Kış burada dişe diş bir cenkleşme-yi gerektiriyordu. (...)*”

“*Mehmet Koç’un (Zeynel’in –b.n.) üyeliği görev, disiplin bağlamında alınıyordu. Uygunsuz yönelimler, organ içinde cepheleşmeleri koşulluyordu. Bir hizip ütopyası kuruluyordu yaşama. Üyelerin üstü-başı aranyor, sorgulardan geçiriliyordu. “Hizip” kelimesini bilmeyen onlarca insan, hizip faaliyetçisi olarak gözleme tabi tutuluyordu. Parti üyeliğinden uzaklaştırılan Mehmet Koç, en son ordu üyeliğinden de çıkarılıyordu. İki çizgi çoktan, açık bir yergiye, etkisizleştirmeye, hatta zulme doğru evrilmeye başlıyor, birliğin siyasi komiseri Kutan (Ali Haydar), komutanı Lenko ve diğer yönetim üyeleri sorunları kışkırtıyordu. Parti, hukuk, işlerlik, anlayış düzleminde uygunsuz uygulamalara karşı duran Çakıroğlu (Halil Çakıroğlu –b.n.), genç tecrübesiz üyelerin desteğiyle tutunmaya çalışıyordu. Mehmet Koç’la konuşma yasakları konuyor, her göz göze gelmeler hizip olarak damgalanıyordu. En son halktan biri olarak da görülmeyen Mehmet Koç, kültür gecesinde çıkarılmak isteniyordu. Bazı üyelerin ve duyarlı savaşçıların açık tavrıyla başarılamıyordu bu. “*Silahıma yöneleni*”*

karşı-devrimci sayarım, tavrımı ona göre belirlerim” diyen Mehmet Koç’un silahını almaya girişmiyorlardı.

Kış, çatışmaların densizliği yanında cılız ve utangaçtı. Plan, komisyon toplantısından (AK toplantısı –b.n.) sonra koordineli uygulanıyordu. Harekete geçme zamanı, altı merkezi üyenin yakalanmasıyla başlatılıyordu. (...)

(Aktarmalar “*Gaban-2*” adlı kitaptan, sf. 191 ile 298 arası bölüm.)

Görüp algılayabildiği kadarıyla Rayber’in sürece dair öne çıkarabildikleri özetle böyle! Altını çizdikleri arasında yer alan “*Plan, komisyon toplantısından sonra koordineli uygulanıyordu.*” İfadesi, benim de birçok unsuru üzerinden somutlayarak ortaya koyduğum gibi, son derece isabetli bir çıkarsama. Rayber’in bu cümlemin devamında “*harekete geçme zamanı*” ile ilgili söylediği “*altı merkezi üyenin yakalanmasıyla başlatılıyordu...*” şeklindeki bu sözleri ise aslında sadece daha cüretli, daha pervasızca yönelmeleri anlamında söylenirse isabetli olabilir. Çünkü aslında söz konusu MK üyelerinin safdışı bırakılması da, ilgili plan gereğince öngörülmüş en önemli operasyonlardan biridir. Hal böyle olunca da, “*plan*” denen şeyin ne olduğunun doğru deşifre edilmesi kilit önem arzeder. Plan, Parti yönetimini ele geçirmek ve denetimi altına almak ise, malum “*ticaret olayı*” ile ilgili konferans kararının AK toplantısına getirilmesi kararıyla harekete geçilmiş olduğunu belirlemek, sanırım daha isabetli olacaktır. Planın “*AK kligi planı*” karakteri ve görüngüsüne büründürülmesi ve koordineli uygulanması AK toplantısıyla olmuştur. Plan elbette ki Laz Nihat’ın planıdır ve unutmamak gerekir ki Laz Nihat da bir kontra elemanıdır. Dolayısıyla bu plan aslında karşı-devrimin Partiyi denetimine alma, bölüp parçalayıp, darbeleyip, “*kontrol edilebilir bir güç*” konumuna getirme operasyonunun bir planıdır. Meseleyi bu asıl karakteri üzerinden ele almadıkça taşları yerli yerine oturtmak ve olup biteni tüm boyutlarıyla isabetli bir şekilde izah etmekte kaçınılmaz olarak sıkıntılar yaşanacaktır. Mesela tıpkı MKP kongresinin ve TKP/ML yöneticilerinin yaptıkları izahatlarda görülen kabızlık halleri gibi.

Evet, AK toplantısında kararlaştırılan ve söz konusu MK üyelerinin saf dışı edilmesi operasyonu her alanda pervasızca saldırılarla uygulamaya sokulan “*bir şekilde tasfiye et ele geçir*” planı gereğince, özel olarak bana da yöneldiler.

Ali Haydar AK toplantısından döndükten hemen sonra komutanlık organı toplantısı düzenledi ve Zeynel’in Parti üyeliğini düşürme kararı aldırdı. Hem de hiçbir işlerlik kuralını takmaksızın. “*Gerekeçe*”leri de OPK’nın hemen bitiminde yaşanan tavrıma gönderme yaparak “*disipline uymamak. Görev kabul etmemek*” olarak gösterildi.

Evet, doğrudur, “*Parti üyeliğime de mal olsa*” demiş ve tasfiye amacı apaçık olan o görevlendirme kararına uymayacağını bildirmiş ve uymamıştım. İşlem yapıp üyeliğimi düşürebilirlerdi ve bu son derece de “*hakkı-meşru*” bir “*hukuki karar*” olurdu. Ama ilgili bölümde de anlattığım gibi bunu yapma yerine, o yıl için 2 Nolu Gerilla Bölgesi faaliyetini erteleme kararı aldılar. Haliyle de ortada hakkımda işlem yapmalarını gerektirecek fiili bir “*disipline uymama*” durumu olmadığı varsayıldı. Gerek atama ve gerekse görev, iptal edilmeyip, ertelenmiş olduğundan, resmiyette ben hâlâ 2 Nolu Gerilla Bölgesi komutanlığı üyesi bir siyasi komiserdim. Ve örgüt kendi resmiyetini baz almak zorundadır. Ve bir örgüt kendi tüzüğü ve hukukuna karşı sorumludur. Hak ve yetkileri, tüzükçe belirlenen norm ve çerçeveye sınırlıdır. Ve bir örgüt buna uymakla yükümlüdür.

Örgütün baz almak zorunda olduğu resmiyete göre ben 2 Nolu Gerilla Bölgesi Komutanlığı üyesiyim. Örgütün uymakla yükümlü olduğu tüzük ve hukuka göre “*Bölge komutanlığı üyesi*” sıfatıyla ben, aynı zamanda Genel Komutanlığın da doğrudan asli bir üyesi sıfatına sahip oluyorum. Evet, konferansın kabul ettiği resmi tüzüğe göre benim pozisyonum bu. Ve yine bu resmi tüzüğe göre kişi ancak ki bağlı bulunduğu en üst organında yargılanabilir. Yani benim hukuka uygun yargılanmam ancak ki üyesi olduğum en üst organ olan Genel Komutanlıkta yapılabilir. Ve yine tüzüğe göre yargılanacak kişiye ilişkin iddialar kendisine resmi yollardan iletilir ve savunması istenir. Yargılanma ancak ki bu yolla yapılabilir. Ve yine tüzüğe göre hukuki süreç bununla bitmiş olmaz. Yargılanan kişinin bir üst organ ve hatta örgütün en üst organı (ve varsa şayet, Merkezi Denetleme Kurulu) nezdinde de itiraz hakkı vardır. Bu haklarını kullanması ve üst organın verilen kararı onaylaması süresince kişinin hukuki hakları saklı kalır.

Tüzüğe yani resmi örgüt hukukuna göre durum buyken, Ali Haydar bir Alt Bölge Komutanlığı Organı resmiyeti içinde oturup benim hakkımda yargılama yapıp karar alabildi. Hem de iddia bildiriminde dahi bulunmadan ve savunmamı istemeden bunu yaptılar! Ve keza bunu kendi üst organlarına da onaylatmadan benim itiraz hakkımı kullanmamı da beklemeden (tuhaf bir benzeşme doğrusu! 7 yıl aradan sonra birebir benzer hukuk skandalı daha yaşayacaktım. Evet, bire bir aynı hukuksuzluk, aynı hak tanımazlık, aynı keyfiyet ve nobranlıkla) doğrudan yürürlüğe soktular. “*Zeynel*” dedi o yılışık sırtık gülüşüyle “*ABK organı senin Parti üyeliğini düşürdü. Bundan böyle sıradan bir savaşçısın*” dedi.

Gayrı-meşru ve tasfiye amaçlı bir karar olduğunu ifade edip, tanımayacağımı söyledim. “*Tanıyıp tanımaman bir şey değiştirmez. Kararımız kesindir. Zaten bahara da defterinizi tümünden dürmüş ola-*

cağız Zeynel Efendi” dedi... Bunları söylerken ki o ruh halini ve hiç de saklamaya çalışmadığı o iç sevincini anlamaya çalıştıysam da, doğrusu pek anlamlandıramadım. Oysa “*Kişisel*” bir alıp veremediğimizde olmamıştı. Böyleyken bu, benim “*sıradan bir savaşı*” durumuna düşürülmemi, Parti ve gerilla için nasıl bir kazanç, nasıl bir sevinç duyulacak başarı sayabiliyordu ki, böylesine sevinçli ve mutlu olabiliyordu? Gıyabımda duydukları dışında beni tanımayan, bilmeyen bu insan, neyle nasıl bu derece ikna olmuştu ki onun gözünde ben, “*kesinlikle alt edilip safdışı edilmesi gereken bir düşman*” olabilmişim? Evet, Partinin ve silahlı güçlerimizin önde gelen kadrolarından birinin “*sıradan savaşı durumuna*” düşürülmüş olmasındaki “*zafer*”i neydi ki acaba, Ali Haydar bunu başaran kişi olmanın kişisel sevincini de duyabiliyordu?

Ali Haydar kararını almış, itiraz yollarını kapamış ve bana onun üzerinden, yani resmi yollardan yapılabilecek şeylerin kapılarını kapatmıştı.

O özgülde yapılabilecek çok fazla bir şey yoktu. Halil Çakıroğlu ve birkaç Parti üyesiyle görüşüp, yapılanları ve aslında daha çok da yapılmak istenenleri anlattım. Parti organında bunları gündeme getirmelerinin ve tavır takınmalarının gerekliliğine işaret ettim.

Yoldaşlar alanın yenisiydiler dolayısıyla da hem kimlerle muhatap olduklarını yeterince bilmiyorlardı ve hem de onların algısındaki “*Parti*”, “*örgüt*” ve “*yoldaş*” olguları henüz esasen idealize edilmiş o en kutsi halleriyleydi ve haliyle onlar bu olgular karşısında esasen üryanidiler. Saf bir güven ve samimiyetle, her türlü hilenin-hurdanın, dalaverenin, hoyratlığın bu olgulardan uzak olacağına inanıyorlardı. Dolayısıyla da o an kendilerine anlattıklarımı tam olarak algılamaktan da uzaktılar. Yapılmak istenenler hakkında anlattıklarım onların hemencek kabul edilebilecekleri, var olan değer yargıları içinde kolayca sindirebilecekleri şeyler değildi. Bunu, kocaman kocaman açılmış gözlerinden ve tutulan nutkularından görebiliyordum. Ama bununla birlikte şahsım örneğinde verilen karardaki açık tüzük ihlallerini ve keyfiliği rahatlıkla görüp kabul edebiliyor ve Parti organında buna karşı tavır geliştirebileceklerini söyleyebiliyorlardı. Nitekim sorunu Parti organına taşıyıp, tartışma konusu yaptılar da.

Tabii Ali Haydar ve ekibi, yoldaşların bu itirazını “*hizipsel faaliyet*”, beni de “*hizip başı*” olarak lanse edip, ortamı resmen cadı kazanına çevirdi. Ve bunu gerekçe yaparak beni gerilla saflarından da attılar. “*Kış koşullarından ötürü bir yere gidemeyeceğinden, bahara kadar misafir olarak kalacaksınız*” dediler.

Ve meğerse bu kararlarının gereği olarak bendeki silah vb. “*örgüt malı*” addettikleri malzemeleri de almaya hükmetmişlermiş. Yani mantık şöyle işlemiyor: Tamam, bir takım özel nedenlerle biz bu adamı Parti ve gerilla saflarımızdan attıysak da, ama nihayetinde bu bir devrimci ve halktan bir insan. Yani hâlâ “*dost güçler*” safında. Böyle olduğu için de onu bu koşullarda silahsızlandırmak doğru olmaz. Düşmanın hedefinde olan bir devrimciyi, halktan bir insanı koruyup kollamak bizim görev ve sorumluluğumuz gereğidir.

Evet, ne yazık ki her şeye rağmen kendilerine hâlâ komünist demeye devam eden bu kafalarda mantık böyle kurulmamış ve silahımı almaya, beni silahsızlandırmaya karar vermişlerdi.

Bunu bildirme ve silahı teslim alma işini de garibim Lenko’ya ihale etmişler: “*Zeynel yoldaş gerilla saflarından uzaklaştırılmış olduğundan ötürü örgüt malı olan silahını ve diğer araç-gereci teslim etmem gerekiyor*” dedi.

Bir ‘resmi görev’i ifa etme adına, dedi demesine ama ezikti. İçine sinmediği belliydi. Disiplin gereği olarak gelip bunları aktardığı açıktı... Kişi olarak onu hedef almamaya, incitmemeye özen göstererek, “*Bak Lenko, biliyorum, alınan bir karar gereğince davranıyorsun. Seni suçlayacak değilim. Ama şunu bilin ki gözüüm, ben devrimci bir insanım. Partinin disiplini altında olan bir savaşıyım. “Hizipçilik yapıyorsun” gibi aslı astarı olmayan düzmece gerekçelerle, savaş ortamında bulunduğumuz şu koşullarda beni silahsızlandırmaya kalkışanı karşı-devrimci addeder ve tavrımı buna göre belirlerim. Bu yüzden sizi uyarıyorum, sakın, ama sakın buna yeltenmeyin!*” dedim.

Lenko hiçbir şey demeden boynunu büküp gitti. Onun gidişinin ardından Ali Haydar’ın kendisinin geleceği kesindi. Nitekim içeri girmeyip kapı önünde voltalarken, (diğerini değil, ben yine de şunu kullanayım.) “*İyi insan lafının üzerine gelirmiş*” misali, yanında iki yalaka fedaisiyle çıkıp geldi. (Bu iki arkadaştan bu şekilde bahsetmem kuşkusuz ki sevenlerini üzüp incitecektir. Ancak ne var ki yaşamlarının o kesitinde Erdal Doğan-Fırat-ile Ender Can Yıldız –Fazlı- çok iğrenç bir tutumla Ali Haydar’ın yalaka fedaileri rolündeydiler. Fırat’ı pek tanımam, ama Fazlı’nın o derece yalaka bir şaklaban olarak karşıma çıkması beni hem şaşırtmış ve hem de ciddi şekilde üzümüştü. İnsanların bir anda böyle keskin bir tersyüz kişilik ve rollere bürünebilmeleri ilginçti doğrusu!). Açıkça ve lafi eğip bükmeden dosdoğru ifade etmek gerekirse o anki halleriyle sokak serserilerinden farksızdılar. Beni aralarına alacak şekilde etrafımı çevirdikten sonra Ali Haydar karşıma geçip, tehditkâr bir havayla “*O silahı hemen vereceksin*” dedi.

Silahım omzumda, şalımın altındaydı. Gösterdiği bu tutumla resmen cinlerimi tepeme çıkardı. Silahı kavrayıp emniyetini açtım ve gayet sakin ve kararlı bir ses tonuyla, “Gözün kesiyor, gücün yetiyor ve de sorumluluğunu üstlenmeye hazırsan buyur al” dedim.

Beklemiyor olmalıydı ki irkildi, beti benzi attı. Kararlılığımı gözleriyle görüp, işin şakaya gelir bir yanının olmadığını idrakine varınca, süngüsü düştü. Daha alt perdeden bir ses tonuyla, “Organ kararı, silahını vermen gerekiyor. Can güvenliğini biz sağlarız” dedi.

“Lenko yoldaş iletmedi mi kararınızı tanımıyorum! Senin kimlere piyonluk yaptığın belli. Amacınızın ne olduğu da ortada! Bunu bilen biri olarak sizin ‘disiplin’ vs. adına yaptırmak istediklerinize sessizce boyun eğeceğimi sanyorsanız, yanılıyorsunuz. Parti ve ordu üyeliğimi düşürmüş olsanız da, bu kararınız sadece sizi bağlar, benim nezdimde herhangi bir hükmü bulunmuyor. Bir Partili, bir devrimci ve halktan biri olarak da bu silahı taşıma ve karşı-devrimcilere karşı kullanma hak ve yetkisini kendimde görüyorum. Bu yüzden bu gayrı meşru, Parti düşmanı kararınızı tanyorum” dediğimde ne dese beğenirsiniz?

“Ben seni halk saflarında ve devrimci olarak görmüyorum. O silah Partimizin silahı. Hemen vereceksin!” dedi.

Evet, inanılır gibi değil, ama resmen böyle dedi! “Halk saflarında ve devrimci biri olarak görmüyorum” demiş olmak, aslında bir bakıma “Seni rahatlıkla ortadan kaldıracak” de demek oluyordu. İşte böylesine tehlikeli ve karanlık bir zihniyetle karşı karşıya kalmıştım.

“Ben diyeceğimi dedim. Olacaklardan sen sorumlusun. Gözün kesiyorsa gel al!” dedim kısaca.

Daha onun bir şey demesine fırsat bırakmadan iki fedaisi öne atıldı. Hele Fazlı! Nasıl da gözünü karartmış, Ali Haydar’ın talimatına kilitlenmiş, resmen üzerime çullanacak gibi... Neyse ki o esnada diğer yoldaşlar toplaşp geldiler de işler geri dönülmez noktaya varmadı.

Ali Haydar devreye girerek adamlarını sakinleştirme gereği duydu. Ardından da “Haydin gidelim yoldaşlar” diyerek onları alıp üst kapıdan barınağa götürdü.

Bu gelişmeler üzerine komutanlık organı toplanıp, silahsızlandırma kararını geri çekme kararı aldı. Ama Ali Haydar’ın “kişisel hesapları”nın sonu gelmedi. Envai çeşit alçaklıklarla icraatlarına devam etti.

İnsanların benimle konuşmalarına yasak koymuştu. Çoğunluk bu yasağa uyum gösterirken, hatırı sayılır sayıda bir kısım yoldaş ise (benim de telkinlerimle) bu yasağa karşı fiili tavır takınmış, karara uymuyorlardı. Bir gün baktım, aralarında İsyân’ın da bulunduğu bir grup yoldaşı karşısına almış, resmen azarlıyor. Gidip müdahale etmem

üzerine, elini belindeki tabancasına götürüp, kolumdan tutup çekiştirerek, “*Sen biraz gelsene şöyle. Özel konuşacaklarım var*” diyerek beni kenara çekmeye çalıştı.

“*Hayrola! Ne o, şimdi de beni vurmaya mı heveslendin?*” diye yüksek sesle tepki verip, yemeğe yeltendiği halı deşifre edince, kolumu bırakıp hiçbir şey demeden çekip gitti.

Evet, Parti organında ve savaşçı yapı içinden bu karara uymayan yoldaşları bir süre daha taciz ve tehdit etmeye devam ettilerse de, kimseyi sindirip geri adım attıramayacaklarını anlayınca, kararı geri almamakla birlikte ihlal edilmesine göz yummayı tercih ettiler.

Parti üyeliğim, Parti hukukunun ırzına geçilme pahasına, elimden alınmış olduğundan, gerilla birliğindeki tüm Parti üye ve aday üyelerini kapsayan Parti organı toplantılarına katılamıyordum. Haliyle de gelişmelere tavır takınma, müdahale etme şansım yoktu. Halil Çakıroğlu, Nazif Töre, Nuray, İsyân, Bakış, Nurten, Genco gibi birkaç yoldaş üzerinden gidişatı diğer organ üyelerinin gündemine taşıyıp onları uyarmaya ve tavır takınmaya çalışıyordusam da, pek yeterli olamıyordum. Çünkü andığım yoldaşların ezici çoğunluğu OPK sürecinde yaşananları ve özel olarak da Laz Nihat’ın yapmak istediklerini doğrudan bilmediklerinden ötürü, benim anlattığım “*gelişme*” ve “*yapılmak istenenler*” gerçekliğine pek fazla vakıf olamıyorlardı. Süreci kavramada yetersiz kalıyorlardı. Muhtemelen abarttığımı sanıyor ve “*yok canım, daha da neler?*” diyen iç sesleriyle, olup biteni Ali Haydar ve onun yönetimi altındaki birkaç kişinin marifeti olarak görüyorlardı. Dolayısıyla da “*Nasılsa kış bitecek ve iletişim imkânları oluşacak. Sorunu Partinin üst organlarına iletir, bu yapılanların hesabını tek tek sorarız*” diye düşünüyorlardı. Sorunun bu karakterde bir sorun olmadığını, normal işlerlik içinde kalarak çözülebilecek şeyler olmadığını pek kabullendiremedim. Dolayısıyla da arkadaşlar esas olarak kendilerini “*normal işlerlik içinde davranma*” bağıyla bağlayıp sınırladılar. Öbür taraf ise bu “*kör hassasiyet*”i görüp, bu bağla düğüm üstüne düğüm atmakta hiçbir çekince göstermedi. Hani deniyor ya, elindeki yetkileri kötüye kullandılar. Taşları bağlayıp, köpeklerini saldılar üzerimize.

Ve işte yoldaşların bu yetersizlikleri ve tercih etmeyi yeğledikleri bu ehveni tutumları yapılan haksızlıkların, hukuksuzlukların, disiplinsizliklerin, tüzük ihlallerinin ve tasfiyeciliğin önünü almaya, set oluşturmaya ve onları durdurmaya yetmiyordu. Tam aksine daha bir pervasızca saldırmalarında onlara adeta cesaret veriyordu. Zorbalığın sınırı yoktu. Rayber diyor ya “*kış, çatışmaların densizliği yanında cılız ve utangaçtı*”. Evet, gerçekten de böylesi bir karakterdeydi yapılan-

lar. Öyle bir kerteye vardırılmıştı ki o avuç içi kadar yerde, herkesin günün 24 saati koyun koyuna kıkıçça, baş başa birlikte olduğu o koşullarda bile, “hizipçi örgütlenme yapılıyor” paranoyasıyla insanlar sorguya alınıyor, üstleri başları, çantaları, yatakları aranıyordu.

Bir Parti organı toplantısında, Ali Haydar’ın yine böyle manyakça buyruğuyla Nuray’ın üstü aranmaya çalışılmış. Tabii Nuray buna şiddetle itiraz etmiş ve üstünü aramalarına karşı koymuş. Bunun üzerine Ali Haydar başta olmak üzere birkaç kişi üzerine çullanıp resmen hırpalamışlar. Ve o Parti organı resmiyeti içinde, Nuray’a şu sözleri sarfeder: “*Sen fazla ileri gidiyorsun. Çok dikbaşlılık yapıyorsun. Bu iyi değil, ayağını denk al! Almazsan, seni ve Zeynelini tüp deposuna kapatırım. Bugüne kadar sen onun altına yatıyordun, orda onu alta seni üste yatırır, öyle bağlarız birbirinize!*”

Evet, çirkefliğin bu kadarını dahi yapabildi Ali Haydar. Ve daha da vahimi, Halil Çakıroğlu ile birlikte andığım o az sayıdaki yoldaş dışında diğer kimseden çit çıkmıyor. Halilgilin yaptığı ise şiddetle protesto edip eleştirmekten ibaret! “*Bu sapkın, aşağılık zatın sorumluluğunda sürececek olan organ toplantı ve çalışmalarına katılmayacağız!*” dahi diyemiyorlar.

Hele o kadın üyelere ne demeli? Hiç olmazsa hemcinsleri Nuray üzerinden kadına yapılan bu aşağılanmaya tepki koymaları beklenirdi, ama maalesef bunu olsun yapmıyorlar. “*Yapamıyorlar*” aslında. Çünkü belletilen “*kör disiplin*” anlayışıyla beyinleri ve iradeleri kötürümleştirilmiş. Yanlış olduğunu bilseler de, orda ona karşı çıkmanın Parti yararına olmayacağına inandırılmışlardır. Susmaları, tepkilerini dışa vurmamaları önemli oranda bundan ötürüdür.

Maalesef ki onları bu duruma düşüren şey, onlara bellettiğimiz, “*kör disiplin anlayışı*”na kolaycacık evriliveren değer yargılarımızdır. Genelleyip diyoruz ki, “*Yanlış da bulsan, eleştiri hakkını saklı tutarak üstün kararlarına uyacaksın*”, “*ast üste tabidir*”, “*ast, üstün kararlarına uymak ve onları uygulamak zorundadır*” vs. vs. Ama bunların mutlak şeyler olmayıp, koşullu şeyler olduğunu da öğretmeyerek eksik bırakıyoruz. Demiyoruz ki; sınıf mücadelesinin en çetin haliyle sürdüğü Parti içinde, disiplin ve hukuk gibi şeyler sınıf mücadelesi üstünde ve dışında, “*kutsal*” ve “*mutlak*” şeyler değildir. Dolayısıyla da “*mutlak*” disiplin anlayışının yol açtığı “*her koşulda ve her ne olursa olsun üstün kararlarına uyacaksın!*” şeklindeki bir genel disiplin kuralı, anlayışı sınıf mücadelesinin doğasına aykırıdır. Sınıf mücadelesi koşullarında proletaryanın disiplini koşullu olmak zorundadır. Hiçbir üst organ (ya da kişi) kararı, en başta ML ilkelere, Partinin genel iradesinin ifadesi olan kongre kararlarına, Partinin genel program ve il-

kelerine ve genel işleyiş ve tüzük kurullarına, bunları aşan, hiçe sayan veya boşa çıkararak bir öz ve biçim serbestisine sahip olamaz! Üstün kararları her şeyden önce bütün bunlardan meşruiyet koşulu almak zorundadır. Bu meşruiyeti almayan hiçbir üst organ (veya kişi) kararı meşru olmaz! Meşru olmayan hiçbir kararın bağlayıcılığı olmaz! Bir komünist her şeyden önce genel ilkelerimizi, genel teorimizi, genel programımızı, kongre kararlarımızı, genel işleyiş ve tüzük normlarımızı baz alır. Üstün kararlarını bunların kantarına vurarak meşru olup olmadığını ölçer. Meşru olmayan kararlara uyma değil, uymamak gerektiği bilinci ve sorumluluğuyla hareket eder. Üst organlar (veya kişiler) veya yönetim erkini elinde bulunduranlar sınırsız bir yönetim gücüne sahip olamazlar. Sınırsız bir güç ve kudretin sahibi gibi astığı astık, kestiği kestik tutum ve yaklaşımlar içinde olamazlar. Bilmeli ve idrakinde olmalı ki yetki ve yönetme gücünü ML ilkelerimizden, kongre kararlarımızdan, Parti program ve ilkelerimizden, genel işleyiş normlarımızdan ve tüzük kurallarımızdan almayan hiçbir karar ve buyruklarının bağlayıcılığı olmayacaktır. Üst organ (veya kişiler) bilmeli ve idrakinde olmalı ki karar ve buyrukları ancak ki bu meşruiyet sınırları içinde olma koşuluyla bağlayıcı olabilir... İşte böyle olması gerektiğinden ötürü, üst organ (veya kişilerin) görüş ve kararlarına karşı körlemesine bir itaat içinde değil, meşruiyetini sorgulayıcı bir tutum içinde olmalıyız! Proletaryanın disiplin anlayışı budur, dememişiz, üste karşı bu meşru zeminde durup sorgulayıcı olmaları gerektiği bilinciyle eğitmemiş onları. Böylesi bir karşı koyma kültürüyle donatmamışız insanlarımızı. Haliyle de bu bilinç ve kültürün olmadığı yerde “*üstün kararları bağlayıcıdır*”, “*yanlış da bulsan, eleştiri hakkın saklı olmak kaydıyla uygulamak zorundasın*”, “*ast üste tabidir*” vb. vb. gibi genel ve mutlak hüküm karakterli argümanlar ile şekillendirilen beyinlerden boyun eğme tutumu dışında başka bir duruş ve tutum beklemek, herhalde ki gerçekçi olmaz, değil mi?

Gerçekçi olmayacağı için de, orada bu alık-saçmalıkları “*disiplin*” adına sineye çeken sıradan Parti üye ve aday üyelerine söyleyebileceğimiz pek fazla bir sözümüz de olamıyor. Ancak sınıf mücadelesinin tüm şiddetiyle Parti saflarında da süreceğinin bilincine sahip diğer bir kısım yoldaş için aynı toleranslı yaklaşımı gösterme, pek de isabetli olmayacaktır. Hele ki adamların ne yapmaya çalıştıklarını ve niyetlerinin açık bir şekilde Parti yönetimini ele geçirmek olduğunu, “*bana defterinizi düreceğiz*” lafının tamamen bunun bir ifadesi olduğunu dilim döndüğünce anlatmama ve onların aleni tüzük ihlalleri karşısında kendilerinin tüzüğün sağlamış olduğu meşruiyet zeminini cesaretlece kullanarak, dayatılan anti demokratik ve gayrı meşru karar ve uygulamaları reddetme, onlara uymama tutumu takınmalarını salık vermeme

rağmen, güçlü durup bütün bunlara karşı bayrak açıp Parti organında cepheden mücadele etmelerini, diğer Parti üyelerini ve savaşçı yapıyı bunlara karşı koymaya çağırılmalarını vs. vs. önermeme rağmen, bütün bunları defalarca kez anlatmama rağmen, ancak ne var ki o yoldaşlar içinde belirleyici pozisyona sahip Halil Çakıroğlu'nu şu ifrit olduğum tutumundan vazgeçirmem mümkün olamadı (tabii mümkündür ki yeterince ikna edici veya ısrarcı da olmamış olabilirim); *“Ama yoldaş böyle yaparsak zaten bahane arayıp duran adamların eline koz vermiş oluruz. İlişkileri koparıp bizi tecrit ederler. Oysa şu yaptıklarıyla Parti hukuku karşısında suçlu durumundalar. Sabırlı davranıp, üst organlar nezdinde bunların hesabını sorabiliriz. Şu an onların eline ilişkileri koparıcı ve bölünme yaratıcı fırsatlar vermeyelim”*.

Belki başka koşullarda, farklı güç dengeleri ve dinamiklerinin söz konusu olduğu bazı hallerde böyle davranmak akıllıca olabilirdi. Ancak ne var ki bu yaklaşım kesinlikle o sürecin gereksinimini duyduğu yaklaşım değildi. Bu yaklaşım, tipik olarak, edilgenliği dayatan ve daha da önemlisi geriye dönüp hesap sorup, telafi etmenin koşullarının olmayacağını güçlü emarelerinin söz konusu olduğu, yani adamların zaten koparıcı ve bölücü olmayı göze alarak hatta bir bakıma bunu teşvik de ederek, aleni bir tasfiye ve ele geçirme fiili içinde buldukları bir gerçeklik içinde, karşı tarafa olabildiğince hareket serbestisi tanıyan bariz *“ortacı”/“merkezci”* bir tutumdur. Ve maalesef ki yoldaş bu tutumundan vazgeçiremedim. Onu aşım diğer yoldaşlar üzerinden bir karşı duruş örgütlemeyi ise doğrusu pek isabetli bulmadığımdan, buna yeltenmedim. Çakıroğlu'nun tavrına uygun bir davranış içinde hareket etmelerini, galiba ehvenişer bir tutumla kabullenmeyi yeğledim. Doğru mu yapmıştım? Hayır, doğru yapmamıştım. Eksik ve önemli oranda da kendiliğindenci davranmıştım. Farklı argümanlarla Çakıroğlu'nu ikna edebilmem mümkün olabilirdi. Diğer yoldaşları devreye sokup, ortak bir irade oluşturarak, daha aktif ve etkin olabilirdik vs. vs.

Ancak ne var ki bazı özel/kritik anlar dışında bu tarz *“ortacı”/“merkezci”* tutum sahiplerini o gün de, benzer tutumları tekrardan gündeme geldiği daha sonraki süreçlerde de kıyasıya eleştirmekten geri durmadım.

Yaşanagelenler şunu ta o günlerden kafamda netleştirmişti: Başta Parti tüzüğü olmak üzere, *“mutlak/kör disiplin”* sonucuna vardırıan mevcuttaki disiplin anlayışımızın, Parti içi sınıf mücadelesinin doğa ve diyalektiğinin özüne uygun olacak şekilde yeniden formüle edilmesi kaçınılmazdır.

Örgüt-birey, yöneten-yönetilen, üst-ast ilişki diyalektiği, mutlak ve körlemesine itaat etme sonucunu doğuran döngüden çıkarılmak zorundadır. Çünkü bu döngü sınıf mücadelesinin doğasına uygun olmayan, sınıf mücadelesinin dinamiklerini içten kötürümleştiren, “*disiplin*” kılıcıyla onları edilgenleştiren, kayıtsızlaştıran, bunu kanıksatıp ‘olağanlaştıran’; diğer bir kısmına ise alabildiğine serbesti tanıyan, adeta astığım astık, kestiğim kestik tutumları içine girmelerine olanak tanıyan, keyfi ve bir nevi totaliter yönetim tarzlarının ortaya çıkmasını kolaylaştıran bir karakter taşımaktadır.

Parti ve devlet iktidarını ele geçirenlerin sonsuz ve ama özellikle de keyfi yönetim gücü edinmesinin önüne geçebilmek, ancak ki gerçek iktidar gücü ve yetkisinin tabanın ve kitlelerin elinde olmasıyla ve bunun sıkı denetim ve sınırlama mekanizmalarının oluşturulup işlevli kalınarak güvenceye alınmasıyla mümkün olabilecektir. Tarihin tecrübeleriyle biliyoruz ki dizginleri, hizmetinde olduklarının eline sıkı sıkıya verilmeyen “*halkın hizmetkârı*” azınlık yönetici zümre, “*yönetici konum*”da olmanın doğal, kendiliğinden döngüsü içinde, çok da kolay bir şekilde, hem de sandığımızdan da çok daha kolay bir şekilde, hizmetinde olduklarının “*efendisi*” haline gelmeleri önlenemeyecektir. Ve proletarya kendi öncü örgütü içinde bir kez iktidarı yitirmeye başladı mıydı da, devrim kervanının nihai hedefine emin adımlarla yol alması asla mümkün olamayacaktır. Devrim kervanının yola devam edebilmesi ancak ki devrimin öncü kurmay heyetinin tekrardan kazanılmasıyla, yani Parti iktidarının tekrardan komünistlerin eline geçmesiyle mümkün olabilecektir. Bunun için belki de tıpkı BPKD gibi, bir üst yapısal devrim gerekecektir. Yani proletarya, kendi öncü kurmayı Partide yitirdiği iktidarını şu veya bu şekilde yeniden ele geçirmek zorundadır.

BPKD gibi muazzam bir mirası sahiplenen ve bunu proletarya diktatörlüğü sistemi altında sınıf mücadelesinin sürdürülmesinde ML teoriye yapılmış önemli teorik bir katkı olarak değerlendirenlerin kendi somutlarında sınıf mücadelesini böylesine mutlak-kör itaat sonucunu doğuran bir disiplinin iç işleyişin tutsağı yapmaları, kabul edilemez ironik bir açmazdır.

Her biri sınıf mücadelesinin doğrudan öznesi olması gereken komünist Parti üyelerinin böyle çok kolay ve oldukça yaygın ve yoğun bir şekilde “*ben bilmez merkez bilir*” yabancılaştırması içinde hareket eder hale gelmeleri ve böylesine “*ortacı*”/ “*merkezci*” bir oportünizme düşmeleri aslında tesadüfi ve bir kişisel tercih meselesi değildir. Bunlar daha ziyade bir sürecin ortaya çıkardığı, şekillendirdiği sonuçlar olsa gerek.

Velhasıl o kış boyunca orada, Laz Nihat'ın rezil bir piyonu durumuna düşmüş olan Ali Haydar atını dilediğince koşturup durdu. Parti organı bileşenlerinin çoğunluğu, maalesef ki dönen dolapların, kurulan tuzakların ve kotarılmaya çalışılan darbenin ayırında değillerdi. O malum, bildik tanıdık lanet “*Ben bilmez merkez bilir, onlar ne derse o olur. ‘Emir demiri keser’*”vari bir tevekkül içinde, üst organ üyesi olan ve bu sıfatıyla da partiyi temsil ettiğine sorgusuz sualsiz inanıp güvendikleri “*önder*”lerinin dediklerini, adeta kutsal bir görevi yerine getiricesine bir itaatle kabulleniyor ve gereğini de yerine getiriyorlardı. Öyle ki adeta kazanılmış “*hazır kıtalar*” olarak rol oynuyorlardı. Ali Haydar da ‘sürü’ modundaki bu “*çoğunluk*”un kendisine kazandırdığı ‘demokrasi’ kisveli gücü bizi sindirmenin bir aracı olarak kullanıyordu.

Eleştirip karşı çıkanlar aslında hiç de az sayılmazlardı. Ancak ne var ki etkili ve işlevsel bir güç olmayı becerememişlerdi. Mücadeleyi, sürecin somut olguları üzerinden olması gereken doğru yöntemlerle yürütme bilinç ve iradesi oluşturamadıklarından, o dizginleri çekme kabiliyetine ulaşamıyorlardı. Haliyle de gidişata müdahale gücü ortaya çıkamıyordu. Takındıkları ‘cılız’ tavırlar ise, doğallığıyla, caydırıcı olamıyordu.

Eleştiri boyutunu aşmayan alttan alan bu edilgen karşı duruş, Ali Haydar’ın o Parti ve devrim düşmanı karşı-devrimci yönelimlerini engellemeye yeterli gelmiyordu. Gelmediği için de, arkadaşların “*aman turmandırmayalım, turmandırılmasına vesile vermeyelim*” hassasiyeti hiç bir işe yaramadığı gibi, karşı taraf meydanı boş bulmuşların cüretiyle, azıttıkça azıttıyordu. Öyle ki işte kalkıp insanları hırpalayabiliyor, üstünü başını arayabiliyor, bir kadın yoldaşı aklınca, aşağılama cüreti gösterebiliyor ve benim o süreçte kaleme aldığım “*Partiye Açık Mektup 2: Sol-Sekter Kariyerist Kliğin İdeolojik-Siyasi Kimliği*” başlıklı yazıma el koyabiliyor, ölümle tehdit edebiliyor ve kendi manyak sefil kurgularına “*Zeynelci*” addettiği yoldaşları her fırsatta taciz edebiliyor, olmadık hakaretlerde bulunabiliyor vs. vs.

Yukarıda andığım şu “*Partiye Açık Mektup 2*”yi barınak yaşamına geçtiğimiz o ilk günlerden itibaren yazmaya başlamıştım.

1. Mektubun akıbetinden habersizdim. “*Bahara defterinizi düreceğiz*” lafı ve kişi olarak bana yönelik tasfiye fiilleri dışında somut olarak ne tür dümenler çevrildiğini bilmiyordum. Bana yansıtılan herhangi bir organ kararları ve toplantı raporu da yoktu. Yani AK raporu ve Cüneyt Kahraman’ın kaleme aldığı o malum yazıdan da haberim

yoktu. Parti üyeliğimin düşürülmüş olması bahanesiyle de bu tür şeyler “devlet sırrı” misali özellikle de gizleniyordu.

İşte böylesi “yalıtık” koşullar altında, 1. Mektubumda yaptığım Parti içi ideolojik-siyasi mücadele çağrısı gereğince, kendi cephemden hazırlık yapıyordum. ‘2. Mektup’ işte tamamen bu maksat ve içerikle yazılacaktı.

Kontra Nihat’ın pek gönüllü maşası Ali Haydar ve zabıtalığını yapanlar gelip de zor yoluyla yazdıklarına el koyduklarında sanırım bitirmiştim. Kaç sayfalık bir yazıydı tam olarak anımsamıyorum, ama A-4 kâğıdına daktilo edilmiş, kabarıkça bir “mektup”tu, diyebilirim.

Özetle; Laz Nihat’ın başını çektiği bir klik yapılanması olduğunu ve amaçlarının Partiyi ele geçirmek olduğunu zaten çok daha önce belirlemiş ve Partiyi açık ideolojik-siyasi mücadele yoluyla bunu bertaraf etmeye çağırmıştım. ‘2. Mektubum’da da, o günkü verilerle ancak ki “sol-sekter kariyerist klik” olarak tanımlayabildiğim bu kliğin teferuatlı bir açılımla, ideolojik-siyasi kimliğini deşifre etmeye çalıştım.

Kapsamlı ve önemli bir çalışmaydı. Ve sorun özgülünde Parti içi mücadeleye katkı sunacak bir doküman özelliğindedi. Zorbalıkla el konulmuş olmasından ötürü kaybedilme olasılığı güçlüydü. Bunu olasılığı hesaba katarak, hem bizzat kendim ve hem de diğer yoldaşlar sorunu Parti organı ve savaşçı yapı nezdinde gündemde tutarak baskı oluşturmaya çalıştık. İşe yaradı da, Ali Haydar Parti organ huzurunda inceleyip vereceğiz sözünü vermek zorunda kaldı.

Ve sanırım bir ay kadar sonraydı yine o malum sırtışıyla, getirip bana teslim etti. Belki biraz sıkılır utanır hesabıyla; “Bulabildin mi hizipçilik yaptığının kanutlarını?” dedim “Bulamadım; ama bulacağım” diyerek, kendisine “Bekçi Murtaza”lığı reva görenlerin zavallılığı içinde arkasını dönüp gitti.

Barınakta kalabalık oluşumuzun da getirdiği çok yoğun ve oldukça hareketli bir yaşantımız vardı. Üst kısımdaki oda nispeten daha küçük oda, daha elverişli olması sebebiyle, gündüz ve akşam saatlerinde yapılan organ toplantılarında ve eğitim çalışmalarında kullanılıyordu. Eğitim çalışmaları gruplar halinde öngörüldüğünden, geriya kalan diğer çoğunluk yat saatine kadar ortadaki büyük odada kalmak zorundaydı. Tabii haliyle de tıktık tıktık bir yoğunluk oluşuyordu. Kimileri okuyor, kimileri yazıyor ve kimileri de küçük gruplar halinde bir araya gelerek sohbetlere koyuluyorlardı.

Güvenlik nöbeti, diğer günlük işler ve keza spor vs. derken günün nasıl akşama evrildiğinin, gecenin nasıl hemencecik yat saatine ulaştığının, haftaların ayların nasıl peş peşe devrilip gittiğinin pek de ayırında olunamıyordu.

Bazı günler, eğlencelik babında “*kültür geceleri*” düzenlenirdi. Sazlı-sözlü gecelerdi. Türküler, marşlar söylenir, şiirler okunur, fıkralar anlatılır, tiyatrolar-skeçler yapılır, bilgi yarışmaları düzenlenirdi... İyi de olurdu. İnsanlar bir nebze de olsa o kapalı tıkış tıkış ve mekânın yoğun günlük atmosferin oluşturduğu gerginliği ve rahatları.

Evet, özellikle de o kapalı küçük mekâna göre oldukça kalabalıktık ve de yoğun bir atmosferdeydik. Büyük o da adeta gün boyu hınca hınç dolmuş bir panayır yerindeki veya faal bir arı kovanındaki hengâme ve uğultu içindeydi. Kendini şöyle bir anlığına orayı dıştan gözlemleyen biri konumuna getirdiğinde daha doğrudan ve de çarpıcı bir şekilde idrakine varabiliyorsun ki, içerde gerçekten de insanın sadece beynini değil, bedenini de bedenini kemirip duran, basım basım baskılayan müthiş bir uğultu var.

Ortamın doğrudan katılımcı aktif bir unsuru olmayan bir insanın buna tahammül edebilmesi herhalde ki öyle pek kolay olamazdı. Katılım ve kişisel hassasiyet derecelerindeki farklılıklar, ordaki her bir insanın bu olumsuz ortamdan ne oranda etkilendiğinin de belirleyeni oluyordu.

Bir nevi “*Aforoz edilmiş*” biri olarak gerek genel ve grupsal eğitim çalışmalarına ve gerekse organ toplantılarına katılmadığımdan yat saatine kadar mecburen büyük odadaki bu ortamda kalıyor ve çalışmalarımı da o ortamda yürütüyordum.

Sağolsunlar, yoldaşlar gayet de ve duyarlı davranıyorlardı. Belli saatler arası sessizlik saati uygulaması yapıyorlardı. Böyle olmasaydı herhaldeki birçoğumuz olduğundan daha fazla zorlanırdık. Yoldaşların bu duyarlılığına rağmen ancak yine de fısıldaşarak konuşmaları bile birleşip, o daracık alanı dolduran kocaman uğultu dalgasına (yani bir nevi tusinami de de diyebilirsiniz) dönebiliyordu. Tepki vermesek de bu ortamın çoğumuzu gün boyu gergin kıldığı kesindi.

İşte yine canavarının başını böyle alıp gittiği bir esnaydı. Kimdi bilmiyorum, birileri, biraz da asabi bir ses tonuyla, uyarıp sessizlik istedi. Zöhre Kabasakal benim bulunduğum ranzanın alt katında birileriyle fısır fısır sohbettedi. Gelen bu uyarı üzerine yine o her zaman ki mülayim, sevecen ve neşeli kıkırdayışı eşliğinde “*Ne oldu yoldaş, rahatsız mı oldun?*” diyerek muziplik yaptı.

Xezal’ın uyarıyı sulandırarak etkisizleştiren bu davranışı, zaten bir hayli gerilmiş olan bende tepkiye yol açtı. Sert bir ses tonuyla “Xe-

zal, Xezal! Sulandırma ortamı. Biraz sus be yoldaş!” diyerek çıkıştım kendisine.

Kahretsin, çıkışmaz olaydım!. Nerden nasıl bilebilirdim ki benim bu sıradan-olağan küçücük çıkışımın Xezal’ın bardağını taşıran son damla olacağıni?!

Xezal, suratında donakalan o kırık yarım tebessümüyle, “*ne var bunda kızacak yoldaş*” dercesine bir an gözlerime baktı ve hiçbir şey demeden geçip yerine oturdu. Ortalıkta sakinleşti ve herkes kendi âlemine döndü.

Aradan ne kadar zaman geçti anımsamıyorum, ancak Xezal’in sessizliği dikkatimi çekti; sordum, ‘uyuyor’ dediler.

Bundan kısa bir süre sonra kadın yoldaşlardan biri telaşla yanıma gelip kulağıma, “*Zeynel yoldaş hele gel Xezal’e bir bak. Durumu çok garip: Kendi kendine konuşuyor ve tuhaf davranıyor*” dedi.

Xezal’in çok önceleri ruhsal bir rahatsızlık geçirdiğini ve tedavi gördüğünü de bildiğimden, kaygıyla kalkıp yanına gittim. Gördüğüm manzara ise hiç mi hiç hayra alamet değildi. Bakışları, söylem ve hareketleri çok belirgin olarak değişip farklılaşmıştı.

Ortamın sükûnetini sağlayıp yanına oturdum. Boştu bakışları. Algılayabiliyor muydu pek emin olamadım. Kontak kurup diyaloga girmeye çalıştım. Konuştuklarımı dinliyor görünüyorduysa da, ancak tam olarak algılamadığı, esasen de kendisine odaklı olduğunu görünce anlamış oldum ki Xezal ciddi bir sarsıntı girdabındaydı.

Neler yapılabilirdi ve ne yapmak gerekiyordu, doğrusu hiçbiri-mizim herhangi bir fikri yoktu. Mantığım sakin-sessiz ortamın ve hat-ta uykuya yatırılmasının daha iyi gelebileceğini öngörüyordu. Öyle yaptık. Xezal’i tekrardan yatağına yatırıp uyumasını söyledik. İtiraz etmeden, yatıp uyudu. Başına bir yoldaşı bırakıp yine kendi işime dön-düm.

Epeyce bir süre sonra refakatçi yoldaş Xezal’in uyanmış olduğu bilgisini verince kalkıp tekrar yanına gittim.

Yoldaşların bir kısmı ve yetkililer zaten üst odada toplantıdaydı-lar. Diğerlerini de sessiz olmaları ve herkesin kendi işi gücüyle uğraş-ması yönünde uyardıktan sonra, iki-üç kadın yoldaşla birlikte Xezal’in ranzasında, yanı başına oturduk.

“*Xezal yoldaş, sana misafirliğe geldik*” dedi yoldaşlardan biri. Hafiften belli belirsiz bir gülümsemeye yüzümüze bakıp, “*Hoş geldi-niz*” dedi. Ama hepsi bu kadar. Sonra tepkisizce, öyle kendi kendisiyle oturmaya devam etti. Ancak bu evre pek de uzun sürmedi. O bildiği-miz Xezal gitmiş ve sanki de yerine bir başka Xezal gelmişti: Gözüne

ilişen herkesle diyalog kurup, daldan dala, ondan öbürüne geçen kısa kısa konuşmalara girişti...

Yani anlayacağınız artık netti ki Xezal bizim “normal” kriterimizin eşliğini aşmış ‘öte yaka’dan biri olarak bizimle konuşuyordu.

O ilk evreleri itibariyle kendisine bir uzman desteği sağlanabilseydi, kuvvetli olasılıkla bu badireyi kolaylıkla atlatabilir ve tekrardan sınırın bu yakasına, aramıza dönüşü sağlanabilirdi (yani en azından ben böyle düşünüyorum). Ancak ne yazık ki, evet ne yazık ki o koşullarda böylesi bir olanak sağlayabilecek durumumuz yoktu. O koşullarda hastaneye göndermeye kalkışmak, her şeyden önce ciddi bir güvenlik riski oluştururdu. Açıktır ki onu hastaneye götüremezdik. Fakat aramızda uzman birileri de yoktu. Böyle biri olsaydı sanırım o kötüye gidişi belli bir sınırdan tutma ve bahara da ilk fırsatta da hastaneye gönderip sağlığına kavuşmasını sağlama şansımızı koruyabilirdik.

Keza şu da mümkündü; oradaki yönetici ekip daha bilimsel ve daha profesyonel bir tutumla ilgilenebilecek özel bir birim oluşturup Xezal’in bakımını onlara havale etseydi, sanırım onu bahara kadar idare edilebilir düzeyde tutmak pekâlâ mümkün olabilirdi de.

Ancak ne var ki yönetici organ tarafından böylesi profesyonel bir tutum takınılmadı. Tamamen lakayt, kendiliğindenci ve tamamen keyfiyetçi ve âlâsından hotzotçu bir yaklaşım sergilendi. Her kafadan bir ses ve her akli esenden farklı farklı tepki ve yaklaşımlarla ele alındı. Tabii doğallığıyla bu da kötüye gidişi frenlemek yemine, tam aksine adeta daha da uçlara tırmanışını koşulladı.

Xezal’in o ilk başlardaki şen şakrak, “deli-dolu”vari halleri, espri- li söylemleri, muazzam denebilecek bir beceriyle sergilediği o dans gösterileri, saz çalıp türkü söylemeleri vs. herkesin hoşuna gittiğinden Xezal bir nevi ölçüsüz-denge-siz bir ilgiyle, objektif olarak adeta istismar edildi. Bu denge-siz ilgi onu bir nevi şımarttı ve giderek ölçüyü, dengeyi yitirmeye başladı. Karşısındaki insanlardan gelen farklı karakterli tepkiler, bu geriye gidişi hızlandırdıkça hızlandırdı. Ve tabii buna koşut olarak azarlayıcı, fırça atanı, tahammülsüzleşip gözdağı vereni de giderek çoğalmaya başladı. Ve ortam artık Xezal’in sevip sayıp sözünü dinledikleri, korkup sakınmaya çalıştıkları ve de hiç sayıp kaale almadıklarına evriliverdi...

Kısa denilebilecek bir sürede öyle bir hale geldi ki, Xezal’i dizginlemek artık bayağı zorlaştı. Onu biraz olsun sakinleştirmek, yemeğini yemesini sağlamak, uyutmak vb. gibi şeyleri artık ancak ki sevip saydığı Zeynel, Ahmet, Nurten, Nuray ve Genco gibi birkaç kişi yaptırabiliyordu. Bazı hallerde de korktuğu tek kişi olan Lenko’nun sözünü dinliyor, söylediklerini yapıyordu. Bunlar dışında taktığı kimse yoktu.

İlginçtir, Lenko'dan ciddi şekilde korkuyordu. Oysa Lenko hiçbir şekilde kendisine kötü davranmıyordu. Ama niyeyse yine de ondan korkuyordu. Lenko'nun karşısına geçip tok bir sesle “*Xezal!*” demesi, Xezal'in kendisini toparlamasına ve söyleneni yapmasına yetiyordu. Ama Lenko çok sevecen, yumuşak yürekli bir yoldaştı. Xezal'in kendisinden korkmasına gönlü elvermiyordu. Xezal'in “*tamam tamam Lenko*” demesinin ardından hemen sesini yumuşatır ve gülerdi. Bu da Xezal'in hemencecik rahatlamasını sağlardı ve başlardı kıkırdamaya. Ama söyleneni de yapardı. Çoğunlukla da “*Yoldaş, beni korkuttun. Korkutma beni*” derdi.

Lenko'dan işte böylesine müthiş bir şekilde korkup çekinirken ve yine ilginçtir Ali Haydar'ı hiç mi hiç kaale almaz ve sevmezdi. Bunda belirleyici temel neden, kesinlikle bize Ali Haydar'ın bize karşı geliştirmiş olduğu o alçakça tutumlarıydı. Sıklıkla şöyle derdi bana, “*Bak gördün mü Zeynel yoldaş, DABK'çılar en başta seni olmak üzere bizim yoldaşları tasfiye ediyorlar. Ben sana taa en başta demedim mi “bunlara güvenmeyin!” diye? Dediklerim çıktı mı çıkmadı mı? Bak gördün mü seni kültür gecelerine bile almıyorlar*”. Şu netti ki bütün bunlar Xezal'in içine dert olmuştu. O haliyle bile safını ve tavrını titizlikle koruyordu. Hep Birlik öncesi yapımızdan olan yoldaşlarla yakın olurdu. Sorunlarını onlara açar, onlardan yardım alırdı.

Ali Haydar, alevi dedesi de olan güçlü aşiretlerden Qureşan aşiretine mensup bir aileden geliyordu. Bu sebeple miydi, yoksa Xezal'in iç gerçekliğinin bilemediğimiz başka unsurlarından kaynaklı özel nedenlerden miydi neydiyse artık, onu gördüğü her seferinde veya karşı karşıya durdukları hemen hemen her anda “*Qureşan emperyalizmi*” diye çıkışırdı kendisine.

Ali Haydar'ın da dâhil herkes Xezal'in bu sözüne ve tavır alış haline gülerdi. Xezal de bu gültüslere katılır o da gülerdi.

Xezal'in ailesi de Dewreçemal aşiretine mensuptu. Bu aşiret de dede-pir aşiretiydi. Bu tür aşiret mensubu kadınlara, bir saygınlık ifadesi olarak “*ana*” denir. Biz de bazen kendisine “*ana Xezal*” derdik. Hoşuna ve esasen de komiğine gider, gülerdi. Bazı muzip yoldaşlar takılırlardı kendisine, “*Ana Xezal ver elini öpeyim*” der, elini öpmeye yeltenirlerdi. Bu anlarda mahcup olurdu, “*Ay yoldaş, öyle yapma! Ne anası, ben komünistim*” der ve şakadan da olsa elini kesinlikle öptürmezdi.

Xezal'in ailesinde babası ve kardeşlerinden saz çalıp türkü söyleyenler vardı. Bazılarımız Xezal'in de saz çaldığını bilenlerimiz vardı. Dolayısıyla bu özelliğini sergileyip ortalığı coşturması pek şaşırtıcı olmadı. Ama sergilediği dans figürleri karşısında hepimizin ağzı açık-

ta kalıyordu. Yanlış anlaşılmasın, öyle bildiğimiz klasik halk oyunları türünden falan değildi yaptığı dans. Basbayağısından bale figürlerinin ağırlıkta olduğu, tamamen kendine özgü doğaçlama oldukça hareketli, kıvrak ve de estetik bir danstı. Evet, kesinlikle daha önceden öğrendiği bir şey değildi, o andaki ritmine uyarak doğaçlama yapıyordu. Kendisine eşlik eden bir müzikte yoktu ki diyelim müziğin ritmine uyuyor... Bizi hayrete düşüren de bu ve o “*kütük*”vari bedenin gösterdiği esneklik ve kıvraklıktı. O ağır devinimli, hantalımsı Xezal gitmiş yerine adeta hiperaktif bir genç kız çocuğu gelmişti. Dur-durak yoktu, yorulmak nedir bilmiyordu. Öyle ki artık gece-gündüz farkı bile kalmamıştı. Günde birkaç saatlik uyku dışında Xezal hep hareket halindeydi. İşte hem bu yoğun hareketlilikten ve hem de pek fazla bir şey yememesinden ötürü de kısa denilebilecek bir sürede eriyip, kuru bir dal haline geldi.

Geçen günler ve ilerleyen zaman içinde Xezal’ın rahatsızlığı giderek arttı. Saati saatine, dakikası dakikasına uymaz oldu. Ve haliyle yaşam giderek zorlanmaya, sinir katsayılarımızın hızla arttırmaya başladı.

Bir gün, bir gece vakti çantasını sırtlanıp, nöbetçiye görünmeden barınaktan çıkıp düşmüş yollara. Neyse ki aralar tuvalete kalkan birileri yatağında ve ortalıkta olmadığını fark etmiş de erkenden haberdar olabildik.

Kimin aklına gelir Xezal’ın kar, kış kurtlar demeden yollara düşüp Ovacık’a, evine gitmeye niyetlenmiş olabileceğini? Ara-tara, bağır çağır yok! Sonra birileri bizim olağan izlerimiz dışında kardaki izlerini fark edince anladık ki Xezal yola çıkmış.

Hemen lekanlı bir ekip hazırlanıp düştü peşine. Tabii o lekanlı da olmadığından fazla yol alamamış. Ovacık yönünde, 300-400 metre kadar ötede yetişiyorlar kendisine. Her şey normal ve de asla herhangi bir anormallik yokmuş gibi demez mi “*Ay yoldaşlar, siz niye geldiniz, ben kendim gidebilirim*” demiş yoldaşlar ikna edip geri çevirmek için. Sonra hep birlikte gideceğimiz sözünü vermişler. Böylece de zorluk çıkarmadan dönmeye razı olmuş. Getirdiklerinde adeta buz kesmişti, biraz daha geç bulsak, muhtemelen donma riskiyle karşı karşıya kalmış olundu.

Dedim ya dakikası dakikasına uymaz olmuştu. Onun sürprizlerini izlemeye yetişmez olmuştuk. Mesela bir seferinde de kapı önünde kendi kendine güya bir tiyatro oyunu sergiliyordu. Ağaç saplı iki metal küreği rol arkadaşları yerine koymuştu. Bunları yan yana saplarından kara saptamıştı ve tabii onlar aslında birer yetişkin insandılar. Onlarla konuşuyor, türlü hareketler çekiyor ve ortaya seyirlik şeyler çıkarıyor-

du. Kurguladığı oyun gereği Xezal o arkadaşlarından birini öpmesi gerekiyordu ki, yanaşıp dudaklarını küreğin metal kısmına dokundurdu. Tabii dudakları anında metale yapışıp kaldı. Hemen yetişip panikle geri çekmeye yeltenmesini engelleyip sakinleştirdik, uyanıp engel olmaya fırsat kalmadan, ılık su dökerek dudaklarını parçalamadan, derisini yüzmeden ayırdık.

Tabii O, yine o klasik Xezal havlarındaydı “*Ayy yoldaşlar, niye böyle oldu? Unuttum bunun demir olduğunu*” diyerek, aşınası olduğumuz.

İlerleyen günler ve hızla geçip giden zaman bir yandan adım adım bizi bahar kapısına yaklaşıyorken, ancak öte yandan, daha da büyük bir hızla Xezal’ın kurtuluş şansını tüketiyordu.

Evet, geçen zaman denilebilir ki olanca hoyratlığıyla Xezal yoldaşımızın aleyhine işlemişti. Gelirken artık iyice kontrolden çıkmış, bizlerle kontağı nerdeyse hiç kalmamış gibiydi. Algıladığı yoktu sözlerimizi. Haliyle de yönlendiremiyor ve kontrol edilebilir bir durumda tutamıyorduk. Sanki de beyni devreden çıkmış ve o artık esasen içgüdülerinin yönlendirmesindeydi. Yemeğini yemiyor, giysilerini çıkarıyor, giymemekte direniyor ve tuvalete gitmeyip yatağına yapıyordu...

Anlayacağınız tablo artık iyiden iyiye ağırlaşmıştı. Ve mecburen özel bir ekibin bakımı altında olması gerekiyordu. Her gün iki üç kişilik nöbetçi ekibi oluşturuluyor ve Xezal’ın günlük bakımıyla görevli kılınıyordu. Ancak ne var ki bu yöntem pek isabetli bir yöntem değildi. Çünkü çoğu daha çok genç ve tecrübesiz olan yoldaş böylesi ağır bir görevin üstesinden gelmekte ciddi şekilde yetersiz kalıyordu... Öte yandan tuvalet ihtiyacını üstüne başına ve yatağına yapması o koşullarda hiç de katlanabilir gibi değildi...

Yetkililer sonuçta çareyi Xezal’e tüp deposunda özel bir yer ayarlamakta buldular. Yani, hani sapkın Ali Haydar efendinin cezalandırmak amacıyla Zeynel ve Nure’yi kapatma fantezisi kurduğu o buzhane kalacaktı.

Ahmet, Nurten, Nuray, Aze ve Bakış’tan oluşan gönüllü bakıcıları ona bakmayı üstlendiler. Ancak o koşullarda sağlıklı kalabilmesi hiç mi hiç mümkün değildi. Ne kadar da branda ve fazla battaniyelerle izole edilmeye çalışılırsa çalışılın orası resmen buzhane gibi bir yerdi. Ve dolayısıyla da bu tedbirler onu soğuktan korumaya yeterli gelmezdi. Xezal o aşama itibarıyla belki soğuğu pek algılamıyor olabiliirdi ama nihayetinde vücudu o koşullara çok fazla dayanamazdı.

İnsanlar fedakârlık yapıp kendi battaniye, uyku tulumu ve şallarını veriyorlardı. Ama bunların bir kısmı habire yıkanmak zorundaydı.

Ve bizim bunları kurutma şansımız yoktu... Çocuk belemek gibi belemek de çare değildi, çünkü istemiyor ve çıkarıp atıyordu.

Bütün bunlara rağmen gönüllü ekip büyük bir özveriyle onun bakımını gerçekleştirmeye, vücut sağlığını korumaya çalışıyordu. Gerçekten de her türlü övgüye değer bir özveri sergiliyorlardı. Ama bütün bunlar onu korumaya yetmiyordu. Gözümüzün önünde, “göz göre göre” hızla eriyip gitmesinin önüne geçmeye yeterli gelmiyordu... Öyle ki, artık adeta bir deri bir kemik kalmıştı. Dış dünyayla ilişkisi kalmamış, tamamen içine dönmüştü gibiydi...

Sonraki günlerde durum daha da kötüleşti. Kendisine zarar verici davranışlar sergiler oldu. Elini kolunu bağlamak dışında bunun önüne geçmenin artık herhangi bir yolu, yöntemi yoktu. Anlayacağınız durum Xezal açısından umutsuz, bizim açımızdan ise tam bir çaresizlik haliydi.

İşte gelinen bu son aşama itibariyle yönetici organ toplanıp, ne yapacağına karar verme ihtiyacı duydu. Gönüllü bakıcılarını çağırıp görüşlerini aldılar. Bu yoldaşlar ağız birliği yapmışçasına; “Zor olmasına çok zor, fakat biz yine de elimizden geleni yaparak onun sorumluluğunu üstleniriz” dediler. Ancak ne var ki bu yoldaşların gayreti yönetici organın belirleyeceği sonucu belirlemeye yetmedi. Uzun tartışmalar sonucu yönetici organ, “Bu koşullarda zaten fazla yaşama şansı kalmamış gibi. Perperişan durumu ve her gün gıdım gıdım eriyip tükenişi özellikle genç yoldaşların dengesini altüst ediyor. İnsanları çok olumsuz etkiliyor. “Umutsuz bir durum” olduğunu bile bile bu gidişata seyirci kalmak, kendiliğindencilığe bırakmak doğru olmaz” şeklinde bir fikir yürütümüyle ‘iradi müdahalede bulunma kararı’ aldı.

Yani sözün özü şu ki, yönetici organ o koşullarda Xezal’ın bu şekilde yaşamasındansa, yaşamamasının daha isabetli iyi olacağına hükmetti.

Organın aldığı kararı gerilla birliğine açıklama görevini, ondaki en yetkili kişi sıfatıyla, Ali Haydar üstlenmişti. (Aldıkları karardan duyduğu acı ve sıkıntı her halinden belliydi.) “Biz” dedi, “inanın ki başka bir çıkış yolu, makul bir hal çaresi bulamadık... Yoldaşın bu şekilde yaşaması hepimizi her yürekte yaralıyor ve artık dayanılır gibi de değil. Bu yüzden bizim için çok zor olan bir tercihte bulunmaya karar verdik... Onu bu eziyetten kurtarmak, yapılması gereken en isabetli şeydir yoldaşlar. Ve sanırım bununla ne demeye çalıştığımı hepimiz anlamışsınızdır” dedi ve sustu.

Sanki dağ gibi koca bir çığ düşmüştü de biz elli insan o kar külesinin altında soluksuz kalmıştık. Algılanabilen tek ses, çığın kulaklarımızda kalmış olan o korkunç uğultusuydu. Ortam, buz kesmiş bir

sessizliğin tahakkümü altında gibiydi... Bu savaççı insanların, böylesi kolu kanadı kırılmış, çaresizliğinden utanır bir başka hali olmuş muydu acaba?

Hemen o gün müydü, yoksa bir sonraki gün müydü anımsamıyorum, yönetici organın inisiyatifiyle bir “*infaz ekibi*” oluşturuldu. Barınağın, Birman köyüne bakan yüzünün karşı sırtları ardında, görevlendirilen arkadaşlarca, Kepir yaylasındaki dirayetiyle düşman tel-sizlerinden “*ak saçlı kadın*” olarak anons edilen Xezal yoldaşımız için bir kar mezarı açıldı.

Hazırlıklar büyük bir sükûnet içerisinde yerine getirilmiş ve vedalaşma anı gelip çatmıştı.

“*İnfaz ekibi*”nde Xezal yoldaşın tanıyıp güvendiği, iyi anlaştığı ve bolca mavralar yaptığı arkadaşlar da vardı. Özel olarak gözetilmiş olmalıydı.

“*Xezal yoldaş, haydi hazırlan gidiyoruz*” dediler. Onun bir şeyler söyleyip söylemeyeceğini beklemeden harekete geçip üstünü başını sağlamca giydirdiler. Özel eşyalarını bir güzel katlayıp çantasına yerleştirip yanlarına aldılar.

Xezal, söz dinleyen uysal bir çocuk gibi bir gayretle kendisini hazırlayanları izlemekteydi.

Sonra Xezal’i aralarına alıp yola çıktılar... Gidenlerle kalanların veya farklı yerlere gitmek üzere birbirlerinden ayrılanların vedalaşmalarının aşınası olduğundan, kapı önünde bembeyaz örtü üzerinde tek sıra olmuş silah ve yol arkadaşlarının uzayan korteji onu şaşırtmamıştı. Ancak o haliyle bile, ortama çökmüş olan o ağır hüzünlü havayı anında alabilmişti. Ve bu hava haliyle onun biraz tedirginleşmesine ve heyecanlanmasına neden olmuştu.

Yoldaşlar teker teker gelip son kez görecekleri Xezal yoldaşlarını kucakladılar... Gerçekten de çok çok farklı ve oldukça da zor anlar yaşanmaktaydı.

Xezal mahzun hüzünlü bakışlara bürünmüştü, garip bir duygusallık içindeydi. Çoğumuzun boğazı düğüm düğümdü, adeta yutkunmakta zorlanıyorduk. Birçok yoldaşın göz pınarları ‘son damla’ bahanesiyle taşacak kadar silme dolmuş, aktı akacak gibiydi. Öyle ki vedalaşma sırasını savan kimi yoldaşlar çareyi içeri geçmekte bulmuştu.

Derken kortejin sonu nihayet geldi ve bir yoldaş Xezal’ı sırtlanıp çıktılar yola. Karşı sırtın ardında gözden yitinceye kadar öylece baka-kaldık artlarından.

Sonrasında yaşanacaklara tanık olmama dürtüsüyle olsa gerek ki, daha fazla beklemeyip içeri geçtim.

Yoldaşlarınca kendisi için açılan mezarın başına vardıklarında, Xezal son derece dingin bir ses tonuyla “*Yoldaşlar bu mezar benim için mi?*” demiş. Ne diyeceklerini bilememişler. Çaresizce. “*Yok*” demişler. İlgisini dağıtmak için, “*bu mezar değil Xezal yoldaş, şu karşı gedikten gelecek düşman saldırısına karşı mevzi kazdık*” diyerek dikkatini farklı yöne yoğunlaştırmışlar. Bu esnada bir başka yoldaş yanına sokulup tabancayla kalbinin üzerinden göğsüne bir kurşun sıkar. Anında yığılır kalır bir başka yoldaşının kollarına.

Donakalmış her bir yoldaş yüreği. Neyse ki çabuk toparlanmış grup komutanı kendisini: “*Haydin, yoldaşlar bir gayretle tamamına erdirelim bu görevi*” demiş. İşte o an itibariyle yaşamın kahredici acı gerçeğine insani duygularla isyana durmuşlar, vazgeçmişler gözyaşlarını tutmak için kendilerini zorlamaktan. Yanaklarından süzülen yaşlar eşliğinde Xezal yoldaşın cansız bedenini ve özel eşyalarını mezara indirmiş ve özenle üzerine örtüp, yıldızlara uğurlamışlar.

Kuşkusuz ki oldukça zor, insanın tahammül sınırlarını olabildiğince zorlayan güç bir görev üstlenmişlerdi... Başarmış olmasına başarmışlardı da, ama nasıl? Bunu bir de onların iç dünyalarına sormak gerek... Dönüp geldiklerinde her biri adeta birer canlı cenaze misali, perperişandı. Belliydi ki hiç mi hiç kolay olmamıştı. Hem nasıl olmuştu ki?

Bir-iki saat kadar sonra yetkililerce Xezal yoldaşımızın anısına saygı duruşuna davet edildik. Yapılanın ne kadar zor ve acı verici olduğu ve ama mevcut koşullarda bunu yapmak dışında başka bir makul yolun bulunmadığı dile getirdi A. Haydar. Onu asla unutmayacağımıza, mücadelemizde sonsuza dek yaşatacağımıza vurgu yaptı vs. vs.

Bu etkinlik iyi geldi; bir nebze de olsa yüreklerin ferahlamasına vesile oldu.

İlk birkaç gün oldukça sıkıntılı geçtiyse de, sonraki günlerde normal yaşama bir şekilde geri döndük.

Belirtmem gerekiyor ki aradan yıllar geçmesine rağmen, bu sırada da zihnimdeki o “*Acaba?*” sorusu ‘zaman aşımı’na uğrayıp yitip gitmedi. Bugün bile gönül rahatlığıyla “*Başka yolu yoktu*” diye net bir yargıda bulunamıyorum. Yaşama şansı ne olurdu, doktora götürme koşulları oluşana kadar yaşama tutunabilir miydi, onu yaşatmamız mümkün olabilecek miydi, bilemiyorum. Doktora götürülmesi halinde, o aşama itibariyle, “*idare edilebilir*” bir iyileşme sağlanabilir miydi, var mıydı, kalmış mıydı böyle bir şansı acaba? Net yanıtları olamayan bu sorular karşısında, galiba o koşullarda yapılması gereken en isabetli şey, askeri bir zorunluluk oluşmadıkça tercihimizi onu yaşatmaktan yana kullanmak olmalıydı.

Kuşkusuz ki bununla, onu da kendimizi de çok zorlar, çok yorardık, ama yine de içimizin daha huzurlu olacağı kesindi...

Bu vesileyle Onu bir kez daha sevgi ve saygıyla anıyorum. Sen, her baharı Munzur'un doruklarında yaşama duran direnişin, umudun ve geleceğimizin azim ve kararlılığımızın sembolü olan yüzlerce kardelenimizden birisin ZÖHRE KABASAKAL.

BÖLÜM: 7

1994 YILI

İşte böylesine farklı boyutları bulunan zorlu bir sürecin içinden geçiyorken 1994 yılına girmiştik. Sınıf mücadelesi arenasında ve ‘sınıf mücadelesi’ adına bir hayli ilginç ve bir o kadar da çetin bir cebelleşme yaşıyorduk partimiz saflarında.

Tabii diğer alanlarda neler yaşandığını çokr daha sonraları öğrenecektik meğerse benzeri anormallikler başta 1 Nolu ABK’nın 1 ve 2 Nolu mntikalarında da olmak üzere, birçok yerde yaşanmış. Örneğin,

“Birinci bölgedeki kutuplaşmalar iyice belirginleşiyordu. Silah dağıtımı bu gözlemler dâhilinde yapılıyor, savaşı düzenlemelerinde de bu durum gözetliyordu. (Bütün bunları kim yapabilir? Muktedir olan! Muktedir olan yetkisini elinde bulunduran kimdi? Elbette o alanda yönetimde olandı. Silahlı güçlerin yönetici organları kimin tekelindeydi? ‘Kontra Nihat’ın başını çektiği AK kliği’nin elindeydi. Demek ki kimmiş ta sonbahardan “ayrılık hesapları” yapanlar? Laz Nihat ve onun kılıcını kuşanmış olan bilumum DABK kökenli kadrolar! –b.n.)”

“İkinci mntıka Parti organının (yani şu “günah keçisi” yapılmak istenen ve MKP 1. Kongresince ayrılıktan sorumlu tutulan OPO. –b.n.) içinde yer aldığı barınak birliği, Pertek bölgesinde faaliyete gönderildi. (Bu gerilla gücü içindeki komutanlardan biri olan Ulaş’ın anlatımlarından anlaşıldığı kadarıyla Rayber’in burada bahsettiği “faaliyete gönderilme” durumu Şubat sonu, mart başlarında yaşanır. Bektaş komutasında 15 kişilik bir gücü seçip Savaş’ın komutasındaki birliğe aktarırlar. Savaş komutasındaki bu güç, ses getirici, prestij kazandırıcı büyük bir eylem peşindedir. Geriye dönük bir değerlendirmeye yorumlamak gerekirse, o kış koşullarında bu “acil eylem” ihtiyacı, kuşkusuz ki tamamen kendilerinin kurguladıkları “bahar planı” gereğinceydi. Yelkenleri, böylesi bir eylemin yaratacağı etkiyle şişirmek istiyor olmalıydılar. Evet, “Acil eylem” ihtiyacı, böylesi bir plan gereğinceydi. Ocak, Şubat ve Mart ayları içinde artarda eylemler gerçekleştirilmiş. Dersim merkeze bağlı Altınyüzük ve Hıdırdamı jandarma

karakoluna, Hozat ilçe jandarma güçlerine, Çemişgezek kaymakamlığına ve askerlik şubesine ve keza Sirtige karakol güçlerine yönelik “kış eylemleri” yaptırılmış. Bu eylemliliklerin savaşı yapı ve kitleler üzerinde yapılan “kazanma” hesapları gereğince olduğundan zerre kadar kuşku duyulamaz. Unutmamak gerekiyor ki Laz Nihat’ın DABK’ta itibar sahibi olması da gerçekleştirilen “gündüz saldırıları”yla. Bu saldırılarla onların gözünde “TİKKO’yu TİKKO yapan adam” itibarı edinmiş ve “tepenin en etkili adamı” olabiliyordu. Sözün özü, aynı taktikle yol almaktaydı. –b.n.) üst organ toplantısı yapılmadan, merkezi toplantıları gelip çatmıştı. Eleştiri, karar ve değerlendirme yazılarının yönetici organlarda değerlendirilebilmesi için, yazıların Komisyon’a (Askeri Komisyon) iletilmesi kararı alan Organ (OPO), bireysel, organsal tüm yazıları Ezgela’ya (Laz’a –b.n.) gönderdi. Yazıların içinde, Askeri Komisyon raporlarının, İnce’nin (Cüneyt Kahraman’ın. –b.n.) ve Ezgela’nın hukuk dışı uygulamalarının eleştirisini içeren yazılar ve kararlar da vardı. Yazıların gönderilmesinden iki gün sonra, “organın hizipsel faaliyet yürüttüğünden ötürü AK adına organı donduruyorum. Birliği alıp gelin. Gelmezseniz tutuklama kararı çıkartılacaktır” diyen Ezgela’nın notu geldi. Birliğin hareket tarzını belirleme yetkisine sahip olmayan Ezgela, yine yetkisinin sınırlarını patlatarak organı donduruyordu. Komisyonun kendi adına böyle bir yetkiyle kuşandırılmayan Ezgela kafasına estiğini yapıyordu. (Hatırlatmak gerekiyor ki Laz Nihat “hemen gelin, gelmezseniz tutuklama kararı çıkartırım”vari emirler verdiği gerilla gücü aynı zamanda Parti sekreterinin içinde bulunduğu ve onu korumakla ve öncelikli merkezi faaliyetini sürdürmesine olanak sağlamakla yükümlü kılınmış olan bir güçtür. Laz Nihat’ı işte bu bileşim ki bir güce emir verip, ‘gelmezseniz, tutuklama kararı çıkartırım’ diyor. –b.n.) Üç ayrı birime ayrılmış olan birliğin, en kası zaman içindeki randevularıyla birlikte gelebileceğini izah eden bir notu cevap olarak gönderdi Kara Adam (Polat Yiğit –b.n.). Bu nota cevap olarak tutuklama kararları ve komutanlığın direktifleri geldi. Organ, bir araya gelen üyeleriyle durum değerlendirmesi yaptı. Reha’ya yazdırılan ikinci Tüm Partiye Çağrı yazısı onandı. Yazının tüm Partililere çok çeşitli yollardan iletilmesi kararı alındı. Yazı Ezgela’nın eline ulaşır ulaşmaz, uzun dönemdir üzerinde çalışılan ve bir kanıt olarak korunan, ticaret olayının eroin ticareti olduğu ilan edilerek, eroincilerin ayrıldığı söyleniyordu. Savaşçıları topladılar. ‘Mafyacı mısın, Partiden misin?’ diye sorup, hemen cevap istendi. ‘Durumu anlamamız için, araştırmamız, o yoldaşlarla görüşmemiz gerek’ diyenler terslendi ve hemen tavır istendi. Bu konuda ısrar eden Orhan, uç noktada küfürler yedi Ezgela’dan. ‘Bu bir ayrılık ilanı değil’ diye yazının gerçek içeriğine işaret edenler reddedildi. Yazı içinde, tüm bölge Parti

güçlerinin bir araya getirilmesi ve gelişen durumların Parti iradesi dahilinde değerlendirilmesi isteniyordu. Yönetici organların grup ve klik yaklaşımlarından dolayı güven yitirdikleri belirtiliyor, eğer Parti iradesine başvurulmazsa bu organların tanınmayacağı ifade ediliyordu.”

“Savaşçıların dışında tutulmaya çalışılan iç sorunların, savaşçılara açılmasına karar verildi. Tartışmalar belgelerıyla savaşçılara sunuldu. Tutuklama kararları karşısında organın tavrı izah edildi. Gelişmeleri değerlendirerek, savaşçılardan tavır takınmaları istendi. Birlikteki savaşçıların tümü organın yanında yer alacaklarını belirttiler.” (Bkz. “Gaban 2, sf. 301-304 arası)

O süreçte daha başka nelerin yaşandığına dair bir kısım bilgileri de MKP 1. Kongresi belgelerinden aktarabiliriz. Hem böylece araya yıllar girmesine ve daha önemlisi Laz Nihat’ın aslında partiyi ele geçirme ve bölüp parçalama amacı güden bir karşı-devrim ajanı olduğu açığa çıkmasına rağmen sorunları hâlâ nasıl ele alıp değerlendirdiklerini, nasıl sunmayı tercih ettiklerini de görmüş oluruz. Örneğin demektedirler ki;

“... HH (Hasan Hüseyin. Yani parti sekreteri görevinde bulunan Yusuf Köse. –b.n.) yanındaki MK üyesi ve kliğiyle birlikte elli kişilik gerilla grubunu yanına alıp başka alana gitmiş, görevi olmadığı halde başka alanlara müdahale etmiş ve tüm ilişkileri bir ayrılığa göre düzenlemeye çalışıyordu. Elli kişilik birliği 1994 Mart başından ayrılık sürecine kadar bir yerde çakılı tutmuş, bunlar üzerinde hizipçi faaliyetlerini sürdürüyordu. Bu süre içerisinde Partiden habersiz ve gizli bir şekilde batıya gitmiş, alandaki parti üyelerini de kliğine katmaya çalışmış ve bunlardan bir kısmını da katmayı başarmıştır. (Sahi burada kastedilen “Parti” de neyin nesi ve kimlerden oluşuyor ki, Parti genel sekreterinin bunlardan ve bu “Parti”den habersiz bir şekilde batıya gitmiş olması eleştiri konusu yapıyor acaba? Dostlarımızın buradaki “Parti”sinin kontra Nihat’ın başında bulunduğu “AK kliği” olduğu açıktır! Bari Laz Nihat’a kontra Nihat ve AK’ye de “Kontranın başını çektiği klik” dediğiniz bir durumda bu sözü sarfetmeseydiniz ya! Neyse, peki HH, Laz Nihat’ın başını çektiği klikçe bir “ayrılık” kotarıldığının farkına varmışsa ve özel olarak da güvenlik nedeniyle Laz’a güvenmiyorsa söylesin misiniz, batıya gideceğini ve nedenini ne diye sizin kastettiğiniz o “Parti”nize söylesin ki? Var mı bunun gerçek hayatta bir karşılığı ve anlamı? Sahi, söylesin misiniz HH ile birlikte olan SB üyesi Cafer Cangöz nasıl bir ihtiyacın, hangi askeri gerekliliğin gereğince ve kimlerin yetki ve tasarrufuyla şubat sonu (veya Mart başı) acilen ve apar topar alınıp, kontra Nihat’ın, Savaş ve Mazlum’un buldukları barınağa götürülüyor? Hiç sorguladınız mı bunu? Sahi niye? –b.n.) Batı’da TMLGB Sekreterini de (yani Mehmet Demirdağ.

-b.n.) yanına alarak tekrar bölgeye dönmüş ve dönüşüyle birlikte AK sekreterinin 01.04.1994 tarihli “*talimatını*” bahane ederek 14 Nisan günü ayrılığını resmileştiren bildiriye kaleme almıştır.”

Keza, MKP 1. Kongre belgelerinden öğreniyoruz ki, Laz Nihat da Ocak ayında, “*Yurtdışında bulunan DABK kökenli bir kadro ile yaptığı bir telefon konuşmasında açıkça ayrılığı savunmuş ve destek istemiştir, ‘Biz ayrılalım ve Partimizin ismini de TKP (MLM) koyalım’ önerisinde bulunmuştur.*” (Alıntılar “*Tarihi Muhesebe*” belgesinden)

Evet, o süreçte böylesi önemli gelişmelerde yaşama not olarak dü-şülmüş.

Geçmeden, yukarıda MKP 1. Kongre belgelerinden verdiğim bi-rinci alıntıdaki bariz çarpıtma ve yanlışları düzeltmekte fayda görü-yorum.

Rayber’in anlatımlarından da anlaşılacağı gibi MKP’li arkadaşlar yaşananları çarpıtarak ve farklı yansıtarak sunma gayretindedeler. Ne diyordu Rayber? (Ki aynı süreci yaşayan diğer birçok canlı tanığın anlatımları Rayber’i doğrulamaktadır da.)

“*İkinci mıntıka Parti organının içinde yer aldığı barınak birliği, Pertek bölgesine faaliyete gönderildi.*”

Demek ki neymiş? Kendi keyfince gitmemiş, “*gönderilmiş*”! Peki, bu birliği kim barınaktan çıkarıp faaliyete gönderebilir? Elbette ki bağlı bulunduğu komutanlık!

Bu, birinci çarpıtma.

“... *Üç ayrı birime ayrılmış olan birliğin ...*” diyor Rayber, değil mi? Bu durumda demek ki H. Hüseyin’in elli kişiyi yanına alıp, başka bir alanda bu birliği yatırması mümkün olamıyor. Çünkü 2. Mıntıka güçleri zaten hepi topu elli kişidir. O mıntıka komutanlığında olanlar-dan Ulaş’ın verdiği bilgidен de anlaşılacağı üzere Bektaş komutasında on beş kişilik bir gücü ayırıp Savaş’a veren de bizzat komutanlığın kendisidir. Böyleyken HH’nin elli kişiyi yanına alması nasıl mümkün olabilsin ki? Keza Rayber’in anlatımlarından görüyoruz ki, geriye kalan 35 kişilik gücünde hep bir arada değil; küçük birimler halinde farklı alan ve işlerde dirler.

Bu da ikinci çarpıtma.

Yani ortada MKP’li arkadaşların kurguladıklarını doğrulayan bir gerçeklik yok. Sorunlar savaşçı yapıya ancak ki 18 Nisan darbesinden sonra aksettiriliyor ve ancak ki o zaman tavır almaları isteniyor.

İddia edildiği HH’nin “*ayrılığını resmileştiren*” 14 Nisan tarihli bir bildirisi de yok. Yani bu da düpedüz iftira.

Mayıs ayında H. Hüseyin ile bulduğumuzda, gelişmelerden bihaber olan bana, batıya gidişini de anlatmış ve özetle şunları söylemişti:

“AK toplantısıyla birlikte bunlar resmen organize olmuş bir güç olarak sahneye çıktılar. Tüm yönelimleri açık ve kesin olarak bir ayrıştırma, bölüp parçalama üzerine şekillenmişti. Kış süreci boyunca yaşananlarsa bu ayrıştırmanın baharda tamamlanacağına işaret ediyordu. Tecritteydim resmen. Adamlar tüm yolları kendi denetimleri altında tutuyorlardı. Bizi ciddi bir güvenlik riski altında yaşıyorlardı. Laz Nihat’tan her şeyi bekliyordum artık. İşte bu koşullarda batıya gizlice geçmeye karar verdim. Amacım yapılmaya çalışılanlar hakkında onların denetiminde olmayan Parti organlarını doğrudan bilgilendirmek ve olası kopuşturmalara karşı hazırlıklı olmalarını sağlamaktı. Ve ayrıca basın-yayın organlarını da güvenceye alma gereği duydum. Yani bir nevi olası bir ‘yangından neyi ne kadar kurtarabilirsek kandır’ hesabıyla hareket ettim. Dönüşte de gençlik sorumlusu yoldaşla birlikte geldim. Darbeden sonra o yoldaş tekrar geri döndü.”

Anlaşılan oydu ki önceden belirlenmiş bir harekete geçme planı vardı ve Ali Haydar sorumluluğundaki birlik komutanlığımız bu plana uygun davranacaktı. İşte bunun bir gereği olsa gerek ki, daha henüz “bahar kapıyı çalmadan”, daha her yer “kara kış”ın tahakkümü altındayken, hep birlikte, şubat ayı sonlarında barınaktan ayrıldık.

Kesinlikle olağan, normal bir durum değildi bu. Çünkü zorunlu bir gereklilik olmadıkça, koşullar hareketli duruma geçmeye henüz elverişli değildi ve Mart ayı yarılanmadan, mevsim dönümü olmadan o kar deryası hareketli, kalabalık bir güçle geçmeye elverişli hale gelmezdi.

Tabii ki gözetmek zorundasın koşulları. Turistik geziye çıkmış elli kişilik bir insan kafilesi değildik herhalde, değil mi? Koca bir gerilla birliğinin hareket serbestisi ve güvenliğiydi söz konusu olan. Bir çatışma durumunun yaşanması veya hızlıca alan değiştirme gereğinin olduğu ani durumlarda bu insanların hızlı hareket ve seri manevra kabiliyetlerinin olması gerekir. Karın henüz don ve basık hale gelmediği durumlarda bu kabiliyeti göstermeleri zorlaşır. 3-4 metrelik kar bataklığıyla boğuşmak zorunda kalırlar. Ve hele de 50 kişilik bir güçle hareket ediyorsanız hız ve manevra kabiliyeti daha bir önemle gözetilmeyi gerektiren bir husus olur. Ve bir de bu koşullarda bu gücü kitle tabanının görece daha zayıf ve sınırlı olduğu, arazinin bir yığın

dezavantaj sunduğu Erzincan hattına götürecekseniz bütün bunlar çok daha önem kazanır.

Evet, belliydi ki birilerinin acelesi vardı. Başka türlü bunca riski göze alıyor olmanın kabul edilebilir bir izahatı yapılamazdı.

Tabii her ne idiye bu “zorunlu gereklilik”e ilişkin bize herhangi bir açıklama yapılmadılar. Önceden Parti organında veya üst organ kararlarında belirlenmiş bir faaliyet takvimi değildi bu.

Komutan Lenko’dan bu keyfiyetin makul bir açıklamasının olup olmadığını sorduğumda, verdiği yanıt özetle şu oldu: Ali Haydar’ın telefon görüşmeleri yapması gerekiyor.

Evet, bunca gücü bu tarz bir hareket tarzıyla ciddi bir risk altına sokuyor oluşlarının tek gerekçesi işte buymuş!

Neydi peki bu kadar önemli olan görüşme? Hatırladınız mı, Karadeniz’deki Cebo’da bahar başı itibarıyla telefonda haber beklemeye kilitlenmişti!

Neticede yolu yoktu, komutanlık karar almıştı, bu yolculuğa çıkılabacaktı. Grubu kendi içinde üç-dört alt komuta birimine ayırıp düzenledikten sonra, kuşandık bir sabah vakti, düştük yollara.

Beyazlıklara bürünmüş, Lekanlar giymiş koca bir kafileydik... Nereyeydi yolculuğumuz, belli değildi. Ancak bir süre sonra bu kendiliğinden anlaşılır oldu. Tuttuğumuz bu yol bizi dosdoğru Erzincan’ın dağ köylerine götürürdü.

Güneşli güzel bir kış günüydü. Yol hattımız daha çok düz ve inişli olduğundan, fazlaca da yorulmadan kısa sürede Kılar Mağarası’na vardık. Yolculuğumuzun ilk molasını burada verdik. Gün, galiba ikindi sularındaydı ve ama biz hâlâ öğle yemeğimizi yememiştik.

İlginçti, bir-iki kilometrelik bir mesafe farkıyla burada da adeta mevsimsel bir geçiş yapmıştık. Çepeçevre her bir yanında hüküm süren karakişme yağmen burada adeta bahar havası vardı. Ancak kuzey yamaçlarda bir miktar kar vardı. Oda metrelerle değil, santimetrelerle ölçülü bir kalınlıktaydı. Güney kesimlerdeyse yeşillikler uç vermişti. Anlatsaydılar, deseydiler ki, “Kılar Mağarası vadisinde atlar bir kışı soğuktan donmadan ve açlıktan ölmeden geçirebilirler” imkânı yok inanmazdım. Çünkü atlar aslında nazik ve narin hayvanlardır, soğuğa ve açlığa öyle çok fazla dayanamazlar. Her tarafın metrelerce kalınlığında karla örtüldüğü, fırtınaların, tipilerin eksik olmadığı, sıcaklığın eksi 20-25 derecelere indiği bu coğrafyada araziye terk edilmiş atlar asla yaşayamaz derdim.

Kılar Mağarası vadisinin ismini ve methini çokça duymuş olsam da, bu derece bir farkla adeta tamamen apayrı bir dünya olabileceği

aklıma gelmemiştir. Ve ama işte karşı güney yamaçlarda 5-6 tane yıllık atı vardı. Belliydi ki bu hayvancağızlar kışı burada geçirmiş ve de hayata tutunmaları pekâlâ mümkün olabilmişti.

Evet, bu ayırt edici özelliğini ben kestirememiş olsam da ama Kılar Mağarası vadisi hep bu ayırt edici özelliğiyle anlatılırdı. Ve bir dönemler burası birkaç ailenin de yurduymuş da. Hangi tarihe kadar yaşamışlar ve kimlermiş bilmiyorum, ama sanırım cumhuriyet öncesi tarihlerdir... Tarla yerleri ve evlerin temelleri hâlâ belirgin olarak öylece duruyordu.

Vadi ismini bu koca mağaradan alıyordu da, mağara “Kılar” ismini nereden alıyordu ve kimden bilmiyorum doğrusu. Sorup sorduysam da yeni neslin yaşlı tayfasından bile işe yarar bir bilgi alamadım. Rivayetler ise muhtelif. Ve ancak ağırlık kanaat, bu ismin bir Ermeni ismi olduğuydu. Alt köylerin tamamına yakını zaten bir vakitler Ermeni köyleriymiş. Burası da Kismökür ve Maxaçur köyleri sınırları içinde kaldığına göre, bu mağaraya ismini veren her kim ise onun bir Ermeni olma ihtimali de kuvvetle muhtemeldir. (Tabii ki çok daha eski tarihlerden gelen bir geçmişi de sözkonusu olabilir.)

Velhasıl ilginç ve güzel bir yerdi... Kar, çimen, yeni yeni uç vermiş olan erken dönem çiçekleri ve her taraftan çağıldayarak kulakları silme dolduran su sesi eşliğinde, güzel, yorgunluk alıcı ve adeta huzur verici bu ortamda bir öğle yemeği molası yaşadık.

Bu vadinin aşağıdan köy tarafından girişi, genişçe bir “v” şekli oluşturarak Zine gediğiyle birleşir. Aşağıya doğru ise daralarak, “Sürban Mağaçur ve Kismökür köyelerine sırt verir. Bu üç köyün arazisi vadide iç içe geçerek ortaklaşır. Vadiyi ortalayarak aşağı inen dere boğazının ağzındaki köy, Kismökür’dür.

Son yıllarda vadinin bu çıkışına bir bent ve tünel yapılarak suyun yönü değiştirilmiş ve ta Kemah Boğazı’na kadar olan bölümde yer alan birçok köyün arazisine sulama suyu sağlanmış. Aynı şekilde bir bent de Sürbahanın üst kısımlarında Süvari Gediği’nden inen suyun önüne kurulmuş ve yapılan kanal, Sürbah’ın alt hizasından Galoların ordan itibaren paralel bir şekilde ta Kemah Boğazı’nın yakınlarına Kürtköy’nün oralara kadar uzanır.

Bu üç köyün ortak özelliği, elbette sadece bu ortak araziyle olan bağları değil. Her şeyden önce bu köylerde yaşalanların Kürt-Kızılbaş ve ezici çoğunluğunun da Dersim kökenli olmaları bir diğer ayırt edici ortak paydalarıdır. Ve bu ayırt edici ortak payda, devletin 1938’de Dersim’de, barbarca, zalimce ve büyük bir alçaklıkla gerçekleştirdiği,

çoluk-çocuk, kadın-erkek, yaşlı-genç binlerce masum insanın bombalarla kurşunlarla süngüler ve de zehirli gazlarla katliamdan geçirmesinin de ortak 'paydası' sayılabilmiş ve nitekim bu yöre insanların da yüze yakın insanın katledilmesinin, geriye kalanların büyük bir bölümünün ise sürgün edilmelerine gerekçe olabilmıştır. Evet, tek "suç"ları, Kürt-Kızılbaş ve Dersim kökenli olmalarıydı.

TC devleti 1938'de bu üç köyden çoğu yaşlı insanlar olmak üzere 100 civarında insanımızı götürüp Zine Gediği önündeki büyük çukurda sorgusuz sualsiz kurşuna dizmek suretiyle hunharca katletmiştir. Cesetleri öylece araziye bırakılmış kurda kuşa yem yapılmıştır... Evet, bu üç köyün işte bir de böylesi bir büyük ortak acıları vardır.

Alt köylerden birilerine gitmek üzere yola koyulduk koyulmasına da, ancak hangi köye gideceğimizi henüz bilmiyoruz. Nure'nin hâlâsının oğlu Efo (Halil Gündüz) ile hâlâsının kızı bu köydeydiler. Çoktandır görmediği bu kuzenlerini ve onların çocukları Tülay, Özlem, Eser ve diğer ufaklıkları görecektir olması Nure'yi heyecanlandırmıştı. Bıraksalar herhalde sıradan çıkıp grubun en önüne geçer ve de bizleri ardından koştura koştura bir solukta köye inerdi. Ama bu şansı yoktu ve mecburen grubun normal temposuna ayak uydurmak zorundaydı.

Gidilecek köyde Nure'nin akrabalarının olduğunu bilen Lenko bir ara gelip, köyde kimlerin evinde telefon olabileceğini, Efo'nun telefonunun olup olmadığını sordu. Nure hemen hemen her evin telefonunun olduğunu söyledi.

Derken uzun dere yolunu tez zamanda alıp akşamın erken saatlerinde Kismükör'e vardık. Tek ailenin bu kadar insanı ağırlaması pek mümkün değildi. Ayrıca böylesi bir zorlamaya gerek de yoktu. Bu yüzden grubu kapı komşu üç aileye pay ettiler. Ben ve Nure, Lenko ile Ali Haydar'ın başında bulunduğu gruba alınarak Efogile götürüldük.

Bu zamansız ve de baskınvari ziyaret şaşkınlık ve sevinç duygularını bir arada iç içe tattırıyordu. Efo ve eşi karşılarında Nure'yi ve gerillayı görmenin sevincini mi yaşasınlar, yoksa kaygılsınlar mı bilemediler. Ne yapsınlar gariplerim, yılın bu mevsiminde karla kaplı geçitvermez dağları aşıp da ta Erzincan'a gelmiş olmak asla olağan bir durum değildi...

Neyse ki Lenko tez zamanda imdatlarına yetişti: "*Meterse Kewra taba çino, weşiya. Karlı-boranlı bu dağlar siz köylülerin gözünde aşılmazdır, vallaha gerilla için herhangi bir hükmü yoktur. Halkımızı özledik, çıkıp ziyarete geldik. Herhangi bir terslik yoktur, rahat olun.*" dedi.

Bu açıklama iyi olmuştu. İnsanların kaygıları uçup gitmiş, ortamı buluşmuş olmanın sevinci kaplamıştı.

Gündüz çiftinin çocukları henüz küçüktü. En büyükleri Tülay'dı ve o da sanırım 10-12 yaşlarında falandı.

Büyüğü küçüğüyle aile bireyleri Nure'nin etrafında adeta pervane misaliydiler. Bu güzel insanları, yıllarca sonra kavuşmuş olmanın ve yılların özlemine gideriyor olmanın sevinci sarıp sarmalamıştı. Çocuklar Aysun ablalarına gıptayla bakıyorlardı. Özgüvenli, çalım ve mutlu havası onların aklını başlarından almış gibiydi. Bunun Tülay'daki yankısı, "*büyüyünce ben de dağa çakacağım*" sözleriyle dile gelmişti.

Efo, eşi ve büyük kızları Tülay'ın bir diğer merakı, Nure'nin kiminle evlendiği idi. Ee ne de olsa onlar sıradan halkımızdan insanlardı. Bu merakları gayet de normaldi. Kızlarının kiminle evlendiğini bilmek isteyeceklerdir tabii ki.

Nure ne zaman fırsatını bulmuştu da anlatmıştı hiç farkında olmadım. Ama hazırlıklıydım, bu özel tanışma illaki olacaktı. Nitekim araya çok da fazla bir zaman girmeden, farklılaşan ilgi-alakadan anlaşıldı ki tanıştırılmıştım.

Adaşım Efo'yla bu ilk tanışmamızın daha sonra mahpushane arkadaşlığıyla, keza o küçük kızlardan Tülay, Özlem ve genç adam Eser'in, Halil ağabeyleriyle mektup arkadaşlığıyla devam edeceğini kim bilebilirdi ki? Evet, yaşamın sürprizleri bitmez. Bu tanışmamızdan iki, iki buçuk yıl kadar sonra Efo'yu "*yardım yataklık*" suçlamasıyla gözaltına alacak ağır işkencelerden geçirip Erzurum hapishanesine tıkcacaklardı. Böylece yollarımız bu kez de mahpus damlarında kesişmiş olacaktı.

Ali Haydar'ın o geceki uğraşları sonuçsuz kaldı, telefon bağlantısı sağlayamadı... Gecenin ilerleyen saatlerinde kalkıp başka evlere gittik. Birkaç saat kadar köylülerle sohbet ettikten sonra, sabaha karşı ayrılıp araziye çıktık. Konaklayacağımız yere vardığımızda ortalık artık iyiden iyiye işmişti.

Sanırım Ali Haydar'ın telefon etme uğraşı bir hafta on gün kadar sürdü. Ancak artık o ilk günkü gibi hep birlikte köye inmiyorduk. Nispeten daha küçük gruplarla gidip geliyordu. Ve ama şu netti ki, başta Zeynel olmak üzere, kendilerince "*mim*" koydukları yoldaşları artık köye götürmüyorlardı. Nure defalarca talepte bulunmasına rağmen, yine de götürmediler.

Öyle anlaşılıyordu ki bu bir hafta on günlük bağlantı kurma uğraşta sonuçsuz kalmıştı. Tedbir icabı artık bir yer değişikliği de kaçınılmaz olmuştu... Ve işte bu gereklilikle yine bir sabah vakti, hafif puslu bir havada, düştük karlı dağ yollarına. Tutulan istikametten anlaşılıyordu ki bu kez de şanslarını Kemah hattında sınavacaklardı.

Zine Gediği ile Ağbaba Dağı arasından bir yerlerden Molla Dağı'na geçtik. Oradan da Meyvanlı Gabanı'na.

Gaban'ı ortalamayan uygun bir yerde kamp kurduk. Anlaşılan, sonuç alana kadar buralıydık... Artık öyle cümbür cemaat değil, küçük küçük gruplar halinde köylere gidilecekti. Ancak özellikle ben gidişlerin dışında tutuldum. Eleştiri konusu yapıp gerekçesini sorduğumda, “Özel herhangi bir nedeni yok. Sadece böylesini daha uygun buluyoruz” dediler.

İlerleyen günler içinde benim eski ilişkilerimden konaklama yerine getirilen milislerimiz oldu. Binbir numara çevirdiler bunlarla baş başa kalmayayım diye. Hani derler ya; “sormuşlar adama ‘komşunu nasıl bilirisin?’ diye. ‘Kendim gibi’ demiş”. Akıllarınca hem benim bunları hizipsel amaçlarla örgütlememi ve hem de köyde neler çevirdiklerine dair bilgi almamı engelliyorlardı.

Meyvanlı Gabanı'nda sanırım iki hafta falan kaldık. Onlar bu süre boyunca hemen hemen her gün köylere gidip geldiler. Tek bir dertleri: Telefonlaşabilmektir.

Sonraki süreçte Turan Talay, bu görüşmelerden birine istemeden kulak misafiri olan bir arkadaşın kendisine aktardıklarını aktaracaktı. Ali Haydar telefonun öbür ucundakine kelimesi kelimesine olmasa da yaklaşık ifadelerle şu cümleleri kuruyor: “Biz hazırız. Siz tamam dediğinizde harekete geçeriz. Tarih olarak Partinin kuruluş tarihine denk getirilmeye çalışılmasının çok isabetli olacağı...”

Evet, Ali Haydar'ın telefon konuşmalarının ve kontak kurma ısrarının sis perdesi, bu cümlelerle deşifre oluyordu olmasına da ancak her şey için artık çok geç kalınmıştı.

Telefon bağlantıları nihayet sağlanabilmiş ve A. Haydar huzura ermiş görünüyordu. “Artık Ovacık hattına geçme vaktidir” diyordu o pis sırtışıyla...

İşte o günlerde, İsyân yoldaşa karşı daha önce bahsini ettiğim o alçakça yönelimleri sözkonusu oldu.

Ve sanırım bu olayın hemen ertesi günü de düşman baskınına uğradık. Henüz kahvaltı yapmamış, hazırlıklarıyla meşgulken, vadinin

üzerinde bir helikopter belirdi. Normal-olağan bir durum değildi, tabiatıyla alarm verildi. Hemen toparlanmamız istendi. Yüksek sırtları ve çıkışları tutmak üzere savunma birimleri oluşturuldu. Çay yapmak üzere yakılan ateş söndürüldü. Herkese ekmek ve katık dağıtıldı. Çarçabuk karınlarımızı doyurmamız istendi.

Biz bu türden “*olağan hazırlıklar*” içindeyken, tarama modunda olan telsizlerimize ilk sinyaller gelmeye başladı. Anlaşılmış oldu ki helikopter tesadüfen gelmemişti. Düşman vadideki varlığımızdan haberdar olmuş, operasyon çekiyordu. Operasyon gücü vadinin alt girişinden, yukarı doğru tarayarak geliyormuş.

Bunun üzerine komutanlık birimi hem operasyonun çapını anlamak ve bir hareket tarzı belirlemek üzere bir araya geldi. Bizler de verilecek komuta ve belirlenen hareket tarzına göre hareket etmek üzere hazır bekliyorduk.

Bizi o koşullarda herhalde ki en çok hava saldırısı ve çıkışlara indirilecek güçler zorlayabilirdi. Buna önlem olarak vadinin üst çıkışını ve yüksekçe bir sırtı tutmamız öngörüldü. Öncelikli olarak bu iş için görevlendirmeler yapıldı ve keza aşağıdan harekete geçmiş olan kara birliklerini karşılayıp durdurmak üzere iki makineli tüfekçinin de görev aldığı küçük bir birimi vadinin karşı sırtlarındaki kayalıklara mevzilendirildi.

Ana gücümüz, savunma birimleri yerlerini aldıktan sonra, havan ve hava saldırılarına karşı nispeten daha korunaklı alanlara kaydırılıp mevzilendirdik.

Her şey adeta dakikalar farkıyla ucu ucuna eklenerek seyrediyor gibiydi. Mevzilenişimizin hemen ardından, çok da fazla bir zaman geçmeden helikopter trafiği başladı. Hem de öyle az buz değil, biri gidiyor, üçü geliyordu. Dağların üzerinde, vadinin çeperlerine doğru ve üzerinde vızır vızır tur atıyorlardı. Hareket tarzlarının oluşturduğu algı; yüksek sırtlara ve vadinin üst ve yan çıkış yerlerine güç indirip, buraları tutmak suretiyle bizi alana kısıtırmaya yönelik gibiydi. Bu yoğunluğun ve seriliğin başka ne türden bir izahı olabilirdi ki? Ha belki bu senaryoyle hile yapıyor ve biz de böylesi bir algı oluşsun istiyor da olabilirlerdi.

Helikopterlerin haylice yükseklerdeki bu turları devam ediyorken, karşı sırtlardaki kayalıklara mevzilenmiş makineli silahlarımızın kıyıca kıyameti koptu. Düşman birlikleri ilerideki bükümden uç verince, Cemil Budak (Mete) ile İsmet Pınar (Kadir) yoldaş anında harekete geçip düşmanı gerisingeri püskürtüverdiler.

Öncü birlikleri belliydi ki gafil yakalanmıştı. Panik ve şaşkınlık içinde karşı ateşle yanıt vermeye yeltendilerse de, makineli silahla-

rımızın ateş gücüne karşı duramayıp, mecburen korunaklı yere geri bastılar.

Geri çekilmeleri, telsizlerini dinlemeye aldığımız ateş hattı dışındaki üst rütbelinin kanına dokunmuş olmalı ki, ilerlemeleri için komut üstüne komut veriyor, kızıp köpürüyor ve öncü birliği yüreksizlikle itham ediyordu.

“Komutanım,” diyordu öncü birliğin başındaki rütbeli, “ne ilerlemesinden bahsediyorsunuz, burnumuzu çıkarmamıza bile müsaade etmiyorlar. Silahları çok güçlü. İlerlememiz mümkün değil. Buradan ancak ki top atışı yapabiliriz.”

Belliydi ki takviyenin yetişmesini bekliyorlardı. Bir süre ortalık sessizleşti. Karşılıklı olarak öylece bekledik. Sonra imdatlarına topları yetişti de ortalık yeniden hareketlenmeye başladı. Ve işte ancak ki o aşama itibariyle makineli mevzimiz üzerinde etkili bir ateş gücü oluşturmaları mümkün olabildi.

Değişen bu denge üzerine biz öncelikle makineli iki yoldaşımız başta olmak üzere güçlerimizi kademeli olarak daha yukarı hatlara doğru geri çekmeye yöneldik.

Ve bizim için bu aşama itibariyle vadinin üst çıkışını güvenceye almak, artık çok daha öncelikli bir gereklilik oldu. Keza muhtemelen, karadan girişin hiç de öyle kolay olmadığını anlamış oldukları bu durumda, vadiyi havadan tarayacak ve bombalayacaklardır. Buna karşı da daha uygun yerlere çekilmemiz isabetli olacaktı.

Evet, tahmin ettiğimiz gibi gelişti. Kara güçleri etkisiz kalınca, ağırlığı hava saldırısına verdiler. Öğleden sonra oldukça yoğun bir hava trafiği başladı. Vadinin diyebilirim ki her yanına kurşun, roket ve bomba yağıyordu. Neyse ki diplerine sığındığımız kayalar sayesinde bir teki bile isabet etmedi. Hava kararmaya yüz tutuncaya kadar helikopterler dağı-taşı kurşunlamayı sürdürdü. Sonra da çekilip gittiler.

Vadinin üst çıkışını tutan öncü gücümüz ortamın sakin ve temiz olduğunu bildirirdi. Evet, anlaşılıyordu ki düşman oralara güç indirmeyi göze alamamış, hileyle yetinmişti. Demek oluyordu ki harekete geçebilir, vadiden rahatlıkla çıkabilirdik.

Bu arada şunu da belirtmeliyim ki, operasyon başlar başlamaz komutan Lenko dört-beş yoldaşla birlikte yanıma geldi. Onlara, “Zeynel yoldaşı korumakla görevlisiniz. Sizin özel göreviniz bu olacak!” dedi. Bunun üzerine, “Ne oluyoruz Lenko?” deyince, “Ne olur ne olmaz Zeynel yoldaş. Ben sorumluluğum gereğince davranmak zorundayım” dedi. Ne diyebilirdim. Aklıma bir şey de gelmedi aslında, gülümsemekle yetinmek, galiba en iyisi olacaktı. Öyle yaptım, gülümsemekle yetindim.

İfade ediş tarzından da anlaşılıyordu ki bu bir komutanlık kararı değildi. Lenko'nun kendisinin (ve muhtemelen danıştığı Cem veya Pala İsmail'in) tasarrufuydu.

“Gereği neydi bu özel korumanın?” dersiniz; doğrusu, ne söylesem aslında biraz spekülasyon olacaktır. Ancak kanaatim odur ki Lenko bunu, beni düşmandan korumak için yapmadı. Ali Haydar ile aramızda yaşanan ve beni halk saflarında görmediğini beyan eden tutumu ve keza silah çekmesi gibi daha bir yığın anormalliklerini hesaba katarak böylesi bir tedbiri alma gereği duyduğunu düşünüyorum.

Ha, şayet Ali Haydar'ın da katıldığı bir organ kararıysa bu, o zaman da derim ki bu doğrudan Ali Haydar'ın bir tedbiridir. Amacı benim güvenliğimi almak falan da değildir. Aklınca kurnazlık yapmış “tedbir” almıştır. Beni elde tutmanın tedbiri. Belli mi olur ya firar edip gider bazı şeyleri tersyüz edersem?

Bu “koruma”, artık hangi niyet ve amaçla alındıysa alında, ama sonuçta korunmaya alınmıştı işte! Dıştan görünüş ve algılanışı ise darbe sonrası süreçte öbür tarafta kalan, daha sonra da firar edip düşmana sığınan Kemâl'in (Serdar Güneş'in) polise verdiği ifadedeki gibi olsa gerek. Şöyle yorumlamış: “... Bizimle birlikte bulunan siyasi komiser ve MK üyesi olan Zeynel kodlu Halil Gündoğan'ı Gürsel kod komutasında 8 kişilik bir koruma timi alarak, Zeynel kod o dönem örgüt için çok önemli olduğundan, Gabanın çıkışına doğru emniyetli bir bölgeye götürdük. Herhangi bir çatışma halinde Zeynel kodun kurtarılabilmesi amacıyla bu tedbir alınmıştı...”

Operasyon böylece boşa çıktıktan sonra, komuta heyeti güçlerimizi yürüyüş koluna göre yeniden düzenledikten sonra, Ovacık hattına geçmek üzere yola koyulduk. Uzun bir kortej oluşmuştu.

Kuşkusuz ki zorlu bir gündüz geçirmiştik. Ancak yine de günün yorgunluğu hiç birimizin umurunda değildi. Keza 3500 metre rakımında, bu dağbaşında bu metrelerce yükseklikteki kar deryası içinde ve de gecenin ‘it donduran’ bu kavurucu dondurucu soğuşunda yola çıkıyor olmamız da umurumuzda değildi. O verili anda bize hâkim olan ortak duygu, kıvançtı! Kayıp vermeden, düşmanın bir büyük saldırısını pek de zorlanmadan boşa çıkarmıştık. Bir tekimizin dahi burnu kanamamıştı.

Düşman güçleriyle ‘göğüs göğüse’ denilebilecek çok yakın mesafeli bir çatışmaya girmedik. Onlar, makinalı tüfeklerimizle çektiğimiz o ‘Kırmızı’ çizgiyi aşmayı başaramadılar. Dolayısıyla da onlar bize ancak ki hava saldırısıyla ve top atışlarıyla müdahale edebildiler.

Yürüyüş kolundaki sıramda ağır ağır yürürken, bir taraftan da radyo dinliyordum. Muhtemelen akşam ana haber bülteninde bu operasyona dair haber geçebilirlerdi. Nitekim haber konusu olmuştu da. Hem de o dönem Erzincan valisi olan palavracı Recep Yazıcıoğlu'nun doğrudan bizzat kendi açıklamalarıyla.

'Palavracı' diyorum, çünkü adam resmen palavra sıkıyordu. Açıklamayı dinlerken hayretler içinde kaldım desem yeridir. Pes yani! Anlı şanlı "*devletin koskocaman valisi kalkmış, utanıp sıkılmadan, katıksız yalan söylüyor. Güya 25 ölümüz ve çok sayıda yaralımız varmış! Ölülerimizi de karın altına gömerek saklamaya çalışmışız.*" Evet, böyle diyordu devletin valisi.

Radyo haberlerin idinleyen bir ben değildim elbet, iki-üç sıra ilerimde yürüyen Lenko da dinleyenlerden biriymiş ki birden "*Atma be Recep, din kardeşiyiz!*" diyerek bastı kahkahayı. Tabi gruptaki diğer birçok yoldaş bu söylem ve kahkahaya pek anlam veremediğinden, birkaçı birden ve adeta bir ağızdan "*Ne oldu Lenko yoldaş?*" diyerek merakla Lenko'dan bir açıklamada bulunmasını istediler.

"*Yav biliyormusunuz*" dedi alayıcı bir ses tonuyla, "*bugün burada ne olmuş yoldaşlar? Erzincan Valisi Recep efendinin dediğine göre tüm 25 ölümüz, çok sayıda da yaralımız varmış. Dediğine göre ölümlerimizi karın altına gömerek saklamışız. Ya, işte böyle diyor devletin valisi olan zatı muhterem. Hiçbirimizin vücudunda ufak bir çizik dahi yokken, kalkıp da böyle bir açıklama yapana 'atma Recep' demeyeyim de ne diyeyim yani?*" deyince Lenko Pala İsmail kendisine has o muzip edasıyla "*Çüüü! diyebilirsin*" dedi. Ve onun bu sözü, koro halinde takrarlanan koca bir "*Çüüü be!*"ye ve ardından da gecenin dondurucu ayazına şaplak atan şen şakrak kahkahalara dönüştü.

Vadiyi geride bırakıp da Molladağı yaylalarının bulunduğu alana vardığımızda, gece artık bir hayli ilerlemişti. Tabiatıyla açılmış ve yorulmuştuk. Ama bunlardan daha çok soğukla başımız beladaydı. El, ayak ve yüzümüzü gözümüzü buza kesen soğukla. "*Lenko, bir şeyler yap yoldaş, donduk!*" sızlanış ve serzenişlerin giderek arttığı bir kertede, mola komutu verildi. "*Dağılın, çevreden yakacak bir şeyler toplayın. Büyük bir ateş yakar, ısınır ve karnımızı doyururuz*" dendi.

Keşke akıl edip aşağılardan biraz odun alsaymışız yanımıza. Büyük bir ihtiyatsızlık yapmıştık. Çünkü karla kaplı bu çıplak arazide yakacak bir şeyler bulmak, çok da kolay değildi tabii, imkânsız da değildi elbet. Rüzgârın kovalayıp kaya oyuklarına sakladığı (zellik dediğimiz) kuru ot odunları ve keza kar tutmamış sırtlarda bulunabilecek

geven vb. şeyler ve hatta o yükseltelerde tek tük de olsa ardıç ağaçları da bulunabilirdi. Şansımız varsa, bulunduğumuz bu noktada ardıça da rastlayabilirdik.

Etrafa dağılan yoldaşlar kısa sürede iki-üç ardıç bulmuşlardı. Ayrıca bir hayli de zellik ve çer çöp türü kuru ot toplamışlardı.

Hatırı sayılır büyüklükte bir ateş yaktılar. Kümelenip üşüşüverdik bu ısıveren mucize şeyin başına. Başka koşulların yakıp yok eden ‘canavar’ı işte o koşullarda bizim için adeta kutsal bir hayat kurtarandı. Müthiş bir şeydi doğrusu.

Kaybedecek, ağırdan alacak zaman lüksümüz yoktu. Yolu yoktu ki soğuk bu küçücük ‘asi’ ateşimizi tez zamanda yalayıp yutardı. Bu yüzden ateş tükenmeden karnımızı da doyurmamız gerekiyordu.

Bir taraftan ısınmaya çalışırken, bir taraftanda görevli yoldaşların dağıttığı bir miktar ekmek, peynir ve helva yemeye koyulduk.

El-ayak ve yüzümüzün gözümüzün buzu çözülmüş ve biraz da olsa ısınmıştık. İyi kötü karnımızı da doyurmuş ve biraz da dinlenmiş sayılırdık. Eee, daha ne olsundu değil mi? O koşullarda hiç mi hiç fena değildi doğrusu.

Göz açıp kapayınca dek cana can katan o asi ısı kaynağımız ateşten maalesef geriye sadece bir miktar kül yığını kaldı. Bunun bize bir faydası yoktu; kalkıp yola koyulmak en iyisiydi.

“Haydin yoldaşlar; yolcu yolunda gerek! Gün ağarmadan Mercan Vadisi yüzüne devrilmemiz lazım. Osmanlı’nın torunları sabah buraları mutlaka kolaçan ederler. Bu düzlüklerde yakayı ele vermek iyi olmaz değil mi? Haydin kalkın gidiyoruz” diyen Lenko’nun komutuyla toparlanıp yola koyulduk.

Qunahirç’in arka kısımlarında, Deveçukuru denilen alana vardığımızda, artık adım atacak takatimiz kalmamış, iyice mecalsiz düşmüş gibiydik. *“Lenkoo, molaaa”* yalvarışları da iyice artmıştı.

Lenko’nun niyeti ise Mercan Vadisi’ne doğru önümüzde son bir sırt vardı, orayı aşım öyle mola vermektir. Ama sızlanmalara da kulak tıkayamamış olmalı ki, rüzgârın karlarını savurarak ‘kel’ leştirdiği taşlık küçük bir tepeciğin üzerine vardığımızda, *“haydi mola olsun bari”* dedi.

Koca derya ortacığında küçücük bir kayalık misaliydi kel tepeciğimiz. Mola komutuyla birlikte bir araya toplanmış zincir halkaları misali tepe üzerinde toplaşım olduğumuz yere öylece çöktük. Kimsenin yerin soğuşuna, ıslaklığına aldırdığı yoktu.

Bu mola esnasında da tekrardan az bir miktar çerez dağıtıldı. Çerezlerimizi yerken, terli bedenlerimizi soğuktan koruma dürtüsüyle

birbirimize iyice sokuluvermiştik. Ve kimselerin bir şeyler demesine gerek kalmadan da tamamen kendiliğinden bir şekilde üzerimize şal, tulum, naylon vb. örtüleri çekip uyumaya başladık. Duyduğum son ses herhaldeki Lenko'nun nöbetçilere verdiği, *"15-20 dakika son-ra uyandırın bizi!"* şeklindeki komutu, kulağıma çalınan hayal meyal silik sesiydi.

Sabahın o kavurcu ayazında, o terli vücutlarla, o kıyırıkta ör-tülerle ve altımızda hiçbir örtü olmadan çıplak taş-toprağa oturarak uyumaya çalışmak, asla akıl kârı bir şey değildi doğrusu. Ama işte demek ki insanların davranışlarında bariz bir şekilde aklın hükmünün devre dışı kalıdığı anlar da pekâlâ olabiliyordu.

Gözlerimi güç bela açtığımda nöbetçi yoldaşlar hâlâ, *"Kalkın yol-daşlar kalkın! Şimdi kesinlikle buz kesmişsinizdir. Biraz daha kalırsa-nız vallahi hiçbirinizi uyandırmak mümkün olmayacak. Kalk yoldaş, kalk!"* diyerek birilerini dürtükleyip sarsarak uyandırmaya devam ediyorlardı.

Uykumuzu alamamış olmanın da etkisiyle dişlerimiz zangır zan-gır birbirine vuruyordu. Çoğu yoldaş resmen tir tir titriyordu. *"Dur-mayın"* diyordu Lenko, sert bir ses tonuyla. *"Toparlanan hemen yola koyulsun. Hızlı hızlı hareket ederek vücudunuzu ısıtın!"*

Mercan Vadisi. Göldere sırtlarına vardığımızda gün artık ışımış sayılırdı. Buralarda gündüzü geçirebileceğimiz en uygun yer, herhal-deki Göldere'deki Cevizlik'ti. Ve karar verilmiş, oraya inecektik.

Ancak ne var ki dağın bu yüzündeki kar adeta beton gibi sertti ve dolayısıyla da dağ öyle çok kolay bir şekilde iniş imkânı vermeyecekti. Mecburen uygun yerler bulacak, oralardan inmeye çalışacaktık.

Öncü yoldaşlarımızın yaptığı keşif neticesinde, Göldere göllerinin Şahverdi köyü tarafından ilk ve en küçük gölü ile Cevizlik arasına denk gelen o dik yamaçtan inmeye karar verildi.

Evet, üzerine basarak yol almaya çalıştığımız kar resmen beton sertliğindeydi. Dik yamaç yerlerde ise ayak zar zor zemini kavırıyordu. Dikkatsiz, özensiz bir basışla, kızağa binip uçup gitmek işten bile değildi.

Grubun nispeten daha rahat yürüyebilmesi için öncüler çok riskli bazı yerlerde kasaturalarıyla küçük küçük kertler açmışlardı. Oralara basarak yürümemiz için de sıklıkla uyarılıyorduk. Oldukça uzun ve bir hayli de dik olan bir yamacın başındaydık. 25-30 adımlık yatay bir geçişle, karşıya geçmemiz gerekiyordu. Yoldaşlar burada da kertler

yapmış ve “*aman dikkatli basın. Oldukça tehlikeli bir yer!*” diye de uyarılmışlardı. Kabul etmek gerekir ki, kertler çok küçüktü, bu yüzden de çok dikkatli basmak gerekiyordu.

Şu ‘sırat köprüsü’ misali ince kert hattan ardarda dizilmiş, peyderpey geçmekteyken, nasıl olduysa artık, Nurten yoldaş sendeleyip sırt üstü yere kapaklandı ve kayıp gitmeye başladı. “*Aman tutun!*” çığlıkları arasında gözgöre göre ellerimiz arasından akıp gitti. Birkaç kişi gözünü karartıp peşine biraz koştuysa da, ancak yetişip tutmak maalesef ki mümkün olamadı.

Sırtında çantası vardı ve bundan ötürü de öyle boylu boyunca uzanmış vaziyette değil de, yarı taktık yani bir nevi poposu üstünde kızağa binmiş vaziyeteydi.

Gececeği yerin alt kısımlarında birkaç yoldaş vardı. Tutmaları için onlara seslenenler oldu. Ancak Nurten o hizada adeta uçarcasına bir hız kazanmış olacağından “*Tutun!*” lafının pratikte herhangi bir karşılığı olmayacaktı. Kim neyle ve nasıl onu tutabilecek idi ki?

Komutan, telsizle öncü birliğin komutanını bilgilendirdi. Nurten’in dere içinde varacağı noktayı tarif etti ve acilen oraya ulaşmalarını istedi.

‘Yanımızdan geçtiğinde durumu çok kötü değildi. Kendindeydi’ diyen orta kısımlardaki bir-iki yoldaş da çantalarını diğerlerine devredip, kayarak aşağı inmeye koyuldu.

Teselli vesilemiş olmuştuk yoldaşların verdiği bu bilgi. Oradan ötesi nispeten daha rahattı. Kafasını gözünü yarmadan aşağı varma şansı daha fazlaydı. Geçtiği daha üst kısımlar ise kayalık ve uçurumların olduğu bir yerd. Oralardan geçip de hâlâ kendindeydiyse, bu demek oluyordu ki Nurten yoldaş bu badireyi ucuz atlatmış, daha da önemlisi kefeni yırtmış sayılırdı.

Neyse sonuçta yoldaşlar Nurten yoldaşa ulaşmış “*Yarası beresi çok, ama kırığı-çıkığı yok, sapasağlam*” şeklindeki ilk raporu verdiler de biz de hep birlikte derin bir “*Oh be!*” çekip, rahat bir nefes alabildik.

Kırığı-çıkığı bile olmadan bu badireyi atlatmış olması inanılır gibi değildi. Resmen büyük bir mucizeydi.

Sanırım sırt çantası başına ve gövdesinin üst kısmına bir nevi koruyucu yastık görevi görmüştü. Tabii şu da vardı ki Nurten siyah kuşak sahibi bir tekvandocuydu. İlk paniği atlatır atlatmaz bedeni çevikliğini ve gerekse kontrol yeteneğini devreye sokmuş ve kendisini ciddi risklerden korumuştur.

Biz yanlarına vardığımızda, diğer yoldaşlar çoktan şipşak bir sedye yapmış hazırlanmışlardı bile. Yüzu-gözü elleri perişan haldeydi.

Muhtemelen kabalardı, ayak ve bacakları da aynı şekildeydi. Ama bu feci durumuna rağmen o yine de ‘aslanlar gibi’iydi. Kendisi için kaygılanmakta olan can yoldaşlarına teselli vermeye çalışıyordu: “*İyiyim iyiyim merak etmeyin*” diyerek gülümsüyordu.

Onu o vaziyette gün boyu arazide tutmak olmazdı. En iyisi köyü kontrol edip, herhangi bir terslik yoksa doğrudan köye taşınmalıydık.

Öyle de yapıldı. Yoldaşı sedyeyle köye taşıyıp, sağlam bir taraftarımızın evine yerleştirildi. Öğleden sonra yanına gittiğimizde karakız beyaz sargılar içindeydi. Tabii daha iyiydi, en azından şoku atlatmış sayılırdı. (İyileşmesi uzun sürdü. Sanırım bir, bir buçuk ay kadar süren tedavisi boyunca yani darbe sonrası biz tekrardan Şahverdi’ye dönene kadar da bu köyde, halkımızın yanında tek başına kaldı. Almaya geldiğimizde artık tamamen iyileşmişti.)

Mart’ın 26’sıydı, Ali Haydar’ın telefonlaşma serüveninin Erzincan ayağını tamamlayıp da Şahverdi’ye geldiğimizde. Haliyle “*zaman-sız*” olarak addedilebilecek bu gelişimiz, burada da halkımızı kaygılandırdı. Tabii ki sağ salim dönmüş olmamız da ayrıca sevinç vesilesi oldu. Çünkü geçen yaz, bazı gazetelere de yansıyan bir haber servis edilmişti. Güya Bingöl kırsalında PKK’liler konaklama yerimizi basmış ve bir rivayete göre Zeynel’i, bir başka rivayete göre de Zeynel ile Mazlum’u katletmişlermiş...

Ortalığa bomba gibi düşen bu haber üzerine Cemal Ağa soluğu olayın yaşandığı söylenen Bingöl ilçesinde almış. Kaymakam, böyle bir olayın yaşanmadığına zar zor ikna edip geri göndermiş.

Tabii sonraları bu haberin, muhtemelen maksatlı çıkarılmış asılsız bir haber olduğu anlaşılmış anlaşılmasına da ama yine de insanlar bu süre içinde yeterince acı çekip üzölmüş. İşte bu türden yaşanmışlıkların ardından buluşuyor oluşumuzun da bu sevinçte payı vardı.

Tabii aile fertlerimizin sevinç ve mutlulukları daha bir farklı oluyor. Ki, bu son derece de normaldi. Dönmüş ve tekrardan buluşup kucaklaşmış olmamız bir koçun hayatına mal oldu. Ahtları varmış, yukarılarda bir yerlerde olduğuna inandıkları bir kutsallarına kurban sözü vermişlermiş.

Doğrusu bizim de canımıza minnetti, etsiz geçen koca bir kışın ardından bu ziyafet hiç de fena olmazdı. Hemen hemen her yoldaş teşekkürünü “*Allah kabul etsin*” sözüyle ifade etti. Bu jest, dini herhangi bir inanca sahip olmadığımızı bilen Cemal Ağa’nın özellikle de hoşuna gitti. Memnundu gerillanın bu olgun davranışından.

Şahverdi'de iki-üç gün kadar dinlendikten sonra, tekrar yola koyulduk. Mercan Vadisi'nin orta bölge köylerinden olan Molaliler'de bir-iki saatlik bir mola verildi ve tabii Ali Haydar yine telefon başına koştı. Aslında mola da bunun için verilmişti.

Bu kez bağlantı kolay sağlanmış ve görüşme erkenden gerçekleşmişti. Bize açıklanan herhangi bir şey yoktuysa da, davranışlara yanısıyanlardan anlaşılıyordu ki "*işleri tıkırında*"ydı ve yapılmak istenen her neydiyse, onun gerçekleşme koşulları giderek daha bir belirginleşip olgunlaşmaktaydı.

Böyle olmalıydı ki Ovacık'ın karşı yakasına geçtikten sonra komutanlık organı ayaküstü bir toplantı gerçekleştirdi. Ve ardından da Ali Haydar yanına, MK üyesi Lenko'yu da alıp, bizden ayrıldı. Pala İsmail'in laf arasında ağzından kaçırıldığına bakılırsa, Laz ile buluşmaya gidiyorlardı. Tabii birlikte götürdükleri arasında Ahmet ve İsyân gibi kimi arkadaşlar da vardı. Elbette ki bu arkadaşları almaları kesinlikle tesadüfi değildi. Akıllarınca, "*hizipçi faaliyet yürütüyorsunuz*" dedikleri arkadaşların hep bir arada olmalarını bir şekilde engellemiş oluyorlardı.

Grubun geride kalanına Cem ile Pala İsmail komuta ediyordu. Bize verilmiş herhangi bir özel görevin olmadığı, birliğimizin hareket tarzından belliydi. Ve anlaşılıyordu ki bir buluşma tarihi verilmişti ve Cem ile Pala İsmail o güne kadar oyalanıp zaman geçirmemizi sağlayacaklardı.

Günlerce, "*o köy senin, bu köy benim*" misali Ovacık, Hozat ve Deşt köylerinde dolanıp durduk. Sonra Cem ile Pala İsmail kafa kafaya verip, "*Bari bir askeri eylem gerçekleştiririm*" demiş olmalı ki Laç Deresi mevkiinde konaklamakta olduğumuz bir gecenin sabahında grubun ana gövdesini uygun yerlerde savunmaya alıp, bir saldırı timiyle Dersim-Ovacık karayoluna indiler. Tesadüfen denk geldi ve pusuya küçük bir askeri konvoy düştü.

Başarılı bir eylem olmuş ve saldırı timi gelip ana güçle birleşmişti. Ancak eylem sahasından çıkamadık ve düşmanın gerçekleştirdiği operasyon içinde kaldık.

Devlet güçleri, çekilme hattımız olarak düşündükleri üç-dört noktada ormanları ateşe vermişti. Ve biz yanan o ormanların orta yerlerinde bir noktadaydık. Sıkışık ve zor anlar yaşadık. Neyse ki şansımız yaver gitti de, yangın bize ulaşmadan gün akşam oldu ve kayıp vermeden, kuşatmadan sıyrılıp çıktık.

Sözkonusu bu “*oyalanıp zaman geçirme*” süresinin hareketli geçen bu bir gündüzü dışında, konaklama yerlerinde benim için zaman bir türlü geçmek bilmedi. Adamlar bir tezgâhtır kurmuş, habire gizli-kirli bir takım dolaplar çevirip duruyorlardı. Kuşkusuz ki bir şeyler döndüğü artık açıktı, ama bu ne tür bir şeydi; bilmeden öylece bekleme müthiş can sıkıcıydı.

Evet, bu müthiş can sıkıcı bir durumdu... Ve işte bu süreçte can sıkıntımı ağaç oymakla gidermeye yöneldim. Keskisi, testeresi, pensesi, törpüsü vs. olmak üzere toplam 16 aparatтан oluşan, çok fonksiyonlu, kalite bir çakım vardı. Bunu kullanarak, kolay işlenen kuru lepik dallarından çeşit çeşit, model model sigara ağızlığı ve pipo yapmaya koyuldum. Fevkalade rahatlatıcı bir uğraştı. Ortaya çıkan ürünlerin yoldaşlar ve köylüler tarafından beğeniyle istenir hale gelmesi de, ayrıca hoş bir duygu yaşıyordu.

İşte günler bir şekilde böyle geçip gitti ve nihayet ana birlikle buluşma tarihi gelip çattı. Hangi gün ve nerede buluşacağımızı bilmiyoruz elbet. O bilgi sadece grup komutanımız Cem ile Pala İsmail'deydi. Ama şu kesin ki buluşmaya gidiyorduk.

Hozat-Dereköy taraflarında, ağaçlıklı bir dere yatağında mola verdik. Geceyi ve ertesi gündüzü geçireceğimiz yerd burası. Uyuyabileceğimiz söylendi ve haliyle biz de herkes gibi silah ve teçhizatımızı çıkarıp yattık.

Gün ışmasıyla uyandıgımda, baktım ki silah ve teçhizatlarımız bıraktığımız yerde değildi. Garip bir durumdu, hemen Nure'yi uyarıp ona sordum. Ciddiye almadı, kendisini işlettiğimi sandı. Şaka yapar gibi bir halin olmadığını anlayınca da, bir başkasının şaka yapıp, silahlarımızı saklamış olabileceği yorumunda bulundu.

Pek yapılabilecek türden bir şaka değildi, ama imkânsız da değildi. Birileri bu türden bir “*eşek şakası*” da yapmış olabilirdi. Fakat eğer bir şaka idiyse, her halükârda çok isabetsiz bir şaka olurdu bu.

Kim yapmıştı ve daha da önemlisi silahlarımız nerdeydi? Bir an önce silahlarımızı bulup almak için ayaklanmışken, az ilerden bize doğru gelmekte olan Genco, Aze ve Çakır İsmail ile karşılaştık.

Onları hiç öyle görmemiştim, tuhaf bir halleri vardı. Daha biz ağızımızı açıp da “*Hayrola, ne bu haliniz, kötü bir şey mi oldu?*” demeye kalmadan, genç Partizanlarımızdan Çorumlu Genco demez mi “*Sizin de mi silahlarınız aldılar?*”

Tabiatıyla afalladık, “*Ne diyorsun Genco, ne silah almasından bahsediyorsun sen? Kim aldı?*” diye hiddetle sorunca, Çakır İsmail devreye girdi.

“Anlaşılan sizin bir şeyden haberiniz yok. Kimse de birşeyler dememiş size. Bölünme olmuş... Komutanlar gelip böğrümüze silah dayayıp, aldılar silahlarımızı. Bölünme oldu. Bunlar Partinin silahları. Bu yüzden alıyoruz’ dediler. Biz önce sadece üçümüze yönelik sandık; ama sonra öğrendik ki Bakış ve Kardelen’in silahlarını da almışlar. Peki, sizin silahlarınız nerede?” dedi.

Ve işte böylece anlamış oldu ki herhangi bir “eşek şakası” ile değil, doğrudan bir eşeklikle karşılaşıyorduk. Doğrudan bir silahsızlandırma ve de silahlarımızın gasp edilmesi operasyonu ile karşı karşıyaydık. Ben ve Nuray’ın silahını hırsızlama vari bir yöntemle gizliden almayı yeğlemiş, diğer yoldaşlara ise silah dayayıp zorla almışlardı.

Arkadaşları biraz sakinleştirdikten sonra kalkıp Cem ile Pala İsmail’in yanına gittim. Burnumdan soluyordum resmen ama yine de mümkün olabildiğince sakin bir ses tonuyla, “*Ne demek oluyor bu arkadaşlar? Ne diye böyle çapulcular misali silahlarımıza el koydunuz?*” demem üzerine, Cem hemen devreye girdi:

“Vallaha Zeynel yoldaş bu keyfiyet bize ait değil. Sabaha karşı kuryeyle gelen bir talimat üzerine bunu yaptık. Sizin silahsızlandırmanız meselesi tamamen MK’nın kararı gereğidir. Bize bunu yapmamız söylendi. Sen silahını vermezdin ve kötü şeyler yaşanabilirdi. Bundan ötürü de silahlarınızı siz uyurken gizlice almayı uygun bulduk. Dedğim gibi bu tamamen bizim dışımızda bir durum. Biz, bize verilen talimatı yerine getirdik sadece. Birazdan da sizi burada bırakıp gideceğiz. Nasıl yaparsınız bilmem, ama kendi başınızın çaresine bakmak zorundasınız. Bizim yapabileceğimiz bir şey yok. Bilirsin, talimatlara uymak zorundayız” dedi.

Yaptıkları bu açıklama ve disiplin adına takındıkları bu tevekkül-cü tutum karşısında söyleyecek bir şeyler bulmakta bir an zorlandım. Adeta sözün bittiği yerdeydik. Evet, söz hükmünü yitirmişti... Ama yine de söylemem gereken şeyler vardı ve ben onları mutlaka söylemeliydim. Kendimi toparlayıp, içten gelen güçlü-sakin bir öfkeyle:

“Ya arkadaşlar, söyler misiniz, sahi siz kafayı mı sıyırdınız? Ne bölünmesinden bahsediyorsunuz böyle abuk sabuk? Hem haydi var-sayalım ki bölünmüşüz. Peki, bu durumlarda böyle mi yapılır? Niye gelip de bunu bize anlatmıyor ve insanlara saflarını serbestçe belirleyebilmeleri şansı tanıyorsunuz? Bizim sizden değil de karşı taraftan olduğumuza nasıl hükmettiniz? Kim bizim adımıza böyle bir karar verebilir söyler misiniz? Hiçbir şeyden haberimizin olmadığını biliyorsunuz. Muhtemelen sizin de yoktur! Peki, siz kimden olduğunuza nasıl karar verebildiniz? Kimin, hangi tarafın MK’nın talimatı olduğuna nasıl emin olabildiniz ki, gözü kapalı onun talimatını tanı buy-

ruğuymuş gibi uygulamaya sokuyorsunuz? Siz nasıl “siz” oldunuz ve bizi nasıl “ötekiler” olarak ilan edebildiniz? Sizin adınıza kim, hangi hak ve yetki devriyle bu kararı verdi? Siz nasıl bunun sizin ve bizim adımıza yapılmış doğru bir tercih olduğundan böyle emin olabiliyorsunuz? Peki, bölünme olmuşsa ve biz de karşı taraftan sayılmışsak, o halde bizim silahlarımızı hangi hak ve yetkiyle toplayabilirsiniz ki? Bilinir ki bölünmenin yaşandığı durumlarda her iki taraf da elindeki demirbaşların meşru sahibi konumunda olur, değil mi? O halde ne diye çabulcular misali silahlarımızı gaspediyor ve bizi böyle savunmasız bırakarak düşmanın önüne atıyorsunuz? Sizde hiç devrimci sorumluluk yok mu? “Talimattır” diyerek böylesi karşı-devrimci bir tutum benimsenip uygulanabilir mi hiç?” dedim.

Başları öne düşmüş, tepkisizce öylece dinliyorlardı. Görüyordum ki, samimiyetle, kişisel bir mahcubiyet ve aynı zamanda da açmazda kalmışların çaresizliği içindeydiler. Bunun üzerine:

“Biz bu şekilde hiçbir yere gitmeyiz” dedim. “Ya ayrılık hukukuna uyup silahlarımızı bize geri vereceksiniz ve biz o zaman kendi başımızın çaresine bakarız ya da siz bizi koruyacak ve biz artık her kimlerden isek, bizi işte o arkadaşlarımıza kavuşturacaksınız.”

Bu sözlerim üzerine: *“Silahlarınızı geri veremeyiz. Dediğim gibi bu MK'nın kararı. Buna ilişkin bizim yapabileceğimiz herhangi bir şey yok. Bize verilen bilgiye göre arkadaşlarınız bu çevredeymiş. Konakladığımız yer güvenli bir yer. Akşama kadar burada kalabilirsiniz. Sonra da şu üst taraftaki mezraya gidip arkadaşlarınızla kontak kurmaya çalışırsınız” dedi.*

Bu sözlerinden anlaşılıyordu ki, ne söylersem söyleyeyim, herhangi bir faydası olmayacaktı. Belliydi ki arkadaşlar kendilerini kilitlemiş, akıldan uzak, mekanik bir şekillenişle, *“Ben bilmez merkez bilir”* tutumunu sürdürmekte ısrarlıydılar. Bu tutum ve sözlerinde devrimci sorumluluktan eser yoktu. Basbayağı karşı-devrimci bir öz de taşısa, *“emir”* emirdi ve rahatlıkla *“demir”*i kesiyordu/kesilebiliyordu.

Arkadaşların tutumları pek ümitkâr olmasa da, yine de öyle kolayca yakalarını bırakmaya hiç mi hiç niyetim yoktu. *“Yok, öyle sorumsuzluk!”* dedim. *“Hiçbir yere gitmiyoruz madem silahlarımızı geri vermeye yetkiniz olmadığını söylüyorsunuz, o halde bizi siz bizi koruyacak ve arkadaşlarımıza teslim edeceksiniz. Bir devrimci olarak bu sizin kişisel sorumluluğunuzdur... Sizinleyiz. Nereye giderseniz oraya geleceğiz. Ya buna razı olacaksınız ya da kendimizi koruyabilmemiz için bize silah vereceksiniz. Başka yolu yok hemşerim.”*

Bu ısrarım üzerine kendi aralarında bir şeyler konuştular. Ardından biraz öteye gidip bir telsiz konuşması yaptılar. Sonra da gelip, *“Ta-*

*mam, dediğin gibi olsun. Akşama kadar birlikte konaklarız. Akşamle-
yin de sizinkilere teslim ederiz” dediler.*

O koşullarda buna razı olmak dışında yapabileceğimiz pek fazla bir şey yoktu. “*Tamam*” deyip, silahsızlandırılmış diğer yoldaşların yanına gittim. Durumu açıkladım. Kendilerine yapılabilecek bir şey yoktu; el mecbur kabullenip sineye çekeceklerdi.

Toparlanıp hep birlikte daha aşağılarda bir yere taşındık. Küçük bir grupla Lenko karşıladı bizi. Demek ki az önceki telsiz konuşması Lenko’yla yapılmıştı ve demek ki silahsızlandırıldığımız saatlerde de buradaydı. Ama uygulamayı doğrudan yapmaktansa, yaptırmayı tercih etmişti.

MK üyesi olarak alınan bu karara şerh düşmüş müydü bilemem, ama sinmediği, bunu yapmaktan imtina ettiği kesindi.

Lenko’nun farklı bir açıklaması olmadı. O da Cem ve Pala İsmail gibi “*Merkezi karar. Bizim yapabileceğimiz bir şey yok*” demeyi tercih etti. Bölünme hususunda da açıklama yapmaktan kaçındı. “*Akşama sizinkilerden öğrenirsin*” gibilerden bir tutum sergiledi.

O günün gündüzünü işte böylesi kara cebelleşmeler ve kendi aramızda gönül okşayıcı, anı yorumlayıcı ‘çerezlik’ sohbetlerle geçirdik. Gün akşama evrildiğindeyse, Lenko’nun yanımıza verdiği koruma ekibiyle, bahsi edilen mezraya gitmek üzere yola çıktık.

Ayrılırken Lanko ve o saflarda kalan ordaki arkadaşlarla elbette vedalaşmadık. Kiminle ve neyin vedalaşması olacaktı ki, değil mi? Vedalaşamadık ancak giderayak komuta heyetine çatmadan da edemedim: “*Tarih önünde bu utancın altından nasıl kalkacaksınız merak ediyorum doğrusu*” dedim.

Lenko o her zamanki hazırcevaplılığı ve güleçliğiyle “*Nasılsa bir yolunu bulur bir kılıfına uydururuz Zeynel kirve, sen merak etme*” dedi.

Tabii ki laf salatası, züğürt avuntusuydu. Evet, elbette bir yolunu bulabilir, bir dereden su getirip bir kılıfına uydurulabilir ve kendilerini haklı göstermeye yeltenebilirler, ama ne yaparlarsa yapsınlar, isterlerse söz ve demagoji marifetiyle göğü yere indirsinler, sonuçta yolu yok, bu suçu işleyenler tarih önünde hep onun utancıyla yaşayacaklardır. Onların bu utancını ancak ki samimi bir özeleştirici bir nebze hafifletebilir. Bunu yapmadıkça, hiçbir yol, ‘gerçek anlamda kurtarıcı bir yol’ olmayacaktır. Ancak ki zevahiri kurtarmanın yolu olabilir. Nitekim

sonraki süreçte (ki, MKP 1. Kongresi'nde dahi) hep zevahiri kurtarmanın bir yolunu bulma derdinde oldular.

Vedalaşmadan ayrılmıştık. Sonraki süreçte de hiç karşılaşmadık. Dolayısıyla da bu onlarla son görüşmemiz ve son sözlerim olmuştu.

Bu üç yiğit devrimciden Lenko, sanırım 2000 yılı baharında Dersim'de, Pala İsmail 2003 yılı sonbaharında Tokat kırsalında ve Cem de 2005 yılı yazında, Dersim'de 17'lerle birlikte, onlardan biri olarak ölümsüzleşti.

Sizce de muazzam bir ironi değil midir? Gönül verdikleri, haki renkli düşmana karşı, saflarında can bedeli bir kararlılıkla mücadele yürüttükleri partilerine, düşmanın oyununa gelerek darbe vurmak, onu bölüp parçalayanlarla birlik olup, gerçek yoldaşlarını sırtından bıçaklamak! Ve tarihe/tarihimize karşı sorumluluğumuzun bir gereği olarak, tarihi önemdeki bu son derece vahim suçun özeleştirisini dahi yapmadan, tekrardan birlik çağrılarını yapmak! Evet, hiç kuşkusuz ki bunlar son derece çapraşık tutum ve yaklaşım örneği şeylerdir.

İşte bu üç yiğit devrimci de, 'proleter disiplin' 'parti disiplini' adına gözü kapalı, kör disiplinsel bir işleyişe uyum gösterme adına, yaşamlarının bir kesitinde, partiye karşı gerçekleştirilen karşı-devrimin yönlendirmeli darbeye maalesef ki rol almış, Partiye, yoldaşlarına halka ve devrime karşı işlenen bu vahim suçta pay sahibi olmuş ve de sorumluluklar üstlenebilmişlerdir. Kişi olarak her biri bu tarihi suçun ne kadar idrakine varabildiler ya da vardılar mı bilemem. Ama iradesine tabi oldukları yapının hâlâ da bunun idrakine varmadığı açık. Ve haliyle de bu ağır yük ile aramızdan ayrıлып gidenlerin artık özeleştirilerini verme şansı da yok. Bunu ancak ki geride kalanlar kolektif tarihleri adına yapabileceklerdir.

Bu üç yiğit devrimcinin (ve elbette daha birçok yiğit partizanın) bütünlüklü mücadeleleri göz önüne alındığında rahatlıkla görülecektir ki, bu "suç ortaklığı" onlar için aslında sadece çok çok ciddi ve ama tekil, istisnai bir kusur, yitirilen-başarısız olunan bir muhabere özelliği taşır.

Kişi olarak sorunu böyle değerlendirdiğimden, bu üç yiğit devrimcinin katledilmiş olmalarından ötürü derin üzüntü duydum. Çünkü her şeye rağmen onların baskın yönleri devrimcilikleridir, partiye samimiyetle gönül vermişlikleri ve de adanmışlıklarıdır. Dolayısıyla da gönül rahatlığıyla diyorum ki onlar saygıyla anılmayı ve sahiplenilmeyi hak eden Partizanlardır.

Lenko, Cem ve Pala İsmail gibi, safları böylesi garip bir oldu bitiyile ayrıştırılmış onlarca gerillayı işte bu şekilde ardımızda bırakarak, saflarında olduğumuza hükmedilmiş olan arkadaşlarımızla buluşmak üzere, bir önceki konaklama alanımıza doğru yola koyulduk. Mezra arazisine vardığımızda refakatçilerimiz, “*Bakın işte sizinkiler de geliyorlar. Biz buradan ayrılalım. Karşılaşmasak daha iyi olur*” dediler. “*Tamam, sağ olun. Kendinize iyi bakın*” dedik ve böylece ayrıldık.

Onlar hızla geri dönüp uzaklaşmışken, karşıdan da hızla bize doğru gelenler vardı. İlginç bir kesitti doğrusu. Birileri hızla terk etmenin, bir başkalarıysa hızla kavuşup kucaklamanın gayreti içindeydi. Gelmekte olanlar biraz daha yaklaştıklarında farkettim ki en önde koşuşturarak gelenlerin başında İsyân vardı. Başımıza gelenleri duymuş olmalıydı ki son derece kaygılı ve heyecanlıydılar. Meğerse az önce uğradıkları mezradan öğrenmişlermiş. Demek ki oraya da Lenkogil bilgi vermişti.

Doğrusu çok farklı, çok özel ve özgün duygularla karakterize olmuş, görülmeye değer bir kavuşma anıydı. İnsanlarda adeta şöylesi bir duygu hâkimdi.

Karşılıklı hal hatır sorma eşliğinde az yukarıımızda bulunan eve gittik. Bu arada Ahmet de olup biteni özetlemeye çalışıyordu. İşte neler olduğuna dair bilgiye de böyle ulaşabildik. Özetin özeti şuydu:

Laz Nihat, Parti sekreteri H. Hüseyin ve aynı gerilla birliğinde bulunan diğer partili yoldaşlar hakkında “*derhal gelin!*” talimatına uymadıkları gerekçesiyle tutuklama kararı çıkartıyor ve derhal gelip teslim olmalarını istiyor. H. Hüseyin ve diğer Parti üyeleri de doğallığıyla bu gayrimeşru “*talimata*” da uymuyor. H. Hüseyin acilen MK toplantısı, diğerleri de acilen Parti toplantısı çağrısında bulunuyorlar. Bu içerikte iki çağrı metni kaleme alıyorlar. İşte bunun üzerine (evet tamamen bu iki çağrı metni üzerine) Laz Nihat şefliğinde toplanan (ki zaten bir aradalar) ve aralarında Cafer Cangöz, Ali Haydar, Lenko, Mazlum ve Cüneyt Kahraman’ın bulunduğu 6 MK üyesi (henüz söz konusu çağrı metinleri ellerine bile ulaşmamışken, kurye üzerinden aldıkları şifai bilgiye dayanarak) “*Mafya hizbini Partiden attık!*” diyor. 18 Nisan tarihli bir bildiriye yazıyorlar.

“*18 Nisan sabahı bizi topladılar*” diyor Ahmet, “*tavır takınmamızı, saflarımızı belirlememizi istediler. ‘Partiden misiniz, mafya hizibinden mi?’ diye sordular ve insanları tavır takınmaya, bir taraftan yana saf belirlemeye zorladılar. Ne olup bittiğini sorup öğrenmek isteyenleri tersleyip azarladılar. Ve bunun üzerine ‘Biz diğer yoldaşlarla*

da görüşmek istiyoruz' diyenlerimizi hiçbir ikna ve kazanma çabasına görmeden hemen anında dışladılar. Böylece ayrılmış olduk. Sonra da gidip H. Hüseyingili bulduk. Durum özetle böyle işte! Yoldaşlar dörtgözle sizi bekliyorlar. Biz de bir an önce sizinle bağlantıya geçebilmek için yollara düştük. Sabah konaklama yerimize gelen bir milis, akşam bu eve gelmemiz gerektiğinin bilgisini ulaştırdı. Başınıza gelenleri ise burada öğrendik."

H. Hüseyin ve diğer yoldaşların bulunduğu ana gücümüz, Kalecik köyü taraflarındaymış, karnımızı doyurup biraz oyalandıktan sonra, 8 silahsız gerillaya birer sağlam sopa temin edip düştük yola, oraya gideceğiz.

Fiili parçalanmanın nasıl ve ne şekilde gerçekleştirildiğini daha önceki bölümlerde aktardığımdan, burada aynı şeyleri tekrardan anlatma gereği duymuyorum Halil Çakıroğlu yoldaşın ağzından özetle aktardıklarım bile zaten neyin nasıl olduğunu ortaya koyuyor.

Partiyi ele geçirme, olmazsa bölüp parçalayarak güçten ve gözden düşürme hedef ve somut planının çok önceden devreye sokulduğu, olgularca açık ve nettir. Yani OPO'nun "Tüm Partiye Çağırısı" ile Parti sekreterinin MK'yı acilen toplantıya çağırın 14 ve 16 Nisan tarihli yazıları Laz Nihat ve başını çektiği sözkonusu 'klik'çe 18 Nisan darbesinin bahanesi yapılmıştır. Bütün mesele budur.

"Bahanesi yapılmıştır" diyorum, çünkü aksi takdirde MKP 1. Kongre iradesinin de belirttiği gibi, "... Alelacele, tüm gelişmeleri yazılı bir şekilde öğrenmeden ve durumu diğer alanlardaki MK üyelerine açmadan böylesi bir açıklamaya gitmek (...) yani bir alanda Partiye karşı başkaldırı dahi olsa, burada ilk planda tavır takınması gereken o alanın en üst Parti organı olmalıdır. Bunun dışında Parti MK'sının mevcut gelişmeleri tam olarak öğrenmeden (hem de yazılı bir şekilde) ve kendi MK üyelerinin de içinde bulunduğu üyeleri kamuoyuna "hizipçi, bunlar ayrıldı, Parti bunlara karşı durmalıdır" vb. yönlü çağrılarda bulunması. (...) Eğer söz konusu birey, grup veya hizip kamuoyuna yönelik açıklamada bulunmuş ve bunu da pratiğe dökücü belgesi mevcut ise o zaman MK'yı acilen toplantıya çağırır ve bu gelişmeye karşı tavır takınılır"dı. "Ama böyle yapılmadı. Mevcutta bulunan 6 MK üyesinin, sanki düşmanı teşhir ediyormuşçasına ve sanki mevcut bileşim tüm iradeyi temsil ediyormuşçasına anti-demokratik ve darbeci bir şekilde kamuoyuna bildiri yayınladı", "... Bir milisin veya bir Parti üyesinin verdiği sözlü bilgilerden hareketle ayrılık resmileştirildi"

(alıntılar için bkz. “*Tarihi Muhasebe*” ilgili bölüm) şeklindeki bu anormalliklerin hiçbiri yapılmaz, yapılamazdı.

Bahane yapılmıştır diyorum, çünkü aksi takdirde Parti birliği, Parti çıkarları, Parti işleyiş ve kuralları duyarlılığı ve sorumluluğuyla hareket eden hiç ama hiçbir kimse, kişisel yetkisini kullanarak kalkıp da Parti resmiyeti ve işleyiş meşruiyeti içinde eleştiri, değerlendirme ve hesap sorma girişiminde bulunuyor olmasından ötürü bir Parti organını, dondurma kararı alamaz. Onları sırf bu tavırlarından ötürü hesap sorma adına faaliyetlerinden alıkoyarak ayağına çağıramaz. “*Gelmezseniz hakkınızda tutuklama kararı çıkartılacaktır*” diye tehdit edemez, böylesi bir talimat veremez; onları bu gayrı-meşru emrine uymaya zorlayamaz. Keza sorumluluk sahibi hiçbir Partili kalkıp da sorunların Partiye açılıp tartışılması istemiyle yazılmış bir çağrı mektubundan ötürü bu çağrıyı yapan Partilileri ve MK’yı acilen toplantıya çağırarak MK üyesi üç sekreteri “*sanki düşmanı teşhir ediyormuşçasına*” bir düşmanlık duyguları ve tutumuyla kamuoyuna teşhir edemez. Onların tamamen Parti işleyiş normları içindeki bu meşru çağrılarını “*ayrılık ilanı*” olarak sunamaz ve bunlara tavır alınmasını isteyemez. Parti birliğini ve çıkarlarını önemseyip gözetken sorumluluk sahibi hiçbir yönetici organ üyesi, alt organlardan ve keza kendi üst organ üyelerinden gelen yazıların eline ulaşmasını dahi beklemeden, onları doğrudan okuyup içeriğini anlamadan, sırf bir kuryenin (veya birilerinin) kendi algı ve yorumlarıyla da vereceği sözlü bilgiye itimat ederek ve bunu yeterli sayarak yazılan çağrı mektuplarının “*ayrılığın ilanı yazılar*” olduğuna hükmedemez ve bunu bir bildiriyle kamuoyuna ilan edemez. Ve de böylesi bir hak ve yetkisinin olmadığını, olamayacağını bilir!

Evet, söz konusu OPO’nun “*Tüm Partiye Çağrı*” yazısı ve keza MK’yı acil toplantıya çağırarak söz konusu üç sekreterin yazısı daha henüz kendilerine bile ulaşmamışken, 17 Nisan günü bir milisin şifahen verdiği bilgileri baz alarak o 6 MK üyesi imzalı 18 Nisan bildirisini kaleme alabilmiş ve kamuoyuna sunabilmişlerdir.

Şimdi burada bir solukluk duralım ve akli başında herkese sorulmuş; sahi, bütün bu yapılanların, sözünü ettiğim şu “*bahanesi yapılmıştır*”ın dışında başka herhangi bir anlamı ve izahı var mıdır?

MKP 1. Kongre belgelerinden de görülüp anlaşılacağı üzere OPO’nun çağrı mektubu 14 Nisan, 3 sekreterin MK’ya çağrısı ise 16 Nisan tarihidir.

Bu çağrı mektupları hemen burunlarının dibinde bulunan darbeci 6 MK üyesinin eline bile henüz ulaşmamışken, Laz Nihat emrinde bulunan o malum 5 MK üyesiyle 17 Nisan gecesini alelacele olağanüstü

bir toplantı tertipliyor ve (MKP 1. Kongresi'nin söylemiyle) “*ayrılığı resmileştiren*” o 18 Nisan tarihli bildiriye kaleme alıyor.

Hiç kimsenin kıvırmaya, yaşananları başka yönle çekmeye ve de saptırmaya hakkı yoktur: Belgeler açık ve nettir; OPO sorunları Partiye sunuyor ve tartışılması çağrısında bulunuyor. H. Hüseyin ve diğer iki sekreter MK'yı acilen olağanüstü toplantıya çağırıyor!

Ama böyleyken MKP 1. Kongresi büyük bir tarihi sorumsuzluk ve de pişkinlik örneği sergileyerek, “... H. Hüseyin, yanındaki MK üyesi ve kliğiyle birlikte (...) AK sekreterinin 01.04.1994 tarihli “*tali-matını*” bahane ederek 14 Nisan günü ayrılığını resmileştiren bildiriye kaleme almıştır” diyebilmiştir.

Oysa belgeler ortada. Söz konusu edilen 14 Nisan tarihli bildiri H. Hüseyin'in değil OPO'nun tüm partiye çağrı mektubudur. H. Hüseyin ve diğer 2 sekreter bu OPO'nun üyesi olmadıkları gibi, bu “*bildiri*”de imzaları da bulunmamaktadır.

H. Hüseyin ve diğer 2 sekreterin “*bildiri*”si 16 Nisan tarihlidir ve içeriğinde herhangi bir ayrılık ilanı falan değil, MK'yı acilen olağanüstü toplantıya çağırmaktan ibaretti.

Bu arkadaşlara göre demek oluyor ki H. Hüseyin ve kliği hem 14 Nisan'da ayrılığını resmileştiren bir bildiri yazmış ve hem de (artık niyeyse ve nasıl olacaksa)16 Nisan'da bir bildiri yazarak, Partide yaşanan gelişmeler ve kritik gidişatı görüşmek ve çözüm bulmak için MK'yı acilen olağanüstü toplantıya çağırmış!

Evet, niyeyse ve MKP 1. Kongresi bu iki farklı tutumu nasıl bağdaştırıp izah edebiliyorsa artık, işte H. Hüseyin, iki gün arayla önce ayrılığını resmileştirmiş, sonra da Parti sekreteri sıfatıyla 1. OPK'nın seçmiş olduğu ve aralarında 18 darbesini gerçekleştiren 6 MK üyesinin de bulunduğu resmi MK'yı Parti sorunlarını görüşmek üzere acilen toplantıya çağırmış!

“*Olmaz!*” sanıyor olabilirsiniz, ama baksanıza zevahiri kurtarma derdine kilitlenen MKP 1. Kongresi (ve burada özel olarak da bu kongreyi karakterize eden Cafer Cangöz ve Harun Bayat ekibi) bunu pekâlâ da mümkün kılabilmiş!

Konu edilen ve örnek olarak sunulan “*14 Nisan tarihli bildiri*” sadece bir tanedir. Yani MKP kongresi bu aynı bildiriye hem OPO'nun ve hem de H. Hüseyin'in bildiri olarak sunmakta hiçbir çekince göstermeyebiliyor. Yani ne gam, varsın mızrak çuvala sığmayıversin, ne çıkar bundan? Önemli olan bir şekilde çuvalı mızrağa geçirip, zevahiri kurtarmaya çalışmaktır. Evet, yapmaya çalıştıklarının pratik karşılığı maalesef ki bundan farklı bir şey değildir.

Atılan başlıktan da, anlaşılın açık içeriğinden de görüp anlaşılacağı gibi söz konusu “14 Nisan tarihli bildiri” dışı, yani kamuoyuna değil, doğrudan Parti içine yönelik olup, “Tüm Partiye Çağrı” niteliğinde bir “iç yazı”dır. Ve ama MKP 1. Kongresi bu açık olgusal gerçeğe rağmen rahatlıkla kalkıp bu bildiriye, kamuoyuna dönük bir ayrılığın resmileştirilerek ilan edilmesi olarak sunma tarihi sorumsuzluğunu gösterebiliyor.

Diğer gelişmelerle birlikte OPO’nun bu çağrısını da dikkate alan Parti Genel Sekreteri, yanına iki MK üyesini de alarak 16 Nisan’da MK’yı acil olağanüstü toplantıya çağıran bir yazı kaleme almıştır. Söz konusu o sürece ilişkin H. Hüseyin’in imzasını taşıyan tek “resmi belge” budur. MKP’lilerin de bunun dışında gösterebildikleri herhangi bir resmi veya gayri resmi belge bulunmamaktadır. Hal böyle olunca da demek olur ki MKP’li dostlarımızın iddialarının bu yönünün herhangi bir gerçekliği bulunmamaktadır.

Bu sorunun bir yanı. Hadi gelin bir de hep birlikte sorunun diğer öbür yanına bir bakalım hele gerçekten de söz konusu “14 Nisan tarihli bildiri”nin “ayrılığın resmi ilanı” olma gibi herhangi bir gerçekliği var mı? Çağrı metni mektup aynen şöyle:

“Tüm Parti Üyelerine;

Aşağıdaki Açık Tavrımızı ve Önerilerimizi Desteklemeye Çağırıyoruz:

-AK sekreterinin AK adına organımızı tasfiye (faaliyetini dondurma denilen) kararını anti-demokratik darbeci Parti yıkıcılığı olarak görüyor, bunu tanımıyor ve tüm Partiyi bu anti-demokratik uygulamaları reddetmeye çağırıyoruz.

-MK, SB, GK gibi yönetici organlara güveniyor ve bu organların, bugün içinde buldukları kariyerist, grupçu ve yıkıcı faaliyetlerden dolayı Partinin içinde bulunduğu sorunları çözemeyeceklerine inanıyoruz.

-Bu nedenle Parti iradesi harekete geçirilerek, sorunlar Partide tartışılmalıdır.

-Bunun için tüm Parti üyelerinin katıldığı bölgesel düzeyde Parti bölge konferansı yapılmalıdır.

-Bu tartışma konferansı veya kongre tartışmalarının başlatılması ve bu bölgede cereyan eden sorunları tüm yönleriyle ele alıp tartışmalı ve diğer bölgeleri de harekete geçirmelidir.

-Bu, Parti birliğini sağlamada ve var olan olumsuzlukları gidermede tek doğru çözümdür.

-Bu durum için tüm Parti güçleri bir araya toplanmalı ve sorunları detaylı tartışmalıdır.

-Bunu yapma yönünde tavır koymadıkça (bugünkü haliyle) GK, AK, SB, MK'nın bizim açımızdan tanıma ve bağlayıcılığı olmayacaktır.

-Bu, gerçekte Parti çizgisinin devamından yana tavır koyacak olanların bugün birliği korumanın teminatı olan bu yönde tavır koyması ve bu tavrı desteklemesi zorunlu komünist ödevidir.

-Partiye, Parti üyelerine güven duyuluyorsa, yönetici organlar (önderliğin) buna evet demek zorundadır.

-Organ bu kararları tüm Parti üyelerine iletme (çeşitli yollardan) kararı almıştır. 14 Nisan 1994 Parti 2 Nolu Mıntıka Ordu Parti Organı" (Aktarma için bkz. "*Tarihi Muhasebe*")

Evet, "*14 Nisan tarihli bildiri*"nin tamamı işte bunlardan ibarettir. Bu bildiri (ya da mektup ya da yazı, her heyse) elbette içeriği, mantığı ve tutarlılığı vs. vs. boyutlarıyla eleştiri konusu yapılabilir ve hatta (hızını alamayanlar) yerden yere de vurulabilir. Keza bununla yetinilmeyip, "*disiplinsizlik örneği*" dahi addedip, aforoz da edilebilir. Evet, bu da pekâlâ mümkün! Ancak şu yadsınamaz bir gerçek ki; aklı başında ve okuduğunu anlama kabiliyetine sahip hiç kimse bu yazının "*AYRILIĞINI RESMİLEŞTİRDİ*" şeklinde bir içeriğinin de bulunduğunu ileri süremez.

Evet, işte bunu ileri süremez. Fakat ne çare ki bu çıplak gerçeğe rağmen, şuursuzca bir şekilde iradelerini Laz Nihat'ın buyruğuna teslim etmiş olan o malum "*6 MK üyesi*" henüz ellerine dahi ulaşmamış olan, dolayısıyla da henüz okumadıkları, sorgulayıp iç gerçekliğine vakıf olmadıkları o "*14 Nisan tarihli bildiri*"nin bir ayrılık ilanı olduğuna rahatlıkla hükmedebildi. Ve hiçbir sorumluluk taşımadan kalkıp bunları "*ıpkı düşmanı teşhir eder gibi*" "*mafya hizbi*" olarak damgalayıp, Partiden ayrıldıklarını 18 Nisan bildiriyle kamuoyuna ilan edebildi. Hiçbir sorumluluk taşımadan hemen kalkıp savaşçılara "*tavrınızı belirleyin, Partiden yana mısınız, mafya hizbinden mi?*" dayatmasında bulunabildiler. Yani insanları ikna edip kazanmaya dahi çalışmadan, yani resmen ve açıktan bir oldubittiyle, yani bilinçli bir artniyet ve gayretkeşlikle yapıyı ikiye bölmeye çalışabildiler. Yani o çokça dillerine doladıkları Parti birliği, 'Partinin ulvi çıkarları', proletarya davası, devrimin menfaati vs. vs.nin gereği olarak bildiri sahiplerini tavırlarından vazgeçirmeyi deneme fırsatı dahi tanımadılar kendilerine. Sorunu MK iradesi üzerinden çözmeye çalışmayı dahi akıllarına getirmediler. Hâlbuki Parti sekreteri ve 2 MK üyesinin MK'yı

acilen toplantıya da çağırılmıştı. Bunu bildikleri halde yine de titizlikle es geçmeyi yeğlediler.

Sahi, NİYE? Çünkü öncelikle görmek gerekiyor ki: AMAÇ VE NİYET FARKLI!

Mesela 18 Nisan darbe bildirisinde “*ayrıldılar*” dediklerine reva görülen isim bile çok manidar değil midir? “*MAFYA HİZİBİ*”!

Bu isim, hemen o 17 Nisan gecesi, tesadüfen mi akıllarına gelmiştir dersiniz?

Hayır, hayır asla bir tesadüf değil bu! OPK’da kendilerinin de oylarıyla da “*konferans sırrı*” olarak gizlenmesine karar verilen o malum “*ticaret olayı*”nın niye durup dururken üç ay sonra AK’nin gündemine alındığını, niye bunu kamuoyuna duyurma ve sorumlularının cezalandırılma isteminde buldukları yeniden göz önüne getirilirse hem ortada anlaşılmayacak bir şeyin olmadığı ve hem de taşların yerliyerine oturduğu rahatlıkla görebilecektir.

1993 sonbaharındaki AK toplantısıyla birlikte zaten bir kesim peşinen “*hizip*” ve “*hizipsel faaliyet içinde olmak*” ile itham edilmeye başlanmamış mıydı? Bunun nasıl yaşandığını kendi somutumda yaşayanlar üzerinden de örneklemiştim. Bu, maksatlı bilinçli bir nitelermeydi. İradi gayretlerle yaratılmaya ve varmış gibi gösterilmeye çalışıldığı da bir gerçek. Bunu bilinçli olarak ve kasten yarattılar. Çünkü “*finale*” bununla gideceklerdi. Bu “*hizbi*” ya malum ‘ticaret olayı’nın malum üç faili üzerinden “*mafya hizbi*” olarak damgalayıp “*Parti varlığı ‘hizip varlığıyla bağdaşmaz’*” deyip kendileri Partiden atacaklardı (ki, kendilerinin 24 Nisan tarihi üzerinden kurguladıkları esas planları buydu) ya da somutta görüldüğü üzere, bir bahaneyle, “*mafya hizibi ayrıldı*” diyebilmenin “*meşru*” “*geçerli*” bir “*gerekçesi*” yapacaklardı. Artık o süreçte hangisi denk gelirse. Tabii esas plan, 24 Nisan’da “*mafya hizbini Partiden attık!*” üzerine kuruluydu.

Laz Nihat’ı esas planından vazgeçirip apartopar 17 Nisan gecesi harekete geçiren şey, yapılan çağrılarla kolektif aklın, Parti iradesinin devreye girecek olması korkusuydu. Çünkü o durumda gidişatın yönünü istediği gibi yönlendirme inisiyatif elinden çıkacak ve muhtemelen de kontrolü yitirecek olmasından ötürü planını uygulama ortamı en azından o kesitte esastan sabote olacaktı. Bunu gerek 1992’deki “*Temmuz Toplantıları*”nda, ve ardından da GBMK’yi acil toplantıya çağırma sürecinde ve gerekse konferans ortamında yaşananlardan bir fiil tecrübe ettiğinden biliyordu. Bunu tecrübe ettiğinin açıktan ve doğrudan işaretini zaten ta benim “*Partiye Açık Mektup*”um karşısında göstermiş o uç boyutlu reaksiyonuyla vermişti de. İşte çağrı mektuplarına ilişkin kendisine ulaşan sözlü bilgilerle hemen o 17 Nisan

gecesi apartopar harekete geçişmesinin esas nedeni, eline geçmiş bir ‘fırsat’ı değerlendirmekle hassasiyetinden başka bir şey değildi.

Bir anlığına şöyle düşünelim ve varsayalım ki H. Hüseyin söz konusu OPO’yu kendi “*ayrılık emelleri*” için kullanmış olsun. Yine varsayalım ki MKP 1. Kongresi’nin dediği gibi ortada bir “*HH Kliği*”nin varlığı da söz konusu olsun. Ve şu malim 14 Nisan bildirisiyle ayrılığını ilan eden de bu “*klik*” olsun.

Evet, bir anlığına böyle olduğunu varsayalım ve soralım: Peki kim, hangi haklı gerekçeyle ve ne diye kalkıp da bu kliği sırf başını H. Hüseyin çekiyor diye “*mafya hizibi*” olarak niteleyebilir?

Öyle ya, H. Hüseyin dışındakilerin Partide söz konusu “*ticaret olayı*”nın yaşanmış olduğundan haberleri bile yok. Haberlerinin olmamasının sorumluları arasında Cüneyt Kahraman hariç diğer 5 MK üyesi de var. Bunların oyları marifetiyle bu işin Partiye açılmaması kararı alınmamış mıydı?

Kaldı ki H. Hüseyin’in düşünce olarak da prensip olarak bu işe karşı duran ama bir sefere mahsus olarak yapılmasına göz yummuş olduğuyla biliniyor. Şayet buna rağmen o insan “*mafya*” oluyorsa ve başında bulunduğu her oluşumda bundan ötürü “*mafya*” nitelemesi kazanırsa o halde bu “*klik*” veya “*hizip*”ten önce kendilerinin de üyesi oldukları MK ve SB gibi oluşumlarında (dolayısıyla da Partinin de) “*mafya*” nitelemesiyle anılması gerekmez mi? Ve dolayısıyla da bu arkadaşların kendileri de birer “*mafya oluşumu*” üyeleri olmuş olmazlar mı?

Ve keza eğer o malum işten ötürü H. Hüseyin’in içinde veya başında bulunduğu yapı “*mafya*” oluyorsa, bu “*mafya*” oluşumla birleşmiş olmakla ve bu işin Partiden ve kamuoyundan gizlenmesi kararının altına imza koymakla bu “*mafya suçu*”na bilerek ve isteyerek ortak olmuş olmuyor musunuz acaba?

H. Hüseyin’in o bir sefere mahsus şey dışında herhangi bir “*mafya*”lığı mı söz konusudur ki kalkıp onun başında olduğu varsayılan “*hizip*”i “*mafya hizibi*” olarak niteliyor ve bunu kamuoyuna lanse ediyorsunuz? Sahi, H. Hüseyin “*mafya*” ise, onu Parti genel sekreterliğine seçen siz neyin nesi olursunuz acaba?” diye sormak dahi akıllarına gelmemiş midir Laz dışındaki diğer malum 5 MK üyesinin acaba?

İşte bu ve benzeri çok olağan basit soruları kendilerine sorma ve buna göre davranma iradesi dahi ortaya koyamayacak kadar Partiyi ele geçirme düşüncesiyle şuursuzlaşmış ve Laz Nihat’ın buyruğu altına girmişlerdir. Söz konusu o 5 MK üyesi ve onların oluşturduğu iradeyi “*meşru irade*” olarak kabul edip birlikte hareket eden dönemin kadroları ve Parti üyeleri.

Evet, birileri çıkıp öncelikle şu malum “*ticaret olayı*”nın hangi “*ulvi amaçlar*”la AK’nin gündemine getirilmiş olduğunu açıklasın biz de öğrenmiş olalım. Ve keza AK toplantısı sonrası süreçte yapılanların ve 18 Nisan bildirisindeki şu “*mafya hizibi*” nitelemesinin ‘ticaret olayı’nın AK gündemine alınma amacıyla herhangi bir bağlantısının olmadığını, her şeyin basit bir tesadüf ürünü olarak şekillendiğini açıklasın. Ve elbette bunu öncelikle yapılan darbeyi 6 MK üyesinin işleyişi çiğneme ve MK iradesini hiçe sayma olarak izah etmeyi tercih eden MKP ve 2010 yılında Partizanda çıkan o malum değerlendirmeye onay veren TKP/ML yöneticileri açıklamalıdır.

Daha önce de vurguladım! Sırf darbe günlerinde değil, adamlar zaten ta başından itibaren hiç, ama hiç birleştirici ve kazanıcı olmadılar ki. Tam aksine AK toplantısı sonrası her bölge ve alanda ayrıştırıcı, saflaştırıcı, kışkırtıcı ve provake edici tutumlarla hep kopuşturucu oldular. H. Hüseyin başta olmak üzere SB faaliyetini dumura uğratmaya özel bir önem verdiler (ki bunu MKP kongresi de ifade ediyor). Şantaj ile Cafer Cangöz’ü kendi buyrukları altına aldılar. Batıda “*Konferans kanadı kökenli 6 MK üyesini tutsak edilerek safdışı bırakılmasını sağladılar*.” “*Ticaret olayı*”nı gayri masum bir şekilde tekrar gündeme alarak bunun üzerinden “*bahar operasyonu*”nun planını yaptılar. Her gerilla bölgesinde “*bahara defterinizi düreceğiz*” diyerek psikolojik harp taktikleriyle terör estirip kopuşturucu gayretler içinde oldular. Hukuk ve işleyişi hiçe sayarak insanların Parti ve ordu üyeliklerini, komutanlıklarını ellerinden aldılar. Yurtdışında örgütsel operasyonlar yaptılar. Batı’da ilişkileri devretmemek için taklalar atıp durdular. Kırsala gelen ağır silahlara özel olarak el koydular. Daha kış ortasında birlikleri barınaklardan çıkartıp, ortamı gergin ve denetimsiz bir hale soktular. Tek tek bireyleri ve organları, kendilerine yönelik eleştiri ve önerilerinden ötürü, polisiyevari sorgulardan geçirip yaptırımlara tabi tuttular. Bunları çeşitli yollarla provake etmeye çalıştılar. Hiçbir “*askeri gereklilik*” durumu yokken, Parti Genel Sekreteri, MK üyeleri ve bir birliğin 8-10 kişiden oluşan Parti organı hakkında “*tutuklama*” tehdidinde bulundular. Yazılarının ellerine ulaşmasını bekleme ve okuma gereği dahi duymadan 3 sekreterin ve OPO’nun yazılarını “*düşmanı teşhir edercesine*” bir üslupla, ayrılık ilanı sayıp kamuoyuna ilan ettiler vs. vs.

İşte bütün bunlar bir araya getirilip birlikte ele alınıp değerlendirildiğinde rahatlıkla görülecektir ki OPO’nun ve 3 sekreterin söz konusu o 14 ve 16 Nisan tarihli çağrı yazıları olmasaydı da bunlar sözünü ettikleri o “*bahara defterinizi düreceğiz*” operasyonunu, “*mafya hizbini Partiden attık!*” biçimi üzerinden gerçekleştireceklerdi.

Hal böyleyken, bütün bu olgusal gerçekleri ve yaşanmışlıkları “yok” hükmünde sayıp, 18 Nisan’da yapılmış olanı “*Hasan Hüseyin ve kligi*”nin Partide başlatmış oldukları yeni bir ayrılık ilanına karşı, “*Birincisi, haberi getiren milis, yani 17 Nisan günü henüz OPO’nun dıştaladığı üye (dıştalandığı söylenen üye, söz konusu OPO’nun sekreteri ve gerilla birliğinin siyasi komiseri Polat Yiğit ile evli olan Derya’dır. –b.n.) ile yüz yüze görüşülmemişken milisin verdiği bilgilere (esaslı sonuç itibariyle doğru da olsa bu önemli değil) bağlı kalarak hemen kaleme, kâğıda sarılıp kamuoyuna yönelik bildiri yayınlamak doğru olmayan, sol-sekter aceleci bir siyaset tarzıdır.*

İkincisi, sözkonusu Parti üyesinin bilgilerinin doğru olduğu kabul edilse dahi yine de bilimsel yöntem açısından OPO’nun ve üç MK üyesi imzalı (16 Nisan 1994 tarihli) yazılar okunmadan böyle bir yönteme başvurulması sekter ve aceleci bir yöntemdir.

Üçüncüsü, alalacele tüm gelişmeleri yazılı bir şekilde öğrenmeden ve durumu diğer alanlardaki MK üyelerine açmadan böylesine bir açıklamaya girmek bakımından hatalı ve aceleci davranılmıştır.” “*İŞTE DARBECİLİK BURADA YAPILMAKTADIR*” (bkz. MKP 1. Kongre belgeleri, “*Tarihi Muhasebe*” ilgili bölüm) şeklinde bir yaklaşım içine girmek, bu her ne adına yapılırsa yapılsın, açıktır ki tarihi gerçeklerin üzerini örtmek ve onları çarpıtıp farklı göstermeye çalışmaktan başka bir şey değildir.

Ve hele ki MKP 1. Kongre iradesi:

- “*Sonuç itibariyle AK kliginin başı NT (yani Askeri Komisyon Kliginin başı Nihat. –b.n.) düşman unsuru çıktı. Partiyi bölmek, parçalamak o süreçte onun asli görevleri arasındaydı. AK üyeleri de bunun hain amaçlarına alet oldular.*”

- “*Gerek Baba arkadaşın (yani aslında kendi lisanımızda “Baba Erdoğan yoldaş” demek istiyorlar. –b.n.) vurulmasından ve gerekse tedavi edilmeyerek ölüme terk edilmesinden birinci dereceden sorumlu olan ajan Nihat’tır.*”

- “*AK Kligi (yani başını kontra Nihat’ın çektiği, Cüneyt Kahraman, Kemâl Kutan, Hakkı Alphan ve Hüseyin Ekici’nin etkin-önder çekirdek olduğu Cafer Cangöz, Aydın Hambayat, Ayhan Uzala ve Mazlum Hoca gibi başta gelen DABK kökenli kadroların da bir şekilde katkı sunup el verdiği ekiptir söz konusu edilen klik! –b.n.) bu yöntemle SB üyesini Partiden attırmayı ve onun yerine kendi klik üyelerinden birini SB’ye önermesi.*”

- “*NT’nin 1993 sonrası DABK kökenli SB üyesine hazırladığı komplo, onun AK kligine entegre edemediği DABK kökenli kadroları sindirme taktiğinden başka bir şey değildi.*” (Burada sözkonusu edilen

kadro Cafer Cangöz'dür ve maalesef ki bu değerli kadro kontranın bu hilesini çözme ve aşma maharet ve iradesi sergileyememiş ve birçok durumda kontranın peşinden gitmiş ve 18 Nisan darbesinin imzalamacılarından biri olmuştur. Yani şu 'hain emelleri'ne 'alet olanlar'dan biridir bu kadro.)

- "*Kongre Hazırlık Konferansı*"nda (anılan bu konferans 1996 yılında yapılmış. -b.n.) çok belirgin bir şekilde ortaya çıktığı gibi, DABK kanadının şehirlerdeki örgütlenmelerinin,

-Semtler, gençlik, askeri komite – başında yer alanların hemen hemen hepsi ajan ve işbirlikçi unsurlardı. (...) ve daha birçok unsur 1989 sonrasında Nihat unsuru tarafından şehir örgütlülüklerinin başını yerleştirilmiş karşı-devrimin siyasi unsurlarıdır."

-"*Karşı-devrimci örgütlenme Partimizin önderliğini ele geçirmeyi ve Partiye hâkim olmayı hedefliyordu.*" Burada kastedilen 'Partimiz' herhaldeki sadece 1994 sonrası 'darbe ürünü' partileri değildir. Muhtemelen daha da öncelerini ve Birlik öncesini de kastediyorlardır. Şayet böyleyse, o halde 1994 darbesini acaba neden 'partimizin önderliğini ele geçirme ve partiye hâkim olmayı' hedefleyen 'dört başı mamur' bir karşı devrim operasyonu olarak sorgulamıyor ve değerlendiriyorsunuz? Nedir sizi bunu yapmaktan alıkoyan? -b.n.) (Bkz. "*Tarihi Muhasebe*" ilgili bölüm) diyorken, diyebiliyorken hâlâ da kalkıp bu bölüp parçalamayı H. Hüseyin ve OPO bildirimleri üzerinden ve keza kontranın başını çektiği "*AK Kliği*"nin "*aceleci*", "*sol-sekter*" ve "*MK iradesini almama*" ve kendini onun yerine koyarak işleyişi çiğnemiş olma gibi şeylerle izah etmeye çalışmak, herhaldeki abesle iştigal ediyor olmanın da ötesinde, bu, bilinçli bir gayretle gerçeği çarpıtıp farklı gösterme ve çalışmak olur.

Peki, MKP 1. Kongre iradesi niye böyle bir şey yapma gereği duyuyor dersiniz? Aslında bunun tek bir nedeni vardır, o da şudur:

Bu dostlarımızın bütün dert ve gayreti, oluşumlarının meşruiyetini, sorgulama dışında tutarak koruyabilmektir! Kendilerince bunun en kolay yolu da, 1994'de gerçekleştirilen darbenin, kontra Nihat marifetiyle gerçekleştirilen bir karşı-devrim operasyonu olduğu gerçeğini mümkün olabildiğince gizlemeye çalışmaktır.

Evet, açıktır ki MKP bu 'hile'ye başvurma gereği duyuyor. Çünkü 1994'de yaşananların bu ürkütücü-korkunç gerçekliği, onların "*Proletarya Partisi*" olgusu karşısındaki varlıklarının gayri meşruluğunun bir ifadesi.

Ve keza pek hoşlanarak telaffuz ettikleri (ve ama maalesef ki derinliğine vakıf olamadıkları) şu "*Nihat'ın başını çektiği klik*"ın aslında tam olarak ne menem bir "*klik*" olduğu, kimlerden oluştuğu ve

gerçekleştirilen karşı-devrim operasyonunda bunların nasıl bir “suç ortaklığı” durumuna düştüklerinin, belli başlı önder kadrolarından birçoğunun nasıl kontra Nihat’ın ‘keskin kılıcı’ olup icraatlarda bulunduğunun anlaşılmasını istemiyor. Partiye ve devrime karşı işlenen bu tarihi vahim suçun hesabını vermekten kaçınıyor. Çünkü hemen hemen tüm kadroları bu karşı-devrim operasyonunda kötü bir şekilde kullanılmış ve “suç ortaklığı” durumuna düşürülmüşlerdir.

MKP’li dostlarımız işte tamamen bu nedenlerden/açmazlarından ötürü (“Parti” ve “Parti tarihi” olgusu karşısında dürüst ve tutarlı olmamayı göze alma pahasına) bu gerçeği gizleme ve çarpıtma gereği duyuyorlar.

Akılkârı bir şey midir, hem kalkıp Nihat’a kontra diyeceksin ve “Partimizin önderliğini ele geçirmeyi ve Partiye hakim olmayı hedefliyordu”, “Partiyi bölmek, parçalamak o süreçte onun asli görevleri arasındaydı” ve “AK üyeleri de bunun hain amaçlarına alet oldular” diyeceksin ve ama yine de kalkıp, olup-biteni “işleyiş kusuru” ile, “acelecilik” ile ve “sol-sekterizm” ile izah etmeye çalışacaksın?

Çok fazla uzatmak istemiyorum. Çünkü bu sorunu “MKP”nin “Tarihi Muhasebe”sinde Öznecilik ve Dogmatizm” isimli kitap çalışmamın da teferruatlıca anlatmaktayım. İlgi duyanlar oradan takip edebilirler. Ancak yine de o çalışmadan buraya kısa bir-iki pasaj aktarmak isabetli olacaktır.

“Dün bunları belki göremiyordunuz. Ama bari bugün görün ve kabul edin. Hem Nihat’a kontra diyecek ve AK üyelerinin onun karşı-devrimci amaçlarına hizmet etmiş olduklarını kabul edeceksiniz ve ama hem de kalkıp bütün bu yapılanları acelecilik vs. ile açıklayacaksınız. (...)”

“Artık görmek zorundasınız ki Nihat “acelecilik”liğinden, “anti-demokratik”liğinden ve “sol-sekter politik tutum”undan ötürü 18 Nisan bildirisini kaleme almadı. Bir kliğin başı saydığınız ve kontra dediğiniz birini bu türden yapı içi kavram ve kriterlerle muhatap alamazsınız! O bir karşı-devrimci. Ve hem de sıradan biri değil. Parti yönetimini ele geçirmeyi hedeflemiş olan, sizin bütün önde gelen kadrolarınızdan oluşturduğu “klik”e şeflik yapabilen biri! Dolayısıyla da o, başını çektiği bir klik yapılanmasına “H. H.’nin kliği”ni tasfiye etmek, onun karşısında rakip olabilmek için gitmiş olamaz, değil mi? Partinin ve ordunun yönetici organlarını ele geçirmeyi, “siyasi rakipleri” karşısında avantajlar elde etmek maksadıyla hedeflemiyordu, değil mi? Yani kısacası o bir “oportünist” veya sağ ve “sol” sapmaları olan, yapı içi bir unsur, bir “yoldaş” değil. Kendinizde kabul ediyorsunuz ki o Partinin en tepesine kadar çıkabilmiş etkili bir karşı-devrim unsuru!

Bir ajan! Partideki varlık koşulu Partiyi içten zaafa uğratarak darbelemektedir.”

“Bırakalım başka şeyleri, sırf şu sıraladıklarımız bile, darbenin örgütsel ve teknik yönleriyle 1993 sonbaharında gerçekleştirilen AK toplantısı da planlanıp uygulamaya sokulmuş olduğunu görüp anlamaya haydi haydi yeter de artar. (...)”

“18 Nisan darbesi, karşı-devrimin Partiyi bölüp parçalama, güçten düşürme, zayıflatıp marjinal bir hareket, ‘kontrol edilebilir bir hareket’ konumuna düşürme amacı doğrultusunda süregelen bir dizi esaslı adımın, sistemli ve sürekli operasyonel karakterli tasfiye sürecinin tayin edici aşamalarından biridir. Bundan sonrası belki MKP 1. Kongre iradesinin de ifade ettiği ‘Başarılı olabilseydi, TKP/ML ile silahlı olarak karşı karşıya kalınması, dahası TKP/ML’den HH ve diğer birkaç kişinin katledilmesi ve giderek Partimizin karşı-devrimin bir silahlı haline dönüştürülmesi söz konusu olurdu’ (“Tarihi Muhasebe”) türünden boyutlar olarak daha bir derinleşirdi. İşte 18 Nisan darbesinin öz gerçekliği budur! (...)”

“(...) MKP’li dostlarımızın sorunun bu yönlerini görüp anlamları önem arzeder. Partiye karşı, karşı-devrim marifetiyle gerçekleştirilmiş olan darbeye aktif rol alıp suç ortaklığı yapmış olmalarının, Partiyi bölüp parçalamış olduklarının özeleştirisini vermeleri şarttır. Bu, kaçınılmaması gereken tarihi bir sorumluluktur. Bu sorumluluk, “Proletarya Partisi olgusu” karşısındaki ilkesel duruşun bir gereğidir.

Böylesi bir özeleştirisi verilmeden “Proletarya Partisi olgusu” ile buluşabilmenin teorik olarak mümkün olmayacağını görülmeli. Bu boyutuyla ilkesel bir sorunla karşı karşıya olunduğunun görülmesi ve kavranması gerekiyor.

MKP’li dostlarımız sorunu bu karakteri üzerinden sorgulama iradesi gösterebilirlerse şayet, karşı-devrim marifetiyle tezgâhlanmış olan bir suça istemeden, bilincinde olmadan bulaşmış olmaktan gocunmaz, bu suçu kabul edip özeleştirisini vermekten kaçmanın doğru olmayacağını bilince çıkarabilirler.”

“Karşı-devrim marifetli bir darbeye varlık koşulu bulmuş olan ve kendisini kamuoyuna “TKP(ML)” olarak sunmuş yapının “Proletarya Partisi olgusu” meşruiyeti karşısında ideolojik olarak da hukuken ve ahlâken de bir meşruiyetinin olamayacağını görüldüğü kabul edilmesi gerekiyor. Bu, ilkesel tutarlılığın bir gereğidir.”

“MKP’nin işte böylesi gayrı meşru bir oluşumun “mirası” üzerinden kendisini var ettiği görüldüğü kabullenilmek zorundadır. MKP’li dostlarımız bunu en azından teorik olarak izah ve telafi etme tarihi sorumluluğuyla karşı karşıya olduklarını görmelidirler.”

“Teori ve tarih karşısında tutarlılık, böylesi bir ‘miras’ üzerinden var olmayı reddetmeyi gerektirir. Doğru ve dürüst yaklaşım, gayet tabii ki budur. Ancak gelinen aşama itibarıyla kalkıp da MKP’ye ‘kendinizi feshedip, P. Partisi meşruiyetine dönün’ demenin de pek gerçekçi olmayacağı açıktır. Özeleştirme yapmalarını, sorunu teorik düzlemde doğru zemine oturtmalarını istemek yeterli olabilir. (...)”

“‘Birlik’ olgusunun ana zemini de, öncelikle bu ilkesel boyutlu sorunun aşılıp, ‘kardeş örgüt’ olabilme gerçekliğinde buluşabilmekle sağlanabilir. Özgülümüzdeki ‘birlik’in bu ön koşulunu yerine getirmeksizin birlik çağrılarında bulunmak, hem samimi bir yaklaşım olmaz ve hem de ‘havanda su dövme’ bakımından, boş bir söylem olmanın ötesinde somut bir değer taşımayacaktır.”

“Özgülümüz üzerinden somutladığımızda, ‘kardeş örgüt’ olma zemininde buluşulacak olsa bile, ‘örgütsel birlik’ gerçekliği haylice problemli gözükmektedir. Geçmişte yapıldığı gibi ’72 platformu üzerinden hareketle bir birlik arayışında olmak, açıkçası bugün açısından pek anlamlı olmayacaktır. Çünkü ’72 platformundan hareketle farklı farklı siyasal, örgütsel ve askeri programlara ve modellere ulaşmak pekâlâ mümkün olabilecektir. Nitekim MKP bunu yapmıştır da. Fakat ortaya koyduklarının ‘derde deva’lığı tartışma götürür niteliktedir. Soru, bugünün somut sosyo-ekonomik yapı tahlili üzerinden şekillenecek bir siyasal, örgütsel ve askeri program ve modelle, ’72’nin devrimci ideolojik-siyasi ruhunu buluşturabilmekte yatmaktadır. Devrimimizin ana rotasında gelişebilmesi ancak ki bu ‘ana sorunumuz’un çözümünü bulmasıyla mümkün olabilecektir. Parti ancak ki bununla gerçek ‘önder güç’ kimliğiyle buluşabilme şansına kavuşabilecektir. TKP/ML henüz bu tarihi görev ve sorumluluğunu yerine getirebilmiş değil. Bu da bir gerçek! Dolayısıyla da MKP ile TKP/ML arasında bir “örgütsel birlik” zemini henüz oluşabilmiş değildir. Bu anlamıyla da bu iki Partinin ‘birlik’ sorunu güncel bir sorun olma karakteri arzetmemektedir. Program kongresini başarıyla tamamlayıp, devrimin siyasal, örgütsel ve askeri programını ve modelini ortaya çıkarmadan da, doğal olarak gündeminde bir “örgütsel birlik” sorunu olmayacaktır. Gerçekçi olmak gerekirse (ki, buna fena halde ihtiyacımız var), o halde gerçekliğimizin bu olduğu da görülebilmelidir.”

1992 yılında Partizan güçlerinin birleşmesiyle Partimizin yakaladığı hatırı sayılır atılım ve kaydettiği büyüme ivmesi, maalesef ki bairesizliğimizi ve bölünüşümüzü ustaca kullanan karşı-devrimin adeta bağıra bağıra gelen işte bu “iç darbe”si marifetiyle, kesintiye uğratıldı.

İnsanlarımızın yüzlerinde oluşmaya başlamış olan o gülüş, coşku ve neşe, bu melun darbeyle, adeta kırılıp döküliverdi. Umuda duran filizleri bir kez daha orta yerinden darbelenip kırılıverdi. Çoğu yürek bir kez daha yaşamın canlı-coşkulu ritmiyle küslük tuttu.

Kuşku yoktu ki bizim için büyük bir bozgundu bu. Ve kaçınılmaz olarak bir yığın “*artçı sarsıntılar*”ı ve yan etkileri de olacaktı. Saffarda bir yığın kırılıp dökülmelere ve güven bunalımlarına yol açacaktı... Ve haliyle de Partiyi “*normal*” döngüsüne oturtmak hiç de kolay olmayacaktı. Bunun için her şeyden önce zamana ihtiyacımız olacak. Yaralarımızı sabır, dirayet ve azimle sarıp iyileştirmek dışında, yapabileceğimiz pek fazla bir şey de yoktu.

Evet, kabul etmek lazım ki kötü bir bozguna uğramıştık. Bu, elbetteki düşmanın hatırı sayılı bir başarısıydı ama elbette ki bu başarı, birçok durumda olduğu gibi, asla tek başına düşmanın kendini büyük maharetinin ürünü değildi. Aslında düşmana bu başarıyı bizim “*büyük maharetlerimiz*” sunuyordu. Yani ‘demem o ki’ “*kabahatin büyük yügü*” bizdeydi. Evet, maalesef ki bu başarı önemli oranda bizim esermizdi: Kimilerimizin edilgen-miskin “*devrimcilik*” halleri, kimilerimizin sınıf mücadelesinin doğasıyla uyuşmayan, bir nevi Polyanna’cı “*iyi niyet*”lilik halleri, kimilerimizin yanlış ve yanılı duruma tespit ve değerlendirmeleri, kimilerimizin samimiyetsizlikleri-tutarsızlıkları, kimilerimizin körleşmiş ufukları-dar grupçu bencillikleri, kimilerimizin gözünün içine girmekte olanı dahi göremeyen bönlükleri-darlıkları, kimilerimizin arsız “*ortacı-merkezci*” aymazlıkları, kimilerimizin ruhunu içdiş edip bilincini teslim almış kör disiplin anlayışı ve kimilerimizin de çocukluk halleri birbirine eklendi ve karşı-devrim unsuru kontra Nihat’ın ekmeğine yağ sürdü, işini kolaylaştırdı. Ve umduğundan da daha kolay bir şekilde amacına ulaşmasını sağladı.

Şu veya bu nedenle (bunlar, değerlendirmelerde bulunacak olanlarca kuşkusuz ki çok farklı ve çok çeşitli olabilirler) ama sonuçta kişi olarak yetersiz kaldığım, rolümü gerektiği gibi oynayamadığım, en başta da, gördüğüm-sezdiğim, belli yönleriyle ayırında olduğum “*kötü gidişat*” ve yapılmak istenenler karşısında kolektif bir karşı duruş örgütleyemedim. Daha doğrusu bunun gerekliliğini öngöremedim. Ve dolayısıyla da esasen kişisel bazda tavır alışlar ve tepki koyuşlarla yetinme büyük yanlışına düştüm.

“*Örgütlü*”, yani “*organize olmuş güç*” anlamında bir “*klik*” oluşumu gerçekliğinin ta en başından (yani ta konferans sürecinden itibaren) ayırında olmama ve OPK’da bunu önemli oranda deşifre edip, görünür kılmama rağmen, bunun karşısında insanların (özellikle de belli başlı etkili kadroların) kendi kendilerine bir karşı direnç gücü

oluşturmaları saf beklentisi içine girdim. Bu beklenti ve güven beni bilinçli-iradi bir çabayla bu karşı direnç gücünü örgütleyip konumlandırma girişiminden alıkoydu diyebilirim. Herkesin kendine sorumluluklarını yerine getirmeleri beklentisine düştüm.

İşte en başta da bu kusurlu, hatalı yaklaşımım beni önemli oranda edilgenleştirdi. Yani bir nevi şu “*Bekle-gör*” şeklindeki sakat tutuma düşürdü.

Oysa şurası benim için son derece açıktı: Laz Nihat ve başında bulunduğu “*klik*”sel oluşum hiç de iyi niyetler taşııyordu. Çok açık bir şekilde Partinin varlığı-birliği ve haliyle de geleceğiyle oynuyorlardı.

İşte buna rağmen bu “*şer odağı*” yapılanma karşısına, onların bu oyun ve tuzaklarını bozabilecek, boşa çıkarabilecek, Partiyi uyarıp, kolektif bir irade gücüne barikat oluşturabilecek nitelikte bir örgütlü güçle dikilmek gerektiği gerçekliğinin gereğini yerine getirmekten geri durdum.

Özetle, o süreçte, organize olmamış, tek başına bireysel gayretlerin çoğu kere yeterli olamayabileceği gerçeğinin idrakiyle davranmadım. Eksik ve kusurlu hesaplarda bulundum. Genel komutanlık içinde konumlanır ve ana karargâhta, silahlı güçlerin önemlice bir bölümünün kontrolünü paylaşır durumda olursam, süreci kontrollü bir şekilde götürme şansımızın olabileceği üzerine hesap kurdum. Kendi rol ve fonksiyonunu bunun üzerinden sundum. Ve de sınırlamış oldum.

Genel komutanlıkta ve ana karargâhta konumlanmamla, başta Laz Nihat olmak üzere, söz konusu kliğin esasen denetim altına alınabileceği açıktı. Nitekim bunu bir önceki yılın pratiğinde gördük de.

Ancak olmadı! ‘Evdeki hesap çırşayı uymadı’ vari bir durum oluştu. Daha önceki bölümlerde değindiğim gibi, Laz Nihat bunun kendisi için ne ifade ettiğini çok iyi bildiğinden, müthiş bir karşı duruşla DABK yapılanmasının tüm kadrosal gücünü ardına takarak benim bu talebimi engelleme yoluna başvurdu. Düşünün ki benim bu talebimin kabul edilmesi halinde Birliği sonlandırma tehdidinde dahi bulunabildi. Evet, onun için bu denli önemliydi işte!

Laz Nihat maalesef bu bölümü saftirik ve polyanacı bir kısım MK üyesini “*orta bulucu-uzlaştırıcı*” konuma sokmayı başardı da. Ve bunların desteğiyle MK çoğunluğu iradesini arkasına alarak, benim öngörmüş olduğum hareket tarzını esasen boşa çıkarmış oldu.

Şurası açık ki, ordu tüzüğü tartışmaları üzerinden sağladığım çoğunluk iradesine güvenerek, “*ya bu olmazsa?!*” ihtimalini ve ihtiyacının esasen devre dışı tuttum. Sandım ki bu çoğunluk Laz’ın silahlı güçlerin kontrolünü tekeline alma isteminin ardındaki amacı yeterince

görüp ikna oldu ve dolayısıyla da onun bu girişimlerine de kararlılıkla karşı dururlar. . .

Evet, böyle sandım (ki, bu yargı sadece benim de değildi. Sorunu açıp tartıştığım hiçbir yoldaş aksini düşünmüyordu) ve buna güvenmeyi tercih ettim. Bu yüzden konu özgülünde başka olasılık hesapları yapmayı da gereksiz gördüm.

Ve sanırım SB'nin kırsala yerleşecek olması da benim “*ya bu olmazsa?*” sorusunu oluşturup kendime sormamı çok da fazla önemli kılmayan bir diğer faktör olmuştur. Ana karargâhta birlikte olacaklarından Hüseyin Karakuş, Yusuf Köse ve Askeri Komisyon üyesi Hacı Demirkaya ve bunlardan alacağı destekle Cafer Cangöz Laz Nihat'ı rahatlıkla gemlerdi. Evet, hesaba kattığım ve güvendiğim bir diğer önemli faktör de kuşkusuz ki buydu.

Ancak bu da olmadı! Karakuş'un alana hiç gelmemesi, zaten ta baştan güç denklemini tersyüz etmiş oldu. Cangöz'ün çok kötü bir şekilde “*klasik bir düşman tuzağı*”na takılıp kalması ve inisiyatifini yitirerek edilgen bir konuma düşmesi de sürecin gidişatını olumsuz yönde etkileyen bir diğer önemli etkeni. Fakat bunlardan çok daha önemlisi, alanda adeta bir başına kalan Köse'nin Laz'ın tam olarak ne yapmak istediğini doğru okuyamayıp, onunla onun çektiği ‘kişisel çekişme’ minderde didişip durma tutumuna düşerek sürecin kontrolünü yitirmesiydi. İşte bu üç unsur Laz'ın önünü açıp, elini güçlendiren ve atını dilediğince koşturmasını kolaylaştıran belli başlı diğer unsurlar oldu.

“*Partiye Açık Mektup I*” yazım şayet o süreçte, örneğin en azından MK'da ele alınmış olabilseydi, muhtemelen bir kısım kadrolar içine yuvarlandıkları o lanet gaffet uykusundan uyanabilir ve sorunların gerçek yüzünü ve gidişatın vahametini görebilir ve Partiye müdahalede bulunma şansı oluşturabilirlerdi.

Olmadı, olamadı. . . Karakuş'un yokluğu ve Cangöz'ün hem mahlum ‘açmaz’ı ve hem de grupçu hassasiyetleri ve keza Müslüm Elma'nın Laz'ın blöfü karşısındaki bariz basiretsizliği sayesinde H. Hüseyin'in çaba ve gayretleri işe yaramadı ve sonuçta o mektup da işlevini oynayamadan devre dışı kaldı.

Bazı kadrolarımızdaki aymazlık öylesine kahredici bir gerçekliği o sürecin, düşünsenize, MK içinden ve de doğrudan MK inisiyatifi altında bir komisyon olan AK, tamamen darbeci bir tarzla konferans iradesini ayakları altına alan bir tutum geliştiriyor ve ama bu, en azından acilen olağanüstü bir MK toplantısı vesilesi dahi yapılmayabiliyor! “*Durun bakalım! Ne hakla, hangi hukukla ve ne adına böyle bir şey yaparsınız? Bu resmen konferans iradesine darbedir. Sizi böyle bir şey yapmaktan men ederiz!*” diyerek, hesap sorucu, duruma el koyucu

ve Parti iradesini harekete geçirici ve AK'yi hizaya sokucu bir refleks dahi sergilenmiyor. Alanda bulunup da durumdan birinci dereceden haberdar olan başta Parti Genel Sekreteri Köse olmak üzere, SB üyesi Elma'sı, Cangöz'ü ve AK üyesi Demirkaya'sı tabiri caizse saf saf öylece seyre koyuluyorlar. “*Nasıl MK toplantısında hesabını sorarız*” diye düşünmüş ve bu kadarını yeterli saymış olmalılar.

AK toplantı raporu Partiye yansıtıldıktan sonra da 2 Nolu Mıntıka OPO'su dışında kimse kayda değer herhangi bir tepki koymuyor. “*Ne oluyoruz? Niye durup dururken böyle bir şey yaptılar. Bununla ne amaçlanıyor?*” diye sorup sorgulama gereği duymuyor.

Ve malum, batıda 5+1 şeklinde 6 MK üyesi tam bu süreçte safdışı edildi. Bu ince operasyon Laz ve ekibi, MK içinde çoğunluk durumuna geçmesini sağladı... (İşte tamamen bu gerçeklikten ötürü OPO sıraya diziyordu, “*bugünkü GK'ya, AK'ye, SB ve MK'ya güvenmiyoruz*” diye!)

Tutsak edilen MK üyeleri içerde ne derece sorgulayıcı olup gidişatının yönünü ve karakterini kavramaya ve Partiyi uyarıp, yönlendirmeye çalıştılar, bilemiyorum.

Askeri Komisyon üyesi olmayıp da dışarıda olan önde gelen DABK kökenli MK üyelerinden Aydın Hambayat'ın, Hakkı Alphan'ın ve Cafer Cangöz'ün çok çok kötü bir şekilde Laz Nihat'ın ‘gözü kara takipçileri’ durumuna düştükleriye, yadsınamaz bir başka olgusal gerçektir. Dolayısıyla da onlardan bu sorgulayıcılığı beklemek zaten abes olacaktır. Nitekim böylesi bir tutumları olmamıştır da!

Kanaatim odur ki, Askeri Komisyon'un sözkonusu bu malum tutumu üzerine Y. Köse Parti Genel Sekreteri sıfatıyla çok ivedi bir şekilde sorunu MK'ya taşıyıp oradan Parti iradesine sunup kolektif bir hassasiyet oluşturup, karşı bir direnç örgütleyebilseydi, kuvvetle muhtemeldir ki güçler dengesi farklı şekillenirdi. AK'nin konferans darbesi bu tutumunun altı-üstü, yanı-yöresi kolektif aklın sorgulayıcılığıyla masaya yatırılabilseydi, önder kadrolar bunu sağlamayı becerebilmişseydi, kesinlikle birçok kadro ve üyenin tutumu değişir ve Laz Nihat önemli oranda teşhir ve tecrit olup güçten düşerdi. Ve o hain planı da, en azından o kesitte boşa çıkardı. Ve ayrıca bu mücadeleyle Partinin refleksleri güçleri ve uyanıklığı artardı. Bu da belki de birçok şeyin daha rahat görülebilmesine olanak sağladı. “*Saf güven*” ve “*köylü ve bürokratik ‘memur’ miskinliği*” yitecek, yerine dinamik sorgulayıcılık ve canlılık geçecekti vs. vs.

Velhasıl olmadı, yapılmadı, yapılamadı ve bugün bütün bunların sadece bir acı tecrübe-ders olma dışında pek bir kıymeti harbiyesi de kalmadı.

Olan oldu çünkü. Saydıyla-seydiyle yaşanmış olanlara geriye dönerek müdahale etme ve farklı sonuçlara vardırma olanağı maalesef ki bulunmuyor.

O bozgun ne yazık ki yaşandı. Partimizin, 1970’li yılların sonlarına doğru yakalamış olduğu o ciddi atılım ve yükseliş trendini, Partizan güçlerinin birliğiyle bir kez daha yakaladıysa da ancak ne yazık ki onu da işte bu şekilde bir kez daha yitirmiş olduk. Evet, bunu böylece tarihe not düşmek lazım.

Dediğim gibi açıktı ki bu bir bozgun durumuydu. Ama elbette ki hayatın sonu falan da değildi. Uzun soluklu ve yüzlerce yengi ve yenilgiyle, bozgun ve zaferle örülü bir muharebeler bileşkesidir sınıf mücadelesi denen şey. Bu kavganın doğasının bir gereği olarak bu türden iniş-çıkışlar yaşanacaktır elbet. Bunda öyle herhangi bir fevkaladelik durumu da yok. İşte yaşadığımız bu son şey de o ‘muharebe bozgunları’ndan biriydi sadece. Boyutu ne olursa olsun, karakter olarak bundan ötesi değildi.

Olan olmuş, yaşanan yaşanmıştı bir kere. Hayat tüm cilve ve sürprizleriyle devam ediyordu. Dolayısıyla da gün asla ah vah çekip sızlanmanın ve süngüsü düşmüşlerin pejmürdeliğiyle kolları kavuşturup oturmanın, bir yerlerden bir ‘kurtarıcı’ beklemenin günü değildi. Karamsarlığa kapılmanın, umutsuzluğa ve özgüven yitimine düşmenin zamanı da, yeri de değildi. Böylesi bir lüksümüz olamazdı. Bunların gereği de yoktu zaten.

Ancak elbette karamsarlığa kapılan, umut ve direncini, mücadele azmini yitirenlerimiz olacaktı; bu türden büyük sarsıntılar sonrası bir bakıma kaçınılmazdı da. Ve şu açıktı ki bu bozgunun artçı sarsıntıları daha bir süre devam da edecekti. Saflarda yürek burkan türden dökülmeler, kırılmalar, geriye düşüşler, sağ sapmalar boy verebilecek ve iç tasfiye boyutlanarak sürebilecektir de. Evet, bütün bunlar o sürecin ve yaşanılanların “*yan etkileri*” ya da bir nevi ‘kaçınılmaz sonuçları’ olarak, bir bakıma “*olağan sonuçlar*” olarak addedilebilecek şeylerdir de.

Bunları “*hafif sıyrıklar*”la çok büyük olmayan tahribatlarla atlatılmakta mümkündü elbet. Bunun o özgüldeki tek yolu ise özellikle “*önder kadro*” (veya verili anın zaruriyetleri gereği olarak bir bakıma ‘görev’ icabı üstlenilmek/sırtlanmak durumunda kalmış ‘önder kadro’) sıfatı taşıyan bizim, kararlı bir şekilde ayağa kalkmamız ve güven verici bir duruş ve performansla yola koyulma irade ve sorumluluğu göstermemizdi. Artçı sarsıntılarla gelebilecek yeni yıkım ve bozgunları mümkün olabilecek en alt sınırlarda tutabilmenin bir başka sihirli yolu yoktu.

Abartısız, yadsınamaz olgusal bir gerçeği ki, saflarımızdaki insanlarımızın gülüş ve neşeleri adeta yüzlerinde öylece donup kalmıştı. Evet, hiç kuşku yoktur ki gözlerinden görebilirdiniz içindeki ateşin sönmeye yüz tuttuğunu. Bir kısmı ise artık tamamen yitirmişti direncini. Onları tutmanın bir yolu (en azından) yoktu. Çok da fazla kırıp dökmeden, gururlarını incitmeden bir an önce yolculamak en isabetlisiydi.

Bizim için sorunun asıl zor kısmı, daha fazla sorumluluk gerektiren yanı, içindeki ateşi henüz tamamen sönmemiş, bir şekilde hâlâ tütmekte olan genç yürekleri bu artçı sarsıntıların yıkımından koruyabilmektir. O özgülde bu önemliydi. Çünkü bunu başarabildiğimiz oranda yola dizilecek kervanımız da o denli büyük ve coşkulu olacaktı.

Göze ilişir çapta ve nispeten istikrarlı bir kervanın yürüyüşü sürdürüyor olması, dost ve düşman nezdinde önem arzeden bir özelliğe sahipti.

Ve öte taraftan şu vardı ki, kervan, ineni bineni olmakla birlikte o ancak yürüdükçe kendini yenileyebilme üreterek çoğaltıp büyütme şansına sahip olabilecektir. Ve aslolan da buydu, kervanımız yürüyüşüne devam etmeliydi. O özgülde bize düşen öncelikli görev, işte bunu sağlayabilmektir.

Bu bilinç ve sorumlulukla, yangın ve yıkımdan arta kalan, darbeler karşısında Partiden yana irade belirlemiş olan Dersim kırsalındaki tüm diri güçlerimizle Hozat-Kalecik taraflarında bir araya geldik. Geçici bir kamp kurduk. Toplantılar gerçekleştirecek ve ortak aklın hüneriyle neler yapacağımıza, nasıl ve neyle yapacağımıza karar verecektik.

Tam olarak kaç kişiydik, doğrusu şu an net olarak anımsamıyorum. Danıştığım kimi arkadaşların verdikleri rakamlar, 55-60 civarında bir güç olduğumuza işaret ediyor. Muhtemelen de 1 Nolu Gerilla Bölgesi'nde bu miktarda bir güç, dayatılan, "tercihinizi yapın" tutumu karşısında darbecilere tavır alıp Partiden yana saf belirlemişti. (Tabii aslında silahsızlandırılarak "siz bizden olamazsınız " denilerek orta yerde bırakılan biz 8 kişinin bir tercih yapma fırsatımız olmamıştı. Ama neticede biz de bu 55-60 kişilik güç içindeydik.)

Ancak hemen belirtmem gerekiyor ki bu arkadaşların bir kısmı 'misafir'imiz sayılırlardı; gönderilmeyi bekliyordular. Öyle yüzüstü bırakıp gitmek istemeyen, iki ayağımızı bir pabuca sokacak kadar sıkıştırmayan, darbecilere karşı Partiden yana tavır takınmış olmayı bile ideolojik bir duruş, bir karşı duruş olarak önemsemeyip gözetin

ve ama gerilla saflarında kalarak mücadele yürütme dirayetini de yitirdiklerini samimiyetle dile getiren yoldaşlarımızdı. Bir kısmı batıdan, bir kısmı da yurtdışından gelmiş iyi niyetli dürüst insanlarımızdı. Bizim için uygun olacak bir zamanda gönderilmeyi bekliyorlardı. İşte bu yüzden onları “*misafirlerimiz*” olarak addediyorduk. Toplantımızı bitirene kadar bizimle kalacaklardı.

Biz H. Hüseyingille buluştuğumuzda, önceki bölümlerde sıkça bahsini ettiğim şu “*üç sekreter*”den TMLGB sekreteri Mehmet Demirdağ yoldaş tekrardan batıya dönmüştü. Yani bu üçlüden sadece Parti Genel Sekreteri Yusuf Köse ve Dersim Bölge Komitesi Sekreteri Baran’la buluşup konuşabildik. (Sanırım Baran hakkında şu bilgiyi buraya not olarak düşmem isabetli olacaktır. Bu yoldaşın özgeçmiş hakkında herhangi bir bilgi sahibi değilim. Özel olarak Parti yaşantısı/geçmiş hakkında da herhangi bir bilgim yoktu. İlk kez karşılaşıyor olmalıydık. Buluştuğumuzda sıkıca kucaklayıp şöyle dedi: “*Bayrağı size devrediyoruz Zeynel yoldaş. Buralar bana göre değil, faaliyet alanına dönüp ilişkileri toparlamalıyım*”. Ve işte bundan ötürü Baran’ı ertesi gün yolculadık. Yani o toplantılara katılmadı. Daha sonrasında ise “*benden buraya kadar*” diyerek ilişkilerini ve denetimi altındaki Parti değerlerini ilgili yoldaşlara devredip, efendice çekip gitmiş... Duyduğumuzda üzüldük tabii, yazık oldu.)

Gelişmelerden doğru dürüst haberi olmayan (düşünün ki AK’nin söz konusu kararı ve toplantı raporu ve malum ‘ticaret olayı’nın Kahraman’a yazdırılan şu malum yazı dahi elime geçmemişti) tek “*kadro*” ben olduğumdan, H. Hüseyin yaşananları, neler olup bittiğini, kendisinin ve diğer kadroların neler yaptığını (veya yapmadığını), neleri yapmaya çalıştığını ana hatlarıyla anlatıp, toplantı öncesi bilgi sahibi olmamı sağladı.

Nisan ayı sonlarına denk gelen ve nedense “*Mayıs Toplantıları*” olarak anar olduğumuz o tarihi toplantılarda, saflarımızda kalan bu 55-60 kişilik güç içindeki tüm Parti üye ve aday üyeleri yer almışlardı. Anımsadığım kadarıyla şunlar vardı: Yusuf Köse, Polat Yiğit, Rayber, Mahmut, Naki, Yusuf Ayata, Kasap Ali, Zeynel, Urfani Yıldız, Halil Çakıroğlu, Murat Şaşkal, Nafiz Töre, Özlem Sürgeç, Aysun Soylu, Süheyla Dağdeviren, Fethi Özdemir, Ulaş, Hüseyin Çevik, İsmet Pınar, Bakış. (Tabii Nurten yoldaş da vardı, ancak onu Şahverdi’de bırakmıştık. Bu toplantılarda bulunamadı.)

İrade varolanı kaldırıp da yerine yenisini koymadıkça (çok özel durumlar ve istisnalar hacrinde) Parti resmiyeti ve meşru devamlılığı baz alınmak zorundadır. Bu bağlamda H. Hüseyin resmiyette hâlâ Partimizin genel sekreteri sıfatı taşımaktaydı. Doğallığıyla çalışmala-

rımızı koordine etme hak ve yetkisine sahipti. Ancak gerek en başta H. Hüseyin'in kendisi ve gerekse diğer bir kısım yoldaş bu koordinasyonu benim üstlenmemin daha isabetli olacağını ileri sürünce, bunu toplantının iradesine sunduk. İtiraz eden de çıkmayınca, ben o kesitte bölge güçlerimizin bir nevi “doğal yönlendiricisi koordinatörü” olarak görev ve sorumluluk üstlenmiş oldum.

Tabiatıyla o özgüldeki öncelikli görevimizi gerek bölgede ve gerekse genelde zaafa uğramış olan örgütsel yapıyı ivedenlikle toparlayıp, merkezi yönlendirmeli organize bir güce yeniden kavuşturmak olarak belirledik.

Bölge güçlerimizi tekrardan merkezi önderlikli bir yapıya kavuşturmak pek sorun değildi, nihayetinde hep bir aradaydık ve dolayısıyla da belli ve bilinen bir insan kaynağı üzerinden sevk ve koordineyi yapabilecek bir bölge komutanlığı ve onun altında da gerilla birliklerine komuta edecek komutan, siyasi komiser ve komutan yardımcılarını atamak suretiyle bunu rahatlıkla yapabiliydik. “*Kendi yağımızda kavrulma*” prensibince de, sürecin görevlerini üstlenir ve gereğini yerine getirmeye çalışırdık.

Evet, sorun çıkmazdı, bunu rahatlıkla yapabiliydik. Asıl sorumuz, Partiyi yeniden toparlayıp merkezi bir yapıya kavuşturma sorununa bir çözüm bulmaktı. Tüm diğer alanlardaki üye ve kadrolarla bir araya gelebilmiş olsaydık şayet, bu çok sorun olmazdı; nihayetinde tartışır ortak bir çözüm yolu bulurduk nasılsa. Ancak ne var ki böyle bir olanağımız yoktu. Diğer alanlardaki Partililerle henüz kontağımız bile yoktu. Dolayısıyla da alacağımız karar ve sunacağımız çözümler ancak ki bölgemizin diğerlerine sunacağı görüş ve öneriler olabilirdi. Tartışmalar ve ortak fikre varma süreci işte böylesi dolambaçlı bir yol izleyerek gerçekleşecekti ve bu da kaçınılmaz olarak zaman alacaktı. Oysa bizim oyalanmadan bir an önce ve en kestirme yoldan merkezileşmeye ihtiyacımız vardı. Toparlanıp yola koyulabilmemiz esasen buna bağlıydı çünkü.

Bu kaygılar ortak kaygılarımızdı ve esasen de ana yönelimde ciddi bir fikir ayrılığımız yoktu. Ancak buna rağmen izlenmesi gereken yol, yöntem ve örgütsel mekanizmaları hususunda ortak şeyler önerilemedi. Birbirinden oldukça farklı çözüm önerileri sunuldu.

Artı ve eksileri boyutuyla bunların her biri üzerinde yoğun sorgulama ve tartışmalar sürdürdük. Açıktı ki kimi öneriler sürecin özgünlüklerine yanıt olmaktan uzaktı. Kimi yoldaşlar oldukça sığ düşünüyor ve alışıla gelmiş birtakım kalıpsal formüllerin dışına çıkmamakta ve bunların derdimize deva olabileceğinde ayak diriyorlardı.

Evet, gayet tabii ki yeniden merkezi bir yapı oluşturabilmenin birçok yol ve yöntemi vardır, nitekim önerilenler de bu genel kapsam içindeydi. Ancak burada önemli olan verili süreçteki özgün koşullarımızın doğru tarzda belirlenebilmesi ve buna uygun olanını ortaya çıkarabilmektir. Bundaki isabet, kuşkusuz ki sürecin doğru tarzda analiz ederek, istenenlerin hayat bulabilmesi bakımından tayin edicidir. Önemi de buradaydı zaten.

O özgülde herhaldeki ilk elden yapılması gereken, faaliyetimizin ve güçlerimizin olduğu her bölgede, oralandaki Parti üyelerinin ortak iradesiyle bölge komitelerimizi yeniden oluşturmak olmalıydı. Merkezileşmenin ilk pratik adımı bu olmalıydı. Bunda kolaylıkla hemfikir olduk ve karar altına aldık.

Keza “*mümkün olabilecek en kısa sürede toplanacak bir Parti konferansı ile Partinin merkezi önderliğe kavuşturulması sağlamalıdır*” fikrinde de çok kolayca mutabık olduk.

Ayrıca bu konferansın yaşananları değerlendirmesi, günü ve yarınımızı tanımlaması, Partinin önüne günün ve yarının görevlerini koyması hususunda da hemfikir olabildik. Şöyle düşünüyorduk: Böylesi özgün bir asgari siyasi program olmadan, yapıyı böylesi asgari ortak paydalar etrafında kenetlemeden istikrarlı bir şekilde partiyi ileri taşıma iradesi oluşamaz. Bundan ötürü de bu konferans sadece teknik-hukuki bir sorun olarak merkezi önderlik organını seçme gündemli değil; andığımız boyutları da kapsayan daha geniş gündemli bir konferans olmalıdır.

Gündemi daha kapsamlı bir konferansın, yaşamakta olduğumuz dağınıklık ortamında göz önüne aldığımızda, bugünden yarına ha deyince toplanamayacağı Partinin hazırlanabilmesi için nispeten biraz geniş bir zaman dilimine ihtiyacımız olacağı hususunda ise ancak ki çoğunluğun hemfikir olması sağlanabilirdi.

Kuşku yoktu ki Partinin bu süre içerisinde hem örgütümüzün, hem sınıf mücadelesinin sürece ilişkin sunumlarında ve hem de konferans hazırlıklarının yürütülmesinde geçici, merkezi bir sevk ve idare mekanizmasına ihtiyacı olacaktı. İşte bu noktada işler çatalaştı, çetin tartışmalar yaşandı. Bir kısım yoldaş, üye bileşimi oranında her bölgenin vereceği temsilcilerin oluşturulacak “*Konferans Örgütlenme Komitesi*” (KÖK) şeklindeki bir modelle bu sorunun çözülebileceği düşüncesindeydi. Ve de Polat Yiğit, Urfani Rayber, Kasap Ali gibi kimi yoldaşların yoğun gayretiyle bu kalıpsal formül öyle çok da fazla tartışılma ihtiyacı duyulmadan çoğunluk tarafından paylaşılır oldu.

Ancak şu vardı ki sürecin hassas sorunları ve konferansın nispeten daha geniş bir zaman dilimi içinde yapılabilecek olması göz önü-

ne alındığında, görev ve fonksiyonu konferans çalışmalarını koordine etmek ve konferansın toplanabilmesinin teknik sorunlarını çözmekle sınırlı olacak böyle bir oluşum, bizim ihtiyacını duyduğumuz oluşumu karşılamaktan uzak olacaktı. Yoldaşların ekseriyetince sorunun bu yönü pek de görüleliyordu.

Aslında bizim o süreçte acilen, bir nevi normal ‘olağan MK’ fonksiyonu oynayabilecek geçici bir merkezi önderlik organına ihtiyacımız vardı. Adına her ne dersek diyelim, ama oluşturacağımız organı konferansa kadar geçici bir MK gibi işlevlendirip, yetkilendirmek zorundaydık. Bize gerekli olan, koşullarımızın ihtiyacını duyduğu şey buydu. Ve böyle bir organın isabetli isimlendirmesi de “KÖK” değil, geçici MK olurdu.

KÖK fikri çoğunluk tarafından benimsenmişken benim kalkıp da ortaya GMK fikrini ileri sürmem, doğrusu pek de hoş karşılanmadı. “Pişmiş aşı su katmak” olarak değerlendirildi. Ve tabii modellerin kıyaslanması üzerinden bir hayli zorlu çekişme ve tartışmalara yol açtı.

Tabii tartışmalar neticesinde baştaki dengeler tersyüz oldu. KÖK formülü çoğunluk desteğini yitirdi ve yerine GMK fikri, benimsendi ve böylece 1 Nolu Gerilla Bölgesi ve Dersim Bölge Komitesi’nin resmi görüşü oldu.

Çoğunluk görüşü olarak kabul edilen bir diğer öneri de, malum “ticaret olayı”na adı karışan malum üç kadronun, yol açtıkları güvensizliklerden ötürü, konferansa kadar olan bu ara dönemde yönetici organlarda (yani tüzükçe belirlenmiş olan MK ve BK gibi) yer almamaları fikriydi. Zaten Yusuf Köse de görev ve talep etmeyeceğini, mümkün olursa kendisini bundan muaf tutmamızı istiyordu.

Toplantının ana gündemi olan merkezileşme faaliyetini sürdürülmesinde bölge irademiz Zeynel ve Halil Çakıroğlu’nu bölge temsilcilerimiz olarak belirlemeyi uygun gördü.

Ve tabii sorunu ele alış tarzımızı, genel yaklaşımımızı, tartıştığımız konuları ve ortaya çıkan iradeyi ifade eden bir raporun hazırlanması ve bunun ivedi olarak Marmara ve Karadeniz Bölgesi’ne ve keza Gençlik Birliği ve Yurtdışı Büro’ya iletilmesi kararı alındı. Her bölge ve alanın bir an önce kendi yönetici organını seçmesi ve üst organ için belirlenen sayıda temsilcilerini ivedilikle belirlemeleri istedi.

O koşullarda bu ilk adımı ve koordinasyonu birilerinin üstlenip harekete geçmeyi sağlaması gerekiyordu. Mevcut gerçeklik içinde gücümüzün ağırlık merkezi ve keza en organize halde bulunanı gerilla bölgemizdi. Dolayısıyla da buna bizim önyak olmamız son derece normaldi, beklenilir olandı ve gerekiyordu de.

Ve bunlar dışında biz bu toplantıda kendi bölge yönetici organımızı da belirledik. Bölge irademiz mevcuttaki kadrolardan Zeynel'i, Murat Şaşkal'ı, Halil Çakıroğlu'nu, Polat Yiğit ve Rayber'i Bölge Yönetim Organına (BYO) seçti.

Keza gerilla gücümüzün Bölge Komutanlığı düzeyinde merkezileştirilmesinin uygun olacağına hükmedildi. Buna göre yine mevcuttaki kadrosal gücümüz içinden Mahmut, Naki ve Yılmaz'ın bölge komutanlığına seçilmesi uygun görüldü.

Kısa vadeli bir faaliyet programı oluşturuldu ve güçler buna göre yeniden düzenlendi.

Mevcut güçlerden küçük bir grup programda ve örgütlenme faaliyetleri yürütmek üzere Dersim Merkez ve Mazgirt hattına gönderildi. Bu küçük birliğe Kasap Ali, Selim ve Emre komuta edeceklerdi.

Mahmut ve Naki komutasındaki daha büyükçe bir gücümüz ise örgütlenme-propaganda ve askeri eylemlilikler için Hozat, Çemişgezek ve Pertek hattına gönderildi.

Zeynel sorumluluğundaki ana gücümüz ise merkezi faaliyetleri yürütmek üzere Ovacık hattına geçti.

Darbe anı ve hemen sonrası, 1 Nolu Gerilla Bölgesi'nde genel hatlarıyla işte böyle yaşandı.

Diğer bölge ve alanlarda yaşananları şöyle özetlemek mümkün:

3 Nolu Gerilla Bölgesi'nde fiili ayrışma ve kopuş AK toplantısından dönen Cebo'nun iradi marifetiyle zaten taa 1993 sonbaharda başlamış ve kış barınağında derinleşerek boyutlanmış. Bahar başlangıcından itibaren Cebo gücü beklentiye alıp telefonda gelecek haberi beklemeye koyulmuş. Sonuçta beklediği "müjdeli" haberi gelmiş. Cebo grubu toplayıp, Dersim'de küçük bir kesimin Partiye tavır alıp ayrıldığını söylemiş. Ancak bu bilgiyi tatmin edici bulmayan bir kısım yoldaş, Süleyman Şahin üzerinden batıyla irtibata geçerek gerçeği öğrenmeye koyulmuş. Cebo'nun hileli, yanıltıcı ve yalan haberini boşa çıkarmaları uzun sürmemiş... Ve böylece gerilla birliğiyle toplantı yapıp, olup biteni anlatmış ve insanlardan saflarını buna göre belirlemeleri istenmiş. Sonuçta 35 kişilik gerilla gücünün 23'ü darbecilere ve darbeye karşı Partiden yana saf belirlemiş. Ve böylece de bölünme resmîyet kazanmış.

Karadeniz Bölge Parti güçlerimiz, yerel Parti faaliyeti yürüten Filiz Gülmez ve Hasan Gülbahar gibi bir kısım yoldaşlarımızı da aralarına alarak toplantılar gerçekleştirmiş. Bölgenin Yönetici Organı

nı oluşturma kararı almışlar. Bölge Komutanlığı'na Volkan'ı, Cevdet Gündemir ve Süleyman Şahin'i seçmişler. Ancak bunun üzerinde ayrıca özel bir "yönetici organ" seçmemişler. Bölge komutanlığını doğrudan bölge ordu Parti organına bağlamışlar. Ordu Parti organında Süleyman Şahin, Ali Gülmez, Halil Şahin, Volkan, Cevdet Gündemir, Gökhan Kaya, Şafak, Muharrem Kaya ve Erol Özer varmış.

Merkezi organ tercihini KÖK formülünden yana yapmışlar ve Süleyman Şahin'i de bölge temsilcisi olarak belirlemişler.

Karadeniz alanında gerek gerilla birliğindeki Parti üyelerinin ezici çoğunluğu ve gerekse yerel Parti örgütlenmesinin tamamı darbecilere karşı Partiden yana tavır belirlemiş.

Marmara Bölgesi'nde de denilebilir ki Parti örgütlülüğünün ezici çoğunluğu darbecilere karşı Partiyi sahiplenmiş.

Tabii Marmara Bölge güçleri 'durumdan vazife çıkarma' sorumluluğuyla hemen harekete geçip organize olmaya çalışmamışlar. Ancak ki bizim çağrımız üzerine bir araya gelip bölge yönetici organlarını seçmişler. (Organ tam olarak kaç kişiden oluşmuştu, şu an net anımsamıyorum. Ancak bu organda Hüseyin Yıldırım, Ülkü Darıcıoğlu ve galiba bir de Seza Mis yer almıştı.)

Yaptıkları tartışmalar sonunda bu bölge güçlerimiz de KÖK formülasyonundan yana tavır belirlemişler. Hüseyin Yıldırım (Kâmil) ile Ülkü Darıcıoğlu'nu (İhtiyar) da temsilcileri olarak seçmişler.

Başka paylaşımlar da olmuş muydu bilemiyorum ancak özellikle bu iki temsilcinin 1 Nolu Gerilla Bölgesi'nin inisiyatif alıp önyak olmasını, kendi görüş ve projelerini oluşturup diğer alanlara öneri olarak sunmuş olmasını ve diğer alanların tavır belirlemelerini istemesini, "durumdan vazife çıkarma" ve kendisini öne çıkarıp diğer alanlara direktifler verme olarak yorumlayıp tepki gösterdiklerini, buna hakkımızın olmadığını söylediklerini ve dolayısıyla da işleri pek ağırdan aldıklarını da kısa sürede öğrenmiş olacaktık. Evet, kendileri adeta 'beklesin' tavrı içinde kayıtsızları oynayan bu zatı muhteremler, bizim bu önyak olma fiilimizi eleştiri konusu yapabilişlerdi.

Gençlik örgütümüzün hemen hemen tamamına yakını darbecilere tavır alıp, safını güçlü bir şekilde Partiden yana belirlemiş. Örgütsel bir dağınıklık yaşamadıklarından, yeniden organize olma ve yönetici organ oluşturma gibi bir dertleri de olmamış.

Merkezi oluşum için tercihleri hangi formülasyondan yana olmuştu net olarak anımsayamadım. Ancak genel sekreterleri de olan Mehmet Demirdağ'ı aynı zamanda temsilcileri olarak belirlemişler.

Yurtdışı örgütlülüğü Aydın Hambayat'ın operasyonu ile zaten bir nevi iki başlı bir durumdaydı. Operasyonla tasfiye edilen ve ama da-

ğılmayıp örgütlülüklerini muhafaza eden eski yönetim darbeye birlikte hemen harekete geçerek duruma müdahale etmiş. Eski yapıları üzerinden yeniden organize olmuşlar. Buna göre yönetim organında Abbas, İhtiyar, Ozan, Rıfat, Zülfikâr ve Adil varmış. Abbas'ı temsilci olarak belirlemişler.

Ve işte böylece, neticede genel irade de şekillenmiş oldu. GMK fikri çoğunluk tarafından kabul görmedi ve dolayısıyla da KÖK formülasyonu çoğunluk kararıyla resmileşmiş oldu. Yani Parti konferansa KÖK koordinasyonu altında gidecek ve o sürece kadar da her bölge ve alan kendi bölgesel yönetimleri altında hareket edecekti. Yani bununla Parti, esasen merkezi bir önderlik altında olmayacaktı. Kuşkusuz ki bi hiç de iyi olmayacaktı. Ama yapılabilecek bir şey de yoktu.

KÖK formülasyonu, konferans tarihini 1994 sonbaharı olarak öngörüyor olduğundan, bu kısa süre için böylesi bir merkezi oluşuma ihtiyaç duyulmayacağı varsayılıyordu. Ancak bu öngörü, iyi niyetli bir yaklaşım olmakla birlikte, mevcut realitemizi göz önüne aldığımızda, aslında hiç de gerçekçi bir öngörü değildi. Bizim KÖK formülasyonunu reddedişimiz de esasen bu gerekçeyle idi. Belirlenen gündemler bile bu kısa sürede konferansın hazırlanabilmesine pek şans tanımazdı. Ama gel gör ki öznel niyetlerle belirlenen bu formülasyon, maalesef ki genel kabul görmüştü. Ve bu aşamadan sonra bize bunun gereğine uygun davranmak düşerdi.

Ve artık bu aşama itibarıyla merkezi düzeyde acilen yapılması gereken ilk şey, KÖK'ü oluşturan temsilcilerin derhal bir araya gelerek ilk toplantılarını yapmalarıydı. Sürecin nasıl bir plan-programla yürütüleceğinin ortaya çıkması buna bağlıydı.

Bu bilinç ve sorumlulukla, KÖK 1. Toplantısının 1 Nolu Gerilla Bölgesi'nde yapılması ve temsilcilerin haziran ayı ortalarına kadar bu alana gelmeleri çağrısında bulunup, beklemeye koyulduk.

Darbenin ardından, kısa denilebilecek bir sürede yeniden toparlanıp organize olmuş bir güç olarak tekrardan faaliyetlere başladığımızda, henüz mayıs ayı başlarındaydık. Bir grubumuzu Dersim Merkez, bir grubumuzu ise Hozat hattına yolculamış biz de Ovacık'a doğru yola koyulmuştuk.

Güzergâhımız üzerinde uğradığımız her evde, gerçekten de ciddi şekilde demoralize olmuş kitle ilişkilerimizle karşılaştık. Ortak soru suydü: Partinin kendisini ciddi şekilde toparlamaya başladığı ve atağa kalktığı bir dönemde bu ayrılık da neyin nesiydi?

Bunu anlamakta ve de anlamlandırmakta zorlandıkları çok açıktı. Ve ne anlatırsak anlatalım onları ikna etmekte bir şeyler hep eksik kalıyordu. Onlar ikna olamıyor, biz ise gerektiği gibi ikna edebilmekte illaki bir şekilde yetersiz kalıyorduk.

“Sizin birbirinize bu yaptığınızı” diyordu ekseriyeti, “inanın ki düşman yapamazdı. Helal olsun size Kirveler.”

Kitleler özellikle silahsızlandırma ve yapılan şu; “Onlar eroinci-dir. Mafyadır. Onlara kapınızı açmayın. Ellerindeki silahlar halkın ve Partinindir. Onları ellerinden alıp, kovalayın gitsinler. Onlar halk ve Parti düşmanlarıdır, kendileriyle konuşmayın” şeklindeki son derece düzeysiz ve düşmanca anti-propagandadan ötürü darbecilere fevkalade tepkiliydiler. Diyebilirim ki gittiğimiz hemen hemen her köyde insanların sırf bu tutunmasından ötürü bile darbecilere mesafeli durduklarını ve ama tam aksine bize daha yakın ve sıcak bir ilgiyle kucak açtıklarını gözlemledik. Ve anlatımlarımızla karşı tarafın haksızlığına hükmetmekte de pek zorlanmıyorlardı.

Bir hafta on gün kadar Ovacık merkez köylerinde kaldık ve geri kalan “misafir”lerimizden birkaçını da buradan yolculadık.

Yolculadıklarımız arasında bir de hiç hesapta olmayan sürpriz “yolcu” çıktı. “Sürpriz” diyorum, çünkü gerçekten de aniden ortaya çıktı ve “ben gidiyorum” dedi. Oysa Kalecik toplantılarına katılmış, KÖK fikrinin “fikir baba”larından biri olmuş ve hatta hatta KÖK’e seçilmek için kendisini aday bile göstermişti... İşte böyle birinin iki gün sonra kalkıp da “ben gidiyorum” demesi, doğallığıyla sürpriz olur, değil mi? Açıkçası beklenmeyen bir gelişmeydi bu.

Gerekçeleri ise daha da ilginç ve “evlere şenlik” türünden, tutarsız ve saçmasapan şeylerdi: “Benim burada yapabileceğim herhangi bir şey kalmadı. Her iki yapıyı da meşru görmüyorum. Dolayısıyla da bunların herhangi birinin disiplini altında olmayacağım. Batıya gidip birlik için çalışacağım” demişti.

Evet, bariz bir tutarsızlık ve mide bulandıran türden ikiyüzlüce bir yaklaşımdı. Samimiyeti ve dürüstlüğün zerresi yoktu bu yaklaşımında.

Bire sefil yaratık, her iki yapıyı da meşru görmüyor ve dolayısıyla herhangi birinin disiplini altında olmayı doğru bulmuyorduysan o halde ne diye bizimle oldun? Ne diye o toplantılarımıza katıldın? Ne demeye KÖK fikrinin keskin savunuculuğunu yaptın ve ne diye meşru görmediğin ve disiplini altında olamayacağın taraflardan birinin merkezi oluşumu olacak olan KÖK üyesi olmak istedin?

Bu ikiyüzlü tutum ve yaklaşımı asabımı bozdu tabii. Kendisine özetle bunları ifade ettim ve yapımızı meşru görmediğini beyan etmiş

olan herhangi birinin yapımızla her türlü örgütsel ve hukuki bağlarını zaten bir fiil kendisi tek taraflı kaldırmış olacağından, ona karşı herhangi bir disiplin dayatmasında bulunamayızın sözkonusu olamayacağına Parti üyeliğinin de zaten otomatik olarak düşeceğini söyledim.

“*Biliyorum*” dedi ve gitmekte kararlı olduğunu yineledi. Bunun üzerine sorunu sekreteri olduğum Bölge Yönetici Organı’na taşıdım. Yapılacak bir şey yoktu, nihayetinde kişi kendi tercihini yapıyordu. Yapabilirdi elbet, bu onun en doğal haklarından biriydi. Ve elbette hak ve yükümlülükler tek taraflı olmaz, karşılıklıdır; örgütte kendi meşruiyeti ve resmiyeti zemininde, yapması gerekenleri yapmakla yükümlüydü.

Arkadaşın üyeliğinin düşmüş olduğunu onaylayıp resmileştirip kendisine bildirdik. Cebine yol parası da koyup yolculadık.

Gitti gitmesine ancak ne var ki bu gidişiyile Urfani Yıldız ile işimiz bitmiş olmayacaktı. Yeni bir “*şer odağı*” elemanı rolü üstlenmiş olarak kısa bir süre sonra geri dönecekti.

Evet, Urfani’yi de böylece yolculadıktan sonra Mercan vadisine geçip orda kamp kurduk. Zamanı ağırdan alıp oyalanacak lüksümüz yoktu. Bizden acil çözüm bekleyen ve tavır takınmamız gereken yığınca sorunumuz vardı.

Kuşkusuz ki bunların en başında gelenlerden biri de yaşananları derli toplu bir şekilde kaleme alıp diğer bölgelerdeki Partililere ve keza legal yayınlar üzerinden kamuoyuna ulaştırmaktı.

Siyasi Büro’nun kırsala yerleşmesi vesilesiyle bilgisayarlar, jeneratör vb. birçok teknik malzeme H. Hüseyin’in denetiminde bizde kalmıştı. Keza bu yoldaşın ‘son evre’ gayretleriyle legal yayınlarında bizim denetimimizdeydi. İşte bu iki muazzam olanak o koşullarda bizim için bulunmaz bir nimetti. Kolaylıktı. Bunları kullanarak bu öncelikli faaliyetlerimizi rahatlıkla sürdürebilirdik.

Kaleme aldığımız rapor, açıklama ve bildiriler son şeklini aldıktan sonra Rayber tarafından bilgisayara aktarılıyordu. Yoldaşların Laz Nihat ile yazışmaları, OPO ve 3 sekreter imzalı çağrılar ve keza AK raporuna ilişkin eleştiri ve değerlendirme yazılarını da çoğaltarak birer nüshalarını kuryeler aracılığıyla batıya gönderdik. Kitlelere yönelik hazırladığımız bildirileri de gerilla birliklerimize ve yerel faaliyetçilerimize ulaştırdık.

İlk etapta halledilmesi gereken bu türden acil işlerimizi halledip biraz rahatladıktan sonra toplanıp Cemal Ağa’ya gittik. Herkes onun

bu bölünme ve özellikle de oğlu Zeynel ile gelini Nure'nin de aralarında bulunduğu bir kısım insanın silahlarının gasp edilerek ortalıkta böylece bırakılmış olmasına nasıl bir tepki vereceğini merak ediyordu.

Aslında onu yakinen tanıyanlar biliyordu bölünmüş olmamıza çok üzülmüş olduğunu ve keza silahlarımızın alınmış olmasına da çok büyük bir öfke duymuş olduğunu. Ama yine de bu öfke ve tepkisini bizzat onun ağzından, ona has ifade ve tepkilerle duymak, görmek istiyorlardı...

Eve gittik gitmesine de, ancak ne var ki kötü bir güne denk gelmiştik. Onca uyarılarımıza rağmen Cemal Ağa aile içi despotluğuna devam etmiş ve yine anacağımı fena halde dayaktan geçirmiş. Karşımda anacağım yara bere içinde kalmış perperişan halini görünce resmen nevrime döndü. Kendimi zar zor zaptettim. Davranışlarımdan tepkimin boyutunu hisseden anacağımın *"Bir şey olmaz anne kurban. Şimdi sırası değil, sakin ol"*vari alttan alıcı ve teskin edici sözleri olmasaydı, sanırım sakin davranmam o kadar da kolay olmayacaktı.

Anacağımın sözüne uyup içimden, *"Neyse Cemal Ağa, bu seferlik es geçiyorum. Ama söz olsun ki bir dahaki sefere asla alttan almayacağım. Sana haddini bildirmek boynumun borcu olsun"* diyerek, yoldaşların ardından içeri geçtim.

Cemal Ağa yoldaşlar karşılama ve hal hatır sorma faslındaydı. Ve belliydi ki bir taraftan da gözü beni arıyordu. O halini görünce acıdım doğrusu, soğuk ve mesafeli davranmaya için elvermedi. Normal davranmamın daha isabetli olacağına hükmettim.

"Merhaba Cemal Ağa" deyip uzattığı elini tutup öptüm. O da her zamanki gibi büyük bir sevgi ve gururla beni kucaklayıp anımdan öptü. *"Hoş geldin"* dedi. Hemen ardından da döktürmeye başladı:

"Yani ulan üzülme ha! Ulan onlar bir savaşçının silahını almakla kancıklık yapmışlar ha! Yani bakilem sen üzülme ha. Ulan yani sen yeter ki iste, ahtolsun ki malı davarı satar sana yüz tane silah alırım ha! Vallahi alırım ha! Bilmiş olun bakilem, onları bir daha da bu kapıdan içeri sokmam" diyerek, bir yığın şeyi artarda, soluksuzca sıralamaya devam etti. Bir ara fırsatını yakalayıp *"Sen arkadaşlarla sohbet et. Ben çocuklarla özlem gidereyim biraz"* deyip, anamın ve kardeşlerimin kümelendiği mutfak bölümüne geçtim. Nure, İsyân ve bir-iki kadın yoldaş daha anamı, kardeşim Kıymet ve Pınar'ı aralarına almış sohbet ediyorlardı. Cihan ve Kemâl de kenarda oturmuş onları dinliyordu.

Tabii benim bu teklifsiz gelişim topluluktan birilerini huzursuz etti. Pınarcığım beni görünce yine hemencecik *"küstüm çiçeği"* oluverdi. Toparlanıp içe büzüldü. Neyse ki bu kez kaçmadı. Hatta kucak-

layıp öpmeme de itiraz etmedi. Ama karşılık da vermedi, öyle tepkisizce müsaade etti sadece. Ve maalesef buna razı olmak zorundaydım. Ne yaptıysam küstüm çiçeğimi açıp karşılıklı sarmaş dolaş kucaklaşmamız mümkün olmadı.

Yanlarına vardığımda sohbetleri ne üzerineydi bilmiyorum, ama ben mevzuya Cemal Ağa'nın aile içi şiddetini gündeme getirerek bozdum. Anama ve kardeşlerime kızdım: *"Niye dövdirüyorsunuz kendinizi? Sizin eliniz kolunuz, gücünüz yok mu? Niye kendinizi korumuyorsunuz? Niye birer sopa kapıp karşısına dikilmiyorsunuz? Niye "dayak öyle atılmaz, dayak atma heveslilerine dayak işte böyle atılır" deyip bir güzel haddini bildirmiyorsunuz? Yazık size yazık!"* deyip bir güzel haddini bildirmiyorsunuz? Yazık size yazık!" annem ve kızlar gülmeğe başladı. 'Hele deliye bak (dedi annem) bize ne öğüt veriyor?'. Bu söz üzerine Nure devreye girdi, *"Ne niye deli olsun. Kitabın ortasından, hakkın dilinden konuşuyor. Cemal Ağa'nın yaptığı bir değil, beş değil, herifçioğlu durdurak bilmiyor. Defalarca kez de devrimciler tarafından ikaz edildi peki yine de bana mısın demeyen bu adama karşı ne yapmak gerekir, söyleyin bakalım haydi? Bence Zeynel doğrusunu söylüyor. Kendinizi koruyun, bir olun dövdiirtmeyin kendinizi. Vallaha benim yanımda öyle bir şeye kalkışırsa, büyüğümdür demem onu bir güzel pataklarım"* dedi.

Kıymet ve anam Nure'nin bu söz ve tepkisine güldüler. Pınar iri iri açılmış gözleriyle yengesine bakıyor, anlamaya çalışıyordu.

Anam; *"Sen yaparsın kızım, sen devrimcisin. Bizi kendin gibi görme, biz nasıl öyle bir şey yapalım"* dedi, yumuşak, sevecen, yatıştırıcı ve bir nevi 'çaresiz'liğinin de ifadesi olan bir ses tonuyla.

"Bir daha böyle bir şey yaparsa" dedim son derece kararlı bir ses tonuyla, *"bundan mutlaka ama mutlaka haberim olacak tamam mı? Hak ettiği dersi ona ben kendim vereceğim"* deyip tekrar diğer yoldaşların yanına döndüm.

Sanıırım yaz ortalarıydı. Haberini aldım ki Cemal Ağa yine yapacağı yapmış. İlk fırsatta gidip anamı gördüm. *"Ya büyük yemin edecek bu zorbalığa son verecek ya da yolu yok onu boşayıp terk edecek sin"* dedim. Öyle bir kat'ı konuşmuştum ki anacağım *"Tamam oğlum. Sen nasıl dersin öyle olsun"* dedi. Bunun üzerine akraba çevremizden ayarladığım bir gençle anamı ve Pınar'ı Erzincan'a, ablam Hüsniyegile gönderdim.

Tabii Cemal Ağa bütün bunlardan habersiz akşam eve gidip de olup biteni öğrenince afallamış. Şaşkına dönmüş. Böyle bir şey yapabileceğim herhalde ki aklının ucundan bile geçmemiş. Ortalığa düşmüş fellik fellik beni nerede bulabileceğini soruyormuş milislerimize.

Neyse, randevu verdim alıp getirdiler. “Beni arıyormuşsun, hay-rola bir derdin mi var?” dedim, gayet sakin ve rahat bir şekilde. Hiç dolandırmadan, lafa doğrudan şu sözlerle girdi, “Yani oğul sen benim yuvamı dağıttın ha. Bu hakkaniyete sığır mı hiç?” dedi. “Sen şimdi buna yuvamı diyorsan Cemal Ağa? Seni defalarca kez uyardım mı uyarmadım mı? Ama sen bildiğinden vazgeçmedin. Zulmüne-zorbalığına devam ettin. Şimdi mi aklın başına geldi. Boşuna dil dökme. Sen o kadını da, o çocukları da hak etmiyorsun... Anamı hiç boşuna buralarda arama, onu başka yere gönderdim. Boşuna kendini yorma evine-yuvana dön. Yakında boşanma davası açtıracam. İşte o zaman anyayı konyayı anlayacaksın” dedim.

Ve Cemal Ağa işte ancak o zaman meselenin ciddiyetini ve boyutunu idrak edebildi. Yemin billâh edip söz verdiyse de geri adım atmayıp, gerisin geri evine yolladım.

Epeyce bir süre sonra araya eş dost girince anam bir şans daha tanıma adına dönmeye razı oldu. Ben de onun kararına saygı duyup, karşı durmadım ve böylece tekrardan eve döndü. Ve sanırım epeyce bir süre nispeten daha iyi oldu. Zaten Cemal Ağa iki yıl kadar sonra aramızdan ayrılıp gitti.

Odaya tekrardan döndüğümde gördüm ki yoldaşlar adeta pusuya yatmış, Cemal Ağa’dan soluklanma aralıklarında söz kapıp bir-iki şey söyleyebilmenin yarışmadaydılar. Çekişmeli, ama daha çok da komik hoş bir ortamdı. Gece geç saatlere kadar oturduk. Sabaha doğru da toparlanıp yola koyulduk.

Dağlık araziye kaplayan kar, yükseltilere doğru artık epeyce eriyip gerilere çekilmiş ve böylece de kalabileceğimiz alternatif yerler oluşmuştu. Kamp yerimizi değiştirmemizin ve görece daha “yerleşik” bir düzene geçmemizin vakti gelmişti artık.

Yakacak sorunu yaşamayacağımız, Cevzliğe yakın, nispeten biraz daha elverişli bir yere taşındık. Şahin Altıncıyan’ın köy bakkalından ve Ovacık’tan aldığımız erzağı taşımış ve yerleşme faaliyetleri yürüttüğümüz bu günlerde, kuryeler üzerinden aldığımız bir haberle sarsıldık.

Meğerse Dersim merkez ve Mazgirt hattına gönderdiğimiz birliğimizin roketçisi Sidar yoldaşımız vurulmuş. Yoldaşımızın yitirilişi biçimi ise acımızı daha bir katmerleştiriyordu.

Anlatıldığına göre yoldaşlar Dinar Köprüsü’nü kullanarak Munzur Suyu’nun Mazgirt yakasına geçmeye çalışmışlar. Hem oldukça

riskli bir nokta olması, hem gecenin zifiri karanlığı ve hem de Munzur Suyu'nun çağlításının oluşturduğu gerginlik nedeniyle hassas bir durum oluşmuş.

Birlik komutanı Kasap Ali, grubu mevzilenmiş ve savunma pozisyonunu zaafa uğratmayacak uygun bir düzenlemeyle, geçişi gerçekleştirmek istemiş. Öncü birlik, komutan yardımcısı Emre'nin direktifi altında köprüyü geçmiş ve karşıda mevzilenmiş.

Roketçi Sidar yoldaşın da aralarında bulunduğu arka savunma grubunun komutası siyasi komiser Selim yoldaştaymış. Ancak bu arada geçiş sırasını bekleyen artçı grup ile diğerleri arasında bir kopukluk oluşmuş. Yoğun karanlık ve su sesi koordineyi zaafa uğratmış. Bekledikleri işaret bir hayli gecikmiş. Bunun üzerine; “*muhtemelen sıra bizdedir. Fazla oyalanmadan geçelim*” diye düşünmüş Selim yoldaş ve grubunu harekete geçirmiş.

Ancak bu arada bir başka yanlış yapılmış. Köprüye, belirlenen taraftan değil, karşı tarafından yavaşmışlar. İşte bu yanlış meydana gelen o korkunç kazanın da zemini olmuş.

Karşı yakada mevzilenmiş olan Emre'nin grubu bu ters yönden gelişi normal bulmayıp “*Kimsiniz?*” parolası çekmiş. Ancak yoğun su sesinden ötürü karşıdakilerin bu sesi alınamayacağını hesaba katmada, düşman gücü varsayıp, silahlarını ateşlemişler.

İşte o kör karanlığın o bıçak sırtı ortamında, o kör kurşunlardan birkaçı gidip Eyüp Gülen yoldaşımızın bedenine saplanmış.

Birlik komutanı anormalliğin ayırđına varıp karşılıklı çatışma durumuna dönüşmesini engellemişse de ne yazık ki olan olmuş ve Sidar yoldaş yoldaşlarının silahlarından çıkan kurşunlarla ağır yaralanmış.

Toparlanıp almışlar yoldaşı. Karşı tarafta uygun bir kuytuluğa taşımışlar. Derman olmak istemişler yoldaş yaralarına, ancak ne çare ki bunun imkânlarından da yoksunmuşlar. Yoldaşın yarası ağır ve aşırı kan kaybetmekteymiş. Umutsuz bir durummuş. Çaresizce bir şekilde, belki faydası olur umuduyla yaraların üzerine kan kesici ilaçlar boca etmişler.

Olay, doğallığıyla tüm yoldaşları derinden sarsmış. Ancak kazayı yapan öncü birim komutanı ise adeta kendinden geçmiş.

Her halinden belliymiş ki yoldaşın az bir ömrü kalmış. Ancak bilinci henüz yerindeymiş de. Gayretini toplamış ve etrafında çaresizce çırpıp duran yoldaşlarına şu son sözleriyle müdahale etmiş:

“*Yoldaşlar, (demiş zar zor duyulan o sıcak sevecen sesiyle) durumumun ayırđındayım. Bu yara beni iflah etmez biliyorum. Lütfen güvenliğinizi riske atmayın. Ben başımın çaresine bakabilirim. Siz topar-*

lanıp hemen uzaklaşın buradan” der ve biraz soluklanmış. Ardından şöyle devam etmiş; “Bir yanlış anlama oldu. Kazaydı bu, olur bu tür şeyler, sakın üzülmeyin. Kahrolsun darbeciler. Yaşasın Partimiz TKP/ML. Yoldaşlara sevgilerimi iletin” demiş.

Yanaklarından süzülen gözyaşları eşliğinde Sidar’ı alıp daha uygun bir dulda yere taşımışlar. Yiyemeyeceğini bile bile, yine de iç seslerine kulak vererek yanına bir miktar yiyecek bırakmışlar. Nefessiz bırakan yürek sıkışmalarıyla, teker teker varıp kızıl yıldız nakşolmuş anlından öperek vedalaşmışlar.

Çok da uzaklarında olmayan bir başka duldada gündüzü geçirmiş ve gün akşam karanlığının hükmüne girince de gidip Sidar yoldaşın cansız bedenini başka bir yere taşımışlar. Eldeki imkânlar oranında bir mezar açıp yoldaşımızı Dersim toprağın bağına emanet etmişler, kızıl güllere dursun diye.

Kısa bir anma konuşma yapmış Parti temsilcisi siyasi komiser Selim yoldaş. Sonra anısına saygı duruşunda bulunmuşlar. Ardından da yüklenmişler yürek acılarını sırtlarına, önlerine konmuş görevleri yerine getirmek üzere, kaldıkları yerden yollarına devam etmişler.

Çok değil, daha 5 ay kadar önce, Ovacık-Pozvenk’te düştükleri kuşatmada, tecrübesizliğinin de etkisiyle, edilgen bir pratik sergilemiş olduğundan ötürü için kendisini bir türlü affedememişti Sidar yoldaş. Ve bu tavrından ötürü kimilerinin de keskin-hoyrat eleştirilerine maruz kalmıştı. Neyse ki diğer bir kısım yoldaşının sarıp sarmalayan sahiplenışıyle de, kısa sürede kendisini toparlalayabilmiş ve işte böylesine de örnek alınacak bir metanetli duruşla, kaba bir hoyratlıkla itham edildiği “ölüm korkusu”nu yere serip tuş edebilmişti. Sorumluluk bilincini kuşanabilmiş, kendisinden önce yoldaşlarının güvenliğini önde tutmasını bilebilmiş ve tereddütsüzce onlara bunun direktifini verebilmişti.

Her ne kadar da kabullenmeye ve atlatmaya çalışmışlarsa da, ancak Eyüp Gülen’i yitiriş biçimleri, başta komutan yardımcısı Emre olmak üzere, kimi yoldaşların asabiyetini ciddi şekilde bozmuştur. Gerçek bu durumun yarattığı olumsuzluk ve gerekse başka etmenler gerilla birliğini demoralize etmiş ve çareyi yanımıza dönmekte bulmuşlar.

Evet, bu kazanın etkisini kısa sürede atlatmak (kişiden kişiye farklılıklar göstermekle birlikte) doğallığıyla, pek kolay değil gibiydi. Nitekim Emre kısa bir süre sonra mücadeleyi bırakma kararı dahi alabildi. Diyecek pek fazla bir şey yoktu. Nihayetinde insana özgü hasasiyetler söz konusuydu. Demek ki omuzlarına aldığı yükü taşıma

dirayetinde kendisini doğru tarzda ve de gereğince motive edememiş olmasından ötürü de zafiyet oluşmuş olmalıydı.

Yanımıza dönmeleriyle öğrenecektik ki bu grubumuzun daha başka sıkıntıları da varmış. Komuta heyeti bazı pratik ve yaklaşımlarıyla önemli oranda güven yitimine neden olmuş. Dönüşleri ve anlatımlarıyla öğrenecektik ki bunların başında da tedbirsiz ve aşırı saftirik iyi niyetli davranışlarıyla tuzağa düşüp darbecilere silah kaptırmaları geliyormuş.

Grup, Kalecik'te bizden ayrıldıktan sonra önce Pertek'e, Kasap Ali'nin ailesini ziyarete gitmiş. Oradan Deşt'e geçmiş. Burada gruptan biri darbecilerin safına geçmek istemiş, "*Haydi uğurlar ola. Güle güle*" deyip, öylece ortalıkta bırakmak istememişler. Sorup soruşturup darbecilerin yerini öğrenip, götürüp bizzat onlara teslim etmek istemişler.

Derken bir süre sonra birbirine yakın iki mezrada buluşmuşlar. Kasap Ali yanına aldığı biri kadın üç yoldaşla birlikte götürüp arkadaşları darbecilere teslim etmiş. Ve işte orada ne oluyor biliyor musunuz? Darbecilerin gerilla grubu, merkezden kendilerin verilen buyruğun gereğini yerine getirmek adına, evin içinde birlikte oldukları Kasap Ali ile kadın gerillamızın üzerine çullanıp, ellerinden silahlarını almışlar. Ve karşı koymaya çabalayan kadın yoldaşımızı daha fazla olmak üzere, bir güzel de hırpalamışlar. Ardından, dışarıda bulunan diğer iki gerillamıza yönelmişler. Durumu anlayan yoldaşlar silahlarının emniyetini açıp, ikaz etmişler. Ve ancak bu şekilde onları durdurabilmişler. Tabi bunun üzerine darbeciler onların silahlarını almaktan vazgeçmişler.

Evet, bu anlattığımda hiçbir abartı yok, maalesef ki aynen böyle yapmışlar... Biz bir hayli geç duymuşduysak da ancak olay halk arasında kulaktan kulağa hızla yayılmış. Köylüler büyük tepkiler göstermiş, lanetler yağdırmışlar. Ve tabii darbeciler çoğu yerde "*Böylesi merkezi bir kararımız yok!*" demek zorunda kalmışlar.

Bu yaşananlar haliyle bizde de iç tartışma konusu oldu. Kasap Ali'nin sergilemiş olduğu pratik yaklaşımda bariz bir edilgenlik ve tabiri caizse biraz da enayilik boyutlarında bir saftık vardı onca yaşamışlıklara rağmen bizi öyle kolayca silahsızlandırılmalarına fırsat vermek, doğrusu pek kabul edilebilir bir durum değildi.

Elbette ki özellikle o ilk dönemlerde onların kışkırtma ve tuzağa başvuracaklarını hesaba katmamız gerekiyordu. Ve elbette silahlı bir çatışma ortamına çekmelerine fırsat vermeyecek ve kendi adımıza bundan itinayla kaçınmaya çalıştık. Bunun en başta gelen koşulu ise, mümkün olabildiğince bir araya gelmemeye özen göstermek ve on-

larla ancak ki savunmamızı zaafa uğratmayacak ortamlarda buluşup karşılaşmayı gözetmek olurdu.

Aslında bu yönlü bir hayli uyarılarımız da olmuştu. Dolayısıyla da tedbirsizlikler ve edilgen tutumlarla silahsızlandırmalarına ve silahlılarımızı adi çeteler misali zor yoluyla gasp etmelerine fırsat vermek, kabul edilemez bir yaklaşımdır.

Diğer iki yoldaşlarımızın sergilediği tutum, doğru ve gerekli olanıydı. Kimse öyle elini kolunu sallarcasına bir kolaylıkla o özgün koşullarda elbette ki hakkımızı-hukukumuzu, kurumsal varlık ve meşruiyetimizi çiğneyemez, varlığımız tehdit edemez! Devrimcilerin canı ve onlara emanet edilmiş olan halkın malını kastetmeye yönelik hareket, açıktır ki objektif olarak karşı-devrimci bir öz taşıyor. Buna karşı 'nefsi müdafaa' yapmak, meşru ve gerekli olandır.

Göldre'deki bu geçici kapımızda bir süre daha kaldıktan sonra, nispeten daha uygun olacağını düşündüğümüz bir başka yere taşındık.

Şahverdi ile Işıkvuran köyü arasında, Merdivenüstü olarak anılan bir alandı yeni yerimiz. Dağlar arasında kalan, suyu, korunağı bol olan yüksekçe bir yerd.

Pek uğrak olmayan, günlük yaşamda 40-50 kişiye nispeten rahat hareket etme serbestisi tanıyan böylesi bir yere taşınmamız isabetli olmuştu. Çünkü gelişmelerin seyri gösteriyordu ki bizi zorlu bir iç mücadele süreci bekliyordu.

Diğer bölgelerin tavrı ve gelişmelerin genel seyri hakkında işte ancak ki bu yeni kampımıza taşındığımız o günlerde haberdar olabildik. Genel iradenin GMK fikrini değil de KÖK fikrini benimsemiş olması, hiç kuşku yoktu ki iyi olmamıştı. Çünkü bu, en azından bir yıl, evet, en azından bir yıl Parti örgütü ve faaliyetlerinin merkezi önderlikten yoksun bırakılmasından başka bir şey değildi. Partinin, hemen hemen hiçbir gelişmeye merkezi düzeyde tavır koyamaması, bölgelerin faaliyetlerini yönlendirememesi ve denetleyememesi anlamına gelirdi. Bu bariz öngörüsüzlüğün faturası kuşkusuz ki ağır olacaktı. Konferansın sonbaharda toplanabileceği hesapları üzerinden hareket eden KÖK düşüncesi sahipleri, umalım da bunun gereğince davranışlılardı. Şahsen benim pek umudum yoktu... Ama yapılabilecek bir şey de yoktu. İrade madem öyle öngörmüş (ilkesel, genel işleyişsel ve genel stratejik sorunlar söz konusu olmadıkça) bize ona saygı duymak ve gereğince hareket etmek düşerdi.

Belirlenen bu irade gereğince KÖK'ün acilen toplanması gerekiyordu. Madem konferans sonbahara yapılacaktı ve madem her bölge KÖK temsilcilerini belirlemiş ve yetkilendirmişti, o halde herkes de idrak ederdi ki KÖK'ün acilen 1. Toplantısını gerçekleştirmesi gerekiyor, o koşullarda bunun en olabilir, en kolay ve en pratik yolu toplantının bizim alanımızda yapılmasıydı. Tüm hazırlıklarımız mevcuttu. Diğer temsilcilerin yapacakları tek şey kuryelerimize randevu vermemeleriydi.

Kimsenin itiraz etmeyeceğini ve de herkesin bu toplantının aciliyet ve öneminin idrakinde olduğunu varsayarak, 2. Nolu Gerilla Bölgesi KÖK temsilcileri olarak çağrıda bulunduk. Haziran ayı ortalarında buluşmayı talep ettik.

Sürecin hassasiyetlerinin bilincinde olan sorumluluk sahibi hiçbir Partinin ağırdan alma, ayak sürüp oyalama lüksü olamazdı/olmamalıydı. Ancak ne var ki bu yalın gerçeğe rağmen kısa sürede görüp anlayacaktık ki Marmara Bölgesi, KÖK olarak çağrı üstüne çağrı yapmamıza rağmen temsilcileri hiç de böylesi bir sorumluluk bilinciyle hareket etmemektedirler. Haber üstüne haber iletmemize rağmen lütfedip de gelmiyorlardı. Gelmedikleri gibi makul herhangi bir gerekçe veya doğrudan “*gelmiyoruz*” tavrı da takınmıyorlarmış.

Partililerden ve taraftar kitlemizden gelen yakınmalardan da anlaşılıyordu ki, aynı zamanda Bölge Yönetici Organı üyesi de olan bu temsilciler örgütü de işlevli kılmamaktaydılar. Örgütsel görev ve sorumluluklarını yerine getirmiyor ve adeta bilinçli bir savsaklamayla örgütsel dağınıklığı boyutlandırmaya ve güvensizlik ortamını derinleştirmeye gayret ediyorlar gibi, çok da olumsuz haller içindeymişler.

Evet, tekrarladığımız “*niye gelmiyorsunuz yoldaşlar?*” şeklindeki ısrarlı çağrılarımıza, açıktan ve doğrudan bir söylemle “*gelmeyiz*” demiyorlardı ve ama ne var ki bir türlü gelmiyorlardı. Ancak duyuyorduk ki, tipik kariyerist histerilerle, ulu orta bir şekilde “*Kim onlara bu önderlik etme sorumluluğu ve rolünü vermiş ki? Nerden alıyorlar bu hak ve yetkiyi?*” vs. türü karından konuşanlardan da geri durmuyorlarmış. Ve ne yazık ki işte tamamen bu sebeple de KÖK toplantısı gerçekleşmiyordu.

Zamanını net olarak kestiremiyorum, ancak bu bekleme dönemindeydi; damdan düşer gibi sürpriz bir çıkışla, legal kitle yayın organında, “*tarafklar üstü*” bir pozisyon takınan, Partiye darbe yapılmamış da bir ayrılık yaşanmışmış gibi, ayrılığın yanlış olduğunu vaaz eden, hataların ve suçların karşılıklı olduğunu ileri süren ve dolayısıyla da birleşmek gerektiğini savunan bir yazı çıktı (Sanırım ‘Bulut Çiçek’ rumuzlu). Kişi imzalıydı ama belliydi ki belli bir kesime sözcülük

yapmaktaydı. Urfani'nin arkadaş çevresi olması tesadüf müydü, yoksa doğrudan onun anti-propagandasının yarattığı etki ve bocalayışın sonucu muydu, bunu henüz net olarak bilmiyorduk. Ama bu görüşler kesinlikle tanıdıktı.

Marmara Bölgesi'nin bu bariz oyalama ve alttan alta “*bunalımı derinleştirme*” tutumu fevkalade kötüydü ve can sıkıcıydı. Tavırları sadece kendi bölgelerini ve merkezleşme uğraşımızı darbelemiyordu, bölgemizin faaliyetini de doğrudan sekteye uğratiyordu. Çünkü biz merkezi görevlere koşut olarak yeni düzenleme ve görevlendirmelerimizi yapmak üzere gerilla güçlerimize haziran sonuna randevu vermişiz ve güçler toplanmış öylece bekliyor... Diğer temsilci yoldaşlar da yanı şekilde onları bekliyor.

Gidişat kesinlikle iyi değildi. Bu oyalama ve ağırdan alma yaklaşımı tepkileri-hoşnutsuzluk ve güvensizlikleri kartopu misali hızla biriktirip büyütüyor ve yapıda yeni çözülme ve dağılmaların zeminini mayalıyordu.

Açıktı ki insanların huzursuzluğu artacak, ciddi bir güvensizlik dalgası gelişecek ve bir yığın dökülmeler yaşanacaktı. Bunu görmek ve hissetmek mümkündü.

Böylesi bir süreçte Marmara Bölgesi'nin sergilediği bu pratik, kafamda artık şu fikrin oluşmasına yol açmıştı: Bu tutumla, darbecilerin gerçekleştirdikleri tasfiye hareketi, farklı çap ve boyutlarda devam ettiriliyor.

Marmara Bölgesi temsilcilerinin kimler olduğunun ve Urfani ile görüşmeler yaptıklarının bilgisine ulaştığımda ise, benim için sorun artık tamamen alenilemiş oldu. Bu tutum ve yaklaşımlar artık asla normal kendiliğinden şeyler olarak görülüp değerlendirilemezlerdi.

Nettim, bu “*üçüncü bir cephe*” idi! Ve bu, darbecilerin “*sol*” kırlı tasfiyeciliğinin, objektif olarak sağ cenahtan tamamlanmasından başka bir şey değildi!

Ve artık kişi olarak benim için şu netti ki, bu seyirci kalınacak, ağırdan alınacak tolerans tanınacak karakterde bir durum değildi. Mutlak surette açıktan tavır takınılması, karşı durulması ve bir an önce kararlıca çiğnenip aşılması gereken bir durumdu.

Olgunun o özgülde arzettiği karakter bunu gerektiriyordu. İkir-cikli yaklaşımlar ve zaman kaybı, kötülük heveslilerinin ekmeğine yağ sürmekten başka bir anlama gelmeyecekti.

Kendi içimde bu netleşmeye vardıkdan sonra sorunu önce KÖK üyesi de olan Halil Çakıroğlu ile görüştüm. Bu yoldaşla gerek genel gidişatın olumsuz yönü ve buna acilen tavır takınılması ve gerekse Marmara Bölgesi temsilcilerinin “*üçüncü cephe*” tavrı içinde olduk-

ları hususlarında, genel hatları üzerinden bir hemfikirlik sağladıysak da, bu engelin aşılmasının yol-yöntemi hususunda ortaklaşmayı sağlamak mümkün olamadı.

Şunu öneriyordum, “KÖK’ün iki üyesi olarak biz buradayız zaten. Gençlik, Karadeniz ve Yurtdışı temsilcileri de çoktandır batıda hazır bekliyorlar. Onları derhal getirtelim ve bu arada da Marmara temsilcilerine ‘gelmemeniz halinde biz geriye kalanlar toplanma yeter sayısı ile toplantıyı yapacağız’ diye son bir randevu verelim. Gelmemeleri halinde, tüzükçe belirlenmiş olan toplanma ve karar alma yeter sayısı mevcut olduğundan, biz beş üyeyle KÖK toplantısını gerçekleştirerek sürece müdahale şansı elde etmiş olalım. Marmara Bölgesi Parti organı üzerinden de bu temsilcilere müdahalede bulunma meşruiyeti ve olanağı kazanalım.” diyordum.

Çakıroğlu’nun buna itirazı ise, “Bu tutumumuz kopuşturucu ve dışlayıcı olur. Parti birliğine zarar verir. Gelmelerini bekleyelim. İlla ki gelirler” şeklindeydi.

Bu tavırla anlaşılıyordu ki Çakıroğlu aslında meselenin özünü gerektiği gibi kavramaktan uzaktı. Hemfikirliğimizde aslında çok kaba genel hatlardaki buluşmadan öteye geçmiyordu. Ya da daha iyimser bir ifadeyle yoldaş, hâlâ o yüzeysel düşünüş tarzıylaydı. Darbe sürecinin o pratiğinden bile doğru dürüst ders çıkaramamıştı.

Çakıroğlu’yla yaptığımız bu ön görüşmenin ardından, bu kez de soruna bölge iradesiyle müdahale etme şansımızı kullanmak için, organ sekreteri olma sıfatımla, Bölge Yönetici Organı’nı toplama ve sorunu orda ele almaya karar verdim.

Çağrım üzerine organ toplandı, ancak ana gündemimize geçmeden önce, o günlerde şikayet olarak iletilen ve muhtevası itibariyle de “gündem dışı” önemli bir sorunumuz vardı. Organ bileşimini ilgilendiren gündem dışı bir sorunu halletmemiz gerekiyordu. Normalde de organın toplanıp bu sorunu çözmesi ve bir tavır takınması gerekiyordu. Neticede çakışmış oldu, üst üste gelmiş gibi oldu. Böyle olunca da kaçınılmaz olarak toplantımızın öncelikli gündemi olacaktı.

Üç yoldaştan organ üyemiz ... hakkında artarda şikâyetler aldım. Muhtemelen bir şekilde birbirleriyle paylaşmış ve organ sekreteri olarak doğrudan bana aktarmaya karar vermiş olmalıydılar.

İddialar, söz konusu yoldaşın daha önceleri de bir kez yine bir fiil benim tarafımdan resmen ikaz edilmesine neden olan konuydu...

Şikâyetle bulunan her üç yoldaş da son derece samimi, dürüst ve şahsen de güven duyduğum yoldaşlarımızdı. Dolayısıyla da ortada bir “iftirada bulunma” olasılığı, en azından benim için, yoktu... Bu şikâ-

yetlerle anlamış oluyordum ki ... yoldaş resmen ikaz edilmiş olmasına rağmen aynı "suç"u muhtelif kereler işlemeye devam etmiş.

Hal böyle olunca da bu sorunu, tüzük hükmü gereğince arkadaşın bağlı bulunduğu en üst organ resmiyetine taşıyıp, çözüme kavuşturulmasını sağlamak, organ sekreteri olarak benim görevim ve de sorumluluğum gereği idi.

Tarih, yer ve iddia sahibi kadın yoldaşların isimlerimi vererek sorunu organ gündemine getirdiğimde, diğer yoldaşlar bunun kötü bir kâbus olmasını diliyor gibi, şaşakaldılar. Evet, keşke aslı olmasaydı da bir kâbustan ibaret olsaydı. Ve bir de değil iddia sahibi üç yoldaş vardı ve artı bir de 'sicil'inde bir "ikaz"ı vardı...

Neyse ki ... Yoldaş kaba bir inkâr tutumu takınmadı. Şaşkın ve suskundu. Beklemiyor olduğu her halendin belliydi. "Kol kırılır yen içinde kalır" mı sanmıştı, yoksa öyle pek mesele edilecek bir şey olmayacağını mı düşünmüştü, bilemiyorum. Ama her halükârda "şikâyet" konusu edilmiş ve bunun da yönetici organ gündemine getirilmiş olmasının şaşkınlığı içindeydi.

Ne diyeceğini ve de savunmasını yapmasını istedik. Utanç içindeydi, belliydi. "Gönüllüydü", "karşılıklıydı" türü bir şeyler gevelediyse de, ama asla "Yok böyle bir şey. İftiradır!" türünden bir inkâra ve de karşı tarafı suçlama yoluna başvurmadı.

Sonuçta, organın diğer bileşenlerinin oy birliğiyle, ...'nın Parti üyeliği sıfatı elinden alındı. Tabii bunun doğal sonucu olarak otomatikmen yönetici organ üyeliği de kendiliğinden düşmüş oldu. (Ozan Veli'nin "Gaban" isimli romanında konu ettiği "... kişisel hataları kart olarak kullanan yaklaşımların ellerinde, Parti yaşamının içinden, önünden alınıp yanibaşına konuldu" şeklinde dile getirdiği/getirmeyi tercih ettiği meselenin aslı astarı, yukarıda özetle anlattığım gibidir. O toplantı tutanakları ve keza yazılan rapor duruyor mu, bugüne aktarılabilir mi bilemiyorum. Ama en azından organ üyesi sıfatıyla bu meselenin canlı tanıklarından biri olan hâlâ hayattadır. Şunu demek istiyorum, Ozan Veli bu olayı da diğer birçokları gibi doğru aktarmamıştır.)

Aslında hepimiz de buna üzüldük. Çünkü... Arkadaş çalışkan, fedakâr-cefekâr, özverili, azimli ve daha da önemlisi kafası çalışan stratejik düşünebilen, üretebilen biriydi. O özgün süreçte hatırı sayılır kadrolarımızdan biriydi. Çokça yararlı hizmetlerde bulunacağı kesindi. Ve öylesi bir süreçte onu yitirmek, açtı ki yükümüzü biraz daha ağırlaştırıracaktı... Ve ama bir gerçek daha vardı ki işlediği suç es geçilecek, görmezden gelinecek türden bir şey değildi. İşte bundan ötürü de onun bütün o iyi meziyetlerini elimizin tersiyle itmekte asla tered-

düt göstermedik... Bugünden geriye dönük olarak söyleyecek olursam, gönül rahatlığıyla derim ki, iyi ki de pragmatist değil de, ilkeli davranarak öyle yapmışız. Yaptığımız son derece doğru ve isabetli bir şeydi.

İşte gündemimize dalıveren bu “*gündem dışı*” sorunu da böylece hallettikten sonra, “*normal gündemi*”mizle toplantımıza devam ettik.

Süreci, sürecin temel ve önemli sorunlarını, genel gidişatı ve bunun içinde de özel olarak Marmara Bölgesi’nde ortaya çıkan durumu ve temsilcilerin takındıkları tavrı ele alıp, enine boyuna tartıştık.

Bölge Komitesi’nin tutumundan kaynaklı olarak Marmara Bölgesi’nde fiili bir dağılma ve tasfiye sürecinin yaşatıldığının altını çizdik. KÖK temsilcisi iki kadronun tutumunun Partiyi yeni sorunlarla karşı karşıya bırakacağına işaret ettik. Bunların bu bilinçli oyalayıcı tutumunun, Partinin tez zamanda toparlanması uğraşını sekteye uğratacağını, bunun da yeni dağılma ve kopmalara sebep olacağını dile getirdik.

Ve sonuçta diğer KÖK temsilcilerine ve Marmara Bölge Komitesi’ne birer yazı yazılarak bütün bunlara dikkat çekilmesine karar verdik. Sürecin önem ve sorunların aciliyetine tekrardan vurgu yaparak KÖK’ün, çok acil olarak toplanması gerektiği çağrısını yineleme kararı aldık. “*Aksi takdirde*” dedik tüm olumsuzluklardan Marmara Bölgesi KÖK temsilcileri sorumlu tutulacaktır”.

Velhasıl, oldukça yakın tarihli son bir randevu verme, gelmemeleri halinde diğer üyelerin katılımıyla KÖK’ün toplantısını gerçekleştirme fikrinde yine fikir birliği oluşturamadık. Çakıroğlu ve Şaşkal’ın “*Aman kopuşturucu olmayalım*” vari ‘hassasiyet’ ve temkinliliği ve Polat Yiğit’in, “*Dostlar, ben derim ki biraz daha beklemekte fayda var!*” şeklindeki yaklaşımı buluşup uzlaştı ve anlamış olduğunuz üzere fikrimi burada da kabul ettirememiş oldum... Ve mecburen, beyleyin lütfedip gelmelerini bekleyecektik.

Bu zaman zarfında randevu vermiş olduğumuz diğer gerilla birliklerimiz de gelmişlerdi. Ve ayrıca da kampımız her yönüyle bayağı bir hareketli ve renkliydi. Batıdan ve yurt dışından bir yığın insan gelip ziyarette bulunuyor, desteklerini sunuyorlardı. Biz de onlara gelişmeler ve ileriye dönük çalışmalarımız hakkında açıklamalarda bulunarak, moral motivasyonlarını yüksek tutmaya çalışıyorduk.

Gerilla bileşimimizde de bayağı hızlı bir devir daim durumu yaşanmaktaydı. Yeni katılımlar olduğu gibi, devam edemeyeceğini ifade edip ayrılanlar da vardı.

Bu dönemde gelenlerden biri de, kaldığı süre boyunca siyasi komiser ve bölge yönetici organında kadro olarak sorumluluklar üstlenecek olan 1. OPK tutanakçımız Bedreddin (M. Ali Eser) yoldaştı.

Naki ve Mahmut komutasındaki gerilla birliğimiz bu bir, bir buçuk aylık faaliyet döneminde düşman güçlerine yönelik bir pusu ve bir de saldırı eylemi gerçekleştirmişti.

Pusu eylemini Hozat-Dereköy kırsalında operasyona çıkan düşman gücüne karşı gerçekleştirmişler. Düşman güçlerinin 5-6 kişilik bir kaybının olduğu tahmin ediliyordu.

Saldırı eylemini ise yine Hozat'a bağlı Sirtikan karakoluna düzenlemişler. Her iki eylemde de kayıplarımız yoktu ve kendi çapında başarılı sayılabilecek eylemlerdi.

1994 yazında iki askeri eylemimiz daha oldu. Biri, Ovacık-Beşevler mevkiinde askeri konvoyu atılan pusuydu, ikincisi ise Işıkvuran köyü açıklarında bir tepe üstüne kurulmuş olan Zarik karakoluna yönelik saldırı eylemiydi. İlkinde düşman güçlerinin 4-5 civarında kaybı olduğu söyleniyordu.

Pusu eyleminin ayrıca şöyle bir özelliği vardı: O yaz kırsalda MLKP'yi oluşturan iki ana koldan biri olan “TKP/ML-Hareketi” de küçük bir öncü gerilla gücü çıkarmıştı. Munzurların Erzincan'a bakan yükseltelerinde tesadüfen karşılaşmış ve böylece irtibatlanmıştık. Başlarında Şahin isimli bir arkadaşı vardı.

Bu öncü gerilla gücü, sanırım 18 Mayıs'a atfen, kendilerini “M-18 gerillaları” olarak tanımlıyordu. Alanın yabancısıydılar ve geldikleri dönemde aslında pek de isabetli olmayan zorlu bir dönemdi. Devletin yoğun olarak “alan tutma” tarzını devreye soktuğu ve her yerde birçok yönüyle azgınca saldırılarda bulunduğu, köy yakmaların ve kitlesel göçertmelerin başladığı dönemdi... İşte böylesi zorlu bir süreçte gelen bu dost güçleri kampımıza davet ettik ve bir süre birlikte kaldık. Sonra da ortaklaşa bir şekilde bahsini ettiğimiz o pusu eylemini gerçekleştirdik. Ovacık-Pertek-Çemişgezek ve Deşt hattında birlikte faaliyetler gerçekleştirdik. Sonra da kışı geçirmek üzere, ilişkilerinin daha yoğun olduğu Erzincan hattına geçtiler. Ve sanırım o süreç MLKP'nin de oluşum süreciydi. Duyduk ki alınan merkezi bir kararla, “M-18 gerillaları”nın varlığına son verilmiş.

Evet, yine bir Temmuz ayındaydık ve tüm güçlerimiz bir arada hâlâ bekliyorduk... İç huzursuzluğu mayalayan, kaos oluşturan, güven yitimine neden olan, ümitleri tarumar eden, sonu belirsiz bir beklemeydi bu. Ve ama ne yazık ki öngöruden uzak “iyi niyet” meleklerimiz “bekleyelim” diyordu.

Gönderilmeyi bekleyenlere habire yenileri ekleniyordu. Hiçbir makul açıklaması yapılmayan bu sonu belirsiz bekleyiş, hiç kuşku yoktu ki insanları müthiş şekilde demoralize ediyordu. Savaşçı yapı adeta içten içe homurdanarak kaynayan bir kazan misaliydi. Bu kendiliğindenci teveküllü durumun sürgit devam etmesi halinde patlaması ve tepkilerini yüksek sesle dile getirilmesi hiç de uzak değildi. Nitekim uzun sürmedi, birkaçı yüksek perdeden sert tepkiler vermeye ve de giderek genişlemeye başladı. “Ne oluyor? Niye bir açıklama yapılmıyor? Niye burada bekliyoruz? Neyi bekliyoruz? Daha ne kadar sürecek bu?” türü sorgulama karakterli bir küçük “isyan” hareketine dönüştü.

Tek tek konuşmalar, açıklama ve ikna çabaları da, nihayetinde bir yere kadardı işte. Bir sınırı vardır ve oraya varınca da inandırıcılığını yitirmeye başlarsın. Sözlerinin hükmü beş paralık olur. Yaşadığımız da maalesef ki bundan farklı bir şey değildi.

“Zeynel gelsin hesap versin” talebi adeta kitlesel bir çağrıya evrildi. Ve haliyle genel bir toplantı düzenleyip, sorunları (açabileceğimiz sınırları içinde) anlatmak ve ikna etmeye çalışmak gerekiyordu.

Birinci dereceden yetkili olarak karşılına benim çıkıp hesap vermem ve açıklamalarda bulunmam isabetli oldu. İnsanlar nispeten biraz rahatladılar. Yeterince ikna olmasalar da, ama en azından niye beklemeleri gerektiğini biliyor olmanın kısmi huzuruna kavuştular... Tabii bunun hükmünün çok da fazla sürmeyeceğinin bilincindeydik. Nihayetinde bu ancak ki bir süreliğine ağrı dindirici bir “aspirin tedavisi” olabilirdi.

Burada şunun altını çizmeliyim ki, içine itildiğimiz bu “iş yapamama”, “örgüt olamama” ve “sözü geçen merkezi bir otoriteden yoksunluk” halleri birçok insanımızda çok derin bir hayal kırıklığına ve ciddi güvensizlik duygularının ve özgüven yitiminin mayalanmasına vesile oldu. Kısa denebilecek bir süre içerisinde birçok değerli insanımızın o eski coşkusundan pek de eser kalmadığına tanık olduk. Ve aslında birçok insanın gerilla saflarındaki varlığını sırf görev ve sorumluluk bilinci gereğince sürdürmeye çalıştığı, rahatlıkla gözlemlebilir bir gerçektir.

Biz, artık sabrımızın pamuk ipliğiyle iştirilmiş son kertelerinde, Marmara Bölgesi temsilcilerini beklerken, *“her iki yapıyı da meşru görmüyorum. Kimsenin disiplini altında olmayacağım. Batıya gidip birlik için çalışacağım”* diyerek çekip giden, ve bu tutumundan ötürü de Parti üyeliği düşmüş olan Bay Urfani Yıldız çıkıp gelmesin mi. Yanında da hapisten o aralar yeni çıkmış olan Ali Kemâl (Hüseyin Şimşek) var.

Urfani hazretlerinin batıda bazı dolaplar çevirdiği bilgisine sahibtik. Gidiş gerekçesi ve biçimi de belliydi. Yanında Hüseyin Şimşek ile dönüp geldiğine göre, demek ki hem bir şeylere ikna edilmiş olmalıydı ve hem de Ali Kemâl kredisi ile geri dönüşünün kabul edilmesini kolaylaştırmaya çalışacaktı.

Evet, *“Her iki yapıyı meşru görmüyorum. Hiçbirisinin disiplini altında olmayacağım”* düşüncesinin yanlışlığına ve de saflara geri dönmeğe ikna edilmişti... Dönüşü bundan ötürüymüş.

Olamaz mı? Olabilir elbet, neden olmasın. Önemli olan, yeterki samimi ve dürüst bir şekilde yanlıştan dönülmüş olsun. Böyle yapmaya karar vermiş birine, ne diye kapıları kapatalım ki, değil mi? Buyursun görsün örgütlü disiplin altına ve buyursun yürütsün mücadelesini.

Fakat meselenin bu kadar basit ve düz olmadığı hemencecek anlaşılıverdi. Birilerinin verdiği akılla olsa gerek ki Urfani hazretleri hiçbir şey olmamış gibi kendisini hâlâ Parti üyesi olarak görüyor ve dolayısıyla da yapmakta olduğumuz Partililer toplantısına ısrarla katılmak istiyor. *“Bu benim en doğal hakkım, engelleyemezsiniz”* diyor bir de son derece pişkin bir şekilde!

Evet, pratik girişimlerden ve yapılan sıkı kulis çalışmalarında da anlaşıldı ki Ali Kemâl aslında bu konuda aracı olup yardımcı olmak gayesiyle gelmişti.

Biliyor olmasına rağmen yine de gidip Urfani'ye gidiş gerekçesi ve gidiş biçimini ve bunlardan ötürü Parti üyeliğinin otomatik olarak düşmüş olduğunu, bunu kendisinin de bilip kabul ederek çekip gittiğini anlattım. Dolayısıyla da dönüp gelmesiyle üyeliğini otomatikman geri alamayacağını, artık bir Parti üyesi olmadığını, saflarda sıradan bir savaşçı olarak yer almak durumunda olduğunu, Parti üyeliğini istiyorsa yeniden başvuruda bulunması gerektiğini, bütün bunların bilinen açık tüzük hükümleri olduğunu hatırlattım. Ve dolayısıyla da bizden kendisine bir Parti üyesiymiş gibi davranmamızı beklememesini, kendisinin de bu yönlü bir dayatmada bulunmamasını istedim.

Ancak ne var ki bir taraftan Urfani, diğer taraftan Urfani hamiliğine soyunmuş Ali Kemâl bu yönlü ısrarlarını sürdürmekten vazgeçemediler. İlle de bir parti üyesi olarak Partililer toplantısına alınmasını,

bunun onun hakkı olduğunu bunu engellemeye hakkımızın olmadığını yineleyip durdular.

Bunun üzerine soruna Bölge Yönetici Organı resmiyeti üzerinden çözüm bulmak adına organı acilen toplantıya çağırdım. Sorunu özetleyip, tavır takınmalarını istedim. Gidiş biçimi ve üyeliğinin düşmüş oldu vs. vs. zaten organca biliniyordu da. Kaldı ki üyeliğinin düşüşü zaten organca onaylanmış ve batıya bu konuda bilgi de verilmişti. *“Tekrardan dönüp gelmesi ve bu şekilde bir dayatma içine girmesi, Ali Kemâl’in de bu konuda gayretlice arabulucu rollere soyunması kesinlikle maksatlıdır. Bana öyle geliyor ki bu işin içinde Marmara Bölgesi temsilcilerinin de parmağı var. Kesinlikle bunlar bir şeyler peşindedir. Bunu da göz önünde bulundurarak organın almış olduğu önceki kararın arkasında durmamız gerekir”* dedim.

Haydi, tahmin edin bakalım ne oldu? Böylesine açık, böylesine net ve tüzük hükümlerince de kesin olan bu sorun, organ içinde Halil Çakıroğlu ve (Ali Kemâl kankası) Murat Şaşkal *“kardeşler”*in ortaklaşan yaklaşımları marifetiyle, resmen bir krize dönüşüverdi.

İnsanı çileden çıkararak ve de dudaklarını uçuklaştıran şöyle bir tavır sergilediler bu saygıdeğer kadrolar: *“Tamam haklısın. Böyle deyip çekip gitmekle üyeliği otomatikman düşmüştü. Ama madem hatasını anlayıp dönüp gelmiş, o halde biraz esnek davranabiliriz. Olağanüstü bir süreçten geçiyoruz. Bu süreçte kopuşturucu ve dışlayıcı tutumlardan uzak durmakta fayda var. Birliğe-dayanışmaya ihtiyacımız var. Arkadaşın üyeliğini düşüren kararımızı kaldırabiliriz”* dediler.

Bu sözler ve yaklaşımlar karşısında adeta cin çarpmışa döndüm. Pes doğrusu, olur da bu kadar mı olurmuş, adamlar resmen belkemicsiz oportünizm yapalım istiyorlardı.

Diğer üye Polat Yiğit ilk başlarda karşı çıktı, *“olmaz”* falan dediyse de, sonra kendisini nasıl ikna ettilerse artık, o da *“madem dönüp gelmiş”* sakızını çiğnemeye başladı.

Ve böylece üçe bir kaldım. Yönetici organın bu ilkesiz ve açıktan tüzük ihlali tutumuna ortak olacak değildim; Organ üyeliğinden istifa ettiğimi, mesuliyetin kendilerine ait olduğunu söyleyip toplantıdan çıktım.

Organ üç üyeli bileşimiyle sorunu görüşmeye devam etti ve sonuçta Urfani'nin Parti üyeliğinin devam ettiğine hükmetti.

Yani Parti birliğinin hassas gözetleyici bu saygıdeğer yoldaşlarım beni yitirmeyi, Urfani'yi kazanmayı yeğlediler. Ne diyelim, nihayetinde onlar da ben de kendi meşrebimizce tercihlerde bulunmuş oluyorduk.

Bu gelişmelerin akabinde sorunu Parti üyeleri toplantısına taşıdım. Marmara Bölgesi KÖK temsilcilerinin fiili tasfiyeciliğiyle bağlantılı olarak Urfani'nin durumunu açıkladım. Bölge Yönetici Organı'nda yaşadıklarımızı özetledim. Ve haliyle Parti üyelerinin bütün bunlara tavrı takınmaları gerektiğini dile getirdim.

Tabii haliyle diğer arkadaşlar da kendi gerekçelerini, dönemin hassaslığı ve Parti birliğinin önemi üzerinden sundular.

Parti birliği ve bunun önemi üzerinden yapılan bu ajitatif genellemeler, haliyle birçok insanın tavrını otomatik olarak belirler karakterdeydi...

Uzun, gerçekten uzun, bıktırıcı, illallah dedirtici tartışmalar-çe-kişmeler, kavrucu sıcak temmuz güneşi altında günler boyu sürüp gitti. Ve nihayet *"artık bir karara varmak gerekiyor"* denildi de oylama yapılabildi. Yönetici organın kararı, onaylanıverdi.

Ve böylece Urfani hem yönetici organın ve hem de Parti üyelerinin çoğunluk onayıyla, yani 'elbirliğiyle' tekrardan Parti üyesi sıfatına kavuşturulmuş oldu.

Haliyle toplantılara da katılarak bölge iradesinin şekillenmesinde söz ve karar sahibi oldu. Yetmedi KÖK yedek üyeliğine de seçtirildi. Ve bu da yetmedi benden boşalan yeri doldurma gerekçesiyle Bölge Yönetici Organı'na seçtirildi.

Ve ben bütün bu ilkesiz-şekilsiz kararları protesto ederek toplantıyı terk ettim. Bölge Yönetici Organı da bu tavrıma karşı Parti üyeliğimi askıya almayı önerdi. Bir tartışma da bunun üzerine açılmış oldu. Neyse ki uzun sürmedi. Karar çabuk çıktı. Öneri reddedildi ve *"Toplantıya katıl, bari kararlarda oy kullan"* dendi. Katıldım ve diğer gündem maddelerine ilişkin yapılan oylamalarda oyumu kullandım.

Alınan önemli kararlardan birisi, Marmara Bölgesi KÖK temsilcilerine verilen ultimatodmu. Kendilerine verilecek son randevuya da gelmemeleri halinde, KÖK üye çoğunlu katılımını baz alarak toplanmalıdır" şeklinde bir karar alındı.

Ve keza bu toplantılarda genel iradece GMK formülasyonu yerine KÖK formülasyonunun kabul edilmiş olmasının isabetsizliğinin pratik tarafından ortaya konmuş olduğunun altı çizildi. Ve bundan da hareketle:

Sonbaharda yapılması öngörülmüş olan konferansın, yaşanan aksaklıklardan ötürü, daha ileri bir tarihe alınması ve KÖK'ün de, GMK gibi bir rol ve yetkiyle işlevlendirilmesi gerektiğine hükmedildi.

İşte temmuz ve ağustos aylarının o kavurucu sıcaklığı altında, bir ağaç ve kaya gölgesinin dahi olmadığı o çıplak arazide saatler boyu

ve günlerce süren toplantılar nihayet bu tarz olumlu bazı kararları da alarak sonuçlanmış oldu.

Sonuçlandı sonuçlanmasına, ama kimi yoldaşlarla aramızda ciddi bir iç kopuşmanın da başlangıcı oldu. Özellikle kankası Ali Kemâl'in yönlendirmeleriyle hareket eden Murat Şaşkal ve Murat Şaşkal'ı aşamayan Halil Çakıroğlu ile bir daha barışık olmadım. Çakıroğlu'na bu dirayetsizliğine ve sığılığına fena halde içlerimeştim.

Yaşananlar şaşkınlık vericiydi ve ben cidden şaşkındım. Ya ben sorunları gereğinden fazla katı ve abartılı bir şekilde ele alıp yorumluyordum, ya da ortada gerçekten de ciddi bir kavrayışsızlık, öngörüsüzlük ve olguları bütünlüğü içinde gerektiği gibi algılayamama ve doğru okuyamama kusurları söz konusuydu. Mesela Urfani'nin o tutumunu kabullenmek demek, ilkeli-tutarlı bir örgütsel işleyiş ve işlerliği zaafa uğratmanın kapısını açmak demektir. Keza Marmara Bölgesi KÖK temsilcilerinin yapmaya çalıştıklarını ve (Ali Kemâl destekli) Urfani'nin tutumunun bunlarla olan organik bağıntısı doğru algılayamamak ve görememek demektir. Yapılmaya çalışılan ve atılmak istenen adımların iki adım sonrasının hesabını yapamamak demektir.

Yani sözün özü, Çakıroğlu bu süreçte de, tıpkı 1993-2004 kışında Laz Nihat yönlendirmeli piyon Ali Haydar'ın yaptığı ve bir gayretle yaptırdığı onca gayrimeşru şeye rağmen benimsemeyi yeğlediği “*kör dövüşü*”vari tutumu, benzeri şekilde bu özgülde de devam ettirmekteydi. Hem de aynı şekilsiz, tutarsız ve soyut “*Parti birliğini koruma*” ve “*kopuşturucu olmama*” söylem ve tutumuyla!.. Ve maalesef ki esasen tecrübesiz ve fakat tamamen iyi niyetli birçok yoldaş da bu “*yaldızlı*”, “*ulvi*” ve “*sihirli*” kavramların büyüleriyle, “*olgun siyaset yapma*” döngüsüne kapılmaktan geri duramıyordu.

Şaşkal'ın haydi neyse de, Çakıroğlu'nun bu derece basit-yüzeysel ve tavukkarası “*kör*” yaklaşımlarla sorunları ele alıyor olması ve de sürecin ileriye taşıyıcı dinamiklerini böylesine çürütücü yaklaşımlar sergiliyor olması çok kötüydü ve tabii müthiş zoruma gidiyordu. Diyebilirim ki aramıza ciddi bir duygusal kopuş girmişti. Bölge Yönetici Organı'nda bir arada sorumluluklar paylaşmaya tahammülüm kalmadı ve istifa ettim.

Ve tabii bu istifa durumu kaçınılmaz olarak birçok çalışmayı ve benim kendimi doğrudan katmamı çok ciddi olarak olumsuz etkileyecekti. Çünkü hem bölge faaliyetinin en tecrübeli kadrosuydum ve hem de mevcut kadrosal gücümüz içinde en iyi olanlardan biriydim... Artık sadece KÖK üyesi ve Parti üyesi sıfatımla çalışmalara katılabilecektim. Bu iyi değildi elbet, ama ne yazık ki bana bunun dışında ma-

kul bir başka seçenek kalmamıştı. O menşevizmin ortağı ve taşıyıcısı olamazdım.

Açık ve nettim. Ve ama galiba yeterince ikna edici de olamadım ki çoğunluk iradesi oluşturamadım. Bu da bir yönüyle benim eksikliğim olmalı herhalde, değil mi?

“Marmara Bölgesi KÖK temsilcileri” diyordum, “takındıkları bu tavırlarıyla, Partiyi bir kaos ortamına çekmek istiyorlar. Ortada kesinlikle bir plan var... Bunlar bu yaptıklarıyla, darbecilerin gerçekleştirdiği taşıyeyi sağ’dan tamamlayacaklar.”

Gerek Parti içi iki çizgi mücadelesinin diyalektiği ve gerekse neden ve sonuçları bütünselliği içinde olguları yerli yerine oturtturarak düşünme pratiğinin kazandırdığı deneyimle; “Şayet” diyordum “zamanında ve kararlılıkla bunlara dur deme iradesi (ve de cüreti) sergileyemezsek, bu diyareyetsiz ve kendiliğindenci sürükleniş Partiyi çok daha büyük yıkımlara ve zararlara uğratar, bilesiniz.”

“Gidişatı göre göre “aman Parti birliği zarar görmesin”, “aman biz kopuşturucu olmayalım” diyerek, bu iradeyi de, cüreti de göstermekten geri durdunuz” diyordum, “Yetmedi, Partiyi meşru görmediğini ve disiplinine uymayacağını beyan etmiş ve bu tutumundan ötürü üyelik sıfatı kalmamış olan birine, şekilsel bir özeleştirici dahi yapmamışken; yine sırf “Parti birliği zarar görmesin”, “biz kopuşturucu olmayalım” adına tekrardan üyelik bahşettiniz. Ve hem de Parti tüzüğünü, işleyiş hukukunu ve örgüt olma ciddiyetini ayaklar altına alma pahasına. Ve hem de onun bu davranışının ardında yatan kötü niyeti sezinleyebiliyorken bütün bunları yaptınız.”

“Ben” dedim, “bu ilkesizliğe, bu ortacı-oportünizme, bu ciddiyet yoksunu şekilsizliğe ortak olmam. Yönetici organdan istifa etmeyi tercih ederim” dedim ve de gereğini yerine getirdim.

Ve ilginçtir, (ve aslında son derece de ibretlik acı, bir tutarsızlık ve stratejik düşünme yoksunluğudur bu) güya Parti birliği ve istikbalini böylesine çok önemseyip davranış tarzlarının merkezine oturtan ve “ama kopuşturucu olmayalım” diye bir yığın ilkesizlikleri yapmayı dahi göze alabilen bu arkadaşlarımız, Zeynel gibi bir kadroyla kopuşmayı hiç de dert etmediler ve güya Parti’nin istikbalini gözeten bu saygıdeğer kadrolar, Urfani’dense Zeynel ile kopuşmayı tercih edebildiler.

Evet, yoldaşlarımızın bu tutum ve yaklaşımı galiba ilginç bir tutarlılık ve de kararlılık örneği olarak tarihimize bir not olarak düşülecektir.

Peki ne oldu dersiniz, gelişmeler hangi öngörülerini ve kimi haklı çıkardı? “Parti birliği” ve “kopuşturucu olmama” adına (onca ısrar ve gayretine rağmen) tavır takınılmaktan sakınılan Marmara Bölgesi KÖK temsilcilerinden Ülkü Darıcıoğlu, “koşullar yeterince olgunlaşmadı, biraz daha sabredelim” diyenlerle (ki bunların başında diğer KÖK üyesi Kâmil ve de Ali Kemâl hazretleri geliyor.) “hayır, tam zamandır” diyerek yollarını ayırdı ve yanına aldığı başka bir-iki kadroyla birlikte (ki, bunlar arasında 1. OPK’ya Gençlik delegesi olarak da katılan Kaan ile Karadeniz KÖK temsilcisi Süleyman Şahin de vardı) 1994 yılı sonunda “Devrimci Dönüşüm” adı altında yayınladıkları bir bildiriyle Partiden ayrıldıklarını kamuoyuna duyurdular.

Peki, Urfani ne yaptı dersiniz? Kendisine kucak açanların, en başta da Orhan ve Çakıroğlu’nun kâbusu oldu. Bir kış boyu 25-30 kişilik gerilla gücü içinde nifak tohumları ekerek, bozgunculuk yapıp durdu ve bu saygıdeğer yoldaşlarımızın temel uğraşlarından biri de Urfani’nin bu bölücü-kopuşturucu ve insanları ayartıcı, birbirine düşürücü icraatlarına karşı “savaşmak” oldu. Dedim ya, gerçekten de kâbusları oldu.

Evet, Urfani aynen Marmara Bölgesi KÖK temsilcilerinin benimsedikleri tarz gibi kriz çıkarmaya, kaos oluşturmaya ve bunu derinleştirerek, bundan kendisine insan devşirme taktiği götü. (Muhtemelen batıya gittiğinde Kâmil, Ülkü, Ali Kemâl, Kaan ve daha da başkalarıyla yaptıkları görüşmelerde üzerinde mutabık kaldıkları bir ‘izlenecek strateji’ydi bu. –b.n.) Nitekim hakkını teslim etmek gerekir ki iyi ve başarılı sayılabilir bir yıkıcı faaliyet yürüterek, birçok insanı umutsuzluğa sürüklemeyi ve keza bir kısmını örgütleyip kendi safına çekmeyi başardı da. Ve ama bütün bu aleni şeylere rağmen Çakıroğlu-Şaşkal ikilisi hâlâ ayıkmiyor ve hâlâ olanı biteni toleransla karşılamak aymaz tutumlarını sürdürmekten vazgeçmiyorlardı.

Peki Ali Kemâl (Hüseyin Şimşek) nelerle meşgul oldu dersiniz? Şaşkal’ın (ve dolayısıyla da Çakıroğlu’nun) çok inanıp güvendiği, dürüstlüğünden zerrece kuşku duymadığı “olgun siyasetçi” Ali Kemâl batıya dönüp de Partinin yeniden toparlanması için ne tür çabalar içine girdi acaba?

Bu saygıdeğer kadronun ve “henüz erken” diyerek Ülkü’den ayrı düşen diğer KÖK temsilcisi Hüseyin Yıldırım’ın Parti birliğinin pekiştirilmesi ve toparlanıp merkezileşmesi için nasıl canla-başla çabaları-didinişmiş olduklarıysa, 1995 yazında, konferans ortamında ve hem de daha konferansın hemen başındayken “delege seçiminde usulsüzlük yapılmıştır” gerekçesini ileri sürüp bahane oluşturarak Partiyi

bir kez daha bölüp parçaladıklarından görüp anlamak zor olmasa gerek.

Kimlerdi konferanstaki bu önceden tasarlanıp planlanmış fiili kopuşun başını çekenler? Urfani Yıldız ve Hüseyin Yıldırım!

Sahne arkasındaki baş aktör kimdi dersiniz? Ali Kemâl!

Ne oldu peki? Ne anladık bundan? Bu mudur yani parti içinde o kesitte süren sınıf mücadelesine önderlik yapıp, onu başarıyla sürdürüp zafere ulaştırma bilinç ve sorumluluğu? Göz göre göre, adeta bağıra bağıra “*geliyorum*” diyen bu durumu engellemek ve meşru yollarla ta o ilk anlarında bertaraf etme imkânları varken, bu mümkünken ve de gerekliken; bunu yapmayıp, gelişmelerin ardından sürüklenmenin ve ortaya çıkan sonuç karşısında da apışıp kalmanın adı ne olabilir acaba?

Halil Çakıroğlu yoldaş kuşkusuz ki samimiyetle gönül vermiş, inanmış bir dava insanıydı. Kan-revan içinde can çekişirken bile son nefesiyle “*Parti birliğini koruyun, pekiştirin*” diyebilen bir kadroydu... Ne yazık ki 1995 Haziranı’nda Parti konferansında yaşananları görecek ve tecrübe edecek kadar ömrü elvermedi. Evet, ne yazık ki öngörüsüzlükleri ve oportünist yaklaşımlarıyla kucaklarında büyütükleri bu bölünüp parçalanmaya nasıl bir tepki vereceğini öğrenme imkânımız da olmadı.

Peki, Şaşkalyan ne yaptı dersiniz? Bu bölünüp parçalanma karşısında tıpkı Urfani’nin “*Ben her iki yapıyı da meşru görmüyorum. Hiç birinin disiplini altında olmayacağım. Ayrı kalıp birlik için çalışacağım*” tavrı gibi bir tavır takındı. Ve bu ‘birlikçi’ kafa, ikiye bölünmüş olmayı da yeterli bulmayarak, o büyük birlik tutkusuyla, “*Birlikçiler*” adı altında bir parçayı da ekstradan kendisi koparttı.

Ve Şaşkalyan bu tutumuyla güya ikiz düşündaşı sevgili Çakıroğlu’nun son nefesiyle verdiği “*Parti birliğini koruyun*” şeklindeki “*vasiyeti*”ni, Çakıroğlu’nun hayat yoldaşı sevgili Nurten’i de yanına alarak, yerine getirmeye çalışıyordu: Biz karşı çıkar, tarafları meşru görmezsek, bunlar bizim hatırımıza tekrardan bir araya gelip birleşebilir ve böylece de Parti birliğini korumayı başarmış oluruz!..

Sonra ne oldu dersiniz? “*Birlikçi*” Şaşkalyan yanına toplamış olduğu arkadaşlarla birlikte, sonradan Urfani’ye de yar olmayan Ali Kemâl ve Hüseyin Yıldırım grubuyla birleşme kararı aldı. Yani yine bir tercih yapmıştı. Tıpkı Zeynel ile Urfani tercihindekine benzer bir tercihti bu. Her şeye rağmen meşruiyetini korumaya devam eden ve gelecek potansiyeline sahip Partiyi değil, “*delege seçiminde hile var*” şeklinde basit bir gerekçeyle kalkıp rahatlıkla Partiyi parçalayabilleri tercih edebilmişti.

Evet, maalesef ki işte aynen bunlar yaşandı. Keşke Şaşkal ve Çakıroğlu haklı çıksaydı... Keşke yanılan, ve de 'hüsnü kuruntular'la hareket eden taraf ben olsaydım...

Hiç kuşku yoktu ki bu yoldaşlar inançlı komünistlerdi. Her komünist gibi onlar da Parti birliğine ve bunun sağlamaştırılmasına önem ve öncelik veriyorlardı. Ama tek başına niyet ve istiyor olmak bunu sağlamada yeterli olmuyor işte. Yetmedi de! Çünkü siyaseti, olgular üzerinden şekillenen, gerçekçi bir siyaset değildi. Yöntem ve taktikleri öznelci, yetersiz ve bu yüzden de esasen de isabetsizdi.

Elbette bilinçli bir tercihle göz göre göre, bilerek ve isteyerek "gözü çıkarma" pahasına değildi "kaş yapma" meramları. Ama niyet bu olmasa da, izledikleri yöntem ve kullandıkları araçlar isabetli olmayınca, haliyle, istenmeyen 'göz çıkarma' vari sonuçların ortaya çıkması hiç de zor olmuyor.

Yani özetle söylemek gerekirse, birçok yoldaşın, inanmış samimi komünistin-devrimcinin sınıf mücadelesi karşısındaki gerçekliği, yani gerek analitik olmayan, sığ ve basmakalıp düşünüş tarzı, gerek bunun bir sonucu da olarak da şekillenen siyaset yapısı tarzı ve gerekse parti içindeki ideolojik-siyasi mücadeledeki duruşu sonuçta, işte adeta böylesi bir "acemi işi"vari bir şeydir.

Mutlaka ki benim tavır ve yaklaşımlarım da bir şekilde ve belli oranlarda sekter-dışlayıcı, kopuşturucu ve kendimi dayatıcı yönler bulunduğunu söyleyenler olacaktır, var da. Ve bu bir dereceye kadar doğrudur da yer yer sekterliklerim ve stratejik karakterli ve esasa ilişkin önemli mevzularda kendimi dayatma pozisyonlarım olmuştur, vardı da. Ancak bunlar elbette ki bir genelleme ve soyut olarak değil, ancak ki verili anın gerçekliği içinde sorgulanabilecek şeylerdir. Dolayısıyla da burada bunlar üzerinde çok da fazla soyut söylemde bulunma gereği duymuyorum. Nasılsa herkesin illaki kendince ısrar edeceği birtakım 'doğru'ları olacaktır ve nasılsa herkes kendince bir şeyler söylemeye devam edecektir... Ben şuna inanıyorum: Doğru ile yanlışın kapışması esnasında galiba birilerinin de, alışlagelmiş basmakalıp tarzların dışına çıkmayı, ayrıksı olmayı, ezberi bozup "doğru"dan yana cüretkâr bir tarzla, tarihe not düşme adına bir şeyleri göze alması gerekiyor. Herkesle, her durumla uyumlu, herkesin huyuna uygun "şerbetçi", "olgun insan" olmaktansa, varsın adın şu veya bu nitelikle "kötü"ye çıksın. Varsın bedel ödettirilsin, şahsen ben gönül rahatlığıyla bunu kabullenirim.

Somut konumuz özgülünde de tercihim böyle oldu: Çakıroğlu ve Şaşkal'ın bariz şekilde Parti işleyişini ve "Parti olgusu"nu ilkesel bazda dejenerasyona uğratan o malum "ortacı" ve Menşevikçi "birlik"

anlayış ve pratik tutumlarına (evet, özellikle de pratik tutumlarına) ortak olup “*iyi yoldaş*”, “*anlayışlı-idare edici-uyumlu-kapsayıcı, bütünleştirici yoldaş*” olmaktansa, “*sekte, dışlayıcı, kopuşturucu ve kendini dayatıcı*” etiketi yeme pahasına da olsa buna kararlıca karşı çıkmayı, o özgülde sonucu değiştiremeyecek olsam da, tereddütsüzce yeğledim.

Bazı anlar ve hallerde, özellikle de ilkesel ve stratejik önemde, “*yarın*”ımızı ilgilendiren meselelerde, şerh düşerek çoğunluğun kararının kerhen onaylayıcısı ve fiiliyatta da uygulayıcısı olma tutumu, bana göre bir nevi olayların ve şeylerin iç yüzünü örtüp gizleyen, bilince çıkmasını engelleyip geciktiren ve dolayısıyla da ders almayı ve onları aşma görevinin edinilmesini zaafa uğratan, yani bir nevi kısır döngü sarmalını veya tekerrürü koşullayan ve keza “*kol kırılır yen içinde kalır*” veri, üzerini örtüleme şeklindeki tavır ve yaklaşımlarla benzeşir, kötü bir yaklaşım karakteri arzedebilir.

İşte beni daha ziyade böylesi bir anlayış yönlendiriyor olduğundan, mücadele pratiğim içinde birçok kereler tabiri caizse “*sürü*”den kopma durumları yaşadım. Ve bu yaklaşımım beni çoğu kere “*saha dışı*”na da itti... Ama varsın böyle olsun, bedeli ağır olsa da, çok da şikâyetçi değilim. Gülü seviyorum anlayacağımız, dikenin fazlaca da bir hükmü yok.

Darbe sonrası sürecin o ilk günleri gözlemiyle, H. Hüseyin şöylesi bir öngöründe bulunmuş: “*Savaşçılarımızın belki de tamamını, üye ve kadrolarımızın ise önemlice bir çoğunluğunu yenilemek zorunda kalabiliriz. Çok kişi dökülecek. Bunun bilincinde ve hazırlığında olmak gerekir!*”

Hasan Hüseyin’in bu öngörüsü hiç de kişisel karamsarlığının bir ifadesi veya abartılı bir öngörü değildi aslında. Darbe ve darbe sürecinin insan maneviyatı üzerinde yarattığı somut yıkıcı-bozguna etkisinin yalın gözleminin bir ifadesiydi.

Evet, süreç gerçekten de zorlu, çetin bir süreçti. Ne yapacağını bilen, proje sunabilen ve kararlı, net duruşlarıyla yapıya güven verebilen çekirdek bir öncü kadro etrafında kenetlenerek ancak ki geriye gidişi tersine çevirmek ve hızla toparlanarak tekrardan bir umut ve çekim merkezi haline gelmek mümkün olabilirdi.

Ancak ne var ki biz bu koşulu oluşturamadık. Mevcut koşullarca, “*Önder kadro*” sıfatıyla, sahne ortasına itilen bizler, her ne kadar da bir şeyler yapma iyi niyetiyle bir araya geldiysek de bu, ihtiyacı duyulan bu koşulu karşılamaya yeterli gelmedi. Gelmedi, çünkü bir araya gelişimiz bilinçli planlı, iradi bir araya geliş değil, koşulların sürükle-

yip getirdiği hasbelkader bir şeydi. Birbirlerini doğru dürüst tanımayan, birbirlerinin temel ve güncel sorunlardaki yaklaşımları hakkında dahi doğru dürüst bilgi sahibi olmayan kişilerdik.

“Yoldaşlık” olgusu gerçekliğimiz aslında daha çok genel-kaba hatlar üzerine oturan, yüzeysel ve eğreti karakterli bir paydaydı. Çünkü hâlihazırda aramızda Parti içi ideolojik-siyasi mücadele zemininde şekillenip olgunlaşmış gerçek anlamıyla bir yoldaşlık gerçekliğimiz bulunmuyordu. Sürecin koşullarının hazırlamış olduğu tesadüflerle bir araya gelmiş ve iş başa düştüğünden ötürü de, iyi niyetlerle “*haydi bir şeyler yapalım*” diyen insanlardık. Aramızda oluşmuş herhangi bir özel duygudaşlık ve güven de haliyle söz konusu olamazdı.

Keza bu insanların etrafında tereddütsüzce kenetlenebileceği, kendisini ortak pratik mücadelelerin seyri içinde kanıtlamış ve kabul ettirmiş öyle çok güçlü bir otorite sahibi “önder” figürü de yoktu... Haliyle de o “*oldu-bitti*” sürecinde bahsini ettiğim “*Ne yapacağını bilen, proje sunabilen ve kararlı, net duruşlarıyla yapıya güven verebilen çekirdek bir önder kadro*” gerçekliğimiz ne yazık ki yoktu. Olanın nasıl bir şey olduğunu da yukarıdaki anlatımda gördünüz zaten.

Hal böyle olunca da, insanlar, etrafında umut ve şevkle kenetlenebilecekleri o “*sihirlili*” şeyden mahrum olduklarını görüp anlamakta gecikmediler. Böyle olunca da geriye gidişi, çözülüş ve dökülüşü o kısa sürede tersine çevirmek mümkün olmadı. Kan kaybımız artarak devam ediyordu. Önlemek hem öyle kolay olmayacaktı ve hem de zaman gerektirecekti.

Düşünün işte, adam bölgesinde darbecilere tavır almada başrollerde. Bu pratiğinin oluşturduğu sempati ve güvenle KÖK temsilcisi seçiliyor. KÖK toplantısına katılıyor. Günü ve geleceği tartışıyor. Öneri ve görüşleriyle katkılarda bulunuyor. Görev ve sorumluluklar üstleniyor ve iki-üç ay sonra bütün bunlar yaşanmamışmış gibi, kalkıp rahatlıkla “*bu yapıyla bir yere varılamaz*” deyip, sırtını dönüp gidebiliyor!

En zor, en kötü, en belalı dönemlerde Partiye emek vermiş, genel sekreterlik düzeyinde sorumluluklar üstlenmiş olan Yusuf Köse gibi bir kadro, kızığa çekilmiş olmasının da yarattığı basınçla, “*yapabileceğim bir şey kalmadı*” düşüncesiyle, sessiz sedasız çekip gitmeyi yeğleyebiliyor.

Velhasıl Polat Yiğit, Kasap Ali, Yusuf Ayata ve Nure gibi bir kısım yoldaşı sağlık nedenlerinden ötürü biz kendimiz gönderdiysek de ve keza üç değerli yoldaşımız ölümsüzleşerek ve ayrıca Bakış ve Tanya yoldaşı da yerel faaliyete verdiğimizden ötürü aramızdan ayrılmış

olsalar da, darbecilere tavır alan o 55-60 kişilik güçten ancak ki 25 kadarıyla 1994-1995 kışına girebilmiştik.

Yani geleni gideni de katarak, ortalama bir hesapla söylemek gerekirse, denebilir ki yarı yarıya bir güç yitimine uğramıştık. Ve bir yıl gibi kısa bir süre içinde irili-ufaklı üç kopuş, yani bölünüp parçalanma durumu yaşayacaktık...

Temmuz toplantılarını ardından genel yönelimi belirleyip, safları da önemli oranda arındırıp netleştirdikten sonra yeni düzenlemeler yaptık. Mevcut gücümüzün bir kısmını kitle faaliyetiyle, diğer bir kısmını da barınak ve erzak sorunlarının halliyle görevlendirdik.

Temmuzun artık son günleriydi. Batıya göndereceğimiz yoldaşlar vardı. Bunları Erzincan üzeri yolculamak üzere, aralarında Çakıroğlu, Selim ve İsyân'ın da bulunduğu Naki komutasındaki gruba teslim ettik.

Vedalaşıp ayrıldık yoldaşlardan. İşlerini halledip geri döndüklerinde, daha önceki bölümlerde anlattığım olay yaşanıyor. 31 Temmuz gecesi, Kılıçkaya Dağı önündeki o havuzlu küçük düzlük alanda, maalesef ki İsyân ve Selim yoldaşımızı yitirmiş olduk...

Koca yaz mevsimini geride bırakmış ve artık zamanın dörtlünela koşuşturmayla kışa evrileceği sonbahardaydık. Ve Marmara Bölgesi KÖK temsilcilerinden Hüseyin Yıldırım hazretlerinin de nihayet keyfi yerine gelmiş ve Ali Kemâl gilden aldığı tüyolarla da, son çağrımıza icabet etme lütfunu gösterebilmişti. Bölgenin diğer temsilcisi Ülkü Darıcıoğlu hazretlerinin ise mazuriyeti varmış, gelemeyeceğini iletmişmiş.

Hafızam beni yanıltmıyorsa şayet, artık eylül ayı ortalarında falandık. Kamp yerimizi değiştirmiş KÖK toplantısına oturmanın hazırlıklarını görüyorduk. Gençlikten Mehmet Demirdağ, Yurtdışından Nazarî Vartanoğlu, Karadeniz'den Süleyman Şahin, Marmara'dan Hüseyin Yıldırım ve Dersim'den Halil Çakıroğlu ile Zeynel bu toplantı için kampta bir araya geldik.

Tabiatıyla, Dersim temsilcileri olarak Ahmet ve ben Kâmil hazretlerine karşı öfke birikimli olarak, son derece doluyduk. Sorumluluk taşımamak, hemen o ilk görüşme anında tüm öfkemizle suratına patlayabilirdik... Yerden göğe kadar da haklı olurduk bunu yapmakla. Çünkü bu iki yaratık (evet, kimse kusura bakmasın bunları başka türlü

anmak içimden gelmiyor) resmen süreci çürütmüşlerdi oysa. Pekâlâ ta hazıranda yapabileceğimiz bir toplantıydı bu. Ama bu iki tasfiyecinin mahareti ve bir kısım yoldaşların basiretsizliğiyle ta eylül ayına kadar sarkıtılmış oldu. Böyle olunca da hem bir yığın iç karışıklıklar yaşanmasına ve hem de konferansın ertelenmesine ve kaçınılmaz olarak da daha bir yığın belirsizliğin ortaya çıkmasına vesile oluyorlardı.

Haklı ve meşru tepkiler yüklüydük, ancak zamana sıkışık bir evredeki bu toplantının selameti bakımından yine de kendimizi frenlememiz gerektiğinin idrakiyle hareket etmeyi yeğledik. Eleştirilerimizi ise ilgili gündem maddelerine erteledik.

Tabii niye bunca süre oyalayıp gelmediklerinin sorgusunu, öyle ayaküstü de olsa yaptık. Laf ola beri gele türünden, daha ziyade de kurgusal-uyduruk olduğu besbelli olan eften püften gerekçeler gevelemek dışında kayda değer hiçbir makul gerekçe sunamadı. Kabahati gelmemiş olan suç ortağına yıktı. Onun sorumsuzluklarıyla, savsaklayıcılıklarıyla izah etmeye çalıştı. Ülkü efendi birahanelerden çıkmıyormuş ki fukara Kâmil ne yapsınmış! Evet, işte böylesine de traji-komik bir tablo sergiledi.

Neticede, ön ve teknik hazırlıklarımızı tamamlayıp toplantıya oturduk. (Yer, Işıkvuran köyü ile Ayvaz tarlası arasındaki Merga Sure (Kızıl Çayır) yaylasının ardındaki zirve.) Belirlediğimiz gündem maddelerini teker teker ele alıp tartıştık. İşte darbe sürecini, “darbe”nin ne olduğunu, ne tür bir karakter arzettiğini, darbe sonrası süreci ve Partinin içinde bulunduğu durumu, konferansın gündemi ve Partinin konferansa hazırlanması ve teknik olarak konferansın örgütlenmesi için KÖK olarak yapmamız gerekenleri ve keza konferansa kadar olan sürede Parti faaliyetlerinin sevk ve idaresi gibi gündem maddelerimiz vardı.

O güne kadar darbe sürecini ve darbenin kendisini, genel hatlarıyla, sol-sekter, salt askeri bakış açılı, kariyerist-grupçu bir kliğin Parti önderliğini ve dolayısıyla da Partiyi ele geçirme amaçlı bir tasfiye harekâtı olarak değerlendiregeldik ve haliyle yayınlarımızda da iradesini bu ekseninde buldu.

Benim dışındaki diğer temsilcilerin KÖK toplantısında yaptıkları ilk değerlendirmeler de ana hatlarıyla, üç aşağı beş yukarı yine bu eksenli, benzer değerlendirmeler oldu. Benim düşüncelerim ise geçen bu sürede, diyebilirim ki adeta esastan değişime uğradı. Darbenin karakterine ilişkin yaptığımız değerlendirmelerin isabetli olmadığı sonucuna varmıştım. Bunu KÖK toplantısında gündeme getirmeyi düşündüğümden, öncesinde kimseyle paylaşmadım.

Evet, elbette ortada, başını Laz Nihat'ın çektiği, Parti yönetimini ele geçirmeyi hedeflemiş, salt askeri bakışlı, grupçu, sol-sekter kariyerist bir klik var. Ve elbette darbeyi fiili olarak bu klik gerçekleştirmişti. Bunu bir plan dâhilinde AK toplantısı sonrasında uygulamaya sokmuş ve adım adım, aşama aşama hayata geçirmişlerdi vs. vs. Ancak aslında meselenin sadece dış-kaba görünüm boyutunun bir ifadesi olup, meselelenin özünü ise hem ifade etmiyor ve ama hem de örtülüyordu.

Yapılan darbenin öz gerçekliğini/karakterini, darbeyi gerçekleştiren kliği karakterize eden, onun sevk ve idaresini elinde bulunduran, onun önüne böylesi bir hedefi koyan, bu hedefi gerçekleştirmek için onları ikna eden ve de sonuçta onları bu doğrultuda vurucu bir silah olarak kullanma beceri ve gücü gösterebilmiş olan Laz Nihat'ın gerçekte kim olduğu ve asıl amacının ne olduğu ve bu kliğe bu darbeyi yaptırarak varmak istediği asıl hedefin ne olduğu gerçekliği belirleyecekti.

Olguda, işte böylesi bir özdeşleşme gerçekliği söz konusuydu. Yani Laz Nihat'ın gerçekte kim olduğu, nasıl bir amaç ve “gizli gündem” sahibi olduğu ve sahip olduğu güç ve otorite derecesi söz konusu “Nihat Kliği”nin yaptıklarının asıl özünün ne olduğunu ve darbenin aslında hangi gizli ne amaçlarla gerçekleştirilmiş olduğunu da karakterize edecek bir belirleyiciliğe sahipti.

Elbette Laz Nihat Parti önderliğini ele geçirmek isteyen, her yolu mübah görenek siyasi rakiplerini tasfiye etmek isteyen iflah olmaz bir kariyerist olarak da pekâlâ bu amaçları doğrultusunda bir klik örgütleyip bunları kullanarak hareket ediyor olabilirdi. Bu da pekâlâ mümkündü. Yapılanlar pekâlâ böylesi bir sapkınlığın sonucu da olabilirdi. Ve nitekim dış/kaba görünümü bu yönlüydü ve bizim algılayışımızda, meseleyi izah ve ifade edişimiz de bu yönüyleydi.

Ancak ne var ki bu izah ve ifade edişimizde yine de beni yeterince tatmin etmeyen bazı yönler vardı. Bazı şeyler pek yerli yerine oturmuyor, boşlukta kalıyordu. Bu da beni, kendi içimde, olgular ve bulgular üzerinden, “ince” bir sorgulamaya yönlendirdi. Ve gördüm ki yaşananların gerçek yüzü hiç de sandığımız kadar basit değilmiş. İşin iç yüzünde tamamen farklı bir boyut varmış.

Sorunu sorgulamaya, Laz Nihat'ın gerçekte kim olduğu sorusuna yanıt arayarak başladım. Gerçekten o bütün bunları sol-sekter, iflah olmaz bir kariyerist olarak mı yapmıştı, yoksa aslında o, tamamen farklı amaçları olan bir düşman ajanı mıydı?

Onun bir düşman ajanı olma ihtimalini işte ilk kez bu vesileyle doğrudan dillendirerek gündemime almış oldum. Laz'a ilişkin ortalıkta dolaşan birçok bölük pörçük iddia ve söylem vardı. Ancak nedense

daha önce bunları ciddiye alıp da sorgulama koşulları bir türlü oluşmamıştı. Ve ama gelinen aşamada böylesi bir sorgulamanın gerekliliği, benim için artık kaçınılmazdı.

Söz konusu bölükpörçük iddia, söylem ve kendi bazı gözlemlerimi art arda sıraladığımda ayırdına vardım ki defter bir hayli kabarıkmiş.

Bunları, bir zincirin halkalarını oluşturacak şekilde, gelişim seyri-
rine uygun olarak sistemli bir hale getirdim. İşte örgütle nerede ve nasıl irtibatlandığını, Türkiye'ye ne sıfatla geldiği, yakalanışı ve bunun sansasyonel bir şekilde basında yer almasını, kısa bir süre hapis yatıp çıkışını, kıra gidişini, Hürmek olayındaki ifadesini, birkaç kez İstanbul'da polis elinden kaçmış olma öykülerini, Baba Erdoğan'ın katlediliş öyküsü ve buradaki rolünü, bu olayın tanığı diğer bir kısım savaşçının bir şekilde dillendirdikleri iddialarını, DABK'ın başına geliş sürecini ve "tek adam" olma serüvenini, İsmail Bulut'u tasfiye etmek için kullandığı yöntemleri, Birlik sonrası süreçte yaşanan bariz bazı kopuşturucu-safılaştırıcı gayretlerini, bariz yapay grupçu tutumlarını, iki barınağımıza çekilen operasyonu, buna ilişkin soruşturma talebime verdiği anormal, aşırı tepkiyi barınak girişinde sergilediği o yılanımsı soğuk düşman bakışını, OPK sürecinde H. Hüseyin'e ilişkin oynanmak istenen oyunu, bundaki tutum ve yaklaşımlarını, OPK'daki bariz safılaştırma gayretini, görevlendirmelerde gözettiği hassasiyetleri, "ticaret olayı"nda sergilediği ikili tutumunu, AK toplantısının ardından, bariz bir şekilde girilen "baharda işiniz tamam" rotası, "Partiye Açık Mektup"uma takındığı tavır, Özkan'a kurulan kumpaslar, H. Hüseyin'e takınılan kuşatma tutumları, Yurtdışı operasyonları, 2. Mıntıka OPO'sunun eleştirilerine takınılan uç boyutlu ve de tamamen gayrımeşru tavır ve ardından OPO ve 3 sekreterin Parti içi çağrılarını bahane ederek bariz bir oldubittiyle Partiyi bölünmüş olarak ilan etme heves ve gayretini. İnsanları ikna edip kazanma gayreti göstermeden, "bölünsün de, nasıl ve kimden yana olmasının önemi yok" dercesine bir tutumla ayrılmaya zorlamasını, silahsızlandırılışımızı, "mafya hizibi" olarak adlandırılıp, bununla teşhir edilişimizi vb. vb.

İşte bunca şey bir bütünlük içinde ele alınıp sorgulandığında, ortada tesadüfi ve rastgele şeyler olmadığı gerçeği, koca bir balyoz kütle-si gibi suratınızın ortasına çarpıveriyor: Laz Nihat içimize sızdırılmış profesyonel bir düşman ajanıydı!

Evet, bunu açığa çıkarmakta belli ki çok geç kalmıştık; ancak en azından kişi olarak artık nettim: Laz Nihat bir kontraydı. Ve yaşananlarda işte bu karşı-devrim unsurunun varlık koşulu gereğince, tamamen bu karşı-devrimci amaç doğrultusunda öngörülüp planlanmış ve uygulamaya sokulmuş şeylerdi...

Dolayısıyla da artık şunda da nettim ki bu darbe, her ne kadar da Parti önderliğini ele geçirmek isteyen sol-sekter, grupçu ve kariyerist emeller güden bir kliğin operasyonu olarak görünüyorsa da, aslında bu görünüm tamamen kaba bir paravandan ibarettir. Gerçekteyse darbe, basbayağısından karşı-devrimci emellerle planlanmış-tezgâhlanmış bir kontra operasyonuydu. Kontra Nihat başarılı bir iş çıkarmış ve grupçu-kariyerist, sol-sekter ve askeri bakışlı hezeyanlarını kullanarak, önde gelen hemen hemen tüm DABK kökenli kadroları çok kötü bir biçimde kullanmayı, kirli emellerine alet etmeyi başarmıştı. İşte gerçekten de ‘sudan gerekçeler’ diyebileceğimiz gerekçelerin, pişkince bir cüretle, bahane edilerek gerçekleştirilebilen 18 Nisan darbesinin gerçek karakteri maalesef ki buydu!..

KÖK toplantısına işte bu sükûnette yeni ve tamamen farklı karakterli değerlendirmeye katılıyordum.

Arkadaşların değerlendirmelerini dinledikten sonra söz alıp, hem yapageldiğimiz değerlendirmeye ve hem de toplantıda ortaya konularlara itirazım olduğunu söyledim. Şaşırdılar tabii. Çünkü yapageldiğimiz değerlendirmeyi şekillendirenlerden biriydim. Hatta başta gelenlerinden!.. Hal böyle olunca çıkışım doğallığıyla şaşkınlık oluşturdu.

Son derece hassas bir konu olduğundan, kimsenin gerekçelerimi dinleyip sorgulamadan peşin peşin geri çevirme lüksü olamazdı zaten. Önerim kabul edildi ve bunun üzerine Laz Nihat’ın neden sadece sol-sekter, kariyerist, askeri bakış açılı, dengesiz, lümpen ve psikopatik tutumlar sahibi biri olamayacağını, aslında onun bütün bunları gerçek kimliğini örtülemek için birer kisve olarak da kullanan bir karşı-devrim ajanı olduğunu anlatmaya koyuldum. Toplantıya katılanların hemen hemen hiçbirinin Laz Nihat hakkında kayda değer bir bilgisi yoktu. Nazarî dışındakilerin geçmişine dair bilgileri de, örgüt içindeki öyküsü hakkında da bilgileri yok denecek kadar azdı. Denebilir ki mevcut bileşim içinde onu en iyi tanıyanları bendim. Hal böyle olunca da ta en başından ele alıp anlatmam gerekiyordu.

Kurye olarak yurtdışından gelişi ve Erzincan’daki o medyatik “*militan*” tavrı alışlı yakalanışıyla başlamak gerekiyordu. Çünkü böylesi “*militan*” ve “*kahraman*”lar peşin peşin itibar sahibi olarak kabul görürler. Güvenirlikleri sorgulama dışı kalır... Bunlar bilinegelen basit-klasik “*savaş hileleri*”dir. Laz Nihat da işte böylesi bir “*sunum*” ile empoze edilmiş oldu. İki yıl kadar da hapishane deneyiminden “*yüzünün aki*” ile çıktın mıydı, güvenilirlik sorunu esasen aşılmış oluyordu... Laz Nihat hapisten çıktıktan sonra gerillaya katılıyor. Öncesinde katıldığı çatışmalar var mıdır bilmiyorum, ancak 1986 Kasımında meydana gelen Hürmek olayından tek sağ kurtulan kişidir vs. vs. İşte

bu süreçten başlayarak daha sonraki süreçte yaşananlar üzerinden, özellikle de bunlardan Baba Erdoğan olayı ve 1993 yılı başında bir hafta arayla Pülümür Yel Dağı ve Ovacık Göldere barınaklarına çekilen operasyondaki rolü üzerinden ve en son olarak da öncesi, ânı ve sonrası süreciyle 1994 darbesindeki baş sorumluluğu üzerinden sorularla, somut olgulara dayalı bir şekilde ortaya koydum.

Ben anlattım, onlar da ilgiyle ve şaşkınlıkla (ve de dehşet içinde) dinlediler. Notlar aldı, sorular sordular, yer yer; *“Hadii canım sende, bu da nerden çıktı?”* diyerek itirazda bulundular. Yani hemen öyle bir çırpıda kabullenemediler. Bir nevi bir anlık bir *“arada kalma”* durumu yaşadılar... Arkadaşlardan biri şaşkınlık içinde; *“Yani şimdi sen diyorsun ki Laz Nihat karşı-devrim unsuru bir kontradır, öyle mi?”* dedi de gülüşmelere vesile oldu.

“Evet” dedim, *“hiç kuşku duymadan aynen de böyle diyorum. O alçak herif içimize sızdırılmış bir ajan, bir kontra, bir özel savaş unsuru.”*

Belirtmeliyim ki, Çakıroğlu dışındaki arkadaşlar Laz Nihat hakkında dillendirilen iddiaların hiçbirini daha önceden duymamış olduklarından, haliyle onlar için her şey çok uç boyutlu görünüyordu. Ahmet ise kırsalda kaldığı bu süre içinde bazı şeyleri bir şekilde duymuş olduğundan, onlar kadar şaşırmış değildi.

Yoldaşlar anlattıklarımın samimiyetle ikna olmak istiyorlardı. Bu yüzden yanıtlamam ve açıklamalarda bulunmam için artarda sorular sordular. Özellikle Hürmek, Baba Erdoğan ve 1993 kışında iki barınamıza çekilen operasyona yoğunlaştılar.

Sonuçta belli bir doyunluğa erişildi ve ilk tavrı Çakıroğlu koydu: *“Zeynel yoldaşın yorum ve değerlendirmeleri şahsen beni ikna etmiş durumda... Bence de bunca icraatın sahibi biri olarak Laz Nihat bir kontradan başka bir şey olamaz! Ve yapılan darbeye, bu alçak marifetiyle karşı-devrimin Partimizi bölüp parçalamak amacıyla gerçekleştirdiği operasyondan başka bir şey değildir... Vay be, ne kadar da safmıyorsunuz adamlar resmen bizimle oynamışlar”* dedi özette.

Sonra diğerleri konuştu. Denilebilir ki vardıkları ortak sonuç şöylesi bir şey oldu: *“Yaşananların en yakın tanığı ve Laz’ı bizden daha iyi tanıyan siz böyle dedikten sonra, biz neye nasıl itiraz edebiliriz ki? Anlatılanlar son derece ciddi ve önemli şeyler. Kimsenin bunların aksini iddia etme veya bunları çürütme gibi bir durumu da yok. Olgular ve bulgular çok güçlü ve ikna edici. Dolayısıyla Zeynel ve Ahmet yoldaşın vardığı sonuca katılıyoruz.”*

Ve işte böylece KÖK 1. Toplantısına katılan 6 temsilcinin oy birliğiyle Laz Nihat'ın aslında bir düşman ajanı olduğuna ve 18 Nisan darbesinin de bir karşı-devrim operasyonu olduğuna hükmedilmiş oldu.⁷

Keza yine oy birliğiyle bu görüşmenin tutanağının normal toplantı tutanağı dışında “*özel bir tutanak*” olarak tutulmasına karar verildi. Çünkü güvenlik boyutu da bulunan “*nazik bir sorun*” söz konusuydu. Kontrolsüz bir şekilde ifşa edilmesi, zaten bahane arayan darbeci kesimin, silahlı çatışmaların yaşanmasına varacak kadar, Partiye yönelmesine yol açabilir. Nitekim zaten birçok yoldaşımız hakkında tutuklama ve öldürme karar ve niyetlerinin olduğu bir durumda, onlara bu tür bahaneler veremezdik. İşte bu nedenlerden ötürü sorunu bu hassas karakterine uygun ele almak gerekiyordu.

Vardığımız sonuç şuydu: Uygun ortamı oluşturuluncaya kadar konuya ilişkin görüşlerimiz Parti geneline açılmayacak. Sınırlı sayıda kadroyla paylaşılacak ve bunlar üzerinden örgütsel güvenlik sağlanmaya çalışılacak. Ve öte yandan konuya ilişkin görüşümüz darbeci kesimden bazı kadrolara ulaştırılarak, onların bilgilenmesi sağlanacak... Tabii rastgele herhangi bir kadroları olmayacaktı bu. Karşı karşıya gelmiş olsak da yine de olgunlukla söz dinleme ve ciddiyetle ele alma sorumluluğu taşıdığımız bir veya iki kişiye ulaştıracaktık. Bundan maksat, onları bu konuda duyarlı kılmak ve uygun bir sorgulamayla bu sorunu gündemlerine almalarına önayak olmaktı...

7 Bu çalışmanın redaksiyonunu yapmakta olduğum şu son dönemlerde Partizan dergisinin 2012 sonbahar sayılarından birinde “Birlik’çilik adı altında yapılan birlik karşıtlığı” başlıklı, merkezi bağlayıcılığı olduğu anlaşılan bir yazı yayınlandı. Denmekte ki bu yazıda: “(...) Eğer gerçekten Nihat bir ajan ise ve bir ajan örgütlenmesinin başındaysa kimse darbe sürecinin düşman yönlendirmesinden azade olduğunu iddia edemez. Böyle bir durumda düşmanın planlarından dahi söz etmek mümkündür. Ne var ki bizim için bunlar sadece güçlü kuşkulardır. (...)” Bu yazıyı yazan kadro ve bu yazıyı yapının resmi görüşü olarak onaylayan yetkili organ ve MK’nın, örgütün devamlılığı ve resmîyet prensibini hiçe sayarak KÖK’ün almış olduğu ve net ifadelerle ortaya koyduğu kararın üstünden atlaması, anlaşılır ve kabul edilebilir bir şey olmasa gerek. KÖK’ün aldığı kararın yanlışlığını veya geçersiz olduğunu ortaya koyan bir kararı mı var bu partinin? Bildiğimiz kadarıyla yok! O halde bunu yok sayamazsınız. Örgütünüzü bağlayan resmi görüşünüz KÖK’ün sözkonusu kararı olmaya devam eder. KÖK’ÜN KARARI ‘KUŞKU’ VEYA ‘GÜÇLÜ KUŞKU’ DEĞİL; DOĞRUDAN DOĞRUYA Laz’ın kontra olduğuna ve 18 Nisan darbesinin de karşı-devrim operasyonu olduğuna hükmediyor. Hal böyle olunca da birileri (kişi veya organ) kalkıp da örgüt adına bu kararı yok sayıcı açıklamalarda bulunup, ahkâmlar kesemez. Örgüt ciddiyet ve sorumluluğu bunu gerektirir herhalde ki değil mi?

Evet, bu maksatla sorunu Cafer Cangöz ve Aydın Hambayat'a açabileceğimizde netleşip, bunu bir "görev" olarak Mehmet Demirdağ'ın yoluna verdik. (Ancak sonrası süreci takip edemedim. Bu görev yerine getirildi mi, getirilmedi mi, somut herhangi bir bilgim yok.)

Yine bu konu çerçevesinde kırsal kesimde de özel bazı tedbirlerin alınmasının isabetli olacağına karar verdik. Silahlı güçlerimizi bu gerçeği göz önünde bulundurarak korumak, provokasyonlara açık durumlardan uzak tutmak ve zorunlu olmadıkça darbecilerin ve özellikle de kontra Nihat'ın içinde bulunduğu birliklerinden uzak tutmak önem arz ediyordu. Silahlı güçlerimizin bu tarz bir tutum içinde olabilmesi için, sorunu en üst yönetici organımızın komutan ve siyasi komiserini bilgilendirmek gerekiyordu. Bu görevi de benim yerine getirmemi kararlaştırdık. (O süreçte Bölge Komutanımız Mahmut'tu –Erdal Sariaslan-. Sorunu kendisine açtığımda, ilginçtir, pek de şaşırmadı. Meğerse onun da bu yönlü kuşkuları varmış. Vardığımız sonuç bu bakımdan onu sevindirmiş oldu. Mahmut'un dikkati özellikle şu noktada yoğunlaşmış: Basılan, operasyon çekilen hiçbir barınak ve kamp yerinde Nihat bulunmuyor. Ve basılan hemen hemen her barınak ve kamp yerinde örgütün ağırlıklı bir kadrosal gücü bulunuyor. Ve bir diğer ayrıntı: Laz Nihat'ın karadan çekilen operasyonlar esnasında son derece rahat ve sakin, hava operasyonlarında aşırı derecede telaşlanıp, panikliyormuş... Sonraki süreçte Mahmut, Urfani'nin dümenine girdi ve "birlik oluşturma" sevdasıyla 1995 baharında darbecilerin safına katıldı. Orda, Laz'ın kontra olduğu yönündeki görüşlerimizi ulaştırdığı birileri oldu mu bilemiyorum. "Kardelen Harekâtı" başlatıldığında Mahmut da hâlâ saflarındaydı.)

Neticede, bizim 1994 sonbaharında vardığımız bu sonuca, darbecilerle saf tutan, Laz'ın tezgâhına gelip de darbeye başrol oynayan arkadaşların kendileri de sanırım bir buçuk yıl kadar sonra varmış olacaklardı. Yani görüşümüz bizzat onun başını çekmiş olduğu kliğin mensuplarıncaya, bir nevi teyit edilmiş oluyordu. Bu da her şeye rağmen olumlu-umut verici bir silkinmişti elbet.

Ancak geçmeden şunu belirtmem gerekiyor ki bizim yaptığımız değerlendirme daha bütünlüklü ve tutarlı bir ele alış ürünüydü. Örneğin "Nihat düşman ajanı bir kontradır" demekle yetinmedik. Keza "bir düşman ajanının temel amacı Partiyi içten zaafa uğratmak, bölüp parçalamaktır" demekle de yetinmedik. Nihat bir düşman ajanıysa ve bu kontra Nihat bir kliğin başı olabilecek kadar etkin bir "önder kadro" konumundaysa ve bu kontra şef'in temel amacı Partiyi içten darbelemek ve bölüp parçalamak ise "o halde" dedik, "şu, şu olay ve icratlar bu karşı-devrimci unsurun, söz konusu karşı-devrimci amaçları doğrultusunda gerçekleştirdiği, gerçekleşmesini sağladığı, zeminini

oluşturduğu olay ve işlerdir.” Kontra Nihat “*AK kliğinin şefidir*” demekle yetinmedik, kontranın konferans iradesine rağmen iki ay sonra “*ticaret olayı*”nı bu kliğin gündemine taşımadaki maksadını ve “*gizli gündem*”inin ne olabileceğini sorguladık. Çünkü bu sorun aslında yaşanan darbe sürecinin ana şifresidir. Niyesi-niçiniyle sorgulanmak ve yanıtlanmak zorundadır. Bu klikçe bu süre içerisinde yapılan ve yapılmaya çalışılan, yaptırılmak istenen şeylerin kontranın “*asıl amacı*”yla bağıni sorguladık. Ve ortada herhangi bir ayrılık tavrı ve isteğı yokken MK ve Parti toplantıları için çağrı yazılarını bahane ederek yapılan 18 Nisan darbesinin kontra Nihat’ın “*asıl amacı*” ile olan bağıni sorguladık. Yani biz, bütün bu şeylerin olgusal gerçekliğini sorgulamayı tamamına erdirmeye prensibiyle hareket ettik. Fakat gerek “*Kardelen Harekâtı*” ve ama özellikle de MKP 1. Kongre iradesi, maalesef ki bu sorgulamayı asla tamamına erdirmeye prensibiyle hareket etmemiştir. Ve ilginçtir, ne zaman ki okun sivri ucu kendi varlık meşruiyetlerine yönelir olmuşsa tereddütsüzce, orada durmuşlardır. Sorgulamayı hep bunun hassasiyetiyle yarım bırakmayı, sonuca vardiirmamayı ve yan yollara saparak farklı argümanlara başvurarak gerçeğı gizlemeyi tercih etmişlerdir. Dolayısıyla da ortaya şöylesi garip ve ilginç bir durum çıkıyor. Evet, Laz Nihat bir düşman ajanıdır. Evet, temel amacı Partiyi bölüp parçalamak ve içten darbelemektir. Evet, kontra Nihat etkin bir “*önder kadro*”dur. Evet, kontra Nihat AK kliğinin başıdır ve üyelerini karşı-devrimci emelleri doğrultusunda kullanmıştır. Evet, kontra Nihat Parti önderliğini ele geçirmeyi ve de “*Partimizi düşmanın bir silahı haline getirmek istiyordu*”. Ve ama bütün bunlara rağmen yaşanan bunca şeyde bu karşı-devrimci unsurun herhangi bir belirleyiciliğı yoktur. Partinin bölünüp parçalanması tamamen HH kliğinin marifetidir.

Evet, MKP’li dostlarımızın büyük bir gayret ve maharetle ortaya çıkardıkları ve çıkmasını istedikleri sonuç bu olmuştur. Yani MKP 1. Kongre iradesi, kontra Nihat’ın yaptığı, yapmaya çalıştığı hiç ama hiçbir şeyi “*onun asıl amacı*” dedikleri o karşı-devrimci emel ve planlarıyla bağıni içinde ele alıp sorgulamamış ve şu şu yaşananların şu şu nedenlerle kontranın karşı-devrimci emelleriyle ilişkilendirilemez, diyerek somut sonuçlarına vardiirmamıştır. Bu karşı-devrimci unsurun yaptığı ve önyak olduğu şeyleri onun siyaseten “*sol’culuğıyla, sekterliğıyle ve siyasi rakiplerini boşa çıkarma gibi “yanlış yöntem”*leriyle açıklamaya çalışmışlardır... Bu dostlarımıza göre 1994 baharında Partiyi OPO ve HH bölmüştür. Nihat ve diğeri 5 MK üyesi ise aceleci davranarak ve MK’nın onayını almadan, organ iradesine darbe yaparak bunu kamuoyuna ilan etme suçu işlemişlerdir, hepsi bu kadar! “*Olan-bitenin aslı astarı işte budur!*” demeyi yeğlemişlerdir.

Yaptığımız toplantıda konferansın zamanını ve gündemini de uzun uzadıya ele alıp tartıştık. Neticede konferansın mecburen önümüzdeki yılın baharına, olmadı yaz başına ertelenmesine karar verdik. Bu süre içinde Parti içi tartışma yayın organımız olan “*Parti Birliği*”nin kısa aralıklarla düzenli çıkarılması ve Partililere ulaştırılması da karar altına alındı.

Ve keza konferansa kadar, KÖK adına yürütme görevi görececek bir organın belirlenmesini kararlaştırdık.

“*Parti Birliği*”nin çıkarılması ve Partililere ulaştırılması ve bölgeler arası koordinasyonun sağlanması ve keza konferansın teknik hazırlıklarının görülmesi görevini de bu yürütme organının üstlenmesine karar verdik.

Önümüzdeki mevsimsel koşulları ve KÖK yürütme organına verilen görev ve sorumlulukların gerektirdiği enerjik koşuşturma durumunu da gözeterек görevlendirmede bulunmak da o özgülde önemli bir husustu.

Yoldaşlar, yürütmenin başı da olacak olan KÖK sekreterliği görevine beni önerdiler. Ancak şu bir gerçektir ki; bu görevi Dersim’de kalarak yerine getirmenin imkânı yoktu. Öte yandan şu da bir gerçektir ki: stratejik bütünlüğü içinde ele alındığında, benim o koşullarda bölgeden ayrılmamın doğru bir tercih olmayacağı da açıktı. Ve keza Metris firarisi olarak sıkı bir şekilde aranan benim gibi birinin böylesi faal, aktif koşuşturmayı gerektirecek bir görevi üstlenmesi de isabetli olmazdı. Bu, hiç de zorunlu bir gerekliliği yokken bile bile ‘lades olmak’ olurdu. İşte bütün bu nedenlerle görevi kabul etmedim. Yerime Mehmet Demirdağ’ı önerdim. Bu yoldaş pekâlâ yapabiliirdi, isabetli de bir seçim olurdu. Demirdağ, kendisinden “*kıdemli*” yoldaşlar varken göreve çok da talepkâr görünme olma durumuna düşmek istemiyor olsa gerek ki, kendisinden, Çakıroğlu’nun seçilmesini istedi. Ancak Çakıroğlu da benim gerekçelerime benzer gerekçeler sıralayıp, adayının Demirdağ olduğunu söyleyince, Demirdağ daha fazla direktmeyip kabul etti: “*İyi, madem beni layık görüyorsunuz, elimden geleni yaparım yoldaşlar*” dedi. Adayımıza itiraz eden de çıkmayınca ve Demirdağ’ı oy birliğiyle KÖK sekreterliğine seçtik.

(Burada bir hakkın teslim edilmesi adına şunları dile getirmek için bir parantez açmam gerekiyor: Mayıs ayından eylül ayı sonuna kadar zaten organsal hiçbir işlev kazanamayan KÖK 1. Toplantı sonrası süreçte de aslında pek bir varlık gösterdiği söylenemez. KÖK üyelerinden biz iki kişi kış koşullarından ötürü zaten herhangi bir işlev

göremezken, Kâmil ve Ülkü efendiler de malum kendi özel planları doğrultusunda “*bunalımı derinleştirme*” taktiğini uygulamakla meşguldüler. Öte yandan, KÖK yürütmesine seçilmesinden ötürü batıya yerleşen Süleyman Şahin de sanırım eski ahbabı Kaan’ın da yönlendirmeleriyle, bu ekibe dahil olmuş ve yıl sonunda da Ülkü’ye birlikte bağlarını kopararak yapı dışına çıkarak ve dolayısıyla da KÖK faaliyeti adına hiçbir şey yapmadan çekip gitmiş oldu... Nazarit ise Yurtdışındaki görevlerinin başına dönmüştü. Yani bu süreçte KÖK adına ne yapabildiyse, denebilir ki bunun tamamını Demirdağ yoldaş kendi bireysel çabalarıyla yapmış oldu.

1995 Nisanında Halil Çakıroğlu yoldaşı yitirmemizle, KÖK’in asıl üye sayısı yediden dörde düştü. Yedeklerden Urfani Yıldız ile Ali Gülmez asli üye olduysa da, KÖK’ün yürütmesi de varlığı da bu yine esas olarak Demirdağ üzerinden söz konusu olabildi.)

Neticede görev ve sorumlulukları da böylece belirleyip halledecek, toplantımızı başarıyla tamamlamış olduk.

Çok, ama birçok şey için çok gecikmiş bir toplantıydı. Şayet zamanında yapılmış olabilseydi (veya ta en başından geçici bir MK oluşturulmuş olsaydı), kuşkusuz ki süreç, verili dinamikleri üzerinden, çok çok daha farklı bir gelişim seyri izlerdi ve birçok şey daha farklı olurdu... En azından hem sürecin çürütücü unsurları bu kadar tahripkâr olamazlardı, hem güvensizlikler ve çözümler asla böylesi üst boyutlara varmazdı ve hem de Partiyi konferansa hazırlama imkânları çok çok daha iyi olabilirdi.

Olmadı, maalesef ki olmadı. Ve olmayınca da, doğallığıyla saflarda çözülme ve dökülmeler mislince fazla oldu. Ve haliyle, “*bunalımı derinleştirme*” siyaseti güden sağ cenah tasfiyecisi “*sırtlan siyasetçileri*”ne kolayından fırsatlar sunulmuş oldu.

Bilenen bir doğrudur ki, zorlu süreçlerde siyasi mücadele arenası uzun boylu boşluklara, sallantılı, edilgen-atıl ve de isabetsiz tarz ve araçlara pek fazla şans tanımaz! Tanımadı da. Bu gerçeğin gereğince davranma becerisi sergileyemeyen yapımız, hızla ve gereğinden fazla bir şekilde kan kaybına uğradı.

KÖK 1. Toplantısı, işte bu kötü gidişe bir nebze de olsa dur diyebilme iradesinin bir ifadesi olma anlamında önemliydi. En azından artık fiilen işlevlendirilmiş ve “*merkezi irade*” olarak bir şekilde rol üstlenmiş bir mekanizma vardı. Artık plana-programa bağlanmış bir yol haritamız vardı. Gündemi ve zamanı belirlenmiş somut bir konferans olgusu vardı ve işte bütün bunlar şekilsizliğe, belirsizliğe ve kendiliğinden yuvarlanışa bir son verilmiş olması anlamında önemliydi, sevindiriciydi.

“Çok ciddi sorunlarla karşılaşmaz ve hazırlıklarımızı zamanında tamamlayabilirsek şayet” diyorduk, *“konferansı ilkbaharda Der-sim’de toplarız. Ama elbette batıda veya Karadeniz’de de yedek ikinci bir hazırlığımız olmalı.”*

Artık ayrılık vaktiydi. Herkes kendi alanına ve görevinin başına dönmeliydi. KÖK sekreteri yoldaşla malum yollarla bahara karşı bağlantıya geçmek üzere anlaştık. Parti Birliği’nde yayınlanacak yazılarımızı ve hamileliğinden ötürü artık kırsalda kalamayacak olan Nure’yi de Demirdağ yoldaşa emanet edip, yoldaşları uğurladık.

Bölge dışından olanları ve gitmesi gerekenleri de yolculamış olarak artık bizbizeydik. Haliyle kamp yerimizi de değiştirmemiz gerekiyordu. Düşündük, taşındık ve sonuçta kısa süreli geçici bir kamp kurmaktansa, kışlık üslenim alanı olarak belirlediğimiz yere taşınmaya karar verdik. Böylece barınak çalışmalarına daha fazla kişinin katılmasının da koşulları oluşacaktı...

Yaz sonu itibariyle artık iyice belli olmuştu ki düşman daha ciddi ve kapsamlı bir yönelim hazırlığındaydı. Tam olarak neler yapacağını kestirmek güçlü elbet ama halkı sıkboğaz ederek gerillaya destek vermesini minimize etmeye çalışacağı kesindi. İl, ilçe giriş ve çıkışlarında ve daha pek çok noktada arama merkezleri oluşturulmuş, sıkı bir kontrolle erzak ambargosu uygulanmaya başlanmıştı. Köylülerin ancak ki kilo hesabı alabildikleri temel gıda maddeleri bile birçok kayıt vb.ne tabii tutulmuş ve insanlara resmen işkence uygulanıyordu.

İnsanları canından bezdiren bu uygulamalara karşı kitlesel tepkiler örgütlemek için bazı girişimlerde bulunulduysa da, yapılar arası koordinesizlikten ve yerel örgütlülüklerin zayıflığı ve yetersizliğinden de ötürü, pek bir sonuç alınamadı.

O süreçte bu tepkiyi kitlesel eylemliliğe dönüştürmeye gayret gösteren yapılardan biri de TDKP’nin silahlı propaganda birliğiydi. Milisleri ve yerel ilişkileri üzerinden bir şeyler yapma gayretlerindeyken, iki milisi, hevalleri kovalayan operasyon güçleriyle karşılaşırlar. Silahsız bu iki insan, güpegündüz ve de bir köy çıkışında devletin haki renkli resmi güçlerince, bilinçli ve de kasti bir şekilde kurşuna dizilerek katledilmiş... Bu arkadaşlardan biri Şahverdili’ydi. Kızkardeşim Kumru’nun da kaynıydı. Yani devrimcilerin candan dostu Kanar ailesinin oğlu, Mahsuni Kanar’dı... ‘Sorgusuz sualsiz’ denir ya, işte aynen öylece katledilen binlerce insanımız arasına ne yazık ki Mahsuni’niz de katılmıştı... Sevgiyle anıyorum kendisini.

Bu olaylar yaşanırken biz aslında kendi derdimizle meşguldük. Sokulduğumuz o yarı kötürüm halden çıkmanın uğraşındaydık. Yani KÖK toplantısındaaydık... Kötü haberler, katliam, köy yakma ve toplu göçertme haberleri adeta peşpeşe geliyordu. (Ve denilebilir ki biz bir nevi “çaresizler”i oynuyorduk. Kinlenip kahretmek dışında yapabileceğimiz pek fazla bir şey yoktu... Sözcükleri ağzında adeta tartıp dengeleyerek konuşan Nazarî’in şu sözleri aslında kitabın ortasındanmışçasına, ortak duygularımızın tercümanı olmuştu. “Anlaşıyor ki karşı-devrimin Partimize yönelik gerçekleştirdiği iç darbenin zamanlaması hiç de tesadüfi değilmiş!”) Türkiye Kürdistanı’nın birçok sıcak savaş alanında devlet adeta topyekün bir kıyıma girişmiş gibiydi. Köyler yakılıp yıkılıyor, insanlar sersefil bir yoksunluk içinde göçe zorlanıyor, köyler kasabalar boşaltılıyor ve yüzlerce kontra cinayetiyle, işkence ve toplu tutuklamalarla devlet resmen korkunç bir kara terör estiriyordu.

Hem ulusalcı ve hem de sınıfsal temelli sosyal kurtuluşçu hareketlerin silahlı mücadele yürüttükleri Dersim coğrafyasının devletin yürüttüğü bu kapsamlı “yok etme operasyonu”nun dışında tutulması düşünülemezdi elbet.

“Yeni savaş konsepti”nin ipuçlarının daha yeni belirmeye başladığı bir yıl öncesinden buna karşı neler yapılması ve nasıl bir tarz konumlanış içinde olunması gerektiğine dair bazı öneri ve düşünceler ileri sürdüysek de, kontra Nihat’ın başında bulunduğu AK bu sorunlara kafa yoracağına (ki bu konularda elbette AK’yide yönlendirip soruna kafa yormasını sağlayacak olan en üst sorumlu merci MK ve özel olarak da SB’dir. Ancak bunların da o süreçteki gerçekliği bu ‘önderlik’ misyonunun çok çok gerisindeydi.) Partinin önüne farklı gündemler dayattı. Ve biz hâlâ o gündem ve sonuçlarıyla boğuşuyorduk. Ve bundan ötürü de maalesef ki örgütümüzü ve halkı yeni duruma göre konumlandırma ve harekete geçirme adına hiç ama hiçbir şey yapamıyor, öylece seyrediyorduk.

Ama ilginçtir, biz böylesine garip bir şekilde kendi “iç sorunlarımız” derdiyleyken, yaz ayları boyunca eylem üstüne eylem gerçekleştiren, askeri aktivitelerini bayağı bir arttırmış olan hevaler ve darbeciler, devlet güçlerinin Dersim’deki bu vahşi yakıp-yıkma ekiplerine karşı herhangi bir askeri yönelim içinde olmadılar. Devletin imha ekipleri köyleri yakıp yıkmayı, insanları kaçırap katletmeyi adeta ellerini kollarını sallaya sallaya sürdürdüler. Köylüler öylece, çaresiz ve sahipsizce kalakalmışlardı.

Velhasıl o süreç işte böylesine çok boyutlu, zorlu bir süreçti.

1994-1995 kış barınağımızı, Göldere Vadisi'nin Zine Gediği yönündeki çıkışında yer alan Ayvaztarlası ile Birman-Kızılçayır köylerinin ardındaki dağın yükseltilerinde yer alan Hüseyin ağağölü arasındaki küçük vadide yaptık.

Orta kısmı mutfak olmak üzere, sağlı sollu üç bölümden oluşan, büyükçe bir barınaktı. Kerestesinin tamamına yakını Göldere'de bombalanan barınağımızın taşıyıp sağladığımız kerestesinden ve bir miktarını da 1993-1994 kışını geçirdiğimiz o kâbus gibi olayların geçtiği barınağın kerestesinden karışladık. Ciddi bir kolaylık olmuştu bizim için.

Dağ ve orman köylerinin boşaltıldığı ve çok sıkı ambargonun uygulandığı o yıl, şayet erzak teminine ta yaz sonu itibariyle başlamamış olsaydık, kuşku yoktu ki ciddi sıkıntılarla yüz yüze kalırdık. Neyse ki köyler boşaltılmadan kısa bir süre önce biz erzağımızın çoğunu temin edip, garantiye almıştık. Hakkını teslim etmek gerekir ki bu konuda Rayber komutasındaki yoldaşların gerçekten de çok özverili gayretleri sayesinde olabildi.

Kışlık yakacak odun ihtiyacımızı Cevizlikten karşılamak dışında herhangi bir seçeneğimiz bulunmuyordu. Biraz uzak olsa da, ama yine de böyle bir olanağımızın olmasından ötürü “şanslı” sayılırdık. Koşullar müsaitti, kışın bile rahatça taşıyabilirdik.

Elimizde biri Cemal Ağa'nın al beygiri olmak üzere 3-4 tane yük hayvanı kalmıştı. Onca odun ve eşyayı onlar sayesinde kolayca taşıdık. Yoldaşlar ekipler halinde gece gündüz didindiler ve yorucu, çetin uğraşlar sonucu üstesinden geldiler. Bedreddin yoldaş galiba en has, en “kıymetli” şiirlerinin bir kısmını işte bu “ateş hattı”vari zorlu süreçte döktürmüştü. “Vay anam vay” diyordu zorlukları anlatırken, çok bilinen bir şiirinde. Bir diğer çok bilinen şiirinde de lav silahlarıyla Mercan vadisindeki köy ve mezraları toptan ateşe veren devletin kıyıcı vahşi terörist yüzünü resmetmişti.

O kış barınağında mevcut sayımız Ahmet (H. Çakıroğlu), Nurten, Rayber, Orhan (M. Şaşkal), Dr. Meral (Süheyla Dağdeviren), Munzur, Akın (Urfani Yıldız), Zeynel, Kadir (İsmet Pınar), Yasemin, Genco, Aze, Mahmut (Erdal Sarıaslan), Onur, Gıdık Ali, Murat, Naki, Alev, Çakır İsmail (Nazif Töre), Bedrettin (M. Ali Eser), Diren, Direnç (Sinan Rakip), Ekber (Fikret Vural), Cafer ve ismini anımsayamadığım bir kişi daha olmak üzere, toplam 25 kişiydi.

Her yönüyle zorlu bir kış süreci yaşayacağımıza kesin gözüyle bakıyordum... Kış ortasında bir operasyon yemezsek, nasılsa mevsimi bahara erdirirdik de, ama iç mücadelenin neler doğuracağını, bizi ne tür sürprizlerin beklediğini kestirmek güçtü. Bilmenin tek yolu yaşayarak görmekten geçiyordu.

Ancak şurası kesindi ki bu iç mücadeleden sağlıksız, yapay ve iç tutarlılıktan yoksun, adeta “gecekondu”vari eğreti-şekilsiz saflaşma ve ayrışmalar türeyecekti. Suların nispeten durulması ve kısmen istikrara kavuşmamız ancak ki merkezi konferansın başarıyla sonuçlanmasına bağlı olacaktı. O ana kadar, adeta “cadı kazanı” misali, iç fokurdamalarla kaynama sürüp gidecekti. Çünkü süreci ve sorunlarını ele alışıta farklı perspektifler vardı ve bunlar kaçınılmaz olarak karşı karşıya gelmeye devam edecekti. Çünkü (bazı saygıdeğer kadrolar görmemekte ısrar etseler de) “gizli gündem” sahipleri vardı ve onlar bunun için arsızca ortalığı karıştırıp duracaklardı. Çünkü hani denir ya “Abbas yolcudur, neylesen durmaz” diye, işte bizim de “Abbas yolcu”larımız vardı ve bunlar asla efendice çekip gitmeyecek, gidişlerine “meşru zemin” yaratma sevdasıyla yapıyla oynamaktan geri durmayacaklardı.

Bütün bunların yaşanacağı konusunda hiçbir kuşku yoktu ve kendimi buna göre hazırlamıştım da. Yani bu ekseninde yaşanacaklar benim için hiç de sürpriz olmayacaktı. “Sürprizi sadece şahıslar bazında yaşayabilirim” diye düşünüyordum. Çünkü sürecin sorunlarının ve aktif rol üstlenmiş dinamiklerinin kimlerin aklını nasıl çelip şekillendireceğini önceden birebir kestirebilmek pek olası değildi.

Süreçin kırsalımızdaki en sinsî karıştırıcı unsurunun Urfani olacağı konusunda diyebilirim ki hiçbir kuşku yoktu. “Gizli gündemli baş aktör”ün o olacağı kesindi. Böyleyken “ileri görüşlü” değerli yoldaşlarımızın bu unsurun değerli katkılarından yapımızı mahrum bırakmamak için nasıl gözükara bir cebelleşmeye girmiş olduklarını önceki sayfalarda görmüştük.

Ben şimdi bu değerli kadroların Urfani’nin “katkı”ları konusunda nasıl bir tavır takınacaklarının merakındayım. Evet, gerçekten de bunun merakındayım. Çünkü Urfani’nin hayırlı bir hizmette bulunma aşkıyla dönmediğinden, Ali Kemâl, Kâmil vb.leriyle anlaşmalı olduğundan hiçbir kuşku yoktu. Ama yoldaşlarıma bunu kabul ettiremedim, o da ayrı bir açmaz!

BÖLÜM: 8

1995 YILI

Barınak yaşamına genel değerlendirme toplantılarıyla başladık. Bunun ardından da o kış sürecinin nasıl yaşanacağına dair plan-program ve düzenlemeler yapıldı.

Atmosferimizin tam olarak nasıl bir şey olduğunun daha iyi görülebilmesi için kendim dışında bir başka arkadaşın anlatımlarından kısa bir bölüm aktarmanın isabetli olacağını düşünüyorum. “*Gaban 2*” adlı romanında Rayber şöyle ifade ediyor o süreci:

“(…) genel değerlendirme toplantısı yapıldı. Bu kışın ne getireceği pek kestirilemiyordu.

Bunalım zamanlarını aşmak, sınıf yetilerinin çapını gösterecekti. Yaşamın gerçekleri kitap sayfalarında durduğu gibi durmuyordu. Karmaşıklık, zeki, fedakâr çözümler istiyordu. Cenkleşmeler ideolojik-siyasi bir raya oturmaktan uzak duruyordu. Toparlanma ve kurum olarak da Partileşmenin büyük ağzı bahara bırakılmıştı. Batıdan gelen son haberler de iyi değildi. Dağınıklık, bilinçli dağıtma durumları devam ediyordu. Ayrılık sonrası merkezileşme sürecini uzaması, sorunları boyutlandırmıştı. Güvensizlik, kadro kaybıyla birlikte daha da derinleşiyordu. Ateş hattı kızılca kıyametlere gebeydi.

(...) organsal çalışmalar sert, yıkıcı geçiyordu. (...)”

Evet, aşağı-yukarı bir ortalama isabetle, işte böylesi, kaotik de denebilecek bir atmosferdi... Sezgi ve öngörülerim maalesef ki beni yanıltmamıştı. Urfani sinsin, alttan alta insanların beynini kemirerek oyup duruyordu.

“*Ayrılık meşru değildi. Taraflar kendilerini fesh ederek tekrardan birlik olunmalıdır*” şeklinde bir irade çıkarmayı, olmaz ise bu anlayışla davranacak bir parçayı yanına almayı ve bu güçle de taraflar üzerinde basınç oluşturacak bir “*denge unsuru*” unsuru olarak rol oynamayı tasarlıyordu.

Ve ancak bunu aleni, doğrudan ve açık bir ideolojik-siyasi mücadele yolundan ziyade, gizli-kapaklı yollarla, tek tek insanları örgütleyerek, yani aslında basbayağısından bir hizipsel faaliyet yoluyla

yapıyordu. Temel argümanı, sürekli bir şekilde mevcut yapı hakkında güvensizlik aşılamaktı. Bunu, “*ticaret olayı*”ndan tutunda, tek tek kadrolara “*belden aşağı vurma*”lara kadar bir yığın bayağı alçak yöntem ve araçlarla yapmaktan da geri durmuyordu. Şunu işliyordu insanların kafasına, “*Tarafları birliğe razı edemezsek, sonuçta güçlü taraf hangisiyse onun safına geçerek onu daha da güçlendiririz. Böylece bir taraf güçlü bir çekim merkezi olur.*” Evet, çok güçlü bir şekilde bunu işliyordu insanların kafasına.

Ve nitekim kısa sayılabilecek bir zaman zarfında Urfani, aralarında bölge komutanı Mahmut, yardımcısı Naki, Dr. Meral, Cafer ve Kadir’in de bulunduğu epeyce sayıda arkadaşın kafasını çelmeyi ve bu arkadaşları kendi etrafında toplamayı becerebildi.

Ve Bölge Yönetim Organı’nın diğer saygın üyeleri Orhan, Ahmet ve Bedreddin yoldaşlar nihayet uyanabildiler o derin kış uykusundan. “*Hizip örgütlüyorsun*” diyerek tavır alma gereği duydular. Sorunu Parti organına kadar taşımak ve gündem yapıp tartışmak zorunda kaldılar. Munzur yoldaş, bu toplantıda bir iddiada bulundu. Dedi ki; başını Urfani’nin çektiği ve aralarında Mahmut ve Naki’nin de bulunduğu bazı kişilerin kendi aralarındaki konuşmalarına kulak misafiri oldum. Bunların baharda ayrılıp darbecilerin safına katılma planları yapıyorlar”.

Tabii bekleneceği gibi, yemin billah ederek inkârdan geldiler. Hiddetler kuşanarak Munzur’u kurguculukla itham ettiler vs. vs.

Yani Urfani (Orhan ve Ahmet’in marifetleriyle), işte bu boyutlara varan “*hizmetler*”de bulunuyordu Partiye.

Parti organının bu gündemli toplantılarında Urfani’ye ciddi eleştiriler yöneltildi. Ben ise bunların yapmaya çalıştıklarının ve yapılmak istenenlerin neler olduğunu teferruatlıca anlatarak yoldaşları bir kez daha uyarmaya çalıştım. “*Birlik*” ve “*kopuşturucu olmayalım*” adına ilkesizce bir şekilde Urfani’ye kucak açan, Kâmil ve Ülkü’ye, saman altından su yürüten Ali Kemâl’e gülücükler sunan yoldaşların tutum ve yaklaşımlarını bir kez daha sert bir şekilde eleştirdim. Munzur’un duyduğunu söylediği şeyleri ciddiye alarak, Mahmut ve Naki’yi bölge komutanlığından almalarını önerdim. Ama Orhan ve Ahmet ikilisi bu önerimi de yine aynı şekilde, “*kopuşturucu olur*” kaygılarıyla benimsememeyi tercih ettiler.

O toplantılarla Dr. Meral gibi birkaç yoldaşın tekrardan kazanılması ve Urfani’nin hızının kesilerek kontrol altına alınması mümkün olabildiyse de, ama maalesef ki bir kısım arkadaşı fena halde “*kazanmış*” olmalıydı ki onları geri döndürmemiz mümkün olamadı. “*Her iki tarafın da Parti gücü olduğunu ve ama pratik olarak ‘güçlü olan*

taraf'ın desteklenmesinin daha gerçekçi ve doğru olacağını” savunmaktan vazgeçemediler.

Vazgeçemedikleri gibi, samimi, dürüst ve dostça da davranmadılar. Munzur yoldaşın iddiasını kesin bir dille reddeden bu arkadaşlardan Mahmut, Naki, Kadir ve Cafer mart ayında özel bir görev için Ovacık merkez köylerine inen gerilla gücümüzün ve keza barınakta bulunan diğer gücümüzün güvenliğini bile hiçe sayarak geri dönmeyi reddederek, darbecilere katılmak üzere ayrılıp gidebildiler...

Evet, maalesef ki bunlar Urfani'nin eseri, katkıları, hizmetleri ve başarılarıydı.

Ve tabii aslında bunlar ve konferansta yaşanacak kopuş, bir yönüyle de Orhan ve Ahmet ikilisinin güttüğü mücadele tarzı ve anlayışının eseri sayılırdı, değil mi? Haklarını teslim etmemek olmaz.

“*Kişisel çalışma*” kapsamında o kış, biri tamamlanmamış iki çalışmam oldu. Tamamlananı, Bedreddin'in “*Manifesto*” dediği sevgi, aşk, cinsellik ve evlilik kapsamlı “*kadın sorunu*” üzerineydi... Aslında önceden tasarladığım bir çalışma değildi. Bir kadın yoldaşla olan arkadaşlığım ve ilişkimiz yönetici organ tarafından sevgi-aşk, ahlak ve daha bir yığın değer yargılarımızla bağdaşır bulunmayıp dava konusu yapıldı ve benden de savunma yapmam istendi. İşte ben de bu “*savunma yapma*” davetini vesile yapıp çeşitli alt ve arabaşlıklardan oluşan teferruatlıca bir “*savunma*” yazdım. Ortaya hatırı sayılır bir doküman çıktı. Önemlice bir bölümünü barınaktaki mevcut bileşimin tamamının katıldığı ‘açık yargılama’ ortamda okudum da. Yani hayli demokratik bir ‘mahkeme’ ortamıydı. ‘Savunmam’ üzerine düşünsel tartışmalar falan da yapıldı. Yani bir nevi seminer vari bir havada geçti. İyi ve eğitici oldu.

Tabii bu “*savunma*”yı merkezi konferansa da sunmamda fayda vardı. Diğer dokümanlarla birlikte konferansa gönderdiysek de, kurye yoldaşın Tokat kırsalında araba kazası yapması sonucu konferansa ulaşmadan kaybolup gitti.

“*Tamamlanmamış*” dediğim çalışmam ise “*Tasfiyeciliğin Tasfiye Edilmesi*” başlığını taşıyordu. Tasfiyecilik olgusunu Türkiye Devrimci Hareketi'nin tarihsel serüveni içinde ele alarak günümüzde yaşanan boyutlarını tanımlayan, özel olarak da olgunun Partimiz somutundaki gerçekliğini ortaya koymaya ve bu tasfiyeciliğin tasfiye edilmeden TDH'nin de, özel olarak komünist hareketin de belini doğrultma şansının olamayacağını anlatmaya çalışan bir içeriğe sahipti.

Konferansa yetiştirmeye çalışıyordum. Ancak olmadı, tamamlama koşulları oluşmadı. Nisan ayında görüştüğümüz Demirdağ yoldaş, diğer bir kısım eski yazılarımla birlikte bu tamamlanmamış yazıyı da, Parti Birliği'nin son sayılarında yayınlamak üzere isteyince, öylece verdim. Nitekim bu yazılar Parti iç yazışmalarında kullandığım “*Melih*” imzasıyla basılmışmış. Ancak Parti Birliği'nin bu sayıları bir türlü bize ulaşamadığından, bölgedeki Partili yoldaşlar okuyamamış oldu.

Artık bahar kapısındaydık. Harekete geçmek ve güzden anlaştığımız bağlantıları sağlamak ve konferans hazırlıklarına girişmek gerekiyordu. Bu gaye ile mart başlarında aralarında Çakıroğlu ve Orhan'ın da bulunduğu küçük bir grubu Mahmut ve Naki komutasında Ovacık merkez köylerine gönderdik. Ancak ne var ki dönüş hazırlıklarına başladıklarında, Munzur'un iddiasını şiddet ve hiddetle inkârdan gelen malum ekip tavır takınarak, barınağa dönmeyeceklerini, ayrılıp diğer tarafa katılacaklarını açıklamışlar. İkna çabaları sonuç vermeyince de, onları bırakmış olarak dönüp geri geldiler.

Maalesef ki yapılacak bir şey yoktu. “*Aman kopuşturucu olma-yalım*” diyerek tavır almadıklarımız, yine kendi misyonları gereğince davranıp, kopuşup gitmişlerdi. Sineye çekip yolumuza devam etmek zorundaydık. Kısa bir durum değerlendirmesi yaptıktan sonra bağlantıyı bu kez de Erzincan hattından sağlamak üzere, aralarında Çakıroğlu, Şaşkalyan, Urfani ve yeni bölge Komutanımız Munzur yoldaşın da bulunduğu bir kısım yoldaş Kemah köylerine yolculadık.

Tasarladığımız gibi yaptık. Bir hafta sonra barınağın kapısına kilidi vurup Meyvanlı Gabanı'na gittik.

Şans yaver gitmiş olmalıydı ki bu kez batıyla bağlantı çabucak sağlanmış ve Demirdağ yoldaş hemen çıkıp gelmiş. Bizi karşılayan yoldaşlar arasında o da vardı. Güzel, sevindirici bir durumdu.

Tabii tokalaşıp kucaklaştık. Ve nedense hal hatır faslı boyunca Demirdağ yoldaşın elini bırakmamıştım. O arada öyle kendiliğinden ilgim yoldaşın ellerine yoğunlaştı. Oysa geçen sonbahar buluşup tanışmış ve birkaç gün birlikte kalmıştık. Ama nedense o zaman dikkatimi çekmemişti o eller. Ellerine odaklandığımı fark edince, “*Hayrola Zeynel yoldaş ellerimde bir gariplik mi var?*” dedi. “*Gariplik yok da ben bu elleri başka bir yoldaşa da görmüştüm*” dedim. “*Tam isabet!*” anlamında göz edip gülümseyerek Çakıroğlu devreye girince, tahminimden emin bir şekilde Barış yoldaşın kulağına eğilerek, “*Sen Ali Demirdağ'ın kardeşisin değil mi?*” dedim. Hayretler içindeydi, “*Vay be yoldaş o kadar çok mu birbirine benziyor ellerimiz? Ben hiç ayır-*

dında olmamıştım. İlk kez senden duydum. Helal olsun yoldaş, amma dikkatliymişsin.” dedi. Evet, gerçekten de çok benziyordu... Ve bu vesileyle Dr. Hüseyin yoldaşı bir kez daha sevgiyle yâd etmiş olduk.

Sürpriz yapma sırası Demirdağ'da olmalıydı ki, kulağıma eğilerek, *“Müjdeni isterim ama”* dedi peşin peşin. *“Tamam, müjdeni veririm, sen yeter ki güzel haber ver”* demem üzerine de *“Gözün aydın, dünyalar güzeli bir kızımız oldu. Anne de bebek de iyiler, merak etme”* dedi.

Canım kızımızın, dünyalar güzeli Özlem İsyan'ımızın doğmuş olduğundan işte böyle haberdar olabildim. Farklı, ilginç duygular doluştu içime. Karmaşık bir durumdu aslında. Ve ama elbette çok güzel ve çok mutluluk verici bir haberdirdi bu. Hemen diğer yoldaşlarla paylaştım. Tabii ben de onlardan müjdeni istedim, öyle ya, onların da yoldaşydı. Herkes çok sevindi Özlem İsyan yoldaşımızın gelişine. Bebeğimizin isminin öyküsünü zaten çoğu yoldaş biliyordu. İsyan yoldaşımızın vuruluşunun ardından bunu birçok yoldaşla ben de, Nure de paylaşmıştık. Bilmeyenler de bu güzel haberle öğrenmiş oldular. Hüzün ve sevinç sarmalı bir duygu yaşanıyordu... Yoldaşlarım benim, benim de yoldaşlarımla sevincini paylaştığımız o esnada, coşa gelen yüreğimde bebeğimize hitap ediyordu: Dünyama hoş geldi, sefalar getirdin canım kızım. Halil yoldaşın seni hep, ama hep çok sevecek.

Mevcuttaki KÖK üyeleri olarak Demirdağ, Çakıroğlu ve ben bir araya gelerek gelişmeler, hazırlıklar ve mevcut durum üzerine konuştuk. *“Devrimci Oluşum”* denen şeyin neyin nesi olduğunu sorguladık. Bir varlık göstermeden iki ayda sürüp gitmesi aslında, aslında Oluşum'un, *“Oluşum”*cuların mücadeleyi terk ediş fiillerine giydirdikleri bir kılıf olduğuna işaret ediyordu...

Doğrusu Süleyman Şahin kötü bir sürpriz yapmış, bizi şaşırtmıştı. Üzgündük de, kızgındık da... Kaan'ı fazla tanımıyordum, ama donanımlı ve iş yapma kabiliyeti olan biriydi. Kazanamayıp yitirmiş olmamıza üzüldüm şahsen.

Ülkü'yü Metris Hapishanesi'nden tanırım. Yani eski arkadaşlarımızdandı. Galiba Halkın Kurtuluşu'ndan Parti saflarına gelmişti. İyi bir arkadaştı. Ama her şey gibi *“iyi”* ve *“kötü”* yönler de sürekli bir değişim dönüşüm içindeydi. Maalesef ki Ülkü o *“iyi”* yönünü koruyamamış. Son dönemde yaptığı ve neden olduğu şeyleri duyunca ona karşı tüm hoşgörümü yitirdim. Bu bakımdan kopup gitmesini bir *“kayıp”* olarak görmedim. Bana kalsaydı hiç kuşku yok ki bu hayırlı kopuş çok daha önce yaşardı ve hiç almazsa bu kadar zarar verici olamazdı.

Biz de Demirdağ'a Urfani'yi ve yaptıklarını, Mahmutların gidişin falan anlattık. Çakıroğlu benden, ben de onun ve Şaşkalyan'ın iki adım ötesini görmeme körlüğünden, *"iyi niyet budalası derekesindeki ortacı tutumlarından, öznelci ve vizyon kusurlu yaklaşımlarından yaktım... Tabii Demirdağ o koşullarda ne diyecekti ki garibim, dinlemekle yetinmek durumundaydı.*

Konferans hazırlıklarını konuştuk. Parti Birliği'ni kaç sayı çıkarabildiklerini, ne tür yazılar yayınlandığını ve daha kaç sayı çıkarmayı düşündüğü üzerine konuştuk.

Bu arada benim 3. MK 4. Toplantı Raporu hakkında ve KBK 5. Toplantısı hakkında yazdıklarımı ve keza *"Savaş Politikamız ve Örgütün Savaşa Göre Şekillendirilmesi"* başlıklı yazılarımı çok değerli bulduğunu itirazım olmazsa bunları Parti Birliği'nin son sayısında yayınlamayı düşündüğünü söyledi.

Doğrudan konferans gündemini ilgilendiren yazılar değildi, bu yüzden *"Yayınlanmasına benim itirazım olmaz ancak tartışma yazıları öncelikli olma koşuluyla, tercihi sana bırakıyorum"* dedim. *"Tamam, orasını merak etme sen. Ben ayarlarım"* dedi.

"Herhangi bir terslik olmazsa Konferansı Dersim'de yapabiliriz" dedik. O da ikinci yer için Karadeniz'i ayarlamayı düşündüğünü söyledi burada. *"Tamam"* dedik.

Genel durumumuz üzerine konuşurken: *"Merkezileşmenin bu kadar uzaması saflarda ciddi boşluk oluşturdu yoldaş. Keşke bu süreci ta en baştan sizin önerdiğiniz gibi geçici bir MK oluşumuyla karşılaydık... Darbeyle feleği şaşan yapının bir de böylesi bir belirsizliğe ve otorite boşluğuna sokulmuş olması çok kötü oldu. Güvensizlik ve umutsuzluk adeta had safhaya vardı. Başını Kâmil, İhtiyar, Kaan ve Akın'ın çektiği bu saf tasfiyeci ekip (anlıyordum ki Demirdağ ve batıdaki Parti kadroları henüz Ali Kemâl'i deşifre edememiş) dumanlı havayı seven kurtlar misali, resmen "bunalımı derinleştir, krizi fırsata çevir" politikasıyla hareket etti. Bunu, güya güçlü bir "devrimci çıkış"ın elverişli ortamı-zemini olarak öngörüyorlardı... Ancak sonuçta "devrimci çıkış"ın zamanlaması konusunda kendi aralarında anlaşmazlığa düştüler. Ülkü ve Kaan "tam zamanı" derken, Kâmil ve Akın ise konferansa gidip orda tavır takınmanın daha isabetli olacağını ileri sürüyor olmalı ki, "hayır, henüz erken" diyor... Süleyman'ın bunlara katılması muhtemelen KÖK toplantısı sonrası olmuştur. Çünkü önceden bağlantıları yoktu.*

Neticede onlar ayrıldı. Arka planda başka kadroların da olduğu anlaşıldı. Kâmil ile Akın belli ki konferansı bekleyecekler. Umduklarını bulamazlarsa konferans esnasında ya da bekleyip konferans son-

rasında, kendilerince daha uygun koşullarda kopacaklardır. Ben başka bir alternatiflerinin olduğunu da düşünmüyorum. Çünkü özellikle Kâmil o kadar açık bir şekilde “*bunalımı derinleştir*” siyaseti güttü ki, haliyle yapıyla arasındaki köprülerin hemen hemen tamamını atmış oldu. Anlattığınız kadarıyla Akın da benzer durumda. Haliyle de bunlar kendilerine bir manevra sahası ve “*orta vadeli*” de olsa bir gelecek zaman dahi bırakmamış oluyorlar. Özetle, ben derim ki konferans esnasında da veya hemen sonrasında da saflarımızda yeni kopuşlar yaşanacaktır. Buna hazırlıklı olmalıyız... Ve ne olursa olsun bizim bu konferansı bir an önce ve de başarıyla toplayıp tamamlamamız şart! Partinin kendisini toparlaması buna bağlı. Ve tabii bu zaten ta en baştan hepimizin de ortak görüşü” dedi.

Parti genelinin ve özellikle de batıdaki kadroların havasını bize göre nispeten daha yakından koklayabilen KÖK sekreteri yoldaşımızın bu konuşmasının ardından diğer bazı örgütsel ve teknik hazırlık sorunlarını ele alıp konuştuk.

Sonra ben kendisine Yusuf Köse ve Hüseyin Karakuş’u sordum. H. Hüseyin’in kendi imkânlarıyla yurtdışına çıktığını ve örgütsüz olduğunu söyledi.

Şaşırmamış ve ama cidden üzülmüştüm. Çokça emeği bulunan bir yoldaşın, değerli bir kadronun (kendisi ve de parti tarafından) bu duruma düşmüş olması acı vericiydi...

Karakuş ise gençlik yıllarında faaliyet yürüttüğü semtlerde, bir Parti üyesi sıfatıyla koşuşturup duruyormuş. “*Dönüşüm muhteşem olacak. Tabandan toparlayarak geleceğim*” diyormuş. Yani hayli enerjik ve hayli de iddialı görünüyormuş.

Bu yoldaşa ilişkin bu güzel bilgilere sevindim doğrusu. İnat ve azmiyle bilinen bir yoldaştı. “*Yapacağım*” demişse, bunu samimiyetle kafaya koşmuşsa yapardı. [“*Yaptı*”!da ancak olmadı işler ters gitti. Bölge Konferansı’na katılıp merkezi konferans delegesi de seçilen Karakuş, konferansa katılma fırsatı bulamadan Ankara’da tutsak düştü. 7-8 yıllık bir tutsaklığın ardından tahliye oldu. Ve ancak (aradan geçen bu sürede iç dünyasında çokça şeyler yıkılıp, yerine yeni tercih ve değerler bütünlüğü kurulmuş olmalı ki) sürpriz (ve de ilginç) bir tutum sergileyerek örgütsel ilişkiye germeyip, Parti dışında kalmayı tercih etti. Bu tutumu elbette hepimizi hem çok üzdü ve hem de şaşkınlıkla karşılandı...

Hapishanede düzenli yazıştığım yoldaşlardan biriydi. Kendisine yazdığım en son mektuptaki tarih, Nisan 2002... Kandıra F Tipi’ndeydi o zamanlar. Döneminin bu çok değerli saygın kadrosunun son sürecindeki gerçekliği hakkında özlü bir fikir vereceğini düşündüğüm

o mektubumdan bir-iki pasajı buraya aktarmak istiyorum. Çok da tasvip ettiğim bir yöntem olmasa da, sıradan herhangi bir kadro olmayan Karakuş'un geçirdiği bu değişimi insanlarımızın bilmeye haklarının olduğunu düşünüyorum. Onun yazdıklarına göndermede bulunarak, o mektubumda şöyle sesleniyorum kendisine:

“(...) Öyle ya, ben sana “Parti sorunları üzerinde kolektif bir üretkenlik içine girelim” diyorum, sen bana “ortaklık”tan bahsediyorsun. Ben sana “ortaklaşan bir mücadelecilik tutumu”ndan bahsediyorum, sen bana “anlayış ve prensiplerimden kimseye taviz vermem ve onlardan vazgeçmem, bunu bilmeni istiyorum” diyorsun. Ben sana “Yahu Karakuş sen aklını peynir ekmekle mi yedin, bu da neyin nesi oluyor, senin proletaryanın ideolojik ilkeleri dışında, taviz vermemen gereken ne türden vazgeçilmez orijinalliklerin olabilir ki? “Senin olan” anlayış ve prensiplerin de neymiş ki? Parti programı tartışmalarına, bunun çalışmalarına, devrimin niteliği ve stratejisi sorunlarını hele bir gündemimize alalım da, ondan sonra vazgeçilmezlerinin tercihini gündeme getir. Böylesi bir tezcanlılık iyi değil, tıkar” diyorum, sen bana diyorsun ki “O halde kendine başka yoldaş bul, ben bilyelerimi alıp gidiyorum.” Ben sana “Parti tüzüğünün, hukukunun ve değer yargılarının ırzına geçilerek bazı tasfiyeler yapılıyor” diyorum, sen kalkmış beni “ben böyle olacağını biliyordum. Bekliyordum. Kaçınılmazdı. Zamanlama olarak erken olsa da, bunlar olacaktı. EDEN BULUR, buluyor da” türünden bir sahiplenişle durumu izah edip, anlayıp kabullenmemi istiyorsun. “Eden bulur” da ne demek Allah aşkına? Edilenler her ne ise, elbette bunların hesabı sorulur ve verilir de. Ama her şey meşru zemininde olur. Olmalıdır ve bunu sağlamak, bunu gözetmek bizlerin de, bu davaya gönül vermiş herkesin de en tabii hakkı ve sorumluluğudur. Ben senin bu hukuk dışı, darbeci-tasfiyeci uygulamaya sırt çıkar tavır ve yaklaşımlarını eleştiriyorum, sen bana diyorsun ki “Hani sen diyordun ki ortaklaşalım!” Ben sana diyorum ki “Bak ta 1995'ten beridir diyorum ki, Partimizin yapısal sorunları üzerinde yoğunlaşıp, kongre programı temelinde teorik ürünler ortaya çıkalım. Bunun için organize olalım, kolektif bir faaliyet içine girelim” diyorum ve sen o günden beridir “inkârcılığa karşı kutsal savaş”vari, özü kişiselliğe tekabül eden bir saplantıyı dayayıp duruyorsun. Bugün yapılanları da “eden bulur”, “ben sabırla, inançla bugünü bekledim” diye bilecek kadar kendi aymaz “hakkılık”ının göstergesi olarak bana propaganda yapıyorsun. Yapma gözünü seveyim, kendini bu kadar düşürme!.. Ben sana diyorum ki, “ideolojik-siyasi mücadelede kişiselleşen bir şey olmaz, olmamalı. Bizler olgun ve de mücadelenin yasa ve çıkarları neyi gerektiriyorsa öyle davranmak zorundayız. Ama sen böyle yapmıyorsun. Sen ideolojik siyasi mücadeleyi kişisel hesaplaşma malzemesi

yapıyorsun. Kin duyuyor ve öç almak istiyorsun. Bak “Kâzım’a bir selam dahi söylemiyorsun” diyorum ve sen bunu dahi anlamayacak kadar kişisel hırslarınla meşgulsün. Ve verdiğim örnekten hareketle de “aynı olmadığını” belirterek, tutumunun doğruluğuna hükmediyorsun... Ve ben sana diyorum ki, geçmişten beridir devam edegelen bu tutum ve anlayışlarını hiç olmazsa bugün terk et artık, doğru dürüst bir şeylerin yapılması şansı tanı”. Sen diyorsun ki, “Benim yazdıklarım, söylediklerime inanmayıp üzerinde ciddi düşünmeyerek kendi bildiğini okuyacaksan, yazışmamızın anlamı nedir?” Eee yani şimdi ben sana ne söyleyeyim ki?! Ben sana diyorum ki, “Bugün Parti birliğini korunup kollanmasına daha fazla titizlenelim. Kişiselleşen tutum ve yaklaşımların öne çıkardığı her türlü “saflaşma-ayrışma” zararlı söylem ve uygulamalarına set çekip, Partiyi esas sorunlarının çözümü rotasına, el ve güç birliği içinde, yönlendirelim” diyor ve bunun için senden ortaklaşan irade ve direnç bekliyorken ve bunun oluşması için senin önyak olan, sırt çıkan ve kişiselleşen iktidar hırsı saplantı ve dayatmalarından vazgeçmeni sağlamak için seni eleştiriyorken, sen kalkmış diyorsun ki, “ortaklaşa iş teklifinde bulunulması, bana pek samimi gelmiyor”. Peki “samimi” gelmesi için seninle nasıl bir ilişki tarzı içinde olmalıyım? Zaten bunu söylüyorsun da; “Ben anlayışım-dan taviz vermem bunu bil”, “benim yazdıklarım, söylediklerime” itirazsız itaat gösterirseniz, “ortaklaşa iş” önerinizde samimi olduğunuzu inanırım”... Sanırım sen kendine bir dergâh kurmak ve müritler edinmek istiyorsun sevgili Karakuş... Evet, Karakuş, sanırım senin de, benim de ne söylediğimizi, ne söylemeye çalıştığımızı izan sahibi her akliselim anlayıp yorumlayabilir... Böyle olunca da benim senin “samimiyet” tasdiğine herhangi bir gereksinmem yok, olamaz da... Yineliyorum, bırak artık şu “büyük adam”, “tek adam” olma kaprislerini de, şu Partiye elbirliğiyle, gücümüz oranında mütevazî katkılar sunalım. Kongre programımız, “yapısal sorunlar” kapsamlıdır, bunu biliyorsun. “Ben bir şeyler yapabilirim” diyebilen her yoldaşımızı bu kolektif faaliyet içerisinde görevlendirelim ve elbirliğiyle bazı teorik konuları “raporlar” halinde hazırlayalım. Parti bunları daha sonra hazır materyaller olarak tartışmaya sunar ve sonra da irade oluşmasına daha rahat gider... İşte benim bütün sıkıntım bu! Yıllardır hapishanelerde ve dışarıda atıl duruma düşmüş onlarca kadro ve militan var, görev edinme bilincini taşımış olsaydık, şimdiki yükün çoğunu hafifletmiş olurduk... Yine de yapabiliriz inancı taşıdığım için sana yazma gereği duydum. Bütün mesele bu... Senin de bu yönlü bir sıkıntın varsa veya oluşturabilme beceresi gösterebileceksen bana yaz. Öyle “kendine başka yoldaş bul! Tepkileriyle sorumluluktan kaçman doğru değil. Bırak ve tahammül göster de seni eleştirerek yoldaş olmayı

becerebilelim. Haydi, hoş ve esen kal. Sevgiyle kucaklayıp öpüyorum. Yoldaşlara selamlar-sevgiler. Münibe'ye selam ve sevgilerimi iletmeyi unutma.”]

Demirdağ yoldaşla ortak sohbetimiz bu “*teferruat*” bilgilerle son bulduktan sonra, Çakıroğlu, köylülerin gösterdikleri tepkileri konu etti. Yöre köylülerinin psikolojisine ilişkin gözlem ve yorumlarını paylaştı. Ve keza bir haftalık sürede neler yaptıklarını anlattı.

Köylülere ilişkin anlattıklarının kısa özeti, önemlice bir kısmının sinmiş olduğu, yardımcı olmamak için bin dereden su getirerek bahane yaptıklarıydı. “*Yan yana bulunan koca iki köyden temel ihtiyaçlarımızı bile karşılamakta zorlanıyoruz yoldaş*” diyor.

Yılların tanışı bu insanların böylesi bir duruma gerilemiş olmaları kuşkusuz ki iyi değildi. mutlaka ki devletten gelen açık bir tehdit durumu veya tehdit algılaması yaratacak durumlar söz konusu olmuştur.

Ancak köylülerin bu geri durumları yine de bizim bu hattan konferans hazırlıkları görmemizi engellemezdi. Her halükârda örgütlü ilişkilerimiz üzerinde de olsa, insan ve malzeme aktarımı yapılabilirdi. Evet, düşman güçleri bu hattı tutmadıkça, Kuryeler ve sağlam bir-iki taraftarımız üzerinden bunları rahatlıkla yapabiliirdik... İşte bunu somutlaştırmak için öncelikle Turan Talay ve ya Resul Gündoğan ile bir görüşme yapmamız gerekiyordu.

Hem bu görüşmeyi sağlamak, hem Demirdağ'ın batıyla yapması gereken telefon görüşmesi için ve hem de gerillanın günlük ihtiyaçlarını karşılamak üzere verilmiş siparişleri almak için 15 Nisan akşamı hazırlanıp köye indik.

Gaban çıkışında grup ikiye ayrıldı. Aralarında Çakıroğlu, Şaşkal, Dr. Meral ve Bedreddin'in de bulunduğu bir kısım yoldaş Munzur ve yardımcısı Rayber komutasında Tımıği köyüne yönelirken, biz de Meyvanlı köyüne yöneldik.

Tımıği'ya göre Meyvanlı yakın olduğundan, biz, diğer grubumuzdandaha erken köye girdik. Bir-iki eve uğrayıp hal hatır sorduktan sonra konaklayacağımız eve geçtik.

Daha çantalarımızı falan yeni çıkarmıştık ki artarda güçlü patlamalar oldu. Nöbetçi gelip Tımıği köyü arazisine top atışları yapıldığını söyledi.

Biraz erzak alıp, toparlanıp çıktık. Ben bu arada diğer grupla telsiz bağlantısı kurmaya çalışıyordum.

Boşa çıkan bir-iki girişimimin ardından nihayet Rayber aradı. Köye henüz girmediklerini, arazide olduklarını ve top atışlarıyla kendilerine saldırı yapıldığını söyledi.

“Üç-dört yoldaşla birlikte grubun arka savunmasındayım. Diğer yoldaşlarla irtibat kuramadım. Onlar atış altındalar. Ne yapayım?” dedi.

Öyle anlaşılıyordu ki düşman güçleri, muhtemelen aldıkları duyum üzerine, burada da termal kamera marifetiyle grubumuzu fark etmiş ve uzaktan top atışı yapıyordu.

Rayber’e mevzilerinin korunaklı olup olmadığını ve konumlarını sordum. Konumlandıkları tepenin korunaklı olduğunu ve diğer yoldaşların gittikleri yönü yukarıdan denetleyebilecek durumda olduğunu söyledi.

“Muhtemelen az ilerde bulunan açık alan geçişleri esnasında fark edilmişlerdir. Vurulan, atışın yapıldığı yerde orası zaten” dedi.

“Benden talimat almadan sakın yerinizi terk etmeyin. Yoldaşlarla irtibat kurmaya çalış ve beni bilgilendirir” dedim. Nitekim kısa bir süre sonra da arayıp bilgi verdi:

“Ahmet ve Munzur yoldaş vurulmuş. Meral ve Orhan Ahmet yoldaşla ilgilenirken, ikinci bir atışla yaralanmışlar. Bir kısım yoldaş geri çekildi. Öncü birim ile bağlantı kurulamıyor yapılabilecek bir şey yok gibi; geri çekiliyoruz” dedi.

Ağır bir bilançonun raporuydu verdiği bilgiler. Demek Çakıroğlu ve Munzur’u yitirmiştik!... Demek Orhan ve Dr. Meral de yaralıydılar... Sarsılmamak mümkün müydü? Telsizin öbür ucunda bekleyen Rayber’e yanıt veremeden bir an öylece kaldım “Çekiliyoruz” tutumu için benden yanıt bekleyen Rayber’in, “Zeynel yoldaş orda mısın? Ne diyorsun, çekilelim mi?” sorusuyla kendimi toparlayıp,

“Yaralı yoldaşları almadan sakın geri çekilme. Biz de çıktık size doğru geliyoruz” deyip telsizi kapattım.

Artık tamamıyla netleşmişti ki düşman güçleri yakınımızda değildi. Uzaktan top atışıyla bizi vuruyorlardı. Tıpkı 7-8 ay öncesi Sonbahar’da olduğu gibiydi. Çakıroğlu orda hafif yaralı kurtulmuştu.

Bizim bulunduğumuz yer ve gideceğimiz yol görüntülerine girmiyor olmalıydı... Hızla gaban girişine, ayrıldığımız noktaya yöneldik.

Vardığımızda, geri çekilen gruptan birkaç yoldaşı bizi bekler bulduk. Rayber ise hâlâ yaralı yoldaşlarla irtibat kurmak uğraşındaydı.

O anları “Gaban 2” adlı romanında şöyle anlatacaktı:

“Patlamaların sesiyle Mehmet Koç’lar Meyvan’dan çıktılar. Telsizden Reha’yla görüştü. Reha durumu bildirdi. (...) Reha, makineli tüfek taşıyan Genco’yu, Bedir’i ve Ekrber’i sağdaki tepeye çıkardı. (...)”

(...) Orhan ve Meral sürünerek yanaştılar Çakıroğlu'na. (...) “*Nerede yaran*” dedi Orhan. (...)

“*Yeleşimin cebinde malzemeler var. Yeleşimi, teçhizatımı, silahımı alın gidin. Uzaklaşın buradan.*”

“*Seni taşımaya çalışacağız.*”

“*Gidin yoldaşlar. Benim yolum buraya kadar. Siz gitmelisiniz.*” İniltileri derinleşiyor, konuşmasını zorluyordu.

“*Size güveniyorum. Konferansta Partiyi sağlamlaştırım, size güvenmiyorum yoldaşlar.*”

(...) Meral yara yerlerini yokladı.

“*Çok ağır*” diye fısıldadı Orhan'a. Bu arada birkaç top daha patlamıştı artarda. (...)

“*Oyalanmayın yoldaşlar*” dedi usulca. (...)

(...)

“*Hadi durmayın yoldaşlar. Yaşasın Partimiz*” diyebilirdi, boğarak iniltilerini.

Elini tuttu Meral. Vedalaşmanın zamanı kapıdaydı. Ayrılmak zor ve yakıcıydı. Orhan anlından öptü Çakıroğlu'nu. Silahı ve teçhizatları alıp sürünmeye başladılar.

Tank kamerası sürünenleri takip ediyor, yakın yakın patlatıyor topları. Munzur'a seslenmiş hiç ses alamamışlardı. İlk atışta yara olan Munzur, ikinci atış sırasında, düşmeden evvel, yanındaki Alev'e, “*aşağı doğru git*” talimatını vererek onun çıkışını sağlıyordu. (...)

Silah ve teçhizatla sürünmek zor oluyordu. Kurtulma tepesine az kalmıştı. Hemen yanlarına düşen bir yeni tank topu, Meral'i hafif yaralamıştı. Sayısızca şarapnel parçası ilişmişti çantalara, kütüklere. Çekişmelerin demindeki sürtüşmeler ömrünü yemiş, siperane can yoldaşlığı düşmüştü menzile. Birbirine güç veren sıcaklıklar sunuluyordu. Cerrahi ustalığındaki serinkanlılığı savaş siperlerinde de boylanıyordu Meral'in. Kadınsı gücüyle bir koca dağı alt edebilirdi. Yan yana sürünen Orhan'la Meral'in yanına bir tank topu daha düştü. Meral derin bir soluk alır gibi başını yukarı dikti. Bakışları yıldız rengine tutkun kaldı. Sessiz sedasız uzandı toprağa.

(...) Orhan Meral'in silahını da aldı. Tabanına isabet eden şarapnelin sızısı ciğerlerine ulaşıyordu. (...)

Reha yeniden yeniden denediği çağrılarına cevap alamamıştı. (...)

(...) tepedekilerden sesli çağrılarını istedi. Şafak, Bedir, Genço peşpeşe çağrılar yapıyorlardı. Sese cevap veren yoktu. Tüm telsiz çağrıları cevapsızdı. Çağrılara bir kadın sesi yanıt verdi. Reha, sese doğru yanaştı.

“*Gel bize doğru gel*” dedi.

“*Reha yoldaş, Reha yoldaş, yoldaşların hiçbiri çıkamadı. Muzo vuruldu*” dedi Alev (...).

(...)

Sesli çağrılar derin ve uzun bağrılarla birlikte yapıldı. Sağ tepedeki makineli tüfek mevzisinin yanına gitti Reha. Topların değdiği koyu karanlık oradan görünüyordu. (...) Reha çağrılara devam edilmesini istedi Genco ile Şafak’tan. Bedir’i ve Alev’i dere çıkışına gönderdi. Mehmet Koç’larla bağ kurmalarını, dereyi tutmalarını istedi. Şarapnel yağmuru altındaki koyu karanlıktan en son Aze çıktı. Çağrılar devam ederken, umut giderek düşüyordu. Reha, mevzilenenleri geri çekti. Düz tarlalar geçilip, taşlı mevzilere konumlandılar. Patlamalar hâlâ aralıklarla sürüyordu. (...) Reha telsizden çağrılarını yoğunlaştırdı. (...) Telsiz kanalından ürperten, sevindiren, yaşıtan, acılı bir ses duyuldu. Bu Orhan’dı.

“*Konuşan Orhan. Beni duyuyorsanız cevap verin, konuşan Orhan.*”

“*Seni duyuyorum Orhan, konuş.*”

“*Ahmet, Meral ve Muzo düştüler. Diğerlerinden haberim yok. Ben ayağımdan kötü yaralar aldım. Sürünerek, zoraki tepeyi geçtim.*”

“*Tamam, biz seni almaya geliyoruz. Orda dur kıpırdama*” dedi Reha.

Diren’i ve Ekber’i aldı, Genco’yu makineliyle savunmada bıraktı. (...) Koşar adım tepeye yürüdüler. Gözlerle aradılar.

“*Orhan, Orhan, neredesin ses ver.*”

Ses alamadılar. Üçü ayrı noktadan çağırıyordu. Reha telsizden çağrılar yaptı. Cevap yoktu.

“*Buraya kadar gelmiş olması lazım, iyi bakın*” dedi.

Biraz ilerde bir sese ilişti kulağı. Yanaştı. Sesine cevap verilmedi. Biraz daha yanaştı.

“*Kamo, kamo*” diyordu peşpeşe Orhan.

“*Benim ben, Reha*” çağrılarını üç-dört kez yinelediği halde Orhan hâlâ kamo çekiyordu. Daha gür bağırarak, “*Benim Reha. Biziz Orhan.*”

Orhan silahını doğrultmuş, ateş etti edecek pozisyonda bekliyordu. Kulağının dibinde patlayan bombalar, ses almasını zorlaştırıyordu. Gelenlerin düşman oldukları için kamoya cevap vermediklerini sanıyordu.

(...)

“*Tamam, konuşma. Önce buradan çıkmamız gerek*” Reha silahını ve Orhan’ın silahını Ekber’e uzattı. Ekber, afallamış, şaşırmış bocalıyordu. Diren fırlayıp silahları aldı.

(...)

Normal yürüyüşle yarım saatlik dere yolunu ancak iki saatte geçtiler. Her gün dere suyunda yıkanan Orhan, ilk kez suya düşmeden bu dereyi geçmiş oluyordu. (...)

Dereye inip de Raybergilden önce gelmiş olan Bedreddingille bulduğumuzda, Bedreddin olup biteni kısaca özetledikten sonra, kulağıma eğilerek; Çakıroğlu’nu yitirdiğimizi Nurten’e söylemediklerini fısıldadı. “*Sen bir hal çaresi bulup söylersin artık*” dedi.

Nurten’e söylenmemiş de olsa, onun, yaşanan bu felaketin ayırıcında olduğu besbelliydi. Zeki ve algılayışı güçlü bir yoldaştı, anlamaması mümkün değildi... Dirayetli davranıyor ve “*resmi açıklama*”nın tarafımızdan yapılmasını bekliyordu, bundan emindim. Onun bu her türlü övgü ve saygıya değer güçlü duruşundan da cesaret alarak yanına gittim.

“*Biliyorsun*” dedim, “*ama yine de bizden duymak istiyorsun değil mi Nurten yoldaş. Evet, maalesef Meral’i, Muzo’yu ve Ahmet’i yitirmiş bulunuyoruz. Acımız büyük, senin ise iki misli... Bilmez değilsin, kavga bu. Ve bizler bile bile bu yolun yolcusu olmuş insanlarız... Lütfen metanetini korumaya çalış*”, buna ihtiyacımız var yoldaş’ deyip sıkıca kucakladım.

Hiç, ama hiçbir şey demedi. Hiçbir bedensel reaksiyon vermedi. Canlı heykelmiş misali öyle dimdik durup dinledi. Rayber Nurten’in bu durumunu şu sözlerle ifade etmiş: “*Şafak acılarını duru duru yutmuş, gık demiyordu.*” Evet, gerçekten de böylesi bir duruşu vardı... Örnek bir yiğitlikti onunki ve hiç kuşku yok ki bu duruşuyla o kesitte hepimize güç aşılamıştı.

Ben Nurten’le konuşurken Raybergil de Orhan’ı alıp getirmişlerdi. Topuğundan yaralıydı, yürüyemezdi elbet; ancak durumu çok da ağır değildi. Kan kesicilerle ilk müdahaleyi yapıp tampon koyduktan sonra hazırlanan sedyeye alıp yola koyulduk.

Gerillanın henüz ortalığa pek çıkmadığı yılın o mevsiminde devletin termal kameralı bir tankını getirip de Kemah-Erzincan anayolu üzerinde, Meyvanlı Gabanı’nın karşısına koyması, aslında hiç de ola-

ğan-normal bir durum değildi. Nitekim güçlerimiz bir hafta on gündür alandaydılar ve haliyle de o hattı defalarca kez kullanmışlardı... Demek oluyordu ki o tank oraya o gün gelmişti ve bu gelişi de tesadüfen, rastlantısal bir zamanlama şeklinde değildi. Kuvvetli olasılıkla bir şekilde bir duyum almışlardı.

Böylesi bir olasılığı hesaba katmamış olmakla ve son derece salıplapati bir hareket tarzıyla hareket etmiş olmakla komutanlığımız ciddi şekilde kusurlu davranmıştı. Evet, bu olasılığı hesaba katmamış ve son derece rahat davranmıştık. Öyle ki yürüyüş kolu ve koldaki iç düzenleniş bile “*normal durum*”lardaki alışıl gelmiş haliyleymiş. Bu gerçeği şöyle anlatıyor ve yorumluyor Rayber:

“*Grup, köyün görüldüğü tepede durdu. Munzur, öncüleri Onur, Yamuk ve Çakır İsmail’i gönderdi. Tepede birikenlere, “Biraz dağınık durum” uyarısı geldi.*

“*Öncüler gitti. Siz burada kalın ben birkaç kişiyle daha yakın diğer tepeye gideyim, hep birlikte gitmeyelim*” dedi Munzur.

(...)

Munzur, önünde yürüyen Alev, Aze ve arkasında yürüyen sıra düzeninde üç kişiyle hareket etti. Munzur’dan sonra Çakıroğlu, Meral ve Orhan yürüyordu. Reha, Muzo’nun birkaç savaşıyla gideceğini düşünüyordu. Önünden geçen birimin içinde Çakıroğlu’nun, Orhan’ın ve Meral’in olmasını kabul edemiyordu. Çakıroğlu yönetici organ üyesi, Orhan bölge siyasi komiseri, Meral Partili olmasının ötesinde bulunmaz bir cerrah, iyi bir doktordu. Kadroların küçük, önemsiz gibi görünen durumlarda da korunmasının önemsenmesi mutlaka gerekliydi. Önünden geçen grubun içinden en azından bir-iki kişiyi durdurmalıydı. Elini kaldırdı. “*Çakıroğlu sen gitme*” diyecekti. Meral’le aralarında olan tartışmayı hatırladı. Pratik bir tavırla Munzur’un düzenlemesine müdahale edemedi. (...) Komutaya itaat de işin baş kuralıydı. Ve bir komutan bu ayrımı gözetmeliydi. Reha’nın eli öylece havada kaldı. Müdahale edip, “*siz kalın*” diyemedi” diye dile getiriyor Rayber oradaki hareket tarzının “*ince ayrıntı*”sını.

Doğrudur elbet, komutanın yapmış olduğu veya öngörmüş olduğu düzenlemeye, bahsettiği şekilde elini kaldırıp “*siz’/’sen*” “*gitmeyin*” vari, doğrudan müdahalede bulunamazdı. Bulunması doğru da olmazdı, buna hak ve yetkisi de olamaz zaten. Ancak ne var ki Rayber Muzo’nun yardımcısı ve aynı organ üyesiydi. Hal böyle olunca da yeni ve nispeten tecrübe dezavantajı bulunan Munzur’a gidip yaptığı düzenlemenin şu nedenlerle kusurlu olduğunu, isabetli olmadığını, bunun yerine şöyle yapılmasının daha doğru olacağını söyleyerek pekâlâ bu pratik duruma işte tam da bu yolla müdahalede bulunabilir ve böylece

bir yanlış düzeltme şansını da kullanabilirdi. Ve kaldı ki orda koşullar buna müsait ve bu fırsatı da var. (Anlattığından böyle olduğu da anlaşılıyor zaten.) Evet, gidip Munzur’la ve siyasi komiserle görüşebilir, bu düzenlemenin güvenlik açısından uygun olamayacağını söyleyebilir ve daha isabetlisini önerebilirdi... Demek ki bu kadarı da sevgili Rayber komutanın aklına gelmemiş.

Sonuçta bütün bunlar alanın “temiz” ve “güvenli” olduğu ön kabulünün, yarattığı rehabetin ihtiyatsızlıkları ve düşüncesizlikleri olarak gündeme geliyor. Düşman güçlerinin tıpkı Sürbahan’daki gibi, çok uzaktan ve termal kamera ve toplantı marifetiyle de olsa herhangi bir yönelim içinde olabileceğinin hesaba katılmamış olmasının doğurduğu sonuçlardır. Yoksa mesela sırf bu ihtimal dahi hesaba katılmış olsaydı, orda hiç kuşku yok ki görüntüye girme olasılığı en az olan sota yolların kullanılmasına özel bir itina gösterilir ve öyle elini kolunu sallaya sallaya yola koyulmaz ve de o konumlandırış biçimiyle de hareket edilmezdi vs. vs.

Velhasıl işte yine kendi basit, küçük düşünüş tarzımızın ve bunun doğurduğu ihmalkârlığımızın bedelini ödüyoruz.

Burada ve bu tür durumlarda “*Kavgadır bu, elbette kayıplarımız da olacaktır*” demek, aslında içine düşülen düşünsel miskinliğin ve rehabetin, düşülmemesi gereken böylesi basit kusurların da örtüleyeni ya da bir şekilde zemin hazırlayanı oluyor.

Elbette kavga bu, kayıplar verilmeden, bunlar göze alınmadan asla bir şey yapılamaz, bir yere de varılamaz. Ama kayıplarımız daha çok kendi basit-küçük düşünüş tarzımızdan, kendi kusur ve eksik yaklaşımlarımızın ürünü olan yanlışlarımızdan ve de bariz basiretsizliklerimizden kaynaklanıyorsa, işte orda aslında işin renginin ve de öz karakterinin değiştiğinin de idrakinde olmamız gerekiyor. Orda o yoldaşlarımızın, halkımızın o değerlerinin yitirilmiş olmasında bir şekilde pay ve sorumluluk sahibi olmuş oluyoruz. Bu, önemle bilincinde olunması gereken çok tayin edici bir husustur.

Komutan Munzur henüz çok genç ve çok çok yeni bir yoldaşı. Mahmut’un ani terki, Kasap Ali ve Yusuf Ayata’nın tedavi için batıda bulunmaları, Rayber’in Parti üyesi sıfatının bulunmaması ve bir kısmımızın da yönetici organ üyesi olmamızdan ötürü, o somutta bölge komutanlığı görevi başka uygun bir aday olmadığından, bir bakıma mecburen Munzur yoldaşın başına kaldı. En azından kısa bir süreliğine, bizlerinde desteğiyle bunu yapabilirdi. Böyle düşünüldü.

Hiç tereddüt göstermeden görevi kabul etmiş ve “*Elimden geleni yaparım yoldaşlar*” demişti. Yardımcılığına da Rayber verilmişti. Tecrübe ve birikimleriyle pekâlâ yardımcı olabilir, hızla gelişmesi sağlanabilirdi. Orhan da komutanlık organında siyasi komiser olarak siyasi önderlik görevini yerine getirerek destek olabilirdi... Yani zorunlu bir ‘geçiş evresi’ olarak tanımladığımız bu süreç böylece rahatlıkla aşılabılırdi, bu mümkündü.

Munzur yoldaş benim nazarımda gelecek vadeden cesur bir komutan adayımızdı... Ne yazık ki çok erken ve çok çok kolay bir şekilde yitirilmiş oldu.

Dr. Meral yoldaş, daha önceki bölümlerde de ifade ettiğim gibi, bana göre her yönüyle gerçek bir Parti militanıydı. Gerillaya katıldığı 1990 yılı sonbaharından beri gerçekten de çok büyük yararlılıklar göstermiş değerli bir yoldaştı. Partiyi ve yoldaşlarını sahiplenışı kesinlikle ilkeli ama biraz da katıydı...

Dış görünüşüyle son derece sert mizaçlı ve soğuk biri gibiydi. Ama aslında o, Yaşar’ın dediği gibiydi. Yüreği sevecen, sıcak ve narindi... Ve bu güzel yoldaşımın son dönemlerinde ne yazık ki kalbi kırık ve incinmişti. Onu çok üzen bazı tatsızlıklar yaşanmış ve o da bundan ötürü ‘iharet’i affetmeyip, evlilik ilişkisini tek taraflı kesip atmıştı... Onu böyle ‘kalbi kırık’ yitirmiş olmak, evet beni ayrıca hüznlendiren bir yöndür.

Halil Çakıroğlu ise elbette ki değerli ve önemli bir kadromuzdu. Dupduru-ikirciksizce adanmışlardandı o. En başta gelen temel özelliklerinden biriydi, aslında en “karakteristik olanıydı” demek gerekiyor... Son nefesinde bile “*Konferansta Partiyi sağlamlaştırın*” diyen, diyebilen biri.

Elbette bu çok çok önemli bir özelliktir, ancak kabul etmek lazım ki tek başına ‘adlanmış militan’lık özelliği o kadroyu, o militanı otomatikman iyi bir sınıf mücadelesi yürütücüsü yapmaz. Ona iyi bir komünizm savaşçısı olabilme beceri ve kabiliyeti kazandırmaz.

Parti, sınıf mücadelesinin bir unsuru, bir aracı ve aktörü olarak ve de sınıf mücadelesinin en çetrefilli, en karmaşık ve çetin ve de en tayin edici olanının sahnesi olarak ele alınmaz ve Parti olgusu bu gerçeğin özü ve verili tarihi süreçteki karakterine uygun olarak realize edilmez ise, işte o büyük bağlılık ve adanmışlık bir noktadan sonra sınıf mücadelesinin geliştireni olma dinamiğini gösteremez ve ironik bir şekilde andaki köstekleyeni bir direnç noktasına dahi kolaylıkla evrilebilir...

Maalesef bu, yaşanan “*evrensel*” bir handikapımızdır da. İdealle edilene, tabulaştırılıp dokunulmaz kılınan, araç olmaktan çıkarılıp

kendi başına birer 'kutsal amaç' haline büründürülüp dönüştürülen ARAÇLAR!

Çakıroğlu'nun (elbetteki daha yığınlarcasının) o büyük adanmışlığının ne yazık ki işte böylesine de çok önemli bir zayıf yanı/açmazı vardı. Bunun o günün somutumuzda nasıl yaşandığını ve neleri nasıl şekillendirdiğini daha önceki bölümlerde dile getirdiğimden, burada tekrar açmayacağım.

Özetle şöyle diyeyim: Çakıroğlu ile kuşkusuz ki birbirimize önem verir ve saygı duyardık. Ama ne var ki 1994 yaz ortalarında Urfani ve Marmara Bölgesi KÖK temsilcileri üzerinden yaşadığımız şeyler aramızı ciddi şekilde açtı. Koptuk birbirimizden. Ve Çakıroğlu ile Şaşkalyan bu süreçte "kişisel" bazda yaşanan bazı sorunlarımdan ötürü de bana ayrıca da tepkiliydiler. Kendi tabirleriyle ben bulunduğum yer ve taşıdığım sorumluluklarla bağdaştırılmaz, 'Partimizin ahlaki değer yargılarıyla bağdaştırılmaz' birtakım davranışlar sergilemişim. Bu sebeple de bana fena halde kızgın ve kırgındılar... Velhasıl onu yitirdiğimizde, aramız işte böylesine de limonydi.

Sonuçta her ne olursa olsun şu bir gerçek ki; onlar, adanmış dava insanlarıydılar. Benim kişisel değerlendirmelerim bu olgusal gerçekliğin dışındadır... Onları sevgi ve saygıyla yadediyor, anıları önünde saygıyla selama duruyorum.

O gece Meyvanlı Gabanı'nı terk edip, Munzurların öte yüzüne geçmek adeta imkânsızdı. Sedyede taşıdığımız bir yaralımız olmasaydı belki denebilirdi, ama o halimizle bunu akıldan geçirmek bile abes kaçardı. Düşünün işte, yarım saatlik bir mesafede bulunan konaklama yerine bile ancak ki iki-iki buçuk saatte varılabilmmişti.

O gece o alanı terk edemeyeceğimiz kesindi. Hal böyle olunca da yapılması gereken en akılcıca şey, vadinin daha güçlü savunma imkânı sağlayan üst kısımlarına çekilip, ertesi günün olası hava ve kara operasyonunu boşa çıkarmaktı.

Öyle de yaptık. Sabah kahvaltısını yapıp, belirlediğimiz hatlara çekilip beklemeye başladık. Ancak düşman güçlerinin herhangi bir yönelimi olmadı.

İlaç ve yiyecek sorunumuz vardı. Bu yüzden burada kalamazdık. Bir an önce Ovacık hattına geçmeliydik. Ancak öncelikle Demirdağ yoldaşı da acilen göndermemiz gerekiyordu. Ve hem de mecburen Erzincan hattından... Kuryelerle kontağımızın kopuk olduğu böylesi

bir durumda bunu yapabilmemiz için bir-iki gün ortalığın yatışmasını beklememiz gerekiyordu.

Elde olan yiyeceğimiz ve doğadan toplayabileceklerimizle ancak iki-üç gün idare edebilirdik. Haliyle de bunu göseterek davranmak durumundaydık.

Üçüncü gün Demirdağ yoldaşı ve Çakıroğlu'ndan boşalan yere geçmesi gereken KÖK yedek üyesi Urfani'yi Caferli Köyü üzerinden gönderdik. Çakır İsmail, Onur, Fethi ve Genco götürüp bırakıp geldiler.

Bu vedalaşma meğerse Mehmet Demirdağ yoldaş ile benim son görüşmemizmiş...

“Merkezi konferansa mutlaka gelmelisin yoldaş. Artık orda görüşürüz” demişti ayrılırken. Ancak ne var ki Tokat kırsalında yapılan konferansa gitmedim. Daha sonraki süreçte de görüşme fırsatımız oluşmadı.

Gelecek vadeden parlak zekâlı bu genç komünist kadro 2. OPK'da MK'ya seçilerek ve MK tarafından da Parti genel sekreteri yapılacaktı...

Sonraki dönemde Karadeniz kırsalına çıkacak, faaliyetini oradan sürdürmeye çalışacaktı.

“Yeniden İnşa” şiarıyla kısa sürede Partiye hatırı sayılan bir canlılık kazandıracak olan yeni dönem kadroların başında yer alan bu değerli önder kadroyu maalesef ki yine çok basit yaklaşımlarımızdan kaynaklanan “koruyamama” neticesinde 1997 yılında Tokat kırsalında düşman güçlerinin bir saldırısı sonucu yitirmiş olduk.

Duyduğumda, o günde bir şey diyememiştim ve bugün de diyebilecek iler-tutar bir şeyler bulamıyorum doğrusu.

Maalesef ve ama maalesef ki (bu son yıllara kadar) bu Partinin önderlik konumunda bulunan çekirdek kadrosunu koruyamama ve de onları elde tutamama gibi bariz, adeta gelenekleşmiş bir kusuru var. Yani “maşallah”, adeta kadro öğüten özel bir değirmen misaliyiz. Sanmıyorum ki bir benzerimiz bulunsun.

Düşünsenize, çeyrek asırlık bir zaman kesitinde bu Parti tam dört genel sekreterini ölümsüzleşenler kervanına katarak yitirmiş! Ama bu kadar değil, tutsak düşen ve bir şekilde örgütlü mücadele dışına düşenlerin sayısı da bir bu kadardır. Yani bu çeyrek asırlık zaman kesitinde bu örgüt tam 8-9 genel sekreterini yitirmiş bir örgüttür. Diğer “çekirdek kadro” yitimini, varın siz buradan hesap edin artık.

Önderliği iki dönem devralıp sürdürebilen genel sekreterlerimiz herhalde ki sadece Yusuf Köse ile H. Karakuş'tur. Ama bunları

de hep kısa sürelidir. Köse 1987'de 3. Konferansla Parti sekreteri olur. Sonra bu görevi Karakuş'a devreder. 1993'te 1. OPK'da tekrardan bu sorumluluğa getirilir ve 1994 darbesiyle bu görev son bulur. Karakuş 1989'da bu sorumluluğu devralır ve 1991'de yapılan 4. Konferansla yeniden seçilir. 1992 birlik sürecinde de 1. OPK'ya kadar "vekâleten" devam ettirir.

Partinin ideoloğu, teorisyeni ve bu anlamıyla bir 'çizgi' temsilcisi ve de kurucu başkanı da olan Kaypakkaya yoldaşın bu görevi de ancak ki 8-9 ay gibi kısa bir süredir. (Ayırt edici bir özellik olarak şunu da belirtmek gerekiyor ki Kaypakkaya'dan sonra bu partinin önderlikleri hiçbir zaman parti içi iki-çizgi mücadelesinden doğmuş programatik bütünlükte bir çizgi temsilcileri olamamışlardır. Bir nevi, Kaypakkaya'nın çizgisini 'vekâleten' temsil etmeye ve onun anısına bağlı kalmaya, onu koruma ve yaşatmaya çabalamışlardır. Dolayısıyla da Kaypakkaya sonrası süreçte bu parti asla istikrarlı bir 'siyasal çizgi' sahibi önderlik kurumuna sahip olamamıştır. Hep günü kurtarma, örgütsel yapıyı yönetme ve Kaypakkaya'nın 'miras'ını koruyabilmeye adanmıştır kendisini. Bu yüzden de bir türlü bir 'siyasal mücadele' örgütü ve önderi olamamıştır; bu dinamiği oluşturamamıştır vs. vs.)

'73 ile 1978 arası beş yıllık dönem esasen merkezsiz geçen bir dönemdir. Merkezi önderliğini ancak '78'deki 1. Konferansında tesis edebilen Parti bu önderlikle 2. Konferansa gider. Ve Parti genel sekreterliğine Süleyman Cihan'ı getirir.

1981 Şubatında (galiba Sefa Kaçmaz'dan) bu görevi devralan Süleyman Cihan, ancak ki 4-5 ay gibi çok kısa bir süre yürütme şansına sahip olabildi. 1981 Temmuz sonunda İstanbul'da tutsak düştü ve ertesi gün, yani daha 24 saat dolmadan, yapılan ağır işkenceyle katledildi.⁸

8 Süleyman Cihan'ın gerek tutsak düşüşüne ve gerekse katledilişine ilişkin gerek parti basınında ve resmîyetinde ve gerekse A. Cihan ve M. Çetin tarafından hazırlanan kitapta, hiç de gerçeği ifade etmeyen, belge ve tutanaklarla örtüşmeyen ve bir nevi zorlama-düzmece beyan ve yorumları söz konusu dur. Öncelikle gerek olay yeri tutanakları, gerek 2. Şube müdürü sıfatıyla Mehmet Ağar'ın üst makamlarına sunduğu resmi rapor ve bildirimler, gerek otopsi raporları ve gerekse morg tutanakları, Göztepe'de 'camdan atlayarak intihar etti' denilerek bir apartmandan atılan 'kimliği belirsiz şahıs'ın cesedinin Süleyman Cihan'a ait olduğunu kesin olarak belgeler. Nitekim aile ve avukatları da bu resmi belgeleri takiben gidip cesedine ulaşırlar. Hal böyleyken yoldaşın ölüm tarihini ta eylül ayı olarak göstermek anlaşılır olmaktan uzaktır. İşkencecilerin yanılma amaçlı kurguladıkları senaryo baz alınarak bu yanlışlığı sonuca varılmıştır. Oysa gerçekler yukarıda anlattığım gibidir. İkinci bir husus ta, A. Cihan ve M. Çelik, Süleyman yoldaşın tutsak düşmesinden Hıdır Ayata'nın eşini sorumlu göstermişler. Kanaatimce

Ardından görevi A. Haydar Akgün devralır. Ancak o da pek uzun ömürlü olmadı ve sanırım 1983 yılında tutsak düştü. Görevi bu kez Kâzım Çelik yoldaş devraldı. Ve maalesef onu da 1987 Mayısında Elazığ kırsalında yaşanan bir çatışmada yitirdik.

1994 darbesiyle Parti bir yıl kadar merkezi önderliksiz kaldı. 1995 yazında yapılan 2. OPK ile merkezi yapısını tesis etti ve M. Demirdağ Parti genel sekreteri oldu. Ancak 2 yıl kadar sonra 1997’de katledildi.

Ardından bu görev mevcut kadrolar içinden görev Ali Gülmez’e devredildi. Ancak bu yoldaşın da ömrü fazla olmadı ve sanırım iki yıl gibi kısa bir süre sonra tutsak düştü.

Ve aslında Demirdağ’dan sonraki süreç bir nevi “*idare etme*” sürecidir. Ali Gülmez’in de tutsak düşmesiyle MK çoğunluk iradesini yitirmiş olarak ve en sonunda sadece 3 kişi olarak 2002 yılında yapılacak 5. konferansa kadar durumu idare etmeye çalışır vs. vs.

Evet, M. Demirdağ yoldaş ile 1995 Nisanı’ndaki bu vedalaşmamız meğerse son görüşmemiz ve son vedalaşmamızmış... Bu vesileyle bu genç komünist önderi bir kez daha sevgi ve saygıyla anıyorum.

Demirdağ ve Urfani’yi Caferli’ye bırakan ekibimizin dönüp gelmesiyle toparlanıp yola çıktık. Göldere’ye barınağımızın bulunduğu alana geçme niyetindeyiz.

Artık nisan sonlarındayiz ama dağlar yine de silme karla örtülü hâlâ. Gündüz güneş vurmasıyla yumuşadığında, yürümek de resmen eziyete dönüşüyor. Bu koşullarda sedyeyle yaralı taşımamın ne demek olduğunu da varın siz tasavvur edin.

Velhasıl hayli meşakkatli bir yolculuk oldu. Orhan’ı taşıyan başta Rayber olmak üzere, Çakır İsmail, Onur, Genco, Murat, Ekber’in ve şu an isimlerini anımsayamadığım bir-iki yoldaşın daha gayret ve olağanüstü çabaları gerçekten de her türlü övgüye değerdi doğrusu. Onların en büyük özverisiyle, o yolculuğu sağ salim tamamlayıp, Orhan’ı barınağa ulaştırmak mümkün olabildi.

bu çok büyük bir yanlışlık ve haksızlıktır. O garibim kadının günahını aldıklarını düşünüyorum. Çünkü tanıştığım ki işkenceciler o kadının değil, Hıdır Ayata’nın dolaylı desteğiyle gidip aldılar Süleyman Cihan’ı. Bu iki arkadaşın kitabı çıktıktan sonra bu her iki hususta da kendilerine uzunca bir mektup yazarak düşüncelerimi paylaştım. Umarım kitabın ikinci baskısını yaparak veya bir basın açıklaması yaparak yok yere günahını aldıkları o kadını ararlar. Aslında bu konuda bu konuşması gereken Hıdır ve parti neden tavır almaz, anlayamıyorum doğrusu.

Daha bir ay kadar önce birlikte olduğumuz barınağa dönüşümüz ne çare ki Hemosuz, Meralsiz ve Muzosuz'du... İnsanın içini katılaştırıp kırıyıcı, acımasız bu döngünün hangi yoldaşımızı ne zaman ve ne şekilde hayatın bağrından, kavganın saflarından, yoldaş gülüşlerinden ve dost diyarlardan koparıp alacağı hiç mi hiç bilinmezdi.

Yapılması gereken "ilkeler"imiz arasında ilaç temini baş sıradaydı. Ardından sırasıyla barınağın "demirbaşları"nı uygun yerlere taşıyıp depolamak, sonra da daha uygun bir yere taşınıp, orda geçici bir kamp oluşturarak bölge konferansına hazırlanmak gerekiyordu.

Erzağımız daha bir süre idare ederdi. Bir süre sonra doğa da nasılsa peyderpey "Sofrasını sunacaktı. Sonra da yaylacılar gelip imdadımıza yetişirlerdi ve böylece olanaklar ucu ucuna eklenerek yaşamımızı idame ettirmemizi sağlardı nasılsa."

Barınağın tahliye işlerini hep birlikte halledip, Göldere'nin Cevizlik'e yakın bir noktasına taşındık. Ardından da Rayber yanına bir grup olarak Ovacık merkeze indi. İlaç ve bazı zaruri ihtiyaçların karşılanması gerekiyordu.

Mayıs ayı ortaları falandı. Urfani ile Kasap Ali çıkıp geldiler. Ancak bölge konferansına katılmalarını beklediğimiz Yusuf Ayata, Nuray ve Emre gelmemişlerdi. Polat Yiğit de bizim bölgenin üyesiydi, ancak onu geçici görevle Çukurova'ya göndermiştik ve konferansa da o alanın üyeleriyle katılmasına karar verilmişti.

Nuray'ın daha bir süre bebeğini emzirmesi gerekiyordu ve dolayısıyla da onu beklemeyecektik. Yusuf ve Emre'den ise hiçbir haber yoktu. Elbette ki onları da sonsuza kadar bekleyecek halimiz yoktu. Zaten yeterince beklemiştik de. Karar verildi, bölge konferansı bir hafta on gün içinde toplanacak.

Bu arada düşman güçlerince alanımıza yönelik küçük çaplı bir arama-tarama operasyonu gerçekleştirildi. Biraz geri çekilip, uygun bir yerde konumlandığımız da, ancak düşman güçleri Cevizlik'ten yukarı çıkmadı ve bir süre sonra da çekilip gittiler. Ve biz de normal yaşantımıza geri döndük.

Derken, öngürülen süre doldu ve bölge konferansını resmen başlatıverdik. Kimler vardı? Bedreddin, Nurten, Orhan, Kasap Ali, Zeynel ve Urfani vardı. Mevcutta bulunan Parti üyelerimiz bunlardı. Hemo, Meral ve Muzo'yu yitirmiştik. Üç kişi batıdaydı. Polat başka yerde

katılacaktı. Mahmut ve Naki ise ayrılıp gitmiş olmakla Parti üyelikleri sıfatlarını yitirmişlerdi. Geriye de işte sadece bu isimlerini andıklarım konferansa katılabildiler.

Konferans gündeminde olan konular üzerine kısa ve özlü tartışmalar yaptık. Herkesin ne diyeceği, hangi düşüncede olacağı üç aşağı beş yukarı belli olduğundan öyle ahım şahım tartışma ve çekişmelere gerek yoktu. Yani konferansımızın esas işlevi bir nevi çoğunluk görüşlerini ve bölge iradesini resmileştirmek ve delege seçmekten ibaretti.

Delege olarak Bedreddin ve Orhan'ı seçtik. Ben delege olmayacağımı beyan ettiğimden, Urfani de yeterli oy alamadığından asil delege olarak değil, KÖK üyesi sıfatımızla, doğal delege olarak merkezi konferansa katılabilecektik.

Yapılacak merkezi konferansın öneminin bilincindeydim elbet. Bu öneminden ötürü Demirdağ da ayrılırken ısrarla katılmamı istemişti. Ancak merkezi konferansı Karadeniz kırsalında yapılacak olmasından ötürü, gitmeme kararı aldım. Bu yüzden de delege seçimlerinde aday olmadım. Gitmek isteseydim de gidemezdim. Çünkü o süreçte kırsal yolu kullanarak yaya gitmenin imkânları yoktu. Buna zaman da hazıklıklar da elverecek gibi değildi yani. Haliyle de normal yollarla gitmem gerekiyordu. Bunun olabilmesi için de her şeyden önce sağlam bir kimlik gerekiyordu. Ama maalesef üzerimde kullanabileceğim herhangi bir kimlik yoktu. Bana ısrarla gel diyen Demirdağ, kimlik sorunumu halledememiş olmalıydı ki, Urfanigil geldiklerinde de kimlik falan getirmemişlerdi. Ve yine o koşullarda kendi imkânlarımızla kimlik yapma koşullarımız da yoktu. Peki, bu durumda nasıl gidebilirdim ki? *“Bari Bedreddin gitsin”* hesabıyla aday olmadım ve oyumu da seçilmesi için ona verdim. Olur, da *“son anda”* kimlik gelirdiyse, konferansa doğal delege sıfatımla da gidebilirdim nasılsa. [Ve halledilemeyen bu *“kimlik sorunu”* daha sonraki süreçte düşmanın eline geçmemde de başrol oynayacaktı.]

Sonrasının ana özetini de Rayber'in şu sözleriyle aktarayım:

“Baharın sevimli, cana can katan sıcaklığında tamamlandı alt çalışmalar. Yeni düzenleme ve ayrışmalar yapıldı. Diren ve Yasemin batıya gittiler. Kasap bir birimle Hozat ve Pertek hattına geçti. Mehmet Koç ve Reha alanda kaldılar. Reha iki-üç kişiyle Ovacık'ta çeşitli erzak ve alt çalışmalar yürütme faaliyeti için Ovacık'a indi. M. Koç Orhan'la kaldı.”

Batıya sadece Yasemin ve Diren'i yolculamadık. Urfani ve Bedreddin'i de gönderdik. Orhan'ın yarası hâlâ iyileşmemişti. Haliyle o da merkezi konferansa gidemeyecekti. Bir süre Orhan'la ben baş başa

kaldık. Dağ keçisi avlayıp bol bol et yedik. Bozulmasın diye de önemli bir kısmını tuzlayıp güneşte kuruttuk.

Bizim bölgemizde bölge konferansı süreci böyle yaşanırken, diğer bölgelerde de süreç bir hayli sancılı yaşanmış. Mesela, dönemin doğrudan tanıklarından olan Dede'nin anlatımlarıyla Karadeniz Bölgesi'nde özetle şunlar yaşanmış:

“2. *OPK'nın bölgede olması dolayısıyla bir dizi gelişmeye tanık olduk.* “*Bölgesel Dönem*”de epey bir curcuna olmuştu. Normalde yönetimde olmamıza karşın, Aris'in seçilmiş KÖK yedek üyesi olmasına karşın, siyasi sorumluluktan istifa etti. Volkan komutanlıktan istifa etti. Taylan komutan yardımcılığından istifa etti. Dolayısıyla da istemediğimiz halde işler bize kaldı. Benim siyasi sorumluluğumda iki aday üyenin komutan ve komutan yardımcısı olduğu bir bileşenle bölgesel dönemi geçirdik.

Elbette dibe vurmuşluklar yaşandı. Volkan bölge sorumlusu olarak bana silah çaktı, küfürler etti vs. vs. Aris kendi dünyasına çekildi. Fakat bunlardan habersiz olarak toplanan KÖK 1. Toplantısı aslında hiç de hak etmedikleri halde eski yönetimi yani Aris, Volkan ve Taylan'ı bölge komutanlığına getirdi. Bu bizde haliyle ciddi bir moral bozukluğu yarattı. Çünkü Volkan'ın gidişatı o süreçte ortaya çıkmasına rağmen Süleyman Şahin (M. Zeki) bunu görmek istemiyordu. Sonradan anlaşıldı ki o da aynı dertten muzdaripmiş.

Yani bir anlamıyla bölgemizde darbe sürecinde olduğu gibi bir ayrışma yaşanıyordu, diyebilirim. Sorunlar vardı. Ama o koşullarda üstüne gidilmedi. Aris'te o zor dönemde bırakıp köşesine çekilmişti. Merkezileşme sağlanınca da hiçbir şey olmamış gibi geldi ve dil ucuyla sözde bir özeleştiri verdi. Volkan bitişe gidiyordu. Yaptıkları hiç sorgulanmadı. Aynı grupta olmamıza rağmen alt konferansa katılmadı. Çünkü yaptıkları sorgulanacaktı. Ama ve ilginçtir ki o hâlâ bölge komutanıydı. Ve KÖK'de, o Komutanlıkla bölgede merkezi konferansın yapılmasını örgütlüyordu. Tam bir paradoks! Yani aslında o bölgesel dönemde olan sorunlar değerlendirilseydi, özellikle Volkan ve Aris'in konumları tehlikeye giriyordu. Aris'e elbet güven vardı, ama Volkan'a kimsenin güveni kalmamıştı. Bu arada bizim (ben, Erol Özel ve Muharrem Kaymak) politik deneyimimiz sınırlıydı. İyi niyetli olmamıza karşın, politik yetersizlik mücadeleciliğimizi kötürümleştiriyordu. Yanlış görmemize ona karşı tavır almamıza karşın, politik olarak tehlikeyi derinlemesine kavrayamıyorduk. Gökhan, malum darbeci onbaşı zaten lümpen bir şahsiyetti. Ona buna yaranarak duru-

mu idare etmeye çalışıyordu. Daha çok da Taylan'ın koruması altında hareket ediyordu.

Sonuçta bölgede bu türden sorunlar yaşanırken bölge konferansı örgütledi. Daha sonraki sürecin anlaşılması açısından bunların genel anlamda bilinmesi iyi olur.

Konferansa delege olarak bizim bölgeden Aris herkesin oyunu alarak seçildi. Ama ikinci delege için aday çıkmadı. Kendi adıma delegeliğe daha mükemmeliyetçi yaklaşıyordum. Yani ML noktasında ciddi bir kavrayışa ulaşmadan yönetici organda yer almak istemiyordum. Aday çıkmayınca onbaşı Gökhan aday oldu. Kimse onu istemez, ama aday çıkmayınca keçi Abdurrahman Çelebi oldu. İki oyla delege seçildi. Oyun birisi kendi oyu, diğeri de galiba Taylan'ın oyuydu... Böyle komik bir durum yaşandı. Aslında bunlar bizlerin politik durumunu da ele veriyor. Tabii ki ben bunları rahat rahat diyebiliyorum. Bazı yoldaşlarımız hâlâ o durumları ile bugün bile yüzleşemedikleri için Partinin dışına düştüler.”

İşte Partimiz farklı bölgelerde böylesi benzer sorunlar ve de bunaları içinden geçerek, benzeri sancıları çekerek alt bölge ve bölge konferanslarını tamamlayıp, merkezi konferans delegelerini seçiyordu.

Velhasıl sonuçta merkezi konferansa Marmara Bölgesi'nden M. Demirdağ (Barış), Nazarit Vartanoğlu (Abbas. Evet, bu yoldaş KÖK toplantısının ardından batıya gelmiş ve konferansa burada katılmış), Hüseyin Yıldırım (Kâmil), Alaattin Çelik (Efe), Filiz Gülmez (Nur), Erol Gültekin (Hakan), Cemal Rakip (İbo), Nezahat Turan (Berivan) ve İ. Yılmaz (Halil).

Çukurova'dan Kemâl Sönmez (Coşkun), Ali Mahsur Sarıtaş (Ferhat) ve Hüseyin Şimşek (Ali Kemâl).

Dersim'den Murat Şaşkal (Orhan), M. Ali Eser (Bedreddin), Urfani (Akın) ve Halil Gündoğan (Zeynel).

Yurtdışından Hüseyin Şahinol (Yalçın).

Gençlikten Mulla Çakıroğlu ve Ganima Bozlu.

Karadeniz'den Ali Gülmez (Aris) ve Gökhan Kaya (onbaşı Hasan)dan oluşan toplam 21 delege doğal ve asıl delege olarak merkezi konferansa katılmaya hak kazanır. (Ha, elbette saydığım bu isimlerin çoğunu daha önceden biliyor değildim. Bu listeyi Nazarit'in sorguda verdiği ifadeden buraya aktardım. Bunu da böylece belirtmiş olayım.)

Bunlardan Zeynel, Orhan, Ali Kemâl ve Yalçın çeşitli nedenlerle konferansa katılmayacak.

Bu delegelerden Marmara Bölgesi delegesi sıfatıyla, konferans yerine götürülen Halil, delegeliklerin onaylanması aşamasında yapılan itiraz neticesinde anlaşılacaktır ki, seçildiği alt bölgenin çıkaracağı delege sayısının dışındadır. Yani kontenjan fazlasıymış. Haliyle de delegeliği onaylanmamış.

Keza Urfani Yıldız'ın durumu ele alınmış. Her ne kadar da Dersim de tekrar Parti üyeliği sıfatı verilmiş ve KÖK üyeliğine seçilmiş-tirse de; konferans iradesi Dersim Bölge Parti organının bu ilkesiz ve tüzük ihlalli kararını onaylamamış ve Urfani'nin Parti üyeliği sıfatı taşımadığına hükmetmiş. Haliyle “doğal delege”lik sıfatı da kalmış.

Ve bu durumda, konferansın doğrudan resmîyetini alarak konferansa katılma hakkı kazanan delege sayısı 19'a düşmüş.

Konferans tutanakçısı bu kez Nergiz Gülmez yoldaşmış. Divan'a Aris, Berivan ve Barış seçilmiş.

Konferansın toplanma ve yaşanan ‘sürpriz ayrılık’ sürecini de yine Dede'nin özet anlatımlarından kısaltarak aktaracağım.

“Konferans toplanmış ve başlamak üzereyken, konferansın bulunduğu vadinin tepesinde son delegeyi almaya giden grupla özel harekât timleri arasında çatışma çıktı. İki özel harekâtçı vuruldu. Yine konferans yerine yakın bir noktada kuryemiz kaza yapıp, aracı terk etmek zorunda kaldı. Jandarma bir hafta sonra arabayı buldu. Sonuçta konferansa başlarken bölgede düşmanı uyandıracak gelişmeler oldu. Elbette kimi gelişmelerde komutanlığın plansızlığı varken, kimileri objektif nedenler kaynaklıydı. DHKP/C'den fırar eden birisinin düşmana teslim olup bizim nerelerden geçebileceğimize ilişkin vermiş olduğu bilgilerin de payı olduğunu daha sonra öğrenecektik.

Bu gelişmelere paralel konferans divanı muhtemel konferans süresini belirlemiş olmalı.

Konferans başlamış normal gündemlerini görüşüyorken, biz de güvenliği sağlamaya çalışıyorduk. Bu arada ilginç gelişmelere de tanık olmuyor değildik. Bir seferinde Onbaşı Hasan, Volkan ve Tayfun'un (Cevdet Gündemir) fiskosuna kulak misafiri olan bir yoldaş, bunların bazı planlarının olduğundan, ne zaman pratiğe geçirecekleri üzerine tartıştıklarına tanık olduğunu Aris'e anlattı. Ama sanırım Gökhan'ın kişiliğindeki dengesizliklere sayıp, pek ciddiye almamış olmalılar. Aslında Aris Tayfun'a güvenirdi. Ciddiye almamasında bunun payı belirleyicidir, diye düşünüyorum.

Bir gün öğle sonrası bizler oturuyor sohbet ediyorduk. Konferansın toplandığı yer bize biraz uzak ve bulunduğumuz yere göre biraz yüksekteydi. Oradan koşar adım gruba doğru Onbaşı Hasan geldi. Büyük bir telaş ve heyecan içinde “herkes silah başına!” diye bağırdı. El-

bette biz bunu bir düşman saldırısına yorumlayıp, silahlarımıza sarılıp mevzilendik. Ama ortamı gözlemlediğimizde esas çağrının Volkan, Urfani ve Tayfun'a yapıldığını anladık. Onlar konferansta olmadıkları için, onlar silahlarını alıp direkt delegelerin olduğu alana gittiler ve orda bağışmalar başladı. Biz durumu anlamaya çalışıyorduk. Volkan grubun yanına gelip sözde bilgi veriyordu. İşte konferansta ayrılık olmuş vs. vs. Elbette Volkan'ın anlattıklarına pek kimse itibar etmiyordu.

Elbette böyle curcunanın olması, düşmanın bölgedeki operasyonları da düşünüldüğünde, konferans güvenliği için hiç de iyi değildi. Nöbetçiler uyarıyorlardı. Çevre denetimi sağlayan devriyelerimiz seslerin kendilerine kadar geldiğini bildirdi. Sonra bütün grup toplandı. Sanırım Barış yoldaş ile Onbaşı Hasan birer açıklama yaptı. İşte onların iddiası ayrılık olduğu yönündeydi. Şimdi tam hatırlamıyorum hangi gündemde bu olayın olduğunu, ama anlatılan normal tartışmanın olduğu bir esnada Onbaşı'nın konferanstan, gruba bir şey söyler gibi ayrıldığını, sonra da bağırmağa başladığını, diğer delegelerin de olanı anlamaya çalıştığını... Daha sonra parçalar toplandığında bunun Volkan ve Kâmil'le kararlaştırılan bir mizansen olduğu anlaşılıyordu. Ama ayrıntılı olarak hangi gündem maddesi tartışılırken Onbaşı darbesinin olduğunu hatırlamıyorum.

Savaşçı bileşen esasta ben, Erol Özel ve Aris'in dediklerine bağlı kalırdı. Ama bizimle de Aris'in geçmişe ilişkin problemleri vardı. Dolayısıyla da olup biteni bize anlatma işini M. Demirdağ yoldaş yaptı.

Sürece tepkisel yanaşmamak, politik bakmak gerektiği yönünde şeyler söyledi.

İkili ve organ olarak toplandığımızda, o gece hep tartışma ikna çalışmaları ile geçti desem yeridir. Esasta da Barış yoldaş etkiliydi. Savaşçı ve üye bileşenimiz onu dikkate alıyordu. Bölgede değişik dönemlerde kaldığı için gerillanın ona karşı bir sevgisi vardı. Politik olarak daha dikkate alınıyordu... Sonuçta, genel anlamda, aylar öncesinden gerilla saflarında yaşanan duygusal kopuş, örgütsel ayrılık şeklinde resmileşmiş oldu.

M. Demirdağ'ın çabaları daha çok Aris'e tepkiyle birilerinin yanlış karar vermesini önlemeye dönüktü. Benim, Erol Özel ve Muharrem Kaymak'ın tavrı netti. Özellikle Volkan ve Onbaşı'nın olduğu bir yerde iyi bir şeylerin olmayacağını algısal olarak bile anlıyorduk.

Delegeler içinde kararı net olmayanlar C. Rakip ile İsmail idi. Ama kısa sürede bu iki yoldaş da tavırlarını netleştirmişlerdi.

Sonuçta resmi delege sıfatı taşıyanlardan Onbaşı Hasan, Kâmil, Coşkun ve Ferhat konferansa tavır takınıp çıktılar. Urfani delege

değildi ve konferansa katılamamıştı. Ama o zaten bu lanet pespaye oyunun baş rol oyuncularından biri olduğundan, o da haliyle onlarla beraber tavır takındı. Savaşçı yapıdan ise komutan Volkan ile eşi Şafak, komutan yardımcısı Tayfun ile eşi, Onbaşı'nın eşi ve bir de Beko dediğimiz biri onlardan yana tavır aldı.

Benim için esas problem bundan sonra başladı. (...) Ama komutan ve yardımcısının gitmesiyle boşalan komutanlık sorumluluğunun üstlenilmesi görevini konferans bana verdi. Benim için belki de bugüne kadar almış olduğun en zor sorumluluklardan biriydi. Ama maalesef ki mevcut bileşim içinde durumu daha elverişli başka bir aday da yoktu. En tecrübeli gerilla bendim. Velhasıl ben Komutan, Erol Özel yoldaş komutan yardımcısı, Aris de siyasi komiser olarak atandı ve bölge komutanlığı böylece yeniden oluşturuldu. Ve konferans da kaldığı yerden toplantısına devam etti.

Eski komuta kademesinin ayrılmasıyla birlikte biz de hiç telsiz kalmamıştı. Bölgede düşmanın hareketini takip etmek için önemli bir araçtı telsiz... Düşmanın kazadan ötürü terk edilen aracın yanında konferansa ait bazı belgeler bulmasıyla birlikte operasyonlar sıklaşmaya başlamıştı.

Bu süreçte, ayrılanlardan malzemelerin alınması konusu tartışıldı. İstedik, vermediler. Düşmanın sağa sola pusu atması dolayısıyla sessiz de olmamız gerekiyordu. Konferans Divanı ile bu konular tartışıldı... Kaçkın-darbeci tayfası da bir an önce konferans alanını terk edip gitmek istiyordu... Konferansın bitmemiş olması bir tarafa, düşman her tarafta iz arıyordu. Onların vereceği bir açık düşmanın yönelimini direkt konferans alanına çevirmesine vesile olabilirdi. Sonuçta kısa bir süre, sanırım bir hafta ancak konferans yerinde tutabildik. Yemeklerini veriyor, güvenliklerini alıyorduk. Ama özellikle Volkan, konferans sonrası kendisine yönelik ölüm kararı alınacağından korktuğu için bir an önce gitmek istiyorlardı. Bir de Coşkun bir an evvel aşağı inip erkenden hamle yapmak istiyordu.

Düşmanın yoğunlaşmasından ötürü çok ısrarcı olduk, gitmemelerini istedik. Ama hiçbir sorumluluk taşımadan konferans yerinden ayrıldılar. Ve hemen ertesi gün komandolar iz takibiyle konferansın olduğu alanın çok yakınına kadar sokuldular. Ve neyse ki ormanda izleri sürmeleri kolay olmadığından, noktaya gelemediler. Ama Sivas, Tokat ve Kayseri askeri ertesi günlerde çok kapsamlı operasyonlara başladı. Düşman artık net olarak durumun farkındaydı... O süreçte epey bir kilo verdim... Sonuçta, uygun yollar bulup daha farklı bir noktaya çekilmeyi başardık. Düşmanla çok kereler resmen burun buruna gelme anları yaşadık. Temastan mutlak surette kaçınmak zorundaydık. Çün-

kü böyle bir durumda tüm güçleriyle bizi kuşatırlardı. Bizim durumumuz ise hiç de iyi değildi. Gerillamız silahlıydı ama delegelerin çoğu silahsız ve tecrübesizdi. Grupta kazara kendisini yaralamış bir yoldaşımız vardı. Bir kadın yoldaşımız hamileydi. Bir delege sara hastasıydı vs. vs. Ama elbette bütün bunların ötesinde Partinin seçme kadroları ordaydı! Bu yüzden sıcak temastan itinayla kaçınmaya çalışıyorduk.

Ali Kemâl (Hüseyin Şimşek. –b.n.) çok önceden ayrılığı kafasına koymuş olmalı ki konferans güvenliği için bölgemize aktarılması gereken silahları aktarmamıştı. [bu yorumu hiç kuşkusuz ki son derece isabetli bir yorumdur. Bakın Kasap Ali'nin tutumunu yorumlarken Rayber neler diyor: "... *Kasap ayrılmaya dair tepkileri törpüleyerek, ayrılanlara ilişkin avantajlar oluşturmaya çalışıyordu. Batıda geçirdiği kış aylarında ayrılma, ayrıştırma türünden konuları daha yakından solumuş, hatta tarafgir olma işine de koyulmuştu...*" (abç. agk. Sf. 445) Evet, o kışı batıda geçiren Kasap Ali baharın Urfani ile birlikte yanımıza dönmüştü. Yazın ayrılık haberini duyar duymazda daha neyin ne olduğunu dahi anlayıp dinlemeden anında tavrını ayrılanlardan yana koydu. Rayber'in anlatımlarından anlaşıldığı kadarıyla gelişmeleri, şu bahsini ettiği "*ayrılma, ayrıştırma türünden konuları daha yakından solumuş*" olduğunu söylediği kokuları Rayber'le de paylaşmış... Ve kaldı ki zaten Marmara Bölgesi KÖK temsilcileri ve Urfani şahsında önceki bölümlerde aktardığım gelişmeler, Urfani'nin o malum gidişinin ardından bölgeye Ali Kemâl ile dönüp gelmesi, KÖK üyesi Ülkü ve Süleyman'ın kopuş tarzı vs. vs. "*bunalımı derinleştiriciler*" tayfasının esas gövdesinin kopuşmayı konferansta veya hemen sonrasında, gelişmelere bağlı olarak, tasarladıkları, olgularla açıldı!.. Ama ne fayda ki görme ve sezme (evet, evet 'sezme') özürlü yoldaşlarımız (ve de görmek istemeyenler) için demek ki o kadar da açık değildi ki Çakıroğlu ve Şaşkalyan'ı tavrı almaya ikna edememiş oldum... Neyse ki konferans iradesi bu yoldaşların hiç olmazsa Urfani hakkında aldıkları o yanlış kararı geçersiz sayma iradesi ortaya koymuş oldu... Ali Kemâl'in takındığı tavırlardan belliydi ki bu işin içindeydi. Konumu itibarıyla de başı çektiği, "*perde arkası*" asıl aktör olduğunu kestirmek zor olmazdı... Ali Kemâl'in konferansa gitmeme tercihi kesinlikle bilinçli bir tercihti... Kasap Ali'yi alıp kırsala getirmiş ve ama Yusuf Ayata'yı ise bilinçli olarak getirmemişlerdi. Bilmeyenler için şunu ifade etmem lazım. Yusuf da bunlar tarafından ta kıştan kazanılmış biriymiş. Ayrılıkla birlikte de zaten kısa bir süre bunlarla hareket etmiş ve ancak daha sonra tercihini Partiden yana yapmıştır. Şundan eminim, gerek Yusuf'un, gerek Coşkun'un ki Coşkun'un konferansta tavrı takınırken söyledikleri de ayrıca ilginçtir: "*Ben tavrımı hep zayıftan yana koydum. Burada da zayıf taraf bu arkadaşlar ol-*

duğumdan, onları destekliyorum” demişmiş. Yoldaşlardan bazıları da ona şöyle takılıyormuş: “O zaman sen bu kafayla devrimden sonra da ‘zayıf ve ezilen taraf’ diye burjuvaziden yana tavır takınırsın.” Taylan ve Volkan’ın ve keza gerekse Hüseyin Çevik, Rayber ve Orhan’ın tavır takınmalarında belirleyici rolü esasen Ali Kemâl oynamıştır. Yani *“perde arkası esas lider”* dediğim Hüseyin Şimşek! Dün de, bugün de böyle düşünüyorum. –b.n.]. Sonuçta bir hafta çok yoğun operasyonlar oldu. Ha çatışma çıktı çıkacak denen durumlar çok yaşandı. Devriye yoldaşlar *“sıkacağız”* vs. diye habire haber iletiyorlardı ben ise habire *“ara mesafe beş-altı metreye kadar düşmedikçe, onlar sizi görmedikçe sakın sıcak temasa girmeyin!”* şeklinde sıkı katı talimatlar veriyordum. Çok sık bir orman olduğu için kaldığımız yerler, görüş mesafesi işte böyle üç-beş metreye kadar düşüyordu. Ve haliyle buna göre mevzileniyor ve hareket ediyorduk... Öyle anlar oldu ki konferans toplantıları günde ancak birkaç saat olabiliyordu... Düşman operasyondan sonuç alamadı ve çekilip gitti.

İşte böyle bir ortamda yapıлып tamamlandı o konferans. Delegele-ri, sağ olsunlar köylülerin desteğiyle aşağı indirdik. Tabii birerli-iki-şerli gruplar halinde. Nergiz Gülmez en son ekibe kalmıştı.

Özetlemek gerekirse, Onbaşı Hasan’ın *“Herkes silah başına!”* diye bağırması üzerine Volkan, Urfani ve Tayfun’un konferansı basma girişimi boşa çıkarıldı. Gerillalar esasta Partiden yana tavır takındı. Bölgemizde yaşanan örgütsel sorunların görüşülmeye başlandığı gündemde bizleri de konferans toplantısına çağırdılar. Uzun uzadıya irdeleme koşulları yoktu elbet. Ama yine de bunun yapılması iyi olmuştu. Yaşananları doğrudan ve yüz yüze dile getirme fırsatı oluşmuştu. Aris kısmi diyebileceğimiz bir özeleştiri yaptı. (...) Konferansta, konferans sürecindeki çabalarından ötürü ileri sempatizan bir yoldaş aday üye yapıldı... Kaçkınların yarattığı o kaos ortamında konferans gündemleri hızlıca, genel hatları üzerinden tartışılmak zorunda kalındı.

Gerilla açısından daha önceki darbe süreci gibi bir sürecin yaşanması hiç iyi olmadı. Her ne kadar gerilla bölgesinden ayrılanların kişilik olarak sevilmiyor olması durumu ayrılığı kabullenmede biraz rahatlık sağlamış olsa da, bir anlamı ile politik bakışı körleştiriyordu. Bir yıl önce darbecilere karşı birlikte tavır aldığımız insanların adeta benzer darbeci yöntemlerle Partide bir kopuş oluşturmaları insanlarda ciddi güvensizlikler yarattı.

Gerilla bu süreçte gerçekten çok çalıştı. Çok yoruldu da denebilir. Çünkü önceden depolar yapıлып malzemeler depolara kondu. Sonra sayımızın azlığı dolayısıyla nöbet-devriye, yemek işleri vs. vs. epey yorucu oluyordu.

Konferans bittikten sonra köyden koyunlar getirip yoldaşlara sac kavurma yedirdik; bunu fazlasıyla hak etmişlerdi.

2.OPK, Tokat'ın Reşadiye ilçesinin Kargıderesi olarak anılan, bizim ise daha sonraları "*Konferans Vadisi*" ismini verdiğimiz alanda yapıldı. Birçok vadiden oluşuyor geniş, büyük ormanlık bir alan."

2.OPK, (yukarıda özetle anlatılan) gerçekten de zor koşullar altında yapılmış bir konferanstır. Bu zor koşullara rağmen gerillamızın ve delege yoldaşlarımızın azimli ve dirayetli duruşları sayesinde konferansımız başarıyla tamamlanmıştır. Bu aslında gerek düşman güçleri ve gerekse Parti yıkıcılığına soyunmuş malum elebaşların konferansı boşa çıkarma çabaları karşısında da kazanılmış başlı başına bir başarı öyküsüdür; demek asla yanlış olmayacaktır.

Konferans ağırlıklı olarak "*1987 ayrılığına neden olan dönem ve günümüze kadar geçen sürecin bütünlüklü değerlendirilmesi*" genel başlıklı gündem maddesi altında: "*1. 1987 ayrılığı, 2. İzlenen birlik politikası ve Birlik'in değerlendirilmesi, 3. Tasfiyecilik sürecinin ve 1994 ayrılığının değerlendirilmesi, 4. 1987'den günümüze sürecin ideolojik-siyasi-askeri yönleriyle ele alınması; a- Partinin politikleşmesi yönüyle, b- Partinin çalışma tarzı yönüyle, c- Partinin savaş politikası ve savaşa göre şekillenmesi, savaşa ve orduya önderlik yönüyle, d- Kitleleri örgütleme politikası yönüyle, e- Enternasyonal faaliyet yönüyle değerlendirilmesi, 5- Darbeden 2. OPK'ya kadar olan sürecin faaliyet raporlarının ele alınması, 6- "Ticaret olayı"nın değerlendirilmesi, 7- Dünyada ve Türkiye'de durum ve önümüzdeki görevler*" şeklinde belirlenmiş gündem maddeleri üzerinde yoğunlaşmış ve bunlara cevaplar oluşturmaya çalışmıştır.

Çok gecikmeli de olsa, yeni bir kopuşmayı engelleyememiş de olsa ve keza gündemine ilişkin vardığı sonuçlar tatminkâr olmasa da, yaşanan o özgül tarihi koşullarda toplanmış ve sonuçlanmış olması bakımından bile bu konferans Partimiz açısından tarihi önemdedir. Çünkü o tarihi koşullarda aslolan, hayati değer arzeden sorun, Partinin örgütsel yapısını koruyabilmesinin ve işlevini sürdürebilmesinin sağlanmasıydı. Yani tabiri caizse kervanın dizilerek yola koyulmasının sağlanmasıydı. Diğer tüm şeyler esasen buna koşullu ve bunun ardından sıralanabilecek şeylerdi... İşte böylesi özgün bir durum yaşadığından, kim ne derse desin bana göre konferansın toplanıp sonuçlanmış olması, Partiyi yeniden merkezi bir yapıya kavuşturması çok değerli bir başarıydı. Mekanizma kendi iç dinamiğiyle işler olduktan sonra diğer tüm sorunlarını, hata-eksik, yetmezlik ve yanlışlarını

ele alıp bunları aşma şansı elinde bulunduktan sonra, nasılsa bir şekilde yolunu bulup ilerleyebilecek ve zamanla da gelişip yetkinleşebilecektir. Diyalektik gelişme evrimi nasılsa Partimiz içinde hükmünü dayatacaktır, değil mi? Karamsar ve umutsuz olmak için herhangi bir neden yok, yeter ki biz sorunlarımızı doğru ve isabetlice tanımlayabilelim ve bunları doğru tarzda ele alıp çözme becerisi gösterebilelim.

Kaldı ki konferansımızın başarısı sırf Partiyi merkezi bir yapıya kavuşturmuş olmasıyla da sınırlı değildir. Gündem olarak önüne konulan tüm sorunları da ele alabilmiş ve bunlara ilişkin sonuçlar çıkarabilmiş, kararlar alabilmiştir. Kısa aktarımlarla özetlemek gerekirse, örneğin şu tür sonuçlar çıkarılmıştır:

-“1987 ayrılığı, 1980 sonrası süreçte Parti önderliğini devralan 2. MK'nın izlediği sağ oportünist hattın Partide yarattığı ideolojik-politik-örgütsel tahribat zemini üzerinde şekillenmiştir.” [Burada sanırım şu “80'sonrası süreçte Parti önderliğini devralan 2. MK'nın...” şeklinde ifade edilen genelleme söyleme, tarihsel ve olgusal gerçeklik boyutuyla, itiraz etmek gerekiyor. Çünkü bu genelleme söylem başında Süleyman Cihan'ın bulunduğu ve 1981 Şubatı'nda 2. Konferans tarafından seçilen MK ile, S. Cihan ve diğer birçok asli üyesinin saf dışı kalması akabinde, atmalar ve daha sonra da sırasıyla Aslan Kılıç, Süleyman Yeşil ve Muzaffer Oruçoğlu'nun damgasını vurduğu 1982 yılı sonrası MK'yı MK imiş gibi sunmakta ve daha da önemlisi, doğrudan konferansın seçtiği S. Cihan önderliğindeki dönemiyle de, 2. MK'nın ta en başından itibaren sağ-oportünist bir hatta sahip olduğu ileri sürülmüş olur ki, bu asla doğru ve isabetli bir değerlendirme olmaz. Evet, elbette tüm dönemleri itibariyle ismen “2. MK”dır; ancak şu olgusal bir gerçektir ki, 2. Konferansın seçtiği MK bileşimi ile 1982 ve esasen de 1983 dönemi itibariyle “Parti önderliğini devralan” MK; bileşimi esasen iç niteliksel bir değişim geçirmiş olduğundan tabiiyle da, asla aynı “2.MK” olamaz! 2. MK'nın ‘sağ oportünist’ olarak tanımlanan hattı da zaten bu ikinci evresiyledir. Ayırıştırmak gerekirse aslında buna rahatlıkla ‘iki buçuğundu MK’ denebilir. Hal böyle olunca da bu olgusal gerçekliği devre dışı bırakan olgusal olarak yaşanan bu iki farklı evreyi tanımlayıp aralarındaki ayrımı ifade etmeyen bu türden toptancı, kaba genellemeci ifadeler isabetli olmaz. Yanlış ve hatalı bir söylemdir. –b.n.]

-“DABK, Parti hukukunu, işleyişini, iradesini yadsıyan, ben-merkezci, dar bölgeci, salt askeri bakış açısının hâkim olduğu, darbeci iki-çizgi mücadelesini reddeden tasfiyeci bir akımdır.” [DABK'a ilişkin yapılan bu nitelemelerin DABK'ın karakterini belirleyen, ona hâkim olan unsurlar olduğunu ve sonuçta da DABK'ın ‘darbeci’, ‘tasfiyeci bir akım’ olarak şekillendirdiğini ileri sürmek; kuşku yok ki uç bo-

yutlu, yerli yerine oturmayan sol subjektif bir değerlendirmedir. Kaldı ki bu nitelme DABK'ı kazanılması ve birleşilmesi gereken bir parti gücü olarak gören görüşlerimizle de bağdaşmaz. Evet, her ne kadar da 'akım' olarak nitelendiriliyor ve bu ona kazanılma marjı bırakıyorsa da, ama yine de kullanılan nitelme hükümleri DABK'ı mevcut haliyle ML karakter dışına taşır ki, bu sol-sekter bir yaklaşımdır, tepkisel-dir... Sonuç olarak, bu doğru olmamıştır. -b.n.]

-3. Konferansın "(...) *DABK ile birlik sorunu gibi bir sorunu, DABK'ın niteliğini kavramadan, birlik olgusuna ilkeli bakıştan yoksun olarak Partinin önüne koyması yanlış, oportünist ve esas olarak da pragmatist damgalı bir yaklaşım olmuştur.*"

-4. *Konferans'ın birlik kararı oportünisttir.*" [Bu iki hususta neler düşündüğümü önceki bölümlerde genel hatlarıyla ortaya koymuş olduğundan, ikinci bir tekrara girme gereği duymuyorum. Özetle; DABK ile birlik istem ve kararlarına ilişkin yapılan bu değerlendirmeleri, 1994 darbesinin tepkiselliğiyle yapılmış sol-sekter esintili değerlendirmeler olarak addediyorum. -b.n.]

-*Parti saflarında ortaya çıkan hizbin başını çeken, darbeci tasfiyeci klik oluşumu, DABK yapılanmasına kadar uzanmaktadır. Bu klik birliğe sekterce yaklaşmış, anti-birlikçi yüzünü saklamıştır. Birlikten sonraki SB ve GBMK toplantılarında anti-birlikçi, tasfiyeci politikalarını adım adım gündeme getirmişlerdir. 1. OPK sürecinde, klik olarak hareket etmiş, OPK'da da bu tavırlarını daha da sistemleştirerek sürdürmüşlerdir.*" [Görüleceği gibi burada basit, kalıpsal ezberci bir yaklaşım söz konusudur. Şöyle ki; her ne kadar da KÖK 1. Toplantısında bu "klik" oluşumunun başını çeken Laz Nihat'ın düşman ajanı olduğunun anlaşılması olması sebebiyle, "klik" oluşumunun icraatları, (yaptıkları ve yapmak istedikleri) bu karşı-devrim unsurunun asıl amaç ve hedeflerince karakterize olduğundan, bunları artık o eski kavramlarımızla ifade edemeyeceğimiz, artık tamamen farklı bir olguyla karşı karşıya olduğumuz üzerinde genel bir fikir birliği oluşmuş gibi görünüyorduydu da, ama anlaşılan o ki konferans iradesi bu hususta hâlâ eski değerlendirmelerimizi referans almaktadır. Ve haliyle de isabetli sonuçlara varılamamıştır. DABK yapılanmasını, hem yapılan birliği ve hem de Birlik sonrası kontra Nihat'ın parti birliğini parçalamayı, parti önderliğini ele geçirme gizli hedefleriyle oluşturduğu ve ustaca kullandığı 'klik' gerçekliğini anlamamış olan, yüzeysel, ezberci basit değerlendirmelerdir. -b.n.]

-*1. OPK'da ideolojik-siyasi mücadele yöntemlerine uymayan yollarla Parti yönetimini ele geçirmenin aracı olarak örgütsel tasfiye planları yapılmış ve hizip faaliyetleri toplantı sonrası başlayıp 18*

Nisan “MK” açıklamasıyla sonuçlanan darbeye kadar Partinin bütün alanlarında bu plan doğrultusunda hareket edilmiştir.”

–“Birlik Komisyonlarının attığı adımlardan darbeye kadar olan süreçte uzlaşma ve ödün politikası damgasını vurmuştur. Tasfiyecilik açık bir hal aldıktan ve darbe süreci yürürlüğe konduktan sonra yapılan girişimler de yetersiz kalmıştır. Tüm bu süreç boyunca MLM güçler Partiye sahip çıkamamış, siyasi-ideolojik mücadelede yetersiz kalmışlardır. Partiyi bir bütün olarak uyarma ve bilinçlendirme yollarına girmemişlerdir. Darbeci tasfiyeci yönelime karşı, Parti ideolojik-siyasi düşünceleriyle, tüzük ve hükümleriyle sahiplenip savunan yoldaşların bu süreçteki mücadeleleri hizipçilikle bağdaştırılamaz. Ancak bu süreçte açık mücadelenin esas alınmaması cesaretsizliktir.” [Konferansın bu değerlendirmesi hem çok yerinde ve isabetli bir değerlendirmedir; hem de parti içi ideolojik-siyasi mücadele bakımından çok önemlidir. Evet, maalesef ki bu cesaretsizlik -asında basiretsizlik-sadece darbe öncesi süreçte değil, darbe sonrası süreçte de yaşandı ve de gelişmelerin yönünü belirleyen önemli bir faktör oldu. –b.n.]

–“Bu süreçte siyaset, ideoloji, işleyiş, hukuk vb. hususlar, ilkelere verilen tavizlerle tasfiye edilmiştir. Bu tasfiyede AK kliğinin rolü olsa da, MLM’lerin zaaflarıyla bir güce dönüşmüş, yaşam hakkı bulmuştur. Önderlik olarak, Parti üyelerinin haklarını gözetmek şöyle dursun, yaratılan uzlaşma zeminini yaşatmak amacıyla “nazik dönem” ya da “birliğe zarar gelmesin” anlayışlarıyla birçok yoldaşa haksızlık yapılmıştır.”

–“Politikleşme, çalışma tarzı, kitleleri örgütleme politikamız konularında geçmiş mücadelemizin deneyim ve bilgisi olarak azımsanmayacak bir birikimimiz mevcuttur. Fakat bu birikim yaşamın pratiğine yönelmediği gibi, gelişimi de sağlanamamıştır. Aksine bu doğrulardan ciddi uzaklaşma söz konusudur. Siyasi çalışmanın esaslığı ve politikleşmenin zorunluluğu pratikte unutulmuştur. Çalışma tarzımız kendiliğindenci, dar-pratikçi bir niteliktedir. Kitleleri örgütleme politikamız, kitlelerden kopuk oluşumuz nedeniyle, kendiliğindenci, sağ ve sol sapmalar içermektedir.”

–“Politikleşmeyi esas halka olarak ele alıp Partiyi ayakları üzerine dikmek ve doğru, bilimsel bir çalışma tarzıyla kitlelerin içine oturmak önümüzü açacaktır.” [“Politikleşmeyi esas halka olarak ele alma” belirlenmesi, şiarı olarak o özgün gerçekliğimiz için son derece isabetli bir belirleme olmakla birlikte; tek başına çok da fazla bir şey ifade etmeyeceği de bir o kadar gerçektir. Aynı zamanda bu şiarın içerik ve kapsamını nasıl doldurduğumuz da bir o kadar önem arzeder. Şayet o özgüllüğümüzde bu şiarımız ülkenin sosyo-ekonomik yapı tahlilinin

yapılmasını ve bunun üzerinden şekillenen devrim teori ve programını strateji ve taktiklerini içermiyorsa, devrimin esas alan ve kitlesini, müttefiklerini doğru ve isabetlice belirlemiyorsa ve de bütün bunlar referansıya sisteme, kurulu düzene karşı hayatın her alanında devrim alternatifini somuta siyasal mücadele programlarıyla somutlaşmıyorsa, hiçbir şey ifade etmez. Boş, parlak laflar etmiş oluruz, hepsi bu. –b.n.]

–“’87’den sonraki süreci ele alırsak, Partimiz ve DABK yapılanması programatik düşüncelerine paralel ortaya koyduğu halk savaşı stratejisini kavramadaki eksiklikleri nedeniyle gerek kendisini gerekse de askeri güçlerini bu yönde şekillendirip önderlik etmede eksik kalmıştır. Birlik sonrası süreçte nicel olarak ulaşılan boyut ve deneyimlerin bir sonucu olarak TİKKO tüzüğü oluşturularak ordu örgütlenmesine gidilmesine rağmen, Parti olarak içinde bulunulan durum ve var olan kavrayışsızlığın devamı, Partinin savaşa göre şekillenmesi önderliğindeki yetersizliğin hâkim oluşu engellenememiştir. Son sekiz yıllık süreçte savaşa önderlik yapmada düştüğü zaaflı, Parti içerisinde salt askeri bakış açısının bu döneme damgasını vuran ciddi bir siyasal sapma olarak ortaya çıktığı ve bundan sonraki önderliğin bunun ideolojik temellerine karşı mücadeleyi önemsemesi gerektiği sonucunu çıkarmıştır.”

–“Partiye karşı gerçekleştirilen 18 Nisan darbesi ve tasfiye sürecinde Parti darbecilik ve tasfiyeciliğe karşı sahiplenilmiş, ancak yeniden merkezileşme ve ideolojik-siyasi mücadelede Parti üyelerimiz esasta akıma karşı göğüs gerememiş, tasfiyeciliğin karşısında cesaretli davranmamış, Partiyi yeterince sahiplenememiş ve sağ oportünist “yeni kurtarıcılar”dan etkilenmiştir.”

–“OPK’ımız yapılan ticaret işini değerlendirmiş ve mahkûm etmiştir. Bu ticaret işi Partimizin ilkesel olarak anlayışlarına ters düşmekte, parayı mübah görmektedir. İnsanlığın kurtuluşunu hedef edinen yüce komünizm ilkeleri uğruna mücadele eden Partimizin ilkeleri böylesi ticaret anlayışlarını yadsır ve asla benimsemez. Nitekim bu istisna örneği dışında, Partimiz tarihinde başka bir örnek yoktur. Bu ticaret işi, parayı fetiş olarak gören burjuva ekonomist bir mantığın ürünüdür. Ve ideolojik temelleri, kendisini Partinin üstünde gören, Parti ilkelerini yadsıyan, ben-merkezci anlayışlara dayanmaktadır. Bu anlayış aynı zamanda Partimizin kolektivizm ruhuyla da çatışmakta ve bireyin iradesini Parti iradesinin önüne çıkarmaktadır. Nitekim bu işe bulaşan yoldaşlar bu zeminde hareket ederek kendilerini Parti ilkelelerinin önüne çıkartarak Partimizden habersiz kişisel girişimleriyle bu ticarete bulaşmış ve Parti iradesinden gizlemişlerdir. Partide hiç kimsenin böyle bir hakkı yoktur. Hiç kimse Parti iradesinin üstünde değil-

dir. (...) Dolayısıyla da bu ticaret işi Parti geleneklerine, ahlakına ters düşen ideolojik bir sapmadır. Dolayısıyla da bu işi yapan yoldaşlar da bu iş somutunda Parti ilkeleri ve geleneklerinden sapmışlardır. Tüm bunlardan dolayı ... OPK'mız tarafından mahkûm edilmiştir. (...) 1. OPK'da alınan karar da OPK'mız tarafından eleştirilmiş ve mahkûm edilmiştir. Her ne kadar ticaret işi ideolojik zeminde mahkûm edilmişse bile, ticaret işine karışan yoldaşlara hukuki bir zeminde tavır alınmamış ve liberal bir tavır sergilenmiştir. Bu nedenle bir delege dışında OPK'nın tüm delegelerinin olayı Partiden ve kamuoyundan gizleme kararları yanlıştır. OPK'mız bu yanlış tutumu ve 1. OPK delegelerini eleştirmiş ve mahkûm etmiştir. İşlenen ticaret suçundan dolayı hem ülke halkımıza ve hem de uluslar arası proletarya ve halklara özeleş-tiri verilmesi karar altına alınmıştır. (...)"

-“OPK'mız Partimizin daha önceki zaaf ve eksikliklerinin yanı sıra '92 birliğinden beri içinde bulunduğu tasfiye sürecinin getirdiği olağanüstü sorun ve koşulların kendini üst boyutta dayattığı bir ortamda toplandı. “Sol ve sağ tasfiyeciliğin Parti içi bunalımı körüklediği, ilke, işleyiş ve mücadelesini ayaklar altına aldığı bu ortamda Partimiz her açıdan erozyona, çürümeye, erime ve dağılmaya maruz kaldı.

Böylesi bir ortamda ve yoğun düşman saldırıları altında toplanan ve sürdürülen OPK'mızın temel görevi bu tasfiyeci akımlara göğüs gererek bunları deşifre etmek ve etkisizleştirerek tasfiye sürecini sona erdirmektir. (...)"

-“Bunların yanı sıra konferansımızın aldığı birçok kararla çeşitli sorunlarımıza çözümler sunmuş, yönelimler belirlemiştir. Kongreyi de önüne somut bir görev olarak koyan ve bu soruna ilişkin çeşitli belirlemelere giden OPK'mız böylelikle Parti tarihimizdeki önemli bir gelişmenin de yolunu açmıştır. (...)"

-“Konferansımızın önümüze koyduğu temel yönelim Parti çizgimiz doğrultusunda, örgütümüzü toparlamak, şekillendirmek, politikleşme düzeyimizi ve sınıf mücadelesindeki rolümüzü yükseltmektir. Bu görevleri birbiriyle kopmaz bir biçimde ele alıp, “sol” ve sağ tasfiyeciliğe karşı ideolojik mücadeleye, politik çalışmaya, politikleşmenin kurum ve araçlarına önem vermeye, çalışma tarzımızı düzeltmeye, savaşa göre şekillenmemizin ve savaş gücümüzün düzeyini yükseltmek yoluyla yerine getirme anlayışını Partimizin önüne koymuştur.” Çok doğal ve normal olarak elbette tüm faaliyetlerin “Parti çizgisi”ne göre olması gerekir. Öngörülen temel ve ana yönelim doğrultusunda başarılı olabilmenin “olmazsa olmaz” temel koşullarından biridir bu koşul. 2. OPK'nın bu kararı, o sürecin koşulları içinde elbette süreci karakterize edici öneme sahip bir karardır ve de son derece isabetlidir.

Bu bakımdan sözüm o özgülü ve özgülün bu özel kararına ilişkin olmayacak, genele ilişkin olacak: Tüm diğer faaliyetlerin kendisine göre belirlendiği şu “*temel ölçü*” “*Parti çizgisi*” denen şeyin “*tanrı buyruğu*”, değişmez “*mutlak doğru*” bir dogma olmadığı/olamayacağı her halde ki herkesçe kabul gören bir “*mutlak doğru*”dur değil mi.

Diğer tüm şeylerin kaderini belirleyen, başarısını tayin eden “*Parti çizgisi*” denilen şeyin de somut koşulların somut tahlili üzerinden belirlenen bir “*doğru*” olması gerekiyor herhaldeki. Evet, “*Doğru*”luğunun yegâne koşulu da herhaldeki bizlerin dillendirdiğimiz “*çizgimiz doğrudur*” şeklindeki öznel belirleme, payeleme ve ezber söylemi olmasa gerek. “*Doğru*”luğunun yegâne teminatı ancak ki Marksizm-Leninizm ilkeleri ışığında, somut şartların somut tahlili üzerinden sürecin nesnel gerçekleri ve olgularının doğru tanımlanması ve isabetli bir şekilde yorumlanması olabilir.

Böyle olmadıkça, besbelli ki tüm diğer “*doğru*”dur belirleme ve birtakım içsel ve dış özgünlükler marifetiyle de söylemleri ancak ki bizlerin öznelci hüsnü kuruntularımız olabilir. Bunun dışında beş paralık bir pratik değer ifade etmez.

Partimizin 1972’den beridir hiç değişmeden devam edegelen ve adeta kutsallık payesine bürünmüş bir “*doğru*” “*Parti çizgimiz*” var. Peki “*Parti çizgisi*” denen olguyu belirleyen etmenlerin hayatın bunca hızlı tempolu bu değişim-dönüşüm gerçekliği karşısında çeyrek asrı aşkın bir süre hiçbir değişime uğramaksızın o ilk baştaki “*doğru*” haliyle sürgit devam etmesi mümkün olabilir mi? Örneğin hareket, çalışma ve örgütlenme tarzımızın belirleyen şu meşhur ‘on bir ilke’mizin hiçbir maddesinin değişime uğramadan aynı şekilde bugünün koşullarına da birebir uyacağını söyleyebilir miyiz?Bilimi tarihi materyalizmi ve diyalektiği rehber alarak buna “*evet*” demek mümkün mü?

Kaldı ki ‘72’de Kaypakkaya tarafından “*temel politik belirlemeler*” şeklinde genel hatlarıyla ortaya konulan ve ardılları olarak bizim de “*Parti çizgimiz*” demeyi tercih etimizi bu şey, aslında gerçekten de bir politik-devrimci Partinin devrim programının, strateji ve taktiklerinin bir ifadesi olarak “*Parti çizgisi*” şeklinde tam olarak ortaya konmuş ve Parti iradesinin onayından da geçerek tamamlanabilmiş de değildir. Bilindiği üzere bu görevi 1973 yazında toplanacak olan (1. veya kuruluş) kongresi yerine getirecekti. Ancak olmadı, öylece kalakaldı...

Ve biliyoruz ki bir Partinin devrim programı, strateji ve taktiklerini belirleyecek temel unsur o ülkenin verili süreçteki sosyo-ekonomik yapı gerçekliğidir. Oysa yadsınamaz bir gerçektir ki Kaypakkaya’nın bıraktığı “*temel belgeler*” arasında başlı başına bir sosyo-ekonomik

yapı tahlili belgesi yoktur ve anlaşıldığı kadarıyla Kaypakkaya böyle bir çalışmayı henüz tamamlayamamıştır da. Çorum, Trakya, Malatya ve bir-iki sanayi kenti üzerinden kısmi değerlendirmeleri varsa da, ama bütünlüklü bir sosyo-ekonomik yapı tahlili çalışması henüz yoktur. Daha ziyade genel-kaba gözlemlerle “yarı-feodal”dır demiştir. Ama gerçekten de öyle midir, bu, somut veriler üzerinden temellendirilerek ortaya konmuş değildir. Keza ‘yarı-feodal’ var, yarı-feodal var, değil mi? Mesela acaba Çin usulü bir yarı-feodal mıdır, yoksa altyapıda kapitalist üretim ilişkilerinin hâkim olduğu Rusya tarzı bir yarı-feodal mıdır? Bunları henüz netleştirmiş değildir... İşte böylesi bir gerçekliği bulunan bir “Parti çizgimiz” olgusu söz konusudur.

Kaypakkaya'nın doğrudan kendisinin ilk acil görev olarak 1973 yazında toplanmayı tasarladığı program kongremizi maalesef ki bir türlü toplama becerisi gösteremedik (bu da ayrıca içler acısı bir durumdur) ve dolayısıyla da “Parti çizgimiz” diye savunageldiğimiz şeyi somut sosyo-ekonomik yapı tahlili üzerinden ete-kemiğe büründüremedik vs. vs. Bu bakımdan 2. OPK'nın temel görevlerimizden birinin kongre çalışması olarak karar altına alması, önemli bir bilinç oluşumu ve irade gösterimi sayılmalıdır... Ve ama ne yazık ki aradan 15 yıllık koca bir zaman geçmiş olmasına rağmen 2. OPK'nın Partinin önüne koyduğu o tarihi ve hayati önemdeki görev hâlâ yerine getirilmiş değil. “Demek ki” diyor insan kendi kendine “aşlında hiç de ‘tarihi’ ve ‘hayati’ olarak görülüyordur. Yoksa koca bir Parti ne eder eder iki-üç yıl gibi ortalama bir süre içinde bu görevin üstesinden gelme gücü, iradesi ve becerisi gösterebilir, değil mi? Yapmak isteyenler nitekim defalarca kez yaptılar kongrelerini, yapıyorlar da... Bu birinci yön.

İkinci yön ise, “Parti çizgimiz” olarak addettiğimiz şey, verili sürecin somut olguları üzerinden yapılmış bir sosyo-ekonomik yapı tahlilinin bir ifadesi değil, daha ziyade kaba görüngüsel ve esasen de o süreçteki ayrışmada tutulan tarafın tercih edilen ideolojik-politik argümanlarının kendiliğinden öne çıkardığı devrim aşaması ve devrim stratejisi kalıpları içinde yapılmış peşin ön kabuller ürünü bir “yarı-feodal”lık tespiti söz konusudur. Ve “Parti çizgimiz” de işte böylesine “el yordamı” belirlenimler marifetidir... Acı gerçek bu olunca da siz istediğiniz kadar iyi niyetli gayretlerle ve canla başla didinerek her şeyi “Parti çizgimiz” dediğimiz o “doğru”ya göre ele almaya çalışın, açıktır ki orda bugünü yarına taşıyan, kalıcı ve stratejik değeri olan doğru dürüst herhangi bir gelişme olmaz. Kimse kendisini kandırmasın, gerçekliğimizin bir yönü de maalesef ki bu “açmaz”ımızdır işte!..

Dolayısıyla da diyorum ki artık bırakalım şu kibriden geçilmez değişmez mutlak doğru “Parti çizgimiz” teranesini de, gerçekten de hayata hükmetme gücü ve becerisini bize kazandıracak olan bir Par-

ti çizgisi oluşturmaya kilitlenelim! Bizim özgülümüzün acil öncelikli “*özel görevi*” budur. Bunun yolu da ülkenin verili sürecinin somut sosyo-ekonomik olgularını tahlil etmekten ve günün siyasal-toplumsal gerçeklerini baz almaktan geçiyor.

1972’de bile ülkenin alt yapısında hâkim üretim tarzının hangisi olduğu ciddi tartışma konusuysen ve Kaypakkaya’nın kendisi de eserinde bunun emarelerini veriyorken, dünyada ve buna bağlı olarak ülkemizde yaşanan onca şeye rağmen 2010’lı yıllara devrildiğimiz şu günümüz ve birçok oluş ve iç dinamiğin hızlı değişim ve geçişleri koşulladığı Türkiye’de hâlâ hâkim üretim biçiminin kapitalist üretim tarzı değil de, toprak devrimini öncelleyen, devrimin temel gücünü köylülük olarak öne çıkararak, kırsal alan merkezli bir mücadeleyi gerektiren 1930’lu yılların Çin’i vari bir yarı-feodal üretim tarzı olduğunu ileri sürmek; diyalektik ve tarihsel materyalizmi rehber edinmiş Marksist-Leninist politik bir Parti için komik olmanın ötesinde, trajik-komik bir durum olur.

Ülkede bırakalım Çin gibi feodalizm ile geniş halk yığınları arasındaki çilişkinin baş çelişki olduğu yarı-feodalite koşullarındaki köylülüğün nüfusun çoğunluğunu oluşturmasını, kapitalist üretim tarzı içinde bulunan köylüsüyle birlikte bile köylü nüfusu toplam nüfusun ancak ki %30’unu falan buluyor. Ve emperyalist-kapitalist odaklarca öngörülen ve dayatılmış olan stratejiye göre de bu oranın hızla düşürülmesi ve 21. yy ilk çeyrek asrı içinde de %10’lara çekilmesi planlanmaktadır... İşte hem bu olgunun kendisi “*devrimin temel gücü*” sorununu kaçınılmaz olarak tartışmalı kılar, ve hem de yarı-feodal üretim tarzının nispeten varlığını sürdürmeye devam ettiği T. Kürdistanı’nda halihazırda başat durumda bulunan Kürt ulusal sorununun kısmi bir çözümlerle, bir şekilde sistemle barışık kılındığı bir durumda (ki, bu kuvvetle olası görünüyor) en azından orta vade bir gelecek içinde o topraklarda öngördüğümüz “*kızıl siyasi iktidarlar oluşturma*” hedefli bir gerilla savaşı yürütmenin elverişli koşullarına sahip olabilecek miyiz? Uzun ve oldukça kanlı, tarifsiz acıların yaşandığı, kitlelerin “*barış, barış*” diye inlediği o topraklarda, zar-zor yakaladıkları (ölümle korkutup sıtmaya razı etmedeki ‘sıtma’ karakterli) “*sükûnet*”lerinin bozulmasına öyle kolayca ve kısa süre razı olmayacakları, keskin sınıf çelişkileri oluşmadıkça statükoyu koruyarak yeni bir savaşa hemen destek sunmayacakları hatta “*barış*” ortamını ve kazanımları sabote ediyor” diye karşı çıkacakları da açık değil midir? Keza Kürt ulusal hareketinin politik dinamik güçlerinin, sağlanan “*barışı koruma*” adına devrimci güçler karşısına dikileceği ve kitlelerin ruh halini de arkalarına alarak “*barış*”larını korumanın davası güdecekleri başka örneklerden belli değil midir?

Hal böyle olunca da kızıl siyasi iktidarlar oluşturarak iktidarı parça parça ele geçirme esası üzerine oturtulmuş “*Uzun süreli halk savaşı*” devrim stratejimizin en azından günün nesnellığı içinde esastan sorgulanması bir zorunluluk halini almaz mı?

Devrim stratejilerini, mücadele biçimlerini ve taktiklerini şayet bizlerin öznel niyetlerimiz değil de nesnel koşullar ve somut olgusal gerekler tayin ediyorsa, nesnel koşullar ve somut olgusal gerçekler işte bunlar! O halde kim hangi bilimsellik adına bu gerçeklere rağmen ve bunlara inat, ‘halk savaşı’nın geçerli biçiminin, örneğin 1917’de Rusya topraklarında Bolşeviklerce uygulanan devrim stratejisi biçiminde değil de, Çin’de uygulanan devrim stratejisi biçimiyle olacağını ileri sürebilecektir ki?

Kanaatim odur ki bugünün koşullarında kızıl siyasi üs ve kurtarılmış alanlar yaratarak iktidarı parça parça ele geçirmenin yol ve biçimi esastan farklılaşmıştır. Bugünün kızıl siyasi üsleri ve kurtarılmış alanları, “*kale*”nin en korunaksız, en zayıf dış hatlarında değil, aksine “*kale*”nin doğrudan göbeğinde, onu içten kuşatıp çökertecek şekilde ele alınmak durumundadır. Yani bugünün koşullarında kitlelerin silahlı ayaklanması esası üzerine oturan, esasta işçi ve köylü Sovyetlerine dayalı Ekim Devrimi model ve yolu öne çıkmış görünmektedir. Ezberleri bozmalı, bu olgusal gerçekliği görmeliyiz derim.

Yani özcesi şu: Doğru bir “*Parti çizgimiz*”e ihtiyacımız var. Ve hem de hava ve suya duyulan ihtiyaç gibi. Bunu görmek ve kavramak zorundayız. Elbette bunun gereğini yerine getirmenin, günün en acil görevi olduğunun idrakiyle de! –b.n.]

2. OPK, doğrudan konferans güvenliğini hiçe sayarak ve alanda bulunan düşmanın operasyonel güçlerinin fiili saldırılarına açık hale getiren (Parti literatürümüze “*Konferans Kaçını Suçlular Güruhu*” olarak geçen) Parti yıkıcıları hakkında uzunca bir “*suç listesi*” çıkarılmış ve elebaşlarından Urfani ve Kâmil hakkında da ölümle cezalandırılacakları kararı almıştı.

Gerçekten de ortada siyasi-ideolojik sorunların tartışılması üzerinden yaşanmış bir ayrışma-kopuşma gerçekliği yoktur. Öncesi süreçte bu insanları bir araya getiren ve ayrıştıran bir “*Parti içi iki çizgi mücadelesi*” gerçekliği de yaşanmamıştır. Keza konferansta, konferans iradesini tanımayıp bayrak açmaları ve fiili ayrılık ilan etmeleri tavrı da, yine herhangi bir ideolojik-siyasi gündem ve konu somutunda olmamıştır. Çok açıktır ki ayrılık ilan etmelerinin meşru herhangi bir gerekçesi yoktur yani. Daha konferansın en başında delegelerin onaylanması esnasında bu tavrı takınmışlardır. Tavırlarının tek, ama tek

gerekçesi, alt bölgelerden biri fazladan bir delege göndermesi ve bir başkasının seçilmesini hile yoluyla engellemesiymiş!

Ve işte sadece bu gerekçeyi ileri sürerek: *“Bu konferans meşru değildir. Bu iradeyi tanımıyoruz”* diyebilmişlerdir.

“İnanılır gibi değil” mi demek istiyorsunuz? Haklısınız gerçekten de akıl kârı bir şey değil, ama ne yazık ki devrim davasına hizmet ettiklerini iddia eden bu arkadaşların ayrılıklarının görünüşteki tek somut *“haklı”* gerekçesi budur! Ve işte tamamen bu nedenle silaha sarılıp konferansı basmış ve *“biz bu iradeyi tanımıyoruz”* diyebilmiş ve işte tamamen bunun ardına sığınarak karşı-devrimci tutumlar sergileyerek bir devrimci halk gücünün seçme kadrolarının tamamına yakınına düşmanın operasyonel güçlerinin saldırısına açık hale getirici provakasyoncu tutumlar içine girmiş ve alanı terk edebilmişlerdir.

Konferans iradesi bunları *“Konferans Kaçını Suçlular Güruhu”* olarak itham etmekte, yerden göğe kadar haklıdır. Çünkü gerçekten bir siyasal oluşum olmadıkları en azından ayrılık gerekçeleri böyle olmadığı gibi, yaptıkları da devrimci sorumluluk ve insani dürüstlikle dahi bağdaşmayacak şeylerdir. Örneğin şunları yapmışlardır:

“1.KÖK tarafından konferans hazırlığı ve güvenliği amaçlı kendilerine verilen para ve silahları yalan ve hileye dayalı yöntemlerle Partiye sunmayarak konferansın gerçekleşmesini engellemeye çalışmak, konferans güvenliğini zaafa uğratmak.

2-Doğal delege zırhına bürünerek Partinin demokratik anlayışları şemsiyesi altında konferansı sabote etme girişimlerinde bulunmak, hesap sorulacağı anlaşıldığındaysa, konferansa hesap vermekten kaçmak.

3-(...) Silahlı ve sloganlarla konferansa darbe girişiminde bulunmak, konferans güvenliğini tehlikeye atıcı provakatif eylemlerde bulunmak.

(...)

5-ordumuzun savaşçıları hile ve provakasyonla Parti iradesi konferansa karşı pratik olarak kullanmaya çalışmak.

6-Parti saflarından uzaklaşmaları sonucu bir araya gelmeleri sonrası, konferansı riske atıcı ve düşman saldırısına açık hale getirici girişimlerde bulunmak.

7-Konferans devam ederken konferans yerini terk etmek ve hareket tarzlarıyla da konferansın düşman operasyonlarıyla karşılaşmış ciddi bir tehlikeye yüz yüze gelmesine neden olmak.

(...)

9-(...) delegeler konferans yerini terk etmemişken Partinin faaliyet alanlarında konferansı, konferans yerini, delegeleri ve Parti sırlarını en sıradan kitle ilişkilerine dek deşifre etmek, (...) düşman saldırılarına açık hale getirmek.”

İşte bütün bunlar, “*bu karşı-devrimci nitelikli suçlar*” uyarı, eleştirisi ve dikkat çekmelere rağmen “*bilinçli, planlı ve artarda gerçekleştirilmişlerdir.*”

İşte bu apaçık karşı-devrimci nitelikteki suçlardan ötürü bahsini ettiğim iki elebaşları hakkında ölümle cezalandırılacakları kararı alıyor.

Bu yönlü bir karar alındığını duyduğumda, hiç tereddüt etmeden, “*Asla doğru ve isabetli bir karar değil*” dedim. Sonraki süreçte de her vesileyle bunu dillendirmeye ve yoldaşları bu kararı dondurup, sonra da gerekli mekanizmaları işleterek geri almaya ikna etmeye çalıştım. “*Evet*” dedim, “*gerçekten de Partiye, halka ve devrime karşı affedilmez ağır suçlar işlemişlerdir. Ama yine de bu suçlarından ötürü onları ölümle cezalandırmamız doğru olmaz! Doğru ve isabetli tavır onları en geniş şekilde teşhir ederek halkın ve devrimci kamuoyunun vicdanında tecrit ederek mahkûm etmektir. Yapılması gereken budur.*” Dedim. Sonra bu sese başkaları da seslerini katmış olmalı ki (böyle ifade ediyorum çünkü somut süreci takip etme koşullarım olmadığı) neticede Partimize sağduyu hâkim geldi ve bu karar uygulanmadı. Karar yanlış bulunarak resmen iptal edildi mi, doğrusu bu konuda bilgim yok. Ama dediğim gibi fiiliyatta böyle bir “*görev*” edinilmediği açık. Her iki elebaşı suçlu hâlâ yaşamlarını sürdürüyor. Vicdanları rahat mıdır acaba, bunu da bilemem. Yaptıkları onca alçaklıktan, verdikleri onca zarar ziyan ve sebep oldukları onca olumsuzluklardan azıcık da olsa pişmanlık duymuşlar mıdır, hiç olmazsa bugün bu partiye ve halka bir özeleştiriyi vermeyi olsun akıllarına getiriyorlar mıdır acaba? Bunu merak ediyorum doğrusu.

Konferans iradesinin de teslim ettiği gibi, konferansımız Parti örgütümüzü yeniden merkezi yapısına kavuşturarak işler hale getirme asli görevini başarıyla yerine getirmiştir. Bu görev ve sorumluluğun yerine getirilmesinde emek vermiş olanların sonrası süreçteki “*kişisel öyküleri*” ne yöne evrilmiş olursa olsun, bu onların o değerli emek ve gayretlerini göstermiş oldukları fedakârlıkları asla önemsizleştiremez. En başta Mehmet Demirdağ yoldaş olmak üzere o sürece omuz vermiş olan herkese kişisel şükranlarımı sunuyorum.

Bu toparlanma hamlesiyle Partimiz yeniden ayakları üzerine dikildi ve (istenen düzey ve etkinlikte olmasa da) sınıf mücadelesi içinde karınca-kararınca var olmaya devam etme şansı yakaladı.

Evet, yarıştan kopmamış olması, sahanın dışına düşmemiş ve toparlanarak koşuya devam ediyor olması önemli ve sevindiriciydi. Çünkü bizler ve halkımız için bu, umudun hâlâ diri ve ayakta olduğunun ifadesiydi.

Bileşenleri bakımından Parti tarihinin herhaldeki en genç katılımlı konferansı olan 2. OPK, Parti Merkez Komitesi'ne şu isimleri seçmişti: (Nazarit'in verdiği listeyi baz alarak aktaracağım.) Mehmet Demirdağ, Nazarit Vartanoğlu, Erol Gültekin, Ali Gülmez, Cemal Rakip, M.Ali Eser, Alaattin Çelik, Polat Yiğit, Filiz Gülmez, Murat Şaşkal ve Halil Gündoğan.

Mulla Çakıroğlu, İ. Yılmaz ve Nezahat Turan'ı ise yedek üye olarak belirlemiştir.

Yeni MK, yaptığı 1. Toplantısında (ki bu toplantıya ben ve Şaşkal katılamadık.) kendi içi düzenleme ve görevlendirmelerini şöyle yamış: M. Demirdağ SB üyesi ve Parti genel sekreteri, Alaattin Çelik SB üyesi ve örgütlenme bürosu sekreteri, Ali Gülmez SB üyesi ve Askeri Komisyon Sekreteri, Erol Gültekin YDB sorumlusu ve Murat Şaşkal SB üyesi ve yazı kurulu ve basım sorumlusu.

Örgütlenme Bürosu'nda Nazarit Gençlik Komisyonu sorumlusu, Filiz Karadeniz, M. Ali Dersim, Cemal Marmara ve Polat Çukurova bölge sorumluları olarak belirlenmiş.

Biz Dersim'de olanlar Partinin konferansta olduğunu biliyordusak da ancak hangi koşullarda bu işi yapmaya çalışıldığını ve birebir neler yaşandığını, kimlerin ne tür dolaplar çevirdiğini ve ne tür ihanetler sergilediklerini bilmiyorduk. Kendi olağan işlerimizi yerine getirmeye çalışırken, sabırsızlık ve merakla da bir an önce hayırlı güzel haberlerin gelmesini bekliyorduk. O süreci en iyisi mi Rayber'in dili ve yorumuyla aktarayım:

“Temmuz ortalarında tekrar Ovacık'a döndü Kasap'ın komutasındaki birlik. Daha önceden ayrılıp tekrar dönen yedi genç savaşı da katılmıştı. Yerel çalışan Bakış ile Nakış da birlikte birlikteydi. Nakış zarif bir ev kadınıydı ve Bakış'la yıllardır evliydi. Bu ihtiyar ikiliye, gerillalar Bakış ile Nakış isimlerini takmışlardı. [Gerilla saflarında olan Bakış ile Tanya yoldaşı 1994 sonbaharında, Hozat-Pertek-Çemişgezek taraflarında, kış süresi boyunca kitle faaliyeti yürütmeleri

ve örgütlenme yapmaları maksadıyla özel olarak görevlendirmiştik. İkisi de çalışkan, becerikli ve fedakâr insanlardı. Etkili bir faaliyet yürütmüş olmaları ki bölgedeki varlıkları kısa sürede hissedilmeye başlanmış. Öyle ki darbeciler birkaç kez alanı terk etmeleri yönünde uyarılarda bulunuyorlar. “Yoksa sizin için iyi olmaz!” diye de açıktan tehdit etmiş. Ve sonra bu iki yoldaşımızı kaçırap kontra Nihat’ın huzuruna çıkarmış. Sorguya çekmiş kontra Nihat. Günlerce bir mağarada tutmuş. Bilgi vermeyi reddetmelerinden ötürü şiddet ve hakaretlere maruz kalmışlar.

Daha sonradan bizimle görüştiklerinde, Bakış’ın anlattığına göre Laz Nihat bir sorgu sohbeti esnasında, artık nerden icapetmişse şöyle bir şey de demişmiş: “Sizin tümünüzü ayakta uyutuyorum. İçinizde benim taktiklerimi çözebilen tek kişi Zeynel’dir. “... Sonuçta bu iki yoldaşı alanı derhal terk etmeleri tehdidiyle serbest bırakmışlar. Tabi yoldaşlar aldırış etmemiş bütün bunlara ve faaliyetlerine kaldıkları yerden devam etmiştiler. Yaz başlarında Kasap Ali komutasındaki gücümüzle karşılaşmış ve onlarla çıkıp, yanımıza gelmediler.” –(b.n.) Batıdan gelmesi gerekenler gelmemiş, her iki randevu zamanı da geçmişti. Bilinemeyen bekleyiş zamanlarına düşmüştü uğraş. Merkezi konferansın sonuçları bekleniyor, faaliyet esasta buna bağlı kalıyordu. Bir haftalık bekleyişten sonra İbo (Hüseyin Çevik), Piro’yla (Özgür Soylu) birlikte geldi. (...)

“Ortalıkta çeşitli haberler dolaşıyor. Ayrılmalardan, atılmalarından bahsediliyor” dedi İbo.

“Ovacık köylerinde benzeri şeyleri biz de duyduk. Sözde Tufancılar, Müslümcüler diye ikili bir gruplaşma varmış. Fakat bunların hangi tür söylentiler olduğu, nereye dayandığı, nereden kaynaklandığı bilinmiyor. Ben böyle bir ayrılmanın olacağına inanmıyorum. Ayrıca çok büyük bir aptallık olur. İlk ayrılığın acıları hâlâ hepimizin kursağında. Bu süreçte bunu kaldıracak gücümüz yok. Kitleler bizi aforoz eder. Hiçbiri haklı olarak kapıyı açmaz bize.”

(...) Merkezi konferansın bitmemiş olması, bilinemezliği gündemde tutmaya devam ediyordu. Beklemelerin uzayacağı düşünülerek, yeni bir faaliyet birliği ayarlandı. İbo ile Piro ayrıldıktan birkaç gün sonra Kasap, Reha, Şafak (Nurten –b.n.) komutanlığında esas birlik faaliyete yöneldi. Hozat, Pertek hattına geçmeyi tasarlayan birlik, Ovacık’ta telefon irtibatlarından Parti konferansında bölünme olduğunu öğreniyordu. [Anlaşılan o ki burada da Kasap Ali özel olarak anlaştığı arkadaşlarından “telefon haberi” beklentisiyle kıvranıp duruyormuş. Çünkü biz kendisine böylesi özel bir görev ve bağlantı telefon numaraları falan da vermemiştik. –b.n.] Durum değerlendiril-

di. Faaliyete gitmenin bu durumda doğru olmayacağı kararına varıldı. Beklenecek, gelişmeler öğrenilecek, tavır belirlenecekti.

(..) Ayrılığı bölgeye giden ile Marmara'dan doğal bir delegenin başlattığı, buna üç delegenin ve birçok Partilinin, savaştının katıldığı söyleniyordu. Karadeniz güçlerinin komutanı Veli de ayrılanların yanında yer almıştı. Reha'ya göre değer verilmesi gereken ve siyasette, ideolojide kendisine yakın olan Taylan, Pamuk Hüseyin (Düzgün), Kâtip gibi [Kastettikleri, sırasıyla, Volkan, Cevdet, Hüseyin Şimşek ve Coşkun'dur] isimler de vardır ayrılanlar içinde. Ama yeni bir ayrılık kesinkes doğru değildi. Kasap'a göre, ayrılık gerekli ve kaçınılmazdı. Birlikte yürümek güç yitimi, kadro kaybı demektir. [Daha önceki sayfalarda da ifade ettiğim gibi Kasap Ali o kışı batıda geçirmişti. Ayrılığın hangi ideolojik-siyasi sorunlar yüzünden veya hangi "haklı" ve "meşru" nedenlerle olduğunun henüz bilinmediği o koşullarda verdiği bu tepkiyle, belli ki ayrılık aşısı çok önceden pişirilip kotarılmıştı. Yani asla konferansta yaşanan herhangi bir tartışma veya çekişmeye tepki falan değildir. Bahane yaratılmak (veya bahane edilmek) istenmişti, hepsi bu. -b.n.) Şafak'a göre, hiç kimse açısından durum net değildi. Birçoğuna göre bu iş böyle gitmezdi. Kimine göre, yeni hareketlilik demektir. Kimine göre koca bir bilinmezlik. Kimine göre, cılkı çıktı örgüt içi mücadelenin."

"Grup Munzurlara geri döndü. Yayla yerleri şen ama tedirgindi. Köylüler her an "bombalanırız" endişeyle birlikte yaşıyorlardı. (...) ayrılık yönünde tavır takınan en çok kabul etmeyenlerden biriydi. Bir-iki kararın yer aldığı bir belgeyle gelmişti Akın. İbo da gelmiş, ayrışmanın konferans kanadını temsil edenleri getirmesi için geri gönderilmişti. Yapılan randevu tarihi için bir hafta on gün beklendi. Randevu günü geçtikten birkaç gün sonra, gelenin olmadığı durumda "ben tavrımızı takınıp gideceğim" dedi akın. Organ durum değerlendirmesi yaptı. Geçici örgütlenme komitesi olarak ayrışan kesimden yana ağırlıklı tavır belirleme kararı alındı. [Burada, galiba bir anlatım bozukluğu var. Çünkü herhangi bir organın böylesi bir durum karşısında azınlık-çoğunluk denklemi üzerinden "organ kararı" alması söz konusu olamaz. İnsanlar tavırlarını açıklar, saflarını belirlerler. Bu durumda denebilir ki "organ üyelerinin ağırlıklı bir bölümü şu kesimden yana tavır belirledi". Evet, ancak böyle ifade edilmesi halinde isabetli bir aktarım olabilir. (-b.n.)

Toplantıdan çıkıldığında GÖK olarak ayrışanların yanında yer alanlar, birliği savunup her iki tarafın disiplinini tanımayarak konferans öncesi irade diyen, iradeye çağrı tavrında birleşenler ve konferanstan yana tavır takınanlar olarak iç ayrışım belirginleşti."

“Tartışmalar, konferansın meşruluğu, gayri meşruluğu, tasfiyecilik, oportünizmle birlikte yürüme yürümeme, birliği isteme istememe [kastedilen “birlik” darbecilerle olanıdır. –b.n.] noktaları başta olmak üzere birçok noktada yoğunlaşmıştı. Geçici Örgütlenme’den yana tavır takınan isimler arasında Bakış, Nakış, pilleri bitmiş Yamuk, yeni katılan genç, dinamik Oral ve birkaç savaşçı isim daha vardı. Reha iki ayrışım durumu arasında tercihte Örgütlenme Komitesi’ni tercih etmesine rağmen, Parti organının birliği gerçekleştirmeyi hedefleyen bağımsız tavrının desteklenmesi ve tarafların birliğe zorlanmasını gerekli görüyordu. İlk oturumda ÖK’nin uç savunmasına giren Kasap da ikinci oturumda irade isteyen bağımsız tavırdan yana yer alıyordu. Mehmet Koç, Çakır’la birlikte konferansın meşruluğunu kabulleniyordu. [Görüleceği gibi Urfani sahtekârı ayrışmayı aslında tamamen konferansın delege sorunundan kaynaklı olarak meşru olmadığı argümanı üzerinden ve “mağdurlar”ı oynayarak gerçekleştirmeye çalıştı. Tavrım zaten her halükârda ayrılmaktan yana koymuş Kasap Ali ve ayrılanlarla aynı safta olacağını ifade eden Rayber’in ve de diğer tarafı bile dinlemeden her halükârda ayrılığa karşı olduğunu söyleyerek her iki tarafın disiplinini tanımayacağını peşinen belirten Orhan’ın estirdiği hava içinde birçok geri bilinç düzeyli sıradan savaşçılarımız Urfani’nin kendilerine aktardığı “konferansın fenalıkları”na karşı, “mağdur olmuş”ların yanında saf belirleme tutumu içine girdi. Biz de orda adamın hile hurda yapıldı. Fazla delege getirildi. Bize darbe yapıldı. Konuşmamız engellendi, türü iddiaları karşısında bir nevi elikolu bağlanmışlar gibi, soyut-edilgen söylemlerle, “hayır, böyle de olsa bu konferans meşrudur. Sizin yaptığımız bölücülük-yıkıcılık” demekten öte bir etkinlik gösteremez durumda kaldık. Oysaki yoldaşlar bir an önce birilerini ve yaşananların belgelerini gönderseydiler ve örneğin Urfani’nin artık delege, Parti üyesi sıfatı bile taşımadığını ve keza konferansın meşru olmadığına kanıt olarak gösterilen şeylerin aslını astarını insanlara anlatabilseydik, ayrılanların aslında herhangi bir ideolojik-siyasi sorun üzerinden değil de tamamen kaçkınıcı gerçekliklerinden ötürü bunu bahane ettiklerini anlatma şansı bulabilseydik; hiç olmazsa ayrışma böylesine pespaye yalan yanlış söylemler üzerinden gerçekleşmez ve de birçok insanımız aldatılmamış olurdu. Ama maalesef onca ısrarlı çağrılarımıza rağmen birilerini ve belgeleri göndermediler. Geldiklerinde ise artık çok geç kalınmıştı ve atı alan çoktan Üsküdar’ı geçmişti. İnsanlar ilginç bir şekilde Urfani’nin iddialarına itimat edip, kendilerince hile hurda yapan, anti-demokratik davranan, darbeci ve tasfiyeci yaklaşımlar sergileyenlere karşı tavır takındılar. Tabii bu aslında yaşanan kaos ve güvensizliğin, oluşturulan otorite boşluğunun bir ürünüydü. –b.n.]

Yaz ömrünü tüketiyordu yavaş yavaş. İç sorunlar, beklèmeler, belirsizlikler savaş alanlarının pratik görevlerini dumura uğrattıyordu. Orhan, Reha ve Alev konferans kanadından temsilcilerle ayrışan diğèr bazı isimlerle görüşmek, birlik yönünde temaslar yürütmek için alanda kaldılar. Kasap, Şafak ve diğèr birlikler, kış hazırlıklarını temin için Hozat-Pertek alanına geçtiler. Alınan karar ve yazıları batıya götürmek için Cihan da Orhanlarla kaldı.

Faaliyet birliğı ayrıldıktan dört gün sonra konferansı temsilen Bedir geldi bölgeye. [Tabii bu arada Urfani de yanına aldığı 7-8 kişiyle batıya gitmek üzere bölgeden ayrılmıştı. –b.n.] Uzun Nure ve yeni gelen dört savaşçı vardı kendisiyle. Tartışmalar yineleni, yoğunlaştı. Bedir’in keskin savunuları Orhan’ı yanlış yaptık kanısına sarmalamıştı. Yanındaki birlikçilerle görüşmeye oturdu. Tavrı durdurma önerisi eleştirildi ve tavrın devamı noktasında Orhan ikna edildi. Ayrılık durumu hafifsetilmeye, yok gösterilmeye çalışılıyordu Bedir tarafından. Taraftarların, sempatanların tepkilerinin yoğunlaşan iticiliğine maruz kalıyordu ayrılık. (...) Yaylacılar usul usul göçere hazırlanıyordu. İbo batıdan gelecek yeni elemanları, belge ve kararları almak için Piro’yla şehre inmişlerdi. Örgütleme Komitesi’nden yana tavrı takıman iki siyasi simanın da bölgeye gelmesini istemişlerdi Orhan ile Reha.”

“İki gün sonra cevizliğe indi grup. Batıdan gelmesi gerekenler gelmemişti. Reha, Orhan, Bedir Ovacık’a indiler. (...) Ovacık’ta iken batıdan gelenlerin haberi geldi. Birim geri döndü. GÖK adına Pamuk Hüseyin ile Kâtip (Ali Kemâl ile Coşkun. –b.n.), konferans kanadından da Kara Adam (Polat Yiğit. –b.n.) gelmişti. Karşılıklı tarafların bulunduğu toplantıda konferans adına getirilen iddialar temellendirilemedi. (...) Toplantı sonrası konferans kanadının getirdiğı iki, ulusalçılardan gelen biri, iki gün önce konferansta kalacağını açıklayan Muro, yerel çalışan İbo GÖK’ten yana tavrı takındılar.”

Evet, özetle, üç aşığı beş yukarı işte böylesi şeyler yaşandı o ke-sitte.

Urfani’nin ileri sürdükleri karşısında herkesin bizim gibi bir yaklaşımla tavrı almasını bekleyemezsiniz. Darbe sürecini ve akabinden gelen bir yılı aşkın bir sürede oluşan güven bunalımını yaşamış insanlar bir kez daha “gayrı meşru yöntemlerle” birilerini dışlama ve “kendi iktidarını güçlendirme” yöntemlerine sarılıyor olmasına (bunun gerçekliğinin olup olmadığını dahi sorgulamadan ve de Urfani’nin “şu kişide, bu bölge komutanı ve yardımcısı da, şu delegeler de, şu bölge sorumlusu da tavrı aldı” şeklindeki propagandasının da etkisiyle) tepki temelinde tavrı koymaya yatkındılar. Dolayısıyla da “Urfani’nin verdiğı tek yanlı bilgilerle hareket etmek doğru değil arkadaşlar. De-

lege sorununda yanlışlar yapılmış olsa bile bu bir ayrılık gerekçesi olamaz. Parti iradesine gidilerek aşılabilecek bir sorundur bu” demek, o ruh hali içindeki insanları ikna etmeye yeterli gelmez. Elinde bu iddiaları boşa çıkarıcı somut bir bilgi-belge vs. de olmayınca, haliyle söyleyebileceğin pek fazla bir şey kalmıyor. Buna Kasap Ali'nin keskin ayrılıkçı propagandasını, Partinin geleceğine ve parti de kendi geleceğine ilişkin beklenti ve umudunu önemli oranda dibe çekmiş olan Rayber'in *“tarafsız”* taraftarlı gayretlerini ve hele de, gerilla birliğini siyasi komiseri sıfatıyla Orhan'ın o tipik apolitik diyebileceğimiz *“biz ayrılığa karşıyız. Birlik istiyoruz. Birliği sağlamak için iki tarafı da tanımayacağız. Bu ‘bağımsız’ tavrımızla tarafları konferans öncesi iradeye dönmeye mecbur bırakacağız”*vari *“taraflar üstü”* tavrı eklence, o şartlarda, Parti yönetiminin neler olup bittiğine dair ileteceği bilgileri-belgeleri bekleme dışında yapabileceğimiz bir şey kalmıyordu.

Parti yönetimimizde sağolsun, bölgeye müdahale etmeyi bütün bu saflaşmalar olup bittikten sonra idrak edebildi. Ama daha önce de vurguladığım gibi birçok şey için artık çok geçti. Bu öylesine yalın bir gerçekti ki Orhan'ın önyak olup örgütlediği *“taraflar üstü/bağımsız”*lar grubu, Orhan'ın bir ara *“galiba yanlış yaptık”* dediğinde, hiddetle veryansın edip, *“tükürdüğünü yalamama”* *“tutarlılığına”* çivileyiverdiler.

Merkezden önce Bedreddin, ardından da Polat Yiğit geldi. Ancak her ikisi de belge ve tutanaklarla gelmemişti. Konferansa düşürülen o *“gayrı meşru”* ve *“tasfiyeci”* gölgesini kaldırıp atacak güçlü argümanlar da ortaya koyamayınca, değil kopup saf tutmuş olanları geri döndürmeyi başarmayı, batıdan Bedreddin'le birlikte gelmiş olan iki yeni savaşçılar bile saf değiştirip, Orhanlarla birlikte hareket etmeye karar verdi.

Yani özcesi önderlikteki yoldaşlar galiba *“nasılsa MK'ya da seçilen Zeynel ile Orhan ordalar. Bu arkadaşın olduğu yerde kaçkınlar hiçbir varlık gösteremez, hiçbir etkide bulunamazlar”* şeklinde bir ön kabul hareket etmiş olmalı ki (elbette ki kadrolar faaliyet alanlarında ortaya koydukları performanslarıyla ve yapıya verdikleri güvenle önemli bir çekim merkezi olabilirler. Yaptıkları, yapacakları, sözleri ve tavırları yapının genel çoğunluğu tarafından referans alınabilir ve böylece bu kadrolar şahsında orda parti ayrıca da bir güç ve otorite sahibi olabilir. Teorik olarak bu mümkün. Ancak hem darbe sonrası süreç doğru tarzda yönetilemediğinden oluşan muazzam bir otorite boşluğu, güven bunalımı ve gelecek kaygısı ve hem de bölge önderliğinde yaşanan krizden ötürü benim esasen fonksiyonunu oynayamama durumuna düşmem, hem Urfani'nin sayıp döktüğü o bir yığın ya-

lan dolanın esas sorumlusu olarak beni işaret etmesi ve hem de kişisel bazdaki birtakım olumsuzluk ve yetersizlikleri öne çıkarılınca, haliyle ben o süreçte pek fazla etkili olamadım. Genel güvensizlik şahsımı da içine alacak kadar büyük olunca da, ben ancak ki belgeler ve somut kanıtlarla insanları ikna edebilme gücü edinebilirdim. Bu ise, olmadı; belgeler vs. gelip yetişmedi. Haliyle de, rolümü oynamam maalesef ki mümkün olamadı.) bölgeye hem çok geç müdahale ettiler ve ama hem de son derece yetersiz bir şekilde... Yani esasta sübjektif ve karşı tarafı ve argümanlarının etkisini hafife alan yüzeysel basit yaklaşım Partiyeye ciddi şekilde güç kaybettirdi.

Urfani bir kısmı o yaz gelmiş olan yedi-sekiz kişiyi batıya götürme vaadiyle bir şekilde peşine takıp götürdü (ve o silahları da Erzincan'da düşmana teslim ettiler). Geri kalanların ezici çoğunluğunu da Kasap Ali, Rayber, Nurten ve Orhan hazretleri peşine takınca, geriye de zaten pek fazla kimse kalmıyordu.

“*Taraflar üstü/bağımsız*”lar grubunu ikna edip kendi saflarına almak için Parti Polat Yiğit’i, GÖK’cüler de Ali Kemâl ile Coşkun’u göndermişlerdi.

“*İkna*” amacıyla Cevizlik’te son bir toplantı düzenlendi. Ancak tarafların gayretleri sonuç vermedi ve neticede saflar netleşmiş oldu.

Konferansta meydana gelen fiili kopuşa karşı çıkan ve güya Parti birliğini sağlamak niyetiyle hareket eden “*birlikçi*” Orhan, böylece, heba etmek üzere bir parçayı da kendisi koparıp götürüyordu.

Parti önderliğinin süreçteki rolüne ilişkin söylediklerimi kimileri, “*Zeynel yine bir ‘günah keçisi’ bulmuş, olumsuzlukları onlara yıkmış*” diye, ‘ince’ yorumluyor olabilir. Böyle düşünenlere de bir yanıt olarak MK adına (daha doğrusu MK adına galiba SB tarafından) daha sonraki süreçte yaptığı değerlendirmeden bir pasaj aktarmak istiyorum. (Ha, bu değerlendirme toplantısına katılma şansım olmamıştı. Görüşte bildirememiştim):

“*(...) Konferans Kaçkını Suçlular Güruhu’nun (yani kastedilenler, kendilerini “GÖK” olarak tanımlayanlardır. –b.n.) ortaya çıktığı ve 1 Nolu Gerilla Bölgesi’nde KKSŞ’ye politik-ideolojik yakınlığı olan onca unsurun varlığı bilinmesine rağmen, ancak MK düşüğü sübjektivizm sonucu olabildiğince rahat davranmış ve uzun bir zaman bölgeye müdahale etmemiştir. MK politik davranmamıştır. Uyanık ve sorumlu davranmamıştır. Adeta keyfiyetçi ve kişisel görevler üzerinde hesap yapmıştır. Bu ciddi bir politik-ideolojik zaafın ve örgütsel hantallığın ürünüdür. MK bunun nedenlerini kendinde tespit etmeli ve bunun özeleştirisini vermelidir.*

KKSG 1 Nolu'ya müdahale edip oradaki güçleri parçaladıktan çok sonra MK müdahale ediyor. Ancak iş işten geçmiştir. Herkes bir yöneline girmiştir. MK'nın yetersiz müdahalesi ve giderek de yanlış pratiği oradaki “bağımsız” Parti güçlerini tamamen Partiden uzaklaştırmıştır. (...). Evet, işte aynen böyle diyorlar.

Bilinen-uygulana gelen genel bir prensiptir, bölünüp parçalanma anlarında ayrılan grupların her biri kendi tasarrufu altında bulunan araç-gereç, silah, para vb. gibi değerleri de birlikte götürür.

Keza yine bilinen ve uygulanagelen genel bir prensiptir ki, örgütler arası tek tek bireyler şeklinde saf değiştirmeler gündeme geldiğinde, ayrılıp gidecek olanlar örgüte ait değerleri bırakıp öyle giderler. Bırakmadan gitmişlerse, yani birlikte götürmüşlerse, katıldığı örgüt bu malzeme ve değerleri asıl sahibi örgüte geri gönderir.

Evet bu, özellikle kırsal kesimde askeri malzemeler hususunda örgütler arası bir hassasiyettir de. Nitekim bunun birçok pratik örneğini bir fiil kendimiz de yaşama geçirmişizdir. Bunu Orhan da, Rayber ve Ali Kemâl de ve hatta Coşkun da yakinen ve doğrudan bilirler. Ama böyleyken buna uymayarak sorunlar yaşanmasına vesile oldular. Partimizin hak ve hukukuna, prensip anlaşmalarına saygı duymayarak, gaspçılık yaparak resmen ve de açıktan provakatif davranıp, zorbaca hareket ettiler. ve Rayber hazretleri utanıp sıkılmadan da kalkıp kitabında bu durumu çarpıtıp tersyüz yaparak, karalama vesilesi yapabilmiş yuh yani bu kadarına da.

Mevzu şu: Bedreddinle birlikte batıdan gelmiş iki arkadaş, Cevizlikte yapıldığını söylediğim o son ikna toplantısı bitiminde, bir şekilde kendilerini “ikna” etmiş olmalı ki, bizden ayrılıp “GÖK”çülerle birlikte hareket edeceklerini beyan ettiler. Kimseyi zorla tutacak halimiz yok elbet. İkna edip vazgeçirme girişimlerimiz sonuç vermeyince de “İyi siz bilirsiniz. Güle güle” dedik kendilerine.

Tabii o arkadaşlar yeni olduklarından bu tür durumlarda nasıl davranılacağını da bilmiyorlar. GÖK'çüler de “bağımsız”lar da hâlâ ordaydılar. Yani hâlâ birlikteydik. Yapacakları şey silah ve benzeri askeri malzemelerimizi bırakıp, onlara katılmalarıydı. (Keşke o ikna için kendileriyle konuştuğumuzda silahlarımızı alıp öyle bıraksaymışız. Böylece hiçbir sorunun da çıkmasına da fırsat vermemiş olurduk.)

Ancak böyle olmadı. GÖK'çülerin sorumlusu Ali Kemâl silahlarıyla birlikte bu arkadaşları kendi kontrolüne aldı.

“Yanlış yapıyorsunuz. Silahlarımızı götüremezsiniz. Buna müsaade etmeyiz” yollu uyarı ve ikna gayretlerimizi kaale almadı. Özetle: “Bu arkadaşlar bize geçmişse, silahları da bizimdir” diyordu özetle.

Ve bütün iyi niyetli ve sorumlu uyarı ve hatırlatmalarımıza rağmen, Orhan ve Rayber’in himayesinde, silahlarımızı alıp gitmeye kalktılar.

“Engel oluruz. Bu gaspçılığa asla müsamaha göstermeyiz. Silahımız yoksa en kısa sürede geri getirmemiz koşuluyla ödünç verebilirsiniz de” dememize rağmen onlar yine de, Rayber ve Orhan’ın oluşturduğu koruma çemberi altında sinsice alandan sıvışmaya kalktılar.

Ve işte bu pratik tutumlarıyla hem sorun konuşularak halledilebilme şansını yitirdi ve hem de şu iki seçenek dışında bize bir seçenek bırakmadılar.

Doğrusu kritik bir denklemdi ya silahlarımızın bu şekilde gasp edilmesi zorbalığına seyirci kalacaktık ya da bu gaspçı-zorba tavra karşı duracak, kurumsal varlığımızın meşru hak ve hukukunu ve değerlerini böyle saygısız ve sorumsuzca çiğnemelerine, “nefsi müdafaa”ımızı yaşamaktan müsaade etmeyecektik.

Üstlenmiş olduğumuz sorumluluğumuz gereği elbette ikinci seçeneğin gereğince davranmak zorundaydık, doğru olan buydu.

Bu sorun asla, öyle Rayber’in yaptığı gibi, basit demagojik söylemlerle indirgenmek istenen “iki silah yüzünden şiddete başvurdular” sorunu değildi. Sorunun özü de, kendisi de tamamen “nasıl olsa bir şey yapamazlar” diyerek bunları oradan çıkarıp götürmeye çalışan “tarafsız”ların bu aymazlığına ve devrimci bir yapının hak ve hukukuna yönelen aleni tecavüze karşı durma sorunuydu.

Yapılmak istenenin öz karakteri tamamen böyle olduğu için de, sinsice sıvışmaya kalkıştıkları o son esnada bile şu uyarımızı tekrarlamaya devam ettik: “Bu iki silahımızı bu şekilde gasp ederek götüremezsiniz. Buna asla müsaade etmeyiz. Silaha ihtiyacınız varsa, yardımcı olabiliriz. Size bu iki silahı ödünç verebiliriz. Bunu kabul ediyorsanız, bunun sözünü verin ve alın gidin. Ama bunu dahi kabul etmezseniz, gitmenize izin vermeyiz, silahlarımızı illa ki alırız.”

Ancak gaspçı zorbalara ve hamiliğine soyunanlar, (kuşkusuz ki sayımızın az oluşundan da cesaret alarak) bu son ikazımızı ve destane önerimizi de takmayıp yola koyulunca, o esnada orada bulunan üç MK üyesi ve iki Parti üyesi yoldaşla tavır belirlemek için kısa bir değerlendirme yaptık. Neticede, oybirliğiyle, silahlarımızı götürmelerine müsaade etmeme kararına vardık. Bunun o koşullardaki pratik yöntemi, yollarını tıkayıp, bir nevi rehin almaktı. Yani öylece hepsini birlikte oraya hapsedip çekip gitmelerini engellemekti. Nitekim bu-

lunduğumuz alan da buna müsaitti. Ortasından deli Mercan suyunun geçtiği o daracık vadinin alt ve üst kısmından geçiş imkânının tıkanması halinde, pek fazla bir çıkış şansları kalmazdı.

Biz bu kararı almak üzere üst çıkışta toplantıdayken, onlar alt çıkıştan ufak ufak sıvışma gayretine yöneldiler. “*Tarafsız*”lar “*nasılsa bize ilişmezler*” hesabı yaparak gaspçı çeteleri aralarına alıp, ‘bitişik nizam’ harekete geçtiler. Aslında galiba biraz da ufak yollu bir nabız yoklamak istediler: Blöf mü yapıyorduk, yoksa ciddi miydik, bunu anlama manevrası gibiydi.

Onlar (muhtemel bu ‘ince hesap ve planları’yla da) patikaya çıkışlarında biz de 100-150 metre kadar ilerilerini atış altına aldık. Ve uyardık, “*Bu mesafe kırmızı hattır. Giderseniz sorumluluğu tamamen size ait olur*” dedik.

Silahlar konuşup da yolu kapatınca, gaspçı çeteler ve hamileri de durumun ciddiyetinin idrakine varabildiler. Durup hep birlikte ‘cin fikir’ Rayber’in başlattığı Enternasyonal marşından bir bölüm okudular. Sonra da konaklama yerine geri döndüler.

Ve sanki bütün bu istenmeyen ve asla tasvip edilmeyen üzücü şeyler olmak zorundaymış gibi, ancak ki bu aşamadan sonra Ali Kemâl, Coşkun ve Orhan gelip, ‘görüşüp anlaşalım’ dediler. Ve “*ilk fırsatta geri getirme koşuluyla bu iki silahı bize ödünç vermenizi istiyoruz*” dediler.

Zorbalıklarını-gaspçı zihniyetlerini ve bizi istemediğimiz bir tutumu almak mecburiyetinde bırakan o sorumsuz tutumlarını eleştirip kınadıktan sonra iki silahı ödünç olarak alabileceklerini söyledik. Ve bu tatsız olay böylelikle, bir şekilde “*tathiya*” bağlanarak çözülmüş oldu.

O gece aynı konaklama yerinde ve ama ayrı ayrı yerlerde kaldık. Sabahleyin Ali Kemâl, Coşkun ve Piro Erzincan’ın yolunu tutarken, Orhan ve Raybergil de Ovacık merkez hattına doğru yola koyuldular.

Ovacık yolcularının gidişlerinin üzerinden henüz birkaç gün ancak geçmişti ki, o grupta yer alanlardan Muro ve PKK firarisi Malatyalı genç arkadaş. Silahsız-külahsız, perişan bir halde yanımızda bitiverdiler. “*Hayrola, ne bu hal böyle? Silahlarınız nerde, öbür arkadaşlar ne oldu?*” demeye kalmadan, Muro olanı biteni bir solukta özetleyiverdi. Ardından da Orhan’ın gönderdiğini söylediği pusulayı verdi.

“*Yoldaş*” diyordu Orhan gönderdiği pusulada. Başlarına geleni kısaca özetledikten sonra; “*Silahsızsınız. Bize silah gönderebilir misin?*” diyerek, yardımcı olmamı istiyordu.

Meğerse Ovacık merkez köyleri kırsalında konaklamaktayken kontra Nihat'ın grubunun baskınına uğramışlarım. “*Ya efendice silahlarınızı teslim edersiniz ya da ben kendi yöntemimle alırım*” demiş. Tabii silahlarını vermeyeceklerini söylemişler. Bunun üzerine kontra Nihat adamlarıyla saldırıya geçmiş. Tabi bunlar pasif savunma tavrı takındıklarından, kontra ve adamlarınca basbayağısından hırpalanmış ve böylece de silahları bir bir toplanıp alınmış. Cıscııldak öylece kala kalmışlar...

Doğrusu yapılanlara hiç de şaşırmadım. Hele ki işin başında bir fiil kontraNihat'ın kendisi varken. Ama bu arkadaşların böylesine salakça bir tutuma düşmelerine kızmadım dersem yalan olur; kızdım... Neyse, olan olmuştu, şimdi sırası değildi bunların muhasebesini yapmanın. Ne yapabilirim ona bakmalıyım. İşin aksi tarafı o esnada sorumlu olarak bir tek ben kalmıştım. Bedreddin ve Polat yoldaşı bir-iki gün önce yolcu etmiştik. Bu arkadaşlar benden şahsi bir istekte bulunmuyorlardı, Parti malı silahlarımızı istiyorlardı. Hem de Partiyi bölüp parçalama fiilini işlemişken! Hem de daha iki gün önce gaspçı tutumlarıyla bir yığın tatsız şeylerin yaşanmasını dayatmışken! Haliyle karar vermek hiç de kolay değildi. Evet, bütün bunları yapmışlardı ama nihayetinde onlar hâlâ halk güçlerinin bir parçasıydı ve savaş bölgesinde bulunuyorlardı. Halk güçlerini düşmana karşı korumak, onların kendilerini koruyabilmelerine yardımcı olmak, komünistler olarak bizim halka ve devrime karşı sorumluluğumuzun bir gereği idi...

Devrimci sorumluluğum gereğince davranma bilincim baskın geldi ve hesabımı Partiye vermeyi göze alarak bu arkadaşlara kendilerini korumalarına elverecek kadar silah ve cephane göndermeye karar verdim. Nuray'ı bu işin sorumluluğuna ortak etmemek için, üst organ üyesi sıfıtımla kararı tek başıma verdim. Ondan sadece tanık olmasını istedim.

İşte öncesi ve sonrasıyla yaşananlar esas itibariyle böyleyken; ilginçtir, Rayber yazdığı kitapta bu olup bitenleri hiç utanıp sıkılmadan şöyle yansıtabilmiş:

“*Kuşanın çatışacağız' diyen Bedir silahıyla, Düzgün'lerin [Ali Kemâl ve yanındakileri kastediyor. –b.n.] gideceği yol üzerine çıkan Mehmet Koç'lara doğru gitti.*

Siyasal çatışmalar [yuh yani, el insaf! İnsan biraz dürüst davranır. Sahi, hangi 'siyasal çatışmalar' yaşandı da bunlar ayrılığın fiili/doğrudan sebebi oldu? –b.n.] ayrılığa, devrimci güçler arası çatışmalara vardırılıyordu. (...)

“*(...) Değerin, üç silaha konulan kefesi mi, yoksa ittifakların, dostlukların kurulduğu ilke yüklü kefesi mi ağır basacaktı? [Peki, burada*

şöyle soralım, mesela bu hassasiyeti, bu kriter kantarını niye kendiniz açısından sorgulamıyorsunuz? O silahların Partimizin silahları olduğunu, geri vermemiz gerektiğini, bunun örgütler arası bir prensip anlayışı olduğunu bildiğiniz halde ve size “ ödünç verebiliriz” esnekliğinde de bulunduğumuz halde, örneğin niye demediniz “Değer mi iki silah için bu dost güçlerle karşı karşıya gelmeye? Değer mi silah için bu insanları zor duruma düşürmeye, ilişkileri gerip bozmaya?” Evet, devrimci dostluğu, ilişkileri-ittifakları onca önemsiyor idiyse, mesela niye böyle düşünmediniz? Niye bile bile silahlarımızı gasp etme tutumu sergilediniz? Niye hırsızlar gibi sıvışıp gitmeye kalktınız? Silahlarımızı gasp etme tutumunuz “devrimci ittifakları”, “dostlukları” bozmuyor mu yoksa? Açık tavrı koyduk ve dedik ki “Silahlarımızı almadan sizi bırakmayız” değil mi? Bari bu durumda deseydiniz ya “iki silah için bu dost güçlerle karşı karşıya gelmek devrimci bir tutum olmaz” diye! Demediniz ve tam aksine resmen provakatif davrandınız. Oysa daha iki gün önce “GÖK’çüler” ve “birlikçiler” olarak ayrıldığınızda hiçbirinize “verin o malzemeleri” demedi değil mi? Bunun tartışması bile yapılmadı, değil mi? Peki böyleyken, iki gün sonra niye iki silahın davasını güttük? Çünkü farklı bir durum söz konusudur. İşte siz bunu da bildiğiniz (ve bu sebeple silahlarımızı istediğimiz defalarca kez anlattık da) halde yine de o iki silah ile “devrimci ittifaklar/dostluklar” denkleminde, gözünüzü karartıp iki silahı dostluğa tercih ettiniz. Niye? Dürüst ve tutarlı bir devrimciysen sevgili Ozan Veli, nalıncı keseri olmayı bir an olsun bırakıp, sorunu bir de bu yönüyle sorgulasaydın ya! -b.n.] Geçmiş ayrılığa, darbeci kesime atfen sayfa sayfa yazılan yazıların doğruluğu ne olacaktı? Bunun hesabı hangi divanda görülecekti? [Verilecek bir hesabımız varsa, biz kendimizle açık ve dürüst olarak barışığız, bunu verecek divan buluruz, sen hiç tasa çekme. Asıl sen bu satırları yazarken, 5-6 ay öncesi Mahmut ve Naki ayrılırken takındığın şu tavrıla burada ahkâm kestiğin bu tutarsızlığının hesabını vereceğin divanın derdine düş. Kitabından, 381. sayfadan aynen aktarıyorum: “Reha da dahil birçoğu zor kullanarak silahları alma ve barınak durumu değişene kadar yanlarında tutmadan yana tavrı belirledi”! Evet, bunları söyleyen de aynı Rayber! Ve hem de o ‘sayfa sayfa yazılan yazıların doğruluğu’nu savunduğunu söylüyorken! Ve muhtemelen de sen her iki halde de haklısın ve “doğru”yu temsil ediyorsundur. -b.n.]

Bunlar söylendikten sonra kontra Nihat’ın kendilerinden silah alma olayını anlatıyor ve ardından da şu ibretlik benzerliği kuruyor:

“(…) Grup hemen yanbaşılarında tümünden uykudayken, birçoğu farkına varmadan bile, silahlarının alınması olanaklıydı. Bunu de-

nemeyen Ezgela'nın pusu atarak işe girişmesindeki esas amaç, başta Reha ve Orhan olmak üzere grubu imhaya yönelikti.

Sağdan soldan grubun içine doğru girdiler pusuyu atanlar. Silahları vermeme tavrı başından belirgindi. Orhan'ın da dostane yöndeki tüm çağrılarını sonuçsuz kalıyordu. Faşist ağızlarında ünlenen okkalı küfürlerle cevap verdiler. (...) Zorla silahları çekip almaya, tek tek kişileri koparmaya çalıştılar. (...) dipçik, küfür ve tekmelerle karşılandı. (...) Orhan'ı yere yatırmış tekmelerle, dipçiklerle evire çevire (...).

(...) Göldere'deki Mehmet koç'ların yönelimiyle aynı minvalin uç seyrindeydi yaşananlar. Hangi yıldızın adına sağdırılacaktı? (...)” (sf. 468) (a.b.ç.)

Gerçekten de böyle midir, bunun takdirini okurun vicdanına havale ediyorum. Mutlaka ki herkesin kendi meşrebince bir yargı ve yorumu olacaktır.

Sonuç yerine şunu söylemek istiyorum: Bugünden geriye dönük olarak değerlendirdiğimde görüyorum ki; bu konuda gönlüm de vicdanım da son derece rahat. Orda, o sorun özgülünde ilkesel herhangi bir yanlış ve sonuna geldiğimiz doğrularımızla ters duruma düşmedik. Gaspçı zorbalığa ve onların bu filinin hamiliğini yapanlara karşı takınılması gereken tavır, gereken hassasiyeti de azami ölçülerde gözeterek yerine getirdik. Bizler elbette ki her türlü diktatörlüğü ve her türden şiddeti reddeden uçuk ütöpik komünalcilerden değiliz. Bizler sınıflar ve sınıfsal farklılıkları oluşturan nedenler tamamen ortadan kalkıncaya değin, sınıf mücadelesinin kesintisizce sürmek zorunda olacağına bilincinde olan tarihsel materyalistleriz.

Ve bizler, sınıf mücadelesi sürdükçe, tarihsel evrimi içerisinde sönmülenerek ortadan kalkacak olan “zor yöntemi ve araçları”nın da kaçınılmaz olarak kullanılmasının gerekli olduğunun da idrakinde olan komünistleriz. Bizler, proletarya diktatörlüğünün ve devrimci şiddetin sadece burjuvaziye ve onun doğrudan unsur ve kurumları karşısında meşru olabileceği, halk sınıf ve katmanları arasında uygulanamayacağı şeklindeki burjuva liberalizmi esinli yaklaşımları kararlılıkla yadsırız. Bu konuda tamamen Leninist proletarya diktatörlüğü teorisini baz alırız proletarya, proletarya diktatörlüğünü komünizm hedefine ulaşmanın teminatı ve sınıf mücadelesini kesintisizce sürdürüp komünizme ulaşmanın stratejik aracı olarak ele almak zorunda olduğunun tarihsel deneyimine sahiptir. Proletarya, zor yöntemi ve aygıtlarını burjuvaziye karşı kullanacağı gibi, kendi saflarında ortaya çıkan her türlü burjuva sapmaya ve her türlü kural tanımazlığa, her türlü yıkıcı, bölücü ve tasfiyecî tutum ve yaklaşımlara karşı da kullanacaktır. Burada ilkesel olan boyut, devrimci zor'un farklı nitelikler arzeden

biçimlerinin kalın çizgilerle net olarak ayırt edilmesi ve hangi kesimlere hangi biçimlerinin uygulanacağını belirlemek (her türlü keyfilik, ‘kişisel’ suistimallerin ve kastiliklerin önüne geçmenin bir yolu olarak) hukuksal normlarla da güvenceye kavuşturulmasıdır.

Bilinir ve kabul edilir ki devrimci zor asla tek biçimli ve de tek-düze değildir. Kapsamına sadece doğrudan şiddet içeren kanlı biçimleri girmez; kansız, barışçıl ve eğitsel biçimleri de vardır. Leninist proletarya diktatörlüğü teorisi yadsıyanlara pek bir diyeceğimiz yok, onların yolu da safi da bellidir, ama Leninist geçinip de Leninizmin adeta özü sayılabilecek proletarya diktatörlüğünü konusunda Lenin’in kullandığı net kavramları yerine göre pişkince es geçenlere, rahatlıkla “*ikiyüzlü sahtekârlar*” olduklarını, basit demagojik söylemlerle baskın çıkmaya çalıştıklarını söyleyebiliriz. Çünkü bunlar işlerine gelmeyince pekâlâ devrimci zoru, doğrudan burjuva unsurlara uygulanan kanlı biçimiyle özdeşleştirip, proletarya diktatörlüğü altında süren sınıf mücadelesinin baskın karakterini kapsayan diğer biçimlerini mekanik bir şekilde yadsıma ve lanetleme yoluna giderler. Devrimci adaletin yerine getirilmesinin de bir aracı olarak devrimci zorun kansız-barışçıl ve dönüştürüp kazanmayı hedefleyen eğitsel biçimleri arasında yer alan “*cezai yaptırımlar*” ve “*disiplin cezaları*” gibi daha bir yığın biçim, yöntem ve araçları da bir çırpıda yadsıma ve lanetleme yoluna giderler vs. vs.

Oysa özgülümüzde gerek Parti ve gerekse halk saflarında, gerektiğinde kişileri alıkoyma, hapsetme, teşhir ve tecrit etme, sürgün etme, silahsızlandırma ve keza tüzük ve yasalarla belirlenmiş cezalara çarpıtma vb.vb. gibi şeyler kaçınılmaz olarak uygulanan, uygulanagelen ve uzanca bir süre de uygulanması zorunlu olun “*devrimci zor*” unsurlarıdır.

Özcesi sorun, devrimci zorun hangi türünün kime ne oranda ve de nasıl uygulanacağı sorunudur. Karşı-devrim unsurlarına uyguladığın devrimci zor ile verili süreçte “*dost güçler*” kapsamında olup da devrim ve toplum yasa ve yaşamı nezdinde yanlış yapanlara, suç işleyenlere uygulamak zorunda kalınan devrimci şiddetin/zorun niteliksel olarak farklı olacağını/olması gerektiğinin bilinci ve sorumluluğuyla hareket edip etmeme sorunudur. Bizim açımızdan mesele böylesine açık ve nettir. Bu netliktir Parti silahlarımızı gasp etme yanlış tutumu içine girenlere devrimci şiddet uygularken; iki gün sonra silah göndererek onları düşman karşısında silahsız bırakmama iradesi gösterebilmemizin kerameti.

Yukarıda satır aralarında bahsi geçmişti. Konferans sonrası bölgeye dönen Bedreddin ile birlikte gelenler arasında sevgili Nure de vardı. Altı ay emzirdiği bebeğini yoldaşlara emanet edip, gerillaya dönmüştü.

Bir anne için müthiş bir özveri olmalıydı... Dokuz ay rahminde hayat verdiği, canından can kattığı, doğurup altı ay emzirdiği, gözünden sakınırcasına koruyup kolladığı ve onun sevgisinde mutluluğu yaşadığı ciğerparesini hem de adeta 'elin yedi yabancı'na bırakıp gerillaya dönebilme iradesi gösterebilmek, herhalde ki büyük bir ideal ve adanmışlıkla mümkün olabilirdi... Gerçekten de bunu yapmış, yapabilmiş anneler açısından bu çok çok büyük bir özveriydi. Hele ki çektiği acı ve tarifsiz özleme rağmen bunu yaptığına tanık olunca, saygı duymak dışında söylenecek bir şey kalmıyor.

Evet, Nure gelmişti, gelebilmişti. Hem sevinç ve gurur vesilem oldu ve hem de ona hissettirmemeye çalıştığım yürek sızım...

Bebeğimiz bizsiz, biz onsuz... Hele ki onun bizsiz kalması! İşte sırf bu nedenle o koşullarda çocuk yapmaya her seferinde karşı çıktım... Ama nasıl yaptıysa yaptı Nuray muradına erdi ve bebeğimize hamile kaldı...

Yapılacak bir şey yoktu. Biz de, bebeğimiz de, payımıza düşene razı olacaktık artık. Biz razı olacaktık; ona ise bunu mecburen dayatmış olacaktık. Seçme şansı olmayacaktı; öngörüleni yaşayacaktı... Ona, evet özellikle ona ve bize neye malolacaktı, bunu da yaşayarak görecektik artık. Tek şansımız ve büyük avuntumuz, ona yoldaşlarımızın ailelerinden birinin bakacak olmasıydı. Öz evlatlarından ayırt etmeyeceklerine ve hatta daha fazla özen göstereceklerine emindik... Ve ayrıca her zaman da gözümüz kulağımız onda olacaktı. İçimize sinmeyen şeylerde elbette ki duruma müdahale edip, ona daha iyi bir ortam sağlayabilirdik... O koşullarda bunlardan başka da yapabileceğimiz pek bir şey yok gibiydi.

Nuray gerçekten iyi bir yoldaştı. Güçlü bir karakteri vardı. Kafasına yatması halinde, diyebilirim ki üstesinden gelemeyeceği zorluk yok gibiydi. Güçlü ve güven vericiydi. Onun bu yönünü seviyor ve takdir ediyordum.

"Bırakıp gelebildiyse" diyordum içimden, *"demek ki hasretine göğüs germeyi göze almış. Nure yapamayacağı şeylere soyunmaz, göze almışsa, zorlansa da bunu yapar. Helal olsun, ne diyeyim."*

Nure bir bakıma aslında hiç de yalnız gelmiş sayılmazdı. Her anını, her dakikasını bebeğiyle yaşayan birinin yalnız olduğunu söyleyebilmek nasıl mümkün olabilir ki?

Çantasında koca bir tomar da fotoğraf vardı. Bebişimizin, canımız kızımız Özlem İsyan'ımızın hemen hemen her halinin birkaç adet fotoğrafını çekmiş.

“*Bak Zeynel*” diyordu gözleri yaşararak, sevinç ve özlemden parıldayarak “*bu uyurken, bu banyo yaparken, bu bana bakarken, bu...*” Bıkmadan usanmadan “*Bak Zeynel*” diyerek onu bana gösteriyor, anlatıyor ve paylaşıyordu...

Galiba en çok da bu anlarda emzirme güdülerini harekete geçiriyor olmalıydı ki memelerinden taşan süt gömleğini ıslatıyordu. Bebeğini emziremiyor oluşunun çaresizliğine gömülür ve büyük bir ızdırap içinde sütünü toprağa sağardı...

İşte o anlar gerçekten de ağır duygusal anlar olurdu. Belirgin olanları acıma ve şefkat duyma gibi bir yığın duyguyu karmakarışık bir şekilde yaşardım ve o anlar kelimenin yalın haliyle adeta çaresiz kaldığım anlarım olurdu.

Ve o süreçte Nure'yi üzen bir de şöyle bir durumumuz vardı aslında: Bebeğimize karşı onun hissettiklerinin yanında benim hissettiklerimin lafı bile edilemezdi. Doğaldı da. O bir anneydi ve ben ise sevgiyi ancak ki onunla birlikte yaşayarak, emek verip paylaşarak büyütebilecek durumda olan biriydim. Daha kucağıma bile alma şansım olmamış, öpüp koklayamadığım, sadece fotoğrafını gördüğüm bebeğimizi bir annenin sevgi ve tutkusuyla kıyaslayacak şekilde sevebilmem, bunu somut olarak hissedebilmem mümkün mü?

Tabii buna artı olarak ben biraz da bilinçli olarak “*soğukkanlılık*” göstererek çok fazla ilgi göstermemeye çalışıyordum. Bu tavrımın Nure'yi üzeceğini biliyordum elbet, ama onun kendisini çok fazla kapıp koyvermemesine destek olacağına da inanıyordum. Yanılıyor olabilirim ama galiba sonra sonraları bunun dolaylı faydası oldu gibi...

İşte böylesi tarifi zor anlar yaşıyordu Nure... Ama buna rağmen bir kez olsun bile gelmiş olmaktan pişman olduğunu ima eden en ufak bir davranış ve serzenişine tanık olmadım. Aslanlar gibi bir gerilla olarak yapması gereken görevlerine sarıldı.

Nure zamanla biraz daha sakinleşip dinginleştikçe, benim ayağım da, iç frenimden yavaş yavaş kalkıyor gibiydi. İçimde adeta için için kaynayıp duran, habire büyümekte olduğunu hissettiğim bir Özlem İsyan'ım vardı. Müthiş bir merak içindeydim. Ona ilişkin bir yığın kaygı düşüyordu kafama... Ve ama bunları Nure'ye yansıtmamaya çalışıyordum. Varsın “*yük*”ün bu kadarıda benim yüreğimin “*omuzları*”nda olsun ve onu tek başıma taşımış olayım.

Arada bir “Nure” derdim, “kızımız çok güzel. Dünyalar tatlısı. Doğru söyle ama sahi en çok hangimize benziyor? Daha çok sana mı, yoksa bana mı?”

Arada bir sunduğum bu ilgi ve merakım Nure'nin çok hoşuna giderdi. Gözleri parlardı ve hemen hemen her seferinde “kızın sana çekmiş” derdi. Abarttığımı, benim ilgimi arttırmak için böyle söylediğini düşünürdüm. Çünkü öyle ki ayak parmaklarından tutalım da saç yapısına ve hatta terleme şekline kadar hep benim özelliklerimi taşıdığını söylendi. Ve ben de sıklıkla “abarttığın kesin, inanmıyorum sana” derdim. O da yemin billahla, doğruyu söylediğini tekrarlardı.

Bazen kendi kendime söylendiğimde olurdu elbet. “Vay be” derdim “bizim de bir kızımız var. Hiç hesapta yokken, manevi babalıktan ‘öz baba’lığa transfer oldum... Keşke şimdi yanımızda olsaydı... Özlem İsyen, bir tanem, canım kızım, babacığım seni hep çok sevecek.”

Ve maalesef biz birbirimizi hâlâ uzaktan uzağa sevmeye ve düşünmeye devam ediyoruz. Aradan adeta koca bir ömür geçti, 16 yıl oldu. O kocaman bir genç kadın, ben ise ellili yaşlarında bir “ihtiyar” adam oldum. Ve biz, maalesef hâlâ kucaklaşabilmiş değiliz. Ve birbirimizi sadece fotoğraf ve mektuplardan bilip tanıyoruz... Tek teselim, iyi ve güçlü olması ve ciddi sıkıntılar yaşamıyor olmasıdır.

Canımız Özlem İsyen’imize anne-babalık görev ve sorumluluklarımızı yerine getiremediğimiz için umarım bizi anlama ve bağışlama yüce gönüllülüğünü esirgemez. Umarım bizi birer yoldaş olarak benimseme ve sevme gücünü kendinde bulur...

Ondaki biz gerçekliği her ne olursa olsun, şu asla değişmeyecektir: Ben onu hep, ama hep (denir ya son nefesime kadar) çok seveceğim. O hep benim en değerli ve en özel varlığım olacak.

Komünist devrimcilerin çocuklarının paylarına ne yazık ki işte bunun gibi bir yığın yoksunluklar, acı ve travmalar, yaşanamamış sevgiler ve uçsuz bucaksız özlem duymalar düşüyor.

Bebeğimizi daha 6-7 aylıkken sahiplenen, ona emek anneliği, babalığı ve ablalığı yapan, onu öz evlatları gibi bağırklarına basan, üzerine titreyen sevgili Sultan Çakıroğlu’na, sevgili Ali Çiftçi’ye ve sevgili Işık ile Fatoşcuğuma sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Sizin hakkınız asla ödenmez güzel insanlar. Size minnettarım, sağ olun-varolun.

Konferansta, Urfani'nin anlattıkları dışında, gerçekte tam olarak neler yaşandığını ancak ki Bedreddin'in gelmesiyle öğrenme şansımız

oldu. MK üyesi seçildiğimizizin bilgisine de yine ancak ki o zaman sahip olabildik.

Konferansta Kâmil ve Urfani'nin önyayak olduğu gelişmeleri; Urfani, Volkan, Taylan ve Onbaşı Hasan'ın konferansa yaptığı silahlı bas-kın ve yarattıkları provakasyonları dinleyen Orhan'ın resmen nutku tutuldu. Urfani'nin onca yalan ve yakıştırmayı yapabilmış olmasına şaşıtı kaldı. Düşünsenize adam üyelikten düşürüldüğü ve konferanstan atıldığı bilgisini dahi vermemişti.

Yeni öğrendikleriyle takındığı ' taraflar üstü' tavrının yanlışlığını gördüyse de Orhan, ancak özellikle de aslında gönlü GÖK'ten yana olan sözümona 'birlikçi' Rayber'in verdiği basıncı asıp, geri dönemedi. *"Arkadaşlarını yüz üstü bırakmama"* tutarlılığı adına, bir kez daha *"göz çıkarma"* durumuna düşüyordu.

Bedreddin konferans kısa kararlarını da getirmişti Orhan, Bedreddin ve ben birlikte okuduk. Özellikle *"tasfiyecilik"* ve 'tasfiyeciliğin tasfiye edilmesi' olgusunun ağırlıklı olarak öne alınmış olmasını; buna verilen özgün içerik ve keza Marmara Bölgesi KÖK temsilcileri nezdinde yapılan *"sağ tasfiyeciler"* belirlemeleri, yine savaş politikamız ve örgütün savaş göre şekillendirilmesi perspektifi ve kullanılan vurgulu kavramlar Orhan'ı resmen rahatsız etti. Hiç unutmam, aynen şu ifadeyle dile getirmişti tepkisini: *"Adama bak yahu (demiş, şaşkınlık ve hiddetle). Konferansa katılmadan bile konferansı kendi çizgisinde belirleyebiliyor. Baksanıza kullanılan kavramlar bile nerdeyse bire bir aynı."*

Bunu niye dert edinmişiyse artık, giderayak bir de böylesi bir *"derdi"* olmuştu sevgili Orhan'ın... Aslında yaşamakta olduğu hazımsızlığının gerçek nedeni farklıydı tabii, ama galiba böyle yansıtarak rahatlamaya çalışıyordu.

Urfani hakkında takındıkları ilkesiz tutumun ve keza Partiyi resmen kaos ortamına çekmeye çalışan Marmara Bölgesi KÖK temsilcilerine karşı takınmadıkları kararlı duruşun konferansta mahkûm edilmiş olmasının (yani bir diğer ifadeyle Zeynel'in haklı görülmüş olmasının) hazımsızlığıydı onunki.

Evet, Urfani'ye ve Marmara Bölgesi'nin estirmeye başladığı *"sağdan tasfiye"* rüzgârına önerdiğim şekilde zamanında gereken tavırlar takınılabilseydi, Orhan ve Çakıroğlu bu kadar miyopsi ve bu kadar mülayim davranıp her şeyin tersyüz olmasını sağlamasalardı, hiç kuşku yoktu ki o süreç çok çok farklı şekillenebilirdi. Bu şans ve dinamizme sahiptik. Mesela en azından konferansta yaşanan onca şey yaşanmayacak ve Partinin kaybı bu boyutta olmayacaktı. Kaçkınıcı çapulcular tayfasına *"ayrılık"* kisvesinin ardına gizlenme fırsatı veril-

meyecekti ve dolayısıyla da bunca insanımızın ve değerimizin onların peşinde çarçur olmasının ortamı oluşmamış olacaktı.

Orhan sadece bu tutumlarıyla değil, konferans sonrası “*tarafklar üstü/birlikçi*” tutumuyla da Partiye ciddi boyutlu zarar vermeye devam etti. Elbette niyeti bilinçli olarak zarar vermek değildi, ama yaptığının pratikteki karşılığı da bundan başka bir şey değildi.

Daha önce de ifade ettiğim gibi Orhan’ın konferans sonrası takındığı tavır, Urfani’nin darbe sonrası bölgeden ayrılıp giderken ortaya attığı tavrın birebir aynıydı (ki benzeri tavrı legal yayının bir-iki sayısında da görmüştük): Her iki tarafı da meşru görmüyoruz. Ayrılığa karşıyız. Birlik istiyoruz. Taraflar kendisini fesh edip, önceki iradeye dönsünler! Ve böylece birlik sağlansın! vs.vs.

Yayın organı bu hatalı çıkışını sürdürmeyip terk etti. Urfani ise taktik yapıp tükürdüğünü yalayıp yutmayı yeğledi. Ama Orhan ısrarında devam etti ve başta kendisi olmak üzere bir yığın değerimizi, olmayacak bir ‘uçuk’luğun peşinde heder eden “*baş aktör*”lerden biri olarak öylece kalakaldı. Yazık! Üzülmemek, hayıflanmamak mümkün mü?

Yukarıda da belirttiğim gibi bölgeye en son gelenler arasında Polat Yiğit yoldaş da vardı. “*Birlikçi/Tarafklar üstü*” taraf arkadaşları ikna etmek maksadıyla görevlendirilmiş.

Delege olmamasına rağmen konferans tarafından MK’ya seçilen eski siyasi komiserimiz Kâzım yoldaşın gayretleri de “*birlik*” adına Parti’den ayrılıp üçüncü taraf olan arkadaşların elebaşlarından Orhan ve Rayber’i ikna etmeye yetmedi.

Aslında elbette bu “*gayret*”te de geç kalınmıştı. Çünkü gerek “*birlikçi*” ve gerekse “*GÖK’çülerin saflarında yer alanların ana görevi kısa bir süre önce Hozat hattına geçmişti. Dolayısıyla onlarla buluşup konuşma imkânı kalmamıştı.*

Dediğim gibi, Rayber’in “*birlikçi*”liği aslında tamamen taktiksel-di. Çünkü o aslında iç muhasebesini tamamlamış ve GÖK’çülerden yana tarafını netleştirmiş biriydi. Dolayısıyla da Ali Kemâl tarafından bağımsız olarak onun ikna edilerek Partiye dönmesini sağlamak herhaldeki sadece bir iyi niyet temennisi olabilirdi.

Orhan ise artık ikinci bir kez tornistan yapabilme manevra kabiliyetini yitirmiş durumdaydı. Onun ikna edilmesi ancak ki öne sürdükleri “*tarafklar kendilerini fesh edip, konferans öncesi iradeye dönerek birleşsinler*” şeklindeki temel koşulunun taraflarca kabul edilmesiyle

mümkün olabilirdi. Bu ise ancak Orhan gibilerin zihninde mümkün olabilecek bir şeydi. “GÖK”çüler kabul edecek olsa bile, Partinin böylesi bir anormalliği kabul etmesi asla söz konusu olamazdı. Çünkü Partinin bunu kabul etmesi ancak ki kendi ilkeli varlık koşulunu, meşru duruşunu (tıpkı Orhan ile Çakıroğlu’nun Urfani’ye “birlik” adına verdikleri ilkesel tavizvari bir tutumla) çürütmesiyle mümkün olabilirdi. Oysa konferans iradesi bu tür oportünist/ilkesiz yaklaşımları mahkûm etmiş ve Orhan ile Çakıroğlu hüneriyle bölgemizde Urfani’ye ilişkin alınan kararı geçersiz saymıştı. Ama Orhan bunu dahi görmeyecek kadar, olmayacak duaya âmin deme durumundaydı.

Velhasıl Polat yoldaşın gayretleri de Orhangili “GÖK”çüler peşinden gitmekten alikoymaya yetmedi.

Polat yoldaşın avuntusu herhaldeki “*Olsun, en azından denedik*” şeklinde bir şey olmalıydı. Parti güçlerimizin böyle olmadık nedenlerle çarçur olup gitmesi/çarçur edilmesine karşı duramamış olmanın iç ezikliğini yaşadığı da her halinden belliydi elbet.

1 Nolu Gerilla Bölgesi için her şey adeta sil baştan yeniden ele alınmak durumundaydı. Adeta 1987 yılı benzeri bir durumdaydık. Gerilla gücümüzün ezici çoğunluğunu yitirmiş durumdaydık. Kadro olarak da Polat ve Bedreddin’in de farklı alanlarda görevlendirilmiş olduklarından, geriye bir tek ben kalıyordum. Partili olarak da Çakır İsmail ile Nuray vardı. Tedavi için ve başka özel nedenlerle geçici bir süreliğine batıya gönderdiğimiz birkaç gerillamız daha vardıysa da, ancak bölgede, bu üç kişi dışında “*hazır gerilla gücü*”müz yoktu.

Hal böyle olunca da, bir şekilde bir araya gelmiş üç MK üyesi olarak, özlü bir durum değerlendirmesi yapıp, bir, “*ne yapacağız*” perspektifi oluşturmamız isabetli olacaktı.

Sorunun bizim açımızdan tartışma gerektiren yönü, sadece ve sadece ben, Nuray ve Çakır’ın kışı nerede ve nasıl geçireceğimizdi. Bahara yeni aktarmalarla gerilla gücümüzü yeniden oluşturma ve mücadeleyi kesintisizce sürdürme konusunda hiç birimizin farklı bir yaklaşımı olmadığı gibi, bu bizim için tartışma konusu dahi değildi. Kaldı ki bu hususta aksi yönde bir karar almak biz üç MK üyesinin haddine de değildi. Bir karar almak gerekiyordysa, bunu ancak ki MK alırdı. O da, konferans iradesine ters düşmeme koşuluyla.

Bahara yeni-taze bir başlangıç yapmak bizim için asla zor olmayacaktı. Önemlice bir miktarda silah ve cephanemiz elimizde hazırды. Beş-on tecrübeli gerillamızı geri getirdik miydi, yeni aktarımların

peyder pey eklenmesiyle kartopu misali, giderek büyüyecek ve güze kalmadan 25-30 kişilik bir güce kolaylıkla ulaşırdık.

Bunun için de benim bölgede bulunmam, kesinlikle büyük bir avantajımız olacaktır. Kişi olarak kafamda olan net düşünce üçümüz, olmadı Çako'yu da gönderip Nuray ile birlikte kışı bölgede geçirmekti.

Bunu yoldaşlara açık ve net olarak ifade ettim. “*Yahu dostum*” dedi Polat yoldaş, “*Üç kişisiniz. Böyle güvende olamazsınız. En doğrusu sizi batıya götürmektir. Baharın diğer güçlerle birlikte dönersiniz*” şeklinde alternatif bir çözüm önerdiyse de, benim “*mevzi*”yi terk etmeye yanaşmayan kararlılığını görünce ısrar etmekten vazgeçti. Bunun üzerine, “*Madem böylesini uygun görüyorsun, ne de olsa kaptan sensin, bize fazla bir söz düşmez*” diyerek batıya götürme fikrinden vazgeçtiler.

Ve neticede Çako'yu da göndererek ben ve Nure'nin bölgede kalmasına oy birliğiyle karar verdik.

Bu aşama itibariyle halletmemiz gereken en acil sorun, kışı ve baharın ilk aylarını geçirmemize yetecek kadar erzağın temin edilmesiydi.

O koşullarda bunu Ovacık hattından temin etmemiz biraz zor ve riskli görünüyordu. Ama Erzincan hattından pekâlâ temin edebilirdik.

Bedreddin, Erzincan'ın da dahil olduğu Dersim Bölgesi sorumlusuydu. Erzincan'daki yerel ilişkilerle bağlantıdaydı. Onlar üzerinden bu sorunu rahatlıkla halledebilirdi.

Bu temelde anlaştık ve Kılar Mağarası civarlarında belirlediğimiz bir yerde 10 Ekim'de buluşmak üzere randevulaştık.

Ve artık yoldaşların gitme vaktiydi. Çako'yu da yanlarına katıp yolculayacağız. Ayrılmazdan önce Polat saatime sulandı. 1989'da gerillaya gelirken ta Atina'dan getirmiştim. Polat'ı cezbeden yanı, birçok fonksiyonunun yanında, bir de sekiz farklı melodi çalmasıydı. Böyle giderayak dillendirdiği bu isteğini kırmak yakışık almazdı elbet. “*Tamam tamam, al senin olsun hadi*” deyip, çıkarıp verdim. Bu denli sevineceğini tahmin etmemiştim, çocuklar gibi, ağzı kulaklarındaydı kitapsızın.

Tabii o da kendi saatini bana verdi. Ve böylece bir bakıma karşılıklı birbirimize “*hediye*” vermiş olduk.

Meğerse Polat yoldaşla da son kez vedalaşıyormuşuz... İstanbul'da tutsak düştü ve ardından da kansere yakalandı. Diğer birçok tutsak gibi doğru dürüst tedavi edilmediği gibi, tahliye de edilmedi.

Ve bu inançlı mücadele insanı komünist Kara Adam'ı, maalesef ve maalesef ki 1997 yılı başında Sağmalcılar Hapishanesi'nde yitirdik.

Ve tabii ondan kalan bir hatıra olarak saati kıymete bindi. Uzun yıllar kolumda taşıdım. Ama nihayetinde onun da bir ömrü vardı. Kı-rıldı ve bozuldu... Saklaması için mektup zarfına koyup, “*emanet ka-sam*” diye takıldığım Özlem İsyen yoldaşıma gönderdim.

Çakır İsmail ile “*baharın burada, bu zirvelerde buluşmak üzere*” diyerek randevulaştıktan sonra yoldaşları uğurladık ve böylece Nuray yoldaşım ile kaldık başbaşa. Randevu gününe kadar halletmemiz ge-reken dünya kadar işimiz vardı.

Öncelikli olarak aralarında makineli tüfek, roket atar ve diğer bir-çok çap ve markada silahımızın da bulunduğu askeri malzemelerimizi yağlayıp, sarıp sarmalayıp depolamamız; keza bilgisayar ve jeneratö-rümüzü de iyi bir şekilde yalıtıp saklamamız gerekiyordu. Kitap ve dokümanlarımızı da aynı şekilde korumaya almamız şarttı. Ve keza daha bir yığın depolanması gereken giysi, battaniye, tulum ve kapka-cak ve erzağımız vardı. Bunların herbiri başka başka noktalardaydı. Taşıyıp aynı alana getirmeli ve her birine uygun depolamalar yapma-lydık. Ve bütün bu işi 15-20 günlük süre içinde tamamlamamız gere-kiyor.

Taşıma işleri için bir at bulmamız iyi olacaktı. Henüz yaylada olan köylümüz Sulte Ana'ya gittik. Köyler yakıldıktan sonra Erzincan köy-lerine taşınanlardandı. Meramımızı anlatıp atını istedik. Hiç ikiletme-den, “*at size kurban olsun*” deyip, planlayıp verdi.

İşte bu emektar hayvanla bir yığın eşyamızı kolaylıkla taşıyıp bir araya topladık. Onun bu hizmeti olmasaydı muhtemelen birçok eşyamızı ancak buldukları yerlerde öyle bölük pörçük bir şekilde saklamak zorunda kalırdık.

Aksilik bu ya, yolu yok, böylesi sıkışık anlarda ille de gelip bula-cak işte... Evet, O emektar dostumuzun nalı o taşlı çakıllı dağ yolları-na daha fazla dayanamayıp düşüverdi. Arazi öyle berbat ki garibimin nalsız yürümesinin mümkünatı yok. Çalıştırabilmemiz için ayağına illaki nal giydirmek gerekiyordu. Ama nasıl? O dağ başında bizden başka kimse yokki. Kaldı ki her köylü ve yaylacı da hem nallama mal-zemeleri bulunmazdı, hem de herkes bu işi beceremezdi. İşin ustaları olur, onlara yaptırırlar. Nalbantın da bu işi yapabilmesi için elinin altında uygun nalı, mihı, nalbant çekici, toynak yontucu nalçağı, ker-peten ve törpüsünün olması gerekiyor ki nallama işini yapabilsin... Anlayacağınız etrafımızda bu işi yaptırabileceğimiz kimsecikler yok-

tu. O hayvancağızı öyle de çalıştırıp sakatlayamazdık. Ama hâlâ onun desteğine gereksinimimiz var, yani atımızı bir şekilde nallamamız gerekiyor.

Neyse ki daha önceden alıp yedekte bulundurduğumuz nal ve mihimiz yakın depolardan birindeydi. Gidip onları aldık ve böylece temel bir sorunu halletmiş olduk. Şimdi sırada mihî çakacak bir çekiç ayarlamamız gerekiyor, onu da halledebilirsek o çok unsurlu bıçağımın keskisi, törpüsü ve pensesiyle nasılsa bir şekilde bu nallama işini halledebilirdik. Küçük narin aparatlardı, ama yine de törpüsüyle mihînin fazlalığını kesebilir, pensesiyle çiviye büküp ucunu topuz yapabilir, keski ve bıçağıyla da tırnağı yontup düzgün hale getirebilirdi.

Evet, şimdi aslolan mihî çakabilmek için uygun bir çekiç ayarlayabilmektir. “*Ne olabilir, neyi kullanabiliriz?*” diye bakınır aranırken, eşyalar arasında 4-5 cm çapında, 25-30 cm uzunluğunda alüminyum bir boru parçası bulduk. Bunu belki çekiç yapabiliirdik.

Borunun içine, biraz zorlanarak girecek büyüklükte yuvarlak ve sağlam bir taş yerleştirdik. Ucunu bükerek kapattık. Hemen taşın arkasından itibaren de boruya bir boğum verdik ve böylece borunun ucunda sert ve ağır bir düğüm oluştu. Fena da sayılmazdı hani, pekâlâ da olabilirirdi. Biraz el marifetiyle ve biraz da fazladan uğraşıp özenerek bunu bir çekiç olarak kullanabiliirdik.

Gerekli malzeme ve araç gerecimiz hazırıldı artık. Ben ‘nalbant ustası’, Nure de asistanım. İki kafadar elbirliğiyle atımızı nallayacağız... İnanılır gibi değil, ama nalladık işte. Tabii atımızın uysal olması ayrıca kolaylaştırıcı bir unsur oldu. Bazı hayvanlar huysuzluk yapar, kolay kolay nallatmaz. Onları iki-üç kişi ancak zapteder. Bizim atımız öyle uysaldı ki, sanırdınız ki “*hadi ben ayağımı kaldırıp öylece tutarım siz de nallayın*” der gibiydi. Ve sonuçta üçümüzün gayretiyle güzel bir iş başardık. Hiç de fena olmamıştı. Atımız ayağını artık yere sakınarak değil, neşe içinde sağlamca basıyordu. Tabii bu da bizi sevindirdi. Artık gönül rahatlığıyla yüke koşabiliirdik onu.

Taşıma işlerimizi hallettikten sonra atımızı Sulte Ana’ya götürmeleri için Erzincan tarafına geçirip, köyün çobanlarına teslim ettik.

Gres ve diğer koruyucu yağımız boldu. Silah ve cephanelerimizi gerektiği şekilde yağlayıp, kat kat bez ve naylonlara sarıp paketledik. Bunların bir kısmını uygun bidonlara yerleştirip bir kısmını da branda bezlere sarıp depoladık.

Diğer eşyalarımızı ise bir kaya altında istifleyip, naylonlarla bir güzel sarıp sarmaladıktan sonra önünü örerek depoyu kapattık.

Geriyeye artık bir tek bilgisayar ve jeneratörümüz kalmıştı. Uygun bir yer bulup, bunları da yerleştirdik miydi, ilk elden halletmemiz gereken işimiz bitecekti.

Kayalık bir alanda küçük bir yer altı oyuğu bulduk. Girip kontrol ettik. Su almıyor ve nemli değildi. Buraya koyabilirdik. Neticede daha uygun bir yer bulamayınca da orada karar kıldık.

Nemden korunması önemliydi. Bunun için yapabileceğimiz şey, kat kat bez ve naylonlara sarıp, sıkı bir ambalaj yapmaktı.

Sıra, deponun ağzının iyi bir şekilde kamufle edilerek kapatılmasındaydı artık. Bunun için öncelikle düz ve uzun sal taşlarına ihtiyacımız vardı. Yakın çevremizden arayıp bulmak ve taşımak dışında bir seçeneğimiz yoktu. Deponun ağzını başka türlü kolay kolay kapata-mazdık yoksa.

Nure ilk başlarda işe yarar güzel bir-iki taş bulup getirdiyse de, sonra getirdiklerinin çoğu kısa ve küt taşlardı. Haliyle de kullanılacak gibi değildi. Ama yine de onca zahmete girip taşıyordu. “*Bunlar olmuyor*” diye birkaç kez ikaz etmeme rağmen, o, yine işe yaramaz taşlar getirmeye devam etti. Kızdım tabii, cinlerim tepeme çıktı. “*Nure! Yol-daş, laf anlamıyor musun? Bunlar işe yaramıyor! Düz ve uzun sal taşı getirmen gerekiyor*” dedim, sert bir ses tonuyla.

Belliydi, arıyordu ancak o tür taşları bulmak kolay olmuyordu. Yorulmuş olmalıydı ki bıkkın ve biraz da asabi bir sesle, “*Nerden bulayım da getireyim, yok işte öyle taş*” diyerek karşılık verince ben daha da kızdım. “*Git babanın evinden getir. Nerden bulursan bul. Getirdiklerin işe yaramıyor ve deponun içine düşüyorlar*” dedim.

Nure halden anlayan, neşeli ve bir o kadar da muziplik yapmayı seven bir yoldaşı. Tepki sözlerimdeki; “*git babanın evinden getir*” lafını diline dolayıverdi (Dersimlilere has o “*ma*” vurgusuyla): “*Ma niye öyle demiyesin, nasılsa senin babanın evi buraya yakın, sen kolayca gidip oradan alıp getiriyorsun. Benim babamın evi ta Birman’da. Ma ben nasıl gidem ta oradan buraya Zeynel efendiye uzun sal taş getire-yem... Bana ne, ben getirmiyorum. Sen git kendi babanın evinden bul getir*” deyip geçip bir kayanın üzerine oturdu.

Tabii ben bir taraftan hem çaktırmadan bu komik duruma için için gülüyorken, diğer taraftan da ara vermeden çalışmaya devam ediyordum. Nure mola vermeye niyetimin olmadığını anlayınca, dayanamayıp kalktı ve aramaya devam etti. Bir süre sonra seslendi: “*Zeynel gel gel. Bak babamın evinde güzel bir taş buldum. Ama büyük, tek başıma getiremem, gel birlikte götürelim*” dedi.

Gitmemek olmazdı tabii, gittim. Gerçekten de iyi bir taşı ve bununla işimizi görebilirdik. Oflaya-puflaya da olsa taşydık ve cuk diye

de yerine oturuverdi. Ardından da ortamın doğallığına uygun olarak kamuffajını yapıp bu işimizi de böylece tamamlayıverdik.

Bedreddin’le olan randevumuza daha koca iki günümüz vardı. Bu süreyi dinlenerek ve kir-pas içinde kalan üst başımızın temizliğini yaparak geçirebilirdik.

Su kaynatıp giysilerimizi yıkadık. Bir güzel de banyo yaptık. Ben haylice uzamış olan sakalımı kestim. Nure beni bıyıklı halimle daha çok beğendiği için iltimas geçip onlara dokunmadım...

Ve nihayetinde randevu günümüz de gelip çattı. Çantalarımıza yolluk erzağımızı, şal ve tulumlarımızı yerleştirip, kuşanıp düştük yola.

Benim için oldukça sakin ve huzurlu bir yolculuktu. Ancak belliydi ki Nure’yi rahatsız eden bir şeyler vardı. Ama nedense bir türlü dile getirmiyordu. Önayak olmam gerekiyordu:

“Hayrola yoldaş, sanki bir sıkıntın var gibi?” dedim.

“Haklısın” dedi. *“Ya yoldaşlar randevuya gelmezlerse ya da erzak sorunumuzu halledemezsek ne yaparız? Kışı nerde ve nasıl geçiririz? Bunu düşünüyordum işte.”*

“Muhtemelen randevumuza gelen birileri olur be Nure” dedim. *“Ayrıca unuttun mu, yedek randevumuz da var. Ha, olur da yine de gelen olmazsa ve keza olur da erzak sorunumuzu çözemezsek, nihayetinde iki kişiyiz be yoldaş, bir şekilde başımızı sokacak bir yer ve karnımızı doyuracak bir dost sofrası buluruz. Olmadı Erzincan köylerine ineriz. Senin de benim de bir yığın ilişkimiz ve akraba çevremiz var. Birilerinin evinin altına küçük bir sığınak yapar, bahara kadar orda barınabiliriz”* dedim.

Söylediklerimde ciddi olup olmadığını anlamak istemiş olmalı ki durup yüzüme baktı. Öylesine söylenmiş sözler olmadığını anlayınca da kaygıları uçup gitmiş gibi yüzü aydınlanıverdi.

“Doğru söylüyorsun. Pekâlâ, böyle yapabiliriz. Daha önce 7-8 kişiyken böyle yapabilmıştık, iki kişi mi yapamayacağız? Bence de böyle yapmak en doğrusu. Zaten başka da bir seçeneğimiz olmaz herhalde, değil mi?” dedi.

“Haklısın, başka da pek bir seçeneğimiz yok gibi” dedim ve bu ek-senli sohbetimiz eşliğinde yolculuğumuza devam ettik. Tarih 10 Ekim 1995. Yer, Mercan Vadisi çıkışı; Zine Geddiği önü.

30.03.2011

Halil

İNDEK

A

- A. Cihan 708, 709
Adem Asal 371, 556
Adil Şahin 43
Ağa Şimşek 99
Ahmet Kargan 353
Ahmet Kargin 318, 337, 338
Ahmet Laço 318, 347, 353, 399,
403, 412, 573
Ahmet Şen 399
Akın Uzun 145, 160, 168, 170,
173, 308, 339, 348
Alaattin Ataş 79, 459
Alaattin Çelik 469, 511, 514, 713,
731
Ali Akkaya 72, 79
Ali Asker Doğan 220
Ali Ayata 73, 124, 172, 196, 353,
388
Ali Çifçi 370, 747
Ali Çiftçi 370, 747
Ali Dalkılıç 153, 158, 159, 220
Ali Demir 50, 99
Ali Demirdağ 131, 145, 172, 196,
242, 419, 516, 549, 692
Ali Ekber Atmaca 335
Ali Ekber Batasul 419, 516
Ali Ekber Yıldız 350
Ali Geçgel 116
Ali Gülmez 646, 684, 709, 713,
731
Ali Haydar Akgün 50, 99
Ali Haydar Yıldız 529
Ali Işık 532
Ali İhsan Yalçın 172, 419, 516
Ali Karadağ 99, 103
Ali Kayadoğan 99
Ali Kulaç 41
Ali Mahsur Sarıtış 713

- Ali Mete 17, 27, 72, 99, 212, 463
Ali Rıza Sabur 101, 340, 347, 353,
396, 446, 448, 469, 487, 491,
513, 569
Ali Uçar 17, 51, 99, 182, 219
A.Rıza Boyoğlu 32
Arif Aluç 50
Arif Nuç 79
Aydın Hambayat 240, 309, 422,
447, 459, 469, 488, 491, 498,
506, 508, 509, 514, 559, 630,
638, 647, 681
Aydın Yıldırım 220
Ayhan altınbaş 145
Ayhan Uzala 323, 332, 374, 377,
385, 386, 458, 470, 478, 630
Aynur An 542
Aysun Soylu 72, 79, 173, 347, 569,
641

B

- Baba Erdoğan 23, 238, 239, 343,
438, 500, 630, 677, 679
Barbara Anna Kistler 373, 419,
491, 516
Bayram Kocabozdoğan 326, 371
Bekir Kürşat Onay 344, 353, 553

C

- Cafer Cangöz 99, 177, 239, 240,
309, 318, 319, 323, 374, 383,
389, 390, 422, 439, 446, 447,
469, 478, 479, 488, 491, 494,
498, 507, 508, 514, 539, 540,
560, 562, 565, 566, 573, 574,
599, 621, 624, 629, 630, 631,
637, 638, 681
Cahit Oğuz 50
Can Güler 72, 79, 124

Cemal Ağa 24, 25, 26, 30, 31, 141,
186, 219, 229, 230, 231, 232,
235, 236, 453, 454, 455, 457,
462, 507, 534, 614, 615, 650,
651, 652, 687

Cemal Keser 131, 132, 145

Cemal Rakip 713, 731

Cemil Budak 569, 607

Cemile Koçak 318, 516

Cemile Sevgül 542

Cemil Oka 50, 79

Cevdet Gündemir 10, 131, 145,
172, 308, 353, 646, 714

Cihan 14, 16, 20, 22, 24, 25, 32, 43,
50, 51, 53, 60, 61, 62, 63, 79,
99, 121, 122, 123, 125, 128,
129, 131, 136, 137, 144, 145,
167, 173, 174, 186, 200, 201,
202, 208, 209, 210, 215, 217,
218, 220, 223, 248, 255, 256,
288, 318, 419, 569, 573, 651,
708, 709, 720, 735

Cihan Çelebi 32

Cihan Taş 50, 99

Cumhur İçöz 50

Cüneyt Kahraman 161, 178, 240,
318, 324, 347, 351, 396, 406,
439, 442, 443, 445, 448, 469,
479, 482, 487, 491, 492, 498,
506, 509, 510, 511, 514, 553,
560, 561, 563, 573, 574, 585,
598, 621, 628, 630

D

Deniz Som 553

Derya Akyol 569

Derya Aras 124

Doğan Karadağ 23, 29, 105, 194,
312, 318, 326, 336

Dursun Erkul 339

E

Efendi Diril 50

Emine Akyüz 542

Emre Bilgin 222, 339

Enver Doğru 318, 319, 323, 438,
469, 498, 510

Erdal Aslan 308, 337, 338, 353

Erdal Doğan 358, 371, 578

Erdal Sarıaslan 344, 353, 399, 681,
687

Erdoğan Karataş 542

Erdoğan Şenci 17, 18, 99

Erhan Gencer 16, 17, 99

Erhan Öztürk 312, 318, 498, 506,
556

Erkan Fener 419, 420, 516

Erol Baştuğ 132

Erol Özer 646

F

Fatma Acar 124

Fazlı Kaya 79, 171

Fecire Yıldırım 99

Fehmi Altınbilek 529, 552

Fethiye Batmaz 553

Fevzi Koç 318, 553

Filiz Gülmez 511, 646, 713, 731

G

Ganima Bozlu 713

Gökhan Kaya 646, 713

Güler Yapışkan 99

Gülfidan Demir 99

Gülizar Özkan 79, 124, 129, 517,
544, 570

Gülseren Ağagül 318

Gürsel Çelebi 330, 335

H

Hacı Demirkaya 19, 20, 56, 72, 78,
79, 99, 240, 283, 286, 323,
374, 446, 466, 469, 478, 491,
498, 503, 509, 513, 557, 564,
637
Hacı Mustafa Aslan 553
Hakkı Alphan 318, 319, 323, 383,
439, 469, 491, 498, 513, 542,
543, 630, 638
Halil Çakıroğlu 76, 360, 361, 367,
370, 506, 552, 569, 574, 577,
580, 581, 583, 622, 641, 644,
645, 659, 665, 667, 670, 674,
684, 705
Halil Erciyas 131, 145, 156
Halil Gündüz 604
Halil Şahin 10, 326, 371, 388, 544,
558, 573, 646
Harun Çelik 318, 348, 498
Hasan Aksu 17, 99
Hasan Altunbaş 145, 168, 171
Hasan Ben 23, 112, 113, 238, 340
Hasan Çiçek 532
Hasan Demir 23, 222, 238, 339
Hasan Durna 22, 83, 103, 104,
239, 470, 556
Hasan Gülünay 335, 336
Hasan Güngörmez 326, 371
Hasan Hakkı Erdoğan 545
Hasan Tosun 17, 27
Hasan Toy 23, 146, 220, 239
Hayati Can 339, 344, 371, 399
Haydar Bayar 102, 542
Haydar Sönmez 145
Haydar Uğur 165
Hayrettin Bakış 17, 99, 205
Hıdır Aksakal 542
Hıdır Aykır 50, 99
Hıdır Doğan 318, 336, 348, 351
Hıdır Topçu 542
Hıdır Uludağ 101, 110

Hıdır Yeter 99
Huriye Çıtak 145, 151, 173, 220,
249, 250
Hüseyin Balkır 99
Hüseyin Çevik 10, 344, 353, 517,
569, 570, 641, 718, 732
Hüseyin Demir 542, 544
Hüseyin Ekinci 22, 399
Hüseyin Gözgülü 99
Hüseyin Güngör 530
Hüseyin Karakuş 57, 59, 102, 177,
221, 255, 286, 287, 319, 374,
411, 446, 469, 479, 491, 498,
508, 539, 637, 695
Hüseyin Ören 371
Hüseyin Şahinol 152, 242, 422,
713
Hüseyin Şimşek 73, 75, 79, 124,
152, 172, 202, 460, 469, 491,
498, 509, 514, 564, 664, 669,
713, 717, 718, 733
Hüseyin Tosun 35, 99, 216, 236
Hüseyin Yıldız 238, 542

I

İbrahim Polat 37
İbrahim Ünal 99
İhsan Şimşek 318, 556
İlhan 24
İlker 24
İmam Cem İştitez 339, 344, 353
İsa Güzel 99
İskender 24
İsmail Bulut 194, 239, 249, 318,
319, 323, 326, 336, 374, 378,
500, 677
İsmail Doğan 37, 129
İsmail Hanoğlu 102
İsmail Kaya 50
İsmet Pınar 344, 353, 412, 521,
607, 641, 687

K

- Kader Özgül Kılıç 318, 553
Kadriye Atik 318
Kamer Susal 42
Kamile Öztürk 37
Kazım Çelik 17, 27, 50, 99
Kâzım Ekinci 312, 318, 498, 511,
514
Kâzım Gündoğın 335, 469, 491,
498, 511, 514, 564
Kemâl 24, 25, 32, 33, 34, 36, 37,
73, 75, 76, 77, 79, 101, 125,
152, 167, 172, 186, 202, 206,
309, 318, 327, 347, 358, 439,
461, 469, 481, 482, 487, 491,
498, 510, 545, 547, 563, 569,
609, 630, 651, 664, 665, 667,
669, 670, 674, 688, 690, 694,
713, 714, 717, 718, 735, 737,
738, 739, 740, 741, 749
Kemal Güzel 318, 545, 547
Kemal Kutan 309, 318, 327, 347,
358, 439, 469, 481, 482, 487,
491, 498, 510, 563, 630
Kemal Sönmez 152, 713
Kemal Yaran 318, 498
Kenan Bozkurt 99
Kenan Çeçi 79
Kenan Kösedenez 132
Kıymet 24, 186, 650, 651
Kibar Kaygısız 99
Kumriye Cihan 209, 215, 218

M

- Mahsuni Kanar 685
M.Ali Eser 731
Manuel Demir 99
Mazlum Eren 332
Medet Hoşafçı 145, 154, 156

- Mehmet Demirdağ 117, 120, 491,
549, 599, 641, 647, 674, 681,
683, 707, 731
Mehmet Kemal Yılmaz 33, 37
Meral Gezer 339
Metin Eken 79
Metin Eker 99
Muharrem Horoz 511
Muharrem Kaya 371, 556, 646
Muharrem Kaymak 371, 388, 712,
715
Mulla Çakıroğlu 713, 731
Murat Diri 99
Murat Kahraman 554
Murat Sever 17, 99
Murat Şaşkal 76, 145, 161, 172,
196, 202, 242, 308, 330, 353,
396, 399, 411, 489, 559, 573,
641, 645, 665, 667, 713, 731
Murtaza 24, 25, 229, 586
Musa amca 44, 45, 46, 47
Mustafa Candan 318
Muzaffer Kahraman 556
Muzaffer Oruçoğlu 16, 529, 720
Muzaffer Öztürk 469, 491, 498,
513, 514, 564
Müslüm Aydın 532
Müslüm Elma 99, 469, 491, 498,
507, 509, 511, 513, 539, 540,
564, 637
Müslüm Emre 50, 99

N

- Nafiz Töre 569, 641
Naki Göksu 145, 167, 173, 209,
215, 216, 542
Nazarit Vartanoğlu 466, 511, 514,
559, 674, 713, 731
Nergiz Gülmez 714, 718
Nezahat Turan 511, 713, 731
Nilüfer Atav 556
Nurgül Bölükbaşı 556

Nurgül Yaşar 222, 339
Nurhayat 24
Nuri Coşkun 99
Nurşen Aslan 124

O

Orhan Bakır 99, 513, 544
Orhan Budak 326, 371
Ökkeş Kaloğlu 145, 242, 243
Ökkeş Karaoğlu 173, 308, 353, 422
Özgür Soylu 732
Özlem Sürgeç 221, 308, 327, 353,
355, 370, 535, 641

P

Pakize 24, 43, 196, 232
Perihan Çolak 72, 79, 124, 171,
216
Pervin 24
Pınar 24, 25, 186, 344, 353, 412,
507, 521, 545, 607, 641, 650,
651, 652, 687
Pir Ahmet Kulaç 41
Polat Yiğit 145, 161, 165, 166, 172,
200, 201, 202, 250, 308, 329,
331, 347, 388, 422, 481, 517,
544, 560, 573, 598, 630, 641,
643, 645, 661, 665, 674, 710,
731, 735, 736, 737, 749

R

Ramazan Ceviz 222, 339
Ramazan Yukarıgöz 319
Ramiz Şişman 391, 566
Refik Yaşar 131, 145, 173, 209,
215, 218
Resul Gündoğan 152, 460, 569,
698
Rıza Sökmen 17, 35, 99

S

Sefagül Kesgin 124
Sefa Kaçmaz 99, 708
Selahattin Doğan 79
Serdar Güneş 609
Servet Öner 145, 172, 202, 209,
469, 491, 498, 513, 514, 564
Seyfi 24, 391, 566
Songül Çiftçi 145, 161, 173
Sultan 370, 474, 747
Sultan Çakıroğlu 747
Suna Ay 542
Suzan Baran 221, 308, 327, 343,
353, 388, 544
Süheyla Dağdeviren 145, 160, 161,
172, 220, 308, 329, 481, 641,
687
Süleyman Cihan 14, 16, 22, 50, 51,
99, 708, 709, 720
Süleyman Kaya 50
Süleyman Nakış 542
Süleyman Şahin 286, 315, 319,
645, 646, 669, 674, 684, 693,
712
Süleyman Yeşil 16, 17, 99, 720
Şahin Altınkiran 652
Şefik Karaağaç 99

T

Tahsin Geçimli 145
Tuncay Çakıroğlu 157
Turan Talay 152, 222, 246, 460,
569, 606, 698

U

Uğur Gür 50, 79
Ünal Küçükbayrak 32, 37, 132

V

Veli Akyol 398, 399, 462, 463, 465
Veysel Uyar 50, 54, 99

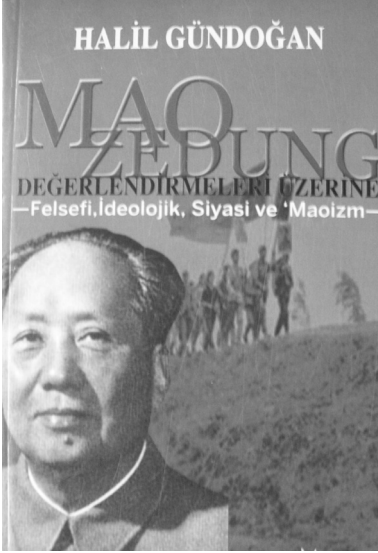
Y

- Yaşar Sağdıç 145, 172, 209, 215,
218, 219
Yaşar Sağdıç) 172, 209, 215
Yazgüülü Kılıç 542
Yeter Yeşil 318
Yıldız Ayrıç 221, 308, 327, 339,
353, 355, 356, 536
Yıldız Çiçek 194, 239, 318, 326,
336, 356, 531
Yılmaz Talayhan 145, 155, 156
Yusuf Ağırca 536, 537
Yusuf Ayata 56, 73, 79, 172, 197,
209, 215, 308, 346, 396, 399,
412, 506, 544, 552, 641, 674,
704, 710, 717
Yusuf Ekinci 145, 167, 173, 215,
218
Yusuf Geyik 145, 167, 173, 217,
416, 518
Yusuf Köse 59, 75, 177, 203, 286,
374, 446, 469, 479, 481, 491,
498, 508, 539, 540, 559, 560,
573, 599, 637, 641, 644, 673,
695, 708
Yusuf Tosun 50

Z

- Zeki Uygun 35, 37, 99, 489
Zeynel Aslan 132, 318, 421
Zeynep Yeşil 318, 573
Zöhre Kabasakal 139, 145, 172,
220, 339, 569, 587

YAZARIN YAYINLANMIŞ DİĞER KİTAPLARI

MAO ZEDUNG DEĞERLENDİRMELERİ 1-2-3 CİLT

Mao Zedung'a ve onun şahsında Marksizm-Leninizm'e yöneltilen her gerici ve bilimsel olmayan saldırıyı kararlılıkla boşa çıkartmak, Marksizm-Leninizm'in tutarlı bir şekilde savunulması bakımından hayati öneme sahiptir.

Çünkü Mao Zedung'un teori ve sınıf mücadelesi pratiğinin Marksizm-Leninizm'in teorik hazinesine katkısı küçümsenemez. Böyle olduğu içinde Mao Zedung'un doğru tarzda sahiplenilip savunulması önem kazanır.

ABDULLAH ÖCALAN'ın Demokratik cumhuriyet'i kimin cumhuriyetidir?

Öcalan'ın, "İmralı Savunması" adı altında hazırladığı, Örgüt'ü (PKK) tarafından da "II. Manifesto", "Çözüm Manifestosu" hatta "21. Yüzyıl Manifestosu" olarak sahiplenilen bu "Demokratik Cumhuriyet Projesi"nin gerçekte neyin ve kimin projesi olduğunun deşifre edilmesi, tarafların ortak istemi olarak dillendirdikleri "barış"ın neyin barışı olduğunu ve "Kürt sorunu"nun çözümü adına neyi ifade ettiğinin doğru anlaşılması açısından da önem arz etmektedir.

METRİS'DEN MUNZUR'A

12 Eylül 1980 askeri darbesi, hapishaneleriyle de kendini meşhur etme başarısını gösterdi.

Diyarbakır, Mamak, Metris... isimleri; cezaevi, hapisane, tutukevi, askeri vs. gibi tanımlayıcılarla anılmadan da siyasi tutuklu ve hükümlülerin kaldığı yeri anlatıyor artık. Bunlardan biri, "firari kuşlar"a ev sahipliği yapması nedeniyle ayrıcalığa sahiptir. Evet, söz konusu yer Metris!

MKP'NİN "TARİHİ MUHAŞEBESİ"NDE ÖZNECİLİK ve DOĞMATİZM

Siyasal özneliliğin kendisini en karakteristik olarak sergilediği alanlarda öncelikle sosyo ekonomik yapı tahlili, halk havaşı stratejisi, Tarihi Muhasebe gibi esaslı sorunlar iken, bununla birlikte "güncel" gelişmeler özgülünde de görülebilmektedir.

Mesela yerel secimler vesilesiyle yapılan değerlendirme bunun en tipik olanlarından. Ve bununla başlayacağız...

